ÎNDRUMĂTOR BIBLICO-LITURGIC

PERIOADELE
PENTICOSTAR – OCTOIH – TRIOD

Părintele Ieromonah Camil Pavel Peteu
(3 iun. 1946, Săcele, Braşov – 18 dec. 2013, Cluj-Napoca)

Medic (din 1970, după studiile de medicină la Cluj) şi psihiatru (din 1978), călugăr bazilitan (din 1973) şi preot greco-catolic (hirotonit în clandestinitate de către episcopul Ioan Dragomir, în 1973). Studii universitare şi postuniversitare în teologie (la Pontificio Ateneo Sant'Anselmo, Roma, 1991-1995), profesor de teologie (la Institutul Teologic Greco-Catolic din Blaj, în anul universitar 1995-1996) şi preot la Cluj (a slujit la Biserica Ioan Bob în perioada 1997-2008 şi ulterior, până la moarte, în locuinţa din Cluj), fondator (împreună cu Păr. Sabin Făgăraş) al comunităţii monastice Stavroanastasis, în satul Feleac (în casa în care a funcţionat după 1948 o comunitate monastică familială, expresie a Bisericii Greco-Catolice din catacombe). Şi-a închinat întreaga viaţă lui Cristos, slujind cu toată fiinţa Biserica, în integralitatea ei organică, ortodoxă în credinţă şi catolică în extensiune: botezat şi crescut în Biserica Romano-Catolică (a slujit ca ministrant în Biserica Romano-Catolică în Săcele, Braşov şi Cluj), pasionat de spiritualitatea şi liturghia Bisericii Ortodoxe, a devenit greco-catolic (ortodox unit cu Roma) prin alegerea proprie, căutând o cale de sinteză, o punte care să unească cei doi poli ai Bisericii Universale. Profilul intelectual al Părintelui Camil este unul de factură enciclopedică (în buna tradiţie a cărturarilor Şcolii Ardelene), marcat de un spirit critic ascuţit şi o vocaţie adâncă pentru interdisciplinaritate (teologie, medicină, matematică, fizică, filosofie, literatură) şi având o textură organică amplă. Spirit profund pascalian, Părintele Camil rămâne o figură singulară, emblematică a Bisericii Româneşti. Ecumenismul său a fost unul cu structuri de adâncime, înfipte în solul scripturistic şi în cel patristic, un ecumenism viu al Bisericii lui Cristos aflate în suferinţă, care îi aducea laolaltă pe Padre Pio şi pe Părintele Arsenie Boca. Ceea ce îl apropie pe Camil Pavel Peteu de cei doi mari monahi este nu numai verticalitatea morală şi inapetenţa pentru compromisuri, ci şi predicaţia şi pledoaria pentru un creştinism asumat existenţial, în structurile sale de profunzime.

© Fundaţia Mănăstirea STAVROANASTASIS

© Galaxia Gutenberg, 2023, pentru prezenta ediţie

www.galaxiagutenberg.ro

Editura Galaxia Gutenberg
435600 Târgu-Lăpuş, str. Florilor nr. 11
Tel.: 0723-377-599, 0733-979-383
E-mail: contact@galaxiagutenberg.ro

PRINTED IN ROMANIA

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PETEU, CAMIL PAVEL SEVER
Îndrumător biblico-liturgic: perioadele Penticostar – Octoih – Triod
/ Camil Pavel Sever Peteu
Târgu-Lăpuş: Galaxia Gutenberg, 2023 –

ISBN 978-630-6586-13-4
I. Peteu, Camil Pavel Sever (autor)

Fundația
Mănăstirea STAVROANASTASIS

Ieromonah dr. Camil Pavel Sever Peteu

ÎNDRUMĂTOR BIBLICO-LITURGIC

PERIOADELE
PENTICOSTAR – OCTOIH – TRIOD

„Iar a Celui ce, prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Hristos Isus, din neam în neam, în vecii vecilor! Amin.”
(Efes. 3, 20-21).

Galaxia Gutenberg
2023

Le mulţumesc tuturor colaboratorilor mei pentru străduania lor dezinteresată cu care lucrează la răspândirea Cuvântului Divin, precum și tuturor celor ce sprijină lucrarea. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească!

Cu speranţa că această colaborare dintre mine și voi pentru răspândirea și meditarea Cuvântului Divin să prindă viaţă și să crească spre mai marea slavă a lui Dumnezeu și spre folosul sufletelor credincioșilor, cerem binecuvântarea Domnului asupra tuturor celor care doresc să colaboreze la aceasta, mai ales în vremurile grele pe care le traversăm: „*Căutaţi înainte de toate Împărăţia lui Dumnezeu și neprihănirea Lui și toate celelalte vi se vor da pe deasupra*" (Mt. 6, 33).

Camil-Pavel Peteu
Ieromonah din Comunitatea monastică STAVROANASTASIS

CUPRINS

PREFAŢA AUTORULUI 9
Cum se utilizează acest îndrumător? 11
Câteva precizări lingvistice. Prescurtări 15
Cum se identifică citatele biblice 16
Câteva caracteristici liturgice
ale Penticostarului 19
Notă asupra ediției 27
Săptămâna a VI-a a Postului Mare.
A Floriilor 32
Săptămâna Patimilor 38

ÎNCEPUTUL PENTICOSTARULUI..... 49
SFINTELE PAŞTI
Sfânta şi Marea Duminică a Învierii
Domnului nostru Isus Hristos 51
Sfânta şi Marea duminică a Învierii Domnului 52
Luni ziua a II-a de Paşti. 55
Marți ziua a III-a de Paşti. 56
Miercuri din Săptămâna Luminată. 57
Joi din Săptămâna luminată. 58
Vineri din Săptămâna Luminată.
Izvorul Tămăduirii..... 59
Sâmbăta din Săptămâna Luminată. 60
Săptămâna a II-a a Sfintelor Paşti 62
Săptămâna a III-a a Sfintelor Paşti 70
Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paşti 78
Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paşti 80
Săptămâna a V-a a Sfintelor Paşti..... 86
Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paşti 94
Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paşti. Săptămâna
dinaintea Rusaliilor..... 103
Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paşti. Săptămâna
înaintea Rusaliilor..... 105
Încheierea Penticostarului.....114

PERIOADA OCTOIHULUI.....115
Săptămâna a I-a după Rusalii..... 126
Săptămâna a II-a după Rusalii.
Începutul postului Sf. Apostoli 143
Săptămâna a III-a după Rusalii. 151
Săptămâna a IV-a după Rusalii. 161
Săptămâna a V-a după Rusalii. 169
Săptămâna a VI-a după Rusalii. 177
Săptămâna a VII-a după Rusalii..... 185
Săptămâna a VIII-a după Rusalii. 193
Săptămâna a IX-a după Rusalii. 203
Săptămâna a X-a după Rusalii. 211
Săptămâna a XI-a după Rusalii 219
Săptămâna a XII-a după Rusalii..... 227
Săptămâna a XIII-a după Rusalii 234
Săptămâna a XIV-a după Rusalii..... 242
Săptămâna a XV-a după Rusalii. 249
Săptămâna a XVI-a după Rusalii. 262
Săptămâna a XVII-a după Rusalii. 273
Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci
(a XVIII-a după Rusalii) 282
Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci
(a XIX-a după Rusalii). 290
Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci
(a XX-a după Rusalii). 299
Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci 307
Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci 315
Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci 323
Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci ...331
Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci ..339
Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci 348
Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci 356
Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci 366
Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci ...378
Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci ..390
Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci ..399
Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci ...408
Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci ..419

PERIOADA TRIODULUI.....427
Duminica Vameşului şi a Fariseului.
Începutul Triodului. 432
Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii.
A Vameşului şi a Fariseului 435
Săptămâna a XXXV-a după Rusalii.
A lăsatului sec de carne..... 451
Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii.
A lăsatului sec de brânză..... 470
Săptămâna I-a a Postului Mare.
Începutul Postului Mare. 486
Săptămâna a II-a a Postului Mare. 501
Săptămâna a III-a a Postului Mare. 516
Săptămâna a IV-a a Postului Mare. 530
Săptămâna a V-a a Postului Mare. 545
Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor..... 561

SĂRBĂTORI ÎN DECURSUL ANULUI 571
1 Ianuarie. Circumcizia Domnului Isus Cristos.
Sf. Vasile cel Mare 572
2 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei..... 576
3 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei..... 577
4 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei..... 578
Sâmbăta dinaintea Bobotezei. 579
Duminica dinaintea Bobotezei
(despre Înaintemergător) 581

5 Ianuarie. Ajunul Bobotezei. 584
6 Ianuarie Epifania Domnului nostru Isus Cristos (Boboteaza). Sfinţirea cea mare a apei. 586
7 Ianuarie. Sinaxa Sf. Ioan Botezătorul. 590
Sâmbăta după Bobotează. 594
Duminică după Bobotează (Isus în Galilea) 596
30 Ianuarie. Cei între sfinţi şi ai lumii mari dascăli Vasile cel Mare, Grigore Teologul şi Ioan Gură de Aur 599
2 Februarie Întâmpinarea Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus Cristos 602
24 Februarie. Prima și a doua gasire a capului Sfântului Ioan Botezătorul 605
9 Martie. Pomenirea sf. 40 de mucenici din Sebastia. 607
25 Martie, Bunavestire 609
23 Aprilie, Sf. Mare mucenic Gheorghe 613
21 Mai, Sf. Împăraţi Constantin și Elena 615
24 Iunie Naşterea Sf. Profet Înaintemergător şi Botezător Ioan 617
29 Iunie Sfinţii, înslăviţii şi atotlăudaţii corifei ai Apostolilor, Petru și Pavel 619
Duminica dintre 13-19 iulie a Sfinților Părinți Teofori de la Sinodul al IV–lea sau primele VI Sinoade Ecumenice. 621
20 Iulie Sfântul Înslăvitul Profet Ilie Tesbiteanul ... 623
6 August Transfigurarea Domnului nostru Isus Cristos 626
15 August Adormirea Maicii Domnului 629
29 August Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul 631
1 Septembrie Începutul anului nou bisericesc 633
8 Septembrie Naşterea Sfintei Fecioare Maria 634
Sâmbăta dinaintea Înălţării Sf. Cruci 636
Duminica dinaintea Înălţării Sfintei Cruci 637
14 Septembrie Înălţarea Sfintei Cruci (post şi ajun) 639
Sâmbăta după Înălţarea Sf. Cruci 641
Duminica după Înălţarea Sfintei Cruci 642
Duminica dintre 11 -17 Octombrie, a Sf-lor Părinţi ai Conciliului VII ecumenic. Al II-lea de la Niceea. 644
26 Octombrie Sf. mare mucenic Dumitru 646
8 Noiembrie Sf. Arhangheli Mihail și Gavril 649
21 Noiembrie Intrarea în biserică a Sf. Fecioare Maria 651
30 Noiembrie Sf. Apostol Andrei 652
6 Decembrie Sfântul Ierarh Nicolae Taumaturgul (Arhiepiscopul Mirei Liciei) 654
Sâmbăta dinaintea Crăciunului 656
Duminica dinaintea Crăciunului a sfinţilor părinţi sau a Genealogiei 657
24 Decembrie Ajunul Crăciunului 660
25 Decembrie Naşterea după trup a Domnului nostru Isus Cristos 662
Ziua a III-a de Crăciun. Sf. Iosif logodnicul Mariei. Sf. Protomartir Ştefan. 669
28 Decembrie 673
29 Decembrie 674
30 Decembrie 676
31 Decembrie. Încheierea praznicului Crăciunului 677

POSTFAŢĂ 681

ÎN LOC DE EPILOG 683

INDEX EVANGHELIC ŞI TEMATIC 685

PREFAŢA AUTORULUI

Scopul pentru care a fost gândit acest *Îndrumător* era de a stimula citirea Sfintei Scripturi, așa cum este ea împărţită în Liturghia Euharistică a bisericilor bizantine Ortodoxă și Greco-catolică, specifice spațiului românesc din Transilvania și Banat. În primul rând, a vrut să împlinească o lucrare irenică, de pacificare, care să depășească animozităţile emoţionale (uneori chiar viscerale) și politic alimentate și promovate dintre cele două Biserici românești. Lucrarea diavolului care este întotdeauna dezunirea nu poate fi contracarată decât prin citirea, studierea și mai ales meditarea Sfintelor Scripturi, baza credinţei pentru **TOATE** Bisericile creștine, indiferent de încadrarea și organizarea lor confesională. Exemplul ni-l dă chiar Domnul Isus, când, ispitit de diavol prin cuvintele Scripturii **interpretate**, îi răspunde acestuia tot prin cuvintele Scripturii **înţelese** în lumina Duhului Sfânt, autorul lor. Pentru înţelegerea și/sau interpretarea textului sacru, vom reveni altădată și mai pe larg.

Acesta era proiectul. Dar unde Dumnezeu propune un plan de ansamblu, diavolul vine să-l distrugă prin detalii. Așa a fost cazul și aici. Unii au parcurs pe nerăsuflate textul comentariilor, fără a avea răbdarea să-l citească zi de zi, ca o meditaţie la textul biblic indicat în titlu. Alţii, mai răbdători și nu posedaţi de demonul curiozităţii, au citit meditaţia zi de zi, dar se considerau experţi în cititul textului biblic pe care îl știau pe dinafară (!?) după atâta citit și deci l-au putut „sălta". Și mai sunt și alte variante, care au depășit cu mult orice imaginaţie. Eu am propus o schemă, un joc care devine eficient și interesant doar dacă îi respecţi regulile. Nici în continuare nu cred să pot realiza o „metodă" care să „fenteze" hiper-bogata imaginaţie a destinatarilor în a eluda regulile și a „juca" propriul joc. Toate acestea le-am aflat întâmplător sau prin dialog direct. Vă invit, deci, să citiţi textul biblic (mă amăgesc eu din nou!).

Prezentul *Îndrumător* nu este nici o introducere în studiul NT și nici un comentariu exegetic. Este doar ceea ce-i spune și numele: un *Îndrumător* spre citirea textelor sacre. De aceea, utilizarea lui ca și cum ar fi o carte de sine stătătoare, fără a citi textele biblice prescrise și menționate, este mai puţin folositoare. *Îndrumătorul* este menit să deschidă o perspectivă, o poartă de intrare și un stimul pentru o mai adâncă cercetare a Scripturilor care, din nefericire, în Bisericile tradiţionale, Ortodoxă și Greco-catolică, nu și-a găsit încă locul pe care-l merită. Studiul biblic trebuie să ocupe un loc distinct în ceea ce privește cunoașterea și trăirea creștinului, ca apoi, prin celebrarea liturgică, să-și poată îndeplini rolul în formarea și maturizarea noastră spirituală. Acest lucru necesită evident un efort, pe care din păcate nu toţi sunt dispuși să-l facă, spre paguba, trebuie să o spunem, unei autentice trăiri creștine.

Cultul divin este bazat pe *Cuvântul lui Dumnezeu*. Cunoașterea acestuia nu este facultativă, ci esenţială. În cadrul grupului de studiu biblic desfășurat în Cluj încercăm să facem prezent și viu *Cuvântul lui Dumnezeu* celor care iau parte la el. Prin *Îndrumător*, vrem ca la acest studiu să participe un număr cât mai mare de credincioși și, de aceea, am hotărât publicarea, fie și rezumativă, a dezbaterilor care au loc în cadrul grupului. De aici a rezultat ideea publicării acestui *Îndrumător*.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, vă putem oferi prezentul *Îndrumător*, care vine să sprijine eforturile de a ne trăi viaţa în lumina textului Bibliei, așa cum ne este el împărtășit în lectura zilnică a Liturghiei bizantine.

Mulţumind lui Dumnezeu că ne-a îngăduit să încheiem cu bine acest demers, doresc tuturor o lectură binecuvântată și utilă, pentru ca sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu să rodească în sufletele fiecăruia dintre noi spre slava lui Dumnezeu și progresul nostru spiritual.

Iar lui Dumnezeu, ce prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Cristos Isus, din neam în neam și în vecii vecilor! Amin (Ef. 3, 19-20).

CUM SE UTILIZEAZĂ ACEST ÎNDRUMĂTOR?

Relaţia noastră cu Dumnezeu urmează de obicei cinci paşi importanţi, distincţi, dar uniţi: Primul este ascultarea lui Dumnezeu prin citirea Cuvântului Său (lat. *lectio*). Al doilea este meditarea Cuvântului printr-o digerare a sa în tăcerea interioară (lat. *meditatio*). Urmează apoi răspunsul nostru care este rugăciunea personală sau liturgică (lat. *oratio*). Sinteza constă în contemplarea interioară a lui Dumnezeu care ni S-a descoperit astfel (lat. *contemplatio*). Monahii o realizează în tăcerea interioară şi exterioară a mănăstirii, iar cei implicaţi în lucrarea propovăduirii, prin predicarea Cuvântului divin astfel descoperit şi trăit personal (lat. *predicatio*), unei comunităţi stabile (preoţii) sau în construcţie, cum este cazul misionarilor. Ultimul pas este imposibil de făcut fără a-i fi parcurs pe cei precedenţi. Primii patru paşi reuniţi într-o unică sinteză reprezintă o practică curentă a monahismului primar, în Occident primind numele generic de *Lectio divina*. Menţionăm că, în prezent, ea a trecut de zidurile mănăstirilor şi cunoaşte o dezvoltare tot mai mare şi în afară.

Practica ei a început, în mod sistematic şi în comunitatea noastră din anul 2005, întâi la Biserica Bob din Cluj-Napoca. A avut loc în fiecare joi, după Sf. Liturghie de la ora 17 şi a continuat apoi, din octombrie 2007, în casa particulară din Cluj-Napoca, str. Avram Iancu nr. 56, devenită capelă şi schit al Comunităţii Monastice Stavroanastasis, cu centrul spiritual şi biserica în comuna Feleacu, jud. Cluj.

Materialul prezentat este un auxiliar de studiu şi meditaţie şi nu un text de sine stătător. Scopul lui este să faciliteze parcurgerea primilor trei paşi ai studierii şi trăirii Cuvântului divin: citirea în comun a Bibliei, meditarea Sa şi răspunsul nostru prin rugăciune. De aceea l-am şi intitulat: *Îndrumător*. El nu înlocuieşte nici cartea de rugăciuni şi, cu atât mai puţin, Biblia. Se citeşte împreună cu acestea şi nu în loc de ele.

Structurarea textului. Înainte de fiecare comentariu se găsesc: 1) titlul zilei, de ex.: Duminica a III-a a Sf. Paşti, sau Luni din săptămâna a III-a etc. 2) urmează menţionarea pericopelor biblice prevăzute de Biserica Bizantină spre a fi citite în ziua respectivă: Apostolul (Ap.) şi Evanghelia (Ev.) şi 3) Troparul zilei: (la Triod şi Penticostar). Urmează 4) un comentariu sau o cheie de lectură. Vă recomand să nu citiţi acest comentariu înainte de a parcurge pericopele biblice prescrise pentru ziua respectivă. Comentariul citit de sine stătător nu are sens.

Citatele din Sf. Scriptură, în cadrul comentariului, sunt date în caractere *cursive*. Când sunt complete, apar citate după modul clasic. De ex.: Io. 15, 3-4. Când se citează doar o parte sau sensul, se trece menţiunea „confer" (cf.).

Secvenţa lecturii este următoarea: la început, identificăm într-o Biblie textul recomandat şi **îl vom citi!** Apoi citim comentariul ca pe o explicitare sau cheie de lectură. Încheierea meditaţiei se poate face citind troparul pentru a simţi modul în care a fost interpretat de Biserică, sub formă de rugăciune, textul biblic. Faceţi o scurtă rugăciune de invocare a Duhului Sfânt înainte de meditaţie şi o scurtă rugăciune de mulţumire la sfarşit.

Deşi nu pretinde a fi o *Lectio divina* în adevăratul sens al cuvântului, am speranţa că utilizând acest *Îndrumar*, el va putea fi o deschidere spre citirea Sfintei Scripturi, încadrată în cununa de rugăciuni a Bisericii. Citim Biblia nu după gustul fiecăruia, ci aşa cum ne-o prezintă Maica Biserică în cărţile sale de cult (de rit bizantin, în cazul nostru).

Momentul citirii și-l alege fiecare singur. Pentru mine, acest moment este dimineaţa, ca un prim contact cu Dumnezeu, înainte de a începe orice altă activitate. Avantajul alegerii textelor conform Ritului în care-I slujim lui Dumnezeu, este că inima noastră bate împreună cu toţi cei care vor folosi acest *Îndrumător* și, prin aceasta, cu Timpul Bisericii, în ritmul pe care ea îl stabilește.

Timpul acordat citirii. Dacă materialul vi se pare prea lung pentru timpul pe care aţi dori să-l acordaţi meditaţiei, vreau să facem împreună un mic calcul. În felul în care vi l-am propus, citit cu voce tare (pentru verificare), în funcţie de lungimea pericopei, ia cam 10-15. Adică un sfert de oră. În 24 de ore avem 24 x 4 = 96 de sferturi de oră. Deci întreaga meditaţie ar fi cam 1% din timpul unei zile. Este acel minim sacrificiu necesar pe care i-L putem acorda lui Dumnezeu, în care citim porţia zilnică din Sfânta Scriptură. Atât de puţin ne costă să stăm conectaţi la uriașul izvor de energie care ni se oferă prin lectura Bibliei, în ritmul și modul în care Biserica o face. Cui i se pare mult acest 1% oferit lui Dumnezeu, chiar și într-o lume în care trăim o viaţă atât de accelerată și dezordonată, din ce în ce mai îndepărtată de esenţa ei spirituală, să se gândească că Dumnezeu ne alocă 100% din timpul Său aici și ne pregătește o veșnicie dincolo.

În nădejdea că acest *Îndrumător* vă va fi de folos și că sămânţa cuvântului va găsi un pământ fertil în inima cititorilor, vă urez o lectură biblică și un timp de rugăciune binecuvântat. Pentru mulţi, acest pas poate fi un bun început pentru familiarizarea cu textul biblic. Nu putem să ne mântuim dacă nu împlinim voinţa lui Dumnezeu, și nu o putem împlini dacă nu o cunoaștem. De aceea, trebuie, înainte de toate, să-L ascultăm pe El!

Anul liturgic bizantin începe cu Duminica Învierii Domnului (Sf. Paști) prin citirea Prologului Evangheliei după Sf. Ioan (Io. 1, 1-17) și începutul Fa. (1, 1-8) și se continuă neîntrerupt până la Sf. Paști ale anului următor. Evangheliile după Ioan și Fa. se citesc în perioada Sf. Paști (Penticostarul). După Rusalii, pericopele evanghelice sunt luate din Matei (17 duminici), până la Înălţarea Sf. Cruci (14 septembrie), după care se citesc pericopele evanghelice din Luca (Octoihul). În principiu, pericopele din Marcu se citesc în perioada Postului Mare (Triodul). Datorită datei variabile a Sf. Paști, pericopele din Marcu se citesc și în completare, fie împreună cu Matei, fie cu Luca. Pericopele Apostolului (FA) și Epistolele apostolice de la Epistola lui Pavel către Romani și până la Iuda Tadeul urmează neîntrerupt pe tot parcursul Anului liturgic.

Citirea Sfintei Scripturi în cadrul liturgic al ritului bizantin se face astfel. La Sf. Liturghie se citește Noul Testament: Apostolul și Evanghelia. Psalmii se rostesc (sau cântă) mai ales în cadrul oficiului Laudelor divine. Vechiul Testament se citește doar seara la vecernie, iar respectivele pericope se numesc Parimii. Acestea constituie și miezul lecturii biblice în perioada Triodului astfel: la ora (canonică) a VI-a (miezul zilei) în PM se citește din proroci, cu precădere din Isaia, iar la vecernie (tot în PM) din Geneză, Proverbe și Iov. Dacă în Geneză accentul era pus pe origini, iar în Isaia pe viitor, Pildele se adresează prezentului, punând accentul pe viaţa practică, corporală, sufletească, socială și spirituală, trăită în lumina și sub îndrumarea lui Dumnezeu.

Datorită faptului că acest *Îndrumător* a fost conceput ca unul *biblico-liturgic*, care urmărea succesiunea pericopelor biblice așa cum sunt ele prevăzute în calendarul liturgic al Ritului bizantin, nu vom medita asupra ultimei cărţi a NT, *Apocalipsul*, care nu se citește public în cadrul slujbelor acestui rit.

Meditațiile textelor biblice au urmat împărţirea pericopelor Textului sacru așa cum se citesc la slujbele divine în Biserica Bizantină (Ortodoxă și Greco-catolică). Am făcut această alegere și ordonare a textelor în speranța stimulării citirii bibliei și în particular. Citirea bibliei departe de a fi o problemă optională este una fundamentală oricarui creștin. Viața pastorală curentă ne arată însă o altă realitate. Simpla indicare a textelor de citit pentru fiecare zi nu a fost suficientă. Unii nu s-au obosit sa citească textul biblic, care era scopul principal avizat. De aceea am intitulat lucrarea nu carte, ci Îndrumător pentru citirea CĂRȚII, adică a Bibliei. Citirea comentariului ca text de sine stătător este un nonsens. Mai mult, alții mi-au relatat

"glorios" ca au citit lucrarea pe o singură rasuflare de la un capăt la altul. M-am întrebat ce truc să folosesc pentru a-i determina pe credincioșii noștri tradiționaliști, obișnuiți cu diferite practici devoționale, să bea de la sursă apa curată, limpede și singura dătătoare de viață a Cuvântului Lui Dumnezeu. Să facă aceasta în mod ordonat și sistematic, nu după o schemă oarecare, gândită de un autor, cu oricât de multă dorință de a face cunoscut Cuvântul Lui Dumnezeu, ci după felul și ritmul în care ni-l propune Liturghia Bisericii. Textele prevăzute pentru Post se citesc în timpul Postului, cele pentru perioada Paștelui, în perioada Paștelui, iar cele pentru Crăciun, pentru perioada Crăciunului. Încă o dată: acesta este un Îndrumător de lectură a Bibliei, și nu o lucrare de sine stătătoare.

Penticostarul, Triodul și Octoihul sunt numele cărţilor liturgice utilizate în rugăciunile Utreniei (rugăciunea liturgică de dimineaţă) și ale Vecerniei (rugăciunea liturgică de seară) ale Bisericii bizantine în cele trei secţiuni ale Anului liturgic. Părţile fixe ale oficiului Laudelor divine sunt cuprinse în cartea de cult numită grecește *Orologhion* (în slavă *Ceaslov*) care cuprinde părţile fixe ale Laudelor divine. Părţile variabile din diferitele perioade liturgice sunt cuprinse în cele trei cărţi diferite. Pentru perioada PM în Triod, pentru perioada cuprinsă între Sf. Paști și Duminica Tuturor sfinţilor (prima după Rusalii) în Penticostar, iar în timpul de peste an în Octoih.

*

Reînnoim pe această cale dorinţa noastră de a rămâne în contact, lucru deosebit de important. Acest *Îndrumător* este pentru voi, și fără voi va rămâne o vorbă-n vânt. Nu lăsaţi *Cuvântul lui Dumnezeu* să fie amestecat cu gunoiul lumii. Dacă e bine ce s-a început, răspândiţi. Ce este de corectat, menţionaţi. Dar nu fiţi indiferenţi. Veţi da socoteală, oricine aţi fi. De asta puteţi fi siguri! Comentariile, criticile și sugestiile, întrebările și toate modurile de a comunica sunt nu doar bine venite și cu drag acceptate, dar ele, prin comuniune și rugăciune, vor putea într-un fel face ca acest *Îndrumător* să fie de fapt o operă colectivă. Era și visul meu iniţial. Dar totul la vremea hotărâtă de Dumnezeu. Din partea noastră, răbdare și rugăciune!

Va aduc aminte că, departe ca acest demers de răspandire să fie unul facultativ, el reprezintă o evanghelizare, iar aceasta pentru un creștin este obligatorie: *Vai mie dacă nu binevestesc,* zice Pavel. Meritul este că o fac fără plată, voluntar. Acest îndemn îl adresez confraților preoți.

Le mulţumesc tuturor care, în toate felurile, m-au sprijinit și Vă cer tuturor să Vă rugaţi ca Biblia să fie mai des și mai bine citită și înţeleasă și în Biserica noastră.

CÂTEVA PRECIZĂRI LINGVISTICE

În cele ce urmează am socotit necesar să fac câteva precizări lingvistice, pentru a explica modul de exprimare utilizat în acest text. Urmând prescripţiile Academiei Române, care spune că scrierea românească este fonetică și nu etimologică, am renunţat la toate formele de transcriere a termenilor din alte limbi în limba română care, prin urmare, vor fi redate fonetic. Astfel, vom scrie:

Isus Cristos, *Isus Hristos*, renunţând la forme de tipul: *Iisus* sau *Christos* etc.

Duhul Sfânt. Toate confesiunile creștine din România, cu excepţia greco-catolicilor, folosesc sintagma *Duh Sfânt* pentru a Treia persoană a Sfintei Triade divine Unice și care am adoptat-o în textul de față. Se vor supăra unii. În schimb, ar fi păcat să sărim în extrema cealaltă și să renunţăm pentru derivate la expresii ca *spiritualitate*, *spiritual*, *duhovnic* etc. Vom folosi alternativ, după cerinţa textului, *milă* și *îndurare* etc.

Ar fi o sărăcire nepermisă a limbii și ne vom trezi din nou într-un penibil și absurd război confesional purtat cu arme lingvistice în „buna" tradiţie sinucigașă a poporului român. Experiența ne arată că Cel rău poate altera și cele mai bune intenții.

Euharistie și nu *eucharistie* etc.

Pentru titulatura bisericilor locale vom folosi *bizantin* în loc de *ortodox* și *latin* (*roman*) în loc de *catolic*, pentru a evita alterarea sensului de *ortodox* și/sau *catolic* folosite abuziv și partizan și de unii și de alţii. La fel, vom folosi termenul de *Bisericile Reformei*, specificând denominaţiunea doar dacă aceasta este necesară pentru înţelegerea textului.

Proroc sau *profet*, absolut echivalente, în loc de *prooroc*.

Prescurtări

În cele ce urmează vom evidenţia, pentru facilitarea citirii, prescurtările care s-au utilizat pe parcursul redactării textului de faţă.

PM	=	Postul Mare	lat.	=	în limba latină
TP	=	Timpul Pascal	B. Biz.	=	Biserica Bizantină
Ev.	=	Evanghelia	B. Lat.	=	Biserica Latină
Ap.	=	Apostolul	B. Ref.	=	Bisericile Reformei
î. Cr.	=	înainte de Cristos	LXX	=	Septuaginta traducerea în greceşte a VT (sec. al II-lea î. Cr.)
d. Cr.	=	după Cristos	TM	=	Textul masoretic (Biblia braică)
evr.	=	în limba ebraică	d.R	=	după Rusalii
gr.	=	în limba greacă	d. Î.S.C.	=	după Înălţarea Sfintei Cruci

Prescurtări ale cărţilor Bibliei

Pentru prezentul Îndrumător, datorită faptului că citatele din Vechiul Testament sunt relativ puţine, pentru a nu încărca textul, am preferat să le citez cu denumirea completă. Pentru Noul Testament vom folosi următoarele prescurtări:

Evangheliile

Matei : Mt.

Marcu: Mc.

Luca: Lc.

Ioan: Io.

Faptele Apostolilor: FA

Epistolele lui Pavel

- Romani: Rom.
- 1-a Corinteni: 1 Cor.
- 2-a Corinteni: 2 Cor.
- Galateni: Gal.
- Efeseni: Ef.
- Filipeni: Fp.
- Coloseni: Col.
- 1-a Tesaloniceni 1 Tes.
- 2-a Tesaloniceni 2 Tes.
- 1-a Timotei: 1 Tim.
- 2-a Timotei: 2 Tim.
- Tit: Tit.
- Filimon: Fil.

Ep. Către Evrei: Evr.

Ep. Sobornicești

- Iacov: Iac.
- 1 Petru: 1 Pet.
- 2 Petru: 2 Pet.
- 1 Ioan: 1 Io.
- 2 Ioan: 2 Io.
- 3 Ioan: 3 Io.
- Iuda: Iuda
- Apocalipsa: Ap.

Cum se identifică citatele biblice

Pentru începători şi pentru cei mai puţin familiarizaţi cu indicarea prin prescurtări a cărţilor Bibliei indicăm în cele ce urmează reperele necesare. Când se citează dintr-o carte a Bibliei, textul este subliniat *cu litere cursive*.

Exemple

1). ABC. 7, 3 ABC este titlul cărţii biblice redat prescurtat conform cu tabelul de mai sus. Ex.: Io. 7, 3 înseamă Evanghelia după Ioan, capitolul 7, versetul 3.

2). ABC, 5, 6-12 Ex.: 1 Cor. 5, 6-12 înseamnă Scrisoarea întâia către Corinteni, capitolul 5, versetele de la 6 la 12.

3). cf. ABC 3, 4 înseamnă că fragmentul din text este conform cu locul biblic indicat.

4). (v. 7) Se indică astfel un verset din pericopa zilei, pentru a nu cita de fiecare dată pasajul sub formă completă.

5). ABC 2, 5a sau 5b. De ex. 2 Cor. 4, 18b înseamnă din a 2-a epistolă către Corinteni, capitolul 4, partea a doua a versetului.

18. Dacă se indică litera „a" înseamnă partea întâia a respectivului verset.

6). ABC, 8, 1 şi urm. înseamnă textul evidenţiat şi câteva versete în plus, până se epuizează ideea.

7). Menţiune specială pentru Psalmi. Există în circulaţie două tipuri de Biblii în românește. În principal, Biblia sinodală, editată de BOR, a cărui traducere urmează LXX (vezi prescurtările) și traducerea Societăţii biblice, mai cunoscută sub numele de „traducerea Cornilescu", care urmează TM. Numerotarea psalmilor în cele două versiuni nu se suprapune întru totul. Fără a intra în detalii, pentru uzul acestui Îndrumător ne limităm doar să semnalăm următoarele corespondenţe:

A). de la Ps. 1 -8 nr. Ps. este acelaşi.

B). de la Ps. 10 – 112 (LXX, Biblia sinodală), corespunde Ps.11–113 (TM, Biblia Cornilescu). Astfel Ps. 50 (Miluiește-mă Dumnezeule...(LXX este Ps. 51 din „Cornilescu").

Pentru a identifica Psalmii vom scrie întâi Nr. Psalmului din LXX și după bară Nr. Psalmului din versiuneea „Cornilescu". De ex.: Ps. 50/51.

C): după Ps. 114, dacă va fi cazul, vom menţiona expres echivalenţele.

Datorită faptului că pericopele biblice pentru uzul liturgic sunt de multe ori luate din mai multe locuri ale aceluiași capitol al textului biblic sau chiar din capitole diferite, pentru identificarea lor am socotit util să exemplific unele situaţii. Deși le citez exact cum apar ele, forma rămâne valabilă pentru orice alt tip de situaţie.

1). Io. 5, 22;27 se citește: Ev. după Ioan, cap. 5, versetele 22 și 27.

2). Lc. 21, 8-9, 25-27, 33-36 se citește: Ev. după Lc. cap. 21, versetele de la 8 la 9, de la 25 la 27 și de la 33 la 36.

3). Rom. 14, 19-23; 16, 25-27 se citește: Din epistola lui Pavel către Romani, cap. 14 de la versetele 14 la 19 și din cap. 16, de la versetele 25 la 27.

4). Ezra 5, 1; 6, 14 se citește: Din cartea lui Ezra (VT) cap. 5, 1 și din cap. 6, 14

5). Evr. 1, 10-2, 3 se citește: din epistola către Evrei, cap. 1 de la versetul 10 până la cap. 2 versetul 3.

CÂTEVA CARACTERISTICI LITURGICE ALE PENTICOSTARULUI

Penticostarul este cartea de cult ce se folosește în ritul bizantin și care cuprinde sfintele slujbe ale Utreniei și Vecerniei în perioada dintre Duminica Învierii, a Sf. Paști și Duminica Tuturor Sfinţilor (Dum. I-a după Rusalii). Această perioadă are două secţiuni distincte: de la Sf. Paști la Înălţarea Domnului și de la Înălţare și până la Rusalii.

Meditǎm asupra pericopelor evanghelice din Ioan, citite pe parcursul Penticostarului și asupra scrierii Faptelor Apostolilor, din care se citește în Perioada Pascală, adicǎ a Penticostarului.

În general, am respectat pericopele zilnice din FA, așa cum sunt ele prescrise în cărţile liturgice și se găsesc menționate în calendar. Uneori însă, am găsit de cuviinţă să facem unele mici abateri, constând fie din amplificarea textului recomandat lecturii, sau uneori o transpoziţie. Am procedat astfel pentru a menține o continuitate a lecturii, care facilitează înțelegerea acestei minunate cărți a Faptelor Apostolilor. Ne-am oprit la Duminica Rusaliilor pentru cǎ aici se oprește și cartea Faptelor Apostolilor.

Prima secţiune a prezentului **Îndrumător** este consacrată perioadei Hramului Comunităţii noastre **Stavroanastasis**, care ţine de la Sâmbăta lui Lazăr până la Duminica Tomii, adicǎ 16 zile care cuprind Săptămâna Mare și Săptămâna Luminată, având în centru marea sărbătoare a Învierii Domnului. Aceste două săptămâni formează din punct de vedere liturgic și dogmatic un tot unitar, de aceea merită o abordare specială. Meditarea Faptelor Apostolilor începe din Duminica Paștilor și ţine până la Duminica Rusaliilor. Cele 40 de zile dintre Duminica Paștilor și Joia Înălţării, sunt considerate de Biserica Bizantină o unică sărbătoare. Slujbele bisericești în toată această perioadă încep și se termină diferit decât în timpul liturgic obișnuit. În locul rugăciunii obișnuite de început: „Împărate ceresc” se rostește troparul învierii: „Cristos a înviat din morţi”, iar în locul încheierii (*apolisului*) obișnuite, se rostește unul special, cu caracter pascal, iar la sfârșitul liturghiei Euharistice, preotul dă binecuvântarea cu lumânarea pascală și crucea.

Din Duminica Paștilor și până la Rusalii nu îngenunchem nici la rugăciunile publice și nici în cele private. Deoarece este un Timp al bucuriei depline. Respectul faţă de Sfânta Euharistie se dă doar prin plecarea capului. Se reia îngenuncherea odată cu seara zilei de Rusalii, în cadrul „Vecerniei plecării genunchilor” în care preotul citește solemn 7 rugăciuni lungi, cu caracter penitenţial.

NOTE INTRODUCTIVE LA *FAPTELE APOSTOLILOR*

Între scrierile care compun NT, Faptele Apostolilor ocupă un loc cu totul privilegiat. Este singura carte istorică a NT. Nici o altă scriere a NT nu continuă faptele prezentate de cei patru evangheliști. Mai mult, Fa. constituie fundalul istoric al vieţii și activităţii apostolului Pavel. Fără ea, n-am ști prea multe despre activitatea sa misionară.

Autorul cărţii este cu siguranţă evanghelistul Luca, autorul celei de a treia Evanghelii. O mărturisește indirect chiar el prin similitudinea titlurilor celor două scrieri (cf. Lc. 1, 1-4 și Fa. 1, 1-2). Ambele au fost destinate lui Teofil, care poate fi o persoană concretă, dar la fel de bine un titlu generic: Teofil în grecește înseamnă iubitor de Dumnezeu. Destinatarul scrierii în acest caz ar fi unul colectiv: tuturor iubitorilor de Dumnezeu!

Faptele Apostolilor ne relatează naşterea și creşterea Bisericii. După Învierea Sa glorioasă din morţi, Isus a mai stat 40 de zile cu ucenicii Săi, după care, în prezenţa lor, S-a înălţat la cer. În tot acest timp, Isus le-a dat lor porunci și învăţături: „*Pe când se afla cu ei, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte acolo Făgăduința Tatălui, pe care le-a zis El: aţi auzit-o de la Mine. Căci Ioan a botezat cu apă, dar voi, nu după multe zile, veţi fi botezaţi cu Duhul Sfânt*” (Fa. 1, 4-5).

Luca ne relatează de-a lungul întregii scrieri a Fa. cum din Ierusalim, locul patimilor, morţii și învierii Domnului, locul de unde S-a înălţat la cer și unde ucenicii au primit Duhul Sfânt, Biserica se va lăţi cu timpul în toată lumea: „*Ci voi veţi primi o putere, când Se va pogorî Duhul Sfânt peste voi, și-Mi veţi fi martori în Ierusalim, în toată Iudea, în Samaria și până la marginile pământului*” (Fa. 1, 8). De aici și până la sfârșitul scrierii sale, Luca își divide relatarea în șapte părţi care punctează pas cu pas dezvoltarea Bisericii, fiecare din aceste șapte părţi încheindu-se cu menţiunea că: „*Domnul adăuga în fiecare zi la numărul celor chemaţi tot mai mulţi ucenici*” (cf. Fa. 2, 47). Vom urmări și noi această lucrare de-a lungul meditării acestei minunate și fascinante cărţi a NT, un adevărat certificat de naștere al Bisericii lui Cristos, care de atunci și până în zilele noastre continuă până la împlinirea ei în veșnicie.

CÂTEVA PRECIZĂRI SUCCINTE CU PRIVIRE LA COMUNITATE, HRAMUL ȘI EMBLEMA

În cele ce urmează vom face câteva precizări succinte, dar necesare cu privire la: Comunitate, Denumirea, Hramul și Emblema ei. Mai amănunţit le vom trata, cu ajutorul lui Dumnezeu, într-o lucrare separată. Pentru înţelegerea imediată, ca informare și uzul prezentului Îndrumător, cele ce urmează le-am socotit suficiente. Să le examinăm pe rând.

Comunitatea monastică Stavroanastasis este o comunitate creștină, în Biserica lui Hristos, deschisă tuturor celor care aderă la structura, funcţionalitatea și spiritualitatea ei, indiferent de confesiune sau statut social: celibi sau căsătoriţi, bărbaţi sau femei, clerici sau laici, fără a fi determinată sau limitată teritorial. Are un caracter monastic deoarece este alcătuită concentric, în jurul unui nucleu monahal inspirat din Regula și spiritualitatea Sf. Vasile cel Mare, trăită și adaptată timpurilor actuale. Centrul acestei Comunităţi, organizat ca mănăstire (biserică, spaţii de locuit, gospodărie, anexe etc.), se află în comuna Feleacu nr. 697, jud. Cluj. Spiritul vieţii monastice este în acest fel deschis tuturor celor ce vor să-l trăiască, fie în mănăstire, fie în lume, pentru o perioadă de timp sau ca angajament definitiv pentru toată viaţa. Despre amănuntele: formă de vieţuire, în mănăstire și/sau în lume, organizare etc. le vom examina separat și vor fi la dispoziţia celor interesaţi.

Denumirea comunităţii, Stavronastasis, provine din reunirea a două cuvinte grecești: *Stavros* = cruce și *Anastasis* = înviere. Ar fi deci pe românește: „a CruciiÎnvierii”, într-un singur cuvânt, fără liniuţă. Cum limba română nu permite asemenea construcţii lingvistice compuse, ca limba germană de exemplu, și pentru a rămâne în aria de exprimare liturgică bizantină, am preferat cuvântul compus grecesc. În aria ritului latin, echivalentul acestui termen, cu teologia sa aferentă, este „Misterul pascal”, în uz astăzi, mai ales după Conciliul Vatican II. Echivalentul bizantin al acestei abordări teologice a lucrării mântuirii noastre ar putea fi denumit: „teologie baptesimală”, adică a ceeace se întâmplă de fapt în viaţa creștinului, moartea prin botez **cu** Hristos, pe crucea proprie, liber asumată, a fiecăruia, și simbolizată în Botez prin scufundarea persoanei în apă și învierea **în** Hristos, prin ridicarea din apă. Această teologie paulină o regăsim în Col. 2, 11-15. Versetele de la 12 la 14 ale acestei secţiuni stau la baza atât a teologiei, și implicit a spiritualităţii baptesimale, cât și a viziunii „stavroanastasice” a trăirii creștine. Le vom discuta ceva mai detaliat în secţiunea despre Emblema comunităţii.

Hramul unei comunităţi parohiale sau monahale și implicit al bisericii sale este fie ziua de comemorare a sfântului sub a cărui protecţie este pusă, fie ziua sărbătorii din cursul anului liturgic căreia îi este dedicată. Câteodată, o biserică poate avea și două hramuri. Comunitatea monastică Stavroanastasis și biserica ei, având ca sărbătoare Misterul pascal, al Patimilor, Morţii și Învierii Domnului, considerate ca un întreg inseparabil, își sărbătorește hramul nu de două ori într-un an liturgic, ci o singură dată, dar timp de șaisprezece zile, începând cu Sâmbăta lui Lazăr și terminând cu Duminica Tomii. Deci întreaga Săptămână a Patimilor, în care pomenim suferinţele, moartea și îngroparea Domnului, precum și întreaga Săptămână Luminată, punctul central fiind reprezentat de marea și slăvita sărbătoare a Învierii Domnului, Sfintele Paști. Fiecare dintre aceste zile are un caracter solemn și un ritual specific, având deci prin ele însele deja un caracter de „hram”. Prima zi de hram, Sâmbăta lui Lazăr, ziua centrală, Sfintele Paști, și

ultima zi, Duminica Tomii, sunt toate trei caracterizate de o simbolistică a „porţii". În prima, Domnul porunceşte celor de faţă: „*Daţi la o parte piatra*" (de dinaintea mormântului unde era pus trupul mort al lui Lazăr), la Înviere, Isus iese din mormânt, piatra fiind sigilată, iar în ultima zi Isus intră în odaia unde erau strânşi ucenicii, prin uşile încuiate. Învierea lui Isus în trupul său glorificat nimiceşte orice barieră de comunicare între om şi Dumnezeu.

Aceasta este tema centrală şi, ca să spunem aşa, nucleul teologiei „stavroanastasice". El este exprimat nu doar verbal şi discursiv, ci şi în arhitectura bisericii Comunităţii, precum şi în ritualul specific al liturghiei Hramului, şi este exprimat sintetic şi simbolic în emblema acestei Comunităţi.

Emblema

Emblema este o reprezentare grafică a simbolului unei grupări, societăţi etc. Ca orice simbol, necesită o explicitare verbală, discursivă care apoi evocă sintetic realitatea exprimată prin simbolul grafic. Sigla, spre deosebire de emblemă, este prescurtarea numelui grupării. De exemplu, sigla Comunităţii monastice Stavroanastasis este: CMS.

Emblema CMS este compusă din două părţi. Partea de sus (1) reprezintă o cruce goală, iar partea de jos (2), un mormânt gol. Crucea goală, deoarece trupul lui Isus a fost luat de pe cruce şi depus în mormânt. Mormântul gol, pentru că Isus a înviat şi nu se mai află în mormânt. O cruce goală deasupra unui mormânt gol reprezintă relicvele (rămăşiţele materiale) ale trecerii prin lume şi prin istoria omenirii a lui Isus Hristos. Pe cruce şi în mormânt **a fost**. Viaţa Lui însă continuă, prin Duhul Său cel Sfânt, în noi, cei ce am crezut cuvintelor şi lucrării Lui.

Simbolul mormântului gol (fig. 2), la rândul lui, este compus din simbolul literelor A (alfa) şi O (omega), prima şi ultima literă ale alfabetului grecesc cu care Însuşi Domnul s-a definit: „*Eu sunt Alfa şi Omega, Începutul şi Sfârşitul*" (Apoc. 1, 8; 22, 13). Ele sunt reprezentate unite şi nu separate, deoarece viaţa pământească a lui Isus, Hristosul lui Dumnezeu, a început (Alfa) într-o peşteră naturală şi s-a terminat (Omega) într-un mormânt săpat în stâncă (= peşteră artificială). Viaţa pământească a lui Hristos, Stânca prin excelenţă, a început şi s-a terminat într-o stâncă, pentru că a fost stâncă: „*El este Alfa şi Omega, Începutul şi Sfârşitul, Cel ce este, Cel ce era şi Cel ce vine. Cel Atotputernic*" (Apoc. 1, 8).

Crucea goală (fig. 1), are reprezentate pe ea două dreptunghiuri. Unul mai mic orizontal, deasupra, şi altul mai mare vertical pe mijlocul crucii. Cel mic, de deasupra, reprezintă înscrisul lui Pilat, purtând „vina" lui Isus, scris în trei limbi, latină (puterea politică), greacă (cultura) şi ebraică (religia). Această judecată a lumii suna aşa: INRI, Isus Nazarineanul Regele Iudeilor.

Cât despre dreptunghiul mai mare figurat pe crucea goală, el reprezintă zapisul cu păcatele noastre, care ne era potrivnic şi interzicea comunicarea noastră cu Dumnezeu şi pe care Isus, prin moartea Sa,

l-a nimicit. Dreptunghiul reprezintă zapisul, iar punctul negru, cuiul prin care a fost fixat, odată pentru totdeauna, pe cruce. Este reprezentarea simbolică, în limbaj grafic, a textului paulin: „...*fiind îngropaţi împreună cu El* (Hristos), *prin botez, şi înviaţi împreună cu El, prin credinţa în puterea lui Dumnezeu, care L-a înviat din morţi. Pe voi, care eraţi morţi în greşelile voastre şi în firea voastră pământească, netăiată împrejur, Dumnezeu v-a adus la viaţă împreună cu El, după ce ne-a iertat toate greşelile.* ***A şters zapisul cu poruncile lui care stătea împotriva noastră şi ne era potrivnic, şi l-a nimicit, pironindu-l pe cruce***" (Col. 2, 12-14).

Întreaga teologie stavroanastasică (baptesimală) se găsește concentrată în acest citat paulin și se poate „citi" în simbolismul grafic al emblemei CMS. Este simbolul răscumpărării noastre. Peste un mormânt gol, din care Isus a înviat, o cruce pe care nu mai este trupul său, ci zapisul cu păcatele noastre, semn al reconcilierii omului cu Dumnezeul său, prin jertfa răscumpărătoare a lui Isus. **[2009]**

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Îndrumătorul biblico-liturgic e structurat ca un compendiu în care exegezele la textele biblice nu sunt organizate după criteriul cronologic, ci după cel cultic, urmând structura calendarului liturgic bizantin. Prima secțiune circumscrie perioada Octoihului (postpascală), care e delimitată de a doua săptămână după Rusalii (sfârșitul Penticostarului) și de Duminica Vameșului și a Fariseului (celebrată cu trei săptămâni înainte de postul Paștilor, Triodul). În contextul anului liturgic bizantin, care începe în Duminica Sfintelor Paști, perioada Octoihului este cea mai lungă. În secțiunea a II-a sunt cuprinse exegezele care subîntind Triodul (intervalul prepascal) și Penticostarul (perioada pascală).

Lucrarea de față reprezintă sinteza seriei de *Îndrumătoare biblico-liturgice* scrise și publicate în tiraje mici de Părintele Ierom. Camil-Pavel Peteu (Camil Sever Peteu) în cursul anilor 2010-2012: (1) Pentru perioada Triodului 2009 (8 februarie – 10 aprilie) + Introducere (pp. 3-11), 156 p.; (2) Pentru perioada Penticostarului 2009 (11 aprilie – 14 iunie) + Introducere (pp. 3-6), 183 p.; (3) Crăciun și Bobotează 2009-2010 + Prefață (pp. 3-8) + Precizări, Note pentru lectură, 79 p.; (4) Triod 2010 (24 ianuarie – 26 martie) + Prefață și Introducere (pp. 3-12), 140 p.; (5) Hram 2010 (Sâmbătă 27 martie – Duminică 11 aprilie), 64 p.; (6) Octoih I/A 2010 (23 mai – 31 iulie) + Prefață (pp. 3-4) + Prescurtări, Cum se identifică citatele biblice (pp. 5-9) + Introducere (pp. 10-12), 180 p.; (7) Octoih I/B 2010 (1 august – 19 septembrie) + Prefață, Precizări și Introducere (pp. 3-12), 134 p.; (8) Octoih I/B 2010 (21 septembrie – 5 decembrie) + Prefață (pp. 3-12), 193 p.; (9) Octoih II/B 2010 – 2011 (6 decembrie – 12 februarie) + Prefață (pp. 3-12), 155 p.; (10) Triod 1 2011 (13 februarie – 15 aprilie) + Prefață și Introducere (pp. 3-16), 161 p.; (11) Penticostar 2 2011 (16 aprilie – 12 iunie) + Prefață (pp. 3-14), 168 p.; (12) Octoih A 3 2011 (13 iunie – 14 august) + Prefață (pp. 3-16), 171 p.; (13) Octoih B 4 2011 (14 august – 23 octombrie) + Prefață (pp. 3-10), 182 p.; (14) Octoih C 5 2011 (24 octombrie – 3 ianuarie) + Prefață (pp. 3-12), 198 p.; (15) Octoih D – Triod A 6 2012 (4 ianuarie – 29 februarie) + Prefață (pp. 3-14), 156 p.; (16) Încheiere 7 2012 (nr. 1-37) + Prefață (pp. 3-12) + Postfață (pp. 97-102), 102 p.

Tocmai de aceea, am reținut comentariile din toți anii, fie și cu riscul redundanței unor texte (îndeosebi exegezele evanghelice). În general, *Îndrumătoarele* scrise și publicate în 2010 se referă, cu puține excepții, la pericopele evanghelice, în vreme ce volumele din 2011-2012 abordează cu precădere *Epistolele* și *Faptele Apostolilor*. Desigur, sunt destule excepții. Tocmai de aceea, am considerat necesară consemnarea, la sfârșitul fiecărui text, a anului în care acesta a fost redactat.

Intervenția editorilor în textul inițial este minimală, ea acționând exclusiv la nivel formal. Am considerat că prioritar rămâne contactul cititorilor cu Scriptura, intermediat de comentariile autorului volumului.

Citatele biblice sunt marcate de autor cu ghilimele și caractere italice. Înăuntrul citatelor, exegetul a marcat cu bold unele cuvinte/sintagme, pentru a le individualiza, și și-a marcat intervențiile în text (explicitări, completări și precizări) prin delimitarea acestora între paranteze rotunde și fără caractere italice. Am respectat această opțiune a autorului, considerând că, pentru înțelegere, e mai importantă fluiditatea textului decât respectarea literală a normelor filologice de editare, prin marcarea cu „– n. n. C. P" a intervențiilor exegetului în textele citate.

Îndrumătorul biblico-liturgic utilizează mai multe traduceri românești ale Bibliei, dintre care menționăm: *Biblia sinodală*; *Biblia sau Sfânta Scriptură* (traducere și note de IPS Bartolomeu Valeriu Anania, 2001); *Septuaginta* (ediția Cristian Bădiliță et alii, Iași, 2004-2005); *Biblia Romano-Catolică* (traducere, introducere și note de pr. Alois Bulai și pr. Eduard Patrașcu); *Biblia* (traducere de Dumitru Cornilescu); *Noul Testament* (tradus și adnotat de Pr. Dr. Emil Pascal, Paris, 1992); *Psalmii* (traducere, exegeză și comentarii mistice de Liviu V. Pandrea).

Autorul nu a dorit să scrie o operă de erudiție teologică, ci o lucrare cu finalitate practică, edificatoare, pentru membrii comunității pe care o păstorea. De aceea, nu a utilizat un aparat critic, care ar fi îngreunat lectura și fluența exegezei. Pe de altă parte, Păr. Camil, un cărturar de vocație, avea o anume pudoare în a-și dezvălui cultura enciclopedică și refuza orice formă de ostentație și exhibiționism intelectual. Într-o epocă în care adesea aparatul critic sufocă textul, el a ales simplitatea și firescul, gândindu-se în primul rând la finalitate: formarea creștină a cititorilor. Nu în ultimul rând, trebuie menționat faptul că autorul nu a dorit să publice acest *Îndrumător biblico-liturgic* în forma actuală și l-a destinat doar celor apropiați, membrii comunității Stavroanastasis. Plecarea lui neașteptată în Împărăția lui Dumnezeu, pe care o aștepta cu dor și o propovăduia cu har, a lăsat și *Îndrumătorul* în stadiul de față. Opțiunea publicării lui ne aparține nouă, discipolilor din ultima comunitate a Păr. Camil, plecând de la obligația morală de a nu-l lăsa îngropat în suita de cărticele de tip samizdat.

La editarea acestui volum și-au adus contribuția mai mulți ucenici ai Părintelui Camil. Părintelui Ierom. Sabin Făgăraș, starețul *Comunității Monastice Stavroanastasis*, îi aducem mulțumiri pentru truda sa la unificarea textelor exegetice din volumele inițiale ale *Îndrumătorului biblico-liturgic*. De asemenea, indexul evanghelic si tematic apartine unui membru al echipei editoriale, nu autorului.

*

Aceste mici texte exegetice, în care erudiția teologică e transfigurată într-un discurs limpede, concis și firesc, nu reprezintă decât unul dintre nivelele multiple de profunzime ale antropologiei pauline, profund cristocentrice, construite de Părintele Camil. Din acest motiv, ele ar trebui citite împreună cu predicile magistrale rostite de domnia-sa în parohiile unde a slujit ca preot (la Sighișoara și Cluj) și la Radio Vatican, în perioada studiilor teologice romane și alături de celelalte texte referențiale, rămase până acum captive în coloane sonore, înregistrate sau nu, și în manuscrisele caietelor de însemnări și a jurnalului de idei. Această lectură multiplă e cu atât mai necesară cu cât oralitatea Păr. Camil a fost una de excepție, plină de har, spontaneitate, umor și adâncime. Publicarea, în viitor, a predicilor sale ar trebui să capteze, pe cât se poate, viața cuvântului, mai mult decât gramatica lui.

Profilul intelectual al Părintelui Camil Peteu este unul de factură enciclopedică (în buna tradiție a cărturarilor Școlii Ardelene), marcat de un spirit critic ascuțit și o vocație adâncă pentru interdisciplinaritate (teologie, medicină, matematică, fizică, filosofie, literatură), fără formalismele epidermice ale modernității târzii, având o textură organică amplă. Spirit profund pascalian, Părintele Camil rămâne o figură singulară, emblematică a Bisericii Românești, catolice în extensiune și ortodoxe în credință – cum obișnuia el să definească paradigma greco-catolică la care visa. Ecumenismul său a fost unul cu structuri de adâncime, înfipte în solul scripturistic și în cel patristic, un ecumenism viu al Bisericii lui Cristos aflate în suferință, care îi aducea laolaltă pe Padre Pio și pe Părintele Arsenie Boca, doi sfinți incomozi nu numai pentru structurile politice ale puterii seculare, ci și pentru unii ierarhi încercați de ispita puterii și alergici la spiritul critic. De aici și opțiunea noastră pentru ilustrațiile de copertă, bazate pe pictura realizată de Păr. Arsenie Boca la biserica Sf. Nicolae din Drăgănescu (Giurgiu), pictură vizionară la care Păr. Camil ținea în mod deosebit. Ceea ce îl apropie pe Camil Pavel Peteu de cei doi mari monahi amintiți este nu numai verticalitatea morală și inapetența pentru compromisuri (verificate în cazul Păr. Camil în perioada comunistă, când a fost monitorizat și hărțuit de Securitate, și în perioada tulbure a postcomunismului românesc), ci și predicația și pledoaria pentru un creștinism asumat existențial, în structurile sale de profunzime.

Aici se cuvine să mărturisim încă o dimensiune a Păr. Camil, cea de părinte spiritual și preot duhovnic, o personalitate complexă, în care preotul, psihologul și medicul psihiatru coabitau într-o manieră creatoare și plină de spontaneitate. În acest sens, spovedania la Păr. Camil avea darul de a elimina ideile secundare („păcățelele", cum le numea el) și de a centra confesiunea pe ideile forță și, în ultimă instanță, pe ideea centrală: relația cotidiană cu Dumnezeu, construită prin rugăciune. În cursul confesiunii, Păr. Camil avea un fel unic, extrem de discret și de fin, de a activa alternativ preotul și medicul, venind în întâmpinarea orizontului de așteptare al credinciosului. Spovedania trezea conștiința adormită și scotea la lumină sensul ocultat al păcatului, smulgându-te din automatism și blazare și devenea un moment de referință, dincolo de care nu mai puteai rămâne același.

Păr. Camil era dușmanul manierismului, atât în pastorație (în comunitățile de credincioși pe care le-a crescut de-a lungul anilor), cât și în predicație (predicile lui inconfundabile erau opusul total al limbii de

lemn omiletice). Comentariile lui la textele biblice zilnice, citite în cursul anului liturgic, își au punctul de plecare în seminarele de studiu biblic de joi după-amiază, destinate ucenicilor lui laici. Ele aparțin unui gen teologico-literar particular, situat la răscrucea dintre exegeza biblică academică și discursul omiletic, cu deschidere înspre oralitatea cuvântului viu. Mai mult, ele sunt mărturia unei vocații culturale autentice și a unei puteri de selecție și sinteză rară, în care răzbat cu limpezime ideile principale, fără a se lăsa împotmolite în noianul ideilor secundare.

Îndrumătorul biblico-liturgic inaugurează seria cărților unui preot-cărturar de excepție, care a fost el însuși mărturia vie a simbiozei organice dintre credință și spiritul critic. În fond, nu e vorba decât despre o singură carte, imposibil de sfârșit vreodată, mărturisind iubirea lui Cristos și iubirea de Cristos.

Editorii

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor
Sâmbăta sfântului și dreptului Lazăr.

Lectură biblică: Ev. Io. 11, 1-45, **Ap.** Evr. 12, 28-13,8
Începutul Hramului Comunităţii Monastice Stavroanastasis
Sf. Lit. a Sf. Ioan Gurădeaur (pomenirea morţilor)

Troparul zilei: *Învierea cea de obște mai înainte de patima Ta adeverind-o, din morţi pe Lazăr l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule. Pentru aceasta, și noi, ca pruncii, semnele biruinţei purtând, Ţie, biruitorului morţii, strigăm: Osana Celui dintru înălţime! Bine este cuvântat, Cel ce vine întru numele Domnului.*

Io. 11, 1-45. Despre hramul Comunităţii Monastice Stavronastasis am vorbit în introducere. Să subliniem aici doar că am ales să celebrăm și să trăim viaţa de creștin în ceeace este ea dintotdeauna, adică o **moarteînviere** (într-un singur cuvânt). Această realitate este prezentă în permanenţă sub ochii noștri, deși nu totdeauna și pentru toţi evidentă și de la sine înţeleasă. Este o moarte și o înviere ce se petrec nu succesiv, ci în același timp. În naștere, fătul moare pentru viaţa intrauterină și învia pentru viaţa pământească. Murim apoi pentru copilărie și devenim tineri, apoi adulţi, apoi bătrâni. Deși într-o continuă succesiune, clară la un moment dat: copil, adult, bătrân, clipa trecerii este cu neputinţă de identificat. Când murim pentru copilărie ca să devenim adulţi? Un moment precis este imposibil de evidenţiat. Există însă și momente de criză, evidente pentru toţi: naşterea și moartea. După ce am depășit momentul naşterii pe care nici nu ni-l mai amintim, după ce luăm cunoștinţă de noi înșine, trăim terorizaţi de frica morţii, de care doar Isus i-a eliberat pe cei ce cred în El.

Deși un eveniment de o importanţă deosebită, atât în sine, cât și pentru consecinţele sale în legătură cu condamnarea la moarte a lui Isus de către fruntașii religioși și politici ai iudeilor, relatarea învierii lui Lazăr n-o găsim decât în Evanghelia lui Ioan (întreg capitolul 11). Nu putem insista acum din ce cauză sinopticii o trec cu totul sub tăcere. Este ultimul din cele 7 „semne", cum numește Ioan minunile săvârșite de Isus consemnate în Evanghelia sa.

La evrei, numele unei persoane are o importanţă deosebită. Fiecare nume înseamnă ceva și după dictonul latin *nomen este omen*, numele este destinul celui ce-l poartă; să vedem, pe scurt, semnificaţia numelor implicate. Locul, Betania (în ebr. Beit aniiah) înseamnă „casa săracilor". Era situată la cam 3 km de Ierusalim. Lazăr ebr. Eleazar (= Dumnezeu ajută). Maria în ebr. Miriam (=întristare). Marta se asociază cu mara (=domn, stăpân). Pare totuși că această familie era înstărită.

Din bogăţia de semnificaţii ce ni se prezintă în această pericopă vom alege una, cea care ne-a condus pe calea Postului anul acesta: legătura dintre rugăciune și credinţă, și prin ea din moarte la Viaţă.

Isus, împreună cu ucenicii Săi, la aflarea veștii că Lazăr, prietenul Său, e bolnav, paradoxal în aparenţă, mai zăbovește puţin în locul unde se afla împreună cu ucenicii Săi. La întoarcerea Sa în Betania, Lazăr era mort deja de 4 zile și începea să se descompună. După tradiţia iudaică, sufletul părăsește definitiv corpul mortului după 4 zile. Impresionat de durerea familiei și a persoanelor de faţă, Isus plânge (Io. 11, 35). Isus a plâns doar pentru Lazăr și pentru Ierusalim. În faţa mormântului, Isus poruncește ca piatra ce-l închidea să fie dată la o parte, apoi, ridicându-și ochii în sus a zis: „*Tată, îţi mulţumesc că M-ai ascultat. Eu știam că Tu totdeauna Mă asculţi; dar vorbesc astfel pentru poporul ce stă împrejur,* ***ca să creadă*** *că Tu m-ai trimis*. (Io. 11, 41-42) Să observăm că până aici nu s-a întâmplat nimic. La Isus orice cuvânt, gest sau faptă este săvârșită spre slava Tatălui și învăţarea noastră. Noi de obicei mulţumim după ce am fost ascultaţi (dacă o facem!), nu înainte. Mulţumind înainte, Isus ne învaţă că trebuie să ne rugăm ca și cum am fi primit deja, cu siguranţa pe care ne-o dă credinţa. Dacă așteptăm întâi împlinirea cererii noastre, dăm dovadă de o credinţă îndoielnică, despre care Iacov în epistola sa spune că: *un astfel de om să nu se aștepte să fie ascultat* (Iac. 1, 6-7). Să învăţăm deci de la Isus cum să ne rugăm pentru a crede și cum, rugându-ne cu credinţă, să fim ascultaţi de Tatăl, pentru ca, așa cum spune o rugăciune străveche, „să iubim ceeace El poruncește și să dorim ceeace El ne promite, pentru ca trăind în vârtejul

lumii, să ne fie statornică inima, acolo unde sunt adevăratele bucurii". Să mai notăm că Lazăr este singurul om care a văzut iadul dinainte de Învierea lui Hristos și pe cel de după Învierea Domnului. O experienţă unică despre care însă a păstrat desăvârșitul secret. Biblia ne descoperă doar ceeace e necesar pentru mântuirea noastră, nu satisface curiozităţi gratuite.**[2009]**

Învierea lui Lazăr

Io. 11, 1-45. Învierea din morţi a lui Lazăr poate fi înţeleasă mai degrabă ca o rechemare a acestuia la viaţa de aici decât ca o înviere în sensul deplin al cuvântului. Isus Cristos este Singurul care a înviat și în Învierea Lui am căpătat și noi o nădejde.

Învierea lui Lazăr este ultimul din cele 7 semne sau minuni consemnate de Evanghelia după Ioan, singurul de altfel care o menționează. Ne-am putea întreba de ce doar el, când marii preoți hotărâseră omorârea și a lui Lazăr, din pricina căruia mulţi iudei credeau în Isus? (cf. Io. 12, 9-11). Învierea lui Lazăr era deci unul din capetele de acuzare în procesul condamnării la moarte a lui Isus. Și atunci de ce nu o menționează și ceilalţi evangheliști? Aceasta este o dovadă foarte puternică în favoarea faptului că în vremea compunerii evangheliilor sinoptice (Mt., Mc. și Lc.), Lazăr era în viaţă și nu a fost menționat pentru a nu fi periclitat. Așa cum se știe, Ioan își scrie evanghelia ultimul, într-o perioadă mai târzie, când poate Lazăr murise și deci nu mai era nici un fel de pericol.

La aflarea veștii despre boala lui Lazăr, Isus a mai zăbovit două zile în locul unde se afla, Perea, dincolo de Iordan, unde botezase Ioan. Întoarcerea în Betania, satul Martei, Mariei și al lui Lazăr, aflat foarte aproape de Ierusalim, a decis-o Isus, spre groaza ucenicilor care erau cu El (cf. Io. 11, 8). Desfășurarea dramatică a evenimentelor ce au urmat cuprind în sine o bogăţie de trăiri și de învăţăminte care în câteva rânduri nu se pot nici măcar semnala sau enumera. Semnificativ dintre toate, cu privire la trăirile umane ale lui Isus, este versetul 35, care ne spune scurt: „*Isus plângea*". Isus a mai plâns odată, cu privire la soarta Ierusalimului: „*Când S-a apropiat de cetate și a văzut-o, Isus a plâns pentru ea*" (Lc. 19,41). În relatarea evenimentelor ce au avut loc în preajma mormântului lui Lazăr să observăm lupta care se dă în Marta și Maria între credinţă și raţiune: „*dacă ai fi fost prezent, nu murea fratele meu*" (v. 21; 32). Isus însă se dovedește stăpânul vieţii și al morţii. Este gata să facă minunea, dar înainte ca „*slava lui Dumnezeu să fie văzută*" (v. 40), El ne cere credinţa. Acela care o are poate nădăjdui să aibă deplin parte de iertarea lui Dumnezeu și să se audă la rândul său, strigat pe nume: „*Lazăre, vino afară!*" (v. 43), din viaţa aceasta trecătoare și strâmtorată, la lumina nepieritoare și necreată a Vieţii veșnice. **[2010]**

*

Hramul, principala sărbătoare, a Comunităţii, se celebrează timp de 16 zile, de la Sâmbăta lui Lazăr, care o începe și până la Duminica Tomii care o încheie. Această perioadă liturgică, întinsă pe 16 zile se compune din Săptămâna Patimilor și Săptămâna Luminată, considerate a fi un singur tot unitar, celebrarea Patimilor pe deoparte și celebrarea Învierii pe de altă parte. Crucea (gr. stavros) și Învierea (gr. anastasis) constituie aversul și reversul unui singur eveniment din economia mântuirii noastre. Ele nu pot fi separate, nici de succesiunea în timp a evenimentelor, nici în consecinţele lor asupra vieţii noastre și prin urmare nici în celebrarea lor liturgică. În teologia apuseană actuală ele poartă numele de Misterul Pascal, iar noi preferăm să o numim cu un singur cuvânt, teologie stavroanastasică. Suferinţă și moarte fără nădejdea învierii ar însemna o viaţă fără sens, iar înviere fără cruce este o imposibilitate. Pentru ca să înviezi, trebuie mai întâi să mori. Domnul Isus a unit în sine cele două aspecte și a dat un sens suferinţei umane, a cărei neplăcere se destramă, sau cel puţin se atenuează prin nădejdea învierii: „*Noi am fost îngropaţi împreună cu El prin botez, și înviaţi împreună cu El și împreună cu El, prin credinţa în puterea lui Dumnezeu, care L-a înviat din morţi. Pe voi, care eraţi morţi în greșelile voastre și în firea voastră pământească netăiată împrejur, Dumnezeu v-a adus la viaţă împreună cu El, după ce ne-a iertat toate greșelile. A șters zapisul cu poruncile lui care stătea împotriva noastră și ne era potrivnic și l-a nimicit pironindu-l pe cruce.*" (Col. 2, 12-14)

Începutul și încheierea acestei perioade este caracterizată prin simbolistica „Ușii". În cazul lui Lazăr, Isus poruncește să fie dată la o parte piatra care închidea mormântul și-l cheamă pe Lazăr afară. La glorioasa Lui Înviere, Isus iese din mormânt lăsând sigiliile de pe piatra ce închidea mormântul neatinse. La opt zile vine în casă pentru a-l încredinţa deplin pe Toma, trecând prin ușile închise. Trupul Său

înviat nu mai era supus constrângerilor spaţio-temporale. Cele trei elemente: Crucea goală, mormântul gol și zapisul pironit pe Cruce sunt și părţile componente, reprezentate simbolic, în mod figurativ și pe emblema Comunităţii. **[2010]**

Evr. 13, 1-16. Autorul a cam terminat cu ce avea de spus. Atenţia lui în cuprinsul întregii *Epistole* se concentrează pe Isus Cristos, Marele preot al mântuirii noastre, pe felul în care noi ne ataşăm lui și mai ales pe fidelitatea noastră faţă de el. Păcatele noastre sunt o infidelitate faţă de iubirea lui Dumnezeu, manifestată în jertfa Fiului Său.

În acest ultim capitol al Epistolei, autorul devine mai analitic, dând sfaturi precise și clare pentru problemele de credinţă și morală curentă, așa cum nu a făcut-o de-a lungul întregii sale Epistole, dar structura sa psihologică rămâne atașată principiului general din care rezultă detaliile și nu invers: „*Stăruiţi în dragostea frăţească*" (Evr. 13, 1); aceasta este cheia, începutul și scopul fiecărei fapte bune: primirea de oaspeţi, grija de cei întemniţaţi, curăţia matrimonială. Un punct asupra căruia, pe bună dreptate, autorul insistă este ferirea de reaua întrebuinţare a banilor și de falsele îngrijorări: „*Să nu fiţi iubitori de bani. Mulţumiţi-vă cu ce aveţi, căci El însuși a spus: Nicidecum n-am să te las, cu nici un chip ne te voi părăsi*" (Evr. 13, 5). Încrederea în Dumnezeu trebuie să se manifeste până în cele mai mici amănunte ale vieţii. Ca exemplu, autorul îi aduce pe cei care le-au vestit lor Cuvântul adevărului, felul lor de vieţuire și sfârșitul lor. În toate se manifestă grija lui Dumnezeu pentru cine poate înţelege, pentru că „*Isus Cristos este același, ieri și azi și în veci*" (Evr. 13, 8). Și pentru toţi aceia care se mai uitau cu un ochi la rânduielile ceremoniale, celebrate atât de fastuos, și erau în pericol ori să amestece vechiul cu noul, ori chiar să părăsească această nouă cale, le aduce aminte că „*noi avem un altar, din care n-au drept să mănânce cei ce fac slujbă în cort*" (Evr. 13, 10). Prin părăsirea a ceea ce s-a învechit nu părăsim calea voinţei lui Dumnezeu, ci invers. Dacă vom reveni la ce s-a învechit atunci, de abia, apostaziem. Printre altele, Isus S-a jertfit afară din cetate, pentru că „*noi n-avem aici o cetate stătătoare, ci suntem în căutarea celei viitoare*" (Evr. 13, 14). Să conștientizăm în noi condiţia noastră de călători pe acest pământ și apartenenţa noastră la Isus Cristos: „*Prin El, să aducem întotdeauna lui Dumnezeu o jertfă de laudă, adică rodul buzelor care mărturisesc Numele Lui*" (Evr. 13, 15). Alături de binefacere și dărnicie, aceasta este jertfa plăcută lui Dumnezeu. **[2012]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor
Duminica Floriilor. Intrarea Domnului nostru Isus în Ierusalim.

Lectură biblică: Ev. Io. 12, 1-18, **Ap.** Fp. 4, 4-9.

Troparul sărbătorii: *Înmormântându-ne împreună cu Tine prin botez, Hristoase Dumnezeul nostru, Vieţii celei fără de moarte ne-am învrednicit cu învierea Ta; şi cântând strigăm: Osana celui dintru înălţime! Bine este cuvântat, cel ce vine întru numele Domnului.*

Io. 12, 1-18. Duminica 1-a înainte de Sf. Paști se numește în popor a Floriilor, pentru că în timpul utreniei se binecuvintează ramuri verzi, pe care preoţii și poporul le vor purta la procesiunea de după Sf. Liturghie sau de la sfârșitul utreniei în amintirea intrării triumfale a lui Isus în Ierusalim, înainte de patima Sa.

În pericopa evanghelică citită azi se face pomenire de trei evenimente: 1. ungerea cu mir, 2. atacul împotriva lui Lazăr și 3. intrarea triumfală a lui Isus în Ierusalim. Spune Evanghelia:

1). Cu 6 zile înainte de Paște Isus a venit în Betania în casa Martei, Mariei și a lui Lazăr, unde I-au pregătit o cină. Atunci Maria a luat un vas cu mir de nard curat de mare preţ și a uns cu el picioarele lui Isus. Acest parfum era vândut într-un vas care se numea grecește *pistis* (credinţă), pentru că era închis cu un dop de lut care se ardea și făcea corp comun cu vasul și care la utilizare trebuia spart. Nu putea fi deci verificată calitatea parfumului înainte și deci trebuia să ai încredere în cel care-l vindea. Ne-am putea imagina azi ceva asemănător?! Era într-adevăr de mare preţ pentru că Iuda l-a apreciat la cam 300 de dinari, adică la salariul unui muncitor cu ziua pentru un an de muncă. La remarca pe care o face în acest sens, Isus îi răspunde: *pe săraci îi veţi avea pururea cu voi, pe Mine nu*. Nici un sistem politic nu va rezolva, adică, problema sărăciei în lume. Nicăieri și niciodată. Problema nu e să fii sărac sau bogat, ci să-L ai pe Hristos sau nu. Îl recunoști aici și acum când e cu tine? Aceasta este problema.

2). Marii preoţi au hotărât să-l omoare nu numai pe Isus, ci și pe Lazăr pe care El l-a înviat din morţi (Io. 12,9-11). Vedem imediat că toţi cei a căror viaţă într-un fel sau altul este legată de Isus împărtășesc soarta Lui: prigoniri, tot felul de dificultăţi și chiar moarte.

3). *A doua zi*, notează evanghelistul, *o gloată mare, care venise la praznic, cum a auzit că vine Isus în Ierusalim, luînd ramuri de finic I-au ieșit în întâmpinare strigînd: Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!* Să notăm în treacăt faptul că în Ierusalim nu cresc finici, ale căror ramuri sunt semnul bucuriei, al biruinţei și un simbol al lui Mesia cel așteptat. Fără îndoială că aceste ramuri au fost aduse de pelerinii veniţi la sărbătoare. Osana în ebraică înseamnă *ajută*. Isus, încălecând pe un măgăruș, s-a lăsat aclamat chiar și în ciuda remarcilor fariseilor: *Dacă vor tăcea aceștia, pietrele vor vorbi*, Le-a răspuns El. Și astfel, înconjurat de ucenici și de mulţime, Isus a intrat în Ierusalim. Cu toţii, chiar și ucenicii își legau speranţele eliberării poporului ales de sub stăpânirea romană de către Isus. Este uimitor cât de adânc sunt înrădăcinate în om dorinţele lui. De multe ori nu vedem lucrarea lui Dumnezeu, fiind orbiţi de așteptările noastre. De câte ori i-a avertizat Isus pe ucenici despre patima și moartea Sa! Cu ce detalii impresionante o descrie doar cu câteva zile înainte, când S-a pornit spre Ierusalim. Atunci alaiul era format doar de ucenici care mergeau **îngroziţi** în urma Lui. Atunci nu era un cortegiu triumfător. Acum însă totul pare schimbat. Poate totuși cuvintele Învăţătorului puteau fi interpretate și altfel decât gândeau ei. Dar Isus este într-adevăr Mesia! O recunoaște deschis în conjunctura cea mai periculoasă, înaintea Sinedriului și apoi a lui Pilat. Toţi „marii" lumii acesteia, religioși sau politici, trebuiau să ia la cunoștinţă despre Împărăţia cea adevărată, cea a spiritului, a lui Dumnezeu. Isus vine călare, ca o Căpetenie. Dar nu pe un cal orgolios, ci pe un măgăruș (pe care nu încălecase nimeni până atunci). Măgarul cunoscut ca un animal încăpăţânat simboliza în acel context firea umană care nu poate fi „încălecată" decât de Dumnezeu.

În rândul fruntașilor religioși și politici ai poporului, totul conducea la o singură soluţie. Îndepărtarea cu orice preţ a lui Isus: *vedeţi că nu folosiţi nimic, Toţi Îl urmează pe El*. În prorocia lor fără voie au oferit și soluţia. Să-L urmăm deci pe Isus pe calea Crucii Lui, cu crucea noastră în spinare, nu doar în viaţă, ci până la moarte și dincolo de ea, prin înviere la Viaţa veșnică. **[2009]**

Io. 12, 1-18. După învierea lui Lazăr, lucrurile se precipită. Sinedriul (parlamentul), în frunte cu Marele preot Caiafa, hotărăsc să-L omoare pe Isus(cf. Io.11, 47-53). „*De aceea Isus nu mai umbla pe faţă printre iudei; ci a plecat de acolo în ţinutul de lângă pustie, într-o cetate numită Efraim; şi a rămas acolo împreună cu ucenicii Săi*" (Io. 11, 54). Oamenii din Ierusalim Îl aşteptau însă cu înfrigurare la sărbătoare, între ei arhiereii şi fariseii „*care porunciseră că, dacă va şti cineva unde este, **să le dea de ştire ca să-L prindă***" (Io. 11, 57). Şi într-adevăr „*Cu 6 zile înainte de Paşti, Isus a venit în Betania unde era Lazăr, care fusese mort şi pe care-l înviase din morţi. Acolo I-au pregătit o cină*" (Io. 12, 1). Erau acolo de faţă pe de o parte cei ai casei: Marta slujea, Lazăr participa la cină şi Isus cu ucenicii Săi era prezent. Atunci Maria a uns picioarele lui Isus cu un parfum de mare preţ. Dar „*unul din ucenicii Săi, Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon, care avea să-L vândă, a zis: De ce nu s-a vândut acest mir cu 300 de dinari şi să fie dat săracilor?*" (Io. 12, 4-5). Un dinar era plata unui muncitor necalificat pentru o zi. Cei 300 de dinari erau deci o sumă enormă. Isus l-a mustrat însă. Sunt unele lucruri care nu se petrec decât o singură dată în viaţa noastră, dar şi în istoria omenirii. Viaţa cotidiană repetitivă îşi are legile ei, iar viaţa cu Dumnezeu de asemenea. Este nevoie să fim atenţi pentru a discerne această unicitate a evenimentelor divine din viaţa noastră cenuşie şi repetitivă. S-ar putea ca harul deosebit să nu se mai întoarcă: „*pe săraci îi veţi avea pururea între voi, pe Mine nu Mă veţi avea întotdeauna (aici şi aşa)*" (Io. 12, 8). Atenţie ca din cauza unei gândiri scălâmbe şi păguboase, centrate pe avere, să nu pierdem adevărata comoară, pe Isus Cristos. Este clar că în Iuda trăia demonul lăcomiei, dar nu numai. Poate că dintre toţi ucenicii, Iuda era cel mai pragmatic. Doar el era cel care administra mult puţinul care-l avea acel mic grup. Ar fi fost poate mai logic ca acest lucru să-l fi făcut Matei, care, fiind înainte de chemare vameş, era mai „de specialitate" şi deci mai indicat. S-ar putea chiar să fi înţeles mai bine decât ceilalţi faptul că misiunea lui Isus era una specială. După Matei, care plasează această ungere după intrarea triumfală în Ierusalim, Iuda poate să se fi simţit dezamăgit în aşteptările sale cu privire la Isus şi misiunea Lui. Cunoscând desigur dorinţa aprinsă a căpeteniilor poporului de a-L prinde pe Isus, s-a dus la ei şi i-a întrebat: „*Ce vreţi să-mi daţi şi-L voi da în mâinile voastre? Ei i-au cântărit 30 de arginţi*" (Mt. 26, 15). Era preţul unui sclav (cf. Exod 21, 32). Considerând diferenţa enormă între cei 300 de dinari şi cei 30 de sicli (cam ca între 300 de lei şi 30.000 de euro), se pare că motivul vânzării era mai de grabă dorinţa lui Iuda de a-L batjocori pe Isus. Episodul cu ungerea se petrecea la o cină. La Cina cea de Taină Isus spală picioarele ucenicilor, inclusiv ale lui Iuda, făcând treaba unui sclav. Iuda n-a înţeles nici în ultimul moment. Cât de rău te orbesc patimile!

A doua zi, după cina din Betania: „Isus a găsit un măgăruş şi a încălecat pe el, şi însoţit de o mare mulţime de oameni în sărbătoare care strigau: Osana (evr. Domnul ajută) coborând Muntele Măslinilor a intrat triumfal în Ierusalim. Când a zărit cetatea, Isus a plâns şi s-a tânguit pentru ea (cf. Lc. 19, 41-44).

Episodul cu măgăruşul este relatat mai detaliat, aproape identic, de Mt. Mc. şi Lc. şi mai detaliat. Isus trimite înaintea lui doi ucenici în satul vecin unde vor găsi o măgăriţă cu măgăruşul ei pe care trebuiau să-i aducă. Dacă stăpânii animalului vor obiecta să spună că Domnul are nevoie de ei şi-i vor lăsa, lucru ce s-a şi întâmplat. Era Isus aşa de bine cunoscut? erau înţeleşi dinainte? N-are importanţă. Măgarul, măgăriţa sau măgarul sălbatic apar deseori în Biblie. Are o simbolistică foarte complexă, măgarul fiind „tractorul" epocii respective, dar şi un animal dominat de instinct sau încăpăţânat. Aici însă el este în antiteză cu calul, animalul războiului, şi simbolizează deci pacea. Ca fire, toţi suntem măgari, dar pacea lui Cristos va stăpâni în noi, doar când Isus „ne va încăleca", pentru ca să devenim cu toţii „cristofori", adicăpurtători de Cristos, dominând patimile şi aducând armonie şi pace în noi înşine.**[2010]**

Fp. 4, 1-7. Întreaga epistolă către Filipeni este o mulţumire adresată de Pavel acestei comunităţi ca întreg şi fiecărui membru în parte. Căldura acestei relaţii a lui Pavel cu cei din Filipi nu se exprimă nicăieri mai pregnant de-a lungul întregii epistole ca în acest verset: „*De aceea, preaiubiţii şi mult doriţii mei fraţi, bucuria şi cununa mea, rămâneţi astfel tari în Domnul, preaiubiţilor*" (Fp. 4, 1). Am putea crede că această comunitate, cel puţin aşa cum o percepea Pavel, era foarte aproape de ideal. Şi totuşi: „*Îndemn pe Evodia şi Sintichia să fie cu un gând în Domnul. Şi pe tine, adevărat tovarăş de jug* (gr. *syzyge*)*, te rog să vii în ajutorul acestor femei, care au lucrat împreună cu mine pentru Evanghelie, cu Clement şi cu ceilalţi tovarăşi de lucru ai*

mei, ale căror nume sunt scrise în cartea vieții" (Fp. 4, 2-3). Numele colaboratorului lui Pavel ar fi putut fi chiar Syzygus, de aceea i se adresează Pavel nu numindu-l pe nume, ci referindu-se la semnificaţia numelui său. Cele două femei au colaborat bine când Pavel era prezent, dar acum poate era o adversitate între ele, poate și din „gelozie". Oricum totul putea fi depășit prin blândeţe și toate celelalte mijloace spirituale pe care Pavel le enumeră imediat. Pavel nu încetează o clipă să-i îndemne pe filipeni să se bucure în Domnul (v. 4). Viaţa, chiar a unei comunităţi de creștini, poate fi tulburată de patimile omenești. Nu totdeauna totul poate fi favorabil din punct de vedere afectiv, dar ceea ce trebuie urmărit este pacea și progresul binelui comun. Ca să ajungem aici va trebui să urmăm calea Domnului: „*Nu vă îngrijoraţi de nimic; ci în orice lucru, aduceți cererile voastre la cunoștința lui Dumnezeu, prin rugăciuni și cereri cu mulțumiri*" (Fp. 4, 6). Nu putem evita desigur orice amărăciune, obstacole sau chiar suferinţe, dar prin rugăciune totul poate fi depășit, și atunci: „*Pacea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere, vă va păzi inimile și gândurile în Cristos Isus*" (Fp. 4, 7). Unitatea și pacea comunității sunt ţelul care trebuie urmărit cu orice preţ, trecând peste toate micimile omenești. Prin blândeţe și rugăciune orice obstacol poate fi depășit. **[2011]**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Luni. Denia Mirelui. Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Lectură biblică: Ezechiel 1, 1-20; **Ev**. Mt. 24, 3-35

Troparul proorociei: Cu suflet umilit cădem înaintea Ta și ne rugăm Ţie, Mântuitorul lumii. Că Tu ești Dumnezeul celor ce se pocăiesc.

Săptămâna Patimilor, ca și prima săptămână din PM, are o structură liturgică și ascetică mai aparte. Postul este mai aspru, iar slujbele mai intense. Caracteristic primelor trei zile din Săptămâna Mare este citirea stâlpilor Evangheliei, adică se citește în întregime Evanghelia după Matei, Marcu și Luca și partea din Evanghelia după Ioan, până la începutul relatării Patimilor ce se va citi la Denia de Joia Mare. Face parte din „tehnica" citirii Sf. Scripturi în maniera *Lectio divina* ca cel puţin o dată pe an textul Evangheliei să se citească întreg, neîntrerupt și nedivizat în pericope. La Vecernia unită Sf. Liturghie a Darurilor Înaintesfinţite, pe lângă pericopele din Vechiul Testament, se citește și o pericopă evanghelică. **[2009]**

Primele trei zile din Săptămâna Patimilor au un caracter special în slujbele liturgice. Înainte de toate, se celebrează în fiecare zi Sf. Liturghie a Darurilor Înaintesfinţite, în care se citește Evanghelia. Seara se celebrează o denie, ce se numește „a Mirelui", din cauza troparului inițial: „Iată, Mirele vine în miezul nopții..." și mai ales, din punct de vedere biblic, deoarece se citesc în cursul zilei, la Orele canonice „stâlpii" Evangheliei, adică întreaga Evanghelie după Matei, Marcu, Luca și prima parte din Ioan, în întregime, într-o singură lectură. A doua parte din Ioan, discursul de rămas bun al lui Isus și patimile Sale, vor fi citite în cadrul deniei celor 12 Evanghelii, din Joia Mare. Această lectură „pe o singură răsuflare" face parte din modul de citire tip „Lectio divina". O dată pe an este necesar să citim întreaga Evanghelie ca un întreg, lucru ce ne dă o perspectivă diversă de cea a lecturii și meditării fragmentare, pe pericope, așa cum facem de-a lungul anului. **[2010]**

Ezechiel 1, 1-20. Citirea profetică de la ora a VI-a este luată din prorocia lui Ezechiel, profetul preot care a văzut căderea Ierusalimului și distrugerea primului Templu, dus în robia babiloniană în 597 î.d Hr. Ezechiel a fost contemporan cu profeţii Ieremia și Daniel. Temele prorociei lui sunt Judecata și slava lui Dumnezeu. De altfel, primul capitol din prorocia lui, citit luni și marţi din Săpt. Patimilor, începe tocmai cu o viziune în care Dumnezeu îi descoperă profetului slava Sa într-o formă pe cât de sensibilă, pe atât de ireproductibilă material. Să recunoaștem că toate amănuntele descrise ne complică reprezentarea „tronului" divin. Cu cât mai multe amănunte, cu atât mai dificilă reprezentarea lor concretă. Să notăm acum doar faptul prezenţei celor 4 fiinţe vii care constituie Tronul divin, având feţe de om, taur, leu și vultur. Aceste simboluri au fost mai apoi utilizate pentru a reprezenta pe cei 4 Evangheliști, care au predicat Noul Legământ, Evanghelia Domnului, unică în substanţă și tetramorfă în propovăduire. **[2009]**

*

Mt. 24, 3-35. După ce Isus a intrat triumfător în Ierusalim, a izgonit din templu pe toţi comercianţii și a repus lucrurile în ordine: „*A ieșit afară din cetate și S-a îndreptat spre Betania rămânând acolo peste noapte. A doua zi S-a întors în cetate*" (Mt. 21, 17-18). Ucenicilor, impresionaţi de măreţia cetăţii, Isus le prorocește căderea acesteia și prin această imagine sfârșitul Lumii. Dacă, în mod simbolic, izgonirea comercianţilor din Templu a fost o prorocie a faptului că la sfârșitul timpurilor Dumnezeu va restabili ordinea firească a lucrurilor și Templul lui Dumnezeu va fi o casă de rugăciune și nu un *World Trade Center* (eng. *Centrul Mondial al Comerţului*), care-și avea sediul în cele două turnuri gemene dărâmate de Dumnezeu în 11 septembrie 2001, așa cum se preconizează a fi cel de-al treilea Templu la Ierusalim. Voinţa lui Dumnezeu și nu a omului se va împlini. Rugăciunea și nu comerţul, Dumnezeu și nu omul va conduce lumea și Universul. Comerţul este „inima lumii", modul ei de existenţă. Rugăciunea este inima trăirii în Dumnezeu. **[2010]**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Marţi. Denia Mirelui.

Lectură biblică: Ezechiel 1, 21-28; **Ev.** Mt. 24, 36-51
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Iartă-ne cu prisosinţă, Mântuitorule, nouă, celor ce am greșit Ţie fără de măsură și ne învrednicește să ne închinăm sfintei Învierii Tale, fără de osândă: pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, Unule, mult-Milostive.*

Ezechiel 1, 21-28. Profetul continuă descrierea vehiculului slavei lui Dumnezeu. Această descriere, cuprinsă în capitolul 1 al cărţii lui Ezechiel, privită cu ochii omului de azi, trăind într-un mediu complet tehnologizat, conduce la marea ispită de a vedea în aceasta un vehicul cosmic eventual aparţinând unor extratereștri. Și într-adevăr, avem o bogată literatură parabiblică ce se referă exact la acest subiect. Dar Biblia se citește „holistic". Întreg mesajul se cuprinde în fiecare parte, iar fiecare parte la rândul ei cuprinde întreg mesajul. Simbolurile biblice trebuie descifrate, înţelese și apoi trăite în mod specific. Fără ajutorul Autorului divin, al Duhului Sfânt, nu vom înţelege niciodată nimic. Începutul prorociei este dedicat descrierii simbolice a slavei Domnului și se încheie cu cuvintele: *Astfel era arătarea slavei Domnului. Când am văzut-o, am căzut cu faţa la pământ, și am auzit glasul Unuia care vorbea* (Ezec. 1, 28). Sfârșitul prorociei: capitolele 40-48, mai ales capitolele 40-44 sunt dedicate descrierii amănunţite a Templului Noului Ierusalim. Un mic amănunt ne descoperă că nu este vorba de planuri arhitecturale omenești, ci de construcţia interioară a omului nou. O făptură cerească având înfăţișare umană care *avea în mână o prăjină de măsurat lungă de 6 coţi, fiecare cot având* ***o palmă mai mult decât cotul obișnuit*** (Ezec. 40, 5). Dumnezeu nu măsoară cu măsura omenească, ci cu cea divină, întotdeauna **aproape** la fel cu prima. Absolutul divin nu se găsește în lungime, lăţime și grosime, ci în proporţia dintre ele. Aici trebuie să căutăm prin simbol întâlnirea cu divinul. Ezechiel ne spunea: am văzut...am căzut...am auzit o voce care-mi vorbea. Drumul spiritual al omului este însă de la auz spre vedere. **[2009]**

Mt. 24, 36-51. Capitolele 24 și 25 din Matei, (și paralelele din Marcu și Luca) au fost denumite de unii „Apocalipsul evanghelic", iar de alţii: „Discursul de pe Muntele Măslinilor". Discursul este în întregime profetic și în viziunea apropiatei, dar aparent improbabilei dărâmări a Ierusalimului, care s-a și întâmplat în anul 70 d. C., este prorocită a Doua Venire a Domnului și sfârșitul acestei lumi.

Este evident că nu putem intra în amănunte într-o secţiune atât de importantă a Evangheliei. Nu este o relatare a unui profet trimis de Dumnezeu, pe care unii îl cred, iar alţii nu. Este ceea ce ne-a spus Domnul Însuși și de aceea atenţia și acceptarea prin credinţă trebuie să fie depline. Un amănunt însă mi se pare deosebit de important de subliniat. În faţa groazei care urmează, ne vine imediat să ne rugăm pentru îndepărtarea pericolului. Isus ne învaţă însă că trebuie să ne rugăm doar pentru lucrurile posibile. O ușurare într-o situaţie grea este totdeauna posibilă și o vom și căpăta dacă ne rugăm lui Dumnezeu: „*Rugaţi-vă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici într-o zi de Sabat*" (Mt. 24, 20). Ce înseamnă aceasta? Cu alte cuvinte, nu iarna când **nu este posibil**, nici într-o zi de sabat când **nu este voie** să fugi. La fel, în Liturghie nu ne rugăm pentru ca să nu murim, căci aceasta este cu neputinţă, dar ne rugăm pentru un sfârșit creștinesc, fără suferinţă, fără remușcări, senin și împăcat. Acest lucru Dumnezeu este gata să ni-l ofere.

„*Despre ziua și ceasul acela însă, nu știe nimeni: nici îngerii, nici Fiul, ci numai Tatăl*" (Mt. 24, 36). Isus exemplifică apoi cu ce s-a întâmplat pe vremea lui Noe. Dacă te uiţi în jurul tău pare că totul este neschimbat, dar, dacă îţi îndrepţi privirea spre Dumnezeu și „citești" realitatea prin ochii credinţei, la fel ca Noe, Dumnezeu nu te va lăsa lipsit nici de semnele după care poţi vedea apropierea pericolului și a sfârșitului, nici de ajutorul Lui în Marea Strâmtoare de la sfârșit. **[2010]**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Miercuri. Denia Mirelui. Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Lectură biblică: **Ezechiel** 2, 3-3, 3; **Ev.** Mt. 24, 6-16

Troparul prorociei: *Astăzi s-a adunat adunarea cea vicleană și a gândit aupra Ta cele deșarte; astăzi Iuda pentru tocmeala ce a făcut, și-a arvunit luișI spânzurare: iar Caiafa fără voie a mărturisit că unul pentru toţi va muri, ai luat patimă de bunăvoie, Mântuitorul nostru, Hristoase Dumnezeule, slavă Ţie!*

Ezechiel 2, 3-3, 3. Dumnezeu l-a trimis pe Ezechiel să proroceasc, după ce l-a ridicat în picioare poruncindu-i: *Da, copiii aceștia la care te trimit sunt nerușinaţi și cu inima împietrită. Tu să le spui: „Așa vorbește Domnul, Dumnezeu!”* ***Fie că vor asculta, fie că nu vor asculta****- căci sunt o casă de îndărătnici – vor ști totuși că în mijlocul lor este un proroc* (Ezec. 2, 4-5). Misiunea proorocului nu constă în a avea el succes sau nu, dacă vor fi ascultate cuvintele pe care le spune sau nu. Esenţa problemei stă pentru proroc să spună ceea ce i s-a poruncit și nu considerentele lui. Apoi, cum va fi receptat mesajul nu mai este treaba lui. Evident, consecinţele negative pe care profetul va trebui să le suporte și le-a asumat când a spus da chemării sale. Adresanţii prorociei fie că acceptă mesajul, fie că-l resping vor trebui să ia la cunoștinţă, că le place, că nu, că e în acord sau nu cu „datina bătrânilor” (Talmud, obiceiuri, drept canonic etc.) că în mijlocul lor este un proroc. Dumnezeu îl întărește pe prorocul Său. Comentariile sunt de prisos. Să ascultăm cuvintele sacre: *Tu, fiul omului, să nu te temi de ei, nici să te sperii de cuvintele lor; și măcar că ei sunt niște mărăcini și spini lângă tine, și măcar că locuiești împreună cu niște scorpii, nu te teme de cuvintele lor și nu te spăimânta de feţele lor, căci sunt o casă de îndărătnici* (Ezec. 2, 6). Atitudinea proorocului, cel căruia i s-a încredinţat o misiune divină, trebuie să fie inflexibilă. Aici nu este loc de tocmeală și nici de cedări care să dreagă niţel busuiocul. Aici este vorba de Cuvântul și lucrarea Domnului și aici nu încap interpretări sau comentarii. Este așa cum zice Domnul, și gata! **[2009]**

Ezechiel 2, 3-3, 3. Fragmentul acesta al profeţiei lui Ezechiel este deosebit de important. Profetul Ezechiel, singurul profet preot, a fost contemporan cu Daniel, amândoi desfășurându-și activitatea profetică în exilul din Babilon (secolul al VI-lea î.Cr.). El este supranumit profetul gloriei lui Dumnezeu, pentru că își începe profeţia cu descrierea „vehiculului” Slavei Domnului și și-o încheie cu descrierea Noului Ierusalim, care pogoară din cer. Ne vom mai întâlni cu el în Sâmbăta Mare profeţind despre învierea oaselor în care a intrat Duhul Domnului. În acest fragment se vorbește despre chemarea lui la slujba profetică și trimiterea lui la aceste „popoare îndărătnice”, în fapt la poporul lui Israel aflat în exil, care simbolizează însă întreaga omenire și raportul ei tensionat cu Dumnezeu: „*El mi-a zis: Fiul omului, stai în picioare și-ţi voi vorbi*” (Ezec. 2, 1). Sintagma „fiul omului” apare de 90 de ori în Ezechiel. Este folosită și de Daniel, iar Isus o aplică Lui Însuși. Dumnezeu i-a transmis mesajul Său cuprins într-o carte pe care Ezechiel trebuia s-o mănânce: „*Fiul omului, mănâncă ce vei găsi înaintea ta, mănâncă sulul acesta și du-te de vorbește casei lui Israel, hrănește-ţi trupul și umpleţi măruntaiele cu sulul acesta pe care ţi-l dau! L-am mâncat și în gura mea a fost dulce ca mierea*” (Ezec. 2, 8-3, 3). Profetul Apocalipsei avea să facă același lucru (cf. Ap. 10, 8-10). Orice profet sau predicator trebuie să interiorizeze mesajul, făcându-l parte integrantă a vieţii lui: „*Fiul omului, primește în inima ta și ascultă cu urechile tale toate cuvintele pe care ţi le spun*” (Ezec. 3, 10). Folosesc acest prilej să subliniez că Biblia se explică pe sine. Un pasaj mai obscur își are în altă parte explicaţia. Cea mai bună metodă de a înţelege mesajul Scripturii este de a citi Biblia cu Biblia. Autorul ei, Duhul Sfânt, pe care L-am primit de la Cristos ne va conduce astfel în tot adevărul. Duhul Sfânt i-a inspirat pe diverșii *autori*, care au scris textul filtrat prin ființa lor. Biblia este inspirată și nu dictată de Duhul Sfânt și de aceea este un text interpretabil, deci viu! **[2010]**

Mt. 24, 1-13. Capitolele 24 și 25 din *Evanghelia după Matei* sunt supranumite *Mica Apocalipsă* sau *Apocalipsa evangheliilor*, deoarece toţi cei trei evangheliști sinoptici o relatează, în linii mari, aproape identic. „*La ieșirea din Templu, pe când mergea Isus, ucenicii Lui s-au apropiat de El ca să-I arate clădirea Templului. Dar Isus le-a zis: Vedeţi voi toate aceste lucruri? Adevărat vă spun că nu va rămâne aici piatră peste piatră, ca să nu fie dărâmată*" (Mt. 24, 1-2). După intrarea triumfală în Ierusalim și curăţirea Templului, Isus a învăţat poporul și a polemizat cu fruntașii acestuia. Întreaga secţiune este relatată în capitolul 21, 23-23, 39 al *Evangheliei după Matei*. Acum Isus părăsește Templul și real, dar și simbolic. Tot ce se relatează în capitolele 24 și 25 este un discurs adresat doar ucenicilor. Aceștia doresc să afle trei lucruri: „*Spune-ne, când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care va fi semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?"* (Mt. 24, 3). Rezultă din chiar formularea întrebării că ucenicii asociau deja sfârșitul veacului acestuia cu revenirea lui Isus și cu Judecata finală. Isus pare să-i confirme și le descrie timpurile grele care vor veni. Istoric, ele s-au împlinit întocmai cu Ierusalimul, a cărui cădere Isus a prorocit-o explicit (cf. Mt. 23, 37-39) și care s-a produs în anul 70 d.Cr. sub Titus. Dar aceste evenimente în sine erau un model, o icoană a sfârșitului timpurilor. Războaiele, conflictele între naţiuni, cutremurele, foametea și epidemiile, oricât de dureroase și oricât de spectaculoase ar fi, nu sunt sfârșitul, ci doar începutul durerilor. Lumea se va ridica împotriva ucenicilor. Se vor ridica mulţi proroci mincinoși ca să înșele pe cât mai mulţi și din păcate și între ucenici va fi discordie și chiar delaţiune. Va fi o situaţie de criză și derută generală: „*Și din cauza înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci, dar cei ce vor răbda până la sfârșit, vor fi mântuiţi*" (Mt. 24, 12-13). Va fi greu de dat mărturie și va fi greu a rămâne credincios lui Cristos, dar alt remediu decât răbdarea și fidelitatea faţă de Evanghelie nu există. De meditat! **[2010]**

Mt. 24, 1-13. Capitolele 24 și 25 ale *Evangheliei după Matei* și pasajele paralele din Marcu și Luca sunt supranumite de exegeţi *Discursul de pe Muntele Măslinilor* sau *Apocalipsa evanghelică*. Discursul este în întregime profetic și îmbină evenimentele pustiirii Ierusalimului cu sfârșitul veacurilor și Revenirea Domnului Isus în slavă. După profeţia lui Isus asupra căderii și pedepsirii Ierusalimului (recitiţi Mt. 23, 33-39), Isus părăsește Templul la modul propriu, dar și simbolic: „***La ieșirea din Templu**, pe când mergea Isus, ucenicii Lui s-au apropiat de El ca să-I arate clădirea Templului*" (Mt. 24, 1). Isus le-a atras atenţia lor, dar și nouă, să nu se uite la splendoarea lucrurilor exterioare. Acestea vor pieri, iar sfârșitul este cumplit și foarte aproape. Evident, ucenicii au dorit să afle și când se vor întâmpla toate acestea și semnele premergătoare. Ca de obicei, Isus nu răspunde curiozităţilor gratuite de tipul: „când se va întâmpla cutare sau cutare lucru?". Un lucru este de semnalat. Necazurile cele mari vor veni când Dumnezeu (sau Slava Lui) părăsesc Templul (compară cu Ez. 9, 3; 10, 4; 11, 23). Câtă vreme Dumnezeu este cu noi, nimic rău nu se poate întâmpla. Când noi Îl părăsim sau Îl respingem, chiar, pe Dumnezeu, încep relele. Și nici o putere sau prevedere omenească nu se poate opune. În anul 70 d. Cr., când a fost dărâmat Templul, generalul Titus s-a opus și a vrut să-l salveze, dar furia soldaţilor romani l-a distrus. I-au dat foc, iar obiectele de aur din interior, topite, s-au amestecat cu pietrele construcţiei, astfel încât, pentru a le prăda, soldaţii romani au dezmembrat totul, încât literalmente nu a rămas piatră peste piatră. Cuvintele lui Dumnezeu se împlinesc întocmai la vremea hotărâtă și nimic nu le poate opri. Deși, în lungul istoriei, multe din calamităţile profeţite s-au petrecut, cele care vor avea loc la sfârșitul timpurilor nu se pot în nici un caz compara cu primele: „*Și din pricina înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci, dar cine va răbda până la sfârșit va fi mântuit*" (Mt. 24, 12-13). A răbda înseamnă a rezista nestrămutat în credinţă până la sfârșit. **[2011]**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Joi. Liturghia Sf. Vasile cel Mare cu Vecernie; Denia celor 12 Evanghelii ale Patimilor. Spălarea picioarelor. Cina cea de taină.

Lectura biblică: Ev. Mt. 26, 2-27, 2; Io. 13, 1-17, **Ap.** 1 Cor. 11, 23-32, **Isaia** 50, 4-11;

Troparul zilei:

Când măriţii Ucenici la spălarea cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rău credincios, de iubirea de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat, și judecătorilor celor fărădelege pe Tine, Judecătorul cel drept, te-a dat.

Vezi, iubitorule de avuţii, pe cela ce pentru aceasta spânzurare și-a agonisit; fugi de sufletul cel nesăţios, care a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului. Cela ce eşti cu toţii bun, Doamne, mărire Ţie.

Începând cu Sâmbăta lui Lazăr și până la Duminica Tomii, Liturghia urmărește pas cu pas evenimentele patimii, morţii și a măritei Sale Învieri în ritmul desfășurării acestora, așa cum s-au succedat ele la timpul lor.

În această zi de Joia Mare, Biserica face pomenire de trei evenimente deosebit de importante din istoria mântuirii noastre: trădarea lui Iuda, spălarea picioarelor și Cina cea de taină, toate legate între ele. Pericopa evanghelică este luată din Evangheliile după Matei, Ioan și Luca. Sfânta Liturghie se săvârșește unită cu vecernia în bisericile de enorie dimineaţa, urmând ca seara să se celebreze sub formă de denie Slujba citirii celor 12 Evanghelii ale patimilor.

Mt. 26, 1-39. În versetele 6-12 ale Evangheliei după Matei se face pomenire de ungerea picioarelor lui Isus în Betania, de către o femeie cu un mir binemirositor apreciat de către ucenici ca valorând 300 de dinari, adică plata unui muncitor cu ziua pentru un an. Cârtirea lor a fost mustrată de Isus. Unul din cei 12 însă, Iuda Iscarioteanul, s-a dus la marii preoţi hotărât să-l vândă pe Isus: „*Ce vreţi să-mi daţi și-l voi da în mâinile voastre?*" le-a zis Iuda, *iar ei i-au cântărit 30 de arginţi* (Mt. 26, 15). În grecește se spune 30 de sicli, nu dinari. Fiecare siclu cântărind 12 grame era moneda sanctuarului și reprezenta o sumă de circa 100 de ori mai mică decât cei 300 de dinari la care a fost apreciată valoarea mirului. Pe de altă parte, 30 de sicli era suma fixată pentru preţul de vânzare al unui sclav (cf. Ex. 21, 32). Iuda l-a vândut deci pe Isus cu preţul unui sclav, desconsiderându-L. Era diferenţa dintre un Rege și un sclav, adică poziţia cea mai înaltă și cea mai joasă din societate. Ar fi putut cere oricât, dar a cerut preţul unui sclav. Isus, știind aceasta, a intrat în joc și s-a supus. Înainte de Ultima cină pe care a luat-o cu ucenicii Săi, S-a dezbrăcat de haine și a spălat picioarele ucenicilor Săi. Era treaba unui sclav să spele picioarele unui oaspete. Isus, prin aceasta, a îndeplinit un adevărat rit iniţiatic, astăzi l-am numi sacramental, a celebrat deci o taină. Aceasta rezultă deosebit de limpede în dialogul lui Isus cu Petru. **[2009]**

Io. 13, 3-17. Spălarea picioarelor.

Episodul este relatat în Io. 13, 6-10. La opoziţia lui Petru de a se supune ritualului, Isus îi răspunde: „Ceeace fac Eu, tu **acum** nu pricepi, dar vei pricepe **după aceea**. Dacă nu te spăl, nu vei avea parte deloc cu Mine" (Io. 13, 6-8 și urm.). Este vorba deci de o iniţiere. Nu știi înainte de celebrarea tainei semnificaţia ei, ci cunoașterea vine prin celebrarea acesteia. Iar descoperirea întregului înţeles vine la sfârșit de tot. După ce s-a îmbrăcat din nou cu hainele Sale și s-a așezat la masă, Isus le descoperă semnificaţia acestei taine. Dacă Eu, Învăţătorul și Domnul, am făcut munca unui sclav, și voi sunteţi datori de a face la fel. Iniţierea se referă deci la slujire. Putem spune că prin acest ritual sacramental,acum, i-a rânduit Isus pe apostoli preoţi. Misiunea preotului nu este de a stăpâni turma încredinţată lui, ci de a o sluji (cf. Io. 13, 16). Acum iniţierea apostolilor este deplină: „*Dacă știţi aceste lucruri, ferice de voi,* ***dacă le faceţi***". Nu doar cunoaștere, ci cunoaștere pusă în practică.

Apoi, în timpul acestei Ultime Cine, Isus descoperă pe vânzător (în mod discret și cifrat): *iar Iuda, după ce a luat bucăţica*, oferită de Isus, *a ieșit afară în grabă.* ***Și afară era beznă*** (Io. 13, 30). Afară, departe

de Isus, este întotdeauna beznă, și la capătul acesteia este *întunericul cel mai din afară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților*, după expresia biblică. Opusul lui în afară este înlăuntru, adică în părtășie totală cu Isus. Și într-adevăr, Isus statornicește acum nu doar un semn al prezenței sale cu noi până la revenirea Sa cu putere și în glorie la sfârșitul timpurilor, ci o modalitate reală, dar tainică a prezenței Sale cu noi în împreuna trăire a fraților în iubire și slujire, prin consumarea mistică a însuși Trupului și Sângelui Său. Ne spune Isus și o repetăm în Liturghie: Oridecâte ori veți săvârși aceasta, moartea mea o veți vesti și Învierea mea o veți mărturisi și astfel voi fi cu voi până la sfârșitul veacurilor. Înlăuntru cu Isus, uniți cu El în celebrarea Euharistică vom fi împreună cu El toată veșnicia la Ospățul Împărăției Mielului jertfit, omorât, dar înviat, în slava Împărăției cerurilor, a luminii și a slavei. **[2009]**

Io. 13, 1-17. Acest episod, așa cum am mai subliniat, nu-l relatează decât Ioan. Dintre toți evangheliștii, doar Ioan și Matei au participat direct la acest eveniment. Deși acest ritual are o importanță deosebit de mare în istoria mântuirii, probabil că doar Ioan i-a sesizat întreaga valoare. „*Înainte de praznicul Paștelui, Isus, care știa că I-a sosit ceasul să plece din lumea aceasta la Tatăl, și fiindcă iubea pe ai săi, i-a iubit până la capăt...*" (Io. 13, 1-5). Evanghelistul a rememorat faptul că Isus știa de trădarea lui Iuda și de semnificația ei, faptul că în loc de Domn și Învățător, Iuda l-a considerat ca având o mentalitate de sclav. Isus a intrat în joc și a îndeplinit oficiul care de obicei revenea sclavilor sau femeilor: spălarea rituală a picioarelor participanților înainte de o masă comună. Isus s-a dezbrăcat de haine, s-a încins cu un ștergar și a început să spele picioarele ucenicilor săi. Se pare că nimeni nu s-a opus, fiind familiarizați cu ideea că dacă Domnul așa a hotărât, așa trebuie. Mentalitatea omului comun, care gândește emoțional. Așa vrea șeful, așa trebuie să fie. Punct. Este momentul să facem o mențiune. În Ritul bizantin, când se celebrează ritualul spălării picioarelor, un diacon citește Evanghelia până la acest punct, după care între protosul și cel mai mare dintre ceilalți, care-l simbolizează pe Petru, Evanghelia se citește sub formă de dialog, ca într-o dramă. Ajungând la Petru, care probabil s-a poziționat la sfârșit, acesta s-a opus și I-a zis lui Isus: „*Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?*" (v. 6). Este o paralelă evidentă cu opoziția lui Ioan Botezătorul la botezul din Iordan de la începutul misiunii lui Cristos (cf. Mt.3, 14). Slujirea a caracterizat întreaga viață a lui Isus, care: „*Isus, Dumnezeu fiind...S-a dezbrăcat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor*" (Fp. 2, 7). Urmează un dialog inițiatic (explicația simbolului), între Isus și Petru, în care alternează cuvintele Eu și tu, în scopul ca Petru să **priceapă** ceea ce i se întâmplă. Acțiunea are un caracter sacramental: „*Dacă nu te spăl, **nu vei avea parte deloc de Mine***" (v. 8). Acest ritual deci nu este unul de curățire fizică, ci conferă părtășie cu Cristos. Este și un exemplu pentru noi ca să ne spălăm unul altuia picioarele, adică să ne iertăm unii pe alții și să ne curățim reciproc praful și zgura micimilor lumești care se lipesc de picioarele noastre, în umblarea prin praful și gunoiul lumii acesteia (cf. v. 14-15). **[2010]**

Mt. 26, 26-29; Ap. 1 Cor. 11, 23-32. Cina cea de Taină.

În Joia Mare, Biserica comemorează mai multe evenimente, toate legate între ele, care s-au petrecut în preziua patimilor. Ziua la evrei începea cu seara zilei precedente, astfel că seara zilei de joi era deci vineri, ziua patimilor Domnului. În acea seară, Isus a dorit în mod deosebit să mănânce cu ei cina, nu doar pentru că era ultima înaintea patimilor Sale, ci pentru că ea trebuia să fie legată de un eveniment cu totul deosebit. Este relatată de toți evangheliștii sinoptici, precum și de Pavel în prima sa epistolă către Corinteni, declarând că descrierea era o revelație directă a Domnului, deși el nu participase în persoană la ea. Ioan omite această relatare, fără îndoială pentru că pe vremea când scria el Evanghelia, acest lucru era nu doar cunoscut, ci devenise centrul cultului creștin. El ne dă în schimb o superbă teologie a Euharistiei în capitolul 6 al Evangheliei sale și apoi un eveniment nerelatat de ceilalți: spălarea picioarelor. „*Luați, mâncați; acesta este trupul Meu. Beți toți din paharul cu vin peste care a fost rostită mulțumirea adresată lui Dumnezeu, căci acesta este sângele Meu, al Legământului celui nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor*" (cf. Mt. 26, 26-28). La aceasta, Luca și Pavel adaugă: „*Să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea, pentru că ori de câte ori mâncați din pâinea aceasta și beți din paharul acesta, vestiți moartea Domnului până când va veni*" (Lc. 22, 19; 1 Cor. 11, 24-26). Această poruncă a Domnului, prin readunarea noastră periodică, prin mulțumirea adusă Domnului și prin celebrarea rituală pe care El însuși a dorit-o și ne-a

dat-o, ne face părtași Patimilor și Învierii Sale, ne șterge păcatele în Sângele Lui și ne face să fim una cu El, ne sfințește deci și ne transmite, prin Duhul Sfânt, viața divină. Orice activitate bisericească, predică, laudă, binefaceri etc. sunt dependente de Euharistie. **Aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea,** adăugând pe celelalte. **[2010]**

Isaia, 50, 4-11 Denia celor 12 Evanghelii ale patimilor.

Denia din Joia Mare seara (denie se numește o slujbă de priveghere care începe cu vecernia zilei precedente și se termină cu utrenia zilei următoare) este o slujbă specială în cadrul căreia se citesc cele 12 Evanghelii ale Patimilor. După Evanghelia a 5-a se scoate și se adoră Sfânta Cruce, care este „la mijloc" întotdeauna, adică este centrul cultului creștin.

În cadrul slujbei Ceasurilor care urmează la sfârșitul Deniei, se citește (la Ora a III-a) pericopa pe care o propun spre meditare. Ea ne vorbește despre Robul Domnului și despre pătimirile Lui pentru mântuirea noastră. Partea cea mai semnificativă însă a acestei pericope se cuprinde în versetele 10 și 11. Aceste două versete descriu două categorii de oameni. În versetul 10, sunt aceia care se bizuiesc în viaţă pe Domnul. Ei își mărturisesc neputința de a-și fi lor autosuficienţi. În întunericul ce-i înconjoară, recunosc faptul că au nevoie de lumină și călăuzire (sunt deci smeriţi = realiști), iar Domnul îi îndeamnă să aibă încredere în El. În cealaltă categorie (v. 11), se încadrează cei ce vor să umble după propriile lor puteri și înțelegere. Ei cred că singuri vor putea realiza tot ce și-au propus și au răspuns la toate întrebările ce s-ar pune. Rezultatul nu este deloc cel prevăzut de ei. Dumnezeu îi condamnă la cea mai cumplită pedeapsă divină: îi lasă în seama propriilor gânduri și motivaţii (cf. Rom.1, 28). „*Iar voi toţi care aprindeţi focul și puneţi tăciuni pe el (creaţi adică o lumină artificială), umblaţi în lumina focului vostru. Din mâna Mea vi se întâmplă aceste lucruri, ca să zăceţi în dureri*" (Isaia 50, 11). Să ne încredinţăm cu totul în mâna Domnului care a luat chip de rob și a suferit pentru noi patimile și moartea datorate păcatelor noastre, iar El ne va lumina, ocroti și sprijini în toate și totdeauna. Dumnezeu nu ne cere, ci ne dăruiește. Ne cere doar să primim lucrarea Lui pentru noi. **[2010]**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Vineri (Patimile Domnului)

Lectură biblică: Isaia 52, 13-54, 1; **Ev.** Mt. 27, 62-66
Zi aliturgică. Post și ajun. Denia Prohodului

Troparul zilei: *Răscumpăratu-ne-ai din blestemul legii cu scump sângele Tău; pe Cruce fiind pironit, și cu suliţa străpuns, nemurirea ai izvorât-o oamenilor, Mântuitorul nostru, mărire Ţie.*

Isaia 52, 13-54, 1.

Vinerea patimilor sau Vinerea mare este din punct de vedere emoţional o zi în care tristeţea este predominantă. Către sfârșitul ei, zorile bucuriei ce ne-a dat-o glorioasa Înviere a Domnului încep deja să mijească în textele rugăciunii liturgice. Este o zi aliturgică, nu se celebrează adică Sf. Liturghie euharistică și nici cea a Darurilor Înaintesfinţite. În mănăstiri și în catedrale, în cursul dimineţii se cântă Orele Împărătești, numite așa pentru că odinioară lua parte la ele public și împăratul bizantin în bazilica Sf. Sofia din Constantinopol. În cursul vecerniei (celebrată anticipat) se scoate Sf. Epitaf, o pânză de mătase ce are pictată pe ea scena punerii în mormânt a Domnului. Sf. Epitaf este pus pe o masă în mijlocul bisericii. Seara se celebrează Utrenia sub formă de denie și se cântă de către preoţi și popor slujba înmormântării, cunoscută popular sub numele de Prohodul Domnului, în trei secţiuni (stări). În partea a doua a stării a treia, tonul cântării devine mai luminat, în ciuda textului care rămâne concordant cu atmosfera tristă a zilei: Primăvară dulce, Fiul meu preadulce, frumuseţea unde ţi-a apus? Acest poem este compus ca să fie citit alternativ cu versetele din Psalmul 118 (119) și are deci 117 strofe. Se scoate din altar Sf Cruce și în cursul Doxologiei se ridică Sf. Epitaf, iar clerul și poporul înconjoară biserica. Ajunși la ușa bisericii, preoţii ridică Sf. Epitaf, iar poporul intră în biserică cu capul plecat pe sub Sf. Epitaf, în semn de îngropare simbolică împreună cu Isus. Sf. Epitaf se depune pe masa altarului, unde va rămâne până în miercurea de dinaintea Înălţării Domnului. Încetează sunetul clopotelor, ritmul rugăciunii fiind marcat doar de toaca de lemn, iar la slujbe se aprind doar luminile strict necesare.

La ora a VI-a se citește prorocia din Isaia, capitolul 53, numită și Cântarea Robului. Mai este numit acest fragment și a 5-a Evanghelie, datorită exactităţii cu care ne este înfăţișată suferinţa mântuitoare a lui Mesia, care ne-a răscumpărat prin suferinţa, moartea și Învierea Sa. De aceea, poate, această pericopă nu se citește în slujba Sinagogii până în ziua de astăzi. Preambulul pericopei (Is. 52, 13-15) și încheierea (Is. 54, 1) cuprind ca între două paranteze încurajatoare întreaga teologie a Răscumpărării așa cum ne este ea relatată în capitolul 53, răscolitor și cutremurător în conţinutul său. Principala caracteristică a sa este o contrapunere între imaginarele așteptări omenești și realitatea voinţei lui Dumnezeu. Versetele 3-5 sunt poate cele mai caracteristice în acest sens: *Noi am crezut că este pedepsit, lovit de Dumnnezeu, și smerit. Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedeapsa, care ne dă pacea, a căzut peste El, și prin rănile Lui noi suntem tămăduiţi*. Cât de deosebite sunt gândurile și judecăţile lui Dumnezeu de cele ale oamenilor! Încrâncenarea în a contrapune gândurile omului celor ale lui Dumnezeu și a ţine obstinat la ele a făcut ca poporul din care a provenit Isus și la care a fost trimis nici până azi să nu recunoască în El pe cel ce trebuia să vină ca Regele mesianic eliberator nu de opresiunea omenească, ci de păcat.

Liturghia bizantină a perpetuat în timp (selectat și sintetizat) versetele 7-10. Preotul le recită atunci când decupează cu suliţa rituală, simbolică, din prescură o bucată cubică numită Agneţ și o așează pe un disc aflat pe masa proscomidiarului alături de potir spunând: *Ca un miel nevinovat în mâna celui ce-L ucide, nu și-a deschis gura și ca o oaie în mâna celui ce o tunde a rămas mut*. Prorocia lui Isaia, care a răsunat cu 7 secole înainte de Hristos, răsună la fiecare Sf. Liturghie, la 2000 de ani după ce s-a împlinit întocmai. *De aceea*, spune vocea Tatălui prin cuvintele profetului Său, *Îi voi da partea Lui cu cei mari și va împărţi prada cu cei puternici, pentru că S-a dat pe Sine însuși la moarte și a fost pus în numărul celor fărădelege, pentru că a purtat păcatele multora și S-a rugat pentru cei vinovaţi* (Is. 53, 12). Să ne unim și noi spiritual cu Domnul și să-L însoţim pe Calea Crucii, nu doar ritual și simbolic, ci real, în viaţa noastră de fiecare

zi, ca să ne numărăm între cei care-L urmează nu doar până în odaia Cinei celei de Taină, ci și pe ultima secţiune, până pe Golgota, ca morţi împreună cu El, prin botez, să avem parte de viaţa deplină ce ne-a fost dată prin jertfa Sa și prin slăvita Sa Înviere. **[2009]**

Isaia 52, 13-54, 1. Vinerea Mare din punct de vedere liturgic este ziua Postului în Post. În această zi se cântă Prohodul Domnului, slujba punerii în mormânt a Domnului Isus Cristos. Este o zi aliturgică, în sensul că nu se celebrează Liturghie Euharistică de nici un fel, nici Liturghie sacrificială, nici a Darurilor Înaintesfinţite. Prohodul Domnului se cântă în toate bisericile la Ora a IX-a (ora 15), în care, după mărturia Evangheliei, Isus, după ce a murit, a fost dat jos de pe Cruce și așezat în mormânt. Prorocia luată din Isaia este denumită de obicei a 5-a Evanghelie, din pricina relatării cu acurateţe nemaiîntâlnită a Patimilor și morţii răscumpărătoare a lui Isus. Prorocia nu ne oferă doar amănuntele a ceea ce s-a întâmplat, dar și teologia lor. Nu doar faptele, ci și semnificaţia lor. Este cu adevărat o vestire, o Evanghelie în adevăratul sens al cuvântului. În mod paradoxal, ca și cum ne-ar încuraja să privim cu încredere la sfârșitul glorios, prorocia începe apoteotic: „*Iată Robul Meu va propăși; Se va sui, Se va ridica, Se va înălţa foarte sus*" (Isaia, 52, 13). Isus a suferit pentru noi și a purtat pedeapsa păcatului nostru pironindu-l pe Cruce, iar după glorioasa Lui Înviere, neamul adamic în totalitatea sa este mântuit. Păcatul a fost șters prin Jertfa unică a lui Cristos, odată pentru totdeauna, și această minunată eliberare și răscumpărare ne este oferită tuturor celor ce credem în ea: „*Cristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-se blestem pentru noi, pentru ca binecuvântarea vestită lui Avraam să vină peste Neamuri, în Cristos Isus, așa ca, prin credinţă, noi să primim Duhul făgăduit*" (Gal. 3, 13-14). **[2010]**

Mt. 27, 62-66. Evanghelia care se citește la sfârșitul Deniei Prohodului Domnului este aceeași cu ultima Evanghelie (a 12-a) din slujba Deniei celor 12 Evanghelii a Patimilor care se citește în Joia Mare. Isus este pus în mormânt, iar acesta este sigilat și păzit de o gardă a ostașilor romani. Căpeteniile poporului iudeu nu erau în necunoștinţă de cauză cu privire la faptul că Isus, în viaţă fiind încă, a prezis Învierea Sa. S-au dus deci la Pilat și i-au zis: „*Doamne, ne-am adus aminte că înșelătorul acela, pe când era încă în viaţă, a zis: ‚După trei zile voi învia'. Dă poruncă dar ca mormântul să fie bine păzit până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii Lui noaptea și să-I fure trupul și să spună norodului: ‚A înviat din morţi'! Atunci înșelăciunea aceasta din urmă ar fi mai rea decât cea dintâi*" (Mt. 27, 63-64). Se temeau de Isus și după moartea lui. Într-un fel presimţeau cele ce se vor întâmpla. Simţeau parcă faptul că nu totul se termină prin moarte. Și atunci de ce nu credeau? Așa este și astăzi. Biblia vorbește limpede despre învierea morţilor. Dumnezeu a promis-o, iar prorocia lui Ezechiel pe care o vom medita mâine o expune clar. Dar confruntarea dură cu realizarea ei chiar în timpul actual te obligă să-ţi schimbi viaţa, să recitești altfel Scriptura, să ieși cu alte cuvinte din comoditatea cotidiană a lui „așa se face" și a lui „așa am apucat". De aceea, evreii ultimilor 2000 de ani cred în învierea morţilor, dar nu în Învierea lui Isus. Sau dacă totuși o acceptă nu vor să tragă nici o consecinţă. Este pilduitoare o relatare a pastorului evanghelic Richard Wurmbrand, evreu convertit și mare misionar și predicator creștin. Aflat în tren cu un rabin evreu, i-a dovedit acestuia din scrierile Vechiului Testament (Biblia ebraică) faptul că prorocia învierii morţilor se va împlini în totul cu Isus. Rabinul l-a ascultat, iar la sfârșit, acceptând argumentele, i-a răspuns pastorului: „Ei bine, a înviat, dar mie ce-mi pasă?". De asemenea, este de menţionat că prorocia lui Isaia din pericopa de azi nu se citește niciodată în Sinagogă, din cauza asemănării până la identitate cu patima, moartea și Învierea lui Isus, care S-a făcut pentru noi Jertfă de ispășire, deci a avut consecinţele cele mai adânci posibile asupra vieţii oamenilor și a refăcut relaţiile noastre cu Dumnezeu. Datorită păcatului a venit moartea în lume și datorită Învierii lui Isus, viaţa noastră s-a schimbat și avem acces liber la Tatăl. Acesta este Darul lui Dumnezeu, pe care suntem cu toţii invitaţi să-l primim prin credinţă. Să zicem deci: „Da, Cristos a înviat! Dar mie îmi pasă și datorită Lui eu sunt astăzi mântuit, și-I mulţumesc![1] **[2010]**

1 Ef. 2, 1-10. Pg. 330 si 2 Tim. 1, 1-12. **Pg. 361**

Săptămâna Patimilor
Sfânta și Marea Sâmbătă (Îngroparea și pogorârea la iad)

Lectură biblică: Ezechiel 37, 1-14; **Ev.** Mt. 28, 1-20, **Ap.** Rom. 6, 3-11;
Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare cu Vecernie

Troparul zilei: *Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu frică și cutremur și nimic pământesc întru sine să nu gândească, Fiindcă Împăratul împăraților și Domnul domnilor Vine să Se junghie și să se dea mâncare credincioșilor; și merg înaintea Acestuia cetele îngerești cu toată începătoria și stăpânia, heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu câte șase aripi, fețele acoperindu-și și cântând cântarea: Aliluia, aliluia, aliluia.*

Este o zi de tăcere. Trecând în Vinerea Mare pe sub Sf. Epitaf ne-am îngropat simbolic împreună cu Isus în tăcerea apăsătoare, liniștea și întunericul mormântului. În mănăstiri se celebrează Vecernia unită cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare începându-se slujba târziu seara. Se citesc 7 + 10 parimii (lecturi din VT), lungi, în două secțiuni despărțite de o serie de cântări, iar apoi Canonul Sâmbetei Mari. Nu se iese din biserică și se citesc în continuare diferite lecturi. La miezul nopții încetează postul, se bate îndelung toaca și clopotele, se schimbă culorile mohorâte ale acoperitoarelor altarului și analogului cu altele în culori luminoase, iar preotul începe Utrenia și slujba Învierii. Este cea mai lungă priveghere din anul liturgic. În enorii, totul este adaptat după nevoile și oportunitățile pastorale.

Simbolistica zilei, dominată de tăcere, este exprimată liturgic în chip minunat de Imnul heruvic al Liturghiei pe care l-am propus ca rugăciune a zilei, precum și a troparului de la *Slavă* a Vecerniei:

Ziua de azi mai înainte a închipuit-o cu taină marele Moise, zicând: Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea; că aceasta este Sâmbăta cea binecuvântată; aceasta este ziua odihnei, în care S-a odihnit de toate lucrările Sale Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, prin rânduiala morții trupești odihnindu-se, și la ceea ce era la început întorcându-se, prin Înviere, ne-a dăruit nouă viață veșnică, ca un singur iubitor de oameni.

Atmosfera de durere și întristare se schimbă pe nesimțite în bucuria Învierii. Durerea umplută însă de speranță ne este dezvăluită și în prorocia din Ezechiel capitolul 37, citită la ora a VI-a, pe care v-o propunem spre meditație.

Profetul este asimilat preotului. Dumnezeu vrea să acționeze mereu în colaborare cu omul. Un câmp de oase uscate, din voința lui Dumnezeu și prin cuvintele unei epicleze (o chemare a Duhului lui Dumnezeu) devin mai întâi un trup și apoi va intra în ele Duhul la chemarea profetului, din voia și porunca lui Dumnezeu: „...*Și a intrat Duhul în ei*, în aceste corpuri realcătuite din oase uscate*, au înviat, și au stat în picioare: erau o oaste mare, foarte mare la număr* (Ez. 37, 10). Această poruncă a lui Dumnezeu ne-o reamintește pe cea de la începutul creației (Gen. 2,7), când a fost creat omul. Întâi, Dumnezeu creează trupul lui Adam și apoi suflă în el Duhul Său *și astfel Adam a devenit Om viu*. Memoria acestui fapt este păstrată în Liturghia latină prin cuvintele:

Dumnezeule, care ai creat Omul într-un chip minunat și l-ai recreat într-un fel și mai minunat...

Apostolul Pavel ne vorbește despre recrearea Omului în capitolele 5-8 ale Epistolei sale către Romani și de asemenea în capitolul 15 al primei sale epistole către Corinteni, precizând: „*Omul dintâi, Adam, a fost făcut un suflet viu. Al doilea Adam (Isus) a fost făcut un duh dătător de viață*" (1. Cor. 15, 45). O spune însuși Domnul: *Cine va crede în Mine, din inima lui vor curge râuri de apă vie* (Io. 7, 38). Învierea noastră în Hristos, prin credința ce o avem și încrederea pe care o punem în aceasta, lucrează în noi ființa nouă, christică, iar aceasta este deja începutul încă din viața aceasta al Vieții veșnice. Poporul Israel, căruia îi era adresată prorocia lui Ezechiel în exilul babilonian, era ca și mort. Este o imagine profetică ce se referă nu numai la Noul Israel, BISERICA ca întreg, ci și la fiecare membru al ei în parte: *Și veți ști că eu sunt Domnul, când vă voi deschide mormintele, și vă voi scoate din ele, poporul meu! Voi pune Duhul Meu în voi și veți trăi; vă voi așeza iarăși în țara voastră și veți ști că Eu, Domnul, am vorbit și am făcut, zice Domnul* (Ez. 37, 13-14) și iarăși: *Și nu le voi mai ascunde fața Mea, căci voi turna Duhul Meu peste casa lui Israel, zice Domnul Dumnezeu* (Ez. 39, 29).

Zorile Învierii stau să se ivească. Suferința nu este un scop în viața spirituală și nu trebuie căutată, ca și cum ar fi o valoare în sine. Ea este o realitate de neînlăturat. Nu suferința în sine este mântuitoare, ci suferința asumată liber, din dragoste pentru Dumnezeu, în, prin și cu Isus Domnul, în folosul fraților. Să ne ajute Dumnezeu să parcurgem această cale până la împlinirea ei în Viața veșnică. **[2009]**

Sâmbăta Mare este o zi a tăcerii depline. De fapt, în timpul Doxologiei ce se cântă la Prohodul Domnului (încheierea Deniei) de Vinerea Mare, se ridică Sf. Epitaf, o pânză de mătase având pictată pe ea scena punerii în mormânt a Domnului, se înconjoară biserica și la sfârșit toți credincioșii reintră în biserică trecând pe sub epitaf, înmormântându-se astfel în mod simbolic cu Cristos. De acum, în biserică este beznă și nu se mai trag clopotele, ci doar toaca marchează când și când momentele liturgice. Sf. Epitaf este așezat pe altar, unde va rămâne până la încheierea sărbătorii Paștilor, în miercurea ce precede Înălțarea Domnului.

La încheierea slujbei Patimilor Domnului se citește o Paremie (lectură din VT), Apostol și Evanghelie, ca o preanunțare a Învierii. Paremia este luată din Ezechiel 37, 1-14.Textual, în ea se vorbește despre readucerea poporului Israel din robia babiloniană în țara sa. Simbolic, despre readunarea poporului din exilul de 2000 de ani în Țara făgăduită și desigur, tot simbolic, despre Învierea universală de la sfârșitul timpurilor și reîntoarcerea Bisericii terestre, aflată în exil, la Patria sa cerească. Situația exilului și a stării noastre actuale este comparată cu un câmp plin de oase. Suntem cu alte cuvinte ca și morți. În stilul inconfundabil al Bibliei, Dumnezeu Își întreabă profetul: „*Fiul omului, vor putea oare aceste oase să învieze? Profetul răspunde: Doamne Dumnezeule, Tu știi lucrul acesta!*" (Ezec. 37, 3). Apoi Dumnezeu și-L ia colaborator pe proroc și-i spune ce să facă, ca odinioară pe Adam, care a fost chemat să pună nume tuturor animalelor create. După ce Cuvântul lui Dumnezeu a vorbit, oasele uscate s-au acoperit de carne, dar erau încă moarte. Apoi, i-a poruncit profetului să cheme peste ele Duhul de viață (compară cu Geneza, 2, 7 și Ap.11, 11). Deși poate orice, lucrarea lui Dumnezeu, atât în structura Cosmosului, cât și a lumii materiale și apoi a lumii vii, nu se întâmplă deodată, ci progresiv, în mod evolutiv. Așa lucrează Dumnezeu și în viața noastră. Regenerarea noastră și a lumii se realizează însă, atât în prima creație, cât și după Înviere, prin Cuvântul Domnului (v. 4) și prin Duhul (suflarea) lui Dumnezeu (v. 9). **[2010]**

*

Sfânta Liturghie a Sf. Vasile cel Mare se celebrează unită cu vecernia. În mănăstiri, aceasta are loc sâmbăta seara târziu, după care nu se iese din biserică și se fac citiri lungi din VT și din Faptele apostolilor, după care urmează privegherea de toată noaptea, apoi Canonul Sâmbetei Mari și, în final, Sărbătoarea Sărbătorilor creștine, Utrenia Învierii, urmată de Sf. Lit. a Sf. Ioan Gurădeaur. Din rațiuni practice și pastorale, această slujbă foarte lungă și obositoare în bisericile de mir este fragmentată și divizată în cursul zilei de Sâmbăta Mare. Am menționat totuși structura originară a ceremoniei, pentru a înțelege mai bine semnificația simbolurilor ce sunt conținute și în ea.

Această celebrare a tăcerii mormântului, a participării noastre în mod simbolic la moartea Domnului, este în chip minunat exprimată de Heruvicul ce se cântă la Liturghie, o singură dată pe an, cu această ocazie:

Să tacă tot trupul omenesc și cu frică și cutremur să stea și nimic pământesc întru sine să nu gândească! Că Împăratul împăraților și Domnul domnilor vine să se junghie și să se dea spre mâncare credincioșilor. Și mergând înaintea lor cetele Arhanghelilor, cu toată Căpetenia și Puterea, Heruvimii cei cu ochi mulți și Serafimii cei cu câte șase aripi, fețele acoperindu-și și cântând cântarea: Aliluia, aliluia, aliluia.

Când se crapă de ziuă, la începutul Duminicii, preotul iese din altar și, având în mână lumânarea aprinsă, frumos împodobită, invită poporul: „Veniți de primiți Lumina".

În vechime, în cadrul Sfintei Liturghii din acea noapte, erau botezați catehumenii, candidații la Botez, care teologic se numește „Luminare" și se cântă în loc de Sfinte Dumnezeule... (Trisaghionul obișnuit) „Câți în Cristos, v-ați botezat, în Cristos v-ați și-mbrăcat. Aliluia". Astfel, prin viața noastră de creștini, lumina lui Cristos luminează tuturor, pentru că ea ne-a luminat întreaga ființă. Acesta este Botezul creștin. **[2010]**

ÎNCEPUTUL PENTICOSTARULUI

SFINTELE PAȘTI

Sfânta și Marea Duminică a Învierii Domnului nostru Isus Hristos

Lectură biblică: Ev. Io.1, 1-17, **Ap.** Fa 1, 1-8;
Slujba Învierii. Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur
Vecernia (Învierea mică). **Ev.** Io. 20, 19-25
Citirea Evangheliei în diferite limbi

Troparul sărbătorii: *Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viaţă dăruindu-le.*

Veniţi de primiţi Lumina!

Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm! Paștile Domnului Paștile! Că din moarte la viaţă și de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruinţă.

Cuvântul Paște provine din ebraicul *pesah* care în forma lui cea mai generală înseamnă trecere: că din moarte la viaţă și de pe pământ la cer, Hristos-Domnul **ne-a trecut** pe noi. La evrei, Paștele a început ca o sărbătoare agricolă și familială. Trecând prin mai multe etape, a ajuns să fie asociat în mod major cu eliberarea din Egipt și este una din cele trei sărbători ale cultului ebraic ce se celebra doar la Ierusalim, cei ce nu locuiau acolo fiind obligaţi la pelerinaj.

Paștele creștin sărbătorește trecerea lui Dumnezeu prin existenţa noastră omenească, jertfirea Mielului lui Dumnezeu, a lui Hristos-Domnul și slăvita Sa Înviere care ne-a răscumpărat și ne-a trecut din moarte la viaţă și de pe pământ la cer. Simbolic, reprezintă și viaţa noastră pământească, trecerea prin lumea aceasta, venind din „adâncurile pământului" (sânul mamei noastre) trecând prin viaţa aceasta, în drum spre veșnicie, după moarte.

Liturgic, Paștele este sărbătorit 1). Săptămânal, în ziua 1-a a săptămânii, care devine ziua a 8-a a timpului recreat, ziua Învierii Domnului sau Ziua Domnului (*dies dominica*) sau simplu: Duminica. 2). la Paștele anual, pe care-l sărbătorim o dată pe an, eliberarea noastră prin moartea-învierea lui Hristos de robia păcatului și a morţii. 3). Paștele eshatologic, al sfârșitului definitiv, revenirea lui Isus, care este așteptarea firească a oricărui creștin, drumul spre împlinirea Împărăţiei cerurilor și ajungerea la Ospăţul divin și glorios al Mielului Învingător.

După invitaţia preotului ca fiecare să-și aprindă lumina de la lumânarea pascală, simbol al participării personale la viaţa lui Hristos, Lumina lumii, se iese din biserică, pentru că și Hristos a pătimit și a înviat afară din cetate, se înconjoară biserica și se intră în ea triumfător, în sunetul clopotelor și cu cântări de biruinţă, unde se începe imediat cântarea Canonului Învierii, în mănăstiri urmând îndată Sf. Liturghie. La fel ca și în Sâmbăta Mare, în enorii, totul este adaptat nevoilor pastorale conform și obiceiurilor locului. Toate slujbele din Săptămâna Luminată (săptămâna ce urmează Sf. Paști) au un caracter special și unic, de o mare solemnitate; ele sunt identice cu slujba de Paști, deoarece fiecare din zilele acestei săptămâni este considerată sărbătoare. Începând de la Paști și până la Vecernia plecării genunchilor din seara de Rusalii, nu îngenunchem nici în biserică, nici în particular, pentru a semnifica simbolic Învierea Domnului. Este un timp de glorie, pentru că Isus a biruit puterea morţii și împreună cu El și noi.

Paștele este Sărbătoarea sărbătorilor BISERICII și a fiecărui creștin personal. În vechime, de Paști erau botezaţi catehumenii (candidaţii la botez), pentru că prin Botez intrăm în viaţa lui Hristos, Biruitorul morţii și al păcatului și Dătătorul Vieţii. Apostolul Pavel dezvoltă această temă în multe locuri din epistolele sale, dar cel mai explicit în cap. 15 al primei sale epistole către Corinteni. Învierea lui Hristos este piatra de

temelie a credinţei noastre. Creștinismul nu este doar o colecţie de învăţături morale care ar putea facilita viaţa noastră pământească. Spune apostolul Pavel: „*dacă numai pentru viaţa aceasta ne-am pus nădejdea în Hristos, atunci suntem cei mai nenorociţi dintre oameni! Dar acum Hristos a înviat, pârga celor adormiţi*" (1. Cor. 15, 19-20). Nu este deci de mirare că vrăjmașii Învierii lui Isus „descoperă mormântul Lui" și răspândesc materiale dubioase, împachetate în discursuri pseudo-ştiinţifice, *ca dacă ar fi cu putinţă să înșele și pe cei aleși*. Și ei, acești amăgitori și slujitori ai Satanei, recunosc implicit că dacă Isus a înviat nimic nu mai este ca înainte nici în lume și mai ales nici în viaţa noastră. Tot ce este vechi a trecut, am înviat din moartea spirituală la început, pentru ca această înviere să se împlinească deplin, în sensul cel mai strict al cuvântului la împlinirea vremurilor. Acum începe și anul liturgic prin proclamarea Prologului Evangheliei după Ioan: „*Întru început a fost Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu* (Io. 1, 1).

Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrăţișăm. Să zicem: fraţilor! și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viaţă dăruindu-le. Hristos a înviat! **[2009]**

Sfânta și Marea duminică a Învierii Domnului

Anul acesta, Sf. Paști, sunt sărbătorite la 4 Aprilie, împreună cu romano-catolicii. Anul viitor (2011) Sfintele Paști vor fi sărbătorite de asemenea împreună, la data de 24 aprilie. Să o luăm ca un semn de bun augur.

Data de 4 aprilie în situaţia calendaristică actuală din Ritul bizantin este data cea mai timpurie. Dacă această situaţie se va perpetua, Paștile se vor mai serba la această dată doar în anul 2105. Actualmente, diferenţa dintre „Stilul vechi", iulian, necorectat, și „stilul nou", gregorian, este de 13 zile. În anul 2118, diferenţa va fi de 14 zile. Această diferenţă este de natură astronomică și nu vom intra în detalii. De ajuns este să știm că „stilul nou" corespunde mișcării reale a astrelor, pe când „stilul vechi" corespunde unor calcule mai vechi, inexacte, azi depășite. În stilul nou, este concordanţă între ce se petrece „pe cer" (mișcarea astrelor) și ce se măsoară pe pământ. Dacă conform calculelor astronomice, de pildă, luna plină va fi în 12 aprilie, ea va avea loc **atunci**, spre deosebire de calculele din calendarul iulian. Unii creștini bizantini n-au dorit să facă acordul dintre „cer" și „pământ" și socotesc datele în mod iluzoriu. S-au denumit „stiliști" și există ca o fracţiune a bisericilor bizantine. Rușii, bulgarii, sârbii, precum și călugării atoniţi, respectă acest calendar iulian decalat cu 13 zile faţă de situaţia astronomică normală. De exemplu, dacă după Calendarul gregorian civil, Anul nou este pe 1 ianuarie, după „stilul vechi" va fi sărbătorit pe 14 ianuarie. În cazul Paștilor este și mai complicat.

Mă folosesc de aceste încurcături pentru ca să vă invit la o mică reflecţie, cred eu, utilă, despre cât de mult rău pot face vieţii liniștite prostia și încăpăţânarea.

În toată această încercare omenească de refacere a unităţii Bisericii, bună și lăudabilă în sine și care se numește „ecumenism" s-a început cu sfârșitul. Se reunesc „teologi" să dezbată interpretări dogmatice, neînţelese și neclare poate și multora dintre ei. Avem însă la îndemână un câmp larg de activitate care, cu o minimă smerenie și o elementară raţionalitate, ne pune în situaţia ca măcar în intenţie să ne situăm în hotarele împlinirii voinţei lui Dumnezeu. Astfel colaborarea cu celelalte culte în actele filantropice realizate pe plan local poate da roade mai bogate decât mimatele rugăciuni comune ale „slujbelor ecumenice" după care fiecare se întoarce la credinţa lui secretă, dar bine înrădăcinată, care sună așa: „Adevărata unitate a Bisericii se va înfăptui când toţi vor gândi ca noi (ca noi catolicii, ca noi ortodocșii, ca noi reformaţii sau ca noi cine om mai fi)". Un lucru mult mai simplu, dar cu un impact enorm, ar fi unificarea datei la care sărbătorim Paștile. De ce nu putem? Vă las să gândiţi singuri! Omul s-a putut despărţi de Dumnezeu, dar numai Dumnezeu va putea reface comuniunea. Rugaţi-vă, fraţilor, ca Dumnezeu să se îndure de noi, dar ce putem face singuri să facem. Poate faptul că și anul viitor, în 2011 vom serba Sf. Paști pe 24 aprilie tot împreună, întreaga creștinătate, să ne dea de gândit și să fie un imbold spre unitate, ca mintea sănătoasă să învingă! Ar fi o minune, dar dacă avem credinţă și-L rugăm pe Dumnezeu, cine știe?

În viziunea teologiei stavroanastasice (baptesimale sau a misterului pascal, cum doriţi să vă exprimaţi), cele trei momente importante ale acestei secţiuni liturgice unitare: reînvierea lui Lazăr, Învierea Domnului și intrarea lui Isus în a 8-a zi prin ușile închise, au toate în comun simbolistica „porţii". Poarta (piatra mormântului, poarta curţii sau ușa casei, pielea omului sau membrana celulară) este ceva ce delimitează temporar: ușa, sau definitiv: piatra mormântului, relaţia dintre un aici și un dincolo, între înlăuntru și înafară. Analizând cu atenţie întâmplările, vom observa că Isus a întârziat deliberat, așteptând ca Lazăr să moară pentru ca apoi să-l recheme la viaţă. Simbolul colaborării divinoumane a fost faptul că Isus a cerut celor prezenţi să îndepărteze piatra de la ușa mormântului. Ceea ce omul poate face singur trebuie să o facă el. Ceea ce îi depășește puterile (în cazul nostru rechemarea la viaţă a lui Lazăr) face Dumnezeu. Așa se întâmplă și în cadrul eforturilor noastre „ecumenice". Sunt lucruri pe care am fost în stare să le stricăm, dar nu le vom putea repara noi înșine. Va trebui să intervină Dumnezeu. Dar piatra de la ușa mormântului vom putea să o dăm la o parte. Restul va face Dumnezeu.

La glorioasa Lui Înviere din morţi, Isus Domnul n-a avut nevoie ca cineva, om sau înger, să îndepărteze piatra chiar sigilată a mormântului. Aceasta nu mai reprezenta pentru corpul glorios de după înviere un obstacol, cum spune troparul: „Tu care în naștere n-ai rupt peceţile fecioriei, n-ai rupt nici în Înviere peceţile mormântului."

Apoi Isus a intrat în sala Cinei celei de Taină, unde erau adunaţi ucenicii Săi, care se încuiaseră înăuntru de frica iudeilor, tot prin ușile închise. Apoi, prin Maria Magdalena, le-a transmis ucenicilor să vină în Galilea **unde El îi aștepta**, deci era acolo înainte de a veni ei. Iată că pentru corpul glorios pe care-l vom avea și noi după înviere, obstacolele spaţio-temporale nu există. Și câte alte lucruri măreţe se vor mai descoperi.

Cu adevărat, Învierea Domnului este începutul noii creaţii. Dacă toate cele patru versiuni ale unicei Evanghelii a lui Cristos termină relatarea vieţii și a învăţăturii Domnului cu Învierea Acestuia, Pavel își fundamentează învăţătura începând cu ea: „*Vă fac cunoscut, fraţilor, Evanghelia pe care v-am propovăduit-o, pe care aţi primit-o, în care aţi rămas și prin care sunteţi mântuiţi, dacă o ţineţi așa cum v-am propovăduit-o; altfel, degeaba aţi crezut. V-am învăţat înainte de toate, așa cum am primit și eu: că Cristos a murit pentru păcatele noastre, după (cum este prorocit în) Scripturi, că a murit, a fost îngropat și a înviat a treia zi, după Scripturi; și că apoi S-a arătat lui Petru și multor altora*" (1 Cor. 15, 1-5). Acest text este o mărturisire de credinţă (un simbol biblic): Cristos a Înviat!

La depunerea darurilor, a pâinii și a vinului pe altar, ele sunt o materie moartă în sine pentru că pâinea este rezultatul morţii boabelor de grâu, iar vinul este rezultatul morţii boabelor de strugure. Prin rugăciunea de mulţumită (euharistie), rostită de preot și confirmată de Adunare prin *Amin*-ul rostit cu voce tare, Duhul Sfânt va transforma materia moartă nu doar în materie vie, ci în materie dătătoare de viaţă, în Trupul și Sângele lui Cristos. Prevăzând această transformare, la depunerea darurilor, preotul rostește această minunată rugăciune: "Purtător de viaţă, mai înfrumuseţat cu adevărat decât raiul și decât toată cămara împărătească mai luminat, s-a arătat, Cristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre".

Mormântul, în care orice lumină omenească se stinge, apare, prin moartea lui Cristos, nu doar luminat, ci dătător de lumină. El devine nu un sfârșit dezolant și previzibil, ci un izvor al unei noi vieţi în lumina lui Cristos, Lumina lumii. **[2010]**

Cristos a Înviat!

„Vecernia" (Învierea mică) Lectura biblică: Ev. Io. 20, 19-25.

În această zi luminată în care celebrăm Viaţa nu există vecernie, adică slujba de seară prin care începem o nouă zi liturgică. În locul ei se celebrează Utrenia Învierii și se citește Evanghelia care va domina cele opt zile simbolice ale Vieţii veșnice. De aceea, pericopa aceasta se reia în Duminica a 2-a a Sfintelor Paști, adică după opt zile. Isus vine să se arate apostolilor Săi, trecând prin ușile încuiate, le arată urma rănilor sale, dovada materială a învierii Aceluiași Isus, care a fost omorât, dar acum este viu, și care le spune: „*Pace*

vouă! Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și eu pe voi" (Io. 20, 21). De aceea, Biserica Bizantină din România proclamă această Evanghelie în 12 limbi, pentru a sublinia faptul că acest mesaj se adresează tuturor oamenilor, din toate timpurile, din toate locurile și de orice limbă ar vorbi. De acum este doar un singur mesaj și o singură limbă, aceea a Duhului Sfânt: „*Luați Duh Sfânt!* – a mai spus atunci Isus apostolilor Săi – Celor cărora *veți ierta păcatele, vor fi iertate, celor ce le veți ține, vor fi ținute*" (Io. 20, 22-23). Isus, prin moartea și învierea Sa, este pacea noastră cu Dumnezeu, în care avem iertarea păcatelor noastre. **[2011]**

*

Fa. 1, 1-12. „*Deci apostolii, pe când erau strânși laolaltă, L-au întrebat: Doamne, în vremea aceasta ai de gând să așezi din nou Împărăția lui Israel?'. El le-a răspuns: Nu este treaba voastră să știți vremurile (gr. cronos), sau soroacele (gr. kairos); pe acestea Tatăl le-a păstrat sub stăpânirea Sa*" (Fa. 1, 6-7). În limba greacă, există trei expresii pentru timp: „Cronos" este timpul în scurgerea sa continuă, „kairos" este ceea ce am putea numi „timpul potrivit", adică momentul când un lucru trebuie să se întâmple pentru a-și dezvolta toate potențialitățile, și „eonos" care este veșnicia, adică împlinirea, când timpul nu mai există așa cum îl percepem noi, sau mai bine zis nu mai există timpul pentru că nu mai e mișcare.

Isus S-a întrupat pentru ca luând asupra Sa natura umană să poată muri. Apoi, călcând cu moartea pe moarte, să Învieze. S-a ridicat cu trupul la cer, de unde a coborât, și S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu Tatăl, pentru a ne putea trimite pe Duhul Sfânt și a trăi astfel El însuși, fizic, în Biserica Sa, prin Comunitate și Euharistie, până când va reveni și o va duce în cer, pentru că: „*Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, slavă pe care mi-ai dat-o Tu, Fiindcă Tu M-ai iubit* ***înainte*** *de întemeierea lumii*" (Io. 17, 24). Viaţa este cunoaștere. Viaţa veșnică este cunoașterea izvorului vieții, adică Tatăl. Recunoașterea acestui lucru (recunoștință = mulţumire) este euharistia, adică prezența tainică, dar materială a lui Isus în Biserica Sa, adică în Comunitatea care celebrează, după porunca lui Isus, această Euharistie. Iată, pe scurt, taina lui Isus și planul mântuirii noastre, adică eliberarea noastră din constrângerile la care am fost supuși datorită păcatului omenesc.

În Biserica Bizantină din România, Ortodoxă și Greco-catolică, în ziua Înălțării Domnului sunt pomeniți eroii neamului, adică toți aceia care și-au vărsat sângele, ca într-un martiriu comun „pe toate câmpurile de luptă, în lagăre, închisori și pe străzi, pentru libertatea și demnitatea noastră". Să ne amintim de ei și să-i cinstim, pentru că toți aceștia s-au unit cu Jertfa lui Cristos în mod liber și din convingere, adică din dragoste curată, unindu-se astfel cu toți aceia pe care i-au iubit, prieteni și dușmani deopotrivă. **[2011]**

Luni ziua a II-a de Paști.

Lectură biblică: Ev. Io. 1, 18-28, **Ap.** Fa. 1, 12-17; 22-26

Troparul zilei: *Învierea Ta, Hristoase Mîntuitorule, Toată lumea a luminat și a chemat făptura Ta, Atotputernice Doamne, slavă Ţie!*

Io. 1, 18-28. Fiecare zi a Săptămânii Luminate este considerată sărbătoare, dar primele trei zile: duminică, luni și marţi se celebrează mai solemn. În perioada Pascală, începând cu Duminica Paștilor și terminând cu Duminica Rusaliilor, zilele săptămânii se socotesc începând cu duminica și terminând cu sâmbăta. În restul anului, săptămâna începe luni și se termină duminica.

În Duminica Paștelui s-a citit prologul *Evangheliei după Ioan*, care este mărturia și vestirea Tatălui despre Fiul său trimis în lume. Pericopa se termină astfel, ca o rugăciune răspuns:"*Și noi toţi am primit din plinătatea Lui har peste har, căci Legea a fost dată prin Moise, dar harul și adevărul au venit prin Isus Hristos*" (Io. 1, 16-17). În pericopa de azi auzim mărturia lui Ioan Botezătorul, făcută înaintea celor trimiși să-l întrebe cine este: „*El a mărturisit și n-a tăgăduit, a mărturisit că nu este el Hristosul*" (Io. 1, 20). Deși a spus de trei ori Nu, acest Nu a fost o mărturie și nu o tăgadă. La nedumerirea Iudeilor și la întrebarea de ce botează totuși, Ioan le răspunde: „*Eu botez cu apă, dar în mijlocul vostru stă Unul pe care voi nu-L cunoașteţi. El este Acela care vine după mine și care este înaintea mea; eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintelor*" (Io. 1, 26-27). Dezlegarea curelelor încălţămintei unui oaspete era treaba sclavului. Isus, Mielul lui Dumnezeu și totodată Robul Domnului prezis de Isaia, se supune voinţei Tatălui, înaintea lui Ioan la Botez, înaintea apostolilor, prin spălarea picioarelor, înaintea lui Iuda, lăsându-se vândut. Supus și dat în mâna tuturor *până la moarte și încă moarte pe cruce* (Filip. 2, 8). Ioan nu se socotea vrednic să fie măcar sclavul Domnului, Petru s-a opus la început slujirii, Iuda L-a vândut cu preţul unui sclav. Cum ne raportăm noi la această „sclavie" voluntară a Domnului pe care a asumat-o pentru ca noi să fim liberi? **[2009].**

*

Fa. 1, 12-26. După Înălţarea Domnului la cer, apostolii s-au întors în Ierusalim: „*Când au ajuns acasă, s-au suit în camera de sus, unde stăteau de obicei… Toţi cei unsprezece stăruiau în rugăciune și în cereri, împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Isus, și cu fraţii Lui*" (cf. Fa. 1, 12-14). Au împlinit atât porunca Domnului ca să nu se depărteze de Ierusalim, cât și pe aceea de a se ruga pentru Darul Duhului Sfânt (cf. Lc. 11, 13). Camera în care erau adunaţi trebuie să fi fost destul de mare pentru ca să poată găzdui aproape 120 de persoane (cf. Fa. 1, 15). Apoi s-a ridicat Petru în faţa celor adunaţi acolo și a avut prima iniţiativă: alegerea unui apostol în locul lui Iuda, pentru ca să completeze numărul de 12. Putem remarca faptul că autoritatea lui Petru era necontestată din moment ce întreaga adunare i-a urmat sfatul. Petru se dovedește expert în Scripturi și la ele face referire în alocuţiunea lui. De remarcat felul cum este tratată o situaţie care în ochii multora putea fi un hazard sau azi o „știre", când este văzută în lumina lui Dumnezeu. Trădarea lui Iuda este judecată în lumina Scripturilor: „*Fraţilor, trebuia să se împlinească Scriptura spusă de Duhul Sfânt mai înainte, prin gura lui David despre Iuda, care s-a făcut călăuza celor ce au prins pe Isus*" (Fa. 1, 16). El a citit împreună două versete din doi psalmi: 68/69, 25 și 108/109, 8. Un excelent exemplu de cum trebuie citită și aplicată Scriptura, care devine vie în inima celui ce o citește, o asimilează și nu doar o citează. Apoi s-a procedat la alegerea înlocuitorului. Iuda s-a autoexclus pentru că pocăinţa lui a fost una pur umană. I-a părut rău pentru ce a făcut, dar nu a avut încredere în mila lui Dumnezeu. Au fost aleși doi ucenici: „*dintre cei ce ne-au însoţit în toată vremea în care a trăit Domnul Isus între noi…ca martor al învierii Lui*" (cf. Fa. 1, 21-22). Apoi s-au rugat și au aruncat sorţii care l-au ales pe Matia, care a fost numărat între cei 12. Se pot arunca sorţii într-o asemenea situaţie? În Pilde 16, 33 citim că: „*Se aruncă sorţul în poala hainei, dar orice hotărâre vine de la Domnul*". Dar Domnul este suveran, nelimitat și neașteptat în deciziile Lui. Pentru completarea numărului, adică o situaţie formală (birocratică) merge și cu sorţii. Despre Matia nu mai știm nimic, dar Domnul a făcut o altă alegere minunată. Un necunoscut și un prigonitor a devenit Apostol, și anume Pavel! **[2011]**

Marți ziua a III-a de Paști.

Lectură biblică: Ev. Lc. 24, 12-35**, Ap.** Fa. 2, 14-21;
Glas 3

Troparul zilei: *Cinstitei Crucii Tale ne închinăm, Hristose, și Învierea Ta o lăudăm și o slăvim, că prin rana Ta noi toți ne-am vindecat.*

Lc. 24, 12-35. În această zi, în mod excepţional, nu se citește din *Evanghelia după Ioan*, ca în tot restul timpului pascal, datorită faptului că doar evanghelistul Luca relatează această întâmplare. Emaus (ebr. = cetate mică, *cetatea lumii*). La distanţa acesteia faţă de Ierusalim, indicată de Luca, de 60 de stadii (11 km) nu s-a putut indica nici o localitate până în prezent. Numirea acesteia (o prefer pe cea subliniată), precum și întreaga povestire ne conduc mai de grabă la un sens simbolic, general, o parabolă profetico-geografică. Dintre cei doi ucenici nu este nominalizat decât Cleopa, și pentru că o menţionează doar Luca, mulţi presupun că el ar fi fost cel de-al doilea. Acestor doi ucenici li se alătură un străin și se înfiripă dialogul. Străinul se dovedește a fi fost protagonistul însuși al întâmplărilor care i-au întristat pe cei doi ucenici. El le descoperă progresiv că lucrurile s-au petrecut exact așa cum era prevăzut și scris în Scripturi. Cât de ușor ne putem înșela cu privire la planurile pe care le are Dumnezeu cu noi, când ne sprijinim mai mult pe așteptările noastre imaginare, când citim selectiv și după dorinţa noastră Scripturile. Apropiindu-se de sat și noaptea fiind aproape, cei doi Îl invită pe „străin" să rămână cu ei. Isus răspunde invitaţiei și intră să rămână cu ei. După ce Isus, rostind binecuvântarea, a frânt pâinea și le-a dat-o „*li s-au deschis ochii și L-au cunoscut, dar El s-a făcut nevăzut*" (Luc. 24, 31). Plini de bucurie, nu le-a păsat de acum nici de frica drumului de noapte, nici de absenţa fizică a lui Isus *și s-au întors chiar în ceasul acela la Ierusalim* ca să împărtășească fraţilor vestea învierii Domnului: „*Le-au istorisit ce li se întâmplase pe drum și cum L-au recunoscut pe Isus la frângerea Pâinii*" (v. 35). Tâlcul întâmplării? Pe Isus Îl putem recunoaște într-un străin, în Scripturi, dar mai ales în frângerea pâinii. Toate împreună sunt o unitate, o creștere în înţelegerea tainei. Prin Scriptură, străinul îţi devine frate în Euharistie. **[2009]**

*

Fa. 2, 14-21. După ce s-au umplut de Duhul Sfânt, toţi cei 120 de ucenici adunaţi în „camera de sus" au ieșit la propovăduire. Deși ei rosteau mesajul în limba lor tuturor evreilor adunaţi la Ierusalim cu prilejul sărbătorii Cincizecimii, dar care nu vorbeau aramaica, ci fiecare limba ţării în care s-a născut în diaspora, fiecare îl înţelegea ca și cum ar fi fost rostit în limba lor. Îl înţelegeau adică deplin. Erau evrei de neam sau prozeliţi, adică trecuţi la religia iudaică prin primirea circumciziei (botezul ebraic). Sunt menţionate cu numele 17 neamuri diferite. Cu toţii erau uimiţi de acestea, dar explicaţiile date erau diferite. Unii ziceau despre cei ce vorbeau că erau îmbătaţi de vin și-i batjocoreau. Atunci Petru are din nou inițiativa și-și începe predica tocmai de la batjocura aceasta. El a zis: „*Bărbaţi iudei și voi toţi care locuiţi în Ierusalim, să știţi lucrul acesta și ascultaţi cuvintele mele! Oamenii aceștia nu sunt beţi cum vă închipuiţi voi, căci nu este decât al treilea ceas din zi* (adică ora 9), *ci aceasta este ceea ce s-a spus prin prorocul Ioil*" (Fa. 2, 15-16). În mod evident, Petru se manifestă nu doar ca simplu lider de grup, ci cu autoritatea unuia care a fost acceptat ca atare de toţi ceilalţi. După ce în cadrul restrâns al grupului celor 120 tot Petru a avut inițiativa alegerii înlocuitorului lui Iuda, bazându-se pe cuvântul Scripturii, acum, în faţa celor adunaţi să le asculte mesajul, tot Petru este cel care ia cuvântul în numele tuturor și, bazat tot pe cuvintele Scripturii, afirmă cu tărie că fenomenul acesta nu este unul oarecare, ci este împlinirea cuvintelor profetice. Petru cunoștea Scriptura și știa să o aplice la viaţa obișnuită, pentru că trăia Scriptura vie, cea din inima lui. Când a avut loc alegerea lui Matia, Duhul Sfânt încă nu se pogorâse peste ei. Rezultă clar faptul că o prealabilă cunoaștere a Scripturilor era oarecum obligatorie. Duhul Sfânt a vorbit înainte prin cuvintele Scripturii care acum s-au împlinit. Autoritatea lui Petru se baza deci pe cunoașterea și aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu, care din literă se transformă acum în viaţă. **[2011]**

Miercuri din Săptămâna Luminată.

Lectură biblică: Ev. Io. 1, 35-51, **Ap.** Fa. 2, 22-38. Glasul 4

Troparul zilei: *Luminatu-s-au toate cu Învierea Ta, Doamne, și raiul iarăși s-a deschis; și toată zidirea lăudându-Te, cântare totdeauna aduce Ţie.*

Io. 1, 35-51. Această pericopă ar putea fi supranumită atât a chemării primilor ucenici, dar tot atât de bine și cea a vederii. Cuvintele cheie sunt „veniţi și vedeţi". Sub diferite forme, ele se repetă de nu mai puţin de 13 ori în doar 17 versete. Ioan Botezătorul *privind pe Isus a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu". Cei doi ucenici ai săi auzindu-l rostind aceste vorbe au mers după Isus și au rămas la El în ziua aceea* (cf. Io. 1, 36-39). Mai întâi au auzit, apoi au văzut. Credinţa vine prin auzire, apoi prin ascultarea credinţei, obedienţă (lat. ob audire = a fi sub ascultare) se ajunge la vedere. Drumul credinţei este drumul de la ascultare la vedere.

Cu totul particulară este chemarea lui Natanael. Notam deja în comentariul din Duminica 1-a a PM (a ortodoxiei, a recunoașterii venerării sfintelor icoane), că „a sta sub smochin" este o expresie echivalentă pentru „a citi Scripturile divine". Îl cunoaștem pe Dumnezeu pentru că El ne-a cunoscut mai întâi și ne-a chemat. Îl vom vedea la sfârșitul drumului vieţii noastre pământești pentru că El ne-a văzut mai întâi și ne-a ales și ne-a făcut părtași vieţii Sale divine, ne-a îndumnezeit. Cum spun Sfinţii Părinţi: Dumnezeu este Dumnezeu prin natura Sa, iar prin lucrarea Sa mântuitoare l-a făcut pe om Dumnezeu prin har. Totul se petrece în interiorul mediului divin, prin Marele Mijlocitor Isus Hristos Domnul, care a afirmat despre Sine: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine*" (Io. 14, 6). Viaţa în Hristos este Calea noastră spre Adevăr. Când Pilat a comentat sceptic spunând: „*ce este adevărul?*" (Io. 18, 38a), Isus a tăcut. Adevărul nu este ceva cum cred filosofii, ci este cineva: „***Eu sunt** Adevărul*". A căuta adevărul afară din Hristos înseamnă a te situa „*afară, unde este plângerea și scrâșnirea dinţilor*" (Mt. 25, 30). Să-L căutăm pe Isus acolo unde El ni se descoperă, unde-L putem întâlni ca să rămânem cu El toată veșnicia. **[2009]**

*

Fa. 2, 22-38. După scurta introducere, oarecum justificativă, a explicării evenimentelor de după pogorârea Duhului Sfânt, apostolul Petru rostește acum prima sa predică înaintea poporului, începând astfel: „*Bărbaţi israeliţi, ascultaţi cuvintele acestea!*" (Fa. 2, 22/a). Figura centrală este Isus care a fost omorât în colaborare de către evrei și de către neamuri, dar pe care, după un plan divin prestabilit, Dumnezeu L-a înviat din morţi și apoi s-a înălţat la cer. Învierea lui Isus este o doctrină fundamentală atât în FA, cât ulterior și în Epistolele lui Pavel. Petru își bazează predica tot pe Scriptură citând din Psalmi. Într-o minunată combinaţie a diferitelor versete din trei Psalmi, citate directe sau aluzive, el dovedește că David vorbea inspirat de Duhul sfânt și, deși textul Psalmilor era scris la persoana întâia, ele nu puteau să se refere la David, care nu a înviat și nu s-a înălţat. Ele erau profeţii despre Mesia, care s-au împlinit cuvânt cu cuvânt în Cristos. Apostolii apoi se prezintă ca martori ai Învierii și înălţării lui Isus. Este un exemplu minunat de cum folosea Petru Scriptura și cum ar trebui s-o folosim și noi. Nici la alocuţiunea cu prilejul alegerii lui Matia și nici aici, la predica din faţa mulţimii, Petru nu ţinea în mână o Biblie. Biblia în sine, spunea cineva, nu este Cuvântul lui Dumnezeu. Ea este doar o carte în bibliotecă (situaţia cea mai rea) sau pe masă (ceva mai bine, dar nu de ajuns) sau în mâna predicatorului (bine, dar nu de ajuns). Cuvântul lui Dumnezeu devine viu pentru mine și pentru alţii din cât trăiește în memoria mea. Cuvintele din Biblie, reţinute, ascultate, trăite ele sunt Viaţa, nu literele dintr-o carte. Petru știa foarte bine acest lucru. El cita din memorie, adică din cuvintele Scripturii, care trăiau în el. Nu reproducea doar niște citate, ci, urmărind ideea, aceste locuri din Scriptură îi veneau în minte în mod spontan. De aceea și-au și produs efectul în ascultători: „*După ce au auzit aceste cuvinte ei au rămas străpunși în inimă și au zis lui Petru și celorlalţi apostoli: Fraţilor, ce să facem?*" (Fa. 2, 37). Prin auzire la ascultare și apoi la acţiune. **[2011]**

Joi din Săptămâna luminată.

Lectură biblică: Ev. Io. 3, 1-15, **Ap.** Fa. 2, 38-43
Glasul 5

Io. 3, 1-15.[2]

Fa. 2, 38-43. Predica lui Petru nu a început cu o laudă la adresa ascultătorilor ci, dimpotrivă, cu un reproș: „*Pe Omul acesta (Isus) dat în mâinile voastre după planul hotărât și prestiința lui Dumnezeu voi l-ați răstignit și l-ați omorât prin mâna celor fărădelege*" (Fa. 2, 23). Cu toate acestea, oamenii l-au ascultat atenți, iar la sfârșit, dezorientați, l-au întrebat: *Fraților, ce să facem?* Răspunsul a fost clar și tranșant: „*Pocăiți-vă, le-a zis Petru, și* ***fiecare*** *din voi să fie botezat în Numele lui Isus Cristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi veți primi darul Duhului Sfânt. Căci făgăduința aceasta este pentru voi, pentru copiii voștri și pentru toți ce sunt departe acum, în oricât de mare număr îi va chema Domnul, Dumnezeul nostru*" (FA, 2, 38-39). Accentul în versetele precedente se pune pe cuvintele *fiecare din voi.* Deși ascultătorii erau un grup și prin urmare toți trebuiau să se pocăiască, adică să-și schimbe mentalitatea, botezul trebuia să fie un gest liturgic, săvârșit de fiecare dintre ei personal, pentru a beneficia de roadele sale, adică mântuirea care constă în iertarea păcatelor. Primirea darului Duhului Sfânt este condiționată de botez. De Duhul Sfânt pogorât în ziua Rusaliilor peste grupul celor 120 puteau beneficia doar aceia care arată public prin botez că l-au primit personal pe Isus Cristos în inima lor. Botezul deci nu este doar un simplu ritual, ci pecetluiește o lucrare interioară ce s-a petrecut în fiecare dintre ei prin pocăință. Predica a fost mai lungă (cf. v. 40). Aici a fost redat doar esențialul. „*Cei ce au primit propovăduirea lui (Petru), au fost botezați; și în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaos aproape 3000 de suflete*" (Fa. 2, 41). Duhul Sfânt revărsat peste cei aproape 120 i-a înmulțit la aproape 3000. S-a constituit astfel prima comunitate creștină la Ierusalim. „*Ei stăruiau în învățătura apostolilor, în legătura frățească, în frângerea pâinii și în rugăciune*" (Fa. 2, 42). Aceste patru caracteristici definesc orice comunitate creștină până în ziua de azi. Această comuniune și nu doar o instituție este cu adevărat Biserica lui Cristos, în afara căreia nu există mântuire. **[2011]**

2 Comentariu Ev. Io. 3, 13-17 la pp. **637-638**, sau Io. 3, 16-21 **la pg. 65**.

Vineri din Săptămâna Luminată. Izvorul Tămăduirii

Lectură biblică: Ev. Io. 2, 12-22, **Ap.** Fa. 3, 1-9

Troparul sărbătorii: *Înălţatu-s-a mai presus de ceruri apa izvorului tău și cu curgerile ei a străbătut adâncurile pământului. Aceasta este ambrozie a sufletului, nectar credincioșilor, Mierea cea din piatră și împărtășirea de mană. (Glas 6; Hârţi)*

În această zi de vineri din Săptămâna Luminată în ritul bizantin se celebrează comemorarea sfinţirii unei biserici, construită de împăratul Leon cel Mare în onoarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, „Izvor al bucuriei". Reconstruită de Justinian, această biserică se află în apropierea unei fântâni făcătoare de minuni unde s-au petrecut numeroase vindecări. De aici, sărbătoarea a primit titlul de Izvorul Tămăduirii. Intenţia fundamentală a fost cinstirea mai deosebită în acest timp sacru, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. În această zi se săvârșește Sfinţirea cea mică a apei.

Io. 2, 12-22. Evanghelia de azi ne vorbește despre alungarea comercianţilor din Templu: „*Scoateţi acestea de aici și nu faceţi din Casa Tatălui meu o casă de negustorie*" (Io. 2, 16). Aceștia, ca orice comerciant, au deschis o afacere bazată pe comoditatea credincioșilor. În loc ca pelerinii să aducă cu ei de acasă animalele de jertfă, le cumpărau cu bani, mai ușor de adus, direct din curtea Templului. Isus ne spune: „*nu veţi putea servi la doi domni, și lui Dumnezeu și Mamonei*" (cf. Mt. 6, 24). Mamona nu sunt banii ca echivalent de schimb, ci zeul Ban. Adică închinarea la bani, care iau locul lui Dumnezeu. Mereu, dar parcă în mod deosebit azi, acest lucru este la fel de valabil. Auzim adesea spunându-se: „Ne încredem și în Dumnezeu, dar fără bani nu se poate". Și urmând acest raţionament cu aparenţă de realitate alunecăm pe nesimţite în cele mai teribile păcate, unele evidente și odioase, altele subtile și care le atrag unora chiar o aură de admiraţie: e milionar! Apostolul Pavel sintetizează tot acest parcurs într-o sentinţă scurtă: „*Iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor*" (1 Tim. 6, 10). Banul este o bună slugă, dar un rău stăpân. Să ne punem deci încrederea în Dumnezeu și Lui să-I slujim. **[2009]**

*

Fa. 3, 1-9. Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii este o comemorare specială a Sf. Fecioare Maria în Săptămâna luminată, în legătura ei cu Isus cel mort și înviat.

În versetele 43-47 din cap. 2 al FA, Luca descrie viaţa acestei comunităţi primare din Ierusalim. Biserica și-a început drumul din Ierusalim și s-a răspândit în întreg Imperiul roman. Luca descrie această dezvoltare în 7 etape. Fiecare etapă de dezvoltare a Bisericii se încheie cu câte un raport. Concluzia primei etape ne spune că toţi cei care constituiau Biserica primară „*lăudau pe Dumnezeu și erau plăcuţi înaintea întregului norod. Și Domnul adăuga în fiecare zi la numărul lor pe cei mântuiţi*" (Fa. 2, 47).

Biserica din Ierusalim era în creștere „și *prin apostoli se făceau multe minuni și semne*" (Fa. 2, 43). Toţi mergeau la rugăciune în Templu, dar „frângeau pâinea" (euharistia creștină) acasă. „*Petru și Ioan se suiau într-o zi împreună la Templu, la ceasul rugăciunii: era ceasul al nouălea (ora 15)*" (Fa. 3, 1). Probabil că apostolii mergeau de câteva ori pe zi la rugăciune. Menţionarea orei este importantă pentru că explică de ce au fost arestaţi apostolii (cf. Fa. 4, 3). Acolo au dat peste un olog așezat de ai lui în fiecare zi la poarta Templului numită „Frumoasă" pentru ca să cerșească. El a cerut milostenie de la apostoli. Petru și Ioan au evaluat situaţia: „*Petru, ca și Ioan, s-a uitat ţintă la el și i-a zis: Uită-te la noi! Și el se uita atent la ei, sperând să primească ceva. Dar Petru i-a zis: Argint și aur n-am; dar ce am îţi dau: În numele lui Isus Cristos din Nazaret, scoală-te și umblă*" (Fa. 3, 6). Ologul a fost vindecat pe loc și plin de bucurie a intrat cu ei în Templu, *umblând, sărind și lăudând pe Dumnezeu*. Oamenii, cunoscând situaţia ologului care avea mai bine de patruzeci de ani (cf. Fa. 4, 22), au alergat cu toţii să vadă minunea. Petru a folosit prilejul și s-a adresat poporului. Dar perioada de liniște a Bisericii din Ierusalim urma să ia sfârșit în curând, pornind de la această minune. **[2011]**

Sâmbăta din Săptămâna Luminată.

Lectură biblică: Ev. Io. 3, 22-33, **Ap.** Fa. 3, 11-16

Troparul zilei: *Slavă Ţie, Hristoase, Mântuitorule, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Cel ce Te-ai răstignit pe Cruce și ai înviat din mormânt a treia zi. (Glas 8)*

Io. 3, 22-33. Pentru o scurtă perioadă de timp lucrarea lui Ioan Botezătorul și lucrarea lui Isus în Iudeea s-au suprapus. În aparenţă erau similare și paralele: atât Ioan cât și Isus îșI aveau fiecare **ucenicii** lor, erau urmaţi de **mulţimi de oameni** și **botezau** amândoi. Să precizăm totuși, că după toate probabilităţile Isus nu boteza El însuși ci mai de grabă supraveghea botezul administrat de ucenicii lui. Cine erau acești ucenici, ne lămurește evanghelistul Ioan: „*A doua zi, Ioan stătea iarăș cu doi din ucenicii lui. Și, pe când privea pe Isus umblând, a zis: ‚Iată Mielul lui Dumnezeu!' Cei doi ucenici l-au auzit rostind aceste vorbe, și au mers după Isus*" (Io. 1, 35-37). Ceilalţi ucenici s-au adăugat pe rând așa cum citim mai departe în Evanghelia după Ioan 1, 38-51. Nu se știe unde se afla Enon, aproape de Salim. Cei mai mulţi, îl situează undeva la jumătatea distanţei între Marea Galileii și Marea Moartă (circa 50 de km. est de Sihem). Evanghelistul Ioan mai menţionează că aceste evenimente au avut loc înainte ca Ioan să fi fost aruncat în temniţă. Această afirmaţie, precum și cele două lucrări paralele și cele două grupuri distincte de ucenici, arată în ce fel completează Evanghelia după Ioan, scrisă ultima (cel mai probabil în jurul anului 90 d. C.), pe cele sinoptice. Precizarea aceasta presupune că cititorii știau de închiderea lui Ioan, fie din celelalte Evanghelii, fie din tradiţie. Atunci „*Între ucenicii lui Ioan și un iudeu s-a iscat o neânţelegere cu privire la curăţire*" (Io. 3, 25). Existau deja ritualuri de curăţire atât la farisei, cât și la esenieni. De ce dar să fie nevoie de un alt botez? În plus, ucenicii lui Ioan Botezătorul erau geloși pe atracţia mai mare pe care o exercita Isus, despre care Ioan a mărturisit, și tânjeau poate la zilele când „*toţi oamenii veneau să-l asculte pe Ioan*" (cf. Mc. 1, 5). Cât de repede se amestecă firea omenească, cu toate racilele ei, până și în lucrarea lui Dumnezeu. Acest lucru este valabil mai ales pentru oamenii comuni, cu judecată emoţională. A fost nevoie de intervenţia lui Ioan însuși, a mentorului lor, să-i aducă la raţionalitate: „*Omul nu poate primi decât ce-i este dat din cer. Voi înșivă îmi sunteţi martori că am zis: ‚Nu sunt eu Cristosul' ci sunt trimis înaintea Lui*" (Io. 3, 27-28). O pildă de autentică smerenie. Cuvântul „smerenie" se suprapune în mare parte pe ceeace azi psihologii ar numi „realizare", adică a te autosităa exact acolo unde ești. Nici mai sus nici mai jos, nici mai la dreapta, nici mai la stânga ci să te consideri exact acolo unde ţi-e locul. Greu lucru, pentru că smerenia cel mai adesea este percepută ca o înjosire, căreia iubirea (stima) de sine i se opune cu înverșunare. Și astfel falsificând întreaga imagine a Sinelui, aruncă omul în decizii false, apoi prin perseverarea în acestea (încăpăţânare) în ele în erori existenţiale și în final în păcat. Și totul a început printr-o lipsă de smerenie! Ioan Botezătorul ca omul și sluga lui Dumnezeu, trăind din voinţa Lui, folosindu-și corect raţiunea, spre deosebire de ucenicii lui, mai emoţionali, a văzut limpede și a scăpat din această capcană de cunoaștere. Continuarea mărturiei lui Ioan are o valoare imensă, deși deseori neapreciată la justa valoare. Ioan spune mai departe: „*Cine are mireasă, este mire; dar prietenul mirelui, care stă și-l ascultă, se bucură foarte mult de glasul mirelui: și această bucurie, care este a mea, este deplină. Trebuie ca El să crească și eu să mă micșorez*" (Io. 3,29-30). În mod obișnuit Teologia oficială recunoaște trei trăsături caracteristice ale lui Isus-Mesia: cea Profetică, cea de Mare preot și cea de Regalitate universală. Atât Ioan Botezătorul cât și Isus însuși o menţionează însă pe cea mai importantă poate, aceea de Mire al Bisericii Sale. În NT imaginea Bisericii ca Mireasă, și a lui Isus ca Mire este dacă nu foarte frecventă, în schimb cea mai pregnantă. Totuși această imagine nu lipsește nici în VT, la profeţi, când relaţia dintre Dumnezeu și poporul Său este descrisă în termeni matrimoniali, iar dezacordul între cei doi protagoniști calificat drept adulter. O întreagă carte apoi a VT, concepută ca un splendid poem de dragoste: „Cântarea cântărilor" este consacrată acestei teme. Biserica lui Cristos Una și aceeași în toate timpurile și în toate locurile, ca Mireasă a lui Cristos așteaptă cu nerăbdare Întoarcerea Lui și Viaţa cu El. **[2010]**

Io. 3, 22-33. Oamenii mărunţi sunt preocupaţi de lucruri mărunte, care obligatoriu duc la certuri. Între niște iudei și ucenicii lui Ioan Botezătorul s-a iscat o ceartă. Au vrut apoi să-l facă gelos pe Ioan cu

privire la succesul lui Isus, care boteza și El. Cât de departe este cerul de pământ este departe mentalitatea comună de percepţia spirituală a lucrurilor. Ioan, prin răspunsul său, ne descoperă atât limitele omenești, cât și locul de contact dintre omenesc și divin. Zice Ioan: „*cine are mireasă, este mire; dar prietenul mirelui, care stă și-l ascultă, se bucură foarte mult când aude glasul mirelui: și această bucurie, care este a mea, este deplină*" (Io. 3, 29). Câtă strălucire poate fi în smerenie! Este pentru fiecare din noi, care urmăm această cale, nici mai mult nici mai puţin decât bucuria deplină. Smerenia nu este înjosire, ci percepţia exactă a realităţii despre mine însumi. Nici mai sus, nici mai jos decât sunt în realitate. Trufia, opusul smereniei, păcatul esenţial al diavolului, este o dublă înșelătorie. Întîi cred despre mine că sunt mult mai mult decât sunt și apoi cred că posibilităţile, „drepturile" mele, sunt nelimitate. Este de fapt o evadare din realitate. În psihiatrie se numește paranoia. Omul trufaș este propriul său dușman și peste toate este un bolnav psihic. Dovada este faptul că el nu percepe aceasta și este chiar mândru de statutul său de pigmeu existenţial. Cât de altfel este omul smerit, care tocmai prin perceperea limitelor sale, atinge deplinătatea fiinţei sale, în ceeace este acum și în perspectivele sale existenţiale. Spune Ioan mai departe: „*Trebuie ca El să crească, iar eu să mă micșorez*" (Io. 3, 30). Ioan ni-L descoperă pe Isus cu titlul Său cel mai frumos: Mirele BISERICII. Este împlinirea deplină, dincolo de timp, în veșnicie, a tuturor așteptărilor noastre, a tuturor golurilor fiinţei noastre, prin El cu El și în El. Lui să-I fie slava în veci! **[2009]**

*

Fa. 3, 11-16. Când a văzut norodul strâns, Petru s-a folosit de ocazie și a început să le predice pe Isus Cristos. Stilul predicii sale este același ca și cel din ziua Rusaliilor. Înainte de toate are grijă ca, în ciuda aparenţelor, minunea să nu le fie atribuită lor: „*Bărbaţi israeliţi, pentru ce vă miraţi de lucrul acesta? De ce vă uitaţi cu ochii ţintă la noi, ca și cum prin puterea noastră sau prin propria noastră evlavie am fi făcut pe omul acesta să umble?*" (Fa. 3, 12). Continuând, Petru le-a propovăduit pe Isus cu multă îndrăzneală. Precum Isaia, el îi atribuie titlul de Robul lui Dumnezeu (cf. Is. 42, 1; 52, 13 etc.) care este un titlu mesianic. El spune: „*Dumnezeul părinţilor noștri a proslăvit pe Robul său Isus pe care voi L-aţi dat pe mâna lui Pilat*…" (Fa. 3, 13). Ca și data precedentă, Petru nu se sfiește să fie dur și să reproșeze poporului atitudinea pe care au avut-o faţă de Isus cu ocazia procesului Său: „*Aţi omorât pe Domnul vieţii, pe care Dumnezeu L-a înviat din morţi; noi suntem martorii Lui*" (Fa. 3, 15). Predica lui Petru este simplă, clară și articulată: Nu noi l-am vindecat pe olog, ci Dumnezeu, în Numele lui Isus Cristos, pe care voi L-aţi dat la moarte, dar pe care Dumnezeu L-a înviat. Noi suntem martorii acestei Învieri care poate avea consecinţă și pentru voi dacă vă pocăiţi, și continuă: „*Prin credinţa în Numele lui Isus, a întărit Numele Lui pe omul acesta, pe care-l vedeţi și cunoașteţi; credinţa în El a dat omului acestuia o tămăduire deplină, cum vedeţi cu toţii*" (Fa. 3, 16).

Seria minunilor descrise în Fa. a început cu vindecarea unui olog. Era în același timp și o imagine simbolică a celor care l-au condamnat și au consimţit la omorârea lui Isus. Și cum un olog are nevoie de ajutorul celorlalţi ca să se deplaseze, după ce le-a descoperit fără menajamente greșeala lor, e rândul acum să aibă compasiune faţă de ei. De aceea, predica lui Petru se îndulcește puţin: „*Și acum, fraţilor, știu că din neștiinţă aţi făcut așa, ca și mai marii voștri*" (Fa. 3, 17). Nu-i scuză, ci îi înţelege. Nu le impută păcatul, dar îl pune în evidenţă pentru ca să poată fi vindecaţi. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Duminica Tomii.

Lectură biblică: Ev. Io. 20, 19-31, **Ap** Fa. 5, 12-20
Încheierea Hramului Comunităţii Stavroanastasis.

Troparul duminicii: *Pecetluit fiind mormântul, cela ce eşti viaţa, Hristoase Dumnezeule; Şi uşile fiind încuiate, înaintea ucenicilor ai stătut, Cela ce eşti învierea tuturor, Duh drept printr-înşii înnoindu-ne nouă, după mare mila Ta. (Glas 1)*

Io. 20, 19-31. Această Evanghelie se citește în seara zilei de Paști, care nu este o vecernie, ci o utrenie, vrând să simbolizeze faptul că ziua 1-a și ziua a 8-a, Duminica, sunt una și aceeași zi, ziua veșniciei, care încheie o etapă și în același timp deschide o alta. În bisericile de rit bizantin din România, în slujba din seara zilei de Paști numită și „a doua Înviere sau Învierea mică", această Evanghelie este citită în 12 limbi vrând să semnifice universalitatea mesajului Învierii lui Hristos, care depășește confesionalitatea și o unifică în catolicitatea ortodoxă a BISERICII lui Hristos. Este încheierea hramului Comunităţii monastice Stavronastasis având ca semnificaţie simbolistica uşii, a porţilor, a pragului despărţitor dintre exterior şi interior. Cu 8 zile înainte de Învierea Sa, în faţa mormântului lui Lazăr, Isus porunceşte: *Daţi piatra mormântului la o parte!*, rechemându-l pe Lazăr din locuinţa morţilor la viaţa terestră. A fost un semnal pe care L-a dat Isus diavolului, care avea puterea asupra morţii, că Dumnezeu poate să facă tot ce vrea, când vrea şi aşa cum vrea. După slăvita Sa Înviere, în seara aceleaşi zile, Isus se arată ucenicilor Săi intrând de data aceasta prin uşile închise, salutându-i cu trei cuvinte: 1). *Pace vouă*! (nu vă fie deci frică), 2). *Vă trimit cum am fost şi Eu trimis* (ieşiţi la propovăduirea acestui mesaj şi celor din afară), şi întărindu-i pentru aceasta prin: 3). *Luaţi Duh Sfânt şi iertaţi păcatele*. Toma n-a fost prezent atunci. La întoarcerea sa, ascultând relatarea celorlaţi dă dovadă de raţionalitate pentru a putea crede. Peste veacuri, acest gest i-a atras în mentalul popular porecla de „Toma necredinciosul". Oare aşa să fie? De ce a lipsit Toma? Pentru că poate a fost singurul dintre ei care a avut curajul să iasă afară din odaia unde ceilalţi ucenici erau închişi de frica iudeilor, ca să cumpere pâine pentru toţi. Era curajos, ceilalţi erau fricoşi. Când Isus S-a hotărât să se întoarcă în Iudeea din locul în care era, ca să-l scoale pe Lazăr din morţi, toţi ucenicii L-au prevenit că acest lucru este foarte periculos. Singur Toma a zis: „*Haidem să mergem şi noi şi să murim cu El*" (Io. 11, 16). Întotdeauna, contrar mentalului colectiv, eu l-am simţit şi denumit pe acest apostol: Toma cel curajos şi raţional. Credincios raţional. Nu un credul, unul gata să accepte pe nemestecate orice ştire, doar pentru că este nouă şi eventual interesantă.

După 8 zile de la această apariţie a lui Isus, când ucenicii erau în casă şi Toma era împreună cu ei, Isus a intrat din nou prin uşile închise, special pentru Toma şi i s-a oferit aşa cum dorise: "Vino şi convinge-te!". Dumnezeu se pliază întotdeauna pe firea şi gândurile noastre. Dumnezeu nu este o Abstracţie, cum din nefericire mai auzim spunându-se: „divinitatea", „Forţa supremă" etc. Nu este „divinitate", ci este un Dumnezeu personal, care se apleacă întru totul pe înţelegerea, simţirea şi dorinţele noastre; este Cineva cu care putem comunica şi nu o abstracţie pseudo-filosofică. I-a salutat cu salutul învingătorilor fricii: *Pace vouă*! Apoi l-a invitat pe Toma să se convingă de realitatea corporală a lui Isus, schimbându-i însă totodată punctul de sprijin. Este ca şi cum i-ar fi spus: „Nu-i rău să fii raţional, dar nu te opri aici". A fi raţional înseamnă a pune totul la îndoială: „Oare aşa o fi?". Şi apoi a căuta argumente pro sau contra a ceea ce am văzut sau auzit. A fi credincios înseamnă a trece dincolo de raţiune, a nu te opri doar la ea, ca şi cum raţiunea ar fi criteriul absolut şi ultim al Realităţii. În clipa aceea, Toma a avut nu o convingere (domeniul raţionalului), ci o trăire şi a exclamat: „*Domnul meu şi Dumnezeul meu*" (Io. 20, 28). Din nou, mentalul popular alunecă. În iconografia acestui eveniment, îl vedem pe Toma cu degetul în rana coastei lui Isus. Nu scrie nicăieri că Toma a verificat şi deci a pus în aplicare planul său raţional. Dimpotrivă. Cuvintele lui Isus sunt edificatoare. „*Toma, pentru că* ***m-ai văzut*** (nu m-ai pipăit), *ai crezut. Ferice de cei ce n-au văzut şi au crezut*" (Io. 20, 29). O întâmplare cât o viaţă de om. De cele mai multe ori, a te pocăi înseamnă a te opri din drumul greşit şi a te întoarce. Alteori, ca în cazul lui Toma şi al lui Pavel, nu este întoarcere

din drum, ci depășirea unui obstacol de cunoaștere. Este ca și cum ai trece prin ușile închise, ai depăși o constrângere pentru a te putea bucura de libertatea spaţiului deschis. Poate cel mai mare curaj din lume este de a-ţi depăși barierele. Singur nu poţi. Dar te va ajuta Dumnezeu. Ca pe Toma! **[2009]**

Io. 20, 19-31. Duminica Tomii încheie sărbătoarea hramului Comunităţii noastre Stavroanastasis (a CruciiÎnvierii, într-un singur cuvânt). Am precizat în meditaţia din ziua de Paști simbolistica „porţii" și nu voi reveni acum asupra ei.

Doresc aici să subliniez un aspect liturgic al acestei perioade pe care am parcurs-o. Săptămâna Mare (a Patimilor) și Săptămâna Luminată, având ca moment central Sfânta și Marea sărbătoare a Învierii Domnului formează un corp comun, atât din punct de vedere teologic, cât și liturgic. Săptămâna Mare nu aparţine Triodului, după cum nici Săptămâna Luminată nu aparţine Penticostarului, dar își aparţin în mod deplin una alteia, iar sărbătorirea și trăirea lor atât emoţională, cât și liturgică este deplin justificată. Crucea și Învierea constituie aversul și reversul aceleiași realităţi a vieţii umane. Suferinţa și durerea umană, fără speranţa Învierii, ar fi o tragedie de neînţeles, după cum învierea fără moarte ar fi imposibilă. Isus a reunit în persoana și viaţa Sa divinumană aspectele opuse și aparent contradictorii ale vieţii noastre.

Evanghelia care se citește astăzi este aceeași care se citește în seara zilei de Paști, pe care o celebrăm nu ca pe o Vecernie, ci ca pe o Utrenie. Este ziua întâia și a opta în același timp. Este ziua care nu are vecernie pentru că este ziua veșniciei, ziua a 8-a a Creaţiei, ziua care nu se va sfârși. Dar dacă este adevărat că nu ne putem mântui pe cont propriu, ci doar în Trupul tainic, nevăzut, care este Biserica, în care fiecare suntem mădulare și al cărei Cap este Cristos Domnul, tot atât de adevărat este și faptul că Isus, ca și pe Toma, ne convinge personal de acest adevăr. Apartenenţa la Cristos este una personală, și întreaga noastră viaţă este o comunicare cu El. Nu aparţinem Bisericii ca unui grup la care am aderat, ca de pildă unui partid sau unei naţiuni sau chiar familii, ci prin legătura personală cu Cristos Domnul prin care avem acces la Tatăl. Deși apostolii i-au relatat lui Toma faptul Învierii, nu ei l-au convins de aceasta, ci Isus personal. Și ce a făcut cu Toma face de 2000 de ani cu fiecare din cei ce vor să fie ucenicii Lui. **[2010]**

*

Fa. 5, 17-20. „*Prin mâinile apostolilor se făceau multe semne și minuni în norod*" (Fa. 5, 12/a). Dumnezeu lucrează diferit în diferite epoci și momente de cotitură spirituală. Ne-am putea întreba de ce azi când suntem într-o așa mare criză existenţială (religioasă, politică, economică etc.), Dumnezeu nu intervine în mod miraculos? Răspunsul este destul de simplu: El nu intervine decât dacă este absolut necesar, iar această intervenţie câteodată nouă ni se pare miraculoasă, alteori chiar este. Dar, la începuturile propovăduirii Cuvântului, relaţia dintre predică și ceea ce decurge din ea era esenţială. Reacţia poporului și a conducătorilor lui, și atunci, ca și azi, este împărţită: „*Însă marele preot și toţi cei ce erau împreună cu el, saducheii, s-au sculat plini de pizmă, au pus mâinile pe apostoli și i-au aruncat în temniţa de obște*" (Fa. 5, 17- 18). Reacţia diavolului, ca și a omului prost, stă mereu în aplicarea forţei spre a rezolva o problemă stringentă, dar care necesită un alt tip de operare, nu emoţională (discursuri contra sau excomunicări), cu atât mai puţin viscerală (pedepsirea sau chiar suprimarea fizică a adversarului), ci una raţională, de care însă „conducătorii" de prea multe ori, vai, în lungul istoriei nu s-au dovedit capabili. Și pentru ca planul lui Dumnezeu să nu eșueze prin nimicnicia omului, Dumnezeu intervine miraculos: „*Dar un înger al Domnului a deschis ușile temniţei, noaptea, i-a scos pe apostoli afară și le-a zis: Duceţi-vă, staţi în Templu și vestiţi poporului cuvintele* ***vieţii acesteia***" (Fa. 5, 19-20). Ale vieţii acesteia, pentru că viaţa este unitară, nu este „viaţa din mama", „viaţa aceasta" sau „viaţa viitoare". Este una și aceeași Viaţă fără uși și fără piedici, pentru că un Înger (trimis) al Tatălui a unificat totul. Să Îi mulţumim Domnului că ne scoate din temniţa necunoștinţei și că ne-a trimis pe îngerul Său pentru a ne elibera de frică, pentru a putea trăi deplin, aici și în veșnicie, Pacea primită prin Cristos. Isus, în ultimele cuvinte adresate ucenicilor Săi înainte de Patimă, a zis: *„V-am spus aceste lucruri ca să aveţi pace în Mine. În lume aveţi strâmtorare, dar îndrăzniţi: Eu am biruit lumea"* (Io. 16, 33). **[2010]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Luni.

Lectură biblică: Ev. Io. 2, 1-11, **Ap.** Fa. 3, 19-26

Troparul zilei: *Arătatu-Te-ai Sfinților Tăi Apostoli, Mântuitorule, ușile fiind încuiate, printr-înșii înnoindu-ne nouă Duhul Tău cel Sfânt.*

Io. 2, 1-11. Începând cu Duminica Tomei, se reia ciclul săptămânal al celor 8 glasuri. În toată perioada pascală, lecturile biblice din cadrul Sf. Liturghii sunt luate din Faptele Apostolilor (epistola) și din Evanghelia după Ioan (evanghelia). Citirea Evangheliei după Ioan începe chiar în ziua de Paști, cu celebrul prolog: „*La început a fost Cuvântul*" și se termină prin: „*Și Cuvântul S-a făcut trup*", o minunată sinteză a Divinumanității lui Hristos. Pericopa de azi vorbește tot despre un început: „*Acest început al semnelor Lui l-a făcut Isus în Cana din Galileia. El și-a arătat slava Sa, și ucenicii Lui* ***au crezut în El***" (Io. 2, 11), care „rimează" cu sfârșitul Evangheliei după Ioan: „*Isus a mai făcut multe alte semne care n-au fost consemnate. Dar acestea au fost scrise* ***ca voi să credeți*** *că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; și crezând să aveți viață în Numele Lui*" (Io. 20, 30-31). Din aceste „multe alte semne", Ioan consemnează doar șapte, care încep cu transformarea apei în vin la o nuntă în Cana din Galilea și se termină cu învierea lui Lazăr în Iudeea. Ioan numește aceste acțiuni nu minuni, ci semne, patru dintre ele fiind relatate doar de Ioan.

Chiar de la început ne atrag atenția două aspecte: Isus răspunde cererii mamei sale, deși „*nu Mi-a venit încă ceasul*" (Io. 2, 4) și cantitatea de vin „produsă": de 6 ori 75-110 litri (echivalentul a celor 2 sau 3 vedre). Dincolo de evenimentul în sine, Ioan vorbește despre un semn. Care ar putea fi acesta? Apa ne potolește setea și ne reîntremează, ne readuce la situația de normalitate, dar nu ne transformă. În schimb „*vinul înveselește inima omului, pâinea i-o întărește, iar untdelemnul înfrumusețează fața omului*" (cf. Ps. 103/104, 15). Apa restaurează, dar vinul transformă. Isus n-a venit să ne corecteze viața, ci să ne-o transforme. La Cina cea de taină, Isus strămută această enormă cantitate de apă devenită vin la o nuntă în Sângele Său, în vederea Nunții eterne a Mielului divin. **[2009]**

*

Fa. 3, 19-26. După începutul dur al predicii, tonul lui Petru se îndulcește: „*Și acum, fraților, știu că din neștiință ați făcut așa, ca și mai marii voștri, dar Dumnezeu a împlinit astfel ce vestise mai înainte prin prorocii Lui: că adică Cristosul Său va pătimi*" (Fa. 3, 17-18). În rugăciunea Sa pe cruce, Isus însuși atribuie neștiinței păcatul poporului Său și al Neamurilor: „*Tată, iartă-i că nu știu ce fac*" (Lc. 23, 34), iar mai târziu Pavel scrie și el: „*pe care dacă ar fi cunoscut-o (fruntașii veacului acesta), n-ar fi răstignit pe Domnul slavei*" (cf. 1 Cor. 2, 8). Petru nu se mărginește doar să constate răul, ci oferă și remediul: „*Pocăiți-vă dar și întoarceți-vă la Dumnezeu, pentru ca să vi se șteargă păcatele, pentru ca să vină de la Dumnezeu vremurile de înviorare și să trimită pe cel ce a fost rânduit mai dinainte pentru voi: pe Isus Cristos*" (Fa. 3, 19-20). În următoarele versete, Petru citează generic toate profețiile esențiale ale VT cu privire la venirea Domnului Isus. Biserica din timpul de acum este cetate de refugiu pentru perioada harului. Este timpul în care toți oamenii, prin pocăință, se pot întoarce la Dumnezeu, primind în inima lor mesajul lui Isus Cristos pe care-l vestesc apostolii Săi. El însuși, după învierea și înălțarea Sa la ceruri, este așezat la dreapta Tatălui, până va reveni ca să restaureze toate lucrurile și să ne ia la El (cf. Fa. 3, 21).

Deși Petru se adresează poporului ca întreg: „*voi sunteți fiii prorocilor și ai Legământului cu Avraam întru care însă vor fi binecuvântate toate neamurile pământului*" (cf. Fa. 3, 25), totuși, mântuirea se adresează fiecăruia personal: „*Dumnezeu, după ce a ridicat pe Robul Său Isus, L-a trimis mai întâi vouă, ca să vă binecuvânteze,* ***întorcând pe fiecare din voi de la fărădelegile sale***" (Fa. 3, 26). Dacă Israel ar fi primit pe Isus ca pe singurul său Mântuitor, poate întreaga istorie a mântuirii ar fi decurs altfel. Dar promisiunile făcute poporului Său sunt neclintite, iar Duhul lui Dumnezeu așteaptă întoarcerea lui la El. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Marţi.

Lectură biblică: Ev. Io. 3, 16-21, **Ap.** Fa. 4, 1-10

Troparul zilei: *Înviind din mormânt, dai pace poporului Tău, Izbăvitorule, și lumea împreună o ai ridicat, Atotputernice.*

Io. 3, 16-21. Pericopa de astăzi este un fragment din discuţia ce a avut-o Isus cu Nicodim, un fruntaș al evreilor, care a venit noaptea la El, poate din teama să nu fie ironizat de „colegi". Isus se arată deschis dialogului și are cu Nicodim un lung colocviu. Versetul cheie al fragmentului este: „*Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe Unicnăscutul Său Fiu (gr. monogene), pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa veșnică*" (Io. 3, 16). Fiul lui Dumnezeu a venit nu ca să judece lumea, ci ca să o mântuiască. Judecata ne aparţine. Ea este alegerea noastră între lumină și întuneric. Isus, Lumina lumii, ne-a făcut să vedem lucrurile din lume altfel. Deși Nicodim venise la Isus pe timp de noapte, în întunericul fizic, sufletul lui era însetat de lumina cunoașterii, care nu este refuzată de Dumnezeu nimănui dintre cei care o cer. Dar de fapt ce este lumina? Pare o întrebare absurdă și totuși...Când ne uităm la flacăra unei lumânări sau la un bec electric zicem că vedem lumină. În realitate, lumina, ca fenomen fizic, este invizibilă. Becul sau lumânarea sunt doar surse de lumină. Există doar două realităţi: prezenţa luminii sau absenţa ei. Când este lumină, vedem obiectele pe care nu le vedem dacă nu este lumină. Lumina, am putea spune, nu se vede, dar din cauza ei vedem tot ce vedem. Isus este prin excelenţă sursa absolută și divină a luminii adevărate: „*În El era viaţa, și viaţa era lumina oamenilor. Lumina luminează în întuneric și întunericul n-a biruit-o*" (Io. 1, 4-5). Viaţa, sau mai bine zis felul de vieţuire, este deci lumina oamenilor. Unii au iubit însă mai mult întunericul, ca să nu fie văzute faptele lor cele rele. Ca și Adam în rai, ei se ascund. Preferă, realităţii, imaginea, iluzia sau cum se spune azi cu o stranie expresie: „realitatea virtuală". Ataşamentul la Isus prin credinţă ne eliberează de toate aceste iluzii satanice și ne oferă Viaţa. Cine crede în Isus „a *trecut din moarte la viaţă și la judecată nu va veni*"(Io. 5, 24). Este lucrarea și darul Domnului. **[2009]**

*

Fa. 4, 1-12. Se pare că vremurile de liniște ale Bisericii din Ierusalim erau pe terminate. Deși, ca urmare a predicii lui Petru și Ioan, numărul ucenicilor a crescut la aproape 5000 (cf. Fa. 4, 4), în timp ce mai vorbeau ei încă, s-a dezlănţuit prigoana: „*Pe când vorbeau Petru și Ioan norodului, au venit pe neașteptate preoţii, căpitanul Templului și saducheii foarte necăjiţi că învăţau pe norod învierea din morţi. Au pus mâna pe ei și i-au aruncat în temniţă până a doua zi; căci se înserase*" (Fa. 4, 1-3). Petru și Ioan au venit la rugăciune la ora 15. După vindecarea ologului și predica ţinută poporului se înserа deja. Ziua la evrei începea seara, așa că judecata a fost amânată pentru a doua zi.

Cum era de așteptat, prigoana a pornit de la fruntașii poporului. Preoţii reprezentau autoritatea religioasă, căpitanul Templului pe cea politică, iar saducheii erau un fel de aristocraţie rurală în opoziţie cu fariseii. Esenţial este că negau învierea morţilor și existenţa îngerilor. Pe vremea lui Isus ei formau majoritatea în Sinedriu (Parlamentul evreilor). Toţi aceștia, preoţi sau politicieni, care s-au opus lui Isus se opun acum și Bisericii Sale.

A doua zi, apostolii au fost aduși în faţa Sinedriului și întrebaţi cu ce putere au făcut vindecarea ologului. Petru a luat cuvântul, mărturisindu-L pentru a treia oară public și cu tărie pe Isus, de data aceasta înaintea autorităţilor religioase și civile, poate ca pentru „a rima" cu tripla sa lepădare de El, tot în Ierusalim. În predica sa (Fa. 4, 8-12), Petru este plin de curaj și tăios: „*Omul acesta se înfăţișează înaintea voastră deplin sănătos, în Numele lui Isus Cristos din Nazaret, pe care voi L-aţi răstignit, dar pe care Dumnezeu L-a înviat din morţi. El este piatra lepădată de voi zidarii, care a ajuns să fie pusă în capul unghiului. În nimeni altul nu este mântuire: căci nu este sub cer nici un alt nume dat oamenilor, în care trebuie să fim mântuiţi*" (Fa. 4, 10-12). Îndrăzneala expresiei, bazarea pe Scriptură și concluzia fermă sunt cele trei elemente prin care se dovedește că Petru vorbea *plin de Duhul Sfânt*, fără a fi intimidat de autoritatea omenească. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Io. 5, 17-24, **Ap**. Fa. 4, 13-22

Troparul zilei: *Răstignindu-Te Tu, Hristoase, tirania a pierit, și puterea vrăjmașului s-a zdrobit; că nici înger, nici om, ci Însuți Tu, Doamne, ne-ai mântuit pe noi, slavă Ţie!*

Io. 5, 17-24. Acest discurs teologic al lui Isus urmează vindecării slăbănogului, bolnav de 38 de ani, la scăldătoarea Betesda din Ierusalim. Această vindecare a avut loc într-o zi de Sabat, lucru ce i-a consternat pe farisei. Vindecarea nu putea fi deci de la Dumnezeu pentru că a fost săvârșită într-o zi de odihnă poruncită de Lege. Opoziția Iudeilor a dus până la urmărirea lui Isus, ca să fie dat morții. Isus le-a răspuns: „*Tatăl Meu lucrează până acum; și Eu de asemenea lucrez*" (Io. 5, 17). Isus nu a zis Tatăl vostru și nici măcar Tatăl nostru, ci **Tatăl Meu**! Iudeii au înțeles mesajul și au fost și mai înverșunați, pentru că se declara egalul lui Dumnezeu. Isus a luat din nou cuvântul și a zis: „*Adevărat, adevărat (amin, amin) vă spun, că Fiul nu poate face nimic de la Sine; El nu face decât ce vede pe Tatăl făcând; și tot ce face Tatăl, face și Fiul întocmai*" (v. 19). Fiul este într-o comuniune permanentă și desăvârșită cu Tatăl. Să stăruim o clipă asupra acestei expresii: „amin, amin zic vouă". Această expresie nu apare decât la Ioan și este folosită de 25 de ori, lipsind la ceilalți evangheliști. Isus a vorbit deseori poporului și chiar ucenicilor în parabole. *Evanghelia după Ioan* nu relatează nici o singură parabolă. Toate sunt cuprinse doar în Evangheliile sinoptice. Parabola este un gen literar care se folosește de simboluri sau imagini luate din realitățile pământești pentru a semnifica realități revelate. De obicei e nevoie de o explicație. Isus spune de exemplu: „S-a asemănat Împărăția cerurilor cu..." și deseori încheie: „Cine are urechi de auzit să audă". De multe ori, Isus le explică; alteori nu. În schimb expresia: „Amin, amin, zic vouă" ne atrage atenția că Isus ne comunică o realitate spirituală în deplinătatea semnificației sale. Ar zice: „acum nu vorbesc în parabole". Lucrurile trebuie luate așa cum sunt spuse, oricât ar fi ele de șocante sau neînțelese pe moment. Isus este Adevărul și-l descoperă total. **[2009]**

*

Fa. 4, 13-22. Când i-au auzit, membrii Sinedriului, oameni care deţineau întreaga autoritate civilă și religioasă în Israel, au rămas înmărmuriți: „*Când au văzut ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan, s-au mirat întrucât știau că erau oameni simpli și neșcoliți și au priceput că fuseseră cu Isus*" (Fa. 4, 13). În societatea civilă se face distincția dintre oamenii simpli și cei instruiți, iar în cea religioasă între clerici și laici. Această din urmă distincție este străină în NT. Ierarhia în Biserică nu este similară celei din lume, unde cel mai puternic domină pe cel mai slab și cel instruit este socotit mai presus de cel simplu. În Biserică există doar o ierarhie de slujire din dragoste pentru aproapele (cf. Lc. 22, 26 și par.).

Situația din Sinedriu era cu atât mai stânjenitoare cu cât era prezent și ologul vindecat, o mărturie vie și incontestabilă a faptelor petrecute. Judecătorii apostolilor n-au dorit să delibereze în prezența lor și i-au scos din sală. Decizia la care au ajuns a fost evident una de compromis, ca orice decizie politică. Deși minunea era evidentă, n-au vrut să se lățească vestea. Compromisuri, salvarea aparențelor, teamă de popor sunt și azi ingredientele deciziilor politice care se iau fără a se ține cont de Dumnezeu. I-au chemat deci pe apostoli și le-au interzis să mai predice în Numele lui Isus. Prostia umană este nelimitată. Când omul dorește să conducă fără Dumnezeu, urmează dezastrul: „*De ce se agită neamurile și cugetă cele deșarte. Mai marii pământului se revoltă și țin sfat împotriva Domnului și a Unsului Său. Dar Cel ce șade în ceruri râde și-Și bate joc de ei*" (cf. Ps. 2, 1-4). La o asemenea „strălucită" decizie, vine răspunsul binemeritat: „*Judecați voi singuri dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decât de Dumnezeu*" (Fa. 4, 19). Petru nu doar că a indicat calea evidentă pentru oricine se încrede în Cuvântul lui Dumnezeu, dar le-a și atras atenția asupra deficiențelor lor mintale: *judecați voi singuri*! La ce le-a folosit învățătura când au fost orbiți de patimă? Au greșit pentru că se vedeau doar pe sine. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Joi.

Lectură biblică: Ev. Io. 5, 24-30, **Ap.** Fa. 4, 23-31 (32-37)

Troparul zilei: *Pe Tine, Împăratul tuturor văzându-Te acum, nu cu ochii, ci cu dorul inimii, încredinţaţi fiind că eşti Dumnezeu, cu cântări te mărim.*

Io. 5, 24-30. Pentru cei ispitiţi să ia mesajul transmis de pericopa evanghelică de astăzi în sens figurat, formula cu care este introdus are menirea să-i descurajeze: „*Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine are viaţa veșnică și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte la viaţă*" (Io. 5, 24). Răspunsul pe care îl vom primi la Judecată depinde de credinţa noastră în Tatăl prin ascultarea cuvintelor lui Isus. Nu din întâmplare această pericopă se citește la slujbele morţilor, mai ales la înmormântare. Întristarea ce ne-o provoacă lunga, dar totuși temporara despărţire de aici este compensată din belșug de speranţa ce se revarsă din aceste șapte versete. Tot ce spune Isus pare ireal și chiar El se dovedește a fi conștient de acest lucru atunci când ne avertizează: „*Nu vă miraţi de lucrul acesta*" (v. 28 a) continuându-Și vestirea.

Să ne oprim la ultimul verset al acestui fragment evanghelic: „*Eu nu pot face nimic de la Mine însumi: judec după cum aud; și judecata Mea este dreaptă, pentru că nu caut să fac voia Mea, ci voia Tatălui care M-a trimis*" (v. 30). De multe ori suntem și noi puși în sitaţia de a discerne. (Am folosit acest termen, pentru a nu se confunda cu judecarea aproapelui, care este o greșeală morală). În această situaţie, cu toată onestitatea mă întreb, dacă aprecierea pe care o aduc este sau nu reală și corectă? Nu totdeauna acest lucru este ușor. Soluţia cea mai bună pe care ne-o dă Isus în Predica de pe munte este: „*Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi. Căci cu ce judecată judecaţi, cu aceea veţi fi judecaţi*" (Mt. 7, 1-2). Dar Isus ne spune că putem avea o mai mare încredere când „nu caut voia mea", ci doresc binele aproapelui și judec totul la lumina Cuvântului lui Dumnezeu, căutând din toată fiinţa mea ca voia Lui să se înfăptuiască, și nu voinţa mea. Este o bună măsură a aprecierii conduitei și judecăţilor personale. **[2009]**

Fa. 4, 23-31 (32-37). Predica lui Petru și Ioan în Sinedriu a avut succes. Prigonitorii au fost constrânși de evenimente, dar nu au fost convinși de mesajul lui Dumnezeu. L-au ignorat pur și simplu. De aceea, i-au mai amenințat o dată, după care i-au eliberat: „*După ce li s-a dat drumul, ei s-au dus la ai lor și le-au istorisit tot ce le spuseseră marii preoţi și bătrânii*" (FA 4, 23). Ucenicii aveau un loc unde se reuneau. Apostolii deci nu s-au dus fiecare la casa lui, ci la comunitatea lor. Până în ziua de azi, acolo unde există o comunitate creștină, există un loc unde ei se adună, există o turmă împreună cu păstorii ei. Turma era și până atunci cu păstorii ei în mod spiritual, dar exista și un loc de unde se pleca în misiune și unde vestitorii Evangheliei se puteau întoarce. Luând la cunoștinţă cele întâmplate, întreaga comunitate s-a umplut de bucurie și și-a înălţat glasul în rugăciune către Domnul. Ei au invocat numele Domnului și s-au rugat cu cuvintele Psalmului 2, aplicându-le situaţiei prezente. Comunitatea se roagă pentru păstorii ei, ca prin aceștia Cuvântul Domnului să se împlinească întocmai, și astfel toţi erau una și participau la lucrare fiecare după darul ce le era dat. Iată modelul perfect al comunităţii creștine! Ucenicii au primit noile condiţii, care le erau acum defavorabile, dar nu s-au rugat pentru schimbarea lor, ci ca în ciuda lor hotărârile lui Dumnezeu să se împlinească deplin (cf. V. 28). Ei au cerut: „Și acum, Doamne, uită-te la amenințările lor, dă putere robilor Tăi să vestească Cuvântul Tău cu toată îndrăzneala, și întinde-Ţi mâna ca să se facă tămăduiri, minuni și semne prin Numele Robului Tău celui Sfânt, Isus" (Fa. 4, 30).

Comunitatea era una, în rugăciune, dar și în comunitatea bunurilor: „*Mulţimea celor ce crezuseră era o inimă și un suflet. Nici unul nu zicea că averile sunt ale lui, ci aveau totul în comun*" (Fa. 4, 32). Comunitatea averilor nu era o condiţie impusă, ci era rodul opţiunii libere a fiecăruia dintre ei, ca în cazul unui levit din Cipru, pe nume Iosif, care era supranumit Barnaba (fiul mângâierii), care mai târziu a devenit colaboratorul lui Pavel (Fa. 9, 27). **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Io. 5, 30-6, 2; **Ap.** Fa. 5, 1-11

Troparul zilei: *Fericit ești tu, cel ce ai pipăit rănile coastei celei prea bune, care a vindecat rana cea prea mare a lui Adam și ne-a mijlocit fericirea cea nepieritoare, nouă celor ce am crezut Învierii Lui, numai prin cuvintele Sfinților Apostoli.*

Io. 5, 30-6, 2. Continuă dialogul lui Isus cu Iudeii, inițiat după vindecarea slăbănogului la scăldătoarea Betesda. Dacă versetele 17-30 sunt consacrate lucrării lui Isus și perfectei unități dintre El și Tatăl, versetele 30-47 sunt consacrate mărturiei Tatălui și a lui Ioan Botezătorul despre Isus. Cuvintele „mărturie" și „mărturisire" apar în *Evanghelia lui Ioan* în total de 47 de ori, ca dovadă a importanței deosebite pe care evanghelistul, și prin el Isus, o acordă acestui aspect al vieții noastre interioare, al legăturii noastre personale cu Dumnezeu. Despre Isus au mărturisit și Ioan Botezătorul și Tatăl însuși. Nici una din aceste mărturii, însă, iudeii nu au primit-o. Isus a acceptat și mărturia lui Ioan Botezătorul, deși nu avea nevoie de ea: „*Nu că mărturia, pe care o primesc Eu, vine de la un om; **dar spun lucrurile acestea pentru ca să fiți mântuiți***" (v. 34). O confirmă și apostolul Pavel care zice: „*Căci prin credința din inimă se capătă neprihănirea și prin mărturisirea cu gura se capătă mântuirea*" (Rom. 10, 10). Isus le oferă lor și nouă calea dreaptă. De ce nu puteau ei primi mărturia nici a omului și nici a lui Dumnezeu? Deoarece „*cuvântul Tatălui nu rămâne în voi, pentru că nu credeți în Acela, pe care L-a trimis El*" (v.38). Și continuă: „*cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viață veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine, și nu vreți să veniți la Mine, ca să aveți viața!*" (v. 39-40). Citirea Scripturii nu este un scop în sine, ca de altfel nici o lucrare omenească privitoare la Dumnezeu: „*Cum puteți crede voi, care umblați după slava pe care v-o dați unii altora, și nu căutați slava care vine de la singurul Dumnezeu?*" (v. 44). Cât de des sunt oamenii în eroare prin mentalitatea lor! Slava omenească, autoritate temporală, doctorate etc. Ne împiedică să credem în Acela care este singurul izvor al cunoașterii și al vieții veșnice. **[2009]**

*

Fa. 5, 1-11. Când Dumnezeu își arată puterea printr-o lucrare, Satana va încerca imediat să zădărnicească această lucrare printr-o imitație falsificatoare. Doi oameni, Anania și nevasta lui Safira, au vândut o moșie, dar s-au înțeles să rețină o parte din avere, iar restul să-l depună la picioarele apostolilor. Doreau deci să facă parte din comunitate, dar nu se încredeau deplin în scopul ei. Astfel, dintr-o precauțiune umană, au lucrat doar pe jumătate pentru Dumnezeu. Prezența Duhului Sfânt în comunitate l-a făcut pe Petru să remarce imediat înșelăciunea. Fără ocolișuri „*Petru i-a zis: Anania, pentru ce ți-a umplut Satana inima ca să minți pe Duhul Sfânt și să ascunzi o parte din preț? Dacă n-o vindeai nu era a ta? Și dacă ai vândut-o, nu puteai să faci ce vrei cu prețul ei? Cum s-a putut naște un astfel de gând în inima ta? N-ai mințit pe oameni, ci pe Dumnezeu*" (Fa. 5, 3-4). Anania a căzut mort în aceeași clipă. Judecata lui Dumnezeu s-a manifestat prin gura lui Petru. După trei ore a sosit și Safira, nevasta lui Anania. Petru a interogat-o și pe ea. A rezultat într-adevăr că se înțeleseseră. Petru i-a replicat: „*Cum de v-ați înțeles între voi să ispitiți Duhul Domnului*?" (Fa. 5, 9/a). Și îndată a căzut și ea moartă.

O istorie asemănătoare găsim și în VT. Este istoria nenorocirii adusă peste poporul lui Israel, abia intrat în Țara Promisă, de către Acan, relatată în capitolul 7 al cărții lui Iosua. Diavolul se servește întotdeauna de patimile noastre pentru a nimici planurile lui Dumnezeu. În Paradis, de curiozitate, în cazul lui Acan de lăcomie, în cazul lui Anania și Safira, de îngrijorare și neîncredere în Dumnezeu. Domnul nu trece cu vederea păcatul, ci îl pedepsește în vederea mântuirii păcătosului. Și Pavel a procedat la fel în cazul curvarului din Corint, dând și o explicație foarte importantă: „*Am hotărât ca un astfel de om să fie dat pe mâna Satanei, pentru nimicirea cărnii, **ca duhul lui să fie mântuit** în ziua Domnului Isus*" (1 Cor. 5, 5). Judecata lui Dumnezeu nu este spre pierzania păcătosului, ci spre viața lui. Dacă se pocăiește, scapă și de consecințele rele temporare. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Sfintelor Paști
Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 14-27, **Ap.** Fa. 5, 21-32 (33-42)

Troparul zilei: *Nu ai stricat peceţile mormântului, Dătătorule de viaţă, Hristoase, aşa după înfricoşătoarea Ta Înviere din mormânt, ai intrat prin uşile încuiate la preaslăviţii Tăi Apostoli, umplându-i de bucurie şi Duhului Tău cel drept dându-le lor, pentru nemăsurată mila Ta.*

Io. 6, 14-27. În capitolul 6 (5-13) al Evangheliei după Ioan se relatează minunea înmulţirii pâinilor. Această întâmplare/minune/semn, pe care l-a făcut Isus pe ţărmul lacului Tiberiadei (numit și marea Galileei) este singura minune (afară de Înviere) relatată de toţi cei patru evanghelişti. Oamenii, văzând minunea, au zis: „Acesta este Prorocul" (Mesia). Dar „*Isus, fiindcă ştia că au de gând să vină să-L ia cu sila ca să-L facă împărat, S-a dus iarăşi la munte, numai El singur*" (Io. 6, 15). Isus se retrage din faţa mulţimii uimite și entuziaste, pentru că El nu primește slava venită de la oameni. Nu oamenii Îl vor pune pe El Împărat pentru că El **este** Împărat. Refuză sistemul demo(no)cratic și se retrage în singurătate să se roage. Izvorul puterii pentru noi, ca și pentru El, era comunicarea cu Tatăl. Ucenicii au plecat cu corabia, dar în toiul nopţii Isus a venit la ei umblând pe mare. Ucenicii s-au înfricoșat, dar Isus i-a liniștit zicându-le: *„Nu vă temeţi, Eu sunt!"* (v. 20). E mai mult decât o identificare interpersonală. Este afirmarea naturii Sale divine. Când S-a prezentat Dumnezeu lui Moise a spus: „Eu sunt Cel ce sunt!" și atât. Lui Isus I-a părut rău de îngustimea de vedere a poporului: „*...Mă căutaţi nu pentru că aţi văzut semne, ci pentru că aţi mâncat pâine*" (v. 26). Este adevărat. Trupul are nevoie de hrană, sufletul se hrănește prin cunoaștere, dar chiar și spiritul are nevoie de hrană: „*Lucraţi nu pentru mâncarea pieritoare, ci pentru hrana care rămâne pentru viaţa veșnică, și pe care v-o va da Fiul omului, căci Tatăl, adică însuși Dumnezeu, pe El L-a însemnat cu pecetea Lui*" (v. 27). Hrana spiritului, Pâinea coborâtă din cer, este Fiul Tatălui și la El ajungem prin acceptarea minunilor nu ca spectacol, cum deseori se întâmplă, ci ca semne ce ne conduc la cunoașterea lui Isus. Iar El ne va conduce la Tatăl! **[2009]**

*

Fa. 5, 21-32 (33-42). Apostolii au fost închiși din pizma saducheilor și a colaboratorilor lor: „*Dar un înger al Domnului a deschis uşile temniţei, noaptea, i-a scos afară și le-a zis: Duceţi-vă, staţi în Templu și vestiţi poporului toate cuvintele* ***vieţii acesteia***" (Fa. 5, 19-20). A doua zi Saducheii au trimis după apostoli. Spre consternarea tuturor, temniţa a fost găsită în toată siguranţa, dar apostolii nu erau de găsit. Apoi a venit cineva și i-a anunţat că apostolii erau în Templu și vesteau din nou Cuvântul în libertate. Libertatea pe care o dă Dumnezeu este mai presus de constrângerea oamenilor, chiar dacă aceștia împlinesc funcţii oficiale, poate chiar în numele lui Dumnezeu. Când s-a trimis după ei, apostolii au venit în mod liber. Rugăciunea Bisericii în favoarea lucrării lui Dumnezeu (cf. Fa. 4, 29) a fost ascultată. Departe de a fi intimidaţi de autorităţi, ei și-au văzut de treaba lor. Nu lor, ci autorităţilor le-a fost frică. Apostolii nu erau în închisoare, adică lipsiţi de libertate, ci deplin liberi și în Templu, vestind Cuvântul lui Dumnezeu. Reproșul Marelui Preot nu i-a impresionat deloc pe apostoli. În numele lor, Petru a răspuns Marelui Preot, care la rândul său a vorbit în numele autorităţii civile, politice și religioase totodată: „*Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni*" (Fa. 5, 29) și, în loc de o justificare, apostolii, prin gura lui Petru, le-au reproșat din nou atitudinea ostilă faţă de Isus. Le-a venit gândul să-i omoare, deci. Este atitudinea disperată a tuturor politicienilor din toate timpurile. Ei credeau că omorându-i pe apostoli vor curma situaţia care le era în mod net defavorabilă. Dar Gamaliel, înţeleptul rabin, profesorul lui Pavel și al lui Ștefan, primul martir, le-a adus tuturor membrilor Sinedriului un argument raţional: „*Să nu vă treziţi în luptă contra lui Dumnezeu*". Chiar și pedepsiţi cu bătaia, pentru că nu s-au supus poruncilor Sinedriului, apostolii, în loc să fie înfricoșaţi, s-au bucurat că s-au învrednicit să sufere pentru Domnul. Satana a fost biruit și rușinat, iar ei: „*erau în fiecare zi în Templu și* ***acasă****, nu încetau să-i înveţe pe oameni Evanghelia*". **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Duminica Mironosiţelor.

Lectură biblică: Ev. Mc. 15, 43-16, 8, **Ap.** Fa. 6, 1-7.

Troparul Duminicii: *Purtătoarelor de mir femei, stând lângă mormânt, Îngerul le-a strigat: mirul morţilor se cuvine; iară Hristos putrejunii s-a arătat străin. Ci strigaţi: Înviat-a Domnul, dăruind lumii mila cea mare.*

Mc. 15, 43-16, 8. Isus și femeile! Un capitol din viaţa lui Isus cam trecut cu vederea. Este, ca să o spunem pe șleau, o nucă prea tare, ceva foarte greu de digerat, pentru un creștinism vegheat de „ascetismul" de faţadă. Ar fi multe de comentat care ar umple multe pagini și ar inflama prea multe spirite. Să rămânem deci la cuvintele Scripturii și ale rugăciunilor noastre. Să începem cu Sf. Scriptură: „*Isus propovăduia Evanghelia Împărăţiei lui Dumnezeu din cetate în cetate și din sat în sat. Cei 12 erau cu El; și mai erau și niște femei, care fuseseră tămăduite de duhuri rele și de boli: Maria, zisă Magdalena, din care ieșiseră șapte draci, Ioana, nevasta lui Cuza, ispravnicul lui Irod, și multe altele,* ***care-L ajutau cu ce aveau***" (Luc. 8, 1-3). Femeile au fost prezente permanent în viaţa lui Isus, l-au însoţit pe drumul crucii și au fost de faţă la sfârșitul Său. Ucenicii l-au trădat ca Iuda, s-au lepădat de El ca Petru ori au dispărut, ascunzându-se ca toţi ceilalţi chiar în momentele cele mai grele. Femeile, în schimb, au transformat teama în curaj și L-au urmat până la capăt și chiar după:

Mergând pe urmele lui Hristos, Celui ce s-a arătat cinstitelor Mironosiţe, și slujind Lui cu cea mai mare râvnă, întru dreptatea cugetului, ***nici mort nu L-aţi părăsit pe Dânsul****; ci mergând, I-aţi adus Lui miresme cu lacrimi, pline de milostivire. Pentru aceasta prăznuim pomenirea voastră (tropar la vecernia de vineri din săpt. a 3-a a sf. Paști).*

Învingerea fricii este întotdeauna răsplătită de Dumnezeu. Agresivitatea sau recurgerea la diplomaţie („acum nu e momentul" și alte tipuri asemănătoare de comportament), ca în cazul lui Petru de exemplu, sunt sancţionate de cenzura divină, chiar dacă sunt utilizate cu bună credinţă.

Gestul femeilor, din punct de vedere uman, era gratuit și fără sens. Isus era mort, pus în mormânt, și mormântul sigilat. Ce rost mai avea totul? În Betania, o femeie I-a uns picioarele înainte de a muri, fapt care de asemenea i-a iritat pe ucenici și a contribuit la decizia lui Iuda de a-L vinde. Deci simbolic și ritual totul putea părea în ordine. Și totuși... nu totdeauna părerile concordă cu realitatea.

Toate patru Evangheliile relatează acest episod, deși în moduri diferite. Două aspecte sunt însă caracteristice și comune: îngrijorarea de dinainte: „cine ne va răsturna piatra?" și transformarea acestor femei în primele mesagere ale Învierii. Vestind apostolilor nu doar realitatea mormântului gol, dar și mesajul îngerului despre Învierea lui Isus, acestea au jucat rolul primilor vestitori chiar apostolilor înșiși. Așa ni se întâmplă și nouă. Pornind cu bună intenţie o acţiune, în speranţa că este după voinţa lui Dumnezeu, la început ne reprezentăm o serie de dificultăţi și opreliști, care există doar în imaginaţia noastră. Deseori mintea pare că ne împiedică să fim deplin conștienţi de faptul că Dumnezeu este atotputernic. Începem cu un gest uman, accesibil nouă și plăcut lui Dumnezeu. Însă acest puţin oferit, Dumnezeu îl multiplică într-un mod inimaginabil pentru mintea omenească. Așa a fost și la înmulţirea pâinilor. Dumnezeu ne descoperă pe parcursul desfășurării lucrării Sale aspecte pe care nici cea mai îndrăzneaţă imaginaţie nu ne-ar fi îngăduit să le anticipăm. Totul este să ne punem la dispoziţia lui Dumnezeu și să-I încredinţăm Lui începutul, desfășurarea și sfârșitul acţiunii.

Să facem o precizare. Femeile aveau la început o preocupare: Cine le va îndepărta piatra de la intrarea mormântului? Când au sosit, piatra era îndepărtată și mormântul era gol. Îngerul le-a spus: „*Nu vă temeţi, îl căutaţi pe Isus care a fost răstignit: a înviat, nu este aici. Iată locul în care a fost pus*" (Mc. 16, 6). Isus, care a intrat prin ușile încuiate, nu a ieșit din mormânt ca și Lazăr, unde a fost nevoie de îndepărtarea pietrei. Troparul spune:

Tu care în naștere n-ai rupt peceţile fecioriei, la Înviere n-ai rupt peceţile mormântului.

Corpul înviat al lui Isus, deși material, nu mai era supus legilor naturii, așa cum le cunoaștem noi. Era transformat, era glorios, așa cum vor fi și trupurile noastre după înviere.

În lungul anului liturgic, astăzi celebrăm adevărata „zi a femeii", prezentată în dimensiunea ei plenară, ca împlinitoare a voinţei lui Dumnezeu, mijlocitoare a Veștii celei bune și a dragostei slujitoare. **[2009]**

Mc. 15, 43-16, 8. În Duminica a treia a Paștilor, Biserica Bizantină comemorează pe femeile purtătoare de mir. Am putea spune că este ziua femeilor creștine. Prezenţa purtătoarelor de mir la mormântul lui Isus este menţionată de toţi evangheliștii. Deși amănuntele diferă, un lucru este clar: femeile care veniseră cu Isus din Galilea pentru a-I sluji, i-au rămas credincioase până dincolo de moarte: „*După ce a trecut ziua Sabatului, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salome au cumpărat miresme, ca să se ducă să ungă trupul lui Isus*" (Mc. 16, 1). În toate Evangheliile, pe primul loc se află Maria din Magdala. În *Evanghelia după Ioan*, ea are un loc singular. Pentru că Isus fusese înmormântat într-un mormânt nou de către Iosif din Arimatea, iar la intrarea mormântului acesta prăvălise o piatră mare, femeile își făceau griji despre cine le va îndepărta această piatră. De câte ori nu ne facem și noi griji de lucruri care se vor întâmpla în viaţa noastră, pe care ni se pare că nu le vom putea gestiona. Când este vorba însă de o lucrare voită de Dumnezeu, El poartă grijă de lucrurile conjuncturale, pentru ca noi să fim liberi să ne îndreptăm atenţia spre lucrurile esenţiale. Grija noastră, vrea să spună Scriptura, trebuie să fie îndreptată spre esenţial și nu spre amănunte. Piatra mormântului fusese deja îndepărtată, iar mormântul era gol. În loc de trupul lui Isus era doar un înger care le-a dat vestea cea bună și le-a spus: „*Nu vă înspăimântaţi! Căutaţi pe Isus din Nazaret, care a fost răstignit: a înviat, nu este aici; iată locul unde Îl puseseră*" (Mc. 16, 6). De ce căutaţi pe Cel viu unde sunt cei morţi? Este o lecţie și pentru noi. Deși viaţa și moartea se succed în mod obișnuit în viaţa noastră, Autorul vieţii trebuie căutat întotdeauna între cei vii, deoarece:

Ca un purtător de viaţă și mai înfrumuseţat decât raiul cu adevărat și decât toată cămara împărătească mai luminat s-a arătat, Cristoase, mormântul Tău, izvorul înnoirii noastre. **[2011]**

*

Fa. 6, 1-7. Dacă diavolul nu a izbutit să nimicească lucrarea lui Dumnezeu prin atacuri exterioare, atunci a încercat să facă ravagii prin disensiuni interioare. El se sprijină ca de obicei pe patimile omenești: „*În zilele acelea, când s-a înmulţit numărul ucenicilor, evreii care vorbeau grecește,* ***cârteau*** *împotriva evreilor* (din Ierusalim), *pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la împărţirea ajutoarelor de toate zilele*" (Fa. 6, 1). Când numărul unei comunităţi crește, apar desigur și unele probleme cu organizarea. Este o problemă firească. Trebuia deci să se procedeze la o diviziune a muncii. Orice creștere numerică a unui grup implică aceasta. Apostolii, conștienţi de misiunea lor, vedeau că toată lucrarea poate fi compromisă din pricina unor detalii în esenţă neînsemnate, dar care în ochii membrilor grupului puteau să ia dimensiuni catastrofale. Pentru a se putea concentra pe esenţial: *stăruirea în rugăciune și în propovăduirea Cuvântului*, apostolii au propus adunării alegerea unor oameni potriviţi, șapte la număr, respectaţi, plini de Duhul Sfânt și înţelepciune, pe care ei îi vor învesti cu această slujbă, adică serviciul diaconal. Cei propuși erau majoritatea dintre evreii vorbitori de limbă greacă, pentru a îndepărta orice suspiciune de privilegiere a celor din Ierusalim. Fa. vorbesc în continuare doar de Ștefan, care a devenit și primul martir creștin, și de Filip. Lucrarea ambilor diaconi, după cum vom vedea mai târziu, nu s-a limitat doar la scopul iniţial, ci ei au luat parte activă și la lucrarea de propovăduire. Ștefan a mărturisit pe Cristos cu tărie înaintea Sinedriului, iar Filip a dus Cuvântul în Samaria, l-a convertit pe famenul etiopian și l-a găzduit mai departe pe Pavel. „*I-au adus înaintea apostolilor care, după ce s-au rugat, au pus mâinile peste ei.*" (Fa. 6, 6). Punerea mâinilor este pomenită de mai multe ori în NT, de fiecare dată având semnificaţia transmiterii directe a unui dar, fie a unei misiuni, fie a unei slujiri, sau chiar a Duhului Sfânt. Lucrarea distrugătoare a diavolului a fost și de data aceasta dejucată, iar „*cuvântul lui Dumnezeu se răspândea tot mai mult, numărul ucenicilor se înmulţea mult în Ierusalim și* ***o mare mulţime de preoţi veneau la credinţă***" (Fa. 6, 8). Acestor preoţi și celor împreună cu dânșii le-a fost adresată mai târziu acea bijuterie a NT, care este *Epistola către Evrei*. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Luni.

Lectură biblică: Ev. Io. 4, 46-54, **Ap.** Fa. 6, 8-7, 60

Troparul zilei: *Vărsat-au miresme cu lacrimi femeile la mormântul Tău; și s-a umplut de bucurie gura lor, când au grăit: A înviat Domnul!*

Io. 4, 46-54. Vindecarea prezentată în această pericopă are loc după cele două zile petrecute de Isus și de ucenicii săi în Samaria, unde vorbise cu femeia la puţul lui Iacob. A fost bine primit de galileeni, care văzuseră tot ce a făcut Isus în Ierusalim. Entuziasmul popular nu este însă credinţă. Primit, chiar călduros, nu înseamnă acceptat.

Isus se găsea deci în Cana din Galilea. Un slujbaș împărătesc a venit la El din Capernaum de la aproximativ 30-35 km distanţă ca să-L roage pentru fiul său bolnav. Slujbașul era probabil evreu în serviciul lui Irod, deorece Isus îl întâmpină astfel: „*Dacă nu vedeţi semne și minuni, cu nici un chip nu credeţi*" (v. 48). Isus îl vindecă pe copil de la distanţă, iar tatăl copilului crede și se întoarce, deși înainte insista ca Isus să vină personal. Întâmpinat de servitorii lui cu vestea bună că fiul său s-a vindecat, a aflat că aceasta s-a petrecut cam pe la ceasul al 7-lea (ora 13), atunci când vorbise cu Isus. Nu putea fi deci o întâmplare.

Învăţătura la care suntem invitaţi să medităm de către această întâmplare nu este atât despre puterea vindecătoare la distanţă a lui Isus, ci despre raportul nostru de credinţă pe care-l avem cu Isus și mai ales raportul între credinţă și minune. Și azi, ca de altfel în toate timpurile, oamenii au așteptat semne divine și minuni. Opinia celor mai mulţi este că vederea minunii ne întărește în credinţă. Deseori, unii sunt în stare să călătorească nu 30-35 de km pentru a fi măcar în locul unde s-a petrecut o minune, ci sute și chiar mii de km în condiţiile facile de azi. Întrebarea care se pune este: minunea are ca urmare credinţa noastră sau invers, credinţa noastră este recompensată cu o minune. Răspunsul lui Isus este evident. El este amărât că *„dacă nu vedeţi semne...nu credeţi"*. Dorește deci credinţa care produce minuni și nu pe cea care se hrănește din ele. Isus face minuni și la distanţă. Totul depinde de credinţa noastră. Fără neliniști și cheltuieli. Isus este Domnul și poate totul, oriunde. **[2009]**

*

Fa. 6, 8-7, 60. Pentru a putea citi cu folos această secţiune a FA, vă recomand să citiţi nu doar selecţia din pericopa zilei, ci întreaga secţiune așa cum am notat-o la inceput.

Ștefan era unul din cei șapte diaconi aleși de comunitate și confirmaţi de apostoli prin punerea mâinilor. Este primul personaj din Fa. despre care se spune că săvârșea minuni, afară de apostoli. Niște evrei, făcând parte din diverse sinagogi, au început o dispută cu Ștefan. În loc de sinagogi, am putea să înţelegem „cluburi religioase". Evrei de diverse categorii sau locaţii geografice se grupau după afinităţi. Gruparea „Izbăviţilor", de exemplu, erau cei care înainte fuseseră robi la romani și au fost eliberaţi. Ceilalţi s-au grupat după locul de proveniență. Predica lui Ștefan i-a ridicat însă într-un singur glas împotriva lui. Când n-au putut răspunde argumentelor sale raţionale, au recurs la calomnie și la răstălmăcire. Interesant este faptul că „argumentul" lor principal contra lui Ștefan este același care a fost adus și contra lui Isus: dărâmarea și reconstruirea Templului în trei zile. L-au arestat pe Ștefan și l-au adus înaintea Sinedriului. În faţa acestuia, la solicitarea Marelui Preot, Ștefan își începe discursul (Fa. 7, 2-50) care este sinteza istoriei poporului ales, cu accent pe figura lui Iosif și Moise din VT, dar cu evidentă aluzie la figura lui Cristos. Discursul se termină, ca și la Petru, cu acuza împotriva celor ce au adus hotărârea de ucidere a lui Isus. Capul acestora, Caiafa, era chiar cel care a condus ședinţa Sinedriului. Ștefan ar fi putut termina discursul mai „diplomatic" dacă și-ar fi iubit viaţa trecătoare, dar n-a făcut-o. L-a mărturisit cu tărie pe Isus Cristos, preferând moartea vremelnică pentru a putea rămâne în viaţa veșnică. Isus, așezat la dreapta Tatălui, S-a ridicat în picioare ca să-l primească pe primul martir al Bisericii, iar Ștefan a murit cu sigiliul martirilor, adică rugăciunea pentru iertarea torţionarilor: „*Doamne, nu le ţinea în seamă păcatul acesta! Apoi a adormit*" (Fa. 7, 60). **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști Marţi.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 27-33, **Ap.** Fa. 8, 5-17

Troparul zilei: *Hristos, Mântuitorul nostru a rupt zapisul cel ce era împotriva noastră, pe cruce pironindu-l și stăpânirea morţii a zdrobit. Să ne închinăm Învierii Lui celei de a treia zi.*

Io. 6, 27-33. După ce Isus a venit la ucenicii Săi, umblând pe mare, aceștia „ *au voit să-L ia în corabie. Și corabia a ajuns îndată la locul spre care mergeau*" (Io. 6, 21). Când ești împreună cu Isus ajungi imediat la destinaţie, pentru că oriunde te-ai afla și în orice primejdii te-ai găsi, când ești cu Isus ești acolo unde trebuie să fii. Umblarea pe mare este al 5-lea „semn" din cele 7 consemnate de Ioan. Destinaţia geografică a lui Isus și a ucenicilor Săi era Capernaum (v. 59). În sinagoga din această localitate, în care Isus își stabilise centrul de acţiune din Galilea, a rostit El discursul teologic despre Pâinea vieţii (Io. 6, 26-59), care este introdus direct ca răspuns la întrebarea lor: „Învăţătorule, când ai ajuns aici?" (v. 25). Când Isus le-a spus că și duhul are nevoie de hrană, nu numai trupul, L-au întrebat ce este deci de făcut. Isus le-a răspuns: „*Lucrarea pe care o cere Dumnezeu este aceasta: să credeţi în Acela pe care L-a trimis El*" (v. 29). Ei însă au cerut un semn: „pentru ca să vedem și să credem". Iată mentalitatea inversă a omului faţă de cea a lui Dumnezeu. El însă răspunde: „veţi vedea **dacă** veţi crede". Moise a hrănit tot poporul și nu o dată, timp de 40 de ani, au zis ei. Isus le răspunde că oricât de minunată ar fi fost această lucrare, ea era totuși una temporară. Nu Moise le-a dat pâinea, ci „*Tatăl Meu vă va da* (la viitor) *adevărata pâine din cer, care dă viaţă lumii*" (cf. V. 31-33). Nu doar la 5000 de bărbaţi și cei împreună cu ei, nici chiar la un popor întreg timp de 40 de ani, ci lumii întregi și nu doar tot timpul, ci pentru toată veșnicia. Este normal ca în faţa unei asemenea perspective, plini de entuziasm să exclame: „Doamne, dă-ne totdeauna această pâine" (v. 34). Terenul era deja pregătit ca Isus să-i iniţieze în taina cerească. Părea că ei cred și sunt deci pregătiţi să vadă. Ce s-a întâmplat de fapt vom vedea zilele următoare. **[2009]**

*

Fa. 8, 1-17. Două personaje intră în scenă acum. Primul este Saul, care se învoise la moartea lui Ștefan și era un prigonitor: „*În ziua aceea* (a lapidării lui Ștefan), *s-a pornit o mare prigoană împotriva Bisericii din Ierusalim. Și toţi,* ***afară de apostoli****, s-au împrăștiat prin părţile Iudeii și ale Samariei*" (Fa. 8, 1). Păstorii adevăraţi nu-și părăsesc turma și rămân pe loc. Dar ucenicii se răspândesc prin toată Iudea și chiar în ţinutul Samariei, ai cărei locuitori, deși nu erau păgâni, erau socotiţi de evrei drept schismatici și deci impuri religios. Este primul pas spre evanghelizarea propriu zisă a Neamurilor. Acești ucenici, prin plecarea din Ierusalim, deși încercau să-și scape viaţa, au propovăduit peste tot Cuvântul lui Dumnezeu. Dumnezeu știe să întoarcă în favoarea Lui chiar și teama oamenilor. Aici intră în scenă al doilea personaj și anume Filip, care s-a dus în Samaria. Propovăduirea lui a avut succes: „*Noroadele luau aminte cu un gând la cele spuse de Filip, când au auzit și au văzut semnele pe care le făcea el*" (Fa. 8, 6). S-a convertit și un vrăjitor local, pe nume Simon, care declara puterea prin care se făceau aceste semne ca „*puterea lui Dumnezeu care se numește mare*", iar oamenii îl ascultau și pe el. Iată cum Dumnezeu își poate alege colaboratorii și dintre cei de la care te-ai aștepta cel mai puţin. Și fuga din Ierusalim, datorată fricii, și convertirea lui Simon Magul, au conlucrat la convertirea samaritenilor. Este modul minunat al lui Dumnezeu de a folosi până și defectele oamenilor, întorcându-le spre un scop bun. Toţi au fost botezaţi în Numele Domnului Isus Cristos, chiar și Simon Magul. „*Apostolii, care erau în Ierusalim, când au auzit că Samaria a primit Cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan, care s-au rugat pentru ei ca să primească Duhul Sfânt. Aceștia și-au pus mâinile peste ei și au primit astfel pe Duhul Sfânt*" (cf. Fa. 8, 14-17). Ţelul final al propovăduirii creștine este primirea Duhului Sfânt. Acesta se dă ucenicului botezat, prin rugăciune și punerea mâinilor. În felul acesta suntem înglobaţi cu toţii în marea Comunitate, care este Biserica. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 35-39, **Ap.** Fa. 8, 18-25

Troparul zilei: *Înviind din mormânt și legăturile iadului rupând, stricat-ai osânda morții, Doamne, pe toți din cursele vrăjmașului izbăvindu-i, arătându-te pe Tine Apostolilor Tăi, i-ai trimis pe dânșii la propovăduire; și printr-înșii pacea Ta ai dăruit lumii, Unule mult-Milostive.*

Io. 6, 35-39. Isus le-a spus: „*Eu sunt pâinea vieții. Cine vine la Mine, nu va flămânzi* ***niciodată****; și cine crede în Mine, nu va înseta* ***niciodată***" (Io. 6, 35). Aceasta este prima dintr-o serie de peste zece afirmații pe care le face Isus despre Sine, care încep cu „Eu sunt" cuprinse în *Evanghelia după Ioan*. De fiecare dată, prin această afirmație, Isus Își declară divinitatea. Pâinea este alimentul de bază pentru hrana trupului. Este simbolul hranei în general, după cum o cerem și în rugăciunea domnească: „Pâinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă astăzi" (Mt. 6, 11; Luc. 11, 3). Isus este Pâinea coborâtă din cer pe care ne-o dă Tatăl și este o hrană pentru întreaga noastră ființă, trup-suflet-spririt, și nu doar pentru un timp, ci pentru întreaga veșnicie, dacă este corectă relația noastră cu Hristos: „*M-ați văzut și tot nu credeți*" (v. 36). Doar prin credință putem fi plăcuți lui Dumnezeu și doar așa Pâinea vieții își va dezvolta în noi întreaga sa putere dătătoare de viață (cf. V. 35). Isus nu va izgoni pe nimeni care vine la El atras de Tatăl ceresc „*căci M-am pogorât din cer ca să fac nu voia mea, ci voia Celui ce M-a trimis*" (v. 37-38). Împlinirea voinței Tatălui este Pâinea vieții veșnice. Spunea Isus ucenicilor Săi: „*Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui*" (Io. 4, 34), iar voia Tatălui, ne descoperă Isus, este „*să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El, ci să-l înviez în ziua de apoi*" (Io. 6, 39). Astfel, Isus ne descoperă în mod gradual relația dintre credință și vedere, dintre viața noastră trecătoare și cea veșnică: Îl voi învia, zice, în ziua de apoi, prin împlinirea voinței Tatălui. „*Fie voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ*". **[2009]**

*

Fa. 8, 18-25. După aflarea veștii că Samaria a primit cuvântul, apostolii au trimis la ei pe Petru și pe Ioan. „*Aceștia au venit la Samariteni și s-au rugat pentru ei ca să primească Duhul Sfânt, căci nu se pogorâse pe nici unul dintre ei, ci fuseseră numai botezați în Numele Domnului Isus. Atunci, Petru și Ioan au pus mâinile peste ei, și aceștia au primit Duhul Sfânt*" (Fa. 8, 15-17). În cazul sutașului Corneliu, primul rod dintre Neamuri, lucrurile s-au petrecut invers. Toți au primit întâi Duhul Sfânt și apoi au fost botezați în Numele Domnului Isus (cf. Fa. 10, 44-48). Expresia „în Numele Domnului Isus", și nu al Sfintei Treimi, cum se conferă botezul astăzi, nu trebuie să ne mire. Din clipa în care cineva se hotăra să-L primească pe Isus și era botezat, el devenea robul lui Isus. Stăpânii de sclavi, pe vremea aceea, puteau pune un nume nou robilor și-i tatuau cu emblema proprie ca semn al noului stăpân. Se socotește și azi că Botezul și Mirul întipărește în inima omului botezat un semn de neșters, care-l face pe creștin să aparțină în veci lui Cristos, chiar și în cele mai grele momente din viață, unde l-ar putea pândi demonul slăbiciunii sau chiar al trădării. Trecând prin asemenea clipe grele, un mare teolog se consola cu reamintirea acestui fapt și exclama: „Baptizatus sum", adică sunt botezat și nimic nu mă poate despărți de Cristos. Ce mare consolare!

Când Simon, magul din Samaria, botezat și el, a văzut că Duhul Sfânt se dădea prin punerea mâinilor apostolilor, le-a oferit bani ca să cumpere această putere. Petru l-a admonestat cu asprime. Duhul Sfânt este Darul Tatălui trimis nouă prin jertfa Fiului Său. Un dar este ceva gratuit pe care-l faci din dragoste și care este primit cu mulțumire. Dragostea se înmulțește prin împărtășire. Darul nu se poate cumpăra. A vinde și a cumpăra este marca acestei lumi, căzută în puterea celui rău. În lume, nimic nu se dă gratis, totul se cumpără și se vinde. Simon a vrut să cumpere Darul, Iuda după ce L-a avut, L-a vândut. Comerțul este firea lumii nemântuite. Darul, în schimb, este legătura de dragoste cu Dumnezeu și între noi. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Joi.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 40-44, **Ap.** Fa. 8, 26-39

Troparul zilei: *Învierea Ta, Hristoase Mântuitorule, toată lumea a luminat și a chemat făptura Ta; Atotputernice Doamne, slavă Ţie!*

Io. 6, 40-44. Isus, reluând idea, o accentuează spunând: „*Voia Tatălui Meu este ca oricine vede pe Fiul și crede în El, să aibă viaţă veșnică; și Eu îl voi învia în ziua de apoi*" (Io. 6, 40). Să nu uităm că toată această secţiune (v. 26-40) începe cu formula pe care am explicat-o deja: „Adevărat, adevărat, vă spun..." (v. 26a). Deci totul este pus sub semnul unei decoperiri, al unei revelaţii divine, comunicate direct (deci o iniţiere), și nu al unei asemănări, al unei parabole. Pentru ca o iniţiere să fie eficientă, se cere ca cel căruia i se face aceasta să fie pregătit să o primească. Isus a făcut tot posibilul în acest sens. Această iniţiere divină, însă, nu era adresată unui grup de privilegiaţi, ucenicilor de exemplu, ci întregului popor ce-L asculta atunci și în toate timpurile până la revenirea Lui. Dar „*iudeii cârteau împotriva Lui, pentru că zisese: Eu sunt pâinea care s-a pogorât din cer*" (v. 41). Ca de atâtea alte ori, oameni mai simpli (ca femeia samarineancă) sau mai educaţi (ca Nicodim), apropiaţi Lui (ca ucenicii) sau opozanţi (ca fruntașii religioși sau politici ai iudeilor), au perceput cuvintele Mântuitorului doar în sensul lor comun și au ignorat sensul abstract. Isus i-a spus, de exemplu, lui Nicodim: „trebuie să vă naşteţi din nou", iar Nicodim întreabă: „cum pot eu om bătrân să intru din nou în mama...", sau femeia samarineancă: „dă-mi mie apa aceasta ca să nu vin mereu să iau..." Afară de utilitatea imediată, nimic. Este vorba în toate aceste cazuri de discursuri paralele. Așa și în secţiunea care urmează: „*Oare nu este acesta fiul lui Iosif?*" (v. 42). Cuvintele prin care comunicăm au trei nivele de înţelegere: cel comun, cel abstract sau metaforic și cel spiritual-simbolic. Isus constată și se mulţumește să spună: „*Nu cârtiţi între voi. Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-l atrage Tatăl; și Eu îl voi învia*" (v. 44). Să-L ascultăm deci pe Isus, așa cum o dorește El, ca să-L putem pricepe. **[2009]**

*

Fa. 8, 26-39. Pericopa de ieri ne înfăţișează pseudo-convertirea lui Simon Magul, care s-a dovedit a nu putea renunţa prea curând la obiceiurile și mentalitatea sa lumească. După ce Petru îi descoperă starea lui mizerabilă, nici atunci nu se convertește cu adevărat: „*Rugaţi-vă voi pentru mine* – zice Simon – *ca să nu mi se întâmple nimic din ce aţi zis*" (Fa. 8, 24). Voia să scape nu de păcat, ci de consecinţele acestuia.

Episodul următor ne înfăţișează convertirea la Cristos a unui înalt dregător etiopian convertit înainte la iudaism. Fusese la Ierusalim ca să se închine de Paște. Acum se întorcea și citea din Isaia. Un înger al Domnului i-a poruncit lui Filip să părăsească o lucrare de evanghelizare care s-a dovedit extrem de rodnică și să plece într-un loc pustiu pentru a-l întâlni pe acest dregător, care era famen în serviciul reginei Etiopiei, o regiune care cuprindea sudul Egiptului și actualul teritoriu al Sudanului. De remarcat faptul că îngerul a putut să-i descopere lui Filip noul câmp misionar, dar n-a putut să-l evanghelizeze pe famen. Răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu este lucrarea oamenilor, și nu a îngerilor. Textul pe care-l citea famenul vorbea despre Robul Domnului (Is. 43, 7-8). Și famenul se adresează lui Filip tot cu o rugăciune, dar ce diferenţă între el și Simon: „*Rogu-te, despre cine vorbește profetul astfel? Despre sine sau despre altul?*"(Fa. 8, 34). Filip plecând de la acest pasaj i L-a vestit pe Cristos. Poate că famenul auzise în Ierusalim de Isus și de condamnarea Lui, dar nu în lumina aceasta. Când au dat peste o apă, famenul s-a interesat dacă va putea fi botezat, pentru a primi iertarea păcatelor sale și astfel să fie mântuit. „*Filip a răspuns: Dacă crezi din toată inima se poate! Famenul a răspuns: Cred că Isus Cristos este Fiul lui Dumnezeu*" (Fa. 8, 37). După ce l-a botezat pe famen, Duhul l-a răpit pe Filip, care a mers spre nord evanghelizând prin toate cetăţile. Nu știm ce s-a întâmplat după aceea cu famenul și nici cu propagarea mai departe a Cuvântului. Știm însă că Etiopia este singura ţară din Africa în care creștinismul a fost neîntrerupt până azi. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 48-54, **Ap.** Fa. 8, 40-9, 19

Troparul zilei: *Mergând pe urmele lui Hristos, Celui ce S-a arătat Mironosiţelor, şi slujind Lui cu cea mai mare râvnă, întru dreptatea cugetului, nici mort nu L-aţi părăsit pe Dânsul; ci mergând, I-aţi adus Lui miresme cu lacrimi, fiind pline de milostivire. Pentru aceasta prăznuim preasfinţită pomenirea voastră.*

Io. 6, 48-54. După un scurt episod recapitulativ (v.45-47), Isus reia cu forţă sporită discursul Său: „*Eu sunt Pâinea vieţii*" (v. 48). Versetele care urmează, pentru noi creştinii, parcă nici nu au nevoie de explicaţie. Este un evident discurs euharistic. Acest discurs în întregul său a fost rostit, să ne amintim, după minunea înmulţirii pâinilor, în sinagoga din Capernaum (v. 59). Aici erau de faţă nu doar unii din cei care participaseră direct la minune, ci şi alţii. Poate că din partea lor au venit majoritatea contestaţiilor. În *Evanghelia după Ioan* lipseşte relatarea instituirii Sf. Euharistii: „Luaţi, mâncaţi...Beţi dintru acesta toţi..." În schimb, doar aici avem relatarea spălării picioarelor şi un lung discurs de rămas bun. Întreaga învăţătură a lui Isus despre Sf. Euharistie şi relaţia ei cu unica jertfă a Crucii este din abundenţă descoperită, insistent şi fără echivoc, în aceste câteva versete (v. 48-58): „*Eu sunt Pâinea <u>vie</u> care s-a pogorât din cer. Dacă mănâncă cineva din pâinea aceasta, va trăi în veac; şi pâinea pe care o voi da Eu, este trupul Meu, pe care Îl voi da pentru viaţa lumii*" (v. 51). Ca de obicei, auditoriul s-a dovedit incapabil să primească aceste cuvinte ale lui Isus. Subliniez: să primească, să le accepte ca venind de la Dumnezeu, şi nu să le priceapă. Misterul poate fi acceptat şi trăit, dar nu înţeles. Dacă te sprijini pe tine, vei da greş cu siguranţă. Totul devine clar însă prin credinţă: „*Cine mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, rămâne în Mine şi Eu în el*" (v. 56). Pâinea vie conferă părtăşie cu Hristos şi deci cu Tatăl, şi produce în noi viaţa veşnică. Cuvintele acestea au fost rostite cu un an înainte de Cina cea de taină. Isus ştia bine ce va urma. Totul era rânduit. **[2009]**

*

Fa. 8, 40-9, 19. Începând din acest episod care ne relatează convertirea lui Saul, figura lui va ocupa din ce în ce mai mult locul central al naraţiunii. Persoana lui Saul apare prima oară odată cu uciderea lui Ştefan, primul martir al lui Cristos: „*Saul se învoise la uciderea lui Ştefan. În ziua aceea s-a pornit o mare prigoană împotriva Bisericii din Ierusalim şi toţi, afară de apostoli, s-au împrăştiat prin Iudeea şi Samaria*" (Fa. 8, 1). Saul, viitorul apostol Pavel, era deosebit de zelos în această prigoană, nu doar la Ierusalim, ci a cerut împuternicire şi contra ucenicilor din Damasc. Mişcarea creştină era numită atunci „*Calea credinţei*". Pe drumul Damascului se petrece o minune. O mare lumină a strălucit în jurul lui Saul care a auzit o voce: „*Saule, Saule, de ce mă prigoneşti?*" (Fa. 9, 4). Începe acel minunat dialog, în care Isus se descoperă lui Saul şi-l cheamă la ucenicie. Nici un dubiu, nici o ezitare la Saul. Vocea au auzit-o toţi, dar lumina a văzut-o doar Saul. A rămas orbit trei zile cât a mai durat drumul până la Damasc. Pavel Îl credea pe Isus mort şi îngropat, de aceea s-a ridicat doar împotriva ucenicilor Lui. Dar răul făcut membrelor este resimţit în primul rând de Cap. „*De ce **Mă** prigoneşti*", nu "De ce-i prigoneşti pe ei?". „*Doamne ce vrei să fac? Să-ţi continui drumul. Dar nu va fi cum ţi-ai propus tu, ci cum am hotărât Eu!*" (cf. Fa. 9, 4-6). Omul îşi face planuri, dar Dumnezeu decide ce se va întâmpla. Următoarele trei zile Saul le-a petrecut în post şi rugăciune. În timpul acesta, un ucenic pe nume Anania a fost înştiinţat de Domnul şi îndrumat să meargă să-l caute pe Saul. Ne imaginăm surprinderea lui Anania că va trebui să-l întâlnească personal pe cel de care se temeau toţi ucenicii, dar s-a supus voinţei Domnului, şi după ce l-a găsit i-a spus: „*Frate Saule, Domnul Isus, care ţi s-a arătat pe drumul pe care veneai, m-a trimis ca să-ţi capeţi vederea şi să te umpli de Duhul Sfânt*" (Fa. 9, 17). Saul şi-a recăpătat vederea, s-a umplut de Duhul Sfânt şi a fost botezat, şi toate acestea nu prin mâna Apostolilor, ci prin mâna unui simplu credincios. Un „laic" cum îl numim astăzi. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Sfintelor Paști
Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Io. 15, 7-16, 2; **Ap.** Fa. 9, 19-31

Troparul zilei: *Cerut-a Iosif trupul lui Iisus și l-a pus în mormântul cel nou al său; că se cădea Lui să iasă din mormânt, ca dintr-o cămară. Cel ce ai sfărâmat puterea morții și ai deschis oamenilor porțile raiului, slavă Ție.*

Io. 15, 7-16, 2. Întreg pasajul este legat de rămânerea în Hristos, de relaţia credinciosului (a ucenicului) cu Hristos, în vederea aducerii de roade. Totul se leagă de primele 6 versete ale acestui capitol 15 din *Evanghelia după Ioan*: „*Eu sunt adevărata viță, iar Tatăl Meu este viticultorul*" (Io. 15, 1). Urmează o insistentă invitaţie de a rămâne în Hristos. Așa cum mlădița nu poate aduce roadă dacă nu rămâne în unire cu vița, tot așa nici ucenicul nu poate aduce roade, dacă nu rămâne în Hristos. Isus insistă pe aducerea de rod, pe fertilitatea relației, deoarece judecata creștinilor se va face după acest criteriu; a se vedea în acest sens și pilda talanților. Creștinii vor fi deci judecați după criteriul rodniciei lor în Hristos, iar lumea după atitudinea pe care o are față de creștini (ucenici, frați mai mici ai lui Hristos): „Mi-a fost foame, sete etc. și voi Mi-ați slujit". Dar dacă lumea nu știe de ce și după ce criteriu au fost judecați, nu tot așa și cu ucenicii. Ei sunt avertizați de Hristos, iar viața lor se desfășoară în deplină cunoștință de cauză. Ceea ce produce această unire este rămânerea în poruncile lui Dumnezeu, care înseamnă a-L iubi (cf. v. 10), și Isus conclude: „*Vă poruncesc aceste lucruri, ca să vă iubiți unul pe altul*" (v. 17). Iubirea lui Dumnezeu în Isus Hristos transformă ucenicul din slugă în prieten: „*Nu vă mai numesc slugi, pentru că sluga nu știe ce face stăpânul său; ci v-am numit prieteni, pentru că v-am făcut cunoscut tot ce am auzit de la Tatăl Meu*" (v. 15). A fi prieten cu cineva înseamnă o comuniune deplină cu el în cunoaștere. V-am spus tot ceea ce știam. Relația cu Hristos determină ură din partea lumii. Nu doar din partea dușmanilor lui Dumnezeu, ci și din partea celor care nu au o cunoaștere deplină a Lui. „Au să vă dea afară din sinagogi, crezând că Îl slujesc pe Dumnezeu, dar Eu v-am spus dinainte totul". **[2009]**

*

Fa. 9, 19-31. Saul era un om de acţiune care se hotăra repede. După ce și-a revenit din puternicul șoc emoţional și existenţial care în cuprinsul a câteva zile i-a transformat complet viaţa, s-a pus imediat pe lucru: „Saul a rămas câteva zile cu ucenicii, care erau în Damasc, și **îndată** a început să propovăduiască în sinagogi că Isus este Fiul lui Dumnezeu" (Fa. 9, 19-20). Înaintea oamenilor care-l știau drept un zelos rabin iudeu și prigonitor al „Căii", era de neînțeles o asemenea întoarcere radicală și încă într-un timp atât de scurt. Reacţia gloatei nu putea fi decât emoţională și plină de ură. În scurt timp, au hotărât să-l omoare pe Saul, dar ucenicii din Damasc l-au scăpat, lăsându-l în jos într-un coș pe zidul cetăţii ca să evite trecerea prin porţile care erau păzite. Și astăzi se văd în vechile ziduri ale Damascului asemenea turnuri cu ferestre care serveau în mod normal la supravegherea cetăţii în cursul zilei.

„*Când a ajuns în Ierusalim, Saul a căutat să se alipească de ucenici; dar toți se temeau de el, căci nu puteau să creadă că este ucenic*" (Fa. 9, 26). Situaţia a salvat-o Barnaba, pomenit și el mai înainte (Fa. 4, 36). Acesta se bucura de prestigiu în Comunitatea din Ierusalim și s-a pus garant pentru Saul, după ce le-a explicat evenimentele trăite de Saul pe drumul Damascului. Este, ca să spunem așa, primul caz în care este menţionat nașul, adică unul care garantează pentru integritatea unei persoane. Interesant că teama nu le-a dispărut ucenicilor nici când, cu siguranţă au auzit despre mărturia și învăţătura lui Saul în Damasc sau despre amenințarea cu moartea din partea dușmanilor. Cei din Damasc s-au lăsat mai ușor convinși de convertirea lui Saul decât cei din Ierusalim. Oricum, veștile bune sunt mai puțin acceptate decât cele rele.

„*Biserica se bucura de pace în toată Iudeea, Galilea și Samaria, se întărea sufletește, umbla în frica Domnului; și cu ajutorul Duhului Sfânt se înmulțea*" (Fa. 9, 31). Este al treilea raport despre Biserică în Fa. **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Duminica Slăbănogului.

Lectură biblică: Ev. Io. 5, 1-15, **Ap.** Fa. 9, 32-42

Troparul duminicii: *Sufletul meu, Doamne, cel rău slăbănogit cu tot felul de păcate și fapte netrebnice, ridică-l cu dumnezeesc ajutorul Tău, precum și pe slăbănogul l-ai ridicat odinioară, ca mântuit fiind, să strig: Hristoase milostive, mărire puterii Tale.*

Io. 5, 1-15. Primele patru versete ale pericopei evanghelice de azi ne precizează locul și timpul când s-a petrecut întâmplarea aceasta. Era o sărbătoare, era la Scăldătoarea oilor, alături de templu. Apele care se tulburau din când în când, la coborârea îngerului, căpătau puteri vindecătoare, ciudat însă, doar pentru cel dintâi bolnav care ajungea în apă. Acesta se vindeca de indiferent ce boală ar fi avut. Plimbându-se în acel loc, Isus vede un slăbănog, bolnav de 38 de ani. O fi stat tot timpul acolo? Pentru că apele nu se tulburau periodic, ci întâmplător. Cine îi dădea de mâncare? Poate că se îndurau de el aparţinătorii altora, dar când se tulbura apa, aceștia, evident, se îngrijeau de ai lor. Dormea pe o saltea și aștepta de o viață o soartă mai bună. Să-L fi impresioant pe Isus obstinaţia cu care spera la o vindecare, omenește imposibilă? Isus îi adresează o întrebare cel puţin ciudată în acest context: „*Vrei să te faci sănătos?*” Era acolo de 38 de ani. Pe oricine l-ar fi convins dorinţa lui de vindecare. Dar dorinţa implică doar o parte a psihicului nostru. Voinţa este altceva. Ea ne implică în totalitate ființa, trupul, suflet și spirit. Când supunem sau opunem voinţa noastră celei a lui Dumnezeu, se realizează o comunicare dintre două persoane în integritatea lor. Dorinţa poate exista, dar după atâtea eșecuri, voinţa poate slăbi. Bolnavul nostru trăiește în universul limitat a ceea ce se poate, judecat prin prisma experienţei comune, chiar dacă aceasta implică uneori și supranaturalul, minunea; răspunsul lui este: „*Doamne, n-am pe nimeni (n-am om) să mă bage în scăldătoare când se tulbură apa, și până când să mă duc eu, se pogoară altul înaintea mea*” (Io. 5, 7). Totul era considerat în dimensiunile experienţei umane. Speranţele lui nu depășeau limita a ceea ce știa că se poate, a ceea ce era obișnuit să vadă. Câţi din „creștinii” de azi nu sunt în condiţia acestui om slăbănogit? Sunt vii din punct de vedere biologic, dar sufletește sunt aserviţi lumii în care trăiesc, iar spiritual sunt incapabili să umble. Este încă o adevărată minune dacă sunt în stare să-și perceapă starea de handicapat spiritual în care se află. Mulţi din păcate se complac în această stare și cel mult se compară cu ceilalţi, clamându-și singurătatea și soarta nefericită: „n-am om”! Acești oameni sunt triști. Dar Omul este chiar lângă ei. Acest Om este atent tocmai la cei ce-și duc viaţa îngustată sau pipernicită. Isus ne asigură: „*Eu am venit ca oile mele să aibă viaţă și s-o aibă deplin*” (Io. 10, 10). Viaţa multora este o pseudoviaţă, o neviaţă, o moarte, cel puţin spirituală. Isus îi spune slăbănogului nostru și tuturor slăbănogilor din toate timpurile: „*Scoală-te, ridică-ţi patul și umblă*” (Io. 5, 8). Verbul folosit (gr. egeyre) este același ca pentru “ridică-te în picioare”, „înviază”! De acum începe o nouă viaţă. Ziua aceea era o sâmbătă. O zi în care din punctul de vedere al zeloșilor aplicării formale a legilor (civile sau religioase) în literă și nu în spirit, paraliticul nostru ar fi trebuit să se odihnească. Faptul că 38 de ani a tot stat în nemișcare nu a fost de ajuns. Și de fapt acești trepăduși scrupuloși „să strecoare ţânţarul și să înghită cămila” unde au fost 38 de ani, ca să-l ajute? Slăbănogul a zis bine: „n-am om!”. Aceștia, într-adevăr, nu erau oameni, ci penibile marionete pseudo-religioase. A urmat confruntarea dintre lege și realitate: „*Nu-ţi este îngăduit*” și „*Cel ce m-a făcut sănătos mi-a spus!* (mi-a poruncit)”.Confruntarea ajunge la persoană: „*Cine este cel care ţi-a poruncit?*”, dar cel vindecat nu știa cine este. Dumnezeu lucrează discret. Binele adevărat nu este vizibil, pentru că este interior. Greu de înţeles acest lucru mai ales într-o lume ca cea de azi, în care **ce este**, realitatea, este ascunsă în spatele „imaginii”. Nu contează ce ești, ci cum apari în exterior. Realitatea, chiar (sau mai ales) discretă, aparţine lui Dumnezeu. Imaginea, ceea ce este părelnic, este de cele mai multe ori în discordanţă cu realitatea, și aparţine diavolului. Unde Dumnezeu creează o realitate, diavolul sugerează o iluzie, o „realitate virtuală (!?)”

Vindecarea pe care o face Isus nu se limitează la exterior, ci vizează ființa umană în întregul ei: „*Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu păcătuiești ca să nu ţi se întâmple ceva mai rău*”(Io. 5, 14). Și toată această

istorie se termină cu un gust amar. Recunoștința bolnavului față de Isus a fost că „L-a turnat" dușmanilor Săi. Este o poveste veche de când lumea, pentru că face parte din lumea ca lume. Păcat! Isus însă nu obosește nici azi de a face bine. El este Omul de lângă noi. Să-I mulţumim. **[2009]**

Io. 5, 1-15. Atât în PM, cât și în perioada Paștilor câte o pericopă evanghelică se referă la vindecarea a doi oameni care nu puteau umbla. În a 2-a Duminică din PM se face referire la paraliticul din Capernaum coborât de prietenii lui înaintea lui Isus, aflat în casă, după ce au desfăcut acoperișul acesteia. Mare lucru este prietenia. Ea este mai mult decât dragostea frăţească, pentru că lacrimile și dragostea Martei și a Mariei nu l-au putut învia pe Lazăr, dar dragostea prietenească a lui Isus, da! Prin botez, toţi devenim fraţi ai lui Isus, dar prietenia lui este un dar: „*Nu vă mai numesc slugi…ci prieteni, căci v-am spus* ***tot*** *ce am auzit de la Tatăl*" (Io. 15, 15). Baza prieteniei este deci deplina comunicare. Isus, atunci în Capernaum, a fost impresionat de dragostea acestor prieteni și l-a vindecat pe paralitic.

În Ierusalim, unde se afla cu prilejul unei sărbători lângă Poarta Oilor, unde era o scăldătoare, Isus întâlnește un paralitic, dar care nu avea prieteni. Suferea de 38 de ani, deci mai mult decât vârsta lui Isus. Spera ca cineva să-l arunce în scăldătoare pentru a se vindeca. Mulţi bolnavi erau adunaţi acolo, pentru că, se spunea, când se tulburau apele la coborârea unui înger, primul, și doar unul singur, se vindeca de orice boală ar fi avut. Isus S-a apropiat de acest paralitic și l-a întrebat dacă vrea să se vindece. O întrebare cel puţin ciudată. Răspunsul bolnavului a rămas însă legat de gândurile omenești, de ceea ce știa el că se întâmplă: „*Nu am om*", a fost răspunsul. Bolnavul nu se aștepta la o minune. El nu știa că Isus este nu doar ajutorul fiecăruia dintre cei aflaţi în necaz, ci însuși Omul: „*Scoală-te* – i-a spus Isus – *ridică-ţi patul și umblă*" (Io. 5, 8). Nu-i de ajuns să te scoli doar, ci trebuie să și umbli. Isus nu doar că l-a vindecat desăvârșit într-o clipă, dar l-a și mântuit, adică l-a făcut activ în viaţă. Isus te ridică din orice neputinţă, care ar fi durat oricât de mult, dar apoi trebuie să umbli cu El. Și în cazul paraliticului din Capernaum și în cazul aceluia din Ierusalim, Isus leagă neputința de păcat. Iertând păcatul, El îi reda bolnavului viaţa deplină. Se întâmpla într-o zi de Sabat, iar fariseii au devenit mânioși. După ce l-a întâlnit pe omul vindecat în Templu, Isus i-a spus: „*Iată te-ai făcut sănătos; de acum să nu păcătuiești ca să nu ţi se întâmple ceva mai rău*" (Io. 5, 14). Ce putea fi mai rău? A nu putea umbla de 38 de ani pare un rău enorm. Totuși, urmările păcatului sunt și mai dezastruoase, pentru că au ecou până în veșnicie. Ca mulţumire pentru binele făcut și fără a ţine seamă de avertismentul lui Isus, acel om L-a denunţat fariseilor, care au început să-L urmărească pe Isus ca să-L dea morţii (cf. Io. 5, 14-15). **[2011]**

*

Fa. 9, 32-42. Petru supraveghea viaţa Bisericii. „*Pe când cerceta el pe toţi sfinţii, s-a pogorât și la cei ce locuiau în Lida, unde a găsit un om, anume Enea, care zăcea de 8 ani olog în pat*" (Fa. 9, 32-33). Probabil acest Enea era membrul comunităţii locale din moment ce i se știa numele. Boala era și aici îndelungată, dura deja de opt ani. Ca și Isus, fără să i se ceară ceva din partea bolnavului și nici măcar a comunităţii, Petru i se adresează prin aceleași cuvinte: „*Enea, Isus Cristos te vindecă; scoală-teși fă-ţi patul. Și Enea s-a sculat îndată*" (Fa. 9, 34). Minunea a fost făcută în numele lui Isus Cristos. Petru nu i-a spus lui Enea să umble, pentru că el în calitate de botezat și ca membru al Comunităţii creștine, umbla deja, era adică mântuit, dar suferea doar de o neputinţă trupească. Efectul minunii a fost că „***toţi*** *locuitorii din Lida și din Sarona l-au văzut și s-au întors la Domnul*" (Fa. 9, 35).

În acest timp, o tânără fată din Comunitatea creștină din Iope, actualul oraș Jafa de pe ţărmul Mediteranei, s-a îmbolnăvit și a murit. Ea era cunoscută și respectată în Comunitate, pentru că-și ocupa timpul făcând haine pentru cei nevoiași. Iope, fiind aproape de Lida, fraţii au trimis după Petru care a venit neîntârziat. După ce s-a rugat singur, i-a zis, chemându-o pe nume: „*Tabita, scoală-te! Ea a deschis ochii și când a văzut pe Petru, a stat în capul oaselor. Petru i-a dat mâna și a ridicat-o sus*" (Fa. 9, 40-41). „*Vestea minunii s-a răspândit repede în Iope, și* ***mulţi*** *au crezut în Domnul*" (cf. v. 42). În Lida toţi au crezut, aici mulţi. A fost mai impresionantă vindecarea, decât învierea! **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Luni.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 56-69, **Ap.** Fa. 10, 1-16

Troparul zilei: *Cu crucea Ta, Hristoase Mântuitorule, puterea morţii s-a dezlegat şi înşelăciunea diavolului s-a nimicit; iar neamul omenesc, prin credinţă fiind mântuit, cântare Ţie totdeauna aduce.*

Io. 6, 56-69. Iudeii au rămas consternaţi de cuvintele lui Isus. Nu doar cei care nu erau dispuși să-L primească și Îl ascultau cu spirit critic, ci, după cum vedem, chiar unii din ucenicii Lui, care-L urmau: „*Mulţi din ucenicii Lui, după ce au auzit aceste cuvinte, au zis: Vorbirea aceasta este prea de tot, cine poate s-o sufere*?" (Io. 6, 60). Isus, în loc să încerce să atenueze cele spuse, să ofere o explicaţie, dimpotrivă, duce lucrurile mai departe: „*Vă împiedicaţi în aceste cuvinte? Dar dacă aţi vedea pe Fiul omului suindu-se unde era mai înainte?*" (cf. v.61-62). Isus, cu amărăciune, trebuie să le amintească faptul că toate cuvintele pe care le-a rostit erau pline de sensul spiritual, și deci nu erau supuse vreunei interpretări: „adevărat, adevărat, vă spun...". Isus vede totul cu ochii Tatălui. El, care a declarat că a venit ca să nu piardă pe nimeni (cf. Io. 6, 39), nu face aparent nici un efort de a-i recupera pe cei care stăteau să-l părăsească. Isus le aduce aminte de ce le-a spus cu puțin mai devreme: „*Tocmai de aceea v-am spus că nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu i-a fost dat de Tatăl Meu. Din clipa aceea, mulți dintre ucenicii Săi s-au întors înapoi și nu mai umblau cu El*" (v. 65- 66). A veni la Isus, a-L asculta și apoi a te sprijini mai mult pe experienţa comună, pe simţuri și pe raţiune pentru ca apoi să-L părăsești, ce soartă tristă! Tristă și pentru cel care o trăiește, tristă însă și pentru Hristos. Întorcându-se către cei mai apropiaţi ai Săi, poate cu amărăciune, i-a întrebat: „*Voi nu vreţi să vă duceţi*?" (v. 67). De data aceasta cel puţin, Petru, în numele tuturor, a răspuns: „*Doamne, la cine să ne ducem? Tu ai cuvintele vieţii veșnice. Și noi am crezut, și am ajuns la cunoștința că Tu ești Hristosul, Sfântul lui Dumnezeu*" (v. 68-69). Ei au rămas cu Isus pentru că au crezut. Este singura soluţie și pentru noi. Să ne ajute Dumnezeu. **[2009]**

*

Fa. 10, 1-16. În această secţiune se relatează convertirea unuia din primii creștini proveniţi dintre Neamuri, și anume a sutașului Corneliu. Importanţa acestui eveniment este subliniată și de faptul că Luca îl relatează de trei ori în Fa. (cap 10, 11 și 15, 6-9). Sutașii erau ofiţeri romani care comandau 100 de oameni. Corneliu era din ceata „italiană" a armatei romane, care avea un efectiv de 600 de ostași. Era deci unul din cei 6 sutași ai cohortei. Este descris ca un om temător de Dumnezeu, prieten al poporului evreu, care îi ajuta, făcea milostenii și se ruga, dar nu era nici măcar prozelit, adică nefiind circumcis, nu făcea parte din poporul ales; le respecta și obiceiurile rituale, pentru că îl găsim pe la ceasul al IX-lea (după ora 15), rugându-se. Evreii se rugau de două ori pe zi, dimineaţa și seara. În timpul rugăciunii a avut o vedenie. Un înger al lui Dumnezeu i-a apărut și după ce l-a încredinţat că rugăciunile sale fuseseră ascultate, l-a îndemnat să-l cheme pe Petru, care se afla la Iope, la o distanţă de 50 de km de Cezarea. Corneliu s-a conformat imediat și a trimis la Iope o delegaţie, formată din apropiaţii săi, care-i împărtășeau probabil comportamentul. În acest timp, Petru, găzduit în casa lui Simon tăbăcarul, lângă mare, se afla în rugăciune pe la ceasul amiezii. Deci Petru se ruga de trei ori pe zi, lucru care nu era pretins explicit de Lege. Făcându-i-se foame, Petru a avut o viziune în care a văzut o faţă de masă mare, plină cu toate animalele pământului curate și necurate din punct de vedere ritual. Un glas l-a îndemnat să mănânce, dar Petru a protestat: „*Nicidecum, Doamne!*" Viziunea s-a repetat de trei ori. Un exeget remarca faptul că expresia nu era corectă. Cine spune: *nicidecum* trebuie să se oprească aici, iar cine spune *Doamne*, n-ar trebui să spună *nicidecum*. Aceasta era a treia oară în lucrarea sa când Petru refuza în mod direct voia lui Dumnezeu (cf. Mt. 16, 23 și Io. 13, 8). Intenţia sa a fost întotdeauna bună, dar voia lui Dumnezeu era alta, pentru că în faţa Lui totul este curat.

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Marţi.

Lectură biblică: Ev. Io. 7, 1-13, **Ap.** Fa. 10, 21-33

Troparul zilei: *Luminatu-s-au toate cu Învierea Ta, Doamne, și raiul iarăși s-a deschis; și toată zidirea lăudându-Te, cântare Ţie totdeauna aduce.*

Io. 7, 1-13. Între discursul teologic despre Pâinea vieţii, rostit în sinagoga din Capernaum puţin înainte de Paște (aprilie), și sărbătoarea Corturilor (octombrie) rezultă că Isus a lucrat în Galilea aproximativ șase luni. Dar și rudeniile lui Isus erau neîncrezătoare în lucrarea Lui (v. 5) și-L îndemnau să iasă în public. Prezența Lui la Ierusalim ar fi fost un bun prilej. Însă Isus le-a răspuns spunând: „*Vremea Mea (crucea) n-a sosit încă, dar vouă vremea totdeauna vă este prielnică. Pe voi lumea nu vă poate urî; pe Mine Mă urăște, pentru că mărturisesc despre ea că lucrările ei sunt rele*" (Io. 7, 6-7). Pentru cine lucrează sub ascultarea lui Dumnezeu, timpul nu este egal: „*Toate își au vremea lor, și fiecare lucru de sub ceruri își are ceasul lui*" (Ecl. 3, 1). Oamenilor din lume, care lucrează după capul lor și pentru interesele lor, vremea le este mereu favorabilă, pentru că ei fac parte din lume, sunt părţi componente ale sistemului. Pe ei, lumea nici nu-i poate urî, pentru că de fapt ei sunt lumea. Profetul, dimpotrivă, produce o mare opoziţie, datorită faptului că lumea, fiind autosuficientă și mulţumită cu acţiunile ei, nu dorește să fie trezită din dulcea scurgere a evenimentelor care se succed: „așa cum am apucat din moși strămoși". Îi irită orice noutate, orice schimbare, pentru că îi obligă la un efort și nimic nu este mai rău pentru omul lumesc, al lui „așa se face", decât să trebuiască să facă altfel. Cel care a avut proasta inspiraţie sau, ca Ieremia, a primit de la Dumnezeu un mesaj pentru popor care era contrar așteptărilor acestuia, este ca și cum ar fi încercat să „reorganizeze" un cuib de viespi. Isus era însă așteptat la Ierusalim, dar poporul și fruntașii lui erau împărţiţi în așteptările lor faţă de El. Cum este obiceiul maselor, nu se vorbea pe faţă, ci pe ascuns și pe la spate (aceasta nu implică responsabilitate). Și Isus „*S-a suit la Ierusalim cam pe ascuns*" (v. 10) pentru că nu dorea spectacol gratuit. **[2009]**

*

Fa. 10, 21-33. În timp ce Petru nu știa încă ce să creadă despre vedenia pe care a avut-o, a sosit delegaţia de trei oameni a sutașului Corneliu. Ca și în cazul convertirii lui Saul, cele două vedenii s-au sincronizat și sensul lor a fost descifrat pentru ambele părţi implicate mai târziu. Chiar dacă ne scapă uneori sensul tainic al evenimentelor, mai devreme sau mai târziu, ele își găsesc explicaţia în lucrarea tainică a lui Dumnezeu. Trecuseră două zile până când oamenii lui Corneliu l-au găsit pe Petru la adresa indicată de înger. Petru a înţeles despre ce este vorba de fapt. I-a invitat pe oameni înăuntru, i-a găzduit peste noapte și a împărţit cu aceștia prânzul pregătit pentru el. A doua zi au plecat spre Cezarea, însoţit și de câţiva fraţi din Iope, și ei evrei. „*În cealaltă zi au ajuns la Cezarea. Corneliu îi aștepta cu rudele și prietenii de aproape, pe care-i chemase*" (Fa. 10, 24/b). Când l-a văzut pe Petru, Corneliu s-a aruncat la pământ înaintea lui, ca în faţa trimisului lui Dumnezeu, dar îndată Petru l-a ridicat: „*Și eu sunt om ca și tine*!" Nici omul, nici îngerii, chiar când împlinesc o misiune divină, nu au dreptul la gesturi de închinare care se cuvin doar lui Dumnezeu. Îmbrăţișarea și sărutul frăţesc sunt singurele gesturi acceptate în comunitatea ucenicilor lui Cristos. Îngenuncherea sau, și mai rău, prosternarea la pământ nu se cuvin omului, ci exclusiv lui Dumnezeu.

Petru era perfect conștient de urmările părtășiei sale cu neevreii în casele acestora: „*Dar Dumnezeu a zis să nu numesc pe nici un om spurcat sau necurat. De aceea am și venit fără cârtire când m-aţi chemat; vă întreb dar, cu ce gând aţi trimis după mine?*" (Fa. 10, 28-29). Atât Corneliu, cât și Petru au înţeles lecţia din vedeniile lor și s-au supus voinţei divine. Era acum rândul lui Corneliu să explice și motivele solicitării adresate lui Petru, cât și originea acesteia, vedenia ce a avut-o când era în rugăciune: „*Am trimis îndată la tine și bine ai făcut că ai venit.* ***Acum dar toţi suntem aici înaintea lui Dumnezeu ca să ascultăm tot ce ţi-a poruncit Domnul să ne spui***" (Fa. 10, 33). **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Io. 7, 14-30, **Ap.** Fa. 14, 6-18
Înjumătăţirea Praznicului Cincizecimii

Troparul sărbătorii: *Înjumătăţindu-se sărbătoarea, sufletul meu cel însetat adapă-l cu apele bunei credinţe; că tuturor, Mântuitorule, ai strigat:cel însetat să vină la mine şi să bea. Izvorule al vieţii, Hristoase Dumnezeule, mărire Ţie.*

Io. 7, 14-30. În ziua de miercuri din săptămâna a 4-a a Sf. Paști se împlinesc 25 de zile din cele 50 dintre Sf. Paști și Rusalii, de aici denumirea de Înjumătăţirea Praznicului. În primele trei zile ale sărbătorii Corturilor la care venise și Isus, activitatea Sa în Ierusalim s-a desfășuat mai pe ascuns, ca și venirea la praznic: „*Pe la jumătatea sărbătorii, Isus s-a suit la Templu și învăţa norodul*" (Io. 7, 14). Întreg dialogul se desfășoară în jurul vindecării slăbănogului într-o zi de Sabat, care ar fi putut avea loc după Paște, deci cu câteva luni înainte. Ecourile acestei vindecări nu s-au stins deci atât de repede. Controversa de acum începe în jurul problemei: de unde are omul acesta învăţătură? (cf. v. 15). Autoritatea cuiva în materie de învăţătură poate veni fie prin absolvirea unei școli publice (azi, atestată printr-o diplomă), fie prin studiu personal (autodidact). Isus ne arată o a treia cale: „*Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine. Dacă vrea cineva să facă voia Lui, va ajunge să cunoască dacă învăţătura este de la Dumnezeu sau dacă Eu vorbesc de la Mine*" (v. 16-17). Urmează o argumentare a dreptului de a vindeca și în ziua Sabatului, fără a-l încălca, și se conclude cu un îndemn care ne prinde bine și nouă: „*Nu judecaţi după înfăţișare, ci judecaţi după dreptate*" (v. 2). Trăim o epocă în care progresele tehnice în domeniul informaticii au ridicat imaginea la rangul de realitate și prin aceasta s-a desființat, aproape, granița dintre cele două. Se vorbește despre o „realitate virtuală", fără a reflecta un moment măcar la ilogicitatea acestei expresii: ori este realitate, ori este virtualitate. Acest lucru împinge pe mulţi să aibă o relaţie cu lumea și cu semenii pur fictivă, o pseudoviață. Înapoi deci la Isus! **[2009]**

*

Fa. 14, 6-18. Această miercuri este la jumătatea celor 50 de zile dintre Paști și Rusalii, de aceea se numește „Înjumătăţirea praznicului". Pericopa de azi întrerupe oarecum fluxul continuu al citirii cărţii Fa., pentru a relata vindecarea de către Pavel a unui olog din naștere. Este a treia minune de acest fel menţionată în Fa. Primele două au fost săvârșite de Petru (Fa. 3, 1-10 și 9, 33-35). Acest pasaj a fost ales pentru azi pentru a fi în consonanţă cu Evanghelia Duminicii a 4-a a Paștilor, căreia îi urmează această miercuri a „Înjumătăţirii", celebrată liturgic mai deosebit în Oficiul canonic.

Locul vindecării este Listra, o cetate a Licaoniei, situată în centrul Asiei mici, înglobată în provincia romană Galatia, locuită de o populaţie păgână, urmașă a frigienilor. Pavel și Barnaba au ajuns aici fugind din Iconia, capitala provinciei, unde evreii și localnicii au plănuit omorârea celor doi apostoli. „*În Listra, era un om neputincios de picioare, olog din naștere, care nu umblase niciodată. El ședea jos și asculta pe Pavel când vorbea*" (Fa. 14, 8-9). Pavel a văzut că avea credinţă, l-a fixat cu privirea și i-a poruncit să se scoale: „*Și el s-a sculat dintr-o săritură și* ***a început să umble***" (Fa. 14, 10). Minunea dovedește că, în privinţa apostoliei, Pavel era egal cu Petru nu doar în propovăduire, ci și în facerea de minuni.

Oamenii ţinutului fiind păgâni, au crezut că zeii antici s-au coborât pe pământ în persoana lui Pavel și a lui Barnaba și cuprinși de entuziasm au vrut chiar să le aducă jertfă. Atunci când cei doi și-au dat seama de acest lucru, și-au rupt hainele și au convins pe locuitorii ţinutului că sunt oameni. Pavel a profitat de interesul pe care minunea l-a declanșat între ei și a început să le propovăduiască pe Cristos, învăţându-i că trebuie să se lepede de zeii păgâni și să creadă în Dumnezeul cel viu. Petru a vindecat un evreu și un creștin care era de asemenea evreu. Aici era vorba de un păgân, olog, vindecat deplin prin credinţa lui naturală și la porunca lui Pavel, pentru că a început imediat să umble. **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Joi.

Lectură biblică: Ev. Io. 8, 12-20, **Ap.** Fa. 10, 34-43

Troparul zilei: *Înjumătățindu-se Praznicul, venit-ai în templu, izvorând pâraiele Tale și ai adăpat cu dumnezeiescul har pe cei însetaţi, Îndurate.*

Io. 8, 12-20. La evrei, Sărbătoarea Corturilor, care dura 7 (8) zile, se celebra într-un mod complex. Zilnic se aduceau jertfe de animale și de produse agricole. În zile bine precizate aveau loc anumite ritualuri specifice. Așa, de pildă în ultima zi, cea mare, a praznicului, preoţii aduceau apă din piscina Siloe și stropeau altarul, înconjurându-l. Acest ritual îl leagă Isus cu proclamarea Sa drept „*apa vieţii*" (Io. 7, 37). În seara primei zile a sărbătorii, curtea femeilor din incinta Templului era luminată puternic, cu lămpi al căror fitil era confecţionat din odăjdiile uzate ale preoţilor. Isus folosește și acest prilej declarând: „*Eu sunt lumina lumii; Cine Mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii*" (Io. 8, 12). Fariseii, care puneau semnul de egalitate între legalismul ritual și realitatea trăirii în Dumnezeu, I-au cerut lui Isus să aducă martori pentru adevărul spuselor sale. Niciodată însă aparenţa exterioară nu se va suprapune întru totul pe realitatea persoanei umane. Isus o atestă conferindu-ne un argument: „*Chiar dacă mărturisesc despre Mine, aceasta este adevărat pentru că* ***Eu ştiu de unde am venit şi unde Mă duc****, dar voi nu ştiţi nici de unde vin, nici unde Mă duc. Voi judecaţi după înfăţişare; Eu nu judec pe nimeni*" (cf. v. 14-15). De luat aminte! Cât de des ni se întâmplă să judecăm pe cineva și să considerăm această judecată nu numai valabilă, dar chiar de o valabilitate absolută. Aici, evident nu este vorba de judecata divină, ci de cea umană, pentru care măsura dreaptă ne-o dă Isus când spune: „*Nu judecaţi ca să nu fiţi judecaţi, căci cu ce judecată veţi judeca, veţi fi judecaţi*" (Mt. 7, 1). Măsura omenească este relativă. Singurul care poate judeca drept este doar Dumnezeu, care vede adâncurile fiinţei umane și relaţia tuturor lucrurilor. Iudeii ar fi dorit să-L aresteze: „*dar nimeni n-a pus mâna pe El, pentru că nu-I sosise ceasul, încă*" (v. 20). Totul la timpul său. **[2009]**

*

Fa. 10, 34-43. Reluăm azi continuarea evenimentelor petrecute în casa sutașului Corneliu, care, după ce i-a explicat lui Petru motivul chemării lui, a declarat: „*Acum dar suntem cu toţii adunaţi aici,* ***înaintea lui Dumnezeu****, ca să ascultăm tot ce ţi-a poruncit Domnul să ne spui*" (Fa. 10, 33). „Cu toţii" poate însemna într-un fel că el presimţea părtășia la care sunt chemaţi cu toţii, Evrei, reprezentaţi de Petru și însoţitorii săi, și Neamurile, reprezentate de Corneliu și toţi ai lui. El a înţeles că Petru nu este decât slujitorul vestirii Cuvântului, pentru că a spus: nu în faţa ta, **ci înaintea lui Dumnezeu**, lucru pe care mai târziu Petru îl va confirma în predica sa.

Petru și-a început propovăduirea plecând de la faptul că acum a înţeles complementaritatea celor două vedenii. Dumnezeu nu lasă în afara lucrării Lui pe nici un om care-și pune în mod sincer încrederea în El. „Atunci Petru a început să vorbească și a zis: „*În adevăr, văd că Dumnezeu nu este părtinitor, ci că în orice neam, cine se teme și lucrează neprihănire este primit de el*" (Fa. 10, 34-35). În continuare, Petru Îl prezintă pe Cristos și lucrarea Lui după modelul evanghelistului Marcu, ucenicul și colaboratorul de mai târziu a lui Petru, începând cu relatarea botezului Său, continuând cu lucrarea Lui din Galileea, Iudeea și din Ierusalim, până la răstignire, înviere și la marea Însărcinare dată apostolilor. Îl prezintă pe Isus ca pe Cel uns de Dumnezeu cu Duhul Sfânt, adică Mesia care s-a arătat: „*ca să-i vindece pe cei ce erau apăsaţi de diavolul*". Petru descrie și calitatea și misiunea pe care au primit-o apostolii spunând: „*Noi suntem martori a tot ce a făcut El...am mâncat și am băut cu El, după ce a înviat din morţi... și ne-a poruncit să propovăduim poporului și să mărturisim că El a fost rânduit de Dumnezeu Judecătorul celor vii și al celor morţi și că* ***oricine crede în El*** *capătă prin Numele Lui* ***iertarea păcatelor***" (cf. Fa. 10, 39-41). Predica lui Petru reprezintă o sinteză scurtă și clară a esenţei oricărei propovăduiri creștine. Cuvintele cheie sunt: „oricine", „crede" și „iertarea păcatelor". Trei cuvinte vrednice de meditat! **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Io. 8, 21-30, **Ap.** Fa. 10, 44-11, 10

Troparul zilei: *Cu crucea Ta, Hristoase Mântuitorule, Puterea morţii s-a dezlegat și înșelăciunea diavolului s-a zdrobit; iar neamul omenesc, prin credinţă fiind mântuit, cântare Ţie totdeauna aduce.*

Io. 8, 21-30. Isus le explică iudeilor în continuare unde este cheia lucrurilor. Este bine cunoscutul deja discurs paralel, între ceea ce dorește Isus să ne comunice și felul omenesc de judecată. Acum ar fi momentul să potrivim gândirea noastră la voința lui Dumnezeu, câtă vreme Isus este aici și vorbește cu noi, pentru că: „*Eu Mă duc, și Mă veți căuta, și veți muri în păcatul vostru, pentru că acolo unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni*" (Io. 8, 21). În Biblie sunt nenumărate locuri în care Dumnezeu ne îndeamnă să-L căutăm și ne asigură că cei ce-L caută din toată inima Îl vor găsi. La ce se referă atunci Isus? El însuși le explică, nu-i lasă să aștepte, doar să aibă o inimă gata să primească mesajul. Isus le-a spus: „*Voi sunteți de jos, Eu sunt de sus: voi sunteți din lumea aceasta, Eu nu sunt din lumea aceasta. Dacă deci nu credeţi că* ***Eu sunt****, veți muri în păcatele voastre*" (v. 23-24). Isus Își afirmă cu tărie natura divină și legătura Sa cu Tatăl. A fi în păcat înseamnă a nu mai fi cu Dumnezeu, Izvorul vieții, și a trăi deci în bezna lumii. Și cine este în întuneric nu vede încotro se duce. De aceea spunea Isus că El este lumina lumii. Scurta confruntare ce urmează clarifică totul: „*Cine ești Tu? L-au întrebat. Isus le-a răspuns. Ceea ce de la început vă spun:* ***că (Eu) sunt****!*" (v. 25). Această afirmaţie: Eu sunt, cum notam și altă dată, este afirmația supremă a lui Dumnezeu despre Sine Însuși. „*Ei însă n-au înţeles că le vorbea despre Tatăl.* Când vor înţelege? *„Când veți înălța pe Fiul omului (pe cruce) atunci veți cunoaște că Eu sunt!*" (v. 27-28). Pentru ca să-L descoperim pe Dumnezeu, trebuiesă-L căutăm acolo unde este El și așa cum ni se descoperă El, adică în Isus Hristos. Orice altă căutare nu este doar inutilă, ci chiar ne face să rămânem în întunericul lumii. Să-l primim deci pe Isus ca să trăim în lumină. **[2009]**

*

Fa. 10, 44-11, 10. „*Pe când rostea Petru aceste cuvinte, S-a pogorât Duhul Sfânt peste toţi cei ce ascultau Cuvântul. Toți credincioșii evrei veniți cu Petru au rămas uimiți când au văzut că darul Duhului Sfânt s-a revărsat și peste Neamuri. Căci îi auzeau vorbind în limbi și mărind pe Dumnezeu*" (Fa. 10, 44-46). Este un pasaj de o importanţă deosebită, pentru că ne arată o cotitură hotărâtoare în crearea Bisericii. Ea a fost privită cu uimire de evrei, care, cum se va vedea mai târziu, credeau că acest privilegiu era rezervat doar celor tăiaţi împrejur. Au acceptat că Isus Cristos putea fi vestit și Neamurilor, care, după ce au crezut, ar fi aderat la comunitatea iudaică prin circumcizie, ar fi fost botezaţi și așa ar fi putut primi darul Duhului Sfânt. Dar Dumnezeu este suveran în deciziile Sale. Când Petru a văzut acest lucru, a poruncit ca toţi să fie botezaţi în Numele Domnului Isus (cf. Fa. 10, 47-48). Plini de bucurie, oamenii aceia „*i-au rugat pe toţi să mai rămână câteva zile cu ei*". Între timp, apostolii și fraţii care erau în Iudea au auzit că și Neamurile au primit Cuvântul lui Dumnezeu, iar când Petru s-a întors la Ierusalim l-au mustrat zicând: „*Ai intrat în casă la niște oameni netăiaţi împrejur* ***și ai mâncat cu ei***" (cf. Fa. 11, 1-4). Problema cea mare nu era deci că Petru a predicat unor neevrei, ci că a intrat la ei în casă și mai ales că a mâncat cu ei, pentru că a lua masa cu cineva, mai ales cina, masa principală în timpul acela, era semnul supremei părtășii. O mai deplină comuniune nu se putea imagina. Isus însuși a luat ultima Lui cină cu ucenicii Săi, înainte de patima, moartea și învierea Sa, pentru a rămâne cu ei. Și primul lucru după înviere a fost tot o cină cu cei doi ucenici de pe drumul Emausului (Lc. 24, 13-34).

Ordinea în care s-au petrecut lucrurile în cazul lui Corneliu și alor săi a fost deosebită decât cea cu care ne-am obișnuit: Întâi ascultarea Cuvântului, apoi primirea Lui prin credinţă, pogorârea Duhului Sfânt și la urmă confirmarea convertirii prin botez și comuniunea frăţească (cina). Duhul lui Dumnezeu suflă unde vrea și face ce și cum vrea El! **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Sfintelor Paști
Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Io. 8, 31-42, **Ap.** Fa. 12, 1-11

Troparul zilei: *Izvorul cel curgător al înțelepciunii Tale izvorăște băutură duhovnicească, din care bând ne umplem de învățături dumnezeiești.*

Io. 8, 31-42. Judecata lui Dumnezeu este de fapt o alegere liberă a omului: „*...odată venită Lumina în lume, oamenii au iubit mai mult întunericul, pentru că faptele lor erau rele*" (Io. 3, 19). După ce le-a spus cuvintele Sale, mulţi au crezut în El, alţii în schimb L-au părăsit. S-a făcut o judecată. Restul discursului deci se adresează celor care au crezut în Isus. Cu toate acestea, contestaţiile nu încetează. Dialogul se desfășoară în contradictoriu. Isus vrea să le descopere și mai multe din tainele Împărăţiei cerurilor, dar oamenii rămân tot la felul lor pământesc de gândire. „*Isus a spus celor ce crezuseră în El: Dacă rămâneţi în cuvântul Meu, sunteţi în adevăr ucenicii mei; veţi cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi*" (Io. 8, 31-32). Această afirmaţie a despărţit din nou apele. Iudeii, când l-au invocat pe Avraam drept tată, s-au referit la o filiaţie genetică. Este veșnica miopie, nu doar a evreilor, ci în general a oamenilor din lume. Vedem și azi, dar nu numai, ceea ce numim „nepotism". Noi și neamul nost'... De parcă aparteneţa la aceeași rudenie ar asigura automat și valoarea: „Nu poate fi ticălos, pentru că este fratele, sau nepotul sau... meu". Filiaţia avraamică Isus a considerat-o însă în sens spiritual. Deosebirea dintre o viziune și cealaltă o determină faptele: „*Dacă aţi fi copii ai lui Avraam, aţi face faptele lui Avraam, voi faceţi însă faptele tatălui vostru*" (cf. v. 39-41). Vedem cât de dificilă se dovedește deseori și comunicarea umană. Judecăm pripit și după aparenţe. Nu avem răbdare să așteptăm câteodată nici sfârșitul frazei interlocutorului nostru. Motivele? Sunt multiple, dar toate au un numitor comun: păcatul. Păcatul este robie, și încă una mai rea decât cea socială, pentru că este liber acceptată. Isus a venit să ne elibereze nu în sens social, ci esenţial. Un prizonier poate fi mai liber uneori decât gardianul său. „*Dacă Fiul vă va face liberi, veţi fi liberi cu adevărat*" (v. 36). **[2009]**

*

Fa. 12, 1-11. În timp ce în Antiohia Biserica sporea din ce în ce mai mult prin adăugarea unui număr tot mai mare de ucenici, în Iudeea Biserica este tot mai persecutată. Rege în acel timp era Irod Agripa I, nepotul lui Irod cel Mare, pe jumătate evreu și el, care, făcând totul ca să fie cât mai plăcut poporului, i-a tăiat capul apostolului Iacov, fratele lui Ioan. Și pentru că a văzut că acest lucru place evreilor, l-a arestat și pe Petru, socotit capul grupului de ucenici. Dar pentru că erau zilele Azimilor, cele 7 zile care succed Paștele iudaic, nu l-a executat imediat, ci l-a aruncat în închisoare și, pentru că știa că Petru și Ioan mai scăpaseră odată (cf. Fa. 4, 1-3), a folosit mijloace extreme: „*l-a pus sub paza a 4 cete de câte 4 soldaţi. Petru era în închisoare, dar Biserica nu înceta să înalţe rugăciuni la Dumnezeu pentru el*" (cf. Fa. 12, 4-5). După obiceiul timpului, Petru era legat între doi soldaţi, restul păzind porţile temniţei. În noaptea dinaintea zilei când trebuia să fie judecat, *Petru dormea*! Ce siguranţă și ce liniște domneau în sufletul lui! Soarta lui era cu totul în mâna Domnului în care se încrezuse din toată inima. Deodată, un înger al Domnului s-a arătat în temniţă, care din întunecoasă s-a umplut de lumină. „*Îngerul a deșteptat pe Petru, lovindu-l în coastă și i-a zis: Scoală-te iute! Lanţurile i-au căzut jos de pe mâini. Apoi îngerul i-a spus: Încinge-te și leagă-ţi încălţămintele. Îmbracă-te în haină și vino după mine*" (Fa. 12, 7-8). Poarta de fier care dădea în cetate s-a deschis singură și îngerul a dispărut. Ce minunată conlucrare a divinului cu umanul. Este felul în care și noi trebuie să colaborăm cu harul. Ce nu putea să facă Petru prin puterile umane, a făcut Dumnezeu prin îngerul Său: au căzut lanţurile, paznicii n-au observat nimic, poarta de fier s-a deschis singură. Ce însă a depins de Petru: să se ridice, să-și ia hainele, să-și lege sandalele, a trebuit s-o facă el, nu îngerul. Când tot lucrul a fost împlinit, îngerul a plecat. De câte ori nu cerem lui Dumnezeu ceea ce putem face singuri! Dumnezeu face și minuni când e nevoie, dar cere de la noi să facem tot ce ne stă nouă în putinţă. După ce și-a venit în fire, Petru și-a zis: „*Acum văd cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său, și m-a scăpat din mâna lui Irod și de tot ce aștepta poporul iudeu*" (Fa. 12, 11). **[2011]**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Duminica Samarinencei.

Lectură biblică: Ev. Io. 4, 5-42, **Ap.** Fa. 11, 19-30

Troparul duminicii: *Cu credinţă venind la fântână Samarineanca, văzându-te pe Tine, apa înţelepciunii: din care bând din destul, Împărăţia cea de sus pentru vecie a moştenit-o, cea vrednică de laudă.*

Io. 4, 5-42. Această întâmplare care prin semnificaţia ei este o parabolă vie am putea-o denumi: parabola confruntării dintre planul imanent și cel transcendent. Samaritenii erau o populaţie mixtă, formată din amestecul dintre evrei și colonişti aduși aici după exilul babilonian. Știința oficială nu se acordă în toate privinţele în ce privește istoria, arheologia sau cultul. Un fapt este sigur. Pe timpul lui Hristos reprezentau un grup etnic și religios distinct de evrei, cu care aceștia din urmă refuzau orice comunicare. Samaritenii și-au fixat locul de cult pe muntele Garizim și nu la Ierusalim și recunoșteau din Scripturi doar Pentateuhul, refuzând tot restul. Îl așteptau pe Moise să revină ca *Taheb* (= „restauratorul", sau „cel ce avea să vină"). Ca teritoriu se găseau între Galileea la nord și Iudeea la sud, astfel că toţi pelerinii galileeni care voiau să ajungă la Ierusalim erau obligaţi să treacă prin Samaria. Așa s-a întâmplat și cu Isus. Era pe la prânz și ucenicii erau plecaţi să procure mâncare. Isus, în arșiţa amiezii, ședea la marginea fântânii lui Iacob. Pe vremea aceea fântânile nu aveau ghizduri și se terminau la nivelul solului, ceea ce putea face să cadă în fântână uneori și animalele. Nu aveau nici un fel de dispozitiv de scoaterea apei, cum suntem obișnuiţi azi. Toţi cei ce voiau să scoată apă veneau de acasă cu un vas asemănător amforei, de gâtul căruia era atașată o funie. Astfel că un trecător ocazional, ca Isus, era în imposibilitate de a scoate apă. Fântâna, funcţională și azi, după 4000 de ani, este adâncă de aproximativ 40 de m, iar apa din ea nu seacă nici vara. Isus cere să bea unei femei samaritence care venise după apă. Femeia îi răspunde ironică: „*Cum tu, care ești iudeu, ceri să bei de la o femeie samarineancă?*" (v. 9). De aici încolo dialogul lui Isus, fie cu femeia samariteancă, fie mai apoi cu ucenicii săi se desfășoară pe două planuri. Întrebările foarte concrete ale femeii și apoi ale ucenicilor capătă din partea lui Isus un răspuns pe un plan superior. La prima vedere este un dialog al surzilor. La comentariile femeii, Isus îi răspunde: „*oricui va bea din apa aceasta îi va fi din nou sete, dar Eu pot să-ţi dau apa vieţii, care nu doar potolește setea biologică, ci poate deveni chiar izvor de apă care ţâșnește în veșnicie*" (cf. v. 10-14). Femeia înţelege totul la modul concret și speră la un avantaj material și confortabil. În pedagogia Sa, Isus mută tema discuţiei, folosindu-se de dorinţa femeii și plecând de la aceasta: „*Du-te, cheamă-ţi bărbatul și revino. N-am bărbat, îi răspunde femeia*" (v. 16-18). Isus a vrut să rezolve nu o situaţie sau o carenţă existenţială temporară, ci, ca de obicei, terapia se adresează omului întreg. Omul întreg este bărbat și femeie. Nici bărbatul fără femeie, nici femeia fără bărbat nu pot fiecare în parte să fie Omul, așa cum L-a creat Dumnezeu. Dacă paraliticul de care ne-am ocupat săptămâna trecută nu avea om, femeia samariteancă nu avea bărbat. În ambele cazuri este viaţă împuţinată, social și biologic în cazul paraliticului, existenţial în cazul acestei femei. În acest moment femeia, văzându-se descoperită în dezordinea ei existenţială, încearcă să deturneze discuţia pe plan teologic. Isus i-o retează însă scurt și-i descoperă esenţa oricărei religii: „*Dumnezeu este Duh și cine I se închină Lui, trebuie să se închine în duh și în adevăr*" (v. 24). Nici aici și nici acolo, nici așa și nici altfel, nu este cultul pe care Dumnezeu îl dorește. Peste tot, așa sau altcumva, dar în adâncul cel mai interior al fiinţei: în Duh și în adevăr! La mărturia femeii care, așa cum notam mai sus, aștepta revenirea lui Moise ca Mesia, Isus face despre Sine o mărturie pe cât de neașteptată, pe atât de limpede: „*Eu, care vorbesc cu tine, sunt Cel așteptat!*" (v. 26). Isus a uitat de sete și parcă nici foame nu-I mai era, după ce ucenicii care s-au întors cu hrană L-au îndemnat să mănânce: „*Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o cunoașteţi; mâncarea mea este să fac voia Celui ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui*" (cf. v. 31-34). A urmat o mare trezire în Samaria, unde Isus a acceptat să rămână două zile pentru a predica Împărăţia lui Dumnezeu și a vindeca. Poate așa se explică reacţia favorabilă a samaritenilor, mai târziu, și la predica apostolilor (cf. Fa. 8, 5-17). Această pagină minunată a Evangheliei ne descoperă o dată mai mult, pedagogia divină a

lui Isus, care-l ia pe om de unde este și-l poartă spre înălţimile cereşti şi-l transformă dintr-un handicapat existenţial într-un închinător al lui Dumnezeu în Duh și în adevăr. **[2009]**

Io. 4, 5-42. După botezul Său, Isus a mai rămas o vreme în Iudeea. Principalul eveniment scos în evidenţă de evanghelistul Ioan este un dialog a lui Isus cu Nicodim (Io. 3, 1-21), care a avut loc în timpul nopţii. După un timp, din cauza tensiunilor crescânde între El și farisei, Isus decide să se întoarcă în Galileea. Între Iudeea la sud și Galileea la nord se găsea ţinutul Samariei, locuit de o populaţie amestecată etnic și considerată de iudei cu totul impură religios și cu care iudeii refuzau orice comunicare. Isus putea alege două drumuri: unul, mai scurt, ce trecea prin Samaria, și altul, mai lung, ce o ocolea prin Perea. Isus a ales drumul mai scurt, de obicei ocolit de evrei. A ajuns la Sihar, unde se găsea o fântână pe care o dăduse patriarhul Iacov fiului său Iosif și care și astăzi este vie. Are deci mai mult de 3500 de ani și este adâncă de peste 40 m. A sosit aici la ora a VI-a (miezul zilei). Ostenit de drum și toropit de căldură s-a așezat la marginea fântânii. O femeie samarineancă a sosit tocmai atunci să scoată apă. Pe atunci fiecare venea cu vasul său de acasă pentru apă. Isus intră în dialog cu această femeie și-i cere de băut. Mirată, dar și ironică femeia Îi răspunde gândindu-se doar în termeni pământești, dar Isus conduce discuţia spre un plan spiritual. El se adresează inimii și-i descoperă femeii răutatea vieţii ei. Cu toate acestea, este prima oară când Isus Își declară calitatea Sa de Mesia. N-a făcut-o nici cu Nicodim și va mai trece un timp până când vor înţelege aceasta și ucenicii Săi. La chemarea femeii (devenită apostol), mulţi samariteni din ţinutul acela au venit și L-au ascultat pe Isus și au crezut în El. La cererea lor, Isus a mai rămas la ei două zile. Nu doar a trecut, ci a și rămas! Cei care L-au ascultat au spus femeii: „*acum nu mai credem din pricina spuselor tale, ci din pricină că L-am auzit noi înșine și știm că acesta este Cristosul, Mântuitorul lumii*” (Io. 4, 42). Prima misiune de care vorbise Isus ucenicilor săi (cf. Io. 4, 34-38) a împlinit-o chiar El. **[2011]**

*

Fa. 11, 19-30. Ne amintim că după omorârea lui Ștefan majoritatea ucenicilor, cu excepţia apostolilor, s-au împrăștiat prin Iudea și Samaria, vestind Cuvântul lui Dumnezeu. Unii dintre ei au ajuns până în Fenicia, în Cipru și Antiohia, dar propovăduiau doar evreilor. Unii însă au propovăduit și grecilor, în Cipru și Antiohia. Referirea la Antiohia pregătește cititorul pentru importanţa acestui oraș în secţiunea următoare.

Antiohia din Siria este unul din multele orașe care purtau acest nume. Antiohia la care face referire textul este cunoscută ca Antiohia de pe râul Orontes, în interiorul continentului la 25 km de mare. Era al treilea ca mărime în Imperiul roman după Roma și Alexandria. În oraș exista o mare comunitate de evrei. Deși corupţia și prostituţia sacră erau în floare aici, Providenţa l-a destinat să fie baza călătoriilor misionare ale lui Pavel în Asia mică.

La vestea că un mare număr de oameni au primit Cuvântul, cei din Ierusalim au trimis la ei pe Barnaba, originar din Cipru și probabil cunoscător al limbii și obiceiurilor lor. Decizia a fost probabil crucială pentru răspândirea Cuvântului între greci (neevrei). Barnaba este caracterizat drept „*un om de bine, plin de Duhul Sfânt și plin de credinţă*” (cf. Fa. 11, 24). Barnaba este menţionat de multe ori în Fa. și în Epistolele lui Pavel. Pentru că lucrarea progresa și tot mai mulţi oameni se alăturau Domnului (cf. v. 24), Barnaba a avut nevoie de ajutor și s-a dus la Tars ca să-l caute pe Saul care trăia aici (cf. Fa. 9, 30). Se pare că unele din suferinţele lui Pavel și revelaţiile la care face aluzie în capitolele 11 și 12 din 2 Cor. s-au petrecut la Tars. Saul a venit imediat și împreună cu Barnaba s-a dus la Antiohia și *un an întreg au luat parte la adunările Bisericii și au învăţat pe mulţi oameni.* ***Pentru prima oară ucenicilor li s-a dat numele de creștini în Antiohia***” (Fa. 11, 26). Acest cuvânt însemna în greceşte „aparţinători la gruparea lui Cristos”. Numele de „creștin” mai este folosit doar de două ori în NT: Fa. 26, 28 și 1 Pet. 4, 16. Biserica se despărţea deci tot mai mult de iudaism. Aici s-a făcut și prima colectă de ajutorare pentru cei din Ierusalim, după o mare secetă profeţită de Agab, în timpul lui Claudiu. **[2011]**.

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Luni.

Lectură biblică: Ev. Io. 8, 42-51, **Ap.** Fa. 12, 12-17

Troparul zilei: *Aș vrea cu lacrimi să șterg zapisul greșelilor mele, Doamne, și toată viața mea de aici înainte prin pocăință bine să-Ţi placă Ţie; dar vrăjmașul mă amăgește și se luptă cu sufletul meu. Doamne, mai înainte de sfârșit, până ce nu pier, mântuiește-mă.*

Io. 8, 42-51. Replicile lui Isus devin tot mai dure pe măsura încrâncenării opoziţiei ascultătorilor care, să nu uităm, sunt cei care au crezut în El. Ceilalţi L-au părăsit deja. Totul, desigur, se joacă în jurul problemei credinţei. Trebuie deci să constatăm că acceptarea de a-L asculta pe Isus nu înseamnă încă și a crede în El. În veacul nostru secularizat este plin de persoane care formal se declară credincioși, merg la biserică, participă la slujbe și chiar – sacrificiu suprem – ascultă și o predică. Totuși, nici n-au de gând să-și schimbe felul de a gândi, mentalitatea, adică să se întoarcă, să se pocăiască. Nu iau din cultul divin decât forma. Sunt ceea ce se numește „creștini" lumești. Acestora li se adresează Isus spunând: „*De ce nu înţelegeţi vorbirea Mea? Pentru că nu puteţi asculta* (a asculta = a auzi și **împlini** totodată) *cuvântul Meu. Voi aveţi de tată pe diavolul și vreţi să împliniţi poftele tatălui vostru, care este ucigașul și mincinosul prin definiţie, iar pe Mine care vă spun adevărul nu Mă credeţi*" (cf. v. 43-44). Păcatul este o robie din care doar Isus ne poate elibera. Libertatea vine din cunoașterea adevărului la care se ajunge prin a-L crede pe Isus și cuvintele Sale, pe care le-a primit de la Tatăl Său ca să ni le descopere. Ele sunt deci Adevăr și Viaţă. Înainte de a ne încheia meditaţia să notăm ceva important. Unii, cu lipsă de delicateţe (ca să mă exprim frumos), descoperă despre alţii lucruri jenante sau urâte, cu pretenţia că spun adevărul. Nu darea în vileag a acestor lucruri, chiar adevărate, dar care pot ucide persoana în cauză, ne va face liberi. Ceea ce ne eliberează este Adevărul și nu bârfele mascate sub numele de adevăr. Când rănim prin neiertare facem pofta tatălui minciunii. În schimb, iertarea aproapelui conduce la pace. **[2009]**

*

Fa. 12, 12-25. În primul verset al acestei pericope se vorbește pentru prima oară de Marcu, colaboratorul atât al lui Pavel în prima sa călătorie misionară, cât mai târziu și al lui Petru, cu care se cunoșteau bine: „*După ce și-a dat seama bine de cele întâmplate, Petru s-a îndreptat spre casa Mariei, mama lui Ioan zis și Marcu, unde erau adunaţi mulţi laolaltă și se rugau*" (Fa. 12, 12). Probabil că Maria era văduvă, deoarece nu se pomenește nimic despre tatăl său și avea o casă mare unde se aduna Biserica din Ierusalim. Acest Marcu este autorul celei de a doua Evanghelii. În primele două secole, Biserica (gr. *Eclesia*, adică Adunarea credincioșilor) se reunea în case particulare și nu în lăcașe speciale destinate cultului. Acestea au fost construite după „pacea Constantiniană". Petru a bătut deci la poarta casei Mariei. O slujnică, Roda (gr. *ródon* = trandafir), i-a recunoscut vocea, dar de tulburare nu a deschis, ci i-a anunţat pe cei din casă. Ei s-au tulburat și au crezut că era îngerul lui Petru. Se credea deci că fiecare om are un înger păzitor. Deși ei se rugaseră pentru eliberarea lui Petru, au rămas surprinși că rugăciunea lor a fost ascultată atât de repede. După ce s-au dezmeticit și au ascultat din gura lui Petru cele întâmplate, Petru s-a dus în alt loc (neprecizat), foarte probabil ca să nu pună în pericol viaţa și siguranţa celorlalţi. În acest timp Irod, aflând de cele întâmplate, i-a ucis pe paznici, dar după un timp a murit lovit de un înger. Este a treia oară când în acest scurt episod se vorbește despre îngeri, fiecare cu rolul și misiunea proprie, dar totdeauna împlinind voinţa lui Dumnezeu.

În ciuda prigoanei „*cuvântul Domnului se răspândea tot mai mult și numărul credincioșilor se mărea*" (Fa. 12, 24). Este al 4-lea raport sintetic despre „starea Bisericii" din cele 7 prin care Luca își desparte ca în niște capitole scrierea Fa. (1) 2, 47; (2) 6, 7; (3) 9, 31; (4) 12, 24; (5) 16, 5; (6) 19, 20; (7) 28, 30-31; care încheie întreaga scriere, într-un moment, înainte de moartea lui Pavel la Roma. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Marţi.

Lectura biblica: Ev. Io. 8, 51-59, **Ap.** Fa. 12, 25-13, 12

Troparul zilei:
Spală-mă cu lacrimile mele, Mântuitorule, că m-am întinat cu multe păcate.
Pentru aceasta și cad înaintea Ta, Milostive:
Greșit-am, miluiește-mă, Dumnezeule!

Io. 8, 51-59. Discursul paralel dintre Isus și iudeii care crezuseră în El continuă, Isus afirmându-și însă și mai insistent divinitatea și misiunea pe care a primit-o de la Tatăl Său: „*Adevărat, adevărat vă spun că dacă păzește cineva cuvântul Meu în veac nu va vedea moartea*" (Io. 8, 51). Această afirmaţie, în loc de a-i conduce la credinţă, îi întărește și mai mult în convingerile proprii. Argumentul lor miop se leagă din nou de Avraam: „*Doar n-ai fi tu mai mare decât Avraam și prorocii care au murit. Cine te crezi Tu că ești?*" (cf. v. 52-53). Isus însă insistă asupra mesajului Său. Cel care este în adevăr nu poate accepta o altă mărturie, nici atunci când este vorba de o situaţie atât de gravă ca destinul veșnic al ascultătorilor, chiar dacă în aparenţă aceștia continuă să asculte mesajul divin. Mă gândesc aici la o greșeală destul de frecventă a celor care propovăduiesc cuvântul Domnului. De câte ori, cu o condamnabilă ușurinţă, sunt gata să „îndulcească" mesajul pe care au mandatul să-l vestească, doar de dragul de a nu contraria pe ascultători. Nu! Chiar dacă este opoziţie: „Nu vouă vi se vor opune, ci pe Hristos Îl neagă" ne spune El, de dragul obiceiurilor (numite pompos „tradiţie") sau al lenei de a-și schimba viaţa și a o conforma voinţei lui Dumnezeu. Dar Isus continuă neabătut: „*Tatăl vostru Avraam a săltat de bucurie că are să vadă ziua Mea: a văzut-o și s-a bucurat*" (v. 56). Obtuzitatea însă pare fără leac: „*N-ai nici 50 de ani și ai văzut pe Avraam? Isus însă a răspuns: „Adevărat, adevărat vă spun că înainte să se nască Avraam EU SUNT!*" (v. 57-58). Au vrut atunci să-L ucidă, dar Isus trecând prin mijlocul lor **s-a ascuns**. Pe ascuns a venit la praznic și în ascuns a plecat, cuvintele Lui însă au rămas și au fost la vedere, au fost lumină pentru cei care le-au primit. **[2009]**

*

Fa. 12, 25-13, 12. Barnaba și Saul au dus ajutoarele adunate de cei din Antiohia pentru fraţii din Iudea care sufereau din cauza foametei: „*Barnaba și Saul, după ce și-au împlinit însărcinarea, s-au întors din Ierusalim, luând cu ei și pe Ioan, zis și Marcu*" (care era văr cu Barnaba, cf. Col. 4, 10) (Fa. 12, 25).

Deși Biserica din Ierusalim a rămas Biserica mamă, Biserica din Antiohia de pe Orontes a devenit centrul activităţii misionare printre greci. Figura lui Petru trece de acum pe planul al doilea, pe primul plan trecând figura lui Saul care va fi numit după numele latin: Pavel. Ne sunt prezentate mai departe personajele principale, conducătorii Bisericii din Antiohia, numiţi proroci, adică predicatori inspiraţi de Duhul Sfânt. Enumerarea începe cu Barnaba și se termină cu Saul. „Pe când slujeau Domnului și posteau, Duhul Sfânt a zis: „*Puneţi-mi deoparte pe Barnaba și pe Saul pentru lucrarea la care i-am chemat*" (Fa. 13, 2). Este a treia din chemările speciale ale lui Pavel. Prima: Pus deoparte la naștere sa, pentru Dumnezeu (Gal. 1, 5), adoua: pentru Evanghelie, la convertire (Rom. 1, 1) și acum, pentru o misiune specială (Fa. 13, 2).

Îndrumaţi de Duhul Sfânt, au coborât în Seleucia, un port aflat la 25 km de Antiohia, de unde au plecat în Cipru, în orașul Salamina, unde probabil că erau mulţi evrei pentru că *au predicat Cuvântul în Sinagogile evreilor*. Au străbătut insula de la est la vest, ajungând în orașul Pafos (160 km de Salamina). Aici au întâlnit un vrăjitor evreu, Elima, care se găsea în preajma procuratorului roman al insulei, pe nume Sergius Paulus. Elima se opunea din răsputeri predicii apostolilor, probabil din motive politice. „*Atunci **Saul, numit și Pavel**, fiind plin de Duhul Sfânt s-a uitat ţintă la Elima, numindu-l, om plin de viclenie', și l-a lovit cu o orbire temporară. Văzând minunea, procuratorul a crezut și a rămas uimit de învăţătura Domnului*" (cf. Fa. 13, 7-12). Este prima minune a lui Saul numit pentru prima oară cu numele său roman Pavel. De acum încolo, Pavel trece pe primul loc în acţiunea din Fa. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Io. 6, 5-14, **Ap.** Fa. 13, 13-24
Încheierea praznicului Înjumătăţirii
A treia găsire a capului Sfântului Ioan Botezătorul.

Troparul zilei: *Cel ce ești sfârșitul, începutul și mijlocul tuturorla înjumătățirea Praznicului ai venit în templu, Hristoase al meu, izvorând mie iertare.*

Io. 6, 5-14. Cum notam și în meditaţia despre umblarea pe apă, minunea înmulţirii pâinilor și Învierea Domnului sunt relatate de toţi cei patru evangheliști, ca dovadă a importanţei. Ea leagă Paștile creștine: moartea și Învierea Domnului, de Pâinea euharistică, de prezenţa materială, dar tainică a lui Isus în mijlocul ucenicilor, până la revenirea Sa. O mare mulţime de oameni, care ascultaseră toată ziua cuvântul Domnului, trebuia hrănită. Erau într-un loc pustiu (nelocuit, nu în deșert, pentru că era multă iarbă acolo). De unde să ia pâine pentru 5000 de bărbaţi plus ceilalţi (deci aproape 10.000). „*Este aici un băiețel care are 5 pâini de orz și 2 pești*, a remarcat Filip, *dar ce este asta pentru atâta lume?*" (Io. 6, 9). Cu 20 de pâini de orz a hrănit cândva prorocul Elisei, ucenicul lui Ilie, 100 de oameni (2 Regi 4, 42-43), dar acum sunt aproape 10.000 și doar 5 pâini de orz și doi pești. Atâta avea la el un copilaș. După obiceiul ebraic, nu erau socotiţi decât bărbaţii. Ei contau. Mai erau și femeile, presupunem multe și copii, care nu contau (!). Isus a ales pe unul care nu conta, a rostit binecuvântarea, iar ucenicii împart pâinile. Au mâncat cu toţii și s-au săturat (ca și în cazul lui Elisei), și au strâns la sfârșit 12 coșuri pline de rămășiţe. Dumnezeu are puterea să înmulţească și cât de puţinul ce I se oferă. Dar trebuie să existe acest „cât de puţin" și dragostea de a-l jertfi. Restul face Dumnezeu. Dacă nu-I oferi nimic, rămâne nimic. Orice număr înmulţit cu zero, dă tot zero. Puţinul în mâna omului rămâne puţin sau, în cel mai bun caz, puţin mai mult. Dar oferit lui Dumnezeu și puţinul devine infinit. Isus întreg, cu umanitatea și divinitatea Sa, este prezent în cea mai mică fărâmă din Pâinea euharistică. Isus leagă totul de jertfa Sa: „*Paștele, praznicul Iudeilor, era aproape*" (v.4). Acum le poate spune: „*Eu sunt Pâinea vieţii*". **[2009]**

*

Fa. 13, 13-24. De aici înainte Pavel preia conducerea. „*Pavel și tovarășii săi au pornit cu corabia din Pafos, și s-au dus la Perga în Pamfilia. Ioan (Marcu) s-a despărţit de ei și s-a întors în Ierusalim*" (Fa. 13, 13). Mulţi exegeţi s-au întrebat asupra motivelor care l-au făcut pe tânărul Ioan Marcu să se întoarcă acasă. Unii se referă la greutăţile drumului pe uscat care trebuia străbătut spre a ajunge la Antiohia din Pisidia traversând munţii, un drum periculos! Alţii au spus că pur și simplu i s-a făcut dor de casă și de mama(!). Ultima variantă mi se pare cea mai plauzibilă. Marcu era obișnuit de copil cu un trai bun. Aveau o casă mare în Ierusalim pe care cu generozitate o puseseră la dispoziţia comunităţii, dar decizia de a lupta cu greutăţile de orice fel, ca aceea a lui Barnaba, care după ce și-a vândut ogorul i-a pus preţul la picioarele apostolilor, sau a lui Pavel care și-a părăsit într-o clipă bunul cel mai de preţ, pe el însuși, schimbându-și cu 180° concepţia de viaţă, era prea mult pentru el. Era deci vorba de o imaturitate spirituală; în ciuda disensiunilor de moment ce le-a produs între Pavel și Baraba (cf. Fa. 15, 37-39), îl vom regăsi pe Marcu la lucru mai târziu, atât cu Pavel, cât și cu Petru. Să fie pentru noi un exemplu și un îndemn de cum trebuie să ne comportăm. Deseori nu putem trece o vreme peste neputinţele noastre, în relaţiile interpersonale, dar dacă există iubire și mai ales dorinţa de a împlini planul lui Dumnezeu, prin răbdare și iertare continuă putem depăși toate dificultăţile.

Ajunși în final la Antiohia Pisidiei, o altă cetate cu același nume ca și Atiohia de pe Orontes, și ea colonie romană, și în care trăia o mare populaţie evreiască, Pavel și Barnaba intră în Sinagogă, și în două sâmbete succesive încep să predice Cuvântul lui Dumnezeu adresat la început evreilor și terminat cu prigoana acestora împotriva lor. Apoi au plecat de la ei, nu fără a lăsa o mulţime de ucenici, atât evrei, cât mai ales greci. Începuse Marea lucrare la care au fost chemaţi. (cf. Fa. 13, 16- 52). **[2011]**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Joi.

Lectură biblică: Ev. Io. 9, 39-10, 9, **Ap.** Fa. 14, 20-15, 4

Io. 9, 39-10, 9.[3]

*

Fa. 14, 20-15, 4. Din Antiohia, Pavel și Barnaba au ajuns în Iconia, o cetate a Licaoniei, unde trăiau păgâni. Pavel a vindecat un olog și a început o mare trezire (cf. Fa. 14, 6-18). La incitarea unor evrei sosiţi pe neașteptate din Antiohia Pisidiei „*au aţâţat noroadele. Aceștia, după ce au împroșcat pe Pavel cu pietre, l-au târât afară din cetate, crezând că a murit. Când l-au înconjurat însă ucenicii, Pavel s-a sculat și a intrat în cetate. A doua zi, a plecat cu Barnaba la Derbe*" (Fa. 14, 19-20).

Pavel și Barnaba au cercetat apoi cetăţile prin care predicaseră, și i-au întărit sufletește: „*El îi îndemna să stăruie în credinţă și spunea că în Împărăţia lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri*" (Fa. 14, 22).

Un lucru deosebit de important este faptul că cei doi apostoli nu s-au limitat doar la partea spirituală, ci au și organizat structural Biserica: „Au rânduit prezbiteri în fiecare Biserică, și după ce s-au rugat și au postit, i-au încredinţat în mâna Domnului în care crezuseră" (Fa. 14, 23). Erau probabil atât evrei, cât și neevrei, „*instruiţi și capabili să instruiască și pe alţii*" (cf. 1 Tim. 3, 6).

Astfel s-a încheiat prima călătorie misionară a lui Pavel și Barnaba. După toate acestea s-au întors în Antiohia pe Orontes, unde au relatat totul ucenicilor și unde au rămas destul de multă vreme (cf. Fa. 14, 26-28). Au străbătut peste 1000 km pe uscat și 800 km pe mare, dar mai ales au demolat zidul despărţitor între evrei și neevrei. Probabil că din Antiohiaa scris Pavel epistola către Galateni, continuând prin scris ceea ce a predicat prin viu grai. Dacă prigoana fizică din afară nu a putut nimici Biserica, diavolul o atacă dinlăuntru: „*Câţiva oameni veniţi din Iudea învăţau pe fraţi și ziceau: Dacă nu sunteţi tăiaţi împrejur, după obiceiul lui Moise, nu puteţi să fiţi mântuiţi*" (Fa. 15, 1). Fraţii au hotărât deci ca cei doi să se întoarcă la Ierusalim și să-i întrebe pe cei din Biserica mamă asupra acestor neînţelegeri. Ajunși la Ierusalim, Pavel și Barnaba au adunat Biserica și au relatat faptele. **[2011]**

3 Comentariu Io. 10, 17-28 la **pg. 92**, sau Lc. 15, 1-10 la **pg. 350.**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Io. 10, 17-28, **Ap.** Fa. 15, 5-12

Troparul zilei: *Doamne, suindu-Te pe Cruce, blestemul nostru cel strămoșesc l-ai șters; și pogorându-Te în iad, pe cei legaţi din veac i-ai slobozit, dăruind nestricăciune neamului omenesc. Pentru aceasta cântând, slăvim Învierea Ta cea de viaţă făcătoare și mântuitoare.*

Io. 10, 17-28. Pericopele de azi și de mâine sunt luate din capitolul 10 al *Evangheliei după Ioan*, în care Isus se proclamă pe Sine drept „Păstorul cel bun". Acest discurs a avut loc după vindecarea orbului din naștere (cap. 9), pe care o vom medita duminica. Fariseii erau prezenți și cercetaseră cu atenție cazul, pentru că minunea avusese loc într-o zi de Sabat. Asemănarea lui Isus cu un păstor era familiară evreilor, care între altele erau păstori de vite și de oi. Totul s-a petrecut în Ierusalim, la praznicul Înnoirii Templului, sărbătoare nebiblică, care se ţinea 8 zile, în cursul lunii decembrie, timp în care evreii până azi aprind în fiecare zi câte o lumânare. Isus se plimba în pridvorul lui Solomon din Templu. Era iarnă. Iudeii L-au provocat insistent să le spună dacă El este Hristosul. Isus le-a răspuns: „*V-am spus, dar nu credeţi, pentru că nu sunteţi din oile mele. Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc, și ele vin după Mine*" (cf. Io. 10, 25-27). Isus este Păstorul cel bun, care îngrijește de oi până la a-Și da viaţa pentru ele **de bună voie**. „*Nimeni*, zice Isus, *nu-mi ia viaţa cu sila, ci o dau Eu de la Mine. Am putere s-o dau și am putere s-o iau iarăși: aceasta este porunca pe care am primit-o de la Tatăl Meu*" (v. 18). Această afirmaţie esenţială care se referă, evident, la jertfa răscumpărătoare a lui Isus de pe cruce și la slăvita Sa Înviere, El o pune într-o antiteză cu păstorii plătiţi, mercenari, care în loc să slujească oilor, se slujesc de ele; le tund, le mulg și le taie. Nu le pasă de oi, ci de ei și de bunăstarea lor vremelnică. Ce-i așteaptă? Să recitească atent capitolul 23 din prorocia lui Ieremia. Ca oi ale turmei Marelui Păstor, să ne bucurăm și să așteptăm cu încredere până când vom fi „o turmă sub unicul Păstor, Isus Hristos". **[2009]**

*

Fa. 15, 5-12. Subiectul cu privire la circumcizia celor care au primit Cuvântul a fost deschis de unii farisei care s-au întors la credinţă, care au afirmat: „*Neamurile trebuie să fie tăiate împrejur și să li se ceară să păzească Legea lui Moise*" (Fa. 15, 5). Apostolii și presbiterii s-au adunat laolaltă ca să vadă ce e de făcut. Data acestui Conciliu este considerată a fi anul 49 d. Cr., adică la cam 10 ani de la întâmplările cu Corneliu (Fa. 10, 1-18). Problema era importantă și de aceea poate „*s-a făcut multă vorbă*", adică au avut loc dezbateri aprinse. Petru a dat dovadă de multă înţelepciune lăsându-i o vreme să discute, pentru a nu da impresia că decizia finală era una prestabilită arbitrar. Apoi a luat cuvântul și a zis: „*Fraţilor, știţi că Dumnezeu, de o bună bucată de vreme, a făcut o alegere între voi, ca prin gura mea Neamurile să audă cuvântul Evangheliei și să creadă. N-a făcut nici o deosebire între noi și ei, le-a curăţit inimile prin credinţă și le-a dat Duhul Sfânt lor, ca și nouă*" (cf. Fa. 7-9). Făcând deci aluzie la revărsarea Duhului Sfânt a spus: „*Acum, dar, de ce ispitiţi pe Duhul Sfânt și puneţi pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici părinţii noștri, nici noi, nu l-am putut purta?*" (Fa. 15, 10). Expresia „ispitiţi pe Dumnezeu" înseamnă să vezi cât de multe îţi poţi permite cu Dumnezeu (cf. Fa. 5, 9). Expresia „jugul" înseamnă obligaţiile pe care cineva și le asumă în mod voluntar cu privire la împlinirea Legii și se referea la prozeliţi, adică la cei care proveneau dintre neamuri și se făceau iudei. Termenul „ucenici" se referă la toţi cei care au crezut în Cristos, evrei sau neevrei. Petru a continuat: „*Ci credem că noi, ca și ei, suntem mântuiţi prin harul Domnului Isus*" (Fa. 15, 11). Interesantă este ordinea enumerării folosite de Petru: „noi, ca și ei", invers decât ar fi folosit-o un evreu, care se considera privilegiat prin faptul că făcea parte din poporul ales. Apoi „*toată adunarea a ascultat pe Barnaba și pe Pavel, care au relatat toate semnele și minunile pe care le-a făcut Dumnezeu prin ei, în mijlocul neamurilor*" (Fa. 15, 12). **[2011]**

Săptămâna a V-a a Sfintelor Paști
Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Io. 10, 27-38, **Ap.** Fa. 15, 35-41

Troparul zilei: *Acestea zice Domnul către samarineancă: de ai fi știut darul lui Dumnezeu și cine este cel ce-ţi zice ţie: dă-Mi apă să beau, tu ai fi cerut de la Dânsul și ţi-ar fi dat ţie să bei, ca să nu mai însetezi în veac, zice Domnul.*

Io. 10, 27-38. Momentul culminant al mărturisirii lui Isus despre Sine și relaţia Sa cu Tatăl se apropie. Această relaţie însă ne include, din voia Tatălui, și pe cei ce cred în Dumnezeu, crezând cuvintelor lui Isus: „*Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc, și ele vin după Mine. Eu le dau viaţă veșnică, în veac nu vor pieri, și nimeni nu le va smulge din mâna Mea. Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decât toţi; și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu.* ***Eu și Tatăl una suntem***" (Io. 10, 27-30). Unitate perfectă. Tatăl și Hristos, una prin natură, noi, oile, Biserica, una cu Tatăl și cu Fiul prin ascultarea în credinţă. Și peste toate, promisiunea fermă care ne dă putere și speranţă: nimeni nu le va putea smulge din mâna Mea. S-a făcut din nou judecată. Cei ce au auzit aceste cuvinte, în loc de convertire, au luat pietre și au aruncat în El. Cât de ușor și cât de ușuratic ne transformăm în justiţiari. De ce oare? Pentru că ne este greu să ne lepădăm de sinele nostru. Cu toate acestea, nu este o altă cale. Dacă vrem cu adevărat să recunoaștem în Isus ceea ce a mărturisit El despre sine: „*Sunt Fiul lui Dumnezeu!*" (v. 36), atunci trebuie să parcurgem împreună cu Isus calea pe care a umblat El: „*Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea și să Mă urmeze*" (Mc. 8, 34). Isus ne spune adevărul și nu ne amăgește cu iluzii. Nu ne-a promis o viaţă îndelungată îmbelșugată și tihnită. El ne-a promis învierea. Trebuie să trecem deci prin moarte și nu orice fel de moarte, ci răstignirea pe crucea pe care ne-am asumat-o, pentru că ne-a fost dată. Era a noastră, noi am acceptat-o liber: „**dacă** voiește cineva". Dacă! De cei ce voiau să-L prindă, Isus a fugit (v. 39), celor care-L urmează însă le-a făgăduit Viaţa în unitate deplină cu Tatăl, aici, acum și în toată veșnicia. Să-I mulţumim! **[2009]**

*

Fa. 15, 13-41. Conciliul din Ierusalim l-am putea numerota în ordinea conciliilor ecumenice ca pe Conciliul „0"; a fost poate cel mai important din istoria Bisericii. El a fost condus de capul Bisericii-mamă din Ierusalim, adică de Iacov, fratele Domnului: „*Când au încetat ei* (Barnaba și Pavel) *de vorbit, Iacov a luat cuvântul și a zis: Fraţilor, ascultaţi-mă!*" (Fa. 15, 13). Bazându-se pe cuvântul profeţilor din VT, a examinat evenimentele înainte de toate în lumina Scripturii. Apoi a dezvoltat ideea aranjând evenimentele în cronologia lor: „*Simon a spus cum* ***mai întâi*** *Dumnezeu Și-a aruncat privirile peste neamuri ca să aleagă din mijlocul lor un popor care să-I poarte Numele*" (Fa. 15, 14). Expresia „mai întâi" este esenţială, pentru că ea afirma că problema fusese deja rezolvată în principiu, **înainte** ca Pavel și Barnaba să pornească în prima călătorie misionară. Apoi a aprobat ideea lui Petru că nu e bine să se pună o greutate nefolositoare pe umerii celor convertiţi dintre Neamuri. A fost de părere împreună cu toţi cei care au participat la Conciliu, fruntași și popor, să transmită celor din Antiohia, în Siria și Cilicia printr-o scrisoare și prin viu grai prin doi delegaţi din Ierusalim: Iuda și Sila, care-i vor însoţi pe Pavel și Barnaba, următoarele: „*Căci s-a părut nimerit Duhului Sfânt și nouă să nu mai punem peste voi nici o altă greutate decât ceea ce trebuie, adică: să vă feriţi de lucrurile jertfite idolilor, de sânge, de dobitoacele sugrumate și de curvie, lucruri de care, dacă vă veţi păzi, va fi bine de voi. Să fiţi sănătoși!*" (Fa. 15, 28-29). Putem socoti că aceste cuvinte constituie primul decret canonic al Bisericii, menit să ordoneze viaţa comună.

Trimișii au dus scrisoarea la Antiohia, întărită prin viu grai și de mărturia delegaţilor din Ierusalim; aceasta a produs o mare bucurie. Dar, cu această ocazie, din pricina unei neînţelegeri între Barnaba și Pavel cu privire la persoana lui Ioan Marcu, s-a produs și o reorganizare a grupurilor misionare: Barnaba și Marcu au plecat în Cipru, iar Pavel și Sila s-au dus în Siria și Cilicia (cf. Fa. 15, 36-41). **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Duminica Orbului din naștere.

Lectură biblică: Ev. Io. 9, 1-38, **Ap**. Fa. 16, 16-34

Troparul duminicii: *La ochii sufletului fiind orbit, la Tine Hristoase, vin, ca și orbul cel din naștere, cu pocăință strigând către Tine: Tu celor dintru întuneric ești lumina cea prealuminoasă.*

Io. 9, 1-41. O precizare chiar de la început. Vă îndemn să citiţi întreg capitolul 9, nu doar până la versetul 38, ci și cele 4 rămase, care sunt cheia înţelegerii întregii întâmplări. Isus, trecând, **a văzut** un orb din naștere. Ucenicii Săi, care văzând atâtea minuni de vindecare săvârșite de Isus, se credeau de acum experţi, l-au întrebat ca „atoateștiutori": „*Cine a păcătuit, el sau părinții săi de s-a născut orb?*" (v. 2). Orice boală este urmarea păcatului, credeau ucenicii. Unele boli sunt ereditare (au păcătuit părinţii), altele sunt urmarea păcatului personal. Aceste două modalităţi, pentru că reprezintă marea majoritate a situaţiilor, în concepţia ucenicilor (și a noastră) ar fi trebuit să acopere întreaga realitate. Și totuși există și excepţii: „*Nici el nici părinții lui n-au păcătuit, ci s-a născut așa pentru a se arăta în el lucrările lui Dumnezeu*" (v. 3). După aceea, fără ca să-I ceară ceva nimeni, nici măcar orbul: „*Isus a scuipat pe pământ, a făcut tină și a uns ochii orbului*" (v. 6). Tot ce iese din gura lui Isus, cuvintele Sale sau saliva Sa, are puteri vindecătoare și restauratoare. Apoi Isus I-a poruncit: „*Mergi și te spală în scăldătoarea Siloamului*" (v. 7). Această scăldătoare se află în Ierusalim, în valea Tyropoeon, la capătul unui tunel subteran de 531 de metri, construit de Ezechia, care aducea apă din pârâul Ghihon, pentru a asigura apa în Ierusalim în caz de asediu. Scăldătoarea se numea așa pentru că era situată lângă satul Siloam, dincolo de valea Chedronului. Acolo l-a trimis pe orbul din naștere să se spele, iar orbul și-a recăpătat vederea. După acest eveniment s-a declanșat o adevărată furtună, o luptă dintre Lege și Realitate. Această luptă este permanent actuală. O ilustrează, mai în glumă, mai în serios și zicala noastră ardeleană: „Măi, vezi că pleacă trenul" (realitatea). „Ce-mi pasă, răspunde ţăranul nostru, biletul este la mine" (legalitatea). Fariseii voiau să-l convingă pe orb de faptul că, în ciuda vindecării miraculoase, aceasta este ilegală, pentru că a fost săvârșită sâmbăta, când după Lege, n-ar fi fost voie. E drept că vezi, dar nu-i legal! Au fost chemaţi părinţii, care într-un fel s-au dezis de fiul lor, transferându-i acestuia toată povara responsabilităţii, de groază să nu fie excluși din grup (sinagogă) (cf. v.22). O lașitate. Și din nefericire de câte ori nu recurgem și noi la asemenea tertipuri. În impertinenţa lor, orbiți de supunerea faţă de lege, chiar când aceasta este în flagrantă contradicţie cu realitatea, fariseii l-au admonestat pe omul nostru spunând: „*Dă slavă lui Dumnezeu, noi știm că omul acesta este un păcătos*" (v. 24). Orbirea, când te iei după legea care servește realitatea, dar nu o determină, este cumplită. Oamenii care se credeau fruntașii religioși ai poporului vor trebui să audă replica, simplă și curajoasă, a unui om simplu: „*dacă este un păcătos, nu știu. Eu una știu: că eram orb și acuma văd*" (v.25). Dar fariseii nu s-au lăsat cu una cu două. L-au întrebat iarăși. De data aceasta au trebuit să audă o mini-predică, o explicare, din partea celui vindecat (v. 30-33). Replica trufașă a orgoliului rănit al fariseilor și rezolvarea agresivă a situaţiei din partea lor nu au întârziat să vină: „*Tu ești născut cu totul în păcat și vrei să ne înveţi pe noi? Și l-au dat afară*" (din adunare) (v. 34). Atunci și acum totul se desfășoară după același tipic. Omul este o ființă socială și dorește comuniunea cu fraţii săi. A-i interzice această relaţionare este un lucru greu de suportat. Nici chiar părinţii orbului nu s-au arătat dispuși să suporte excomunicarea, dovedind că legăturile firești, de rudenie, sunt totuși mai slabe decât nevoia de apartenenţă la o comunitate. Știau asta foarte bine și fariseii care n-au pregetat să se folosească de această manipulare, diabolică în esența sa. Dar când toţi te părăsesc sau te excomunică, pierzi o gloată, dar câștigi un Prieten: „*Isus, **găsindu-l** părăsit de părinți, dat afară din comunitate, l-a întrebat despre problema esențială: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? Cine este acesta? l-a întrebat orbul vindecat. L-ai și văzut, i-a zis Isus. Cel care vorbește cu tine, Acela este, iar omul I-a răspuns: cred, Doamne, și I s-a închinat*" (v. 35-38). Un proces (pentru că fariseii au transpus totul în termeni juridici) care se termină cu o sentinţă. Nu a justiţiarilor, ci a lui Dumnezeu: „*Eu am venit în lumea aceasta, spune Isus, pentru judecată: ca cei ce nu văd să vadă, și cei ce văd, să ajungă orbi*" (v. 39). Citiţi, recitiţi și meditaţi intens mai ales versetele 39-41 ale acestui capitol. Ele nu sunt cuprinse în pericopa zilei, dar sunt esenţiale. **[2009]**

Io. 9, 1-41. Vindecării orbului din naștere Ioan îi consacră întreg capitolul 9 din Evanghelia scrisă de el. Trei lucruri sar în ochi de la început. Primul este întrebarea ucenicilor și răspunsul lui Isus: „*Ucenicii L-au întrebat* – când Isus a văzut orbul -*Învăţătorule, cine a păcătuit: omul acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb? Isus a răspuns: nici el, nici părinţii lui; ci s-a născut așa ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu*" (Io. 9, 1-3). Al doilea aspect, cel mai lung, este miezul acestui eveniment: vindecarea propriu zisă, cercetarea fariseilor, predica ce le-a ţinut-o fariseilor orbul și mai ales că această vindecare a avut loc într-o zi de Sabat. Toate investigaţiile fariseilor și acuzele contra lui Isus pornesc de la o premisă greșită. Dacă lucrarea ar fi de la Dumnezeu, nu s-ar fi încălcat Sabatul (era să scriu Dreptul Canonic!). Era de fapt o confruntare dintre întunericul legalităţii și lumina realităţii peste care stăpân este doar Dumnezeu. Le-a și spus-o Isus: „*Cât sunt în lume, sunt lumina lumii*" (Io. 9, 5). Orbul este semnul că din întuneric se ajunge la lumina adevărată doar prin Cristos. Al treilea și cel mai important aspect este faptul că minunea a avut un singur rost. „*Când l-a întâlnit pe orbul vindecat în Templu, Isus l-a întrebat:* ***Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?*** *El a răspuns: ‚Și cine este, Doamne, să cred în el?'. ‚L-ai văzut, i-a zis Isus, și Cel care vorbește cu tine Acela este'.* ***Cred, Doamne****, i-a zis el și i s-a închinat*" (Io. 9, 36-38). Cheia vederii spirituale, a privirii lumii în lumina realităţii, este credinţa în Isus Cristos, Lumina lumii. „*Apoi Isus a zis: Eu am venit în lumea aceasta pentru judecată: ca cei ce nu văd să vadă și cei ce văd să ajungă orbi*" (Io. 9, 39). Unii farisei de atunci, dar și fariseii actuali, plini de „știinţă", dar mai ales de orgoliu și orbiţi de putere au întrebat: „*Doar n-om fi și noi orbi? Dacă aţi fi orbi, le-a răspuns Isus, n-aţi avea păcat* (compară cu felul în care a început vindecarea: „*cine a păcătuit el sau părinţii lui?*"), *dar acum ziceţi: ‚vedem'. Tocmai de aceea, păcatul vostru rămâne*" (Io. 9, 41). **[2011]**

*

Fa. 16, 16-34. Începând cu capitolul a 16-lea al Fa. intră în scenă două personaje: Timotei și Luca. Primul, Timotei, ne este prezentat explicit (Fa. 16, 1-3). El va deveni nu doar un colaborator al lui Pavel, chiar „*fiul său spiritual preaiubit*". Al doilea rezultă explicit. De aici încolo, Luca relatează faptele la persoana întâia plural, semn că și el a făcut parte organic din grupul de misionari: „*După vedenia aceasta a lui Pavel, am căutat să* ***ne*** *ducem în Macedonia, căci înţelegeam că Domnul ne cheamă să le vestim Evanghelia*"(Fa. 16, 10). Nici Marcu, nici Barnaba nu mai sunt întâlniţi în Fa. după acest eveniment; la fel nici Petru, după Conciliul de la Ierusalim (Fa. cap. 15). Filipi era capitala Macedoniei, primul ţinut evanghelizat al Europei. Se pare că Luca era foarte legat de acest oraș unde probabil și-a făcut studiile de medicină. Ţinutul era o colonie romană și acolo trăiau foarte puţin evrei, pentru că nu aveau sinagogă. Pentru a avea o sinagogă era nevoie de 10 bărbaţi. De aceea, grupul de ucenici se aduna pentru rugăciune la marginea unui râu. După izgonirea unui duh necurat dintr-o sclavă ghicitoare, dar care prin aceasta aducea mare câștig stăpânilor ei, aceștia au asmuţit poporul împotriva lor. Pavel și Sila (în lat. Silvan) au fost bătuţi public și apoi întemniţaţi. În timp ce aceștia erau în închisoare, cântau imnuri de laudă lui Dumnezeu și se rugau, s-a produs un mare cutremur și lanţurile tuturor au căzut. Temnicerul, crezând că toţi au fugit, a vrut să se sinucidă, de teama pedepsei ce l-ar fi ajuns; dar Pavel a strigat la el și l-a liniștit. Temnicerul: „*a cerut o lumină, a sărit înăuntru, și, tremurând de frică, s-a aruncat la picioarele lui Pavel și ale lui Sila; i-a scos afară, și le-a zis: Domnilor, ce trebuie să fac pentru ca să fiu mântuit?*" (Fa. 16, 29-30). Totul s-a petrecut deci în întuneric. Un întuneric atât fizic, cât și sufletesc. Temnicerul ascultase probabil predica lui Pavel. Acesta i-a răspuns: „*Crede în Domnul Isus și vei fi mântuit tu și casa ta*" (Fa. 16, 31), lucru pe care l-a și făcut. I-a dus acasă și a fost botezat el și casa lui. A cerut o lumină naturală, dar a primit lumina supranaturală a Botezului și a fost izbăvit de moartea spirituală.

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Luni.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 11, 47-57, **Ap**. Fa. 17, 1-9

Troparul zilei: *Doamne, păcătuind nu încetez; vrednic de iubirea ta de oameni nu mă știu. Biruiește împietrirea mea, Cel ce singur ești bun, și mă miluiește.*

Io. 11, 47-57. Pericopa evanghelică de azi ne apropie de clipa morţii lui Isus. După învierea lui Lazăr din Betania, al șaptelea și cel mai mare semn pe care l-a săvârșit Isus înainte de mărita Sa Înviere, reacţia Iudeilor a rămas neschimbată. Recunosc faptul că Isus face minuni, dar văd totul doar prin prisma politică. Cu adevărat o orbire. Degeaba au întrebat iritaţi pe Isus: „*Doar n-om fi și noi orbi?*". Isus însă le-a răspuns: „*Dacă aţi fi orbi, n-aţi avea păcat. Dar acum ziceţi: ‚Vedem'. Tocmai de aceea păcatul vostru rămâne*" (Io. 9, 41). Nu există o orbire mai înfricoșătoare decât cea a conștiinţei. Iudeii recunosc că: „*Omul acesta face minuni. Dacă-l vom lăsa vor veni Romanii și ne vor nimici și locul și neamul*" (Io. 11, 47-48). Au prorocit fără să vrea. Romanii au venit și au nimicit locul și au împrăștiat neamul în tot Imperiul. Caiafa, în calitatea sa de mare preot al poporului în anul acela, a profetizat și el, aplicând tipicul raţionament politic, utilizat de toţi care se amăgesc că ei conduc și nu vor să știe de Dumnezeu. „*E mai bine să moară un om pentru popor, decât să piară tot neamul*" (v. 50). Acest mod de gândire are însă un defect major, oricât ar părea de bine intenţionat și de util: „*Împăraţii pământului...se sfătuiesc împreună împotriva Domnului și a Unsului Său, dar...Cela ce șade în ceruri râde. Domnul își bate joc de ei*" (cf. Ps. 2, 2-4). Decizia Sinedriului (a Parlamentului) a fost radicală: „*Din ziua aceea au hotărât să-L omoare*" (v. 53). Se apropia ceasul hotărât de Tatăl. Într-adevăr, și Isus dorea același lucru: „că e mai bine să moară un om nu numai pentru neamul evreiesc, ci și pentru întreaga omenire. Și nu a făcut-o constrâns, ci liber, de bunăvoia Sa. Prin moartea Lui suntem vii, datorită măritei Sale Învieri. În El putem contempla limpede slava lui Dumnezeu, „*slavă ca a singurului născut din Tatăl, plin de har și de adevăr*" (Io. 1, 14). **[2009]**

*

Fa. 17, 1-15. După ce au fost eliberaţi din închisoarea din Filipi „*Pavel și Sila au trecut prin Amfipolis și Apolonia și au venit în Tesalonic, unde era o sinagogă a iudeilor. În trei zile de Sabat, după obiceiul său, a vorbit cu evreii, dovedind din Scripturi că Mesia, după ce va trebui să pătimească, va învia din morţi, concluzionând: și acest Isus este Cristosul (Mesia)*" (Fa. 17, 1).

Distanţa de la Filipi la Tesalonic (astăzi Salonic, în Grecia) este de aproximativ 160 km. În Amfiposis și Apolonia, aflate la o distanţă de aproximativ 50 km una de cealaltă pe Via Egnatia, cu siguranţă nu existau sinagogi. Timpul cât au stat Pavel și Sila la Tesalonic cu siguranţă a fost mai lung de trei săptămâni (trei Sabaturi succesive). În aceste Sabaturi, ei au predicat evreilor, dar apoi, cum rezultă din context, s-au adresat grecilor. Ca urmare a predicii din Sinagogă „*unii din evrei, împreună cu o mare mulţime de greci temători de Dumnezeu și multe femei de frunte au crezut și au trecut de partea lui Pavel și Sila*" (Fa. 17, 4). Dar iudeii care nu crezuseră au aţâţat pe locuitori și împreună cu alţi oameni fără căpătâi au asmuţit mulţimea împotriva lor. I-au căutat în casa lui Iason, poate o rudă a lui Pavel (cf. Rom. 16, 21), dar pentru că nu i-au găsit, l-au luat pe Iason, pe care nu l-au eliberat decât pe baza unei cauţiuni. „*Fraţii au trimis îndată, noaptea, pe Pavel și Sila la Berea*" (v. 10/a). Berea se afla la aproximativ 75 km la sud-vest de Tesalonic. Au intrat imediat în sinagogă și au început să predice. Iudeii de aici erau mai îngăduitori, dar cei din Tesalonic au venit și au aţâţat poporul și aici: „*Atunci fraţii l-au pornit pe Pavel spre mare ducându-l până la Atena; Sila și Timotei au rămas la Berea, după care fraţii s-au întors la Berea cu însărcinarea de a-i trimite pe Timotei și Sila cât mai curând la Atena*" (cf. Fa. 17, 14-15). Predica lui Pavel, rostită în Atena, de care ne vom ocupa în cele ce urmează, este de-a dreptul extraordinară. Este o mostră de confruntare între teologie și filozofie. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Marţi.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 12, 19-36, **Ap**. Fa. 17, 19-28

Troparul zilei:
Mulțimile greșelilor mele trece-le cu vederea, Doamne, Cel ce Te-ai născut din Fecioară;
Și șterge toate fărădelegile mele, dându-mi hotărâre de pocăință, ca un singur Iubitor de oameni
și mă miluiește.

Io. 12, 19-36. Isus se află la Ierusalim în ultima etapă a călătoriei Sale pământești. „*Cu 6 zile înainte de Paște*" (Io. 12, 1) se afla în Betania, unde i se pregătise o cină. Maria i-a uns picioarele, iar a doua zi (v. 12) Isus a intrat triumfal, călare pe un asin, în Ierusalim. Cu regret parcă, fariseii constată: „*Vedeţi că nu câștigaţi nimic: iată că lumea se duce la El*" (v. 19). Dacă poporul evreu ca întreg L-a refuzat și nu L-a primit, în schimb se interesau de El „niște greci" care voiau să-l vadă. S-au adresat lui Filip, care împreună cu Andrei L-au anunţat pe Isus. Și Andrei și Filip aveau nume grecești și poate că știau grecește, erau în fond din Galilea, zonă cu o populaţie mixtă. Prin refuzul evreilor și dorinţa grecilor de a-L vedea, Isus a recunoscut că sosise ceasul pentru ultimul și esenţialul episod al misiunii Sale (v. 23). Urmează un scurt comentariu recapitulativ al raportului dintre viaţa pământească, Viaţa veșnică și hotarul dintre ele: moartea. O moarte care nu este pieire, ci transformare: ca să aducă roadă, grăuntele de grâu mai întâi trebuie să moară. Isus se tulbură. Să ceară de la Tatăl izbăvirea de moarte? „*Dar tocmai pentru aceasta am venit până la ceasul acesta*" (v. 27). A cerut deci o confirmare, iar aceasta a venit prin glasul Tatălui: „*L-am proslăvit și încă Îl voi mai proslăvi!*" (v. 28). Unii au auzit doar un tunet. Îţi trebuie discernământ spiritual, lumina divină a lui Hristos, nu doar pentru a vedea unde calci, ci și pentru a înţelege ce auzi. „*După ce voi fi înălţat de pe pământ, voi atrage la Mine pe toţi oamenii*" (v. 32). Era vorba de înălţarea pe cruce, momentul decisiv al misiunii Sale pe pământ. După ce a rostit aceste cuvinte, „Isus a plecat și S-a ascuns de ei" (v. 36 b). Totul se petrece nu când vor oamenii, ci când vrea Tatăl. Așa este și în viaţa noastră. Să nu ne temem deci. Totul la timpul său. **[2009]**

*

Fa. 17, 16-34. Pavel a ajuns deci la Atena. Deși decăzuse din perioada de înflorire (sec. al V-VI î. Cr.), orașul era chiar și așa un centru cultural de referinţă pentru întreaga lume de atunci. În această cetate, Pavel a purtat o luptă pe două fronturi: pe de o parte cu evreii pe care îi găsea în Sinagogă, pe de altă parte cu filosofii din Agora, piaţa în care se adunau atenienii să dezbată problemele publice și filosofice. În Sinagogă, Pavel se folosea în predicare de metoda clasică, dovedind din Scriptură că Isus este Mesia cel așteptat. Interesantă este însă metoda folosită cu filosofii. Primii adversari ai lui Pavel în Agora au fost filosofii epicurieni și cei stoici. Oricât de ciudat ar părea pentru urechile neavizate, epicurienii căutau plăcerea în evitarea exceselor și a fricii de moarte prin căutarea liniștii, eliberarea de durere și iubirea de oameni, similar „călugărilor" de azi. Stoicii, urmași ai lui Zeno (320-250 î. Cr.), erau panteiști și credeau că istoria era condusă de un „Scop". Omul trebuia deci să fie în armonie cu acest „Scop". Această atitudine ducea la autosuficienţă și mândrie. Erau similari „intelectualilor" de azi. Toţi aceștia îl ascultau pe Pavel, considerându-l un „palavragiu", adică un tip care compilează luând de ici și acolo cunoștinţe, pe care le prezintă apoi ca pe propria concepţie de viaţă, similar „google-iștilor" de azi. Toţi aceștia l-au luat pe Pavel și l-au dus în Areopag, un for decizional, a cărui putere se reducea în timpul acela la supravegherea religiei și educaţiei. Ţinta predicii lui Pavel (Fa. 17, 22-31) era clară: Dumnezeu Creatorul S-a revelat pe sine oamenilor prin creaţie, dar nu locuiește în case făcute de mâini omenești (era pe placul epicurienilor) și dă viaţă oamenilor, care trebuie să trăiască după legile Lui (pe placul stoicilor). A vorbit deci despre „păcat" (să se pocăiască), despre „dreptate" și despre „judecată". Dovada este că Dumnezeu **L-a înviat din morţi pe Isus**, Trimisul Său. „*Când au auzit ei de învierea morţilor, unii își băteau joc de el, iar alţii: Despre învierea morţilor, au zis, te vom asculta altă dată*" (Fa. 17, 32). **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Io. 12, 36-47, **Ap.** Fa. 18, 22-28
Încheierea Sărbătorii Paștelui

Troparul zilei:
Sus la Tatăl, Hristos se înalță și duce trupulpe care l-a luat dintre noi. Pe Dânsul să-l preaslăvim astăzi, cu laude, Cântându-I cântare de biruință.

Io. 12, 36-47. Astăzi este încheierea sărbătorii Sf. Paști. La vecernie se ridică de pe altar Sf. Epitaf cu imaginea punerii în mormânt a lui Isus, care se afla acolo din Vinerea Mare, adică de exact 40 de zile. Simbolic, ne pregătim pentru Înălţarea Domnului nu doar pe cruce, ci întoarcerea sa în ceruri, de unde a venit, înălţând împreună cu El și natura noastră omenească pentru a o îndumnezei. Isus este gata să-și termine lucrarea pe care I-a încredinţat-o Tatăl. Pe pământ, aici jos, a început deja judecata, pe care o face Cuvântul Tatălui. Isus n-a venit să judece, ci să mântuiască. Să fie o lumină pentru ca cei ce cred că „*porunca Tatălui este viață veșnică*" (v. 50). Nu tot poporul, în bloc, L-a respins însă pe Isus. Ba chiar „*unii dintre fruntași au crezut în El; dar de frica fariseilor, nu-L mărturiseau pe față, ca să nu fie dați afară din sinagogă. Căci au iubit mai mult slava oamenilor decât slava lui Dumnezeu*" (v. 42-43). Cât de contraproductivă poate fi pentru mântuirea noastră atenţia la propria siguranţă existenţială. Omul este o fiinţă socială și se simte bine în prezenţa semenilor. Are nevoie de sentimentul de apartenenţă la un grup. Se simte mai tare și mai sigur în grupul din care face parte. Este greu să fii singur. Repet: Îndreptarea interioară vine din credinţă, dar mântuirea vine din mărturisirea publică a acestei credinţe. Cu orice preţ! Fariseii se credeau exponentul unic și infailibil al acestei religiozități exprimată prin cultul public. Este calea comună, dar nu singura. Unii n-au crezut, alţii au crezut, dar n-au avut curajul s-o mărturisească public. Suferinţa martiriului poate fi exterioară, trupească, dar poate fi și interioară, nevăzută. Decât cu grupul, chiar religios, și afară din Domnul, mai bine singur și trăind în Dumnezeu. „*Cine poate să primească lucrul acesta, să-l primească*" (Mt. 19, 12 b). **[2009]**

*

Fa. 18, 22-28. Predica lui Pavel nu a avut succes. Grecii, „intelectualii" de azi, nu au dat dovadă, nici atunci și nici acum, de o mare deschidere de inimi și i s-au s-au alăturat doar puţini. În Atena nu s-a putut crea o comunitate de ucenici, ci doar vreo doi, trei au acceptat punctul de vedere a lui Pavel. Din Atena, Pavel a plecat în Corint. Acolo era o comunitate de evrei. El s-a ataşat de soţii Aquila și Priscila, evrei reveniţi din Roma după izgonirea acestora din capitala Imperiului, sub Claudiu. În Corint, i s-au alăturat din nou Timotei și Sila, și predicau în Sinagogă. Au rămas aici un an și jumătate. Predica lor a avut succes și a luat naștere Biserica din Corint. Evreii s-au opus însă cu îndârjire i-au alungat. A plecat de acolo și a ajuns la Efes, în Asia. Pavel s-a dus mai departe spre Ierusalim, pentru că făcuse o juruinţă, voind să petreacă Paștele acolo. Din Efes la Cezarea este o călătorie de 900 km, apoi o bună bucată de drum pe jos (40-50 km) până la Ierusalim. I-a lăsat în Efes pe Aquila și Priscila. „*În Efes, a venit un iudeu numit Apolo, de neam din Alexandria (Egipt), care avea darul vorbirii și era tare în Scripturi*" (Fa. 18, 23). Acest personaj avea să joace un rol însemnat în viaţa Bisericii din Corint. „*Apolo era învăţat în ce privește Calea Domnului, avea un duh înfocat și vorbea și învăța amănunţit pe oameni despre Isus, măcar că nu cunoștea decât botezul lui Ioan. Auzindu-l în sinagogă, Aquila și Priscila l-au luat la ei și i-au arătat mai amănunţit Calea lui Dumnezeu*" (cf. Fa. 18, 25-26). Doctrina lui Apolo cu privire la Isus era corectă, dar incompletă. Nu se spune nimic cu privire la faptul dacă Apolo a fost sau nu botezat în numele lui Isus, ca ceilalţi adepţi ai „Căii" din Efes, despre care vom vorbi mai târziu. Apolo dorea să ajungă în Ahaia, decizie încurajată de ceilalţi. Predica lui în Efes și apoi în Corint (Ahaia) era atât de puternică, încât în Biserica din Corint a luat naștere o facţiune, despre care mai apoi Pavel vorbește în Epistola sa (cf. 1 Cor. 1, 12-13). „*El înfrunta cu putere pe iudei înaintea poporului, dovedind din Scripturi că Isus este Cristosul*" (Fa. 18, 28). **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos (ziua Eroilor)
Joi.

Lectură biblică: **Ev**. Lc. 24, 36-53, **Ap**. Fa. 1, 1-12

Troparul sărbătorii:
Înălţatu-te-ai întru mărire, Hristoase Dumnezeul nostru,
Bucurie făcând învăţăceilor Tăi cu făgăduinţa Duhului Sfânt,
Încredinţându-se ei prin binecuvântare,
Că tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Răscumpărătorul lumii.

Lc. 24, 36-53. După ce S-a arătat pe drumul Emausului la cei doi ucenici, care s-au întors la Ierusalim, pe când vorbeau aceştia cu ceilalţi ucenici, Isus însuşi a apărut între ei şi i-a salutat: „*Pace vouă*!" şi pentru că ei erau tulburaţi, a vorbit cu ei, le-a arătat mâinile şi picioarele care purtau semnele rănilor, a mâncat în faţa lor şi „*le-a zis: Iată ce vă spuneam când eram cu voi, că trebuie să se împlinească tot ce este scris despre Mine în Legea lui Moise, în proroci şi în Psalmi. Aşa este scris şi aşa trebuia să pătimească Hristos şi să învieze a treia zi dintre cei morţi*" (Luc. 24, 44-46 şi urm.). La fel ca şi în cazul lui Toma, Isus nu se mulţumeşte cu o legătură generală, teoretică, simbolică sau cum vreţi să-i mai spuneţi. Isus doreşte o legătură personală între El şi ucenicul său. Se coboară şi se pliază pe omul cu care stă de vorbă, pe dubiile sale, pe neputinţele sale, pe puţina lui credinţă, pentru ca să împlinească totul, pentru ca să îndepărteze răul. Spune o zicere latină. „Bonum ex integra causa, malus e qamvis defectu" (binele provine din întreg, răul provine dintr-o lipsă). Isus nu poate lăsa ca ceva să fie lipsă în mărturia pe care ucenicul o are faţă de El şi pe care apoi trebuie să o comunice, să o propovăduiască celorlaţi. Isus trebuie să se întoarcă la Tatăl, care L-a trimis, dar nu fără promisiunea Duhului Sfânt, Unul din Treime, care din Tatăl purcede şi pe care Fiul ni-L trimite, pentru ca să ne conducă în **tot** adevărul. Doar când toate acestea au fost împlinite, în fapt sau în promisiune divină, Isus se poate întoarce acolo de unde a venit şi la Cel care L-a trimis, pentru a-Şi continua lucrarea de îndumnezeire a omului, a înălţării omului până la Dumnezeu. Dar, zice Isus, nu vă lăsaţi purtaţi pe aripile entuziasmului şi bucuriei: „*Rămâneţi în cetate până veţi fi îmbrăcaţi* ***cu putere de sus***". Puterea şi elanul pe care ni-l dau bucuria firească nu sunt de ajuns pentru misiune. Trebuie să aşteptaţi, să aveţi răbdare, pentru a putea primi puterea ce va face posibilă împlinirea misiunii la care aţi fost chemaţi şi la care vă trimit. Abia acum „*şi-a ridicat mâinile şi i-a binecuvântat, S-a despărţit de ei şi a fost înălţat la cer*" (v. 50-51). Despărţirea de cineva drag provoacă de obicei durere şi întristare. Experimentăm aceasta fie că este o despărţire temporară, fie că este una de foarte lungă durată, ca la moartea unei fiinţe dragi. În cazul ucenicilor, asistăm la o reacţie psihologică paradoxală: „*După ce I S-au închinat, s-au întors la Ierusalim cu o mare bucurie*" (v. 52). Aici a lucrat taina: Hristos S-a întors la Tatăl, dar a rămas cu ei şi cu noi. În periodica noastră reunire, pentru a celebra în spirit şi în adevăr prezenţa lui Isus între noi în comuniunea Euharistică, preotul pregătindu-se să înalţe Sfintele Taine, spune: „Cela ce sus împreună cu Tatăl şezi, şi aici cu noi în chip nevăzut petreci...". Isus Hristos, ieri, azi şi în veci este acelaşi.

Prin Înălţarea la ceruri şi prin aşezarea Sa la dreapta lui Dumnezeu Tatăl, Isus a înălţat de fapt natura umană la ceea ce era aceasta înaintea căderii în păcat. Aşa ne învaţă şi Sfinţii Părinţi: Dumnezeu este prin natură ceea ce omul devine prin har. Adică Dumnezeu l-a împărtăşit pe om cu Sine însuşi şi aşezându-l la dreapta, l-a făcut egalul Său. Teribilă taină şi care arată deplina biruinţă a lui Dumnezeu asupra răului. Totul este nu doar restaurat, ci am putea spune recreat într-o măreţie de neînchipuit.

Poate din această cauză românii îi celebrează în această zi pe eroii neamului, care, prin biruinţa asupra situaţiilor potrivnice: invazii, războaie, lupta cu ideologiile stanice, s-au asociat într-un fel marii biruinţe a lui Isus asupra diavolului şi a morţii. Dintre toate componentele sufletului omenesc, în Biblie accentul principal este pus de Dumnezeu pe memorie. Să nu uiţi, să-ţi aduci aminte de ziua de odihnă, să faceţi aceasta întru pomenirea Mea, sunt doar câteva expresii prin care Dumnezeu ne recheamă atenţia asupra importanţei memoriei. Ce nu există în memoria mea, pentru mine nu există în nici un fel. Memoria unui

neam este coloana sa vertebrală. Cine-și uită eroii se leapădă de istorie, iar un popor fără istorie este pur și simplu inexistent. Cu înţelepciune a rânduit Biserica noastră să asociem cele două biruinţe. Cea veșnică a lui Isus și cea temporară a celor mai buni dintre noi. Să ne aducem aminte de ei, măcar o dată pe an, să le pomenim jertfa și să-i cinstim precum se cuvine. **[2009]**

Lc. 24, 36-53. Înălţarea Domnului și Pogorârea Duhului Sfânt sunt relatate doar de Luca, la sfârșitul Evangheliei scrisă de el și apoi în Faptele Apostolilor. Acest lucru conduce la concluzia că cele două scrieri ale lui Luca erau la început o singură operă, care ulterior, din raţiuni didactice sau liturgice, a fost împărţită în două. Textul Apostolului și al Evangheliei de azi se completează reciproc.

După cina cu cei doi ucenici de pe drumul Emausului, relatată doar în *Evanghelia după Luca* (Lc. 24, 13-35), cei doi s-au întors în Ierusalim și au spus tuturor celor adunaţi ce li se întâmplase. „*Pe când vorbeau ei astfel, însuși Isus a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă! Plini de frică și de spaimă, ei credeau că văd o fantomă*” (Lc. 24, 36-37). Ca și la Cina cea de taină și la cina din Emaus, la fel și acum își manifestă prezenţa reală tot într-o cină. După ce le-a arătat mâinile și picioarele care purtau semnul răstignirii, le-a cerut de mâncare și **a mâncat împreună cu ei**. Isus a dorit să rămână cu noi până la a doua Sa venire în mod euharistic, în gestul comuniunii, la o masă servită împreună. În cadrul acesta intim, Isus a repetat cuvânt cu cuvânt ceea ce le-a spus celor doi ucenici pe drumul Emausului (cf. Lc. 24, 44-47), le-a deschis ochii pentru a pricepe Scripturile, le-a poruncit să rămână în Ierusalim până se va revărsa peste ei „făgăduinţa Tatălui”, adică Duhul Sfânt, și le-a dat o sarcină: „*Voi îmi veți fi mie martori ai acestor lucruri!*” (Lc. 24, 48). Luca este singurul care relatează în Evanghelia scrisă de el Înălţarea Domnului, legând astfel Învierea lui Isus de istoria Bisericii Sale. Înălţarea Domnului și despărţirea fizică a ucenicilor de Isus, așa cum L-au cunoscut ei până atunci, era necesară pentru că altfel Duhul Sfânt, Mângâietorul, nu ar fi venit peste ei (cf. Io. 16, 7), dar El va trăi fizic între noi, până la revenirea sa în forma Comunităţii reunite pentru a celebra Euharistia. **[2011]**

*

Fa. 1, 1-12. „*Deci apostolii, pe când erau strânși laolaltă, L-au întrebat: Doamne, în vremea aceasta ai de gând să așezi din nou Împărăția lui Israel?’. El le-a răspuns: Nu este treaba voastră să știți vremurile (gr. cronos), sau soroacele (gr. kairos); pe acestea Tatăl le-a păstrat sub stăpânirea Sa*” (Fa. 1, 6-7). În limba greacă, există trei expresii pentru timp: „Cronos” este timpul în scurgerea sa continuă, „kairos” este ceea ce am putea numi „timpul potrivit”, adică momentul când un lucru trebuie să se întâmple pentru a-și dezvolta toate potenţialităţile, și „eonos” care este veșnicia, adică împlinirea, când timpul nu mai există așa cum îl percepem noi, sau mai bine zis nu mai există timpul pentru că nu mai e mișcare.

Isus S-a întrupat pentru ca luând asupra Sa natura umană să poată muri. Apoi, călcând cu moartea pe moarte, să Învieze. S-a ridicat cu trupul la cer, de unde a coborât, și S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu Tatăl, pentru a ne putea trimite pe Duhul Sfânt și a trăi astfel El însuși, fizic, în Biserica Sa, prin Comunitate și Euharistie, până când va reveni și o va duce în cer, pentru că: „*Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, slavă pe care mi-ai dat-o Tu, Fiindcă Tu M-ai iubit* ***înainte*** *de întemeierea lumii*” (Io. 17, 24). Viaţa este cunoaștere. Viaţa veșnică este cunoașterea izvorului vieţii, adică Tatăl. Recunoașterea acestui lucru (recunoștinţă = mulţumire) este euharistia, adică prezenţa tainică, dar materială a lui Isus în Biserica Sa, adică în Comunitatea care celebrează, după porunca lui Isus, această Euharistie. Iată, pe scurt, taina lui Isus și planul mântuirii noastre, adică eliberarea noastră din constrângerile la care am fost supuși datorită păcatului omenesc.

În Biserica Bizantină din România, Ortodoxă și Greco-catolică, în ziua Înălţării Domnului sunt pomeniţi eroii neamului, adică toţi aceia care și-au vărsat sângele, ca într-un martiriu comun „pe toate câmpurile de luptă, în lagăre, închisori și pe străzi, pentru libertatea și demnitatea noastră”. Să ne amintim de ei și să-i cinstim, pentru că toţi aceștia s-au unit cu Jertfa lui Cristos în mod liber și din convingere, adică din dragoste curată, unindu-se astfel cu toţi aceia pe care i-au iubit, prieteni și dușmani deopotrivă. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Vineri.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 14, 1-11, **Ap**. Fa. 19, 1-12
După Înalţare

Troparul zilei: *Strălucit-a ziua cea de bucurie, Și întru totul luminată a dumnezeieștii Înălțări la ceruri a Stăpânului, luminând toate.*

Io. 14, 1-11. Acest discurs care se întinde în *Evanghelia după Ioan* pe trei capitole (14, 15 și 16), Isus L-a rostit după Cina cea de taină. Iuda plecase deja ca să-L predea autorităţilor: „*Iuda, după ce a luat bucăţica, a ieșit afară în grabă. Era beznă*" (Io. 13, 30). În Isus este lumină, afară (în lume) este beznă. De aceea ne îndeamnă Isus: „*Rămâneţi în Mine și Eu voi rămâne în voi*" (Io. 15, 4 a). O despărţire este o despărţire. Întristarea ce ne-o provoacă ea este greu compensată chiar de speranţa revederii. De aceea, Isus își începe discursul așa: „*Să nu vi se tulbure inima. Aveţi credinţă în Dumnezeu și aveţi credinţă și în Mine*" (Io. 14, 1). După patima, moartea și Învierea Sa, Isus S-a înălţat la cer, unde Își continuă lucrarea. În mentalul popular, asociem munca, lucrul, cu oboseala, neplăcerea și uneori chiar cu suferinţa. Dincolo este altfel, zicem noi, deci e o veșnică veselie și „distracţie", fie ea și spirituală. Isus ne previne și ne explică, atât cât putem pricepe acum și aici, că „dincolo", în Împărăţia lui Dumnezeu, activitatea nu doar continuă, dar își atinge culmile de „eficienţă", dar fără neplăcerile de aici pe care le implică munca: oboseala, etc. Isus se întoarce la Tatăl ca să-și continue și să împlinească până la ultimile consecinţe lucrarea pentru noi. Ne spune: „*În casa Tatălui Meu sunt multe locașuri. Dacă n-ar fi așa v-aș fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc, după aceea Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu, să fiţi și voi (cu Mine)*" (Io. 14, 2-3). Și soarta noastră după ce ne vom muta la Domnul va fi asemănătoare: „*Bine, rob bun și credincios în puţinul ce ţi s-a dat. Primește cârmuirea a 10 cetăţi*" (Luc. 19, 17). Aici a lucrat puţin, dincolo va lucra mult. Dacă n-ar fi așa, Isus ne-ar fi spus. Să ne străduim deci să facem bine ce am primit aici, pentru ca să primim lucrul nostru cel adevărat, în slava Tatălui și în bucuria nespusă de a fi cu Isus, nu tainic, ci la vedere, nu un timp, ci toată veșnicia. **[2009]**

*

Fa. 19, 1-12. Dacă în prima sa călătorie misionară baza acţiunilor era stabilită în Antiohia de pe Orontes, în cea de a treia călătorie misionară centrul s-a mutat la Efes. Efesul era un oraș înfloritor în timpul lui Pavel, unde exista un templu al zeiţei Artemis (lat. Diana). Era una din cele 7 minuni ale lumii antice, având dimensiuni impresionante, de circa patru ori mai mare decât Partenonul din Atena. Efesul era cel mai important oraș din Asia mică. După cum vedem, Pavel își fixa de fiecare dată centrul misionar în capitala unei regiuni, de unde apoi umbla din loc în loc pentru a predica. Antiohia, Atena, Efes și la urmă Roma, au fost centrele de unde se răspândea Cuvântul lui Dumnezeu în tot teritoriul Imperiului roman, Oicumena, adică lumea locuită și civilizată de atunci. O lume limitată din jurul Mării Mediterane, globalizată, în care domnea legea Dreptului roman și cultura grecească.

În Efes, exista o comunitate de evrei și o sinagogă. Se pare însă că cei ce crezuseră în Cristos erau ca și Apolo, botezaţi doar cu botezul lui Ioan: „*Pe când Apolo era în Corint, Pavel, după ce a trecut prin ţinuturile Asiei, a ajuns la Efes. Aici a întâlnit pe câţiva ucenici*" (Fa. 19, 1). Pavel le-a adresat o întrebare: „*Aţi primit voi pe Duhul Sfânt? Ei i-au răspuns: Nici n-am auzit măcar că a fost dat un Duh Sfânt"* (Fa. 19, 2). Pavel i-a luminat și i-a botezat în Numele lui Isus, și-a pus mâinile peste ei, după care aceștia au primit Duhul Sfânt cu semnele exterioare aferente. Se pun două întrebări. Prima, Apolo nu a fost rebotezat, doar catehizat și făcea parte deplin din Comunitatea creștină. A doua, de unde suspecta Pavel că cei din Efes nu aveau Duhul Sfânt? Răspunsul la prima întrebare rămâne în suspensie. Răspunsul la cea de a doua întrebare poate fi că această comunitate era formată din „*cam 12 bărbaţi*" (v. 7); suficientă pentru a forma o sinagogă, dar care nu se înmulţea. Duhul Sfânt nu lucra și nu se forma deci Biserica. Pavel a stat cam doi ani în Efes, i-a despărţit pe ucenici de iudei și învăţa tot poporul în casa unui filosof, numit Tiran, făcând și minuni. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Sfintelor Paști
Sâmbăta.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 14, 10-21, **Ap**. Fa. 20, 7-12
După Înalţare

Troparul zilei:
Suitu-Te-ai la Părintele Tău, Îndurate,
De unde nu Te-ai despărţit, și ai înălţat firea cea de jos, Stăpâne.

Io. 14, 10-21. Această secţiune Isus o dedică raportului dintre El, Tatăl și Duhul Sfânt, pe care Îl promite celor ce vor crede în El. Câtă vreme Isus este la Tatăl, nu ne va părăsi. El ne pregătește un loc, dar este în același timp cu noi, iar dovada acestui lucru este că El: „*ne va trimite un alt Mângâietor, adică pe Duhul Sfânt, Duhul adevărului, pe care lumea nu-L poate primi, pentru că nu-L vede și nu-L cunoaște; dar voi Îl cunoașteți, căci rămâne în voi și va fi în voi*" (Io. 14, 16-17). De data aceasta se face un pas înainte. Prin credinţă, suntem legaţi de Isus, și chiar în absenţa lui fizică, El va rămâne în noi și va lucra în noi. Putem fi încredinţaţi de lucrul acesta prin faptul că orice vom cere în numele Lui o va face, pentru că o cerem după voinţa lui Dumnezeu. Acest lucru este cuprins și în rugăciunea domnească: „*Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ*" după care urmează prima cerere: „*Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi*" (Mt. 6, 10-11). Duhul Sfânt ne este dat, **dacă Îl cerem**: „*Dacă voi, care sunteţi răi, ştiţi să daţi lucruri bune copiilor voştri, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da Duhul Sfânt celor* ***ce I-L cer***" (Luc. 11, 13). Duhul Sfânt nu se dă decât dacă este cerut. Acesta este un lucru deosebit de important. Cele 9 zile care s-au scurs de la Înălţare și până la pogorârea Duhului Sfânt, apostolii și cei care erau împreună cu ei în Ierusalim, așteptând să fie îmbrăcaţi cu „puterea de sus", le-au petrecut în rugăciune. Rugăciunea deci este lucrarea ce trebuie să o facem aici și acum, până când fiecare din noi va ajunge să fie îmbrăcat cu „puterea de sus". Prin credinţă, rămânem în legătură cu Hristos euharisticul care „Sus împreună cu Tatăl șezi, și cu noi aici nevăzut petreci" pentru că „Împlinirea credinţei este Duhul Sfânt", zice preotul, când, simbolizând Învierea, reunește Trupul cu Sângele euharistic al Domnului în potir. Primindu-l, Îl primim pe Duhul Sfânt. **[2009]**

*

Fa. 20, 7-12. Pavel a avut de înfruntat o rezistenţă înverșunată în Efes, atât din partea iudeilor locali sau itineranţi, ca cei doi exorciști evrei, cât și din partea grecilor localnici ca argintarul Dimitrie. Acesta făcea amulete cu Templul Dianei din Efes și obţinea din aceasta un mare câștig. El a asmuţit poporul împotriva lui Pavel și cel mai inteligent lucru era ca acesta să se retragă. A decis să plece în Macedonia. După un timp s-au regăsit cu toţii în Troa, unde au stat 7 zile (cf. Fa. 19, 13-20, 6).

„*În ziua dintâi a săptămânii eram adunaţi cu toţii laolaltă ca să frângem pâinea. Pavel, care trebuia să plece a doua zi, vorbea ucenicilor și și-a lungit vorbirea până la miezul nopţii*" (Fa. 20, 7). Acest verset este de o importanţă capitală în ce privește nașterea și organizarea Bisericii primare. Ziua nu era socotită după obiceiul iudaic de seara până seara, ci, după obiceiul roman, de la miezul nopţii până la miezul nopţii. Mai important decât aceasta este însă faptul că ucenicii se adunau „*ca să frângă pâinea*", adică să celebreze Euharistia, nu de Sabat, ci în ziua întâia a săptămânii, ziua Învierii Domnului, care este Duminica. „*În odaia de sus*", pentru că aceasta era mai încăpătoare și unde ardeau multe lumânări, pentru că era noapte. Din cauza faptului că erau strânși laolaltă mulţi oameni, iar lumânările consumau și ele mult oxigen, s-a întâmplat că un tânăr care se postase lângă un geam, ca să poată respira mai bine, a adormit totuși și a căzut de la etajul al treilea. Pavel și-a întrerupt discursul, s-a repezit la el și l-a luat în braţe, dar a constatat că mai era viu. Tânărul se numea Eutihie (gr. = norocos). Interesant este că Pavel nu s-a grăbit, ci a lăsat totul în voia Domnului. S-a întors și a continuat celebrarea Euharistiei, a mai vorbit mult timp ucenicilor, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, apoi a plecat. „*Tânărul a fost adus viu, și lucrul acesta a fost pricina unei mari mângâieri*" (Fa. 20, 12). Acest tânăr își confirma astfel numele. A fost într-adevăr norocos. Pavel și-a continuat drumul spre Ierusalim, trecând pe lângă Efes fără a se opri însă aici. **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna dinaintea Rusaliilor. Duminica Sfinţilor

Părinţi de la Sinodul I Ecumenic din Niceea.
Lectură biblică: **Ev**. Io. 17, 1-13, **Ap**. Fa. 20, 16-36

Troparul sărbătorii: *Preamărit eşti, Hristoase Dumnezeul nostru, cela ce luminători pe pământ pe Părinţii noştri i-ai rânduit, şi printr-înşii la adevărata credinţă pe noi toţi ne-ai îndreptat: mult Milostive, mărire Ţie.*

Io. 17, 1-13. Duminica dintre Înălţarea Domnului și Pogorârea Duhului Sfânt (Rusaliile) Biserica o consacră comemorării celor 318 Părinţi, adunaţi la Niceea în anul 325, pentru a condamna erorile unui preot din Alexandria, pe nume Arius. Acesta nega consubstanţialitatea Fiului cu Tatăl. Nega deci faptul că Fiul este deofiinţă cu Tatăl, că ar fi deci o creatură, și nu Dumnezeu adevărat. Această erezie a fost foarte devastatoare și destul de extinsă pentru a-l obliga pe împăratul Constantin să adune acest Conciliu ecumenic, primul din istoria creştinismului, pentru a readuce pacea și buna înţelegere în sânul și între comunităţile creștine din toate părţile Imperiului Roman, lumea cunoscută pe atunci care era denumită Oecumena (lumea locuită, faţă de locurile pustii). De aici provine denumirea de conciliu ecumenic.

În cursul istoriei, diversele Biserici locale au prăznuit acest eveniment în date diferite: Copţii de pildă (creștinii egipteni) o sărbătoreau în 9 noiembrie, sirienii în 21 februarie. Scopul stabilirii acestei comemorări în duminica ce urmează Înălţării Domnului a fost fără îndoială acela de a ne aduce aminte și a fixa bine în conștiinţa noastră de creștini că Cel ce S-a înălţat la ceruri Este Hristos Domnul, Învingătorul morţii, Dumnezeu adevărat și om adevărat. Scopul acestei celebrări, nu este atât onorarea Părinţilor care au clarificat la Niceea acest adevăr fundamental al credinţei creștine, ci de a mulţumi lui Dumnezeu pentru lumina și puterea primite. Deși pacea, consensul și comuniunea nu s-au instalat imediat și necondiţionat în Biserică și a mai trebuit să treacă o vreme până când apele s-au așezat, totuși, temelia neclătită a fost pusă. De mai bine de 1600 de ani, întreaga Biserică rostește un singur Simbol al credinţei, cel fixat atunci la Niceea și completat apoi la cel de-al II-lea Sinod (sau conciliu) ecumenic, care a avut loc la Constantinopol în anul 381. Tot între hotărârile sinodale, numite și canoane, ale Primului Conciliu ecumenic de la Niceea se numără și fixarea datei la care creștinii trebuie să celebreze Paștele și anume: prima duminică, după lună plină, după echinocţiul de primăvară. Astfel, data cea mai timpurie era 22 martie, iar cea mai târzie era cu 35 de zile mai târziu, și anume 25 aprilie. După adoptarea calendarului gregorian, care devansează calendarul iulian, în uz pe atunci, cu 13 zile, cei care apoi au rămas la calendarul iulian (ruși, sârbii și bulgarii), au ca data cea mai timpurie a Paștelui 4 aprilie, iar cea mai târzie 8 mai.

Pe mulţi dintre Părinţii conciliari îi celebrăm separat în tot cursul anului bisericesc. Poate cel mai cunoscut dintre ei este Sf. Nicolae de la Mira Liciei, sărbătorit pe 6 decembrie, sau Sf. Atanasie, ajuns mai târziu patriarh al Alexandriei, serbat în 18 ianuarie și 2 mai, și mulţi alţii. Tradiţia vrea ca numărul participanţilor să fie 318, ca și numărul luptătorilor lui Avraam când a învins împăraţii, a recuperat prada și l-a eliberat pe fratele său Lot (cf. Gen. 14, 14).

În cursul anului bisericesc îi mai comemorăm pe Părinţii primelor șase Concilii ecumenice în duminica ce cade din data de 13-19 iulie și în mod particular pe Părinţii Conciliului al II-lea din Niceea, al VII-lea ecumenic care a restabilit legitimitatea cultului Sfintelor Icoane, celebrată festiv și în prima duminică a Postului Mare (zisă de aceea a ortodoxiei, adică a dreptei credinţe).

Aș dori să fac o menţiune. Ereziile combătute în primele secole ale creștinismului, de cele șapte Concilii ecumenice și de alte sinoade locale nu s-au stins total așa cum s-ar putea crede la o privire superficială. Cea cu impactul cel mai mare astăzi este celebrarea sărbătorii Învierii Domnului și deci a tuturor sărbătorilor care depind de aceasta, Înălţarea și Rusaliile, la date diferite de diferite Biserici creștine. Apoi iconoclasmul, lupta contra sfintelor Icoane (interdicţia de a avea icoane în casă și în biserici) a revenit și este în uz la toate Bisericile Reformei până în ziua de azi. Lupta pentru puritatea credinţei s-a amestecat în lungul istoriei de multe ori și cu certuri politice. Să nu uităm însă că atât pe plan social, cât și pe plan personal credinţa

este o luptă continuă. Sf. Pavel ne spune: „***M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa***” (2 Tim. 4, 7). Să ne ajute și pe noi Dumnezeu. **[2009]**

În Duminica dintre Înălţarea Domnului (40 de zile după Înviere) și Pogorârea Duhului Sfânt (50 de zile după Înviere, numită de aceea și Cincizecime), Biserica Bizantină pomenește pe cei 318 Părinţi reuniţi la primul Conciliu Ecumenic, care a avut loc la Niceea în anul 325. Acest Conciliu a fost adunat la porunca împăratului Constantin cel Mare, pentru a rezolva unele probleme doctrinare ce se iviseră în interiorul Bisericii. Împăratul Constantin dorea să fie pace în imperiu nu doar în exterior, ci și în interiorul Bisericii. Apele erau atunci tulburate de un preot din Alexandria, numit Arie, și care susţinea că Isus nu era Dumnezeu adevărat, ci doar prima și cea mai extraordinară Creatură a Tatălui. Părerile au fost ca de obicei împărţite. După istoricul Eusebiu din Cezarea, contemporan cu evenimentul și membru al Sinodului, cel care avea să-l boteze mai târziu pe Constantin pe patul de moarte, ar fi participat la Conciliu, cam 60-70 de delegaţi, episcopi, preoţi, dar și laici. Numărul de 318, pomenit ulterior, este unul simbolic și face referire la numărul ostașilor lui Avram cu ajutorul cărora l-a eliberat pe fratele său Lot din prizonieratul lui, când a bătut pe împăraţi în apropierea Damascului (cf. Gen. 14, 14-16).

Decizia Bisericii de a-i celebra pe Sf. Părinţi de la Niceea în Duminica dintre Înălţare și Pogorârea Duhului Sfânt se datorează faptului că în cadrul acestui sinod, s-a repurtat o victorie, declarându-L pe Isus de o fiinţă cu Tatăl, adică Dumnezeu adevărat. Prima reuniune, în care a fost ales apostol Matia în locul lui Iuda, a avut loc tot între Înălţare și pogorârea Duhului Sfânt. Teologul conciliului a fost Sf. Atanasie cel Mare, patriarhul de mai târziu al Alexandriei. **[2011]**

*

Fa. 20, 16-36. Pavel, după cum am văzut, se îndrepta spre Milet și nu dorea să se oprească la Efes. Miletul se găsea la circa 50 km de Efes. De aici urma să-și continue drumul pe mare până la Tir și apoi pe uscat până la Ierusalim, unde plănuia să petreacă sărbătoarea Cincizecimii. Deși nu este precizată în mod explicit misiunea lui Pavel, este clar că el ducea în Iudeea ajutoare pentru ucenicii aflaţi acolo. Pavel a convocat deci pe înaintestătătorii Bisericii din Efes, ca să le adreseze un cuvânt de îmbărbătare. Avem aici o mostră de discurs al lui Pavel, altul decât cel misionar. Când s-au adunat presbiterii Biericii din Efes, a început așa: „*Știţi cum m-am purtat cu voi în toată vremea, din prima zi de când am pus piciorul pe pământul Asiei*” (Fa. 20, 18). Discursul este structurat în trei părţi: 1). o recapitulare a celor trei ani de misiune petrecuţi în Efes (v. 18-21); 2). o prezentare a situaţiei actuale (v. 22-27); și 3). responsabilităţile viitoare ale presbiterilor din Efes (v. 28-35). Versetul cheie al primei părţi este: „*Știţi că* ***n-am ascuns nimic*** *din ce vă era de folos și* ***nu m-am temut*** *să vă propovăduiesc și să vă învăţ* ***înaintea norodului*** *și* ***în case***” (Fa. 20, 20). „Nu v-am ascuns nimic” înseamnă deplină comunicare. Dar de ce ar fi ascuns Pavel ceva? Evident nu de teamă, pentru că a suferit atâtea. Trebuie să vedem în aceste cuvinte critica unui tip de predică actuală în care, ca să nu jignim „iubiţii ascultători”, predica îi menajează de anumite lucruri dure, care i-ar putea supăra și astfel ei „să nu mai vină la Adunare”. Pavel predica public, în piaţă pentru toţi și în case pentru ucenici, pentru că ei nu se mai adunau la sinagogă. Biserica lui Cristos, compusă din oricine, Evrei sau Neamuri, s-a adunat la începuturile ei în case și nu în locașuri de cult speciale (biserici). Probabil, pe măsură ce se apropie timpul Revenirii lui Isus în glorie, Biseirca se va aduna tot în case, din cauza împuţinării numărului de ucenici adevăraţi ai lui Cristos. O vedem cu ochii noștri, când în Apus tot mai multe biserici devin „opere de artă”, muzee în cel mai fericit caz, dacă nu baruri sau restaurante: „*pentru că din cauza înmulţirii fărădelegii, iubirea multora se va răci*” cum a prezis Cristos, „*dar cei ce vor răbda până la sfârșit vor fi mântuiţi*” (cf. Mt. 24, 12-13). Pavel n-a așteptat să fie întreţinut de cineva: „*N-am râvnit la bunurile voastre, ci cu mâinile mele am lucrat pentru trebuinţele mele și a celor care erau cu mine, ca să vă dau o pildă*” (cf. Fa. 20, 33-35). Apoi, toţi, cu lacrimi în ochi, s-au despărţit. **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna înaintea Rusaliilor. Luni.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 14, 27-15, 7, **Ap**. Fa. 21, 8-14

Troparul zilei: *Împreună cu Ucenicii Cuvântului să ne suim, credincioșilor, la munţii faptelor bune, ca să ne învrednicim a vedea slava lui Hristos.*

Io. 14, 27-15, 7. Orice despărţire întristează. De aceea, Isus le-a spus apostolilor, îndemnându-i să nu trăiască și să simtă în felul lumii: „*V-am spus aceste lucruri înainte, cât mai sunt cu voi, ca atunci când se vor întâmpla, să credeţi. Nu voi mai vorbi mult cu voi; căci vine stăpânitorul lumii acesteia. El n-are nimic în Mine*” (Io. 14, 25; 29-30). El n-are nimic în Mine. Isus era în lume, dar nu era din lume, iar stăpânitorul acestei lumi, adică diavolul, nu are nici un fel de amestec în El. Cine prin credinţă este unit cu Hristos, este liber de puterea diavolului. Care este puterea diavolului și cum se manifestă în oamenii lumii? Prin frică! Oamenilor le este frică de moarte, frică de sărăcie, de pericole, de foame, de boli etc. Trăind în lume „*veţi avea frică. Dar îndrăzniţi, Eu am biruit lumea*” (Io. 16, 33). Acestea sunt ultimile cuvinte ale lui Isus adresate ucenicilor Săi înainte de patima Sa. Și care este acea îndrăzneală care aduce biruinţa asupra lumii, dacă nu credinţa noastră în El? (cf. 1 Io. 5, 4). Opusul fricii este pacea. Acesta este marele dar pe care ni L-a făcut Isus și înainte de plecarea Sa de aici, imediat după Învierea Sa, dar mai ales și în mod permanent după ce a revărsat Duhul Sfânt peste noi: pacea. „*Vă las pacea, vă dau pacea Mea. Nu v-o dau cum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inima, nici să se înspăimânte*” (Io. 14, 27). Pacea lui Hristos este deci altceva decât „pacea” lumii. „Pacea” lumii este trecătoare și fragilă. Încercăm uneori să ne-o procurăm prin prudenţă sau prin diferitele „asigurări” care ni se oferă la tot pasul. Asigurări pe viaţă, de pildă. O iluzie și o înșelăciune. Isus nu zice că ne va feri de dificultăţi, de boli și de orice alte neajunsuri existenţiale. El ne asigură echilibrul spiritual și siguranţa, adică pacea, în mijlocul acestor greutăţi. Crezând în El, vom suporta toate dificultăţile, fără „să ni se tulbure inima” și să fim imuni la fricile lumii. Nu le vom putea ocoli, dar le vom birui în Hristos. **[2009]**

*

Fa. 21, 8-14. După un drum lung, pe uscat și pe apă, s-au oprit câteva zile în Tir, unde i-au îmbărbătat pe ucenicii de acolo și, în ciuda insistenţelor lor, Pavel și cei ce erau cu el și-au continuat drumul până la Cezarea. Acolo: „*Am intrat în casa lui Filip evanghelistul, care era unul din cei 7 diaconi, și am găzduit la el. El avea 4 fete fecioare, care proroceau*” (Fa. 21, 8-9). Drumul de 75 de km de la Tir la Cezarea putea fie făcut ori pe uscat (mai anevoios), ori pe mare. Probabil l-au ales pe acesta. După lucrarea de evanghelizare săvârșită de Filip (Fa. cap. 8), el se stabilise în Cezarea, cel mai roman dintre toate orașele din Israel. Trăia aici de 20 de ani. Atât timp trecuse de la prima Cincizecime și până acum. Faptul că fetele lui aveau darul proorociei dovedește că Darul Duhului Sfânt nu era rezervat doar bărbaţilor.

„*Fiindcă stăteam de mai multe zile acolo, un proroc, numit Agab, s-a pogorât din Iudea și a venit la noi*” (Fa. 21, 10). Fie că venise din întâmplare și l-a găsit pe Pavel și pe ai săi acolo, fie că venise special, deoarece se auzise deja că Pavel are de gând să vină la Ierusalim: „*Luând brâul lui Pavel, și-a legat cu el mâinile și picioarele și a prorocit zicând: Iată ce zice Duhul Sfânt: Așa vor lega iudeii pe omul al cui este brâul acesta, și-l vor da în mâinile neamurilor*” (Fa. 21, 11). Profeţii în VT foloseau des acest fel de prorocie de tip gestual (ex. Is. 20, 2-4 sau Ier. 3, 1-7). Toţi cei de faţă s-au întristat la auzul acestor cuvinte și căutau cu tot dinadinsul să-l convingă pe Pavel să nu se ducă la Ierusalim. Pavel dorea să ducă ajutorul în bani fraţilor din Ierusalim și pentru a întări o convingere a sa de bază: unitatea dintre evrei și neevrei (cf. Ef. 2, 11-13 și 3, 6). S-a alăturat acestor insistenţe și Luca, dar Pavel, deși adânc mișcat de rugăminţile lor, nu s-a lăsat impresionat. El știa din descoperire divină care era planul lui Dumnezeu: „*Duhul Sfânt mă înștiinţează din cetate în cetate că mă așteaptă lanţuri și necazuri*” (Fa. 20, 23). Atunci au zis toţi: „*Facă-se voia Domnului!*” **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna înaintea Rusaliilor. Marţi.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 16, 2-13, **Ap**. Fa. 21, 26-32

Troparul zilei: *Nu voi lăsa orfani pe cei care i-am adunat, A grăit Domnul prietenilor Săi, Ci voi trimite vouă pe Duhul cel Sfânt.*

Io. 16, 2-13. Capitolul 14 al Evangheliei după Ioan se termină prin cuvintele: „*Sculaţi-vă, haideţi să plecăm de aici!*" (Io. 14, 31 b). Isus vorbise cu ucenicii săi în camera unde se consumase Cina cea de Taină. Capitolele 15 și 16 ne relatează convorbirea dintre Isus și ucenicii săi, care se îndreptau spre grădina Ghetsemani de pe muntele Măslinilor, unde Isus a fost arestat în urma trădării lui Iuda. Urmau pentru Isus ore grele. Nici ucenicii nu erau scutiţi. Au trecut prin ele ca prin foc. Cu frici, cu laşităţi, cu lepădări; cu un cuvânt, omenește. Dar acesta era doar începutul durerilor. Ce va urma va fi insuportabil pentru natura umană: „*V-am spus aceste lucruri pentru ca să nu fie pentru voi o pricină de cădere. Au să vă dea afară din sinagogi: ba încă va veni vremea când, oricine vă va ucide, să creadă că aduce o slujbă lui Dumnezeu, pentru că nu cunosc nici pe Tatăl, nici pe Mine*" (Io. 16, 1-2). Prigonirea ucenicilor lui Hristos din partea lumii nu a încetat nici o clipă și nu va înceta până la revenirea Lui. Cu adevărat este un semn care va stârni împotrivire fie din partea lumii de sub stăpânirea diavolului, fie din lumea strecurată în Biserică. Obișnuim să spunem că după anul 313, odată cu Edictul de la Milano al împăratului Constantin, a încetat prigoana împotriva creștinilor. Nimic mai fals. Fără a-i socoti pe toţi cei care au suferit pentru Hristos, de-a lungul veacurilor, se spune că doar secolul XX a dat mai mulţi martiri decât toate secolele celelalte împreună. Și aceasta fără a-i pune la socoteală pe cei care „au fost daţi afară din sinagogi"...Isus însă îi consolează pe ucenicii săi, de la început și până la revenirea Sa. „*Adevărat, adevărat vă spun, că voi veţi plânge și vă veţi tângui, iar lumea se va bucura; vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie*" (Io. 16, 20). Dar îndrăzniţi: „*Cereţi și veţi căpăta, pentru ca bucuria voastră să fie deplină*" (v. 24), spre slava lui Dumnezeu. **[2009]**

*

Fa. 21, 26-32. Drumul dintre Cezarea și Ierusalim este de aproximativ 100 de km și poate fi parcurs călare în două zile. Grupului i s-au alăturat și câţiva ucenici din Cezarea. Se pare că Mnason, vechi ucenic, originar din Cipru ca și Barnaba, la care au găzduit, ar fi putut avea locuinţa la jumătatea acestui drum.

Când au ajuns, fraţii din Ierusalim i-au primit cu bucurie. A doua zi s-au dus la Iacov, unde s-au adunat toţi prezbiterii, iar Pavel „*le-a istorisit cu de-amănuntul ce făcuse Dumnezeu în mijlocul neamurilor prin slujba lui*" (Fa. 21, 19). Când l-au auzit, toţi L-au proslăvit pe Dumnezeu. Erau mulţumiţi și bucuroși și pentru darurile primite de la neevrei, și i-au relatat și despre înmulţirea celor care au crezut în Domnul dintre iudei. N-au lipsit însă nici unele semne de întrebare. Vestea despre felul în care lucra Pavel între Neamuri a fost măsurată și în Lumina Legii mozaice. Deși se face referire la Conciliul din Ierusalim în care neevreilor veniţi la credinţă nu li se cerea să se taie împrejur (cf. Fa. 15, 29), se temeau că Pavel i-ar fi învăţat și pe evreii din diaspora să nu-și circumcidă copiii, lucru neadevărat. Pentru captarea bunăvoinţei evreilor au crezut de cuviinţă să recurgă la o stratagemă. Patru evrei făcuseră o juruinţă de nazireat, dar erau prea săraci să aducă jertfele prescrise de Lege cu această ocazie și care erau destul de costisitoare (cf. Num. 6, 13-17). Au decis deci ca Pavel să cheltuiască pentru ei când vor fi prezentaţi. Pavel a acceptat, cu atât mai mult cu cât el însuși făcuse un astfel de vot în Corint (cf. Fa. 18, 18). „*Către sfârșitul celor 7 zile prescrise, iudeii zeloși din Asia când l-au văzut pe Pavel în Templu, au întărâtat tot norodul și au pus mâinile pe ei*" (Fa. 21, 27). Răscoala a fost destul de mare; Pavel a fost scăpat din mâinile celor care voiau să-l omoare de către comandantul roman care a decis să-l aducă pe Pavel în Cetăţuie, adică în fortul garnizoanei romane, ca să-l scape de furia poporului și să poată fi judecat după obiceiul roman. Aici începe ultima etapă a drumului misionar, cel care-l va duce pe Pavel în final la Roma. **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna înaintea Rusaliilor. Miercuri.

Rectură biblică: **Ev**. Io. 16, 15-23, **Ap**. Fa. 23, 1-11

Troparul zilei: *Privind la Tine dumnezeieștii ucenici, Hristoase Dumnezeule, În chip lămurit Te-ai înălţat la cer; Și le-ai făgăduit, Dătătorule de viaţă, Că le vei trimite pe Duhul Sfânt, de la Tatăl.*

Io. 16, 15-23. Prigoana venită din exterior, ca și contestaţia sau neîncrederea venite din interior, sunt insuportabile pentru firea omenească. Fără întărirea prin Duhul Sfânt, aceste adversităţi ar înfrânge și pe cei mai puternici. A spus Isus: „*Cu toată întristarea ce v-a cuprins când v-am spus că Mă duc, vă este totuși de folos, căci altfel Mângâietorul nu va veni la voi. Dar când va veni El, Duhul adevărului, are să vă călăuzească în tot adevărul pe care vi l-am descoperit de la Tatăl și pe care acum nu-l puteţi pricepe în întregime*" (cf. Io. 16, 7 și 13). Isus a caracterizat astfel absenţa sa fizică din lume, cu care ucenicii erau obișnuiţi, una nu doar temporară, ci chiar scurtă: „*Peste puţină vreme, nu Mă veţi mai vedea; apoi iarăși peste puţină vreme, Mă veţi vedea, pentru că mă duc la Tatăl*" (Io. 16, 16). Isus nu se referă, desigur, la revenirea Sa în glorie de la sfârșitul timpurilor, ci la viaţa Lui în noi: „*Peste puţină vreme, lumea nu Mă va mai vedea, dar voi Mă veţi vedea. Veţi cunoaște atunci că Eu sunt în Tatăl Meu, că voi sunteţi în Mine și că Eu sunt în voi*" (Io. 14, 19-20). Viaţa lui Hristos în noi este marea taină a lui Dumnezeu. Apostolul Pavel se mândrește cu slujba care i-a fost încredinţată, adică: „*Taina ţinută ascunsă din veșnicii și în toate veacurile, dar descoperită acum sfinţilor Lui, cărora Dumnezeu a voit să le facă cunoscut care este bogăţia slavei tainei acesteia între Neamuri, și anume:* ***Hristos în voi, nădejdea slavei***" (Col. 1, 26-27). Isus este Icoana Tatălui în Duhul Sfânt. Prin faptul că ne-a dăruit Spiritul Său, ca să locuiască în noi, Isus ne-a făcut părtași vieţii Sale divine. De acum avem îndrăzneala să spunem, împreună cu Sf. Apostol Pavel: „*Pot totul în Isus Hristos, care mă întărește*" (Filip. 4, 13). Harul Lui, care a fost revărsat cu prisosinţă în noi, ne asigură biruinţa asupra lumii și vieţuirea în Dumnezeu. **[2009]**

*

Fa. 23, 1-11. După ce Pavel a fost luat în custodie de gărzile romane pentru a nu fi linșat de poporul dezlănţuit, el i-a cerut permisiunea sutașului să adreseze un cuvânt mulţimii de iudei. Pavel își face autobiografia (capitolul 22 din Fa.), al cărei punct central îl reprezintă convertirea sa pe drumul Damascului. Când Pavel, spre sfârșitul cuvântării, a invocat pe Domnul care L-a trimis să predice neamurilor, furia evreilor s-a dezlănţuit din nou. Sutașul l-a dus în Cetăţuie și a dorit să afle prin tortură de la Pavel motivul unei astfel de atitudini. Pavel scapă, invocând cetăţenia sa romană, iar sutașul cere ca Pavel să fie examinat de Sinedriu, în faţa căruia este adus a doua zi. Pavel și-a început și de data aceasta cuvântarea, apărându-și nevinovăţia: „*Fraţilor, eu am vieţuit cu toată curăţia cugetului meu înaintea lui Dumnezeu până în ziua aceasta*…" (Fa. 23, 1). În acest moment, marele preot Anania a cerut celor care stăteau lângă Pavel să-l lovească peste gură. Pavel reacţionează vehement, acuzându-l pe Anania și declarându-l „*perete văruit*", la fel ca și Isus pe farisei, dar salvează onoarea funcţiei de Mare preot, care după cum se știe era dată pe o perioadă de un an. Pavel, lipsind mult timp din Ierusalim, nu știa pur și simplu sau nu-l interesa cine ocupa această funcţie atunci. În acest punct, el recurge la o stratagemă „diplomatică". Știind că Sinedriul era compus din saduchei care negau învierea morţilor și existenţa îngerilor și din farisei care le mărturiseau pe amândouă, a strigat în adunare: „*Fraţilor, eu sunt fariseu, fiu de fariseu; din pricina nădejdii în învierea morţilor sunt dat în judecată*" (Fa. 23, 6/b). S-a produs o mare zarvă în Sinedriu între fariseii care-l susţineau și saduchei. Comandantul gărzii, văzând gâlceava, a decis să fie luat și dus înapoi în Cetăţuie. Aici Pavel are o nouă revelaţie. I-a apărut Isus, care l-a încurajat: „*Îndrăznește, Pavele; căci după cum ai mărturisit despre Mine în Ierusalim, așa trebuie să mărturisești și în Roma*" (Fa. 23, 11). A început astfel ultima etapă a vieţii și lucrării lui Pavel, care trebuia să-i încheie misiunea. **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna înaintea Rusaliilor. Joi.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 16, 23-33, **Ap**. Fa. 25, 13-19

Troparul zilei:
Înălţatu-S-a Domnul întru strigare, Domnul în glas de trâmbiţă,
Ca să ridice chipul cel căzut al lui Adam și să trimită pe Duhul cel Mângâietor,
Ca să sfinţească sufletele noastre.

Io. 16, 23-33. Să remarcăm de la început un fapt ciudat. Deși în mod explicit în Evanghelia după Ioan nu este relatată nici o pildă, Isus folosește în schimb de 25 de ori expresia: „Adevărat, adevărat, vă spun", cu care anunţă revelaţii deosebit de importante; de data aceasta, Isus le spune ucenicilor Săi: „*V-am spus aceste lucruri în pilde. Vine ceasul în care nu vă voi mai vorbi în pilde, ci vă voi vorbi desluşit despre Tatăl*" (Io. 16, 25). De data aceasta, „pildă" nu se referă la o povestire, ci la toate simbolurile și asemănările pe care le folosește Isus, legate de acel „Eu sunt", marcă a divinităţii Sale: Pâinea vieţii (6, 35), Lumina lumii (8, 12), Uşa oilor (10, 7), Păstorul cel bun (10, 11), Învierea și viaţa (11, 25), Calea, Adevărul și Viaţa (14, 6), Adevărata viţă (15, 1), în total 7 simboluri, la care se adaugă al 8-lea când Isus afirmă despre Sine, pur și simplu „Eu sunt". Dar ucenicii au înţeles, zic ei, mesajul: „*Iată acum vorbești desluşit și nu spui nici o pildă...de aceea credem că ai ieșit de la Dumnezeu*" (cf. V. 29-30). Pare că planează tot timpul o desincronizare între ce vrea să spună Isus și ce înţeleg chiar și cei mai apropiaţi ai Săi. Privind la cele ce urmează să se întâmple, Isus notează: „*Acum credeţi? Iată că vine ceasul când veţi fi risipiţi fiecare la ale lui; și pe Mine Mă veţi lăsa singur; dar nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine*" (v. 31-32). A fi singur cu Tatăl nu este singurătate, ci plenitudinea comunicării. Când Și-a trăit ultimele clipe înainte de a muri pe cruce, Isus a părăsit această lume zicând: „*Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce m-ai părăsit?*" (Mt. 27, 46). N-a fost un strigăt de disperare cum ar părea. Isus a murit recitând psalmul 21 (22), rânduit pentru acea zi. Isus a trăit rugându-se și a murit cu rugăciunea pe buze. A fost și a rămas într-o continuă și perfectă comuniune cu Tatăl atât în viaţa, cât și în moartea Sa. **[2009]**

*

Fa. 25, 13-19. După discursul din Sinedriu, s-a hotărât de către romani ca Pavel să fie dus în Cezarea, deoarece un număr de 40 de evrei s-au legat cu jurământ să-l omoare, chiar și cu preţul vieţii lor. Pavel află de complot prin intermediul unui nepot al său. La Cezareea, Pavel a fost dus înaintea procuratorului roman Felix, care a decis să-l asculte, în prezenţa unei delegaţii sosite din Ierusalim pentru a-l acuza. Între timp, Pavel a fost ascultat de Felix. S-a scurs apoi destul de mult timp: „*Doi ani au trecut astfel; și în locul lui Felix, a venit Porcius Festus ca procurator. Felix a vrut să facă pe placul iudeilor și a lăsat pe Pavel în temniţă*" (Fa. 24, 25). Festus, ca și Pilat odată, „s-a spălat pe mâini" de acest caz și invocând dorinţa lui Pavel de a fi judecat de Cezarul, a scăpat de problemă zicând: „*De Cezar ai voit să fi judecat, înaintea Cezarului te voi duce*" (Fa. 25, 12). Între timp, la Cezareea au ajuns tetrahul Iudeii, Agripa al II-lea, strănepotul lui Irod cel Mare, cu soţia sa Berenice, care era evreică. Ei cunoșteau destul de bine situaţia religioasă și politică ce domnea în Israel. Festus, noul procurator, l-a prezentat pe Pavel lui Agripa, care l-a ascultat într-un cadru festiv. Prezentarea lapidară pe care Festus a făcut-o despre Pavel înaintea scaunului de judecată a lui Agripa este o mostră de concizie romană și totodată o probă a ceea ce înţelegeau romanii din toată situaţia politică locală. Romanii considerau pe cineva vinovat sau nevinovat după regulile Dreptului roman, civil sau penal, pe când evreii judecau după Dreptul Legii mozaice, religioase. Festus a spus: „*Pârâșii lui Pavel nu l-au acuzat de nici un delict penal sau civil, ci au avut împotriva lui numai niște neînţelegeri cu privire la religia lor, și* ***la un oarecare Isus, care a murit, și despre care Pavel afirmă că este viu***" (cf. Fa. 25, 18-19). Un comentator afirma: „Aceasta este în esenţă problema creștinismului: Pentru evrei Isus a murit, pentru Pavel, a murit, dar a înviat. Restul e istoria Bisericii". În esenţă, acest comentator, la fel de concis ca Festus, avea dreptate! **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Vineri

Lectură biblică: **Ev**. Io. 17, 18-26, **Ap**. Fa. 27, 1-28.
Încheierea Praznicului Înălţării.

Troparul zilei: *Uimită este mulţimea îngerilor de înălţarea Ta, cea minunată și înfricoșătoare, Iisuse-Împărate al tuturor, și strigă acum către Puterile cele mai de sus, să ridice porţile cereşti!*

Io. 17, 18-26. Pericopa de azi este ultima parte a capitolului 17 al *Evangheliei după Ioan*, care este de fapt rugăciunea arhierească a lui Isus. S-a oprit probabil cu ucenicii într-un scurt răgaz, înainte de a traversa pârâul Chedron spre a se retrage în grădina Ghetsemani (cf. Io. 18, 1). Este o rugăciune intensă pentru unitatea internă, fiinţială și divină, în primul rând: „*Mă rog ca toţi să fie una, cum Tu, Tată, eşti în Mine, și Eu în Tine; ca și ei să fie una în noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*" (Io. 17, 21). Singurul temei al unităţii Bisericilor lui Hristos este și rămâne trăirea personală, tainică a vieţii lui Dumnezeu Tatăl, prin Isus Hristos, în Duhul Sfânt. Fără o trăire adevărată în sufletele noastre a vieţii lui Dumnezeu, orice efort exterior de realizare a unităţii Bisericilor este sortit de la început eșecului. Unii cred că toleranţa poate fi un prim pas către iubire. Nu toleranţa, ci înţelegerea reciprocă este acest prim pas atât de dorit. Toleranţa, ca un comportament de faţadă, este în esenţă simularea iubirii. Toleranţa este un comportament născut dintr-o conjunctură și nu izvorât din inimă. Așa numitul „ecumenism" nu se sprapune cu autentica și sincera dorinţă de Unitate. Isus a dorit ca toţi să fie Una în dragoste, și nu doar împreună, de formă. Isus însă vrea mult mai mult de atât: „*Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, slavă pe care Mi-ai dat-o Tu;* ***fiindcă Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii***" (v. 24). Fără o adevărată comuniune cu Dumnezeu nu poate fi comuniune între oameni. Puntea minunată, acest liant divin între oameni și Dumnezeu și prin Dumnezeu între toţi oamenii se numește IUBIRE. Isus a venit, a trăit, ne-a învăţat, a murit și a înviat ca noi să ne putem iubi între noi. **[2009]**

*

Fa. 27, 1-28, 1. În primul său discurs justificativ cu caracter autobiografic ţinut înaintea evreilor la Iersualim (capitolul 22 din Fa.), Pavel vorbește insistent despre revelaţia sa de pe drumul Damascului. El reia același discurs înaintea lui Agripa și Berenice, mai marii lumești în Israel. Agripa, după ce l-a ascultat pe Pavel, i-a spus lui Festus: „*Omului acestuia i s-ar fi putut da drumul, dacă n-ar fi cerut să fie judecat de Cezarul*" (Fa. 26, 32). Cât de minunat lucrează Dumnezeu! Considerată superficial, cererea lui Pavel de a fi judecat la Roma putea să pară doar un subterfugiu, prin care el dorea să scape de situaţii dificile. De fapt era un plan al lui Dumnezeu. Pavel **trebuia** să ajungă la Roma. Din Ierusalim, capitala religioasă a lumii, la Roma, capitala întregului imperiu roman. Din Ierusalim, trecând prin Asia mică, Macedonia și Grecia, până la Roma; adică aproximativ 2000 de km. Pentru locuitorii Israelului era într-adevăr „marginea pământului" până la care trebuia să ajungă Cuvântul lui Dumnezeu purtat de „vasul ales" care era Pavel (cf. Fa. 9, 15-16).

Întreg capitolul 27 al Fa. este consacrat descrierii drumului plin de peripeţii, pe care Pavel cu însoţitorii săi l-au parcurs într-o corabie în drum spre Roma. Multe învăţături se pot trage din aceste întâmplări din felul în care lucrează Dumnezeu. În primul rând, faptul că Dumnezeu nu exclude, ci presupune colaborarea omului, care ar trebui să-și folosească toate resursele intelectuale și practice. Toţi cei implicaţi în această aventură, corăbierii, comercianţii, sutașul și deţinuţii ar fi putut evita dezastrul dacă-l ascultau pe Pavel. Dar ei se credeau stăpâni pe situaţie și „specialiști", și pe deasupra erau și grăbiţi. Pavel le-a reproșat toate aceste aspecte, dar le-a spus că mai e totuși o speranţă. Într-o revelaţie, Isus i-a spus lui Pavel, iar el celorlalţi: „*Pavele, nu te teme; tu trebuie să stai înaintea Cezarului; și iată că Dumnezeu ţi-a dăruit* ***pe toţi*** *cei ce merg cu corabia împreună cu tine*" (cf. Fa. 27, 21-26). Corabia aceasta simbolizează întreaga lume, pe care Dumnezeu a decis să o mântuiască. **[2011]**

Săptămâna a VII-a a Sfintelor Paști. Săptămâna înaintea Rusaliilor. Sâmbăta.

Lectură biblică: **Ev**. Io. 21, 15-25, **Ap**. Fa. 28, 1-31.
Pomenirea tuturor morţilor – Psihosabaton (Moșii de vară)

Troparul morţilor *Cela ce prin adâncul înţelepciunii cu iubirea de oameni toate le chivernisești, și ceea ce e de folos tuturor dăruiești, Unule Făcătorule: odihnește, Doamne, sufletele robilor Tăi; că întru Tine nădejdea și-au pus, întru Făcătorul, și Ziditorul, și Dumnezeul nostru.*

Biserica comemorează astăzi pe toţi cei din veac adormiţi drepcredincioși creștini, în special pe cei de care nu-și mai aduce aminte în rugăciuni nimeni. Numele grecesc al sărbătorii este Psihosabaton, adică sâmbăta sufletelor. Pe meleagurile noastre mai este numită și „moșii" de vară, simetric cu „moșii de iarnă" prăznuiţi în sâmbăta dinaintea duminicii Lăsatului sec de carne.

În Sâmbăta dinaintea Rusaliilor, numită în greceşte *Psihosabaton*, adică Sâmbăta sufletelor, Biserica Bizantină pomenește pe toţi cei adormiţi. În popor, această comemorare se numește „moșii de vară", spre deosebire de comemorarea dinaintea PM, numită „moșii de iarnă". În momentele cheie ale acestei perioade de 18 săptămâni, la începutul PM și la sfârșitul perioadei pascale, Biserica își afirmă credinţa în Comuniunea tuturor sfinţilor, a celor vii și a celor adormiţi, pentru că în faţa lui Dumnezeu, toţi suntem vii.

Io. 21, 15-25. Pericopa de astăzi este încheierea *Evangheliei după Ioan*, pe care am meditat-o începând cu Duminica Învierii și până mâine, de Rusalii. Totul se petrece pe malul lacului Ghenezaret, în Galileea deci. După Învierea Sa, Isus i-a anunţat pe ucenici să se întoarcă în Galileea, **unde El îi va aștepta**. Erau 6 ucenici care, după o noapte de pescuit, n-au prins nimic. Deși Isus le-a cerut de mâncare, Îi aștepta la ţărm cu pește fript. Tăceau cu toţii. Și în faţa tuturor, Isus l-a întrebat pe Simon Petru în mod solemn de trei ori: „*Simone, fiul lui Iona, mă iubești tu mai mult decât aceștia?*" (Io. 21, 15). Din păcate, datorită puţinătăţii spaţiului, nu putem să intrăm în amănuntele cu adevărat revelatoare ale textului grec. Petru, la fiecare întrebare a răspuns afirmativ, iar Isus îi încredinţează turma: mieluşeii, oiţele și oile. Întreaga turmă. Isus îi descoperă apoi felul în care va trăi și felul în care va muri. Este marca recunoașterii maturităţii spirituale. Dacă am ști dinainte câte ne așteaptă dacă Îl vom urma pe Isus, poate mulţi, chiar entuziaști, s-ar mai gândi...

Dintre cei doi care-l urmau pe Hristos, unul a primit poruncă să rămână. Lui Petru, însă, Isus i-a poruncit: „*Tu vino după Mine*!" (v. 22 b). **[2009]**

*

Fa. 28, 1-31. După naufragiul descris în cap. 27 din FA, toţi cei aflaţi cu Pavel au fost salvaţi din corabia eșuată: „*După ce am scăpat de primejdie, am aflat că ostrovul unde am ajuns se numea Malta*" (Fa. 28, 1). Aici, Pavel a vindecat pe tatăl lui Publius, mai marele insulei și pe alţi bolnavi. Au rămas pe insulă 3 luni. După un drum de peste 1100 de km au ajuns deci la Malta, care se găsea la 110 km distanţă de Siracuza din Sicilia. De aici, tot pe mare, navigând aproape de coastă, au debarcat la Puteoli (280 km de Roma). După un popas de 7 zile la niște fraţi, semn că Evanghelia ajunsese deja în Italia, adusă probabil de evreii aflaţi în Ierusalim cu ocazia primei Cincizecimi, și-au continuat drumul pe uscat până la „Forul lui Apiu (75 km de Roma). Aici au fost întâmpinaţi de fraţii din Roma, care auziseră de venirea lui Pavel și a tovarășilor săi. Aici Pavel, deși restrâns în libertate, trăind într-un fel de domiciliu forţat, a chemat la el pe mai marii evreilor din Roma și le-a propovăduit pe Cristos. Ca de obicei, părerile fiind împărţite, Pavel s-a întors cu totul la Neamuri. A rămas la Roma doi ani. Faptele Apostolilor se încheie aici. Nu știm prea multe despre activitatea ulterioară a lui Pavel. Probabil din Roma el scrie „Epistolele din exil" (Ef., Col., Fp. și Filimon). Pavel a fost decapitat la Roma în anul 67 sau 69, sub Nero, dar lucrarea lui Dumnezeu continuă! **[2011]**

Duminică. Pogorârea Duhului Sfânt (Rusaliile)

Lectură biblică: **Ev**. Io. 7, 37-53; 8, 12, **Ap**. Fa. 2, 1-11
(Vecernia plecării genunchilor)

Troparul Sărbătorii: *Bine ești cuvântat, Hristoase Dumnezeul nostru, Cela ce preaînțelepți pe pescari ai arătat, trimițându-le pe Duhul Sfânt, și printr-înșii lumea ai vânat, Iubitorule de oameni, mărire Ţie.*

Sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt, numită la noi și a Rusaliilor, este celebrată în Duminica a 8-a a Sf. Paști la 7 x 7 + 1 zile, deci a 50-a zi de la Paști. De aceea în greceşte ea se numeşte Pentecostes sau la noi a Cincizecimii. Ea are rădăcini evreiești. Atât Paștile, cât și Rusaliile erau sărbători în primul rând agricole. La evrei, Paștele era asociat cu semănatul (14 Nisan, aprox. martie-aprilie), iar Rusaliile, la 50 de zile după Paște (în luna Silvan, aprox. mai-iunie), numită la evrei și „sărbătoarea săptămânilor", era asociată recoltei; se aduceau prinoase din roadele pământului și se mulţumea lui Dumnezeu pentru ele. Era sărbătorită printr-o adunare sfântă și aducerea de jertfe. Toate aceste aspecte își vor căpăta adevărata semnificaţie abia în lucrarea lui Isus, care prin Înălţarea la Tatăl, după Moarte-Învierea Sa, ne-a dăruit Duhul Sfânt și ne-a trimis în misiune ca să recoltăm roadele lucrării lui Dumnezeu.

Prăznuită la 50 de zile după Sf. Paști, această sărbătoare are și o semnificaţie „jubiliară". Acest lucru este descris amănunţit în capitolul 25 din Levitic. Are la origine tot o practică agricolă și anume „anul sabatic". După 6 ani de cultivare, pământul trebuia lăsat nelucrat în fiecare al 7-lea an, pentru a se odihni. La fiecare al 50-lea an, Anul jubiliar (anul de veselie), pământurile vândute se întorceau la primul proprietar, sclavii trebuiau eliberaţi, datoriile iertate. Prin aceasta, israeliţii și prin ei toţi oamenii erau atenţionaţi de Dumnezeu că nici un om nu deţine nimic, bunuri, oameni sau servicii ca pe un drept natural. Totul Îi aparţine de drept doar lui Dumnezeu, care ne dă toate acestea în administraţie temporară. Nu putem vorbi despre drepturi naturale. Inclusiv dreptul la viaţa noastră Îi aparţine în exclusivitate Creatorului acesteia. Cât de departe suntem în ziua de azi de înţelegerea acestui fapt. Mentalitatea noastră schilodită prin păcat și alimentată până la refuz de mass-media cu „drepturile omului" a fost orbită. Tot ce suntem și tot ce avem nu este un „drept" natural, pe care îl putem revendica, ci este un dar al lui Dumnezeu, pentru care suntem datori în fiecare clipă să Îi mulţumim. **[2009]**

Io. 7, 37-53; 8, 12. Textul Evangheliei de azi ne vorbește despre prezenţa lui Isus la Sărbătoarea corturilor, prăznuită de evrei în 15-21 Tișri (aproximativ septembrie-octombrie). Se mai numea și „sărbătoarea strângerii laolaltă". Se celebra șapte zile. În prima și ultima zi se adresau poporului chemări sfinte. Isus folosește prilejul și strigă: „*Dacă cineva însetează, să vină la Mine și să bea. Cine crede în Mine, din inima lui vor curge râuri de apă vie, cum zice Scriptura*" (cf. Io.7, 37-39). Aceste cuvinte, în loc să fie urmate, au dat naștere la dispute aprige în popor și „*s-a făcut dezbinare în norod din pricina Lui*" (v. 43). Unii dintre fruntașii poporului au dorit chiar arestarea Lui și „*s-a întors fiecare acasă*" (v. 53). Nimeni deci, nici poporul și nici fruntașii, nu a urmat chemarea lui Isus. În loc de unitate, dezbinare. În loc de comunicare, neînţelegere. Dar „*Isus le-a vorbit din nou, și a zis: Eu sunt Lumina lumii; cine mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii*" (Io. 8, 12). Este unul din cele 8 titluri cu care Isus ni se prezintă în *Evanghelia lui Ioan*, printre care Pâinea vieţii, Învierea și viaţa, Învăţătorul și Domnul.

Oamenilor le lipsea puterea de sus cu care urmau să fie îmbrăcaţi după ce Isus va fi proslăvit (cf. Io. 7, 39). Și acest lucru s-a întâmplat de Rusalii. În a 50-a zi de la slăvita Sa Înviere, Isus Și-a ţinut făgăduinţa și a trimis peste apostolii adunaţi împreună și aflaţi în rugăciune pe Duhul Său Sfânt. Evenimentul ne este descris de Luca în *Faptele Apostolilor*. Vuiet și niște limbi ca de foc care s-au așezat pe fiecare dintre ei. Așa a fost. Și s-a petrecut o minune. La sărbătoare, în Ierusalim erau adunaţi mulţi evrei din toată diaspora. Mulţimea a rămas încremenită, pentru că fiecare îi auzea pe apostoli vorbind în limba lor. Totul s-a răsturnat la venirea Spiritului Sfânt. Înainte erau dezbinaţi și nu se înţelegeau între ei, chiar vorbind aceeași limbă, acum formează o comunitate și, chiar dacă apostolii vorbeau în aramaică, fiecare

îi înțelegea. După predica lui Petru s-a adăugat o mare mulțime de credincioși. Amestecarea limbilor la turnul lui Babel nu a mai fost un impediment când comunicarea se făcea în și prin Dumnezeu. Blestemul lipsei de comunicare a încetat și toţi erau una. Este ziua de naștere a BISERICII. **[2009]**

*

Fa. 2, 1-11. Sărbătoarea Paștilor este o unică sărbătoare de 40 de zile, care începe cu Duminica Învierii și se termină în Joia Înălțării. Săptămâna se socotește începând cu duminica și terminând cu sâmbăta. În restul timpului liturgic, începând cu Lunea Duhului Sfânt și terminând cu Sâmbăta mare, săptămâna liturgică începe luni și se termină duminică. Vă reamintesc că din acest motiv duminicile din perioada Pascală se numesc Duminica 2-a, a 3-a etc. **a** Paștilor, iar cele de după Rusalii: Duminica a 2-a, a 3-a etc. **după** Rusalii.

Sărbătoarea Cincizecimii, numită la români și Rusalii, după o sărbătoare romană numită Rosalia, se sărbătorește la 50 de zile după Paști. Evreii o numesc sărbătoarea săptămânilor pentru că sunt 7 săptămâni, adică 7x7 = 49 de zile. A 50-a zi este ziua sărbătorii propriu zise. În această zi de sărbătoare, spune Scriptura „*erau toţi împreună în același loc*" (Fa. 2, 1). Se poate să fi fost aceiași 120 de ucenici care sunt menționaţi în Fa. 1, 15. „*Deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde ședeau ei. Niște limbi* ***ca de foc*** *au fost văzute împărţindu-se printre ei și s-au așezat câte una pe fiecare din ei*" (Fa. 2, 2-3).

Cele trei cuvinte cheie ale pasajului biblic citat sunt: „deodată", „**ca** vâjâitul unui vânt puternic" și „niște limbi **ca** de foc". Pentru timpul când s-a petrecut evenimentul: sărbătoarea Cincizecimii din calendarul iudaic, pentru modul în care s-a petrecut: deodată și nu progresiv, iar pentru aspectul senzorial o analogie: ca un vâjâit (auz) și ca niște limbi de foc (pentru văz). Experienţa trăirii Duhului Sfânt pentru fragilitatea ființei materiale nu poate fi descrisă decât printr-o analogie. Focul și vântul pe de o parte, uleiul și apa pe de altă parte, fiecare dintre acestea reprezentând simboluri ale prezenței și acțiunii Duhului Sfânt astfel grupate, vor să sugereze suveranitatea Duhului, modul Său imprevizibil de a acționa, și forța de unificare a contrariilor proprie Duhului Sfânt, care realizează unitatea și comuniunea. **Limbile** ca de foc și aerul în mișcare (vântul) ne duc imediat cu gândul la limbajul comunicării. Și într-adevăr, minunea minunilor a fost prima și cea mai importantă prezență a lucrării Duhului Sfânt, a faptului că toţi cei de față, iudei cucernici prezenţi la sărbătoare, provenind din diaspora (sunt menționate 17 locuri de proveniență, simbolizând întreaga lume) și care nu mai înțelegeau limba aramaică, ascultând predica apostolului Petru (Fa. 2, 14-36), care vorbea evident în aramaică, l-au înțeles fiecare ca și cum le-ar fi vorbit pe limba lor. Această minune nu s-a mai repetat, pentru că nu mai era nevoie. Toţi cei care au înțeles mesajul mântuirii prin jertfa lui Isus Cristos, plecând acasă, au devenit fiecare dintre ei misionari și au răspândit Vestea cea bună conaționalilor lor. Acesta a fost momentul nașterii Noului Popor ales al lui Dumnezeu: Biserica, Noul și ultimul (definitivul) Legământ făcut între Dumnezeu și creatura Sa.

Când Duhul Sfânt vine nu doar să însoţească viaţa unei persoane, ci se revarsă în ființa ei, locuind în interiorul acesteia, aduce lumina deplină a cunoașterii de sine. Omul se vede pe sine, așa cum este el cu adevărat, pentru că se vede la lumina divină, se vede așa cum îl vede Dumnezeu. Și primul lucru pe care-l recunoaște este faptul că este păcătos, prin natura sa. Dacă ar vedea aceasta pur și simplu, filosofic sau psihologic, ar fi o povară insuportabilă. Dar prin lumina Duhului Sfânt descoperim **în același timp** că suntem păcătoși, dar suntem păcătoși iertaţi prin Jertfa Mântuitorului și curăţaţi în preţiosul său Sânge. Acesta este sensul frumoasei Vecernii a plecării genunchilor din seara zilei de Rusalii. După perioada pascală în care nu se îngenunchează, se reia pentru tot restul timpului liturgic, invocarea Duhului Sfânt la începutul slujbelor, rostind troparul: Împărate ceresc, și plecându-ne genunchii de 7 ori în semn de pocăinţă, temeiul psihologic și spiritual al primirii Darului mântuirii. Ca tot restul vieţii în pace și întru pocăinţă să-l petrecem, de la Domnul să cerem. Dă-ne Doamne! **[2010]**

Fa. 2, 1-11. După Înălțarea Domnului, Apostolii s-au întors la Ierusalim și au rămas acolo, după porunca lui Isus, să primească „Făgăduinţa Tatălui". Ajunși acasă, „*toţi aceștia stăruiau cu un cuget în*

rugăciune și în cereri, împreună cu femeile, cu Maria, mama lui Isus și cu fraţii Săi" (Fa. 1, 14). Se găseau adunaţi în „odaia de sus", locul cel mai spaţios într-o casă evreiască a timpului. Erau cam 120 de persoane. Aşadar rugăciunea a fost atmosfera în care a vieţuit Biserica primară. Și când creștinii se roagă, Dumnezeu lucrează. La iniţiativa lui Petru, a fost ales un alt apostol, Matia, în locul lui Iuda, care din disperare s-a sinucis. Au petrecut astfel 9 zile. (Aici își are originea devoţiunea catolică a „novenelor" = rugăciuni stăruitoare făcute pentru un scop spiritual).

În cea de a zecea zi, după Înălţarea Domnului, și la 50 de zile după Învierea Sa, de praznicul iudaic al Cincizecimii (de 7x7 săptămâni de la sărbătoarea primelor roade, la evrei), apostolii și cei ce erau cu ei se găseau deci laolaltă în rugăciune în același loc. „*Deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde se găseau ei. Niște limbi ca de foc au fost văzute împărţindu-se printre ei și s-au așezat câte una pe fiecare din ei. Și toţi au început să vorbească în alte limbi, după cum le da lor Duhul să vorbească*" (Fa. 2, 2-4). În felul acesta, Duhul Sfânt s-a manifestat în mod sensibil prin sunet, limbi **ca de** foc și darul limbilor. La botezul lui Isus, Duhul Sfânt s-a manifestat de asemenea în mod sensibil, într-o formă **ca de** porumbel. Între limbile ca de foc ce s-au așezat pe fiecare dintre ei și vorbirea în limbi este o strânsă legătură. Înainte de toate o precizare: „vorbirea în limbi" se referă la faptul că apostolii au vorbit explicit în limbi pe care însă nu le-au învăţat, nu la fenomenul mistic numit la fel și la care se referă pe larg Pavel în 1 Cor. cap. 14. Spre deosebire de darul mistic, această vorbire era menită spre comunicare publică. Limbi ca de foc și vorbire în limbi străine neînvăţate au ceva în comun. Este ceea ce putem numi „vorbire înfocată", adică entuziasm, care este condiţia normală a unei vieţi pline de Duhul, în lucrarea de mărturisire a lui Cristos. Și până acum Duhul Sfânt fusese ***cu*** ucenicii, dar de acum încolo va locui permanent *în* ei. (cf. Io. 14, 7). Se pare că această minune s-a întâmplat doar o singură dată, la Rusalii, când a luat ființă Trupul lui Cristos, adică Biserica. Dumnezeu s-a folosit de această minune pentru vestirea Evangheliei simultan la o mare mulţime de oameni, adunaţi la Ierusalim cu prilejul Sărbătorii. Sunt enumeraţi în Fa. 17 neamuri diferite. Erau evrei și prozeliţi veniţi din toate părţile Imperiului. Unii dintre ei cu siguranţă nu vorbeau aramaica, limba vorbită în Palestina pe atunci, ci doar limba regiunii de unde proveneau. La auzul predicii lui Petru: „*Toţi se mirau, se minunau și ziceau unii către alţii: Toţi aceștia care vorbesc nu sunt galileeni? Cum dar îi auzim vorbind fiecăruia din noi în limba noastră, în care ne-am născut?*" (Fa. 2, 7-8). Miracolul s-a manifestat deci asupra vorbitorilor, și nu a ascultătorilor. Acest fel de miracol nu s-a mai repetat. Dumnezeu S-a folosit de prezenţa simultană a unei atât de mari diversităţi de oameni care veneau din toate părţile și vorbeau atâtea limbi diferite, pentru a-și proclama Evanghelia simultan în toate direcţiile. După ce mai târziu apostolii și-au început lucrarea misionară, prin viu grai și scris, nu mai era nevoie de acest tip de miracol. Așa cum remarca cineva: „Dumnezeu a dat Legea Sa într-o singură limbă și unui singur popor, dar Evanghelia Sa a dat-o în toate limbile, tuturor popoarelor". „*Toţi erau uimiţi și nu știau ce să creadă, și ziceau unii către alţii: Ce vrea să însemne aceasta? Dar alţii* ***își băteau joc*** *și ziceau: Sunt plini de must!*" (Fa. 2, 12-13). Omul mic la suflet și puţin la minte (îi zicem „neamul prost") nu are niciodată la nimic altă reacţie decât batjocura. Uimirea este reacţia sufletului bun. Copilul și omul bun se uimesc, apoi admiră, dacă e ceva bun sau frumos. Doar o astfel de admirare se va putea transforma în veșnicie în ADORAREA lui Dumnezeu.

De atunci Duhul Sfânt a rămas în fiecare ucenic al lui Cristos, mădular viu și activ în Biserica Lui, ființă eliberată (mântuită) spre slava lui Dumnezeu. **[2011]**

ÎNCHEIEREA PENTICOSTARULUI.

Tuturor celor pe care Vă am în suflet în rugăciunile zilnice, liturgice și particulare, Vă doresc belșug de har și binecuvântare de la Dumnezeu Tatăl, de la Fiul Înviat și de la Duhul Sfânt, Mângâietorul și Sfinţitorul vieţii noastre. Fie ca Patimile răscumpărătoare ale Domnului nostru Isus Cristos, mort și înviat pentru noi și a noastră mântuire, să transfigureze întreaga noastră viaţă de ucenici ai lui Cristos, pentru a ne regăsi cu toţii în lumina Lui!

Cristos a înviat!

PERIOADA OCTOIHULUI

ÎNCEPUTUL OCTOIHULUI

Câteva precizări cu privire la Octoih

Perioada Octoihului, adică Timpul liturgic comun, din punct de vedere biblic se întinde de la Lunea Duhului Sfânt (a doua zi după Rusalii) până la începutul Triodului. Prima parte a Octoihului cuprinde meditarea pericopelor liturgice ale Liturghiei bizantine din Evangheliei după Matei, de la Rusalii până la Duminica după înălţarea Sfintei Cruci. În partea a doua a Octoihului, de la Duminica după înălţarea Sfintei Cruci, până la începutul Triodului, se citește în principal Evanghelia după Luca și în parte Evanghelia după Marcu.

Evanghelia după Matei se citește neîntrerupt după Lunea Sf. Duh și până la Dum. a 11-a d. R. După aceea până la Dum. 15-a d.R. se citește doar sâmbăta și duminica, în restul zilelor citindu-se Evanghelia după Marcu.

Ordinea Evangheliilor și a Epistolelor urmareste aproximativ pe cea din calendarul liturgic. Fiecare Epistolă are o scurtă introducere, pusa la inceputul perioadei in care se citeste, pentru a evidenţia timpul și locul scrierii acesteia, și o scurtă analiză sintetică a întregii Epistole.

Note introductive la *Epistola Sf. Apostol Pavel către Romani*

Cititorilor Bibliei le este deosebit de util să cunoască măcar unele date sumare despre autorul Scrierii sfinte, locul și timpul în care a fost ea scrisă, scopul propus de autor, destinatarii epistolei și o vedere generală a conţinutului ei.

Locul *Epistolei către Romani* în Canonul NT. *Romani* a ocupat dintotdeauna locul de frunte ce i se cuvine, la începutul scrisorilor lui Pavel. Întrucât *Faptele Apostolilor* se încheie cu sosirea apostolului Pavel la Roma, e firesc ca secţiunea *Epistolelor* din NT să înceapă cu *Scrisoarea lui Pavel către Romani*.

Autorul. Toţi cercetătorii Bibliei, de orice orientare şi chiar ereticii din antichitate, sunt de comun acord că fără dubiu, autorul *Epistolei* este apostolul Pavel.

Data şi locul scrierii. Din unele detalii, cuprinse în cadrul scrisorii, rezultă că *Epistola către Romani* a fost scrisă de Pavel în Corint, după *Epistolele 1 și 2 Corinteni*, redactate deja. Pavel a stat în Corint cam trei luni, la sfârșitul celei de-a treia sa călătorie misionară. Coroborând toate datele, *Epistola către Romani* ar fi fost scrisă în anul 56 d. Cr.

Conţinutul epistolei şi temele abordate. Cum a ajuns creștinismul la Roma nu știm precis. Probabil că prin evreii care au participat la minunea Cincizecimii, deci în anul 30 d. Cr. Pavel nu fusese niciodată la Roma când a redactat din Corint această scrisoare; din Rom. capitolul 16, rezultă că Pavel cunoștea destul de mulţi creștini care trăiau acolo. Creștinii din Roma, la aceea dată, proveneau atât dintre Evrei, cât și dintre Neamuri. Pavel a ajuns la Roma cam prin anul 60 d. Cr., dar altfel decât plănuise. Nu ca misionar, ci ca deţinut. Întreg conţinutul acestei scrieri de căpătâi a creștinismului se ocupă de relaţia reciprocă dintre Evrei și Neamuri în noua structură a Bisericii lui Cristos. Accentul cade de acum pe *Evanghelie* și nu pe *Lege*. Mântuirea nu vine din **faptele Legii**, ci din **credinţa în Isus Cristos**, atât pentru evrei, cât și pentru neevrei. *Evanghelia* este destinată tuturor oamenilor, nu datorită meritelor lor, ci prin harul lui Dumnezeu care ni s-a dat în dar prin Isus Cristos.

De-a lungul epistolei, Pavel subliniază neîncetat prioritatea Evangheliei. De patru ori, în primele 16 versete ale capitolului 1 din Romani (v. 1, 9, 15, 16), Pavel insistă asupra acestui lucru. În mare, *Epistola către Romani* se împarte în trei secţiuni majore:

I. Doctrină: Evanghelia lui Dumnezeu (cap. 1-8)
II. Evanghelia şi Israelul:
A. Trecutul Israelului (cap. 9)
B. Prezentul Israelului (cap. 10)
C. Viitorul Israelului (cap. 11)
III. Îndatoriri. Evanghelia trăită (cap. 12-16)

Note introductive la *Epistola I-a către Corinteni*

Locul în Canon. Unii au denumit *1 Corinteni* „cartea problemelor". Multe pasaje încep prin cuvintele: „Cât despre...". Corintul era un oraş corupt şi imoral. Multe din problemele corintenilor sunt şi problemele cu care Biserica lui Cristos se confruntă în ziua de azi: dezbinări, concurenţă între lideri, imoralitate, corupţie, egoism individual şi social în ce priveşte bunurile materiale.

Autorul. Toţi exegeţii sunt de acord că autorul *Epistolei 1 Corinteni* este apostolul Pavel. Coincidenţele cu *Faptele apostolilor*, precum şi amprenta puternică, apostolică, exclud în totalitate alte supoziţii.

Data şi locul scrierii. Pavel ne spune că şi-a redactat scrisoarea la Efes (cf. 1 Cor. 16, 8-9). Deoarece Pavel a stat în Efes cam trei ani, redactarea ei ar putea fi plasată în ultima perioadă a acestui interval, adică în anii 55-56 d. Cr. Unii cred că că a fost scrisă chiar mai devreme.

Fondul şi tema epistolei. Corintul este un străvechi oraş al Greciei, situat la vest de Atena, pe istmul dintre Peloponez şi Grecia continentală. Deţinând controlul comercial al Greciei şi al Peloponezului, oraşul a cunoscut o înflorire pe toate planurile. Este dominat de un platou numit Acrocorint, situat la 566 m înălţime, unde era un mare templu al Afroditei, zeiţa dragostei, a cărei slujire a dat naştere la imoralitatea proverbială a locuitorilor ei. Pavel a stat o vreme în Corint, unde a scris şi *Epistola către Romani*. În vremea în care activa la Efes, Pavel a primit o scrisoare din partea credincioşilor din Corint, care se plângeau de unele grave dezordini în Biserică. Pavel le răspunde prin 1 şi apoi 2 Corinteni. Tema Epistolei este cum ar putea fi redresată o Biserică lumească şi carnală. Este şi situaţia multor Biserici de azi, care privesc cu uşurătate probleme care sunt grave din punct de vedere spiritual. Cum spunea cineva: „Biserica era în lume, căci acolo era locul ei, dar şi lumea era în Biserică, locul ei nefiind acolo".

Nu trebuie uitat însă că în această Epistolă sunt tratate şi teme dogmatice de o importanţă covârşitoare: Învierea lui Isus şi a noastră (cap. 15), Euharistia (cap. 16), strângerea de ajutoare (cap. 16) şi mai ales măreţul Imn al dragostei creştine (cap. 13)

Note introductive la *Epistola a II-a catre Corinteni*

Epistola a II-a a lui Pavel către Corinteni ridică mai multe probleme, datorită unor dificultăţi de datare şi alcătuire a ei. A suscitat printre experţii biblici multe interpretări, care fac şi mai dificilă o expunere simplă şi clară a ei. Cu excepţia epistolei către Filimon, 2 Corinteni este cea mai personală şi mai puţin doctrinară epistolă pe care a scris-o Pavel. În prima sa *Epistolă către Corinteni*, Pavel îşi asumă rolul de învăţător, iar în a doua pe cea de păstor. Confruntând textul ei cu FA, putem conclude cu destulă siguranţă următoarele:

Autorul. Aproape nimeni nu neagă faptul că autorul acestei epistole este Pavel. Pavel ar fi scris patru epistole acestei comunităţi şi a vizitat de trei ori Corintul. Două din aceste epistole au fost pierdute. Datorită faptului că în cuprinsul epistolei sunt multe paranteze şi digresiuni, unii au crezut că unele din aceste digresiuni ar face parte din cele două epistole pierdute. Confruntând textul epistolei cu FA, şirul evenimentelor ar fi următoarele: (1) Prima vizită a lui Pavel în Corint, când a şi fondat comunitatea (Fa. cap. 18); (2) Prima epistolă trimisă de Pavel corintenilor (pierdută); (3) A doua epistolă trimisă corintenilor (1. Cor.); (4) A doua vizită la Corint, vizita „cu întristare" (2 Cor. 2, 1); (5) A treia scrisoare trimisă corintenilor (pierdută); (6) A patra scrisoare (2 Cor.); (7) a treia vizită la Corint.

Data şi locul scrierii. Pavel a scris această epistolă din Macedonia la un an de la prima, în jurul anului 57 d. Cr.

Fondul şi tema epistolei. Una din grijile cele mai mari a lui Pavel era prezenţa şi activitatea în Corint a unor învăţători mincinoşi care contestau autoritatea apostolică a lui Pavel. De aceea, el îşi apără cu insistenţă poziţia sa de apostol. Este dificil de stabilit cine sunt aceşti contestatari.

Toate epistolele lui Pavel conţin digresiuni cărora le lipseşte continuitatea, dar această tendinţă nu este nicăieri mai pregnantă decât în 2 Cor. Circumstanţele scrierii ei au contribuit la această caracteristică a epistolei. În ciuda acestor remarci, textul are un caracter unitar şi ne descoperă, mai mult decât oricare dintre epistole, psihologia apostolului.

Să urmărim şi noi toate acestea prin meditarea *Epistolei*.

Note introductive la *Epistola către Galateni*

Epistola către Galateni, în ciuda faptului că este una din cele mai scurte epistole ale lui Pavel, datorită conţinutului ei doctrinar extrem de dens are o importanţă nu doar deosebită, ci chiar capitală. Există o strânsă legătură între *Epistola către Galateni* şi cea *către Romani*, deşi au fost scrise cam la zece ani diferenţă una de cealaltă. Relaţia dintre cele două a fost caracterizată cam aşa: *Galateni* este „ciorna" *Epistolei către Romani* sau, invers, *Romani* este dezvoltarea *Epistolei către Galateni*. Ambele tratează aceleaşi teme doctrinare, cu accent pe libertatea creştinului şi a mântuirii prin credinţă. Unii au caracterizat această epistolă ca fiind „Magna Carta" a libertăţii spirituale, pentru toată lumea şi pentru toate timpurile.

Autorul, necontestat de către majoritatea bibliştilor, este apostolul Pavel. Epistola a fost adresată „Bisericilor din Galatia" (Gal. 1, 2). Galatia era o provincie romană situată în Asia mică (Turcia de azi). Prin anul 278 î.Cr., aici s-au aşezat mulţi emigranţi proveniţi din Galia (Franţa de azi). Se pare că adresanţii ei erau populaţiile „barbare" (care nu vorbeau greceşte), aşezate în sudul provinciei, în localităţile Antiohia, Iconia, Listra şi Derbe, menţionate în capitolele 14 şi 15 din Fa.

Data şi locul scrierii. Judecând după unele argumente prezentate în Fa., sau rezultând din conţinutul epistolei, cel mai probabil Pavel a scris-o în Antiohia Siriei, în anul 48, cu un an înainte de a participa la Conciliul de la Ierusalim. Unii învăţători falşi se infiltraseră mai ales în aceste biserici din Galatia, negând autoritatea de apostol a lui Pavel şi învăţând că tăierea împrejur era necesară pentru mântuire. Pavel a reacţionat prompt şi vehement la toate acuzaţiile aduse.

Fondul şi tema epistolei. *Galateni* a fost scrisă pentru a remedia o situaţie disperată care putea periclita esenţa creştinismului şi putea transforma creştinismul într-o sectă iudaică. Este o încercare de a-i readuce pe iudaizanţi de la legalism la credinţă şi, în acelaşi timp, o prezentare clară şi viguroasă a mântuirii prin credinţă. Faptele nu sunt temeiul mântuirii, ci roadele credinţei. Conţinutul epistolei este la fel de relevant şi esenţial azi, cum a fost şi atunci când a fost scrisă.

Note introductive la *Epistola către Efeseni*

Autorul *Epistolei către Efeseni* este apostolul Pavel. Pledează pentru aceasta atât faptul că Pavel însuşi se declară scriitorul acestei epistole (cf. Ef. 1, 1 şi 3, 1), cât şi faptul că cei mai mulţi scriitori creştini din secolul I d. Cr. (Clement Romanul, Policarp, Irineu etc.) o atribuie fără dubiu lui Pavel.

Destinatarii acestei epistole sunt credincioşii din Efes, dar nu numai ei. Efesul fiind capitala unei regiuni, în care Pavel a petrecut mult timp (peste patru ani, în ultimele două călătorii misionare), este posibil ca această epistolă să fie una enciclică, la fel ca şi cea către Coloseni.

Data la care a fost scrisă, cu mare probabilitate, poate fi după anul 60 d. Cr. când Pavel se afla în domiciliu forţat (întemniţat) la Roma. Tot de aici se pare că au fost scrise şi *Epistolele către Coloseni*, *Filipeni* şi *Filimon*, care împreună cu *Epistola către Efeseni* sunt numite de aceea „epistolele din temniţă". *Epistolele către Efeseni* şi *Coloseni* au fost duse la destinaţie de către Tihic.

Tema *Epistolei* o constituie: 1) „taina Trupului lui Cristos" şi 2) „dragostea" (gr. *agape*). Pavel îşi începe şi-şi încheie această epistolă cu tema dragostei (cf. Ef. 1, 4 şi Ef. 6, 23). Taina, aşa cum o înţelege Pavel, nu este un lucru ce nu poate fi explicat, ci mai degrabă un adevăr minunat, ce nu fusese revelat explicit înainte (în VT), dar care acum este făcut cunoscut. Taina consistă în faptul că atât Iudeii, cât şi Neamurile sunt acum una în Trupul tainic al lui Cristos, care este

Biserica. Cu toţii, deci, suntem fraţi şi surori. Taina, ca temă, o regăsim în toate cele 6 capitole ale Epistolei.

În mare, *Epistola* se împarte în două: poziţia credinciosului în Cristos (cap. 1-3) şi trăirea practică a credinciosului în Domnul.

Tema „dragostei celei dintâi" care, după 30 de ani, apare şi în Apocalips (cf. Ap. 2, 1-7), este tratată mai amănunţit, poate pentru că se pare că elanul şi zelul iniţial al acestei comunităţi păreau să se fi răcit cu timpul. Efesul şi Laodiceea sunt singurele Biserici menţionate cu numele atât în seria *Epistolelor* pauline, cât şi în *Apocalips*.

Note introductive la *Epistola către Filipeni*

Epistola lui Pavel către Filipeni a fost denumită uneori „epistola bucuriei", şi nu fără motiv. Cuvântul „bucurie", în diverse forme, apare nu mai puţin de douăsprezece ori în cursul ei. Ea a fost denumită şi „scrisoarea de mulţumire".

Pavel a ajuns la Filipi în cea de a doua sa călătorie misionară. Aflat în Troa, Pavel dorea să meargă în Asia, spre sud, dar în urma unei descoperiri (cf. Fa. 16, 9-10), el s-a îndreptat spre vest, spre Macedonia şi s-a oprit în principalul oraş, Filipi. Aşa a început evanghelizarea Europei. Filipi era o colonie romană, guvernată de romani, cetăţenii ei, strămutaţi din Italia în anul 30 î.d. Cr. de către Octavian, bucurându-se de toate privilegiile romane, inclusiv scutirea de impozite. În Filipi nu exista sinagogă, deci nu erau evrei. Aşa se explică faptul că primii creştini din Filipi se rugau la marginea unui râu (cf. Fa. 16, 13).

Autorul. *Epistola* este scrisă de Pavel, fapt unanim recunoscut de toţi părinţii apostolici. Ea a fost scrisă cel mai probabil la Roma, în timpul ultimei detenţii a lui Pavel, la fel ca şi scrisorile către Efeseni, Coloseni şi către Filimon.

Data cea mai probabilă a scrierii ar putea fi anul 61 d. Cr., la circa zece ani după prima vizită a lui Pavel la Filipi şi înfiinţarea comunităţii creştine de acolo.

Tema. Motivul scrierii acestei epistole a fost dorinţa lui Pavel de a mulţumi filipenilor pentru ajutorul material şi moral pe care i l-au trimis la Roma, când se afla acolo în detenţie (domiciliu forţat). Dar, pe lângă mulţumirile adresate filipenilor, Pavel foloseşte prilejul de a da unele sfaturi acestei comunităţi. Ajutoarele trimise de filipeni i-au fost aduse lui Pavel de către Epafrodit, care a fost şi purtătorul scrisorii, după ce a scăpat de o boală grea în Roma. Filipenii l-au mai ajutat pe Pavel încă în trei rânduri, de două ori în Tesalonic şi o dată în Corint.

Epistola către Filipeni este poate cea mai afectuoasă şi caldă scrisoare, în contrast cu cea scrisă Galatenilor, care este cea mai dură. Comunitatea din Filipi, înfiinţată de Pavel, avea în inima apostolului un loc privilegiat, lucru pe care Pavel nu doar că nu-l ascunde, dar îl şi subliniază.

Note introductive la *Epistola către Coloseni*

Cele mai multe scrisori ale lui Pavel au fost adresate unor comunităţi creştine care funcţionau în mari centre urbane: Roma, Corint, Efes sau Filipi. La vremea scrierii epistolei către cei din Colose, gloria oraşului apusese de mult. Oraşul se găsea la 15 km est de Laodiceea, capitala provinciei, şi la 160 km est de Efes. Azi nu este o localitate şi, dacă n-ar fi fost această minunată epistolă paulină, n-am fi ştiut nimic nici despre comunitatea creştină de acolo, care nu a lăsat vreo urmă în istoria Bisericii.

Autorul şi data. *Epistola către Coloseni* a fost cu certitudine **scrisă de Pavel**, în ciuda unor contestaţii din secolul al XIX-lea. Ea face parte, împreună cu epistolele către Efeseni, Filipeni şi Filimon, din seria „Epistolelor din închisoare", scrise foarte probabil din Roma prin anul 60. După istoricul latin Tacitus, ţinutul în care era situat şi Colose a fost devastat de un cutremur în anul 60 d. Cr. Pavel în scrisoarea lui nu face nici o aluzie la acesta, scrierea şi trimiterea scrisorii având probabil loc cu puţin timp înainte de acest cutremur. Numele oraşului provine poate de la „colossus" o formaţiune calcaroasă gigantică având forme ciudate. Purtătorul scrisorii, ca şi al celei către Efeseni, a fost se pare Tihic (cf. Ef. 6, 21 şi Col. 4, 7).

Tema. Motivul scrierii epistolei se pare că l-a constituit apariţia între creştinii de acolo a unei învăţături filosofice, mai târziu numită „gnoză" (de la gr. *gnosis* = cunoaştere). Vom înţelege mai bine lucrurile pe

parcursul comentariilor. Acum să precizăm doar atât: epistola se aseamănă foarte mult cu cea către Efeseni. Amândouă au ca temă principală Biserica, Trupul tainic al lui Cristos. În *Efeseni*, accentul se pune pe faptul că credinciosul **este** în Cristos. În *Coloseni*, Îl prezintă pe Cristos, nădejdea slavei, **în credincios**. De aici și sublinierea unității Trupului lui Cristos. Un număr de 54 de versete din cele 155 ale Epistolei către Efeseni sunt similare sau identice cu cele din Coloseni. Pe parcursul meditațiilor noastre, vom prezenta mai pe larg felul în care Pavel le răspunde colosenilor la speculațiile lor „filosofice" și de ce credinciosul trebuie să se țină strâns de capul Trupului, care este Cristos (cf. Col. 2, 18-19).

Note introductive la *Epistola I-a către Tesaloniceni*

Autorul și data. *Epistola I-a către Tesaloniceni*, după toate probabilitățile, este prima scrisoare pe care Pavel a trimis-o unei comunități și care apoi a devenit parte componentă a NT. Ținând cont de toate datele care ne stau la dispoziție, atât din Fa., cât și din surse istorice externe, ea a fost scrisă de Pavel din Corint, în timpul ședерii sale de 18 luni în acest oraș, din timpul celei de a doua sa călătorii misionare, la scurt timp după venirea lui Timotei la Pavel (cf. 1 Tes. 3, 6; 2, 17), prin anul 50 d. Cr., la numai douăzeci de ani de la Înălțarea Domnului la cer.

Tesalonicul (Salonicul de astăzi) a fost și este un oraș înfloritor, în care, de-a lungul timpului, au trăit mulți sfinți creștini pe care-i serbăm și astăzi, între care Sf. Dumitru și mulți alții. Este situat pe golful Termaic în NV-ul mării Egeee, și era, în timpul lui Pavel, principalul port maritim al provinciei romane Macedonia, pe drumul comercial numit Ignatia, care lega zona de vest și cea de est a nordului Greciei. Orașul a fost întemeiat de Casandru, un general al lui Alexandru Macedon, în 315 î. Cr. și avea, pe vremea lui Pavel, cam 200.000 de locuitori. În anul 42 î. Cr., a primit statutul de oraș liber, guvernat autonom de un consul și de un consiliu de „politarhi", și nu era prezentă în oraș nici o garnizoană romană. Locuitorii lui erau romani, greci și evrei, într-o proporție sensibil egală. Se află relativ aproape de Filipi.

Tema. Pavel este întemeietorul Comunității în care a predicat în cea de a doua sa călătorie misionară. Cum îi era obiceiul, Pavel a predicat întâi în sinagoga din acest oraș. După refuzul de a fi acceptat de o mare parte dintre evrei, și-a mutat centrul său strategic în casa unui evreu care crezuse și anume Iason, care a avut de suferit din partea conaționalilor săi multe neplăceri din această cauză. După plecarea lui Pavel de acolo la Atena, din pricina adversităților, i-a lăsat pe Timotei și pe Sila, care mai târziu i s-au alăturat și i-au adus lui Pavel vești încurajatoare despre soarta comunității.

De-a lungul epistolei pe care le-a adresat-o, Pavel le descoperă multe lucruri, centrându-se mai ales pe a doua venire a Domnului Isus Cristos și multe alte lucruri esențiale cu privire la doctrina creștină.

Note introductive la *Epistola a II-a către Tesaloniceni*

Autorul și data. Cea de-a *II-a Epistolă a lui Pavel adresată Tesalonicenilor* a fost scrisă, după mărturia tuturor scriitorilor antici, cu siguranță de apostolul Pavel, care-i menționează în primul verset în calitate de colaboratori și pe Sila și pe Timotei. Toți trei erau împreună și se găseau în acel timp în Corint (cf. Fa. 18, 1-5). Epistola a fost scrisă deci din Corint, la puțină vreme, poate la câteva luni după prima epistolă adresată tesalonicenilor. Data aproximativă este anul 50 sau 51. Dacă acceptăm faptul că prima scrisoare pe care Pavel o scrie unor comunități este cea către galateni, această epistolă ar fi a treia scrisă de el și care și-a găsit locul în Canonul NT. Este o epistolă scurtă, formată doar din trei capitole.

Tema. Motivul scrierii ei, la un timp așa de scurt de la prima epistolă către Tesaloniceni, l-au putut constitui veștile pe care Pavel le-a primit de la purtătorul scrisorii sau și de la alții, despre felul în care a fost înțeles mesajul său de către credincioșii din Tesalonic. Această precipitare are trei motive principale: 1) Credincioșii erau prigoniți și aveau nevoie de încurajare (cap. 1). 2) Ei erau nedumeriți cu privire la Ziua Domnului și trebuiau luminați cu privire la aceasta (cap. 2). 3) Unii au început să trăiască în trândăvie, pe motiv că este aproape ziua Venirii Domnului și trebuiau îndreptați. *Răpirea* de care vorbea Pavel în prima epistolă trebuie distinsă de *Venirea Domnului*, care va fi precedată de *Marea Strâmtorare* de la sfârșit. Trăind prigoana, tesalonicenii credeau că trăiesc sfârșitul timpurilor. Este o bucurie pentru noi, cei de azi,

că prin cele două Epistole către Tesaloniceni avem o comoară de informaţii clare cu privire la cele trei evenimente: *Răpirea*, *Venirea Domnului* și *Marea strâmtorare* care o vor precede.

Note introductive la *Epistola I-a către Timotei*

Epistolele I și II Timotei, precum și *Epistola către Tit*, sunt numite de biblişti *Epistole pastorale*. Ele au fost adresate celor doi colaboratori fideli ai lui Pavel, Timotei și Tit, spre deosebire de precedentele epistole, adresate de Pavel, uneori împreună cu Timotei, unor comunităţi creștine. Ele prezintă unele note particulare faţă de celelalte epistole. Criticii biblici liberali din secolul al XIX-lea au discutat mult în jurul paternităţii lui Pavel asupra acestor scrisori, mai ales datorită faptului că unele locuri și personaje care apar în ele nu figurează sau nu concordă cu cele din Fa. Aceste critici s-au dovedit încet, încet nefondate.

Se știe că evenimentele relatate în Fa. se opresc odată cu prima întemniţare a lui Pavel la Roma, din care el a fost, se pare, eliberat în anul 62. Pavel a fost întemniţat a doua oară la Roma între 66-67, fiind decapitat în anul 67, înainte de 8 iunie 67, data morţii lui Nero. Ordinea în care au fost scrise aceste 3 epistole ar putea fi următoarea: 1 Tim. și Tit au fost scrise în libertate, iar 2 Tim., ultima epistolă a lui Pavel, a fost scrisă din cea de a doua captivitate din Roma, cu puţin timp înainte de a fi decapitat.

Autorul și data. Autorul acestor epistole, la o analiză atentă, serioasă și necontestată până în secolul al XIX-lea este apostolul Pavel. Locul din care a fost scrisă 1 Tim. este incert. Destinatarul epistolei este Timotei, ucenicul preferat al lui Pavel, pe care l-a lăsat în locul lui în Efes, pentru a continua consolidarea acestei comunităţi, după plecarea lui Pavel de acolo. Tatăl lui Timotei era grec, dar mama lui, Eunice, și bunica sa Lois erau evreice. Timotei a fost bine instruit de acestea în studiul Sfintei Scripturi (VT). Pavel l-a întâlnit pe Timotei la Listra, în prima sa călătorie misionară, de unde l-a luat cu el în calitate de colaborator. Timotei era tânăr și avea o fire mai timidă, de aceea Pavel, mai ales în 1 Tim., îl îndeamnă să fie curajos, iar comunitatea să asculte de el, în ciuda tuturor piedicilor.

Tema. Conţinutul epistolei este o comoară de învăţături cu privire la cum trebuie continuată munca de evanghelizare, într-o comunitate deja constituită, aceste învăţături rămânând valabile până în zilele noastre.

Note introductive la *Epistola a II-a către Timotei*

Autorul și data. *Epistola a II-a a lui Pavel către Timotei* este, după toate probabilităţile, ultima epistolă pe care a scris-o Pavel și are valoarea unui testament. În ciuda unor contestări venite din partea unor academişti, în toată textura ei, această epistolă exprimă personalitatea lui Pavel, care o scrie din ultima sa întemniţare, după tradiţie în închisoarea mamertină din Roma, unde își aștepta execuţia. Ţinând cont că Nero a murit în 8 iunie 68, data redactării scrisorii trebuie situată undeva între toamna lui 67 și primăvara lui 68 d. Cr. Ca cetăţean roman, Pavel trebuia executat prin decapitare cu sabia, celelalte pedepse (răstignirea, aruncarea la fiare) fiindu-le rezervate sclavilor și barbarilor.

Tema. Asemenea altor scrieri din categoria „a doua epistolă către...” se ocupă de învăţătorii falși din zilele de pe urmă (cf. 2 Tim. 3, 1-9). Problematica trăirii în Biserică, după mai bine de 30 de ani de la Înălţarea Domnului și de la Coborârea Duhului Sfânt, se schimbase destul de mult. Multă decădere colectivă a Bisericii se constată în această scrisoare. Pavel este îmbătrânit și cu o sănătate șubredă. Pe parcursul întregii scrisori, Pavel se referă la situaţia lui personală. Era împreună cu Luca, „preaiubitul medic”, părăsit cam de toţi colaboratorii săi. Era un moment greu în viaţa lui. Problema capitală în aceste clipe de răscruce era cum să se comporte un creștin, atunci când comunitatea din care făcea parte traversa momente de criză. De aceea, nucleul central al scrisorii este exprimat în cuvintele adresate lui Timotei: „*Caută să te înfăţișezi înaintea lui Dumnezeu ca un om încercat, ca un lucrător care n-are de ce să-i fie ruşine, și care împarte drept Cuvântul adevărului*” (2 Tim. 2, 15). În condiţii de restriște, ca cele pe care le traversăm astăzi, important este să ne ţinem strâns de învăţăturile esenţiale, fără să ţinem cont de greutăţile care se opun trăirii creștine complete, fie că ele vin din afara sau dinlăuntrul Bisericii. Acest lucru face ca *Epistola a II-a către Timotei* să fie un adevărat testament spiritual al apostolului Pavel și să aibă o importanţă deosebită și pentru noi, creștinii de astăzi.

Note introductive la *Epistola către Tit*

Epistola către Tit se compune doar din trei capitole și este cea mai scurtă din Epistolele numite „pastorale". Se știu puține lucruri despre Tit. Ce se știe sigur este faptul că a fost un convertit neevreu (Gal. 2, 3), care a călătorit și a slujit împreună cu Pavel (Gal. 2, 1-3). După o scurtă vizită făcută comunității din Creta, Pavel l-a lăsat pe Tit acolo pentru a ajuta comunitatea să-și găsească conducători (Tit 1, 5).

Timpul și locul când a fost scrisă este incert. Un lucru este clar: ea a fost scrisă între 1 și 2 Tim. probabil din Macedonia între anii 64-66 d. Cr.

Tema. Pe lângă temele comune Epistolelor pastorale, există în ea cel puțin două pasaje care dezbat tema credinței și a relației dintre credință și faptele bune. Primul dintre aceste pasaje (Tit 2, 11-14) este o sinteză minunată a doctrinei creștine, redactată cu un minunat simț al proporțiilor, care ne oferă o doctrină a harului. Cel de al doilea, spre sfârșitul epistolei, ne descrie în puține, dar apăsat rostite (scrise) cuvinte relația dintre credință și faptele bune: „*Adevărat este cuvântul acesta și vreau să stărui asupra acestor lucruri* – zice Pavel – *pentru ca cei ce au crezut în Dumnezeu să caute să fie cei dintâi în fapte bune*" (Tit 3, 8/a). Când Pavel se referă la faptul că mântuirea vine din credință și nu din fapte, nu se referă la faptele care se nasc din credință, ci la faptele Legii, adică la ceremoniile legate de împlinirea, am zice legalistă sau chiar folclorică, a unor prescripții ale tradiției iudaice, talmudice, precum circumcizia sau diverse ritualuri de purificare, ce nu au nici o legătură cu adevărata evlavie.

Note introductive la *Epistola către Filimon*

Autorul și destinatarii. Epistola către Filimon, spre deosebire de toate celelalte epistole ale lui Pavel, este una personală. Nu are conținut doctrinar, dar ea ne descoperă trăsături ale psihologiei lui Pavel, care este autorul ei în mod incontestabil. Este adresată lui Filimon, un creștin înstărit din Colose. Filimon avea un sclav pe nume Onisim (gr. = folositor), care a fugit de la acesta furându-i și niște bani. Acest sclav, ajuns la Roma, îl întâlnește pe Pavel și este convertit de acesta. Deși i-ar fi fost foarte de folos, Pavel decide să-l trimită pe Onisim înapoi lui Filimon, o veche cunoștință și poate convertit de al lui Pavel, împreună cu Tihic purtătorul scrisorilor către Coloseni și Efeseni.

Timpul și locul. Toate cele trei scrisori, către Efeseni, Coloseni și Filimon, au fost scrise de Pavel, din Roma prin anul 60, în timpul primei sale detenții din Roma, așa cum rezultă și din contextul scrisorii.

Tema. Pavel se declară de trei ori autorul scrisorii (v. 1, 9 și 19), și-l roagă pe Filimon să-l ierte pe Onisim garantând că el însuși îi va plăti lui Filimon ceea ce Onisim i-a furat. Cineva remarca faptul că prin acest comportament, Pavel se aseamănă întru totul lui Cristos, care a plătit pentru noi datoria noastră față de Dumnezeu. Într-un fel cu toții suntem un fel „Onisimi" ai Tatălui, pentru care Cristos a plătit pentru ceea ce am furat și-I suntem datori Tatălui, adică pentru păcatele noastre.

Epistola către Filimon ne descoperă caracterul uman și creștin al lui Pavel. Ea este în același timp o bijuterie de stil epistolar, poate pentru toată antichitatea. Am fi pierdut foarte mult fără această scrisoare cuprinsă în NT.

Filimon 1-23. Pavel își începe scrisoarea în stilul obișnuit. Se caracterizează pe sine drept „*întemnițat al lui Cristos*" și nu apostol pentru că se adresa unui prieten și nu unei comunități. Îl numește și pe Timotei, ca și coautor, dovadă că se afla la Roma. În saluturile de la sfârșitul scrisorii vor fi menționați și alții care erau împreună cu el în această perioadă a primei sale detenții din capitala Imperiului.

După cum știm Pavel nu a vizitat niciodată comunitatea din Colose, dar a avut o relație personală cu Filimon, poate în Efes și pe care acum îl socotea drept un prieten (cf. v. 17). Pavel l-a convertit pe Onisim la Roma, și ar fi dorit să-l țină cu el, pentru a-l putea trimite pe Epafra înapoi la Colose, dar nu dorea să procedeze samavolnic. Decide deci să-l trimită înapoi pe Onisim (gr. folositor), și-l roagă fierbinte pe Filimon să-l primească cu îngăduință pe Onisim, de data aceasta nu doar ca pe un sclav pocăit, ci ca pe un frate: „*N-am vrut să fac nimic fără învoirea ta, pentru ca binele pe care mi-l faci să nu fie silit, ci de bună voie*" (v. 14). Pavel dă dovadă de o delicatețe și de o înțelegere deosebită a psihologiei umane. Înțelege că dacă Onisim nu prea era vrednic de a fi iubit în chip firesc, merita totuși să fie iubit ca un frate (cf. vv. 15-18): „*Eu, Pavel,* ***voi plăti*** *– scriu cu mâna mea – ca să nu zic, că tu însuți te datorezi mie*" (v. 19).

Pavel spera la o eliberare, cel puțin temporară, lucru care s-a și întâmplat de fapt, și de aceea îl ruga pe Filimon să-i pregătească găzduirea: „*Pregătește-mi un loc de găzduire, căci trag nădejde să vă fiu dăruit, datorită rugăciunilor voastre*” (v. 22). Filimon era un om înstărit, în casa căruia se aduna comunitatea din Colose (cf. v. 2). În vremurile începutului creștinismului, comunitățile creștine se adunau de obicei în case particulare. Biserici creștine au început să fie construite abia mai târziu. Azi aceste biserici creștine, mai ales în Apus, au început să fie dezafectate, iar micile comunități creștine de azi încep și ele să se adune prin case particulare. Să fie aceasta un „semn al timpurilor”? Pavel încheie: „*Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu duhul vostru*.” **[2012]**

Note introductive la *Epistola către Evrei*

Epistola către Evrei este din multe privințe unică în cadrul canonului NT. Forma literară este mai degrabă expozitivă decât epistolară. Dacă facem abstracție de capitolul 13 (ultimul), care amintește de stilul epistolar paulin, este mai degrabă o conferință decât o epistolă. În această scriere este slăvită persoana și lucrarea Domnului Isus Cristos.

Să spunem de la început și apăsat că **autorul** acestei scrieri este necunoscut. Nici unul din marii comentatori ai Bibliei, din toate timpurile, din antichitate și până în zilele noastre, n-a putut aduce argumente convingătoare pentru unul sau altul dintre presupușii autori. Fără a intra în amănunte, trebuie să spunem totuși că aproape cu siguranță autorul nu este apostolul Pavel. Rămân celebre cuvintele marelui Origen (185-254): „Dar cine a scris această epistolă numai Dumnezeu știe cu siguranță”. De-a lungul anilor s-au sugerat mai multe nume de posibili autori. Așa, de pildă, ea le-a fost atribuită cel mai adesea lui Barnaba, Sila, Filip (diaconul), lui Apolo sau chiar lui Acvila și Priscila, cei mai mulți dintre ei fiind colaboratori ai lui Pavel.

Timpul. În pofida faptului că *paternitatea* umană a „epistolei” stă sub semnul anonimatului, *datarea* ei nu este nici pe departe atât de dificilă. Stau dovadă dovezi externe și mai ales interne. Autorul este un creștin care a trăit în timpurile apostolice (cf. Evr. 2, 3 și 13, 7). Ea a fost redactată cu siguranță înaintea distrugerii Templului (70 d. Cr.), poate foarte probabil între anii 63-65 d. Cr.

Tema. Epistola a fost adresată unei comunități creștine formată mai ales, dacă nu exclusiv, din evrei, care era supusă unei puternice presiuni din partea conaționalilor lor neconvertiți. Această comunitate era formată din evrei convertiți și născuți din nou, evrei care au acceptat mesajul evanghelic, dar erau șovăitori și nostalgici după ritualismul Templului în care jertfele și ceremoniile iudaice continuau. Scrierea se adresa mai ales acelei categorii în care pericolul apostaziei era mare și pe care autorul voia să-i apere de acest pericol, subliniind că în Persoana Lui Cristos creștinii aveau totul și mult mai mult decât în ceremoniile iudaice.

Note introductive la *Epistola universală a lui Iacov*

Puține cărți din Biblie au fost atât de calomniate precum această Epistolă a lui Iacov. A fost controversat autorul, destinatarii, canonicitatea și unitatea ei. Unii au numit-o „epistolă de paie”, arătând că numele lui Isus apare doar de trei ori, pe când referirea la Legea VT este aproape constantă. Alții au numit-o „șirag de mărgele”, pentru că nu are un fir roșu care să-și subordoneze o idee. Deși introducerea seamănă cu stilul epistolar, autorul prezentându-și identitatea, această scriere este mai de grabă o predică sau o conferință, abordând diferite aspecte practice ale vieții creștine, într-o ordine întâmplătoare, fără legătură logică între ele, la fel ca în cartea *Proverbelor*. Ea a fost destinată să fie citită în comunitățile creștine, poate în special cele cu majoritate formată din evrei. Este deci o „Epistolă enciclică”, adresată „celor 12 seminții” răspândite în lume, poate cu precădere evreilor din estul Palestinei, care trăiau în Mesopotamia. Putem înțelege de aici slaba acceptare sau chiar refuzul evreilor trăitori la vest de Palestina, în Africa de nord și în Europa de vest.

Autorul epistolei este aproape cu siguranță Iacov, fratele Domnului, primul patriarh al Ierusalimului, pe care nu l-a părăsit niciodată și unde a fost martirizat în anul 62 d.Cr. El a fost considerat, împreună cu Petru și Ioan, unul din cei trei „stâlpi ai Bisericii”, cum îl numește și Pavel în *Epistola către Galateni*.

Data scrierii este deci înainte de anul 62 d. Cr., când apostolul a fost martirizat. Deoarece în epistolă nu se face nici o aluzie la Conciliul din Ierusalim care a luat decizii cu privire la predicarea Evangheliei și către Neamuri, pe care Iacov l-a condus cu autoritate (cf. Fa. cap. 15) și care a avut loc în anul 49 d. Cr., data scrierii ar putea fi plasată între anii 45-48 d. Cr. Acest lucru ne-ar putea face să credem că această epistolă ar putea fi prima scriere a NT.

Tema. Această epistolă are de a face mai mult cu practica credinţei creștine decât cu preceptele ei. Tonul general al epistolei este unul plin de autoritate. Din cele 108 versete care o compun, 54 au un caracter imperativ. Este deci o predică „dură".

Note introductive la *Epistola I-a a lui Petru*

I-a Epistolă a lui Petru a fost scrisă creștinilor care treceau prin unele încercări ale credinţei lor, trăind într-un mediu ostil și păgân. Biserica a fost adesea prigonită și nu doar la începuturile ei. Cei care trăiesc în ţările musulmane sunt supuși martiriului până în ziua de azi. Cei care am trecut prin prigoana comunistă am experimentat pe propria piele aceste adversităţi și violențe sociale și morale, uneori chiar fizice. Pentru toți aceștia *Epistola lui Petru* este o imensă consolare și încurajare. Ea putea să capete și subtitlul de „Epistola lui Petru către creștinii prigoniţi ai tuturor timpurilor". În ţările Vestului, așa zis civilizate, creștinismul este de asemenea ridiculizat, marginalizat și contrazis prin toate mijloacele mass-media, astfel că pentru mulţi creștini slabi devine dificil de a da o mărturie validă pentru credința creștină.

Se poate spune cu siguranţă că **autorul** acestei epistole este apostolul Petru. Stau mărturie pentru aceasta, pe lângă propria prezentare de la începutul scrisorii, și o lungă serie de mărturii externe și interne. Interesant este că, după ce Isus însuși i-a schimbat lui Simon, fiul lui Iona, pescar din Capernaum, numele în Petru, acest nume este folosit doar de el în tot NT. Lucrarea publică a lui Petru a acoperit o perioadă mai lungă de 30 de ani, a început în Ierusalim și s-a terminat la Roma, unde în timpul lui Nero a fost martirizat, fiind răstignit cu capul în jos, la cererea lui, în circul roman. Petru s-a aflat la Roma în ultimul său deceniu de viaţă. **Data** martirajului său a fost aproximativ anul 67 d. Cr. Persecuţia lui Nero contra creștinilor s-a declanșat în 64-65 d. Cr., aceasta putând fi și **data** scrierii *Epistolei*.

Petru a scris epistola din Roma identificând orașul cu Babilonul spiritual (cf. 1 Pet. 5, 13) și este adresată creștinilor evrei și ne-evrei răspândiţi în 5 provincii din Asia mică (Turcia de azi).

Tema. Scopul scrierii este îmbărbătarea credincioșilor ca să poată depăși greutăţile prezente, aţintindu-și ochii la lucrurile spirituale, considerând evenimentele „sub specia eternităţii". Toţi creștinii prigoniţi, ai tuturor timpurilor, vor găsi în ea un sprijin moral de neclintit.

Săptămâna a I-a după Rusalii
Lunea Duhului Sfânt.

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 18, 10-20, **Ap**. Ef. 5, 8-19

Troparul Sărbătorii: *Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhule al adevărului, care pretutindenea eşti şi toate le plineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi Te sălăşluieşte întru noi şi necurăţeşte pe noi de toată întinarea şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.*

Conform obiceiului din ritul bizantin, în ziua succesivă unei sărbători, Biserica comemorează instrumentul principal al sărbătorii. Aşa, de pildă, a doua zi după Bunavestire, este sărbătorit Arhanghelul Gavriil, care a adus vestea cea bună Sfintei Fecioare. A doua zi după Pogorârea Duhului Sfânt peste Apostoli este celebrat Însuşi Duhul Sfânt. Este o sărbătoare specială, cu o importanţă deosebită şi în ce priveşte alcătuirea anului liturgic bizantin. Săptămâna liturgică începe de acum cu ziua de luni şi se termină cu duminica, spre deosebire de perioada pascală, când săptămâna începe cu duminica şi se termină cu sâmbăta. De aceea se spune corect: Duminica a 2-a, a 3-a, etc. **a Paştilor**, pe când în perioada Octoihului, care începe acum, se zice Duminica a 2-a, a 3-a, etc. **după Rusalii.** În perioada ce urmează se reia, la începutul slujbelor, troparul: Împărate ceresc, înlocuit în perioada pascală cu troparul: Hristos a înviat. Ziua liturgică începe cu Vecernia zilei precedente, spre deosebire de ziua civilă care începe şi se termină la miezul nopţii. Pentru a sublinia caracterul deosebit al perioadei Octoihului, acesta începe în seara zilei de Rusalii, cu o vecernie specială numită Vecernia plecării genunchilor, şi care are o structură mai deosebită. Ea începe prin intonarea solemnă a troparului Împărate ceresc, după care preotul invită poporul să asculte 7 rugăciuni, relativ lungi, în genunchi: „Plecându-ne genunchii, Domnului să ne rugăm"! Sunt rugăciuni cu un caracter profund penitenţial, rostite pentru cei de faţă, pentru cei în nevoi, pentru vii şi pentru cei adormiţi. Într-adevăr, sfinţenia vieţii noastre care este darul Spiritului Sfânt începe prin pocăinţă, prin părerea de rău pentru păcatele noastre. În enorii, pentru a nu lipsi poporul credincios de frumuseţea şi profunzimea acestei Vecernii, unice în cursul anului liturgic, aceasta se săvârşeşte imediat după Sf. Liturghie din ziua de Rusalii. **[2009]**

Mt. 18, 10-20. Evanghelia de azi vorbeşte şi ea de rătăcire şi despre întoarcere la Turma spirituală, Biserica, despre iertare şi corecţie, iar Apostolul reia şi el tema vieţuirii în lumină şi a comportamentului unui creştin vrednic de acest nume: „*Odinioară,* spune apostolul, *eraţi întuneric; dar acum sunteţi lumină în Domnul. Umblaţi deci ca nişte copii ai luminii. Căci roada luminii stă în orice bunătate, în neprihănire şi în adevăr*" (Ef. 5, 8-9). Odinioară, rătăceaţi în întuneric. Parabola pe care ne-o spune Isus este compusă din doar două versete (v. 12-13) cuprinse, ca între două paranteze, de planul divin pe care Îl are Dumnezeu cu noi: „*Fiindcă Fiul omului a venit să mântuiască ce era pierdut*" (v. 11), cu care Isus introduce parabola, şi: „*Tot aşa, nu este voia Tatălui vostru celui din ceruri să piară unul măcar din aceşti micuţi*" (v. 14), cu care o încheie în chip de concluzie şi de încurajare. De ce de încurajare? Pentru că noi, gândind în felul oamenilor, credem că pierzând o oaie din turmă şi rămânând cu 99, este un scor destul de atractiv, iar paguba nu este prea mare. Nu tot aşa gândeşte Dumnezeu. Fiecare dintre noi este nu doar important în ochii Lui, ci de ne-lăsat în rătăcirea sa de turmă. Dumnezeu ne caută pe fiecare dintre noi, oriunde ne-am fi rătăcit. Cum? „*Dacă fratele tău a greşit împotriva ta, du-te de-l mustră între voi doi.* ***Dacă te ascultă***, *ai câştigat pe fratele tău*" (v. 15). Şi se urmează în trepte. Nu poţi fi la nesfârşit în comuniune cu cineva care nu ascultă ce-i spui. Să fim atenţi din nou la aceeaşi problemă a numărului. Într-adevăr: „*Dacă nu ascultă nici de Biserică atunci...*" (v. 17). Dar Biserica nu este simpla majoritate numerică, ci a celor în comuniune cu Tatăl prin Hristos şi în Duhul Sfânt (cf. v. 18-19), oricât de puţini la număr ar fi aceştia: „*Căci acolo unde sunt doi sau trei adunaţi întru (gr. pentru) Numele Meu, sunt şi Eu în mijlocul lor*" (v. 20). Ne-am obişnuit – pentru că ne-am lăsat obişnuiţi – în demo(no)craţie (!) să socotim după număr şi nu după valoare. „Majoritatea are întodeauna dreptate", auzim spunându-se, fără să ne gândim în ce măsură şi după ce criterii acest lucru poate fi adevărat. Dacă în lume o fi aşa, în BISERICĂ, nu! Din Ea fac parte

cei care merg spre Tatăl, conduși de Bunul Păstor, Isus Hristos, prin puterea și lucrarea Duhului Sfânt. Nu există alt criteriu. Slavă Domnului! **[2009]**

Mt. 18, 10-20. Îndată după Învierea Sa glorioasă, prima grijă a lui Isus a fost să vină în mijlocul ucenicilor Săi adunaţi împreună. Deși înfricoșați din pricina iudeilor, Isus trece prin ușile închise, îi salută, le arată mâinile și coasta Sa, umplându-i de bucurie (cf. Io. 20, 19-20). Apoi „*Isus le-a zis din nou: Pace vouă! Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi. După aceste vorbe, a suflat peste ei și le-a zis: Luaţi Duh Sfânt! Celor ce le veţi ierta păcatele vor fi iertate, celor ce le veţi ţinea, vor fi ţinute*" (Io. 20, 21). Înainte de a trece la importanta legătură dintre Duhul Sfânt, Biserică și iertarea păcatelor, pentru ca ucenicul lui Cristos să se bucure de o pace deplină, cu sine, cu lumea și cu Dumnezeu, să examinăm două aspecte lingvistice ale acestui text, evidenţiate într-o recentă traducere și comentariu al Evangheliei după Ioan (C. Bădiliţă). Sensul exact al lui „a suflat peste ei" poate fi cuprins în expresia: „Le-a **insuflat** Duhul Sfânt", transformându-le deci viaţa. De acum, motivaţiile acţiunilor lor nu sunt de origine omenească, ci divină, nu mai sunt guvernaţi de frică, ci, având pace în suflet, viaţa lor se va desfășura sub semnul bucuriei și al entuziasmului, ambele fiind caracteristici definitorii ale trăirii în Duhul Sfânt. A doua remarcă este faptul că Isus le-a insuflat această nouă viaţă prin cuvintele: „Luaţi Duh Sfânt". Cuvântul „Duh" este nearticulat. Odată cu primirea Duhului Sfânt, ei primesc și sarcina misionară a apostoliei, a ducerii mesajului Veștii celei bune tuturor oamenilor, de pretutindeni și din toate timpurile, adunaţi astfel într-o singură comunitate care transcende timpul și locurile, viaţa vremelnică și moartea, reunindu-i pe toţi în Biserica lui Dumnezeu, care este în Cristos, prin Duhul Sfânt. Este ceea ce numim Comuniunea tuturor sfinţilor, unirea Trupului, Biserica, cu Capul, Isus Cristos. Acesta este temeiul și unica raţiune teologică pe care se bazează rugăciunile noastre de cerere a mijlocirii sfinţilor, precum și rugăciunile noastre pentru morţi.

Vedem că lucrarea principală a Duhului Sfânt este aplicarea individuală, pentru fiecare credincios, a iertării păcatelor pe care a săvârșit-o odată pentru totdeauna, definitiv și deplin Isus Cristos prin Jertfa Crucii Sale, curăţindu-ne prin Sângele Său.

Această iertare se aplică începând cu relaţiile noastre interpersonale: „și ne iartă nouă... așa cum și noi iertăm" până la iertarea instituţională operată în Biserică. Evanghelistul Matei dezvoltă această temă în capitolul 18, din care este luată și pericopa noastră. Dacă neascultarea vreunui credincios este atât de încăpăţânată: „ ...*spune-l Bisericii, și dacă nu va asculta nici de Biserică, să fie pentru tine ca un vameș și un păgân. Adevărat vă spun, că orice veţi lega pe pământ, va fi legat și în cer; și orice veţi dezlega pe pământ va fi dezlegat și în cer*" (Mt. 18, 17-18). Aceeași făgăduinţă o face Isus și lui Petru, la modul personal (cf. Mt. 16, 19), apostolilor în ansamblul lor (cf. Io. 20, 23), iar în pasajul analizat această putere este conferită tuturor credincioșilor Bisericii. Acest Dar al Duhului Sfânt, puterea de a ierta păcatele, este cu adevărat divin, aproape imposibil pentru firea omului căzut. Puterea de a ierta celui ce ne-a greșit este poate semnul cel mai caracteristic al prezenţei în noi a Duhului Sfânt. Nu poţi ierta celui ce ţi-a greșit, poate grav, în viaţa ta, dacă nu-l iubești. Nu-l poţi iubi dacă nu-i înţelegi limitele: „*Iartă-i, Tată, că* ***nu știu*** *ce fac*" (cf. Lc. 23, 34), a spus Isus pe cruce, ca și martirii Lui, în frunte cu diaconul Ștefan: „*Doamne, nu le ţine în seamă păcatul acesta*" (Fa. 7, 60). Nu orice om care este supus unui chin, chiar pentru un crez al său, merită numele de martir, ci doar aceia care, fie că suferă îndelung, poate până la a fi omorâţi, suferă rugându-se lui Cristos pentru cei care le fac rău.

De-a lungul secolelor de existenţă a Bisericii, această putere spirituală a fiecărui creștin, de a putea ierta celuice-i greșește, a cunoscut multe forme de manifestare, individuală sau instituţională. Nu trebuie însă uitat, înainte de toate, că fundamentul acestei puteri stă în dragostea lui Dumnezeu, care ni s-a dat prin revărsarea în ființa noastră a Duhului Sfânt, pe care-l trăim în Comuniunea frăţească de iubire. **[2010]**

A doua zi după Rusalii, Biserica Bizantină celebrează Persoana centrală a sărbătorii, adică pe Însuși Duhul Sfânt, care S-a pogorât peste apostolii reuniţi în rugăciune, într-a cincizecea zi după glorioasa Înviere din morţi a Domnului nostru Isus Cristos. De aici înainte, în cultul public la Oficiul divin, Biserica Bizantină folosește cartea de cult numită Octoih, adică în fiecare săptămână se cântă Oficiul pe

unul din cele 8 glasuri (tonuri melodice), care încep din Duminica Tomii și care se succed neîntrerupt până în ziua Paștilor următoare. De asemenea, săptămâna liturgică se socotește de luni și până sâmbătă. În perioada pascală, săptămâna liturgică începe cu duminica și se termină cu sâmbăta. Pericopele evanghelice din această perioadă sunt luate din Matei.

Mt. 18, 10-20. Pericopa de astăzi, deosebit de densă, se referă la Biserică, roada și darul deosebit al lucrării Duhului Sfânt. Ea începe cu un text relatat doar de Matei: „*Feriţi-vă să nu defăimaţi nici unul dintre aceşti micuţi; căci, vă spun, îngerii lor în ceruri văd pururea faţa Tatălui Meu care este în ceruri*" (Mt. 18, 10). „Aceşti micuţi" nu sunt copiii, ci ucenicii lui Isus. Nu contează deci cât de neînsemnat poate părea un membru al Bisericii în ochii oamenilor. Un ucenic al lui Isus are valoare egală cu toţi ceilalţi. Suntem puși în gardă de Isus, să nu dispreţuim pe cei mai neînsemnaţi, din cauza poziţiei lor sociale mai modeste sau a puţinătăţii cunoștinţelor lor. Prin îngerii Săi, Tatăl are o atenţie deosebită faţă de fiecare dintre ucenicii lui Isus, oricât de neînsemnaţi ar părea. Evident că acest lucru nu înseamnă că cei cu funcţii în Biserică ar trebui dispreţuiţi. Cu privire la persoana ucenicului ar mai trebui remarcat că demnitatea lui nu constă în ce este el prin sine însuși, ci în ceea ce harul lui Dumnezeu face din el.

Pilda cu oaia pierdută, pe care Luca o relatează mai pe larg, este inserată aici mai succint deoarece are legătură cu misiunea ucenicilor în Biserică. De obicei, păstorul își număra turma la începutul și la sfârșitul zilei. Faptul de a lăsa 99 de oi în grija altuia și a pleca în căutarea singurei oi pierdute nu înseamnă că are o preferinţă deosebită faţă de ea, nici că le neglijează pe toate celelalte, ci pur și simplu că dragostea lui este egală pentru toate. În zona Palestinei, datorită reliefului, se întâmplă destul de des ca o oaie să se piardă. Așa s-a întâmplat și în 1947 în zona Qumranului, când un tânăr păstor de capre a pierdut una din 55 și a plecat în căutarea celei pierdute. A găsit mai mult decât o capră. Crezând că este într-o peșteră și fiind spre seară, a aruncat cu o piatră în gura peșterii și a auzit spărgându-se un vas. Crezând că a dat peste o comoară, a intrat și a găsit Manuscrisele de la Marea Moartă, care zăceau acolo de 2000 de ani și care apoi au revoluţionat întreaga știinţă biblică. A găsit cu adevărat o comoară! S-au împlinit cu prisosinţă cuvintele lui Isus care ne spune că: „*Tot așa, nu este voia Tatălui vostru celui din ceruri să piară unul măcar din aceşti micuţi*" (Mt. 18, 14). Cine se rătăcește nu este încă pierdut. Versetul de mai sus se opune celor care sunt indiferenţi faţă de viaţa de credinţă a celorlalţi creștini. Isus vrea să ne pună în inimă să ne „ducem unii pe alţii în cer", și ca Păstorul cel bun ne arată cum să o facem. Nu prin constrângere de orice fel ar fi, ci prin iertarea păcatelor.

Secţiunea care urmează: Mt. 18, 15-20, este relatată doar de Matei și este un adevărat îndreptar de disciplină bisericească, în doar șase versete. Densitatea lui extrem de mare nu ne permite să intrăm în detalii. Doresc totuși să atrag atenţia asupra cuvântului „Biserică". Ea are puterea să ierte păcatele. Păcatul nu trebuie ascuns, ci descoperit și apoi iertat. Întâi între patru ochi, apoi cu doi sau trei martori, iar la urmă supus, în cazul încăpăţânării păcătosului, judecăţii Bisericii. Biserica nu trebuie înţeleasă doar instituţional. Ea nu trebuie să fie constituită de o mare adunare. „*Căci acolo unde doi sau trei sunt adunaţi în Numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor*" (Mt. 18, 20). Domnul, după Înălţarea Sa la cer, este prezent acolo unde oricât de puţini se adună să se roage, să citească Scriptura și să celebreze Euharistia. Cine se atinge de această Biserică, oricât ar fi de neînsemnată numeric, se atinge de însuși Trupul lui Isus și de lucrarea Lui. **[2011]**

*

Ef. 5, 9-19. Pavel încheie secţiunea precedentă în care a incriminat purtarea necuviincioasă prin cuvintele: „*Odinioară eraţi întuneric; dar acum sunteţi lumină în Domnul. Umblaţi deci ca niște copii ai luminii*" (Ef. 5, 8). Fiinţa creștinului și comportamentul lui trebuie să corespundă. Dacă ei sunt copii ai luminii trebuie să umble în lumină. Ce înseamnă această lumină? Pavel pune în contrast faptele luminii („*roada luminii*") și faptele (roadele) întunericului: „*Căci roada luminii stă în orice* ***bunătate****, în* ***neprihănire*** *și în* ***adevăr***" (Ef. 5, 9). Acestea vor ieși la iveală, dacă faptele cuiva sunt cercetate în lumina cuvântului Domnului (cf. v. 10). Lucrările întunericului trebuie osândite pe faţă, iar credinciosul nu are

voie să ia parte la ele cu nici un chip: „*Nu luaţi parte la lucrările* ***neroditoare*** *ale întunericului, ba mai de grabă osândiţi-le*” (v. 11). Deosebirea dintre faptele luminii și cele ale întunericului o face „fertilitatea” lor. Faptele luminii sunt roditoare, adică își dezvoltă și multiplică acţiunea lor benefică în ceilalţi, pe când faptele întunericului sunt nu doar sterile (neroditoare), dar chiar pot închide calea cuiva spre adevăr. Ele trebuie osândite și scoase la iveală, pentru că „*ceea ce scoate totul la iveală este lumina*” (v. 13). Pentru ca să putem proceda în felul acesta trebuie ca în lumina lui Cristos cel înviat să judecăm totul la lumina minţii: „*Luaţi seama deci să umblaţi cu băgare de seamă, nu ca niște nepricepuţi, ci ca niște înţelepţi, răscumpărând vremea, căci timpurile sunt rele*” (Ef. 5, 14-15). Comportamentul raţional în sine nu este de ajuns, dar judecând în lumina Cuvântului lui Dumnezeu toate se așează la locul lor. „*De aceea nu fiţi nepricepuţi, ci înţelegeţi care este voia Domnului*” (Ef. 5, 15). Pentru a putea realiza acest demers, mintea omului trebuie să fie liberă. Ea nu trebuie să se lase controlată de vină, care suprimă libertatea, ci de Duhul, care i-o respectă și-l îndrumă pe om, nu-l supune. Libertatea interioară este condiţia fundamentală a posibilităţii ca Dumnezeu să poată lucra în viaţa cuiva și apoi, prin faptele luminii, bunătate, neprihănire și adevăr, în viaţa comunităţii. **[2011]**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Marţi.

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 4, 25-5, 13, **Ap**. Rom. 1, 1-7; 13-17

Troparul zilei: *Prăznuim Cincizecimea și venirea Duhului, sorocul făgăduinței și împlinirea nădejdii. Cât de adâncă este taina! Cât de mare și de cinstită! Pentru aceasta, grăim către Tine: Făcătorule a toate, Doamne, slavă Ţie!*

Mt. 4, 25-5, 13. Deși slujbele zilelor din săptămâna 1-a după Rusalii până la Duminica Tuturor Sfinţilor se găsesc în Penticostar, am intrat deja în prima parte a perioadei Octoihului (până la Înălţarea Sfintei Cruci, 14 septembrie) când se citește evanghelia după Matei. După botezul lui Isus de către Ioan Botezătorul și ispitirea Sa în pustie, după postul de 40 de zile, Îl găsim pe Isus predicând unei mari mulţimi de oameni, veniţi la El din toate părţile Iudeii și de dincolo de Iordan. Isus s-a suit pe munte, a șezut, după obiceiul celor care învaţă poporul, și a început să le vorbească. A fost un mesaj de bucurie și consolare. A rostit de 9 ori cuvântul: „ferice de voi". A 10-a „fericire" i-a spus-o lui Toma, după Învierea Sa. Ea se află consemnată doar în *Evanghelia după Ioan*. „*Toma, i-a zis Isus, pentru că ai văzut, ai crezut. **Ferice de cei ce n-au văzut și au crezut***" (Io. 20, 29). Zece afirmaţii cu care începe binevestirea lui Isus, începutul misiunii Sale, în contrast cu cele zece interdicţii (cele 10 porunci) ale Vechiului Legământ. Le știm pe de rost și le rostim la Sf. Liturghie. Dintre cele 9 fericiri, 7 sunt promisiuni: cei ce plâng, **vor fi mângâiaţi**, cei blânzi **vor moșteni** pământul etc. Prima și ultima însă: cei săraci în duhul lor și cei prigoniţi pentru corectitudinea lor în relaţie cu sine, cu lumea și cu Dumnezeu, nu sunt promisiuni, ci constatări: a lor **este** Împărăţia cerurilor. De ce? Înainte de toate, să lămurim o expresie, deseori înţeleasă și folosită greșit. „Sărac cu duhul" nu înseamnă puţin la minte. Este sărac în duh acela care **nu dorește** să posede ceva, indiferent ce, bogăţii, cinste, privilegii etc. Un om lipsit (sărac), dar care dorește să fie bogat nu este un sărac în duhul său, ci un bogat care nu posedă ceva. Un asemenea om care a renunţat la uzul lumii, chiar permis, este cu adevărat fericit, chiar prigonit fiind. **[2009]**

Mt. 4, 25-5, 13. Din această zi se începe citirea *Evangheliei după Matei*. Aceasta durează până la sărbătoarea Înălţării Sfintei Cruci (14 Septembrie), după care urmează citirea *Evangheliei după Luca*. În acest an liturgic, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom medita în acest *Îndrumător* pericopele evanghelice (după Matei), urmând ca în anul viitor să medităm pericopele din Apostol (Romani, 1 și 2 Corinteni).

„*Isus străbătea toată Galileea, învăţând pe norod în sinagogi, propovăduind Evanghelia Împărăţiei și tămăduind orice boală și neputinţă care era în norod*" (Mt. 4, 23). Isus făcea deci două lucruri: propovăduia tuturor, în locul public destinat cultului (în sinagogi) și vindeca. Acţiunea Lui era deci publică și încadrată în disciplina religioasă și civilă a timpului. Evident, noroadele îl urmau. Nu doar evreii, ci și populaţia neevreiască din Decapole (cele 10 cetăţi) unde erau greci și sirieni. Tămăduirea îi atrăgea, dar Isus punea accentul pe învăţătură. Astfel, când a văzut Isus noroadele, S-a suit pe munte, a șezut jos și în prezenţa ucenicilor a început să le vorbească zicând: „*Fericiţi cei săraci în duh, căci a lor este Împărăţia cerurilor*" (Mt. 5, 3). Să facem o remarcă. Spre deosebire de legea lui Moise unde erau porunci negative: **să nu** furi, minţi etc., discursul lui Isus este pozitiv. Îi declară sau le promite fericirea celor care sunt într-o situaţie existenţială depreciată de opinia comună. Isus declară (și nu doar promite) drept fericiţi pe cei săraci în duhul lor, și pe cei prigoniţi pentru rectitudinea comportamentului lor. Interpretarea acestei „sărăcii în duh" a fost și este greșit înţeleasă ca puţinătate de minte. În realitate, este vorba de cei care nu doar că nu posedă nimic material, ci de cei care **nu doresc** să posede nimic. Unul care nu are nimic, dar dorește să aibă și-și ocupă timpul cu aceasta este de fapt un bogat lipsit. Nu poate fi fericit pentru că dorește, iar aceasta îi otrăvește întreaga viaţă și-l face nefericit. Fericiţi sunt cei ce nu doresc avuţii! **[2010]**

*

Rom. 1, 1-7. În antichitate, o scrisoare trebuia să conţină în mod obligatoriu trei elemente: 1). Numele și identitatea autorului, 2). Numele și identitatea destinatarului, și 3). Un cuvânt de salut. Pavel respectă în toate epistolele sale cu stricteţe aceste elemente, observate de altfel în toate Epistolele NT, cu excepţia celor către Evrei și 1 Ioan. Dar în epistola către Romani, Pavel face o digresiune destul de lungă asupra cuvântului „Evanghelie". „*Pavel, rob al lui Isus Cristos, chemat să fie apostol, pus deoparte ca să vestească Evanghelia lui Dumnezeu*" (Rom 1, 1). Pavel a purtat cu bucurie titlul de „rob al lui Isus Cristos" (cf. și Gal. 1, 10, Tit. 1, 1). Un rob era proprietatea altui om. Robia lui Pavel este una voluntară (cf. Ex. 21, 2-6), unul care se dăruiește pe viaţă stăpânului său din dragoste. El se definește apoi și apostol, chemat (pus deoparte), pentru a vesti Evanghelia lui Dumnezeu, mesajul veștii celei bune, în centrul căreia se află „Fiul Său" (Rom. 1, 3-9), pe care, cu „vie dorinţă, cu bucurie și fără rușine", Pavel s-a angajat să o slujească. Este deci o dedicaţie voluntară și necondiţionată a sa în slujire.

Urmează o digresiune asupra cuvântului „Evanghelie": „*Evanghelia lui Dumnezeu, pe care o făgăduise mai înainte prin prorocii Săi în* ***Sfintele Scripturi***" (Rom. 1, 2). Expresia „Sfintele Scripturi" se referă evident la VT și apare numai aici în NT. Pavel nu nominalizează prorocii la care se referă, ci trece direct la esenţă și anume: „(Evanghelia) *privește pe Fiul Său, născut după trup din sămânța* (regală) *a lui David, iar în ce privește duhul sfinţeniei, dovedit cu putere că este Fiul lui Dumnezeu, prin* ***învierea morţilor;*** *adică Isus Cristos, Domnul nostru*" (Rom. 1, 3-4). Evanghelia deci se adresează tuturor, evrei și neamuri deopotrivă, chemaţi să fie ai lui Isus Cristos (cf. Rom. 1, 5-6).

Pavel continuă astfel Evangheliile, care se opresc cu relatarea evenimentelor la Învierea Domnului, și face din aceasta punctul central al propovăduirii sale. Pavel este astfel apostolul prin excelenţă al Învierii Domnului. **[2011]**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Miercuri.

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 5, 20-26, **Ap**. Rom. 1, 18-27 (hârţi)

Troparul zilei: *Duhul cel Preasfânt, Lumina care purcede din Lumină, a venit pe pământ în chip de limbi de foc, ca să ardă păcatele celor ce se închină cu credinţă Dumnezeirii, celei în trei Ipostasuri.*

Mt. 5, 20-26. Miercuri și vineri din această primă săptămână după Rusalii este dezlegare la toate, pentru a onora marele eveniment al nașterii BISERICII.

Isus continuă Predica de pe munte. În pericopa de astăzi se vorbește despre ucidere. Legea celor 10 porunci declară simplu: „Să nu ucizi" (Ex. 20, 13). Porunca era clară și fără echivoc. Isus nu se mulţumește să rămână doar la exterior, la făptuire, ci transferă întreg procesul în locul în care el se naște, adică în interioritatea fiinţei noastre: „S-a zis celor din vechime...dar Eu vă spun!". Isus învăţa poporul cu autoritate. Dacă veţi ucide, veţi cădea sub judecata societatăţii: „*Dar eu vă spun că oricine se mânie pe fratele său, va cădea sub pedeapsa judecăţii*" (Mt. 5, 22). Cine îl va judeca? Isus ne explică imediat: „*Dacă între tine și fratele tău este o neînţelegere...du-te mai întâi să te împaci cu el*" (cf. v. 23-24). Orice separaţie este o ucidere interioară. Nu doresc să am nimic în comun cu acel cineva. Ne spune și Ioan în prima sa epistolă: „*Oricine urăște pe fratele său este un ucigaș; și știţi că niciun ucigaș n-are viaţă veșnică rămânând în el*" (1 Io. 3, 15). Spune mai departe Isus: „*Caută de te împacă de grabă cu pârâșul tău câtă vreme ești cu el pe drum; ca nu cumva pârâșul să te dea pe mâna judecătorului...să ajungi în temniţă de unde nu vei ieși până nu vei plăti ultimul bănuţ*" (cf. v. 25-26). Dar cine este de fapt acest „pârâș". Este conștiinţa noastră sau cum spune Biblia: inima noastră. Ne spune din nou apostolul Ioan: „*Dacă nu ne osândește inima noastră avem îndrăzneală la Dumnezeu*" (1 Io. 3, 21). În caz contrar, nu încercaţi să reduceţi la tăcere mustrările conștiinţei. Este o cale falsă, care te va duce „în temniţă", în adâncurile inconștiente ale fiinţei tale. Soluţia este descoperirea răului înaintea lui Dumnezeu: „care este mai mare decât inima noastră și cunoaște totul" (1 Io. 3, 20). **[2009]**

Mt. 5, 20-26. În miercurea și vinerea din această primă săptămână după Rusalii, care se termină cu Duminica tuturor sfinţilor, este *hârţi* (dezlegare de post) în cinstea caracterului liturgic special al acestei săptămâni.

În continuarea Predicii de pe munte, Isus clarifică și amănunţește diferite aspecte negative ale vieţii umane: uciderea, adulterul, jurământul etc. condamnate deja de Lege. Cuvintele lui Isus, care se repetă de-a lungul discursului Său: „*Aţi auzit că s-a spus celor din vechime... dar Eu vă spun vouă*", nu sunt o contrazicere a Legii, ci, dimpotrivă, o adâncire și o mutare din actul exterior la cel interior. Este vinovat, deci a păcătuit, cineva, nu doar dacă a ucis fizic pe fratele său, dar chiar dacă s-a mâniat pe el. Acesta, deși nu l-a agresionat fizic, l-a ucis în inima lui, vrea să zică Isus. Este obligatoriu să facem câteva precizări (după C. Bădiliță). Mânia, injuria sau acuza injustă (eventual calomnia sau acuzarea de erezie și/sau apostazie) merită, în viziunea lui Isus, să fie supuse judecăţii, ba chiar cei vinonavaţi aruncaţi în Valea Gheenei, locul de depozitare și ardere a gunoaielor. Astfel de oameni, în ochii lui Dumnezeu, sunt deci niște gunoaie existenţiale. Dar pentru că asemenea atitudini sufletești sunt destul de frecvente în viaţa de zi cu zi, ce ar fi de făcut? Isus nu ne lasă în necunoștinţă de cauză, spunând că dacă știi că ai un diferend cu fratele tău, înainte de a aduce jertfă lui Dumnezeu, trebuie să te împaci cu el. Drumul spre Dumnezeu trece prin tine și fratele tău: „*caută de te împacă de grabă cu pârâșul tău, câtă vreme ești cu el pe drum*…" (Mt. 5, 25). Pârâșul acesta nu este nimeni altul decât conștiinţa ta care-ţi aduce aminte de toate nedreptăţile săvârșite. Ele trebuie rezolvate și nu doar măturate sub covor, deci uitate, pentru că atâta vreme cât nu sunt rezolvate (prin iertare), ele vor lucra în inconștient și vor nimici toate operele bune. **[2010]**

*

Rom. 1, 18-2, 9. Pericopa de azi conţine 24 de versete care sunt explicitarea unei idei fundamentale a gândirii lui Pavel, și anume: „*Evanghelia lui Cristos este puterea lui Dumnezeu, pentru mântuirea fiecăruia care crede, deoarece în ea este descoperită o neprihănire, pe care o dă Dumnezeu prin credinţă și care duce la credinţă*" (cf. Rom. 1, 16-17). „Neprihănire" (un substantiv) și „justificare" (un verb) în românește par fără legătură între ele. În grecește, însă ele au aceeași rădăcină. „Neprihănire" (gr. dikaiosyne) și „a justifica" (gr. dikaioo). Pavel a folosit de foarte multe ori ambele cuvinte în *Epistola către Romani*. „A justifica pe cineva înseamnă a-l declara pe acel cineva nevinovat (neprihănit) din punct de vedere legal. Această justificare (izbăvire) vine din credinţa în Isus Cristos. Pavel continuă: „*Mânia lui Dumnezeu* (nemântuirea)*se descoperă din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înăbușă adevărul în nelegiuirea lor*" (Rom. 1, 18). Dumnezeu se descoperă oamenilor în adâncul fiinţei lor: „*Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu*" (Rom. 1, 19). Versetele 20-32 sunt o dezvoltare a acestei idei. Pedeapsa cea mai mare pentru desconsiderarea acestei cunoașteri naturale este „*că Dumnezeu i-a lăsat pe unii ca aceștia pradă necurăţiei, să urmeze poftele inimilor lor*" (cf. Rom. 1, 24). Toate relele cu care oamenii se confruntă în viaţa lor trăită fără Dumnezeu se datorează deci acestei neglijenţe păcătoase, care înlocuiește înţelepciunea prin nebunie (v. 22). Nimeni deci nu are cuvânt de îndreptăţire. „*Dumnezeu va da viaţa veșnică celor ce prin stăruinţa lor în bine caută slava cinstea și nemurirea, celor care însă fac răul le este rezervat necazul și strâmtorarea*" (cf. Rom. 2, 7). Pavel dorește să atragă atenţia credincioșilor din Roma, care trăiau în mijlocul corupţiei și imoralităţii lumii, că nici un om nu se poate prevala de faptul că nu a cunoscut legea divină înscrisă în fiecare dintre noi în însăși natura fiinţei noastre umane. **[2011]**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Joi.

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 5, 27-32, **Ap**. Rom. 1, 28-2, 9

Troparul zilei: *Pe Treimea cea de o ființă cu cântări să o slăvim: pe Tatăl și pe Fiul împreună cu Duhul Sfânt; că așa au propovăduit toți prorocii și apostolii cu mucenicii.*

Mt. 5, 27-32. Această secţiune a predicii de pe munte abordează un subiect foarte sensibil în toate timpurile și cu precădere în lumea de astăzi, și anume relaţia dintre bărbat și femeie. Singura făptură creată de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa a fost Omul. Omul însă a fost prea perfect pentru a-și găsi un semen în toată creaţia lui Dumnezeu. De aceea, Omul primordial a fost despărţit în două entităţi complementare, și nu egale: bărbatul și femeia. Aceștia numai împreună vor fi fertili împlinindu-și astfel rostul. Unitatea, iubirea este cea care moștenește de la Dumnezeu darul vieţii prin fertilitate. Prima celulă, primul nucleu de societate este această uniune a bărbatului cu femeia sa, împreună cu copiii lor. Ea a primit numele de familie, fiind întemeiată pe unitate și pe iubire. Orice strâmbare într-un fel sau altul a acestei matrici divine este opoziţie faţă de planul divin, și mai devreme sau mai târziu își va dezvolta efectele dezastruoase. Avem în acest sens numeroase imagini biblice și din nefericire le întîlnim și în viaţa de zi cu zi. Iubirea între bărbat și femeie este binecuvântată de Dumnezeu prin unitatea dintre **fertilitate** (creaţia și transmiterea vieţii = act divin), și faptul că de aceasta este legată o **plăcere**. Orice separaţie dintre cele două este o greșeală și poate degenera până la păcat. Separarea dintre fertilitate și plăcere este făcută mai des în sensul favorizării plăcerii în dauna feritilităţii. Nu este momentul și nici spaţiul nu ne permite de a aborda toate modurile subtile prin care dușmanul mântuirii noastre a strecurat în viaţa timpului pe care-l trăim, otrava ce omoară viaţa adevărată și anume destrămarea familiei naturale: bunicii la azil, ambii părinţi la muncă (nu ne ajung banii), copii la creșă, grădiniţă și apoi la școală. Toată lumea ia această aberaţie ca normalitate, pentru că este comună. „Nu se poate altfel" se zice. Oare? **[2009]**

Mt. 5, 27-32. Dintre toate relele societăţii dintotdeauna, dar mai ales de azi, problemele legate de gestionarea averii: hoţia (tâlhărie sau „inginerii financiare" făcute în umbra legii)cu toate consecinţele ce rezultă din acestea și haosul sexual ies în evidenţă în primul rând. Ambele au darul să otrăvească într-atât viaţa socială, încât au transformat societatea dintr-un mediu voit de Dumnezeu ca favorabil trăirii comune: „*Nu este bine omului să fie singur*..." (Gen. 2, 18), într-un iad. Nu Dumnezeu a vrut aceasta, ci omul care-și urmărește în mod egoist propriile interese a deturnat și pervertit lucrarea lui Dumnezeu.

Îmi amintesc cuvintele unui profesor de morală, care spunea că: „Omul a reușit să socializeze toate instinctele afară de cel sexual. Nici unei culturi și nici unei religii nu i-a reușit acest lucru". Se pare că avea dreptate. Despre relaţia bărbatului cu femeia Mântuitorul se pronunţă și cu alte ocazii consemnate de evanghelii (cf. Mt. 19, 9; Mc. 10, 11-12; Lc. 16, 18). Trecând peste analiza termenilor greceşti pentru curvie, adulter, despărţire, analizate și întoarse pe toate părţile, un lucru se desprinde cu claritate din spusele lui Cristos. Fie că trăiești în celibatul liber acceptat în vederea și în serviciul Împărăţiei Cerurilor, fie că trăiești în căsătorie, ambele moduri de comportament trebuie să se caracterizeze prin curăţia stării pe care ai ales-o. Coerenţa și raţionalitatea comportamentului trebuie să prevaleze chiar și asupra emoţionalităţii și cu atât mai mult asupra instinctualităţii. Și aceasta nu doar în comportamentul exterior, ușor de mimat și deci fals, ci mai ales în mentalitatea interioară supusă Legii lui Dumnezeu. El nu se opune „fericirii" noastre, care este o închipuire a unei minţi deseori înșelate de diavol sau a răutăţii oamenilor: reclame și toată industria înșelătoriei comerciale la care suntem supuși cu toţii și căreia cei mai slabi îi cedează, din păcate, prea adesea și prea ușor. **[2010]**

*

Rom. 1, 18-2, 9. Pericopa de azi conţine 24 de versete care sunt explicitarea unei idei fundamentale a gândirii lui Pavel, și anume: „*Evanghelia lui Cristos este puterea lui Dumnezeu, pentru mântuirea fiecăruia care crede, deoarece în ea este descoperită o neprihănire, pe care o dă Dumnezeu prin credinţă și care duce la credinţă*” (cf. Rom. 1, 16-17). „Neprihănire” (un substantiv) și „justificare” (un verb) în românește par fără legătură între ele. În greceşte, însă ele au aceeași rădăcină. „Neprihănire” (gr. dikaiosyne) și „a justifica” (gr. dikaioo). Pavel a folosit de foarte multe ori ambele cuvinte în *Epistola către Romani*. „A justifica pe cineva înseamnă a-l declara pe acel cineva nevinovat (neprihănit) din punct de vedere legal. Această justificare (izbăvire) vine din credinţa în Isus Cristos. Pavel continuă: „*Mânia lui Dumnezeu* (nemântuirea)*se descoperă din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înăbușă adevărul în nelegiuirea lor*” (Rom. 1, 18). Dumnezeu se descoperă oamenilor în adâncul fiinţei lor: „*Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu*” (Rom. 1, 19). Versetele 20-32 sunt o dezvoltare a acestei idei. Pedeapsa cea mai mare pentru desconsiderarea acestei cunoașteri naturale este „*că Dumnezeu i-a lăsat pe unii ca aceștia pradă necurăţiei, să urmeze poftele inimilor lor*” (cf. Rom. 1, 24). Toate relele cu care oamenii se confruntă în viaţa lor trăită fără Dumnezeu se datorează deci acestei neglijenţe păcătoase, care înlocuiește înţelepciunea prin nebunie (v. 22). Nimeni deci nu are cuvânt de îndreptăţire. „*Dumnezeu va da viaţa veșnică celor ce prin stăruinţa lor în bine caută slava cinstea și nemurirea, celor care însă fac răul le este rezervat necazul și strâmtorarea*” (cf. Rom. 2, 7). Pavel dorește să atragă atenţia credincioșilor din Roma, care trăiau în mijlocul corupţiei și imoralităţii lumii, că nici un om nu se poate prevala de faptul că nu a cunoscut legea divină înscrisă în fiecare dintre noi în însăși natura fiinţei noastre umane. **[2011]**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Vineri.

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 5, 33-41, **Ap**. Rom. 2, 14-29. (hârţi)

Troparul zilei: *Având Mângâietor la Tatăl pe Hristos Dumnezeu, să ne închinăm cu credinţă celuilalt Mângâietor, Duhului adevărului, Care a venit astăzi pe pământ.*

Mt. 5, 33-41. Oamenii în general, atunci când vor să întărească o afirmaţie, au obiceiul să jure, adică să spună cam aşa: „pe cât e de sigur că soarele va răsări şi mâine, pe atât de adevărată este afirmaţia mea". Cam asta este schema generală a unui jurământ. Ce se ascunde însă dedesubt? Înseamnă că nu totdeauna când spun ceva este deosebit de sigur. Uneori pentru că nu am informaţia necesară (şi atunci de ce vorbesc?), alteori poate fi o minciună sau chiar o calomnie (aşa se trăieşte...!). De aceea se recurge la jurământ, până la degenerare. Astăzi, oameni politici, care în Dumnezeu nu cred şi de fapt nu cred în nimic, jură cu mâna pe Biblie, şi termină spunând: „Aşa să mă ajute Dumnnezeu". Această ultimă parte a „jurământului" se va împlini însă în mod absolut. Şi atunci „nevinovaţi" se vor întreba: „cu ce am greşit oare?". Pentru a ne arăta dreapta noastră conduită, ne învaţă Isus că nu trebuie să jurăm pe nimic. „*Felul vostru de vorbire să fie da, pentru da şi nu pentru nu. Ce trece peste aceste cuvinte vine de la cel rău*" (Mt. 5, 37). Urmează trei afirmaţii ale lui Isus care au contrariat lumea de atunci şi până azi. Nu vă împotriviţi celui ce vă face rău. Este oare posibil? Firea noastră zice că nu, Isus ne spune că doar aşa vom putea nimici lucrarea răutăţii. Poate unde se vede cel mai bine acest lucru este la al treilea exemplu: „*Dacă te sileşte cineva să mergi cu el o milă, mergi două*" (v. 41). Există 3 posibilităţi: 1). Mă opun şi nu merg deloc = refuzul participării şi al comunicării, deci anti-iubire. 2). Merg cu el cât m-a obligat = sunt robul lui. Fac ce îmi porunceşte. Tot nu este iubire, ci doar supunere. 3). Merg cu el 2 mile, pentru ca să vadă că nu fac ce mă obligă, nu sunt sclavul lui, ci deplin liber fac nu ce-mi porunceşte, ci mai mult, deci îl iubesc, oricât ar fi de grosolan şi ignorant. În relaţia cu aproapele să se vadă deci că suntem fiii luminii şi suntem liberi prin Hristos. **[2009]**

Mt. 5, 33-41. Ocupându-se de jurământ, Isus nu mai contrapune un mod de a jura („nu juraţi strâmb") al VT, unui mod corectat şi interiorizat ca până acum în cazul crimei sau al adulterului, ci zice pur şi simplu: „*Dar Eu vă spun: Să nu juraţi nicidecum; nici pe cer, nici pe pământ, nici pe Ierusalim, nici chiar pe capul vostru*" (cf. Mt. 34-36), dând de fiecare dată şi explicaţia aferentă. Acest lucru îl consider deosebit de important deorece omul fiind o fiinţă raţională nu este suficient ca norma care îi reglează comportamentul social să fie impusă pur şi simplu („aşa trebuie", „aşa se face" etc.), ci ea trebuie să fie motivată raţional. Aceasta duce la faptul că omul nu doar se supune unei norme de conduită, ci ştie şi de ce trebuie s-o facă. „*Felul vostru de vorbire, să fie*, spune în continuare Isus, *Da, da, nu, nu; ce trece peste aceste cuvinte, vine de la cel rău*" (Mt. 5, 37). De jurat, jură cineva pentru a se face mai credibil. Un mini jurământ foarte des utilizat, pe care-l auzim la televizor de pildă este: „acum serios", „cu toată sinceritatea" etc. Toate aceste moduri de exprimare vin să ne confirme că persoana care le foloseşte de obicei minte, dar acum doreşte să fie crezut. Meditaţi.

În versetele 38-41 din pericopa de azi, Isus se ocupă de suportarea răului. Şi aici, modul de viaţă al creştinului trebuie să fie dictat de iubire faţă de semeni şi nu doar de dreptatea firească. Legea veche prevede: „ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte" (cf. Levitic 24, 20 şi Deuteronom 19, 21). Isus cere de la ucenicul său nu să aplice legea ci: „*...Dar Eu vă spun: Să nu vă împotriviţi celui ce vă face rău*" (v. 39/a). Aceasta a fost filosofia de viaţă a creştinilor adevăraţi din toate timpurile, care au preferat martiriul acut (omorârea fizică imediată) sau cel cronic, care mi se pare mai valoros şi mai dificil totodată, suportarea îndelungată a unui rău ce ţi se face. Aceasta este fidelitatea! **[2010]**

*

Rom. 2, 14-29. Biserica creștină din Roma era formată din evrei și din Neamuri. Ea își ducea viaţa în metropola Imperiului, în mijlocul unei societăţi corupte și depravate. Pavel, până acum, s-a adresat atât credincioșilor proveniţi dintre evrei, cât și celor proveniţi dintre neamuri. El își continuă acum dizertaţia adresându-se în special credincioșilor proveniţi dintre evrei. Aceștia se considerau din fire superiori neamurilor pentru că aveau Legea dată lor de Dumnezeu prin Moise și care era un ajutor deosebit de puternic. Pavel expune, într-o listă de opt caracteristici, motivele pentru care evreii se socoteau pe sine superiori din fire celorlalţi: pentru că ei se bazau pe o Lege dată de Dumnezeu, cunoșteau voinţa Lui, făceau deosebire între lucrurile rele și bune și se măguleau a fi călăuza celorlalţi și în mod natural învăţătorii celor nepricepuţi etc. Pavel le reamintește că toate aceste lucruri sunt nimicite în sine dacă nu sunt puse în aplicare. Pecetea relaţiei lor cu Dumnezeu era circumcizia. Dar prin încălcarea prevederilor Legii, semnul exterior (circumcizia) se anula și devenea un simplu gest ritual. Pavel îi apostrofează: „*Tu care te fălești cu Legea, necinstești pe Dumnezeu prin călcarea Legii*” (Rom. 2, 23). Pavel încearcă prin această remarcă să egalizeze raporturile dintre evrei și neevrei în cadrul comunităţii creștine. „*Circumcizia negrești este de folos, dacă împlinești Legea, altminteri ea nu servește la nimic*” (cf. Rom. 2, 25). Nu aspectul exterior este important, ci mărturia inimii. Această atenţionare ne sună și nouă, creștinilor de azi. Nu împlinirea unor ritualuri, apartenenţa la una sau alta dintre Biserici ne califică drept ucenici ai lui Cristos, ci mărturia inimii. „*Iudeu* (creștin) *nu este acela care se arată pe dinafară că este Iudeu* (creștin)*, ci acela care este înlăuntrul său iudeu* (creștin)*. Un astfel de Iudeu* (creștin) *își scoate lauda nu de la oameni, ci de la Dumnezeu*” (cf. Rom. 2, 28-29). Nu ritualul Botezului ne califică drept creștini, ci trăirea acestui Botez, care ne dă viaţa trăită după voia lui Dumnezeu, în Isus Cristos, Domnul nostru. **[2011]**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Sâmbăta. Încheierea Praznicului Pogorârii Duhului Sfânt

Lectură biblică: **Ev**. Mt. 5, 42-48, **Ap**. Rom. 1, 7-12

Troparul zilei: *Sioane Sfinte, maica tuturor Bisericilor, în care în chip de foc, Duhul Mângâietor S-a pogorât înfricoșător peste Apostoli, bucură-te acum și prăznuiește Cincizecimea cea de lume dorită cu adevărat, veselindu-te împreună cu noi.*

Mt. 5, 42-48.[4]

*

Rom. 1, 8-17. După obișnuitul salut „*Vouă tuturor har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul nostru Isus Cristos*" (Rom. 1, 7), Pavel și-a făcut obiceiul de a-și începe epistolele cu un cuvânt de mulţumire adresat lui Dumnezeu, cu o rugăciune specifică și cu un mesaj personal adresat destinatarilor. O notabilă absenţă a acestei mulţumiri o găsim doar în Epistola adresată Galatenilor, pe care o vom comenta la timpul potrivit.

În cazul romanilor, Pavel mulţumește lui Dumnezeu pentru credinţa acestora: „*Mai întâi mulţumesc Dumnezeului meu, prin Isus Cristos, pentru voi toţi, căci credinţa voastră este vestită în toată lumea*" (Rom. 1, 8). Pavel scria romanilor din Corint și nu ajunsese până atunci la Roma, deși aceasta era dorinţa lui fierbinte. Comunitatea creștină din Roma exista probabil din vremea primei Cincizecimi, de când cei care au ascultat predica lui Petru, rostită în Ierusalim cu această ocazie, erau adunaţi din toate ţinuturile Imperiului roman (cf. Fa. 2, 10). Evident că Pavel dorea să aibă o comuniune mai strânsă cu Biserica din Roma, capitala Imperiului, pentru ca propovăduirea Cuvântului să poată fi răspândită mai ușor în toată „Oicumena", lumea locuită și civilizată din acele timpuri. Dar Pavel se socotește dator tuturor. Probabil că proiectul gândit de Pavel la începutul misiunii sale era exact acesta: să ajungă întâi la Roma; dar Dumnezeu a hotărât altfel: „*Nu vreau să nu știţi, fraţilor, că de multe ori am avut de gând să vin la voi...dar am fost împiedicat până acum.* ***Eu sunt dator și Grecilor și Barbarilor, și celor învăţaţi și celor neînvăţaţi***" (Rom. 1, 13-14). „Barbari" îi numeau grecii (și romanii culţi) pe toţi cei care nu vorbeau limba greacă, limba culturală și de circulaţie în Imperiul roman. Ceva asemănător astăzi cu cei care nu vorbesc (sau refuză să vorbească) limba engleză, limba culturii tehnologice, a computerului și a internetului. Limbajul lui Dumnezeu nu este o limbă omenească anume, ci limbajul dragostei și al iertării. **[2011]**

4 Comentariu Lc. 6, 31-36 la **pg. 296-297.**

Săptămâna a I-a după Rusalii
Duminica tuturor Sfinţilor.

Lectura Biblică: **Ev**. Mt. 10, 32-39; 19, 27-30, **Ap**. Evr.11, 33-12, 2, Evr. 12, 1-11.

Troparul duminicii: *Cu sângele mucenicilor Tăi celor din toată lumea, ca și cu o porfiră și cu vizon fiind îmbrăcată Biserica Ta, printr-înșii strigă către Tine, Hristoase Dumnezeule: poporului Tău trimite milostivirile Tale, dăruiește pace moștenirii Tale și sufletelor noastre mare milă.*

Biserica Răsăriteană de rit bizantin sărbătorește în prima dumincă după Rusalii pe toţi sfinţii, din toate timpurile și din toate locurile și de toate categoriile: martiri, mărturisitori, fecioare, asceţi; de orice vârstă, condiţie socială, bărbaţi, femei sau copii, clerici sau mireni, care se bucură de un cult public, sau cei pe care doar Dumnezeu îi cunoaște. Cu un cuvânt, pe toţi sfinţii care au dat cu viaţa lor mărturie pentru Hristos. Biserica îi sărbătorește pe aceștia în prima duminică după Rusalii, pentru a sublinia legătura dintre sfinţenia personală și revărsarea în fiinţa noastră renăscută prin Botez a darului Duhului Sfânt, Izvorul a toată sfinţenia. Am putea spune că, prin comemorarea tuturor sfinţilor, Biserica ne îndeamnă să reflectăm asupra naturii sfinţeniei însăși.

Bisericile tradiţionale, cea Latină sau cele Orientale (bizantină, armeană, siriană etc.), spre deosebire de Bisericile Reformei, conferă sfinţilor ceea ce se numește un cult public. Cu toţii, cei trecuţi la Domnul și cei care trăim încă pe pământ, facem parte din Comuniunea Tuturor Sfinţilor, adică a Bisericii lui Dumnezeu, care este în Hristos, prin Duhul Sfânt. Aceasta ne îndreptăţește să cerem ajutorul lor în neputinţele noastre. Nu este vorba de o mijlocire în sens simplist (cum s-ar zice „să ne pună o pilă"), ci de o legătură de dragoste în Hristos dintre ei și noi, care nu este întreruptă nici de „moarte", și de o continuitate a relaţiilor noastre de dragoste între unii și ceilalţi în Mântuitorul nostru, dincolo de timp. Singurul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni este doar Isus Hristos (cf. 1 Tim. 2, 5). De aceea, sfinţilor le putem cere mijlocirea, iar pentru cei adormiţi în Domnul ne putem ruga.

Dar ce înseamnă însă de fapt a fi sfânt? De la bun început trebuie să îndepărtăm o confuzie. În mod comun ceea ce poporul numește un sfânt este o persoană care s-a făcut remarcată prin sfinţenia sa. Este într-un fel, am putea spune, un erou al sfinţeniei. Este o persoană care prin viaţa sa a dat mărturie pentru Hristos, care a traversat timpurile și de multe ori graniţele naţionale sau culturale. Sunt multiple feluri în care sfinţii și-au dus viaţa. Unii au fost martiri, alţii au trăit retrași ca sihaștri, unii au fost clerici, alţii laici etc. Orice clasificare am tenta ea este zădărnicită din start. Parafrazând un mare psihiatru român, E. Pamfil, care se referea la o tentativă de clasificare în câmpul său de activitate, am putea spune că sunt atâtea feluri de sfinţi, câţi sfinţi există. Unii leagă sfinţenia de darul facerii de minuni. Alţii ar dori să o lege de sfintele moaște, adică cei al căror corp (sau părţi din el) au rămas intacte și care și după moarte pot săvârși minuni. Alţii tentează o comparaţie și o gradaţie între ei, care adică ar fi „mai mare". În acest caz, Biserica recurge câteodată la prăznuirea unor sfinţi, care au iscat o dispută între cei mai puţin evoluaţi pe calea sfinţeniei, în aceeași zi. Un exemplu ar fi sărbătoarea Sfinţilor Apostoli Petru și Pavel sau a Sfinţilor trei Ierarhi. Fenomenul nu-i nou. A trebuit să se confrunte cu el deja apostolul Pavel: „*fiecare dintre voi zice: ‚Eu sunt al lui Pavel, eu al lui Apolo' etc. A fost oare Hristos împărţit?*" (cf. 1 Cor. 1, 11-13). Conceptul de sfinţenie creștină a lui Pavel nu este unul de separare, ci de unire. Oricât de diferiţi ar fi sfinţii în manifestarea exterioară, un lucru le este comun: dragostea supranaturală revărsată în fiinţa noastră prin darul Duhului Sfânt, pe care o numim viaţa în har. „*Dar fiecăruia din noi harul i-a fost dat după măsura darului lui Hristos...Și el a dat pe unii apostoli, pe alţii proroci, sau păstori sau învăţători... pentru desăvârșirea sfinţilor, în vederea lucrării de slujire pentru zidirea Trupului lui Hristos, până vom ajunge toţi la unirea credinţei și a cunoștinţei Fiului lui Dumnezeu*" (cf. Ef. 4, 7-13). Fiecare dintre noi, ca membre ale Trupului lui Hristos, care este Biserica, slujim în dragoste unul altuia în felul particular al fiecăruia. Înţelegem astfel că fiecare dintre noi își împlinește calea creșterii și împlinirii în credinţă, nădejde și dragoste într-un fel absolut unic. Fiecare are viaţa lui, locul său unde l-a așezat Dumnezeu, după măsura harului ce i-a fost dat. Putem admira felul în care a lucrat harul în viaţa unuia sau altuia și chiar e bine să o facem. Ar fi însă

nelalocul său să-i imităm. Sfinţenia nu se poate imita. Ea rezultă din punerea în lucru a darului primit, cum rezultă din pilda talanţilor.

Sfinţii mari sau „mici", trecuţi sau nu în calendare, amintiţi de toţi sau cunoscuţi doar de Dumnezeu, aceştia sunt coloana vertebrală a Bisericii Universale a lui Hristos. Fiecare Biserică sau comunitate creştină (ordine călugăreşti de pildă) îi cinsteşte în mod deosebit pe unii care au jucat un rol deosebit în viaţa acelei comunităţi. Unii sfinţi ai primului mileniu, cel al unităţii creştine, sunt cinstiţi de toată creştinătatea deseori chiar în aceeaşi zi. După dezunire, fiecare Biserică locală îşi are sfinţii săi, această reciprocă recunoaştere a slăbit, ca să nu zicem că a dispărut complet. Ambele arii, cea de Apus şi cea de Răsărit, s-au despărţit din nefericire şi în această privinţă. Latinii îi ignoră pe cei bizantini şi viceversa. Am putea-o numi cu amar o „bătălie a sfinţilor". Un pas mare spre unitatea atât de dorită a BISERICII, ar putea începe eficient chiar în acest domeniu, ca şi în cel al unificării datei Paştilor mai de grabă decât în câmpul doctrinar. Să cerem rugăciunea sfinţilor să ne ajute să o realizăm!

Secolul XX a fost un secol al martirilor. Unii spun chiar că acest veac, abia apus, a dat mai mulţi martiri decât celelalte laolaltă. Acţiunea devastatoare şi diabolică a punerii în aplicare în multe ţări ale Europei, Asiei şi Americii Latine a doctrinelor extremiste şi satanice ale nazismului şi comunismului, departe de a şubrezi creştinismul, cum sperau duşmanii, l-a întărit de fapt. Aşa cum spunea deja Tertulian în veacul al II-lea: „Sângele martirilor este sămânţa creştinilor". Suferinţa şterge apoi orice graniţă de naţionalitate sau doctrină şi uneşte pe cei aflaţi în durere, cum putem vedea şi în întâmplarea cu cei zece leproşi.

Şi pământul nostru românesc şi-a adus din greu contribuţia sa de jertfă şi martiriu. În închisorile comuniste din România, de după cel de-al II-lea război mondial şi instaurarea comunismului, au suferit pentru credinţa lor în Hristos un număr impresionant de oameni. Au fost închişi pentru convingerile lor şi au suferit împreună români, unguri sau germani, ortodocşi, romano- ori greco-catolici sau protestanţi laolaltă. Cei închişi pentru credinţa lor creştină au dat împreună mărturie pentru Hristos, fără deosebire prin suferinţele lor şi unii chiar prin moarte. Toţi aceştia îşi mai aşteaptă încă, din păcate, dacă nu un cult sau măcar o recunoaştere, dar în orice caz cel puţin să nu-i uităm. Şi vai cât suntem de deficitari la acest capitol noi, românii. Se vorbeşte prea puţin despre toate acestea, şi când se face se ocoleşte cu grijă aspectul creştin. Să ne trezim măcar în ultimul ceas şi să-i pomenim pentru mărturia lor şi să nu-i despărţim din motive îngust confesionale sau naţionaliste pe cei care împreună au suferit şi împreună şi-au adus jertfa: „*Şi noi, dar, fiindcă suntem înconjuraţi de un nor aşa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică şi tot păcatul ce cu uşurinţă ne-mpresoară, şi să alergăm cu stăruinţă în alergarea care ne stă înainte. Să ne uităm ţintă la Cel ce începe credinţa noastră şi o desăvârşeşte, adică la Isus, care, pentru bucuria ce-i era pusă înainte, a suferit crucea, a dispreţuit ruşinea şi şade la dreapta scaunului de domnie a lui Dumnezeu*" (Evr. 12, 1-2). În loc să-i separăm prin îngustimea noastră de vedere, să cerem acestor sfinţi să se roage pentru vindecarea obtuzităţii noastre, pentru ca la Judecată să nu le fie ruşine de noi, ci să ne regăsim cu toţii în Împărăţia veşnică a lui Dumnezeu în Triunitatea Sa slăvit. Amin. **[2009]**

Prima Duminică după Rusalii este consacrată celebrării *Tuturor sfinţilor*. După moartea Sa expiatoare pe cruce, Domnul Isus a înviat şi apoi S-a înălţat la ceruri ca să se aşeze de-a dreapta Tatălui. Apoi ne-a trimis pe Duhul Sfânt, care a continuat lucrarea de sfinţire, voită de Tatăl şi împlinită prin jertfa Crucii de Fiul. Tatăl a voit lucrarea noastră de sfinţire, dar nu a coborât niciodată din ceruri. Fiul a împlinit voinţa Tatălui, S-a întrupat şi a trăit viaţa Sa ca Om-Dumnezeu, a murit, a înviat şi S-a întors la dreapta Tatălui în ceruri, de unde va reveni pentru a judeca vii şi morţii. El ne-a trimis ca Mângâietor pe Duhul Sfânt, care a rămas între noi, în Biserica lui Cristos în întregul ei şi prin tainele Bisericii şi în fiecare din noi. Duhul Sfânt se va întoarce în ceruri, la plinirea vremurilor după Judecata finală, cu rodul lucrării dumnezeieşti, cu Biserica lui Cristos, formată din toţi cei mântuiţi, din toate locurile şi din toate timpurile. Sfinţii, prin urmare, sunt membrii acestei Biserici. De aceea Pavel numeşte „sfinţi" (sau mai bine zis sfinţiţi) pe toţi cei ce fac parte din Biserica lui Cristos, prin Botez, Mir şi Euharistie. De aceea, în Liturghia euharistică bizantină, înainte de împărtăşanie, preotul ridică Sfânta Pâine şi Sfântul Potir, Trupul şi Sângele lui Cristos, prezent în mod tainic sub această formă, şi Le prezintă spre adorare poporului reunit, prin cuvintele: „Sfintele sfinţilor". Adică cele sfinte: Trupul şi Sângele lui Cristos, se oferă spre adorare şi împărtăşire, celor sfinţi, adică tuturor membrilor Bisericii.

Cu timpul, cuvântul „sfinţi" şi-a restrâns înţelesul la acei credincioşi care au excelat într-un fel sau altul pe calea sfinţeniei. Sfinţenia, în sens general, este o alegere a lui Dumnezeu. În NT, „sfânt" şi „ales" sunt deseori folosite, cu acelaşi înţeles. Fiecare dintre cei botezaţi îşi parcurge propria cale a sfinţeniei, unică şi irepetabilă. Nu există un model universal valabil pentru toţi. Cum nu există două vieţi identice, nu există nici două feluri identice de sfinţire. Prezenţa lui Dumnezeu în Creaţia Sa este întotdeauna aceeaşi şi întotdeauna irepetabilă. Numitorul comun, însă, al tuturor sfinţilor este iubirea de Dumnezeu, manifestată în iubirea de oameni. Sfinţii sunt aceia care au părăsit totul pentru a se consacra întru totul lui Dumnezeu. Şi prin urmare, pentru că au părăsit totul, aparţin de acum tuturor. Ei se sfinţesc pentru a-i sfinţi pe toţi. Îşi jertfesc propria viaţă, precum Isus, pentru ca toţi să poată fi sfinţiţi.

Unii dintre aceşti ucenici ai lui Isus, de-a lungul timpurilor, şi-au dat viaţa la propriu. Pe aceştia îi numim martiri, dacă au fost omorâţi, sau mărturisitori, dacă au suferit îndelung adversităţi din partea duşmanilor Bisericii, atât de la cei din afară, cât şi din partea celor care s-au strecurat, din ignoranţă sau lucrarea diavolului, înlăuntrul Acesteia. Spune apostolul Pavel: „*Deseori am fost în primejdii, pe mare sau în faţa tâlharilor, a celor din neamul meu sau al păgânilor, în cetăţi sau în pustie...în primejdie* ***între fraţii mincinoşi***" (cf. 2 Cor. 11, 26). Alţii şi-au exprimat iubirea de Dumnezeu în alte feluri, dar totdeauna prin uitarea de sine şi slujirea aproapelui: prin îngrijirea bolnavilor, prin învăţarea neştiutorilor şi prin orice altfel de slujire. Savantul român Dr. N.C. Paulescu, descoperitorul insulinei, a atras atenţia că: „Spitalul este prin excelenţă instituţia ce întrupează caritatea creştină. El este prin excelenţă locul în care iubirea lui Dumnezeu se opune selecţiei naturale, dominantă în lumea animalelor. Cei slabi, handicapaţi şi respinşi de societate nu sunt părăsiţi de Dumnezeu, prin oamenii care au crezut Iubirii. Pe toţi aceştia, care din cauza iubirii faţă de aproapele, „*ei de care lumea nu era vrednică*", au suferit chinuri amarnice, au fost martorii vii şi văzuţi ai iubirii lui Dumnezeu pentru făpturile Sale, îi numim sfinţi şi mărturisitori.

Pe unii dintre ei, Biserica i-a reţinut cu numele şi sunt trecuţi în calendare. Dar alţii, mult mai numeroşi, pe care numai Dumnezeu îi ştie, sunt păstraţi în memoria divină şi-i vom cunoaşte doar la Judecată. Pe toţi aceştia, din lume, sau din mânăstiri, din şcoli, spitale, sau din închisori şi lagăre, Biserica îi cinsteşte în ziua de azi, ca pe cei mai aleşi dintre cei aleşi. Ei sunt prietenii lui Isus şi de aceea prietenii oamenilor, pentru că au dovedit maxima iubire: şi-au pus viaţa pentru semenii lor. **[2011]**

Mt. 10, 32-39; 19, 27-30. În prima parte a pericopei evanghelice de azi, Isus ne clarifică atât condiţiile umblării noastre cu Dumnezeu, adică ale sfinţeniei vieţii, cât şi riscurile acestei fidelităţi: „*oricine mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi* (adică îl voi recunoaşte drept ucenic de al Meu), *înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar de oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda şi Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri*" (Mt. 10, 32-33). Acelaşi principiu care se aplică şi la iertarea păcatelor sau la judecarea aproapelui.

Dar Isus nu ne lasă în neştiinţă cu privire la ce ne aşteaptă dacă vom fi gata să vieţuim cu El. Ne spune că acest lucru uneori va duce la sacrificarea iubirii naturale faţă de cei mai apropiaţi (gr. philein) pentru a putea trăi credincioşi iubirii faţă de Dumnezeu (gr. agapan), care adesea cere sacrificarea iubirii naturale. Aceste suferinţe sunt impuse credincioşilor de lumea care nu L-a primit pe Trimisul Tatălui ceresc şi I-a refuzat mesajul. Aceştia, aş zice că la modul instinctiv, socotesc pe ucenicii şi credincioşii Domnului ca pe nişte duşmani, deoarece felul acestora de vieţuire, spune nu doar că aşa trebuie făcut, ci poate mai ales că este posibil să trăim astfel. Credincioşii lui Cristos sunt o condamnare vie a felului lumesc de viaţă, de aceea sunt condamnaţi şi există tendinţa aproape instinctivă de a fi cel puţin luaţi în râs, marginalizaţi şi în cazuri extreme chiar suprimaţi fizic. Aşa s-a întâmplat de-a lungul istoriei şi aşa au apărut martirii. Apoi, cel rău şi-a schimbat tactica, a încercat să creeze confuzie la temelie inducând credinţe false: ereziile. Apoi în Evul mediu, atât în Occident, cât şi în Orient, a strecurat confuzia în relaţia dintre Stat şi Biserică, dintre Împărăţia cerurilor, care nu este din lumea aceasta şi lumea în care instinctul uman este dominant şi deci se găseşte în puterea celui rău. În această situaţie, în care în autoritatea exterioară era o confuzie între Stat şi Biserică, s-a ajuns la situaţia paradoxală că mulţi sfinţi şi drepţi au suferit nu pentru Biserică, ci mai exact din cauza lumii diabolice strecurate în Biserică. Sunt din păcate prea numeroase exemple de dat. Ele încep chiar în istoria primară a Bisericii şi nu dau semne că s-ar stinge curând. În ceea ce ne priveşte

să urmăm sfatul cel bun și: „*Să ne uităm țintă la Căpetenia și Desăvârșirea credinței noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înainte, a suferit crucea, a dispreţuit ruşinea și șade la dreapta scaunului de domnie al lui Dumnezeu*” (Evr. 12, 2). Să avem încredere că Domnul va împlini lucrarea Lui în noi, dacă-i vom rămâne credincioși. **[2010]**

*

Această Duminică, prima după Rusalii, Biserica Bizantină o dedică pomenirii tuturor sfinţilor. Într-adevăr, roada Duhului sunt sfinţii și drepţii, oamenii care au trăit în conformitate cu voinţa lui Dumnezeu, fie că viaţa lor a fost cunoscută de alţii, fie că au trăit în anonimat, fie că au adormit în pace ori au dat mărturie pentru Cristos cu viaţa lor, trăind prigoniţi îndelung sau chinuiţi și daţi morţii deodată. Îi numim martiri sau mărturisitori, clerici, mireni sau călugări, femei, bărbaţi sau copii, mari învăţaţi sau simpli muritori, desconsideraţi adesea de semenii lor.

Evr. 11, 33-12, 2. Epistola către Evrei din care a fost luată pericopa Apostolului ne aduce înaintea ochilor pe sfinţii și drepţii Vechiului Testament. Autorul acestei Epistole se folosește de exemplul lor de trăire, pe de o parte subliniind că „*Toţi aceștia măcar că au fost lăudaţi pentru credinţa lor* (adică fidelitatea lor în suferinţe și chiar până la moarte faţă de voinţa lui Dumnezeu), *totuși n-au primit ce le fusese făgăduit; pentru că Dumnezeu avea în vedere ceva mai bun pentru noi, ca ei să n-ajungă la împlinire fără noi*” (Evr. 11, 39-40). O splendidă descriere în puţine cuvinte a Comuniunii tuturor sfinţilor. Pe de altă parte, ei ne sunt daţi ca exemplu și încurajare în luptele pe care și noi trebuie să le ducem până când vom ajunge la împlinire și „*Cristos va lua chip în noi*” (cf. Gal. 4, 19). Scrie deci mai departe autorul: „*Și noi, dar, fiindcă suntem înconjuraţi de un nor așa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică, și păcatul care ne înfășoară atât de lesne, și să alergăm cu stăruinţă în alergarea care ne stă înainte*” (Evr. 12, 1) **[2010]**

Evr. 12, 1-11. Întreg capitolul 11 a fost dedicat credinţei și importanţei acesteia în viaţa omului. Deși dovedește o adâncă și excelentă cunoaștere a Scripturii, expunerea nu a avut ca scop un exerciţiu de elocinţă, ci unul practic: „*Și noi pentru că suntem înconjuraţi cu un nor așa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică, și păcatul care ne înfășoară așa de lesne, și să alergăm cu stăruinţă în alergarea care ne stă înainte. Să ne uităm ţintă la Căpetenia și Desăvârșirea credinţei noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înainte, a suferit crucea, a dispreţuit ruşinea și șade la dreapta scaunului de Domnie al lui Dumnezeu*” (Evr. 12, 1-2). Am citat în întregime aceste două versete pentru că ele sunt capitale în structura Epistolei. Dacă ne uităm împrejurul nostru la lumea agitată în care trăim, vom cădea foarte lesne. Dacă vom citi Scripturile, din ele vom învăţa că toţi cei ce au biruit în viaţă, au biruit prin credinţă („*norul atât de mare de martori*”), dar aceasta nu este de ajuns. Pentru ca alergarea noastră, trăirea în lume, să poată învinge toate adversităţile este nevoie „*să ne uităm ţintă la Isus*”. Biruinţa Lui a fost posibilă pentru că, în ciuda adversităţilor, a crezut în biruinţa finală. Acest lucru, autorul îl folosește pentru ca să-i îndemne pe cititorii săi la perseverenţă. Aceasta este posibilă prin răbdare, iar răbdarea este rodul credinţei. Iată de ce credinţa are rolul determinant și capital în viaţa oricărui om care dorește să-și mântuiască viaţa temporară pentru a obţine viaţa veșnică. Când umbla pe apă, atâta vreme cât Petru se uita ţintă la Isus, totul era posibil. Când s-a uitat împrejur, a început să se scufunde. Noi socotim adversităţile prin care trecem ca pe o grozăvie, dar de multe ori lucrurile nu sunt chiar așa de rele. Oricând e posibil ceva și mai rău. Dacă Domnul ne pedepsește, este pentru ca să nu fim condamnaţi odată cu lumea. Făcând apel la analogia cu disciplinarea de către părinţii pământești, autorul îi încurajează pe cititori să se supună disciplinării din partea Tatălui duhurilor, ca să trăim. Atunci, perseverenţa noastră în bine va fi un sprijin moral și pentru cei mai slabi în credinţă (cf. v. 12-13). **[2012]**

Săptămâna a II-a după Rusalii. Începutul postului Sf. Apostoli Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 6, 31-34; 7, 9-11. **Ap.** Rom. 2, 28 – 3, 18.

Astăzi începe Postul Sf. Apostoli. Acest Post este unul devoţional, precum cel care precede sărbătoarea *Adormirii Maicii Domnului* (1-14 august). Acest Post al Sf. Apostoli începe în ziua de luni, după Duminica tuturor Sfinţilor (I-a d. R.). El este variabil ca număr de zile. Cel mai lung (29 de zile) este în situaţia în care Paștile se sărbătoresc în 4 aprilie și cel mai scurt (trei zile înaintea sărbătorii Sf. Apostoli) dacă Sf. Paști se sărbătoresc după 1 mai.

Mt. 6, 31-34; 7, 9-11. Pericopa evanghelică de azi face parte tot din *Predica de pe munte*, și se referă la îngrijorările noastre obișnuite, de zi cu zi, la rugăciune și la soluţia optimă pe care ucenicii lui Cristos trebuie să o adopte, pentru a putea trăi o viaţă liniștită și echilibrată. Cele trei sintagme cheie sunt: „*Nu vă îngrijoraţi*" (Mt. 6, 31), „*Cereţi și vi se va da*" (Mt. 7, 7) și „*Intraţi pe poarta cea strâmtă"* (Mt. 7, 13). Îngrijorările noastre sunt iraţionale, vrea să zică Isus, pentru că viaţa noastră depinde de Dumnezeu și nu o putem planifica după dorinţele noastre. Soluţia constă în a ne percepe și trăi viaţa în proiectul lui Dumnezeu: „*Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu și neprihănirea Lui și toate aceste lucruri* (pe care le doriţi și de care Dumnezeu știe că aveţi nevoie) *vi se vor da pe deasupra*" (Mt. 6, 33) Aduceţi cererile voastre înaintea lui Dumnezeu, pentru că El este bun. Dacă voi, care sunteţi răi, știţi să faceţi lucruri bune apropiaţilor voștri, cu atât mai mult Dumnezeu vă va da totul, **dacă Îi cereţi**. Deși calea aceasta de umblare în viaţă vă pare strâmtă, deci necesită un efort, totuși, trebuie să știţi: „*Că deși sunt puţini cei care înţeleg și aleg cărarea îngustă și poarta cea strâmtă, doar aceștia vor găsi calea cea adevărată care duce la Viaţă*" (cf. Mt. 7, 13-14). Să-L urmăm deci pe Domnul așa cum El o dorește de la noi, ca să aflăm Viaţa cea fericită pentru noi în El. **[2010]**

*

Rom. 3, 1-18. În pericopa de azi, Pavel își continuă ideea unităţii Trupului lui Cristos, care este Biserica formată din toţi cei ce au crezut în mesajul evanghelic, iudei și neiudei deopotrivă. Deși Pavel pune accentul pe ceea ce este comun între cele două categorii, nu omite să evidenţieze nici deosebirile. Opunându-i pe evrei neevreilor, Pavel pune întrebarea: „*Care este deci întâietatea Iudeului sau care sunt foloasele tăierii împrejur?".* Și răspunde acestei întrebări: „*Oricum sunt mari. Și mai întâi de toate, prin faptul că lor le-au fost încredinţate cuvintele lui Dumnezeu*" (Rom. 3, 1-2), chiar dacă unii dintre ei fie n-au crezut, fie n-au fost fideli în împlinirea lor. În mod evident, evreii au avantaje faţă de neevrei, dar Dumnezeu nu îi tratează din cauza aceasta preferenţial. În acest punct, Pavel pune din nou o întrebare retorică, la care răspunde: „*Ce urmează atunci? Suntem noi* (adică evreii) *mai buni decât ei? Nicidecum. Fiindcă am dovedit că toţi, fie Iudei, fie Greci, sunt sub păcat, după cum este scris: Nu este nici un om neprihănit, nici unul măcar*" (Rom. 3, 9-10). De aici și până la sfârșitul pericopei, Pavel argumentează printr-o excelentă compilare din diferite părţi ale Scripturii (VT) că întreg corpul social al omenirii, asemănat cu corpul omenesc, a greșit faţă de Dumnezeu. Gâtlejul, buzele, picioarele, toate parcă s-au întors și s-au împotrivit legii lui Dumnezeu prin care am fost alcătuiţi. De remarcat și aici, ca și în cazul lui Petru, că Pavel citează din memorie diferite părţi ale Scripturii pe care le asamblează într-un tot unitar, ca și cum ar cita un singur pasaj. Textele sunt luate din diferiţi Psalmi, din profeţi și din Proverbe. Litera Scripturii devine astfel Cuvântul viu al lui Dumnezeu, doar dacă este citită și trăită în interiorul unei persoane. Concluzia este că nici un om „*nu cunoaște calea păcii, pentru că frica de Dumnezeu nu este înaintea ochilor săi*" (Rom. 3, 17-18). Păcatul își are deci originea și esenţa în necunoașterea lui Dumnezeu și în acţiunea omului care lucrează neglijând prezenţa Lui în viaţa sa. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 7, 15-21. **Ap.** Rom. 4, 4-12.

Mt. 7, 15-21. Această pericopă, luată tot din *Predica de munte*, vine să ne atragă atenţia asupra altui pericol ce ne paște pe calea urmării lui Isus, și anume prorocii mincinoși. Mulţi vin să predice doctrina lui Cristos sau mai de grabă ceva care în aparenţă seamănă cu această învăţătură. Noţiunea de falși profeţi este prezentă atât în VT, cât și în NT. Cel rău este în stare să prezinte învăţătura lui Dumnezeu într-un mod falsificat, pentru a înșela dacă este cu putinţă și pe cei aleși. Trebuie deci să fim vigilenţi pentru ca să scăpăm de capcanele celui rău și să nu ne expunem pericolului. Cum putem scăpa de acestea? Înainte de toate, recunoscându-i pe falșii profeţi. Isus ne dă criteriul: „*Îi veţi cunoaște după roadele lor. Pomul bun aduce roade bune, iar cel rău roade rele... așa că după roadele lor îi veţi cunoaște*” (cf. Mt. 7, 15-20). La fel și apostolul Ioan ne îndeamnă: „*Preaiubiţilor, să nu daţi crezare oricărui duh; ci cercetaţi duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieșit mulţi proroci mincinoși. Duhul lui Dumnezeu să-L cunoașteţi după aceasta: Orice duh, care mărturisește că Isus Cristos a venit în trup, este de la Dumnezeu; și orice duh care nu mărturisește pe Isus nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui Anticrist, de a cărui venire aţi auzit. El chiar este în lume acum*” (1 Io. 4, 1-3). Credinţa nu este o acceptare oarbă a oricărei învăţături, fie ea și de natură spirituală, ci este un demers care presupune participarea nu doar a emoţionalităţii, ci și a raţiunii. În definitiv, credinţa este darul cel mai preţios dat omului de Dumnezeu. A crede orbește orice se numește credulitate, și nu credinţă. Acceptarea în mintea noastră a unui adevăr nu trebuie să aibă loc decât după o atentă examinare raţională. În diferite timpuri, credinţa ucenicilor a fost expusă la numeroase încercări. Astăzi, credinţa este atacată mai ales cu privire la Învierea reală a lui Cristos, prin urmare și a realei Sale Întrupări. Noi să rămânem însă fermi: *Cristos a înviat!* **[2010]**

*

Rom. 4, 4-12. Pavel, sprijinindu-se tot pe Scriptură, își argumentează în continuare punctul de vedere, aducând exemplul lucrării omenești: „*Iată, celui ce lucrează, plata cuvenită lui i se socotește nu ca dar, ci ca ceva datorat; pe când celui care nu lucrează, ci crede în Cel ce socotește pe păcătos neprihănit, credinţa pe care o are el, îi este socotită neprihănire*” (Rom. 4, 4-5) Pavel subliniază, printr-un citat din *Psalmi*, că acest lucru nu este o speculaţie teologică, ci este însuși Cuvântul lui Dumnezeu: „*Ferice de aceia ale căror fărădelegi sunt iertate și ale căror păcate sunt acoperite. Ferice de omul căruia nu-i ţine Domnul în seamă păcatul*” (Ps. 31/32, 1-2).

Pavel se întoarce acum la istoria lui Avraam pentru a scoate în evidenţă, printr-un raţionament foarte subtil, ceea ce spusese mai înainte (cap. 3), că nici evreii, nici neevreii, în ce privește îndreptăţirea înaintea lui Dumnezeu, nu se pot baza decât pe credinţă, și nu pe fapte. Argumentarea lui este introdusă tot printr-o întrebare retorică: „*Dar cum i-a fost socotită* (viaţa lui ca neprihănită)? *După sau înainte de tăierea lui împrejur? Nu când era tăiat împrejur, ci când era netăiat împrejur*” (Rom. 4, 10) Nu faptele săvârșite de Avraam au fost confirmate de Dumnezeu, ci credinţa lui din care aceste fapte au izvorât. Apoi, ca o pecete a legământului dintre Dumnezeu și Avraam, acesta din urmă a primit tăierea împrejur. Pavel vrea să sublinieze această prioritate a credinţei. Credinţa confirmată prin tăierea împrejur este plăcută lui Dumnezeu, și nu doar semnul ei ritual. La fel și pentru creștini. Nu îndeplinirea unor obligaţii sau ritualuri ne fac plăcuţi înaintea lui Dumnezeu, ci inima cu care o facem. În cazul lui Avraam, momentul în care a primit semnul tăierii împrejur are însă și o importanţă mai specială: „*Pentru ca el să fie tatăl nu doar a celor tăiaţi împrejur, dar și a celor care calcă pe urmele credinţei aceleia, pe care o avea tatăl nostru Avraam, când nu era tăiat împrejur*” (Rom 4, 12) Întâietatea o are credinţa, care apoi primește confirmarea printr-un semn ritual exterior. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 7, 21-23. **Ap.** Rom. 4, 13-25

Mt. 7, 21-23. Acest pasaj se referă la credincioșii care-și trăiesc actul de credinţă doar formal, fără să se implice cu toată fiinţa lor, adică din inimă. Este poate o referire, amară, a lui Isus la creștinii formali: „*Căci largă este poarta, lată este calea care duce la pierzare și mulți sunt cei ce intră pe ea*" (Mt. 7, 13). Formalismul în actul religios este timp și viață pierdută. Putem îndeplini toate ritualurile, în modul cel mai riguros cu putinţă, ba chiar și acte aparent mult mai profunde, ca profeţia sau izgonirea diavolilor, fără ca totuși acestea să ne califice de ucenici adevăraţi ai Domnului. În legătura noastră cu Dumnezeu nu este loc de formalism. Ea ori există, ori nu: „*Nu orișicine Îmi zice: ‚Doamne, Doamne!' va intra în Împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri*" (Mt. 7, 21). Nu este de ajuns ca doar să declar că fac ceva în numele Domnului, ci acţiunile mele trebuie să vină din adâncul unei inimi unite în realitate cu Domnul și care face voinţa Tatălui. Acest lucru este valabil și atunci când cerem ceva Tatălui în numele Fiului Său. Vom primi doar dacă ne găsim în circuitul harului divin. Pot să îndeplinesc toate manevrele cerute de prospect, cu un aparat electrocasnic de exemplu, dar nu-mi servește la nimic, dacă nu este introdus în priză. Din păcate, lupta pe care o au de dus cei care azi propovăduiesc Evanghelia este îndreptată mai puţin contra falselor credinţe, cât mai ales a indiferentismului religios al celor din afara Bisericii și a formalismului sau a ritualismului gol de conţinut al celor ce se cred în interiorul Bisericii. Și unora și celorlalţi le sună avertismentul cumplit al lui Isus pronunţat la Judecată: „*Atunci le voi spune curat: Niciodată nu v-am cunoscut; depărtaţi-vă de la Mine, voi toţi cei care lucraţi fărădelege*" (Mt.7, 23). Chiar dacă ne-am găsi și noi în această situaţie, atâta timp cât suntem pe cale, ne putem corecta și Îi putem striga din inimă lui Isus: Doamne miluiește-mă pe mine păcătosul și adu-mă pe calea voinţei Tale. **[2010]**

*

Rom. 4, 13-25. Pavel își continuă argumentaţia justificării prin credinţă astfel: „*Într-adevăr, făgăduinţa făcută lui Avraam sau seminţei lui, că va moșteni lumea, n-a fost făcută pe temeiul Legii, ci pe temeiul acelei neprihăniri care se capătă prin credinţă*" (Rom. 4, 13). În versetele care urmează, Pavel ne spune că moștenitorii făgăduinţei făcute de Dumnezeu lui Avraam sunt cei care cred și nu doar cei care respectă Legea, altfel credinţa ar fi inutilă. Dumnezeu i-a spus lui Avraam într-adevăr: „*Te-am rânduit să fii tatăl multor neamuri. El* (Avraam) *este tatăl nostru înaintea lui Dumnezeu, în care a crezut, care învie morţii și care cheamă lucrurile care nu sunt ca și cum ar fi. Nădăjduind împotriva oricărei nădejdi, el a crezut și astfel a ajuns tatăl multor neamuri, așa cum i se spusese: Așa va fi sămânţa ta*" (Rom. 4, 17-18), Dumnezeu, într-adevăr, a schimbat numele lui Avram (evr. *Tată înalt*), pe care l-a chemat din ţara Ur din Caldeea, în Avraam (evr. *Tată al multor neamuri*), și i-a dat făgăduinţa mântuirii, din cauza credinţei lui. Când Dumnezeu îi dă o misiune specială cuiva, îi schimbă numele. În Biblie, ne întâlnim destul de des cu asemenea schimbări de nume. Numele, în general, conţine în sine destinul unui om. El nu este doar un apelativ, un semn de recunoaștere și identificare, așa cum este astăzi. Numele cuiva cuprinde în sine întreg programul existenţial al unei persoane. Numele adevărat al fiecăruia dintre noi îl cunoaște doar Dumnezeu. Pentru societate, azi, a devenit doar un număr: CNP-ul (codul numeric personal), numărul contului de bancă etc. Societatea nu este interesată de persoană, ci doar de felul în care aceasta se integrează sau nu sistemului social din care face parte. Pentru Dumnezeu, noi suntem importanţi pentru ceea ce suntem și nu doar pentru ceea ce avem sau facem. Suntem consideraţi drepţi înaintea lui Dumnezeu deoarece „*credem în Cel care a înviat din morţi, Isus Cristos, Domnul nostru, care a fost sacrificat din cauza fărădelegilor noastre și a înviat ca să fim socotiţi neprihăniţi*" (cf. Rom. 4, 22-25). **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 8, 23-27. **Ap.** Rom. 5, 10-16

Mt. 8, 23-27. Episodul potolirii furtunii este relatat de toţi cei trei evanghelişti, fiecare aducând unele amănunte, uneori semnificative pentru înţelegerea mesajului. În *Matei*, acest episod este prezentat după o serie de vindecări pe care Isus le-a făcut după *Predica de pe munte*. După vindecarea bolilor, o dezordine bio-psiho-spirituală, Isus vindecă acum o dezordine din lumea naturală: furtuna iscată pe marea Galileei (lacul Tiberiadei). El era în barcă cu ucenicii, probabil cu cei patru întâi chemaţi (cf. Mt. 4, 18-22). Isus dormea adânc. Marcu precizează că „*El dormea la cârmă pe căpătâi*" (Mc. 4, 38) Ucenicii l-au trezit îngroziţi şi înfricoşaţi. Isus, înainte de a se adresa naturii, se adresează mai întâi ucenicilor. Se evidenţiază aici legătura strânsă, deşi nu foarte evidentă la prima vedere, între ceea ce se petrece în interiorul nostru şi ceea ce se întâmplă în jurul nostru: „*De ce vă este frică, puţin credincioşilor?"* (v. 26). *Apoi* s-a adresat furtunii, a certat marea şi aceasta s-a liniştit. Furtuna din interiorul ucenicilor (frica) s-a transformat în uimire şi admiraţie. De-a lungul istoriei Bisericii, acest episod s-a repetat de atâtea ori, şi parcă de fiecare dată suntem cu toţii la fel de înfricoşaţi ca acei ucenici. Uităm lucrul esenţial: că în corabia Bisericii în care suntem îmbarcaţi, Isus, chiar dacă nu este sensibil prezent, doarme cu capul pe cârma corăbiei.

În cei 2000 de ani ai istoriei Bisericii lui Cristos, ai acestei corăbii care navighează, ne protejează şi ne poartă spre limanul Împărăţiei cerurilor, nici o furtună nu trebuie să ne înspăimânte, pentru că Isus este între noi, chiar dacă uneori ni se pare că doarme şi nu răspunde repede la spaimele, fricile şi îngrijorările noastre. Ba, mai mult, Isus ne scapă nu doar de furtuna din afară, ci chiar de ceva mult mai rău, de furtuna ce se dezlănţuie în interiorul Bisericii. Isus, ieri, azi şi în veci este acelaşi, El conduce destinele Bisericii Sale, El ne dăruieşte pacea, în ciuda tuturor furtunilor. **[2010]**

*

Rom. 5, 10-16. În prima parte a acestui capitol 5 din *Romani*, Pavel ne înfăţişează roadele iubirii lui Dumnezeu în Isus, care a acceptat să moară pe cruce în locul nostru. Sunt pacea şi bucuria pe care le avem în El. Pavel argumentează, progresiv, pornind de la simplu la complex, enumerând cele şapte binecuvântări revărsate asupra noastră, prin lucrarea Sa de mântuire a oamenilor. În secţiunea cuprinsă între versetele 6 şi 20, el introduce cinci motive care ne asigură de realitatea aceasta: noi avem **prin credinţă siguranţa veşnică în Cristos.** Fiecare dintre argumente este introdus prin cuvintele „*cu atât mai mult*": „*Cu atât mai mult acum când suntem socotiţi neprihăniţi* (justificaţi), prin sângele Lui, vom fi mântuiţi prin El de mânia lui Dumnezeu (v. 9), în ce priveşte viaţa noastră, prin viaţa Lui înviată (v. 10), în ce priveşte darul harului (v. 15), căci credincioşii vor domni cu El în viaţă (v. 17), în ce priveşte harul abundent (v. 20).

„*Prin greşeala unui singur om, Adam, a intrat păcatul în lume, şi prin păcat moartea şi astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toţi au păcătuit...*" (Rom. 5, 12). Astfel, moartea a domnit în lume şi domneşte şi acum după Înviere.

În acest punct, să ne oprim o clipă şi să medităm la noţiunile de păcat, moarte şi înviere. În mod obişnuit, pentru noi moartea este doar moartea fizică, pentru că pe aceasta o experimentăm concret. La fel şi în cazul păcatului. Moartea indusă de păcatul lui Adam, care apoi a trecut la toţi urmaşii săi biologici, este numai vârful aisbergului. Păcatul este ruperea relaţiei noastre cu Dumnezeu în întregul ei: trup, suflet şi spirit, iar moartea este despărţirea de Dumnezeu, nu doar moartea biologică. Oamenii nu moştenesc păcatul lui Adam, ci consecinţele acestuia. Dacă, de exemplu, tatăl meu şi-a pierdut averea la jocul de cărţi, eu nu moştenesc păcatul lui, ci consecinţele sale, adică rămân sărac, chiar dacă eu nu joc la cărţi. Moartea este consecinţa păcatului şi pe aceasta o moştenesc. Nu sunt **numit** păcătos, pentru că eu comit păcate, ci comit păcate pentru că **sunt** păcătos în firea mea. Prin moartea Sa, Isus a ucis păcatul şi prin învierea Sa El mi-a redat viaţa. Acesta este marele dar al iubirii divine. Nu mi s-a promis nemurirea trupească, ci învierea în Isus. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 14-17. **Ap.** Rom. 5, 17 – 6, 2

Mt. 9, 14-17. Isus este întrebat de ucenicii lui Ioan Botezătorul: „*De ce noi și fariseii postim des, iar ucenicii Tăi nu postesc deloc?"* (Mt. 9, 14). Este neîndoielnic faptul că ucenicii lui Ioan Botezătorul, după modelul maestrului lor, duceau o viaţă aspră, ascetică. Poate au rămas surprinși de episodul relatat în pasajul anterior când, după chemarea lui Matei vameșul la ucenicie, acesta a dat un ospăţ unde au fost prezenţi și foștii lui colegi, vameși și „păcătoși publici", așa cum erau văzuţi toţi evreii care colaborau într-un fel sau altul cu puterea opresivă romană. Stilul de viaţă ascetic era socotit ca unicul ce se potrivea expresiei cultului religios. Să facem o mică paranteză și să formulăm așa: „**doar** dacă cineva trăiește, așa sau așa, este religios. Dacă nu, este un exclus!". Acest cuvânt, „DOAR", a produs în Biserică de-a lungul timpurilor, dacă nu toate nenorocirile, atunci cel puţin cea mai mare parte dintre ele. Exemplele sunt numeroase. Să spicuim câteva dintre ele: **Doar** Biserica X (Romano-Catolică, Ortodoxă etc.) este adevărata Biserică a lui Cristos. Învăţătura Bisericii se bazează **doar** pe Sf. Scriptură, nu și pe Tradiţie. **Doar** felul nostru de viaţă creștină este cel adevărat, toate celelalte sunt false etc. Plecând din această supoziţie, încărcându-o cu multă emoţionalitate, un grup se proclamă unic și se opune tuturor celorlalte. De aici se ajunge foarte ușor nu doar la adversitate, ci chiar la ură și nu rareori la violenţă, așa cum istoria ne-o arată copios. Isus ne dă însă măsura lucrurilor. La ospăţ, la nuntă nu postești, dar nici nu te ghiftuiești. În tristeţe și greutăţi, îi adaugi rugăciunii postul. Toate la timpul lor și conform cu împrejurările. Nu se pune vinul nou în burdufuri vechi, ci în burdufuri noi, pentru ca viaţa lor să îmbătrânească împreună. Acest lucru este valabil nu doar în cazul vinului, ci și al oricărui aspect al vieţii umane, inclusiv al celei religioase. Așa s-au schimbat riturile, stilurile arhitectonice ale bisericilor sau ale icoanelor. Aceasta e **VIAŢA**. **[2010]**

*

Rom. 5, 17-21. Capitolul 5 al *Epistolei către Romani* este ca o punte de legătură între capitolele 1-4 și următoarea secţiune a epistolei, capitolele 6-8. Capitolul 5 este descrierea bucuriei pe care o aduce în viaţa noastră conștiinţa faptului că am fost mântuiţi în Isus Cristos. Înainte, eram vrăjmașii lui Dumnezeu, ne aflam în luptă cu El, dar acum prin Isus Cristos s-a decretat pacea: „*Căci, dacă atunci când eram vrăjmași, am fost împăcaţi cu Dumnezeu prin moartea Fiului său, cu mult mai mult acum, când suntem împăcaţi cu El, vom fi mântuiţi prin viaţa Lui, și nu doar mântuiţi, ci ne și bucurăm în Domnul care ne-a împăcat*" (Rom. 5, 10-11). Din acest punct începe un discurs în care Pavel compară viaţa noastră naturală cu viaţa în har. Când este citit în toată argumentaţia sa amănunţită, textul ar putea părea foarte dificil și de aceea unii trec peste el fără a-i sesiza importanţa. Pavel compară viaţa noastră firească, cea pe care am moștenit-o ca urmași ai lui Adam, cu viaţa noastră nouă pe care am căpătat-o în Isus Cristos. Adam și Cristos sunt văzuţi drept capi de serie. Moartea a intrat în lume ca urmare a păcatului lui Adam și a trecut în fiecare dintre urmașii săi. Apoi a venit Legea lui Moise, care n-a putut vindeca rana păcatului, să ne redea viaţa, dar ne-a descoperit universalitatea răului moral și că toţi laolaltă și fiecare în parte suntem păcătoși. Am primit conștiinţa păcatului, dar nu și putinţa de a ne vindeca de el. Prin faptul că Isus a luat asupra Sa pedeapsa păcatului nostru, adică moartea, prin **Învierea Sa**, adică prin biruinţa asupra morţii, ne-a dat fără plată (adică în dar) viaţa: „*Dar cu darul fără plată nu este ca și cu greșeala; Căci dacă prin greșeala unuia singur* (Adam)*, cei mulţi au fost loviţi cu moartea, **apoi cu mult mai mult** harul lui Dumnezeu și darul, pe care ni l-a făcut harul acesta într-un singur om, adică în Isus Cristos, s-au dat din belșug celor mulţi*" (Rom. 5, 15). **Harul** este faptul că Isus a acceptat să moară în locul nostru pe Cruce, devenind Noul Adam. Apoi ne-a dat fără plată acest lucru în **Dar**, ca să trăim și să ne bucurăm de el, având în suflet pace cu noi și cu Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 7, 1-8. **Ap.** Rom. 3, 19-27.

Mt. 7, 1-8. În pericopa de azi, care face și ea parte din *Predica de pe munte*, Isus ne învaţă cu privire la judecata aproapelui și la felul nostru de a ne raporta la lucrurile sfinte. Verbul grec *krinein* are în NT un dublu sens: „a judeca" și „a condamna, a osândi". În continuare, este vorba despre „aşchie", raportată la „bârnă", și o a treia pereche de cuvinte: „a privi, a vedea" faţă de „a băga de seamă" (cf. CB).

În esenţă, este vorba de relaţia noastră cu aproapele. Psihologic vorbind, fiecare dintre noi are tendinţa de a-l judeca pe semenul său, luându-se pe sine ca măsură, evident inconștient. De pildă, un om sincer nu-și poate imagina că partenerul său minte, nu va verifica lucrul și acest defect este imediat utilizat de celălalt, pentru a-l înșela. Invers, un om neîncrezător va verifica totul, jignindu-l pe semen, care își vede pusă la îndoială buna sa credinţă. Tot de psihologie ţine și faptul că fiecare persoană, privind în sine și la sine, prezumă că dreptatea este de partea lui și deci judecata lui este infailibilă. Această convingere este atât de puternică, încât el se crede îndreptăţit să judece pe aproapele chiar și în cele mai neînsemnate defecte. „Așchia din ochi" este, în mod cert, un impediment în a vedea corect lucrurile. Însă „bârna din faţa ochilor" îţi suprimă tot câmpul vizual, ca până în final să nu te mai vezi decât pe tine.

Unui evreu, amărât că prietenul său îmbogăţit nu-l mai ia în seamă, rabinul îi explică diferenţa dintre un geam și o oglindă. În esenţă, amândouă sunt o bucată de sticlă. Oglinda însă are pe spate întinsă o foiţă de argint. Spune rabinul: „Vezi, doar pun un pic de argint și nu te mai vezi decât pe tine"

De orbirea psihologică și spirituală vrea Isus să ne elibereze. În primul rând, aceasta este un defect mai mult psihologic, pentru că acest om e denumit de Isus „fățarnic", iar ca soluţie îi este indicat un efort personal de reconsiderare a situaţiei sale. Dumnezeu intervine când dificultatea te depășește, dar îţi cere să faci tot ce depinde de tine. **[2010]**

*

Rom. 3, 19-27. Pavel își continuă învăţătura sa despre dreptate (neprihănire) și îndreptare (justificare). El le vorbește evreilor nu din afară, ci incluzându-se pe sine: „***Știm însă*** *că tot ce spune Legea...*" (Rom. 3, 19). Toţi oamenii, evrei și neevrei, fiecare, cu privilegiile cunoașterii (evreii) sau lipsiţi de aceasta (neamurile), în faţa lui Dumnezeu se găsesc în aceeași situaţie disperată: „*Căci nimeni nu va fi socotit neprihănit* (îndreptăţit) *înaintea Lui, prin faptele Legii, deoarece prin Lege vine* (doar) *cunoștinţa deplină a păcatului*" (Rom. 3, 20). Legea nu este capabilă să ofere justificarea, dar este capabilă să descopere păcatul. Cu alte cuvinte, oamenii, evrei sau neevrei, nu au acces la Dumnezeu prin faptul că fac sau nu fac un lucru sau altul. Avantajul evreilor, cărora le-a fost dată Legea, ar fi trebuit să fie nu un motiv de superioritate faţă de ceilalţi, ci o recunoaștere a faptului că suntem într-o groapă adâncă, din care nu putem ieși trăgându-ne singuri de păr și, pe deasupra, constatând și că suntem chei.

De aici începe următoarea secţiune importantă a *Epistolei către Romani*, pe care Pavel o introduce astfel: „***Dar acum*** *s-a arătat o neprihănire* [o dreptate]*, pe care o dă Dumnezeu, fără lege, despre care* (însă) *mărturisesc Legea și proorocii și anume neprihănirea dată de Dumnezeu,* ***care vine prin credinţa în Isus Cristos****, pentru toţi și peste toţi cei ce cred în El. Nu este nici o deosebire*" (Rom. 3, 21). Planul de mântuire al lui Dumnezeu s-a adresat încă de la început **tuturor** oamenilor, adică urmașilor lui Adam și ai Evei, dar s-a manifestat progresiv de-a lungul istoriei. Acum însă, prin Isus Cristos, acest plan a fost descoperit tuturor: „*Căci toţi au păcătuit și sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu.* (Dar toţi) *sunt socotiţi neprihăniţi, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea care este în Cristos Isus*" (Rom. 3, 23-24). Iată darul lui Dumnezeu, manifestarea iubirii Sale pentru creatura Sa, pe care nu a voit să o lase să piară în capcanele dușmanului mântuirii oamenilor, adică a diavolului. Dumnezeu este Eliberatorul nostru. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Rusalii.
Duminica chemării primilor Apostoli

Lectură biblică: Ev. Mt. 4, 18-23. **Ap.** Rom. 2, 10-16.

Mt. 4, 18-23. Chemarea primilor ucenici este relatată de toţi cei patru evanghelişti. Sinopticii îi menţionează doar pe Petru, Andrei, fratele său, pe Ioan şi pe fratele acestuia Iacob, numit cel mare (mai bătrân), fiii lui Zebedeu şi ai Salomeei. Evanghelistul Ioan relatează episodul puţin diferit, menţionând că Ioan şi Andrei erau ucenicii lui Ioan Botezătorul. Andrei, cel întâi chemat, îl aduce la Isus pe Petru, apoi Isus îl găseşte pe Filip, care-l aduce la rândul său pe Natanael. În mod special menţionată este apoi doar chemarea lui Matei vameşul (Mt. 9, 9-13), doar în *Evanghelia după Matei*. În rest, nu ştim cum s-au ataşat la aceştia ceilalţi apostoli, care au format nucleul cel mai apropiat de ucenici ai lui Cristos, adică cei doisprezece. Lista nominală a celor doisprezece o relatează doar evangheliştii sinoptici, într-o ordine uşor diferită de la unul la celălalt, dar având drept constantă faptul că lista începe întotdeauna cu Petru şi se termină cu Iuda Iscarioteanul, menţionându-se expres faptul că acesta L-a vândut pe Isus. La rândul său, şi evanghelistul Ioan vorbeşte despre numărul de doisprezece apostoli în contextul predicii lui Isus rostită în sinagoga din Capernaum (Io. cap. 6), când mulţi ascultători şi chiar unii dintre ucenici L-au părăsit, găsind cuvintele lui Isus, când El S-a prezentat ca Pâinea vieţii, prea dure (cf. Io. 6, 70-71).

Înainte de a trece mai departe, să ne oprim puţin asupra acestei diversităţi de relatări. Mulţi ar dori ca Evangheliile să fie asemănătoare unui reportaj penibil, cum avem atâtea în această epocă mizerabilă dominată de mass-media, tipărită sau audio-vizuală, care în mintea îngustă a multora este echivalentă cu realitatea. Nu de puţine ori am putut auzi o prostie ca aceasta: „De unde ştii? Am auzit la radio sau am citit în ziar sau, cel mai rău, am văzut la televizor!". Ca şi cum aceşti servitori ai pervertirii comunicării (am numit mass-mediştii de orice tip), slujitori ai satisfacerii setei de spectacular şi curiozitate a oamenilor fără un fundament spiritual (ca să nu-i numesc altfel), ar fi depozitarii infailibili ai adevărului. Evangheliile nu sunt rodul unui dictat şi nu-şi au sursa în vreo agenţie de presă. Fiecare Evanghelist a redat propriile experienţe sau cele auzite nemijlocit din gura celor care le-au trăit, în felul său specific. Când găsim diferenţe, unii le interpretează drept contradicţii, justificând astfel înclinarea lor la necredinţă. O spun şi din propria mea experienţă. O situaţie în care cinci-şase dintre noi, elevi pe vremea aceea, relatând evenimentele după 20 de ani, ne-am trezit cu cinci-şase variante aproape complet diferite ale acelui eveniment în care noi am fost protagoniştii. Este inutil să subliniez că fiecare şi-a susţinut propria variantă, evident ca unica adevărată. Sper că m-am făcut înţeles. Când citim *Biblia*, important este mesajul care se doreşte transmis, mai puţin împrejurările care sunt expuse prin prisma trăirilor personale ale fiecărui autor sacru.

Primii patru ucenici ai lui Isus erau de profesie pescari. Isus i-a găsit pe toţi în plină activitate şi le-a spus: „*Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni*" (Mt. 4, 19). Dumnezeu te cheamă din locul în care te găseşti şi în situaţia în care te afli. Accentul în această chemare nu se pune pe părăsirea unui mod de viaţă, aşa, în gol, şi pe a merge spre ceva incert şi necunoscut. Isus îţi dă şi raţiunea lucrului: „vă voi face pescari de oameni". Când Dumnezeu te cheamă, te cheamă întotdeauna la ceva mai înalt şi mai bun. Te invită să umbli, nu aşa pur şi simplu, ci să înaintezi şi să te înalţi. În ambele cazuri, trebuie să renunţi la poziţia în care te afli. Nu poţi ajunge la Oradea, rămânând în acelaşi timp în Cluj. Invitaţia, chemarea lui Dumnezeu, nu este o asceză gratuită şi iraţională, ci posibilitatea ca urmând invitaţia să accezi la o realitate superioară, la care de obicei nici nu gândeai. Petru şi Andrei „***îndată** au lăsat mrejile şi au mers după El*" (v. 20). Ioan şi Iacob „***Îndată** au lăsat corabia şi **pe tatăl lor** şi au mers după El*" (v. 22). Fiecare părăseşte ceea ce posedă în momentul respectiv. Răspunsul la chemare este însă deplin: „îndată" şi „totul". Apoi, această chemare se maturează, se coace în focul multor ispite şi lupte, dar prin credinţă, răbdare şi perseverare cu siguranţă îşi va atinge scopul său providenţial. **[2010]**

Mt. 4, 18-23. Am celebrat duminica trecută sărbătoarea *Tuturor sfinţilor* şi am precizat că prin numele de „sfinţi" nu se înţeleg doar cei din calendare, ci acest nume în NT este dat tuturor celor care fac parte

din Biserica lui Cristos. Chemarea la sfinţenie, în Isus Cristos, este adresată tuturor oamenilor din toate locurile și din toate timpurile. După *Înălţarea Domnului la ceruri*, această misiune a fost încredinţată ucenicilor lui Isus. De aceea, *Evanghelia după Matei* începe cu chemarea ucenicilor la această lucrare și se încheie cu trimiterea lor în misiune. A zis Isus: „*Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Duceţi-vă și faceţi ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Duhului Sfânt, învăţându-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și, iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor*” (Mt. 28, 18-20).

Dar pentru ca acest lucru să fie posibil, Isus a chemat înainte de toate în lucrare pe ucenicii care trebuiau să împlinească această misiune. Matei ne relatează chemarea primilor cinci ucenici pe care-i menţionează cu numele. Petru și fratele său Andrei, pe Ioan și pe fratele său Iacob, apoi pe Matei, și apoi pe ceilalţi șapte. Pe cei doisprezece, Isus îi numește apostoli, adică trimiși. Isus îi cheamă, îi instruiește și apoi îi trimite la toţi, ca să-i cheme la mântuire.

Ceea ce-i caracterizează pe cei chemaţi la apostolie este disponibilitatea lor totală. În cazul tuturor celor menţionaţi cu numele în text se subliniază tocmai această disponibilitate. Toţi au părăsit imediat totul, meseria sau familiile lor și L-au urmat pe Isus. Nu-L putem urma pe Isus dacă nu părăsim totul și nu ne punem întreaga noastră încredere doar în El. Aceasta ar fi prima și cea mai importantă trăsătură a celor care vor nu numai să-și mântuiască sufletele proprii, ci și cele ale celorlalţi semeni. **[2011]**

*

Rom. 2, 10-16. Pavel se adresează deopotrivă credincioșilor proveniţi dintre evrei și celor proveniţi dintre neamuri. Nici un om nu se poate socoti însă îndreptat din propriile sale lucrări. Necaz și strâmtorare va veni peste oricine nu respectă Legea lui Dumnezeu, întâi peste iudeu și apoi peste grec, dar slavă, cinste și pace va veni peste oricine respectă voinţa lui Dumnezeu, întâi peste iudeu și apoi peste grec, pentru că Dumnezeu nu caută la faţa omului (cf. Rom. 2, 9-10), întrucât „*nu cei ce aud Legea* (mozaică) *sunt neprihăniţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta*” (Rom. 2, 13). Îndreptarea (neprihănirea) vine din conformarea vieţii fiecăruia cu voinţa lui Dumnezeu. Prioritatea iudeilor nu vine dintr-o alegere a acestora în mod întâmplător, ci din faptul că legea înscrisă în inimile **tuturor** oamenilor le-a fost explicitată și, de aceea, responsabilitatea lor este mai mare. A spus-o Însuși Isus: „Mântuirea vine de la iudei” (cf. Io. 4, 22). Dar nici neamurile n-au fost lăsate fără o mărturie: „*Când Neamurile, măcar că n-au lege, fac din fire lucrurile Legii, prin aceasta ei, care n-au o lege, își sunt singuri lege; și ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturisește cugetul lor și gândurile lor, care sau se învinovăţesc sau se dezvinovăţesc între ele*” (Rom. 2, 14-15).

Marele judecător al faptelor noastre este inima noastră în care își are sălașul însuși Dumnezeu. Dumnezeu ne vorbește și ne judecă prin conștiinţa noastră. O conștiinţă sensibilă de care omul ascultă și care este dreptarul vieţii sale este cel mai de preţ dar pe care-l putem avea de la Dumnezeu. Este adevărat că toţi suntem păcătoși, dar tot atât de adevărat este că toţi vom fi judecaţi: „*Cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege; și toţi cei ce au păcătuit având o lege, vor fi judecaţi după lege*” (Rom. 2, 12). „*Singurul neprihănit este Isus Cristos, prin care Dumnezeu va judeca lucrurile ascunse ale oamenilor*” (v. 16), spune Pavel în încheierea acestei secţiuni. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 36-10, 8. **Ap.** Rom. 7, 1-13.

Mt. 9, 36-10, 8. Acest pasaj din *Evanghelia după Matei* se referă la trimiterea celor 12 apostoli. Acest lucru nu face parte dintr-un proiect prestabilit, ci este determinat de o constatare spontană a lui Isus. El se găsea în faţa unei mase de oameni, dezorientate, pe care o compară cu o turmă fără păstor. Ce ar putea însemna aceasta? Oilor le este foame, dar ele nu sunt capabile să-și caute și să-și găsească singure sursa de hrană. A mânca este o chestiune fundamentală, iar aceasta este o nevoie instinctuală, viscerală, care ne determină viaţa. Orice facem, cum ne organizăm, munca noastră, etc. este îndreptată spre unicul scop: de a avea ce mânca. Poate și de aceea verbul grec folosit în text este că lui Isus i s-a făcut o milă viscerală, resimţită în cele mai adânci zone ale fiinţei: „*esplanchnisthe*" faţă de acești oameni. De aceea, El s-a adresat ucenicilor trimiţându-i în misiune. Totul este raţional. Selectarea celor doisprezece, îmbrăcarea lor cu putere etc. sunt subordonate răspunsului unei nevoi reale și nu unui proiect oarecare: pentru că așa se face. Se face sau nu se face ceva doar atunci când trebuie făcut. Isus îi înzestrează pe apostoli cu toate puterile necesare, pentru a putea duce la bun sfârșit misiunea la care au fost chemaţi și trimiși (gr. *apostolon* = trimis). Procesul este următorul: Isus cheamă, îi instruiește pe cei chemaţi, le dă puterea care le lipsește și-i trimite la propovăduire. Mesajul este simplu: „*Împărăţia cerurilor este aproape!"* (Mt. 10, 7).

Despre numărul apostolilor, pentru prima oară numiţi așa, am vorbit deja. Aici să menţionăm doar atât. Orice ucenic al lui Isus este în esenţă un misionar, un trimis. Un ucenic care se limitează la a fi un consumator pașnic și cuminte de servicii religioase (se roagă, merge la biserică, face fapte bune etc.) este, în cel mai fericit caz, incomplet. Creștinul trebuie să fie un misionar. Să spună tuturor și cu orice prilej cât bine i-a făcut lui Dumnezeu. **[2010]**

*

Rom. 7, 1-13. Întreg capitolul 7 al *Epistolei către Romani* este în mic un tratat de psihologie a vieţii unui creștin renăscut. El ne arată în detaliu relaţia noastră cu noi înșine și cu ceilalţi în lumina lui Dumnezeu. Odată cu moartea lui Cristos, am fost puși în faţa a două legităţi diferite: cea a Legii și cea a Harului. Precizarea poziţiei noastre depinde de înţelegere, adică de raţiune: „***Nu știţi**, fraţilor – căci vorbesc unor oameni care cunosc Legea – că Legea are stăpânire asupra omului câta vreme trăiește el?"* (Rom. 7, 1). Pentru ca să clarifice acest lucru, Pavel face o comparaţie cu situaţia omului în cadrul căsătoriei. Legătura conjugală, confirmată de Lege, este valabilă doar atâta vreme cât trăiește una din părţi. Odată cu moartea soţului sau a soţiei, cealaltă parte este considerată liberă și poate contracta o nouă căsătorie. În caz contrar, adică atâta vreme cât părţile trăiesc, căsătoria este indisolubilă, iar recăsătorirea uneia dintre părţi este considerată înaintea lui Dumnezeu adulter, deci încălcare a Legii. De aceea „*tot așa, fraţii mei, prin trupul lui Cristos* (care a murit în locul și în numele nostru) *și voi aţi murit în ce privește Legea, ca să fiţi ai altuia, adică ai Celui ce a înviat din morţi; și aceasta ca să aducem roadă lui Dumnezeu*" (Rom. 7, 4).

Am fost deci eliberaţi de sub Lege: „*Înseamnă oare aceasta că Legea este ceva păcătos? Nicidecum!"* (Rom. 7, 7). Prin aceste cuvinte, Pavel introduce a doua secţiune a analizei raportului Lege – Har. Legea este revelatorul păcatului, dar nu și remediul său. Pavel se explică. Dacă Legea nu mi-ar fi spus „să nu dorești", n-aș fi știut că acest lucru este un păcat și trăiam liniștit. Când am aflat asta, în lumina Legii, am fost tulburat și am avut mustrări de conștiinţă. Poate că nu am comis un omor sau un adulter, dar ideea omorului sau a adulterului trăia în mintea mea. Prin Lege, a venit conștiinţa păcatului: „*Odinioară, când nu cunoșteam Legea, trăiam; când a venit însă porunca, păcatul a înviat și eu am murit*" (cf. Rom. 7, 9). Legea descoperă astfel natura perversă a păcatului. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 9-15. **Ap.** Rom. 7, 14-8, 2.

Mt. 10, 9-15. În pericopele evanghelice din zilele ce urmează, Isus îi instruieşte pe apostoli cu privire la cei cărora li se vor adresa, persoane fizice sau comunităţi, la conduita ce trebuie adoptată și la consecinţele primirii sau respingerii mesajului divin din partea celor cărora le este adresat acest mesaj. Să le luăm pe rând.

Înainte de toate, grija apostolilor nu trebuie să fie concentrată pe nevoile lor personale, de care se va îngriji Dumnezeu, ci pe transmiterea mesajului. Totul trebuie să fie centrat pe nevoile primare, imediate, ale persoanelor: „*Vindecaţi pe bolnavi, înviaţi pe morţi, curăţaţi pe leproși, scoateți afară dracii*" (v. 8). Toate acestea sunt lucruri cu neputinţă de realizat prin puterile omenești. De aceea, Isus i-a înzestrat pe apostoli cu puterile necesare.

Aceste lucruri i-ar putea umple pe apostoli de mândrie. Dacă ei ar uita care este sursa puterii, ar putea determina pierderea darurilor. Apoi, mai presus de toate, este pericolul deturnării puterii lor în scop personal. De aceea Isus îi avertizează: „*Fără plată aţi luat, fără plată să daţi*" (v. 8/b). Acest principiu, valabil în toate timpurile, se înscrie în linia reciprocităţii: „și ne iartă nouă, cum și noi iertăm", „cu ce măsură măsuraţi, vi se va măsura" etc. În mod aparent ciudat, Isus le interzice apostolilor să ia pentru drum chiar minimul necesar. Rezolvarea acestui paradox stă în precizarea: „*vrednic este lucrătorul de hrana lui*" (v.10/b). La toate acestea, se mai adaugă și: „*În orice sat sau cetate veţi intra, să cercetaţi cine este acolo vrednic și să rămâneţi la el* ***până veţi pleca***" (v. 11).

Să recapitulăm deci, sintetizând conduita pe care vestitorul *Evangheliei* trebuie să o aibă, astfel încât să fie pe placul Stăpânului care l-a trimis: să faceți înainte de toate binele prin puterea divină pe care aţi primit-o, pentru care să nu acceptaţi nici un fel de recompensă. Pentru nevoile voastre să lucraţi și să nu căutaţi comoditate, ci raporturi bune cu oamenii care se vor dovedi vrednici. **[2010]**

*

Rom. 7, 14-25; 8, 1-2. A doua parte a capitolului 7 o putem considera învăţătura creștină despre inconștient. Inconștientul este partea întunecoasă a sufletului nostru, cea despre care nu avem cunoștinţă, dar care ne determină acţiunile, mai ales pe cele rele, cu care nu suntem de acord din punct de vedere moral: „*Căci nu știu ce fac: nu fac ceea ce vreau, ci ceea ce urăsc*" (Rom. 7, 15). În sinea mea se dă o luptă, pe care Pavel o descrie în puţine cuvinte, dar cu o uimitoare limpezime în versetele 18-23. Practic, această luptă dintre raţiunea care acceptă Legea lui Dumnezeu și inconștientul meu, în care s-a cuibărit păcatul, zădărnicește orice rezultat moral bun în viaţa mea. De câte ori nu suntem nevoiţi să ne recunoaștem înfrânți în lupta aceasta și ne amărâm viaţa, fiind uneori împinși la descurajare sau chiar la disperare! Psihologia modernă, uneori chiar cea de orientare creștină din păcate, prea adesea ne atrage atenţia asupra noastră și caută remediile în noi. Suntem îndemnaţi să gândim pozitiv, adică în esenţă, să ne amăgim. Orice aș face: „*Găsesc în mine o altă lege, care se luptă împotriva Legii primite de mintea mea și care mă ţine rob legii păcatului, din inconștientul meu*" (cf. Rom. 7, 23). Nicio luptă interioară nu mă poate salva: „*O, nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de acest trup de moarte? Mulţumiri fie aduse lui Dumnezeu, prin Isus Cristos, Domnul nostru!* (Rom. 7, 25/a). Dacă singur n-am nici o șansă, Isus îmi oferă unica posibilitate, calea și poarta spre viaţă. Concluzia acestui minunat compendiu de psihologie a adâncurilor este cuprinsă în cuvintele: „*Astfel dar, cu mintea, eu slujesc legii lui Dumnezeu; dar, cu firea pământească, slujesc legii păcatului*" (Rom. 7, 25/b). Dumnezeu a nimicit trupul păcatului prin moartea lui Isus în care și prin care am murit și eu și mi-a redat viaţa în Învierea Fiului Său: „*Acum dar nu este nici o osândire pentru cei ce sunt în Cristos Isus, care nu trăiesc după îndemnurile firii pământești, ci după îndemnurile Duhului*" (Rom. 8, 1). Prin moartea mântuitoare a lui Isus, am devenit liber de moarte. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 16-22. **Ap.** Rom. 8, 2-13.

Mt. 10, 16-22. O persoană care poartă un mesaj are trei posibilităţi: 1) Să fie primită şi mesajul acceptat. 2) Mesajul să fie refuzat, iar mesagerul să plece în treaba lui mai departe. 3) Mesajul să fie refuzat, iar mesagerul să fie prigonit sau chiar omorât. Isus descrie felul de comportament pe care apostolii trebuie să-l adopte în oricare din cele trei situaţii posibile.

Cheia, şi totodată norma generală de comportament, este următoarea: „*Iată, Eu vă trimit ca pe nişte oi în mijlocul lupilor. Fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi fără răutate ca porumbeii*" (Mt. 10, 16). Poate că această comparaţie va suscita unele semne de întrebare. În concepţia orientalilor, şarpele reprezintă simbolul înţelepciunii, poate pentru că, şerpuind printre obstacole, le depăşeşte paşnic şi nu agresiv, spre deosebire de animalele care atacă. Termenul grec folosit pentru a caracteriza porumbeii (cf. CB) ar însemna „neamestecat", adică „simplu, dintr-o bucată". Cu alte cuvinte, comportamentul ucenicilor trebuie să fie non-agresiv în faţa opozanţilor, dar ferm şi hotărât în proclamarea mesajului. Iată cu adevărat o descriere absolut clară a rezistenţei faţă de rău şi a promovării binelui, care a şi caracterizat întotdeauna pe mesagerii lui Dumnezeu. Când, în lungul istoriei, unii sau alţii au crezut că au o soluţie mai bună, s-a dovedit întotdeauna, mai devreme sau mai târziu, că s-au înşelat. Dacă în cazul refuzului mesajului, dar fără molestarea mesagerului, pedeapsa este la Judecată (v. 15), Isus nu a dorit să lase în necunoştinţă de cauză pe apostoli despre pericolele deloc mici la care se expun în misiunea lor de evanghelizare. Sintetic, Isus le spune: „*Veţi fi urâţi de toţi, din pricina Numelui Meu; dar cine va răbda până la sfârşit, acela va fi mântuit*" (Mt. 10, 22). Acest program, citit în cheie comportamentală, nu este altceva decât expresia iubirii desăvârşite, agapice, care vrea binele aproapelui până la sacrificiul de sine. Este conformarea completă, până la identitate, a ucenicului cu Maestrul său. **[2010]**

*

Rom. 8, 2-13. *Epistola către Romani* se poate împărţi în 10 părţi, grupate la rândul lor în secţiuni distincte. Primele 6 secţiuni (cap. 1, 1-5, 11) se ocupă de Evanghelie, începând cu definiţia ei, de relaţia şi raportul ei cu Legea VT, terminând cu concluzii practice. A doua parte (cap. 5, 12-7, 25) se ocupă de viaţa personală a credinciosului şi de imposibilitatea ca mântuirea să vină din Lege. A treia şi ultima secţiune (cap. 8, 1 şi până la sfârşit) se ocupă de viaţa credinciosului renăscut în Duhul Sfânt.

Această secţiune începe printr-o declaraţie triumfătoare: „*Acum dar nu este nici o osândire pentru cei ce se sunt în Cristos Isus, care nu trăiesc după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului*" (Rom. 8, 1). Să facem o precizare. În limbajul psihologic actual, cuvântul „îndemnuri" se traduce prin „motivaţie", adică acele idei sau impulsuri în baza cărora un om acţionează. Cei care, de exemplu, sunt motivaţi de lucrurile pământeşti despre care vorbeam mai sus (Mamona), sunt determinaţi de teamă şi de îngrijorarea pentru viaţa cotidiană. Cei care sunt născuţi de sus, adică renăscuţi în Duhul, sunt motivaţi de voinţa lui Dumnezeu. Pe de altă parte, Legea porunceşte, dar Duhul lui Dumnezeu îndeamnă.

Cuvântul lui Dumnezeu cheamă şi îndeamnă, dar nu obligă, pentru că respectă libertatea omului, creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, adică liber: „*Dumnezeu a osândit păcatul în firea noastră pământească, trimiţând din pricina păcatului, pe însuşi Fiul Său într-o fire* ***asemănătoare*** *cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului*" (Rom. 8, 3-4). Cuvântul „asemănătoare" nu înseamnă că Întruparea Fiului lui Dumnezeu n-ar fi reală, pentru că „*El este cu totul asemenea nouă,* ***dar fără păcat***" (cf. Evr. 4, 15). Firea omenească a lui Isus nu a moştenit păcatul, ci El l-a asumat în numele nostru şi, prin moartea Lui, a plătit preţul răscumpărării noastre. Datorită Învierii lui Isus, Duhul Sfânt ne-a fost dăruit şi nouă. Păcatele noastre sunt iertate, dar firea noastră păcătoasă va fi schimbată doar după învierea fiecăruia: „*Şi dacă Cristos este în voi, trupul vostru, da, este supus morţii, din pricina păcatului; dar duhul vostru este viu din pricina neprihănirii* (a îndreptării voastre)" (Rom. 8, 10). **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 23-31. **Ap.** Rom. 8, 22-27.

Mt. 10, 23-31. Așa cum remarcam deja înainte, întreg capitolul 10 al *Evangheliei după Matei* este dedicat alegerii, instruirii și trimiterii apostolilor la propovăduirea Împărăţiei cerurilor. Această secţiune pe care o medităm azi este dedicată unui fel de rezumat și sinteză a sarcinii și a poziţiei ucenicilor faţă de Cel care I-a trimis și a atitudinii pe care ucenicii trebuie să o adopte faţă de lume, căreia i se adresează mesajul. Isus a întâmpinat rezistenţă, deci nici mesagerii Săi nu se pot aștepta la altceva: „*Ucenicul nu este mai presus de învăţătorul său, nici robul mai presus de stăpânul său. Ajunge ucenicului să fie ca învăţătorul lui și robului să fie ca domnul lui* “ (Mt. 10, 24-25). Din nou, principiul echivalenţei.

În versetele care urmează se repetă în mod insistent: „nu vă temeţi!”. Nu vă temeţi de ei, nu vă temeţi de cei ce pot ucide trupul, pe scurt nu vă temeţi de nimic. De ce? Pentru că întreaga voastră viaţă, tot ce sunteţi și tot ce faceţi (în numele Domnului, se înţelege) este ţinut sub atenta supraveghere a Tatălui ceresc. Dacă Lui îi pasă de viaţa, aparent neînsemnată a unei vrăbiuţe, care în ochii oamenilor nu înseamnă mare lucru, cu cât mai mult Îi va păsa de ucenicii Săi: „*Cât despre voi, până și perii din cap, toţi vă sunt număraţi*” (v. 30).

Totuși, Isus pune în evidenţă o răsturnare de valori pe care o trăim aproape fără să ne dăm seama. De cine să ne temem și de cine să nu ne temem? „Nu vă temeţi de cei ce pot ucide doar trupul, ci temeți-vă de Cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă” (cf. v. 28). Astăzi, mai ales, oamenilor nu le place cuvântul „a se teme” nici când este în relaţie cu Dumnezeu. Și, totuși, acesta este corect nu doar pentru că este firesc să ne temem de Dumnezeu, ci și pentru că această teamă este criteriul sănătăţii mintale: „*Teama de Dumnezeu este începutul înţelepciunii, și toţi cei care o păzesc au o minte sănătoasă*” (Ps. 111/110, 10). **[2010]**

*

Rom. 8, 22-27. În pasajul care urmează, Pavel confruntă două realităţi: cea juridică nevăzută, dar reală, și cea pe care o experimentăm încă în trupul nostru. Nu doar firea suferă durerile nașterii, dar „*chiar și noi care avem primele roade ale Duhului, suspinăm în așteptarea înfierii, adică* ***răscumpărarea trupului nostru***” (cf. Rom. 8, 22-23). Această răscumpărare acum este o nădejde, care lucrează prin noi prin răbdare.

O asemănare va aduce puţină lumină. Secolul trecut a cunoscut din plin lagărele și închisorile. La un moment dat, celor închiși li s-a adus la cunoștinţă că s-a dat ordinul de eliberare. Din acest moment, sufletele lor s-au umplut de bucurie. Unii au crezut, alţii nu puteau să creadă. Viaţa lor de zi cu zi nu se schimbase, dar în unii, cel puţin, trăia o nădejde care-i umplea de bucurie. Era însă nevoie de timp, ca fiecare dintre ei să primească documentele și să plece efectiv din închisoare în libertate.

E nevoie de timp pentru ca embrionul să-și desăvârșească procesul de creștere, ca să fie viabil în lumea aceasta după nașterea sa. Aceasta este slăbiciunea oamenilor. Ar vrea ca dorinţele lor să se împlinească peste noapte. N-au răbdare. Dar „*Duhul* (pe care l-am primit) *ne ajută în slăbiciunea noastră: căci nu știm cum să ne rugăm. Dar însuși Duhul mijlocește pentru noi cu suspine negrăite și Cel ce cercetează inimile, știe care este năzuinţa Duhului; pentru că El mijlocește pentru sfinţi, după voinţa lui Dumnezeu*” (Rom. 8, 26-27). Prea adesea rugăciunile noastre sunt doar expresia dorinţelor noastre. Pentru ca rugăciunea să fie ascultată, ea trebuie făcută după voinţa lui Dumnezeu. Suferinţele noastre provin de multe ori din faptul că nu știm să ne rugăm: „*Voi suferiţi și creaţi altora suferinţă, pentru că doriţi împlinirea poftelor voastre. Nu aveţi pentru că nu cereți sau cereți și nu căpătați, pentru că cereți rău, cu gândul să risipiți în plăcerile voastre*” (cf. Iac. 4, 1-3). Duhul însă, în interiorul nostru, cere pentru noi, după voinţa lui Dumnezeu, care este întotdeauna favorabilă omului, pentru că El ne iubește, mai mult decât noi înșine. **[2011]**

Rom. 8, 28-39. Această secţiune este partea cea mai fierbinte a *Epistolei către Romani*, a cărei interpretare a adus mari controverse de-a lungul timpurilor. Secţiunea începe cu proclamarea unei cunoașteri sigure și se încheie cu un imn de slavă. „***Știm*** *că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce-L iubesc pe Dumnezeu și anume spre binele celor ce sunt chemaţi după planul Său. Căci pe aceia pe care i-a cunoscut mai dinainte... i-a hotărât, i-a chemat și i-a socotit neprihăniţi și i-a proslăvit*" (cf. Rom. 8, 28-30). Dumnezeu ne-a cunoscut din veșnicie și ne-a predestinat pe toţi slavei eterne. Deci „*dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră?"* (Rom. 8, 31). În Fiul Său, Dumnezeu ne-a dat totul, și dacă ne-a dat tot ce avea mai scump, cum nu ne va da împreună cu El fără plată toate lucrurile?

Nota cineva: „limbajul necredinţei este: 'cum ne va da?', iar limbajul credinţei este: 'cum nu ne va da?'". Pe de-o parte, nimeni nu ne va putea învinovăţi când El ne-a îndreptăţit, iar pe de altă parte „*nimic și nimeni nu ne va putea despărţi de dragostea lui Cristos: nici strâmtorarea sau necazul, prigoana, primejdia sau sabia*" (cf. v. 35). Viaţa creștinului este o moarte vie (v. 36), „*Totuși în toate acestea suntem* ***mai mult decât biruitori****, prin Acela care ne-a iubit*" (Rom. 8, 37).

Pavel își exprimă în continuare convingerea că nu doar greutăţile pământești, dar nici un alt lucru creat nu ne poate despărţi de dragostea lui Cristos. Forţa acestei iubiri nu stă în faptul că noi Îl iubim pe El, ci că El ne iubește pe noi (cf. 1 Io. 4, 10) și ne dă puterea aceasta minunată să nu ne poată despărţi de El nimeni și nimic: „*Temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită, având pecetea aceasta:* ***Domnul cunoaște pe ai Lui***" (2 Tim. 2, 19). „*Nu ne poate despărţi de El nici moartea, nici viaţa, nici cele prezente nici cele viitoare, nici un alt lucru creat*" (cf. Rom. 8, 38-39). Aceste cuvinte sunt imnul de biruinţă al celor care au murit moarte de martir și neîncetata cântare a celor care au trăit viaţă de martir. Este cântarea de bucurie a ucenicului în și prin Cristos. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 32-36; 11, 1. **Ap.** Rom. 9, 6-19.

Mt. 10, 32-36; 11, 1. Încheierea acestui discurs se supune din nou, ca de obicei, principiului reciprocităţii: „*De aceea, pe orișicine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar de oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri*" (Mt. 10, 32-33). Trebuie să înţelegem importanţa deosebită pe care o dă Isus propovăduirii, comunicării Împărăţiei cerurilor. Acest lucru este de o importanţă capitală în viaţa oricărui creştin, iar cine o neglijează sau o dispreţuieşte se joacă cu propria sa mântuire. Nu este o doctrină secretă, doar pentru iniţiaţi, și cunoașterea și participarea la ea nu sunt un privilegiu al unei elite: „*Ce vă spun Eu la întuneric, voi să spuneţi la lumină; și ce aţi auzit șoptindu-se la ureche, să propovăduiţi de pe acoperișurile caselor*" (Mt. 10, 27). Este evident vorba de faptul că învăţătura despre Împărăţia cerurilor trebuie să ajungă la urechile cât mai multora pentru a le servi drept instrument de mântuire. Dar cu ce ne găsim faţă în faţă în realitate? Mesajul de mântuire, chiar primit și acceptat este practicat cât se poate de discret, ca „să nu ajung de râsul oamenilor". Nu-L mărturisesc pe Cristos, pentru că ţin mai mult la „imaginea publică". În schimb, plecând de la textul citat, și răstălmăcindu-l, cei mai mulţi, de la gunoaiele societăţii care scriu vrute și nevrute în toate fiţuicile de doi bani cu care am fost inundaţi de așa-zisa presă, și până la gunoaiele care le citesc și astfel îi ţin pe acești mizerabili în viaţă, toţi sunt interesaţi să-și satisfacă nevoia unei curiozităţi, dezordonate și în final patologice. Zice Pavel: „*Cu inima credem pentru a fi îndreptaţi, iar cu gura* ***mărturisim*** *pentru a fi mântuiţi*" (cf. Rom. 10, 10). **[2010]**

*

Rom. 9, 1-18. În capitolele 9-11 ale *Epistolei către Romani*, Pavel se ocupă de soarta poporului evreu. În această secţiune se pune accentul pe două lucruri extrem de importante: suveranitatea lui Dumnezeu și responsabilitatea omului în procesul mântuirii. Astfel, este analizat trecutul poporului Israelului (capitolul 9), prezentul (capitolul 10) și viitorul său (capitolul 11). Sunt două lucruri care, din punctul de vedere al raţiunii umane, par a fi incompatibile, dar Biblia le prezintă ca adevărate în același timp pe amândouă.

Insistând că mântuirea este oferită în același timp și în mod egal, atât Neamurilor, cât și evreilor, Pavel a dat impresia că, din punctul de vedere al Israelului, el ar fi fost un trădător și un renegat. Așa se explică ardoarea cu care Pavel își susţine ataşamentul profund faţă de poporul evreu: „*Spun adevărul în Cristos, nu mint; cugetul meu, luminat de Duhul Sfânt, îmi este martor, că am o mare întristare și am o durere necurmată în inimă. Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema,* (adică) *despărţit de Cristos, pentru fraţii mei, rudele mele trupești*" (Rom. 9, 1-3).

Pavel aduce aici argumentele pentru care totul se bazează pe o alegere, atât în ce privește Israelul, cât și cu privire la Neamuri. Alegerea suverană a lui Dumnezeu rămâne în picioare pentru Israel, pentru că ei au primit înfierea, slava, darea *Legii*, legămintele, slujba divină, făgăduinţele, patriarhii și descendenţa după trup a lui Cristos (cf. Rom. 9, 4-5). Apoi, prin argumentele aduse de *Biblie*, Pavel dovedește că totul se bazează pe alegerea lui Dumnezeu (cf. Rom. 8, 29-30). Nu descendenţa fizică este cea care contează, ci alegerea. A fi descendent fizic din Avraam nu înseamnă automat și faptul că ești fiul său spiritual (cf. Io. 8, 33-39). Dumnezeu are dreptul să aleagă pe oricine, dar Dumnezeu nu acţionează niciodată contra binelui omului. Omul poate respinge harul lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu-l va părăsi. Restul nu mai încape în mintea noastră omenească și trebuie să privim totul în lumina iubirii lui Dumnezeu pentru om. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 7, 24-8, 4. **Ap.** Rom. 3, 28-4, 3

Mt. 7, 24 – 8, 4. Predica de pe munte, acest discurs inițial și totodată programatic al lui Isus, este cuprinsă în capitolele 5, 6 și 7 ale *Evangheliei după Matei*. Isus a început prin a-i proclama fericiți pe cei care în ochii lumii erau într-o stare de plâns, săraci, întristați, nedreptățiți etc. Dar fericirea nu vine doar prin auzirea Cuvântului, ci prin împlinirea lui. De aceea ne avertizează Isus: „*Nu oricine-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în Împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri*" (Mt. 7, 21). Pe cel ce ascultă și împlinește, Isus Îl compară cu un om cu judecată care-și zidește casa pe o stâncă. Ea va sta în picioare în ciuda adversității timpurilor și a evenimentelor. Pe cel ce ascultă doar, dar apoi pleacă și-și vede de ale lui fără să pună în practică cele auzite, Isus îl compară cu cel ce-și zidește casa pe nisip. Adversităţile vieţii Isus le aseamănă cu vânturile și șuvoaiele de apă. Tocmai acestea, de-a lungul timpului, printr-o acțiune aproape invizibilă și nesesizabilă pot transforma o piatră în nisip. Pe ce construim? Pe stânca nezdruncinabilă, deși nevăzută a Cuvântului lui Dumnezeu sau pe fosta stâncă, devenită acum nisip, a încrederii în cele văzute în lume? Cele văzute sunt însă pieritoare, pe când cele nevăzute sunt veșnice. Pentru omul firesc, toate afirmaţiile lui Isus sunt cel puțin uimitoare, așa cum au rămas și pentru noroadele care-L ascultau. Știa aceasta și Isus, de aceea ne-a îndemnat: „*Intraţi pe poarta cea strâmtă. Căci largă este poarta și lată este calea ce duce la pierzare, și mulți sunt cei ce intră pe ea. Dar strâmtă este poarta și îngustă este calea ce duce la viață și puțini sunt cei ce o află*" (Mt. 7, 13-14). Să ne străduim deci să mergem pe calea strâmtă ce ne-a arătat-o Isus, pentru a afla în El, Viaţa. **[2009]**

Mt. 7, 24-8, 4. Această pericopă este încheierea *Predicii de pe munte* și vindecarea unui lepros. Isus ne atrage atenţia că viaţa noastră, comparată cu o construcţie, o casă, va putea dura până în veșnicie doar dacă se construiește pe singura temelie, care este învăţătura Sa, nu doar ascultată, ci și pusă în practică. Ne spune apostolul Pavel: „*Căci nimeni nu poate pune o altă temelie, decât cea care a fost pusă și care este Isus Cristos. Iar dacă clădește cineva pe această temelie, aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrarea fiecăruia va fi dată pe față: Ziua Domnului o va vădi prin foc. Dacă lucrarea rezistă, el va primi o răsplată. Dacă lucrarea lui va fi arsă, își va pierde răsplata. Cât despre el, va fi mântuit, dar ca prin foc*" (1 Cor. 3, 11-15). Este un fragment al Scripturii care ne luminează foarte mult raportul cu noi, cu lumea (construcţia) și cu Dumnezeu. Pavel vorbește aici despre raportul dintre efortul nostru în această lume și răsplata ce ne așteaptă în veșnicie. Să remarcăm faptul că nu mântuirea noastră este pusă în discuţie, ci răsplata: „*Cât despre constructorul leneș sau superficial, care s-a îngrijit mai mult de cele lumești decât de cele spirituale: ... va fi mântuit, **dar ca prin foc***" (cf. v.15). Adică nu-și va salva decât viaţa, nu și bunurile, ca într-un incendiu.

Stânca și nisipul de care vorbește Isus, dacă privim cu atenţie, sunt ambele aceeași materie. Nisipul nu este altceva decât stânca pe care valurile și vânturile au măcinat-o cu timpul. Nimic din lumea aceasta nu poate reprezenta o temelie suficient de solidă pentru a putea dura pe ea o construcţie care să dureze în veșnicie. Doar credinţa în Isus Cristos, care ni L-a descoperit pe Tatăl și ni L-a dăruit pe Duhul Sfânt poate reprezenta o bază solidă: „Dăruiește-ne, Doamne, ca trăind în vârtejul acestei lumi, să ne fie fixe inimile acolo unde sunt adevăratele bucurii" (din Liturghia Romană) **[2010]**

Mt. 7, 24-8, 4. Acest pasaj este de fapt încheierea Prediciide pe munte. Este sinteza nu doar a unui discurs, ci cheia împlinirii noastre ca oameni. Să ne amintim de începutul Predicii: Lui Isus i s-a dus vestea peste tot în zona aceea, nu doar la evreii din Galileea, ci și la sirieni și la grecii din Decapole, adică era reprezentată simbolic întreaga omenire, datorită puterii sale de a vindeca și a dorinţei sale de a face binele oricui, nu doar evreilor (cf. Mt. 4, 24-25). Isus S-a folosit de această celebritate și văzând masele de oameni care-L urmau: „*S-a suit pe munte, a șezut, și a început să le vorbească. După ce a sfârșit Isus cuvântările acestea, noroadele au rămas uimite de învăţătura Lui; căci El îi învăța ca unul care are putere, nu cum îi învăţau cărturarii*" (Mt. 5, 1-2, începutul, și Mt. 7, 28-29, sfârșitul Predicii de munte).

Apoi „când a coborât de pe munte, urmat de mulţimea de noroade, un lepros s-a apropiat de El și i-a cerut să-l vindece” (cf. Mt. 8, 1-2). Predica este deci încadrată între două rânduri de vindecări. Pare că mulţimile L-au ascultat cu interes, au rămas chiar uimite de învăţătura Lui, dar vorba aceea: „să nu uităm pentru ce am venit”. Esenţa Predicii consta în a descoperi adevăratul raport între motivaţiile interioare ale omului comun și cele ale omului spiritual. Primul ia în calcul doar propriile interese (egoism), celălalt privește și la interesele aproapelui (dragoste). Isus îl compară pe primul cu cineva care-și construiește casa pe nisip (numit de Isus nebun), iar pe celălalt cu cineva care-și construiește casa pe o stâncă (numit de Isus chibzuit). Dacă nu ne conformăm viaţa cu Cuvântul lui Dumnezeu devenind ascultătorii și nu doar auzitorii Lui, vom rămâne aceiași oameni vechi. Omul cristic este unificat în sine, cu ceilalţi și cu Dumnezeu prin dragoste și fidelitate. **[2010]**

*

Rom. 3, 28-31. 4, 1-3. În pericopa de azi, Pavel pune șase întrebări retorice la care, evident, răspunde în mod clar, pentru a pune în lumină cele spuse de el mai înainte. Rezumând cele spuse în capitolul 3 al *Epistolei către Romani*, în care Pavel dezbate în esenţă trei probleme 1) în ce constă întâietatea iudeilor, 2) iudeii și neamurile sunt sub păcat, 3) iertarea divină vine din credinţă și nu din faptele Legii, Pavel se întreabă: 1) „*Care ar fi, deci, pricina de laudă a cuiva înaintea lui Dumnezeu?* Răspunsul e clar: „**s-a dus**”. 2) „*Prin ce fel de lege? A faptelor? **Nu**; ci prin legea credinţei*. 3) *Sau poate Dumnezeu este numai Dumnezeul Iudeilor? Nu este și al Neamurilor? **Da**, este și al Neamurilor; deoarece Dumnezeu este unul singur, atât al Iudeilor, cât și al Neamurilor*. 4) *Deci, prin credinţă se desfiinţează Legea? **Nicidecum**, ci ea se întărește*”. Pavel se servește de istoria lui Avraam și continuă: 5) „*Ce vom zice, dar, că a căpătat prin puterea lui strămoșul nostru Avraam? Dacă Avraam a fost socotit neprihănit prin fapte* (așa cum socoteau fariseii) *are cu ce să se laude, **dar nu înaintea lui Dumnezeu***. 6) *Căci ce zice Scriptura? Avraam **a crezut** pe Dumnezeu și aceasta i s-a socotit ca neprihănire”* (Rom. 3, 27-4, 3).

Prin aceste șase întrebări retorice Pavel clarifică în mod magistral, bazându-se pe cuvântul Scripturii, cele spuse și dezvoltate înainte, și anume că Legea este capabilă să ne descopere păcatul, dar nu este în stare să ne îndreptăţească înaintea lui Dumnezeu. Faptele lui Avraam au rezultat din credinţa lui. Aceste fapte erau cu adevărat lăudabile înaintea oamenilor, dar insuficiente înaintea lui Dumnezeu, pentru ca să opereze în noi lucrarea de îndreptăţire. De atâtea ori și noi privim doar la faptele cuiva, adică la lucrurile care sunt evidente înaintea ochilor noștri trupești, dar Dumnezeu, care vede interiorul fiinţei noastre, este singurul care judecă drept. Nu faptele în sine ne condamnă sau ne îndreptăţesc, pentru că ele pot fi și simulate, ci izvorul din care aceste fapte se comit. Cu alte cuvinte, motivul din care ele rezultă, adică inima omului. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Rusalii. Duminica Predicii de pe munte

Lectură biblică: Ev. Mt. 6, 22-34. **Ap.** Rom. 5, 1-10.

Mt. 6, 22-34. Oricât de amănunţite ar fi lucrurile pe care Isus ni le descoperă în această secţiune deosebit de importantă din *Predica de pe munte*, cheia întregului discurs stă în penultimul verset al pericopei: „*Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate celelalte vi se vor da pe deasupra*" (Mt. 6, 33). În esenţă, nu este vorba de un set de interdicţii, cum ar părea la o citire superficială, ci de a-ţi organiza viaţa corect şi coerent. Nu degeaba pasajul începe printr-o explicare a felului cum vedem lumea. Este un fel de antropologie biblică, din moment ce omul are o comoară. Ea este lucrul la care omul ţine cel mai mult. Lumeţii cred că dacă ai bani ai de toate. În realitate, lucrurile nu stau aşa. Adevărata comoară este cea interioară: „*Pentru că unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră*" (Mt. 6, 21) Inima însă este condusă de raţiune. Isus deci continuă: „*Ochiul tău este lumina trupului. Dacă ochiul tău* (cum vezi tu lumea aceasta, deci raţiunea) *este sănătos* (adică vede corect), *tot trupul tău va fi în lumină. Dacă nu, totul va fi în întuneric*" (cf. Mt. 6, 22-23). Viaţa omului este, deci, sintetic exprimată de inimă, care însă este condusă de ochi. Ca de obicei, discursul vizează pacea sufletului, echilibrul şi armonia vieţii. Urmează cuvintele: „Nu vă îngrijoraţi!" nici de ce veţi mânca, nici de ce veţi îmbrăca, Isus prezentându-ne şi motivul raţional: „*Oare nu este viaţa mai importantă decât hrana şi trupul mai important decât îmbrăcămintea?... şi apoi, chiar dacă vă îngrijoraţi, poate cineva să adauge măcar un cot la statura sa?"* (Mt. 6, 25-27).

Iată, dragii mei, o invitaţie la o trăire raţională a vieţii. Isus nu ne prezintă un program existenţial care să ceară un efort nefiresc. El este revenirea la modul în care Dumnezeu ne-a creat şi de la care patimile (dorinţa de îmbogăţire) sau dezordinea produsă din îngrijorările închipuite ne-au îndepărtat.

Mai departe, Isus compară viaţa noastră cu felul natural de a se dezvolta lucrurile în lumea care ne înconjoară (animale şi plante), ce urmează felul firesc în care Dumnezeu le-a aşezat şi îşi duc viaţa. Aşa ar trebui să se întâmple şi cu noi. Dar păcatul ne-a dat viaţa peste cap şi a împărţit oamenii în două categorii opuse: cei care trăiesc după felul lumii (majoritari, din păcate) şi cei care încearcă să-şi ordoneze viaţa după voinţa lui Dumnezeu. **Îngrijorările** pe care ni le prezintă lumea ca pericole potenţiale care ne pun viaţa în dificultate şi la îndepărtarea cărora suntem îndemnaţi să ne consumăm toată energia, pe de o parte, şi **încrederea în Providenţa lui Dumnezeu**, pe de altă parte, care se îngrijeşte şi pentru cele materiale ale vieţii noastre, pentru ca noi să fim liberi să ne îndreptăm toată atenţia şi energia spre realizarea scopului nostru esenţial şi veşnic, câştigarea *Împărăţiei lui Dumnezeu*: „*Nu vă îngrijoraţi deci, zicând: ce vom mânca sau ce vom bea sau cu ce ne vom îmbrăca.* ***Fiindcă toate acestea Neamurile*** (adică oamenii lumeţi, primitivi) ***le caută.*** *Tatăl vostru cel ceresc ştie că aveţi trebuinţă de ele* (sunt necesare, dar nu esenţiale)" (Mt. 6, 31-32).

Concluzia acestui discurs este: „*Nu vă îngrijoraţi, dar, de ziua de mâine; căci ziua de mâine se va îngrijora de ea însăşi. Ajunge zilei necazul ei*" (Mt. 6, 34).

Isus foloseşte două feluri de corecţii raţionale: fie cel de echivalenţă (şi ne iartă nouă aşa cum şi noi iertăm etc.), fie cel de esenţializare (să nu facem mai mult decât este raţional să facem). De pildă: „pâinea noastră cea spre fiinţă, dă-ne-o nouă azi" sau „ajunge zilei necazul ei". De fapt, este vorba de a-ţi trăi viaţa din plin, adică de a trăi în prezent. Este iraţional să te îngrijeşti pentru un viitor despre care nu poţi şti că-ţi va aparţine. Trăind în îngrijorare, îţi otrăveşti bucuria existenţială a prezentului şi n-ai de unde să ştii că un viitor în general sau, cel puţin pentru tine, ar mai exista.

Concluzia generală pe care trebuie să o tragem, acum, când ne „despărţim" de meditaţia asupra *Predicii de pe munte*, aşa cum o relatează Matei, este că Isus ne îndeamnă la o revenire la o viaţă firească în care emoţionalitatea este guvernată de raţiune. **[2010]**

Mt. 6, 22-33. Pasajul evanghelic de astăzi este luat din *Predica de pe Munte* rostită de Isus la începutul activităţii Sale. Una din nevoile fundamentale ale omului este nevoia de siguranţă. Din păcate, această

nevoie nu este trăită de om ca o încredere liniștită care să-i aducă pacea, ci exact pe dos, ca o neliniște permanentă de a nu avea această siguranţă, sau a o pierde. Nu trebuie să căutăm prea mult în jurul nostru pentru a ne lămuri.

Cei mai mulţi oameni își pun încrederea în bogăţii. Ecuaţia lor existenţială sună cam așa: „Dacă am de toate, nu trebuie să mă îngrijorez de nimic! Am unde locui, am ce mânca, am cu ce mă îmbrăca, pot să mă tratez la cel mai bun medic etc. Totul e să am bani". Și se pune pe strâns comori. Dar, pe neașteptate, exact în ce și-a pus încrederea îi aduce în suflet în loc de pace, frică. Unele bunuri sunt perisabile, „*le mănâncă moliile*". Casa cu bunurile ei poate fi tâlhărită etc. Lumina raţiunilor simpliste (ochiul rău) aduce, în loc de lumină, întuneric și, în loc de pace, frică.

Cel ce-și pune însă întreaga nădejde în Dumnezeu, fără a se preocupa de tot restul, este cel câștigat. Nu putem sluji la doi domni, lui Dumnezeu și Mamonei. Cuvântul „Mamona" este utilizat doar în NT. El înseamnă suma tuturor îngrijorărilor existenţiale ale unui om care își pune nădejdea în sine, și nu în Dumnezeu. Acestea aduc după sine invidia, zgârcenia și neliniștea: „*Nu puteţi sluji la doi domni în același timp*" (cf. Mt. 6, 24). Dacă ochiul, care este fereastra sufletului, este murdar, lumina clară a raţiunii nu va aduce în viaţă decât întuneric. Ne-o spune chiar raţiunea naturală: „*Și apoi, cine dintre voi, chiar îngrijorându-se, poate să adauge la statura sa măcar un cot?"* (Mt. 6, 27) Soluţia este simplă: „*Căutaţi înainte de toate Împărăţia lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte vi se vor da pe deasupra*" (Mt. 6, 33). **[2011]**

*

Rom. 5, 1-10. După ce Pavel a expus **rolul Legii** în viaţa noastră, adică acela de **a ne descoperi păcatul**, dar în același timp și incapacitatea sa de a ne vindeca de el, ne-a descoperit și **remediul**, care **este credinţa**.

Un om păcătos este un om bolnav spiritual. *Legea* este „aparatul și procesul medical" prin care se pune diagnosticul. Este foarte important pentru un bolnav să aibă un diagnostic corect, dar aceasta nu-l vindecă. Este nevoie de remediu, iar în viaţa spirituală însănătoșirea (justificarea) vine prin credinţă. Credinţa este acel ceva care ne leagă de Dumnezeu, Medicul suprem. El ne oferă remediul, pe care noi însă trebuie să-l acceptăm și să ne folosim de el. De aceea, spune Pavel: „*Deci, dacă suntem socotiţi neprihăniţi* (justificaţi) *prin credinţă, avem pace cu Dumnezeu prin Isus Cristos. Lui îi datorăm faptul că prin credinţă am intrat în această stare de har în care suntem; și ne bucurăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu"* (Rom. 5, 1-2). Pacea și bucuria sunt semnele prin care putem fi convinși că trăim în harul lui Dumnezeu, iar acestea vin doar dacă vom crede că tot ce a făcut Dumnezeu pentru noi este adevărat. Credinţa ne convinge de adevăr, iar acesta produce în noi pace și bucurie. Și ne bucurăm chiar și în necazurile noastre, care generează răbdare. Răbdarea ne dă biruinţa în încercări, iar biruinţa aduce nădejde (cf. Rom. 5, 3-4). „*Nădejdea aceasta nu înșeală, pentru că dragostea lui Dumnezeu a fost turnată în inimile noastre prin Duhul Sfânt care ne-a fost dat*" (Rom. 5, 5). Duhul Sfânt ne dă, deci, pacea și bucuria, pe care credinciosul nu trebuie să se străduiască să le obţină pentru că le are deja, ci trebuie doar să se bucure de ele. Isus Cristos a murit în locul nostru, pe când noi eram încă păcătoși. Rar de tot un om acceptă să moară în locul altuia, din dragoste pentru el, dar pentru un dușman este de neconceput ca cineva să accepte să moară. Și totuși, „*atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Său născut Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţă veșnică*" (Io. 3, 16). Aceasta a făcut Isus pentru noi din dragoste. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 11, 2-15. **Ap.** Rom. 9, 18-33

Mt. 11, 2-15. Cu ziua de azi, începem să medităm capitolul 11 din *Evanghelia după Matei*. Este un capitol misterios, larg dezbătut de exegeţi (cei care încearcă să expliciteze sensul Scripturii) şi care suscită şi azi multe sensuri misterioase, precum textul de azi. La o citire superficială, am putea observa că Ioan Botezătorul, care a dat mărturie despre Isus, că El este Cel aşteptat, aflat în închisoarea lui Irod, care-l va şi ucide, ar dubita despre misiunea lui Isus, ca Mesia cel aşteptat. Ucenicii lui Ioan Botezătorul sunt trimişi la Isus pentru o confirmare. Isus le răspunde prin cuvintele Scripturii: „*Duceţi-vă*, (le spune El trimişilor) *de spuneţi ce auziţi şi ce vedeţi: orbii văd, şchiopii umblă, iar săracilor li se binevesteşte Evanghelia, şi ferice de acela pentru care Eu nu voi fi un prilej de poticnire*" (Mt. 11, 5-6). După plecarea trimişilor, este rândul lui Isus să dea o mărturie despre Ioan Botezătorul. El este o figură singulară în istoria mântuirii. Nu este doar un ascet oarecare, deşi este ascet. Nu este unul dintre profeţi, deşi este profet. El este cineva cu totul special: „*Adevărat vă spun că, dintre cei născuţi din femei, nu s-a sculat nici unul mai mare decât Ioan Botezătorul. Şi totuşi, cel mai mic în Împărăţia cerurilor este mai mare decât el*" (Mt. 11, 11). Este deci vorba de trecerea de la un sistem natural, care şi-a dat maximumul în persoana lui Ioan Botezătorul la o realitate care depăşeşte nespus orice existenţă la care un om firesc poate gândi sau aspira. Este un nou mod de a fi, cel pe care Isus ni-l prezintă, ni-l oferă şi la care nici n-am fi putut spera. În Ioan Botezătorul, Legea şi prorocii şi-au găsit împlinirea (şi nu desfiinţarea). El împlineşte promisiunea Scripturii că, înaintea venirii lui Mesia, va veni Ilie, profetul prin excelenţă al VT: „*Căci până la Ioan au prorocit toţi prorocii şi Legea. Şi* ***dacă vreţi să înţelegeţi****, el este Ilie, care trebuia să vină. Cine are urechi de auzit, să audă*" (Mt. 11, 13-15). Să înţelegem deci şi să auzim. Dacă vrem! **[2010]**

*

Rom. 9, 18-33. Pavel anticipează o obiecţie care s-ar putea aduce cu privire la relaţia dintre suveranitatea lui Dumnezeu şi responsabilitatea omului în ce priveşte mântuirea: „*Dar îmi vei zice: Atunci de ce mai bagă vină?* (dacă tot face ce vrea?) *Căci cine poate sta împotriva voinţei Lui?"* (Rom. 9, 19). Pavel mustră obrăznicia unei astfel de întrebări şi recurge la relaţia dintre Creator şi creatură printr-o comparaţie dintre olar şi oala pe care o produce: „*Poate oala să spună olarului: De ce m-ai făcut aşa? Nu este olarul stăpân pe munca lui, ca din aceeaşi frământătură de lut să facă un vas pentru o întrebuinţare de cinste şi un alt vas pentru o întrebuinţare de ocară?"* (Rom. 9, 20-21). Desigur, olarul este Dumnezeu, iar lutul, omenirea păcătoasă şi pierdută. Apoi, Pavel revine cu argumentaţia sa la Biblie, referindu-se la doi profeţi: Osea şi Isaia, citaţi cu numele. El se întoarce la relaţia dintre Israel şi Neamuri, subliniind că nu tot Israelul va fi automat mântuit, ci doar cei ce au crezut şi nu toate Neamurile vor fi mântuite, ci tot doar cei care au crezut. Pe baza faptelor, a descendenţei biologice, nimeni nu este nici mântuit şi nici pierdut automat. Domnul are îndelungă răbdare şi cu unii şi cu alţii, pentru ca toţi să aibă şansa mântuirii. Spune un exeget: „Suveranitatea lui Dumnezeu nu este exercitată în direcţia condamnării oamenilor care trebuie să fie mântuiţi, ci mai de grabă a condus la mântuirea unor oameni care ar fi trebuit să fie pierduţi".

Dumnezeu, deşi îşi manifestă deplin suveranitatea în ceea ce priveşte alegerea, îşi arată deplin şi dreptatea, înţelepciunea şi, mai cu seamă, iubirea, prin îndelunga Sa răbdare.

Omul este trup (simţire), suflet (minte) şi spirit (credinţă). Descoperirea tainei mântuirii se face prin credinţă, care luminează mintea şi care la rândul ei conduce simţirea. Închinarea faţă de Dumnezeu urmează calea inversă. Simţirea este guvernată de raţiune, care se supune Revelaţiei divine, ascultând prin credinţă de Cuvântul lui Dumnezeu. Aceasta este ordinea firească voită de Dumnezeu, pe care, dacă o urmăm, suntem mântuiţi. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 11, 16-20. **Ap.** Rom. 10, 11-11, 2.

Mt. 11, 16-20. În acest pasaj, Isus face o reflexie amară asupra felului de judecată a oamenilor primitivi. Nimeni, niciodată nu poate să fie pe placul hoardelor needucate şi cu „judecată" emoţională. Oricum te-ai comporta, ori ce ai face ori zice, nimic nu e pe placul gloatei mânate doar de spectacular și de curiozitate: „*V-am cântat din fluier (de bucurie) și n-ați jucat. V-am cântat de jale și nu v-ați tânguit*" (Mt. 11, 17). Fie că ești ascet ca Ioan Botezătorul, fie că ai un comportament relaxat, ca Isus, gloata nu este niciodată mulţumită. O constatare ce nu este valabilă doar pentru vremea lui Isus, ci pentru toate timpurile. Meditând mai profund la originea acestui comportament, concluziile sunt sumbre. Isus le rezumă foarte bine în cuvintele Sale cuprinse mai ales în *Evanghelia după Ioan*: „*Voi sunteţi de jos, le-a spus iudeilor Isus, Eu sunt de sus. Voi sunteţi din lumea aceasta, Eu nu sunt din lumea aceasta. De aceea v-am spus că veţi muri în păcatele voastre; căci dacă nu credeţi că* ***Eu sunt****, veţi muri în păcatele voastre*" (Io. 8, 23-24). Lumea aceasta este lumea păcatului. Lumea lui Isus este lumea „de sus", cea curată, și luminoasă. Cum putem trece dintr-una în cealaltă? Din lumea de sus în lumea de jos prin păcat, din lumea de jos în cea de sus prin credinţa că această lume există, nu este doar posibilă, un rod al imaginaţiei noastre care tinde spre mai bine, ci este real prezentă în Isus. Dacă nu vreţi să veniţi la El veţi muri în păcatele voastre. Nu doar în cele grosiere, cum ne-a obișnuit lumea să gândim: minciună, tâlhării, omoruri de care, amăgindu-ne, suntem imuni, ci de formele subtile ale acestora: bârfe (omor la nivel mintal), curiozităţi iraţionale, exploatate de presă (tâlhărirea cuiva în ce este, nu în ce are), etc. Părăsiţi, deci, lumea și veniţi la Isus. Bucuraţi-vă pentru ce se bucură El, și plângeţi pentru ce plânge El și veţi fi astfel fericiţi aici și în toată veșnicia. **[2010]**

*

Rom. 10, 11-21; 11, 1-2. În acest punct, Pavel reia teza din capitolul 3, 22 al *Epistolei către Romani*: „*Într-adevăr, nu este nici o deosebire între iudeu și Grec; căci toți au același Domn, care este bogat în îndurare pentru toți cei ce-L cheamă*". Și citează apoi din profetul Ioil: „*Oricine va chema Numele Domnului va fi mântuit*" (Rom. 10, 12-13).

Urmează acum o lungă argumentare compusă din diferite citate din Scriptură, care au menirea să clarifice acest lucru: „*Dar cum vor chema pe Acela în care n-au crezut? Și cum vor crede în Acela despre care n-au auzit? și cum vor auzi despre El fără propovăduitor? Și cum vor propovădui, dacă n-au fost trimiși?"* (Rom. 10, 14-15). Cine sunt cei trimiși? Înainte de toate este Isus Cristos, pe care Tatăl L-a trimis pentru ca să împlinească mântuirea. Apoi, Isus i-a trimis pe apostoli. „Astfel credinţa vine în urma auzirii; iar auzirea vine prin Cuvântul lui Cristos: Mesajul apostolilor va putea fi acceptat sau respins, căci citim în *Isaia*: „*Doamne, cine a crezut propovăduirea noastră?"* (Is. 53, 1). Apoi Pavel continuă: „*Dar n-a știut Israel lucrul acesta?"*. Ba da, pentru că este scris despre neamuri tot în Isaia: „*Am fost găsit de cei ce nu mă căutau; M-am făcut cunoscut celor ce nu întrebau de Mine. Pe când despre Israel zice: Toată ziua Mi-am întins mâinile spre un norod răzvrătit și împotrivitor la vorbă*" (Rom. 10, 20-21 și Is. 65, 1-2). Care este deci viitorul poporului Israel? „*A lepădat Dumnezeu pe poporul Său? Nicidecum!"* (Rom. 11, 1/a).

Întreg capitolul 11 al *Epistolei către Romani* este consacrat apoi viitorului poporului lui Israel. Biserica lui Dumnezeu, adică reunirea tuturor celor ce cred în Isus Cristos, nu înlătură din planul Său de mântuire pe poporul lui Israel, înlocuindu-l cu Neamurile, ci amândouă sunt părţile componente ale noului popor al lui Dumnezeu. Dumnezeu a închis pentru o vreme pe Israel în necredinţă, pentru a fi primite Neamurile. Împreună, ele constituie Biserica celor ce cred în mesajul Învierii lui Cristos, prin care toţi au acces la mântuire. Cu adevărat minunate sunt căile lui Dumnezeu care-Și deschide comorile darului oricui va crede, fie că au trăit sub Lege, fie că n-au cunoscut-o. Și unii și alţii au acces la Dumnezeu doar prin credinţa în Isus Cristos, Domnul nostru. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 11, 20-26. **Ap.** Rom. 11, 2-12.

Mt. 11, 20-26. Știm de ce se bucură Isus. Dar oare pentru ce plânge și se întristează? O face și pentru soarta fiecărui om care suferă. A vindecat bolnavi, a înviat morți, a curățat leproși. Dar boala, moartea și orice fel de neputință nu pot fi curățate în lume. Păcatul își desfășoară acțiunea lui funestă în continuare, pentru că oamenii înghesuiți în sate și orașe, de frica singurătății și încurajați în mod tâmp, de zicerea „așa fac toți, deci este bine", asigură un teren propice acțiunii răului. Oamenii primitivi, motivați de păcat (dorința de îmbogățire, distrugerea reciprocă în numele supraviețuirii etc.), fac viața celorlalți imposibilă. Și, ce e mai rău, nici nu sesizează originea răului și nici nu știu să se oprească. În numele asigurării bunăstării iluzorii viitoare, niciodată altceva decât o casă și mașină, ambii părinți merg în străinătate, muncesc și se umilesc. Acasă, copiii se malformează din lipsă de educație și afectivitate sau chiar se sinucid. Și atunci la ce bun tot acest efort?

De aceea, plângerea lui Isus: „*Vai de tine, Horazine! Vai de tine, Betsaido! Căci dacă ar fi fost făcute în Tir și în Sidon minunile care au fost făcute în voi, de mult s-ar fi pocăit în sac și în cenușă. Și tu, Capernaume, vei fi înălțat până la cer? Vei fi pogorât până în Locuința morților; căci dacă ar fi fost făcute în Sodoma minunile care au fost făcute în tine, ea ar fi rămas în picioare până în ziua de azi. De aceea vă spun că în ziua judecății, va fi mai ușor Tirului, Sidonului sau Sodomei, decât vouă*" (Mt. 11, 21-24).

Nu doar oamenii, ci și întregi localități vor fi judecate ca entități. Simpla exaltare prostească și entuziasmul tâmp și curios pentru o minune (fapt de scandal eventual) nu produce transformare. Pentru Capernaum, predica euharistică din Sinagoga acestuia, nu i-a ocazionat, din pricina necredinței ascultătorilor, decât o prăbușire lamentabilă. Să fim deci atenți și la plânsul lui Isus și să învățăm din el! **[2010]**

*

Rom. 11, 2-12. În prima parte a capitolului 11 din Romani, Pavel se ocupă de orbirea temporară a lui Israel în ce privește raporturile lui cu Dumnezeu, întrebând: „*A lepădat Dumnezeu pe poporul său? Nicidecum! Căci și eu sunt israelit, din spița lui Avraam, din semința lui Beniamin. Dumnezeu n-a lepădat pe poporul Său, pe care l-a cunoscut mai dinainte*" (Rom. 11, 1-2). Sensul acestei fraze devine mai inteligibil dacă inserăm un cuvânt: „*A lepădat Dumnezeu, poporul său* ***în totalitatea sa***?". Răspunsul este clar: Nicidecum! și ca argument Pavel se aduce pe sine însuși. Și el este israelit. Acreditarea sa din acest punct de vedere este fără cusur. Deci dacă Pavel este evreu în totalitate, și ca el atâția alții, mulți, puțini, câți ori fi fost în timpul acela sau în zilele de azi, nu poate fi vorba că Dumnezeu a lepădat întreg Israelul, ca popor. Pavel trăia o mare dramă în sinea sa și prin întreaga sa activitate ca apostol al neamurilor face orice ca să-i poată aduce la calea cea dreaptă. Se sprijină el însuși pe Scriptură și o oferă ca punct de sprijin și celorlalți. Aceeași dramă interioară a trăit-o cândva și Ilie, care credea că a rămas singurul israelit fidel legii lui Dumnezeu, în timp ce întreg poporul se îndepărtase de El. Ilie se plângea: „*Doamne, pe prorocii tăi i-au omorât, altarele tale le-au surpat; am rămas singur și caută să-mi ia viața. Dar Dumnezeu îi răspunde: Mi-am păstrat 7000 de bărbați care nu și-au plecat genunchiul înaintea lui Baal*" (Rom. 11, 3-4). De câte ori ne cuprinde și pe noi disperarea, văzând în ce situație a ajuns Biserica în ziua de azi? Cât de puțini au rămas fideli lui Cristos și cum sunt prigoniți ucenicii lui din interior sau din exterior? Dar atât pe vremea lui Ilie, cât și pe vremea lui Pavel sau astăzi, Dumnezeu a rămas fidel alegerii Sale. Este vorba deci de o lepădare a poporului lui Israel? „*S-au poticnit ei ca să cadă? Nicidecum! Ci prin alunecarea lor s-a făcut cu putință mântuirea neamurilor*" (Rom. 11, 11). Evenimentele istoriei nu pot fi judecate printr-o situație de moment, ci doar în lumina planului de mântuire al lui Dumnezeu, descoperit nouă în Scriptură. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 11, 27-30. **Ap.** Rom. 11, 13-24

Mt. 11, 27-30. Această secţiune a *Evangheliei după Matei* este unică, de un farmec extraordinar şi de o valoare exegetică extrem de importantă: „*Te laud Tată, Doamne al cerului şi al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înţelepţi şi pricepuţi, şi le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, Te laud pentru că aşa ai găsit cu cale*" (Mt. 11, 25-26).

Pare, la prima vedere, că cei înţelepţi şi pricepuţi ar fi discriminaţi şi îndepărtaţi. Şi atunci de ce să ne mai străduim să cercetăm Scripturile? Nicidecum. Nu este nici pe de parte vorba aici de cei ce caută să studieze şi să pătrundă sensul adânc al Bibliei. Aceste afirmaţii, după cum vedem, vin imediat după descoperirea esenţială că vom fi judecaţi nu doar după ce am făcut personal, ci şi după cum ne-am integrat şi complăcut într-o comunitate. Este scoasă în evidenţă simplitatea şi coerenţa cu care apreciem lucrurile. Dacă ne vom apropia firesc şi fără complicaţii inutile (academice) de Cuvântul lui Dumnezeu, vom avea mai multe şanse de a-L cunoaşte pe Dumnezeu, pentru că El nu ne descoperă în Scriptură un „cod" accesibil doar unor iniţiaţi, ci vorbeşte tuturor, „deştepţi" sau mai puţin instruiţi, într-un mod în care oricine Îl poate descoperi şi accepta. De aceea spune mai departe, descoperind cheia însăşi a interpretării Scripturii: „*Toate lucrurile Mi-au fost date în mâini, de tatăl Meu; şi nimeni nu cunoaşte* ***deplin*** *pe Fiul, afară de Tatăl; tot astfel, nimeni nu cunoaşte deplin pe Tatăl afară de Fiul, şi acela la care Fiul vrea să i-L descopere*" (Mt. 11, 27). Ce urmează de aici nu mai are nevoie de comentarii: „*Veniţi la mine, toţi cei trudiţi şi împăvăraţi, şi Eu vă voi da odihnă. Luaţi jugul meu asupra voastră, şi învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blând şi smerit cu inima; şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun şi sarcina Mea este uşoară*" (Mt. 11, 28-30). Să-L ascultăm deci pe Isus şi să ne conformăm acestui program de viaţă. **[2010]**

*

Rom. 11, 13-24. În a doua secţiune a capitolului 11 din *Romani*, Pavel se ocupă de raportul dintre Iudei şi Neamuri în întregul său. Nu se referă doar la compoziţia Bisericii din Roma, ci a întregii Biserici din toate locurile şi din toate timpurile. Judecând superficial, ar putea părea că Dumnezeu a lepădat poporul ales şi locul lui l-au luat Neamurile. Pavel ne spune că nu este aşa. Pavel îşi onorează slujba sa la care a fost chemat, aceea de a fi „apostol al Neamurilor" şi ne dă două comparaţii: aceea a relaţiei dintre aluat şi primele roade şi aceea a copacului şi a altoiului, anticipând rezultatul: „*Căci dacă lepădarea lor* (temporară) *a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor din nou, decât viaţă din morţi* (adică o înviere)" (Rom. 11, 15). Neamurile nu trebuie deci să se îngâmfeze, ci să primească cu frică şi cutremur propria mântuire (cf. Rom. 11, 21-22). Unele ramuri din măslinul bun (Israelul) au fost, într-adevăr, tăiate, din pricina necredinţei lor, şi în locul lor au fost altoite ramuri dintr-un măslin sălbatic (Neamurile), din cauza credinţei şi acceptării mesajului de mântuire al Evangheliei. Să fim raţionali. Acest copac (Biserica) are acum şi ramuri fireşti şi ramuri altoite, şi nu este loc pentru afişarea nici unei priorităţi. Le spune Neamurilor: „*Nu te făli faţă de ramuri. Dacă te fălești, să ştii că nu tu ţii rădăcina, ci rădăcina te ţine pe tine*" (Rom. 11, 18). Rădăcina este înainte cunoaşterea şi înainte alegerea lui Dumnezeu. Dumnezeu nu se poate schimba în deciziile sale, altfel ar pieri orice siguranţă în ce priveşte sprijinirea pe Cuvântul Său. Mai de grabă ar trebui să ne minunăm de înţelepciunea lui Dumnezeu şi de bunătatea Sa. Planurile sale nu pot fi nimicite de nici o eroare sau răutate umană. El găseşte întotdeauna o modalitate prin care răul să fie înlăturat din viaţa oamenilor. Nici omul prin prostia sa, nici diavolul în răutatea sa nu pot nici abate, şi cu atât mai puţin nimici, planurile divine pentru că „*ştim că toate evenimentele lucrează împreună spre binele celor ce-L iubesc pe Dumnezeu, al celor chemaţi după planul Său*" (Rom. 8, 28). **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 1-8. **Ap.** Rom. 11, 25-36.

Mt. 12, 1-8. Ne place prea adesea să-L vedem pe Isus în posturi glorioase în timpul vieţii Sale pământeşti: ca Stăpânul naturii, Marele vindecător sau Învăţător, şi în realitate aşa şi este. Cu toate acestea, profeţia bătrânului Simion: „*Acest Copil va fi un semn care va stârni împotrivire*" (Lc. 2, 34), s-a împlinit în numeroase ocazii. Ioan Botezătorul pare că se îndoieşte de El. Oraşele din Galileea rămân insensibile la minunile sau învăţătura Lui. Este rândul fariseilor acum să-L critice şi să-L conteste. Evident că aceste critici vor avea în centrul lor problema religioasă şi mai ales respectarea Sabatului, a zilei de odihnă (cf. Exod 20, 8-11). Aceasta este a 4-a din cele 10 porunci şi are ca obiectiv sfinţirea timpului. La porunca divină, cu timpul au fost adăugate numeroase explicitări ale felului în care trebuie respectat Sabatul. Uneori se intra în cele mai mici şi neînsemnate detalii. Fariseii le-au adunat împreună în ceea ce era cunoscut drept „Datina strămoşilor", echivalentul Tradiţiei, pe care Isus tinde să o corecteze şi să-i confere justa valoare faţă de Cuvântul lui Dumnezeu, descoperit în Sfânta Scriptură. Isus îi apără pe ucenicii acuzaţi că rup spice din lanul de grâu, lucru îngăduit de Lege. Ca de obicei, Isus îi învaţă pe oameni să facă diferenţă între ceea ce le cere Dumnezeu şi diversele obiceiuri, care s-au adăugat ulterior, ca praful pe un obiect de artă. Praful este prezent pe vază, dar nu face parte din ea, doar ca un adaos nedorit. Isus le explică fariseilor pe limba lor, vorbind despre slujba preoţilor în Templu, care nu încalcă Sabatul fără să pregete o clipă să le atragă atenţia că „*între ei se află Unul care este mai mare decât Templul*" şi că „*Fiul omului este Domn şi al Sabatului*" (Mt. 12, 6-8). Această expresie de „Fiul omului" este caracteristică profeţilor exilului babilonian, mai ales lui Daniel şi lui Ezechiel şi-L are în vedere pe Regele Mesianic, deci pe Isus, care în această calitate este Domn şi al Sabatului, atât al timpului, cât şi al veşniciei. **[2010]**

*

Rom. 11, 25-36. În cea de-a treia secţiune a capitolului 11 din *Romani*, Pavel ne descoperă „*taina ţinută ascunsă din veşnicii şi în toate veacurile, descoperită acum sfinţilor*" (Col. 1, 26). Pavel îi pune în gardă pe toţi: „*Fraţilor, pentru ca să nu vă socotiţi singuri înţelepţi, nu vreau să nu ştiţi aceasta: o parte din Israel a căzut într-o împietrire, care va ţinea până va intra numărul deplin al Neamurilor, şi atunci* ***tot*** *Israelul va fi mântuit*" (Rom. 11, 25-26/a). Privitor la Evanghelie, iudeii acum sunt vrăjmaşi spre folosul neamurilor, dar în ce priveşte alegerea, sunt iubiţi, din pricina părinţilor lor (cf. Rom. 11, 28). Motivul acestei acţiuni se bazează pe faptul că Dumnezeu rămâne egal cu sine şi cu ceilalţi în deciziile Sale: „*Căci lui Dumnezeu nu-I pare rău de darurile şi de chemarea făcută*" (Rom. 11, 29). Cu toate păcatele lor, evreii rămân poporul ales de Dumnezeu şi nimic nu va putea anula deciziile sale. Pedeapsa temporară a Israelului este conformă cu acţiunile lui, dar Dumnezeu reuşeşte să aducă binecuvântare veşnică şi dintr-un blestem temporar. El lucrează astfel pentru binele veşnic al tuturor: „*Fiindcă Dumnezeu a închis pe toţi oamenii în neascultare, ca să aibă îndurare faţă de toţi*" (Rom. 11, 32). Pavel încheie acest pasaj al *Epistolei către Romani*, privitor la soarta trecută (capitolul 9) prezentă (capitolul 10) şi viitoare (capitolul 11) a poporului lui Israel, printr-o înălţătoare doxologie (cântare de preamărire): „*O, adâncul bogăţiei, înţelepciunii şi ştiinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de nepătrunse judecăţile Lui, şi cât de neînţelese căile Lui! Într-adevăr: Cine a cunoscut gândul lui Dumnezeu? Sau cine a fost sfetnicul Lui? Cine I-a dat ceva întâi, ca să aibă de primit înapoi? Din El, prin El şi pentru El sunt toate lucrurile. A Lui să fie slava în veci. Amin*" (Rom. 11, 33-36).

Această doxologie de încheiere face o recapitulare a întregului conţinut al Epistolei până în acest punct şi a minunatelor lucrări ale lui Dumnezeu. Acum nu mai suntem în necunoştinţă faţă de planul de mântuire. În restul Epistolei, Pavel trage concluziile practice care derivă de aici. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 8, 14-23. **Ap.** Rom. 6, 11-17.

Mt. 8, 14-23. Vindecarea soacrei lui Petru este a treia minune de vindecare pe care Isus o săvârșește după ce a terminat de rostit *Predica de pe munte*. Se petrecea în Capernaum, orașul lui Petru și Andrei. Din acest episod rezultă cu siguranţă că Petru era căsătorit. Despre ceilalţi apostoli nu știm nimic precis. Isus nu doar a scăpat-o pe femeie de febră (friguri), ci i-a redat imediat și puterea de muncă, ceea ce în mod obișnuit nu se prea întâmplă. Ne putem imagina că vestea vindecării s-a răspândit ca vântul prin localitate, așa că pe seară au fost aduși înaintea lui Isus o mulţime de îndrăciţi și tot felul de bolnavi, iar Isus i-a tămăduit **pe toţi** (cf. Mt. 8, 16).

Am citit mai înainte despre primii patru ucenici ai lui Isus. În mod hotărât, ca și în cazul lui Matei, al lui Filip și apoi al lui Natanael, este vorba în mod explicit de o chemare pe care Isus le-o adresează viitorilor ucenici, la care aceștia răspund. Inițiativa este a Domnului. În cele două cazuri prezentate în Mt. 8, 19-22, este vorba despre un cărturar care a preluat el inițiativa urmării lui Isus. Acestuia, Domnul îi atrage atenţia asupra nesiguranţei existenţiale și a totalei disponibilităţi cu care ucenicul trebuie să-și urmeze Maestrul. Cel de-al doilea caz este mai interesant. Omul era deja dintre ucenici și I-a cerut lui Isus permisiunea să-și îngroape tatăl. Tatăl acestui om nu era mort în sensul comun, ci ucenicul vroia să trăiască cu tatăl său până acesta va muri, poate din afectivitate, poate din dorinţa de a-l moșteni, nu știm. Oricum cererea lui ne descoperă falsa credinţă a unora că viaţa de ucenic poate fi abandonată și reluată după bunul plac al fiecăruia. Acestuia, Isus îi răspunde, întărindu-i chemarea: „*Vino după Mine și lasă morţii să-și îngroape morţii lor*” (Mt. 8, 22). Pentru Isus, oamenii fără preocupare de Dumnezeu, lumeţii, sunt la fel de morți (spiritual) ca și morţii biologici. A-L urma pe Isus necondiţionat, indiferent de împrejurări și dificultăţi, cu fidelitate și până la capăt, aceasta este adevărata Viaţă. **[2010]**

*

Rom. 6, 1-17. Pavel încheie capitolul 5 cu o concluzie surprinzătoare: „*dar unde s-a înmulţit păcatul, acolo harul s-a înmulţit și mai mult*” (Rom. 5, 20). Această afirmaţie dă naștere la o întrebare foarte importantă: permite sau încurajează oare învăţătura evanghelică (a mântuirii care vine din har) trăirea în păcat? Răspunsul lui Pavel este un categoric NU! El dezvoltă acest NU în capitolele 6-8 din Romani. Aici, în capitolul 6, răspunsul este cuprins în trei cuvinte cheie: **a ști** (v. 3 și 6), **a se considera** (v. 11) și **a se da** [pe sine] (v. 13). Pavel introduce tema botezului, ca legătura dintre moartea răscumpărătoare a lui Cristos și mântuirea noastră personală: „*Nu știţi că toţi câți am fost botezaţi în Isus Cristos, am fost botezaţi în moartea Lui?… Într-adevăr, dacă ne-am făcut una cu El, printr-o moarte asemănătoare cu a Lui, vom fi una cu El și printr-o înviere asemănătoare cu a Lui*” (cf. Rom. 6, 3-5). Botezul în vechime se făcea prin scufundare. Astfel, corpul celui botezat se asemăna cuiva care era îngropat, iar ieșirea din apa botezului era asemănătoare învierii. Acest lucru este de știut: Mântuiţi am fost prin moartea lui Cristos pe cruce. Prin Botez, noi acceptăm să participăm personal și conștient (**nu știţi**?) la acest lucru. De aceea trebuie **să ne socotim** (să ne considerăm): „*morţi faţă de păcat și vii pentru Dumnezeu, în Isus Cristos*” (v. 11), și prin urmare: „*Să nu daţi în stăpânirea păcatului mădularele voastre, ca pe niște unelte ale nelegiuirii; ci* ***daţi-vă pe voi înșivă*** *lui Dumnezeu, ca vii din morţi cum eraţi; și daţi lui Dumnezeu mădularele voastre ca pe niște unelte ale neprihănirii*” (Rom. 6, 13). Fiecare rămâne robul a ceea ce-l subjugă: „*Dar mulţămiri fie aduse lui Dumnezeu, pentru că, după ce aţi fost robi păcatului, aţi ascultat acum din inimă de dreptarul învăţăturii pe care aţi primit-o*” (Rom. 6, 17). Prin Botez, uniţi în moartea și învierea lui Cristos, suntem liberi faţă de păcat. De acum putem să ne trăim viaţa în libertatea și bucuria fiilor lui Dumnezeu. Nu trebuie să ne folosim de această libertate spre moarte, prin păcat, ci în Duhul, spre viaţă. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Rusalii.
Duminica vindecării slugii sutașului

Lectură biblică: Ev. Mt. 8, 5-13. **Ap.** Rom. 6, 18-23.

Mt. 8, 5-13. Coborând de pe munte, după ce a învăţat acolo noroadele, întâi s-a apropiat de Isus un lepros, pe care Domnul l-a curăţat de lepra lui. Minunea care este relatată de Matei în această secţiune este deosebit de importantă. O dată că ea este a doua minune în ordine, ea este săvârșită cu un roman și nu un evreu și, mai mult, nu prin atingere și nici măcar prin prezenţa nemijlocită a lui Isus, ci la distanţă. Și totuși, n-am epuizat toate detaliile acestei minuni. Având ea loc aproape imediat după *Predica de pe munte*, cuvintele de învăţătură rostite de Isus cu privire la credinţa sutașului în auzul celor care-L înconjurau au darul să aducă precizări deosebit de importante cu privire la adresanţii mesajului divin: „*Adevărat vă spun că nici în Israel n-am găsit o credinţă așa de mare. Dar vă spun că vor veni mulţi de la Răsărit și de la Apus și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăţia cerurilor. Iar fiii Împărăţiei vor fi aruncaţi în întunericul cel mai din afară, unde va fi plânsul și scrâșnirea dinţilor*” (Mt. 8, 10-12). În faţa unui asemenea mesaj de încurajare și bucurie pentru toţi oamenii, aproape că minunea vindecării își pierde din dimensiuni. Să nu ne grăbim însă. Și leprosul și sutașul se adresează lui Isus cu titlul: „Doamne”; fără îndoială este un titlu de politeţe, dar în ambele cazuri exprimă o credinţă nestrămutată atât în dorinţa lui Isus de a face binele, cât și în puterea Sa vindecătoare. În cazul sutașului, este de-a dreptul surprinzătoare motivaţia pe care o dă el în încrederea ce o are faţă de Isus prin demersul raţional care-l întărește apoi în credinţă. Motivaţia întregului demers cu care sutașul se adresează lui Isus este o dragoste firească pe care sutașul o avea faţă de sluga sa. Nu cere nimic pentru sine, ci îi este milă de suferinţa băiatului. Fără îndoială că pe Isus această dragoste îl mișcă profund. Vedem aceasta cu hotărârea și graba cu care vrea să purceadă la drum. Dar parcă șirul minunilor care-L uimesc pe Isus nu s-a terminat. Sutașul Îi spune lui Isus: „*Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu; ci, zi numai un cuvânt, și robul meu va fi tămăduit*” (Mt. 8, 8). Cuvinte atât de pătrunzătoare și care exprimă o atât de mare familiaritate cu Isus, încât Liturghia latină le folosește de 2000 de ani. Ele sunt răspunsul credincioșilor la invitaţia preotului de a se împărtăși cu Trupul și Sângele euharistic al lui Isus.

Principiul autorităţii care a guvernat toată profesia sutașului s-a dovedit a fi salutar și când a fost utilizat în cel mai neașteptat mod cu putinţă. Acest lucru spune multe și despre persoana sa, dar și despre persoana umană în general. La o privire superficială, viaţa omului este divizată: între suflet și trup, între familie și profesie, între lume și Dumnezeu. Am putea crede că nimic nu va putea vreodată aduce unitate în viaţa noastră. Rodul acestei dezbinări interioare sunt îngrijorările, toate formele de frică și, la sfârșit, neputinţele, suferinţele de tot felul și bolile care nasc din acest izvor lăuntric al răului. În lungul vieţii Sale petrecute printre noi, Domnul Isus a vindecat și eliberat din puterea celui rău pe toţi care i-au cerut-o. Nu toţi însă am avut norocul să trăim în perioada lui Isus. Dacă ar fi vindecat doar pe acei oameni sau i-ar fi învăţat doar pe ei, ar fi putut părea puţin lucru. El însuși atrage atenţia că răul social nu poate fi vindecat doar prin milostenie și nici boala doar prin sistemul medical: „*Pe săraci o să-i aveţi pururea cu voi, pe Mine însă nu mă veţi avea pururea, aici și acum, pe acest pământ și în această viaţă*” (cf. Io. 12, 8). Dar Isus Mesia a făcut cu mult mai mult. Lucrarea Sa de mântuire este absolut universală și îi cuprinde pe toţi oamenii de la Adam și până la cel din urmă om care va fi viu la Revenirea lui Isus. Pe toţi, pe morţi ca și pe vii și pe cei încă nenăscuţi, din toate timpurile și din toate locurile. Isus a împlinit prin Crucea și Învierea Sa profeţia lui Isaia care zice: „*El a luat asupra Sa neputinţele noastre și a purtat bolile noastre, și prin rănile Sale noi suntem vindecaţi*” (Isaia 53, 4 și urm).

Să-I mulţumim Domnului pentru acest dar ce ni l-a făcut și, contemplând Crucea, să ne umplem de dragostea Aceluia care ne-a iubit până la sacrificiul de sine și dincolo de acesta, până în gloria cerească. **[2010]**

Mt. 8, 5-13. Vindecarea robului sutașului din Capernaum este relatată de Matei și de Luca. Ambii evangheliști o plasează după *Predica de pe munte*. Matei ne spune că un sutaș a venit personal la Isus. Luca

spune că a trimis la Isus o delegaţie de evrei din Capernaum care au insistat înaintea Lui să-l ajute pentru că era foarte favorabil evreilor, până acolo încât a ajutat la construcţia Sinagogii. Acest sutaș avea o slugă de care era foarte atașat și care se îmbolnăvise grav. Isus a acceptat imediat să vină în casa sutașului, dar acesta a răspuns: „*Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu; ci zi numai un cuvânt și se va vindeca sluga mea*" (Mt. 8, 8). Argumentarea acestei cereri este pe cât de uimitoare, pe atât de edificatoare. Sutașul a explicat că îi este clar ce înseamnă autoritatea. Și lui i se poruncește, iar el execută, și el la rândul lui poruncește și subordonaţii se supun. De aceea, spune el, nu este necesar ca Isus să se obosească să vină personal, ci era destul să poruncească, pentru ca lucrul să se înfăptuiască. Recunoștea, cu alte cuvinte, că Isus avea putere asupra forţelor răului care au generat boala și putea să-i vindece sluga și de la distanţă. Isus a rămas uimit de credinţa acestui neevreu și s-a minunat: „*Adevărat vă spun că nici în Israel n-am găsit o credinţă atât de mare*" (Mt. 8, 10). Este doar una din cele două ocazii în care se spune că „Isus S-a minunat". Cealaltă este în legătură cu necredinţa iudeilor (Mc. 6, 6). Exprimându-Și această uimire, Isus a adăugat: „*Dar vă spun că vor veni mulţi, de la răsărit și de la apus și se vor ospăta în Împărăţia cerurilor, iar fiii Împărăţiei vor fi aruncaţi afară*" (cf. Mt. 8, 11-12). „*Apoi a zis sutașului: Du-te și facă-ţi-se după credinţa ta. Și sluga lui s-a tămăduit chiar în ceasul acela*" (Mt. 8, 13). Cât de mare este și puterea și răsplata credinţei! **[2011]**

*

Rom. 6, 18-23. În această secţiune Pavel vorbește, cum spune el, „*în felul oamenilor*" și ne prezintă viaţa în condiţia ei normală, inteligibilă pentru toţi. Paradoxal, condiţia umană este robia. Suntem robii acelei puteri de care ne lăsăm stăpâniţi. Un scriitor a scris un roman intitulat „Robii lui Dumnezeu". Un franciscan bătrân l-a luat pe un tânăr aspirant la călugărie într-o plimbare prin oraș și i-a arătat toate aspectele vieţii cotidiene. Văzând un mare demnitar, i-a spus copilului: „Acesta este robul puterii". Văzând pe altul chefuind în lux, i-a spus: „Acesta este robul pântecului". Un altul intra într-un bordel și i-a spus: „Acesta este robul plăcerii", și așa mai departe. Copilul l-a întrebat pe bătrânul călugăr: „Părinte, toţi sunt robi? Da, a răspuns bătrânul". L-a întrebat apoi: „Părinte, și noi suntem robi? „Da", a răspuns bătrânul. „Noi ai cui robi suntem?". „Noi suntem robii lui Dumnezeu!", a răspuns bătrânul. Robia faţă de Dumnezeu este unica robie care ne face liberi, pentru că doar această robie duce la libertate: „*Nu știţi că dacă vă faceţi robi cuiva, ca să-l ascultaţi, deveniţi robi fie că este vorba de păcat, care duce la moarte, fie că este vorba de ascultare* (de Dumnezeu), *care duce la neprihănire* (dreptate)?" (Rom. 6, 16). Orice robie, fie cea faţă de păcat, fie cea faţă de Dumnezeu, își are roadele ei. Prima duce la moarte, cealaltă ne conduce la viaţă. Faptele moarte duc la moarte mai devreme sau mai târziu. Înainte, când eram robi ai păcatului, aduceam roade de care acum ne este rușine, dar după ce am fost eliberaţi de robia păcatului prin Jertfa lui Cristos, aducem roadele neprihănirii: „*Fiindcă plata păcatului este moartea: dar darul fără plată a lui Dumnezeu este viaţa veșnică, în Isus Cristos, Domnul nostru*" (Rom. 6, 23). Doi stăpâni: păcatul sau Dumnezeu. Două metode: plata și darul fără plată. Două urmări: moartea sau viaţa veșnică. Iată proiectul existenţial: Ori fără Dumnezeu și atunci alegem moartea, ori cu Dumnezeu în Isus Cristos, și atunci vom avea viaţa veșnică. Atât și nimic mai mult! **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 9-13. **Ap.** Rom. 12, 4-5. 15-21.

Mt. 12, 9-14. Această vindecare a avut loc imediat după întâmplarea cu ucenicii care au cules spice în ziua de sabat și discuția ce a avut loc imediat între farisei și Isus cu privire la respectarea Sabatului. La argumentele folosite de Domnul atunci, care se încheie cu proclamația solemnă: „*Fiul omului este Domn și al Sabatului*" (Mt. 12, 8), Isus adaugă acum și altele. Acum locul în care se petrece acțiunea este sinagoga. Fiind zi de Sabat, oamenii se așteptau ca Isus să fie prezent. Spre deosebire de părerile fariseilor, care-I reproșau un fel nelegalist și cu atât mai puțin scrupulos de a-Și îndeplini îndatoririle religioase, Isus era un fervent observator al religiei ebraice: se ducea la sărbători, celebra Sabatul etc. Dar le subordona toate dragostei de semeni, reașezând împlinirea Legii în cadrele ei firești: folosul celorlalți.

Nu știm dacă acel om cu mâna uscată se afla în sinagogă întâmplător sau, din spirit de gâlceavă, pentru a avea cu ce-L învinui pe Isus, fariseii l-au adus intenționat acolo. Din întrebarea fariseilor și din lectura paralelă din Marcu și Luca a acestui eveniment se pare că a doua variantă este cea mai plauzibilă. Merită citat Marcu: „*Atunci Isus, rotindu-și privirile cu* ***mânie*** *și* ***mâhnit*** *de împietrirea inimii lor, a zis omului: Întinde-ți mâna! El a întins-o și mâna i s-a făcut sănătoasă*" (Mc. 3, 5).

După disputa anterioară cu fariseii, întrebarea era dacă în limitele Legii poți mânca, de pildă? Oricât de bizar ar părea un asemenea mod de a pune problema, Talmudul este ticsit cu asemenea pseudo-probleme. De data aceasta, întrebarea era dacă în zi de Sabat poți face sau nu binele. Isus răspunde că dacă a ajuta un animal este îngăduit, atunci a vindeca un om întreg este cu atât mai mult. Nu însă și pentru farisei, orbiți de împlinirea scrupuloasă a Legii: „*și ieșind ei afară s-au sfătuit cum să omoare pe Isus*" (Mt. 12, 14). Totul era decis. **[2010]**

*

Rom. 12, 15-21. În această a treia secțiune a capitolului 12 al *Epistolei către Romani*, Pavel dezvoltă o învățătură de căpătâi în viața creștinului: „*Nu întoarceți nimănui rău pentru rău. Urmăriți ce este bine, înaintea tuturor oamenilor. Dacă este cu putință,* ***întrucât atârnă de voi,*** *trăiți în pace cu toți oamenii*" (Rom. 12, 17-18). Atitudinea firească, înrădăcinată în natura omului este să răspundă după „legea talionului": ochi pentru ochi și dinte pentru dinte. Dar omul firesc a murit în noi, în cei care ne-am predat cu totul lui Dumnezeu în Cristos. Răul există și va exista în lume până la Marea Judecată, când va fi înfrânt definitiv, cu toate urmările lui. Răul nu are o existență în sine. Răul este lipsa binelui, este un gol, este o absență unde ar trebui să fie o prezență. Este rău să-ți fie foame sau sete pentru că lipsește ceva: hrana sau băutura. Răul „răzbunat" nu contracarează răul, ci îl sporește. De aceea creștinul trebuie să lase locul lui Dumnezeu în ce privește răzbunarea, pentru că doar Dumnezeu posedă toate datele problemei. Aceasta pare la prima vedere o resemnare. Creștinul nu trebuie să tolereze răul, ci să-l denunțe, dar corecția îi aparține doar lui Dumnezeu. Atitudinea creștinului nu este nici resemnare, nici toleranță, ci este o străduință de a umple golul pe care acest rău îl produce în viața fiecăruia sau în viața socială. Este o atitudine care manifestă iubirea: „Nu vă răzbunați, ci dimpotrivă: dacă îi este foame dușmanului tău, dă-i să mănânce; dacă-i este sete, dă-i să bea; căci dacă vei face astfel, vei grămădi cărbuni aprinși pe capul lui" (cf. Rom. 12, 19-20). „A grămădi cărbuni aprinși" nu este un mod de a chema sau spori răzbunarea lui Dumnezeu, ci este un fel de comportament chemat să-l surprindă pe celălalt și să-l invite cel puțin la o reflecție. Răul din lume nu poate fi înlăturat prin acțiune războinică, ci el trebuie învins înainte de toate în noi înșine. Cheia biruinței binelui este iertarea acordată din iubire celuilat: „*Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine*" (Rom. 12, 21). Și atunci vom fi desăvârșiți așa cum Tatăl nostru cel din ceruri este desăvârșit. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 14-16, 22-30. **Ap.** Rom. 14, 9-18.

Mt. 12, 14-16, 22-30. Isus știa că decizia de condamnare la moarte în esenţă era luată, de aceea: „ca unul care știa lucrul acesta, a plecat de acolo. Și cum o mulţime de popor L-a urmat, le-a tămăduit toţi bolnavii și le-a poruncit cu tot dinadinsul să nu-l facă cunoscut" (cf. Mt. 12, 15-16). Să ne oprim o clipă și să reflectăm la această ultimă frază a lui Isus și a modului comun de a ne comporta în lume. Isus făcea tot binele care i se cerea și oricui. Situaţia lui socială era una delicată. Conducerea religioasă și politică a decis suprimarea lui fizică. A umbla pe faţă însemna a se expune iraţional. Cu toate acestea, tocmai aceia care beneficiau de bunătatea Lui Îl expuneau cel mai tare. Curiozitatea și limbuţia merg mână în mână. Suntem curioși să aflăm tot felul de lucruri inutile, pe care apoi să le răspândim cu o savoare și cu un zel demn de o cauză mai bună. Și dacă la început a fost simpla și tâmpa „știricire" (clevetirea), astăzi totul este industrializat și organizat prin mass media, vorbită, citită, văzută. Nu acest colos al lumii știrilor este rău. El este întreţinut de curiozitatea și limbuţia fiecăruia dintre noi. Ca întotdeauna, la originea răului este păcatul personal și nimic altceva.

Culmea contestării misiunii Mesianice a lui Isus, așa cum reiese din pericopa de astăzi, este pervertirea originii divine a puterii Domnului asupra demonilor și acuzarea Lui de conlucrare cu puterile întunericului. Ceea ce sare în ochi imediat este orbirea minţii celor în care trăiește ura, apoi contestarea verbală și socială, ca totul să culmineze în dorinţa de suprimare a lui Isus. Și nu numai a Lui, ci a tuturor ucenicilor Săi care au existat peste tot și în toate timpurile. Contestare, acuzare, dorinţă de îndepărtare morală sau fizică a persoanei ucenicului. Și toate își au rădăcina adâncă în ură. Există o singură Realitate: Dumnezeu. De aceea a spus Isus: „*Cine nu este cu Mine este împotriva Mea, și cine nu strânge cu Mine, risipește*" (Mt. 12, 30). **[2010]**

*

Rom. 14, 9-23. Pavel își continuă în această secţiune învăţătura despre raporturile dintre fraţi în interiorul Comunităţii. Cristos ne-a mântuit pe toţi și aici nu mai sunt privilegii. Asupra celui care se consideră tare în credinţă planează o mare ispită, cea de a judeca pe fratele său după măsura sa, și nu după măsura lui Dumnezeu: „*Dar pentru ce judeci tu pe fratele tău? Sau pentru ce disprețuiești tu pe fratele tău? Căci toţi ne vom înfăţișa înaintea scaunului de judecată al lui Cristos... Așa că fiecare din noi are să dea socoteală despre sine însuși lui Dumnezeu*" (cf. Rom. 14, 10-12). Judecata este rezervată exclusiv lui Dumnezeu, pentru că doar El are toate datele problemei.

În acest punct al dezbaterii, Pavel introduce problema rolului pe care trebuie să-l joace conștiinţa fiecăruia. Această conștiinţă este marele nostru judecător. „***Eu știu și sunt încredinţat*** – zice Pavel – *că nimic nu este necurat în sine, și că un lucru nu este necurat decât pentru cel care-l consideră ca atare*" (Rom. 14, 14). Conștiinţa mea este pentru mine judecătorul suprem; dar dacă acest drept al meu este folosit împotriva conștiinţei fratelui mai slab, nu mai umblu în dragoste: „*Nu faceţi ca binele vostru să fie grăit de rău, căci Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci neprihănire, pace și bucurie în Duhul Sfânt. Așadar să urmărim lucrurile care duc la pacea și zidirea noastră*" (Rom. 14, 16-19). În acest moment, Pavel ne descoperă dimensiunea morală a conștiinţei și a păcatului: „*Ferice de cel ce nu se osândește singur în ce găsește că e bine. Toţi trebuie să lucrăm în baza acestei încredinţări, pentru că tot ce nu vine din* (deplină) *încredinţare este păcat*" (cf. Rom. 14, 22-23). Cu alte cuvinte, încredinţarea ta să o ţii doar pentru tine, dar în ce privește pe fratele tău trebuie să prevaleze legea dragostei și nu a dreptului, în vederea zidirii Trupului lui Cristos, care este Biserica. Poate că dacă am proceda în felul acesta și lucrarea ecumenismului ar fi mai eficientă. Nu lăsaţi ca lucrurile neesenţiale să prevaleze asupra celor cu adevărat importante. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 38-45. **Ap.** Rom. 15, 7-16

Mt. 12, 38-45. Cele două povestiri care se cuprind în această pericopă par fără legătură una cu cealaltă. Le putem lega aici și de încăpățânata persistenţă a fariseilor în orbire spirituală, precum și în permanenta căutare de semne a omului cu credinţă șubredă. Isus tocmai săvârșise un semn: „*Atunci au adus la Isus un îndrăcit orb și mut; și Isus l-a vindecat, așa că mutul vorbea și vedea*" (Mt. 12, 22). Urmează dialogul lui Isus cu fariseii care contestau originea divină a puterii Domnului. „***Atunci –*** continuă textul – ***unii*** *din cărturari și Farisei au luat cuvântul și I-au zis: Învăţătorule, am vrea să vedem un semn de la Tine*" (Mt. 12, 38). Și modul reverenţios de adresare, precum și faptul că erau doar „unii" ne-ar putea face să credem că această masă de farisei și cărturari nu este unitară, existând grupări cu opinii diferite. Cu toate acestea, un lucru cu siguranţă le era comun: cereau un semn! Înainte de a se încrede în Isus, voiau cu tot dinadinsul ca El să se legitimeze înaintea lor, ca apoi să-L primească sau să-L respingă. Aceasta dovedea că ei considerau autoritatea și legitimitatea lor mai presus de orice. În definitiv, cei de atunci se erijau în unicii reprezentanţi calificaţi ai unicului popor ales, după cum cei de azi se cred unicii reprezentanţi ai unicei religii adevărate, oricum s-ar numi ea: catolică, ortodoxă sau protestantă...

Și ce le răspunde Isus? „*Un neam viclean și preacurvar cere un semn; dar nu i se va da alt semn decât semnul proorocului Iona*" (Mt. 12, 39). Fiul omului va sta în inima pământului, la fel ca Iona în pântecele chitului. Dar, deși Iona a predicat doar și era un simplu om, locuitorii din Ninive s-au convertit. Împărăteasa din Saba l-a admirat pe Solomon, deși era numai un om, iar aici, spune Isus, este mai mult decât Iona sau Solomon. Șansa unică a generaţiei care L-a văzut pe Isus și care, din cauza necredinţei, L-a respins, a dus la o soartă mai rea decât în istorioara cu duhul rău (cf. Mt. 12, 43-45). **[2010]**

*

Rom. 15, 7-16. În următoarele șase versete, Pavel le amintește cititorilor că lucrarea lui Isus Cristos îi cuprinde atât pe evrei, cât și pe neevrei, concluzia care se trage de aici fiind că inima noastră trebuie să fie suficient de cuprinzătoare pentru a include credincioșii din ambele categorii. Pavel dovedește apoi prin cuvintele Scripturii planul lui Dumnezeu care este adresat atât Evreilor, cât și Neamurilor, fiecare dintre ei jucând un rol deosebit, dar complementar în construcţia Trupului lui Cristos care este Biserica: „*Cristos a fost într-adevăr un slujitor al tăierii împrejur, ca să dovedească fidelitatea lui Dumnezeu și să întărească făgăduinţele date părinţilor; și ca* (astfel) *Neamurile să-L slăvească pe Dumnezeu pentru îndurarea lui*" (cf. Rom. 15, 8-9). Faţă de Evrei, Dumnezeu își ţine promisiunile, faţă de Neamuri își arată întreaga îndurare. În felul acesta, Dumnezeu a unit atât pe Evreii care au crezut, cât și pe Neamurile care au primit această Evanghelie. Acest lucru pe moment nu este vizibil în deplinătatea lui, dar el este ca o sămânţă semănată în inima credincioșilor, care cu siguranţă își va da rodul ei la timpul potrivit: „*Dumnezeul nădejdii să vă umple de toată bucuria și pacea, pe care o dă credința, pentru ca, prin puterea Duhului Sfânt, să fiți tari în nădejde!"* (Rom. 15, 13).

În cele ce urmează, Pavel vorbește despre slujba lui și despre planurile sale de viitor. El introduce această secţiune a Epistolei, mărturisindu-și convingerea că, în ciuda faptului că „*ici și colo*" le-a scris romanilor, evrei și neevrei deopotrivă „*mai cu îndrăzneală*", aceasta a făcut-o ca să-și împlinească mai cu folos slujba (cf. Rom. 15, 15-16). Totuși, convingerea lui Pavel este fermă: „*În ce vă privește pe voi, fraților, eu însumi sunt încredinţat că sunteţi plini de bunătate, plini de orice fel de cunoștință, și astfel sunteţi în stare să vă sfătuiţi unii pe alţii*" (Rom. 15, 14). Plinătatea în cunoștinţă și în bunătate este singurul temei care-l face pe cineva capabil să sfătuiască. Nu doar cunoștinţa rece, nici bunătatea ignorantă nu sunt de ajuns, dar împreună vor da rod bun. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică. Ev. Mt. 12, 46-13, 3. **Ap.** Rom. 15, 17- 29

Mt. 12, 46-13, 3.[5]

*

Rom. 15, 17-29. În restul acestei secţiuni, Pavel vorbește despre sine atât în ceea ce privește faptele de până acum, cât și proiectele de viitor. În ce privește trecutul său (am zice azi „realizările" lui), deși Pavel este conștient de ele, le analizează și le explică, dar le atribuie lui Cristos și puterii lui: „*Eu dar mă pot lăuda în Isus Cristos, în slujirea lui Dumnezeu, căci n-aș îndrăzni să* (nu) *pomenesc nici un lucru pe care să nu-l fi făcut Cristos prin mine...* mai ales: *am căutat să vestesc Evanghelia acolo unde Cristos nu fusese vestit, ca să nu zidesc pe temelia altuia*" (cf. Rom. 15, 17-21). Comunitatea din Roma exista încă de pe vremea primelor Rusalii. Deși Pavel dorea cu ardoare să ajungă la Roma, aceasta nu era o prioritate absolută, pentru că aici era deja o comunitate. El era preocupat să înfiinţeze o Biserică acolo unde nu exista încă. Apostol este acela care înființează o Comunitate pe care o predă episcopului și prezbiterilor lui, să o conducă și să-i supravegheze bunul mers. În ziua de azi, misiunea înfiinţării unei Biserici revine misionarilor, care sunt adevăraţii urmași ai apostolilor.

Epistola către Romani a fost scrisă în Corint, de unde Pavel urma să meargă cu ajutoarele strânse la Ierusalim. Voia apoi să meargă în Spania, iar în drum să se oprească la Roma pentru a vizita pe cei de acolo. La Roma, este adevărat, a ajuns, dar nu în „vizită apostolică", ci ca întemniţat. Este un bun moment să reflectăm despre felul în care Dumnezeu își împlinește cu noi planurile Sale. Ar fi greșit să nu avem proiecte. Altfel nu ne-am putea organiza viaţa. Dar ar fi la fel de greșit să ţinem obstinat la planurile noastre. Soluţiile lui Dumnezeu sunt nu doar mai bune, dar și mai folositoare atât nouă, cât și celor la care am fost trimiși. Oricum planul lui Dumnezeu se va realiza chiar împotriva voinţei noastre, ca în cazul lui Iona, dar profitul nostru spiritual și pacea noastră interioară sunt cu atât mai mari, cu cât vom fi atenţi la planurile lui Dumnezeu, și ne vom adapta la ele, încrezându-ne în El. **[2011]**

5 Comentariu Mc. 3, 28-35 la **pg. 237**, sau Lc. 8, 16-21 la **pg. 328.**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 3-9. **Ap.** Rom. 16, 1-16.

Mt. 13, 3-9. Această parabolă, a *Semănătorului*, este relatată în toată extensia ei, prezentare și explicare, de către toţi evangheliștii sinoptici (Mt. Mc. și Lc.). Avem multe feluri în care Isus prezintă oamenilor tainele Împărăţiei cerurilor. Să nu trecem mai departe fără a remarca expresia „Împărăţia cerurilor" pe care o folosește foarte frecvent Matei. Marcu, Luca și Ioan folosesc termenul de „Împărăţia lui Dumnezeu"; o lăsăm ca pe o simplă remarcă fără să ne aventurăm în explicaţii sofisticate.

Isus folosește mai multe feluri de vorbire când se adresează poporului. Am văzut deja că în *Predica de pe munte* Isus a folosit o metodă comparativă între prescripţiile VT și adâncimea spirituală la care dorea să-și aducă ascultătorii: „Aţi auzit că s-a spus celor din vechime, ci Eu vă spun vouă...". După contestarea furibundă a lui Isus și chiar hotărârea de a-L ucide, în *Evanghelia după Matei*, Isus vorbește poporului doar în pilde. Este un fel familiar evreilor, deoarece este folosit frecvent în VT. Dar ce este de fapt o parabolă? Provine din două cuvinte grecești (*para* și *ballo*) care împreună înseamnă „a pune alături de". O pildă (o parabolă), ca și un exemplu, face o comparaţie între un adevăr cunoscut și un adevăr necunoscut. Este deci o formă de a descoperi o latură necunoscută a unei realităţi, asemănându-o cu una care-i este mai familiară ascultătorului, cu scopul de a-i comunica un adevăr, o realitate superioară.

În expunerea Pildei semănătorului rezultatul pare în favoarea eșecului; nici când este vorba de un succes, acesta nu este egal: „*au rodit, unii 30, alţii 60 și alţii 100*" (Mt. 13, 8). Să nu ne mire faptul că semănătorul a semănat în pământuri neprietenoase. Evreii întâi semănau, se pare, și apoi arau. Așa că era destulă oportunitate și pentru păsări să mănânce sămânţa, și pentru oameni s-o calce și pentru buruieni să o sufoce. Continuăm săptămâna viitoare cu dezvoltarea. **[2010]**

*

Rom. 16, 1-16. Partea, să-i zicem, „doctrinară" a *Epistolei către Romani* se încheie cu „Aminul" din capitolul 15, 33. Capitolul 16 este consacrat salutărilor personale și ultimelor îndemnuri. Cu toate că poate părea anost cititorilor contemporani, acest capitol 16 este plin nu doar de date deosebit de importante în ce privește viaţa Bisericii primare, dar mai ales relevă că o Comunitate creștină este mai mult decât un club al celor care împărtășesc aceeași convingere, sau mai rău, așa cum a devenit astăzi, un sistem social. Creștinii se reuneau pe atunci în case particulare. Erau deci foarte fărâmiţaţi ca localizare, dar în perfectă comuniune de dragoste unii cu alţii. Pavel începe cu Fivi, o diaconiţă, care mai probabil a fost aducătoarea scrisorii lui Pavel la Roma. Se obișnuia, în cazul creștinilor de atunci, itineranţi prin forţa lucrurilor, să vină cu o scrisoare de recomandare, pentru a putea să fie acreditaţi.

Pentru fiecare persoană, familie sau comunitate, Pavel are un cuvânt specific. Aceasta dovedește că legăturile creștinilor erau personale. Fiecare era legat de fiecare nu doar la modul general, ci, așa cum se întâmplă în viaţă, cu ceva particular. Unii l-au ajutat pe Pavel, alţii au participat împreună cu el în lucrul de creare a Comunităţilor locale, alţii erau rudele lui etc. Departe de a fi o simplă înșiruire de nume, această secţiune ne dezvăluie în chip uimitor bogăţia de trăire în iubire a membrilor Bisericii. În ciuda unei considerabile mobilităţi a persoanelor, era ceva care-i ţinea pe toţi împreună, indiferent de locul unde se aflau, de condiţia lor socială sau de provenienţa etnică. După ce i-a enumerat pe toţi cei pe care-i cunoștea personal, dintre cei cărora le era adresată Epistola, Pavel încheie: „*Spuneţi sănătate unii altora cu o sărutare sfântă. Toate Bisericile lui Cristos, vă trimit sănătate*" (Rom. 16, 16). Nu doar oamenii ca indivizi sunt uniţi în Biserica lui Cristos, ci sunt unite și toate Bisericile locale între ele. Sărutarea sfântă este semnul legăturii, pentru că sărutul este nu un concept, ci un gest personal. Este semnul dragostei unuia către celălalt. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 9-13. **Ap.** Rom. 8, 14-21.

Mt. 9, 9-13. După chemarea primilor patru ucenici, Petru, Andrei, Ioan și Iacob (fratele lui Ioan) în *Evanghelia după Matei*, atât de explicit și detaliat este relatată doar chemarea lui Matei vameșul, pe care Luca și Marcu îl numesc Levi, fiul lui Alfeu.

„*Isus trecând pe acolo a mers mai departe și a văzut pe un om, numit Matei, șezând la vamă. Și i-a zis: Vino după Mine! Omul s-a sculat și a mers după El*" (Mt. 9, 9). De atâta a fost nevoie ca un vameș, considerat de evrei un păcătos public, să devină într-o clipă un ucenic al Domnului. Istoria, pe cât de simplă, este pe atât de incredibilă. Isus găsește oamenii care-L caută. Așa s-a întâmplat de pildă cu un alt vameș: Zaheu. Oare să fi simţit în adâncul inimii lor aceştia doi că Isus nu-i dispreţuieşte şi nu-i judecă la fel ca ceilalţi? Ambii au dat o masă în cinstea lui Isus și a ucenicilor săi. La una, Isus a fost invitat și a acceptat. Acesta a devenit ucenic. Este vorba de tainica sinergie între chemarea lui Dumnezeu și răspunsul omului. Dar mântuirea nu a fost negată nici lui Zaheu, care, fără a-L urma pe Isus, I-a promis îndreptarea vieţii.

Matei, probabil numele grec al lui Levi, vorbea cu siguranţă grecește și era evident expert în probleme financiare. Acești „publicani" (păcătoși publici) erau dispreţuiţi de evrei din cauza colaboraţionismului lor cu puterea, ca și informatorii de ieri și de azi ai oricărei forme de putere lumească, laică sau religioasă, și pentru că erau permanent în contact cu autorităţile oprimante. Aș dori să evidenţiez numai un singur aspect al personalităţii lui Matei. Deși din toate punctele de vedere, ar fi fost cel mai calificat dintre cei 12 să gestioneze, mult-puţinul pe care-l aveau, probabil că-i era așa scârbă de bani, încât „punga" o ţinea Iuda.

Isus își argumentează misiunea Sa de vindecător amintindu-le „*că cei bolnavi au nevoie de medic, și nu cei sănătoși*" (v. 12), și-i trimite să recitească Scriptura: Osea 6, 6. **[2010]**

*

Rom. 8, 14-21. Credinciosul este născut din nou (cf. Io. 3, 5-7), căci „*toţi cei călăuziţi de Duhul lui Dumnezeu sunt fii ai lui Dumnezeu*" (Rom. 8, 14). A fi călăuzit de Duhul este un alt mod de a-i descrie pe credincioși. Ei nu mai sunt constrânși deci de firea pământească. Ei nu mai sunt robi ai acesteia, ci fii liberi ai lui Dumnezeu: „*Și voi n-aţi primit un duh de robie, ca să mai aveţi frică, ci aţi primit un duh de înfiere, care ne face să strigăm: Abba! Adică Tată!"* (Rom. 8, 15). Suntem oare conștienți de acest mare dar pe care ni l-a făcut Dumnezeu în Isus Cristos? Trăim noi această bucurie sau ne comportăm ca niște ființe nemântuite? O asemănare ne va face să înţelegem mai bine acest adevăr. Un scriitor, Paul Goma, într-o piesă de teatru numită „Ușa" descrie această situaţie paradoxală. În această piesă, autorul descrie viaţa a patru-cinci persoane, închise într-o cameră, care fac tot felul de planuri cum să scape și-și imaginează nenumărate scenarii, care eșuează rând pe rând. Nici unul dintre ei, însă, nu încearcă ușa, care era doar închisă, dar nu încuiată. Așa se comportă din păcate și mulţi credincioși. Dacă am încerca ușa, am vedea că, în Isus Cristos, nu suntem încuiaţi în firea noastră pământească, ci doar ne găsim în ea, dar suntem liberi să ieșim din ea când dorim: „*Însuși Duhul adeverește împreună cu duhul nostru că suntem copii ai lui Dumnezeu*" (Rom. 8, 16). Și dacă suntem fii, atunci suntem și moștenitori, fie ai suferinţelor lui Cristos, aici, fie ai gloriei ce se va arăta la sfârșit (cf. Rom. 8, 17-18). Și nu numai noi, ci și întreaga fire. Urmarea păcatului adamic a fost între altele și căderea întregii naturi (cf. Gen. 3, 17). De aceea, „*întreaga natură așteaptă cu o dorinţă înfocată descoperirea fiilor lui Dumnezeu... ca să fie izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de libertatea fiilor lui Dumnezeu*" (Rom. 8, 19-21).

Acesta este marele proiect existenţial al lui Dumnezeu. Dacă în Adam toţi au căzut, în Isus Cristos, noul Adam, întreaga natură este mântuită. Este nu doar o promisiune, ci o promisiune înfăptuită. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Rusalii.
Duminica vindecării celor doi demonizaţi din Gadara

Lectură biblică: Ev. Mt. 8, 28-9, 1. **Ap.** Rom. 10, 1-10.

Mt. 8, 28-9, 1. Vindecarea îndrăciţilor din Gadara este relatată de toţi evangheliștii sinoptici. Cel mai sintetic este relatată de Matei, aproape schematic, am putea zice, dar esenţialul este spus. Cu toate controversele diverșilor biblişti cu privire la locul exact unde s-a petrecut minunea, fiind invocate o serie de denumiri asemănătoare ale unor localităţi, un lucru este clar la toţi trei evangheliștii: era un ţinut locuit de păgâni, care creșteau porci, animal impur din punct de vedere ritual pentru evrei și al cărui consum le este interzis acestora. O a doua remarcă cu privire la diferenţele celor trei relatări o constituie și numărul celor vindecaţi. Matei vorbește despre doi îndrăciţi, pe când Marcu și Luca vorbesc de unul singur. Este o caracteristică specifică stilului narativ al lui Matei de a folosi hiperbola, pentru a sublinia importanţa gestului. Așa, de pildă. Matei vorbește de doi orbi vindecaţi la Ierihon și de doi îngeri la mormântul gol al lui Isus, la Înviere, când ceilalţi evangheliști vorbesc doar de o singură persoană. În tot cazul, în linii generale, tot restul conţinutul concordă.

Cele trei categorii de participanţi, în toate cazurile, sunt: demonizatul, demonii și populaţia ţinutului. Isus nu discută decât cu demonii, care sunt mai mulţi. Ar fi bine de specificat și noţiunea de îndrăcit (demonizat). Mulţi au tendinţa de a confunda fenomenul demonizării, pur și simplu, cu boala psihică, fapt inexact. În concepţia biblică, tradusă în termenii moderni, o boală poate avea cauze naturale, eventual rezultată dintr-un comportament greșit al persoanei, urmare a păcatului (boala psihosomatică), poate fi determinată genetic sau poate fi urmarea unei posesiuni diabolice. Vindecările relatate în Biblie se înscriu în toate aceste cauze determinante, iar uneori însuși Domnul ne dă explicaţii în fiecare caz în parte. Aici este vorba de un fenomen de demonizare. Demonizaţii au părăsit comunitatea umană pe care nu o suportau, iar la rândul ei comunitatea îi izola pe acești oameni cu un comportament antisocial, până acolo că locuiau cu morţii și nu cu cei vii. Și iată că „*demonii au început să strige și să zică: Ce legătură este între noi și Tine, Isuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici să ne chinuiești înainte de vreme?"* (Mt. 8, 29). Demonii cunoșteau deci și numele și calitatea Celui cu care s-au întâlnit. „*Departe de ei era o turmă mare de porci, care păștеau. Dracii rugau pe Isus și ziceau: Dacă ne scoţi afară din ei, dă-ne voie să ne ducem în turma aceea de porci*" (v. 30-31). Este interesant nu doar faptul că dracii L-au recunoscut pe Isus, ci și faptul că aceștia **Îl rugau**. Dracii se roagă lui Isus nu în sens spiritual, ci relaţional, recunoscându-I autoritatea divină. Făpturile necurate îl murdăresc pe cel posedat și, ca alternativă, doresc să rămână în animalele necurate. În mod ciudat, Isus ascultă cererea demonilor: „*Duceţi-vă, le-a zis El. Ei au ieșit și au intrat în turma de porci. Și deodată toată turma s-a repezit de pe râpă și a pierit în mare*" (v. 32).

Și în ultima clipă, cu toată rugăciunea, demonii au continuat să facă rău. Dacă nu celor posedaţi, măcar o pagubă celor care și-au văzut mijloacele de trai compromise. Rezultatul este îngrozitor. Pare că demonii și-au atins ţinta. După ce au fost anunţaţi de păzitori despre toate cele întâmplate. „*iată că toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Isus; și cum L-au văzut, L-au rugat să plece din ţinutul lor*" (v. 34). Îndrăciţii L-au întâmpinat pe Isus (v. 28), demonii L-au rugat să-i lase (să plece) în turma de porci. Oamenii cetăţii, la vederea pagubei, L-au întâmpinat pe Isus și la rândul lor L-au rugat și ei să plece. Ceea ce este izbitor și se desprinde aproape de la sine din această întâmplare ne cutremură. Poţi să-L întâmpini pe Isus, care fără să-I ceri nimic îţi face binele. Cei doi n-au cerut de la Isus să-I vindece. Existau în faţa Lui, pur și simplu, în starea jalnică în care se găseau. Dracii în schimb Îl roagă, dar cu scopuri necurate, să poată face răul în continuare și, paradoxal, Isus îi ascultă, deși urmările erau previzibile. Îl întâmpină și poporul cetăţii, care și ei Îl roagă să plece. Prezenţa lui Isus și chiar rugăciunile ce-I sunt adresate, dacă nu vin dintr-un suflet curat, dacă nu sunt întemeiate pe credinţa în El sunt ineficace, fără dorinţa mântuitoare a schimbării în bine. **[2010]**

Mt. 8, 28-9, 1. Evanghelia zilei ne prezintă minunea vindecării celor doi demonizaţi din Gadara, un ţinut păgân, unde Isus s-a retras împreună cu ucenicii Săi. Minunea este relatată de toţi cei trei

evangheliști sinoptici. Matei vorbește de doi îndrăciți, Marcu și Luca de unul singur. Este vorba de prima minune săvârșită de Isus între neevrei. Îndrăcitului (sau îndrăciților, după Matei) vindecat, deși a vrut să-l urmeze pe Isus, i-a fost poruncit să devină apostolul Său în ținutul păgân care L-a refuzat. Îndrăcitul vindecat devine astfel primul apostol păgân între păgânii care au considerat prezența lui Isus în ținutul lor un pericol pentru bunurile lor. Este o atenționare pentru toți păgânii, tuturor timpurilor, care-și pun speranța în bunurile materiale și nu în Dumnezeu: „*Du-te acasă* – i-a spus Isus celui vindecat – *la ai tăi, și spune-le tot ce ți-a făcut Domnul, și cum a avut milă de tine*" (Mc. 5, 19). **[2011]**

*

Rom. 10, 1-10. Raportul lui Pavel cu evreii care nu L-au acceptat pe Isus ca Mesia, ia, în această secțiune, accente dramatice: „*Fraților* (scrie el tuturor creștinilor din Roma, evrei sau neevrei), *dorința inimii mele și rugăciunea mea către Dumnezeu pentru Israeliți este să fie mântuiți. Le mărturisesc că ei au râvnă pentru Dumnezeu, dar fără pricepere*" (Rom. 10, 1-2). Evreii care n-au crezut în Cristos, cei de atunci și până azi, îl socotesc pe Pavel un renegat. Pavel acceptă oprobriul și nu se justifică în fața lor, ci se explică. Evreii au respins neprihănirea pe care o dă Dumnezeu și, cu timpul, și-au construit propria lor neprihănire. Cristos n-a venit să înlăture Legea, ci s-o împlinească (cf. Mt. 5, 17), căci scopul Legii este Cristos: „*Căci ce zice Legea? Cuvântul* (mântuirii = Evanghelia), *este aproape de tine, în gura ta și în inima ta*" (Rom. 10, 8). Versetul care urmează este chintesența întregii propovăduiri creștine: „*Dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, vei fi mântuit, căci prin credința din inimă se capătă neprihănirea și prin mărturisirea cu gura se ajunge la mântuire*" (Rom. 10, 9-10). Prin inima omului se înțelege partea interioară a ființei umane, cea nevăzută, adică mintea și spiritul, iar prin gură se înțelege partea trupească, văzută, adică mărturisirea, prin viața ta, a acestui adevăr. Omul este un întreg inseparabil: trup, suflet și spirit. Dacă ai acceptat teoretic că Isus este Fiul lui Dumnezeu care S-a Întrupat, a murit și pe care Dumnezeu L-a înviat din morți, dar nu mărturisești înaintea oamenilor, cu gura și cu viața ta acest adevăr, nu poți ajunge la mântuire, adică nu poți să fii eliberat de omul cel vechi. Creștinismul nu este doar o doctrină, ci este o trăire. De aceea, toți cei care L-au acceptat pe Isus ca Domn al vieții lor, adică se lasă conduși în comportamentul lor de acest adevăr, sunt aceia care au devenit liberi. Această libertate a „*fiilor lui Dumnezeu*" este darul ce ni s-a dat prin revărsarea în noi a Duhului Sfânt, care duce în noi până la capăt sfințirea noastră. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 10-23. **Ap.** Rom. 16, 17-24.

Mt. 13, 10-23. Continuăm pilda semănătorului pe care am început să o medităm săptămâna trecută. După ce a rostit în auzul poporului pilda aceasta a semănătorului, Isus și-a terminat discursul cu un îndemn: „*Cine are urechi de auzit, să audă*" (Mt. 13, 9), după care probabil s-a retras în casă cu ucenicii Lui. „*Ucenicii s-au apropiat de El și I-au zis: de ce le vorbești în pilde? Isus le-a răspuns: Pentru că vouă v-a fost dat să cunoașteți tainele Împărăției cerurilor, iar lor nu le-a fost dat. Căci celui ce are, i se va da și va avea de prisos; iar de la cel ce n-are, se va lua și ce are*" (Mt. 13, 10-12). Să recunoaștem că aceste cuvinte ale lui Isus, mai ales ultima frază, sunt greu de „digerat". Aceste cuvinte nu sunt un citat din VT. Îi aparţin în totalitate lui Isus. Le-a mai folosit și cu alt prilej, în pilda talanților (Lc. 19, 26). Se luptă cu ele și apostolul Pavel (cap. 7-8 din Rom.). Ar părea la prima vedere că avem de a face cu un creștinism „cu două viteze". Sunt lucruri pe care le înţeleg doar cei cărora le-a fost dat, ceilalţi urmând să se mulţumească doar cu cât vor fi în stare să priceapă cu mintea naturală, neiluminată de har. Motivaţia acestui stil de predică adoptat de Isus, mai ales după ce a fost atât de virulent contestat de toţi, este dezvoltată în faţa ucenicilor, inclusiv cu citate din VT (cf. Mt. 13, 13-17). Apoi, adresându-se ucenicilor (v. 18), trece la explicarea parabolei. În esenţă, trei sunt obstacolele care ne împiedică să primim Cuvântul în inima noastră și să acţionăm apoi în conformitate cu El: 1) cel care nu-L înţelege de la început. 2) cel care-L primește, dar cedează din cauza prigoanei și 3) cel pe care-l copleșesc grijile vieţii cotidiene și-L fac astfel neroditor. „*Iar sămânța căzută în pământ bun este cel ce aude Cuvântul și îl înţelege; el aduce roadă: un grăunte dă 100, altul 60, altul 30*" (Mt. 13, 23). Judecata creștinului se va face după felul în care a pus în lucru, adică a cultivat Cuvântul lui Dumnezeu. **[2010]**

*

Rom. 16, 17-24. Deși *Epistola către Romani* se termină efectiv la capitolul 15, 33, Pavel simte nevoia, după obișnuitele urări și saluturi, să mai adauge câteva rânduri. Interesant că ori de câte ori o face ne aduce noi și noi informaţii. Pavel își începe această secţiune cu un îndemn și o atenţionare: „*Vă îndemn, fraţilor, să vă feriţi de cei ce fac dezbinări și tulburare împotriva învăţăturii pe care aţi primit-o. Depărtaţi-vă de ei*" (Rom. 16, 17). Și în alte epistole Pavel are această grijă. Cine pot fi acești semănători de zâzanie și de ce o fac? Din salutul final al acestei secţiuni, Pavel îi identifică cu slugile Satanei (cf. v. 20). Pot fi creștini evrei iudaizanţi (cf. Gal. 2, 12), dar și creștini dintre Neamuri (cf. 2 Tim. 3, 5). În tot cazul, sunt persoane care sub masca evlaviei urmăresc un câștig material. Cât de mult a avut și din păcate mai are de suferit Biserica din partea unor astfel de persoane, care pentru avantaje materiale sau de carieră, falsifică Cuvântul lui Dumnezeu și predică pe gustul ascultătorilor!

În final, Pavel mai pomenește câteva nume. De data aceasta, e vorba despre cei care sunt împreună cu el. Pe primul loc este menţionat Timotei, tovarășul său de lucru și fiul său spiritual, apoi alţii. Interesantă este menţiunea făcută de Terţiu: „*Vă trimit sănătate în Domnul, eu, Terţiu, care am scris epistola aceasta*" (Rom. 16, 22). El își permite, cu aprobarea lui Pavel, desigur, să le spună două cuvinte romanilor în nume personal. După nume pare să fie roman și putem deci deduce că Epistola a fost scrisă în latină. Reamintesc că Pavel era în Ahaia (Corint) când scria această scrisoare și se pregătea să meargă la Ierusalim să ducă unele ajutoare. Cunoaștem și numele gazdei lui Pavel, Gaiu, în casa căruia se aduna Biserica, și al lui Erast, vistiernicul cetăţii. Pavel avea deci legături la cele mai înalte niveluri. Știm astfel unde era Pavel când a scris epistola, numele persoanei unde locuia, al celui ce a scris-o și al celei prin care Epistola a ajuns efectiv la Roma (diaconiţa Fivi). Secţiunea se încheie cu o urare spirituală scurtă, dar căreia Pavel îi adaugă o doxologie apoi. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 24-30. **Ap.** 1 Cor. 1, 1-9.

Mt. 13, 24-30; 36-43. După Pilda semănătorului, Isus rostește Pilda neghinei. Este relatată doar de Matei. Este vorba tot de semănat, dar de data aceasta cu alt sens. În timpul nopții, când oamenii dormeau, a venit vrăjmașul și a semănat neghină în lanul de grâu. Slujitorii care au observat acest lucru destul de curând erau experți, deoarece la început neghina se aseamănă foarte mult cu grâul, putând fi deosebită de acesta doar la maturitate. Stăpânul interzice slujitorilor zeloși, dar nerăbdători, să plivească cultura, pentru a nu fi vătămat nici măcar un singur fir de grâu. Totul se va petrece de abia la sfârșitul veacului cu ocazia Judecății. O afirmație ciudată ne atrage atenția. Stăpânul le spune slujitorilor săi: „*Lăsați-le să crească împreună până la seceriș, iar atunci voi spune slujitorilor:* ***Smulgeți întâi neghina și legați-o în snopi, ca s-o ardem, iar grâul strângeți-l în grânarul meu***" (Mt. 13, 30). De ce atâtea operații inutile, când destinația neghinei este să fie arsă? Această „legare în snopi" a neghinei poate trimite la faptul că cei răi către sfârșitul timpurilor vor avea tendința să se grupeze în diferite organizații, și poate, prin globalizare, să încerce realizarea unei anti Biserici. De obicei grâul este legat în snopi, iar buruienile îndepărtate și arse. Acest lucru poate fi o aluzie la faptul că nu poți fi credincios lui Cristos decât într-un singur fel, dar necredincios în multe feluri. Citind Apocalisa (cap. 1-3) unde se vorbește despre cele șapte tipuri de Biserici, una singură este doar lăudată, fără a i se reproșa nimic, Filadelfia, una singură doar criticată, Laodicea, iar restul de cinci amestecă părți pozitive, lăudate și părți negative, criticate de Domnul, la fel ca în țarina în care cresc împreună până la judecată grâul bun și neghina. Biserica lui Cristos a apărut în lume la Rusalii și va fi luată la Răpire, cu cel puțin 7 ani înaintea revenirii lui Cristos, împreună cu cei mântuiți, ca să judece lumea care nu L-a primit. Doar la Judecată binele va fi definitiv despărțit de rău. **[2010]**

*

1 Cor. 1, 1-9. După obiceiul vremii, o epistolă adresată cuiva începea cu identificarea celui care o scrie și a celor cărora le este adresată. Pavel își cunoaște identitatea spirituală, o mărturisește și se prezintă astfel: „*Pavel, chemat să fie apostol al lui Isus Cristos, prin voia lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 1). Îl pomenește și pe fratele Sosten, care era împreună cu El. Scrisoarea este adresată „*către Biserica lui Dumnezeu care este în Corint,* ***către cei ce au fost sfințiți*** *în Cristos Isus, chemați să fie sfinți* ***și către toți cei ce cheamă în vreun loc*** *Numele lui Isus Cristos, Domnul nostru*" (1 Cor. 1, 2). În baza obiceiului timpului, o scrisoare apostolică se adresează unui grup precis (în cazul nostru: corintenilor), dar ea se adresează în același timp și tuturor celor care vor citi, atunci sau în toate timpurile această Epistolă. Corintul era un oraș în care degradarea morală era în floare. Creștinii din Corint erau departe de a fi creștini spirituali. În multe privințe aspectul lor era lumesc. Erau credincioși lumești. În salutul său, Pavel trece cu delicatețe peste aspectele negative și subliniază doar faptul că chemarea la sfințenie este universală, și cei din Corint, ca și toți ceilalți chemați, făceau parte, prin mila lui Dumnezeu, din aceeași comunitate, indiferent de gradul de spiritualizare a fiecăruia: „*Tuturor deci: Har și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Domnul Isus Cristos!"* (cf. 1 Cor. 1, 3). În toate scrisorile sale (cu excepția scrisorii adresate Galatenilor), Pavel mulțumește pentru un dar deosebit și specific dat fiecărei Biserici locale. Deși corintenii erau departe de idealul creștin, era un motiv de mulțumire și anume: „*Mulțumesc Dumnezeului meu totdeauna, cu privire la voi,* ***pentru harul lui Dumnezeu, care v-a fost dat*** *în Isus Cristos*" (1 Cor. 1, 4). Dacă nu poate mulțumi pentru felul în care au folosit corintenii harul ce le-a fost dat, Pavel mulțumește pentru că harul le-a fost totuși conferit din dragostea lui Dumnezeu: „*Credincios este Dumnezeu, care v-a chemat la părtășia cu Fiul Său Isus Cristos, Domnul nostru*" (1 Cor. 1, 9). Dumnezeu cheamă. Omul răspunde. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 31-36. **Ap.** 1 Cor. 2, 9-3, 8.

Mt. 13, 31-36. După Pilda semănătorului, ar urma în ordine Pilda neghinei, după care vin cele două Pilde: a grăuntelui de mușt ar și cea a aluatului. În continuare, Cristos, vorbind poporului în pilde, aseamănă Împărăţia cerurilor cu lucruri cunoscute de experienţa ascultătorilor.

Grăuntele de mușt ar este cea mai mică sămânţă cunoscută de cei din zona respectivă. Astăzi, noi cunoaștem și seminţe mai mici, dar sămânţa de mușt ar a rămas la orientali ca ceva extrem de mic (de ex. „a avea o credinţă cât grăuntele de mușt ar"). Cu toate că sămânţa este atât de mică, planta care crește din ea poate atinge într-un singur sezon cam 4-5 m. Este deci un arbust, în care păsările cerului pot veni să-și facă cuib. Isus nu explică această pildă, dar este evident că se referă atât la discrepanţa dintre un început timid și un final grandios (sămânţa și arbustul), cât și la viteza cu care acest fenomen va avea loc.

Isus a comparat apoi Împărăţia cerurilor cu puţinul aluat care, pus într-o mare cantitate de plămădeală, o dospește și o crește. Aluatul reprezintă deseori în Biblie răul (ex. Exod 12, 15; Mt. 16, 6 etc.) Aici însă referirea este la altceva și anume că aparent puţinul poate învinge multul și că nu-și oprește acţiunea până aceasta nu ajunge la finalul ei firesc.

Ambele parabole au ca punct comun fenomenul creșterii. Cuvântul divin, odată semănat, va crește și se va dezvolta, până la punctul voit de Dumnezeu. Fiecare parabolă, aceea a semănătorului, aceea a neghinei sau aceste două din pericopa de azi ne dezvăluie faţete și aspecte diferite ale acelei realităţi pe care Isus vrea să ne-o descopere: a Împărăţiei lui Dumnezeu. „*Isus a spus noroadelor toate aceste lucruri în pilde; și nu le vorbea deloc fără pildă, ca să se împlinească prorocia: Voi descoperi prin pilde lucrurile ascunse de la facerea lumii*" (Mt. 13, 35). **[2010]**

*

1 Cor. 2, 9-3, 8. În continuare, Pavel se ocupă de efectele Revelaţiei divine, în lumina căreia privesc lucrurile credincioșii. Binecuvântările mântuirii au fost deja prefigurate și promise în VT: „*Lucruri pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, așa sunt lucrurile pe care Dumnezeu le-a pregătit pentru cei ce-L iubesc*" (Isaia 64, 4). Binecuvântările mântuirii au fost pregătite de Tatăl, realizate de Fiul și aplicate (pecetluite) de Duhul Sfânt, așa cum pe larg descrie Pavel acest proces în epistola către Efeseni (cf. Ef. 1, 3-14). O reia acum cu concluzia de acolo: „*Nouă însă Dumnezeu ni le-a descoperit* (aceste binecuvântări adică), *prin Duhul Său. Căci Duhul cercetează totul, chiar și lucrurile adânci ale lui Dumnezeu*" (1 Cor. 2, 10). În acest punct, Pavel face o comparaţie între Duhul lui Dumnezeu și duhul omului. Așa cum duhul omului este singurul care pătrunde adâncimile fiinţei umane, tot așa și Duhul lui Dumnezeu pătrunde întreaga Lui fiinţă. Un duh firesc, cel uman, care poate cunoaște lucrurile lumești, și un Duh divin care pătrunde adâncimile lui Dumnezeu. Dar „*noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul care vine de la Dumnezeu, ca să putem cunoaște lucrurile pe care ni le-a dat Dumnezeu prin harul Său*" (1 Cor. 2, 12). Despre lucrurile spirituale nu se poate vorbi decât cu cuvinte potrivite. Cuvintele lumești nu le pot defini. De aceea, omul firesc va respinge lumea spirituală și o va socoti ca pe o nebunie. „*Dimpotrivă, omul spiritual poate judeca totul, și el însuși nu poate fi judecat de nimeni*" (1 Cor. 2, 15). Cineva compara situaţia omului firesc cu cea a unui surd care critică muzica lui Bach sau a unui orb care critică pictura lui Rafael. Cel ce înţelege spiritul poate judeca lumea, pe când cel care gândește lumește nu poate judeca spiritul.

Pavel le impută corintenilor că judecă lumește și prin urmare sunt imaturi spiritual. De aceea se atașează de predicatori și nu de doctrină. Pavel sau Apolo sunt slujitori. Unul a sădit, celălalt a udat, dar Dumnezeu este cel ce face să crească. A Lui este slava în veci. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 24-30; 36-43. **Ap.** 1 Cor. 3, 18-23.

Mt. 13, 24-30; 36-43. După Pilda semănătorului, Isus rostește Pilda neghinei. Este relatată doar de Matei. Este vorba tot de semănat, dar de data aceasta cu alt sens. În timpul nopții, când oamenii dormeau, a venit vrăjmașul și a semănat neghină în lanul de grâu. Slujitorii care au observat acest lucru destul de curând erau experți, deoarece la început neghina se aseamănă foarte mult cu grâul, putând fi deosebită de acesta doar la maturitate. Stăpânul interzice slujitorilor zeloși, dar nerăbdători, să plivească cultura, pentru a nu fi vătămat nici măcar un singur fir de grâu. Totul se va petrece de abia la sfârșitul veacului cu ocazia Judecății. O afirmație ciudată ne atrage atenția. Stăpânul le spune slujitorilor săi: „*Lăsați-le să crească împreună până la seceriș, iar atunci voi spune slujitorilor:* ***Smulgeți întâi neghina și legați-o în snopi, ca s-o ardem, iar grâul strângeți-l în grânarul meu***" (Mt. 13, 30). De ce atâtea operații inutile, când destinația neghinei este să fie arsă? Această „legare în snopi" a neghinei poate trimite la faptul că cei răi către sfârșitul timpurilor vor avea tendința să se grupeze în diferite organizații, și poate, prin globalizare, să încerce realizarea unei anti Biserici. De obicei grâul este legat în snopi, iar buruienile îndepărtate și arse. Acest lucru poate fi o aluzie la faptul că nu poți fi credincios lui Cristos decât într-un singur fel, dar necredincios în multe feluri. Citind Apocalisa (cap. 1-3) unde se vorbește despre cele șapte tipuri de Biserici, una singură este doar lăudată, fără a i se reproșa nimic, Filadelfia, una singură doar criticată, Laodicea, iar restul de cinci amestecă părți pozitive, lăudate și părți negative, criticate de Domnul, la fel ca în țarina în care cresc împreună până la judecată grâul bun și neghina. Biserica lui Cristos a apărut în lume la Rusalii și va fi luată la Răpire, cu cel puțin 7 ani înaintea revenirii lui Cristos, împreună cu cei mântuiți, ca să judece lumea care nu L-a primit. Doar la Judecată binele va fi definitiv despărțit de rău. **[2010]**

*

1 Cor. 3, 18-23. Pavel își încheie această secțiune a *Epistolei*, care se ocupă de dezbinările din Corint, cu o concluzie: „*Nimeni să nu se înșele: Dacă cineva dintre voi se crede înțelept în felul veacului acestuia, să se facă nebun, ca să ajungă înțelept*" (1 Cor. 3, 18). Modul de construcție și materialele folosite în edificarea Bisericii lui Cristos, care este adevăratul Templu al lui Dumnezeu, pot fi apreciate încă de pe acum examinând ce fel de înțelepciune stă la baza construcției. Înțelepciunea lumii reflectă modul de gândire a lui Satan, de aceea este o nebunie în fața lui Dumnezeu. Pavel recheamă aici toată dizertația lui despre cele două tipuri de înțelepciune, pe care a dezvoltat-o în capitolele 1 și 2 ale acestei Epistole, și o sintetizează prin cuvintele: „*Căci înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu*..." (1 Cor. 3, 19), și-și sprijină afirmația nu pe un raționament uman, fie el chiar și corect, ci pe spusele Scripturii, citând din Iov și din Psalmi.

Să recapitulăm. Cei din Corint s-au împărțit în diferite partide în interiorul Bisericii, bazându-se pe calitățile și lucrările unor oameni. Pavel nu se simte deloc măgulit că unii se refereau la el și nu era gelos pe ceilalți. Pur și simplu această situație ducea la divizarea Bisericii și la ineficiența ei în lucrarea de mărturie pe care era chemată să o dea lumii, prin unitatea ei structurală și de acțiune. Din acest motiv, această divizare era departe de a fi unitate în diversitate, ci era de-a dreptul periculoasă și se dovedea a fi o lucrare a celui rău. Pavel face lumină și arată corintenilor de atunci și de azi cum stau lucrurile: „*Nimeni să nu se fălească dar cu oameni, căci toate lucrurile sunt ale voastre: fie Pavel, fie Apolo, fie Chefa, fie lumea, fie viața, fie moartea, fie lucrurile de acum, fie lucrurile viitoare; toate sunt ale voastre, și voi sunteți ai lui Cristos, iar Cristos este al lui Dumnezeu*" (1 Cor. 3, 21-23). Iată deci expuse și lucrurile și treptele de urcare de la fiecare din noi la Dumnezeu. Biserica ne mântuiește, dacă păstrăm unitatea credinței în legătura dragostei și a păcii. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 44-54. **Ap.** 1 Cor. 4, 5-8.

Mt. 13, 44-54. În pericopa de azi ni se prezintă alte trei pilde care vin să ne descopere Tainele Împărăţiei cerurilor. Atât pilda comorii, cât și cea a perlei preţioase au ca numitor comun o asemănare luată din mentalitatea „comercială". Cheia de lectură stă în cuvintele: „se duce și vinde **tot** ce are" și „merge de cumpără". Pentru a afla comoara comorilor, nu se face nici cel mai mic compromis. Vinde **tot** pentru a putea cumpăra **totul**.

Pilda năvodului este poate cea mai stranie dintre toate parabolele Împărăţiei. Năvodul amintește constrângerea. În năvod se prind și pești, dar și alte vietăţi, plante sau obiecte nefolositoare. După pescuire, la sfârșit, adică la Judecată, se vor despărţi unele de altele.

Întreg capitolul 13 din Matei cuprinde 7 pilde care ne evidenţiază fiecare câte o caracteristică a Împărăţiei. Înainte de toate să le enumerăm. Pildele: 1) *a semănătorului*, 2) *a neghinei*, 3) *a grăuntelui de muștar*, 4) *a aluatului*, 5) *a comorii ascunse*, 6) *a perlei* și 7) *a năvodului*. Trei dintre ele: 1, 2 și 7 Isus le explică ucenicilor Săi, dar în particular. Restul rămân doar expuse. De ce se spune că Isus le descoperă ucenicilor Tainele Împărăţiei? Pentru că ucenicii știau de Împărăţia Mesianică, dar nu știau că va fi respinsă după oferirea ei. Știau că în Împărăţie va domni neprihănirea, dar nu că până la Judecată cei răi și cei buni vor coexista. Nu știau că în această Împărăţie se va intra prin sacrificiu (a da totul) și că cele două comori ale lui Dumnezeu: Poporul ales (pe care-l va păstra = comoara ascunsă) și Biserica Sa (pe care o va crea = perla) vor coexista până la sfârșitul veacurilor. Că Împărăţia va începe într-un chip smerit și nespectaculos, dar va crește până la împlinire și că perioada dintre cele două veniri ale lui Isus se va sfârși cu Judecata finală definitivă și că doar atunci vom putea vedea biruinţa deplină a binelui asupra răului. **[2010]**

*

1 Cor. 4, 1-7. Concluzia lui Pavel despre poziţia liderului în Comunitatea creștină este că acesta nu este în nici un fel un stăpân, un șef, după modelul societăţii lumești. El este administratorul, dispensatorul Harului divin și nu stăpânul lui. Cel care dă harul este doar Dumnezeu. Fiecare membru al Comunităţii primește harul, după măsura darului ce i-a fost dat (cf. Ef. 4, 7).

În fiecare din noi există o tendinţă înnăscută de a considera un talent, un dar etc. ca ceva ce ne aparţine și a ne lăuda cu el înaintea altora. În realitate, totul este primit de la Dumnezeu. „*Încolo, ce se cere de la administrator este să fie găsit credincios în lucrul încredinţat lui*" (1 Cor. 4, 2). El trebuie deci să fie credincios lucrului care i-a fost încredinţat de Dumnezeu, fără să-i pese de cum este judecată lucrarea lui de către ceilalţi oameni. Pavel merge până acolo încât nu se judecă nici pe sine însuși. Aceasta nu înseamnă deloc să nu avem control asupra acţiunilor noastre, ci dimpotrivă, să fim încrezători în judecata lui Dumnezeu. De ce? „*De aceea să nu judecaţi nimic* ***înainte de vreme****, până va veni Domnul, care va scoate la lumină lucrurile ascunse în întuneric și va descoperi gândurile inimilor. Atunci fiecare își va căpăta lauda de la Dumnezeu*" (1 Cor. 4, 5). Acesta este motivul profund pentru ca să nu ne fălim unul faţă de altul nici chiar referitor la darurile spirituale. Un talent dat cuiva este un instrument de lucru pe care trebuie să-l folosim din dragoste, spre binele aproapelui. Judecata umană care își are rădăcina în egoism te conduce la mândrie. Slujirea se bazează în schimb pe smerenie, pe care grecii o credeau o slăbiciune și un comportament de sclavi. Dimpotrivă „*nu trebuie să ne bazăm pe noi înșine, ci să ne învăţăm,* ***să nu trecem peste ce este scris*** *și să nu ne fălim unul faţă de celălalt*" (cf. 1 Cor. 4, 6). Fiecare în smerenie să slujească celuilalt, pentru că „*Ce te face deosebit? Ce lucru ai pe care să nu-l fi primit? și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?"* (1 Cor. 4, 7) Nu există „drepturi ale omului", ci doar daruri ale lui Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 18-26. **Ap.** Rom. 9, 1-5.

Mt. 9, 18-26. Atât învierea fiicei unuia dintre fruntașii Sinagogii, cât și vindecarea femeii cu scurgere de sânge sunt relatate de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Matei relatează ambele întâmplări foarte concis, referindu-se doar la esenţial, pe când Luca și mai ales Marcu aduc amănunte uneori semnificative. Relatarea lui Matei este lapidară. Fruntașul (al cărui nume este precizat doar în Marcu și Luca: Iair) se adresează lui Isus spunându-I: „*Fiica mea a murit adineauri* (Mc. spune: „e pe sfârșite"), *dar vino, puneţi mâinile peste ea și va învia*" (Mt. 9, 18). Isus S-a sculat și l-a urmat imediat pe tatăl copilei. Pe drum însă: „*O femeie care avea de 12 ani o scurgere de sânge a venit pe dinapoi și s-a atins de poala hainei lui Isus, căci își zicea: Numai să mă ating de poala hainei Lui și mă voi vindeca*" (Mt. 18, 20-21). Isus a vindecat de multe ori prin faptul că „S-a atins" de cineva sau de partea corporală vătămată. S-a atins de ochii orbului, de urechea celui surd sau de limba celui mut. Uneori a făcut-o după o prealabilă examinare a credinţei celui care-I cerea vindecarea. Uneori vindecarea a avut loc în nemijlocita Sa prezenţă, alteori de la distanţă. Câteodată doar a rostit un cuvânt, alteori a recurs la o acţiune („a făcut tină și a uns ochii orbului"). Analizând toate minunile de vindecare descrise în Biblie, impresia generală este că niciodată Isus nu a procedat la fel. Cu alte cuvinte nu avea o „tehnică" de vindecare. Dumnezeu se pliază întotdeauna pe situaţia concretă a omului în suferinţă. Pentru El nu există o metodă de vindecare sau de acţiune. Așa și în cazul femeii cu hemoragie. După vindecare, însă, a asigurat-o pe femeie că datorită credinţei putea îndrăzni!

Pe fetiţa fruntașului sinagogii a luat-o de mână și a ridicat-o din pat, ca un simbol al învierii. În ambele cazuri, Isus vindecă aici prin atingere fizică. Pentru a ne scoate din adâncul gropii în care ne-au adus greșelile noastre, Isus se coboară la noi și ne ridică. **[2010]**

*

Rom. 9, 1-18. În capitolele 9-11 ale *Epistolei către Romani*, Pavel se ocupă de soarta poporului evreu. În această secţiune se pune accentul pe două lucruri extrem de importante: suveranitatea lui Dumnezeu și responsabilitatea omului în procesul mântuirii. Astfel, este analizat trecutul poporului Israelului (capitolul 9), prezentul (capitolul 10) și viitorul său (capitolul 11). Sunt două lucruri care, din punctul de vedere al raţiunii umane, par a fi incompatibile, dar Biblia le prezintă ca adevărate în același timp pe amândouă.

Insistând că mântuirea este oferită în același timp și în mod egal, atât Neamurilor, cât și evreilor, Pavel a dat impresia că, din punctul de vedere al Israelului, el ar fi fost un trădător și un renegat. Așa se explică ardoarea cu care Pavel își susţine ataşamentul profund faţă de poporul evreu: „*Spun adevărul în Cristos, nu mint; cugetul meu, luminat de Duhul Sfânt, îmi este martor, că am o mare întristare și am o durere necurmată în inimă. Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema,* (adică) *despărţit de Cristos, pentru fraţii mei, rudele mele trupești*" (Rom. 9, 1-3).

Pavel aduce aici argumentele pentru care totul se bazează pe o alegere, atât în ce privește Israelul, cât și cu privire la Neamuri. Alegerea suverană a lui Dumnezeu rămâne în picioare pentru Israel, pentru că ei au primit înfierea, slava, darea *Legii*, legămintele, slujba divină, făgăduinţele, patriarhii și descendenţa după trup a lui Cristos (cf. Rom. 9, 4-5). Apoi, prin argumentele aduse de *Biblie*, Pavel dovedește că totul se bazează pe alegerea lui Dumnezeu (cf. Rom. 8, 29-30). Nu descendenţa fizică este cea care contează, ci alegerea. A fi descendent fizic din Avraam nu înseamnă automat și faptul că ești fiul său spiritual (cf. Io. 8, 33-39). Dumnezeu are dreptul să aleagă pe oricine, dar Dumnezeu nu acţionează niciodată contra binelui omului. Omul poate respinge harul lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu-l va părăsi. Restul nu mai încape în mintea noastră omenească și trebuie să privim totul în lumina iubirii lui Dumnezeu pentru om. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Rusalii.
Duminica slăbănogului din Capernaum

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 1-8. **Ap.** Rom. 12, 6-14.

Mt. 9, 1-8. Această minune de vindecare este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Ca şi în cazul învierii fiicei lui Iair şi al vindecării femeii cu hemoragie, Matei este mai sintetic, mai lapidar, vrând poate să îndrepte atenţia nu asupra amănuntelor, ci asupra semnificaţiei actului vindecării. În definitiv, planul general după care își construiește naraţiunea evanghelică, firul roșu pe care-l urmărește, este să dovedească celor care cunoșteau bine VT că Isus este cu adevărat Regele Mesianic profeţit și promis, care vindecă pe bolnavi și aduce o veste bună săracilor, celor lipsiţi de orice speranţă. De aceea se limitează poate la a focaliza atenţia pe faptul vindecării și nu pe detaliile, care-i par nesemnificative, în raport cu scopul pe care și l-a propus.

Știm de la ceilalţi evanghelişti că întâmplarea a avut loc în Capernaum, poate chiar în casa lui Petru unde probabil Isus era găzduit. Două lucruri de precizat: cei patru prieteni ai bolnavului care l-au adus, neputând pătrunde în casă din pricina mulţimii adunate, au „desfăcut" acoperișul casei și l-au coborât pe paralitic cu pat cu tot chiar înaintea lui Isus. Mulţi exegeţi încearcă să explice cum au desfăcut acoperișul. Explicaţiile sunt multiple, dar un lucru este sigur. Casele din Orientul apropiat aveau și au acoperișul plat, iar unele erau acoperite mai superficial, mai mult pentru a ţine umbră, decât de a feri de ploaie (foarte rară). Apoi patul era doar o rogojină, nu un pat cu picioare așa cum îl cunoaștem noi. Oricum ar sta lucrurile, era o dovadă de mare decizie, ca să nu spunem altfel, de a te atinge de casa unui om. S-a supărat gazda? Nu știm. Textul lui Matei este, cum spuneam, lapidar: „*Isus* ***le-a văzut credinţa*** *și a zis slăbănogului*.." (Mt. 9, 2/a). A cui credinţă? A celor care s-au hotărât la un act cel puţin îndrăzneţ sau și a celui bolnav? Nu rezultă clar din text. Este lesne de înţeles faptul că Isus a fost impresionat și de credinţa lor, dar poate mai ales de dragostea prietenilor celui suferind. Dumnezeu nu poate rezista la o dovadă de dragoste. Dragostea nu cere pentru sine, ci pentru altul. Este deci un act gratuit, la fel ca și harul cu care ne copleșește Dumnezeu tot din dragoste. Cât de falsă este credinţa unora care cu făţarnică smerenie auzim că exclamă: „Cu ce-am meritat eu aceasta?". Evident, cu nimic! Ar fi vai de noi dacă Dumnezeu ne-ar da sau ne-ar refuza ceva în baza meritelor noastre. Slavă Domnului că El ne iubește, ne iartă și ne dăruiește după măsura dragostei Sale pentru noi. Altfel ar fi dezastru.

Isus nu repară un defect, ci vindecă întreg omul: trup, suflet și spirit, și începe cu esenţialul: cu spiritul. De aceea Domnul se adresează bolnavului spunând: „*Îndrăznește fiule! Păcatele îţi sunt iertate*!" (Mt. 9, 2/b). De fapt bolnavul nu ceruse nimic, iar cei ce l-au adus sperau la o vindecare a lui, iar Isus le vorbea despre păcate. Dar cum păcatele nu pot fi iertate decât de Dumnezeu, pentru că doar Lui i-am păcătuit, chiar când facem rău aproapelui sau nouă înșine, aceste cuvinte ale lui Isus au născut gânduri dubioase în „atotînvăţaţii" farisei. N-a fost greu pentru Isus să-și dea seama de acest lucru. După o mustrare, Isus continuă și mai surprinzător: „*Căci ce este mai lesne? A zice: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te și umblă? Dar ca să știţi că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ridică-ţi patul și du-te acasă*" (Mt. 9, 5-6).

Să reflectăm puţin. Obișnuiţi cu practica actuală a penitenţei, dacă ne simţim conștiinţa încărcată, mergem la preot și ne mărturisim și așteptăm de la el dezlegarea. Ni se pare că a spune: „iertate-ţi sunt păcatele" este o nimica toată. Îl vorbesc de rău pe aproapele, dau fuga la spovadă și quasi automat, o faţă necunoscută bine izolată de o cușcă și o perdea îmi spune vorba magică, iar eu sunt în regulă cu Dumnezeu. Isus întoarce problema și îmi spune că este mai ușor a vindeca de o boală, decât de a ierta păcatele. Straniu! Totuși, prin Duhul Sfânt, eu și nimeni altul am primit și puterea și dreptul de a ierta aici pe pământ păcatele celor ce-mi greșesc, ca și puterea de a cere iertare celor cărora le-am greșit. Aceasta este lecţia esenţială transmisă de această întâmplare. **[2010]**

Mt. 9, 1-8. Vindecarea slăbănogului din Capernaum este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Matei o așează cronologic după vindecarea celor doi îndrăciţi din ţinutul Gherghesenilor. Isus s-a întors în

Capernaum, care, după refuzul de a-L primi al celor din Nazaret, care aproape că L-au omorât, a devenit „Orașul său". În Capernaum și-a stabilit Isus centrul activităţii Sale. Aici a săvârșit unele dintre cele mai mari minuni ale sale.

Isus a fost respins atât de păgâni, cât și de cei mai apropiaţi ai Săi, oamenii din Nazaret între care a trăit 30 de ani.

Ajungând în Capernaum, niște oameni i-au adus pe o targă un paralitic. Matei trece peste niște amănunte, notate totuși de Marcu și Luca. Neputând ajunge la Isus, din pricina mulţimii, spun cei doi evangheliști, au desfăcut acoperișul casei unde se afla Isus și au coborât astfel pe paralitic în faţa Lui. „*Când le-a văzut credinţa* (celor ce l-au adus)*, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Păcatele îţi sunt iertate*" (Mt. 9, 2). De aici începe un dialog rostit sau nerostit, între Isus și cărturari. Matei este preocupat în special de acest lucru, neglijând detaliile. Cărturarii s-au întrebat în sinea lor: Cine poate ierta păcatele afară de Dumnezeu? și aveau dreptate. Isus le-a cunoscut gândurile și a întrebat la rândul Său, dar cu voce tare: „*Ce este mai lesne? A spune: păcatele-ţi sunt iertate, sau a zice: Scoală-te și umblă?"* (Mt. 9, 5). De rostit este la fel de lesne, ambele propoziţii. Dar pe când vindecarea s-ar vedea sau nu, iertarea păcatelor se petrece în adâncul omului. Isus le îmbină pe amândouă și începe cu partea spirituală. Adresându-i-se paraliticului prin cuvântul: „*îndrăznește*", înseamnă că acest om nu mai avea puterea nici să spere, dar Isus s-a bazat pe credinţa prietenilor acestui om și pe iubirea lor pentru el, și i-a vindecat întâi duhul prin iertarea păcatelor, apoi acest lucru a devenit vizibil prin vindecarea trupească a bolnavului. Cei de faţă, atât cei care au cârtit în sine, cărora Isus le-a dat pe faţă slăbiciunea, cât și toţi ceilalţi au rămas uimiţi, dar n-au fost în stare să meargă până la capăt cu concluzia: Dumnezeu nu numai că a dat putere unui Om să facă aceasta, ci Dumnezeu-Omul era prezent între ei. **[2011]**

*

Rom. 12, 4-14. Trupul omenesc are multe mădulare și fiecare dintre ele îndeplinește un rol unic. Sănătatea și bunăstarea trupului depind de funcţionarea adecvată și armonioasă dintre ele. În Trupul lui Cristos, în Biserică, lucrurile stau la fel. Legea care-l domină este **unitatea** (un singur trup), există **diversitate** în unitate (mulţi) și **interdependenţă** (mădulare unii altora). Fiecăruia din membrii Bisericii i s-a dat un dar specific, unic și irepetabil, pe care trebuie să-l folosească în beneficiul celorlalţi. Acest lucru este valabil nu doar pentru cei care trăiesc contemporan în același loc și în același timp, ci și pentru întreaga viaţă a Bisericii, care se extinde la toate timpurile și la toate locurile.

Pavel trece acum și enumeră diversele daruri pe care Dumnezeu le-a dat membrilor Bisericii: darul proorociei, al slujirii, al învăţării etc. Această listă nu se vrea exhaustivă, ci este mai de grabă exemplificativă. Dumnezeu ne dă daruri diferite după măsura harului primit. Dă daruri diferite persoanelor diferite sau prin extensie diferitelor grupări etnice sau culturale, care trăiesc contemporan sau în succesiunea timpului. În același timp, Dumnezeu îi dă fiecărui credincios sau fiecărei comunităţi și tăria (puterea) de a pune în lucrare darurile conferite. Astfel, avem răspunderea de a folosi aceste capacităţi ca niște administratori înţelepţi. În continuare, Pavel enumeră câteva daruri și caracteristici pe care fiecare credincios trebuie să le utilizeze și să le cultive în relaţiile cu alţi credincioși și cu cei neconvertiţi.

Cu cei credincioși să avem toată compasiunea, ajutând pe fraţi în orice fel de nevoi: „*Ajutaţi pe sfinţi când sunt în nevoie. Fiţi primitori de oaspeţi*" (Rom. 12, 13). În ce privește pe cei din afara Bisericii sau chiar prigonitorii ei, trebuie să avem o atitudine îngăduitoare și înţelegătoare și să nu cedăm impulsurilor firești: „*Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc: binecuvântaţi și nu blestemaţi*" (Rom. 12, 14). Acest lucru nu este posibil decât dacă trăim cu adevărat în viaţa cea nouă pe care ne-a dăruit-o Isus Domnul, urmând îndemnurilor duhului și nu impulsurilor cărnii. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii. Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 13, 54-58. **Ap.** 1 Cor. 5, 9-6, 11.

Mt. 13, 54-58. Isus se întoarce „în patria Lui". Patrie aici exprimă mai de grabă „ţinut de baştină", locul unde a copilărit. Marcu și Luca relatează și ei acest episod, precizând că este vorba de Nazaret. A încercat să evanghelizeze și pe „consătenii" Lui. Încercarea a fost un eșec total. Luca precizează că s-a încheiat cu încercarea uciderii Lui. Dacă ceilalţi evangheliști vorbesc de „fraţii" și „surorile" lui Isus, Matei și Marcu le dau și numele. Problema care șochează în general este contradicţia dintre întreita feciorie a Mariei (înainte de naștere, în naștere și după naștere), și existenţa fraţilor și surorilor lui Isus. Un alt fapt bizar este că Iosif, soţul Mariei, nu este menţionat, în schimb se precizează profesia civilă a lui Isus și anume: teslar. Să nu trecem mai departe fără a face cuvenitele precizări. Înainte de toate, Isus a trăit în familia Sa, activând în satul său. Toată lumea îi cunoștea exteriorul vieţii, nu și tainele. Tradiţia ne spune că atunci când Iosif a luat-o în grijă pe Maria, era în vârstă și era văduv. Putea deci să aibă copii din prima căsătorie, care treceau în ochii tuturor drept fraţii și surorile lui Isus, cu care El locuia în aceeași casă. Este, se pare, cea mai plauzibilă explicaţie.

Respingerea lui Isus de către consătenii săi nu este un fapt de mirare. O spune cu amar însuși Isus: „*Nicăieri nu este preţuit un proroc mai puţin decât în patria și în casa Lui*" (Mt. 13, 57). Este veșnica neîncredere a omului simplu (ca să mă exprim elegant) faţă de cineva căruia îi este cunoscută viaţa cotidiană și care se presupune că este la fel cu ei. A muncit, a dormit, a plecat și a venit la fel ca toţi. De unde deci să fie mai deștept? De unde are învăţătura? Judecata gloatei este simplistă. Și gândindu-mă apoi, în condiţiile de astăzi, în demo(no)craţie, că acești oameni ne aleg conducătorii. Apoi se miră că politicienii fac prostii. E normal! Au fost aleși prost și deci nu pot face minuni! De meditat. **[2010]**

*

1 Cor. 5, 9 – 6, 11. Din versetul 9 al capitolului 5 din 1 Cor., reiese faptul că Pavel a mai scris înainte corintenilor o epistolă, dar care s-a pierdut: „*v-am scris în epistola mea să n-aveţi nici o legătură cu curvarii. Însă n-am înţeles cu curvarii lumii acesteia sau cu cei lacomi de bani, cu hrăpăreţii sau cu închinătorii la idoli, fiindcă atunci ar trebui să ieșiţi din lume*" (1 Cor. 5, 9-10). Pasajul este deosebit de important, pentru că ne arată felul de purtare al creștinului cu cei din lume și cu fraţii. În cele scrise mai sus, Pavel vrea să prevină pătrunderea lumii în Biserică. În Romani capitolul 13, Pavel ne arată conduita creștinului faţă de cei din lume sau stăpânirea civilă. Până nu ești obligat să încalci normele divine, nu ai voie să încalci normele civile. E simplu. În cazul curvarului din Corint, Pavel îl menţionează doar pe el, nu și pe femeia implicată pentru că probabil ea nu făcea parte din Biserică: „*Într-adevăr, ce am eu să judec pe cei din afară? Nu este însă datoria voastră să-i judecaţi pe cei dinlăuntru? Cât despre cei din afară, îi judecă Dumnezeu*" (1 Cor. 5, 12-13).

În secţiunea următoare a pericopei, Pavel trece la analiza situaţiei jalnice a corintenilor cu privire la diferite neînţelegeri dintre ei. Deducem de aici că Biserica din Corint era în momentul acela mai mult un partid al celor ce crezuseră teoretic în Isus, un fel de club creștin, dar viaţa credincioșilor era asemănătoare celor din lume. Pavel se miră că în diferendele lor fraţii se adresează justiţiei civile și nu rezolvă problema în interiorul Comunităţii. Pavel este nevoit să recunoască mâhnit că „*chiar faptul că aveţi judecăţi între voi este un cusur pe care-l aveţi. De ce nu suferiţi mai de grabă să fiţi nedreptăţiţi? De ce nu răbdaţi mai bine paguba?"* (1 Cor. 6, 7). Pavel le atrage atenţia cu toată seriozitatea că trebuie să reintre în normal prin pocăinţă. Faptul că faci parte sau mai bine zis că tu îţi închipui că faci parte din Biserică nu te ajută, dacă interiorul tău nu este renăscut cu adevărat și această renaștere nu va fi evidentă în viaţa ta. Pocăinţa este remediul sigur al regăsirii păcii cu Isus. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 14, 1-13. **Ap.** 1 Cor. 6, 20-7, 2.

Mt. 14, 1-13. Circumstanţele morţii lui Ioan Botezătorul au fost descrise de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. De asemenea, Biserica îşi aduce aminte de acest eveniment pe 29 august, când prescrie credincioşilor post şi ajun chiar dacă ar cădea pe duminică. Bogăţia de evenimente şi semnificaţia lor este prea complexă pentru a o analiza pe două pagini, de aceea vom face aceasta cu ocazia sărbătorii. Aici ne vom referi la aspectele esenţiale şi la consecinţele lor în desfăşurarea planului mântuirii.

Matei relatează evenimentele cuprinzându-le, ca între două paranteze, între versetele 1-2 pe de o parte şi versetul 13 pe de altă parte al capitolului 14 al Evangheliei sale: „*În vremea aceea, cârmuitorul Irod a auzit vorbindu-se de Isus; şi a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul! A înviat din morţi, de aceea se fac minuni prin el*" (Mt. 14, 1-2). Omorârea lui Ioan Botezătorul îi apăsa conştiinţa. Nu totdeauna ceea ce faci, chiar dacă-ţi stă în putere, este şi corect şi drept. Cineva te va judeca pentru aceasta. O ştie bine, sau măcar o simte oricine. Înainte de toate „pârâşul tău", conştiinţa proprie, care este glasul lui Dumnezeu ce-i vorbeşte sufletului tău şi cu care Domnul, în Predica de pe munte, ne îndeamnă să ne împăcăm cât suntem încă pe drum, adică în această viaţă (cf. Mt. 5, 25).

După ca ucenicii lui Ioan i-au îngropat trupul, s-au dus şi au dat de ştire lui Isus. „*Isus, când a auzit vestea aceasta, a plecat de acolo într-o corabie, ca să se ducă* ***singur*** *la o parte, într-un loc pustiu. Noroadele, când au auzit lucrul acesta, au ieşit din cetăţi şi s-au luat după El pe jos*" (Mt. 14, 13). Ce a fost oare în sufletul lui Isus atunci? A fost doar durere sau poate a luat-o ca pe un semn, un semnal că a sosit momentul începutului acţiunii Sale publice. Opera mântuirii trebuia să continue, dar într-o nouă formă. Ca întotdeauna Isus se retrage în singurătate, pentru a se ruga şi a se sfătui cu Tatăl Său! **[2010]**

*

1 Cor. 6, 20-7, 11. Pavel vede în abuzurile comise în trup sau prin trup un lucru rău, pentru că trupul este sacru: „*Nu ştiţi că trupul vostru este Templul Duhului Sfânt, care locuieşte în voi, şi pe care l-aţi primit de la Dumnezeu? Şi că nu sunteţi ai voştri căci aţi fost cumpăraţi cu un preţ? Proslăviţi dar pe Dumnezeu în trupul şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu*" (1 Cor. 6, 19-20). Departe de a fi considerat în creştinism o anexă a sufletului sau chiar o închisoare a sa, trupul este sacru pentru că este Templul Duhului Sfânt. Acest Templu nu este destinat nimicirii sau putrezirii, ci învierii. Ne vom bucura după înviere în omul întreg, trup şi suflet. Aceasta este nădejdea noastră creştină. De aceea, dăm respect corpului şi după moarte prin ritualul de înmormântare.

Ideea cu care Pavel încheie capitolul 6: „*Proslăviţi dar pe Dumnezeu în trupul vostru*" poate servi ca titlu pentru ultima secţiune a Epistolei, în care Pavel răspunde corintenilor la întrebările puse: despre căsătorie (cap. 7), despre libertatea personală (cap. 8-11), ordinea în Biserică (cap. 11-14) şi doctrină (cap.15).

În capitolul 6, Pavel a vorbit despre pericolul relaţiilor sexuale din afara căsătoriei. Acum se ocupă de datoria sexuală în cadrul căsătoriei. Diverselor posibilităţi, Pavel le răspunde fie rezolvând problemele, fie anticipându-le.

Pavel tranşează problema simplu încă de la început: „*eu cred că este bine ca omul să nu se atingă de femeie*" (1 Cor. 7, 1). Restul problemelor de aici încolo le tratează, fie raţional, fie ca pe o îngăduinţă, deoarece precizează: „*Eu aş dori ca toţi oamenii să fie ca mine, dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul într-un fel, altul într-altfel*" (1 Cor. 7, 7). Instrucţiunile lui Pavel date celor căsătoriţi sunt foarte clare. Unii au dorit să trăiască în cadrul căsătoriei, dar fără viaţă sexuală. De cele mai multe ori, aceasta este o hotărâre unilaterală, mai ales a femeilor. Dacă soţii hotărăsc aşa, atunci doar de comun acord şi doar pentru o vreme, şi cu un scop precis (ocuparea cu rugăciunea). În rest, fiecare la locul lui şi fiecare lucru în felul şi la vremea lui. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 14, 35-15, 11. **Ap.** 1 Cor. 7, 12-24.

Mt. 14, 35-15, 11. După aflarea veștii despre moartea lui Ioan Botezătorul, Isus se retrage. După ce oamenii L-au găsit, totuși, vindecă pe bolnavi, îi hrănește (înmulţirea pâinilor). Apoi vine la ucenicii săi aflaţi pe corabia prinsă de furtună, umblând pe mare și debarcă în ţinutul Genezaretului (o câmpie fertilă la sud-vest de Capernaum). Aici vindecă prin atingere de poala hainei o mulţime de bolnavi (Mt. 14, 35-36; cf. și Mt. 9, 20-21). „*Atunci, niște farisei și niște cărturari din Ierusalim au venit la Isus, întrebându-L despre comportamentul ucenicilor Săi*" (Mt. 15, 1-2). Învăţătura și comportamentul lui Isus erau deci atent urmărite la Ierusalim de autorităţile religioase (I se întocmise „dosar de urmărire!?"). Era vorba de spălările rituale, pe care ucenicii lui Isus păreau că le ignoră. Legea lui Moise prescria aceste spălări doar preoţilor, ca semn al trecerii de la starea profană, comună, la serviciul religios. Fariseii au extins aceste spălări rituale la viaţa de fiecare zi. Au profanat cu alte cuvinte simbolistica unui gest care trebuia, la origine, să fie sacru. În acest caz, Isus nu-i mai justifică doar pe ucenici ca în cazul spicelor smulse din lan într-un Sabat (cf. Mt. 12, 1-7), ci îi atacă pe întrebători, comparând practicile lor „tradiţionale" cu Legea, luând ca exemplu porunca respectării părinţilor (a 5-a din Decalog, Exod 20, 12, argumentând și cu un citat din Isaia 29, 13). Rezultatul? Spune Isus: „*...și aţi desfiinţat astfel cuvântul lui Dumnezeu în folosul (tradiţiei) voastre*" (v. 6/b). Marcu face o precizare importantă: „*aţi desfiinţat* ***frumos*** *porunca lui Dumnezeu, ca să ţineţi obiceiurile voastre*" (Mc. 7, 9). Precizarea „frumos" califică aici actul viclean prin care în toate timpurile, printr-o interpretare sofistică, o autoritate religioasă sau civilă („tertipuri avocăţești" se numesc asemenea demersuri), pervertesc porunca divină sau prevederea legală civilă, clar și neechivoc formulată (cel puţin în intenţie, în cazul politic). Atenţie, deci, la cum ne raportăm la norme! **[2010]**

*

1 Cor. 7, 12-24. Pavel se ocupă în această secţiune de căsătoria dintre un soţ creștin și unul necreștin. Este o situaţie din ce în ce mai frecventă și azi. Soluţiile prezentate de Pavel sunt clare și nu este nevoie de multe explicaţii suplimentare. Înainte de toate, să remarcăm autoritatea cu care Pavel soluţionează problemele. El este conștient de această autoritate pe care o are de la Dumnezeu și o aplică responsabil. Responsabil înseamnă în același timp rațional. El nu cere supunere oarbă și nu impune nimic, ci le lămurește tuturor de ce a gândit așa.

În trei locuri din acest pasaj (capitolul 7), Pavel decide cu autoritate. **1)** „*Celor neînsuraţi și văduvelor, le spun că este bine pentru ei ca să rămână ca mine* (adică celibi)" (1. Cor. 7, 8); **2)** „*Celor căsătoriţi, le poruncesc nu eu, ci Domnul, ca nevasta să nu se despartă de bărbat, dacă este despărţită să rămână nemăritată sau să se împace cu bărbatul ei. Și nici bărbatul să nu-și lase nevasta"* (1 Cor. 7, 10-11); **3)** „*Celorlalţi le zic eu, nu Domnul: Dacă un frate are o nevastă păgână, și ea vrea să trăiască înainte cu el, să nu se despartă"* (1 Cor. 7, 12); **4)** „*Cât despre fecioare, n-am o poruncă din partea Domnului. Le dau însă un sfat, ca unul care am căpătat de la Domnul harul să fiu vrednic de crezare"* (1 Cor. 7, 25). Uneori, Pavel poruncește el însuși, în cunoștinţă de cauză (3), sau le comunică porunca Domnului (2), sau, ca în cazul fecioarelor, al celor neînsuraţi și al văduvelor (1 și 4), nu poruncește, ci sfătuiește.

Pavel lămurește și problema dacă în Biserică domnește o altă scară de valori sociale decât în lume. În Biserică existau credincioși proveniţi dintre evrei și dintre greci, oameni liberi sau sclavi, bogaţi sau săraci. În principiu, și ca regulă generală, Pavel recomandă acceptarea situaţiei din lume. „*Încolo fraţilor, fiecare să rămână în starea în care l-a așezat Domnul și în care l-a chemat Dumnezeu. Aceasta este rânduiala pe care am așezat-o în toate Bisericile*" (1 Cor. 7, 17). Este regula, dar uneori sunt tolerate excepţii, ca în cazul sclavilor care ar putea deveni liberi (v. 21). **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 15, 12-21. **Ap.** 1 Cor. 7, 24-35

Mt. 15, 12-21. Ca răspuns la falsele probleme „religioase" de care erau preocupaţi fariseii tuturor timpurilor, Isus S-a întors către mulţime și le-a explicat: „*Ascultaţi și înţelegeţi: Nu ce intră în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură, aceea spurcă pe om*" (Mt. 15, 10). Să nu credeţi că farisei erau doar atunci. Avem și noi fariseii (și chiar saducheii) noștri. Avem și azi pseudoproblemele noastre religioase: „miercurea și vinerea avem voie să mâncăm iaurt?" și altele asemenea. Și cu toate că lucrurile sunt bine clarificate în Biblie, continuăm să fim preocupaţi de probleme fără nici o legătură cu mântuirea. Trebuie doar citită Biblia. Dar cine are vreme de asemenea lucruri „minore" ?!

„*Petru a luat cuvântul și I-a zis: Deslușește-ne pilda aceasta. Isus i-a zis: Și voi tot fără pricepere sunteţi?*" (Mt. 15, 15-16). Oamenilor simpli le este greu să treacă de la sensul brut, direct și grosier al cuvintelor, la cel abstract și mai puţin la cel simbolic. Tubul digestiv, doar pentru că nu se vede decât la cele două capete, majoritatea consideră că este în „interiorul" nostru. El se găsește, într-adevăr în interiorul corpului, dar corpul ca întreg nu este interiorul fiinţei umane, ci este de-a dreptul la exterior. Suntem mărginiţi faţă de mediul exterior pe de o parte de piele pe din afară și de mucoasa tubului digestiv pe dinlăuntrul corpului nostru. Dar interiorul fiinţei Biblia îl numește inimă. Alimentele parcurg tubul digestiv, sunt „stoarse" de tot ce este folositor, care este asimilat, iar restul ajunge tot afară. Dar din inima omului ies afară toate gândurile și afectele rele. Acelea spurcă pe om: „*Inima omului este nespus de înșelătoare și de deznădăjduit de rea*" (Ieremia 17, 9), zice Biblia. Isus a mântuit omul ca întreg: spirit, suflet și trup, dar a început cu esenţialul, cu inima lui, adică cu centrul său vital. Inima în sens biblic și nu ca organ al trupului. Isus ne-a dat o inimă nouă, adică un fel nou de a gândi și simţi, și în Duhul Sfânt un nou fel de închinare: „în Duh și Adevăr"! **[2010]**

*

1 Cor. 7, 24-35. În acest pasaj, Pavel dezvoltă mai pe larg opinia sa despre celibat și căsătorie. După cum am văzut, Pavel, în ceea ce-l privea, opta în mod net pentru celibat, fără însă a condamna căsătoria. Căsătoria este de la Dumnezeu, timpurile respective erau însă foarte grele. Pavel nu-l pune pe creștin să aleagă între căsătorie sau celibat, ci le prezintă pe amândouă cu avantajele și dezavantajele fiecărui statut în parte. Fidel opiniei sale generale, Pavel declară: „*Iată dar ce cred eu că este bine, **având în vedere strâmtorarea de acum:** este bine pentru fiecare să rămână așa cum este. Ești legat de o nevastă? Nu căuta să fi dezlegat. Nu ești legat de o nevastă? Nu căuta nevastă*" (1 Cor. 7, 26-27). Pavel prevedea că o prigoană era iminentă și dorea să-i pregătească pe corinteni ca să-i facă faţă cu succes. În definitiv, este mai ușor în cazul martiriului când nu ai în spate și responsabilitatea unei familii.

În al doilea rând, ca toţi creștinii primului secol, așteptau revenirea iminentă a lui Isus. Era deci mai puţin profitabil pentru spiritualitate în general să trăiești după obiceiurile lumii, chiar când nu era ceva păcătos în aceasta: să te căsătorești, să ai grija copiilor sau chiar viaţa cotidiană cu bucuriile și întristările ei, cu comerţul etc. Pavel le atrage atenţia: „*Cei ce se folosesc de lumea aceasta să fie ca și cum nu s-ar folosi de ea; căci chipul lumii acesteia trece*" (1 Cor. 7, 31). În fine, un al treilea motiv spre a rămâne necăsătorit este faptul că cea necăsătorită caută să placă Domnului, adică este mult mai liberă și disponibilă pentru slujirea în cadrul Bisericii, pe când cea căsătorită caută să placă bărbatului său, adică este mai puţin disponibilă pentru lucrurile de interes comun.

Pavel este conștient de faptul că spusele lui ar putea suna ca o ademenire, de aceea dorește să precizeze: „*Vă spun lucrurile acestea spre binele vostru, nu ca să vă prind într-un laţ, ci pentru ceea ce este frumos și ca să puteţi sluji Domnului fără piedici*" (1 Cor. 7, 35). În Biserică unitate, în cele îngăduite libertate, în toate: dragoste. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 15, 29-31. **Ap.** 1 Cor. 7, 35-8, 7.

Mt. 15, 29-31. „*Isus a plecat din locurile acelea și a venit lângă marea Galileii. S-a suit pe munte și a șezut acolo*" (Mt. 15, 29). Întotdeauna când Isus se simte obosit, se retrage în singurătate pentru a se ruga. Când noi suntem obosiți, avem obiceiul de a ne retrage în singurătate, dar pentru a ne odihni sau poate a dormi. Dar dacă odihna somnului reconfortează doar trupul și uneori oboseala minții, suprasolicitarea obișnuită, stresul, cum îl numim astăzi, și deseori nici pe acesta, omul întreg este reconfortat în întregime doar de rugăciune. Și ce păcat că mulți încă n-au descoperit acest leac minunat, deși ne este întotdeauna la îndemână. De unde să luăm energie, dacă nu de la sursa absolută de energie care este Dumnezeu? Isus ne dă exemplul personal de atâtea ori și cu toate acestea suntem atât de neîncrezători față de leacurile divine! Simțim că suntem bolnavi sau obosiți. Isus ne cheamă: „*Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați și Eu vă voi da odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima; și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară*" (Mt. 11, 28-30).

Citim adesea că Isus este obosit. Mai ales de întrebările stupide, de comportamente și atitudini obstinat contrare voinței lui Dumnezeu, și atunci se retrage și se roagă Tatălui. Un singur lucru nu-L obosește pe Isus. Să ajute pe toți cei care au trebuință de marea Sa milostivire: „*Atunci au venit la El multe noroade, având cu ele șchiopi, orbi, muți, ciungi și alți bolnavi. I-au pus la picioarele Lui și* ***El i-a tămăduit pe toți***" (Mt. 15, 30). Pe toți, nu doar pe unii, dar pe toți care au venit sau care din dragoste pentru aproapele au fost aduși la El. Este chemarea pe care Isus o adresează tuturor. Ne-o adresează și nouă. Să venim dar la El, acum cât trăim perioada harului și milostivirii, ca să aflăm la Isus iertare, mângâiere și odihnă. **[2010]**

*

1 Cor. 7, 35-40. În ultima secțiune a capitolului 7 care, după cum am văzut, s-a ocupat în totalitate de problema relației dintre bărbat și femeie în cadrul Bisericii și raportat la lume, Pavel se ocupă de căsătorirea fecioarelor și de eventuala recăsătorire a văduvelor.

Pentru cititorul de azi, formularea lui Pavel pare puțin bizară și ridică semne de întrebare: „*Dacă cineva crede că este rușinos pentru fata lui să treacă de floarea vârstei, și nevoia cere așa, să facă ce vrea: nu păcătuiește; să se mărite*" (1 Cor. 7, 36). Astăzi decizia căsătoriei o iau tinerii, aducând la cunoștință acest lucru (uneori!) și părinților. În timpul acela, o căsătorie implica însă anumite reguli sociale și interese materiale. De aceea de multe ori căsătoriile se încheiau la nivelul familiilor. Așa a rămas și în Evul Mediu.

În ce privește pe văduvele care intenționau să se recăsătorească, Pavel nu le oprește, dar pune o condiție: „*numai în Domnul*", adică să-și aleagă un soț credincios, și nu unul păgân. Pavel recomandă însă și de data aceasta celibatul, bazându-se pe autoritatea sa de apostol al lui Cristos încheind: „*Și cred că și eu am Duhul lui Dumnezeu*" (1 Cor. 7, 40). **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii. Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 37- 11, 1. **Ap.** Rom. 12, 1-3.

Mt. 10, 37- 11, 1. Capitolul 10 din *Evanghelia după Matei* este consacrat chemării, instruirii și trimiterii celor 12 apostoli ale căror nume sunt menţionate la începutul capitolului (cf. Mt. 10, 2-4). În pericopa de azi, care reprezintă încheierea instruirii apostolilor, sunt formulate exigenţele pe care Isus le are pentru cei care s-au angajat, prin acceptarea chemării, să ducă mai departe vestea cea bună a Împărăţiei lui Dumnezeu. Deseori, entuziasmul, dorinţa de a fi, sau măcar de a părea, mai mult decât ceilalţi sau aspiraţia la o răsplată fac pe cei mai mulţi să privească în mod uşuratic dificultăţile slujbei la care au fost chemaţi. De aceea, Isus socotește necesar să prevină pe apostoli de capcanele vieţii la care s-au angajat. El nu se încurcă cu prezentarea unor dificultăţi, punctuale, deşi în altă parte le enumeră și pe acestea: izgonirea din sinagogi, tot felul de șicane făcute de cei ce se împotrivesc proiectului divin, etc. Aici trece direct la esenţial, adică la ce se petrece în interiorul fiinţei și al relaţiilor ei cu lumea înconjurătoare. Dacă aceste obstacole sunt învinse de la început, restul se rezolvă mai uşor: „*Cine iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine; și cine iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Cine nu-și ia crucea lui și nu vine după Mine, nu este vrednic de Mine*” (Mt. 10, 37-38). Multora, aceste exigenţe li se par exagerate. Totuși, este vorba doar de o ordonare a vieţii și o necesară ierarhizare a valorilor. Isus este pe primul loc și deasupra tuturor în tot ce este viaţa noastră. Răsplata este imediată: identificarea în totul și până în cele mai mici amănunte (oferirea unui pahar de apă rece ucenicului, în nume de ucenic al lui Cristos) va fi mântuitoare celui care o face: „*Cine vă primește pe voi, Mă primește pe Mine, și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel M-a trimis pe Mine*” (Mt. 10, 40). Orice comentariu este inutil! **[2010]**

*

Rom. 12, 1-3. Restul Epistolei către Romani (cap. 12-16) constituie răspunsul pe care credinciosul îl dă îndurării lui Dumnezeu, pe larg expusă și explicată de Pavel în primele 11 capitole ale Epistolei. Pavel sintetizează acest răspuns sub forma unui îndemn și-și începe restul expunerii cu concluzia: „*Vă îndemn dar, fraţilor, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să vă aduceţi trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu: aceasta să fie din partea voastră o slujbă duhovnicească* (un cult spiritual)” (Rom. 12, 1). Dacă Dumnezeu ne-a dat totul, adică pe Sine însuși în Cristos, și noi la rândul nostru suntem datori să-I oferim lui Dumnezeu totul, adică întreaga noastră viaţă, aşa cum ne rugăm în Sf. Liturghie: „Pe noi înșine și unul pe altul și întreaga noastră viaţă lui Cristos Dumnezeu să o dăm”. Noi trebuie să-I oferim lui Dumnezeu slujirea noastră (Rom. 15, 16), lauda noastră (Evr. 13, 15) și bunurile noastre (Evr. 13, 16). Acest lucru înseamnă o conformare a noastră cu Dumnezeu, și nu cu lumea în care trăim: „*Să nu vă potriviţi chipului veacului acestuia* (a lumii), *ci să vă transformaţi prin înnoirea minţii voastre, ca să puteţi deosebi bine voinţa lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvârșită*” (Rom. 12, 2). Lumea (veacul acesta, cum se exprimă Pavel) înseamnă aici societatea sau sistemul pe care l-a clădit omul pentru a dobândi fericirea fără Dumnezeu. Mediul în care trăim, dimensiunile sale politice, arta, religia, tiparele de gândire, munca sau distracţiile noastre pot fi trăite după tiparul lui Dumnezeu sau după tiparele lumii care este stăpânită de cel rău. Lumea însă îi urăște pe nonconformiști, pe Cristos și pe urmașii Săi. Oricine iubește lumea este vrăjmaș al lui Dumnezeu. Să nu ne socotim mai presus de alţii, ci fiecare să recunoască darul lui Dumnezeu care i-a fost dat. Cheia cunoașterii voinţei lui Dumnezeu este sintetizată de Pavel în trei cuvinte: 1) Un trup predat, 2) O viaţă despărţită de lume și 3) O minte transformată. Iată pe scurt întreg planul existenţial al creștinului, pe care Pavel îl va dezvolta amănunţit mai departe. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Rusalii. Duminica vindecării celor doi orbi

Lectură biblică: Ev. Mt. 9, 27-35. **Ap.** Rom. 15, 1-7

Mt. 9, 27-35. După vindecarea fetiţei lui Iair: „*Plecând de acolo, s-au luat după Isus doi orbi, care strigau şi ziceau: Ai milă de noi, Fiul lui David*" (Mt. 9, 27). Întâmplarea are o paralelă în capitolul 20 după Matei, precum şi în Marcu şi Luca, unde însă se vorbeşte de un singur orb. Despre diferenţa de număr a celor care au fost vindecaţi am vorbit în altă parte. Aici ne vom concentra atenţia din nou asupra faptului că Isus vindecă personal pe fiecare, în nevoile lui şi în situaţia lui particulară. Aceasta atrage atenţia asupra faptului că relaţia noastră cu Cristos este personală şi nu generală. Fiecare dintre noi reprezintă pentru Dumnezeu o relaţie irepetabilă, nu o situaţie statistică şi generală. Nu preget o clipă să subliniez acest fapt, deoarece, chiar când vindecările se adresează unei mari mase de bolnavi, tot personale sunt.

Al doilea aspect care trebuie subliniat este cel dintre vindecarea oferită şi operată şi credinţa celui care o cere. Câteodată, Isus recunoaşte imediat credinţa, şi dialogul este simplu: „Ce vrei să-ţi fac?". „Doamne, să văd!", „vezi!" şi gata! În acest caz însă dialogul este mai complex. Deşi aceşti doi orbi sunt gălăgioşi („strigau"), Isus intrat în casă îi întreabă pe aceştia: „*Credeţi că pot face lucrul acesta? Da, Doamne, I-au răspuns ei: Atunci S-a atins de ochii lor şi a zis: Facă-vi-se vouă după credinţa voastră*" (Mt. 9, 28-29). Isus nu a cerut orbilor o părere despre puterea Sa vindecătoare, ci, ştiind că minunea de vindecare nu se poate săvârşi decât prin participarea cu întreaga persoană şi nu doar cu o parte a ei, şi pentru că se pare că Isus nu era întru totul convins că între dorinţa intensă de vindecare şi credinţa lor ar putea fi o diferenţă, nu proclamă vindecarea în mod direct, ci o pune în relaţie cu credinţa lor: „*Facă-vi-se vouă,* ***după credinţa voastră***" (v. 29). Cu alte cuvinte: dacă voi credeţi cu adevărat, se va întâmpla, dacă nu, nu.

Urmează ultima secţiune a întâmplării, care nici ea nu este lipsită de importanţă şi semnificaţie. Minunea s-a petrecut în casă. Orbii şi-au recăpătat vederea (deci aveau credinţă). Erau probabil de faţă doar cei ai casei şi ucenicii lui Isus. Acesta îi roagă: „*Vedeţi să nu afle nimeni. Dar ei, cum au ieşit afară, au răspândit vestea despre El în tot ţinutul acela*" (Mt. 9, 30-31). Isus nu căuta propaganda ieftină despre persoana Sa. Ne amintim că la începutul relatării acestui episod, orbii se adresează lui Isus, strigând: „*Ai milă de noi,* ***Fiul lui David***" (v. 27/b). Acest titlu este unul care recunoaşte filiaţia regală a lui Isus, deci Regalitatea Sa Mesianică. Se adresează deci lui Isus în calitate de Mesia. Să fi avut ei o idee clară asupra acestui lucru? Greu de spus. Oricum ar fi însă, Isus nu doreşte ca lumea să-L perceapă doar ca pe un vindecător, fie el chiar şi acreditat de Dumnezeu, un profet de pildă. Deşi El nu pregeta o clipă să facă binele şi să repare răul produs de păcat în lume, deşi lucrarea Lui se adresa fiecăruia în mod personal, El era Acela care va ridica, prin jertfa Sa de pe cruce, întreg neamul omenesc la Dumnezeu şi-l va elibera de sub puterea celui rău. Răspândirea faimei despre persoana Lui doar în calitate de vindecător ar fi afectat lucrarea Sa fundamentală. A şti ceva înainte de vreme sau parţial sau doar un aspect al lucrării putea afecta serios misiunea Sa. Cu siguranţă că o ştia şi diavolul şi de aceea, luând ca pretext bucuria firească a celor care au fost vindecaţi, în realitate lucra la compromiterea acţiunii mântuitoare. De câte ori nu ne înşeală şi pe noi cel viclean? Poţi auzi destul de des o motivaţie ca aceasta: „Dar ce-i rău în faptul că am spus altuia cutare sau cutare lucru? În definitiv, eu i-am vrut binele". Intenţia pare bună, justificată şi aprobată la modul superficial de modul comun de gândire şi simţire. Şi atunci unde este răul? Evident, în faptul că Isus nu a fost ascultat. Vorbele sale au fost luate ca vorbele unui om oarecare, de politeţe de pildă, iar când orbii s-au văzut cu sacii în căruţă, au procedat după instinctul şi emoţia proprie. Şi atunci adresarea cu „Fiul lui David" avea vreo acoperire reală? Să tragem fiecare din noi consecinţele care se impun. Păcatele limbii sunt cele mai perverse şi periculoase. **[2010]**

Mt. 9, 27-35. Episodul vindecării celor doi orbi din Ierihon şi al vindecării demonizatului este redat de toţi cei trei evanghelişti sinoptici, deşi cu unele deosebiri. Matei vorbeşte despre doi orbi, pe când Marcu şi Luca vorbesc despre unul singur. La fel şi în cazul îndrăcitului din Gadara. Matei se foloseşte aici de o figură de stil literară prin care, dorind să sublinieze importanţa gestului, sporeşte numărul celor implicaţi.

Pe de altă parte, intenţia principală a lui Matei este să sublinieze raportul dintre credinţă și minune, mai mult decât să relateze cu exactitate faptele. Acestea fiind spuse, să analizăm lucrurile.

În ambele vindecări, atât în cea a orbilor, cât și în cea a îndrăcitului, două cuvinte sunt puse în relaţie: „a crede" și „a vedea". Omul spune: „Nu cred până ce nu văd". Dumnezeu spune: „Nu vezi până ce nu crezi". La învierea lui Lazăr, Isus îi spune Martei: „*Nu ţi-am spus că dacă vei crede vei vedea?"* (Io. 11, 40). În multe alte pasaje ale Bibliei ni se atrage atenţia că în lucrarea divină prioritatea este cea a credinţei. Credinţa nu este un rezultat al vederii, fie în sens biologic, fie al cunoașterii, ci invers: „*Prin credinţă înţelegem*.." (Evr. 11, 3). După vindecarea îndrăcitului, poporul exclamă: „*Niciodată nu s-a văzut așa ceva în Israel*" (Mt. 9, 33/b).

Alături de simţuri și raţiune, credinţa este un mod de cunoaștere. Cu simţurile percepem lumea materială (ce se vede). Prin credinţă percepem lumea spirituală (ceea ce nu se vede cu simţurile, dar există), iar raţiunea face legătura dintre cele două realităţi. Fără raţiune, simţurile ne vor înșela la un moment dat, iar credinţa va deveni credulitate, adică acceptare naivă a tot ceea ce ţi se spune, cum ar fi de exemplu, că în 27 mai 20... va veni sfârșitul lumii!? Credinţa nu este o opţiune, ci este un mod de cunoaștere. Pentru omul cu judecată, credinţa este cel mai preţios mod de cunoaștere a Realităţii văzute și nevăzute. **[2011]**

*

Rom. 15, 1-7. În versetele 1-13 ale capitolul 15 din *Romani*, Pavel continuă subiectul capitolului precedent cu privire la raportul dintre cei tari și cei slabi în credinţă, între care se pare că în Comunitatea din Roma se iviseră unele tensiuni. Răspunsul lui Pavel la această problemă pe care o expune aici ca o sinteză și încheiere este: „*Fiecare din noi să placă aproapelui, în ce este bine, în vederea zidirii altora* (după exemplul lui Cristos)" (cf. Rom. 15, 2-3).

În versetul ce urmează, Pavel ne dă tuturor un îndemn de o importanţă capitală, atrăgându-ne atenţia asupra rolului Scripturii: „*Și tot ce a fost scris mai înainte, a fost scris pentru învăţătura noastră, pentru ca prin răbdarea și mângâierea pe care o dau Scripturile, să avem nădejde*" (Rom. 15, 4). Citirea Scripturii nu este un act devoţional, oarecum obligatoriu, făcând parte din cultul divin, și cu atât mai puţin o lectură oarecare. Scripturile s-au adresat la început doar evreilor, dar prin Biserică ele au devenit bunul tuturor; un izvor de nădejde, pentru că ne îndeamnă să avem răbdare unii cu alţii, și chiar și cu propriul nostru progres spiritual. Dumnezeu va împlini totul pentru toţi și pentru fiecare din noi la timpul potrivit, pentru că și El este un „*Dumnezeu al răbdării… pentru ca toţi cu o inimă și cu o* ***gură*** *să slăvim pe Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos*" (cf. Rom. 15, 5-6). „**O singură gură**". Gura este menţionată de patru ori în *Epistola către Romani*, devenind un simbol al sufletului bine mântuit. La început, gura era plină de blesteme și de amărăciune (3, 14). Apoi, gura a fost astupată și omul a fost adus, vinovat, înaintea Judecătorului (3, 19). După aceea, omul mărturisește cu gura sa pe Isus ca Domn (10, 9) și în cele din urmă, gura lui Îl laudă din plin pe Domnul Isus Cristos și i se închină Lui (15, 6). Principiul suprem al conduitei unui creștin derivă de aici: „*Primiţi-vă unii pe alţii, cum v-a primit și pe voi Cristos, spre slava lui Dumnezeu*" (Rom. 15, 7). Iată descris în puţine, dar puternice cuvinte întreg proiectul nostru existenţial ca creștini. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 16, 1-6. **Ap.** 1 Cor. 9, 13-18.

Mt. 16, 1-6. După a doua înmulţire a pâinilor (Mt. 15, 32-39), Isus s-a retras în ţinutul Magdalei, locul de origine al Mariei Magdalena, aflat pe coasta vestică a Mării Galileii, la nord de Tiberiada. După ce Isus S-a întors în Israel, conducătorii religioși, fariseii și saducheii l-au înfruntat din nou. Nu este pentru prima dată. S-a mai întâmplat și după ce L-au acuzat de nesocotirea Sabatului și controversa în legătură cu păcatul contra Duhului Sfânt (cf. Mt. 12, 38-45). Oficialităţile religioase cer de la Isus un semn. Vindecările erau în ochii lor prea puţin. În definitiv, atâţia alţii au săvârşit vindecări. De ce acest personaj ar fi atunci obligatoriu Mesia? Argumentaţia pare plauzibilă, dar din ce știm că s-a întâmplat și din ce știm din viaţa socială zilnică, plauzibil nu înseamnă și real. Ei I-au cerut lui Isus: „un semn din cer". Și Isus le-a răspuns, ironic, răspunzând la ceea ce I-au cerut: „*Când se înserează, voi ziceţi: ‚Are să fie vreme frumoasă, căci cerul este roșu'. Și dimineaţa, ziceţi: ‚astăzi are să fie furtună, pentru că cerul este roșu-portocaliu'. Fățarnicilor, faţa cerului știţi s-o deosebiţi, și semnele vremurilor nu le deosebiţi?"* (Mt. 16, 2-3). Au cerut un semn din cer, și Isus le-a comparat cerul meteorologic, cu „cerul" existenţial, adică lucrurile care se găsesc deasupra noastră, dar nu le putem (sau nu putem, sau nu vrem) să le discernem. „*Un neam viclean și prea curvar cere un semn; nu i se va da alt semn decât semnul lui Iona*" (Mt. 16, 4; cf. și Mt. 12, 39). Semnul pe care ei l-au cerut li s-a dat tuturor. Este moartea și Învierea Domnului. Ori acceptaţi acest semn, ori veţi rămâne în ignoranţa voastră sau mai bine zis în împietrirea inimii voastre. Suntem înconjuraţi de semne divine. Dumnezeu nu ne lasă în neștiinţă. Totul este jucat însă **pe înţelegere**, adică pe capacitatea de a vă folosi de raţiunea pe care o aveţi tot de la Dumnezeu, care vă dă semnul, dacă sunteţi dispuși să-l acceptaţi. **[2010]**

*

1 Cor. 9, 15-23. Un drept nu este un lucru la care nu se poate renunţa. În ziua de azi, mulţi consideră că a avea un drept implică imediat și punerea lui în practică. Dreptul este o libertate, nu o obligaţie. A avea dreptul la vot, de pildă, nu implică în mod necesar și obligaţia cuiva de a vota. Fiecare persoană poate decide liber dacă se folosește de el sau nu: „*Dar eu nu m-am folosit de nici unul din aceste drepturi. Și nu vă scriu aceste lucruri ca să cer să se facă așa și cu mine; căci aș vrea mai bine să mor decât să-mi ia cineva această pricină de laudă*" (1 Cor. 9, 15). Când cineva renunţă la un drept o face cu un scop. A nu vota, atunci când am acest drept, poate fi o formă de protest. Când renunţ de bunăvoie la un teren și-l donez în scopuri caritabile înseamnă de fapt nu a renunţa la acel drept, ci a-l folosi într-un alt mod. Ce-l motiva pe Pavel la a nu se folosi de dreptul său? Mai departe, Pavel explică: „*Dacă vestesc Evanghelia, nu este pentru mine o pricină de laudă, căci trebuie s-o vestesc; și vai de mine dacă nu vestesc Evanghelia! Care este atunci răsplata mea? Este să vestesc fără plată Evanghelia și să nu mă folosesc de dreptul meu în Evanghelie*" (cf. 1 Cor. 9, 16-18). În următoarea secţiune a pericopei, Pavel explică de ce a decis să se poarte așa. În esenţă, este vorba de a subordona totul, inclusiv libertatea, scopului final: „*Căci măcar că sunt slobod faţă de toţi, m-am făcut robul tuturor, ca să câștig pe cei mai mulţi*" (1 Cor. 9, 19). Un comportament al cuiva nu poate fi judecat în mod simplist. Lumea judecă după aparenţe: „Ori era Pavel iudeu, ori era dintre neamuri". Dar el nu mai era sub legea iudaică, ci sub Legea lui Cristos, adică cea a dragostei. Pavel nu face compromisuri, ci se adaptează, ca să-i câștige pe toţi pentru Evanghelie: „*M-am făcut tuturor totul, ca oricum să mântuiesc dacă se poate pe toţi. Fac totul pentru Evanghelie, ca să am și eu parte cu ea*" (cf. 1 Cor. 9, 22-23). În toate cazurile, Pavel recomandă tuturor creștinilor, beneficiarilor și vestitorilor Evangheliei, deopotrivă, sacrificarea libertăţii în favoarea dragostei. **[2011]**

1 Cor. 9, 24-27. Pentru a clarifica mai bine cele spuse de el înainte, Pavel recurge la un exemplu luat din sport. Procedează astfel pentru că le vorbea grecilor. Evreii n-au cunoscut competiţiile sportive, adică

o cultură a corpului. În schimb, la greci, manifestările sportive făceau parte integrantă din cultura lor. Chiar calendarul lor era bazat pe celebrele Olimpiade, care aveau loc din 4 în 4 ani. Sportivii participau la diferite jocuri, iar învingătorul primea o cunună din frunze de laur care-i era așezată pe cap. Lângă Corint se organizau jocuri sportive bienale, cununa aici fiind o ghirlandă de pin. Societatea modernă a înlocuit cununa cu medalii. Pavel folosește destul de des în epistolele sale comparații luate din viața sportivă, pentru a fi mai bine înțeles de grecii cărora se adresa. Premiul cu care Pavel aspira să fie încununată activitatea sa nu era unul trecător și acordat de oameni (lauda), ci „*să aibă parte de Evanghelia pe care o vestise*". Dar, spre deosebire de o activitate distractivă, pentru a fi încununat în sport era obligatorie respectarea unor reguli: „*Nu știți că cei ce aleargă în stadion, toți aleargă, dar numai unul capătă premiul? Alergați dar în așa fel ca să căpătați premiul! Cu atât mai mult cu cât sportivii luptă pentru o cunună care se vestejește; noi însă* (creștinii), *pentru o cunună care nu se poate vesteji*" (cf. 1 Cor. 9, 24-25). Și dacă sportivii se pregătesc asiduu, cu multe renunțări, chiar la bucuriile legitime, și asta pentru un premiu efemer, cu cât mai mult creștinul trebuie să respecte în lupta spirituală contra răului regulile și renunțările aferente: „*Nu alerg la întâmplare și nu lovesc aerul cu pumnii, ci mă port aspru cu trupul meu, și-l țin în stăpânire, ca nu cumva, după ce am predicat altora, eu însumi să fiu lepădat*" (cf. 1 Cor. 9, 27). Lepădat aici nu înseamnă nemântuit, ci mai de grabă scos din joc, descalificat și să pierd nu viața, ci răsplata muncii (cf. 1 Cor. 5, 5). Trebuie deci ca toți creștinii să ne înfrânăm și să luptăm după reguli, ca să putem spune cu Pavel: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credința*" (2 Tim. 4, 7-8). **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 16, 6-12. **Ap.** 1 Cor. 10, 5-12.

Mt. 16, 6-12. Pe conducătorii religioși ai Israelului, care cereau de la Isus „un semn din cer" și se credeau superiori și „spirituali", Isus îi aduce cu picioarele pe pământ și le descoperă semnele cerului meteorologic. Cam atât puteau ei înțelege. Acești întrebători savanți fac parte din grupa celor care n-au pricepere nici pentru lucrurile firești, dar se comportă ca și cum nu le mai rămân de cunoscut decât tainele cerului și ale Providenței divine. N-au înțeles nici aluzia, nici ironia și au plecat așa cum au venit.

Acum, este rândul ucenicilor să fie supuși pedagogiei divine. Isus credea că măcar ei au un rudiment de înțelegere abstractă, dacă nu simbolică, a cuvintelor utilizate. „*Isus le-a zis: Luați seama și păziți-vă de aluatul Fariseilor și al Saducheilor*" (Mt. 16, 6). Cuvinte simple, ușor interpretabile. Și totuși ucenicii au dat dovadă că aripile rațiunii erau doar o podoabă a omului, și nu un instrument de zbor. Au luat deci înțelesul profan, comun al cuvintelor: „*Ucenicii gândeau în ei și ziceau: Ne spune așa pentru că am uitat să luăm pâini!"* (v. 7). Isus le reamintește de cele două înmulțiri ale pâinilor și le reproșează îngustimea minții. Li se dăduse, în definitiv, și încă de două ori, un semn ceresc, de care aceștia nu țin cont și interpretează totul doar în dimensiunile pământești. Aceeași greșeală ca cea a fruntașilor religioși, dar în sens invers. În definitiv, cum trebuie vorbit cu poporul, ca să-l faci să înțeleagă? Isus le readuce aminte de ceea ce le spusese și lor și întregului poporul în *Predica de pe munte*: „*Nu vă îngrijorați dar, zicând: Ce vom mânca? Sau Ce vom bea? sau Cu ce ne vom îmbrăca? Fiindcă toate acestea neamurile le caută. Tatăl vostru cel ceresc știe că aveți trebuință de ele. Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, și toate acestea vi se vor da deasupra*" (Mt. 6, 31-33). Ce grea este trecerea de la concret la abstract, de la înregistrarea unui fapt la înțelegerea lui. Să ne lăsăm însă conduși de Isus în toate. **[2010]**

*

1 Cor. 10, 1-13. Pentru a fi încununați la sfârșitul alergării, Pavel, vorbindu-le corintenilor, ne atrage atenția prin ei și nouă, asupra faptului că trebuie să respectăm regulile luptei și să ne înfrânăm. Acest lucru se aplică atât persoanelor, cât și comunităților. De aceea, Pavel se folosește de istoria poporului evreu.

Israelul s-a bucurat de cinci avantaje (haruri) ale lui Dumnezeu. Nu doar conducătorii (adică unii), ci **toți**. Toți au trecut prin mare (au fost botezați), au fost sub nor (prezența divină care-i însoțea), toți au mâncat aceeași mâncare și au băut aceeași băutură spirituală (apa izvorâtă din stâncă), stânca simbolizându-l pe Cristos. Izvorârea apei din stâncă a avut loc atât la începutul pelerinajului lor spre țara promisă (Ex. 17, 1-7), cât și spre sfârșitul acestui drum (Num. 20-1-13). Pavel dorea prin aceste exemple să corecteze unele concepții greșite ale corintenilor privind Botezul și Euharistia. Privilegiile supranaturale de care s-au bucurat toți evreii nu au produs un succes automat, deoarece aproape toți aceia care au cârtit împotriva conducătorilor lor au murit în pustie. Chiar Moise și Aron au murit în pustie și nu au ajuns la scopul final. Au fost descalificați din pricina nerespectării regulilor jocului. Cinci au fost motivele pedepsei: poftele trupești (lăcomie și curvie), îndoiala lor asupra planurilor lui Dumnezeu și au pierit prin șerpi, L-au ispitit pe Domnul și au cârtit împotriva conducătorilor lor spirituali și s-au răzvrătit. Toți aceștia au murit în pustie, nimiciți de Nimicitor. „*Aceste lucruri li s-au întâmplat ca să ne slujească drept pilde, și au fost scrise pentru învățătura noastră, peste care au venit sfârșiturile veacurilor*" (1 Cor. 10, 11). De aceea corintenii, ca și noi cei de azi, trebuie să veghem și să nu ne delăsăm. Să nu avem o încredere falsă în puterea magică a sacramentelor: „*Astfel dar, cine crede că stă, să ia aminte să nu cadă*" (v. 12). Dumnezeu ne pune la încercare (ne ispitește), dar odată cu încercarea El ne pune la dispoziție și mijlocul de a scăpa. Răbdarea în ispite este asceza necesară, și nu complacerea în păcat. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 16, 20-24. **Ap.** 1 Cor. 10, 12-22.

Mt. 16, 20-24. După acest episod, Isus se retrage în Cezarea lui Filip, ţinut păgân, unde Petru dă acea mărturie despre mesianitatea şi divinitatea lui Isus, ca Cristos al lui Dumnezeu (vezi meditaţia, la sărbătoarea Sf. Apostoli Petru și Pavel). Isus le arată caracterul discret al acestui lucru **acum**. Deocamdată era de ajuns să o știe doar ei. În schimb, le descoperă calea prin care se va ajunge la ea: „*De atunci încolo, a început să spună ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim, să pătimească mult din partea bătrânilor, a preoţilor celor mai de seamă și a cărturarilor; că are să fie omorât, și că a treia zi are să învieze*" (Mt. 16, 21). La auzul acestor cuvinte, același Petru, care a fost gura prin care a vorbit Tatăl, Îl ia pe Isus deoparte și manifestându-și dragostea firească faţă de Isus se opune cu toată fiinţa lui la aceste cuvinte, dar Isus îl pune la punct și îl mustră pe Petru pentru felul pur uman în care gândește: „*Înapoia mea, Satano: fiindcă ești o piatră de poticnire pentru Mine! Pentru că gândurile tale nu sunt gândurile lui Dumnezeu, ci gânduri omenești*" (Mt. 16, 23). Această declaraţie a lui Isus nu este, așa cum pare, o repudiere a lui Petru din partea lui Isus, ci doar o punere la punct a raportului normal dintre om și Dumnezeu, dintre gândurile firești și cele spirituale, conforme cu voinţa lui Dumnezeu. „Înapoia Mea" nu înseamnă: pieri dinaintea Mea, cum foarte greșit interpretează unii, ci indicarea poziţionării corecte, care trebuie să caracterizeze relaţia noastră cu Dumnezeu. Nu suntem chemaţi să dăm sfat lui Dumnezeu, ci să-L urmăm, să venim înapoia Lui, căci altfel ne opunem lui Dumnezeu. Suntem invitaţi veșnic să căutăm Faţa Lui, care ni se va descoperi doar în relaţia corectă cu El. Aici Isus ne îndeamnă: „*Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să Mă urmeze*" (Mt. 16, 24), Pentru a vedea faţa lui Dumnezeu în veșnicie, trebuie să ne asumăm voinţa Lui aici, urmându-L. **[2010]**

*

1 Cor. 10, 14-22. După ce le-a expus, bazându-se pe exemplele din VT, că cei ce se împărtășesc sunt beneficiarii harului divin, le atrage atenţia corintenilor că acest lucru nu-i scutește de pedeapsa corecţională a lui Dumnezeu dacă resping harul, adică se opun lui Dumnezeu. Mai departe, Pavel li se adresează corintenilor astfel: „*Prea iubiţii mei, fugiţi de închinarea la idoli. Vă vorbesc ca unor oameni cu judecată: chibzuiţi voi singuri ce vă spun*" (1 Cor. 10, 14-15). Pavel nu folosește tonul autoritar, nu dă o poruncă, lucru care i-ar fi putut întărâta, ci face recurs la raţionalitatea lor: „*Chibzuiţi voi singuri*". Probabili unii dintre ei se considerau „tari" în credinţă și având cunoștinţă. Aici, Pavel opune jertfele idolești, jertfei euharistice. Între cele două nu poate exista nici un fel de compromis: „*Paharul binecuvântat, pe care-l binecuvântăm, nu este el împărtășirea cu sângele lui Cristos? Pâinea, pe care o frângem, nu este ea împărtășirea cu trupul lui Cristos? Având în vedere că este o singură pâine, noi care suntem mulţi, suntem un trup; căci toţi luăm o parte din aceeași pâine*" (1 Cor. 10, 14-15). Pavel opune Euharistia, jertfelor idolești și o compară cu jertfele aduse în Templul din Ierusalim. De jertfele idolești creștinul trebuie să fugă, adică să renunţe la ele în orice formă sau ocazie (cf. 1 Cor. 8, 8-13). Nu poţi fi părtaș idolilor și lui Cristos în același timp. Una o exclude pe cealaltă. Iudeii sunt și ei părtași altarului Templului, consumând din jertfele aduse pe el. Prin comparaţia dintre jertfele Templului și Euharistie, Pavel subliniază faptul că participarea la jertfă conferă părtășie cu cei sau Cel cărora lucrurile sunt jertfite.

Euharistia îi conferă fiecărui creștin care participă la ea părtășie cu Cristos, pe de o parte, dar și fiecărui creștin participant, părtășie unul cu celălalt, pe de altă parte. Este, deci, o realitate cu care nu te poţi juca. Compromisul ar aduce imediat mânia și pedeapsa lui Dumnezeu și se întreabă retoric: „*Sau vrem să întărâtăm pe Dumnezeu la gelozie? Suntem noi mai tari decât El?"* (1 Cor. 10, 22). **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 16, 24-28. **Ap.** 1 Cor. 10, 28-11, 8.

Mt. 16, 24-28. Pericopa de azi începe cu versetul cu care s-a încheiat pericopa de ieri. Isus nu cere ucenicilor lucruri iraţionale, ci le explică raţiunea pentru care nu putem câștiga Împărăţia cerurilor decât urmându-L pe Cristos, purtându-ne propria cruce. Un criminal condamnat la moarte în Imperiul Roman era forţat să-și ducă crucea spre locul unde urma să fie răstignit. Acest lucru era menit să arate tuturor faptul că era supus autorităţii căreia i se opusese. În mod similar, ucenicii lui Cristos trebuiau să-și arate recunoașterea autorităţii lui Dumnezeu, căreia înainte i se opuseseră prin păcat. Isus, luând asupra Sa păcatul întregii omeniri, deși personal era fără păcat, a purtat pentru noi pedeapsa care ni se cuvenea nouă și astfel ne-a mântuit. Și noi, la rândul nostru trebuie să ne purtăm propria cruce. Dar mântuirea vine doar de la Isus. Chiar și purtându-ne crucea, fără Crucea lui Cristos n-am avea nici un folos. De murit vom muri oricum, adică ne vom pierde viaţa, dar oricine aparent își va pierde viaţa aceasta pentru Cristos și asemănător Lui, va dobândi adevărata Viaţă (cf. Mt. 16, 25, și alte locuri). Dacă vrem să ne salvăm viaţa vremelnică, pe care oricum o vom pierde, vom pierde Viaţa veșnică, spune Isus: „*Și ce ar folosi omului să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce ar putea da omul în schimb pentru sufletul (viaţa) lui?*” (Mt. 16, 26). Răsplata vine doar la sfârșit, când Fiul omului se va arăta în slava Tatălui, cu îngerii Săi (cf. Mt. 16, 27). Crucea noastră nu înseamnă în sine nimic. Dar, unită cu Crucea lui Cristos, înseamnă totul. Mica și temporara noastră cruce, dacă este o părticică a Crucii lui Cristos, este întreaga Cruce a lui Cristos, așa cum o părticică din Trupul Său euharistic este participarea la întreg Trupul lui Cristos. Această participare unora le este comunicată chiar și sensibil încă de aici, așa cum s-a întâmplat cu cei trei ucenici, care au contemplat slava veșnică a lui Isus în Transfigurarea Sa (Mt. 17, 1-9). **[2010]**

*

1 Cor. 11, 1-8. Capitolul 11 al *Epistolei 1 Corinteni* se referă la comportamentul creștinilor în reuniunile publice. El se împarte în două. În prima parte (1 Cor. 11, 2-16), se referă la ţinuta femeilor în aceste adunări, iar în cea de a doua parte (1 Cor. 17-34) la ţinuta creștinilor când celebrează Euharistia. Pavel introduce această secţiune prin cuvintele: „*Vă laud că în toate privinţele vă aduceţi aminte de mine și că ţineţi învăţăturile întocmai cum vi le-am predat*” (1 Cor. 11, 2). Pavel atrage atenţia, în esenţă, că orice societate funcţională se bazează pe doi piloni: existenţa unei autorităţi și supunerea faţă de ea. Pavel ilustrează această temă prin relaţia dintre bărbat și femeie. Libertatea creștină nu duce la o anulare a ordinii instaurate de Dumnezeu: „*Dar vreau să știţi că Cristos este Capul oricărui bărbat; că bărbatul este capul femeii și că Dumnezeu este capul lui Cristos*” (1 Cor. 11, 3). De la bun început trebuie subliniat faptul că supunerea **nu** presupune inferioritate. Cristos este supus lui Dumnezeu Tatăl, dar nu este inferior Lui. La fel nici femeia nu este inferioară bărbatului, chiar dacă îi este subordonată. Pavel își argumentează poziţia nu pe raţiuni umane, ci pe raţiuni divine. Semnul exterior care exprimă această ierarhie de valori este acoperirea sau descoperirea capului când bărbatul sau femeia se roagă sau proorocește (adică predică). Nu este vorba aici de a urma sau a refuza un obicei, o modă, ci este un semn care vrea să exprime o realitate. În lumea de azi, această secţiune a Epistolei provoacă diverse animozităţi. Ele provin dintr-o confuzie creată de neînţelegerea termenilor de „egalitate” și „supunere”. Bărbaţii și femeile sunt egali ca fiinţe, dar aceasta nu exclude, ci chiar presupune o diversitate. Bărbatul și femeia sunt egali ca fiinţe, dar complementari. Altfel, lucrurile nu ar putea funcţiona. Complementaritatea însă presupune o prioritate. Pavel revine la această temă și în alte locuri din epistolele sale (1 Cor. 14, 34; 1 Tim. 2, 8 și 12; Tit 2, 3-5), dovedind astfel că este o temă importantă, și nu o atitudine conjuncturală sau emoţională. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 17, 10-18. **Ap.** 1 Cor. 11, 8-23.

Mt. 17, 10-18. După glorioasa Lui Transfigurare, care s-a petrecut la puţin timp înainte de Patimile Sale, în timp ce Isus cobora de pe „muntele înalt" pe care a avut loc, ucenicii l-au întrebat: „*Oare de ce zic cărturarii că întâi trebuie să vină Ilie?"* (Mt. 17, 10). Fără îndoială, aceştia se refereau la faptul că ei l-au văzut pe Isus pe munte, în compania lui Moise şi a lui Ilie şi au dorit deci să ştie mai multe în legătură cu profeţia lui Maleahi (3, 1 şi 4, 5). Drept răspuns, Isus le-a zis: „*Este adevărat că trebuie să vină întâi Ilie, ca să aşeze din nou toate lucrurile. Dar vă spun că Ilie a şi venit şi ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el tot ce au vrut. Tot aşa are să sufere şi Fiul omului din partea lor. Ucenicii au înţeles atunci că le vorbise despre Ioan Botezătorul*" (Mt. 17, 11-13). Într-adevăr, la anunţul conceperii lui Ioan Botezătorul, îngerul Gavriil i-a spus printre altele lui Zaharia despre copilul ce se va naşte: „*...Va merge înaintea lui Dumnezeu, în duhul şi puterea lui Ilie..."* (Lc. 1, 16-17). Cuvintele spuse mai înainte de Domnul despre Ioan (cf. Mt. 11, 14) au afirmat că el ar fi fost Ilie cel promis, **dacă** poporul ar fi reacţionat prin credinţă şi ar fi acceptat mesajul său. Dar oamenii „au făcut cu el tot ce au vrut", adică l-au omorât. Tot aşa cum conducătorii religioşi au respins mesajul lui Ioan Botezătorul, tot aşa Îl vor respinge şi pe Isus. Cuvintele Scripturii se împlinesc întotdeauna, dar aceste cuvinte sunt adresate oamenilor. Se cere conlucrarea omului faţă de lucrarea lui Dumnezeu. Cuvântul Domnului se împlineşte cu siguranţă, dar depinde de cooperarea omului **în ce fel** se va împlini. Păcatul este această veşnică opoziţie faţă de Dumnezeu. Omul de fiecare dată se preferă pe sine şi are tendinţa, dacă nu a se opune pe faţă, cel puţin de a se îndoi. Zic ei: „oare aşa, sau oare acum sau..". Cum s-a întâmplat nu doar cu Ioan, ci cu toţi profeţii; nu a fost scutit nici Isus. Cu adevărat: „*...a fost un semn care va stârni* (şi stârneşte) *împotrivire*" (Lc. 1, 34). **[2010]**

*

1 Cor. 11, 8-16. Pentru argumentarea poziţiei sale, Pavel se sprijină exclusiv pe Scriptură. Şi atunci şi după aceea, de-a lungul timpului, şi mai ales astăzi, Pavel a fost acuzat de o atitudine părtinitoare, care favoriza bărbatul, el însuşi fiind celibatar şi recomandând această stare de viaţă, fără însă a o impune (cf. 1 Cor. 7, 1. 8. 40). De data aceasta, însă, Pavel motivează aici şi în locurile menţionate mai înainte din celelalte epistole ale sale, bazându-se pe Scriptură: „*Într-adevăr, nu bărbatul a fost luat din femeie, ci femeia din bărbat; şi nu bărbatul a fost făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat*" (1 Cor. 11, 8-9; cf. Gen. 2, 18-23). Versetul 10 a suscitat multe opinii controversate, părând foarte obscur: „*De aceea femeia,* ***din pricina îngerilor*** *trebuie să aibă pe cap un semn al stăpânirii ei*" (1 Cor. 11, 10). De ce din cauza îngerilor? Aşa cum spuneam sunt multe opinii. Cea care pare cea mai în acord cu Biblia ar fi următoarea: Îngerii au asistat la ce s-a petrecut în Paradis, cu ocazia ispitirii şi a căderii omului (bărbat şi femeie). Îngerii au văzut cum femeia a uzurpat locul bărbatului şi a decis în locul lui. În felul acesta a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea. Eva (evr. viaţă) nu a adus viaţa, ci moartea. Dumnezeu nu vrea ca ceea ce s-a petrecut în prima creaţie să se repete şi în cazul noii creaţii. De aceea, femeia trebuie să poarte înaintea îngerilor semnul supunerii ei, deci al restabilirii ordinii primordiale. Dacă lucrurile se petrec după voinţa lui Dumnezeu, femeia trebuie să fie transmiţătoarea vieţii, şi nu generatoare a morţii. Bărbatul şi femeia sunt una în planul lui Dumnezeu: „*Totuşi, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie. Căci dacă femeia este din bărbat, tot aşa şi bărbatul prin femeie, şi toate sunt de la Dumnezeu*" (1 Cor. 11, 11-12). Acoperirea capului este un semn al unei realităţi, şi nu o modă ceremonială. Dacă femeia îşi acoperă capul în Adunare, dar nu este supusă bărbatului în inima ei, lucrul este fără valoare. Femeia să fie supusă bărbatului, iar acesta lui Cristos, care la rândul Lui se supune Tatălui. **[2011]**

1 Cor. 11, 17-34. În a doua jumătate a capitolului 11 din 1 Corinteni, Pavel se ocupă de celebrarea Euharistiei. Se pare că în comunitatea din Corint erau multe lucruri în neregulă cu privire la acest punct.

„*Vă dau aceste învățături, – zice Pavel – dar nu vă laud pentru că vă adunaţi laolaltă nu ca să vă faceţi mai buni, ci ca să vă faceţi mai răi*" (1 Cor. 11, 17). În comunitate existau mai multe facţiuni, determinate de data aceasta nu de probleme doctrinale (cf. 1 Cor. 1, 11-13), ci de diferenţe de stare materială. În epoca Bisericii primare, Euharistia se celebra în cadrul unei cine. Participanţii luau masa în comun, iar către sfârșit, în cadrul acestei cine, numită „agapă", adică masă a iubirii, se celebra Euharistia. Se pare că cei din Corint nu făceau deosebire dintre aceste două momente principale care constituiau celebrarea euharistică. De aceea, Pavel le reamintește felul în care Isus a instituit Euharistia și relaţia indisolubilă dintre Aceasta și Jertfa Sa mântuitoare. Acest lucru Pavel l-a primit din revelaţie directă din partea Domnului și este un lucru nu doar important, ci esenţial în viaţa creștinilor, pentru că celebrarea ei este nu doar relatată sau recomandată, ci **poruncită**: „***Să faceţi acest lucru întru pomenirea Mea****... Pentru că, ori de câte ori mâncaţi pâinea aceasta și beţi paharul acesta, vestiţi moartea Domnului până va veni El*" (1 Cor. 11, 25-26). Aceste cuvinte în legătură cu Cina cea de taină nu le găsim decât la Pavel, dovadă claritatea descoperirii sigilate de poruncă. Evangheliștii nu le menţionează. Prezenţa euharistică a lui Isus în viaţa Bisericii este puntea care leagă prima de a doua Sa venire. Confundarea actului cultic cu o cină banală sau, mai rău, asemănătoare ospeţelor păgâne, constituia o gravă neglijenţă pe care Dumnezeu nu o putea lăsa nepedepsită: „*Fiecare să se cerceteze dar pe sine însuși și așa să mănânce din pâinea aceasta și să bea din paharul acesta, căci cine mănâncă și bea, își mănâncă osânda lui însuși,* ***dacă nu deosebește trupul Domnului***" (1 Cor. 11, 28-29). Deosebirea înseamnă sfinţire. Nu poţi fi sfinţit dacă nu deosebești un lucru de altul. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 30-37. **Ap.** Rom. 13, 1-10.

Mt. 12, 30-37. Pericopa de astăzi ne prezintă o lungă disertaţie a lui Isus cu privire la păcatul contra Duhului Sfânt. Ea a avut loc după vindecarea îndrăcitului mut și orb (Mt. 12, 22). S-a produs atunci o separare între popor, care-și punea problema dacă nu cumva Isus este „Fiul lui David", adică Mesia Cel așteptat, și farisei, care, la perspectiva că poporul va crede acest lucru, L-au contestat pe Isus spunând: „*Omul acesta nu scoate dracii decât prin puterea lui Belzebul, domnul dracilor*" (Mt. 12, 24). Drept răspuns, Isus recurge la o demonstraţie logică și care în matematică este numită: „*reductio ad absurdum*", adică se demonstrează absurditatea tezei, prin acceptarea acesteia și demonstraţia absurdităţii ei. În limbajul comun s-ar exprima prin cuvintele: „dar dacă ar fi așa, atunci...". Este cea mai gravă acuză, din punct de vedere religios, care I-a fost adusă lui Isus. El o califică drept blasfemie, adică o injurie adusă lui Dumnezeu în mod deliberat și lucid, și nu doar o vorbă goală, spusă la supărare și din neștiinţă. Isus îi acuză pe farisei, deoarece ei ar fi trebuit să remarce, dacă nu divinitatea persoanei lui Isus, măcar sursa puterii cu care El lucrează.

Păcatul contra Duhului Sfânt a suscitat de-a lungul secolelor vii dispute și numeroase interpretări, deoarece pune în discuţie universalitatea și absolutul mântuirii realizată de Isus prin jertfa Crucii Sale, cu o posibilă excepţie. Nu putem intra aici în detalii, dar notăm că menţionarea acestei excepţii apare și în alte locuri ale NT (Evr. 10, 26-31; 1 Io. 5, 16 și mai ales **Evr. 6, 4-6**, care o pune în legătură cu botezul / = iluminarea/). Dacă refuzul lui Isus poate fi iertat, nerecunoașterea puterii divine cu care lucrează, nu. Cuvintele omului vin din inima lui, și cum nu se pot culege fructe comestibile (bune) dintr-un pom rău și nici invers, Isus ne previne că după cuvintele noastre, care vin din inima noastră (bună sau rea), vom fi judecaţi la sfârșitul timpurilor. Atenţie, deci! **[2010]**

*

Rom. 13, 1-10. Primele 7 versete ale capitolului 13 al *Epistolei către Romani* ne expun cu claritate felul în care un creștin trebuie să se comporte în societatea civilă. Pavel ne spune că orice societate umană este organizată într-un fel, iar autoritatea omenească este acceptată de Dumnezeu. Acest lucru nu legitimează un anumit tip de guvern. Să nu uităm că în timpul acela Roma era condusă de Nero, unul din cei mai înfocaţi adversari ai creștinismului. O societate guvernată chiar nedrept este mai acceptabilă decât o societate anarhică, neguvernată. Cu toate acestea, acest pasaj poate fi interpretat și altfel. Pavel dorea să se asigure că, în situaţia în care Epistola lui va cădea în mâna autorităţilor, acestea să nu găsească vreo pricină împotriva creștinilor, care ar fi putut fi acuzaţi de insubordonare faţă de autoritatea civilă. Demnitarul public este investit de Dumnezeu cu menţinerea ordinii „*căci nu degeaba poartă sabia*" (v. 4). După un timp, Pavel însuși cade victimă „sabiei" (a fost decapitat). O ironie a sorţii sau o „glumă" a lui Dumnezeu? Oricum, sinteza a tot ce a spus Pavel în aceste versete cu privire la raporturile creștinilor cu societatea civilă se regăsește în următoarea frază: „*Daţi tuturor ce sunteţi datori: cui datoraţi birul, daţi-i birul; cui datoraţi vama, daţi-i vama; cui datoraţi frica, daţi-i frica; cui datoraţi cinstea, daţi-i cinstea*" (Rom. 13, 7). Aceste cuvinte sunt parcă un ecou al cuvintelor Mântuitorului: „*Nu vă împotriviţi celui ce vă face rău... Dacă te silește să mergi cu el o milă, mergi două*" (cf. Mt. 5, 39-40).

În următorul verset, Pavel întoarce foaia și, după ce a spus „*daţi tuturor ce sunteţi datori*", le spune acum ucenicilor: „*să nu datoraţi nimănui nimic, decât să vă iubiţi unii pe alţii: căci cine iubește pe alţii, a împlinit Legea*" (Rom. 13, 8). De fapt, a pretinde, în numele autorităţii și al ordinii sociale, plata taxelor, a vămii, frica sau respectul, se face sub teroarea pedepsei „*că nu degeaba poartă sabia*". Reforma oricărei societăţi nu va veni însă prin măsuri politice sau opoziţii din revoltă contra nedreptăţii, ci din interior, prin iubire. Iubirea singură poate astupa golurile create de răul din lume, datorat păcatului, cultivat de cei doritori de avere sau putere. „*Dragostea nu face rău aproapelui: dragostea este* (adevărata) *împlinire a Legii*" (Rom. 13, 10). **[2010]**

Săptămâna a VIII-a după Rusalii.
Duminica înmulţirii pâinilor şi a peştilor.

Lectură biblică: Ev. Mt. 14, 14-20. **Ap.** 1 Cor. 1, 10-17.

Mt. 14, 14-20. Pericopa evanghelică de astăzi ne vorbește despre minunea înmulţirii celor cinci pâini și doi pești, pe care a săvârșit-o Isus pentru a hrăni mulţimea de peste 5000 de oameni, într-un loc pustiu (nelocuit), unde aceștia se adunaseră pentru a asculta din gura lui Isus Cuvântul lui Dumnezeu.

După aflarea veștii morţii lui Ioan Botezătorul, Isus S-a retras singur pentru a se ruga, cu o corabie. Observând aceasta, poporul a venit pe jos pentru a-L întâlni pe Isus. Lui Isus i S-a făcut milă de popor, le-a vindecat bolnavii și le-a predicat Cuvântul lui Dumnezeu până seara. Acest episod este relatat de toţi cei patru evangheliști. La remarca făcută de ucenici, care vroiau să rezolve foamea și oboseala poporului în chip natural, deoarece toată rezerva de mâncare existentă consta din doar cinci pâini și doi pești, pe care-i avea la el un copilaș, sugerând trimiterea lor în satele din jur pentru a-și găsi singuri de mâncare, Isus le răspunde ucenicilor: „*N-au nevoie să plece, daţi-le voi de mâncare*” (Mt. 14, 16). Isus dorește colaboratori. Parcă nu vrea să facă nimic singur dintr-un lucru la care și omul putea să participe. Ucenicii, la porunca lui Isus, i-au așezat pe oameni în acel loc, unde era multă iarbă. Apoi, a luat cele cinci pâini și cei doi pești, a rostit rugăciunea de binecuvântare, a dat această minimă rezervă ucenicilor, iar ei le-au împărţit poporului: „*Toţi au mâncat și s-au săturat; și s-au ridicat 12 coșuri pline cu rămășiţele de fărâmituri*” (Mt. 14, 20). Tot ce poate face omul trebuie făcut de oameni. Ce-i este omului peste puterile lui va face Dumnezeu. Să remarcăm două lucruri. Primul: dacă în cazul vindecărilor, cooperarea omului constă în a avea credinţă în lucrarea lui Dumnezeu, în cazul înmulţirii pâinilor și a peștilor, Isus nu cere acordul poporului, ci vorbește doar cu ucenicii. Al doilea aspect: Isus înmulţește pâinea și peștii existenţi, nu-i creează din nimic și nu-i aduce din cer ca pe vremuri mana din pustie. Învăţătura constă în faptul că Dumnezeu înmulţește oricât de mult foarte puţinul existent, cu mult peste necesar (cele 12 coșuri de rămășiţe). Oricât de puţin I-am oferi lui Dumnezeu este primit și înmulţit, dar dacă nu-I oferim nimic, nu vom căpăta nimic, pentru că oricât de multul înmulţit cu nimicul (zero din matematică), dă tot nimic. Să nu uităm lucrul acesta. Marea lucrare a lui Dumnezeu este făcută din iubirea Sa infinită, nu pur și simplu, ci pentru oamenii aflaţi în nevoie. **[2010]**

Mt. 14, 14-22. După ce Isus a aflat de moartea lui Ioan Botezătorul, s-a retras împreună cu ucenicii săi într-un loc mai izolat. De acum înainte, Isus s-a ocupat preponderent de ucenicii Săi, instruindu-i și pregătindu-i pentru momentul despărţirii de ei. Nu a mai spus aproape nimic poporului spre a-l convinge că El este Mesia. Isus a plecat într-o corabie, dar poporul prinzând de veste și intuind locul în care dorea să ajungă Isus, a plecat pe jos, de-a lungul ţărmului și L-a găsit. Când a văzut aceasta, lui Isus i S-a făcut milă de popor și toată ziua a vindecat pe bolnavii care Îi erau aduși. Spre seară, ucenicii L-au sfătuit pe Isus să dea drumul mulţimilor ca să-și cumpere de mâncare, deoarece locul în care se găseau era nelocuit (pustiu): „*N-au nevoie să plece, le-a răspuns Isus, daţi-le voi să mănânce*” (Mt. 14, 16). Ucenicii n-au înţeles ce voia să facă Isus și au judecat totul în cheie umană. Toată rezerva de hrană pe care o aveau asupra lor era cinci pâini și doi pești. Isus a poruncit să așeze tot poporul, a rostit binecuvântarea, a frânt cele cinci pâini și a poruncit ucenicilor să le împartă norodului. Erau cam 5000 de bărbaţi, fără a socoti femeile și copiii. S-au săturat cu toţii și au strâns apoi 12 coșuri pline de rămășiţe. Este singura minune săvârșită de Isus menţionată în toate cele patru Evanghelii. S-a petrecut în Betsaida, cu puţin timp înainte de Paște. Pâinile, care după socoteala omenească abia dacă ar fi fost de ajuns pentru Isus și ucenicii săi, au săturat o mare mulţime de oameni. A fost o prefigurare a Euharistiei, o minune săvârșită din dragostea și mila lui Dumnezeu pentru toţi cei care au căutat mai întâi Împărăţia cerurilor și apoi toate celelalte li s-au dat pe deasupra. Toţi s-au împărtășit din această lucrare. Ucenicii au adus puţinul pe care-l aveau. Isus, lucru cu neputinţă oamenilor, le-a înmulţit, apoi tot ucenicii le-au împărţit oamenilor și o mare bucurie a domnit peste toţi. **[2011]**

*

1 Cor. 1, 10-17. Răspunzând întrebărilor care i-au fost adresate, poate într-o scrisoare, mai înainte, Pavel, dintre toate relele care se pot produce într-o comunitate, consideră dezbinarea răul major. Începând analiza răului, Pavel nu se impune cu autoritatea apostolului, ci se adresează corintenilor ca un părinte: „*Vă îndemn, fraţilor, pentru Numele Domnului nostru Isus Cristos, să aveţi toţi acelaşi fel de vorbire, să n-aveţi dezbinări între voi, ci să fiţi uniţi în chip desăvârşit într-un gând şi o simţire*" (1 Cor. 1, 10). Pavel va reveni în capitolul 3 la problema dezbinărilor folosind un alt ton, dar pentru început li se adresează părinteşte.

Un lucru deosebit de important pentru vieţuirea creştină dintotdeauna, şi mai ales din zilele noastre, este versetul care urmează: „*Căci, fraţilor, am aflat de la cei din casa lui Cloe, că între voi sunt certuri*" (1 Cor. 1, 11). În lume, nu doar azi, ci din totdeauna, funcţionează sistemul adunării de informaţii anonime. Delaţiuni ale unor oameni de nimic, ascultări de telefoane sau ambientale. Se adună informaţii, după care persoana este şantajată. Ca să fie eficiente şi ca să crească atmosfera de teamă şi nesiguranţă, sursa informaţiilor este păstrată secretă. În felul acesta, informatorul este protejat şi nu trebuie să răspundă moral sau penal pentru fapta sa, ceea ce încurajează răul. Pavel taie de la început orice fel de dubiu dezvăluind de la început sursa informaţiilor. Cei din casa lui Cloe erau la fel de îngrijoraţi despre starea lucrurilor ca şi Pavel, de aceea nu şi-au ascuns identitatea. Singuri se vedeau incapabili să rezolve problema, de aceea au apelat la autoritatea lui Pavel. Atât cel ce foloseşte informaţia fără să-i dezvăluie sursa, cât şi cel ce doreşte să rămână ascuns **sunt la fel de vinovaţi**. Într-o atmosferă transparentă, fiecare însă devine responsabil. Corintenii se grupaseră ideologic, fie în jurul lui Pavel, fie al lui Apolo, fie al lui Petru. Departe ca Pavel să-i susţină pe „adepţii" săi, îi mustră pe toţi şi-i îndeamnă la unitate, pentru că misiunea lui nu era să se predice pe sine, ci să propovăduiască Evanghelia lui Cristos (cf. 1 Cor. 1, 16). **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 18, 1-11. **Ap.** 1 Cor. 11, 31-12, 6.

Mt. 18, 1-11. În pericopa de astăzi se dezbate din punct de vedere evanghelic unul din cele mai rele instincte omenești: dorința de putere. „*În clipa aceea, ucenicii s-au apropiat de Isus și L-au întrebat: Cine este cel mai mare în Împărăția cerurilor?"* (Mt. 18, 1). Dorința noastră de libertate ne joacă un renghi și apare la suprafața vieții noastre ca dorință de putere. Mai pe scurt, acest lucru s-ar putea exprima astfel: să poruncim la cât mai mulți și să trebuiască să ascultăm de cât mai puțini, de nimeni dacă se poate. Din interior, această tendință ni se pare firească și se confundă cu voința de libertate. Mai ales în zilele noastre se face atâta caz de libertate, de drepturile omului și câte și mai câte. Le înghițim pe toate pe nemestecate și ne amăgim că așa trebuie să fie. Oare aceasta să fie situația normală? Dacă lumea de azi nici măcar nu-și pune problema dacă acest lucru este normal sau nu, cel puțin ucenicii s-au adresat lui Isus. Dacă este evident că în lume există o ierarhie, atunci e normal să ne întrebăm care dintre noi e mai mare, mai deștept, mai... Răspunsul Domnului este surprinzător: „*Isus a chemat la El un copilaș, l-a pus în mijlocul lor și le-a zis: Adevărat vă spun că dacă nu vă veți întoarce la Dumnezeu și nu vă veți face ca niște copilași, nu veți intra în Împărăția cerurilor. De aceea oricine se va smeri ca acest copilaș, va fi cel mai mare în Împărăția cerurilor*" (Mt. 18, 2-4). În lume funcționează legea lui Darwin. Cel puternic ia totul, învinge și câștigă viața. În Împărăția cerurilor este invers. Dacă nu veți fi smeriți, pierdeți totul, inclusiv viața. În aparență, cel „puternic" învinge. În realitate învinge acela care, deși slab în aparență, se lasă în mâinile lui Dumnezeu care luptă pentru el. Și chiar dacă totul pare fără speranță, să ne încredem în Domnul pentru că „*Fiul omului a venit să mântuiască (și) ce era pierdut*" (Mt. 18, 11). Să avem deci întotdeauna încredere în Domnul. **[2010]**

*

1 Cor. 12, 1-11. O altă problemă în Biserica corintenilor, pe lângă cele tratate până acum, ținea de natura darurilor spirituale și de exercitarea lor publică. Pavel pune în contrast starea anterioară convertirii lor, când frecventau idolii și în locul credinței în sufletul lor acționa superstiția, care este o frică, o patologie a credinței. Probabil că existau în comunitate unii învățători mincinoși, care încercau să profite de acest lucru. Pavel le atrage atenția: „*De aceea vă spun că nimeni, dacă vorbește prin Duhul lui Dumnezeu, nu zice: ‚Isus să fie anatema!' Și nimeni nu poate zice: ‚Isus este Domnul' decât prin Duhul Sfânt*" (1 Cor. 12, 3). Pentru noi, cei de azi, este ciudat să constatăm că cea mai veche erezie cristologică, docetismul, nu nega divinitatea, ci umanitatea lui Cristos. Isus a fost om adevărat și a suferit, dar acum este Domnul tuturor. Acest lucru nu poate fi recunoscut decât în Duhul Sfânt. Pavel inversează acum ordinea și spune: „*Sunt felurite daruri, **dar este același Duh**; sunt felurite slujbe, dar **este același Domn**; sunt felurite lucrări, dar **este același Dumnezeu**, care lucrează totul în toți*" (1 Cor. 12, 4-6). Darurile sunt unite prin sursa lor comună, dar și prin scopul lor. Ele nu au fost date pentru îmbogățirea personală, ci spre folosul trupului lui Cristos. Aici Pavel enumeră nouă daruri. Altele sunt menționate în Rom. 12, 6-8, Ef. 4, 11, 1 Pet. 4, 10-1, sau le reia în 1 Cor. 12, 28-31. De observat că în menționarea și ordonarea darurilor, unele sunt menționate în mod repetat, altele apar o singură dată, darul **învățăturii** fiind singurul care apare în toate listele. Darurile nu erau alese de membrii Bisericii și nici solicitate de ei, ci erau date de același Duh, așa cum voiește El (cf. 1 Cor. 12, 11). Cu toate că există felurite daruri, slujbe și lucrări, este același Duh, același Domn și același Dumnezeu care lucrează totul în toți. Toate darurile date diferiților membri ai aceleiași comunități trebuie să slujească spre edificarea trupului lui Cristos. Trebuia deci să fie exclusă orice invidie sau egoism ori superioritate cu privință la ele. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 18, 18-22; 19, 1-2. 13-15. **Ap.** 1 Cor. 12, 12-26.

Mt. 18, 18-22.[6]
Mt. 19, 1-2. 13-15.[7]

*

1 Cor. 12, 12-31. Principiul unității este exemplificat de Pavel prin asemănare cu trupul: „*Căci după cum trupul este unul, dar are multe mădulare, și după cum toate mădularele trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup, tot așa este și Cristos. Noi toți într-adevăr am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie iudei, fie greci, fie robi, fie slobozi; și toți am fost adăpați de un singur Duh*" (1 Cor. 12, 12-13). În versetele 14-27, Pavel dezvoltă principiul unității trupului în diversitatea membrelor sale. Membrele nu sunt egale între ele nici ca mărime, nici ca funcționalitate, nici ca importanță, dar sunt interdependente. Orice competiție este exclusă. Unitatea exclude uniformitatea. Și cum acest lucru este evident în trupul fiecăruia dintre noi, tot așa trebuie să fie și în Biserică. Nici unul din membrii Bisericii nu este mai puțin important decât celălalt, ci toți își împlinesc menirea când lucrează unul pentru celălalt, fiecare după cum i-a fost dat. Dacă un mădular suferă, suferă tot corpul. Dacă fiecare își împlinește misiunea, toți se bucură împreună: „*Voi sunteți trupul lui Cristos și fiecare în parte mădularele lui*" (1 Cor. 12, 27). Pavel enumeră acum din nou unele daruri. El le socotește pe unele mai deosebite, având în vedere zidirea întregului trup. Pe acestea le subliniază: „*mai întâi apostolii, al doilea prorocii, al treilea învățătorii*" (cf. 1 Cor. 12, 28/a). Apostolii întemeiază Biserica locală, prorocii o pun în acord cu legitatea divină, învățătorii o fac să crească. Această subliniere a fost probabil necesară pentru a evidenția ordinea importanței, deoarece corintenii apreciau mai mult darurile spectaculoase, ca de pildă vorbirea în limbi. Darurile spirituale erau împărțite membrilor Bisericii astfel încât nici un dar să nu fie acordat tuturor membrilor. Cheia unității lucrării însă consta în ceva ce este cel mai important: „*Umblați dar după darurile cele mai bune. Și vă voi arăta o cale nespus mai bună*" (1 Cor. 12, 31). Ea este dragostea, de care Pavel se va ocupa în cele ce urmează. **[2011]**

6 Comentariu Mt. 18, 23-35 la **pg. 225-226**

7 Comentariu Mc. 10, 11-16 la **pg. 402.**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 20, 1-16. **Ap.** 1 Cor. 13, 4-14, 5.

Mt. 20, 1-16. Să recunoaștem că această pericopă nu prea e pe gustul nostru. Simţul comun spune că fiecare trebuie plătit pentru cât a muncit. Să încercăm totuși să pătrundem tâlcul mai adânc al acestei parabole.

„*Fiindcă Împărăţia cerurilor s-a asemănat unui gospodar, care a ieșit dis de dimineaţă, să-și tocmească lucrători la vie. S-a învoit cu lucrătorii cu câte un dinar pe zi și i-a trimis în vie*" (Mt. 20, 1-2). A ieșit dis de dimineaţă și a găsit acolo pe cei care veniseră dis de dimineaţă. Un dinar pe zi era în mod obișnuit în timpul acela plata unui muncitor cu ziua. După aceea a ieșit și la ora a treia și iarăși la miezul zilei (ora a șasea). A mai ieșit și la ora a 11-a, adică puţin înainte de a se însera, a găsit acolo niște muncitori și i-a întrebat: „*De ce staţi aici toată ziua fără lucru? Ei i-au răspuns: Pentru că nu ne-a luat nimeni. Duceţi-vă și voi în via mea și veţi primi ce va fi cu dreptul*" (Mt. 20, 6-7). Gospodarul deci a ieșit dis de dimineaţă și apoi la toate orele zilei până aproape de seară. Ne punem firesc întrebarea: afară de cei pe care i-a găsit acolo la prima oră, ceilalţi ce făceau? În logica parabolei, ori erau nenăscuţi (înţeleasă parabola în context istoric), ori, dacă înţelegem totul în cursul unei zile de muncă, unii au mai lenevit prin casă, ori au avut treburi mai bune de făcut. Poate că unii dintre aceștilucrători au fost dezamăgiţi de propriile proiecte și când nu mai era nici o perspectivă s-au dus să se angajeze „cu ziua". Parabola nu este atât de simplu de interpretat pe cât pare. Desigur, la sfârșit, cei care au lucrat toată ziua și au primit tot atât de mult cât cei care au lucrat doar un ceas s-au simţit cel puţin dezamăgiţi. Totuși, ei au primit salariu (atât cu cât au fost tocmiţi). Generozitatea lui Dumnezeu depășește însă calculul contabilicesc. Nu putem să nu ne aducem aminte de cuvintele rugăciunii: „Tu, care pe cel drept iubești și pe cei păcătoși miluiești". Totul este drept, pentru că „*mulţi sunt chemaţi, dar puţini sunt aleși*" (Mt.20, 16/b). **[2010]**

*

1 Cor. 13, 1-13. Acest pasaj din 1 Corinteni este cunoscut de toţi ca „Imnul dragostei". Unii au crezut că a fost scris de Pavel separat și inserat aici, dar este puţin probabil, deoarece problemele menţionate se potrivesc perfect situaţiei Bisericii din Corint. Oricum ar sta lucrurile, acest Imn rămâne poate cea mai minunată digresiune poetică din toate scrisorile lui Pavel și poate din toată poezia umanităţii. Acest pasaj se constituie din trei părţi distincte. În prima parte, Pavel descrie preeminenţa dragostei faţă de toate celelalte daruri ale Duhului: „*Chiar dacă aș vorbi în* (toate) *limbile omenești și îngerești sau aș avea toate darurile, n-aș avea dragoste, sunt o aramă sunătoare și un chimval zăngănitor*" (cf. 1 Cor. 13, 1-3). Lumea de atunci și mai ales corintenii apreciau foarte mult elocinţa, vorbirea aleasă. Poate de aceea și erau mai atrași de „darul limbilor". Pavel le atrage atenţia că vorbirea strălucită, dacă nu este haina dragostei, în sine nu este nimic. Ba, mai mult, nici darul credinţei, al prorociei sau al sacrificiului de sine, daruri mai mari decât cel al limbilor, nu sunt nimic fără dragoste. În următoarea secţiune, Pavel definește și explică dragostea. Dragostea este descrisă de Pavel prin paisprezece caracteristici, jumătate pozitive, jumătate negative: „*Dragostea este îndelung răbdătoare, plină de bunătate: dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se umflă de mândrie...*" (cf. 1Cor. 13, 4-7).

În fine, în cea de-a treia secţiune, Pavel trage concluzia: „*Dragostea nu va pieri niciodată. Prorocirile se vor împlini; limbile vor înceta; cunoștinţa va avea un sfârșit*" (v. 8). Totul este în evoluţie, la fel ca omul care se maturizează treptat. Cunoașterea noastră este parţială. Ea este ca o privire în oglindă a realităţii (Corintul era faimos pentru fabricarea oglinzilor!). Când va veni ce este desăvârșit, voi cunoaște deplin, așa cum sunt și eu cunoscut de Dumnezeu. În locul credinţei, voi vedea în ce am crezut. Voi obţine în ce am sperat, dar dragostea aici și în veșnicie nu va înceta. Ea este calea și ea este puntea care ne duce de aici în veșnicie, în Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 20, 17-28. **Ap.** 1 Cor. 14, 6-19.

Mt. 20, 17-28. Isus vestește a treia oară patima, moartea și învierea Sa. În timp ce se „suiau" la Ierusalim, Isus spune ucenicilor săi: „*Iată că ne suim la Ierusalim și Fiul omului va fi dat în mâinile marilor preoți și ale cărturarilor. Ei îl vor osândi la moarte și-L vor da în mâinile neamurilor, ca să-L batjocorească, să-L bată și să-L răstignească; dar a treia zi va învia*" (Mt. 20, 18-19). Acesta este programul prevăzut de Tatăl, de care Isus era conștient și pe l-a descoperit și ucenicilor săi. Pentru oricine trăia cu adevărat realitatea, trebuia să fie clar la ce trebuiau cu toții să se aștepte. Afectivitatea umană învinge însă: „*Atunci mama fiilor lui Zebedeu s-a apropiat de Isus împreună cu fiii ei, și I s-a închinat, făcându-i o cerere ca cei doi să primească posturi privilegiate în Împărăție*" (cf. Mt. 20, 20-21). O dublă eroare. Omenește vorbind, nimeni n-ar condamna cererea unei mame ca fiii ei să fie privilegiați. Favorizarea apropiaților se numește nepotism. A existat și va exista întotdeauna în lumea dominată de păcat. Nu cei mai buni, indiferent cine ar fi ei, ci cei apropiați sunt cei mai potriviți, din motive „genetice". Răspunsul lui Isus este adevărat: „*Puteți voi să beți paharul pe care am să-l beau Eu și să vă botezați cu botezul cu care mă voi boteza Eu?*" (Mt. 20, 22). Ignoranța ucenicilor și pretențiile afective ale mamei lor duc la un răspuns pripit și deci greșit: „*Da, vom putea*". Au cerut un lucru nelalocul lui. Tatăl a hotărât însă altfel. Când Isus va fi înălțat (pe cruce) cei care vor sta la stânga și la dreapta Lui vor fi doi tâlhari (teroriști, luptători contra sistemului politic opresiv al romanilor). Funcțiile în Împărăția cerurilor se obțin însă altfel decât în lume. Paharul suferințelor îl vor bea, dar locurile sunt ale celor cărora le-au fost destinate din veci de Tatăl. În cadrul Împărăției nu este ca în lume: „*Oricare va va vrea să fie mai mare între voi să fie slujitorul tuturor, și oricare va voi să fie cel dintâi, să vă fie rob*" (Mt. 20, 26-27). **[2010]**

*

1 Cor. 14, 1-19. Oricât ar fi de sublim Imnul dragostei din capitolul 13 al Epistolei, el este o digresiune. Pavel leagă începutul capitolului 14 de sfârșitul capitolului 12: „*Umblați dar după darurile cele mai bune* (12, 31). *Urmăriți dragostea. Umblați și după darurile duhovnicești, dar mai ales să prorociți*" (1 Cor. 14, 1). „*Urmăriți dragostea*", adică faceți din dragoste principiul fundamental al vieții creștine, dar umblați, adică doriți cu înfocare, și celelalte daruri, mai ales cel al prorociei. Să precizăm înainte de toate conținutul a două expresii: „darul limbilor" și „prorocia". Darul limbilor era socotit cel mai prețios de corinteni, deoarece era spectaculos. A vorbi în limbi necunoscute (omenești sau îngerești) însemna a te ruga prin cuvinte tainice. Era o formă superioară de rugăciune. Creștinul lăuda sau mulțumea lui Dumnezeu, prin cuvinte neînțelese câteodată chiar de el însuși. Era o legătură tainică, în spirit, între credincios și Dumnezeu. Rugându-se în acest fel în comunitate nimeni nu-l putea înțelege pe cel ce se ruga, deși legătura dintre el și Dumnezeu era sublimă. Corintenii, venind dintr-un mediu păgân, puteau ușor asimila acest tip de comunicare cu cel folosit de profetesele păgâne (Pitia de ex.), falsificând astfel darul Duhului. Prorocia de care vorbea Pavel nu se referea la prezicerea viitorului, ci la propovăduirea Cuvântului. Ea nu era doar o predică pregătită și studiată dinainte, ci era inspirată de Duhul Sfânt. Ea se făcea cu cuvinte inteligibile pentru ascultători, astfel încât mesajul putea fi înțeles de oricine. Nu oricine poseda acest dar, ci doar cei care l-au primit. Darurile Duhului Sfânt nu sunt același lucru cu roadele Duhului, care sunt rezultatul trăirii în Duhul sfânt (Gal. 5, 22-23; Ef. 5, 9). Pavel explică pe larg apoi, dând diferite exemple, de ce a proroci, deși mai puțin spectaculos decât vorbirea în limbi, este totuși superior celei din urmă. Prorocia zidește Biserica, pe când vorbirea în limbi zidește doar pe cel ce o are. Unii au primit un alt dar, acela de a putea traduce mesajul mistic în limbajul comun. Pavel nu disprețuiește nici un dar, și-i îndeamnă pe credincioși să le dorească și să le ceară, dar în vederea zidirii Bisericii; propovăduirea (prorocia) (rugăciunea cu mintea) este superioară vorbitului în limbi (rugăciunea cu spiritul), pentru că ea este destinată zidirii sufletești a Bisericii. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 12-14. 17-20. **Ap.** 1 Cor. 14, 26-40.

Mt. 21, 12-14, 17-20. Două evenimente aparent deosebite ne sunt prezentate în această pericopă: izgonirea comercianţilor din Templu şi uscarea **imediată** a smochinului la blestemul lui Isus.

„Comerţul" din curtea Templului era absolut necesar. Pelerinii veneau la Templu de pretutindeni cu diferiţi bani, pe care trebuiau să-i schimbe ca să cumpere animalele de jertfă. De ce dar Isus răstoarnă mesele schimbătorilor de valută? Simplu! Pentru că această acţiune, necesară în fapt, a luat locul esenţialului. Comerţul a înlocuit închinarea, nu doar a sprijinit-o. Așa se întâmplă și azi. Vrem să construim, de pildă, un locaș de închinare sau o instituție de binefacere și nu avem fonduri. Atunci ne punem pe căutat „sponsori" sau surse de finanțare și după un timp uităm de fapt de ce avem nevoie de acești bani. Mijloacele tind să înlocuiască scopul. Isus nu face altceva decât să restabilească normalitatea unei situaţii „anapoda" (cu picioarele în sus), răsturnând mesele schimbătorilor de valută. Și azi ni se pare comerțul ceva nu doar necesar, ci esențial. Ei bine, necesară este închinarea, rugăciunea, apoi vin toate celelalte.

Întâmplarea cu smochinul este foarte greu de interpretat pentru mulţi. Dacă nu era timpul smochinelor, și aceasta se presupune că Isus o știa, de ce a blestemat smochinul, când acesta respecta doar ritmurile anotimpului său? Mulţi exegeţi au căutat rezolvarea situaţiei în tot felul de explicaţii naturale. Cu toate acestea Isus preferă să dea o învățătură simbolică, printr-o acțiune concretă. Smochinul, adică poporul evreu, ar fi trebuit să aducă rod la venirea lui Isus. Ar fi avut timp destul pentru aceasta, dacă respecta voința lui Dumnezeu și nu ritmurile firești ale lumii. A preferat însă acordul cu lumea și nu cu Dumnezeu. Ar fi fost o minune ca smochinul să aducă rod în afara timpului obișnuit. Totuși, Dumnezeu i-a pretins această minune. Dacă nu, a fost blestemat și a devenit astfel neroditor pe veci. **[2010]**

*

1 Cor. 14, 26-40. Așa cum a făcut în întreaga Epistolă, Pavel se adresează corintenilor cu cuvântul „*fraţilor*", referindu-se la credincioșii de ambele sexe. Probabil că femeile, prin natura lor, sunt mai înclinate spre „vorbirea în limbi", spre experienţele mistice mai mult simţite cu inima decât gândite cu mintea, dar „*duhurile prorocilor sunt supuse prorocilor*" (cf. 1 Io. 4, 1). Adică orice dar și orice prorocie trebuie supuse controlului minții. Femeile, în baza libertății pe care o dă credința în Cristos, doreau să etaleze public aceste daruri, pe care Duhul le dă fără deosebire, fie bărbaţilor, fie femeilor. De aceea Pavel este nevoit să facă ordine. Cele spuse de el cu privire la faptul că „*femeile să tacă în adunări, căci lor nu le este îngăduit să ia cuvântul în ele, ci să fie supuse, cum spune Legea. Dacă voiesc să capete învățătură asupra unui lucru, să întrebe pe bărbații lor acasă; căci este rușine pentru o femeie să vorbească în Biserică*" (1 Cor. 14, 34-35). Acest text poate fi socotit azi o discriminare între bărbaţi și femei. Totuși, el trebuie interpretat în contextul general al doctrinei lui Pavel, în care ordinea și disciplina care trebuie să domnească în Biserică nu sunt simple măsuri disciplinare luate doar din raţiuni umane și nevoi organizatorice, ci ele se bazează pe Cuvântul lui Dumnezeu (cf. 1 Cor. 11, 3-15 și 1 Tim. 2, 11-15). Ca în orice societate evoluată apare iar și iar falsa problemă a „emancipării" femeii. În faţa lui Dumnezeu, bărbatul și femeia sunt fiinţe egale, dar complementare. Prioritatea nu înseamnă superioritate, ci este menită să aducă ordine, acolo unde păcatul a creat dezordinea. Nu era deci un motiv de laudă atitudinea corintenilor, care afișau libertatea împotriva dragostei: „*Ce? De la voi a pornit Cuvântul lui Dumnezeu? Sau numai până la voi a ajuns el?"* (1 Cor. 14, 36). Și Pavel încheie cu concluzia: „*Astfel dar, fraţilor, râvniţi după prorocire, fără să împiedicaţi vorbirea în limbi. Dar toate să se facă în chip cuviincios și cu rânduială*" (1 Cor. 14, 39-40). O bună lecţie care ne sună și nouă, celor de azi. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 15, 32-39. **Ap.** Rom. 14, 6-9.

Mt. 15, 32-39. Această pericopă ne prezintă a doua înmulţire a pâinilor şi a peştilor. Este pomenită doar de Matei şi Marcu, ambii insistând asupra faptului că această minune a avut loc nu doar o dată, ci de două ori, deşi se pare că ucenicii au cam uitat de semnificaţia ei (cf. Mt, 16, 9 şi Mc. 8, 19-20).

Văzând poporul adunat să asculte Cuvântul lui Dumnezeu, Isus S-a adresat ucenicilor săi, spunând: „*Mi-este milă de gloata aceasta; căci de trei zile aşteaptă lângă Mine şi n-au ce mânca. Nu vreau să le dau drumul flămânzi, ca nu cumva să leşine pe drum de foame*" (Mt. 15, 32). Desigur că această îndelungă şedere lângă Isus nu se datora exclusiv dorinţei de a asculta Cuvântul lui Dumnezeu. Era de asemenea prezentă şi dorinţa de a se vindeca, dar Isus este atent la toate aspectele şi greutăţile vieţii noastre cotidiene.

De data aceasta ucenicii aveau şapte pâini şi câţiva peştişori. La fel ca data trecută, Isus a rostit rugăciunea de binecuvântare şi a dat ucenicilor pâinea şi peştii ca să le împartă poporului aşezat în aşteptare.

În Biblie mai avem exemple de înmulţire miraculoasă a hranei. Ilie, refugiat în casa văduvei din Sarepta Sidonului, după ce a înviat pe fiul acesteia, a făcut ca făina şi uleiul, care le rămăseseră acestora în timpul foametei din timpul regelui Ahab, să nu se termine în tot timpul cât a durat foametea (cf. 1 Regi 17, 9-17). Nu doar hrana necesară pentru ţinerea lor în viaţă, dar şi învierea fiului văduvei, adică viaţa însăşi le-au fost dăruite celei care a oferit aproape nimicul, tot ce aveau, lui Dumnezeu, hrănindu-l întâi pe profet, pe trimisul Lui. Apoi şi Elisei, ucenicul lui Ilie, face acelaşi lucru pentru cei 100 de însoţitori ai săi (cf. 2 Regi 4, 42-44). Semnificaţia tuturor acestor minuni este mai mult decât evidentă. Dumnezeu are grijă nu doar de anumite aspecte ale vieţii noastre, ci de toate, şi ne conduce pas cu pas, prin pâinea euharistică la Viaţa veşnică. **[2010]**

*

Ro. 14, 1-9. Secţiunea din Romani 14, 1-15, 13 se ocupă de modul în care un creştin trebuie să se comporte cu un confrate al său din comunitate, în chestiuni de importanţă secundară. Aceste îndemnuri sunt foarte importante, deoarece de multe ori problemele secundare devin în ochii unora de o nemeritată importanţă capitală, care riscă apoi să destrame unitatea de credinţă. Unul ca acesta este numit de Pavel: „slab (imatur) în credinţă". El îi are în vedere pe creştinii proveniţi dintre evrei, care nu mâncau decât „cuşer", adică refuzau carnea de porc, sau socoteau Sabatul mai presus de restul zilelor săptămânii, cu toate că Euharistia, centrul şi inima cultului creştin se celebra de către toţi Duminica.

Pavel postulează trei principii pe care ar trebui să le avem în vedere la reglementarea comportamentului nostru faţă de un frate pentru a ne păstra pacea interioară şi unitatea Comunităţii:

1). „***Primiţi bine pe cel slab în credinţă*** *şi nu vă apucaţi la vorbă asupra părerilor îndoielnice*" (Rom. 14, 1). Creştinii pot avea o minunată şi deplină comuniune unii cu alţii, fără să fie total de acord în privinţa unor chestiuni neesenţiale.

2). Trebuie apoi să existe un grad **reciproc** de îngăduinţă. Creştinul matur în credinţă, devenit deci liber în conştiinţă, să **nu-l dispreţuiască** pe cel slab, iar acesta la rândul lui să **nu-l judece** pe celălalt. Şi pe unul şi pe celălalt Dumnezeu l-a primit în familia Sa ca membru deplin al Comunităţii.

3). Fiecare credincios este un **slujitor** al Domnului, singurul care are stăpânire asupra tuturor. Concluzia celor trei principii o sintetizează Pavel în ultimele trei versete ale acestei secţiuni: „*Nici unul din noi nu trăieşte pentru sine şi nu moare pentru sine... pentru că fie că trăim, fie că murim, noi suntem ai Domnului, căci pentru aceasta a murit şi a înviat Cristos, ca să aibă stăpânire şi peste cei vii şi peste cei morţi*" (cf. Rom. 14, 7-9). A-l primi şi a-l îngădui pe un frate, pentru că toţi slujim Domnului. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Rusalii.
Duminica umblării pe apă a lui Isus.

Lectură biblică: Ev. Mt. 14, 22-34. **Ap.** 1 Cor. 3, 9-17.

Mt. 14, 22-34. Înmulţirea pâinilor și Învierea Domnului sunt singurele minuni pe care le menţionează toţi evangheliștii. Deși diferite, ele au în realitate un numitor comun.

După înmulţirea pâinilor, Isus dă drumul mulţimilor, obligă pe ucenici să se suie într-o corabie și să treacă pe malul celălalt. Cuvântul „obligă" ne sugerează faptul că ucenicii nu prea voiau să se despartă de Cristos. Isus, după obiceiul său, se retrage singur pe un munte ca să se roage. Cuvântul „munte", desigur, nu trebuie luat în sens literal, ci poate mai degrabă simbolic, așa cum este întreaga întâmplare. În altă parte, Isus îndeamnă pe cei ce vor fi supuși marii încercări a sfârșitului timpurilor să facă la fel: „*...atunci cei ce vor fi în Iudea să fugă în munţi*" (Mt. 24, 16).

Ucenicii au vâslit preţ de mai multe stadii (cam 4, 5-5, 5 km), iar pe mare s-a iscat o furtună, încât, specifică doar Matei, valurile învăluiau barca. Era evident un mare pericol, și Isus nu era prezent. Ne putem imagina ușor starea de spirit a ucenicilor. Au luptat cu natura dezlănţuită, singuri, o noapte întreagă. Către dimineaţă, Isus a venit la ei umblând pe ape. Sensul verbului în greceşte poate sugera că venea plimbându-se, adică liniștit, calm, de parcă împrejurările exterioare nici n-ar fi existat. Este în mod simbolic prezentată întreaga istorie a Bisericii: în barcă, e drept, noaptea, fără Isus, fizic prezent, în mijlocul unei lumi ostile. Către sfârșitul istoriei, adică spre dimineaţă, Isus vine la ei, umblând pe ape. Parcă nu le venea să creadă. S-au înfricoșat crezând că este doar o nălucă și de frică au ţipat. Isus le-a spus trei cuvinte esenţiale. Lor atunci și tuturor celor ce cred în El, oameni din toate timpurile: „***Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!"*** (Mt. 14, 27). În centrul mesajului se află afirmarea divinităţii lui Isus: Eu sunt. Și pentru a ne lecui frica, pentru ca să nu ne temem, trebuie să îndrăznim. Aceasta caracterizează comportamentul creștinului din toate timpurile: credinţa în Isus, chiar dacă nu este vizibil cu simţurile, care ne dă prin îndrăznire, și nu pasivitate, vindecarea de frică.

Petru a dorit să verifice acest lucru și L-a rugat pe Isus: „*Doamne, a zis el, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe ape*" (v. 28). Nu se poate face nimic fără intervenţia expresă a lui Dumnezeu. „*Vino! i-a spus Isus. Petru s-a coborât din corabie și a început să umble pe ape ca să meargă la Isus. Dar când a văzut că vântul era puternic și fiindcă a început să se afunde, a strigat: Doamne, scapă-mă!"* (Mt. 14, 29-30). Isus l-a scăpat, dar l-a mustrat pentru puţina lui credinţă. În toată Biblia nu citim decât despre doi oameni care au umblat pe apă: Isus și Petru. Petru s-a încrezut în Isus și, câtă vreme privirea lui era aţintită asupra Lui, totul a mers bine, dar când s-a uitat la pericolul din jur a fost copleșit. Credinţa lui s-a dovedit a fi incompletă. Credinţa nu este deci o realitate în sine, un fapt sau o caracteristică psihologică, ci mântuitoare este doar credinţa în Isus. Acest lucru Petru a trebuit să-l înveţe, și prin experienţa lui și noi. Prin credinţă am fost și noi mântuiţi, scoși din apele învolburate ale lumii. Această întâmplare este în mod evident un simbol al botezului.

În *Evanghelia după Ioan* se spune că ucenicii se îndreptau cu corabia spre Capernaum, unde Isus avea să rostească în Sinagogă discursul despre euharistie: Isus, Pâinea vieţii. Când ucenicii, spune Ioan, L-au zărit pe Isus umblând pe mare, venind către ei, când S-a apropiat au vrut să-L ia în corabie: „*Și corabia a sosit îndată la locul spre care mergeau*" (Io. 6, 21). Mi se pare un amănunt important acesta, deoarece ne clarifică un aspect al vieţii cu Cristos. Isus nu trebuie să intre în barcă pentru ca să participe la greutăţile noastre existenţiale, ci le rezolvă. Și încă repede. De ce oare învăţăm atât de greu lecţia lui Isus? El spune: aveţi credinţă în Dumnezeu și aveţi credinţă și în Mine. Poate pentru că ni se pare atât de banal acest lucru? Poate pentru că nu suntem destul de smeriţi să primim un lucru atât de mare în mod gratuit? Oricum ar fi, să avem încredere că Isus își va conduce barca la destinaţie, în ciuda tuturor primejdiilor prin care navighează. **[2010]**

Mt. 14, 22-34. Minunea umblării pe apă este consemnată de toţi evangheliștii cu excepţia lui Luca. După ce a săvârșit minunea înmulţirii pâinilor, Isus i-a obligat pe ucenici să se urce în corabie și să treacă

înaintea Lui de partea cealaltă. După ce a dat drumul noroadelor, El s-a retras singur, pe un munte din apropiere ca să se roage. Era un timp de reculegere. Ucenicii puteau să mediteze asupra celor întâmplate, iar Isus, ca de obicei, când era obosit și copleșit de evenimente se retrage în singurătatea rugăciunii, doar El împreună cu Tatăl, pentru a-Și reface forţele. În acest timp, pe mare se iscase o furtună, iar viaţa ucenicilor era în pericol. Fără Isus, oriunde ne-am afla, timpurile ne sunt potrivnice. Dar Isus se ruga pentru ei. Spre dimineaţă, când lucrurile păreau să nu se mai liniștească, Isus vine la cei se aflau în barcă, umblând pe apă, aproximativ 4-5 km. Când L-au văzut ucenicii s-au speriat, dar Isus i-a liniștit: „*Îndrăzniţi, Eu sunt, nu vă temeţi!*" (Mt. 14, 27). Petru a vrut să se convingă și I-a adresat lui Isus o rugăminte îndrăzneaţă: „*Dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe ape. Vino! i-a spus Isus, iar Petru îndată s-a aruncat în apă și umblând ca pe uscat a venit la Isus*" (cf. Mt. 14, 28-29). În toată Scriptura sunt menţionaţi doar doi oameni care au umblat pe apă: Isus și Petru. Petru a avut încredere în Isus, nu i-a fost teamă să se încreadă în El și a îndrăznit. Totul ar fi mers bine, dacă Petru nu s-ar fi uitat împrejur și nu s-ar fi înspăimântat de mărimea valurilor. Așa se întâmplă și cu noi. Câtă vreme privim ţintă la Isus, totul este în ordine. Când ne uităm la mulţimea și mărimea pericolelor care ne înconjoară, credinţa noastră scade și suntem gata să ne afundăm. Ca și pe Petru, Isus ne mustră pentru necredinţa noastră, dar nu ne părăsește. Ne întinde mâna, ne întoarce în siguranţă, în barca Bisericii și ne duce la limanul mântuirii. **[2011]**

*

1 Cor. 3, 9-17. Pavel folosește pentru Biserică trei asemănări. Până în acest punct, a comparat Biserica lui Cristos cu un ogor: Pavel a sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu face să crească. Acum se referă la Biserica lui Cristos ca la o clădire. Mai târziu o va compara cu un organism viu. Trecerea dintre ogor și construcţie o propune acum Pavel prin cuvintele: „*Căci noi suntem împreună lucrători cu Dumnezeu. Voi sunteţi ogorul lui Dumnezeu,* ***clădirea Lui***" (1 Cor. 3, 9), continuând apoi: „*după harul lui Dumnezeu, care mi-a fost dat, eu, ca meșter zidar înţelept, am pus temelia, și altul clădește deasupra. Dar fiecare să ia bine seama cum clădește deasupra. Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea care a fost pusă și care este Isus Cristos*" (1 Cor. 3, 10-11). Este vorba despre ce materiale folosește cineva. Unul zidește cu aur, argint și pietre scumpe, altul folosește lemn, fân sau trestie. Primele trei tipuri de materiale sunt necombustibile, deci materiale durabile, ultimele trei tipuri sunt materiale perisabile. Construcţia va fi încercată prin foc, în ziua Judecăţii. Edificarea cu piatră, aur și argint este mai costisitoare și este mai îndelungată în timp, dar va dura până în veșnicie. Clădirea de lemn, fân și trestie va fi gata mai repede, dar nu va dura, nu va rezista testului focului. Pavel ne prezintă trei tipuri de constructori: 1) Expertul (v. 14), 2) Nechibzuitul (v. 15), și 3) Distrugătorul (v. 17). Lucrarea expertului va rezista probei de foc și el va primi răsplată. Lucrarea nechibzuitului nu va rezista, el își va pierde răsplata, dar nu și mântuirea, pentru că mântuirea este darul lui Dumnezeu și nu depinde de om. Distrugătorul, în schimb, va fi distrus pentru că: „***Nu știţi*** *că voi sunteţi Templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă nimicește cineva Templul lui Dumnezeu pe acela îl va nimici Dumnezeu; căci Templul lui Dumnezeu este sfânt și așa sunteţi voi*" (1 Cor. 3, 16-17). Expresia „nu știţi" apare prima oară aici și va mai fi folosită de zece ori în această Epistolă, de fiecare dată introducând o afirmaţie indiscutabilă.

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 18-22. **Ap.** 1 Cor. 15, 12-19.

Mt. 21, 18-22. Am mai meditat asupra blestemării smochinului. O relatează toţi trei evangheliștii sinoptici. Matei este singurul care ne spune că smochinul s-a uscat **pe dată**. Marcu ne spune că ucenicii au observat aceasta abia a doua zi. Toţi evangheliștii folosesc această întâmplare în legătură cu o lecţie de credinţă pe care ne-o dă Isus. După ce ucenicii plini de uimire se întrebau cum este cu putinţă acest lucru, Isus le spune: „*Adevărat vă spun, că dacă veţi avea credinţă și nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ce s-a făcut smochinului acestuia; ci chiar dacă aţi zice muntelui acestuia: Ridică-te de aici și aruncă-te în mare, se va face. Tot ce veţi cere cu credinţă, prin rugăciune, veţi primi*" (Mt. 21, 21-22).

Așa cum notam și în altă parte, întreaga întâmplare suscită multe semne de întrebare, pentru că ne contrariază. Marcu notează cu precizie că: „*nu era încă vremea smochinelor*" (Mc. 11, 13/b). Și dacă nu era vremea smochinului nu pare nedreaptă blestemarea acestuia? Unii spun că smochinul întâi dă rod, după care înfrunzește. Deci Isus putea spera să găsească rod. Oricum ar fi, Isus folosește această întâmplare atât în sens pedagogic, cât și profetic. Pedagogic, ca să ne dea o lecţie despre puterea credinţei, iar profetic, pentru că o referă, cu mare probabilitate, la soarta poporului Israel. Deși plin de frunze, acest popor nu avea în el roadă. Isus, dezamăgit, a spus cuvinte grele: „*În veac să nu mai mănânce nimeni rod din tine!*" (Mc. 11, 14). Se referea doar la acel smochin sau la poporul Israel? Nu putem ști. Dar lecţia de credinţă oricum putem și trebuie să o asimilăm în totalitate. Isus ne dă în Evanghelia după Marcu câteva precizări preţioase: „*De aceea vă spun, că orice lucru veţi cere, când vă rugaţi, să credeţi că l-aţi și primit, și-l veţi avea, dar înainte de a cere iertaţi orice aveţi împotriva cuiva*" (Mc. 11, 24-26). **[2010]**

*

1 Cor. 15, 12-28. Credinţa în învierea trupului pentru „filosofii" încreștinaţi din Corint, la fel ca un Mesia răstignit pentru mentalitatea unui evreu, erau lucruri greu de acceptat. De aceea poate unii dintre credincioșii din Corint au fost ispitiţi să interpreteze faptul învierii într-un mod alegoric. Pavel, referindu-se la această credinţă, le replică în mod categoric: „*Dacă nu este o înviere a morţilor, nici Cristos n-a înviat. Și dacă n-a înviat Cristos, atunci propovăduirea noastră este zadarnică și zadarnică este și credinţa voastră*" (1 Cor. 15, 12-15). În următoarele patru versete Pavel trage toate consecinţele acestui raţionament. În matematică acest mod de argumentare se numește „reducere la absurd". Dacă ar fi adevărat ceea ce credeau corintenii, iată consecinţele: dacă morţii nu înviază, n-a înviat nici Cristos, credinţa în învierea lui Cristos este o iluzie, iar noi suntem încă în păcatele noastre și chiar cei adormiţi în această credinţă sunt pierduţi, și conclude: „*Dacă numai pentru viaţa aceasta ne-am pus nădejdea în Cristos, atunci suntem cei mai nenorociţi dintre toţi oamenii*" (1 Cor. 15, 19). Acum Pavel revine la adevărul propovăduirii apostolice: „*Dar acum Cristos a înviat din morţi, pârga celor adormiţi. Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morţilor*" (1 Cor. 15, 20-21). Pavel dezvoltă mai pe larg acest subiect în Rom. 5, 12-21. El precizează că totul va avea loc în mod progresiv, după o anumită rânduială divină: „*Și după cum toţi mor în Adam, tot așa, toţi vor învia în Cristos;* ***dar fiecare la rândul cetei lui****. Cristos este cel dintâi rod; apoi, la venirea Lui, cei ce sunt ai lui Cristos. La urmă, va veni sfârșitul, când El va da Împărăţia în mâna lui Dumnezeu Tatăl, după ce va nimici orice domnie... și în final moartea*" (cf. 1 Cor. 15, 22-26). Cristos cel înviat va supune orice putere adversă: „*Și când toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar și Fiul se va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toţi*" (1 Cor. 15, 28).

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 23-27. **Ap.** 1 Cor. 15, 29-38.

Mt. 21, 23-27. „*Isus învăța în Templu; și pe când învăța norodul, au venit la El marii preoți și bătrânii norodului și L-au întrebat: Cu ce putere faci tu lucrurile acestea?"* (Mt. 21, 23). Isus nu doar că învăța poporul, ci îi învăța în Templu, în centrul spiritual al evreilor. Prin Galilea, pe străzi sau în alte locuri, fiecare poate spune ce vrea. Dar în centrul spiritual al religiei, dacă cineva vorbește, este în mod firesc întrebat de autoritatea care-l îndreptățește să învețe poporul. Isus nu se sustrage examinării, dar le răspunde cu o întrebare. Din nou își leagă misiunea Sa de cea a lui Ioan Botezătorul, pentru că amândouă erau în realitate strâns legate și își aveau originea în Dumnezeu. De aceea, drept răspuns Isus le-a spus: „*Vă voi pune și Eu o întrebare; și dacă-mi veți răspunde la ea, vă voi răspunde și Eu cu ce putere fac aceste lucruri. Botezul lui Ioan de unde venea, din cer sau de la oameni?"* (Mt. 21, 24-25). Ei au început să se sfătuiască și au gândit diplomatic și populist. Dacă afirmau originea divină a botezului, atunci de ce l-au contestat și refuzat, dacă ziceau că de la oameni, le era frică de popor, care l-a recunoscut pe Ioan ca profet. Răspunsul este cel mai simplu și neimplicant, care refuză orice responsabilitate sub masca modestiei: „Nu știm". În această situație și Isus le refuză o clarificare. Este o regulă a comunicării sinceritatea ambelor părți. Isus nu refuză niciodată nici cele mai dificile răspunsuri, uneori deloc pe placul celui care întreabă. De exemplu: „*dacă vrei să fii desăvârșit, du-te vinde tot ce ai și vino de-Mi urmează*" (Mt.). Isus tace în fața întrebărilor prost puse sau perverse. Tace înaintea lui Pilat când acesta L-a întrebat: "Ce este adevărul", pentru că adevărul nu este ceva, ci Cineva! De unde se trage autoritatea Sa, cei care L-au întrebat trebuiau să o știe. Să avem grijă ce și cum întrebăm pe Isus, pentru că El are cu siguranță toate răspunsurile și ni le și dă, dacă-L întrebăm cu inimă curată. **[2010]**

*

1 Cor. 15, 29-38. Versetul 29 al acestui capitol este poate cel mai obscur din toată Biblia. Există zeci, dacă nu sute de încercări de a-l clarifica. Nici una dintre ele nu conferă o explicație pe deplin satisfăcătoare. Una care pare mai plauzibilă ar fi următoarea. În timpul acela în Corint s-ar fi dezlănțuit o prigoană contra creștinilor, până acolo că unii erau omorâți dacă se descoperea că erau botezați. Poate de aceea, Pavel vorbește imediat și de prigonirile și suferințele de care el însuși ar fi avut parte. Unii simpatizanți și aspiranți la botez din Corint, văzând prigoana și temându-se de faptul că numărul creștinilor ar putea scădea, se hotărau să se boteze, ca să îi înlocuiască pe cei morți. Se botezau adică în locul lor, ca numărul creștinilor să nu scadă. Dacă n-ar fi crezut în realitatea învierii morților, un astfel de comportament ar fi fost irațional. Pavel nu se asociază cu acest fel de gândire folosind persoana a treia: „*Dacă nu înviază morții nicidecum, de ce se mai botează* ***ei*** *pentru cei morți?"* (v. 29/b), dar folosește această practică a corintenilor, bună sau greșită, spre a argumenta și susține învierea morților. Acum Pavel vorbește despre propriul lui comportament: „*Și de ce suntem noi în primejdie în orice clipă?"* (v. 30). Pe unde a trecut și a propovăduit, Pavel și-a făcut mulți dușmani și a fost în primejdie de moarte aproape continuu: „*Atât este de adevărat lucrul acesta, fraților, cât este de adevărat că am cu ce mă lăuda cu voi în Cristos, Domnul nostru*" (v. 31). Dacă Pavel n-ar fi crezut cu tărie în învierea morților, ar fi putut evita cu ușurință aceste neplăceri: „*Dacă nu înviază morții, atunci să mâncăm și să bem, căci mâine vom muri*" (v. 32). Creștinii din Corint se dovedeau poate prea toleranți cu unii învățători mincinoși care dezvoltau învățături ciudate și ilogice cu privire la înviere, de aceea Pavel le atrage atenția: „*Tovărășiile rele strică obiceiurile bune*". Trebuia procedat poate așa cum a arătat Pavel în capitolul 5: „*Veniți-vă în fire, cum se cuvine, și nu păcătuiți! Căci între voi sunt unii, care nu cunosc pe Dumnezeu: spre rușinea voastră o spun*" (1 Cor. 15, 34). **[2011]**

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 28-32. **Ap.** 1 Cor. 16, 5-12.

Mt. 21, 28-32. Parabola celor doi fii pe care tatăl îi trimite în vie să lucreze este prezentată doar de Matei și vine în continuarea episodului meditat ieri. Trimișii marilor preoți și bătrânii se eschivează de a da un răspuns lui Isus cu privire la natura botezului lui Ioan, de aceea nici Isus nu le răspunde în legătură cu natura puterii lui. În schimb, le spune această parabolă. Cel dintâi, la început, nu vrea să meargă la lucrul pe care-l cerea tatăl său. Mai apoi însă se răzgândește și se duce totuși. Cel de-al doilea fiu se arată prompt spre împlinirea voinței tatălui său, dar nu o împlinește. Întrebarea lui Isus este: Care dintre cei doi a împlinit voința tatălui? I-au răspuns: cel dintâi, care deși la început a ezitat, mai apoi s-a conformat. Isus i-a aprobat și le-a tâlcuit sensul parabolei: „*adevărat vă spun că vameșii și curvele merg înaintea voastră în Împărăția lui Dumnezeu. Fiindcă Ioan a venit la voi în calea neprihănirii, și voi nu l-ați crezut, dar vameșii și curvele l-au crezut: și măcar că ați văzut lucrul acesta, nu v-ați căit în urmă ca să-l credeți*" (Mt. 21, 31-32). Isus pare să nu-i excludă pe reprezentanții puterii religioase cu totul din Împărăția lui Dumnezeu, dar specifică o prioritate a celor care au crezut mesajului divin proclamat de Ioan, oricât de păcătoși ar fi fost și poate chiar ezitanți, ca cel dintâi fiu din parabolă.

Este foarte important faptul că Isus leagă misiunea Sa, cel puțin în partea de predicare, de misiunea lui Ioan. În definitiv, mesajele lor sunt identice: „Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie". Cu alte cuvinte, pentru a putea crede în vestea cea bună a speranței mântuirii noastre trebuie să ne schimbăm mentalitatea. Această schimbare a mentalității va avea ca urmare o schimbare a comportamentului nostru. Nu este de ajuns să ne declarăm bunele intenții ca cel de-al doilea fiu, ci trebuie să ne comportăm în conformitate cu voința lui Dumnezeu, chiar dacă la început am și ezita puțin. Bunele intenții se văd în fapte, nu în vorbe. **[2010]**

*

1 Cor. 16, 1-12. În acest ultim capitol al *Epistolei 1-a către Corinteni*, Pavel se ocupă de strângerea ajutoarelor. Grija față de nevoile altora este o problemă capitală în viața creștinilor. Poate nici unul din scriitorii NT nu acordă o asemenea atenție dăruirii. Deoarece această acțiune este foarte sensibilă, Pavel o abordează cu maximă atenție și rezolvă toate problemele, atât cele practice, cât și cele spirituale. Pavel nu vorbește niciodată de „zeciuială" ca în VT. Dăruirea trebuie să fie sistematică. Dacă fiecare aduce cât poate din mult-puținul pe care-l are, în fiecare duminică, ajutoarele nu vor fi împovărătoare. Creștinii trebuie să dăruiască cu bucurie și nu constrânși în vreun fel, atât cât a hotărât fiecare, după putința lui (cf. 2 Cor. 9, 5). Este o manevră psihologică foarte utilă din toate punctele de vedere, atât material, cât și spiritual. Pavel, apoi, nu dorește să ceară bani el însuși, ca să nu planeze nici o suspiciune asupra curăției intențiilor sale.

Recitind acest pasaj, m-am gândit și la costurile cu editarea și răspândirea acestui *Îndrumător*. Un exemplar acoperă o perioadă de aproximativ două luni. Dacă în fiecare duminică cei interesați pun deoparte **un leu**, lucrurile merg automat. Trebuie să remarc faptul că foarte mulți sunt deosebit de generoși, lucru pentru care Îi mulțumesc lui Dumnezeu și fraților. În felul acesta, *Îndrumătorul* poate ajunge și la cei pentru care și atâta este împovărător și deci „*ne purtăm unii altora sarcinile și în felul acesta împlinim legea lui Cristos*".

În continuare, Pavel le face cunoscut corintenilor planurile sale și se ocupă în detaliu și personal de toate lucrurile. Nici un amănunt nu este nesemnificativ. Prin ordine, disciplină și raționalitate, putem să ne trăim cu bucurie și dragoste viața noastră comunitară și intercomunitară. În felul acesta, facem ca lucrarea lui Dumnezeu în noi să propășească în dragoste și bună înțelegere, spre folosul nostru spiritual și, prin noi, al celorlalți. Comuniunea de dragoste, în felul acesta, nu va mai fi o vorbă goală, ci o realitate.

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 42-46. **Ap.** 2 Cor. 1, 1-7.

Mt. 21, 42-46. Aceste cuvinte Isus le-a spus tot delegaţiei care L-a întrebat despre natura autorităţii Sale. După parabola celor doi fii le-a spus parabola lucrătorilor viei, care au molestat și chiar ucis pe trimișii stăpânului viei, în speranţa că vor moșteni ei totul. După răspunsul corect dat de cei cărora le era adresată parabola, Isus, dându-le un citat din Psalm, compară de data aceasta Împărăţia cerurilor nu cu o vie care trebuie lucrată și care trebuie să rodească, ci cu o construcţie: „*Piatra pe care au lepădat-o zidarii a ajuns să fie pusă în capul unghiului; Domnul a făcut lucrul acesta și este minunat în ochii noștri*" (Ps. 118, 22). Piatra din capul unghiului sau piatra unghiulară este aceea care încheie un arc de boltă și preia toate forţele, făcând astfel posibilă existenţa acelei bolţi. Dar Isus nu se rezumă strict la cuvintele psalmului, ci extinde mult comparaţia: „*Cine va cădea* – spune El – *peste piatra aceasta, va fi zdrobit de ea; iar pe acela peste care va cădea îl va spulbera*" (Mt. 21, 44). Cu alte cuvinte, piatra este și la temelia clădirii și la vârful ei în același timp. Isus de multe ori s-a comparat cu piatra de temelie a Bisericii Sale. De asemenea, S-a identificat cu cei mai mici dintre ucenicii Săi, până acolo că a făcut dependentă soarta oamenilor de comportamentul pe care aceștia îl vor avea faţă de ucenici. Dacă cineva, orbit de obiceiurile lumii în care sunt socotiţi mai cu vază oamenii cu avere sau funcţii, va neglija pe unul din acești micuţi, cum îi numește Isus, va avea surpriza să se vadă spulberat sau distrus. În ochii lui Dumnezeu contează altceva decât ce are valoare în ochii oamenilor și dacă nu vom schimba optica riscăm să ne vedem înlăturaţi din joc. Lucrătorii viei au crezut că o absenţă mai îndelungată a stăpânului îi îndreptăţește să spere la a-l înlocui. Să nu uităm că în materie de proprietate nu suntem decât administratorii a ceea ce ne-a încredinţat Dumnezeu și nu stăpânii bunurilor. Dacă uităm aceasta am putea greși socotelile. **[2010]**

*

2 Cor. 1, 1-7. Aflat în Macedonia, gata să pornească la Corint în a treia sa vizită, Pavel și-a pregătit venirea prin trimiterea acestei scrisori. Pavel își începe scrisoarea prin numirea destinatarilor și salutul adresat lor: „*Pavel, **apostol al lui Cristos, prin voia lui Dumnezeu,** și fratele Timotei, către Biserica din Corint și către toţi sfinţii care sunt în toată Ahaia*" (2 Cor. 1-2). Pavel, chiar de la început, subliniază calitatea sa de apostol în faţa celor care i-o contestau. Deși prezentarea sa ca apostol nu este neobișnuită, aici sublinierea acestei calităţi este miezul însuși al epistolei. Unul din colegii de lucrare, iubit în mod deosebit de Pavel, a fost Timotei. El mai este menţionat în versetele introductive și în alte epistole (Fp. Col. 1 și 2 Tes. Filimon). Cu toată fidelitatea și zelul său în lucrare, Pavel l-a considerat **fratele** lui, și nu apostol. Pavel își începe epistola printr-o laudă la adresa lui Dumnezeu: „*Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeul oricărei mângâieri*" (2 Cor. 1, 3). Necazul și mângâierea sunt pomenite împreună, pentru că atunci când Dumnezeu permite o încercare, odată cu ea ne dă și o mângâiere pentru ca să o putem purta. Veștile pe care Tit le-a adus lui Pavel despre situaţia comunităţii din Corint erau amestecate. Vestea bună era că au disciplinat pe fratele care trăia în neorânduială. Vestea mai puţin bună era că cei din Corint nu s-au ţinut de promisiunea de a trimite ajutoare fraţilor din Iudea, iar vestea rea era că în Biserica din Corint învăţătorii mincinoși făceau ravagii. Dumnezeu ne mângâie însă, pentru ca și noi la rândul nostru să putem mângâia pe cei aflaţi în strâmtorare: „*Căci după cum avem parte din belșug de suferinţele lui Cristos, tot așa prin Cristos avem parte din belșug și de mângâiere*" (2 Cor. 1, 5). Cristos, aflat în glorie, nu poate suferi; dar suferă în Trupul său care este Biserica: „*Mă bucur acum în suferinţele mele pentru voi; și în trupul meu, împlinesc ce lipsește suferinţelor lui Cristos, pentru Trupul lui care este Biserica*" (Col. 1, 24). Aceasta este viaţa noastră în Cristos. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 22, 23-33. **Ap.** 2 Cor. 1, 12-20.

Mt. 22, 23-33. Saducheii reprezintă aristocraţia sacerdotală. Ei respingeau tradiţia orală respectată de farisei şi nu acceptau decât litera Torei, adică a Legii lui Moise cuprinsă în primele 5 cărţi ale Bibliei. Ei respingeau credinţa în învierea trupurilor, pe care fariseii o acceptau. De aceea, venind ei la Isus, vor să-l ironizeze cu privire la înviere şi-i dau un exemplu, bazat pe Deuteronom 25, 5-10, în legătură cu regula ce trebuie urmată în cazul în care moare soţul unei femei, pentru ca să nu se stingă acea familie. În exemplul saducheilor, nici unul dintre cei şapte fraţi, care au luat-o în căsătorie pe rând pe văduvă, nu a avut copii, iar ei voiau să ştie a cui va fi femeia după înviere? Ironia era bine ticluită, dar avea un defect de gândire fundamental şi major. Isus remarcă chiar de la început: „*Vă rătăciţi! Pentru că nu cunoaşteţi nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu*" (Mt. 22, 29). Verdictul acesta al lui Isus merită o atenţie deosebită. Exemplul pe care ei l-au ticluit se bazează pe Scriptură. Cum atunci nu cunoşteau Scripturile, când ei nu acceptau decât ceea ce era scris? Nu este de ajuns să citeşti Scripturile pentru ca să te hrăneşti cu ele. Cele două componente ale înţelegerii Cuvântului lui Dumnezeu cuprins în Biblie sunt citirea ei şi recunoaşterea puterii lui Dumnezeu. Puterea lui Dumnezeu este Duhul Sfânt. El este autorul adevărat al Scripturilor, şi fără lumina Lui nu vom putea înţelege niciodată nimic şi ne vom rătăci. Acesta este avertismentul lui Isus. Orice apropiere de textul sacru, la temelia căreia nu se găseşte o inimă curată, cu o dorinţă sinceră de a înţelege sensul exact şi apoi de a-l pune în practică, este greşită. Biblia nu poate fi „studiată" ca o carte oarecare. Ea este fără nici o exagerare ceva viu, cu care te relaţionezi aproape ca şi cu o persoană: cu Duhul Sfânt. Numai având această putere vom putea să descifrăm de fiecare dată sensul corect al celor spuse şi vom vedea cum se înfiripă imediat acel minunat dialog cu Dumnezeu. **[2010]**

*

2 Cor. 1, 12-22. Unul dintre motivele pentru care Pavel a scris corintenilor această scrisoare este să răspundă anumitor dubii şi neîncrederi ale lor cu privire la comportamentul său şi mai ales la autenticitatea apostoliei sale. Apărarea lui Pavel ocupă primele 7 capitole ale Epistolei. Cine a aruncat sămânţa neîncrederii nu se spune precis, dar devine destul de clar spre sfârşit (2 Cor. 11, 4-13). Aceştia sunt numiţi de Pavel „apostoli mincinoşi" şi foarte probabil erau iudei. Aceştia au tulburat foarte mult viaţa paşnică a comunităţii din Corint, aruncând sămânţa neîncrederii, poate din gelozie. Pavel îşi începe apărarea astfel: „*Lauda noastră este mărturia, pe care ne-o dă cugetul nostru, că ne-am purtat în lume, şi mai ales faţă de voi, cu o sfinţenie şi curăţie de inimă date de Dumnezeu, bizuindu-ne nu pe o înţelepciune lumească, ci pe harul lui Dumnezeu*" (2 Cor. 1, 12). Pavel le promisese corintenilor că-i va vizita mai des, dar evenimentele l-au constrâns să-şi modifice planurile. Corintenii au văzut în aceasta un comportament uşuratic. Pavel este obligat să le explice că nu ataşamentul cu orice preţ la un plan făcut de om are prioritate, ci ceea ce hotărăşte Dumnezeu. Pavel le spune că el nu este oscilant nici în mesajul său, nici nu vorbea cu două înţelesuri (şi **da** şi **nu**). Sursa stabilităţii lui Pavel în lucrarea sa era Dumnezeu însuşi, în care nu era decât **Da**, astfel ca oricine să poată spune **Amin**, adică: „aşa să fie": „*Şi Cel ce ne întăreşte împreună cu voi în Cristos, şi care* ***ne-a uns****, este Dumnezeu.* ***El ne-a şi pecetluit*** *şi* ***ne-a dat arvuna Duhului***" (2 Cor. 1, 21-22). Ungerea este o revărsare a Duhului Sfânt asupra credinciosului, care aminteşte de ungerea preoţilor şi a regilor în VT. Pecetluirea are loc în momentul în care credinciosul crede. Pecetluirea scrisorilor în vremea NT era marca autenticităţii celui ce scria. Duhul Sfânt prezent în inima credinciosului este arvuna care garantează lucrurile ce vor urma. Arvuna este prima rată, care-l obliga pe cumpărător să achite restul datoriei. Duhul Sfânt prezent în inima credinciosului este siguranţa mântuirii acordată prin har. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 17, 24-18, 4**. Ap.** Rom. 15, 30-33.

Mt. 17, 24-18, 4. Episodul din pericopa de astăzi este specific pentru Matei și se petrece la Capernaum, orașul lui Petru. Cei care strângeau darea pentru Templu au venit la Petru întrebându-l: „*Învăţătorul vostru nu plăteşte darea? Ba da, a zis Petru*" (Mt. 17, 24). Fiecare evreu care a împlinit 21 de ani era obligat să plătească o dare pentru întreţinerea cultului divin în Templu, care valora 2 drahme (didrahma). Când Petru intră în casă, Isus, înainte ca Petru să-i spună ceva, i-a zis: „*Ce crezi, Simone, Împăraţii pământului de la cine iau dări sau biruri? De la fiii lor sau de la străini? Petru i-a răspuns: de la străini. Isus conclude: deci fiii sunt scutiţi*" (Mt. 17, 25-26).

Acest discurs al lui Isus și poziţia Sa faţă de impozit în general este extremă libertate. Problema impozitelor a suscitat întotdeauna și peste tot vii discuţii. Pe de o parte, impozitul este necesar pentru crearea unui fond care apoi să fie utilizat în beneficiul unei comunităţi. Evident că posibilitatea abuzului este întotdeauna prezentă. Persoana care adună impozitele nu ne este simpatică, iar impozitul ca atare nu este perceput doar ca o pierdere financiară, dar are și conotaţia de a ne aduce aminte că nu suntem liberi. Desigur că s-ar putea mult filosofa pe marginea acestei teme cu numeroase conotaţii. Isus rezolvă o problemă foarte complexă de comportament social. Pe de o parte, afirmă libertatea persoanei, pe de altă parte faptul de a nu uza de această libertate și de a-i scandaliza astfel pe ceilalţi. În lucrurile indiferente și neesenţiale mă străduiesc să mă adaptez comportamentului comun. Dacă însă mi s-ar cere lucruri contrare conștiinţei mele, nu doar că refuz prestaţia, dar chiar am obligaţia să refuz, cu orice consecinţe.

Rezolvarea plătirii birului are în întâmplarea evanghelică un final din care nu lipsește umorul. Ne gândim câteodată dacă nu ne-am putea plăti și noi impozitele pescuind un pește minunat în gura căruia să găsim banii!? **[2010]**

*

Rom. 15, 30-33. Pavel își încheie expunerea planurilor sale de viitor, adresându-se credincioșilor romani printr-un îndemn care este în același timp și o cerere: „*Vă îndemn dar, fraţilor, pentru Domnul nostru Isus Cristos, și pentru dragostea Duhului, să vă luptaţi împreună cu mine în rugăciunile voastre către Dumnezeu pentru mine*" (Rom. 15, 30). Spre deosebire de mulţi creștini lâncezi, de azi și din totdeauna, care percep credinţa și rugăciunea mai mult (sau exclusiv) în dimensiunea lor emoţională și sentimentală, pentru Pavel și rugăciunea și credinţa sunt o luptă: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa*" (2 Tim. 4, 7). Deși nevăzută pentru ochii celor din afară, atât credinţa, cât și rugăciunea sunt o luptă. Și ca orice luptă raţională este îndreptată contra unor obstacole ce ne stau în cale la realizarea scopului nostru. Pavel și-a pus toată încrederea în Dumnezeu și a cerut sprijin pentru rugăciunile sale în legătură cu patru lucruri. Notez aici că rugăciunea ca luptă nu este doar de ordin general, ci după ce ne-am asigurat că ceea ce cerem este după voinţa lui Dumnezeu, intenţia trebuie foarte clar formulată. Nu pentru că Dumnezeu n-ar ști ce dorim, ci noi trebuie să știm cu precizie ce cerem, pentru că numai astfel ne putem mobiliza toate forţele sufletului și ale trupului în vederea realizării scopului propus. Cele patru cereri ale lui Pavel sunt: 1) Să fie izbăvit de răzvrătiţii din Iudeea. 2) Ca sfinţii din Iudeea să primească cu bunăvoinţă darurile aduse. De multe ori se cere mai multă smerenie ca să accepţi un dar, decât generozitate în a-l oferi. 3) Ca să-i dăruiască Domnul posibilitatea de a ajunge la Roma și 4) Ca vizita la Roma să fie un prilej de înviorare atât pentru el, cât și pentru romani. Pavel încheie cu o urare. După ce L-a numit pe Dumnezeu, ***Dumnezeul răbdării și al mângâierii*** (15, 5), ***Dumnezeul nădejdii*** (15, 13), acum îl numește: „***Dumnezeul păcii*** *să fie cu voi toţi! Amin*" (Rom. 15, 33). Dumnezeu este tot de ce avem nevoie, acum și în toată veșnicia, iar rugăciunea este legătura noastră cu El. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Rusalii.
Duminica vindecării unui lunatic. Începutul Postului Sfintei Marii.

Lectură biblică: Ev. Mt. 17, 14-23. **Ap.** 1 Cor. 4, 9-16.

Datorită căldurii din perioada lunii august și a epidemiilor care se produceau datorită acesteia, locuitorii Constantinopolului au luat obiceiul de a scoate relicva Sf. Cruci, care se păstra în camera trezoreriei, și a o purta în mod procesional pe străzile orașului, pentru a-l apăra de necazul bolilor, timp de 14 zile, până la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului. Aici își are originea și Postul Sfintei Marii, care nu era în legătură cu sărbătoarea Maicii Domnului, ci cu scoaterea și procesiunea cu Sf. Cruce. Postul era deci legat de Sf. Cruce, nu de Adormirea Maicii Domnului, dar corespundea calendaristic acestei perioade. În amintirea acestui eveniment, se celebrează și astăzi în Bisericile de Rit bizantin Scoaterea Sf. Cruci și înconjurarea în mod procesional a bisericii.

Mt. 17, 14-23. Pericopa acestei duminici se referă la episodul vindecării copilului lunatic. Această vindecare a avut loc imediat după Transfigurarea Domnului. Isus se afla pe munte în compania celor trei ucenici ai Săi: Petru, Ioan și Iacob. Ceilalţi ucenici rămăseseră la poalele muntelui. Un tată al cărui copil era „lunatic" a venit la aceștі ucenici și i-a rugat să-i vindece copilul. Putem vedea din acest episod că încrederea în puterea vindecătoare a lui Isus se extindea în mentalul popular și asupra ucenicilor Săi. În Evangheliile după Marcu și Luca episodul este mai amplu comentat. Matei, ca de obicei, este mai concis și se rezumă la esenţial. Ne vom păstra deci și noi la cadrele puse de Matei.

Episodul are trei componente. Isus este iritat de obstinaţia cu care oamenii erau interesaţi doar de problemele concrete, care-i vizau direct. Transfigurarea era de fapt o pregătire a celor mai apropiaţi ucenici, care au fost predestinaţi să asiste la momentele cele mai grele și mai marcate de suferinţa umană a lui Isus, din grădina Getsemani. Atunci când îl vor vedea pe Isus în maxima mizerie umană, să-și aducă aminte că L-au văzut și în strălucirea luminii divine. După un astfel de eveniment spiritual măreţ, Isus este constrâns să revină la mizerabilele și cotidienele suferinţe umane. E de înţeles reacţia Lui: „*O, neam necredincios și pornit la rău. Până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi?*" (Mt. 17, 17). Totuși, Isus nu rezistă și-l vindecă pe copil. Întregul episod, mai ales în amănuntele pe care ni le conferă Marcu și Luca, se joacă în jurul necredinţei. Nici ucenicii nu sunt scutiţi. Aceștia au venit la Isus și L-au întrebat, e adevărat, mai la o parte: „*Noi de ce n-am putut să scoatem demonul? Din pricina necredinţei voastre*", le-a răspuns iritat Isus (v. 19-20). Adevărata învăţătură însă pe care trebuie să o tragem din această întâmplare este că chiar dacă Isus ne-a dat putere peste demoni și peste toate relele lumii, fără El nu putem face nimic. Vă dau Duhul Sfânt, zice Isus, și astfel **EU** sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor. Nu am fost investiţi cu o putere, cu o acreditare, cu o „diplomă" cu care de acum încolo să ne descurcăm singuri, ci putem toate doar dacă rămânem uniţi cu Isus. Credinţa este esenţială, dar această credinţă se obţine doar prin rugăciune. Textul adaugă „și post". Originalul nu conţine această expresie, dar știm că postul este o „cârjă" a rugăciunii. Probabil că încă din acele timpuri, rugăciunea și postul formau o sintagmă monolitică.

Pericopa se termină cu vestirea suferinţelor și morţii lui Isus. În definitiv, acest lucru a constituit, după Luca, fondul dialogului purtat de Isus cu Moise și Ilie, pe muntele Transfigurării. Acesta a fost și motivul și pedagogia adoptată de Isus pentru a-i pregăti pe cei trei martori ai suferinţelor Sale în agonia din grădina Getsemani. Aceasta este de fapt și învăţătura pe care ne-o dă Isus: nu putem face nimic, dacă ne despărţim de el, fie chiar și temporar, dar nici nu putem sta cu El permanent dacă nu acceptăm ocara cu care oamenii i-au fost, și din păcate, Îi sunt încă „recunoscători" pentru binele infinit pe care ni l-a dăruit: contemplarea divinităţii Sale în lumina necreată, pregustată în Transfigurare. **[2010]**

Mt. 17, 14-23. Minunea vindecării copilului lunatic este relatată de toţi cei trei evangheliști sinoptici și plasată după Transfigurare. În timp ce Isus s-a retras cu cei trei ucenici ai Săi din cercul mai intim: Petru, Ioan și Iacob, pentru a se transfigura în prezenţa lor, la poalele muntelui, un tată a adus la ucenicii rămași jos pe fiul său care, după toate aparenţele, suferea de epilepsie. Desigur că acest tată L-a căutat pe Isus, dar

a avut încredere și în ucenicii Lui. Aceștia însă nu l-au putut vindeca. Se adunase și mult norod, poate tot în speranţa unei vindecări. Paralela din Marcu ne dă și de data aceasta cele mai multe amănunte. Oricum, esenţa relatării din toţi cei trei evangheliști se referă la relaţia dintre credinţă și miracol. Isus l-a vindecat pe copil imediat, în ciuda credinţei slabe a tatălui acestuia, care îi relatează lui Isus, la cererea Acestuia, istoria bolii copilului, adăugând: „*Dar **dacă** poţi face ceva, fie-Ţi milă de noi și ajută-ne. Isus a răspuns: Tu zici: „Dacă poţi!?”. Toate lucrurile sunt cu putinţă celui ce crede. Îndată tatăl copilului a strigat: Cred, Doamne! Ajută necredinţei mele!”* (cf. Mc. 9, 22-24). În particular, ucenicii L-au întrebat pe Isus de ce ei n-au putut să-l vindece. Răspunsul e simplu: „*Din pricina puţinei voastre credinţe*”. De ce le spune Isus aceasta? În fiecare dintre noi există o minimă credinţă, cât un bob de muștar, care, oricât de mică ar fi, poate crește mare, dacă este cultivată prin rugăciunea întărită prin post. Apoi, totul este cu putinţă celui ce crede în Isus. Fără El, ucenicii n-au putut face nimic, dar împreună cu El totul devine posibil.

Isus se folosește de această ocazie ca să le vestească ucenicilor patimile, moartea și învierea Sa: „*Fiul omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor. Ei îl vor omorî, dar a treia zi va învia. Ucenicii s-au întristat foarte mult*” (Mt. 17, 22-23). S-au întristat pentru că nu au „citit” mesajul decât până la „Îl vor omorî”. Dar El a și Înviat și este stăpânul nu doar al vieţii ci și al morţii. **[2011]**

*

1 Cor. 4, 8-17. În secţiunea aceasta, Pavel își continuă învăţătura despre smerenie. Smerenia creștină nu este cum cred mulţi o înjosire. Un om smerit nu se crede pur și simplu în mod fals mai rău sau mai incapabil decât ceilalţi, chiar când darurile lui sunt evidente atât lui, cât și altora. Un om smerit se măsoară pe sine nu faţă de ceilalţi, ci faţă de standardele pe care le cere de la el Dumnezeu. Isus Cristos este pentru toţi exemplul absolut de comportament smerit, așa cum Îl descrie Pavel în Fp. 2, 5-11: „*Cristos, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*” (Fp. 2, 6-7). Smerenia și suferinţa premerg slava. Nu se poate ajunge la slavă decât pe drumul smereniei. Corintenii mai aveau mult de studiat la lecţia aceasta. Ei credeau că sunt deja ajunși la biruinţă, fără suferinţă și încercări. În continuare, Pavel le pune însă sub ochi situaţia lor jalnică în care se găseau din cauza iubirii de sine și a îngâmfării. În versetele 8-13, Pavel le zugrăvește condiţia apostolului de atunci și din toate timpurile până azi. Ironia lui mușcătoare nu era menită să-i înjosească ci, din dragoste pentru ei, dorea să-i trezească și să-i pună pe drumul cel bun: „*O, iată-vă sătui! Iată-vă ajunși bogaţi! Iată-vă împărăţind fără noi! Și măcar de aţi împărăţi cu adevărat ca să putem împărăţi și noi împreună cu voi!... Până în ziua de azi (noi apostolii) am ajuns ca gunoiul lumii acesteia, ca lepădătura tuturor. Nu vă scriu aceste lucruri ca să vă fac de rușine; ci ca să vă sfătuiesc ca pe niște copii preaiubiţi ai mei*” (cf. 1 Cor. 4, 8-14).

Lui Pavel îi stătea pe inimă soarta fiecărei comunităţi și a fiecărui creștin. Cei din Corint s-au lăsat purtaţi de valul lumii. Din considerente umane, Comunitatea lor era divizată, dar ei nu vedeau în aceasta un lucru rău. Credeau poate că trăiesc unitatea în diversitate, amăgindu-se după modelul lumii. Se credeau înţelepţi, dar erau nebuni. Aveau cu alte cuvinte o imagine falsă și triumfalistă despre sine. Pentru a se redresa, Pavel îi invită să calce pe urmele lui atât în scris, prin Epistola aceasta, cât și prin învăţătura dată prin viu grai de Timotei, fiul spiritual preaiubit al lui Pavel, care să le aducă aminte de felul în care învăţa Pavel pe toţi și pretutindeni (cf. 1 Cor. 4, 17), **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mt. 23, 13-22. **Ap.** 2 Cor. 2, 3-15.

Mt. 23, 13-22. Întreg capitolul 23 al *Evangheliei după Matei* se ocupă de rolul pe care fariseii îl joacă în calitatea lor de învăţători ai poporului. Isus nu contestă calitatea lor de îndrumători, dar denunţă discrepanţa dintre învăţătură şi faptă: „*Cărturarii şi fariseii şed pe scaunul lui Moise. Deci toate lucrurile pe care vă spun ei să le păziţi, păziţi-le şi faceţi-le; dar după faptele lor să nu faceţi. Căci ei zic, dar nu fac*" (Mt. 23, 2-3). Cuvântul lui Dumnezeu trebuie nu doar proclamat, ci şi trăit, altfel nu-şi dezvoltă efectele Sale benefice, nici în cei care-l invocă şi învaţă, nici în cei cărora le este adresat. În versetele care urmează, Isus rostește, cu privire la învăţători, farisei şi cărturari, de 8 ori cuvintele: **Vai de voi**. În şase dintre aceste situaţii îi numește pe învăţătorii poporului: **făţarnici**, adică persoane în care este o discrepanţă între vorbă şi faptă, deci între realitatea vieţii lor şi imaginea pe care ar dori aceştia să o prezinte celor care-i ascultă. În primele trei nenorociri, Isus vorbește despre efectele învăţăturii asupra altora, în celelalte a vorbit despre faptele şi caracterul conducătorilor. Aceste 8 „vai de voi" ale lui Isus adresate conducătorilor contrastează în mod clar şi evident cu cele 9 „ferice de voi" din *Predica de pe munte* adresate celor care-L ascultă pe El. În *Evanghelia după Luca* fericirile şi nenorocirile sunt rostite în acelaşi discurs, dar succesiv (cf. Lc. 6, 20-26).

Primul dintre aceste „vai-uri" cuprinde în mod sintetic, pe toate celelalte: „*Vai de voi cărturari şi farisei făţarnici! Pentru că voi închideţi oamenilor Împărăţia cerurilor: nici voi nu intraţi în ea şi nici pe cei ce vor să intre, nu-i lăsaţi să intre*" (Mt. 23, 13).

La al 4-lea „vai", Isus vorbește despre jurământul pe care cineva îl face pe Templu sau pe altar, scoţând clar în evidenţă că nu aurul şi jertfa în sine sunt preţioase, ci Templul şi altarul care le sfinţesc sunt cele esenţiale. Este o caracteristică a tuturor fruntaşilor religioşi făţarnici din VT şi din NT, care apreciază mai mult aurul şi darurile, decât locul consacrat lui Dumnezeu, care le sfinţește. De luat aminte! **[2010]**

*

2 Cor. 2, 5-13. În pasajul acesta este vorba de iertarea unui membru al Bisericii din Corint. Primul gând ne duce la cel ce trăia în incest (cf. 1 Cor. 5, 1-5). La o analiză mai atentă, însă, reiese că cel despre care se vorbește în pasajul acesta este altcineva. Într-adevăr, Pavel spune: „*Dacă a fost cineva o pricină de întristare, **nu m-a întristat numai pe mine**, ci pe voi toţi; cel puţin în parte ca să nu spun prea mult*" (2 Cor. 2, 5). Fără a putea şti cu precizie care au fost faptele acestui om, putem deduce cu destulă siguranţă, din întreg contextul acestei epistole, că era unul din contestatarii lui Pavel. Se pare că membrii Comunităţii din Corint, în timpul vizitei „cu întristare", nu făceau legătura dintre contestarea autorităţii lui Pavel şi propria lor bunăstare spirituală aparentă. De aceea, Pavel se simte dator să le atragă atenţia asupra acestei neglijenţe în a judeca lucrurile, dar o face cu multă modestie. Un exemplu excelent de felul în care trebuie să se rezolve o criză comunitară dintre conducători şi conduşi. Reacţia corintenilor a fost promptă şi severă. Pavel îi îndeamnă acum să-l ierte şi să-l mângâie, deoarece omul pare că s-a pocăit. Să-l ierte şi să-l mângâie pentru ca omul să nu fie doborât de întristare. Lecţia primită a fost de ajuns: „*Dar pe cine iertaţi voi, îl iert şi eu. Într-adevăr, ce am iertat eu, – dacă am ceva de iertat – am iertat pentru voi, în faţa lui Cristos, ca să nu lăsăm pe Satana să aibă un câştig de la noi; căci nu suntem în neştiinţă faţă de planurile lui*" (2 Cor. 2, 10-11). Preocuparea lui Pavel pentru a rezolva acest conflict era deosebit de mare. Totul trebuia însă rezolvat în spiritul dragostei, pentru ca planurile Satanei să fie dejucate. Incidentul pare să fi fost destul de important pentru ca Pavel să-şi schimbe planurile cu privire la vizita în Corint. În locul ei, Pavel a ales să trimită această scrisoare prin Tit şi pare că astfel şi-a atins scopul. Dar Pavel nu a ştiut acest lucru până când l-a întâlnit pe Tit în Macedonia. Aşteptarea nu a fost uşoară pentru Pavel, aşa cum reiese din 2 Cor. 12-16. Răbdarea şi încrederea, izvorâte din dragoste, duc întotdeauna la biruinţă. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mt. 23, 23-28. **Ap.** 2 Cor. 2, 14-3, 3.

Mt. 23, 23-28. În pericopa de azi se consemnează judecăţile lui Isus asupra conducătorilor poporului de la al 5-lea la al 7-lea "vai". Al 5-lea "vai" se referă la raportul dintre respectarea cu stricteţe a prevederilor exterioare ale Legii și trecerea cu vederea a celor mai importante, adică a celor interioare. Este raportul dintre litera și spiritul Legii. Este de asemenea o piedică în viaţa religioasă, și nu numai. Este un aspect comun al oricărei trăiri sociale reglementate de o lege, religioasă ori civilă. Prea marea atenţie acordată unor lucruri minore în detrimentul celor esenţiale este în orice vieţuire socială păguboasă. Zeciuiala care trebuia dată Templului din orice produs este fără îndoială utilă, dar nu este lucrul esenţial: „dreptatea, mila și credincioșia (fidelitatea) sunt scopul, zeciuiala era doar mijlocul de exprimare. Isus îi acuză de fapt că acest mod de comportament duce la o împlinire doar parţială a Legii. Soluţia dată de Isus nu era să neglijeze detaliile, ci să aibă în vedere mereu esenţialul: „*pe acestea trebuia să le faceţi* ***și pe acelea să nu le lăsaţi nefăcute****"* (Mt. 23, 23).

Al 6-lea „vai" se referă la raportul dintre exterior și interior. Conduita exterioară rezultă din atitudinea interioară, și nu invers. Folosind exemplul curăţirilor rituale, Isus vorbește în fond despre faptul că atenţia în viaţa spirituală trebuie aţintită pe interioritatea omului, pe inima sa. Odată ce interiorul este curat, conduita va reflecta fără îndoială acest lucru și la exterior. Și astăzi se întâmplă același lucru. Cei mai mulţi sunt foarte atenţi și azi la „imaginea" lor, adică la felul cum este văzută o persoană de ceilalţi, dar nu vor să modifice interiorul. Este o pură făţărnicie, pe care Isus o denunţă comparând-o în cel de al 7-lea „vai" cu mormintele văruite, adică înfrumuseţate. Dar, oricât ar părea ele de „estetice", interiorul este doar putregai: „*tot așa și voi, pe dinafară vă arătaţi neprihăniţi oamenilor, dar pe dinlăuntru sunteţi plini de fățărnicie și de fărădelege*" (Mt. 23, 28). Omul trebuie să se arate celorlaţi așa cum este, și nu așa cum ar vrea să pară. **[2010]**

*

2 Cor. 2, 14-17. Perioada dintre trimiterea lui Tit cu scrisoarea lui Pavel (2 Cor. 2, 4 și 7, 6-7) și întoarcerea cu veşti despre starea de lucruri din Biserica din Corint a fost neliniștitoare pentru Pavel. Pavel a sperat să se întâlnească cu Tit în Troa, „*unde i se deschisese o ușă*", dar aceste planuri au fost nimicite. Pavel și-a simţit propria neputinţă, a părăsit pentru moment Troa și s-a îndreptat spre Macedonia. Pavel este supus voinţei și planurilor lui Dumnezeu, chiar și atunci când nu le înţelege. Dumnezeu însă poate transforma într-o clipă o înfrângere în biruinţă. Pavel experimentează acest lucru și-L laudă pe Dumnezeu: „*Mulţumiri fie aduse lui Dumnezeu, care ne poartă întotdeauna în carul Lui de biruință în Cristos, și care răspândește prin noi în orice loc mireasma cunoștinţei lui*" (2 Cor. 2, 14). Cuvintele lui Pavel se inspiră dintr-o procesiune romană, o paradă a victoriei oferită generalilor învingători, la care erau obligaţi să participe și prizonierii dușmani. Într-o procesiune de acest fel se ardea tămâie, de aici aluzia lui Pavel la „*mireasma cunoștinţei lui Cristos*". Deși Pavel se socotea înfrânt în acel moment, deci prizonier, Învingătorul, adică Dumnezeu, în loc să-l umilească, îl poartă în carul Său de biruinţă. Este o victorie prin înfrângere, așa cum adesea experimentează mulţi dintre lucrătorii din via Domnului. Pavel constată: „*Într-adevăr, noi suntem înaintea lui Dumnezeu o mireasmă a lui Cristos, printre cei ce sunt pe calea mântuirii și printre cei ce sunt pe calea pierzării. Pentru primii o mireasmă de la viaţă spre viaţă, pentru ceilalţi de la moarte spre moarte*" (cf. 2 Cor. 2, 15-16). În cele ce urmează, Pavel nu scapă prilejul de a atrage din nou atenţia asupra apostolilor mincinoși. Ei nu au dubii, se cred potriviţi lucrării, pe care o fac spre câștigarea unui folos material. Expresia „*strică Cuvântul lui Dumnezeu*" în grecește este echivalentul cuvântului „comerţ". Pavel, deși putea percepe plată pentru o activitate spirituală, renunţă la ea, pentru a dovedi că lucrează cu toată curăţia de inimă, în favoarea răspândirii cuvântului Evangheliei. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 23, 29-39. **Ap.** 2 Cor. 3, 4-11.

Mt. 23, 29-39. De la morminte, în sens figurat, cu care Isus i-a comparat pe cărturari și farisei, se trece la morminte în sensul propriu: „*Voi ziditi mormintele prorocilor pe care părinții voștri i-au ucis, mărturisind astfel că sunteți fiii ucigașilor celor pe care Dumnezeu i-a trimis la voi"* (cf. Mt. 23, 29-32). Calificativele cu care Isus îi caracterizează nu sunt deloc blânde. În acest punct, Isus trece de la conducătorii și învățătorii poporului la poporul însuși. Prigonitorii mesagerilor lui Dumnezeu merită cu adevărat pedeapsa gheenei. Ei au făcut aceste lucruri conștient și deliberat, de aceea au făcut „*ca să vină asupra voastră tot sângele nevinovat, care a fost vărsat pe pământ, de la sângele neprihănitului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Barachia, pe care l-ați omorât între Templu și altar. Adevărat vă spun că toate acestea vor veni peste neamul acesta*" (Mt. 23, 35-36). Istoria a adeverit profeția lui Isus. Abel a fost primul martir menționat în Biblie (Geneza 4, 8), iar Zaharia a fost ultimul martir menționat în ultima carte a Bibliei evreiești, 2 Cronici 24, 20-22. Prin aceasta, Isus confirmă canonul Vechiului Testament.

Acest capitol 23 al *Evangheliei după Matei* se încheie într-un mod dramatic cu o lamentație a lui Isus asupra Ierusalimului: „*Ierusalime, Ierusalime, care omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine! De câte ori am vrut să strâng pe copiii tăi, cum își strânge găina puii sub aripi, și n-ai vrut! Iată, vi se lasă casa pustie; vă spun că de acum încolo nu Mă veți mai vedea până când veți zice: Binecuvântat este Cel ce vine în Numele Domnului*" (Mt. 23, 37-39).

Cele opt „vai de voi" pe care Isus le-a adresat conducătorilor poporului ales, din pricina falsificării vieții religioase la care îndemnau poporul, se răsfrâng asupra poporului însuși și a Cetății sfinte. Dumnezeu n-ar fi dorit acest lucru, de aceea se lamentează pentru Ierusalim și chiar plânge pentru soarta lui (Lc. 19, 41). Iată la ce poate duce respingerea Cuvântului lui Dumnezeu. Să fie pentru noi o lecție și să ne întoarcem cât mai este timp! **[2010]**

*

2 Cor. 3, 1-6. Când Pavel i-a incriminat pe falșii lucrători, le cunoștea tactica și modul lor de operare. Pavel se aștepta ca acești falși lucrători să-l atace și să-i întoarcă vorbele. De aceea, preventiv, le spune corintenilor: „*Începem noi iarăși să ne lăudăm singuri? Sau nu cumva avem nevoie, ca unii, de epistole de laudă, către voi sau de la voi?"* (2 Cor. 3, 1). Unii ar spune că Pavel avea nevoie să se laude singur, pentru că nu-l lăuda nimeni. Este foarte probabil, deoarece stă în natura lucrătorilor interesați să-și evidențieze și să-și laude acțiunile, să-și facă adică propagandă și reclamă, pentru a funcționa „afacerea". Pavel se dezice hotărât de asemenea practici. Oponenții lui aveau scrisori de recomandare. Era o practică frecventă a timpului. Pavel însuși a folosit-o uneori (cf. Rom. 16, 1-2) și era menită a certifica autenticitatea recomandării unei persoane. Dar Pavel recurge acum la altceva: „*Voi sunteți epistola noastră, scrisă în inimile noastre, cunoscută și citită de toți oamenii. Voi sunteți arătați ca fiind epistola lui Cristos, scrisă de noi, ca slujitori ai Lui, nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu; nu pe niște table de piatră, ci pe niște table care sunt inimi de carne*" (2 Cor. 3, 2-3). Aluzia este evidentă. Legea VT a fost scrisă pe piatră, dar Pavel, lucrând prin Duhul lui Dumnezeu, scrie pe inimi de carne. Din faptul că Pavel subliniază acest **Legământ nou**, putem deduce că oponenții lui erau lucrătorii **Vechiului legământ**. Încrederea în autoritatea umană, nu divină a scrisorilor de recomandare înseamnă lipsă de prevedere și este periculoasă: „*Destoinicia noastră vine de la Dumnezeu, care ne-a făcut în stare să fim* ***slujitori ai unui legământ nou****, nu al slovei, ci al Duhului; căci slova omoară, dar Duhul dă viață*" (2 Cor. 3, 5-6). Pavel pune în opoziție strălucirea trecătoare a gloriei lui Dumnezeu de pe fața lui Moise (cf. 2 Cor. 3, 7) cu strălucirea tot mai mare a creștinilor (cf. 2 Cor. 3, 18). Este o opoziție pe care autorul Epistolei către Evrei o dezvoltă în scrierea sa (Evr. 9, 14). Litera ucide, Spiritul dă viață. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 24, 13-18. **Ap.** 2. Cor. 4, 1-12.

Mt. 24, 13-18. Textul nostru de azi face parte din capitolul 24 al *Evangheliei după Matei*, supranumit și Apocalipsa evanghelică. Ucenicii, după ieșirea din Templu, I-au arătat plini de admirație lui Isus clădirea Templului, care fără îndoială sugera o stare de stabilitate interioară și un sentiment de parcă nimic nu va putea schimba lucrurile; Isus a luat cuvântul și le-a zis: „*Vedeți voi toate aceste lucruri? Adevărat vă spun că nu va rămânea piatră peste piatră, care să nu fie dărâmată*" (Mt. 24, 2). Privind o construcție măreață, fiecare dintre noi avem senzația că s-a construit pentru veșnicie. Isus le-a atras atenția ucenicilor, și prin ei și nouă, că aparențele sunt înșelătoare. Profețind dărâmarea Ierusalimului, împlinită cuvânt cu cuvânt în anul 70 d. Cr., Isus se folosește de acest eveniment ca să vestească sfârșitul acestei lumi, semnele care o vor însoți și revenirea Sa în glorie, și încheie capitolul 24 cu un îndemn la veghere. Curiozității firești, să-i zicem, de a ști când se vor întâmpla toate, Isus le răspunde doar printr-o invitație ce ne este făcută și nouă, la priveghere. A ști când, cum, cine etc. vor fi protagoniștii acestui eveniment ne-ar crea o falsă stare de siguranță, care ne-ar lipsi de motorul interior al activității noastre sufletești care este așteptarea vigilentă. Lucrurile se vor petrece repede (v. 16-18). Continuitatea firească a vieții se va întrerupe (v. 19). „*Rugați-vă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici într-o zi de Sabat*" (v. 20), adică atunci când nu se poate (iarna) sau când nu e voie (Sabat). Nu ne îndeamnă să ne rugăm pentru înlăturarea situației, pentru că ea este hotărâtă și prevăzută în planul lui Dumnezeu, dar ne putem ruga pentru ca să fie mai ușoară. Necazul acela va avea un caracter unic în istoria Creației și nimeni n-ar scăpa dacă zilele acelea nu vor fi scurtate de Dumnezeu. Dar din milă și cu privire la cei aleși, zilele se vor scurta (cf. v. 21-22). Isus va veni în mod glorios și vizibil pentru toți, credincioși sau necredincioși. Va fi ca o sclipire a fulgerului. Privirea noastră să fie îndreptată însă nu în jur, ci spre cer (vulturii). Atenție deci! **[2010]**

*

2 Cor. 4, 1-6. Lucrarea *Noului Legământ*, slujba Evangheliei, este plină de slavă datorită biruinței lui Cristos și lucrării Duhului, dar nu este lipsită de greutăți și pericole, de care Pavel a avut parte din belșug, dar nu s-a lăsat înfrânt: „*De aceea, fiindcă avem slujba aceasta, după îndurarea pe care am căpătat-o, noi nu cădem de oboseală*" (2 Cor. 4, 1). Pavel a primit slujba, din îndurarea lui Cristos, deoarece înainte prigonea Biserica, dar această îndurare s-a manifestat în permanență în viața apostolului, și nu doar în momentul convertirii. Chiar și în momentele de descurajare, Pavel nu a renunțat la slujire. Unul din motivele de descurajare era și starea Bisericii din Corint, aflată sub influența învățătorilor mincinoși, și poate a indiferenței cu care era tratată această problemă de către corinteni. Se pare că Pavel trebuie să lupte pentru autoritatea lui și să se apere continuu. El nu strică Cuvântul lui Dumnezeu, nu se folosește de mijloace omenești în propovăduire, adică nu predică pe gustul ascultătorilor, „îndulcind" ici și acolo, ci predică adevărul, fie că acest adevăr este primit, fie că este respins (cf. v. 2): „*Și dacă Evanghelia noastră este acoperită* (adică neînțeleasă), *este acoperită pentru cei ce sunt pe calea pierzării, a căror minte necredincioasă a orbit-o dumnezeul veacului acestuia, ca să nu vadă strălucind lumina Evangheliei slavei lui Cristos, care este chipul lui Dumnezeu*" (2 Cor. 4, 3-4). Pavel este nevoit să le atragă atenția că el lucrează nu pentru sine, ci pentru Isus: „*Noi suntem robii voștri pentru Isus*" (v. 5/b). S-a sugerat, probabil de către opozanți, că strângerea ajutoarelor ar fi în, sau și în, beneficiul lui Pavel și al colaboratorilor lui. Ajutoarele materiale au fost întotdeauna și sunt și azi motiv de suspiciune și neîncredere într-o comunitate. Corupția unor slujitori a dat și dă, din păcate, motive de neîncredere. Dar Pavel lucrează curat: „*Dumnezeu ne-a luminat inimile, pentru ca să facem să strălucească lumina cunoștinței slavei lui Dumnezeu pe fața lui Isus Cristos*" (cf. 2 Cor. 4, 6). Pavel Îl propovăduiește pe Cristos, care este chipul slavei lui Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mt. 24, 27-33.42-51. **Ap.** 2 Cor. 4, 13-18

Mt. 24, 27-33; 42-51.[8]

*

2 Cor. 4, 13-18. Pavel se sprijină în argumentaţia şi apărarea sa nu doar pe evidenţă, ci, înainte de toate, pe cuvintele Scripturii: „*Însă fiindcă avem același duh de credinţă, potrivit cu ceea ce este scris: ‚Am crezut, de aceea am vorbit!' și noi am crezut de aceea vorbim*" (2 Cor. 4, 13). Este un citat din Ps. 115/116. Psalmistul se referea la „sudorile mormântului": „*Mă înfășuraseră legăturile morţii și m-apucaseră sudorile mormântului; eram pradă necazului și durerii, dar Tu mi-ai izbăvit sufletul de la moarte*" (Ps. 115/116, 3 și 8). Pavel n-a mai citat versetul 10 din psalm: „*Aveam dreptate când ziceam: Sunt foarte nenorocit*". Se aștepta probabil ca cititorii lui să înţeleagă că atât în suferinţele enumerate în 2 Cor. 4, 8-12, cât și în întreaga epistolă, el se referă la propriile lui suferinţe. Pavel avea dreptul să vorbească de suferinţele și moartea lui, pentru că-și pusese întreaga nădejde în Domnul: „*Și știm că Cel ce a înviat pe Domnul Isus ne va învia și pe noi împreună cu Isus, și ne va face să ne înfăţișăm împreună cu voi*" (2 Cor. 4, 14). Mântuirea nu este o problemă personală: „scapă cine poate", ci este o problemă colectivă. Nu sunt răspunzător doar de viaţa mea, ci și de a celor cu care trăiesc împreună. Trebuie deci să mă comport într-un fel care-l zidește pe aproapele meu. Dacă suferim împreună cu Cristos și avem parte de crucea Lui, prin învierea Sa, vom avea parte și de viaţa cu El.

Pavel lămurește și mai clar starea lucrurilor și raportul dintre apostol și Comunitatea lui, spunând: „*Căci toate aceste lucruri se petrec în folosul vostru, pentru ca harul mare, căpătat prin mulţi, să facă să sporească mulţumirile spre slava lui Dumnezeu*" (2 Cor. 4, 15). Pavel se simte încurajat în lucrarea lui pentru că „*noi nu ne uităm la lucrurile care se văd, ci la cele care nu se văd; căci lucrurile care se văd sunt trecătoare, pe când cele care nu se văd sunt veșnice*" (2 Cor. 4, 18). Ceea ce vede omul interior luminat de harul Duhului Sfânt îi dă omului o altă perspectivă existenţială și-l umple de curaj și putere în împlinirea misiunii pe care a primit-o de la Dumnezeu. **[2011]**

8 Comentariu Mc. 13, 24-31 **la pg. 439 si 441**

Săptămâna a XI-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 19, 3-12. **Ap.** 1 Cor. 1, 3-9.

Mt. 19, 3-12. În această pericopă, evanghelistul Matei se ocupă de problemele căsătoriei, divorţului şi celibatului. Aici începe a 5-a parte a *Evangheliei după Matei* (19, 1-25, 46). Tematica acestui pasaj se concentrează în 7 versete asupra căsătoriei şi în 3 versete asupra celibatului. Totul începe cu o întrebare: „*Fariseii au venit la Isus şi, ca să-L ispitească, I-au zis: Oare este îngăduit unui bărbat să-şi lase nevasta pentru orice pricină?"* (Mt. 19, 3). Isus le-a răspuns cu un citat din *Geneză* (Gen.1, 27; 5, 2), în care Dumnezeu fundamentează rostul şi rolul căsătoriei, subliniind caracterul ei de unicitate. La aceasta, fariseii se apără tot cu un citat din Scriptură, invocând permisiunea divorţului. Răspunsul lui Isus seamănă cu stilul *Predicii de pe munte*: „*Din pricina împietririi inimii voastre... Dar Eu vă spun..."* (cf. Mt. 19, 8-9). Întregul dialog al lui Isus cu fariseii asupra acestei tematici atât de complicate cum este cea a căsătoriei şi a divorţului, în dispută peste tot, în toate culturile şi în toate timpurile până în zilele noastre, a avut darul să-i încurce şi pe ucenici, care au dorit să rezolve problema radical. I-au zis: „*Dacă astfel stau lucrurile cu bărbatul şi nevasta lui, nu este de folos să se însoare*" (v. 10). Pasajul explicativ care urmează se găseşte tratat doar în Matei. Cei care sunt inapţi de căsătorie se împart în trei grupe. Unii au acest handicap genetic. Pe alţii, oamenii i-au adus în această situaţie şi, în fine, sunt aceia care acceptă în mod voluntar renunţarea la căsătorie în vederea Împărăţiei cerurilor. Cei pe care oamenii i-au handicapat şi i-au făcut infertili nu sunt doar cei operaţi, ci şi cei prost educaţi şi handicapaţi astfel mai mult psihic decât biologic. De ex. băieţi pentru a căror mamă nici o femeie nu este bună şi astfel ei îmbătrânesc cu mama lor pe post de „soţie". Celibatul voluntar se poate realiza doar cu două condiţii. Un scop precis: în vederea Împărăţiei cerurilor şi cu o minte luminată. Nu spune cine **poate să o facă**, ci spune cine **poate să priceapă**. Fără a înţelege pentru ce o faci este chin zadarnic şi tot infertil rămâne cel care vrea doar să imite celibatul. **[2010]**

*

1 Cor. 1, 1-9. După obiceiul vremii, o epistolă adresată cuiva începea cu identificarea celui care o scrie şi a celor cărora le este adresată. Pavel îşi cunoaşte identitatea spirituală, o mărturiseşte şi se prezintă astfel: „*Pavel, chemat să fie apostol al lui Isus Cristos, prin voia lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 1). Îl pomeneşte şi pe fratele Sosten, care era împreună cu El. Scrisoarea este adresată „*către Biserica lui Dumnezeu care este în Corint, **către cei ce au fost sfinţiţi** în Cristos Isus, chemaţi să fie sfinţi **şi către toţi cei ce cheamă în vreun loc** Numele lui Isus Cristos, Domnul nostru*" (1 Cor. 1, 2). În baza obiceiului timpului, o scrisoare apostolică se adresează unui grup precis (în cazul nostru: corintenilor), dar ea se adresează în acelaşi timp şi tuturor celor care vor citi, atunci sau în toate timpurile această Epistolă. Corintul era un oraş în care degradarea morală era în floare. Creştinii din Corint erau departe de a fi creştini spirituali. În multe privinţe aspectul lor era lumesc. Erau credincioşi lumeşti. În salutul său, Pavel trece cu delicateţe peste aspectele negative şi subliniază doar faptul că chemarea la sfinţenie este universală, şi cei din Corint, ca şi toţi ceilalţi chemaţi, făceau parte, prin mila lui Dumnezeu, din aceeaşi comunitate, indiferent de gradul de spiritualizare a fiecăruia: „*Tuturor deci: Har şi pace de la Dumnezeu Tatăl nostru şi de la Domnul Isus Cristos!"* (cf. 1 Cor. 1, 3). În toate scrisorile sale (cu excepţia scrisorii adresate Galatenilor), Pavel mulţumeşte pentru un dar deosebit şi specific dat fiecărei Biserici locale. Deşi corintenii erau departe de idealul creştin, era un motiv de mulţumire şi anume: „*Mulţumesc Dumnezeului meu totdeauna, cu privire la voi, **pentru harul lui Dumnezeu, care v-a fost dat** în Isus Cristos*" (1 Cor. 1, 4). Dacă nu poate mulţumi pentru felul în care au folosit corintenii harul ce le-a fost dat, Pavel mulţumeşte pentru că harul le-a fost totuşi conferit din dragostea lui Dumnezeu: „*Credincios este Dumnezeu, care v-a chemat la părtăşia cu Fiul Său Isus Cristos, Domnul nostru*" (1 Cor. 1, 9). Dumnezeu cheamă. Omul răspunde. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Rusalii. Duminica datornicului nemilostiv

Lectură biblică: Ev. Mt. 18, 23-35. **Ap.** 1 Cor. 9, 2-12.

Mt. 18, 23-35. Această pildă, a robului nemilostiv, vine să încheie o secţiune a capitolului 18 din *Evanghelia după Matei*, care se ocupă de iertarea păcatelor. Este precedată de învăţătura despre treptele iertării (cf. Mt. 18, 15-18), a unei definiţii date de Isus cu privire la cine este Biserica înaintea căreia trebuie adus cel care se încăpăţânează în ţinerea păcatului. În viziunea lui Isus, Biserica nu este caracterizată de număr, ci de constituţie: „*Căci acolo unde doi sau trei vor fi adunaţi pentru numele Meu, sunt şi Eu în mijlocul lor*" (Mt. 18, 20). Auzind această învăţătură şi înţelegând-o, Petru, crezându-se foarte generos, a întrebat pe Isus: „*Doamne, de cât ori să iert pe fratele meu când va păcătui împotriva mea? Până la şapte ori? Isus i-a zis: Eu nu-ţi zic de şapte ori, ci de şaptezeci de ori câte şapte*" (Mt. 18, 21-22), adică ori de câte ori va greşi. Măsura Bisericii sau iertarea aproapelui nu stă în număr, ci în atitudine. Mai departe, Isus explică aceste lucruri printr-o parabolă. Ea ne este redată doar de Matei. Totodată, această parabolă stă la baza celei de a cincea cereri din rugăciunea „Tatăl nostru", cea privitoare la iertare.

Un rege a dorit să facă socotelile cu datornicii săi. Evident, regele din parabolă îl reprezintă pe Dumnezeu. L-a chemat la sine pe unul din datornicii săi care a avut de restituit o sumă uriaşă, apreciabilă astăzi la câteva milioane de dolari. Omul desigur că ori era foarte bogat, ori începuse planuri peste puterea lui, ori era nechibzuit, ori toate acestea la un loc. Cu toată rugămintea lui era de necrezut să-şi poată plăti datoria, cu toate că a cerut doar o păsuire. Se vede treaba că avea un mare conflict între închipuirea şi raţiunea sa. Regele era şi înţelept şi mărinimos. I-a iertat întreaga datorie. Plecând probabil fericit şi mulţumit, acest rob a întâlnit un confrate, şi el rob al aceluiaşi rege, care-i datora 100 de dinari, adică plata a tot atâtea zile de muncă. Plata convenţională în acea vreme pentru o zi de muncă brută (coasă de ex.) era de un dinar pe zi. Deodată, acest rob, din umilul rugător care era în faţa regelui s-a transformat într-un necruţător justiţiar. Uitând de datoria ce i-a fost iertată, pe care oricum nu ar fi putut-o plăti, n-a voit să-l îngăduie nici 100 de zile pe cel care-i datora şi puţin şi plătibil şi l-a trimis în închisoare pe confratele lui de slujbă. Este un fapt comun şi deseori observat în viaţa de zi cu zi acela că lingăii şefului sunt cei mai aspri stăpâni cu cei din subordine. Ei folosesc deci o dublă măsură în comportamentul lor. Cei care au asistat la scenă s-au umplut de amărăciune şi au relatat totul stăpânului. Acesta l-a chemat pe rob şi i-a zis: „*Rob viclean! Eu ţi-am iertat toată datoria pentru că m-ai rugat. Oare nu se cădea să ai şi tu milă de tovarăşul tău, cum am avut şi eu milă de tine? Şi stăpânul s-a mâniat şi l-a dat pe mâna chinuitorilor, până va plăti tot ce datora*" (Mt. 18, 32-34). Isus explică sensul parabolei, pentru ca să nu existe nici un dubiu la ce se referă spunând: „*Tot aşa vă va face şi Tatăl Meu cel ceresc, dacă fiecare din voi nu va ierta din toată inima pe fratele său*" (Mt. 18, 35).

Pe Dumnezeu nu-l putem vedea cu ochii trupului. De aceea, El ne apare în chip vizibil prin fratele nostru. Cum ne comportăm cu semenul nostru, aşa ne comportăm faţă de Dumnezeu. Ce posibilitate simplă de control al comportamentului ne oferă Dumnezeu! Datoria imensă, de neplătit, pe care o acumulăm faţă de Dumnezeu prin păcatele noastre, El este gata să o ierte, dacă iertăm şi noi puţinul pe care ni-l datorează semenul nostru. Dar acest nimic ni se pare enorm când e vorba de noi. Invocăm dreptatea şi câte şi mai câte pentru a ne justifica mânia noastră pentru nedreptăţile ce ni se fac şi nu ţinem cont de datoria ce o avem faţă de Dumnezeu. Nu mânia stăpânului l-a trimis în locul de chin pe robul nemilostiv, ci propria sa mentalitate greşită. Dacă însă am privi lumea nu doar cu ochii trupului şi chiar ai minţii şi am judeca totul în lumina lui Dumnezeu, lucrurile ar sta cu totul altfel în viaţa noastră. Pe Dumnezeu Îl putem vedea doar cu un instrument special care este inima noastră: „*Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!*" (Mt. 5, 8). De aceea ne spune Isus: „*Dacă iertaţi oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta greşelile voastre, dar dacă nu, nici voi nu veţi căpăta iertare*" (cf. Mt. 6, 14-15). **[2010]**

Mt. 18, 23-35. Pilda aceasta a spus-o Isus după un dialog cu Petru, care L-a întrebat de câte ori într-o zi trebuie să iertăm cuiva care ne greșește. Petru a avansat și o cifră: „*Oare de 7 ori?*", crezând că este generos. Tradiţia rabinică spunea de 3 ori pe zi. Isus i-a răspuns spunând că „*nu de 7 ori, ci de 70 de ori câte 7*", adică ori de câte ori ni se greșește (cf. Mt. 18, 21-22).

Un rege a vrut să-și facă socotelile cu datornicii lui. L-a chemat pe primul servitor, poate un mare demnitar, care-i datora 10.000 de talanţi. Întreg venitul Galileii din vremea aceea se ridica la doar 300 de talanţi. Prin urmare era greu de crezut că o asemenea datorie putea fi plătită. Servitorul, ca toţi datornicii, nu avea simţul realităţii, dar în faţa perspectivei de a fi vândut ca rob el și familia sa, l-a rugat în disperarea lui pe rege să-l mai păsuiască, iar regelui, făcându-i-se milă de el, i-a iertat toată datoria. Un alt servitor îi era dator primului cu 100 de dinari, adică 100 de zile de muncă, o datorie ce putea fi plătită, dar primul servitor n-a vrut să-l ierte, ci l-a aruncat în temniţă. Ceilalţi servitori au rămas foarte amărâţi și i-au relatat regelui cele întâmplate. De data aceasta, regele l-a pedepsit aspru pe primul datornic și l-a aruncat în temniţă, spunându-i: „*Rob viclean! Eu ţi-am iertat toată datoria, pentru că m-ai rugat. Oare nu se cădea să ai și tu milă de tovarășul tău, cum am avut și eu milă de tine?... Tot așa va face și Tatăl Meu cel ceresc, dacă fiecare din voi nu va ierta din toată inima pe fratele său*" (cf. Mt. 18, 32-35). Înaintea lui Dumnezeu suntem cu toţii datornici. Prin Jertfa lui Isus, Tatăl ne-a iertat pe toţi de toate datoriile noastre, dar ne cere și nouă același tip de comportament față de tovarășii noștri: „*Și ne iartă nouă datoriile noastre, precum și noi iertăm datornicilor noștri*" (Mt. 6, 12), deoarece: „*Cu ce măsură veţi măsura cu aceea vi se va măsura*" (Mt. 7, 2). **[2011]**

*

1 Cor. 9, 1-14. Fără dubiu, Pavel este întemeietorul Bisericii din Corint. Pavel își apără acest titlu: „*Nu sunt eu slobod? Nu sunt eu apostol? N-am văzut eu pe Domnul nostru? **Nu sunteţi voi lucrul meu în Domnul?*** (cf. 1 Cor. 3, 6 și 4, 15). *Dacă nu sunt apostol pentru alţii, sunt măcar pentru voi; căci voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul*" (1 Cor. 9, 1, 2). Probabil corintenii, în îngâmfarea lor, îi contestau lui Pavel acest titlu, deoarece Pavel nu se slujea de dreptul lui, refuzând să primească pentru munca lui o răsplată. În cele ce urmează, Pavel analizează raportul dintre slujire și răsplată a celor ce propovăduiau Evanghelia. Fără îndoială, lucrătorul trebuie să trăiască din munca sa. O spune și simţul comun: „*Cine merge la război pe cheltuiala sa? Cine sădește o vie și nu mănâncă din rodul ei? Cine paște o turmă și nu mănâncă din laptele turmei?*" (1 Cor. 9, 7). O spune și Legea lui Moise (cf. 1 Cor. 9, 8-10 și 13). Pavel și Barnaba renunţaseră însă în mod voluntar să accepte orice răsplată pentru munca lor, pentru a nu pune nici o piedică progresului Evangheliei. Pavel nu dorea să compromită rezultatul propovăduirii, chiar și prin sacrificiul renunţării la un drept. Ca și în cazul concurenţei între cunoștinţă și dragoste, și în acest caz trebuia să prevaleze nu dreptul, ci scopul lucrării. Apostolii care semănau între credincioși bunurile veșnice, infinit mai prețioase decât cele pământești, aveau dreptul să secere bunurile vremelnice (cf. 1 Cor. 9, 11). Era și rânduiala instituită de Isus (cf. Lc. 10, 7). Este adevărat că mulţi predicatori ar fi putut să se folosească de acest drept nu doar pentru satisfacerea nevoilor imediate, pentru a fi mai liberi în lucrul Evangheliei, ci, abuzând de el, în scopul îmbogăţirii personale. Pentru a înlătura orice suspiciune, Pavel și Barnaba au renunţat la a-l folosi. Corintenii, și după modelul lor și mulţi creștini de azi, au înţeles greșit purtarea lui Pavel și a altora ca el, și în loc de a-l lăuda pe apostol pentru aceasta, l-au contestat. De aceea Pavel este nevoit să-și clarifice purtarea sa. A avea un drept nu înseamnă a te folosi de el cu tot dinadinsul. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 9-15. **Ap.** 2 Cor. 5, 10-15.

Mc. 1, 9-15. Începând cu această săptămână, a 12-a d. R., pericopele evanghelice, care până acum erau luate din Matei, vor fi citite doar sâmbăta și duminica. În restul zilelor săptămânii vor fi luate din *Evanghelia după Marcu* începând cu ziua de azi.

Evanghelia lui Marcu se adresează credincioșilor neevrei (romani). Pericopa de azi, în doar 7 versete, relatează într-un mod dens și succint trei evenimente deosebit de importante din viaţa și activitatea Mântuitorului: Botezul, ispitirea Sa și începutul propovăduirii. *Evanghelia după Marcu* nu începe cu relatarea nașterii lui Isus, ca cea a lui Matei și Luca, nici cu Prologul teologic al lui Ioan, ci cu predicarea lui Ioan Botezătorul. În felul acesta, Marcu leagă în mod organic VT de NT. Elementul central al celor trei momente îl constituie prezenţa Duhului Sfânt, care se va revărsa nu numai peste Isus, ci peste toată omenirea care se va reorganiza în jurul lui Isus. Duhul Sfânt va acoperi și va rămâne peste Isus în momentul Botezului Său, chiar în forma materială a porumbelului. Apoi, același Duh Sfânt Îl va duce în pustie, unde prin ispitirea Lui de către satana a început lupta decisivă, apoi Îl va însoţi în toată activitatea Sa de Mesia, până la moartea Sa pe cruce. Relatarea lui Marcu este scurtă și concisă și are un punct culminant în glasul din cer care spune. „*Tu ești Fiul Meu preaiubit întru care am binevoit*” (Mc. 1, 11). Titlul de „Fiu al lui Dumnezeu” pentru persoana lui Mesia nu se întâlnește în VT. El este o evaluare creștină a persoanei lui Isus, care rezultă nu numai din credinţa Bisericii, ci și din conștiinţa pe care Însuși Isus o are despre Sine, și care este exprimată clar în adresările Lui către Dumnezeu, ca Tată. Isus este Fiul lui Dumnezeu. Elementul caracteristic al noii epoci pe care Isus o deschide în istoria omenirii este Duhul lui Dumnezeu care adună toată Biserica: „Împlinirea credinţei este Duhul Sfânt”, spune preotul la Liturghie. **[2010]**

*

2 Cor. 5, 11-21. În continuare, Pavel se arată preocupat nu atât de sine, ci de mesajul pe care el îl poartă și, prin primirea sau nu a acestui mesaj, de soarta ascultătorilor. Spune el: „*Ca unii care cunoaștem deci frica de Domnul, pe oameni căutăm să-i încredinţăm; dar Dumnezeu ne cunoaște bine, și nădăjduiesc că și voi ne cunoașteţi bine în cugetele voastre”* (2 Cor. 5, 11). Apărarea personală care urmează (v. 11-12) arată că Pavel a întâmpinat opoziţie în îndeplinirea misiunii lui. Este clar că între viaţa unui om și mesajul pe care-l poartă este o strânsă legătură. Apostolul, spre deosebire de oponenţii săi, nu preţuia scrisorile de recomandare. Autenticitatea mesajului său nu era legată de caracterul exterior al legii, ci de cel interior al Duhului. Pavel acceptă să fie considerat chiar nebun de către corinteni, dar nu renunţă la mesajul său: „*Într-adevăr, dacă ne-am ieșit din minţi, pentru Dumnezeu ne-am ieșit; dacă suntem întregi la minte, pentru voi suntem. Căci dragostea lui Cristos ne strânge*” (2 Cor. 5, 13-14/a). Pavel putea să fie socotit nebun pentru Cristos. Cine s-ar fi întors la puţină vreme în Efes, după ce a fost acolo împroșcat cu pietre? (cf. Fa. 19, 30; 21, 35-40). „*Isus a murit o singură dată pentru toţi, pentru ca toţi cei care trăiesc să nu mai trăiască pentru ei înșiși, ci pentru Cel care a murit și a înviat pentru ei*” (cf. 2 Cor. 5, 14-15). Pe Isus Îl cunoaștem acum nu în felul lumii, căci: „*Dacă este cineva în Cristos, este o făptură nouă*” (2 Cor. 5, 17/a). Informaţiile despre Isus, cunoașterea Lui în felul lumii, nu transformă pe om. Numai convertirea inimii poate produce această transformare, adică omul nou în Cristos: „*Dumnezeu care era în Cristos, împăcând lumea cu Sine, neţinându-le* (oamenilor) *la socoteală păcatele lor,* ***ne-a încredinţat nouă propovăduirea acestei împăcări”*** (cf. 2 Cor. 5, 18-19). Pavel trage deci concluzia: „*Noi, dar, suntem trimiși împuterniciţi ai lui Cristos; și, ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Cristos: Împăcaţi-vă cu Dumnezeu*” (2 Cor. 5, 20). Acesta este mesagerul, acesta este mesajul. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 16-22. **Ap.** 2 Cor. 5, 15-21.

Mc. 1, 16-22. Pericopa de azi ne relatează chemarea primilor patru ucenici, două perechi de fraţi: Petru și Andrei, Ioan și Iacob, fratele lui, fiii lui Zebedei. Toţi patru erau pescari și în momentul chemării erau la muncă. Relatarea este aproape identică cu cea din Matei și foarte asemănătoare cu relatarea lui Luca, unde este pusă în legătură cu predica lui Isus din barca lui Petru și urmată imediat de pescuirea minunată, care-l determină pe apostolul Petru să-și recunoască firea păcătoasă. Afară de aceștia patru, Marcu mai relatează doar chemarea lui Levi (Mc. 2, 14). Despre chemarea celorlalţi apostoli, a căror listă completă este dată în Mc. 3, 13-19, nu ni se spune nimic. Putem trage concluzia că accentul nu cade pe amănuntele chemării, ci pe spontaneitatea cu care aceștia răspund solicitării lui Isus. Acest lucru este deosebit de important și pentru noi. Dumnezeu apreciază în mod deosebit faptul de a răspunde **imediat** chemării harului. Aceasta dovedește o potrivire deosebită cu ce se petrece în sufletul ucenicului, care am putea spune că nu așteaptă altceva decât chemarea divină. Marcu plasează cronologic momentul chemării primilor ucenici „după ce Ioan a fost prins". Locul este „pe lângă marea Galileii" (12 mile lungime și 6 mile lăţimea cea mai mare), care în Evanghelii este numit: „lacul Ghenizaret", „marea" sau „marea Tiberiadei", al cărei mal vestic este locul cel mai cunoscut al activităţii lui Isus (Capernaum, Betsaida etc), în timp ce în ţinutul de pe malul estic Isus se retrage uneori ca să se refugieze de mulţime și să se roage. În sfârșit, ar fi de notat că, dacă de obicei în lumea iudaică sau elină ucenicul își căuta și alegea dascălul, în cadrul chemării divine prioritatea este a Maestrului: „*Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi*" (cf. Io. 15, 16). Isus nu așteaptă ca lumea să-L caute pe El, ci El însuși iese în căutarea lumii. Lasă cele 99 de oi și merge în căutarea singurei oi rătăcite, El stă la ușă și bate etc. Este modul de lucrare al lui Dumnezeu, care vrea ca nici unul să nu se piardă, ci toţi să aibă viaţa veșnică. Căutare răbdătoare și nu excludere pripită. **[2010]**

*

Ap. 2 Cor. 5, 15-21.[9]

9 Comentariu 2 Cor. 5, 11-21 la **p. 227**

Săptămâna a XII-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 23-28. **Ap.** 2 Cor. 6, 11-16.

Mc. 1, 23-28. După chemarea primilor ucenici Isus, împreună cu noii Săi ucenici, „*s-au dus la Capernaum. Și îndată în ziua Sabatului, Isus a intrat în sinagogă, și a început să învețe poporul. Oamenii erau uimiți de învățătura Lui; căci Îi învăța ca unul care are putere, nu cum îi învățau cărturarii*" (Mc. 1, 21-22). Remarca aceasta o fac și ceilalți evangheliști. Care era diferența dintre cum îi învăța Isus și cum îi învățau cărturarii? Puterea aceasta era însăși autoritatea lui Isus. De mult timp, poporul era obișnuit să audă interpretarea predicilor profetice, cu care cărturarii doreau să întărească speranța poporului într-un viitor mai bun în epoca mesianică. Erau suspendați între un trecut și un viitor, dar era neglijat prezentul. Autoritatea învățătorilor era bazată pe autoritatea profeților pe care aceștii îi citau. Isus însă le vorbea și acționa în prezent. Nu doar vorbea, ci și acționa în acest sens. Ca dovadă vindecarea unui om „care avea un duh necurat". Aici accentul nu cade însă nici pe omul respectiv, al cărui nume și soartă ulterioară nu ne sunt aduse la cunoștință. Nici măcar pe faptul vindecării în zi de Sabat, care i-a contrariat atât de mult pe fariseii scrupuloși. Aici întreg accentul este pus pe confruntarea a două lumi: cea demonică, ce produce boală, suferință și frică, și cea divină, a lui Mesia, care aduce vindecare, ușurare și pace. Demonul Îl interpelează pe Isus strigând prin gura posedatului: „*Ce avem noi a face cu Tine, Isuse Nazarinene? Te știu cine ești: Ești Sfântul lui Dumnezeu*" (Mc. 1, 24). Acest apelativ nu este utilizat de VT în legătură cu Mesia. Este de fapt un joc de cuvinte între Isus Nazariteanul, Cel din Nazaret și Isus nazireul, un om consacrat lui Dumnezeu, adică mai pe scurt: „Sfântul lui Dumnezeu". Isus ceartă scurt demonul și-i poruncește cu putere să iasă din om, iar demonul se supune trântindu-l pe om și strigând. Puterea lui Isus este manifestată atât prin puterea învățăturii Lui, cât și prin puterea acțiunii lui eficiente, acum și aici, nu doar în viitor. Isus biruiește pe diavol și inaugurează astfel noua lume a Împărăției lui Dumnezeu, prin acțiune divină și miraculoasă. **[2010]**

*

2 Cor. 6, 14-18. Ce i-a împiedicat pe corinteni să-i răspundă lui Pavel așa cum i-a îndemnat el, cu dragoste și sinceritate? (cf. 2 Cor. 6, 13). Evident, concurența și atenția nemeritată pe care corintenii o dădeau apostolilor falși. Deși versetele care urmează se pot aplica oricăror asocieri nepotrivite, în căsătorie sau afaceri, aici Pavel avea în vedere viața Bisericii. Soluția care se impunea era una radicală: „*Nu vă înjugați la un jug nepotrivit cu cei necredincioși*" (2 Cor. 6, 14/a). Pavel îi socotea deci pe apostolii falși între necredincioși (cf. 2 Cor. 11, 13-15), cu atât mai mult cu cât ei nu prezentau o doctrină evident greșită, ci falsificau subtil doctrina curată a Evangheliei. Un credincios adevărat nu putea să fie „înjugat" decât cu Cristos (cf. Mt. 11, 29-30).

Pentru a exemplifica, Pavel a pus cinci întrebări retorice, folosind cinci antiteze pentru a arăta diferența fundamentală dintre Împărăția lui Cristos și cea a lui Belial (un alt nume al celui rău, care în VT înseamnă: persoană fără valoare, care nu se supune legilor). Prin formularea celei de a 5-a întrebări retorice: „*Cum se împacă templul lui Dumnezeu cu idolii?"* (v. 16), Pavel trece la relația dintre Biserică și lume. O exemplifică prin mai multe citate din VT. Biserica este Templul lui Dumnezeu: „*Căci noi suntem Templul Dumnezeului celui viu, cum a zis Dumnezeu: Eu voi locui și voi umbla în mijlocul lor, și ei vor fi poporul Meu*" (2 Cor. 6, 16). Pavel folosește două citate, din Isaia și din Ezechiel, și pentru a-și argumenta poziția, dar și pentru a sublinia că falșii apostoli, cu siguranță iudaizanți, nu aplicau sau nici nu cunoșteau corect VT. „*De aceea: Ieșiți din mijlocul lor și depărtați-vă de ei, zice Domnul; nu vă atingeți de ce este necurat și Eu vă voi primi*" (v. 17 și Is. 52, 11). Locuirea cu Dumnezeu presupune sfințenie și curăție interioară, și atunci: „*Eu vă voi fi Tată, și voi îmi veți fi fii și fiice, zice Domnul Atotputernic*" (v. 18 și Ier. 31, 1. 9). Doar despărțirea luminii de întuneric, a sfințeniei de fărădelege, viața noastră de creștini ne poate face cu adevărat Templu al lui Dumnezeu în calitate de fii și fiice. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 29-35. **Ap.** 2 Cor. 7, 1-10.

Mc. 1, 29-35. „*După ce a ieșit din sinagogă, a intrat împreună cu Iacob și Ioan în casa lui Simon și a lui Andrei*" (Mc. 1, 29). Istoria vindecării soacrei lui Petru este redată de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Marcu o relatează cel mai concis și provine cu siguranţă din amintirile lui Petru, cu care Marcu a colaborat multă vreme. Casa din Capernaum a lui Petru și Andrei a fost aleasă de Isus ca centru al acţiunii Sale din Galileea, și nu Nazaretul în care a crescut, în care oamenii nu L-au primit. Isus niciodată nu forţează pe cineva la colaborare, ci se adaptează situaţiilor. Este evident că în pasajul de azi și în cel precedent evanghelistul ne descrie o zi din viaţa lui Isus. Dimineaţa era împreună cu cei 4 neo-ucenici în sinagogă, fiind o zi de Sabat. Apoi vine în casa lui Simon și Andrei și o vindecă de „friguri" pe soacra lui Petru. Rezultă de aici că nu toate bolile au drept cauză influenţa directă a celui rău, ci pot avea și cauze naturale. „*Seara, după asfinţitul soarelui, au adus la El pe toţi bolnavii și îndrăciţii și toată cetatea era adunată la uşă* (a casei lui Petru evident), *iar Isus i-a vindecat pe toţi*" (Mc. 1, 32-34). Precizarea „după asfinţitul soarelui" înseamnă că ziua sabatului se încheiase și era deci posibil transportul bolnavilor, interzis în zi de Sabat. „*A doua zi dimineaţă, pe când era încă întuneric de tot, Isus s-a sculat, a ieșit, și S-a dus într-un loc pustiu și se ruga acolo*" (Mc. 1, 35). Să recunoaștem, a fost o zi foarte densă. Dimineaţa, în Sinagogă, învaţă pe oameni și vindecă pe demonizat. La prânz și după masă, altă vindecare și un moment de respiro. După apusul soarelui și până noaptea târziu (erau o mulţime de bolnavi), din nou vindecări, iar dimineaţa „când era încă întuneric", Isus se retrage în singurătate **pentru ca să se roage**. Odihna somnului n-ar putea fi suficientă pentru refacerea energiilor. Forţa lui Isus își are originea în permanenta Sa unire cu Tatăl, prin rugăciune. Aceasta este și pentru noi soluţia. În această viaţă trepidantă ne pasc boli și greutăţi, deoarece nu dăm destul spaţiu rugăciunii în liniște și în singurătate. Să luăm aminte! **[2010]**

*

2 Cor. 7, 1-9. Versetul 1 din capitolul 7 ţine mai mult de capitolul 6 din 2 Cor. Este o încheiere firească a ceea ce a fost dezbătut: „*Deci, fiindcă avem astfel de făgăduinţe, prea iubiţilor, să ne curăţim de orice întinăciune a cărnii și a duhului și* ***să ne ducem sfinţenia până la capăt, în frica de Dumnezeu****"* (2 Cor. 7, 1). Aceste **făgăduinţe** se referă la asigurarea dată de Dumnezeu cu privire la prezenţa și comuniunea sa (cf. 2 Cor. 6, 16-18). Această ascultare se referă la separarea de tot ce este necurat, fie corporal, fie spiritual, adică sfinţirea noastră include toată fiinţa umană, trup, suflet și spirit. Sfinţirea este deci un proces, nu o stare. Ea cunoaște o creștere progresivă și nu este o stare de „perfecţiune" lipsită de păcat. Pavel, de aici, își reia avertismentul dat corintenilor cu privire la apostolii mincinoși, aspect care l-a preocupat în mod deosebit. Dar acest fapt nu l-a determinat să-și diminueze dragostea și afecţiunea pentru corinteni. Pavel nu se sfiește să-și recunoască limitele umane: „*Căci și după venirea noastră în Macedonia, trupul nostru n-a avut nici o odihnă. Am fost necăjiţi în toate chipurile: de afară lupte, dinăuntru temeri. Dar Dumnezeu, care mângâie pe cei smeriţi, ne-a mângâiat prin venirea lui Tit*" (2 Cor. 7, 5-6). Pavel nu era sigur nici de felul în care corintenii îl vor primi pe Tit și scrisoarea trimisă prin acesta, până nu a aflat de la Tit de acceptarea mustrărilor aduse corintenilor și a fost bucuros de buna primire pe care aceștia i-au făcut-o lui Tit. Marele apostol nu se găsea în permanenţă pe culmi spirituale și nu ezita să recunoască aceasta în mod deschis. Pentru mulţi, ascunderea slăbiciunilor umane și afișarea doar a succeselor este un mod de viaţă. Așa procedează din păcate și mulţi biografi ai vieţii sfinţilor, lăsând cititorilor falsa impresie că viaţa unui sfânt este o succesiune de biruinţe, care nu sunt împletite cu tot atâtea dificultăţi sau căderi. Pavel respinge acest mod de a se prezenta, ci se bucură „*nu pentru că aţi fost întristaţi, ci pentru că întristarea voastră v-a dus la pocăinţă*" (2 Cor. 7, 9). Epistola lui Pavel și-a atins deci scopul spiritual. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 2, 18-22. **Ap.** 2 Cor. 7, 10-15.

Mc. 2, 18-22. Întrebarea despre post este redată de toţi evangheliștii sinoptici, cu unele nuanţe și precizări la Luca. Nu știm cine I-a pus întrebarea lui Isus, dar e evident că aceasta vine după ce Isus și ucenicii Săi au mâncat la o masă cu vameși și păcătoși, probabil în casa vameșului Levi, fiul lui Alfeu, de curând chemat de Isus la ucenicie. Răspunsul lui Isus la această întrebare este dublu. În prima parte dezvoltă tema nunţii, iar în a doua vine cu exemple din viaţa curentă. În esenţă, cum rezultă și din VT (Isaia cap. 58), postul este și presupune o înnoire generală a omului. Fiind o expresie a zdrobirii inimii și a plângerii, nu se potrivește cu situaţia actuală a ucenicilor, pe care Isus îi prezintă ca pe prietenii mirelui nunţii. „*Va veni vremea când mirele va fi luat de la ei, și atunci vor posti în ziua aceea*” (Mc. 2, 20). În VT, titlul de mire nu este asociat cu ideea mesianică. Acest titlu apare exclusiv în NT, atribuit lui Isus, în legătură cu Biserica, prezentată drept Mireasa lui Cristos (cf. Ap. 21, 2, 9 etc).

În VT era deja prezentă relaţia lui Dumnezeu cu poporul Său în simbolul nunţii. Îndepărtarea lui Israel de Unicul Dumnezeu și acceptarea unor idoli era calificată foarte adesea ca un adulter. Rabinii afirmau că darea Legii pe muntele Sinai este vremea logodnei, iar vremurile lui Mesia vor fi epoca nunţii lui Dumnezeu cu poporul Său.

În cea de a doua imagine pe care o prezintă, Isus face apel la experienţa comună. Semnificaţia celor două imagini, a petecului nou pe o stofă veche și a vinului nou pus în burdufuri vechi, subliniază antiteza dintre vechi și nou. Una este postul celor din VT, alta va fi postul pentru ucenici. Postul, ca exerciţiu ascetic menit să ușureze rugăciunea și să o limpezească, își are rolul lui. Dar postul nu poate în nici un caz funcţiona ca un „petic” nou la o haină veche. Viaţa în har este altceva decât viaţa sub Lege. Postul este o înnoire: „*Dacă este cineva în Cristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi*” (2 Cor. 5, 17), zice apostolul Pavel. Și așa este! **[2010]**

*

2 Cor. 7, 10-16. Motivul neliniștii lui Pavel l-a constituit activitatea unui membru al Comunităţii din Corint, care s-a pocăit, iar Comunitatea a fost adusă la calea cea bună. La acesta se referă Pavel în capitolul 2, 5-13. Acum, când lucrurile au intrat pe făgașul normal, Pavel folosește prilejul pentru a extrage din aceste întâmplări întregul conţinut spiritual: „*Într-adevăr, când întristarea este după voia lui Dumnezeu, aduce o pocăinţă care duce la mântuire, și de care cineva nu se căiește niciodată; pe când întristarea lumii aduce moartea*” (2 Cor. 7, 10). Toate acestea au arătat că ei erau curaţi datorită pocăinţei lor. Corintenii păcătuiseră nu atât prin fapte rele, cât prin lipsa faptelor bune, dar acum s-au pocăit (cf. v. 11).

Există o întristare după voia lui Dumnezeu care duce la pocăinţă, ca în cazul lepădării lui Petru de Isus, când Petru „a plâns cu amar”, și o întristare după felul lumii, ca în cazul lui Iuda, care a generat disperare și l-a condus la suicid. „În felul lumii” înseamnă deci tratarea problemelor noastre, excluzându-L pe Dumnezeu din ecuaţie. În marea sa milostivire Dumnezeu este dispus să ierte, orice, oricât și ori de câte ori, dacă ne întoarcem cu smerenie la El și ne recunoaștem păcatul.

Tot restul capitolului 7, Pavel îl consacră descrierii bucuriei sale pentru fericita rezolvare a situaţiei conflictuale a Comunităţii corintenilor. Descrie pe larg toată lupta interioară ce a dus-o, felul în care a luat decizia, îngrijorarea sa, dacă a procedat bine sau nu, și în sfârșit bucuria pe care a avut-o când a aflat rezultatul pozitiv. Și așa cum nu a ascuns toate aceste lupte și suferinţe ale sale, nu le ascunde acum nici bucuria sa: „*Și după cum m-am lăudat puţin cu voi înaintea lui Tit, n-am fost dat de rușine. Ci, după cum în orice lucru v-am spus adevărul, tot așa și lauda noastră cu voi înaintea lui Tit s-a adeverit. Mă bucur că mă pot încrede în voi în toate privinţele*” (cf. 2 Cor. 7, 14-16). Nu este bucurie mai mare pentru un păstor spiritual decât să vadă că turma pe care i-a încredinţat-o Dumnezeu umblă după dreptarul sfinţeniei. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 20, 29-34. **Ap.** 1 Cor. 1, 26-2, 5.

Mt. 20, 29-34. Cu mici modificări, acest episod este redat de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Luca plasează locul vindecării la intrarea în Ierihon, pe când Matei și Marcu la ieșirea din el. Pe când Luca și Marcu vorbesc de un singur orb căruia Marcu îi dă și numele: Bar Timeu, care înseamnă fiul lui Timeu, Matei vorbește de doi orbi. Încercarea exegeţilor de a pune de acord cele trei relatări are puţină importanţă. Ne amintim că, în mod constant, Matei are tendinţa de a dubla numărul (doi îndrăciţi din Gherasa, doi îngeri la mormântul lui Isus înviat), fie ca o figură de stil, fie pentru a respecta cerinţa Legii ca orice fapt să fie întărit pe mărturia a cel puţin doi martori.

Episodul se petrece în orașul Ierihon, un oraș bogat, reședință a fruntașilor iudei, supranumit și „orașul palmierilor" din pricina vegetaţiei bogate datorită proximităţii apei. Irod avea aici un palat, reședință de vară. Orbii (orbul) ședeau la marginea drumului și cerșeau. Auzind că trece Isus au început să strige: „*Ai milă de noi, Doamne, Fiul lui David!*" (Mt. 20, 31). Se subliniază că ei s-au adresat lui Isus nu ca unui taumaturg oarecare, ci în calitatea Sa de Mesia, dovedind astfel că numai trupește erau orbi, dar spiritual vedeau lucrurile bine, spre deosebire de mulţi alţii, și mai ales de fruntași. Deși poporul care-L însoţea pe Isus a căutat să-i reducă la tăcere, ei strigau și mai tare. Aveau credinţă și erau decișii în cererea lor. „*Isus S-a oprit, i-a chemat și i-a întrebat: Ce voiți să vă fac? Doamne, I-au zis ei: să ni se deschidă ochii!*" (Mt. 20, 32-33). Două lucruri din relatarea acestei întâmplări sunt caracteristice lui Matei. Verbul folosit pentru „I s-a făcut milă de ei" și care în greceşte înseamnă ceva mai mult: „I s-a făcut milă din adâncul fiinţei" și faptul că Isus S-a atins de ochii lor. Atingerea în actul vindecării are întotdeauna semnificaţia corporalităţii, a faptului că Isus prin atingere stabilește o relaţie personală cu cel vindecat. Cerșetorii au știut să ceară lui Isus nu puţinul pomenii, ci esenţialul existenţial. Și l-au primit! **[2010]**

*

1 Cor. 1, 17-31. Grecii erau mari iubitori de înţelepciune. Cuvântul filozofie înseamnă chiar iubire de înţelepciune. Mulţi din marii filosofi ai antichităţii proveneau dintre greci. Nu-i de mirare deci că ei căutau tâlcul lucrurilor prin filozofie. Pavel însă își precizează poziţia încă de la început. „*De fapt*, – zice el – *Cristos m-a trimis nu să botez, ci să propovăduiesc Evanghelia: nu cu înţelepciunea vorbirii, ca nu cumva crucea lui Cristos să fie făcută zadarnică*" (1 Cor. 1, 17). Logica expunerii ne arată că în faţa realităţii crucii nu există decât două situaţii: a fi mântuit sau a pieri; „*fiindcă propovăduirea crucii este o nebunie pentru cei ce sunt pe calea pierzării, dar pentru noi, care suntem pe calea mântuirii, este puterea lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 18). Căile lui Dumnezeu sunt altele decât căile omului. Omul caută ca prin strădaniile lui să ajungă la cunoașterea lui Dumnezeu, dar El ne oferă gratis lucrul la care n-am putea altfel ajunge cu nici un chip: „*Căci întrucât lumea, cu înţelepciunea ei, n-a cunoscut pe Dumnezeu, Dumnezeu a găsit cu cale să mântuiască pe credincioși prin nebunia propovăduirii crucii*" (1 Cor. 1, 21). Acest verset, nota cineva, este o întreagă filozofie a istoriei, iar comentarea lui ar umple biblioteci întregi. Pasajul următor este o excelentă sinteză a raporturilor dintre modul de cunoaștere al Iudeilor, al Grecilor și al credincioșilor: „*Iudeii cer minuni, Grecii caută înţelepciune, dar noi propovăduim pe Cristos cel răstignit, care pentru iudei este o pricină de poticnire, și pentru Neamuri o nebunie, dar pentru cei chemaţi, fie iudei, fie greci, este puterea și înţelepciunea lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 22-24). În acest punct, ca dovadă a celor spuse de el până aici, Pavel îi invită pe corinteni să se uite la cei din comunitatea lor, între care nu erau mulţi filosofi sau oameni de vază sau bogaţi. Dumnezeu a ales oameni slabi și neînvăţaţi ca să facă de rușine lumea, care practică alt criteriu de valori. Este o invitaţie și pentru noi, ca să nu ne sprijinim pe cei „mari" ai lumii, ci doar pe Dumnezeu: „*... care a ales lucrurile josnice și disprețuite ca să facă de rușine pe cei ce se cred puternici*" (cf. 1 Cor. 1, 27-28). Să ne sprijinim doar pe „*Cristos, pe care Dumnezeu L-a făcut pentru noi înţelepciune, neprihănire, sfinţire și răscumpărare*" (cf. 1 Cor. 1, 30). **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Rusalii.
Duminica a tânărului bogat.

Lectură biblică: Ev. Mt. 19, 16-26. **Ap.** 1 Cor. 15, 1-11.

Mt. 19, 16-26. Întâmplarea cu tânărul bogat vine să ilustreze raporturile noastre corecte cu lumea (bogăţiile), cu Dumnezeu (ţinerea poruncilor) şi cu aproapele (milostenia). „*Atunci s-a apropiat de Isus un om şi I-a zis: Învăţătorule,* ***ce bine să fac, ca să am viaţa veşnică****?”* (Mt. 19, 16). Acest om era un tânăr (cf. v. 20 şi 22) şi era un demnitar (cf. Lc. 18, 18). Putea deci avea în jur de 30 de ani, conform uzanţelor vremii. Isus îl corectează imediat şi-i atrage atenţia: „*De ce mă întrebi ‚Ce bine?’. Binele este Unul singur. Dacă vrei să intri în viaţă păzeşte poruncile*” (Mt. 19, 17). După felul în care tânărul a formulat întrebarea ori era fariseu, ori era impregnat de învăţătura lor. Fariseii au înlocuit încet, încet citirea Bibliei cu „datina strămoşilor”, cu interpretarea legilor şi adăugarea multor reguli cărora le dădeau putere de lege. Mai târziu, din acestea va evolua Talmudul, care a înlocuit practic recursul la Cuvântul lui Dumnezeu conţinut în VT până azi. De aceea Isus îl aduce pe tânăr la normalitate şi-i spune: „*Păzeşte poruncile*”. „*Care?”*, L-a întrebat tânărul. Mentalitatea tânărului demnitar era nu de a-şi căuta mântuirea în conformarea cu spiritul unitar al Legii, ci de a respecta unele prevederi ale unui cod. Cât de mulţi creştini gândesc şi azi aşa! Drept răspuns, Isus i-a enumerat 5 din cele 6 porunci de pe a doua Tablă, cele referitoare la aproapele. Tânărul i-a răspuns că le-a respectat. Îi mai rămânea de a pune în aplicare şi a 10-a poruncă: „Să nu doreşti”. „*Du-te vinde tot ce ai şi dă săracilor, şi vei avea o comoară în cer*” (v. 21). Era prea mult pentru el, deoarece era foarte bogat. S-a întristat şi el şi L-a lăsat trist şi pe Isus. Nu L-a urmat pe El, ci a plecat într-ale sale. Ataşamentul faţă de sine şi faţă de averea ta îţi poate periclita viaţa veşnică. Dacă cineva nu se leapădă de sine şi de ale sale, nu-L poate urma pe Isus, care este Calea, Adevărul şi Viaţa. Bogăţia adevărată este viaţa cu, în şi prin Isus. **[2011]**

*

1 Cor. 15, 1-11. Capitolul 15 al *Epistolei 1 Corinteni* este dedicat în întregime Învierii lui Cristos şi consecinţei ultime a acestui eveniment: învierea noastră. Toate Evangheliile se termină cu relatarea Învierii lui Isus şi a manifestărilor sale înaintea unor ucenici. Pavel continuă relatarea acestor evenimente, ca participant direct, şi îşi bazează învăţătura pe Învierea lui Isus şi consecinţele acesteia pentru viaţa oamenilor: „*Vă fac cunoscut, fraţilor, Evanghelia, pe care v-am propovăduit-o, pe care aţi primit-o, în care aţi rămas, şi prin care sunteţi mântuiţi,* ***dacă o ţineţi aşa după cum v-am propovăduit-o; altfel degeaba aţi crezut***” (1 Cor. 15, 1-2). Această declaraţie iniţială era necesară pentru a preveni o distorsionare a mesajului despre înviere, aşa cum s-a întâmplat cu mesajul crucii (cf. 1 Cor. 2, 1-2). Pavel a prezentat mesajul învierii sub forma unui simbol de credinţă, primit de el şi bazat pe mărturia unor persoane, cărora Isus S-a arătat viu, din care mulţi trăiau încă în timpul acela şi putea fi deci verificat: „*V-am învăţat înainte de toate,* ***aşa cum am primit şi eu****: că Cristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; că a fost îngropat şi a înviat a treia zi după Scripturi* (adică aşa cum au prorocit Scripturile) *şi că S-a arătat lui Chefa, celor 12, apoi mai multor fraţi, lui Iacov. După ei toţi, ca unui născut înainte de vreme, mi s-a arătat şi mie*” (cf. 1 Cor. 15, 3-8). Grupul apostolilor se pare că era mai mare decât cei 12, dar semnul distinctiv era vederea lui Cristos înviat, fapt ce-l făcea pe Pavel să se numere între apostoli, deşi s-a citat pe ultimul loc. Pavel specifică faptul că deşi este ultimul dintre apostoli a lucrat mai mult decât ceilalţi. El nu atribuie activitatea sa propriei osteneli, ci harului: „*… Totuşi nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine*” (cf. v. 10). Pavel a trebuit să-şi apere cu îndârjire calitatea de apostol, contestată poate de unii. În fond mesajul este important, şi nu mesagerul: „*Astfel dar, ori eu, ori ei, noi aşa propovăduim şi voi aşa aţi crezut*” (1 Cor. 15, 11). **[2010]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 3, 6-12. **Ap.** 2 Cor. 8, 7-11.

Mc. 3, 6-12. Pasajul de azi vine după un episod în care în concepţia fariseilor Isus n-ar respecta Sabatul (culegerea spicelor din lan și vindecarea omului cu mâna uscată) și deci nu ar fi de la Dumnezeu. Atunci Isus vine cu ucenicii Săi la mare. L-a urmat o mare mulţime de oameni, nu doar din Galileea, unde săvârșise minunile, ci și din Iudea, și din Idumea, patria lui Irod, din împrejurimi, Perea, din Tir și Sidon. Numărul de popoare menţionate este de 7, număr cu semnificaţie simbolică în Biblie, care în general reprezintă plenaritatea. În acest context, el vrea să însemne că toate popoarele, nu doar evreii, vor constitui viitorul popor al lui Dumnezeu, adică Biserica. Aceste mulţimi, dornice să primească alinare și vindecare de boli, Îl înghesuiau pe Isus din toate părţile, astfel că Isus le cere ucenicilor să-I ţină la dispoziţie o barcă, pentru ca El să poată propovădui liniștit și netulburat Împărăţia cerurilor. Aceasta era în definitiv esenţialul, misiunea principală, dar oamenii doreau ca întotdeauna și un beneficiu sensibil și imediat. Isus nu refuză această dorinţă, dar pune lucrurile în rânduială. Duhurile necurate care părăseau trupurile celor pe care până acum le-au chinuit, trântind oamenii posedaţi: „*...strigau: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, dar El le poruncea îndată cu tot dinadinsul să nu-L facă cunoscut*” (cf. Mc. 3, 11-12). Isus dorea ca acest lucru să se descopere oamenilor, treptat, printr-o pedagogie divină, și nu intempestiv. Duhurile procedau așa deoarece știau că acesta este sfârșitul temporarei lor dominaţii, dorind, ca de fiecare dată de altfel, să mai facă oamenilor un ultim rău, ca atunci când au omorât turma de porci, prăvălindu-i în mare.

Acest lucru ne duce cu gândul la oamenii de azi. O cunoaștere formală a lui Isus, poate fi demonică, atunci când viaţa omului se centrează doar pe sine însuși, cu nevoile și interesele sale de moment. Când Îl cunoaștem pe Isus cu adevărat, ne părăsim pe noi și ne unim cu El în toate. **[2010]**

*

2 Cor. 8, 1-15. Capitolele 8 și 9 ale acestei epistole sunt consacrate dărniciei creștine. Era vorba de strângerea de ajutoare pe care Pavel o iniţiase în favoarea creștinilor din Iudea, asupra cărora se abătuse o mare foamete. Comuniunea Bisericilor nu este doar o comuniune abstractă, ci ea trebuie să se manifeste concret. Deși, la început, cei din Corint au fost entuziaști, dorind să participe și ei, cu trecerea timpului (nu foarte lung) din motive despre care Pavel păstra tăcerea, zelul lor s-a cam pierdut. Poate fi vorba și de acţiunea potrivnicilor apostolului sprijiniţi material din Ierusalim, și care foarte probabil au deturnat unele fonduri în favoarea lor. Și acesta poate fi unul din motivele pentru care Pavel a refuzat să participe direct la strângerea ajutoarelor, ca să nu fie acuzat de interese meschine, materiale. Pentru a-i stimula pe corinteni, Pavel le pune în faţă două exemple: pe macedoneni și pe Cristos însuși: „*Fraţilor, voim să vă aducem la cunoștinţă harul pe care l-a dat Dumnezeu în Bisericile Macedoniei, care în mijlocul necazurilor au dăruit cu bucurie, și de bună voie, după puterea lor, și chiar peste puterile lor*” (cf. 2 Cor. 8, 1-3). Între dărnicia materială și harul dumnezeiesc este o strânsă legătură. Lucrarea harului se exprimă printre altele prin dăruirea „cu bucurie și de bună voie” Ajutorarea celor în nevoie nu este o poruncă, ci este o imitaţie a lui Cristos: „*Căci cunoașteţi harul Domnului nostru Isus Cristos. El măcar că era bogat, S-a făcut sărac pentru voi, pentru ca prin sărăcia Lui, voi să vă îmbogăţiţi*” (2 Cor. 8, 9) Acest verset 9 este o chintesenţă a Evangheliei. Pavel nu dă o poruncă, ci un sfat: „*Și sfatul acesta vă este de folos vouă, care, de acum un an, cei dintâi aţi început nu numai să faceţi, ci să și voiţi. Isprăviţi dar acum de făcut; pentru ca după graba voinţei să fie și înfăptuirea, potrivit cu mijloacele voastre*” (2 Cor. 8, 10-11) Entuziasmul de la început trebuie acum pecetluit prin probele materiale. După acest standard, darul macedonenilor, la fel ca și bănuţii văduvei, poate fi într-un fel ușor de egalat, dar, în alt sens, greu de depășit. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 3, 13-21. **Ap.** 2 Cor. 8, 16-9, 5.

Mc. 3, 13-21. Deși alegerea celor 12 apostoli, precum și numele acestora, este relatată de toţi cei patru evangheliști, lucrurile nu sunt deloc atât de simple pe cât par. Unele dintre numele celor 12 sunt comune în toate cele 4 Evanghelii, alţii apar doar în unele. De pildă Filip, pe care nu-l menţionează decât Ioan și care a adus la Isus pe Natanael, nume care nu apare la sinoptici. Atât Părinţii din vechime, ca și alte texte patristice, ca de ex. *Canoanele bisericești ale Sfinţilor Apostoli*, dau nume diferite diferiţilor apostoli. Dacă există probleme în a pune de acord toate aceste date, sunt multe lucruri fixe în toate cele 4 Evanghelii și care sunt relatate identic. Ne vom opri asupra lor în cele ce urmează. „*În urmă, Isus S-a suit pe munte; **a chemat la El pe cine a vrut**, și ei au venit după El. A rânduit dintre ei doisprezece ca să-i aibă cu Sine și să-i trimită la propovăduire. Le-a dat și putere ca să vindece și să scoată demonii*” (Mc. 3, 13-15). Oricum, Marcu nu leagă alegerea celor 12 de alegerea primilor 5 și nici nu pare să o presupună.

Isus este fondatorul noului popor al lui Dumnezeu, Biserica, iar cele 12 neamuri care constituiau poporul VT, sunt acum simbolizate de alegerea celor 12 apostoli care urmau să constituie viitorul popor. Este semnificativ faptul că alegerea a fost făcută pe un munte, la fel ca și în VT, muntele fiind un loc de elecţie în relaţia dintre Dumnezeu și poporul Său. Alegerea celor 12 are un sens mesianic deosebit, prezentându-L pe Isus ca pe Mesia care strânge în jurul Lui noul popor al lui Dumnezeu.

Dacă în ce privește ordinea în care sunt amintiţi și chiar numele unora dintre apostoli, așa cum spuneam, sunt diferenţe în cele patru liste, două lucruri rămân mereu fixe. Numărul 12, care a fost ales simbolic, și numele primului și ultimului dintre apostoli. Toate listele încep cu Petru și se termină cu Iuda Iscarioteanul pe care toţi evangheliștii îl notează ca trădător al lui Isus. Valoarea simbolică a acestei alegeri și consecinţele ei pentru istoria Bisericii și deci a noii umanităţi sunt mai mult decât evidente. **[2010]**

*

2 Cor. 8, 16-24. În vederea strângerii acestor ajutoare în Biserica din Corint, Pavel l-a desemnat pe Tit, care s-a oferit singur să împlinească această lucrare. Pavel nu a dorit să se implice personal, pentru ca să nu poată fi acuzat în nici un fel că ar dori să beneficieze personal de ele. Pe Tit îl însoţea un frate, al cărui nume nu era menţionat, și care era foarte respectat în toate Bisericile, probabil un reprezentant al Bisericilor din Macedonia. Acesta va fi însărcinat cu ducerea darurilor la Ierusalim. Se observă deci cu câtă minuţiozitate a lucrat Pavel în acest caz delicat: „*În chipul acesta, vrem ca nimeni să nu ne defaime cu privire la acest belșug de ajutoare de care îngrijim. Căci căutăm să lucrăm cinstit nu numai înaintea Domnului, ci și înaintea oamenilor*” (2 Cor. 8, 20-21). Pentru ca să fie înlăturată orice suspiciune care s-ar fi putut ivi, Pavel a mai trimis un al treilea delegat, rămas și el anonim, și pe care Pavel îl numește „fratele nostru”. Fiind puse la punct acum toate detaliile, Pavel îi recomandă corintenilor pe cei trei: „*Astfel, fie având în vedere pe Tit, care este părtașul și tovarășul meu de lucru în mijlocul vostru; fie având în vedere pe fraţii noștri care sunt trimișii Bisericilor și fala lui Cristos: daţi-le înaintea Bisericilor dovadă de dragostea voastră și arătaţi-le că avem dreptul să ne lăudăm cu voi*” (2 Cor. 8, 23-24).

Un principiu călăuzitor în privinţa schimburilor materiale dintre biserici este acela că trebuie să existe potrivire. Nu este vorba ca unii să fie strâmtoraţi pentru ca ceilalţi să fie în belșug. Sprijinul material trebuie să existe atât între membrii aceleiași comunităţi (cf. Fa. 2, 44), cât și între diferitele comunităţi creștine. Când vine vorba de strângerea de fonduri în vederea unui scop caritabil, din păcate, în ziua de azi multora li se strânge mai de grabă inima decât li se deschide buzunarul. Acest lucru este un „semn al timpurilor” și confirmă din nefericire profeţia lui Cristos: „*Și din pricina înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci*” (Mt. 24, 12). Dărnicia este semnul cel mai clar al dragostei. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 3, 20-27. **Ap.** 2 Cor. 9, 12- 10, 7.

Mc. 3, 20-27. Pasajul pe care-l medităm astăzi este prima parte a unei secţiuni a *Evangheliei după Marcu*, şi care se cuprinde între versetele 20-35. Pasajul de azi este şi el compus din 2 părţi: „*Au venit în casă şi s-a adunat norodul... Rudele lui Isus, când au auzit cele ce se petreceau, au venit să pună mâna pe El, căci ziceau: Şi-a ieşit din minţi*" (Mc. 3, 20-21). Aceste două versete nu se găsesc decât în Marcu. Probabil la început ele introduceau versetele 31-35, despre familia lui Isus.

Dacă aceasta era părerea rudelor lui Isus despre lucrarea Lui, pe care momentan nu o puteau înţelege pentru că depăşea tiparul gândirii şi comportamentului comun, nu la fel stau lucrurile cu fruntaşii iudei: „*Cărturarii care se pogorâseră din Ierusalim, ziceau: Este stăpânit de Beelzebul; scoate dracii cu ajutorul domnului dracilor*" (Mc. 3, 22). Cărturarii, neputând nega realitatea minunilor, încearcă să le prezinte poporului ca pe un rezultat al conlucrării lui Isus cu domnul demonilor.

Isus răspunde cu o argumentaţie raţională prin care nu doar se apără, ci dovedeşte că adevăraţii „ieşiţi din minţi" sunt cei care nu-şi folosesc raţiunea, fie că este deturnată, ca în cazul rudelor, când tot ce nu poţi înţelege ţi se pare nefiresc, ori este pervertită, ca în cazul cărturarilor. Răspunsul este adresat celor din urmă, care aveau un scop pervers: a întoarce poporul de la învăţătura lui Cristos. Isus le spune: lucrarea satanei este să dezbine şi să învrăjbească pe oameni, dar nu se poate dezbina pe sine, pentru că şi-ar nimici propriile intenţii rele. Deci izgonirea satanei şi anihilarea lui, care este lucrarea lui Isus, este de la Dumnezeu, fiind o eliberare a oamenilor. Aşa rezultă din spusele lui Isus: satana cel tare, care-i ţine robi pe oameni, este învins de „mai tarele" Fiu al lui Dumnezeu, Mesia, Care îi scoate pe oameni din robia satanică. Putem trage de aici concluzia că pervertirea adevărului se poate face fie printr-o judecată pripită şi simplistă (rudele), fie printr-o pervertire din interes şi răutate a adevărului evident. Nu Isus era ieşit din minţi, ci toţi ceilalţi oponenţi ai Lui. **[2010]**

*

2 Cor. 10, 1-11. Ultima parte a epistolei (cap. 10-13), Pavel o consacră în întregime luptei contra apostolilor mincinoşi care activau în Corint. Fără îndoială, aceştia erau creştini iudaizanţi, susţinuţi cu scrisori de recomandare şi poate şi financiar de cei din Ierusalim, care contestau autenticitatea apostoliei lui Pavel. Ei s-au servit de numeroase mijloace, folosite întotdeauna până în zilele noastre în politică. Enumerăm doar câteva: atacul la persoană şi discreditarea adversarului, recursul la scrisori de acreditare (diplome şi curriculum vitae impresionant, etc.) Poate că mulţi dintre corintenii de atunci şi de azi s-au lăsat prea lesne amăgiţi de aceste aparenţe. În faţa acestei situaţii care ameninţa să fie foarte gravă, Pavel este obligat să recurgă la un mijloc de apărare pe care nu-l agrea: justificarea propriului comportament, care putea fi uşor considerat laudă de sine: „*Eu, Pavel, vă rog, prin blândeţea şi bunătatea lui Cristos, – eu, cel smerit când sunt de faţă în mijlocul vostru, şi plin de îndrăzneală când sunt departe' nu mă obligaţi să fiu dur*" (cf. 2 Cor. 10, 1-2). Deşi Pavel avea toată autoritatea, el nu şi-o manifesta în mod ostentativ, şi de aceea unii îl puteau crede slab. Corintenii, care se socoteau atât de „deştepţi, " trebuiau să fie chemaţi la realitate. Înfăţişarea nu este tot una cu realitatea, şi acest lucru Pavel este nevoit să-l sublinieze, chiar cu riscul de a fi considerat lăudăros: „*Şi chiar dacă m-aş lăuda ceva mai mult cu stăpânirea* (autoritatea) *pe care mi-a dat-o Domnul pentru zidirea voastră, iar nu pentru dărâmarea voastră, tot nu mi-ar fi ruşine*" (2 Cor. 10, 8). Corintenii credeau că el este dur doar în epistolele sale, dar slab când era prezent între ei: „*Cine judecă aşa, să fie încredinţat că, aşa cum suntem în vorbă, în epistolele noastre, când nu suntem de faţă, tot aşa vom fi şi în faptă, când vom fi de faţă!*" (2 Cor. 10, 11). Pavel cere din partea corintenilor ascultare, şi nu apreciere. Cere acest lucru pentru buna funcţionare a comunităţii şi nu o impune, pentru ca lucrarea să fie pe un făgaş spiritual, şi nu lumesc: „*Îndată ce se va săvârşi ascultarea aceasta din partea voastră, suntem gata să pedepsim orice neascultare*" (2 Cor. 10, 6). Conducerea spirituală se bazează pe ascultarea bazată pe libertate, şi nu pe supunerea izvorâtă din constrângere, aşa cum este în lume în cadrul sistemelor politice, de orice fel. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 3, 28-35. **Ap.** 2 Cor. 10, 7-18.

Mc. 3, 28-35. Pasajul de astăzi îl continuă pe cel precedent. Răspunzând cărturarilor la acuzele ce I-au fost aduse, nu se mulţumeşte doar să se apere, ci le atrage atenţia că un astfel de mod de gândire nu este nici pe de parte lipsit de pericol. Răsturnarea lucrurilor și falsificarea adevărului, pe care le utilizează cărturarii, sunt calificate de Isus ca păcat de neiertat împotriva Duhului Sfânt. Isus lucra prin puterea Duhului Sfânt împotriva duhului răutăţii. A atribui lucrarea lui Dumnezeu celui rău este o hulă de neiertat: „*Adevărat vă spun că toate păcatele și toate hulele pe care le vor rosti oamenii li se vor ierta; dar oricine va huli împotriva Duhului Sfânt nu va căpăta iertare în veac: ci este vinovat de un păcat veșnic.* ***Aceasta pentru că ziceau: Are un duh necurat***" (Mc. 3, 28-30). Am marcat intenţionat versetul 30, care anulează orice speculaţie teologică despre neiertarea păcatului contra Duhului Sfânt. Un om care neagă cu răutate și nu vrea să recunoască lucrarea lui Dumnezeu și nici adevărul evident este într-o stare ce nu poate produce pocăinţă, singura care poate obţine iertarea oricărui păcat. Este de fapt și părerea comună a Sfinţilor Părinţi.

Așa cum precizam în meditaţia precedentă, versetele 31-35 sunt legate de versetele 20-21: „*Atunci au venit mama și fraţii Lui și, stând afară, au trimis să-L cheme*" (Mc. 3, 31). Când i S-a adus acest lucru la cunoștinţă, Isus le descoperă ascultătorilor săi natura adevăratelor relaţii dintre oameni în Împărăţia lui Dumnezeu. Când adică suntem cu adevărat rude cu Isus? Care este valoarea rudeniei de sânge în Noul popor al lui Dumnezeu? Ca introducere, Isus îi întreabă acest lucru și tot El răspunde: „*Rotindu-și privirea peste cei ce ședeau în jurul Lui a zis: Iată mama mea și fraţii mei! Căci oricine face voia lui Dumnezeu, acela Îmi este și frate și soră și mamă"* (Mc. 3, 34-35). Nu totdeauna ne regăsim nici în familie, nici în vreun alt grup social. Sunt diferenţe, uneori de netrecut. Dar **oricine** împlinește voia lui Dumnezeu intră în unica și marea familie a lui Isus. **[2010]**

*

2 Cor. 10, 12-18. Pavel continuă în stilul său ironic, inconfundabil, la care a recurs și va mai recurge, în special în epistola aceasta: „*Negreșit, nu avem îndrăzneala să ne punem alături sau în rândul unora din aceia care se laudă singuri. Dar ei, prin faptul că se măsoară cu ei înșiși și se pun alături de ei înșiși, sunt fără pricepere"* (2 Cor. 10, 12). Pavel își critică oponenţii privitor la cel puţin trei motive. Primul este faptul că se consideră pe ei înșiși ca pe unica normă de acţiune. Acestui lucru Pavel îi opune autoritatea sa bazată pe misiunea ce i-a fost încredinţată de Cristos, că adică lui i-a revenit sarcina de a fi apostol al Neamurilor. Al doilea motiv este că Pavel, spre deosebire de oponenţii săi, nu și-a depășit limitele lucrării încredinţate lui: „*Nu ne întindem prea mult, ca și când n-am fi ajuns până la voi, căci într-adevăr până la voi am ajuns, în Evanghelia lui Cristos*" (2 Cor. 10, 14). Și, în sfârșit, un al treilea motiv pentru care Pavel îi dezaprobă pe oponenţii săi se referă la pretenţiile lor, exagerându-și cu lăudăroșenie realizările. „*Nu ne lăudăm cu ostenelile altuia; ci avem nădejdea că, dacă va crește credinţa voastră, va crește și câmpul nostru de lucru între voi, nespus de mult, după măsura noastră*" (2 Cor. 10, 15). Pe măsură ce va crește credinţa corintenilor, Pavel își va putea extinde câmpul de activitate chiar și dincolo de Ahaia, fără a intra în lucrul altuia. Opozanţii lui Pavel propovăduiau probabil un creștinism care să respecte legile mozaice, erau încrezuţi și egocentrici. Doar ei aveau dreptate. Tipul acesta de propovăduire s-a prelungit din păcate în timp și a ajuns până în zilele noastre într-o altă haină. Legalismul, egocentrismul și profitul personal al multor „lucrători bisericești", face și azi ravagii greu de apreciat și pune mari piedici în propășirea Evangheliei. Azi, mai mult poate decât în timpurile începutului, este nevoie de o lucrare dezinteresată pentru a readuce masele de oameni care sunt creștini doar cu numele la realităţile pe care ni le-a dat Dumnezeu, în Isus Cristos, și care doar ele sunt capabile să dea sufletului bucuriile după care el tânjește. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 4, 1-9. **Ap.** 2 Cor. 11, 5-21.

Mc. 4, 1-9. Parabola semănătorului, pe care am comentat-o și în *Evanghelia după Matei*, ocupă un loc important în predica Bisericii primare. Ea este relatată ca primă parabolă la toţi cei trei evanghelişti sinoptici. De asemenea, în explicaţiile pe care Isus Însuși le dă în cadrul acesteia: de ce vorbește poporului în parabole (Mc. 4, 10-12). Face parte dintre parabolele zise „agricole". Ca să o înţelegem mai bine, trebuie să vă reamintesc un fapt. În Palestina, semănatul precede aratul. Întâi se seamănă și apoi, prin arat, sămânţa ajunge în pământ. De aceea pot exista patru situaţii diferite. Sămânţa aruncată de lucrător poate ajunge pe un pământ nepotrivit: „pe cale", pe „pământ pietros" sau pe „pământ cu spini". Seminţele care au avut o astfel de soartă, evident, nu pot da rod. Dar nici cele care cad în pământ bun nu au toate aceeași soartă. „*O altă parte*, zice Isus, *a căzut în pământ bun: a dat roadă, care se înălța și creștea; și a adus roadă: una 30, alta 60 și alta 100*" (Mc. 4, 8). Sfinţii Părinţi, mai ales Sf. Ioan Gură de Aur, par a nu pune accentul principal pe seminţele căzute în pământ neroditor, ci pe faptul că nu totul depinde doar de pământ sau de lucrător. Depinde și de receptivitatea celui care primește sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu. Pavel ne reamintește: „*Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Așa că nici cel ce sădește, nici cel ce udă nu este nimic, ci Dumnezeu care face să crească*" (1 Cor. 3, 6-7). Accentul nu cade pe gradul rodirii, ci pe faptul că sămânţa a rodit. Vor fi primiţi și răsplătiţi toţi, indiferent de cantitatea de rod adus. Este un semn al bunătăţii lui Isus.

Pe cât de simplă pare la prima vedere această parabolă, ea ne descoperă o lucrare foarte complexă a lui Dumnezeu în colaborarea Sa cu omul. Eficacitatea predicii, atât a lui Isus, cât și a Bisericii, depinde și de bunăvoinţa cu care omul primește Cuvântul lui Dumnezeu. De aceea, poate, după ce a terminat de rostit parabola, Isus le-a zis: „*Cine are urechi de auzit, să audă*" (Mc. 4, 9). Se cere deci o atenţie deosebită din partea ascultătorilor pentru a înţelege parabola. **[2010]**

*

2 Cor. 11, 1-15. Acum Pavel se dezlănţuie, înfierând manipulările apostolilor mincinoși. Și o face cu o oarecare stânjeneală: „*O, de aţi putea suferi puţintică nebunie din partea mea! Ei, haide, suferiţi-mă! Căci sunt gelos de voi cu o gelozie după voia lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit cu un bărbat ca să vă înfăţișez înaintea lui Cristos ca pe o fecioară curată*" (2 Cor. 11, 1-2). Pavel compară situaţia actuală a Bisericii cu o logodnă, până la Revenirea lui Cristos, când se va consuma Nunta. Tragedia din Eden se putea repeta. Dacă în alte pasaje, Cristos era comparat cu Adam (cf. Rom. 5, 14), Pavel compară biserica din Corint cu Eva, iar pe apostolii mincinoși cu slujitorii lui Satan, marele înșelător. Ei ar fi trebuit să fie respinși, dacă creștinii din Corint nu s-ar fi lăsat seduși de aspectele exterioare și de autoritatea provenită din respect uman. În stilul său ironic, Pavel îi descrie pe corinteni ca pe niște copii ușuratici, imaturi în credinţă: „*Într-adevăr, dacă vine cineva la voi să vă propovăduiască un alt Isus, un alt duh, sau o altă Evanghelie, pe care eu nu am propovăduit-o, oh, cât îl primiţi de bine! Dar socotesc că nici eu nu sunt cu nimic mai prejos decât apostolii aceștia ‚nespus de aleși*" (cf. 2 Cor. 11, 4-5). Pavel scoate în evidenţă cel puţin două lucruri prin care acești oponenţi se deosebeau de Pavel. El nu era un orator iscusit. Nu vorbirea „frumoasă și aleasă" rostită cu un ton mieros și mimând astfel o falsă și găunoasă evlavie era esenţială, ci conţinutul predicii. Nu cum spui, ci ceea ce spui este în definitiv valabil. Apoi, Pavel este nevoit să sublinieze că el a renunţat voluntar la orice fel de plată din partea corintenilor pentru ca să-i convingă, dacă se putea, că lucra nu din interes uman și personal, ci din mandatul și în beneficiul lui Cristos. Fără a le submina autoritatea, Pavel îi înfierează pe oponenţi: „*Oamenii aceștia sunt niște apostoli mincinoși, niște lucrători înșelători, care se prefac în apostoli ai lui Cristos*" (v. 13). Cum pot fi recunoscuţi? Înlocuirea evlaviei cu discursul mieros și a zelului dezinteresat cu acceptarea recompenselor materiale! **[2010]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 22, 15-22. **Ap.** 1 Cor. 2, 6-9.

Mt. 22, 15-22. La sfârșitul pildei lucrătorilor viei (pe care o vom medita mâine), Isus a polemizat cu arhiereii și fruntașii poporului evreu (cf Mt. 21, 45-46). Problema a fost pur religioasă. Ea zugrăvea de fapt întregul conţinut al VT care este relaţia poporului evreu cu Dumnezeul său. De data aceasta fariseii, prezenţi și ei la această dezbatere, se unesc cu irodianii aliaţi ai romanilor opresori și adversari ai zeloţilor, o grupare radicală care se opunea stăpânirii romane, fie chiar și prin acţiuni armate. Terorişti, cum i-am putea numi astăzi. Este de data aceasta vorba de a tranșa atitudinea politică a lui Isus. Plătirea sau neplătirea birului putea avea consecinţe grave, deoarece romanii reacţionau dur și imediat în asemenea situaţii. Va fi apoi rândul saducheilor să-L ispitească pe Isus cu privire la înviere și, după o nouă dispută cu fariseii, evident pe tema Legii, Isus îi condamnă vehement pe farisei (cap. 23) și prevestește pustiirea Ierusalimului.

Lingușeala ieftină cu care gupul de farisei și irodiani s-au adresat lui Isus nu-L poate duce în eroare: „*Pentru ce mă ispitiţi, fățarnicilor? Arătaţi-mi banul birului*" (Mt. 22, 18-19). După Lege, nu era voie în iudaism să fie reprezentat nici un chip. Deși romanii erau destul de toleranţi în acest sens, în cazul banului n-au făcut nici o concesie. Birul trebuia plătit în moneda romană, care avea pe ea chipul Cezarului și inscripţia lui. Isus a cerut să I se arate banul (dinarul) și i-a întrebat retoric al cui este chipul și inscripţia de pe banul birului? Trec peste faptul că birul era mai mult simbolic, reprezentând contravaloarea unei zile de muncă brută, deci plătibil de oricine relativ ușor (nu ca azi!). Răspunsul a fost pe cât de simplu, pe atât de surprinzător: „*Daţi înapoi Cezarului ce este al Cezarului, și daţi lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu*" (Mt. 22, 21). Puterea politică este pentru Isus, și deci trebuie să fie și pentru ucenicii Lui, o realitate conjuncturală, de moment. Azi e, mâine nu. Dar puterea și Legea lui Dumnezeu sunt veșnice. După ele trebuie să ne ghidăm. **[2010]**

*

1 Cor. 2, 1-9. Se vede că Pavel a fost puternic afectat de starea dezbinată a credincioșilor din Corint. În treacăt fie spus, analizând cele 4 partide menţionate prin cuvintele: „eu sunt al lui", vom constata că modelul după care s-au creat este același în toate timpurile. 1) „Eu sunt al lui Pavel", adică la contactul personal direct cu cel care i-a instruit. 2) „Eu sunt al lui Apolo", un excelent orator, sunt oamenii care se lasă seduși nu de conţinutul discursului, ci de „frumuseţea" lui. Ei provin în general dintre superficiali sau „intelectuali" (care sunt superficiali în fond, dar se cred rafinaţi) 3) „Eu sunt al lui Petru" (aceștia sunt cei care fac referinţă la autoritatea formală) și în fine 4) „Eu sunt al lui Cristos" sunt cei care desfid orice autoritate și se cred universali, deci cei mai cei dintre toţi. Cu durere în suflet, Pavel trebuie să-i refuze pe toţi în bloc, ca fiind pe o cale falsă: „*Cristos a fost împărţit? Pavel a fost răstignit pentru voi? Sau în numele lui Pavel aţi fost botezaţi?"* (1 Cor. 1, 13). Pavel le explică mai departe: „*Cât despre mine, fraților, când am venit la voi, n-am venit să vă vestesc taina lui Dumnezeu cu o vorbire sau înţelepciune strălucită. Căci n-am de gând să știu între voi altceva decât pe Isus Cristos, și pe el răstignit*" (1 Cor. 2, 1-2). Spune mai departe: „*Noi propovăduim înţelepciunea lui Dumnezeu cea tainică și ţinută ascunsă, pe care o rânduise Dumnezeu, spre slava noastră, mai înainte de veci și pe care n-a cunoscut-o nici unul dintre fruntașii veacului acestuia; căci dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei*" (1 Cor. 2, 7-8). O **taină** în NT este un adevăr care nu fusese revelat în trecut, dar care acum este făcut cunoscut credincioșilor prin profeţi și prin apostoli. Această taină este înţelepciunea ascunsă a lui Dumnezeu (cf. 1 Cor. 2, 6). Înţelepciunea lui Dumnezeu nu poate fi cunoscută cu mintea, dar poate fi recunoscută în Revelaţia divină. Aceeași viaţă umană este văzută acum cu alţi ochi, și ea este fundamentul mântuirii noastre. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Rusalii. Duminica. Pilda lucrătorilor viei.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 33-44. **Ap.** 1 Cor. 16, 13-24.

Mt. 21, 33-44. După întâmplarea cu smochinul blestemat (cf. Mt. 21, 18-22) care a avut loc cu ocazia intrării triumfale a lui Isus în Ierusalim, acum El le propune o altă pildă. De data aceasta este vorba de o vie pe care gospodarul o pregătise cu grijă pentru a da rod „la timpul potrivit" și pe care a încredințat-o unor lucrători să o cultive. Atât smochinul, cât și via reprezintă două aspecte și momente din viața poporului ales. Pilda este relatată de toți cei trei evangheliștii sinoptici. Dacă în cazul smochinului Domnul nu a găsit rod pentru că „*nu era timpul roadelor*" (cf. Mc. 11, 13/b), în cazul viei, procesul decurge normal: „*Când a venit timpul roadelor, Stăpânul viei (Dumnezeu), a trimis la lucrătorii viei pe robii săi, ca să ia* ***partea lui de rod***" (Mt. 21, 34). Această parabolă are o paralelă aproape identică în Isaia 5, 1-7, profetul cel mai des citat de Isus, la sfârșitul căreia profetul explică în mod clar cine este această vie: „*Via Domnului oștirilor este casa lui Israel, și bărbații lui Iuda sunt vița pe care o iubea. El se aștepta la judecată și când acolo, iată sânge vărsat! Se aștepta la dreptate și când colo, iată strigăte de apăsare!*" (Isaia 5, 7). Exact ceea ce se întâmplă și în pilda lui Isus. Deși stăpânul viei nu le lua totul, ci doar „partea care i se cuvenea", totuși, lucrătorii viei i-au primit rău pe trimiși. I-au bătut sau chiar i-au omorât și aceasta nu numai o dată, ci de repetate ori. „*La urmă a trimis la ei pe fiul său, zicând: Vor primi cu cinste pe fiul meu! Dar lucrătorii, recunoscând pe moștenitor, l-au scos afară din cetate și l-au omorât*" (Mt. 21, 37-39). Credeau astfel că via va fi a lor, pentru că stăpânul, trimițând doar mesageri, părea că nu avea de gând să vină personal. Putem descifra în acest comportament întreaga mentalitate a celor care sunt robii averii. Înainte de toate, o gravă confuzie cu privire la dreptul de proprietate: „*Al Domnului este pământul cu tot ce este pe el, lumea și cei ce o locuiesc*" (Ps. 23/24, 1). Cu alte cuvinte, nu doar că nici un bun nu-mi aparține, dar și noi înșine suntem proprietatea de drept a lui Dumnezeu. Apoi, El ne încredințează după bunul său plac atât cât vrea, pentru ca prin lucrare să înmulțim darul lui Dumnezeu, să fim fertili și în măsura fertilității noastre (și nu a cantității primite) să cumpărăm cu cele materiale pe cele spirituale, cu bunurile vremelnice pe cele veșnice, așa cum vedem din pilda talanților (Mt. 25, 14-30). În viața aceasta nici un om nu se poate numi „stăpân" pe ce are și nici măcar pe ce este. Totul este darul gratuit al lui Dumnezeu. Noi suntem doar administratorii acestor bunuri. Până și pâinea noastră cea de toate zilele pentru care muncim în realitate o primim de la Dumnezeu și trebuie să i-o cerem prin rugăciune. Via este a Domnului, și nu a celor care o lucrează în mod temporar. Din trecerea cu vederea și alterarea acestei realități în mentalitatea noastră îmbolnăvită de dorința îmbogățirii și schimonosită de păcat rezultă apoi stricarea relațiilor noastre cu semenii. Mesagerii stăpânului sunt percepuți ca niște hoți, care vor să ia de la lucrătorii viei ceva, ce, vezi Doamne, ar fi al lor. De aici comportamentul agresiv. Pilda aceasta, din păcate, nu este doar o alegorie, ci o realitate care se repetă cu toți oamenii lumii, pretutindeni și în toate timpurile. Și la aceste rele se mai adaugă unul. Felul în care vedem noi lucrurile se îndepărtează din ce în ce mai mult de felul în care le vede Dumnezeu. Stăpânul viei a crezut că față de fiul lui lucrătorii vor avea rușine măcar. Complet fals. Cei bolnavi de patima înavuțirii devin din ce în ce mai nerușinați, chiar cinici și batjocoritori, iar inima lor se împietrește din ce în ce mai mult. Bogatul nu avea de loc milă de săracul Lazăr, ci își vedea de ospețele lui. Este orbire spirituală pe toată linia. Deși se referea la cei cărora parabola le era adresată, nu pregetă să dea răspunsul corect. Isus le-a zis: „*Acum, când va veni stăpânul viei, ce va face el lucrătorilor acestora? Ei au răspuns: Pe ticăloșii aceia ticălos îi va pierde, iar via o va da altora care vor da roadele la vremea lor*" (Mt. 21, 40-41). Cu aceste cuvinte ei au atins măsura deplină a orbirii spirituale la care conduce orice patimă, dar mai ales cea a averii. Să știi exact și consecințele comportamentului tău și totuși să persiști în rău. Când răul a atins un maxim, Dumnezeu nu are altă soluție decât să strice întregul sistem defectat și să ia totul de la început. Prin Isus am primit o nouă viziune de viață, de fapt o viață nouă. **[2010]**

*

1 Cor. 16, 13-18. Pavel își încheie de obicei scrisorile prin îndemnuri și saluturi personale. Biserica lui Cristos nu este un concept abstract sau o instituţie. Ea este compusă din oameni concreţi, fiecare cu darurile, dar și cu limitările umane proprii. Membrii unei Biserici se cunosc între ei, își au fiecare simpatiile sau antipatiile lor, unii faţă de ceilalţi. Ar fi greșit să credem că acest lucru distruge unitatea. Unitatea este una, uniformitatea este altceva. Începutul dragostei este primul pas pe care-l faci afară din tine, spre acceptarea și apoi înţelegerea fiecăruia. Acceptarea momentană a slăbiciunii unui frate nu înseamnă tolerarea lui la infinit în această slăbiciune. În acest caz, el ar deveni un „terorist" spiritual, iar ceilalţi, obligaţi să-l suporte, ar deveni sclavii lui. Fiecare trebuie să facă efortul de a se depăși, de a se lepăda de sine și a-l primi în dragoste pe aproapele. În continuare, prin cinci cuvinte Pavel arată corintenilor calea de urmat: „*Vegheaţi* (1)*, fiţi tari în credinţă* (2)*, fiţi oameni* (3)*, întăriţi-vă* (4)*, tot ce faceţi să fie făcut cu dragoste!* (5)" (1 Cor. 16, 13-14). Ultimul îndemn este foarte semnificativ: „*Încă un îndemn fraţilor, Cunoașteţi casa lui Ștefana; știţi că ea este cel dintâi rod al Ahaiei, și că s-a pus cu totul în slujba sfinţilor*" (v. 15). Ahaia era o provincie romană care se întindea în centrul și sudul Greciei, având drept capitală Corintul. De casa lui Ștefana, Pavel pomenește chiar de la începutul Epistolei (1 Cor. 1, 16). Acești oameni, pomenind aici și pe Fortunat și Ahaic, s-au dedicat în totul slujirii Bisericii, de aceea Pavel nu consideră a fi superflu de a recomanda corintenilor: „*Fiţi și voi supuși (al 6-lea îndemn), unor astfel de oameni, și fiecăruia care ajută la lucru și se ostenește*" (1 Cor. 16, 16). O condiţie principală de a deveni conducător al Bisericii era disponibilitatea de a sluji, așa cum ne-a învăţat însuși Mântuitorul (cf. Mt. 23, 11; Lc. 22, 26). „*Să fiţi supuși unor astfel de oameni*" (v.18/b). Dacă se vor respecta aceste șase condiţii, totul în Biserică va merge după voinţa lui Dumnezeu și lucrarea Lui va propăși. **[2011]**

1 Cor. 16, 19-24. Pavel își încheie scrisoarea prin obișnuitele urări de sănătate. Din aceste urări putem afla destul de multe privind locul și timpul în care a fost scrisă. Pavel se găsea în Efes (cf. 1 Cor. 16, 8 și 19). Era găzduit în casa lui Aquila și Priscila, pe care-i întâlnise în Corint, unde au ajuns după ce împăratul Claudiu a expulzat pe evrei din Roma în anul 49 d. Cr., și care acum se găseau în Efes: „*Bisericile din Asia vă trimit sănătate. Aquila și Priscila, împreună cu Biserica din casa lor, vă trimit multă sănătate în Domnul. Toţi fraţii vă trimit sănătate. Spuneţi-vă sănătate unii altora cu o sărutare sfântă*" (1 Cor. 16, 19-20). În acele timpuri, credincioșii se adunau în case particulare, la creștinii care aveau bunăvoinţa să-și pună casa mai spaţioasă la dispoziţia lor. Nu existau încă lăcașuri de cult creștine, iar Sinagoga i-a respins. Celebrarea Euharistiei era precedată, ca și astăzi, de schimbarea unei sărutări sfinte. În grecește verbul *a iubi – philei*, este înrudit cu substantivul *philemati*, tradus prin „sărutare". Sărutul este semnul dragostei și al împăcării, condiţii esenţiale ale participării la celebrarea Euharistică. De aici încolo, scrisoarea nu mai este dictată, ci Pavel scrie cu mâna lui: „*Urările de sănătate sunt scrise cu însăși mâna mea: Pavel*" (v. 21). Conștient de faptul regretabil că, și atunci ca și acum, în comunitate s-au strecurat mulţi învăţători mincinoși, cu care Pavel este într-un război permanent, adaugă: „*Dacă nu iubește cineva pe Domnul nostru Isus Cristos, să fie anatema!* (despărţit, exclus). Apoi adaugă solemn: „*Maranata (Domnul nostru vine)*" (v. 22). Maranata este o transliterare a unei expresii aramaice, care înseamnă: „Doamne, vino!". Așa se terminau celebrările Euharistice din timpul acela. Pavel încheie astfel: „*Dragostea mea (agape) este cu voi toţi*" (v. 24), cu toate că din păcate ea nu era împărtășită de toţi corintenii (cf. 2 Cor. 6, 11-13). Totuși, Pavel i-a asigurat de întreaga sa iubire. **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 4, 10-23. **Ap.** 2 Cor. 12, 10-19.

Mc. 4, 10-23. Acest pasaj este compus din trei părți. În prima parte (v. 10-12 și 33-34), Isus explică ucenicilor Săi de ce vorbește în pilde. În partea a doua, le explică pilda semănătorului, iar în cea de a treia parte le mai spune alte trei pilde.

În Evangheliile sinoptice, aproape o treime din învățătura lui Isus este expusă în parabole. De ce proceda Isus astfel? În perioada aceea era un mod obișnuit de a expune o învățătură și era des utilizată și de rabini. Imaginile se întipăresc mai bine în mintea ascultătorilor atunci când sunt legate de fapte cunoscute și obișnuite. Ne-am fi așteptat, așadar, ca cei cărora le erau adresate aceste parabole să le înțeleagă imediat. În realitate, mai ales ucenicii vor cere lui Isus adesea lămuriri suplimentare. Isus le spune ucenicilor și celor care erau împreună cu ei: „*Vouă vă este dat să cunoașteți taina Împărăției lui Dumnezeu; dar pentru cei din afară toate se spun în pilde*" (Mc. 4, 11). Se pune firesc întrebarea: cine sunt „cei din afară"? Isus are față de toți o atitudine pedagogică. El evită recunoașterea Sa ca Mesia, înainte ca cineva să se fi „copt" pentru aceasta și să o poată primi. De aceea, în timp ce descoperă succesiv, prin parabole ca cele ale semănătorului, a luminii care nu se pune sub obroc, a pildei cu sămânța sau a grăuntelui de mușt ar, Împărăția lui Dumnezeu, totodată o și ascunde de urechile neavizate. De iudei, care aveau față de Mesia așteptări politice și naționale, sau de romani, care prin cuvântul „împărăție" înțelegeau o realitate lumească pe care ei, la momentul respectiv, o controlau. Este semnificativ faptul că atât evreii, cât și romanii s-au opus lui Isus pe această temă a Împărăției. Cineva asemuiește parabolele lui Isus cu stâlpul de nor care însoțea poporul evreu în pustie și care-și arunca printr-o parte umbra asupra egiptenilor și prin cealaltă parte îi lumina pe evrei. Mai remarca cineva că „din gura lui Isus, taina a ieșit din iluziile apocaliptice, pentru a urma greul drum al evenimentelor istorice" **[2010]**

*

2 Cor. 12, 11-19. Pavel își încheie aici secțiunea de „laude", concluzionând: „*De aceea simt plăcere în slăbiciunile mele, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări, pentru Cristos;* ***căci când sunt slab, atunci sunt tare***" (2 Cor. 12, 10). A fost nevoit să-și apere singur demnitatea sa de apostol adevărat. Dacă ar fi fost oameni normali, corintenii ar fi trebuit să-și dea singuri seama de faptul că în lucrarea sa Pavel a prezentat toate dovezile. Ei însă au preferat să rămână pasivi în fața calomniatorilor lui Pavel. Acest lucru l-a silit pe Pavel să se apere, chiar cu prețul de a fi socotit „nebun": „*Am ajuns nebun: voi m-ați silit. Dar voi trebuia să mă lăudați; căci,* ***măcar că nu sunt nimic****, totuși cu nimic nu sunt mai prejos de acești apostoli atât de minunați*" (2 Cor. 12, 11). Întotdeauna oamenii s-au simțit atrași de vorbe, și nu de fapte. Lucrul se repetă până azi. O dată la 4 ani, politicienii de toate categoriile și culorile se prezintă înaintea electoratului, se laudă cu realizări imaginare și mai ales cu promisiuni atrăgătoare. Oamenii îi cred, după aceea vine confruntarea cu realitatea dură, patru ani de suferințe, după care scenariul se repetă. Oamenii înghit iluzii pentru că se lasă înșelați de vorbe și nu judecă faptele. Apoi plătesc, dar tot nu se trezesc. Este blestemul păcatului din ei, care-i înșeală. Citind superficial mesajul lui Pavel, ar putea părea că el acceptă într-un fel insinuările opozanților săi și se justifică. Dar „*de multă vreme voi vă închipuiți că vrem să ne apărăm înaintea voastră! Noi vorbim înaintea lui Dumnezeu în Cristos; și toate aceste lucruri le spunem, prea iubiților, pentru zidirea voastră*" (2 Cor. 12, 19). Dacă exista vreo deosebire între Pavel și ceilalți apostoli „*atât de minunați*", era faptul că el nu dorea nici o plată de la ei, ci făcea totul din dragoste curată. Era oare acest lucru atât de greu de înțeles? Se pare că da! și era oare caracteristic doar corintenilor? Din păcate nu. Omul firesc se comportă după legile naturale. Entuziasmul și bucuria sunt roada Duhului Sfânt. Pavel o știa bine și tocmai acest lucru dorea să fie înțeles și de către cititorii lui, de atunci și de acum! **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 4, 24-34. **Ap.** 2 Cor. 12, 20-13, 2.

Mc. 4, 24-34. După explicarea parabolei semănătorului, evanghelistul Marcu adaugă 4 „ziceri" (loghion-uri, cum sunt numite de exegeţi). Ele sunt cuprinse în versetele 21, 22, 24 și 25. Primul, cel despre lumină, este cel mai important. Pentru a înţelege semnificaţia lui trebuie să precizăm că în casele evreilor pe masă era un obroc, adică un vas care servea la măsurarea grâului. Sfeșnicul, după ce se aprindea lumina, era așezat pe acest obroc pentru a lumina masa mai bine. La sfârșit, pentru a evita un posibil incendiu se stingea lumina prin așezarea obrocului peste sfeșnic. Astfel, înţelesul loghionului este că nimeni nu stinge lumina imediat ce a aprins-o, fără a se bucura mai întâi de binefacerile ei.

Parabola seminţei care creşte de la sine, fără vreo intervenţie specială a omului, este relatată numai de Marcu. Sămânţa aruncată odată în pământ creşte automat, fără vreo intervenţie specială a omului: „*Omul, fie că doarme noaptea, fie că stă treaz ziua: sămânța încolțește și crește, fără să știe el cum. Pământul rodește singur: întâi un fir verde, apoi spic, după aceea grâu deplin în spic*" (Mc. 4, 27-28). Lucrarea lui Dumnezeu omul nu o poate grăbi nici prin păzirea cu fidelitate a Legii, cum credeau fariseii, nici prin violenţă cum credeau zeloţii (teroriștii de astăzi), care doreau să îndepărteze cu forţa pe romani, nici prin calcule ale sfârșitului lumii văzute, cum credeau scriitorii apocaliptici de atunci sau de azi. Împărăţia va veni la timpul hotărât de Dumnezeu. Omul nu poate decât să aibă răbdare în lucrare și încredere neclintită în Dumnezeu. Deși ascunsă pentru moment, ea se va arăta definitiv, la vremea hotărâtă de Tatăl.

Urmează parabola grăuntelui de mușt ar, care ne arată creșterea acestei Împărăţii din cel mai mic grăunte, într-un copac mare.

„*Isus le-a grăit Cuvântul și prin alte pilde, după cum erau ei în stare să priceapă. Nu le vorbea deloc fără pildă; dar când era singur cu ei la o parte, lămurea ucenicilor Săi toate lucrurile*" (Mc. 4, 33-34). Ucenicilor și prin ei și nouă. **[2010]**

*

2 Cor. 12, 20-13, 1-6. Pavel programa o a treia călătorie în Corint, pe care a și realizat-o. A stat acolo mai multe luni, timp în care a scris *Epistola către Romani*. Pavel nu dorea să înceapă o nouă misiune, fără să fi rezolvat toate problemele unei comunităţi. După ce întemeia o comunitate, Pavel nu o lăsa de izbeliște, ci era adeptul lucrului bine făcut până la capăt. Era și motivul pentru care scria comunităţilor fondate de el epistole, trimitea mesageri și uneori le vizita, chiar de mai multe ori, pentru a se convinge că lucrurile sunt pe un făgaș bun. El și-a pregătit cea de a treia vizită cu multă acurateţe, pentru a nu fi nevoit să găsească o situaţie la care ar fi trebuit să reacţioneze dur. Pavel nu se socotea stăpân peste comunitate, ci dorea să fie un părinte iubitor: „*Fiindcă mă tem ca nu cumva, la venirea mea, să vă găsesc așa cum n-aș vrea să vă găsesc, și eu însumi să nu fiu găsit de voi, așa cum n-aș vrea. Mă tem să nu găsesc gâlceavă, pizmă, mânii, dezbinări, vorbiri de rău, bârfeli, îngâmfări, tulburări*" (2 Cor. 12, 20). Aceste lucruri, din păcate, erau o realitate printre corinteni, altfel Pavel nu ar fi enumerat aceste opt păcate. El dorea ca cei ce se simţeau vizaţi să se pocăiască, pentru a nu fi nevoit să recurgă la mijloace de disciplinare dure. Pavel nu lucrează după reguli umane, ci bazat pe puterea lui Dumnezeu. Îndoiala corintenilor faţă de autenticitatea apostoliei sale el o spulberă referindu-se la puterea divină: „*Voi căutați o dovadă că Cristos vorbește în mine: El care nu este slab față de voi, ci este plin de putere în voi. Într-adevăr, El a fost răstignit prin slăbiciune; dar trăiește prin puterea lui Dumnezeu. Tot astfel și noi, suntem slabi în El, dar, prin puterea lui Dumnezeu, vom fi plini de viață cu El față de voi*" (2 Cor. 13, 3-4). Aparent este un paradox. Puterea lui Dumnezeu se arată în „slăbiciunea" Sa, izvorâtă din dragoste și se manifestă prin răbdare. Este și modul de lucru al lui Pavel și al colaboratorilor lui. Corintenii ar fi trebuit să recunoască acest lucru, dacă într-adevăr Cristos era în ei. Și Pavel nădăjduia ca acest lucru să fie adevărat. **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 4, 35-4. Ap. 2 Cor. 13, 3-13.

Mc. 4, 35-41. După aceste parabole ale Împărăţiei, relatate în capitolul 4 al *Evangheliei după Marcu*, la sfârșitul acestui capitol și în tot capitolul 5, evanghelistul ne prezintă patru minuni în care se arată puterea deplină pe care o are Isus asupra relelor și a răului: asupra puterilor naturii, asupra demonului, asupra bolilor și a morţii.

În pasajul pe care-l medităm astăzi Îl găsim pe Isus tot pe mare, poate în aceeași barcă din care a învăţat mulţimile adunate pe ţărm și le-a spus parabolele (cf. Mc. 4, 1): „*În aceeași zi seara, Isus le-a zis* (ucenicilor): *Să trecem în partea cealaltă*" (Mc. 4, 35). În timp ce vâsleau „*s-a stârnit o mare furtună de vânt, care arunca valurile în corabie, așa că mai se umplea corabia. Și* ***El dormea la cârmă pe căpătâi*****"** (Mc. 4, 37-38). Partea din spate a corăbiei (pupa) era mai înaltă și era un loc potrivit pentru odihnă. Dar acest lucru are și o semnificaţie simbolică. Deși pericolul prin care treceau ei atunci era foarte mare încât a înspăimântat pe ucenici, cam același lucru s-a petrecut de-a lungul întregii istorii a Bisericii, o corabie menită să ne treacă de pe un mal pe celălalt al vieţii noastre. Și Isus, deși era prezent în corabie, dormea. Și atunci, ca și de fiecare dată, ne vine și nouă să strigăm, ca acei ucenici: „*Învăţătorule, nu-Ţi pasă că pierim?"* (v. 38). Deși fizic prezent în Biserica Sa, Isus pare că doarme. Un om care doarme este prezent în realitatea sa, dar este inactiv. Și ucenicii, ca și noi, am dori ca Dumnezeu să intervină mereu activ și personal mai ales când suntem în pericol. Isus însă dormea **cu capul pe cârma corăbiei**. Isus Își conduce Biserica Sa chiar dacă nouă ni se pare că este inactiv și aparent indiferent faţă de pericolele ce trebuie înfruntate. Trezit, Isus poruncește vântului și mării cu aceleași cuvinte cu care a poruncit demonului: „*Taci! Fără gură*!" (v. 39), și marea s-a liniștit dintr-o dată. Cei vechi credeau că marea era un loc de adăpost pentru duhurile rele. În Apocalips se spune despre „noul Ierusalim" că nu avea mare (cf. Ap. 21, 1), deci că demonul a fost definitiv învins. Isus, ca un Atotputernic, poruncește și stihiilor naturii! **[2010]**

*

2 Cor. 13, 7-14. Oricare ar fi fost îndoielile corintenilor cu privire la comportamentul lui Pavel, el era convins că o evaluare chibzuită îi va determina să-i dea dreptate (cf. 2 Cor. 13, 5-7). Îi îndemna și spera că măcar în ceasul al 12-lea lucrurile se puteau rezolva. Pavel subliniază că autoritatea lui nu se bazează pe nimic uman: „*Căci n-avem nici o putere împotriva adevărului, ci pentru adevăr*" (2 Cor. 13, 8). Acest verset are o importanţă deosebită. Noi lucrăm uneori și-I cerem lui Dumnezeu să ne ajute în această lucrare, fără a examina cu minuţiozitate, cât stă în puterea noastră, dacă lucrarea la care am pornit este conformă sau nu cu voinţa lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu a hotărât altfel, planurile noastre, oricât ar putea ele părea de bune și sfinte, n-au nici o șansă de a deveni realitate, dacă nu sunt conforme cu voinţa lui Dumnezeu. Aparenţa și realitatea nu coincid, și Pavel nu contenește să sublinieze acest lucru: „*Într-adevăr, ne bucurăm când noi suntem slabi, iar voi sunteţi tari; și ne rugăm pentru desăvârșirea voastră*" (2 Cor. 13, 9). Puterea „slăbiciunii" aparente, când ea este după voinţa lui Dumnezeu, este mai tare decât orice mijloc și demers uman. Pavel spera să vină cât mai curând în Corint, de aceea nu-i salută, ca în alte scrisori, pomenind numele unor persoane, ci le dă indicaţii la modul general. Restul se va face atunci când se vor întâlni: „*Încolo, fraţilor, fiţi sănătoși, îmbărbătaţi-vă, fiţi cu un cuget, trăiţi în pace, și Dumnezeul dragostei și al păcii va fi cu voi. Spuneţi unii altora sănătate cu o sărutare sfântă*" (2 Cor. 13, 11-12). Îmbrăţișarea și sărutul sfânt sunt singurele semne exterioare ale dragostei permise între creștini. Orice alt gest, care ar putea sugera subordonarea unui frate faţă de altul, indiferent de poziţia pe care acela o are în ierarhia bisericească, sunt neavenite. În cursul timpurilor, din păcate s-au mai produs unele derapaje de la această normă. E bine să avem în faţă întotdeauna nu respectul și impulsul uman, ci pe cel divin.

Pavel își încheie această epistolă cu un salut care a fost adoptat de Biserica Bizantină și care iniţiază liturghia euharistică: „*Harul Domnului nostru Isus Cristos, și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi! Amin*" (2 Cor. 13, 14). **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 5, 1-20. Ap. Gal. 1, 1-3, 20-24; 2, 1-5.

Mc. 5, 1-20. „*Au ajuns pe celălalt ţărm al mării, în ţinutul Gadarenilor*" (Mc. 5, 1). Evenimentul acesta este relatat de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Atât numărul celor vindecaţi (Matei vorbeşte de doi posedaţi, ceilalţi de unul), cât şi numele localităţii este diferit la cei trei (Gadara sau Ghergasa), un lucru este însă clar: era un ţinut păgân. Doar de la Marcu aflăm că ţinutul în care era localitatea este Decapole.

„*Când a ieşit Isus din corabie, L-a întâmpinat de îndată un om care ieşea din morminte, stăpânit de un duh necurat*" (Mc. 5, 2). La fel ca ceilalţi evanghelişti, Marcu descrie starea jalnică a omului. Şi îndrăcitul descris în capitolul 2, 24-26, avea un duh necurat, dar starea celui din Gadara era mult mai gravă. Şi în acest caz, a avut loc un dialog între Isus şi demon. În ambele cazuri, demonul cunoştea identitatea exactă a lui Isus, că adică este Fiul lui Dumnezeu. Dacă demonii cunosc în mod clar identitatea lui Isus, în cazul nostru, El se interesează de numele demonului. Descrierea pe care evanghelistul o face demonizatului din Gadara (cf. v. 3-5), furie, auto şi hetero-agresivitate, izolare de oameni şi înlocuirea vorbirii prin strigăte ne duce cu gândul la o formă gravă de schizofrenie, după criteriile psihiatrice moderne. Acest lucru pare a se confirma şi prin faptul că demonul care se auto denumeşte „Legiune", pentru că zicea „suntem mulţi" (sau multipli?) vorbeşte despre sine fie la singular, fie la plural. Demonul Îi cere lui Isus să-l lase să intre într-o turmă de porci. Marcu precizează şi numărul animalelor: 2000.

După ce Isus a vindecat pe demonizat, acesta Îl ruga să-l lase să rămână cu El, în timp ce oamenii acelei cetăţi L-au refuzat pe Isus şi L-au rugat să plece. Însă „*Isus nu i-a dat voie, ci i-a zis: Du-te acasă la ai tăi, şi povesteşte-le tot ce ţi-a făcut Domnul, şi cum a avut milă de tine. El a plecat şi a început să vestească prin Decapole tot ce-i făcuse Isus. Şi toţi se minunau*" (Mc. 5, 19-20). Din demonizat, a devenit misionar, în tot ţinutul şi nu numai în Gadara, care L-a refuzat. Este prima misiune de evanghelizare printre păgâni! De notat! **[2010]**

*

Gal. 1, 1-10. Începutul *Epistolei către Galateni*, deşi respectă stilul epistolar al timpului, prezentarea identităţii autorului şi a adresantului, este totuşi atipică. Deşi în mod evident Pavel este autorul epistolei, ba chiar scrie cu propria mână încheierea ei, îi menţionează şi pe cei cu care era împreună, Barnaba şi prezbiterii din Antiohia, pentru a sublinia că toţi erau în consens faţă de lucrurile scrise.

Destinatarii erau Bisericile din Galatia, adică era o epistolă circulară, care urma să fie citită de toţi credincioşii din această regiune, evanghelizaţi de Pavel în prima sa călătorie misionară. Pavel se prezintă pe sine ca „*apostol, nu de la oameni, nici printr-un om, ci prin Isus Cristos şi prin Dumnezeu Tatăl, care L-a înviat din morţi. El S-a dat pe sine însuşi pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău, după voia Dumnezeului nostru şi Tatăl*" (cf. Gal. 1, 1-5). În câteva cuvinte, Pavel a rezumat lucrarea mântuitoare a Crucii lui Isus, pe care galatenii par să o fi pierdut din vedere. Pavel trece abrupt şi tăios la tema ce avea să o dezvolte: „*Mă mir că treceţi aşa de repede, de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Cristos, la o altă Evanghelie*" (Gal. 1, 6). În toate celelalte scrisori, Pavel mulţumeşte pentru unul sau altul din harurile date unei biserici. Această mulţumire lipseşte aici. Este singura excepţie, faţă de toate celelalte epistole. Când comparăm această introducere cu cea a primei scrisori către Corinteni, acest lucru este şi mai izbitor, pentru că, deşi corintenii aveau grave deficienţe morale, erau din punct de vedere al doctrinei pe calea cea bună. Galatenii, în schimb, erau pe calea apostaziei, a căderii din credinţă, lucru mult mai grav. De aici tonul dur al lui Pavel. Galatenii erau în pericol să altereze însăşi fiinţa Evangheliei. Dacă erau necesare pentru mântuire şi faptele Legii, atunci lucrarea mântuitoare a Crucii nu era în sine suficientă. De aceea Pavel spune: „*Dar chiar dacă noi înşine sau un înger din cer ar veni să vă vestească o altă Evanghelie, deosebită de a noastră, să fie Anatema* (despărţit de Cristos)" (Gal. 1, 8). **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 5, 22-24, 35-6, 1. **Ap.** Gal. 2, 6-10.

Mc. 5, 22-24, 35-6, 1. După vindecarea demonizatului, *„trecând Isus cu corabia iarăși de cealaltă parte, s-a adunat mult norod în jurul Lui. El stătea lângă mare*" (Mc. 5, 21). Era din nou deci în Galileea. Unul dintre fruntașii sinagogii, numit Iair, s-a apropiat de Isus și-L ruga stăruitor: „*Fiica mea este pe moarte, ci, venind, pune mâinile Tale peste ea, ca să scape și să trăiască. Isus a mers cu el, însoțit de o mare mulțime de oameni, care-L îmbulzeau*" (Mc. 5, 23-24). Pe drum a fost vindecată o femeie cu curgere de sânge. Fiind încă pe drum: „*iată că au venit niște oameni de la fruntașul sinagogii, care-i spun: Fiica ta a murit. Pentru ce mai superi pe Învățătorul? Auzind aceasta Isus I-a zis fruntașului sinagogii: Nu te teme, crede numai*" (v. 35-36). Oamenii credeau în puterea vindecătoare a lui Isus. Au avut destule ocazii să se convingă, dar a învinge moartea părea ceva cu neputinţă de imaginat, la fel ca și în cazul lui Lazăr (cf. Io. 11, 21). Matei relatează evenimentul, notând că fiica fruntașului murise „adineauri". Oricum, situaţia era gravă. Poate de aici și graba cu care a răspuns Isus solicitării. Când a ajuns la casa fruntașului, Isus a luat cu El doar pe Petru, Ioan și Iacob și a intrat în camera unde zăcea fetiţa moartă de curând. Acolo se adunaseră deja bocitoarele și se începuseră deja pregătirile de înmormântare. Isus le-a zis: „*Pentru ce faceţi atâta zarvă și pentru ce plângeţi? Copila n-a murit, ci doarme. Dar ei își băteau joc de El*" (v. 39-40). Isus a scos pe toţi din cameră, afară de părinţii fetei și pe cei trei ucenici și apucând-o pe fetiţă de mână i-a zis: „*Talita kumi, care tălmăcit înseamnă: fetiţo, scoală-te*" (v. 41). Fetiţa, care avea 12 ani, s-a ridicat imediat și a început să umble. Marcu, deși scria creștinilor dintre neamuri, a ţinut să redea cuvintele lui Isus în limba în care au fost rostite, adică în aramaică. Pentru că nu mai știm nimic din cele ce au urmat, nici numele și nici soarta ulterioară a fetei sau a părinţilor, rezultă că accentul este pus de evanghelist pe faptul că Isus este stăpân peste toate lucrările rele ale celui rău pe care a venit să le distrugă. El este Domnul vieţii! **[2010]**

*

Gal. 2, 1-10. Capitolul 2 continuă apărarea de către Pavel a autorităţii sale apostolice și a Evangheliei pe care o predica; el se ocupă aici nu de sursa mesajului, ci de conţinutul său. Pavel se recunoaște independent, dar egal în ce privește misiunea și calitatea sa de apostol. Se lasă condus în toate de Duhul lui Dumnezeu și nu de considerente umane: „*După 14 ani, m-am suit din nou la Ierusalim împreună cu Barnaba; și am luat cu mine și pe Tit. M-am suit, **în urma unei descoperiri**, și le-am arătat Evanghelia, pe care o propovăduiesc eu între Neamuri, îndeosebi celor mai cu vază, ca nu cumva să alerg sau să fi alergat în zadar*" (Gal. 2, 1-2). În Fa. sunt consemnate cinci vizite ale lui Pavel la Ierusalim. Coroborând datele existente, se pare că vizita la care se referă Pavel aici este cea de a doua, vizita cu prilejul foametei și a ajutoarelor pentru fraţi (cf. Fa. 11, 27-30). Pavel nu s-a dus pentru a fi „supervizat" de ceilalţi, ci din impuls divin. Nu avea nevoie de confirmarea mesajului, ci de a clarifica tulburarea pe care au iniţiat-o iudaizanţii, care afirmau că dacă cei veniţi la creștinism dintre Neamuri nu se vor tăia împrejur, nu vor putea fi mântuiţi. Este clar acum de ce Pavel, alături de Barnaba, care era evreu, l-a dus cu sine și pe Tit, care era grec: „*Nici chiar Tit, care era cu mine, măcar că era Grec – spune Pavel – n-a fost silit să se taie împrejur, din pricina fraţilor mincinoși, furișaţi și strecuraţi printre noi, ca să pândească libertatea pe care o avem în Cristos Isus, cu gând să ne aducă la robie*" (Gal. 2, 3-4). După ce termină relatarea despre Tit, Pavel reia naraţiunea întâlnirii cu apostolii din Ierusalim. Pavel îi numește mai sus „*cei cu vază*" sau „*care sunt socotiţi a fi ceva*", iar în final îi pomenește cu numele: Iacov, Chefa (Petru) și Ioan, socotiţi ca stâlpi în Comunitatea din Ierusalim. Aceștia i-au recunoscut lui Pavel misiunea pentru Neamuri, ca lui Petru și celorlalţi misiunea pentru Evrei. Cei trei le-au dat lui Pavel și Barnaba „*mâna dreaptă de însoţire*", i-au socotit adică egali, fără să adauge sau să corecteze în vreun fel conţinutul predicării lor. **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 23, 1-12. **Ap.** 1 Cor. 4, 1-5.

Mt. 23, 1-12. Întreg capitolul 23 al *Evangheliei după Matei* este dedicat condamnării comportamentului fariseilor. Primele 12 versete ale acestui capitol care constituie pericopa de astăzi servesc drept introducere și totodată un rezumat al acestei învățături pe care Isus o dezvoltă în cele 8 „vai"-uri adresate apoi fariseilor și pe care le-am meditat deja.

Isus nu dorește să conteste autoritatea fariseilor în ce privește învățătura. Nici o societate nu poate funcționa fără ierarhie și autoritate și nici frăția creștină care constituie Biserica nu poate face excepție. Dar totul trebuie pus la locul lui. La început, discursul este adresat de Isus mulțimilor și ucenicilor Săi, pentru ca mai apoi să se îndrepte spre farisei în mod direct. Isus a zis: „*Cărturarii și fariseii șed pe scaunul (de învățătură) al lui Moise. Deci toate lucrurile pe care vă spun ei să le păziți, păziți-le și faceți-le; dar după faptele lor să nu faceți, pentru că ei zic, dar nu fac*" (Mt. 23, 2-3). Fariseii doreau cinste și respect din partea poporului în schimbul învățăturii, care este în esență o datorie pe care o împlinesc, și nu o sursă de respect uman. Ființa spirituală a omului are nevoie de trei lucruri: viață, învățătură și călăuzire. Spre aceasta este instituită orice fel de autoritate. Pe nici unul dintre voi să nu-l numiți „Rabi" (evr. învățător), cel care asigură învățătura, și nici „tată" care este generatorul vieții, să nu chemați pe nimeni pe pământ. Nici „dascăl" să nu chemați pe nimeni, pentru că „*Unul singur este Tatăl vostru cel din ceruri și unul singur este Învățătorul și Dascălul vostru: Cristosul*" (Mt. 23, 9-10). În definitiv, Isus o spune clar și în altă parte: „*Eu sunt calea, adevărul și viața*" (Io. 14, 6). Isus ne învață că în comunitatea Bisericii nu-și au loc titlurile, reale sau închipuite, care nu fac altceva decât să pună bariere artificiale între frați. În Biserică nu este loc decât pentru slujire: „*Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul tuturor*" (Mt. 23, 11), căci „*oricine se va înălța pe sine va fi smerit; și oricine se va smeri pe sine va fi înălțat*" (Mt. 23, 12). Din păcate, prea adesea uităm lucrul acesta. **[2010]**

*

1 Cor. 4, 1-7. Concluzia lui Pavel despre poziția liderului în Comunitatea creștină este că acesta nu este în nici un fel un stăpân, un șef, după modelul societății lumești. El este administratorul, dispensatorul Harului divin și nu stăpânul lui. Cel care dă harul este doar Dumnezeu. Fiecare membru al Comunității primește harul, după măsura darului ce i-a fost dat (cf. Ef. 4, 7).

În fiecare din noi există o tendință înnăscută de a considera un talent, un dar etc. ca ceva ce ne aparține și a ne lăuda cu el înaintea altora. În realitate, totul este primit de la Dumnezeu. „*Încolo, ce se cere de la administrator este să fie găsit credincios în lucrul încredințat lui*" (1 Cor. 4, 2). El trebuie deci să fie credincios lucrului care i-a fost încredințat de Dumnezeu, fără să-i pese de cum este judecată lucrarea lui de către ceilalți oameni. Pavel merge până acolo încât nu se judecă nici pe sine însuși. Aceasta nu înseamnă deloc să nu avem control asupra acțiunilor noastre, ci dimpotrivă, să fim încrezători în judecata lui Dumnezeu. De ce? „*De aceea să nu judecați nimic* ***înainte de vreme****, până va veni Domnul, care va scoate la lumină lucrurile ascunse în întuneric și va descoperi gândurile inimilor. Atunci fiecare își va căpăta lauda de la Dumnezeu*" (1 Cor. 4, 5). Acesta este motivul profund pentru ca să nu ne fălim unul față de altul nici chiar referitor la darurile spirituale. Un talent dat cuiva este un instrument de lucru pe care trebuie să-l folosim din dragoste, spre binele aproapelui. Judecata umană care își are rădăcina în egoism te conduce la mândrie. Slujirea se bazează în schimb pe smerenie, pe care grecii o credeau o slăbiciune și un comportament de sclavi. Dimpotrivă „*nu trebuie să ne bazăm pe noi înșine, ci să ne învățăm,* ***să nu trecem peste ce este scris*** *și să nu ne fălim unul față de celălalt*" (cf. 1 Cor. 4, 6). Fiecare în smerenie să slujească celuilalt, pentru că „*Ce te face deosebit? Ce lucru ai pe care să nu-l fi primit? și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?"* (1 Cor. 4, 7) Nu există „drepturi ale omului", ci doar daruri ale lui Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a XIV-a după Rusalii.
Duminica. Pilda nunţii fiului de împărat.

Lectură biblică: Ev. Mt. 22, 1-14. **Ap.** 2 Cor. 1, 21-2, 4.

Mt. 22, 1-14. Anul acesta sărbătoarea *Tăierii capului Sf. Ioan Botezătorul* cade duminica. Deși este duminică, ea se sărbătorește cu post și ajun. S-a asociat astfel, din întâmplare, cu parabola „Nunţii fiului de împărat". La nuntă nu se postește, dar și martiriul într-un sens este o nuntă, pentru că este asocierea definitivă a sufletului credincios, mireasa, cu Cristos, Mirele ceresc.

Această parabolă este relatată, puţin diferit, și de Luca. Pe când Matei vorbește despre o nuntă, Luca vorbește despre o cină dată de un om oarecare și nu pomenește nimic despre fiu. În ambele relatări însă este vorba despre refuzul celor invitaţi iniţial de a participa la ospăţ. La Matei, robii trimiși de care se vorbește în v. 3 nu sunt aceiași cu cei din v. 8. Primii au fost în mod evident Ioan Botezătorul și cei 12 apostoli, pentru că totul era pregătit, iar Ioan Botezătorul a chemat poporul lui Israel să participe la nuntă. Împăratul din parabolă este Tatăl ceresc, iar fiul de împărat este Isus însuși. În loc să primească invitaţia, „chemarea la nuntă" a lui Ioan, iudeii au refuzat-o, ba l-au și omorât pe el și au molestat pe apostoli, întâi bătându-și joc de ei și de mesajul pe care-l purtau și la sfârșit chiar omorându-i. Refuzul l-a mâniat pe împărat, care a distrus cetatea lor prin armatele lui Titus în anul 70 d.Cr. În locul primilor invitaţi, au fost chemaţi toţi cei cu viaţă împuţinată (orbi, șchiopi, ologi etc.). Camera ospăţului s-a umplut de oameni. Împăratul însuși a venit să-i vadă și găsind pe unul care nu avea haină de nuntă l-a destinat pierzării. Ce semnificaţie poate avea această decizie? Lucrurile sunt simple. Împăratul le-a pregătit noilor invitaţi până și haine de nuntă. Neglijenţa acelui invitat era o nerușinare. Poate că era nerăbdător să se înfrupte din mâncăruri, nesocotind buna cuviinţă. La chemare se răspunde în mod adecvat, printr-o dispoziţie sufletească potrivită. De aceea, cel fără haina de nuntă nu putea participa la ospăţ. Și astfel conclude Isus: „*Căci mulţi sunt chemaţi, dar puţin sunt aleși*" (Mt. 22, 14). **[2010]**

*

2 Cor. 1, 23- 2, 4. Pavel începuse să le explice corintenilor de ce și-a schimbat planurile (v. 15). El și-a apărat integritatea (v. 18), lucru care a dus la digresiunea (foarte folositoare nouă) din versetele 19-22. Pavel a înţeles că schimbarea planurilor sale a produs o problemă în Corint, de aceea le răspunde: „*Iau pe Dumnezeu martor faţă de sufletul meu, că n-am venit până acum la Corint tocmai ca să vă cruţ. Nu doar că am avea stăpânire peste credinţa voastră; dar vrem să lucrăm și noi împreună la bucuria voastră; căci staţi tari în credinţă*" (2 Cor. 1, 23-24). Deși avea o mare autoritate ca apostol și fondator al Comunităţii din Corint, Pavel ezita să o folosească. Avea răbdare cu ei. Metodele dictatoriale de a conduce pot duce la supunere, niciodată la ascultarea dorită de el, care vine numai din credinţă. Pavel i-a asigurat pe corinteni că nu are de gând să stăpânească, ci „*vrea să lucreze împreună cu ei*". Nici un slujitor al lui Cristos nu este străin de suferinţă și greutăţi, din care Pavel a avut parte din belșug, dar nu era nebun. Suferinţa, când vine, trebuie acceptată, dar ea nu trebuie căutată. Dacă se poate evita, cu atât mai bine. Pavel n-a dorit să vină în Corint când spiritele erau încinse. De aceea și-a schimbat planurile și, în loc de o vizită, a preferat să le scrie prezenta scrisoare: „*Și v-am scris cum v-am scris, ca la venirea mea să n-am întristare din partea celor ce trebuiau să-mi facă bucurie; și sunt încredinţat, cu privire la voi toţi, că bucuria mea este bucuria voastră a tuturor*" (2 Cor. 2, 3). Pavel a procedat cu dragoste faţă de corinteni, deși evenimentele despre care a aflat de la Tit nu justificau un asemenea sentiment, cel puţin din punct de vedere uman. Prin comportamentul său, Pavel dă un strălucit exemplu tuturor conducătorilor creștini despre cum trebuie gestionată o situaţie de criză. Trăirea în Duhul Sfânt este bucurie. Când spiritul uman, cu toate micimile lui, se strecoară în Biserică produce întristare în credincioși și tensiuni între ei și conducătorii lor. Doar răbdarea, izvorâtă din credinţă și dragoste, este unica speranţă de reparare a unui rău iscat din păcat. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 5, 24-34. **Ap.** Gal. 2, 11-16.

Mc. 5, 24-34. Pe când Isus era pe drum spre casa lui Iair, fruntașul sinagogii, era însoţit de o mare mulţime de oameni, care-L îmbulzeau. O femeie din mulţime care suferea de 12 ani (vârsta fetei lui Iair) de o scurgere de sânge, pe care medicii timpului n-au putut să o vindece, s-a apropiat prin spate de Isus, ca se atingă de poala hainei Lui. În El își pusese ultima fărâmă de încredere, „*căci își zicea în ea: Dacă aș putea să mă ating doar de haina Lui, mă voi tămădui*" (Mc. 5, 28). De îndată ce a reușit să se atingă de El, a simţit în tot trupul că s-a vindecat. Isus de asemenea „a cunoscut" puterea ce a ieșit din El și a întrebat: „*Cine s-a atins de Mine? Ucenicii I-au zis: Vezi că mulțimea te îmbulzește, și mai zici: Cine s-a atins de Mine?"* (v. 30-31). Femeia „a simţit", Isus „a cunoscut"! Aceeași siguranţă la ambii protagoniști, dar care este percepută diferit de femeie și de Isus. Remarca ucenicilor nu L-a impresionat pe Isus. Văzând aceasta, „*femeia, înfricoșată și tremurând, căci știa ce se petrecuse în ea, a venit și s-a aruncat la picioarele Lui, și I-a spus tot adevărul*" (v. 33). De ce se ascundea femeia? Pentru că boala de care suferea o făcea impură din punct de vedere ritual (cf. Levitic 15, 25) și îi era interzisă participarea la serviciile religioase pe tot timpul necurăţiei ei. În cazul femeii din istorisire, 12 ani! O viaţă de suferinţe fizice și morale. Isus nu vindecă doar trupul, ci întreg omul. Dacă boala ei trupească a fost tămăduită, urma cealaltă etapă a vindecării. Doar contactul personal cu Isus și mărturisirea întregului adevăr va putea aduce vindecarea deplină. De aici insistenţa lui Isus de a o cunoaște personal. Femeia se temea că Isus o va respinge sau mustra. „*Dar Isus i-a zis: Fiică, credinţa ta te-a mântuit; du-te în pace și fii tămăduită de boala ta*" (v. 34). Este și pentru noi o învăţătură că deplina sănătate se obţine doar cu o deplină și corectă relaţie cu sine, cu lumea și cu Dumnezeu, printr-o recunoaștere a situaţiei reale. Dumnezeu ne primește întotdeauna și ne dă pacea mult dorită, care e viaţa adevărată. **[2010]**

Mc. 5, 24-34. Fără a intra în amănunte, trebuie să notăm doar că, din raţiuni practice de natură calendaristică, în această perioadă liturgică se reiau din *Evanghelia după Marcu* o serie de pericope, citite și în alte perioade ale anului liturgic. Este pentru noi un bun motiv de a putea aprofunda unele aspecte pe care, din motive de spaţiu, le-am tratat anterior mai succint.

Pericopa de azi ne vorbește despre vindecarea femeii cu curgere de sânge. Este relatată aproape identic de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Ea s-a petrecut în timp ce Isus se afla pe drum spre casa lui Iair, fruntașul sinagogii, care-i ceruse vindecarea fiicei sale aflate pe moarte. Isus era însoţit de o mare mulţime de oameni care-L îmbulzeau din toate părţile. O femeie care avea o curgere de sânge de 12 ani, și-a pus în gând să-I atingă doar poala hainei lui Isus și să se vindece. Ascunsă în mulţime, femeia s-a atins de haina lui Isus și s-a vindecat pe loc. **Isus S-a oprit** și a întrebat cine s-a atins de El? Fetiţa lui Iair era pe moarte. Situaţia era urgentă și totuși Isus s-a oprit pe drum să converseze cu femeia. Ar fi de folos să ne întrebăm de multe ori: noi cum reacţionăm la o întrerupere din activitatea noastră? Cei mai mulţi ar spune că: „nu am timp acum, revino mai târziu" sau ceva de genul acesta. Realizarea lucrului proiectat de noi pare mai importantă. Și totuși, poate că pe Dumnezeu Îl interesează mai mult chemarea celui care aparent ne-a întrerupt. Această oprire nu este o pierdere de vreme, cum ar părea, ci este tocmai împlinirea voinţei lui Dumnezeu. Este bine să avem un proiect, este bine să fim ordonaţi și tenace în a-l împlini, dar e rău să credem că voinţa și proiectul nostru ar fi chiar voinţa lui Dumnezeu. Mulţi Îl îmbulzeau pe Isus, dar s-a vindecat doar aceea care s-a atins cu credinţă de El. Când Dumnezeu ne cere ceva acum, trebuie să ne oprim. Aceasta este urgenţa întâia. Pe urmă El va rezolva și restul. Totul la timpul său. **[2011]**

*

Gal. 2, 11-21. Acest pasaj se împarte în două. Prima parte o constituie mustrarea lui Petru și a celorlalţi iudei de către Pavel: „*Dar când a venit Chefa în Antiohia, i-am stătut împotrivă, pe față, căci era de osândit*"

(Gal. 2, 11). Nu se știe când a vizitat Petru Antiohia; Fa. nu consemnează această vizită, dar este posibil ca ea să fi avut loc la puţin timp după ce Pavel, Barnaba și Tit s-au întors la Antiohia. Motivul atitudinii lui Pavel nu era unul privitor la învăţătură, ci la comportament. Petru și ceilalţi creștini evrei mâncau împreună cu neevreii, dar când au venit unii din Iersusalim „*de la Iacov*" au fost stânjeniţi și au început să mănânce separat, poate pentru a nu-i scandaliza pe „bunii credincioși evrei", pentru care respectarea ritualurilor și a obiceiurilor însemna mai mult decât libertatea în credinţă, primită în Cristos, prin jertfa Sa pe cruce.

A doua parte a pasajului, fie că face parte din „mustrare", fie că este o ulterioară dezvoltare a raţiunii comportamentului creștinilor iudei, este o minunată trecere spre restul epistolei, care va dezvolta doctrina libertăţii în Cristos. Este introdusă de expresia „*Totuși, **fiindcă știm** că omul nu este socotit neprihănit, prin faptele Legii, **ci numai prin credinţa în Isus Cristos***..." (cf. Gal. 2, 16). Aici apare pentru prima oară expresia „ *a fi socotit neprihănit*". Este un termen împrumutat din limbajul juridic și este opus termenului „*a fi condamnat*". Pavel rezumă apoi în mod magistral întreaga doctrină a mântuirii: „*Am fost răstignit împreună cu Cristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Și viaţa pe care o trăiesc în trup o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine*" (Gal. 2, 20). Prin lucrarea crucii, am fost deplin eliberaţi și doar așa ne putem trăi viaţa cu bucurie: „*Nu vreau să fac zadarnic harul lui Dumnezeu; căci dacă neprihănirea se capătă prin Lege, degeaba a murit Cristos*" (Gal. 2, 21). Libertatea creștinului cere și impune un comportament coerent. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 1-7. **Ap.** Gal. 2, 21-3, 7.

Mc. 6, 1-7. Vizita lui Isus în locul unde a crescut și trăit până a ieșit la propovăduire, Nazaret, este relatată de toți trei evangheliștii sinoptici, evident, cu nuanțe diferite, în funcție de ideea de bază a fiecăruia dintre ei și de cei cărora Evanghelia le era adresată. Aceste amănunte din viața pământească a lui Isus au dat naștere unor controverse. Întreg ținutul Galileei era prost văzut, pentru că aici trăia o populație eterogenă de iudei, dar și de elini și alte națiuni. Nazaretul, un orășel neînsemnat situat la circa 30 km vest de lacul Genezaret, era și mai rău cotat, deoarece aici își avea sediul garnizoana romană din nord. Populația de acolo era deci suspectată de colaboraționism cu romanii (cf. Io. 1, 46). Familia lui Isus era una modestă. Iosif, tatăl său, era teslar, adică avea o meserie simplă. Isus era numit mai târziu „fiul teslarului" sau „teslarul, fiul Mariei". Nazaritenii cunoșteau toată familia lui Isus.

După obiceiul Său, Isus a intrat într-o zi de Sabat în sinagoga din localitate și a început să predice. Conținutul predicii Sale îl găsim în relatarea din Luca (cf. Lc. 4, 21). Compatrioții Lui se mirau, de aceea, întrebându-se între ei: „De unde are El acestea?" (v. 2-3) și erau scandalizați. Acest scandal provenea din faptul că, după opinia comună a vremii, Mesia trebuia să vină fie din mare, fie din deșert, fie din norii cerului, or, pe Isus și pe familia Lui o știau bine. După tradiția orientală, Iosif era văduv, iar frații și surorile Lui erau copiii lui Iosif dintr-o căsătorie precedentă. Trăind împreună, toți aceștia treceau drept frații lui Isus. Lucrul acesta făcea foarte dificilă acceptarea identității mesianice a lui Isus. Această necredință a dus la refuzul lui Isus și la faptul că „*n-a putut să facă nici o minune acolo, ci doar și-a pus mâinile peste câțiva bolnavi pe care i-a tămăduit*" (v. 5). La acest lucru se referă *loghionul* spus de Isus: „*Un proroc nu este disprețuit decât în patria lui, între rudele Lui și în casa Lui*" (v. 4). Refuzul lui Isus, care a culminat cu răstignirea Sa, este de altfel ideea de bază a întregii *Evanghelii după Marcu* și care se face simțită chiar de la început. **[2010]**

Mc. 6, 1-7. După vindecarea femeii cu curgere de sânge și învierea fiicei lui Iair, „*Isus a plecat de acolo și S-a dus în patria Lui. Ucenicii au mers după El*" (Mc. 6, 1). Isus s-a întors în Nazaret însoțit de ucenicii Lui. Desigur că faima celor săvârșite de El ajunsese deja la ei. Conform obiceiului Său, într-o zi de Sabat Isus a intrat în sinagogă și a început să-i învețe pe oameni. Consătenii lui au rămas uimiți! De ce? Pentru că în capul lor nu putea sta împreună imaginea unui Isus care a crescut sub ochii lor, a cărui activitate modestă și a cărui familie le erau bine cunoscute, cu imaginea acestui Om care le propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. Oamenii care te cunosc bine și te văd în viața de zi cu zi cu totul asemenea lor, cu bunele și mai ales cu relele pe care le ai, primesc greu propovăduirea. Se cere o anumită distanță. Unii o produc artificial: se îmbracă elegant și se comportă distant. De la mașină și felul artificial de a vorbi, doresc să creeze distanța necesară obținerii a ceea ce cred ei că este autoritate. Dacă Isus se întorcea în Nazaret triumfător și pe cal alb, poate că ar fi fost nu doar acceptat, ci chiar aclamat: „Uite ce a realizat un simplu om, fiu al satului!". Am văzut persoane care s-au sacrificat o viață și s-au supus la munci chinuitoare pentru această senzație de nimic. Isus refuză de la început o asemenea atitudine. El predică bazat pe autoritatea Scripturii. Știm din pasajul paralel din Luca (Lc. 4, 16 și urm.) că Isus a comentat un text din Isaia. El nu se prezintă în nume propriu, ci ca împlinire a Scripturii. De-a lungul timpului, până în ziua de azi, unii prezintă, deseori de bună credință, o învățătură cu aparență religioasă, bazată pe ceea ce se numește „o revelație particulară", fie un vis sau o viziune. Ea poate fi acceptată de unii sau respinsă de alții. Este nesigură ca orice lucru omenesc. Cine predică însă bazat pe Scripturi se supune singur controlului. Oricine se poate convinge că spune sau nu adevărul. Când mesajul este respins, de cele mai multe ori acest lucru se întâmplă din orbirea spirituală sau reaua credință a ascultătorilor. Este o (pre) judecată. **[2011]**

*

Gal. 3, 1-7. Pavel și-a continuat argumentarea începută cu ocazia mustrării lui Petru și a celor împreună cu ei și se adresează acum direct credincioșilor din Galatia. Ca să clarificăm lucrurile, acești credincioși, în majoritatea lor, proveneau dintre neevrei. De aceea au primit cu atâta îngăduinţă învăţătura oponenţilor lui Pavel, fiind fascinaţi poate și de faptul că aceștia veneau de la Ierusalim, Biserica mamă. Pavel se ridică hotărât și chiar vehement, criticând atitudinea instabilă a galatenilor, și nu-și alege cuvintele: „*O, galateni nechibzuiţi!* (iraţionali). *Cine v-a fermecat pe voi, înaintea ochilor cărora a fost zugrăvit Isus Cristos cel răstignit?"* (Gal. 3, 1). Să remarcăm tonul. Faţă de corinteni, Pavel este nevoit să aducă o mulţime de laude, înainte de a spune adevărul dureros. Corintenii erau „intelectuali" și ca toţi „intelectualii" erau mai sensibili la cum se spune decât la ce se spune. Galatenii erau mai dintr-o bucată și nu se supărau chiar dacă Pavel folosea un ton dur. Pe ei, Pavel îi aduce la raţionalitate direct: „*Sunteţi așa de nechibzuiţi? După ce aţi început prin Duhul, vreţi acum să sfârșiţi prin firea pământească?"* (Gal. 3, 3). Pentru a le demonstra convingător faptul că numai credinţa este metoda de lucru a lui Dumnezeu, Pavel le pune patru întrebări: 1) Cum aţi primit voi Duhul Sfânt? 2) Cum veţi fi sfinţiţi? 3) Aţi suferit degeaba? 4) Care este temeiul minunilor lui Cristos? Iudaizanţii le-au sugerat galatenilor că ar fi mai deplin sfinţiţi dacă vor împlini și faptele legii. Și cum un ritual sau o poruncă concretă este mai ușor de împlinit și mai verificabilă decât o schimbare a interiorului, galatenii s-au lăsat înșelaţi. Iudaizanţii se bazau pe Legea lui Moise, dar Pavel a mers mult mai departe în timp, sprijinindu-se pe Avraam: „*Tot așa și Avraam a crezut pe Dumnezeu, și credinţa aceasta i-a fost socotită ca neprihănire. Înţelegeţi și voi dar că fii ai lui Avraam sunt cei ce au credinţă*" (Gal. 3, 6-7). Răscumpărării aduse de Crucea lui Cristos nu i se mai poate adăuga nimic. Aici era esenţa lucrurilor și originea greșelii iudaizanţilor. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 7-13. **Ap.** Gal. 3, 15-22.

Mc. 6, 7-13. După refuzul celor din Nazaret, „*Isus s-a mirat de necredinţa lor, iar apoi străbătea satele de primprejur și învăţa pe popor. Atunci a chemat la Sine pe cei 12 și a început să-i trimită doi câte doi,* ***dându-le putere asupra duhurilor necurate***” (Mc. 6, 6). Misiunea lui Isus era să înveţe poporul și să distrugă puterea celui rău. Pentru majoritatea celor implicaţi într-o lucrare de evanghelizare, un eșec ca cel avut de Isus în Nazaret ar fi de natură să-i descurajeze. Cu toate acestea, exact acest moment este ales de Isus că să trimită la propovăduire pe apostoli. Eșecurile temporare în lucrarea de vestire a Evangheliei se datorează în mod categoric celui rău. Desigur că, adesea, aceste eșecuri pot proveni și din insuficienta pregătire a vestitorilor. Isus se adresează ambelor cauze, dar înainte de toate celei esenţiale: „*le-a dat putere asupra duhurilor necurate*” (v. 7/b). Această putere nu o poate da nimeni afară de Dumnezeu, Cel care o are. Această putere apoi trebuie bine gestionată, altfel lucrarea ar putea fi nimicită. Și Isus îi instruiește pe cei 12. Îi trimite doi câte doi ca să fie sprijin unul altuia și pentru ca consensul vestirii din gura celor doi să fie o mărturie în favoarea adevărului. Echipamentul de drum este cu adevărat unul sărac. Isus vrea să le atragă atenţia și în felul acesta asupra esenţialului. Matei precizează în pasajul paralel de ce această austeritate extremă: „*căci vrednic este lucrătorul de hrana lui*” (Mt. 10, 10). Și echipamentul sumar și nemutarea din casă în casă veneau să sublinieze seriozitatea mesajului. Nu era o veste oarecare și în nici un caz ea nu era menită să-l îmbogăţească pe purtătorul ei. Dacă în vreo casă sau localitate nu-i vor primi, asemenea lui Isus în Nazaret, „*să plecaţi de acolo și să scuturaţi* ***îndată*** *praful de sub picioarele voastre*” (Mc. 6, 11). Mărgăritarele nu trebuie aruncate înaintea porcilor. Oamenii care nu ascultă cuvântul lui Dumnezeu își asumă prin aceasta o grea responsabilitate și, totuși, ucenicii nu sunt îndemnaţi să insiste. „*Ucenicii au plecat și au propovăduit pocăinţa*” (cf. Mc. 6, 12). **[2011]**

*

Gal. 3, 15-22. Pavel dezvoltă în această secţiune raportul dintre Făgăduinţă și Lege. De aceea, înainte de toate, Pavel atrage atenţia că făgăduinţele lui Dumnezeu date lui Avraam sunt făcute unei singure persoane: „*Acum făgăduinţele au fost făcute ‚lui Avraam și seminței lui'. Nu zice ‚și semințelor' (ca și cum ar fi vorba de mai multe), ci ca și cum ar fi vorba numai de una: ‚și seminței tale', adică Cristos*” (Gal. 3, 16). Între făgăduinţele date de Dumnezeu lui Avraam și proclamarea Legii pe muntele Sinai s-au scurs 430 de ani. În tot acest timp, Dumnezeu i-a binecuvântat pe patriarhi numai pe baza credinţei, și nu a Legii date ulterior. Deci Legea, argumentează corect Pavel, nu putea nimici făgăduinţele: Căci dacă moștenirea ar veni din Lege, nu mai vine din făgăduinţă; și Dumnezeu printr-o făgăduinţă i-a dat-o lui Avraam. Un iudaizant ar fi putut obiecta că, dacă așa stau lucrurile, și Legea nu poate da prin ea însăși mântuirea, atunci de ce a fost dată și la ce servește Legea? Legea a fost dată, afirmă Pavel, ca să descopere păcatul. Acest fapt este dezvoltat mai târziu de Pavel în *Epistola către Romani*. Nu pot avea conștiinţa păcatului dacă nu mă raportez la o lege, deoarece păcatul înainte de toate este o încălcare a legii divine. Legea este capabilă să diagnosticheze păcatul, dar nu-l poate și vindeca (cf. Rom. 3, 6 și 9). Dumnezeu a închis totul sub păcat pentru ca să aibă milă de toţi: „*Atunci* – se întreabă retoric Pavel – *oare Legea este împotriva făgăduinţelor lui Dumnezeu? Nicidecum! Dacă s-ar fi dat o Lege care să poată da viaţa, într-adevăr neprihănirea ar veni din Lege*” (Gal. 3, 21). Legea a fost dată ca mijloc al restrângerii păcatelor și a avut un caracter temporar, până când va veni „Sămânţa” lui Avraam, Mesia, adică Cristos, după care nu va mai fi nevoie de ea. Pe de altă parte, Legea a fost dată printr-un mijlocitor, ce asigura legătura dintre Dumnezeu și om. Dar Dumnezeu, fiind „unul singur”, când a dat făgăduinţele, le-a făcut în nume propriu. Pavel rezumă în mod sintetic toată învăţătura cuprinsă în această secţiune prin cuvintele: „*Dar Scriptura a închis totul sub păcat, pentru ca făgăduinţa să fie dată celor ce cred, prin credinţa în Isus Cristos*” (Gal. 3, 22). Promisiunile făcute de Dumnezeu lui Avraam s-au împlinit în Isus Cristos, iar accesul la ele se face doar prin credinţă. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 30-45. **Ap.** Gal. 3, 23-4, 1.

Mc. 6, 30-45. Înmulţirea pâinilor și a peștilor este relatată de toţi cei 4 evangheliști. În Biserica primară trebuie să fi avut o importanţă deosebită și are un indubitabil caracter euharistic. Matei și Marcu vorbesc chiar de două minuni similare ca și conţinut, dar care au avut loc în momente și locuri diferite. Luca și Ioan relatează despre o singură minune. Este una din puţinele minuni pe care evanghelistul Ioan le are în comun cu sinopticii, iar la Ioan este urmată imediat de lungul discurs euharistic (cf. Io. 6, 22-59), notând și faptul că a avut loc cu puţin timp înaintea Paștelui. Poate din această cauză Marcu vorbește despre „iarba verde" (cf. Mc. 39). Toţi evangheliștii pun această minune în legătură cu Euharistia. Gesturile și cuvintele lui Isus au un paralelism aproape perfect în cazul minunii și al instituirii Euharistiei. Tot în favoarea acestei interpretări vorbesc și detaliile filologice ale textului. Un alt paralelism este și cel care pune minunea din NT cu cea din VT, când Dumnezeu hrănește cu mană pe poporul Său timp de 40 de ani în deșert.

Ucenicii iau parte activă la toată minunea: ei propun slobozirea poporului, primesc porunca să-i hrănească, aduc la Isus hrana existentă și la sfârșit adună rămăşiţele. Această interpretare devine și mai evidentă la cea de a doua înmulţire a pâinilor și a peștilor, relatată de Marcu în capitolul 8, 1-10, pe care o s-o medităm mai târziu, unde minunea se petrece pe un teritoriu păgân, pe când minunea relatată în Mc. 6, 30-44 s-a petrecut în Galileea. Tot în favoarea acestei interpretări vine și reprezentarea ei iconografică din catacombe, fără îndoială în legătură cu Dumnezeiasca Euharistie. În felul acesta, Isus este prezentat în calitatea Sa de Mesia, de salvator al poporului. Hrana Noului Legământ, „pâinea vieţii" este însă de data aceasta însuși Trupul și Sângele lui Isus, care S-a adus pe Sine jertfă pe Cruce pentru răscumpărarea deplină a fiecăruia dintre cei care cred și primesc această realitate. Porunca lui Isus: „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea" permanentizează și extinde efectul ei asupra tuturor, evrei și neamuri deopotrivă. **[2010]**

Mc. 6, 30-45. Minunea înmulţirii pâinilor este relatată de toţi cei patru evangheliști, dovadă importanţa ei capitală în economia propovăduirii și a mântuirii. Întorcându-se din misiune, „*apostolii s-au adunat la Isus și I-au spus tot ce făcuseră și tot ce învăţaseră pe oameni*" (Mc. 6, 30). Deși obosiţi, erau bucuroși și în același timp dornici să împartă cu Isus bucuria succesului. Poate că după eșecul din Nazaret au fost puţin descurajaţi, dar acum totul era în regulă. Isus i-a invitat la o binemeritată reculegere în singurătate. Oamenii însă i-au văzut plecând și, anticipându-le intenţiile, s-au adunat alergând pe jos. Au venit din nou înaintea lui Isus și a apostolilor. Lui Isus I s-a făcut milă de ei și a început să-i înveţe până seara. Pe ucenici însă mulţimea insistentă pare să-i fi agasat. Apoi, probabil că acestor oameni li se făcuse foame. Nici ei nu prea erau în formă. Și peste toate porunca stranie a lui Isus: „*Daţi-le voi să mănânce*". Din cinci pâini și doi pești, pe care-i aveau la ei, nu se putea hrăni o asemenea mulţime de oameni. L-au lăsat afară din ecuaţie pe Dumnezeu. De câte ori nu facem și noi la fel! Ne bazăm doar pe noi înșine. În faţa greutăţilor care par și, uneori, omenește vorbind, sunt de netrecut, dorim să ne bazăm doar pe propriile noastre forţe. Și apostolii, la fel ca noi, au văzut desigur de nenumărate ori puterea lucrării lui Dumnezeu, dar de fiecare dată când se schimbă datele problemei parcă nu ne mai aducem aminte de nimic. Ceea ce a urmat amintește cuvânt cu cuvânt de Euharistie. Isus **a luat** cele 5 pâini, **a binecuvântat**, **a frânt** și **le-a dat** ucenicilor să le împartă poporului. Fără nici una din cele patru acţiuni nu se petrecea minunea. Isus, așa cum i-a luat părtași pe apostoli la propovăduire, i-a luat părtași și la hrănirea poporului. Dar fără binecuvântarea lui Dumnezeu, degeaba iau pâine. Dar pe ce pune Dumnezeu mâna, El frânge și abia astfel pâinea se înmulţește. Isus, Pâinea vieţii, a făcut la fel și cu propria Sa viaţă, iar Trupul Său frânt a devenit pentru noi o binecuvântare și o comuniune cu El, până când aceasta se va desăvârși în veșnicie. **[2011]**

*

Gal. 3, 23-29. Vorbind în continuare despre scopul Legii, Pavel o compară fie cu o închisoare, fie cu un „pedagog": „*Înainte de venirea credinței, noi eram sub paza legii, închiși pentru credința care trebuia să fie descoperită. Astfel, Legea ne-a fost un îndrumător* (pedagog) *spre Cristos, ca să fim socotiți neprihăniți prin credință*" (Gal. 3, 23-24). Romanii obișnuiau să încredințeze educația copiilor unor pedagogi severi, care aveau misiunea să dezvolte în copil acele comportamente ce erau necesare unei bune conviețuiri sociale. Misiunea acestui pedagog înceta, evident, odată cu momentul maturității. Și noi ne-am maturizat spiritual atunci când, prin credință, L-am primit pe Cristos. Trei schimbări se produc în om în acest moment: 1) „*Toți care ați fost botezați pentru Cristos, v-ați îmbrăcat cu Cristos*" (Gal. 3, 27). Romanii aveau obiceiul ca în momentul maturizării unui băiat să-i ofere o togă de adult. Din acel moment, copilul era socotit om matur, cu depline drepturi și responsabilități în societate. Această unire cu Cristos prin botez înseamnă a fi îmbrăcat cu Cristos. 2) Toți credincioșii sunt una în Cristos, adică în trupul Său, care este Biserica. Toate diferențele umane dispar: „*Nu mai este nici Iudeu, nici Grec, nici rob, nici slobod, nici femeie, nici bărbat, fiindcă* ***toți suntem una în Cristos***" (Gal. 3, 28). Uniți fiecare dintre noi cu Cristos, devenim, prin Biserică, una cu fiecare membru al ei. Această unitate nu desființează însă ierarhia funcțiilor și a darurilor în Biserică. Fiecare credincios își are funcția lui specifică, așa cum arată Pavel în Romani și 1 Corinteni. Unitate și egalitate înaintea lui Dumnezeu în ceea ce suntem și diversitate în ceea ce facem unii pentru alții. Și, în fine, 3) „*Și dacă sunteți ai lui Cristos, sunteți „sămânța" lui Avraam, moștenitori prin făgăduință*" (Gal. 3, 29). Dezvoltând deci calitățile credinciosului, Pavel le atrage atenția galatenilor față de iraționalitatea dorinței de a combina Credința și Legea, libertatea cu sclavia. Promisiunea făcută de Dumnezeu lui Avraam s-a împlinit în Cristos, iar prin credința în El, o moștenim și noi. **[2011]**

Gal. 4, 1-7. Pavel își continuă comparația dintre viața sub Lege și viața în credință, revenind la exemplul raportului dintre părinți și copii. Suntem moștenitorii de drept ai făgăduințelor lui Dumnezeu, făcute lui Avraam și împlinite în Cristos: „*Dar câtă vreme moștenitorul este nevârstnic* (imatur)*, eu spun că nu se deosebește cu nimic de un rob, măcar că este stăpân peste tot. Ci este pus sub epitropi și îngrijitori, până la vremea rânduită de tatăl său*" (Gal. 4, 1-2). Epitropii nu sunt același lucru cu pedagogii. Aceștia din urmă erau responsabili cu educația copilului, pe când epitropii dispuneau de averea copilului, având grijă să fie corect administrată. Acest lucru era valabil până la ajungerea la maturitate deplină a fiului. Această vârstă varia la diversele popoare. Conform legii romane, acest moment era decis de tatăl, și era marcat printr-o ceremonie, în care fiului i se conferea *toga virilis*, fiindu-i recunoscut public dreptul de fiu și moștenitor. Pavel a folosit acest exemplu pentru a arăta contrastul dintre poziția trecută a credincioșilor și lucrurile de care se bucurau în prezent. Imaturitatea credincioșilor evrei era supunerea față de Lege, iar a celor proveniți dintre neamuri supunerea lor față de „*învățăturile începătoare*", adică formele de religie primitivă practicate până acum de ei. „*Dar când a venit împlinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca să răscumpere pe cei ce erau sub Lege, pentru ca să căpătăm înfierea*" (Gal. 4, 4-5). Toți au contribuit la realizarea acestui plan divin de mântuire. Romanii au realizat unitatea imperiului, prin organizare, grecii au dat limba vorbită, evreii au adus credința în Dumnezeul unic. La rândul Său, Dumnezeu Tatăl a trimis pe unicul Său Fiu în care ne-a înfiat și ne-a dat în inimă pe Duhul Sfânt, în care să putem striga: „Abba, adică Tată! (cf. Gal. 4, 6). Întreaga lume a fost pregătită și întreaga Dumnezeire trinitară a participat la lucrare: „*Așa că nu mai ești rob, ci fiu; și dacă ești fiu, ești și moștenitor, prin Dumnezeu*" (Gal. 4, 7). **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 45-53. **Ap.** Gal. 4, 8-21.

Mc. 6, 45-53. Umblarea pe mare a lui Isus este relatată de trei evangheliști: Matei, care adaugă și umblarea pe mare a lui Petru, Marcu și Ioan. Luca o omite. În *Evanghelia după Marcu* este a doua oară când Isus își arată puterea asupra stihiilor naturii. Ea urmează imediat după minunea înmulţirii pâinilor și a peștilor, în toate Evangheliile unde este relatată: „*Îndată* (după înmulţirea pâinilor), *Isus a silit pe ucenicii Săi să intre în corabie și să treacă înaintea Lui de cealaltă parte, spre Betsaida. În timpul acela, El urma să dea drumul norodului. După ce Și-a luat rămas bun de la norod, S-a dus în munte ca să se roage*" (Mc. 6, 45-46). Motivul pentru ca să fie singur, fără popor și fără ucenici, îl aflăm în Ioan (cf. Io. 6, 14-15). Poporul, în entuziasmul lui, dorea să-L pună împărat. Spera că Cel ce era în stare să hrănească poporul putea și să-l elibereze de puterea oprimantă a romanilor. El trebuia să fi fost Mesia Cel așteptat. Dar momentul nu sosise încă. Între timp, ucenicii se confruntau cu o furtună. De-a lungul istoriei Bisericii (barca salvării), asemenea momente de dificultate se vor repeta adesea. Isus a văzut de pe ţărm lupta ucenicilor cu valurile și cu vântul potrivnic: „*Într-a patra straje din noapte, El a mers la ei umblând pe mare și vroia să treacă pe lângă ei*" (v. 48). Romanii împărţeau noaptea în 4 străji de câte 3 ore pentru schimbarea santinelelor. Popular, aceste patru străji se numeau: „înnoptat", „miezul nopţii", „cântatul cocoșilor" și „dimineața". Era deci între orele 3 și 6 dimineaţa. Când L-au văzut, ucenicii s-au speriat, crezând că văd o nălucă, dar Isus adresându-li-se le-a zis: „*Îndrăzniţi, Eu sunt, nu vă temeţi*" (v. 50). Cuvintele: „Eu sunt", sunt cuvintele prin care în VT Dumnezeu se adresează poporului Său. Semnificaţia lor deci nu este doar una umană, ci și una divină. Ele ne descoperă într-un mod tainic identitatea divin-umană a lui Isus. El S-a suit în corabie, iar vântul a încetat îndată. Ioan notează că în clipa aceea corabia a ajuns deodată la destinaţie. Oricât de departe ni s-ar părea nouă că este Isus, El este întotdeauna cu noi și ne conduce la ţărmul dorit. **[2010]**

Mc. 6, 45-53. Întreaga perioadă, și poate mai ales ziua precedentă, a fost extrem de obositoare, atât pentru ucenici, cât și pentru Isus. Acum, cu adevărat un răgaz era absolut necesar: „*Îndată Isus a silit pe ucenicii săi să intre în corabie și să treacă înaintea Lui de cealaltă parte, spre Betsaida. După ce Și-a luat rămas bun de la popor, S-a dus în munte ca să se roage*" (Mc. 6, 45-46). Ca de obicei, rugăciunea în singurătate poate reface forţele sleite ale cuiva. Munca și mulţimile sunt obositoare. Și chiar dacă lui Isus i se face milă de mulţime, lucrul nu poate fi continuat fără pauze. Dar Isus ne învaţă că nu somnul sau, cum se zice azi, „distracţia", este reconfortant. Distracţia este doar o altă formă de mulţime și o altă formă de lucru. Obosește în continuare. Refacerea nu o putem găsi decât în relaţia cu Dumnezeu (= rugăciunea) și **doar** cu El (= singurătatea). Pe lac s-a iscat însă o furtună, iar ucenicii se găseau în nesiguranţă. Isus, de pe ţărm, vede lucrul acesta. El nu-i părăsește și vine la ei. Isus putea porunci mării și de pe ţărm, dar El vine la ei, pentru ca apostolii să se convingă de originea acestei liniștiri. Biserica, pe care acești ucenici în dificultate o simbolizau, nu poate nimic fără Capul ei, Isus Cristos. Lupta este nu doar grea, dar și îndelungată. Doar aproape de crăpatul zorilor, „*într-a patra strajă din noapte, Isus a mers la ei, umblând pe mare și voia să treacă pe lângă ei*" (Mc. 6, 48). Isus, de pe munte, urmărește cu atenţie viaţa ucenicilor, chiar când acestora li se pare că sunt singuri și părăsiţi de Isus. Isus S-a făcut doar că trece mai departe. Isus nu trebuie confundat cu o nălucă. El însuși ne ajută să-L recunoaștem: „Îndrăzniţi, Eu sunt, nu vă temeţi" (v. 50). Isus este ajutorul și siguranţa noastră, pentru că El poate totul și vrea binele nostru. El iniţiază acţiunea de salvare. Dar ca să poată lucra în viaţa noastră trebuie să nu-L confundăm cu o nălucă, ci să strigăm și să-I cerem ajutorul. Altfel, cine știe, poate trece mai departe. Chiar dacă El va veni doar spre sfârșitul Istoriei, se va întoarce cu siguranţă pentru a ne duce teferi la limanul ceresc. **[2011]**

*

Gal. 4, 8-20. Galatenii se găseau într-o situaţie paradoxală. Înainte de convertirea lor, ei nu cunoșteau Legea mozaică, ci erau sub influenţa „învăţăturilor începătoare", adică în religia păgână, robiţi unor zei, care prin firea lor erau rodul imaginaţiei și nu puteau să aducă mântuirea: „*Odinioară, când nu cunoșteaţi pe Dumnezeu, eraţi robiţi celor ce din firea lor nu sunt dumnezei. Dar acum, după ce aţi cunoscut pe Dumnezeu sau mai bine zis după ce aţi fost cunoscuţi de Dumnezeu, cum vă mai întoarceţi iarăși la învăţăturile începătoare, slabe și sărăcăcioase, cărora vreţi să vă supuneţi din nou?"* (Gal. 4, 8-9). Când au fost evanghelizaţi de Pavel și Barnaba (cf. Fa. 14, 11 și urm.), ei au trecut din robia înșelăciunii păgâne direct la libertatea oferită de credinţă. Acum, sub influenţa iudaizanţilor, vor să introducă o nouă formă de robie de tip legalist. Ei acceptau circumcizia și toată legea rituală: „*Voi păziţi zile, luni, vremi și ani*" (v. 10). Pavel se referă la calendarul iudaic, care respecta sabatul, luna nouă, sărbătorile anuale și anii sabatici. Prin acceptarea cuvântului Evangheliei, orice credincios este deplin eliberat din situaţia în care era: Neamurile de înșelăciunea religiei păgâne, Evreii de jugul Legii. De ce ar dori deci galatenii să accepte de bună voie o robie, fie chiar și a Legii din VT, când au fost eliberaţi? În decepţia și îngrijorarea sa, Pavel face apel la ei: „*Fraţilor, fiţi ca mine, pentru că și eu sunt ca voi: Nu mi-aţi făcut nici o nedreptate. Dimpotrivă, știţi că în neputinţa trupului v-am propovăduit Evanghelia și nu m-aţi dispreţuit*" (cf. Gal. 4, 12-14). La început, galatenii erau plini de zel pentru Pavel, acum erau plini de zel pentru iudaizanţi. Câtă nestatornicie manifestau! Pavel dă glas în mod patetic stării sufletești în care se găsea: „*Copilașii mei, pentru care iarăși simt durerile nașterii, până ce va lua Cristos chip în voi*" (Gal. 4, 19). Lucrul apostolului deci nu era doar să transmită o informaţie, ci să formeze în ascultător chipul lui Cristos. Era ca efortul unei gestaţii, urmată de durerile nașterii celei de sus. Creștinul este un alt Cristos. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 24, 1-13. **Ap.** 1 Cor. 4, 17-5, 5.

Mt. 24, 1-13. Capitolele 24 și 25 din *Evanghelia după Matei* sunt supranumite *Mica Apocalipsă* sau *Apocalipsa evangheliilor*, deoarece toţi cei trei evanghelişti sinoptici o relatează, în linii mari, aproape identic. „*La ieșirea din Templu, pe când mergea Isus, ucenicii Lui s-au apropiat de El ca să-I arate clădirea Templului. Dar Isus le-a zis: Vedeți voi toate aceste lucruri? Adevărat vă spun că nu va rămâne aici piatră peste piatră, ca să nu fie dărâmată*" (Mt. 24, 1-2). După intrarea triumfală în Ierusalim și curăţirea Templului, Isus a învăţat poporul și a polemizat cu fruntașii acestuia. Întreaga secţiune este relatată în capitolul 21, 23-23, 39 al *Evangheliei după Matei*. Acum Isus părăsește Templul și real, dar și simbolic. Tot ce se relatează în capitolele 24 și 25 este un discurs adresat doar ucenicilor. Aceștia doresc să afle trei lucruri: „*Spune-ne, când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care va fi semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?"* (Mt. 24, 3). Rezultă din chiar formularea întrebării că ucenicii asociau deja sfârșitul veacului acestuia cu revenirea lui Isus și cu Judecata finală. Isus pare să-i confirme și le descrie timpurile grele care vor veni. Istoric, ele s-au împlinit întocmai cu Ierusalimul, a cărui cădere Isus a prorocit-o explicit (cf. Mt. 23, 37-39) și care s-a produs în anul 70 d.Cr. sub Titus. Dar aceste evenimente în sine erau un model, o icoană a sfârșitului timpurilor. Războaiele, conflictele între naţiuni, cutremurele, foametea și epidemiile, oricât de dureroase și oricât de spectaculoase ar fi, nu sunt sfârșitul, ci doar începutul durerilor. Lumea se va ridica împotriva ucenicilor. Se vor ridica mulţi proroci mincinoși ca să înșele pe cât mai mulţi și din păcate și între ucenici va fi discordie și chiar delaţiune. Va fi o situaţie de criză și derută generală: „*Și din cauza înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci, dar cei ce vor răbda până la sfârșit, vor fi mântuiți*" (Mt. 24, 12-13). Va fi greu de dat mărturie și va fi greu a rămâne credincios lui Cristos, dar alt remediu decât răbdarea și fidelitatea faţă de Evanghelie nu există. De meditat! **[2010]**

Mt. 24, 1-13. Capitolele 24 și 25 ale *Evangheliei după Matei* și pasajele paralele din Marcu și Luca sunt supranumite de exegeţi *Discursul de pe Muntele Măslinilor* sau *Apocalipsa evanghelică*. Discursul este în întregime profetic și îmbină evenimentele pustiirii Ierusalimului cu sfârșitul veacurilor și Revenirea Domnului Isus în slavă. După profeţia lui Isus asupra căderii și pedepsirii Ierusalimului (recitiţi Mt. 23, 33-39), Isus părăsește Templul la modul propriu, dar și simbolic: „***La ieșirea din Templu**, pe când mergea Isus, ucenicii Lui s-au apropiat de El ca să-I arate clădirea Templului*" (Mt. 24, 1). Isus le-a atras atenţia lor, dar și nouă, să nu se uite la splendoarea lucrurilor exterioare. Acestea vor pieri, iar sfârșitul este cumplit și foarte aproape. Evident, ucenicii au dorit să afle și când se vor întâmpla toate acestea și semnele premergătoare. Ca de obicei, Isus nu răspunde curiozităţilor gratuite de tipul: „când se va întâmpla cutare sau cutare lucru?". Un lucru este de semnalat. Necazurile cele mari vor veni când Dumnezeu (sau Slava Lui) părăsesc Templul (compară cu Ez. 9, 3; 10, 4; 11, 23). Câtă vreme Dumnezeu este cu noi, nimic rău nu se poate întâmpla. Când noi Îl părăsim sau Îl respingem, chiar, pe Dumnezeu, încep relele. Și nici o putere sau prevedere omenească nu se poate opune. În anul 70 d. Cr., când a fost dărâmat Templul, generalul Titus s-a opus și a vrut să-l salveze, dar furia soldaţilor romani l-a distrus. I-au dat foc, iar obiectele de aur din interior, topite, s-au amestecat cu pietrele construcţiei, astfel încât, pentru a le prăda, soldaţii romani au dezmembrat totul, încât literalmente nu a rămas piatră peste piatră. Cuvintele lui Dumnezeu se împlinesc întocmai la vremea hotărâtă și nimic nu le poate opri. Deși, în lungul istoriei, multe din calamităţile profeţite s-au petrecut, cele care vor avea loc la sfârșitul timpurilor nu se pot în nici un caz compara cu primele: „*Și din pricina înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci, dar cine va răbda până la sfârșit va fi mântuit*" (Mt. 24, 12-13). A răbda înseamnă a rezista nestrămutat în credinţă până la sfârșit. **[2011]**

*

1 Cor. 4, 18-5, 1-8. În Corint, situaţia scăpase de sub control poate și datorită unor conducători locali care și-au închipuit că pot prelua puterea, devenind autonomi faţă de Pavel și poate de restul Bisericilor. Apostolul nu-i numește, dar în mod evident îi critică: „*Unii s-au îngâmfat și și-au închipuit că n-am să mai vin la voi*" (1 Cor. 4, 18). Pavel nu dorea puterea, dar era conștient că, având-o în realitate, era dator să acţioneze spre binele comun. Puterea nu stă în vorbe, ci în capacitatea de a influenţa faptele, căci „*Împărăţia lui Dumnezeu nu stă în vorbe, ci în putere*" (1 Cor. 4, 20).

Pavel trece acum, după ce s-a ocupat îndelung de diviziunile din Corint și de cauzele acesteia, la o problemă foarte gravă de imoralitate. Corintul era renumit în întregul Imperiu roman pentru viaţa imorală existentă acolo. Poate că pe fondul acestei păreri unanime, mai tolerante cu privire la sexualitate, Comunitatea nu luase o atitudine hotărâtă cu privire la faptul că un frate trăia cu mama sa vitregă, fapt condamnat nu doar de Legea lui Moise, dar și de Dreptul roman. Pavel îi mustră pe membrii Comunităţii că în loc să se mâhnească, ei s-au făli t. Situaţiile grave cer remedii pe măsură. Pavel face uz de dreptul și puterea lui de apostol și aduce o judecată solemn declarată: „*În Numele Domnului Isus, voi și duhul meu, fiind adunaţi laolaltă prin puterea Domnului nostru Isus, am hotărât ca un astfel de om să fie dat pe mâna Satanei, pentru nimicirea cărnii,* ***ca duhul lui să fie mântuit în ziua Domnului***" (1 Cor. 5, 4-5). Era evident vorba de o excludere temporară din comunitate și mai ales de la Euharistie. Scos în lume, acest om este dat în mâna Satanei, prinţul acestei lumi și expus astfel nimicirii. De remarcat faptul că scopul acestei excomunicări temporare era mântuirea finală a păcătosului. Rămânând în Comunitate asemenea puţinului aluat, putea să ducă la dospirea întregii frământături. Nu doar că se pierdea pe sine, dar ducea la pieire o întreagă comunitate. Toleranţa faţă de păcat nu este un semn al dragostei, ci o armă a celui rău. Vigilenţă faţă de noi și de Comunitatea noastră. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Rusalii.
Duminica învăţătorului legii care-L întreabă pe Isus.
Porunca cea mai mare

Lectură biblică: Ev. Mt. 22, 35-46. **Ap.** 2 Cor. 4, 6-15.

Mt. 22, 35-46. Pericopa de azi ne pune în faţa a două probleme capitale: Poruncile care ne reglementează raporturile cu Dumnezeu și, mai ales, natura persoanei lui Cristos. Episodul este relatat de toţi cei trei evangheliști sinoptici, cu mici variante personale. În prima parte, un învăţător al Legii din tabăra fariseilor Îl întreabă pe Isus, în cea de a doua parte, Isus îi întreabă pe ei. Să le luăm pe rând. „*Și unul din ei, un învăţător al Legii, ca să-L ispitească, I-a pus următoarea întrebare: Învăţătorule, care este porunca cea mai mare din Lege?"* (Mt. 22, 35-36). Întrebarea era dificilă și era evident menită să-L pună în încurcătură pe Isus. Ea nu se referă doar la poruncile relatate explicit în Lege. Cu timpul, la acestea, așa cum am văzut deja, s-au adăugat o mulţime de prescripţii rituale, la care fariseii ţineau foarte mult și care erau codificate sub numele de „Datina Strămbunilor". Astfel, în vremea lui Isus, evreii erau ţinuţi să respecte 613 porunci pozitive, adică ce trebuia făcut, 365 de porunci negative, ce era deci interzis, și 248 de alte prescripţii rituale. Evident că era greu de crezut că cineva ar fi fost în stare să le respecte pe toate. Pe de altă parte, nu toate aveau aceeași importanţă. De aceea, fariseii erau preocupaţi să le ierarhizeze și de aici întrebarea „care este cea mai mare poruncă?". Isus respinge logica amănuntului și propune logica sintezei. Ca de fiecare dată, El nu vrea să intre în amănuntele nesemnificative, ca și cum poruncile divine cuprinse în Lege ar avea aceeași valoare cu cele pe care le-au conceput oamenii și care s-au adunat cu timpul, prin respectarea diverselor obiceiuri, într-o logică a lui „așa se face" sau „așa am apucat". Praful acestor obiceiuri ridicate la rang de lege, așezat pe strălucirea simplităţii și claritătii poruncilor divine, le umbrește și le complică. Le-a explicat deci mai departe Isus că au ajuns astfel să strecoare ţânţarul și să înghită cămila. De aceea, „*Isus i-a răspuns: Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă (cf. Deuteronom 6, 5), iar a doua, asemenea ei este să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuţi (cf. Levitic 19, 18). În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și Prorocii*" (Mt. 22, 37-40). Cu alte cuvinte, trebuie ţinut în faţa ochilor esenţialul, care este dragostea faţă de Dumnezeu, din care izvorăște dragostea aproapelui. Dacă aceasta este dispoziţia generală, este cu neputinţă să greșim. Așa cum spunea sf. Augustin: „Iubește-L pe Dumnezeu și fă ce vrei". Aceasta este norma infailibilă a ortopraxiei, adică a dreptei conduite. Ortopraxia însă nu poate exista decât dacă rezultă din ortodoxie, adică dreaptă credinţă. De aceea, după ce fariseul întrebător a amuţit, este rândul lui Isus să pună întrebări: „*Ce credeţi voi despre Cristos? Al cui fiu este? Al lui David, I-au răspuns ei*" (Mt. 22, 42). Cu alte cuvinte cine este Cristosul, adică Mesia? De fapt, pentru ei trebuia să fie singura problemă ce ar fi trebuit să-i preocupe. Isus pune întrebarea la modul teoretic, nu referindu-Se la Sine, de data aceasta. Dacă ei aveau o dreaptă cunoștinţă asupra acestui fapt, ar fi fost apoi ușor să-L identifice pe Isus cu Mesia cel așteptat. Dacă în răspunsul lui Isus la întrebarea învăţătorului Legii, Domnul s-a folosit de două citate din Scriptură, întrebarea-răspuns a lui Isus, și de data aceasta, se sprijină tot pe Cuvântul lui Dumnezeu. Citând dintr-un psalm scris de David, pe care ei l-au invocat, Isus le-a spus: „*Cum atunci David, fiind insuflat de Duhul, Îl numește Domn, atunci când zice: Domnul a zis Domnului Meu. Șezi la dreapta Mea... (Ps. 110/109, 1). Deci dacă David Îl numește Domn, cum este El fiul lui?"* (cf. Mt. 22, 43-46). Tot acest dialog între cele două tabere s-a desfășurat pe baza Scripturii. În primul răspuns, dat de Isus celui care L-a întrebat, au fost sintetizate Legea și Prorocii. În cea de a doua întrebare, adresată de Isus fariseilor, sunt citaţi Psalmii. Mai târziu, după Înviere, pe drumul Emausului, Isus va explica ucenicilor Săi că tot ce a spus Scriptura (VT) despre El se cuprinde în Lege, Profeţi și Psalmi. (cf. Lc. 24, 25-27). La întrebarea lui Isus „*nimeni nu I-a putut răspunde un cuvânt. Și din ziua aceea n-a îndrăznit nimeni să-I pună întrebări*" (Mt. 22, 46). Pentru Isus, Scriptura era măsura supremă și infailibilă a întregului Adevăr. Dar pentru noi? **[2010]**

*

2 Cor. 4, 7-12. Lumina cunoștinței slavei lui Dumnezeu de care vorbea Pavel în versetul precedent (v. 6), pe care el a fost chemat să o propovăduiască, a socotit-o o comoară: „*Comoara aceasta o purtăm în vase de lut, pentru ca această putere nemaipomenită să fie de la Dumnezeu și nu de la noi*” (2 Cor. 4, 7). Viața lui Pavel a fost caracterizată de un profund sentiment al propriei nevrednicii, comparată cu măreția mesajului pe care era chemat să-l poarte (cf. Ef. 3, 7-9). Citind numeroasele cuvinte de apărare în fața corintenilor, la o lectură superficială, cineva ar putea crede că Pavel era un lăudăros. Nimic mai fals. În ciuda aparențelor, el dă dovadă de o smerenie profundă, izvorâtă din dragoste. Întreaga Epistolă o dovedește. Pavel, ca și ceilalți purtători ai mesajului mântuirii, sunt într-o permanentă luptă cu forțele răului, fie că ele atacă din exterior sau din interior: „*Suntem încolțiți în toate chipurile, dar nu la strâmtorare; în grea cumpănă, dar nu deznădăjduiți; prigoniți, dar nu părăsiți; trântiți jos, dar nu omorâți. Purtăm întotdeauna cu noi, în trupul nostru, omorârea Domnului Isus, pentru ca și viața lui Isus să se arate în trupul nostru*” (2 Cor. 4, 8-10). Toate încercările pe care un vestitor al mesajului de mântuire le suportă ar putea să ne dărâme, dacă ne-am sprijini doar pe noi înșine; pe oricine, dacă s-ar baza doar pe slabele resurse ale „vasului de lut”. Dar, odată cu încercările, Domnul le dă mesagerilor Săi și puterea de a face față greutăților. Este o continuă luptă cu moartea: „*Căci noi, cei vii, totdeauna suntem dați la moarte din pricina lui Isus, pentru ca și viața lui Isus să se arate în trupul nostru muritor*” (2 Cor. 4, 11). Este însăși lucrarea crucii în fiecare dintre noi, pe care Pavel o va dezvolta în *Epistola către Galateni*. Lupta aceasta nu este însă doar un exercițiu ascetic, ci este determinată de dragostea apostolului pentru comunitatea credincioșilor, „*astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viața*” (v. 12). Un apostol face totul pentru ca să vadă în credincioși născându-se chipul lui Isus Cristos. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 54-7, 8. **Ap.** Gal. 4, 28-5, 10.

Mc. 6, 54-7, 8. Și după aceste două minuni: înmulţirea pâinilor și umblarea pe mare, ucenicii, deși au rămas uimiţi, tot nu pricepeau „*fiindcă inima lor era învârtoșată*”. *După ce au trecut marea, au venit în ţinutul Genezaretului și au tras la mal*” (Mc. 6, 52-53). Genezaretul este un mic câmp mănos la vest de mare, care se întinde între aceasta și Capernaum. De la acest câmp și-a primit numele și lacul care în Evanghelii mai este numit marea Tiberiadei sau marea Galileei. Mulţimea L-a recunoscut îndată pe Isus și a început să aducă la El bolnavii, ca aceștia să se atingă măcar de poala hainei Lui; și toţi se vindecau. Auzind, „*fariseii și câţiva cărturari, veniţi din Ierusalim, s-au adunat la Isus*” (Mc. 7, 1). Văzându-i pe ucenici mâncând cu mâinile nespălate, L-au întrebat pe Isus de ce ucenicii Lui nu respectă „datina strămoșilor”? În versetele ce urmează (v. 3-4), Marcu, spre deosebire de Matei, explică cititorilor săi ce este această „datină a strămoșilor”, deoarece el se adresa creștinilor proveniţi dintre păgâni, care nu cunoșteau toate acestea, pe când destinatarii lui Matei erau evrei, pentru care tema era cunoscută. Isus le răspunde acestor farisei și cărturari cu un citat din VT: „*Fățarnicilor, bine a prorocit Isaia despre voi: Norodul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lor este departe de Mine. Degeaba Mă cinstesc ei, dând învățături care nu sunt decât niște porunci omenești*” (Mc. 7, 6-7 și cf. Isaia 29, 13). În această dispută, Isus nu se adresează doar acelor farisei, ci tuturor fariseilor din toate timpurile. Marcu a fost un colaborator apropiat a lui Pavel, care reia această temă pentru posibilii farisei creștini: „*Dacă aţi murit cu Cristos faţă de învăţăturile începătoare ale lumii, de ce vă supuneţi la porunci ca acestea: Nu lua, nu gusta, nu atinge cutare lucru! Toate acestea, care pier odată cu întrebuinţarea lor, sunt întemeiate pe porunci și învăţături omenești...*” (cf. Col. 2, 20-23). A neglija esenţialul în favoarea amănuntului neînsemnat este adevărata caracteristică a fariseismului. **[2010]**

Mc. 6, 54-7, 8. După minunile înmulţirii pâinilor și a umblării pe mare, Isus revine pe malul de vest al lacului, în ţinutul Genezaretului, localitate de la care-și trage numele și lacul, numit în Evanghelii și lacul Galileii sau Marea Tiberiadei. „*Când au ieșit din corabie, oamenii au cunoscut imediat pe Isus, au alergat de prin toate împrejurimile și au început să aducă pe bolnavi în paturi, pretutindeni pe unde se auzea că era El*” (Mc. 6, 54-55). Poporul era încrezător în puterea de vindecare a Domnului Isus. Dar Isus voia să vestească Cuvântul. Oricum, El nu refuza poporului nici nevoile lui imediate. Omul firesc se ridică greu la înţelegerea adevăratelor sale nevoi. Am văzut în întâmplarea cu cei zece leproși că sunt puţini cei care știu ce le trebuie cu adevărat, și anume relaţia cu Dumnezeu, din care izvorăște tot binele, și nu doar faptul de a fi vindecat. Omul comun se mulţumește și cu integritatea fizică, pe care o numește sănătate. La mântuire însă, la adevărata sănătate, aspiră din păcate prea puţini. Isus nu le refuza lor nici acest puţin. Poate pentru că vedea în mulţi și ceva relativ dezinteresat, în cei care cereau nu doar pentru ei înșiși, ci pentru cei apropiaţi. Era totuși ceva și aceasta. „*Oriunde intra Isus, în sate în cetăţi sau în cătune, puneau pe bolnavi în piețe, și-L rugau să le dea voie să se atingă de poala hainei Lui. Și toţi câţi se atingeau de El, erau tămăduiţi*” (Mc. 6, 56). Despre această atingere vindecătoare, Evanghelia vorbește și în alte locuri, de pildă în cazul femeii cu scurgere de sânge. A te atinge cu credinţă de Isus are aici sensul unei regenerări. Să remarcăm faptul că cei care aduceau bolnavii aveau această credinţă. Poate că și dorinţa bolnavilor de a se vindeca putea fi asimilată într-un fel adevăratei credinţe. Puţină, nedesăvârșită, dar existentă. Isus, care înmulţește puţine pâini și satură mulţi oameni, primește și puţina credinţă și o transformă în vindecare. Oricât de puţin putem să-I oferim lui Isus, să venim la El, să ne atingem de El și vom fi vindecaţi. **[2011]**

*

Gal. 4, 21-31. Într-o încercare, aș zice disperată, de a-i corecta pe galateni înainte de a fi prea târziu, Pavel se decide să „lucreze cu materialul clientului”, adică să le explice textul Legii: „*Spuneţi-mi voi, care voiţi să fiţi sub Lege, n-ascultaţi voi Legea?”* (Gal. 4, 21). Pavel se referă la nașterea celor doi fii ai

lui Avraam, Ismael din Agar, roaba Sarei, născut pe cale naturală, și Isaac, copilul Sarei, născut în urma unei făgăduinţe a lui Dumnezeu. Pavel interpretează acest text în mod alegoric. El nu neagă realitatea întâmplărilor, ci le conferă o semnificaţie simbolică. Aceasta înseamnă o interpretare alegorică. Un lucru, dincolo de semnificaţia lui materială, perceptibilă imediat de către toţi, are și o semnificaţie spirituală, care depășește vizibilul imediat. Mulţi teologi de-a lungul timpurilor au folosit metoda alegorică în interpretarea Scripturii, mai ales Origen sau Augustin.

Folosindu-se de această interpretare, Pavel le explică galatenilor că, în mod simbolic, relaţia dintre cei doi fii ai lui Avram, cel născut în chip firesc care reprezintă Legea, și cel născut prin promisiune, care reprezintă legea Harului, este una tensionată. Cel născut firesc prigonește pe cel născut din promisiune: „*Și cum s-a întâmplat atunci, că cel ce se născuse în chip firesc, prigonea pe cel ce se născuse prin Duhul,* ***tot așa se întâmplă și acum***" (Gal. 4, 29). Pavel s-a folosit deci de interpretarea alegorică (spirituală) a Scripturii, pentru a le arăta galatenilor pericolul situaţiei în care se găseau: „*Pentru că ce zice Scriptura? Izgonește pe roabă cu fiul ei; căci fiul roabei nu va moșteni împreună cu fiul celei slobode*" (Gal. 4, 30). În speranţa că lucrurile au fost corect înţelese, Pavel încheie totuși cu o precizare explicită: „*De aceea, fraţilor, noi nu suntem copiii celei roabe, ci ai femeii slobode. Cristos ne-a izbăvit ca să fim slobozi. Rămâneţi deci tari, și nu vă plecaţi iarăși sub jugul robiei*" (Gal. 4, 31-5, 1). Îngrijorările lui Pavel cu privinţă la situaţia galatenilor ne fac să vedem și noi cât de greu este drumul de la robia legilor la libertatea fiilor lui Dumnezeu. **[2011]**

Gal. 5, 1-15. Ritualul circumciderii nu era doar o simplă formalitate. Cei care doreau să se circumcidă erau obligaţi să respecte Legea lui Moise în întregul ei. Dar cum s-ar fi putut pune de acord două lucruri opuse? De aceea, Pavel, în cuvinte foarte tari și explicite, îi pune în gardă pe cei ce erau ispitiţi să adere la felul legalist de gândire, sugerat de iudaizanţi, avertizându-i pe galateni: „*Iată, eu, Pavel, vă spun că, dacă vă veţi tăia împrejur, Cristos nu vă va folosi la nimic…* ***Voi, care voiţi să fiţi socotiţi neprihăniţi prin Lege, v-aţi despărţit de Cristos; aţi căzut din har***" (cf. Gal. 5, 2-4). Nu este lucru de joacă. Aici nu se pune problema respectării sau nu a unui ritual, ci era o problemă de viaţă și de moarte, aceea a mântuirii: „*Căci noi, prin Duhul, așteptăm prin credinţă nădejdea neprihănirii*" (Gal. 5, 5). Această frază este o frază cheie. Pare destul de complicată, dar este relevantă. Cuvântul cheie este: „așteptăm". Ce așteptăm? Nădejdea neprihănirii! Atâta vreme cât suntem pe calea spre împlinirea Împărăţiei, credinţa noastră ne face încrezători nu în siguranţa mântuirii, ci în siguranţa, prin speranţă, a acestei mântuiri. Cum spunea odată un teolog: „Totul este făcut (de Dumnezeu) și totul rămâne de făcut (pentru om)". Esenţială rămâne credinţa, și nu îndeplinirea unui ritual: „*Căci în Isus Cristos, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur n-au vreun preţ, ci credinţa care lucrează prin dragoste*" (Gal. 5, 6). După un scurt pasaj în care Pavel își manifestă încrederea în galateni că nu vor accepta căile iudaizanţilor (ale legaliștilor de atunci și de azi), se exprimă extrem de dur faţă de opozanţi: „*Și schilodească-se* (adică „a tăia de tot") *odată de tot cei ce vă tulbură*" (Gal. 5, 12). Să devină incapabili să aibă urmași în erezia lor. Pavel încheie cu un apel la pace și înţelegere (cf. Gal. 5, 13-15) între galateni. Dacă se vor mușca unii pe alţii ar putea să se nimicească. Probabil că cei care s-au lăsat ispitiţi de falsele învăţături nu erau mulţi, „*dar puţin aluat face să dospească toată frământătura*" (Gal. 5, 9). Atenţie, deci, unul la altul, în dragoste. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 7, 5-16. **Ap.** Gal. 5, 11-21.

Mc. 7, 5-16. Isus își continuă disputa cu fariseii. Ca o sinteză a celor spuse, El conclude: „*Voi aţi desfiinţat **frumos** porunca lui Dumnezeu, ca să ţineţi datina voastră*" (Mc. 7, 9). Pentru a explica mai limpede cele spuse, Isus dă un exemplu concret invocând pervertirea comportamentului clar expus din Decalog, cu privire la cinstirea părinţilor. În textul biblic, am marcat intenţionat cuvântul „frumos". El are, în acest caz, o nuanță de ironie amară, și vine să exprime acel adevăr dureros că legea, divină sau umană, poate fi pervertită printr-un lanț de interpretări, numite în mod obișnuit: „argumente avocățești". Adică una prevede legea, dar aplicarea ei va fi exact contrariul. Din păcate, vedem prea des că lucrurile se petrec în felul acesta atât în lume, cât și în Biserică. Motivul pervertirii adevărului constă întotdeauna în tendința de a favoriza propriul interes împotriva legii, care poate fi nefavorabilă acelor interese personale sau de grup. Desființarea legii însă nu se face prin încălcarea ei flagrantă, ci puțin câte puțin, cu argumente care, luate fiecare în parte, pot părea acceptabile și bune, dar înlănțuite conduc la efectul contrar. Acest mod de acțiune este des folosit de avocați, dar nu numai de ei, și văzut în sine ca o artă. Arta hoțului de pildă când lucrează „profesional" cum se zice astăzi. Și dacă-i artă este deci „frumos" (!?)

Până aici, dialogul se desfășoară între Isus și farisei: „*În urmă a chemat din nou noroadele la Sine și le-a zis: Ascultaţi-Mă și înţelegeţi. Afară din om nu este nimic care, intrând în el, să-l poată spurca; dar ce iese din om, aceea-l spurcă. Dacă are cineva urechi de auzit să audă*" (Mc. 7, 14-16). Urmează de aici (până la v. 23), o explicitare a raportului dintre înlăuntru și în afară, dintre gură (a mânca) și inimă, referitor la om. În viziunea biblică, cuvântul „inimă" nu se referă nici la organul anatomic, nici la emoții și sentimente. Inima este centrul personalității omului. De aici pleacă toate gândurile sale, bune sau rele, și aici se întorc efectele acestora, așa cum sângele pleacă și se întoarce în inimă. **[2010]**

Mc. 7, 5-16. Mulţi erau în preajma lui Isus. Unii, precum am văzut, erau interesaţi doar de vindecare, a lor sau a celor apropiaţi. Alții, de ascultarea Cuvântului. Erau însă și din aceia care Îl urmăreau cu gânduri ascunse: „*Fariseii și câţiva cărturari, **veniţi din Ierusalim**, s-au adunat la Isus*" (Mc. 7, 1). Au venit de departe ca să-L asculte, să-L verifice, să-L pună la încercare. Ei au observat că „*…unii din ucenicii Lui prânzesc cu mâinile necurate, adică nespălate*" (Mc. 7, 2). Scriind romanilor, Marcu trebuie să explice motivul acestei acuze. Ucenicii nu că nu se spălau pe mâini, dar „datina strămoșilor" cerea să se spele până la cot, altfel ar fi impuri din punct de vedere ritual. Contrariaţi, fariseii și cărturarii L-au întrebat pe Isus: „*Pentru ce nu ţin ucenicii Tăi datina bătrânilor și prânzesc cu mâinile necurate?"* (Mc. 7, 5). Isus le răspunde acestora opunând Legea lui Dumnezeu, datinii bătrânilor, exemplificând cu porunca a 5-a, cea a cinstirii datorate părinţilor. Lucrul este foarte important și pentru noi creștinii, deși în alte dimensiuni. Atât în VT, cât și mai apoi în NT s-a ajuns să se adauge Legii lui Dumnezeu o serie de obiceiuri, care, cumulate și înmulţite apoi, din neglijență și obicei, au ajuns să fie în ochii multora echivalente cu porunca divină, iar pentru unii chiar prioritare. Fariseii din timpul lui Isus o numeau: „datina bătrânilor". Fariseii contemporani cu noi o numesc: „tradiție". Ori una ori alta, atâta vreme cât nu răstoarnă cuvântul lui Dumnezeu, pot coexista pașnic. Când apucăturile omenești, mai primitive sau mai elaborate, pe care uneori le numim pompos „specific cultural" se opun Cuvântului divin, atunci ele devin nu diferenţe culturale sau tradiționale, ci vrăjmașe ale Cuvântului și distrugătoare. Trecerea de la prioritatea Legii la prioritatea tradiției nu se face brusc, ci cu pași mici, așa încât la final să avem înjugat carul înaintea boilor, tradiția prioritară Legii. Isus, cum remarcă Marcu, subliniază aceasta spunând: „*Aţi desfiinţat frumos porunca lui Dumnezeu, ca să ţineţi datina voastră*" (v. 9). Cuvântul întâi și apoi tradiția![10] **[2011]**

*

10 2 Tim. 3, 10-17. **Pg. 367** si Isaia 29, 13-23. **Pg. 537**

Gal. 5, 16-26. În cele ce urmează, Pavel trage concluzia celor spuse înainte: „*Umblaţi cârmuiţi de Duhul şi nu împliniţi poftele firii pământești. Căci firea pământească poftește împotriva Duhului și Duhul împotriva firii pământești: sunt lucruri potrivnice unele altora, așa că nu puteţi face tot ce voiţi*” (Gal. 5, 16-17). Pavel este conștient că exprimă un paradox. Prin har devenim liberi, dar libertatea aceasta o trăim în continuare în firea pământească, moștenită prin căderea lui Adam. Libertatea dobândită în Cristos nu ne permite să păcătuim. Firea omenească te constrânge, Duhul călăuzește dacă îl lași. Libertatea noastră constă în a ne lăsa îndrumaţi de Duhul, chiar dacă aceasta înseamnă o luptă împotriva firii pământești.

Pentru a fi clar în ceea ce spune, Pavel enumeră faptele firii pământești. El menţionează 15 dintre ele, dar și „altele asemenea acestora”. Este doar un exemplu, importantă fiind consecinţa: „*Vă spun mai dinainte, cum v-am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri, nu vor moșteni Împărăţia lui Dumnezeu*” (Gal. 5, 21/b). Acestor fapte ale trupului Pavel le contrapune „Roada Duhului”. El folosește acum singularul: Opune faptele trupului, roadei Duhului. Binele, cum îi spunea Isus tânărului bogat, este unul singur. Binele este unic, răul este multiplu. Nu putem fi buni decât într-un singur fel, când împlinim voinţa lui Dumnezeu, dar putem face răul în nenumărate feluri, când ne opunem acestui unic bine. Nu sunt diferite forme de a fi sănătos, de exemplu, ci unul singur, când totul se petrece corect, dar putem să ne îmbolnăvim în nenumărate feluri. Există o mulţime de boli, dar un singur fel de a fi sănătos. Starea noastră actuală este o luptă, este crucea pe care o purtăm: „*Cei ce sunt ai lui Cristos Isus, și-au răstignit firea pământească împreună cu patimile și poftele ei*” (Gal. 5, 24). Soluţia este deci renunţarea la sursa răului, prin răstignirea lui: „*Să nu umblăm după o slavă deșartă, întărâtându-ne și pizmuindu-ne unii pe alţii*” (Gal. 5, 26). Esenţa predicării lui Pavel este doar Crucea lui Cristos, care este biruinţa asupra răului. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 7, 14-24. **Ap.** Gal. 6, 2-10.

Mc. 7, 14-24. Până aici, discuţia a avut loc între Isus şi farisei. După ce a stabilit prioritatea absolută a poruncii lui Dumnezeu faţă de orice adaos uman, „*Isus a chemat din nou noroadele la Sine şi le-a zis: Ascultaţi-mă şi înţelegeţi. Afară din om nu este nimic care, intrând în el să-l poată spurca; dar ce iese din om, aceea-l spurcă*" (Mc. 7, 14-15). Nu împlinirea sau neîmplinirea unui act ritual este ceea ce-l face pe om impur faţă de Dumnezeu, ci ceea ce iese din el. Apoi, intrând în casă, după ce Isus a rămas singur cu ucenicii săi, aceştia L-au întrebat cu privire la afirmaţia Sa. Isus pare iritat puţin de obtuzitatea lor. Într-adevăr, majoritatea oamenilor au o mare dificultate în a înţelege limbajul abstract, şi cu atât mai puţin cel simbolic: „*Isus le-a zis ucenicilor: şi voi sunteţi aşa de nepricepuţi?"* (v. 18). Un cuvânt poate fi înţeles în mod diferit. În mod obişnuit, este luat sensul direct şi concret: fructul este un măr, o pară etc. Dar poate fi înţeles şi abstract: fructul este rezultatul unei cauze. Pedeapsa este fructul greşelii. Dar poate fi înţeles şi mai abstract, adică simbolic: fructul vieţii sau al morţii, de pildă. La fel şi în cazul omului. Ne-am obişnuit să spunem că omul este alcătuit din trup şi suflet. De aici încolo este greu să ne mai descurcăm. Tot aşa de bine putem spune că omul este alcătuit dintr-o parte exterioară, văzută, şi o parte interioară, nevăzută. În mod normal, comportamentul unui om, adică ceea ce vedem că face sau zice, este determinat de interiorul său, de ceea ce gândeşte sau simte, sau de valorile pe care le practică. Acest interior Biblia îl numeşte inimă. Noi zicem şi facem lucrurile pe care inima noastră le simte sau le gândeşte. În acest pasaj, Isus nu se referă decât la lucrurile rele, care-l spurcă pe om şi care vin nu din atingeri exterioare, ci din inima lui: „gânduri rele, hoţii, hule, trufia şi nebunia" (cf. v. 20-23). Biblia ne atrage atenţia: „*Inima omului este nespus de înşelătoare şi de deznădăjduit de rea; cine poate s-o cunoască. Eu, Domnul, cercetez inima şi cerc rărunchii, ca să răsplătesc fiecăruia după purtarea lui, după rodul faptelor lui*" (Ieremia 17, 9-10). **[2011]**

*

Gal. 6, 1-18. Acest capitol care încheie *Epistola către Galateni* cuprinde câteva învăţături foarte importante. Prima se referă la corecţia frăţească, stabilind o regulă de aur: „*Chiar dacă un om ar cădea în vreo greşeală, voi, care sunteţi duhovniceşti* (maturi în credinţă*), să-l ridicaţi cu duhul blândeţii. Şi* ***ia seama la tine însuţi, ca să nu fi ispitit şi tu la rândul tău*****"** (Gal. 6, 1). Atenţie la tine, înainte de a fi atent la altul, şi blând, nu dur. Dacă Pavel a fost foarte dur în această Epistolă, lucrul se datorează gravităţii deosebite a situaţiei. Să remarcăm şi o aparentă contradicţie între versetele 2 şi 6 ale acestui capitol: „*Purtaţi-vă sarcinile unii altora, şi veţi împlini astfel legea lui Cristos*" (v. 2), şi „*fiecare îşi va purta sarcina lui Însuşi*" (v. 6). Pentru cuvântul tradus cu „sarcina" în greceşte se folosesc două cuvinte diferite. În v. 2 este vorba de o suprasarcină, pe care omul n-ar fi în stare să o poarte singur şi are nevoie de ajutorul comunităţii, iar în v. 6 este vorba de bagajul pe care fiecare militar era obligat să îl poarte. Pavel vorbeşte apoi de sprijinul material la care are dreptul cel care şi-a consacrat toată energia şi timpul pentru binele comunităţii. Urmează apoi un verset foarte important: „*Să nu obosim în facerea binelui; căci la vremea potrivită vom secera, dacă nu vom cădea de oboseală. Aşadar, cât avem prilej, să facem bine la toţi, mai ales fraţilor în credinţă*" (Gal. 6, 9-10). Este clar că Pavel, când vorbea despre „fapte" versus „credinţă", nu se referea la faptele bune, la ajutorul dat celui în necaz, ci la relaţia dintre credinţă, întotdeauna esenţială, şi „faptele Legii", adică ritualuri, cum ar fi circumcizia, care nu au valoare decât dacă exprimă credinţa. Accentul cade pe purtarea crucii, ca să fim uniţi cu Jertfa Crucii lui Cristos: „*În ce mă priveşte* – zice Pavel – *departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Cristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, şi eu faţă de lume!"* (Gal. 6, 14). Pavel scrie aceste cuvinte cu mâna lui, ca să le arate ce importante sunt aceste învăţături. El încheie scrisoarea cu salutul cu care a început-o: „*Harul Domnului nostru Isus Cristos, să fie cu duhul vostru. Amin*" (Gal. 6, 18). A trăi în har înseamnă a trăi în libertatea de a face binele şi nu răul. Acest har este darul lui Dumnezeu şi se manifestă în fiinţa cea nouă.

[2011]

Săptămâna a XVI-a după Rusalii. Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 7, 24-30. **Ap.** Ef. 1, 1-9.

Mc. 7, 24-30. Să recapitulăm cele relatate până acum. Isus hrănește din aproape nimic peste 5000 de oameni, vindecă în Galileea o altă mulţime de bolnavi și, deși ucenicii au văzut și minunea umblării pe mare, ei se dovedesc tot grei la înţelegere. La sfârșit, în faţa tuturor acestor minuni, lăsând la o parte oboseala fizică, disputa cu fariseii, care au o „problemă" esenţială: de ce nu respectă ucenicii lui Isus „tradiţia"? Poate e prea mult pentru nici o săptămână de muncă și oboseală intelectuală intensă și epuizantă. Și mai ales neînţelegerea sensului spiritual din partea ucenicilor. Isus simte nevoia de odihnă și de singurătate: „*Isus a plecat de acolo* (din Galileea, ţinut locuit de evrei) și *S-a dus în ţinutul Tirului și Sidonului* (locuit de păgâni). *A intrat într-o casă, dorind să nu știe nimeni că este acolo; dar n-a putut să rămână ascuns*" (Mc. 7, 24). O femeie „grecoaică" (așa numeau evreii pe toţi închinătorii la idoli) de obârșie sirofeniciană, adică de naţionalitate străină vine să-L caute. Ţinutul Sidonului se află la nord de Galileea, pe teritoriul actual al Siriei. Ea Îl ruga să scoată demonul din fiica ei (cf. Mc. 7, 25-26). Isus are faţă de ea un comportament dur, aproape de neînţeles pentru cititorii actuali ai Evangheliilor. Îi răspunde femeii: „*Lasă să se sature mai întâi copiii; căci nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci la căţei*" (v. 27). Isus folosește limbajul popular. Prin cuvântul „câini" evreii caracterizau pe păgânii idolatri în general. „*Da, Doamne, I-a răspuns ea, dar și căţeii de sub masă mănâncă din rămășiţele copiilor*" (v. 28). Este singura dată când în *Evanghelia lui Marcu* Isus este numit Domn, și aceasta o face o femeie cananeancă. „Rămășiţele" sunt probabil o aluzie inconștientă a femeii la rămășiţele adunate în 12 coșuri, după înmulţirea pâinilor. Isus rămâne impresionat de credinţa și smerenia femeii (acceptase să fie socotită câine) și îi zice: „*Pentru vorba aceasta du-te, a ieșit demonul din fiica ta*" (v. 29). Este clar că Marcu vrea să arate deschiderea lui Isus și pentru lumea păgână și prin urmare caracterul universal al mesajului creștin. **[2010]**

Mc. 7, 24-30. După ce a discutat cu fariseii, cu poporul și cu ucenicii săi, Isus a obosit. Prea multa contestare sau neînţelegere, fie că vine de la dușmani, fie de la ai tăi, fie de la ascultătorii neimplicaţi, obosește. De aceea, „*Isus a plecat de acolo și S-a dus în ţinutul Tirului și al Sidonului. A intrat într-o casă, dorind să nu știe nimeni că era acolo; dar n-a putut să rămână ascuns*" (Mc. 7, 24). O femeie, grecoaică, de obârșie sirofeniciană, deci păgână, a auzit că era acolo. Desigur că vestea lui Isus ajunsese și în acele ţinuturi înaintea Lui. Această femeie avea o fetiţă stăpânită de un duh necurat. A venit la Isus și L-a rugat să scoată duhul necurat din fetiţă. Categoric că avea încredere că Isus putea face lucrul acesta și I s-a adresat deci. La rândul Său, Isus, care a venit să distrugă lucrările diavolului, ne așteptam, ca de atâtea alte ori, să facă lucrul acesta fără nici o obiecţie și s-o ajute pe femeie. În orice caz, un cititor obișnuit al Evangheliei, așa cum suntem fiecare din noi, aștepta încă o minune și atât. Dar Dumnezeu este întotdeauna surprinzător. Acţiunile Lui sunt mereu imprevizibile. Ele sunt întotdeauna favorabile, binefăcătoare și mântuitoare pentru cel care I le cere, dar uneori pot fi dure, așa cum a fost și de data aceasta. Răspunzând femeii, „*Isus i-a zis: Lasă să se sature mai întâi copiii; căci nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci la căţei*" (Mc. 7, 27). Poate pe oricare dintre noi un asemenea răspuns l-ar fi dezarmat. Am fi plecat întristaţi și fără speranţă. Nu însă și femeia. „*Da, Doamne*, *I-a răspuns ea; dar și căţeii de sub masă mănâncă din fărâmiturile copiilor*" (v. 28). Să fie poate o aluzie la fărâmiturile strânse în cele 12 coșuri, după înmulţirea pâinilor? Oricum, Isus a fost impresionat de răspunsul ei și i-a spus: „*Pentru vorba aceasta, du-te; a ieșit demonul din fiică-ta*" (v. 29). Credinţa, insistenţa izvorâtă din dragoste, dar și acest dialog raţional pot îndupleca și pe Dumnezeu. Oare procedăm și noi la fel când Îl rugăm pe Dumnezeu să ne asculte? Dacă cererea noastră vine dintr-o inimă curată, vom lupta cu Dumnezeu ca și femeia cananeancă! **[2011]**

*

Ef. 1, 1-6. *Epistola către Efeseni* se compune din două părţi. În prima parte (cap. 1-3), Pavel propune o învăţătură teoretică asupra Tainei Bisericii, iar în cea de a doua (cap. 4-6) este preocupat de consecinţele practice ale acestei învăţături.

Fidel stilului epistolar obișnuit, într-un mod laconic, Pavel prezintă de la început autorul și destinatarul Epistolei, precum și salutul inițial: „*Pavel, **apostol al lui Isus Cristos, prin voia lui Dumnezeu**, către sfinţii care sunt în Efes și credincioși în Isus Cristos: har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Cristos*” (Ef. 1, 1-2). Pavel se prezintă pe sine ca pe un apostol chemat de Dumnezeu, nu de oameni (cf. și Gal. 1, 1). Deși scrisoarea era o circulară adresată Bisericilor din Asia, el o trimite întâi celor din Efes, poate pentru că îi cunoștea mai bine personal (a stat în Efes peste 4 ani, în două rânduri) sau poate că Efesul era capitala acelei regiuni. Salutul adresat este unul diferit de cel obișnuit la greci: „sănătate”, „salutare” etc., ci și „har”, care înseamnă: dragostea puternică a lui Dumnezeu și consecinţa acesteia în noi: pacea!

În textul grecesc, secțiunea 1, 3-14 alcătuiește o singură frază, care este considerată de biblişti ca fiind cea mai lungă și dificilă frază din limba greacă. *Epistola către Efeseni* mai conţine încă 7 fraze lungi, pe care le vom semnala la timpul potrivit. Fraza, care este în sine o doxologie, începe așa: „*Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări spirituale, în locurile cerești, în Cristos*” (Ef. 1, 3). Binecuvântările lui Dumnezeu, pentru credincioșii Lui în Isus, nu sunt pământești: viaţă lungă, prosperitate, fertilitate etc. ca în VT, ci sunt de natură spirituală. Ele sunt înainte și mai presus de toate bucuria și pacea: „*Tu mi-ai dat mai multă **bucurie** în inma mea, decât au ei când li se înmulțește rodul grâului și al vinului. Eu mă culc și adorm **în pace**, căci numai Tu, Doamne, îmi dai liniște deplină în locuinţa mea*” (Ps. 4, 7-8). Pacea și bucuria ne sunt oferite în dar, prin harul Tatălui, în Isus Cristos, Domnul nostru. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii. Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 1-10. **Ap.** Ef. 1, 7-17.

Mc. 8, 1-10. Evanghelistul Marcu a mai vorbit de o înmulţire a pâinilor (cf. Mc. 6, 30-44). Se pune deci imediat întrebarea dacă evanghelistul se referă aici la un unic eveniment pe care-l relatează de două ori sau este vorba de două evenimente diferite. Asemănările sunt într-adevăr foarte mari între cele două. Diferenţa o face însă atât numărul celor participanţi, cât mai ales locul geografic unde se petrece. Şi vocabularul folosit este diferit. Pe de altă parte, evanghelistul însuşi vorbeşte despre două înmulţiri ale pâinilor (cf. Mc. 8, 17-22). Cât despre locul în care s-a petrecut minunea, putem deduce din context că ar fi putut fi Decapole, deci un ţinut păgân.

Dacă în primul caz iniţiativa de a rezolva situaţia ascultătorilor a fost a ucenicilor, în acest al doilea caz iniţiativa aparţine lui Isus însuşi. Isus îi întreabă pe ucenici ce merinde au cu ei. Aceştia I-au răspuns că au şapte pâini şi mai erau şi câţiva peştişori. Întrebarea lui Isus privitoare la câte pâini aveau la dispoziţie indică în mod clar intenţiile Sale şi era în acelaşi timp şi o invitaţie pentru ucenicii Săi de a folosi resursele pe care le aveau. În primul caz, cele cinci pâini şi cei doi peşti proveneau de la popor (Ioan specifică faptul că le avea un copil). În acest caz, hrana era provizia ucenicilor. Este o invitaţie pentru toţi ucenicii lui Isus din toate timpurile că trebuie să-L slujeşti pe Dumnezeu nu doar cu tot ce eşti, ci şi cu tot ce ai, şi nu doar o dată, ci tot timpul.

Săvârşirea unor minuni pe pământ străin, cu femeia cananeeancă sau cu demonizatul din Gadara, şi acum înmulţirea pâinilor, odată pe pământ iudaic şi apoi pe pământ păgân, ne arată intenţia clară a evanghelistului de a sublinia caracterul universal al mesajului creştin. După hrănirea celor 4000, după care s-au strâns 7 coşuri de rămăşiţe, „*Isus a intrat îndată în corabie cu ucenicii Săi şi a venit în părţile Dalmanutei*" (Mc. 8, 10). Deşi numele ţinutului nu este foarte clar identificabil (poate părţile Magdalei), fapt este că Isus S-a întors în Galileea, unde imediat a avut o nouă confruntare cu fariseii care cereau un semn! **[2010]**

Mc. 8, 1-10. La prima vedere, s-ar părea că această a doua înmulţire a pâinilor ar putea fi doar o repetare sau subliniere a celei dintâi. Nicidecum. În legătură cu aluatul fariseilor, de care ucenicii ar trebui să se ferească, Isus însuşi i-a întrebat explicit despre cele două înmulţiri (cf. Mc. 8, 19-20). Femeia cananeancă a făcut aluzie la rămăşiţele primei înmulţiri a pâinilor. Erau oare acestea în mod deliberat destinate hrănirii neamurilor după săturarea „copiilor"? Să fi avut oare un rol hotărâtor întâmplarea cu femeia cananeancă în decizia lui Isus de a purcede la cea de-a doua înmulţire a pâinilor? Nu putem şti. Un lucru este sigur. Această a doua înmulţire a pâinilor a avut loc pe un teritoriu păgân, se pare în regiunea Decapole (cf. Mc. 7, 31), după care Isus se întoarce şi vine în părţile Dalmanutei (Magdala), deci în Galilea. Isus nu s-a mulţumit să înmulţească pâinile doar pentru poporul Vechiului Legământ. El a extins această acţiune în beneficiul tuturor. Cu cât avea mai puţin la dispoziţie, cu atât Isus extindea acţiunea lui Dumnezeu la mai mulţi. Dacă fărâmiturile de la prima înmulţire a pâinilor au hrănit doar o persoană care a devenit astfel beneficiara bunătăţii lui Dumnezeu, aici Isus extinde lucrarea Sa la o mulţime de 4000 de persoane. Acestea veniseră să asculte Cuvântul lui Dumnezeu. Deşi nu erau din poporul ales, erau „*flămânzi şi însetaţi după neprihănire*", şi de aceea Isus îi declară fericiţi (cf. Mt. 5, 6) şi-i hrăneşte. La început, cu pâinea trupească necesară vieţii biologice, dar mai apoi şi cu însuşi Trupul Său, Pâinea vieţii. În felul acesta, Isus îşi dă viaţa atât pentru poporul ales, cât şi pentru neamuri. Aceste două componente ale noului popor al lui Dumnezeu care este Biserica, împărtăşindu-se fiecare din acelaşi Trup şi Sânge, devin acum una: „*Căci Isus este pacea noastră care din doi a făcut unul şi a surpat zidul de la mijloc care-i despărţea... şi a împăcat pe cei doi cu Dumnezeu într-un singur trup, prin cruce, prin care a nimicit vrăjmăşia... căci prin El şi unii şi alţii avem intrare la Tatăl într-un singur Duh*" (Ef. 2, 14-18). **[2011]**

*

Ef. 1, 7-14. Dumnezeu Tatăl „*ne-a ales și ne-a rânduit mai dinainte* (ne-a predestinat) *să fim înfiați prin Isus Cristos, Fiul Său, să avem răscumpărarea prin sângele Lui, iertarea păcatelor, după bogăția harului Său*" (cf. Ef. 1, 4-7). Răscumpărarea înseamnă eliberare sau punere în libertate dintr-o stare de sclavie. Această răscumpărare este cea din păcat (cf. Evr. 9, 15). Mijlocul răscumpărării este moartea înlocuitoare, prin jertfa lui Isus pe Cruce (prin sângele Său). Harul lui Dumnezeu a fost revărsat în inima noastră pentru a ni se acorda înțelepciunea, adică pentru a pricepe voința lui Dumnezeu, adică planul tainic de mântuire și unificare a tuturor în Cristos: „*Căci a binevoit să ne descopere* ***taina voinței Sale****, după planul pe care-L alcătuise în Sine însuși, ca să-l aducă la îndeplinire la plinirea vremurilor, spre a-Și uni iarăși în Cristos, toate lucrurile, din cer și de pe pământ*" (cf. Ef. 1, 8-10). Pavel, în aceste versete, se referă când la credincioșii evrei, când la cei proveniți dintre Neamuri, alternând prenumele „noi" și „voi", pentru a arăta că planul de mântuire al lui Dumnezeu se adresează tuturor. Atât Evreii, cât și Neamurile dobândesc, prin harul mântuitor, calitatea de moștenitori ai binecuvântărilor oferite. „*În El (Isus Cristos) am fost făcuți moștenitori, fiind rânduiți mai dinainte, după hotărârea Aceluia, care face toate după sfatul voinței Sale, ca să slujim de laudă slavei Sale, noi, care mai dinainte am nădăjduit în Cristos*" (Ef. 1, 11-12).

Binecuvântările spirituale ale lui Dumnezeu pentru credincioși nu se întemeiază doar pe alegerea suverană a Tatălui (cf. v. 3-6) și pe lucrarea Fiului (v. 7-12), ci și pe pecetea Duhului Sfânt: „*Și voi, după ce ați auzit cuvântul adevărului (Evanghelia mântuirii voastre), ați crezut în El, și ați fost pecetluiți cu Duhul Sfânt, care fusese făgăduit, și care este o arvună a moștenirii noastre, pentru răscumpărarea celor câștigați de Dumnezeu, spre lauda slavei Lui*" (Ef. 1, 13-14). În lucrarea mântuirii noastre este prezentă întreaga Sfântă Treime, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii.
Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 24, 34-44. **Ap.** 1 Cor. 10, 23-28.

Mt. 24, 34-44. Pericopa de azi este un fragment din discursul apocaliptic al lui Isus în care, prin viziunea distrugerii Ierusalimului, proorocește și despre sfârșitul lumii. Așa cum Ierusalimul, orașul sfânt, este o imagine a întregii lumi create, tot așa și poporul evreu este prin sine un simbol al întregii omeniri. Istoria poporului evreu, cea conţinută în Biblie, ca și cea de după distrugerea Ierusalimului și până astăzi, este ca o carte vie din care cei care știu să citească pot trage concluzii folositoare. Isus, vorbindu-le evreilor, spunea: „*de la smochin învăţaţi pilda lui: când îi frăgezește și înfrunzește mlădiţa, ştiţi că vara este aproape*" (Mt. 24, 32). Smochinul simbolizează poporul Israel. Veacuri de-a rândul după dărâmarea Templului și împrăștierea evreilor în toată lumea, Israelul părea distrus: lipsit de țară și loc de cult. Ei au rezistat însă fără să-și piardă identitatea. Și-au păstrat neamul pentru că și-au păstrat religia. Într-adevăr, evreii sunt singurul popor la care neamul și religia sunt una și același lucru. Au rezistat oricărui amestec etnic sau cultural pentru că și-au păstrat religia. După mai bine de 1900 de ani de la dezastrul distrugerii Templului, în 1948 s-au constituit din nou într-un stat cu un teritoriu precis, același promis de Dumnezeu lui Avraam, cu un guvern, însemne statale și monedă proprii. Ca naţiune, ramurile au frăgezit și au înverzit, dar în legătură cu Dumnezeu, nu au încă un rod. Isus îi avertizează acum și pe ei, dar prin ei și pe noi: „*Tot așa și voi, când veţi vedea toate aceste lucruri, să știți că Fiul omului este aproape, este* ***chiar la uși***" (Mt. 24, 33). Pentru ca smochinul acesta să nu fie blestemat și uscat din rădăcini (cf. Mt. 21, 18-22), trebuie ca și ei și noi, „*peste care au venit sfârșitul timpurilor*" (cf. 1 Cor. 10, 11), să fim atenţi la Cuvântul lui Dumnezeu, să-l credem și să ne rânduim viaţa după acesta. Vremurile vor fi cumplite și vor scăpa doar aceia care vor fi treji: „*Vegheaţi deci și fiți gata; căci Fiul omului va veni în ceasul în care nici nu gândiți*" (Mt. 24, 44). Din nou: Privegheaţi, fiţi adică atenţi la ce se petrece în jur, și vă rugaţi! **[2011]**

*

1 Cor. 10, 23-33. În această ultimă parte a capitolului 10 din 1 Cor., Pavel face un rezumat și o sinteză a cuprinsului capitolelor 8, 9 și 10, în care a analizat raporturile dintre libertate și dragoste, dintre libertate și plată, dintre conștiinţa mea și a celorlalți. Concluzia întregii secţiuni o rezumă astfel: „*Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. Nimeni să nu-și caute folosul lui, ci fiecare să caute folosul altuia*" (1 Cor. 10, 23-24). Ca dovadă, se folosește din nou de un exemplu luat din consumarea cărnurilor jertfite idolilor. Mâncaţi tot ce vi se pune înainte. Dacă veţi cumpăra carne din piaţă și o mâncaţi acasă, nu vă interesează proveniența ei. Totul este curat pentru că totul este creat de Dumnezeu. Dar dacă, invitaţi la o masă, cineva, gazda sau un frate, vă atrage atenţia că hrana provine din ceva jertfit idolilor, abţineţi-vă. Este un îndemn la fățărnicie? Nicidecum. Un frate comesean poate fi mai puţin evoluat și are încă scrupule, și dacă, imitându-vă conduita de afișare îngâmfată a libertăţii voastre, va mânca și el, acesta va păcătui în sinea lui: „*pentru că tot ce nu vine din încredinţare* (deplină) *este păcat*" (Rom. 14, 23). Ca normă generală de conduită, Pavel propune creștinilor sacrificarea uzului până și al celor mai preţioase daruri ale Duhului: libertatea, cunoștința sau drepturile legitime pe altarul dragostei de Dumnezeu și de aproapele, după modelul suprem al lui Cristos, care „*Dumnezeu fiind, S-a dezbrăcat pe sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*" (cf. Fp. 2, 6-8). Principiul universal valabil, care ghidează viaţa unui creștin matur în credinţă, ar trebui să fie următorul: „*Fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi altceva: să faceţi totul spre slava lui Dumnezeu*" (1 Cor. 10, 31). Nici un lucru nu este mai preţios decât mântuirea aproapelui. Nimeni nu trăiește pentru sine, ci pentru alţii. Mântuirea nu este o lucrare ce mă privește doar pe mine, ci este o operă comună a întregului Trup mistic al lui Cristos, care este Biserica. Pavel se dă pe sine însuși pildă, nu ca să se laude, ci să avertizeze. El spune: „***Mă silesc** în toate lucrurile să fiu pe placul tuturor*" (v. 33). Poate nu totdeauna reușesc, dar trebuie să-mi dau măcar silinţa. Lucrând în beneficiul fraţilor, lucrez spre slava Domnului. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Rusalii. Duminica.

Lectură biblică: Ev. Mt. 25, 14-30. **Ap.** 2 Cor. 6, 1-10.

Mt. 25, 14-30. După judecata asceţilor, care s-au predat lui Isus cu tot ce sunt, cu tot ce au și cu tot ce fac, relatată în pilda celor zece fecioare, Isus ne prezintă, prin pilda talanţilor, un alt aspect al vieţii de ucenic al Său: ce faci tu cu ce ţi s-a dat temporar, adică tot ce numim *harul* lui Dumnezeu. În realitate, tot ce avem vine de la Dumnezeu, este un har al Său: „*Căci cine te face deosebit? Ce lucru ai, pe care să nu-l fi primit? și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?*" (1 Cor. 4, 7). Pilda o redă și Luca (cf. Lc. 19, 12-27), dar puţin deosebit. Acolo, accentul se pune pe o altă nuanţă, deși în esenţă este vorba de același tip de judecată. Este vorba de trei robi cărora la plecarea sa stăpânul le-a încredinţat o sumă mare de bani: „*Unuia i-a dat 5 talanţi, altuia 2 și altuia unul; fiecăruia după puterea lui; și a plecat*" (Mt. 25, 15). **Îndată** după plecarea stăpânului, primii doi au pus în lucru talanţii primiţi, i-au investit și au pus pe roate o afacere, cum se spune astăzi. Ultimul a fost leneș, a ascuns bine ce primise, și și-a văzut de ale lui. La întoarcerea stăpânului, acesta le-a cerut socoteală de cele întâmplate cu banii săi încredinţaţi spre lucrare robilor. Primii doi au putut arăta stăpânului rodul banilor lui înmulţiţi prin munca lor. Ultimul a fost nu doar leneș, ci și insolent. Și-a justificat lenea prin caracterul aspru, zicea el, al stăpânului. Nu a pierdut doar darul, ci și viaţa lui cu totul. Când Dumnezeu îţi dă ceva, o face nu doar pentru tine, ca să te lauzi cu ce ai primit, ci o face pentru ca acest dar să fie folositor celorlalţi. Dacă nu este de folos altora, nu doar că pierzi darul, dar îţi pierzi și viaţa. Acest rob nu s-a judecat bine nici pe sine (a preferat lenea), nici pe ceilalţi, pentru că nu i-a păsat de ei, și toate pe baza unei judecăţi greșite a caracterului stăpânului său. Din păcate, în lume, acest tip de oameni nu sunt doar o treime, așa cum ne-ar lăsa pilda să înţelegem, ci sunt majoritatea. Judecata ucenicilor se va face deci cu privire la dragoste, la fidelitatea faţă de stăpân, la atenţia faţă de aproapele și la propria conduită. **[2011]**

*

2 Cor. 6, 1-13. După ce a expus cu claritate conţinutul și sensul mesajului său, Pavel își exprimă îngrijorarea că acest mesaj a fost prost înţeles de corinteni: „*Ca unii care lucrăm împreună cu Dumnezeu, vă sfătuim să faceţi așa ca să nu fi primit în zadar harul lui Dumnezeu*" (2 Cor. 6, 1). Oponenţii lui Pavel erau creștini iudaizanţi, care se foloseau de scrisori de acreditare spre a submina mesajul lui Pavel. De aceea, el se folosește tocmai de un citat din VT pentru a-și apăra lucrarea: „*La vremea potrivită, **te-am ascultat**, în ziua mântuirii **te-am ajutat**. Iată că **acum** este vremea potrivită; iată că **acum** este ziua mântuirii*" (Isaia 49, 8). Dumnezeu este inițiatorul lucrării. El i-a ascultat și i-a ajutat. Iar acest ajutor este revărsat „acum", adică în perioada harului. În mod subtil, Pavel face referinţă la „scrisorile sale de acreditare", adică la tot ce a făcut el pentru corinteni și pentru toţi ceilalţi ca să se arate vrednic slujitor al lui Cristos, prin „*multă răbdare, în necazuri, nevoi, în strâmtorări, în bătăi, în temniţe, în răscoale, în osteneli, în vegheri, în posturi*" (cf. 2 Cor. 6, 4-5). Acestor condiţii negative, socotite de Pavel arme de apărare și introduse prin cuvântul „**în**", prin care el rezistă asalturilor celui rău, le enumeră apoi armele de asalt, definite prin cuvântul „**prin**". „*Prin curăţie, prin înţelepciune, prin îndelungă răbdare, prin bunătate, prin Duhul Sfânt, printr-o dragoste neprefăcută, prin cuvântul adevărului, prin puterea lui Dumnezeu*" (2 Cor. 6, 6-7). Pavel pune faţă în faţă cele două tipuri de arme, cele exterioare, văzute, și cele interioare, nevăzute. Apostolii adevăraţi sunt priviţi „*ca niște înșelători, măcar că spun adevărul, ca niște necunoscuţi, deși bine cunoscuţi... ca niște întristaţi, dar întotdeauna veseli, ca niște săraci, deși îmbogăţind pe mulţi*" (cf. 2 Cor. 6, 8-10). Rareori Pavel se adresa pe nume cititorilor săi în mijlocul unei epistole. A făcut-o galatenilor (Gal. 3, 1) sau filipenilor (Fp. 4, 15). O făcea când tensiunea afectivă atingea un maxim. Pavel încheie acest pasaj cu o adresare patetică: „*Am dat drumul gurii faţă de voi, corintenilor! Ni s-a lărgit inima... faceţi-ne și voi la fel: vă vorbesc ca unor copii ai mei – lărgiţi-vă inima și voi!*" (cf. 2 Cor. 6, 11-13). Cât de mare este durerea cuiva, care dă tot ce are din dragoste pentru fraţi, iar dragostea lui este primită cu răceală și indiferenţă. **[2011]**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii.
Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 46-52. **Ap.** Ef. 1, 22-2, 5.

Mc. 10, 46-52. Minunea aceasta este relatată de toţi cei trei evangheliști sinoptici, evident cu unele diferenţe, uneori notabile. Ceea ce este comun la toţi trei este faptul că s-a petrecut la Ierihon, în timpul urcării lui Isus spre Ierusalim pentru Pătimire. Matei vorbește despre doi orbi, pe când Luca și Marcu de unul. Marcu îi dă și numele: Bartimeu, poate pentru că orbul, după vindecare, a devenit membru al comunităţii creștine primare și astfel Marcu l-a putea cunoaște personal. Exegeţii, dorind să armonizeze între ele relatările evanghelice, s-au înecat în amănunte absolut nesemnificative.

Personajele implicate în eveniment sunt, pe lângă Isus, orbul și poporul care-L urma pe Isus. Orbul, șezând lângă drum și cerând milă: *„...a auzit că trece Isus și a început să strige: Isuse, Fiul lui David, ai milă de mine*" (Mc. 10, 47). Unii din popor încercau să-l facă să tacă, dar el striga și mai tare. Isus s-a oprit și l-a chemat. Orbul și-a aruncat haina de pe el și a venit în fugă la Isus. Ce s-a petrecut a fost scurt. „*Ce vrei să-ţi fac? L-a întrebat Isus. Să-mi recapăt vederea, iar Isus i-a răspuns: Du-te, credinţa ta te-a mântuit, și orbul și-a recăpătat vederea*" (cf. Mc. 10, 51-52).

Sunt câteva lucruri importante de notat. Orbul îl numește pe Isus: „Fiul lui David". Prin aceasta Îi recunoaște identitatea Sa mesianică. Mulţi din cei ce-L însoţeau pe Isus nu vedeau aceasta. Orbul nu vedea lumea fizică din jur, dar poseda vederea spirituală, care le lipsea celor care vedeau lumea doar cu simţurile. Spre deosebire de alte cazuri, Isus nu cere de la orb discreţie, ci acceptă deschis titlul. În definitiv, Isus se îndrepta în mod decis spre Ierusalim, locul Pătimirii Sale. Redarea vederii acestui orb este și ultima minune pe care o face Isus în drumul Său spre Pătimire. Ierihonul se află cam la 30 km nord-est de Ierusalim. Relatarea se încheie prin cuvintele: „*și* (orbul care și-a recăpătat vederea) *urma lui Isus pe cale*". Această „urmare" se referă cu siguranţă nu doar la faptul că părăsindu-și locul s-a ataşat mulţimii, ci foarte probabil că L-a urmat pe Isus până la capăt. **[2010]**

*

Ef. 1, 22-2, 5.[11]

11 Comentariu Ef. 2, 1-10 la **pp. 330**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii.
Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 11-23. **Ap.** Ef. 2, 19-3, 7.

Mc. 11, 11-23.[12]

*

Ef. 2, 11-22. După ce a încheiat discuţia sa despre credincioși, Pavel începe această nouă secţiune prin: „***de aceea... aduceţi-vă aminte***", comparând situaţia Neamurilor cu cea a Evreilor. Cinci la număr sunt binecuvântările acordate evreilor. Sunt cinci privilegii pe care le-a acordat Dumnezeu poporului Israel și care lipseau Neamurilor. 1). Tăierea împrejur, semnul exterior, material al legământului avraamic (Gen. 12, 1-3), 2). Fără drept de cetăţenie în Israel, legământul palestinian (Deut. Cap. 28-30), 3). Străini de legămintele făgăduinţei (legământul davidic: 2 Sam. 7, 16), 4). Fără nădejdea unui Mântuitor și 5). Fără Dumnezeu în lume. Neamurilor le lipsea deci un sens al vieţii. Toate acestea, Dumnezeu le-a vindecat în legământul cel nou, promis în VT (Ier. 31, 31-34 și Ezec. 36, 24-30) și împlinit în NT prin sângele jertfei lui Isus: „*Căci el este pacea noastră, care din doi a făcut unul și a surpat zidul de la mijloc care-i despărţea* (pe neamuri de evrei) *și, în trupul Lui* (Isus), *a înlăturat vrăjmășia dintre ei, Legea poruncilor, în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El înșuși un singur om nou, făcând astfel pace*" (Ef. 2, 14-15). În Biserică, Trupul tainic al lui Cristos, Neamurile au primit toate binecuvântările promise de Dumnezeu. Astfel, în locul dușmăniei dintre ei, a fost instaurată pacea. Din doi a făcut unul. Ei sunt acum un singur trup și atât neamurile, cât și Evreii, cei de departe și cei de aproape au fost uniţi: „*Căci prin El* (Isus Cristos) *și unii și alţii avem intrare la Tatăl,* ***într-un singur Duh***" (Ef. 2, 18). Această nouă realitate existenţială, Biserica, Trupul tainic al lui Cristos, Pavel o aseamănă unei clădiri, casa lui Dumnezeu, Templul Său cel sfânt, în care Neamurile au drept de cetăţenie deplină: „*Fiind zidiţi pe Temelia apostolilor și a prorocilor, piatra din capul unghiului fiind Cristos... și prin El și voi sunteţi zidiţi împreună, ca să fiţi un locaș al lui Dumnezeu, prin Duhul*" (cf. Ef. 2, 20-22). Acum, prin Duhul Sfânt, atât Evreii, cât și Neamurile formează o singură unitate, o lucrare sfântă care este Templul lui Dumnezeu, prezenţa Lui în mijlocul nostru. **[2011]**

12 Comentariu Lc. 19, 45-48 la **pp. 367** sau Mt. 21, 18-22 la **pg. 211.**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii. Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 23-26. **Ap.** Ef. 3, 8-21.

Mc. 11, 23-26. Pasajul pe care-l meditǎm astăzi se referă la smochinul uscat. După ce a fost primit triumfal în Ierusalim, Isus a curăţit Templul de cei care-l spurcaseră prin comerţ. Evenimentul curăţirii Templului este încadrat, la început și la sfârșit, de episodul cu smochinul. La venire spre Templu, Isus blestemă copacul neroditor, iar la întoarcere, când copacul se uscase din rădăcini, la mirarea ucenicilor, le dă acestora învăţătura despre puterea credinţei, cuprinsă în pericopa de azi. În centrul celor două episoade cu smochinul se găsește Templul. Întâmplarea are o semnificaţie mai adâncă. Nerodnicia smochinului este nerodnicia iudaismului și pedeapsa dată de Dumnezeu lovește mai mult Templul decât smochinul, mai mult realitatea întrupată în Templu, decât simbolul copacului. La mirarea lui Petru când a văzut în dimineaţa următoare că smochinul se uscase, Isus îi răspunde: „*Aveţi credinţă în Dumnezeu! Adevărat vă spun că dacă va zice cineva muntelui acestuia: Ridică-te și aruncă-te în mare și dacă nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ce va zice se va face, va avea lucrul cerut. De aceea vă spun că orice lucru veţi cere, când vă rugaţi,* ***să credeţi că l-aţi și primit deja****, și-l veţi avea*” (Mc.11, 22-24).

Isus nu doar ne îndeamnă să credem, ci ne învaţă și ce înseamnă a crede și cum se ajunge la această stare. În lumea simţurilor și a raţiunii examinăm lucrurile, le comparăm unele cu altele etc. pentru ca să credem. În lumea spiritului, este invers. Credem pentru a cunoaște, a vorbi și a lucra. Dar ce înseamnă să crezi? Dacă ceri un lucru, zice Isus, să crezi că l-ai și primit, și-l vei avea. Să nu te îndoiești. Dacă te vei ruga cu inima îndoită nu vei căpăta, pentru că inima omului trebuie să fie curată, adică neîmpărţită între două tendinţe, între lume și Dumnezeu: „*curăţaţi-vă inima, oameni cu inima împărţită*” (Iac. 4, 8). Credinţa este un dar al lui Dumnezeu și ca să-l obţii trebuie să te rogi, iar pentru ca rugăciunea ta să fie ascultată trebuie să ierţi pe aproapele tău. A ierta pentru a fi iertat. Acesta este începutul drumului al cărui capăt este gloria. **[2010]**

*

Ef. 3, 1-7. După ce Pavel a deslușit unitatea dintre evrei și neevrei (cf. Ef. 2, 11-22), el a început acum să se roage, dar s-a oprit la mijlocul propoziţiei, făcând o digresiune, despre taina unităţii și relaţia sa cu ea. Este una din cele 8 fraze lungi (Ef. 3, 2-13), care se găsesc în cuprinsul Epistolei către Efeseni, despre care am vorbit deja. Pavel își începe rugăciunea cu cuvintele: „iată de ce...” cu care o și reia în v. 13. Digresiunea se referă la isprăvnicia harului lui Dumnezeu, care i-a fost dată lui Pavel prin descoperire dumnezeiască (v. 3). Când scria aceste rânduri, Pavel era cu domiciliu forţat (întemniţat) la Roma, ajungând acolo datorită fidelităţii sale faţă de această isprăvnicie, adică a vestirii Evangheliei între Neamuri. Acest lucru a stârnit ura evreilor și a determinat atacarea sa în Ierusalim și judecarea lui la Cezarea și în Roma. Pavel se referă la cunoașterea sa adâncă asupra acestei taine, care provine nu din învăţătură omenească, ci din descoperire divină: „*Taina aceasta, că adică Neamurile sunt împreună moștenitoare cu noi* (evreii), *alcătuiesc un singur trup cu noi și iau parte cu noi la aceeași făgăduinţă în Cristos Isus, prin Evanghelie*” (Ef. 3, 6). Această taină nu este un lucru misterios, ci un secret sacru, păstrat ascuns în trecut, dar descoperit acum: „(Taina aceasta) *care n-a fost făcută cunoscută fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul cum a fost descoperită acum sfinţilor apostoli și proroci ai lui Cristos, prin Duhul*” (Ef. 3, 5). Prin „proroci ai lui Cristos” Pavel nu se referă la prorocii VT, ci la cei care au darul prorociei în NT, adică al celor care vorbesc sub inspiraţia Duhului Sfânt. Întradevăr, despre mântuirea Neamurilor au vorbit și unii din prorocii VT. Taina descoperită acum și care este Evanghelia mântuirii noastre constă în faptul că credincioșii evrei și neevrei sunt uniţi în Biserică. Acesta a fost un concept revoluţionar atât pentru evrei, cât și pentru neevrei. Misiunea lui Pavel consta tocmai în predicarea acestei taine. El își încheie această digresiune prin îndemnul ca cititorii să nu se tulbure că din această pricină el este în închisoare. Acest lucru este spre slava lor (cf. Ef. 3, 13). **[2011]**

Ef. 3, 8-21. După ce își continuă digresiunea asupra tainei, Pavel își apără și-și slăvește isprăvnicia sa cu privire la propovăduirea ei între neamuri. Nu doar evreilor le era necunoscută această taină, dar și puterilor și domniilor cerești (cf. Ef. 3, 9-11). Pavel se numește pe sine: „*cel mai neînsemnat dintre toţi sfinţii*". Paulus în limba latină înseamnă chiar mic, neînsemnat. El era într-adevăr, fizic, mic de statură, dar era un gigant în cunoașterea lui Dumnezeu.

Începând cu v. 14, Pavel își continuă rugăciunea începută în v. 1 și întreruptă de această paranteză (Ef. 3, 2-13). Pavel se roagă astfel: „*Iată de ce îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Isus Cristos... și-L rog, ca potrivit cu bogăţia slavei sale, să vă facă* ***să vă întăriţi în putere*** *prin Duhul Lui, în omul dinlăuntru, așa încât* ***Cristos să locuiască în inimile voastre prin credinţă****, ca, înrădăcinați și întemeiați în dragoste,* ***să puteţi pricepe*** *împreună cu toţi sfinţii în toate dimensiunile ei,* ***dragostea lui Cristos****, care întrece orice cunoștință, ca* ***să ajungeţi plini de toată plinătatea lui Dumnezeu***" (cf. Ef. 3, 14-19). Unirea cu Cristos, primirea Sa în inimile noastre prin credinţă, ne face să pricepem măreţia infinită a dragostei lui Cristos și să ne umplem astfel de toată plinătatea lui Dumnezeu. În câteva cuvinte, într-o înlănţuire extraordinar de bine articulată și de concisă, este cuprins întregul plan de mântuire al lui Dumnezeu cu privire la oameni. Trăirea calităţii morale și perfecţiunii lui Dumnezeu (plinătatea Sa), trebuie să-i determine pe toți credincioșii să vieţuiască în unitate și pace, evrei și neevrei, și să se iubească unii pe alţii.

Pavel încheie această secţiune a epistolei sale către Efeseni, care s-a ocupat de probleme fundamentale ale credinţei, pe care Pavel o descoperă ca pe o Taină revelată deopotrivă oamenilor și îngerilor, doar prin Evanghelia mântuirii, printr-o frumoasă doxologie (imn de laudă): „*Iar a Celui ce, prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Cristos Isus, din neam în neam, în vecii vecilor! Amin*" (Ef. 3, 20-21).

În următoarea secţiune (cap. 4-6), Pavel se va ocupa de consecinţele practice ale acestei învăţături în viaţa credincioșilor. **[2011]**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii. Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 27- 33. Ap. Ef. 4, 14-17.

Mc. 11, 27-33. „*Și Isus S-a dus din nou la Ierusalim. Și pe când Se plimba prin Templu, au venit la El arhiereii, cărturarii și bătrânii zicându-I: Cu ce putere faci tu aceste lucruri? Și cine Ți-a dat puterea aceasta ca să le faci?"* (Mc. 11, 27). Fruntașii poporului erau contrariați de gestul lui Isus în legătură cu curățirea Templului. Templul fusese spurcat datorită faptului că servea nu doar ca loc de rugăciune, care era menirea lui firească, ci încet, încet oamenii l-au transformat într-un loc în care se făcea comerț. În lume, totul se vinde și ce se dă gratis n-are preț. În lumea spirituală, totul se dăruiește și nu se vinde nimic. Viața spirituală și duhul comerțului (= dorința de câștig material) sunt incompatibile una cu cealaltă. Inima religiei iudaice era Templul. Dar oamenii au spurcat-o prin comerț. Isus a curățit „inima" iudaismului, pentru moment doar simbolic, dar puțin mai târziu va institui un nou popor, care va avea în loc de o inimă de piatră, o inimă de carne. Și acest nou popor este format din toți oamenii, evrei și neamuri, iar această nouă construcție are ca temelie promisiunea de la început a lui Dumnezeu Creatorul și se capătă doar prin credință. Era firesc deci ca în fața unei opoziții atât de radicale dintre cele două lumi, cea materială reprezentată de Templu și cea spirituală reprezentată de Cristos, arhiereii să-L întrebe pe Isus despre natura și originea puterii Sale care-L îndreptățește să facă asemenea gesturi. Isus le întoarce întrebarea, nu doar retoric, ci dorind să sublinieze continuitatea lucrării Sale cu cea a lui Ioan Botezătorul, pe care fruntașii poporului iudeu îl refuzaseră deja. Răspunsul diplomatic și oportunist, pe care semidocții de azi l-ar califica drept „prudent", a sunat așa: „Nu știm!". El a rezultat nu dintr-un raționament sănătos, ci dintr-o inimă împărțită. Să se justifice pe sine și să nu se expună atacului poporului. Răspunsul lui Isus a fost plin de adevăr. El nu răspunde cu „nici Eu nu știu", ci prin: „Nici Eu nu vă spun"! Dumnezeu nu răspunde curiozităților bolnăvicioase, ci doar celor cu inima curată, neîmpărțită. Aceștia Îl vor vedea pe El. **[2010]**

*

Ef. 4, 7-16. Cum se va realiza practic această unitate a trupului lui Cristos, care este Biserica? Prin darurile pe care le-a dat Dumnezeu diferiților credincioși! Dacă până acum Pavel a vorbit mai ales despre unitatea credincioșilor, acum el se referă la realizarea acestei unități în diversitatea darurilor acordate de Dumnezeu credincioșilor: „*Dar fiecăruia din noi, harul i-a fost dat după măsura darului lui Cristos*" (Ef. 4, 7). Aici, Pavel, referindu-se la un citat din VT (rezumând Ps. 67/68, mai ales v.1 8), vorbește despre întruparea lui Cristos și apoi înălțarea sa „*ca să umple toate lucrurile*"; pe urma, Pavel trece direct la modul de construcție a Bisericii. Darurile pe care Dumnezeu le-a conferit unor oameni din Biserică în vederea zidirii ei sunt date în acest scop. De aceea, „*El a dat pe unii apostoli, pe alții proroci; pe alții evangheliști; pe alții păstori și învățători*" (Ef. 4, 11). Apostolii, menționați întotdeauna pe primul loc de Pavel, sunt aceia care întemeiază o comunitate. Prorocii și evangheliștii NT sunt cei care asigură legătura organică și continuă, prin predicarea Evangheliei, cu sursa inspirației divine, iar păstorii și învățătorii sunt cei care asigură menținerea în viață a acestei realități divine. Toți aceștia conlucrează „*pentru desăvârșirea sfinților, în vederea lucrării de slujire, pentru zidirea trupului lui Cristos, până vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, la starea de om mare* (adult)*, la înălțimea staturii lui Cristos*" (Ef. 4, 12-13), Această unitate a trupului nu este un dat imediat, ci o evoluție, o creștere în credință și cunoștință, până când toți își vor atinge ținta. De aceea este nevoie de îndelungă răbdare și de îngăduință unii față de ceilalți. Nu toți în Biserică se găsesc în același timp în același stadiu evolutiv. Această unitate în diversitate este neapărat necesară pentru a putea scăpa de învățături efemere și amăgitoare, scornite de mintea nerăbdătoare să ajungă imediat la deplinătate (cf. Ef. 4, 14), ci „*credincioși adevărului, în dragoste, să creștem în toate privințele, ca să ajungem la Cel ce este capul, adică Cristos, din care crește întregul trup* (adică Biserica)" (cf. Ef. 4, 15-16). **[2011]**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii.
Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 1-13. **Ap.** Ef. 4, 17-25.

Mc. 12, 1-13. Această parabolă este istorisită în același context geografic și istoric de toți cei trei evangheliști sinoptici. Unii sfinți Părinți au văzut în ea un compendiu, o relatare pe scurt a întregii istorii a poporului Israel. Parabola este încadrată între două pasaje din VT. Via prin care este simbolizat Israel (Isaia 5, 1 și urm.), iar la sfârșit un citat din Ps. 117/118, 22-23).

Toată construcția viei și anexelor este opera proprietarului. Pe toată aceasta, gata făcută, le-a dat-o lucrătorilor ca s-o cultive. Îndelungata absență a proprietarului, după Sf. Ioan Gură de Aur, simbolizează îndelunga răbdare a lui Dumnezeu cu poporul Său. Dar lucrătorii au interpretat prost acest lucru și au crezut că proprietarul le-a făcut un cadou și nu va mai reveni. Pe trimișii Lui, care le indicau că stăpânul este viu și El este proprietarul și-Și cere partea din rodul viei, i-au alungat, maltratat sau chiar omorât. Se zice și azi „pământul este al aceluia care-l lucrează". O profundă confuzie între proprietar, administrator și simplu lucrător. Câte conflicte au avut loc de-a lungul istoriei datorită acestei neînțelegeri!

La urmă de tot, îl trimite stăpânul viei pe „fiul iubit". Evident, expresia este una cristologică și se referă la Isus. Pe acesta l-au omorât, crezând că astfel vor deveni moștenitorii viei. În variantele acestei parabole, în relatarea lui Marcu și Luca, la întrebarea pusă de Isus: care va fi soarta acelor lucrători hrăpăreți, vicleni și criminali, răspunsul îl dă Isus Însuși. La Matei, răspunsul îl dau ascultătorii. „*Stăpânul viei va veni, va nimici pe lucrătorii aceia, iar via o va da altora*" (Mc. 12, 9). Nu este doar o reacție firească și logică, pe care la Matei o rostesc ascultătorii. Este însăși reacția lui Dumnezeu, așa cum o redă Scriptura: „*Piatra pe care au lepădat-o zidarii a ajuns să fie pusă în capul unghiului; Domnul a făcut lucrul acesta și este minunat în ochii noștri*" (Ps. 117/118, 22-23). Iar via Domnului a fost într-adevăr dată altora, evrei și neamuri deopotrivă, ca s-o lucreze și să aducă din ea roadă de viață veșnică. **[2010]**

*

Ef. 4, 17-25. Dacă unitatea caracterizează comunitatea, trebuie știut că în Biserică ea se realizează prin sfințenia personală. De aceea, Pavel prezintă comportamentul creștinului, mai întâi prin aspectul negativ, apoi prin cel pozitiv. Trăind într-un mediu păgân, pericolul unui comportament imoral era mare. Pavel nu se limitează însă la a prezenta conduita reprobabilă, ci îi dezvăluie și sursele. „*Iată dar de ce vă spun și mărturisesc eu în Domnul: să nu mai trăiți cum trăiesc păgânii, **în deșertăciunea gândurilor** lor, având mintea întunecată, fiind străini de viața lui Dumnezeu **din pricina neștiinței** în care se află în **urma împietririi inimii lor***" (Ef. 4, 17-18). A trăi în deșertăciunea gândurilor, înseamnă a trăi o viață fără sens, a nu avea nici o țintă. Aceasta duce la întunecarea minții și înstrăinarea de Dumnezeu. Sursa acestor rele Pavel o vede în neștiința generată de împietrirea inimii (indolență). Asemenea oameni sunt dispuși să trăiască doar clipa și nu au nici un fel de perspectivă existențială. Este o viață fără sens, urmarea fiind doar căutarea plăcerilor: desfrânare, lăcomie și orice fel de necurăție.

Soluția stă în viețuirea nouă în Cristos: „*Dezbrăcați-vă de omul cel vechi care se strică după poftele înșelătoare; și **vă înnoiți în duhul minții voastre**, și să vă îmbrăcați în omul nou, făcut după chipul lui Dumnezeu, de o neprihănire și sfințenie pe care **o dă adevărul***" (Ef. 4, 22-24). Dezbrăcarea de omul vechi și îmbrăcarea în omul cel nou se realizează în mintea omului. Neprihănirea (dreptatea) nu este însă o operă a omului, ci este darul lui Dumnezeu. Doar El ne poate da acest lucru, și a și făcut-o: „*Căci noi suntem lucrarea Lui și am fost zidiți în Cristos Isus, **pentru faptele bune**, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele*" (Ef. 2, 10). Faptele bune nu sunt opera omului firesc, ci ele sunt roada umblării în Cristos. Credincioșii sunt oameni noi în Cristos și de aceea nu mai trăiesc ca păgânii, așa cum va arăta Pavel în secțiunea care urmează. „*Înnoiți-vă **în duhul minții voastre***" (v. 23), îi îndeamnă Pavel, pe efeseni, și prin ei și pe noi. **[2011]**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii. Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mt. 25, 1-13. **Ap.** 1 Cor 14, 20-25.

Mt. 25, 1-13. Pasajul de azi face parte din capitolul 25 al *Evangheliei după Matei*. În acest capitol este descrisă judecata finală care va avea loc la Revenirea Domnului. Cuvântul „atunci" cu care începe acest capitol 25 face legătura cu cel precedent, în care se relatează, prin viziunea profetică a dărâmării Ierusalimului, sfârșitul veacurilor. Vor avea loc la Revenirea Regelui trei tipuri de judecăți, înfățișate în trei parabole distincte. Prima, cea care constituie pericopa de azi, a celor 10 fecioare, a doua este pilda talanților și a treia este Judecata finală.

S-au făcut numeroase interpretări ale acestor trei parabole, fie luate separat, fie înțelese împreună, ca judecată a trei tipuri de oameni care vor trăi în acele vremuri cutremurătoare pe care Biblia le numește „marea strâmtorare". Într-un fel sau altul, în toate trei pildele este vorba de „a da – a primi" și de cum sunt utilizate darurile primite. În definitiv, omul se caracterizează prin „ce este", „ce are" și „ce face". Fiecare pune accentul pe unul sau pe altul din cele trei componente existențiale. Viața după voia lui Dumnezeu înseamnă că ești atât cât de bine folosești ceea ce ți s-a dat. Fecioarele din pildă reprezintă acea categorie de creștini care trebuie să fie lumina tuturor (cf. Mt. 5, 14). Ca să fie lumină este nevoie de o candelă bine preparată și evident de ulei. Dintre cele 10 fecioare, 5 erau înțelepte, iar 5 erau nechibzuite. Primele, pe lângă uleiul din candelă, aveau și o rezervă, celelalte nu. Prevederea era deci cea pusă la încercare. Așteptarea a fost lungă. Toate au adormit, iar la miezul nopții, când a venit Mirele, cele care aveau pregătit totul au intrat în camera de nuntă. Candelele celor înțelepte au luminat, a celor cu puțin ulei **s-au stins**. Aveau și ele ulei, dar nu de ajuns, pentru că n-au fost prevăzătoare să-și procure din timp, iar acum era prea târziu. Fecioarele nechibzuite, care simbolizează creștinii care nu veghează și așteaptă Revenirea Mirelui, au fost lăsate afară: „*Vegheați dar, că nu știți nici ziua, nici ceasul în care va veni Fiul omului*" (Mt. 25, 13). **[2010]**

*

1 Cor. 14, 14-25. Așa cum am văzut, Pavel consacră întreg capitolul 14 al Epistolei sale spre a dovedi corintenilor superioritatea proorociei față de vorbirea în limbi: „*Fiindcă, dacă mă rog în altă limbă, duhul meu se roagă, dar mintea mea rămâne fără rod... Mă voi ruga cu duhul, dar mă voi ruga și cu mintea; altminteri, dacă aduci mulțumiri cu duhul, cum va răspunde ‚Amin' la mulțumirile tale, cel lipsit de daruri, când el nu știe ce spui?"* (cf. 1 Cor. 14, 14-16). Pavel se străduiește să explice corintenilor că între cele două daruri, cel al vorbirii în alte limbi, de care corintenii erau atât de entuziasmați, și cel al proorociei, mult mai important, dar nespectaculos, nu era o relație de excludere reciprocă, ci de prioritate. Și pentru ca să nu existe nici un dubiu, Pavel se dă exemplu pe sine: „*Mulțumesc lui Dumnezeu că eu vorbesc în alte limbi mai mult decât voi toți. Dar în Biserică, voiesc mai bine să spun cinci cuvinte înțelese, **ca să învăț pe alții**, decât să spun zece mii de cuvinte în altă limbă*" (1 Cor. 14, 18-19). Dând un exemplu din VT (Isaia 28, 11-12), Pavel arată că vorbirea în altă limbă este un semn dat celor credincioși, și nu celor necredincioși, iar prorocia dimpotrivă: „*Deci, dacă s-ar aduna toată Biserica la un loc și toți ar vorbi în alte limbi și ar intra un necredincios sau vreunul fără daruri, n-ar zice ei că sunteți nebuni? Dar dacă toți prorocesc și intră un necredincios, el este încredințat de toți și judecat de toți, pentru că tainele inimii lui sunt date pe față*" (cf. 1 Cor. 14, 23-25).

În Biserică trebuie să domnească ordinea. Nici un dar nu este nefolositor, dar totul trebuie rânduit spre folosul tuturor. Când cineva proorocește, adică vorbește sub inspirația Duhului Sfânt, se descoperă tainele inimilor. Sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu (cf. Evr. 4, 12), aduce la lumină tainele cele mai ascunse ale inimilor: „*Chiar sufletul tău va fi străpuns de o sabie, ca să se descopere gândurile multor inimi*" (Lc. 2, 35), îi spune bătrânul Simeon Sfintei Fecioare. Aceasta este lucrarea Duhului Sfânt. **[2011]**

Săptămâna a XVII-a după Rusalii. Duminica Cananeencei

Lectură biblică: Ev. Mt. 15, 21-28. **Ap.** 2 Cor. 6, 16-7, 1.

Mt.15, 21-28. Întâmplarea este relatată doar de Matei și Marcu (cf. Mc. 7, 24-30). Luca și Ioan nu o relatează. Ca de obicei, Marcu relatează mai pe larg întâmplările și ne dă unele amănunte preţioase, pe când Matei pune accentul pe dialogul dintre Isus și femeie și pe credinţa ei. În felul acesta, cele două relatări se completează în mod fericit.

Timpul în care se petrece acţiunea este după prima înmulţire a pâinilor, umblarea lui Isus pe mare și disputa dintre Isus și farisei asupra datinei strămoșilor. Isus era evident obosit și tracasat, de aceea părăsește Galilea, teritoriu stăpânit de Irod Antipa, unde El și ai Lui ar fi fost în pericol datorită relaţiilor bune dintre Irod și farisei. Isus pleacă deci din Galilea și se retrage în ţinutul Tirului și al Sidonului, iar Marcu specifică și faptul că „*a intrat într-o casă, dorind să nu știe nimeni că era acolo; dar n-a putut să rămână ascuns*" (Mc. 7, 24). Întâmplarea deci s-a produs într-o casă, și nu în loc deschis. Isus nu S-a dus acolo cu scopul de a propovădui, ci de a Se retrage în liniște împreună cu ucenicii Săi. Auzind că Isus se afla în casa aceea, „o femeie cananeeancă" L-a căutat acolo. Cuvântul cananeeancă nu este folosit în NT și are o conotaţie ușor învechită, probabil pentru a sublinia că femeia aparţinea popoarelor păgâne care s-au opus lui Israel în VT. Orașele Tir și Sidon apar des în VT. Erau porturi înfloritoare pe coasta estică a Mării Mediterane, având în vremurile biblice un comerţ dezvoltat, o flotă numeroasă și marinari pricepuţi care făceau comerţ în toate ţările mediteraneene până la Tarsis, în Spania (cf. Iona 1, 3). După cucerirea lor de către Alexandru Macedon, s-au elenizat complet, adoptând limba și cultura grecească. Femeia care a venit la Isus, specifică Marcu, era o grecoaică de origine siro-feniciană. Atât ca limbă, cât și ca religie și cultură era deci o păgână. Această femeie I S-a adresat lui Isus astfel: „*Ai milă de mine, Doamne, Fiul lui David! Fiică-mea este muncită rău de un demon, dar Isus nu i-a răspuns nici un cuvânt*" (Mt. 15, 22). Că această femeie s-a adresat lui Isus cu apelativul „Doamne" putea fi doar un act de politeţe, dar că Îl numește Fiul lui David, o titulatură mesianică, familiară iudeilor, dar străină păgânilor este cu adevărat surprinzător. Și mai surprinzătoare este însă tăcerea lui Isus. Cu toată această tăcere, femeia a continuat să insiste și „să strige", astfel că i-a agasat pe ucenici, care au insistat și ei la rândul lor ca Isus să rezolve ceva, fie împlinindu-i cererea femeii, fie trimiţând-o de acolo. Atmosfera devenise apăsătoare. Și atunci au răsunat cuvintele lui Isus, ca un răspuns dur și crud: „*Eu nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel*" (v. 24). Un răspuns care ar fi descurajat pe oricine, nu însă și pe femeie. Faptul că Isus a rupt tăcerea de până atunci și i-a dat un răspuns, fie el și un refuz, a fost pentru ea un pas înainte. „*Dar ea a venit, I s-a închinat, zicând: Doamne ajută-mi*" (v. 25). A urmat din partea lui Isus un nou refuz însoţit de o explicaţie: „*Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci la căţei*" (v. 26). Femeia a acceptat situaţia, dar a continuat acest straniu dialog pe plan raţional, cu credinţă mânată de dragostea ei pentru copilă: „*Da, Doamne, a zis ea, dar și căţeii mănâncă fărâmiturile cari cad de la masa stăpânilor lor*" (v. 27). Poate că Isus și ucenicii stăteau la masă în clipa aceea. Să nu uităm că întâmplarea se petrece în casă. Poate că femeia făcea aluzie exact la acest lucru când vorbea de fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor. Oricum, nu știm ce să admirăm mai mult: insistenţa, credinţa, arta dialogului, curajul de a înfrunta o situaţie ce părea imposibilă sau dragostea femeii pentru copila ei? și ne mirăm și de atitudinea lui Isus. De ce a procedat așa? A vrut oare să-i înveţe și de data aceasta pe ucenici ceva? Nu putem ști! În orice caz, Isus îi răspunde: „*O, femeie, **mare este credinţa ta**; facă-ţi-se cum voiești. Și fiica ei s-a tămăduit chiar în ceasul acela*" (Mt. 15, 28). Nimeni n-a primit din partea lui Isus distincţia „*Mare este credinţa ta!*". Nici chiar sutașul pomenit în Mt. 8, 10, care ar fi echivalentul cel mai apropiat al femeii cananeence, n-a primit o asemenea laudă. Cele două vindecări la distanţă, a slugii sutașului și a femeii cananeence, bazate ambele pe o credinţă nestrămutată, prevesteau poate deja misiunea lui Isus și faţă de poporul său și faţă de tot restul omenirii. **[2011]**

Mt. 15, 21-28. Această întâmplare nu este relatată decât de Matei și Marcu. Luca nu o menţionează, deoarece el scria în principal neevreilor, el însuși fiind grec de origine, iar comportamentul lui Isus,

evidenţiat în această întâmplare, cu tot finalul ei fericit, nu era deloc încurajator pentru neevrei.

După disputa lui Isus cu fariseii, privitoare la datina strămoşilor şi la lucrurile care spurcă pe om, obosit şi amărât de respingerea învăţăturii Sale, Isus se retrage împreună cu ucenicii Săi într-un ţinut locuit de străini, în părţile Tirului şi Sidonului. Dar şi aici a fost găsit de o femeie de origine siro-feniciană. Locuitorii acestui ţinut erau numiţi generic de către evrei: cananeeni. Această femeie Îl găseşte pe Isus. Marcu precizează că Isus era într-o casă şi, poate, şedea la masă cu ucenicii Săi. Femeia Îl roagă pe Isus să-i vindece fiica posedată de un demon, dar Isus nu i-a răspuns nici un cuvânt. Să recunoaştem că, obişnuiţi cu atitudinea plină de compasiune a lui Isus, acest lucru pare cu adevărat straniu. În ciuda tăcerii lui Isus, femeia insista, iar ucenicii, agasaţi de atitudinea femeii, Îi cereau lui Isus să rezolve într-un fel sau altul problema. Isus a răspuns, în sfârşit, dar cum? „*El a zis: Eu nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel... Nu este bine să iei pâinea copiilor şi s-o arunci la căţei*" (cf. Mt. 15, 24-26). Chiar în ciuda acestui refuz, era totuşi un început de dialog. Replica femeii a fost surprinzătoare: „*Da, Doamne, a zis ea, dar şi căţeii mănâncă din rămăşiţele care cad de la masa stăpânilor lor*" (Mt. 15, 27). Femeia a dat dovadă atât de inteligenţă, cât şi de umilinţă în răspunsul ei. Toate izvorau din dragostea pentru fiica ei. Isus a fost „învins" şi i-a dat răspunsul aşteptat. Dragostea învinge întotdeauna chiar şi aparenta opoziţie a lui Dumnezeu: „*O, femeie, mare este credinţa ta; facă-ţi-se după cum voieşti. Şi fiica ei s-a tămăduit chiar în ceasul acela*" (Mt. 15, 28). Perseverenţa este o consecinţă a credinţei izvorâtă din dragoste, şi învinge mereu! **[2012]**

*

2 Cor. 6, 14-18. Ce i-a împiedicat pe corinteni să-i răspundă lui Pavel aşa cum i-a îndemnat el, cu dragoste şi sinceritate? (cf. 2 Cor. 6, 13). Evident, concurenţa şi atenţia nemeritată pe care corintenii o dădeau apostolilor falşi. Deşi versetele care urmează se pot aplica oricăror asocieri nepotrivite, în căsătorie sau afaceri, aici Pavel avea în vedere viaţa Bisericii. Soluţia care se impunea era una radicală: „*Nu vă înjugaţi la un jug nepotrivit cu cei necredincioşi*" (2 Cor. 6, 14/a). Pavel îi socotea deci pe apostolii falşi între necredincioşi (cf. 2 Cor. 11, 13-15), cu atât mai mult cu cât ei nu prezentau o doctrină evident greşită, ci falsificau subtil doctrina curată a Evangheliei. Un credincios adevărat nu putea să fie „înjugat" decât cu Cristos (cf. Mt. 11, 29-30).

Pentru a exemplifica, Pavel a pus cinci întrebări retorice, folosind cinci antiteze pentru a arăta diferenţa fundamentală dintre Împărăţia lui Cristos şi cea a lui Belial (un alt nume al celui rău, care în VT înseamnă: persoană fără valoare, care nu se supune legilor). Prin formularea celei de a 5-a întrebări retorice: „*Cum se împacă templul lui Dumnezeu cu idolii?"* (v. 16), Pavel trece la relaţia dintre Biserică şi lume. O exemplifică prin mai multe citate din VT. Biserica este Templul lui Dumnezeu: „*Căci noi suntem Templul Dumnezeului celui viu, cum a zis Dumnezeu: Eu voi locui şi voi umbla în mijlocul lor, şi ei vor fi poporul Meu*" (2 Cor. 6, 16). Pavel foloseşte două citate, din Isaia şi din Ezechiel, şi pentru a-şi argumenta poziţia, dar şi pentru a sublinia că falşii apostoli, cu siguranţă iudaizanţi, nu aplicau sau nici nu cunoşteau corect VT. „*De aceea: Ieşiţi din mijlocul lor şi depărtaţi-vă de ei, zice Domnul; nu vă atingeţi de ce este necurat şi Eu vă voi primi*" (v. 17 şi Is. 52, 11). Locuirea cu Dumnezeu presupune sfinţenie şi curăţie interioară, şi atunci: „*Eu vă voi fi Tată, şi voi îmi veţi fi fii şi fiice, zice Domnul Atotputernic*" (v. 18 şi Ier. 31, 1. 9). Doar despărţirea luminii de întuneric, a sfinţeniei de fărădelege, viaţa noastră de creştini ne poate face cu adevărat Templu al lui Dumnezeu în calitate de fii şi fiice. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii) Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 3, 19-22. **Ap.** Ef. 4, 25-32.

Lc. 3, 19-22. De azi, în Biserica de rit bizantin pericopele evanghelice sunt luate mai ales din *Evanghelia după Luca*, din care se citește până la Duminica Fiului risipitor. Luca își începe relatarea cu vestirea zămislirii lui Ioan Botezătorul. Scrierile sale, Evanghelia și Faptele apostolilor, care au fost gândite la început ca o singură lucrare, acoperă cam o treime din scrierile NT. Luca este singurul evanghelist neevreu și a scris neamurilor. Era medic de profesie și unul din cei mai apropiaţi colaboratori ai lui Pavel.

Această secţiune începe cu întemniţarea lui Ioan Botezătorul. „*Dar cârmuitorul Irod, mustrat de Ioan pentru Irodiada, nevasta lui Filip, și pentru toate relele pe care le făcuse, a mai adăugat la toate celelalte rele și pe acela că a închis pe Ioan în temniță*" (Lc. 3, 19-20). Așa cum rezultă din Evanghelii, întreaga activitate a lui Ioan nu a durat mai mult de 3 ani, un an în libertate și doi ani întemniţat. Botezul lui Isus este redat cu mai multe sau mai puține amănunte de toţi cei 4 evangheliști. Luca îl relatează foarte condensat. Scopul botezului lui Isus, la începutul lucrării Sale, a fost ungerea cu Duhul Sfânt. Întreaga Sfântă Treime a participat la acest eveniment: Fiul a fost botezat, Duhul Sfânt S-a coborât peste El, iar Tatăl L-a confirmat prin vocea din cer. Isus a primit botezul lui Ioan, deși nu avea nevoie de el, pentru a se identifica cu păcătoșii. Activitatea publică a lui Isus începe prin coborârea și rămânerea asupra Lui a Duhului Sfânt, și se termină prin încredinţarea duhului Său, în mâinile Tatălui (cf. Lc. 23, 46) în momentul morţii. Doar Luca precizează că în momentul botezului Său Isus se ruga. De altfel în numeroase alte locuri din Evanghelie, Luca ni-L înfăţișează pe Isus în rugăciune. Duhul Sfânt a venit și a rămas peste El în chip de porumbel, care este simbolul păcii și al eliberării de judecată, precum în VT în cazul potopului. **[2010]**

*

Ef. 4, 25-32. Fiecare din cele cinci îndemnuri care urmează cu privire la conduita credinciosului are trei părţi: 1). o poruncă negativă, 2). o poruncă pozitivă și 3). motivul poruncii pozitive. Credinciosul să lase minciuna și să spună totdeauna adevărul, pentru că suntem mădulare unii altora. Apoi, „*mâniaţi-vă și să nu păcătuiţi. Soarele să nu apună peste mânia voastră*" (Ps. 4, 4). Mânia, revolta sfântă contra păcatului, să nu persiste în inimile voastre, adică să se stingă imediat „*până la apusul soarelui*" pentru ca această mânie să nu se transforme ea însăși în păcat, „*pentru ca să nu dăm prilej diavolului*" să transforme o revoltă întemeiată într-o stare permanentă. „*Cine fura să nu mai fure, ci să lucreze cu mâinile lui la ceva bun, ca să aibă să dea celui lipsit*" (Ef. 4, 28). Credinciosul nu are voie să rostească vreun cuvânt stricat, ci doar unul bun, folositor spre zidirea celorlalţi pentru ca „*să nu întristaţi pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, prin care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării*" (Ef. 4, 30). Acest verset este deosebit de important. Mulţi chiar și azi consideră Duhul Sfânt doar ca pe o energie, o acţiune a lui Dumnezeu în noi. Duhul Sfânt este una din cele trei persoane ale Prea-sfintei Treimi. O energie, fie ea chiar și divină, nu poate fi întristată. Poate fi acceptată sau respinsă, dar nu întristată. Doar o persoană poate avea simţăminte. Tocmai de aceea, în continuare, Pavel se referă la purificarea vieţii noastre emoţional-sentimentale: „*Orice amărăciune, orice iuţime, orice mânie, orice strigare, orice clevetire și orice fel de răutate să piară din mijlocul vostru*" (Ef. 4, 31). Toate aceste vicii enumerate mai sus sunt emoţii necontrolate. Dacă viaţa emoţională nu se află sub controlul minţii, un om obișnuit reacţionează faţă de evenimente în mod necontrolat, adică emoţional. Cel renăscut în Cristos însă ţine totul sub paza minţii, ghidată de adevăr. De aceea, „*fiţi buni unii cu alţii, miloși și iertaţi-vă unul pe altul, cum v-a iertat și Dumnezeu pe voi, în Cristos*" (Ef. 4, 32). Acest scurt pasaj, meditat aici, este un excelent ghid de comportament al credinciosului creștin. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 3, 23-4, 1. **Ap.** Ef. 5, 20-25.

Lc. 3, 23-4, 1. După relatarea succintă, dar densă a botezului lui Isus, evanghelistul Luca redă genealogia Sa. Luca spune: „*Isus avea aproape 30 de ani când a început să înveţe poporul și era, cum se credea, fiul lui Iosif, fiul lui Eli...*" (Lc. 3, 23). Luca, în ciuda exprimării aproximative a vârstei lui Isus, nu este nesigur. Anul acela se pare că era 29 d. Cr. În VT, vârsta de 30 de ani marca adesea începutul lucrării cuiva important (cf. Geneza 41, 46; Numerii 4, 3; 2 Samuel 5, 4 etc.). Claritatea relatării lui Luca cu privire la naşterea din fecioară se vede din faptul că el consemnează că „*era, cum se credea, fiul lui Iosif*" (Lc. 3, 23/b). Spre deosebire de genealogia dată de Matei, cea a lui Luca redă 76 de nume, începe cu Isus și merge până la Dumnezeu. Matei începe cu Avraam și continuă până la Isus în 3 seturi de câte 14 generaţii. Luca include 20 de nume înainte de Avraam și afirmă că Adam era „fiul lui Dumnezeu". Matei trasează linia regală a lui Isus. Ce vrea să evidenţieze genealogia lui Luca? Acesta a prezentat linia genealogică a Mariei, arătând că și ea era descendentă din David și că Isus avea o descendenţă regală atât pe linia lui Iosif (Matei), cât și a Mariei (Luca).

Indiferent de punctul de vedere al unuia sau al altuia, este important să notăm un aspect esenţial al teologiei lui Luca pe care o exprimă în genealogia lui Isus pe care o prezintă. El îl leagă pe Isus nu numai de Avraam, ci merge până la Adam și la Dumnezeu. Acesta este un indiciu al mântuirii universale. Isus a venit să mântuiască pe toţi oamenii, atât pe evrei, cât și pe ne-evrei. „*Căci au văzut ochii mei mântuirea Ta, pe care ai pregătit-o să fie înaintea tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israel*" proclamă bătrânul Simion (Lc. 2, 30-32).

Cele două genealogii prezentate, a lui Matei și a lui Luca, sunt în realitate nu deosebite, ci complementare, ambele vizând unul și același scop: să dovedească descendenţa lui Isus, din spiţa regală, davidică, și prin urmare mesianitatea Sa. El este deci Mântuitorul tuturor oamenilor care cred în El. **[2010]**

*

Ef. 5, 20-33. În această ultimă secţiune, Pavel revine la tema sa preferată: Biserica și comuniunea. Acest lucru se realizează prin „*umplerea cu Duhul Sfânt*" (cf. Ef. 5, 18), care la rândul lui se face prin cântarea psalmilor, a imnurilor și cântărilor duhovnicești, dar mai ales a mulţumirii: „*Mulţumiţi totdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Cristos*" (Ef. 5, 20). De aici, Pavel compară viaţa comunităţii creștine (= Biserica cea mare) cu viaţa familială (= biserica cea mică). Între cele două este un paralelism foarte strâns, pe care Pavel nu pregetă să-l pună în evidenţă și să-l sublinieze, așa cum a făcut-o și în 1 Cor. 14, 34 și urm. Egalitatea fiinţială a bărbatului cu femeia este trăită într-o complementaritate, care nu doar că nu exclude, ci chiar presupune o prioritate: „*Supuneţi-vă unii altora în frica lui Cristos. Nevestelor, fiţi supuse bărbaţilor voștri ca Domnului; căci bărbatul este capul nevestei, după cum și Cristos este capul Bisericii, El, Mântuitorul trupului*" (Ef. 5, 21-23). Biserica se supune lui Cristos, Capul ei; atunci și femeile trebuie să fie supuse bărbatului lor, iar bărbaţii „*să-și iubească nevestele cum a iubit și Cristos Biserica sa și S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfinţească, după ce a curăţit-o prin botezul cu apă prin Cuvânt, ca să înfăţișeze înaintea Lui această Biserică, slăvită, fără pată, fără sbârcitură sau altceva de felul acesta, ci sfântă și fără pată*" (Ef. 5, 25-27). Acest pasaj este foarte important. Dacă privim Biserica, cea din timpul lui Pavel sau cea de azi, în lumina criticilor pe care chiar Pavel le aduce în Epistolele sale, adresate celor 7 comunităţi cărora le scrie, nu vedem domnind această perfecţiune. Sfinţenia Bisericii, adică separarea completă de lume, chiar în cele mai mici amănunte („fără pată"), tinereţea ei veșnică („fără sbârcitură" = îmbătrânită și neputincioasă în a oferi soluţii în orice epocă a istoriei omenirii) sau orice altă carenţă, nu este starea vizibilă și evidentă a Bisericii. Ea există în esenţa ei, dar încă nu este slăvită. Adică această sfinţenie nu este încă evidentă. De aceea Pavel, vorbind despre familie, dar referindu-se de fapt la Biserică, consideră această realitate drept o taină: „*Taina aceasta este mare (vorbesc despre Cristos și Biserică și nu despre căsătorie)*" (Ef. 5, 32). În familie să domnească iubirea reciprocă. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 1-15. **Ap.** Ef. 5, 25-33.

Lc. 4, 1-15. După botezul din Iordan, Isus, plin de Duhul Sfânt, a fost condus de același Duh în pustie, unde a fost ispitit de diavolul, timp de 40 de zile. În VT, numărul 40, de zile sau de ani, revine frecvent. Potopul, de exemplu, a durat 40 de zile (cf. Geneza 7, 4). Numărul 40 reprezintă simbolic în Biblie o perioadă de tranziție și de încercare. Această încercare a lui Isus, înainte de lucrarea Sa publică, este relatată de toți evangheliștii sinoptici. În esență, ea este în legătură cu cele trei tendințe ale omului care se găsesc în luptă cu Împărăția spiritului. Ele sunt clarificate de apostolul Ioan: „*Căci tot ce este în lume: pofta firii pământești, pofta ochilor și trufia vieții nu este de la Tatăl, ci din lume*" (1 Io. 2, 16). Pofta firii pământești, adică instinctualitatea, foamea în cazul nostru, pofta ochilor, care este bogăția, „fiindcă ce alt folos are omul din ea decât că o vede cu ochii?" și trufia vieții, adică imaginea pe care vrei să o prezinți celorlalți despre tine. Acestea sunt cele trei rele capitale prin care omul se înșală pe sine însuși. Respingerea acestora înseamnă o trecere din lumea materială în lumea spirituală. Cheia vieții spirituale, adică veșnice, stă în faptul că „*lumea și pofta ei trece, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac*" (1 Io. 2, 17).

Învingerea ispitei de către Isus, în toate cele trei planuri ale existenței umane: trupesc (instinctual), sufletesc (aparenta siguranță pe care ți-o oferă bogăția) și spiritual (dorința de dominare), este de fapt asumarea omenescului în totalitatea lui, dar în același timp subordonarea acestuia față de divin.

De remarcat faptul că întreg dialogul se desfășoară pe baza Scripturii. Diavolul Îl ispitește pe Isus cu citate din Scriptură, iar Isus îl combate prin aceleași arme. Să fim deci cu toții atenți în ceea ce privește citarea din Scriptură. Nu textul este cel mai important, ci sensul corect al acestuia. Scriptura se explică pe sine doar dacă este citită, și citată, în sensul pe care autorul ei, Duhul Sfânt, l-a dorit. Deși diavolul se dă bătut o vreme, Isus este Cel care învinge la sfârșit! (cf. Lc. 4, 13). **[2010]**

*

Ef. 5, 20-33. În această ultimă secțiune, Pavel revine la tema sa preferată: Biserica și comuniunea. Acest lucru se realizează prin „*umplerea cu Duhul Sfânt*" (cf. Ef. 5, 18), care la rândul lui se face prin cântarea psalmilor, a imnurilor și cântărilor duhovnicești, dar mai ales a mulțumirii: „*Mulțumiți totdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Cristos*" (Ef. 5, 20). De aici, Pavel compară viața comunității creștine (= Biserica cea mare) cu viața familială (= biserica cea mică). Între cele două este un paralelism foarte strâns, pe care Pavel nu pregetă să-l pună în evidență și să-l sublinieze, așa cum a făcut-o și în 1 Cor. 14, 34 și urm. Egalitatea ființială a bărbatului cu femeia este trăită într-o complementaritate, care nu doar că nu exclude, ci chiar presupune o prioritate: „*Supuneți-vă unii altora în frica lui Cristos. Nevestelor, fiți supuse bărbaților voștri ca Domnului; căci bărbatul este capul nevestei, după cum și Cristos este capul Bisericii, El, Mântuitorul trupului*" (Ef. 5, 21-23). Biserica se supune lui Cristos, Capul ei; atunci și femeile trebuie să fie supuse bărbatului lor, iar bărbații „*să-și iubească nevestele cum a iubit și Cristos Biserica sa și S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfințească, după ce a curățit-o prin botezul cu apă prin Cuvânt, ca să înfățișeze înaintea Lui această Biserică, slăvită, fără pată, fără sbârcitură sau altceva de felul acesta, ci sfântă și fără pată*" (Ef. 5, 25-27). Acest pasaj este foarte important. Dacă privim Biserica, cea din timpul lui Pavel sau cea de azi, în lumina criticilor pe care chiar Pavel le aduce în Epistolele sale, adresate celor 7 comunități cărora le scrie, nu vedem domnind această perfecțiune. Sfințenia Bisericii, adică separarea completă de lume, chiar în cele mai mici amănunte („fără pată"), tinerețea ei veșnică („fără sbârcitură" = îmbătrânită și neputincioasă în a oferi soluții în orice epocă a istoriei omenirii) sau orice altă carență, nu este starea vizibilă și evidentă a Bisericii. Ea există în esența ei, dar încă nu este slăvită. Adică această sfințenie nu este încă evidentă. De aceea Pavel, vorbind despre familie, dar referindu-se de fapt la Biserică, consideră această realitate drept o taină: „*Taina aceasta este mare (vorbesc despre Cristos și Biserică și nu despre căsătorie)*" (Ef. 5, 32). În familie să domnească iubirea reciprocă. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 16-22. **Ap.** Ef. 5, 33-6, 1-9.

Lc. 4, 16-22. După ispitirea din pustie, „*Isus, plin de puterea Duhului, S-a întors în Galilea și I S-a dus vestea în tot ţinutul de primprejur*" (Lc. 4, 14). S-a întors deci în Nazaret unde fusese crescut, a intrat în sinagogă în ziua Sabatului, să predice oamenilor. După obiceiul timpului, cel care urma să-i înveţe pe ceilalţi citea un pasaj din Scriptură stând în picioare. Apoi, acesta se așeza și își începea învăţătura pe baza textului citit. „*Lui Isus I s-a dat cartea proorocului Isaia. Când a deschis-o, a dat peste locul unde era scris: Duhul Domnului este peste Mine, pentru că M-a uns să vestesc săracilor Evanghelia... și să vestesc anul de îndurare al Domnului*" Lc. 4, 18-19) Pasajul este luat din Isaia 61, 1-2. După evanghelistul Luca, Isus ar fi citit doar prima jumătate a versetului 2. Să-l recitim întreg: „***Să vestesc un an de îndurare al Domnului*** *și o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru; să mângâi pe cei întristaţi*" (Isaia 61, 2). Întregul text citit Isus îl aplică asupra Lui însuși începându-și cuvântul de învăţătură astfel: „*Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură, pe care le-aţi auzit*" (Lc. 4, 21). Cu alte cuvinte, Isus aplică acest text asupra Sa și a misiunii sale mesianice. Isus citește doar textul referitor la anul de îndurare (anul jubilar sau anul sabatic, cf. Levitic cap. 25), deoarece misiunea Sa la prima venire este de a mântui, de a elibera, de a vindeca trupește și spiritual poporul. „Ziua de răzbunare" va fi doar o zi, în comparaţie cu un an de veselie anterioară (lucrarea de mântuire) și ea se va manifesta la a doua venire a lui Isus, la sfârșitul timpurilor, când va judeca lumea.

De remarcat aluzia trinitară din versetul 1: „***Duhul Domnului Dumnezeu, peste Mine***" (cf. Isaia 61, 2 1- 2/a). Duhul, Tatăl și Isus într-o unică expresie profetică la Isaia, împlinite deplin în Isus și în lucrarea Sa răscumpărătoare. Lucrarea este deci din voia Tatălui, împlinită de Isus prin puterea Duhului Sfânt. Avem aici un excelent exemplu de interpretare a profeţiilor și de cum se citește Sfânta Scriptură în întregul ei. Ea nu poate fi înţeleasă decât în lumina Duhului Sfânt. **[2010]**

*

Ef. 6, 1-9. Pavel, plecând de la Realitatea tainică a Bisericii, o „traduce" în termenii vieţuirii concrete. Plecând de la familie, o extinde la viaţa socială (relaţia dintre stăpâni și sclavi). Secţiunea precedentă se încheie astfel: „*Încolo, fiecare dintre voi să-și iubească nevasta ca pe sine; și nevasta să se teamă de bărbat*" (Ef. 5, 33). Continuând cu viaţa familială, trece la relaţia dintre părinţi și copii: „*Copii, ascultaţi în Domnul de părinţii voștri, căci este drept*" (Ef. 6, 1). Pavel face referinţă la porunca a 5-a a Decalogului și menţionează că este prima poruncă legată de o promisiune. La rândul lor, „*și voi, părinţilor, nu întărâtaţi la mânie pe copiii voștri, ci creșteţi-i în mustrarea și învăţătura Domnului*" (Ef. 6, 4). Părinţii și copiii au îndatoriri specifice unii faţă de alţii. Nerespectarea lor duce la grave consecinţe pe planul vieţii familiale sau sociale.

De la familie, Pavel trece apoi la ordinea socială de atunci: raporturile dintre stăpâni și sclavi. Timpurile s-au schimbat, dar raporturile sociale în esenţă au rămas aceleași. Azi nu mai există stăpâni și sclavi, dar există angajatori și angajaţi. Numele s-au schimbat, raporturile au rămas aceleași. Când există grave nereguli de gestionare a problemelor sociale, soluţia nu este una politică sau violentă, în viziunea lui Pavel. Tot răul poate fi prevenit, dacă lucrurile sunt văzute în lumina Cuvântului lui Dumnezeu. Pavel îi îndeamnă pe slujitori să-și facă treaba „ca slujind Domnului", și nu doar de frica pedepsei. Stăpânii, la rândul lor, nu trebuie să se comporte discreţionar faţă de sclavi (angajaţi), urmărind doar propriile interese, ci ca faţă de fiinţe umane egale în ochii lui Dumnezeu, dacă nu din alt motiv măcar pentru că fiecare dintre noi, bărbatul faţă de femeie, părinţii faţă de copii sau stăpânii faţă de slujitori, vor da socoteală pentru modul lor de comportament înaintea lui Dumnezeu. Pavel, la fiecare categorie menţionată, se referă la credincioși. El nu vrea o reformă socială, ci indică modalitatea corectă de comportament, menţionând de fiecare dată: „în Domnul". În felul acesta asigurăm și pacea socială și progresul temporar al societăţii. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 22-30. **Ap.** Ef. 6, 18-24.

Lc. 4, 22-30. Isus își continuă cuvântul de învăţătură. Dar cum au reacţionat ascultătorii? La început, „*toţi Îl vorbeau de bine și se mirau* (erau entuziasmaţi) *de cuvintele pline de har, pe care le spunea*" (Lc. 4, 22). Această mirare și acest entuziasm vor lăsa însă repede loc îndoielii. Cum ar putea feciorul lui Iosif – băiatul pe care L-au văzut crescând sub ochii lor – să fie Mesia? și lucrurile nu s-au oprit aici. Isus, intuind parcă îndoiala care s-a strecurat în inima lor, a trebuit să constate cu amărăciune că „*adevărat vă spun, că nici un proroc nu este bine primit în patria lui*" (Lc. 4, 23-24). În sprijinul acestei afirmaţii, Isus aduce două exemple din Scriptură în care profeţii lui Dumnezeu au săvârșit minuni cu neevrei în timp ce Israel zăcea în necredinţă: Ilie cu o văduvă din Sarepta Sidonului (cf. 1 Regi 17, 8-16) și Elisei cu Naaman Sirianul (cf. 2 Regi, 5, 1-19). Prin faptul că Isus prezintă aceste două exemple dorește să arate că binefacerile lui Dumnezeu se adresează celor ce cred, evrei sau neevrei deopotrivă, dorește să sublinieze mesajul universal al mântuirii. Era prea mult pentru auzul lor: „*Toți cei din sinagogă, când au auzit aceste lucruri, s-au umplut de mânie. Și s-au sculat, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie*" (Lc. 4, 28-29). Iată ce se întâmplă când oamenii se lasă conduși de emoţii, și nu de judecată: întâi uimire și entuziasm, apoi îndoială și la sfârșit mânie. Isus l-a învins pe diavol, rezistând în pustie ispitelor acestuia, prin credinţă. Dar cei care nu se lasă conduși nici măcar de judecată, necum de credinţă, ci doar de afecte, sunt expuși ispitelor diavolului, pentru că nu vor să-și învingă firea prin credinţă, și iată că sunt gata chiar și la omor. Isus scapă însă de decizia poporului. „*A trecut prin mijlocul lor și a plecat de acolo*" (Lc. 4, 30). Nu gloata decide asupra planului lui Dumnezeu. Isus a fost omorât doar la timpul potrivit, și nu ca o victimă, ci ca o jertfă, atunci când **El** a hotărât să moară (cf. Io. 10, 15-18). **[2010]**

*

Ef. 6, 10-24. În această ultimă secţiune, care încheie Epistola către Efeseni, Pavel ne îndeamnă la lupta spirituală contra răului. Ca orice bun soldat, creștinul trebuie să se pregătească și să se antreneze: „*Îmbrăcaţi-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi ţine piept împotriva uneltirilor diavolului*" (Ef. 6, 11). Pavel ne prezintă apoi scopul luptei și detaliile armelor noastre spirituale: „*Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii și a sângelui. Ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii care sunt în locurile cerești*" (Ef. 6, 12). Lupta credinciosului pare inegală. Un soldat luptă împotriva unui dușman văzut, cu arme asemănătoare cu ale lui, dar credinciosul trebuie să se lupte cu arme spirituale contra unor forţe invizibile cu ochii trupești. Pavel ne atrage atenţia că această luptă se dă pe frontul vieţii noastre, iar împotriva armelor spirituale ale puterilor potrivnice trebuie la rândul nostru să folosim tot arme spirituale. Îngerii lui Dumnezeu luptă pentru noi, dar și noi trebuie să ne facem datoria. Nu noi angajăm lupta contra răului, ci trebuie doar să-i rezistăm. „*De aceea, luaţi toată armătura lui Dumnezeu, ca să vă puteţi împotrivi* ***în ziua cea rea****, și să rămâneţi în picioare, după ce veţi fi biruit totul*" (Ef. 6, 13). Ca în orice luptă, există momente de acţiune intensă și momente de relativ repaus, dar există și un moment decisiv: „**ziua cea rea**" în care se decide totul: biruinţă sau eșec! De aceea trebuie în permanenţă să fim pregătiţi și înarmaţi spiritual. Pavel descrie în amănunt în ce constau armele (cf. Ef. 6, 14-17), poate și inspirat prin comparaţie de armătura soldatului roman însărcinat să-l păzească în detenţie. Mai presus de toate însă, arma armelor rămâne legătura noastră permanentă cu Dumnezeu prin rugăciune: „*Faceţi în toată vremea prin Duhul, tot felul de rugăciuni și cereri pentru toţi și pentru mine. Vegheaţi la aceasta cu toată stăruinţa*" (cf. Ef. 6, 18-20).

Purtătorul scrisorii lui Pavel atât pentru Efeseni, cât și pentru Coloseni a fost Tihic colaboratorul fidel și iubit, menţionat de altfel și în alte locuri. El nu este doar purtătorul scrisorii, dar va relata și prin viu grai situaţia. Încheind Epistola, Pavel îi salută pe efeseni: „*Harul să fie cu toţi cei ce iubesc pe Domnul Isus Cristos în curăţie. Amin*" (Ef. 6, 24). **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 31-36. Ap. 1 Cor. 15, 39-45.

Lc. 4, 31-36. După ce a fost respins și aproape omorât la Nazaret, Isus „*S-a pogorât în Capernaum, cetate din Galilea, și acolo învăța pe oameni în ziua Sabatului*" (Lc. 4, 31). Explicația pe care a dat-o Luca despre Capernaum – că este „o cetate din Galilea" – ne arată că a scris pentru neevrei, pentru că evreilor nu trebuia să li se explice unde este situată cetatea Capernaum. Numele cetății era Kfar-Nahum (= satul lui Nahum). Localitatea se află situată pe malul nord vestic al lacului Genezaret, aproape de locul de vărsare al Iordanului. Era orașul lui Petru și Andrei, iar Isus își mutase aici, poate chiar în casa lui Petru, centrul acțiunii Sale în Galilea, după ce a fost respins în Nazaret, orașul în care a crescut. Legătura strânsă dintre Isus și Capernaum nu se vede nicăieri mai clar decât în Mt. 9, 1, unde localitatea este numită „cetatea Sa". A fost locul în care Isus a săvârșit numeroase minuni, iar nu mult după înmulțirea pâinilor, în sinagoga de aici, ține acel minunat discurs euharistic, în care Isus Se definește pe Sine „Pâinea vieții", cuprins în capitolul al 6-lea al *Evangheliei după Ioan*.

În această sinagogă din Capernaum se petrece și episodul cu demonizatul din pericopa de azi. „*În sinagogă se afla un om, care avea un* ***demon necurat*****"** (Lc. 4, 33). Se vede și de aici că Luca scrie grecilor, care nu socoteau toți demonii necurați. Oricum, probabil că în zilele noastre acest om ar fi fost socotit bolnav psihic. „*Omul a strigat cu glas tare: Ah! Ce avem* ***noi*** *a face cu Tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne prăpădești?* ***Te știu*** *cine ești: Sfântul lui Dumnezeu*" (Lc. 4, 34). Două lucruri ne atrag atenția. Primul: la început demonul vorbește despre sine la plural (noi), apoi la singular (te știu), ceea ce ne duce din nou cu gândul la o boală psihică. Al doilea: Isus este numit: „din Nazaret" ce ne duce mai de grabă cu gândul la „nazireu", om consacrat lui Dumnezeu. Isus izgonește demonul pentru că: „*El a venit să nimicească lucrările diavolului*" (cf. 1 Io. 3, 8). Deci între Isus și diavol se dă lupta decisivă pentru acest pământ. **[2010]**

*

1 Cor. 15, 35-45. După ce Pavel clarifică faptul că învierea morților este fundamentul învățăturii creștine, previne unele nedumeriri cu privire la învierea personală a fiecăruia dintre credincioși. Aceste nedumeriri nu încetează să fie formulate și azi chiar de unii credincioși. „*Dar va zice cineva: ‚Cum înviază morții?' și cu ce trup se vor întoarce? Nebun ce ești! Ce semeni tu, nu înviază dacă nu moare mai întâi*" (1 Cor. 15, 35-36). Versetul 36 contrastează cu versetul 31. Aici Pavel afirmă că „are cu ce se lăuda în Cristos", cu corintenii, pentru a-i asigura de dragostea lui, iar în versetul 36 îi numește pe unii dintre ei „nebuni". Ambele afirmații sunt adevărate și ambele vin din dragostea lui Pavel pentru ei. În general, o atitudine plină de dragoste pentru mulți dintre noi ar trebui să fie exprimată prin cuvinte „dulci". Expresiile dure sunt percepute ca fiind ostile. Și totuși! Cei mai slabi părinți sunt cei care joacă după cântecul sau scâncetul copilului. Cei mai de calitate îi aprobă pentru ce fac bine și-i admonestează (uneori dur, dar corect), pentru ce nu fac bine. Pentru ca o întrebare să primească un răspuns adecvat și coerent, trebuie să fie formulată corect. Adică înțelept. Opusul înțelepciunii este prostia, forma incipientă a nebuniei. Și Pavel nu se teme de cuvinte și nu-i menajează pe cei ce se dau „înțelepți".

În explicarea învierii trupurilor, Pavel se folosește de un exemplu luat din biologie. Grăuntele pe care omul îl seamănă va deveni o plantă. Fiecărei semințe, Dumnezeu îi dă un trup specific. La fel și în cazul animalelor. Ba mai mult, „*există trupuri cerești și trupuri pământești; dar și trupurile cerești se deosebesc prin strălucire unul de celălalt*" (cf. v. 38-41). La fel este și cu învierea trupurilor: „*Trupul este semănat în putrezire și înviază în neputrezire... este semănat trup pământesc și înviază trup spiritual*" (cf. v. 42-44). Acum Pavel trece la ce se întâmplă cu trupurile tuturor descendenților din capetele de serie: Adam și Cristos. „*De aceea este scris: Omul dintâi, Adam, a fost făcut trup viu. Al doilea Adam a fost făcut duh dătător de viață. Întâi este trupul pământesc și apoi vine cel ceresc*" (cf. v. 45-46). În răspunsul lui, Pavel arată cum ar fi trebuit formulată corect, în duhul înțelepciunii, întrebarea cu privire la învierea trupurilor celor adormiți. **[2011]**

Săptămâna I-a după Înălţarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii). Duminica pescuirii minunate.

Lectură biblică: Ev. Lc. 5, 1-11. **Ap.** 2 Cor. 9, 6-11.

Lc. 5, 1-11. S-a încetăţenit la noi ca această pericopă să fie numită a „pescuirii minunate". O relatează doar Luca. O altă pescuire minunată este menţionată în ultimul capitol al *Evangheliei după Ioan*, dar aceasta a avut loc după Învierea Domnului, tot pe malul lacului Tiberiadei. Este vorba de două evenimente deosebite, dar, după cum vom vedea, nu fără legătură simbolică şi spirituală între ele. Din cele 11 versete care constituie relatarea întâmplării 10 sunt legate de eveniment şi doar ultimul, care este şi cheia întregii povestiri, se referă la chemarea la ucenicie a primilor 4 apostoli.

Isus Îşi continua misiunea Sa de predicator itinerant prin Galilea: „*Pe când Isus se afla lângă lacul Genezaret şi Îl îmbulzea norodul* ***ca să audă Cuvântul lui Dumnezeu***" (Lc. 5, 1). De data aceasta, ni se spune în mod explicit că poporul venise în număr mare nu pentru vindecări, ci ca să asculte Cuvântul lui Dumnezeu. Spre deosebire de rabini, care predicau doar în spaţii oficiale (sinagogi), Isus predica şi în locuri deschise, oricând, oriunde şi în orice condiţii. Văzând în acel loc două corăbii, S-a suit într-una din ele, cea a lui Simon, şi l-a rugat pe acesta s-o depărteze puţin de ţărm. Descrierea scenei este atât de vie, încât pare că şi noi participăm la ea. Locul nu putea fi departe de Capernaum, probabil într-unul din golfuleţele rotunde din locul acela. În felul acesta, se crea un amfiteatru natural care amplifica vocea. Isus era cunoscut localnicilor din predicile Sale din sinagoga din Capernaum, care-L căutau de data aceasta pentru a-L asculta. Desigur că era familiar cu Petru, căruia i-a vindecat soacra, precum şi cu Andrei, la fel şi cu Ioan şi Iacov, fii lui Zebedei. „*Apoi a şezut jos* (după obiceiul predicatorilor de atunci) şi *învăţa norodul din corabie. Când a încetat să vorbească, a zis lui Simon: Depărtează-o la adânc şi aruncaţi-vă mrejele!*" (Lc. 5, 3-4). Petru a ascultat de cuvântul lui Isus, deşi I-a atras atenţia că după lucrul din toată noaptea în ziua aceea nu prinseseră nimic. Oare ascultăm şi noi imediat şi în ciuda tuturor aparenţelor contrare ce ne sugerează Domnul? A urmat miracolul pescuirii care a umplut ambele corăbii cu peşte. Reacţia lor a fost una de spaimă. „*Când a văzut lucrul acesta, Simon Petru s-a aruncat la picioarele lui Isus şi I-a zis: Doamne, pleacă de la mine, căci sunt un om păcătos*" (Lc. 5, 8). Petru şi-a dat seama că se găsea în faţa Cuiva care era mai mult decât un vindecător sau un predicator. A intuit în sinea lui, deşi poate vag, divinitatea şi sfinţenia lui Isus care se opuneau păcătoşeniei firii omeneşti. „*Atunci Isus a zis lui Simon: Nu te teme; de acum încolo vei fi pescar de oameni.* ***Ei au scos corăbiile pe mal, au lăsat totul şi au mers după El***" (Lc. 5, 11). Chemarea primilor patru ucenici o relatează şi Matei şi Marcu, dar nu şi împrejurările în care a avut loc.

Toată această scenă ne invită la reflexie. Înainte de toate, putem remarca faptul că exista o anumită familiaritate între Isus şi cei patru încă înainte de chemarea lor la ucenicie. Deci nu simpla cunoaştere a lui Isus, nici chiar ascultarea predicilor sale nu te constituie în ucenic al lui Isus, ci doar răspunsul pozitiv şi imediat la chemarea Sa. Se pune întrebarea: noi unde ne găsim în ce priveşte raporturile noastre cu Isus? Suntem doar creştini de formă sau am părăsit şi noi totul pentru a trăi cu Isus? În al doilea rând, trebuie să remarcăm faptul că Isus i-a găsit pe aceşti oameni exercitându-şi profesia lor. Dumnezeu te caută mereu exact acolo unde te afli. Apoi, faptul că schimbarea existenţială este una de sens. Isus i-a pescuit pe pescarii de peşte şi i-a făcut pescari de oameni. Cu adevărat, o pescuire minunată. După Învierea Domnului, ucenicii au rămas debusolaţi şi s-au întors în Galilea. Erau şase de data aceasta (cf. Io. 21, 2), iar „*Simon Petru le-a zis: Mă duc să prind peşte. Mergem şi noi cu tine, i-au zis ei. Au ieşit în larg, dar n-au prins nimic toată noaptea aceea*" (Io. 21, 3). Toată viaţa lor de ucenici ai lui Isus s-a petrecut ca între două paranteze: Au fost luaţi de la profesia lor şi s-au întors la ea. Isus însă nu doar că nu te părăseşte după ce te-a chemat, ci, prin Învierea Sa, abia acum sfinţeşte chemarea, pentru că El trăieşte în noi cu adevărat şi „*Acela care a început în noi această bună lucrare, tot El o va isprăvi, până în ziua lui Isus Cristos*" (Fp. 1, 6), ne învaţă apostolul Pavel. **[2010]**

Lc. 5, 1-11. În NT sunt relatate două pescuiri minunate. Cea din pericopa de azi și cea din Io. 21, 1-14. Oricât de multe asemănări ar exista între cele două relatări, este clar că e vorba de două episoade diferite. Cea din Luca s-a petrecut la începutul activităţii lui Isus, cea din Ioan după Înviere. Ambele se petrec pe lacul Genezaret. Un mare număr de oameni s-a adunat la Isus pentru a-I asculta cuvintele. Isus s-a urcat atunci în corabia lui Petru, una din cele două aflate acolo, și a început să predice. La sfârșitul cuvântării, Isus le-a poruncit să ducă acele corăbii în larg și să pescuiască. Pescarii munciseră toată noaptea fără succes, dar Petru s-a supus poruncii lui Isus și rezultatul a fost uimitor. Au prins atâţia peşti în ambele corăbii încât acestea începeau să se scufunde. Reacţia pescarilor a fost o mare uimire. Când ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni rezultatele sunt întotdeauna uimitoare. Văzând cele întâmplate, Petru a trecut dincolo de uimire, a tras concluziile ce se impuneau și aruncându-se la picioarele lui Isus, a mărturisit cu curaj propria sa păcătoșenie: „*Doamne, pleacă de la mine, căci sunt un om păcătos*" (Lc. 5, 8). Petru a înţeles imediat că între sfinţenia divină și păcătoșenia omului nu poate să existe nici o comunicare. Nu L-a respins pe Isus, ci I-a recunoscut divinitatea. Este sigur că acești pescari se mai întâlniseră cu Isus, dar acum era cu totul altceva. Ceilalţi trei ucenici, Andrei, Iacob și Ioan, s-au raliat și ei, în mod tacit, gestului de mărturisire prin credinţă a lui Petru. Isus i-a încurajat pe toţi, adresându-se lui Petru: „*Nu te teme; de acum încolo vei fi pescar de oameni*" (Lc. 5, 10). Nu i-a schimbat meseria lui Petru, ci doar obiectul muncii. Nu va mai pescui peşti doar pentru el, ci va pescui oameni pentru Cristos și pentru Împărăţia lui Dumnezeu. Credinţa este întotdeauna răsplătită: „*Ei au scos corăbiile la mal, **au lăsat totul**, și au mers după El*" (Lc. 5, 11). **[2011]**

*

2 Cor. 9, 1-15. Pavel a insistat cu atâta stăruinţă asupra strângerii de ajutoare, nu atât dintr-un punct de vedere material, cât mai ales spiritual. Dincolo de aspectul practic, vizibil, el avea în vedere folosul spiritual, roadele dărniciei, cât și strângerea relaţiilor dintre diferitele comunităţi creștine. Îi îndeamnă pe unii, prin exemplul dat de alţii: „*Cunosc, într-adevăr, bunăvoința voastră, cu care mă laud cu privire la voi către macedoneni și le spun că Ahaia este gata de acum un an. Și râvna voastră a îmbărbătat pe foarte mulţi dintre ei... Am socotit de trebuinţă să rog pe fraţi să vină mai înainte la voi și să pregătească strângerea darurilor făgăduite de voi, ca ele să fie gata, făcute cu dărnicie nu cu zgârcenie. N-aș vrea ca noi (ca să nu zicem voi) să fim daţi de rușine în încrederea aceasta*" (cf. 2 Cor. 9, 2-5). După ce Pavel a socotit de trebuinţă să facă toate aceste precizări cu privire la aspectul organizatoric, poate trece acum la adevărata motivaţie, cea spirituală, a acestui demers. Îndemnurile lui Pavel ne sună și nouă: „*Fiecare să dea după cum a hotărât în inima lui: nu cu părere de rău sau de silă, căci pe cine dă cu bucurie, îl iubește Dumnezeu*" (2 Cor. 9, 7). Dumnezeu nu se lasă întrecut în generozitate. Mult, puţinul pe care-l oferă cineva din dragoste se va întoarce din belșug asupra donatorului, atât în plan spiritual, cât și material. „*Și Dumnezeu poate să vă umple cu orice har, pentru ca, având totdeauna în toate lucrurile din destul, să prisosiţi în orice faptă bună*" (2 Cor. 9, 8). Cuvintele „totdeauna, în toate, din destul" în limba greacă sunt o suprapunere de trei cuvinte: „*panti pantote pasan*".

Darurile oferite celorlalţi vor produce în aceștia un îndemn spre lauda și mulţumirea adresate lui Dumnezeu, vor spori dragostea și comuniunea dintre fraţi: „*În chipul acesta veţi fi îmbogăţiţi în toate privinţele, pentru orice dărnicie, care, prin noi, va face să se aducă mulţumiri lui Dumnezeu, pentru darul Lui nespus de mare!*" (cf. 2 Cor. 9, 11-15). Prin aceste cuvinte, apostolul ne îndeamnă și pe noi să facem la fel în toate. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 38-44. **Ap.** Fp. 1, 1-7.

Lc. 4, 38-44. Vindecarea soacrei lui Petru este relatată de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Marcu și Luca ne spun că această vindecare s-a petrecut imediat după prima minune din sinagoga din Capernaum, vindecarea unui îndrăcit. La cuvântul lui Isus, febra a lăsat-o pe femeie, aceasta recăpătându-și îndată toate puterile. Atât în cazul demonizatului, cât și în cazul soacrei lui Petru, după îndepărtarea cauzei răului, cei doi și-au recăpătat imediat și integral starea de sănătate. Demonul a ieșit fără a-l răni pe om, iar femeia s-a sculat și **imediat** a început să le slujească.

Vestea celor două vindecări, prima publică, în sinagogă, iar cealaltă în faţa doar a câtorva martori, într-o casă particulară, s-a răspândit ca fulgerul între localnici. Când s-a lăsat seara, deci Sabatul se încheiase, oamenii au început să vină la Isus și să-I ceară vindecare. (În cursul zilei de Sabat, iudeilor le era interzis să meargă mai mult de 2000 de pași). Din mulţi ieșeau demoni, care strigau: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu”. Isus îi mustra pe demoni și le poruncea să tacă. Motivul este dublu. În primul rând, Isus refuza mărturia demonilor. În al doilea rând, Isus a venit pe pământ să distrugă lucrarea celui rău. El nu a venit pentru ca demonii să-L recunoască drept Mesia, ci ca oamenii să-L recunoască în această calitate.

Isus a venit să mântuiască pe toţi oamenii, nu doar pe evrei. Primirea lui Isus în Capernaum contrastează puternic cu primirea Sa în Nazaret. Oamenii din Capernaum doreau ca El să rămână acolo, dar Isus le atrage atenţia că misiunea Sa era universală (cf. Lc. 4, 43-44). Accentul principal al lucrării lui Isus era predicarea, și nu vindecarea, pe care însă nu le-o refuza, chiar cu preţul oboselii, de care se elibera doar prin rugăciune în singurătate, nu prin somn. Luca scoate în evidenţă tema principală a predicii lui Isus: El este Mesia care a venit să proclame tuturor Anul de îndurare al Domnului (cf. Lc. 4, 18-19). **[2010]**

*

Fp. 1, 1-11. În salutul iniţial, Pavel îl menţionează și pe Timotei, nu ca și coautor al Epistolei, ci ca pe un tovarăș de lucru și co-întemniţat cu el la Roma. De aceea el se prezintă, împreună cu Timotei, ca „*robi ai lui Isus Cristos*”, nu doar în sens spiritual, ci și pătimind robia din pricina lui Cristos. Mulţumirile adresate de Pavel, care nu lipsesc de altfel în niciuna din scrisorile sale, cu excepţia Galatenilor, trebuie să-i fi umplut de o mare bucurie pe filipeni. Trecuseră 10 ani de când i-a cunoscut, dar și unii și ceilalţi au păstrat o caldă și continuă relaţie umană și spirituală. Pavel se roagă pentru filipeni scriindu-le: „*Sunt încredinţat că Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi până în ziua lui Isus Cristos*” (Fp. 1, 6). Filipenii se arătaseră în mod constant solidari cu Pavel nu numai în rugăciune, ci și în ce privește participarea lor la nevoile materiale, atât când Pavel se afla în libertate (cf. Fp. 4, 16), cât mai ales acum când era „în lanţuri”. La rândul lui, Pavel le împărtășește dragostea sa: „*Căci martor îmi este Dumnezeu că vă iubesc pe toţi cu o dragoste nespusă în Isus Cristos*” (Fp. 1, 8). Apostolul i-a asigurat pe credincioșii din Filipi că el se roagă pentru ei cu regularitate (v. 3). Acum el le spune și pentru ce se roagă. Întâi de toate „*ca dragostea voastră să crească tot mai mult în cunoștinţă și în orice pricepere, ca să deosebiţi lucrurile alese, pentru ca să fiţi curaţi și să nu vă poticniţi până în ziua venirii lui Cristos*” (Fp. 1, 9-10). Dragostea, așa cum o concepe Pavel, este însă mai mult decât un sentiment. Ea este izvor de cunoaștere și discernământ. Într-un fel percepe lumea omul egoist, care raportează totul la sine și nu vede decât propriul interes, și cu totul altfel o vede omul în care trăiește dragostea lui Dumnezeu, adevărata dragoste care ne deschide permanent faţă de ceilalţi. Ea creează în noi discernământ, curăţie și perseverenţă până la final. În felul acesta, orice creștin poate fi „*plin de roada neprihănirii, prin Isus Cristos, spre slava și lauda lui Dumnezeu*” (Fp. 1, 11). Aici, ca și în multe alte locuri din epistolele sale, Pavel ne dezvăluie infinitele faţete a ceea ce numim „dragoste”. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 5, 12-16. **Ap.** Fp. 1, 8-14.

Lc. 5, 12-16. Următoarele două vindecări, cea a unui lepros și cea a paraliticului, au dus la o confruntare cu tradiţia religioasă. Vindecarea leprosului, cea de care ne vom ocupa în continuare, este primul conflict de acest fel prezentat de Luca.

„*Isus era într-una din cetăți. Și iată că un om lepros, cum L-a văzut, s-a aruncat cu fața la pământ și L-a rugat: Doamne,* ***dacă vrei****, poți să mă curățești*" (Lc. 5, 12). Lepra era o boală foarte gravă și, conform prevederilor rituale, omul atins de ea era declarat necurat și exclus atât din societatea civilă, cât și din cea religioasă. Întreg capitolul 13 din Levitic se ocupă de, am zice azi, diagnosticul diferenţial al leprei faţă de alte boli similare. Această cercetare revenea preoţilor, poate specializaţi, având cunoștințele necesare. Decizia preotului avea, cum spuneam, consecinţe serioase asupra persoanei bolnave. Vindecarea de lepră era ceva rar. În VT se relatează doar două cazuri: cea a surorii lui Moise, Maria (Numerii cap. 12) și cea a lui Naaman (2 Regi, 5). Atingerea de o persoană care avea lepră îl făcea necurat din punct de vedere ritual și pe cel ce s-a atins de lepros. Am făcut aceste precizări pentru a putea înţelege deplin ce a făcut Isus. Să notăm faptul că leprosul nu se îndoia de capacitatea lui Isus de a-l vindeca ci doar, ţinând cont de cele spuse mai sus, de voinţa lui Isus de a face acest lucru: „*Isus a întins mâna,* ***S-a atins de el****, și i-a zis: Da, voiesc, fii curățit. Și îndată l-a lăsat lepra*" (Lc. 5, 13). Isus domina situaţia, nu S-a temut de consecinţele rituale religioase și l-a vindecat. Isus i-a poruncit omului să se ducă și să se arate preotului, și să împlinească prevederile rituale prescrise de Lege: „*ca mărturie pentru ei*" (v. 14) și să nu spună nimănui despre cele întâmplate. Această interdicţie era necesară pentru că tot mai mulţi oameni veneau „*și ca să-L asculte, dar mai ales ca să ia vindecări*" (cf. Lc. 5, 15). Această continuă asediere a lui Isus Îl obliga să se retragă în locuri pustii ca să se roage și deci Îl împiedica să predice. Isus Și-a manifestat prin minunea săvârșită și de data aceasta mesianitatea. **[2010]**

*

Fp. 1, 8-14.[13]

13 Comentariu Fp. 1, 1-11 la **pp. 290.**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 5, 33-39. **Ap.** Fp. 1, 12-19.

Lc. 5, 33-39. Episodul relatat în pericopa de azi se petrece după chemarea lui Levi (Lc. 5, 27-32). Probabil că acesta L-a invitat pe Isus în casa lui, unde erau adunaţi şi „foşti colegi" de ai săi, vameşi. Isus a acceptat invitaţia împreună cu ucenicii Săi. Fariseii cârteau, dar nu s-au adresat direct lui Isus, ci ucenicilor Săi. Cu toate acestea, Isus le răspunde fariseilor în numele ucenicilor Săi. Obiecţia fariseilor consta în faptul că, mâncând cu vameşii şi păcătoşii publici, comitea un amestec nepermis între două categorii de persoane care, după prescripţiile Legii, trebuia să fie separate. Isus le răspunde: „*N-am venit să chem la pocăinţă pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi*" (Lc. 5, 32).

De data aceasta fariseii se adresează direct lui Isus: „*Ucenicii lui Ioan Botezătorul, ca şi ai fariseilor, postesc des şi fac rugăciuni, pe când ai Tăi mănâncă şi beau*" (Lc. 5, 33). Isus le răspunde cu trei asemănări, aceea a nuntaşilor care nu pot posti câtă vreme mirele este cu ei, a petecului nou pe o haină veche şi a vinului nou care se pune în burdufuri noi. În fiecare caz, sunt două lucruri care nu se pot amesteca: un timp de petrecere cu un timp de post (v. 34-35), un petic nou cu o haină veche (v. 36) şi un vin nou cu burdufuri vechi (v. 37-38). Isus voia să spună prin aceste asemănări că prescripţiile rituale ale Legii, în cazul acesta postul, pe care Isus le consideră învechite, depăşite în noua Împărăţie care s-a arătat deja, nu se potriveau cu cele ale Legii. Drumul arătat de Isus şi cel pe care-l urmau fariseii erau incompatibile. Fariseii nu erau dispuşi să urmeze această nouă cale, deoarece socoteau suficiente prevederile rituale. Ei considerau învăţătura lui Isus un vin nou, din care ei nu erau dispuşi să bea: „*Şi nimeni după ce a băut vin vechi nu voieşte să bea vin nou, căci zice: Este mai bun cel vechi*" (Lc. 5, 39). Isus le-a clarificat astfel fariseilor că nu se poate amesteca o realitate veche, fie ea chiar religioasă, cu una nouă. Fiecare dintre ele îşi are propria sa lege de funcţionare şi nu se pot amesteca între ele. **[2010]**

*

Fp. 1, 12-21. La Roma, Pavel s-a confruntat atât cu opoziţia celor din afara Bisericii, cât şi cu o denaturare a imaginii şi a lucrării sale din interiorul Bisericii. Credincioşii din Filipi erau îngrijoraţi ca această situaţie să nu-l afecteze pe Pavel sau să-l descurajeze. Nici vorbă de aşa ceva. Pavel dorea ca filipenii să înveţe din experienţele lui un adevăr important: la Dumnezeu nu există accidente. În loc ca lucrarea lui Pavel să fie împiedicată în vreun fel de restrângerea libertăţii lui de acţiune, ea, dimpotrivă, înainta. Toţi, chiar şi la curtea împărătească (o dovadă că epistola este scrisă din Roma), ştiau că Pavel pătimea din cauza Evangheliei (cf. v. 13). Contestarea lui Pavel, fie din afara, fie dinlăuntrul Bisericii, deşi îl întrista, nu afecta curajul lui Pavel şi cu atât mai puţin înaintarea lucrării lui Dumnezeu. „*Ce ne pasă? Oricum: fie de ochii lumii, fie din toată inima, Cristos este propovăduit. Eu mă bucur de lucrul acesta şi mă voi bucura*" (Fp. 1, 18). Este o pildă pentru credincioşii tuturor timpurilor. Lucrarea lui Dumnezeu nu poate fi împiedicată în nici un fel. Dacă această convingere este vie în noi, ea devine o sursă de curaj în orice condiţii, favorabile sau adverse. Orice piedică va fi nimicită prin perseverenţa în lucrare şi prin rugăciunile celor care se luptă împreună cu el în felul acesta. „*Mă aştept şi nădăjduiesc cu tărie că nu voi fi dat de ruşine cu nimic; ci că acum, ca şi întotdeauna, Cristos va fi proslăvit cu îndrăzneală în trupul meu, fie prin viaţa mea, fie prin moartea mea. Căci pentru mine a trăi este Cristos şi a muri este un câştig*" (cf. Fp. 1, 19-21). Un om care împlineşte voinţa lui Dumnezeu este total identificat cu El. Cine se luptă cu un asemenea om se luptă de fapt cu Dumnezeu. A fi convins de acest lucru este o sursă de energie în fiecare creştin. Într-adevăr, „*cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Cristos? Necazul sau strâmtorarea sau moartea? În toate suntem mai mult decât biruitori. Căci sunt bine încredinţat că nimic de jos sau de sus nu ne va putea despărţi de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Cristos, Domnul nostru*" (cf. Rom. 8, 35-39). **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 12-19. **Ap.** Fp. 1, 20-27.

Lc. 6, 12-19. Pericopa de azi ne relatează alegerea celor 12 apostoli: „*În zilele acelea, Isus S-a dus în munte să se roage și a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu. Când s-a făcut ziuă, a chemat pe ucenicii Săi și a ales dintre ei 12, pe care i-a numit apostoli*" (Lc. 6, 12). Isus nu face nimic fără a se sfătui cu Tatăl. Așa se întâmplă și în cazul alegerii celor doisprezece. El nu face o selecţie bazată pe criterii omenești, ci vrea ca în toate să se manifeste deplin voia Tatălui. Ne putem întreba imediat: noi cum procedăm? Care sunt criteriile pe care le folosim când suntem în situaţia de a alege? Se bazează ele pe o convorbire cu Dumnezeu în rugăciune, sau recurgem la tot felul de tertipuri umane? Poate și de aceea mai totdeauna greșim. Isus era dispus să accepte voia Tatălui. Ne întrebăm, dacă noi am fi făcut această alegere, am fi acceptat între cei mai apropiaţi ucenici ai noștri și pe Iuda, în ciuda faptului că, în mod sigur Isus îl putea cunoaște bine? Când fiecare se află în situaţia de a-și alege profesia ori partenerul de viaţă nu petrecem o noapte, dar nici măcar o oră în rugăciune, deși alegerea noastră va avea consecinţe pentru toată viaţa.

Isus avea mulţi ucenici. Alegerea celor doisprezece rămâne însă o taină. Nici faptul că unii, care nu figurau între cei 12, au fost cu Isus tot timpul (cf. Fa. 1, 15-26) nu a fost criteriu determinant în cazul acestei alegeri.

Lista celor 12 apostoli ne este redată în NT de cei trei evangheliști sinoptici și de Faptele Apostolilor (cf. Fa. 1, 13). Ordinea în care ne sunt prezentaţi cei 12 nu este aceeași, dar în toate listele Petru este citat pe primul loc, iar Iuda Iscarioteanul, cel care L-a vândut pe Isus, pe ultimul. Fără a intra în detalii, numele de Iscarioteanul atribuit lui Iuda poate însemna în ebraică „bărbatul din Cheriot", o localitate din Iudeea. Se pare că Iuda era deci singurul negalilean dintre cei 12. Acești 12 au reprezentat colegiul celor mai apropiaţi colaboratori ai lui Isus. Ei au căpătat supranumele de apostolic care inseamna "trimis" și trebuie facută distincția dintre ei și ucenici in general. **[2010]**

*

Fp. 1, 22-30. Secţiunea anterioară se încheie printr-o expresie apoteotică: „*Căci pentru mine* – zice Pavel – *a trăi este Cristos și a muri este un câștig*" (Fp. 1, 21). Întrucât lucrurile priveau relaţia lui Pavel cu Cristos, ele erau limpezi. Când s-a gândit, cum o făcea de obicei, la cei pe care-i slujea, lucrurile se complicau. Pavel nu le ascunde filipenilor lupta sa interioară: „*Sunt strâns din două părţi: aș dori să mă mut și să fiu împreună cu Cristos, căci ar fi mai bine pentru mine; dar pentru voi, este mai de trebuinţă să rămân în trup*" (Fp. 1, 23-24). În prezenţa lui Dumnezeu uiţi de toate și-ţi vine să zici ca și Petru la Transfigurare: „*Bine este nouă, Doamne, să fim aici... căci nu știa ce să spună*" (Mc. 9, 5).

Situaţia juridică a lui Pavel se pare că nu era deplin clarificată și se întrevedeau unele șanse de a fi eliberat din detenţie. De aceea îi îndemna pe filipeni spunându-le: „*Numai purtaţi-vă în chip vrednic de Evanghelia lui Cristos, pentru ca, fie că voi veni să vă văd, fie că voi rămâne departe de voi, să aud despre voi că rămâneți tari în același duh și că luptaţi cu un suflet pentru credinţa în Evanghelie, fără să vă lăsaţi înspăimântaţi de potrivnici*" (Fp. 1, 27-28). Filipenii erau cu toţii cetăţeni romani, iar termenii juridici folosiţi de Pavel le erau familiari. Suferinţele nu trebuie să fie considerate ceva accidental și cu atât mai puţin o pedeapsă de la Dumnezeu. Dimpotrivă, acest lucru este un privilegiu pe care Cristos îl dă ucenicilor Săi. „*Căci cu privire la Cristos, vouă vi s-a dat harul nu numai să credeţi în El, ci să și pătimiţi pentru El și să duceţi, așa cum și faceţi, aceeași luptă, pe care aţi văzut-o la mine, și pe care auziţi că o duc și eu acum*" (Fp. 1, 29-30). Deci Pavel i-a încurajat, așa cum au făcut-o și ei cu el. El a răspuns dorinţei lor de a ști cum o ducea el la Roma, astfel încât și ei să poată fi încurajaţi când se vor confrunta cu greutăţi. O cunoaștere clară, prin credinţă, a situaţiei noastre în Cristos este un ajutor nepreţuit pe care credinciosul îl primește de la Dumnezeu, este un har care ne face să putem trece de orice fel de piedici și să ajungem astfel la biruinţa finală. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 17-23. **Ap.** Fp. 1, 27-2, 4.

Lc. 6, 17-23. După alegerea celor 12 apostoli, „*Isus S-a pogorât împreună cu ei și S-a oprit într-un podiș unde se aflau mulți ucenici de ai Lui, și o mare mulțime de oameni, care veniseră din toată Iudeea, din Ierusalim și de lângă marea Tirului și a Sidonului ca să-L asculte și să fie vindecați de bolile lor*" (Lc. 6, 17). Era, deci, o mulţime care cuprindea toate categoriile: apostoli și ucenici, galileeni și iudei, oameni simpli și cărturari, evrei, dar și păgâni. „*Atunci Isus Și-a ridicat ochii spre ucenicii Săi și a zis: Ferice de voi care sunteţi săraci pentru că Împărăţia lui Dumnezeu este a voastră!"* (Lc. 6, 20). Predica, redată în versetele 17-49, este o versiune mai scurtă a Predicii de pe munte, redată în Matei cap. 5-7. În esenţă, mesajul acestei predici a lui Isus, pe care o găsim în cele două Evanghelii, este același. Ambele predici sunt adresate ucenicilor, începând cu fericirile, se încheie cu aceleași pilde și având în linii mari același conţinut. Există și diferenţe. Luca prezintă doar 4 Fericiri, față de 9 la Matei. Cele 4 Fericiri din Luca sunt prezentate în contrast cu 4 „vai-uri", pe care la Matei le găsim în alt context (Mt. cap. 23). Luca omite „partea evreiască" (interpretarea Legii), acest lucru corespunzând mai bine scopurilor lui Luca. În Matei, Predica este plasată „în munte", Luca vorbește de „un podiș". Locaţia este similară, dar nu insist aici asupra acestui amănunt. În ambele cazuri, Fericirile încep cu „cei săraci" și se termină cu „cei prigoniţi". În ambele cazuri, acestor două categorii nu li se promite Împărăţia, ci se constată că cei care fac parte din ele „sunt" fericiţi. Celorlalţi, care suferă diverse frustrări existenţiale, li se promite recompensarea lor mai târziu. Isus insistă că toate bunurile și valorile lumii de azi și de aici sunt inferioare căutării lui Dumnezeu. Cei pe care lumea îi fericește aici în ochii lui Dumnezeu sunt de compătimit. Acesta este reversul valorilor umane, așa cum sunt ele considerate în general. Se contrapun astfel valorile reale ale lui Dumnezeu cu non-valorile timpului prezent. **[2010]**

*

Fp. 2, 1-11. Această pericopă se împarte în două. Prima parte (Fp. 2, 1-4) este o continuare a îndemnurilor adresate credincioșilor din Filipi pe care Pavel le-a început în Fp. 1, 27-30. Ele sunt totodată însă și introducerea minunatului imn al smereniei lui Cristos (Fp. 2, 5-11). Ceea ce dorește Pavel cu înfocare este unitatea esenţială și nu doar formală a celor care compun Biserica: „*Faceţi-mi bucuria deplină și aveţi o simţire, o dragoste, un suflet și un gând*" (Fp. 2, 2). Prin suferinţa liber asumată pentru Cristos (cf. Fp. 1, 29-30), prin smerenie (cf. Fp. 2, 2-3), se va ajunge la unitatea într-un cuget și o simţire (cf. Fp. 2, 1-2). Acesta nu este o lucrare omenească, ci este însăși lucrarea Duhului Sfânt pe care credinciosul o acceptă. Ea este totodată imitarea lucrării lui Cristos, care S-a jertfit pentru noi: „*Fiecare din voi să se uite nu la foloasele lui, ci și la foloasele altora*" (Fp. 2, 4). De aceea, „*să aveţi în voi gândul acesta, care era și în Cristos Isus: El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuși n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci s-a dezbrăcat pe sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*" (Fp. 2, 5-7). Fiind smerit, credinciosul nu face altceva decât să fie asemenea lui Cristos. Smerenia, departe de a fi o înjosire, este singura modalitate de înălţare. Prin ascultarea de Cristos, credinciosul va face același lucru pe care l-a făcut Cristos însuși: „*De aceea și Dumnezeu L-a înălţat* (pe Cristos) *nespus de mult și I-a dat Numele care este mai presus de orice nume*" (Fp. 2, 9). Scopul final spre care tinde această lucrare este preamărirea lui Dumnezeu în și prin Cristos: „*Pentru ca în Numele lui Isus, să se plece orice genunchi, al celor din ceruri, al celor de pe pământ și de sub pământ, și orice limbă* ***să mărturisească spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Cristos este Domnul***" (Ef. 2, 10-11). Cuvintele marcate sunt și cea mai simplă mărturisire de credinţă. Întreg pasajul este o cristologie completă și totodată un imn de slavă, citat de Pavel din Liturghia epocii, și poate compus chiar de el. Acest imn, alături de cel al dragostei (1 Cor. 1-13), este o poezie divină. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 5, 17-26. **Ap.** 1 Cor. 15, 58-16, 3.

Lc. 5, 17-26. Vindecarea paraliticului la care se referă pericopa de azi este redată de toţi cei trei evangheliști sinoptici, cu note specifice fiecăruia dintre ei. Pentru că în linii mari am mai comentat acest episod, ne vom referi în cele ce urmează la acele aspecte care îi sunt specifice lui Luca.

Evanghelistul Luca nu plasează acest eveniment imediat după cel precedent, vindecarea leprosului. El nu urmează deci un plan cronologic precis, ci plasează această minune într-un plan logic: relaţia dintre credinţă și vindecare. De aceea, Luca își introduce relatarea astfel: „***Într-una din zile**, Isus învăţa norodul. Niște farisei și învățători ai Legii, care veniseră din toate satele Galileei și Iudeii și din Ierusalim, stăteau acolo; **iar puterea Domnului era cu El, ca să vindece***" (Lc. 5, 17). Afirmaţia „puterea Domnului era cu El, ca să vindece" nu este unică la Luca. El mai folosește această expresie „puterea Domnului" prin care se săvârșeau minunile și cu alte ocazii (cf. Lc. 4, 36; 6, 19; 8, 46).

Să insistăm puţin asupra acestui lucru. Când în Biblie o expresie apare o singură dată într-un text sau este folosită o singură dată de un autor, ea capătă o valoare deosebită în ceea ce privește înţelegerea textului sacru și de aceea este important de a fi semnalată. O valoare tot atât de mare se atribuie și repetării unor cuvinte sau sintagme folosite adesea și insistent de un autor sacru. De exemplu, expresia „amin, amin, zic vouă", atribuită lui Isus și folosită aproape exclusiv în *Evanghelia după Ioan*. Să revenim la pericopa noastră. „*Când le-a văzut credinţa* (celor care I l-au adus pe paralitic) *Isus a zis: Omule, păcatele îţi sunt iertate!"* (Lc. 5, 20). La auzul acestor vorbe, cărturarii și fariseii prezenţi au început să cârtească: „*Cine este acesta, de rostește hule? Cine poate să ierte păcatele decât singur Dumnezeu?"* (v. 21). Isus a arătat că fruntașii religioși aveau perfectă dreptate. Și faptul că El avea autoritatea să ierte păcatele o confirmă prin vindecarea paraliticului. Lui și nouă Isus a zis: "Ridică-te, ia-ți patul și du-te acasă!" **[2010]**

*

1 Cor. 15, 46-58. Plecând de la cele două capete de serie: Adam, pentru omul pământesc, și Cristos, pentru omul ceresc, Pavel dezvoltă pe scurt consecinţele acestui adevăr pe care îl va dezvolta mai pe larg în *Epistola către Romani*.

„*Omul dintâi (Adam) este din pământ, este pământesc; omul al doilea* (Cristos) *este din cer... Ce spun eu, fraţilor, este că nu poate carnea și sângele să moștenească Împărăţia lui Dumnezeu; și că putrezirea nu poate moșteni neputrezirea*" (cf. 1 Cor. 15, 47-50). Pavel vrea să facă lumină în ce privește învierea trupului. La înviere, trupul nostru va fi material, dar nu pământesc, ci ceresc, nepieritor. Moartea nu va mai avea putere asupra acestui trup. Acest lucru este o taină. În sensul biblic, cuvântul „taină" se referă la faptul că o lucrare a lui Dumnezeu care nu era cunoscută în VT este descoperită acum în NT. „*Iată – spune Pavel în continuare – vă spun o taină: nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi (cf. 1 Tes. 4, 15-17 și Fp. 3, 21), într-o clipă, la cea din urmă trâmbiţă. Trâmbiţa va suna, morţii vor învia nesupuși putrezirii, și noi vom fi schimbaţi*" (1 Cor. 15, 51-52). În primul secol de creștinism, în timpurile apostolice, creștinii erau ferm convinși că Isus se va întoarce în generaţia lor. Atunci, cei morţi în Cristos vor învia, iar cei găsiţi vii se vor transforma. Pavel vorbea la persoana întâia pentru că avea și el aceeași credinţă. Astăzi, când momentul revenirii lui Cristos întârzie încă, după 2000 de ani, din nerăbdare, unii creștini au pierdut această tensiune de așteptare a lui Cristos, s-au lenevit și se expun astfel unei adormiri spirituale, dar Domnul se va întoarce în clipa în care aproape nimeni nu-L mai așteaptă. Trebuie deci să priveghem, pentru ca această revenire a Domnului să nu ne găsească nepregătiţi. Moartea va fi învinsă definitiv, iar noi vom fi biruitori în și prin Cristos. „*De aceea, prea iubiţii mei fraţi, fiţi tari, neclintiţi, sporiţi întotdeauna în lucrul Domnului, căci știți că osteneala voastră în Domnul nu este zadarnică*" (1 Cor. 15, 58). Așteptarea revenirii lui Cristos este motorul vieţii spirituale creștine. **[2011]**

Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii). Duminica Predicii de pe câmpie (podiș)

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 31-36. **Ap.** 2 Cor. 11, 31-12, 9.

Lc. 6, 31-36. Pericopa de azi este un fragment din *Predica de pe podiș*, echivalentul *Predicii de pe munte* din Matei. Am menţionat deja faptul că Luca relatează mai succint cuvintele și învăţătura lui Isus, prin care El îi instruiește pe ucenicii Săi, în auzul întregului popor. Ucenicii sunt instruiți de Isus în auzul celor pe care ei sunt chemaţi apoi să-i instruiască. Isus procedează astfel într-un mod neobișnuit, neîntâlnit până atunci. El face aceasta pentru a ne reaminti că noi toţi cei care suntem ucenici ai lui Isus, cu toate că suntem chemaţi să instruim poporul lui Dumnezeu, Biserica Sa, Noul popor ales, rămânem mereu ucenici care avem nevoie să fim învăţaţi de Unicul nostru Învăţător: Cristos Domnul! Predica de pe munte este sinteza învăţăturii creștine, Legea fundamentală și ghidul nostru complet de comportament pe care orice creștin trebuie să-l aibă. Un alt motiv pentru care Isus procedează așa îl constituie și faptul că Isus pare să facă o deosebire dintre un om care se declară creștin și un ucenic. Ucenic al lui Isus nu este acela care doar ascultă Cuvântul lui Dumnezeu, ci acela care-l și pune în practică.

Dacă *Predica de pe munte* este sinteza întregii învăţături a lui Isus, inima și cheia ei se cuprind în următoarea poruncă: „*Ce voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le și voi la fel*” (Lc. 6, 31; Mt. 7, 12/a). În Matei se adaugă și „*căci în aceasta este cuprinsă Legea și Prorocii*” (Mt. 7, 12/b). Este deci o sinteză a sintezei. În continuare, Isus pune faţă-n faţă omul firesc cu cel spiritual. Totul se joacă în iubirea faţă de aproapele. Transformarea care se petrece în omul ce trăiește după îndemnurile Duhului este o transformare a sensului cuvintelor: „iubire” și „aproapele”. Pentru limpezirea sensurilor celor două cuvinte, Isus aduce trei situaţii concrete: „***dacă iubiţi*** *pe cei ce vă iubesc,* ***dacă faceţi bine*** *celor ce vă fac bine și* ***dacă daţi cu împrumut*** *nădăjduind să primiți înapoi ce lucru deosebit faceți? Și păcătoșii fac la fel*” (cf. Lc. 6, 32-34). În acest punct, Isus ne arată adevărata iubire creștină: iubirea dușmanului. „*Voi însă iubiţi pe dușmanii voștri, faceţi bine și daţi cu împrumut fără să nădăjduiţi ceva în schimb. Și răsplata voastră va fi mare și veţi fi fiii Celui Preaînalt; căci El este bun și cu cei nemulţumitori și cu cei răi*” (Lc. 6, 35). În cartea sa **Costul uceniciei**, Dietrich Bonhoeffer, teologul și pastorul evanghelic, ucis în închisoare de un mare dușman al creștinilor, Hitler, spune: „Isus vorbește despre dușman, despre cel care rămâne dușman, neatins de iubirea mea, care nu-mi iartă nimic, chiar dacă eu îi iert totul; care mă urăște, chiar dacă eu îl iubesc; care mă dispreţuiește cu atât mai mult cu cât îl slujesc mai devotat”. *Pe când eu îi iubesc, ei îmi sunt potrivnici; dar eu alerg la rugăciune*” (108/109, 4). Însă dragostea nu trebuie să se întrebe dacă va fi răsplătită; dimpotrivă, trebuie să caute pe cel care are nevoie de ea. Și cine are o mai mare nevoie de iubire decât acela care trăiește în ură, fără pic de dragoste? Cine este mai vrednic de iubire decât dușmanul meu? Unde este iubirea slăvită mai măreţ decât printre dușmanii ei?

A iubi pe dușman apare în ochii celorlalţi ca un lucru extraordinar și chiar așa și este. Dacă iubim pe cei ce ne sunt binevoitori ce lucru extraordinar facem, pentru a merita să fim răsplătiți? Și totuși, pentru ucenicul lui Cristos acest „extraordinar” este normalul și devine posibil prin harul lui Dumnezeu la care ne-am făcut părtași prin jertfa Crucii Fiului Său. Încă o dată, D. Bonhoeffer:

„Aici sunt cei desăvârșiți, cei care au o dragoste desăvârșită, ca a Tatălui din ceruri. După cum iubirea neîmpărțită și desăvârșită a Tatălui L-a dat pe Fiu să moară pe cruce, tot astfel acceptarea părtășiei acestei cruci este desăvârșirea ucenicilor lui Isus. Cei desăvârșiţi sunt cei despre care se vorbește în Fericiri”.

Fericirea veșnică nu se leagă de nenorocirea vremelnică. Invers. Un ucenic al lui Isus care a acceptat liber suferința impusă din afară nu este un om care suferă, ci un om care se jertfește. Așa transformăm iubirea firească în iubire spirituală, supranaturală și ne asemănăm cu Dumnezeu: „Tatăl este Iubirea care răstignește, Fiul este Iubirea răstignită, Duhul Sfânt este puterea nebiruită a Crucii” (Filaret al Moscovei). **[2010]**

Lc. 6, 31-36. Pericopa de azi este un fragment din *Predica de pe podiș*, conform lui Luca sau *Predica de pe munte* după relatarea lui Matei. În mare conţinutul predicii este același la ambii evangheliști, dar fiecare

o relatează în stilul lui. Matei spune: „*Când a văzut Isus noroadele,* ***S-a suit*** *pe un munte... și a început să-i învețe*” (cf. Mt. 5, 1-2), pe când Luca ne spune: „***S-a pogorât*** *împreună cu apostolii și S-a oprit pe un podiș... Atunci Isus și-a ridicat ochii spre ucenicii săi și a zis*...” (cf. Lc. 6, 17-20). Ambii evangheliști apoi încep cu primele cuvinte ale lui Isus: „*Ferice de voi*...”. Luca enumeră 4 „fericiri” și le contrapune în următoarea secțiune 4 „vai”-uri. Luca își continuă relatarea în același stil și mai departe. Pericopa noastră face legătura între cele două părți, fiind introdusă de o concluzie sintetică: „*Ce voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi la fel*” (Lc. 6, 31). Este o regulă simplă, ușor de reținut, dar mai greu de aplicat în practică pentru omul pământesc. Dacă în prima parte se descrie o situație, în a doua este vorba de răsplată: „*Ferice de voi care sunteți săraci, pentru că împărăția cerurilor este a voastră... Dar vai vouă, bogaților, pentru că v-ați primit aici mângâierea*” (Lc. 6, 20 și 24). La fel, apoi continuă: „*Dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată vi se cuvine? și păcătoșii iubesc pe cei ce-i iubesc pe ei*” (Lc. 6, 32). Ne sunt înfățișate două modalități diferite de comportament. Cel conform cu voința lui Dumnezeu și cel bazat pe modul natural. Isus menționează 7 aspecte ale dragostei necondiționate: 1). Iubiți pe vrăjmașii voștri, 2). Faceți bine celor ce vă urăsc, 3). Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, 4). Rugați-vă pentru cei ce se poartă rău cu voi, 5). Nu vă răzbunați, 6). Dăruiți de bunăvoie, 7). Purtați-vă cu alții cum ați dori să se poarte alții cu voi. Dacă faceți așa, „*răsplata voastră va fi mare și veți fi fiii Celui Preaînalt*” (cf. Lc 6, 35-36). **[2011]**

*

2 Cor. 11, 16-33. Pavel insistă atât de mult în problema apostolilor mincinoși din grija lui pentru starea spirituală a corintenilor. La fel ca majoritatea oamenilor, aceștia acceptau cu greu adevărul că standardele divine se deosebesc de cele umane. Pavel a încercat să le explice aceasta spunându-le în prima sa scrisoare, când le-a vorbit despre mesajul crucii: „*Înțelepciunea lui Dumnezeu este nebunie pentru lume*” (cf. 1 Cor. 1, 18-25). Acum, Pavel încearcă să-i convingă de faptul că acreditarea divină trebuie evaluată nu prin prisma măreției și priceperii umane, ci prin cea a slăbiciunii. Pavel numește lauda la care l-au constrâns corintenii o nebunie, dar a fost nevoit să recurgă la ea. Este din nou ironic: „*Devreme ce mulți se laudă după firea pământească, mă voi lăuda și eu. Doar voi suferiți cu plăcere pe nebuni, voi care sunteți înțelepți!*” (2 Cor. 11, 18-19). Pavel își începe apărarea printr-o serie de comparații între el și apostolii mincinoși: „*Sunt ei Evrei? și eu sunt!... Sunt ei slujitori ai lui Cristos? – vorbesc ca un ieșit din minți – eu sunt și mai mult*” (cf. v. 22-23). În ce era mai mult Pavel slujitor al lui Cristos decât oponenții săi? Cu ce se laudă el? Aici Pavel enumeră o serie de suferințe exterioare și interioare: „*În osteneli și mai mult; în temnițe și mai mult; în lovituri fără număr; de multe ori în primejdie de moarte!*” (v. 23). Nu doar pericolele la care era expus, între care pomenește și pe cel care îl doare mai mult, „*în primejdie între frații mincinoși*”. La toate aceste suferințe exterioare se adaugă apoi: „*Și pe lângă lucrurile din afară, în fiecare zi mă apasă grija pentru toate Bisericile*” (v. 28). Pavel nu pomenește nici o clipă de momentele sale de triumf, ci doar de suferințe și slăbiciuni: „*Dacă e vorba să mă laud, mă voi lăuda numai cu lucrurile privitoare la slăbiciunea mea*” (v. 30). Pavel Îl ia ca martor pe Dumnezeu pentru adevărul spuselor sale. În încheiere, pomenește de un episod întâmplat la scurt timp după convertirea sa. Acest episod are legătură cu cele ce va spune Pavel în continuare în capitolul 12 al epistolei sale. **[2011]**

2 Cor. 12, 1-10. Corintenii, de atunci și cei de azi, mă refer la creștinii hrăniți din emoții și nu din credință, erau foarte interesați de experiențele insolite, cum ar fi vorbirea în limbi, de care Pavel s-a ocupat în capitolul 14 al primei scrisori. Astăzi, unii sunt interesați mai mult de „vedenii sau descoperiri” decât de credință sau de studiul biblic. Pavel a avut și el asemenea experiențe zise mistice. Le-a descoperit abia după 14 ani și în acest context dureros. El este foarte precaut în felul în care le relatează, vorbind despre el la persoana a treia: „*Cunosc un om în Cristos, care acum 14 ani, a fost răpit în al treilea cer (dacă a fost în trup sau fără trup nu știu: Dumnezeu știe)*...” (2 Cor. 12, 2). De observat că Pavel nu descoperă în nici un fel conținutul acestei experiențe, atrăgând astfel atenția că astfel de experiențe sunt personale și nu sunt destinate „zidirii Bisericii”. Nu le neagă realitatea, dar nu le folosește ca argumente în predica publică, dovadă că 14 ani a tăcut asupra lor. Asemenea experiențe pot să îngâmfe pe un om, de aceea Dumnezeu

le-a contracarat printr-un „*țepuș dat în carne*”, pentru îndepărtarea căruia Pavel s-a rugat în trei rânduri lui Cristos, dar fără succes. El i-a răspuns: „*Harul Meu îţi este de ajuns; căci puterea Mea în slăbiciune este făcută desăvârșită*” (v. 9). După cum Pavel nu ne spune nimic despre conţinutul vedeniei, la fel păstrează tăcerea și despre natura acestui „ţepuș”. A dorit să atragă atenţia însă asupra relaţiei dintre trăirile mistice și slăbiciunea umană. Pe drumul Damascului, Pavel nu a avut o vedenie, ci L-a întâlnit în mod real pe Isus cel înviat. Oamenii care-l însoţeau au văzut unii lumina, alţii au auzit glasul, dar în mod deplin Isus cel înviat s-a descoperit doar lui Pavel. El relatează de trei ori în NT despre această trăire. Relaţia dintre manifestarea lui Isus înviat și experienţele mistice ale lui Pavel este evidentă. Un ucenic al lui Cristos predică deci doar pe baza Bibliei, fiind astfel verificabil, și nu pe experienţe subiective, fie ele chiar și reale. Este un lucru important de care bine am face să ţinem seamă. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 24-30. **Ap.** Fp. 2, 12-16.

Lc. 6, 24-30. Continuă azi meditarea Predicii de pe „podiș" a lui Isus. Am menţionat deja cele două diferenţe semnificative ale acestei Predici, așa cum o redau Matei și Luca. Acesta din urmă are o relatare mai succintă, deoarece elimină partea zis „ebraică", adică cea care se referă la Legea lui Moise, pentru că Luca scrie neevreilor, pentru care aceste referinţe ar fi fost fără semnificaţie. A doua diferenţă constă în faptul că Luca relatează mai concis Fericirile și le contrapune în același discurs cu „vai"-urile, pe care Matei le relatează separat și într-un alt context.

În relatarea lui Luca sunt menţionate doar 4 Fericiri: cei săraci, cei flămânzi, cei ce plâng, cei prigoniţi din cauza acestui comportament drept. Acestora li se contrapun 4 „vai"-uri (v. 24-26) corespunzătoare celor care refuză această conduită și aleg obișnuitul comportamentului comun, neobișnuitului spiritual.

Un exemplu: „*Ferice de voi, care sunteţi săraci* (acum) *pentru că Împărăţia lui Dumnezeu este a voastră!"* (v. 20), „*Dar, vai de voi, bogaţilor, pentru că voi v-aţi primit aici mângâierea!"* (v. 24). Trăind după criteriul lui aici și acum, ești lipsit de perspectiva veșniciei. Este o trăire mioapă a vieţii, fără plan și fără perspectivă, deci iraţională.

Isus menţionează șapte aspecte ale iubirii necondiţionate, supranaturale: 1). Iubiţi pe dușmanii voștri, 2). Faceţi bine celor ce vă urăsc, 3). Binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, 4). Rugaţi-vă pentru cei ce se poartă rău cu voi, 5). Nu vă răzbunaţi pentru răul ce vi s-a făcut, 6). Dăruiţi de bunăvoie, 7). Purtaţi-vă cu alţii cum aţi dori să se poarte alţii cu voi (cf. Lc. 6, 27-31). Acest fel de dragoste reprezintă un semn distinctiv al unui om care are aceleași caracteristici ca și Tatăl ceresc.

Dorinţa unui om de a pune în aplicare acest plan existenţial nu este suficientă însă. Este nevoie de harul divin, de conlucrarea permanentă dintre om și Dumnezeu. **[2010]**

*

Fp. 2, 12-18. În aceste versete, Pavel revine la sfaturile pe care a început să le dea în Fp. 2, 2-4, de aceea reia șirul gândurilor: „*Astfel dar, prea iubiţilor, după cum totdeauna aţi fost ascultători, duceţi până la capăt mântuirea voastră, cu frică și cutremur, nu numai când sunt eu de faţă, ci cu mult mai mult acum, în lipsa mea*" (Fp. 2, 12). A duce la capăt mântuirea nu înseamnă că Dumnezeu a făcut lucrul doar până la un punct, după care noi am fi datori și responsabili de a-l termina. Nu! Pentru că „*Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi până în ziua lui Isus Cristos*" (Fp. 1, 6). Lucrarea mântuirii noastre este gândită, începută și terminată de Dumnezeu însuși. Noi trebuie doar să „*rămânem în faptele bune, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele*" (Ef. 2, 10). Noi vom putea umbla în aceste fapte bune, care sunt opera mântuirii noastre, prin credinţă, ascultare și perseverenţă până la capăt, „*căci Dumnezeu este Acela care lucrează în voi, și vă dă, după plăcerea Lui, și voinţa și înfăptuirea*" (Fp. 2, 13). Înfăptuind toate acestea, credincioșii lui Cristos vor fi sfinţiţi, adică se vor deosebi de lumea care-i înconjoară, servindu-le drept exemplu celor care vor înţelege sau ca o avertizare pentru cei care vor respinge iniţial mesajul, devenind astfel și pentru unii și pentru ceilalţi un semn: „*Ca să fiţi fără prihană și curăţiţi, copii ai lui Dumnezeu, fără vină, în mijlocul un neam ticălos și stricat, în care străluciţi ca niște lumini în lume*" (Fp. 2, 15).

Pavel încheie această secţiune a epistolei sale sub semnul bucuriei. Situaţia lui nu era încă tranșată, dar Pavel ia în considerare deznodământul cel mai rău, din punct de vedere uman, adică să fie condamnat la moarte. Dar și atunci, „*chiar dacă va trebui să fiu turnat ca o jertfă de băutură peste jertfa și slujba credinţei voastre, eu mă bucur și mă bucur împreună cu voi toţi. Tot așa și voi bucuraţi-vă împreună cu mine*" (Fp. 2, 17-18). În viaţa credinciosului, orice eveniment trăit în și pentru Cristos se poate transforma în bucurie. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 37-45. Ap. Fp. 2, 16-23.

Lc. 6, 37-45. În continuarea discursului Său, Isus le arată un fel de viaţă la care ne conduce însăși mintea sănătoasă, pentru că toate, inclusiv viaţa omului, sunt conforme cu principiul fundamental al Universului creat de Dumnezeu: „ceea ce semeni, aceea vei secera", sau, altfel zis: „Cu ce măsură veți măsura, cu aceea vi se va măsura". Astfel, mila duce la milă, judecata duce la judecată, condamnarea duce la condamnare, iertarea duce la iertare, dărnicia duce la dărnicie. Dar în viaţa de zi cu zi acest lucru nu se prea constată, ci dimpotrivă. Iertăm, dar nu ni se iartă, dăruim, dar suntem înșelaţi etc. Totuși, legea divină și universală rămâne aceeași. De aceea, dacă ne vom comporta conform legii divine, la sfârșit vom vedea că am umblat drept, vom fi mântuiţi și vom fi fericiţi. Dacă vom ceda însă aparenţelor și beneficiul momentan ne va guverna, legea divină rămâne totuși în picioare, și la sfârșit vom culege ce am semănat. Este o luptă continuă între aparenţa înșelătoare și realitatea momentan invizibilă. Cauza fundamentală a acestui defect existenţial este amorul propriu. Iubirea de sine ne orbește: îl vedem pe aproapele mai rău decât pe noi, iar interesul nostru este prioritar chiar și în faţa voinţei lui Dumnezeu. Cum altfel putem numi aceasta decât orbire spirituală? De aceea, în secţiunea următoare, Isus ne limpezește acest lucru printr-o serie de asemănări: 1). „*Oare poate călăuzi un orb pe alt orb? Nu vor cădea amândoi în groapă?*" (Lc. 6, 39), 2). „*Ucenicul nu este mai presus de învăţătorul lui; dar orice ucenic este desăvârșit dacă va fi ca învăţătorul lui*" (v. 40), 3). Tot iubirea de sine ne orbește și denaturează realitatea. Vedem paiul din ochiul celuilalt, dar nu bârna din ochiul nostru (v. 41-42, 4). Orice pom își aduce rodul său propriu. „*Nu se strâng smochine din spini, nici struguri din mărăcini*" (v. 43-44). Concluzia este: „*Omul bun scoate lucruri bune din vistieria bună a inimii lui, omul rău scoate lucruri rele din vistieria rea a inimii lui. Căci din prisosul inimii vorbește gura*" (Lc. 6, 45). Deci binele sau răul vin din inima omului, și nu din afară. **[2010]**

*

Fp. 2, 19-30. În această secţiune care încheie capitolul 2 al *Epistolei către Filipeni*, Pavel ne prezintă o biografie spiritual-afectivă a doi dintre colaboratorii săi cei mai apropiaţi: Timotei și Epafrodit. Dacă Timotei este menţionat și în multe alte locuri din Fa. și Epistole, Epafrodit este menţionat doar în Filipeni. Pavel, când scria această epistolă, se găsea întemniţat la Roma. Timotei, pe care Pavel îl numește „*fiul său spiritual*" și „*rob al lui Cristos*" a fost poate cel mai apropiat și iubit colaborator al său, căruia îi adresează și două epistole care ni s-au păstrat și care sunt cuprinse în canonul NT. El se găsea la Roma împreună cu Pavel și, liber fiind, putea face ce dorea. De aceea, Pavel ar vrea să-l trimită în Filipi ca cei de aici să afle despre el mai multe. Pavel spune despre el că „*n-am pe nimeni care să-mi împărtășească simţirile ca el și să se îngrijească într-adevăr de starea voastră*" (Fp. 2, 20). Un elogiu absolut deosebit, mai ales că Pavel îi vedea calităţile sale altruiste, în contrast cu ale altora, care nu slujeau doar interesele comunităţilor, ci și pe ale lor personale.

Epafrodit, al cărui nume în greceşte înseamnă „fermecător", era un membru al comunităţii din Filipi, care a adus lui Pavel ajutoarele trimise de ei. El s-a îmbolnăvit la Roma și a fost foarte aproape de moarte, de aceea, după salvarea lui miraculoasă, Pavel decide să-l trimită înapoi, pentru ca astfel filipenii să poată avea cât mai curând veşti despre el. Îi îndeamnă pe filipeni astfel: „*Bucuraţi-vă împreună cu mine... căci Domnul l-a însănătoșit pe Epafrodit, pentru ca să nu am „întristare peste întristare*" (cf. Fp. 2, 18 și 27).

Caracterizările pe care Pavel le face celor doi colaboratori ai săi sunt dovada sensibilităţii lui și a felului în care el știa să-I fie recunoscător lui Dumnezeu pentru slujba și jertfelnicia colaboratorilor săi. Este semnul recunoașterii că lucrarea lui Dumnezeu nu poate să se propage în lume fără comunicarea concretă dintre slujitori și comunităţile creştine care compun Biserica lui Cristos. Fără oameni complet devotaţi lucrării, lucrarea „*în Domnul*" n-are cum să propășească. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 46-7, 1. **Ap.** Fp. 2, 24-30.

Lc. 6, 46-7, 1. Isus Își încheie Predica sintetizând toate cele spuse prin pilda omului care-și zidește o casă: „*De ce-Mi ziceți: Doamne, Doamne! Și nu faceți ce vă spun Eu*?" (Lc. 6, 46). Cuvintele, adică declarațiile noastre verbale, nu sunt nici pe departe atât de importante ca ascultarea. Pentru a fi cu adevărat ucenicul lui Isus nu este de ajuns să știm doar ceea ce a spus Isus, ci să punem în practică învățătura Lui. Nu auzirea Cuvântului, ci ascultarea în fapt ne transformă în ucenicii Săi: „*Vă voi arăta* – zice Isus – *cu cine seamănă orice om care vine la Mine, aude cuvintele Mele și le face*" (Lc. 6, 47). Aceasta este prima pildă a lui Isus pe care o menționează Luca. Omul respectiv, care împlinește cuvintele Domnului, se aseamănă cu acela care și-a construit casa pe o stâncă. Pentru aceasta, a început nu prin a o înălța imediat și pe pământ, ci a săpat adânc până a dat de un fundament solid. Celălalt, grăbit să o vadă cât mai repede înălțată, își construiește casa direct pe pământ. În ochii oamenilor, acesta pare că a „realizat" ceva. Dar vin vremurile grele, încercările, ispitele, suferințele, simbolizate prin furtună și inundații. Atunci de abia se va vedea nu doar aspectul casei, ci și trăinicia ei. În pilda aceasta, redată în Matei, se vorbește despre casa construită pe stâncă și cea construită pe nisip. Nisipul este format dintr-o fostă stâncă pe care ploile și furtunile au măcinat-o. Despre aceasta ne vorbește și apostolul Pavel: „*Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea care a fost pusă, și care este Isus Cristos. Iar dacă cineva clădește pe această temelie, aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrarea fiecăruia va fi dată pe față: ziua Domnului o va face cunoscută, căci se va descoperi în foc. Și focul va dovedi cum este lucrarea fiecăruia. Dacă lucrarea zidită de cineva pe temelia aceea rămâne în picioare, el va primi o răsplată. Dacă lucrarea lui va fi arsă, își va pierde răsplata. Cât despre el, va fi mântuit, dar ca prin foc*" (1 Cor. 3, 11-15). Nu este vorba de mântuire, care ne este dată gratuit prin credința în Jertfa Crucii lui Isus, ci de răsplată. Să nu ne obosim degeaba, este îndemnul lui Pavel. **[2010]**

*

Fp. 2, 19-30. În această secțiune care încheie capitolul 2 al *Epistolei către Filipeni*, Pavel ne prezintă o biografie spiritual-afectivă a doi dintre colaboratorii săi cei mai apropiați: Timotei și Epafrodit. Dacă Timotei este menționat și în multe alte locuri din Fa. și Epistole, Epafrodit este menționat doar în Filipeni. Pavel, când scria această epistolă, se găsea întemnițat la Roma. Timotei, pe care Pavel îl numește „*fiul său spiritual*" și „*rob al lui Cristos*" a fost poate cel mai apropiat și iubit colaborator al său, căruia îi adresează și două epistole care ni s-au păstrat și care sunt cuprinse în canonul NT. El se găsea la Roma împreună cu Pavel și, liber fiind, putea face ce dorea. De aceea, Pavel ar vrea să-l trimită în Filipi ca cei de aici să afle despre el mai multe. Pavel spune despre el că „*n-am pe nimeni care să-mi împărtășească simțirile ca el și să se îngrijească într-adevăr de starea voastră*" (Fp. 2, 20). Un elogiu absolut deosebit, mai ales că Pavel îi vedea calitățile sale altruiste, în contrast cu ale altora, care nu slujeau doar interesele comunităților, ci și pe ale lor personale.

Epafrodit, al cărui nume în grecește înseamnă „fermecător", era un membru al comunității din Filipi, care a adus lui Pavel ajutoarele trimise de ei. El s-a îmbolnăvit la Roma și a fost foarte aproape de moarte, de aceea, după salvarea lui miraculoasă, Pavel decide să-l trimită înapoi, pentru ca astfel filipenii să poată avea cât mai curând vești despre el. Îi îndeamnă pe filipeni astfel: „*Bucurați-vă împreună cu mine... căci Domnul l-a însănătoșit pe Epafrodit, pentru ca să nu am „întristare peste întristare*" (cf. Fp. 2, 18 și 27).

Caracterizările pe care Pavel le face celor doi colaboratori ai săi sunt dovada sensibilității lui și a felului în care el știa să-I fie recunoscător lui Dumnezeu pentru slujba și jertfelnicia colaboratorilor săi. Este semnul recunoașterii că lucrarea lui Dumnezeu nu poate să se propage în lume fără comunicarea concretă dintre slujitori și comunitățile creștine care compun Biserica lui Cristos. Fără oameni complet devotați lucrării, lucrarea „*în Domnul*" n-are cum să propășească. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 7, 17-30. **Ap.** Fp. 3, 1-8.

Lc. 7, 17-30. Acest eveniment a avut loc pe când Ioan se afla în temniţă. Lucrarea publică a lui Ioan Botezătorul a fost foarte scurtă, de aproximativ un an, după care Irod, incitat de nevastă-sa, l-a aruncat în temniţă (cf. Mt. 14, 1-5). Ioan a așteptat ca Împărăţia lui Dumnezeu să se arate, dar el s-a văzut brusc în temniţă, în pericol de a fi executat, fără ca Împărăţia să se arate. În aceste clipe, Ioan Botezătorul trecea printr-o grea criză spirituală. De aceea, Ioan a trimis la Isus pe doi dintre ucenicii săi ca să-L întrebe pe Isus dacă El este Mesia sau trebuia așteptat altul? Trimișii au ajuns la Isus după ce Isus a vindecat robul unui sutaș și a înviat pe fiul văduvei din Nain (cf. Lc. 7, 1-17), și „*chiar în clipa aceea, Isus a vindecat pe mulţi de boli, de chinuri, de duhuri rele, și multor orbi le-a dăruit vederea*" (Lc. 7, 21). Isus nu-i răspunde lui Ioan prin da sau nu, ci prin reamintirea împlinirii profeției lui Isaia 61, 1-2, așa cum făcuse și în predica Sa din sinagoga din Nazaret. În stările noastre de criză spirituală, am dori să avem fiecare dintre noi un răspuns concret. Totuși, Isus recurge și în cazul lui Ioan și în cazul nostru la Scriptură. În schimb, după plecarea trimișilor, Isus, adresându-se poporului, a dat o mărturie excepţională despre Ioan și lucrarea lui: „*Ce aţi ieșit să vedeţi în pustie? O trestie clătinată de vânt? Nu! Un om îmbrăcat în haine moi? Nu! Și atunci ce? Un proroc? Da, un proroc și mai mult decât atât. Un om despre care au vorbit profeții*" (cf. Lc. 7, 24-26). Isus răspunde din nou printr-un citat din Scriptură, amintindu-le de cei doi mesageri din Maleahi 3, 1-2. Unul era Ioan Înaintemergătorul și celălalt „Solul legământului", cu care se identifică. Deși Ioan era mai mare și decât profeții, totuși, cel mai mic din Împărăţia lui Dumnezeu este mai mare decât el. Isus nu-l exclude pe Ioan din Împărăţie, ci afirmă că între oamenii naturali (cei născuţi din femeie) și cei din Împărăţie este nu o deosebire de grad, ci de esenţă, pentru că aceștia din urmă nu se raportează doar la Lege, ci au Legea lui Dumnezeu înscrisă în inima lor (cf. Ieremia, 31, 31-34). **[2010]**

*

Fp. 3, 1-11. În capitolul 2 al *Epistolei*, Pavel le vorbește pe larg filipenilor despre relaţiile lui cu Timotei și cu Epafrodit. Acum este momentul să vorbească și despre sine. El introduce această secţiune prin câteva sfaturi spirituale pe care le dă comunităţii: „*Încolo, fraţilor mei, bucuraţi-vă în Domnul... Păziţi-vă de câinii aceia; păziţi-vă de lucrătorii aceia răi; păziţi-vă de scrijelaţii aceia! Căci cei tăiaţi împrejur suntem noi cei care slujim lui Dumnezeu, prin Duhul lui Dumnezeu, care ne lăudăm în Cristos Isus și nu ne punem nădejdea în lucrurile pământești*" (Fp. 3, 1-3). Observaţi tonul și expresiile dure pe care Pavel nu se sfiește să le folosească la adresa „iudaizanţilor" care erau în permanenţă pe urmele lui Pavel. El se prezintă pe sine ca pe un iudeu adevărat, care ar putea să-și pună nădejdea mântuirii și în lucrurile lumești: „*Dar lucrurile care pentru mine erau câștiguri, le-am socotit ca pe o pierdere... față de preţul nespus de mare al cunoașterii lui Cristos Isus, Domnul meu*" (cf. Fp. 3, 7-9). Neprihănirea (dreptatea) înaintea lui Dumnezeu nu se capătă printr-o acţiune umană, ci prin credinţă (cf. v. 9). Versetul 10 are o însemnătate cu totul deosebită atât în contextul Epistolei, cât și al întregii teologii pauline: „*Și să-L cunosc pe El* (pe Isus Cristos) *și puterea învierii Lui și părtășia suferinţelor Lui, și să mă fac asemenea morţii Lui*" (Fp. 3, 10). Este pur și simplu o sinteză a vieţii unui ucenic al lui Cristos. La cunoașterea lui Cristos se ajunge prin cunoașterea (experimentarea) în propria viaţă a puterii învierii Lui. Acest lucru, la rândul lui, nu este posibil decât prin participarea la suferinţele și moartea lui Cristos. Crucea și Învierea sunt două realităţi inseparabile. Pentru cuvântul „înviere" Pavel folosește termenul grec „*exanastasin*" folosit doar aici în tot NT. „*Ajungerea cu orice chip la înviere*" (v. 11) arată că mântuirea, asemănarea cu Cristos în moarte și în viaţă, nu înseamnă câtuși de puţin un dubiu asupra darului lui Dumnezeu, ci ne îndeamnă la o cooperare activă cu acest dar. „Dumnezeu te-a creat fără tine, dar nu te mântuiește fără tine" spunea Sf. Augustin. Pavel o lămurește în continuare. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 7, 31-35. **Ap.** Fp. 3, 8-19.

Lc. 7, 31-35. După plecarea solilor și mărturia pe care Isus o dă despre Ioan, El continuă: „*Tot norodul care l-a auzit pe Ioan, chiar vameșii, au dat dreptate lui Dumnezeu, primind botezul lui Ioan; dar fariseii și învățătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui"* (cf. Lc. 7, 29-30). Isus, care a primit și El botezul lui Ioan, deși nu avea nevoie, se situa astfel de partea celor care s-au pocăit, confirmând astfel calea pe care Dumnezeu o dorea: „*Cu cine voi asemăna dar pe oamenii din neamul acesta? și cu cine seamănă ei?"* (v. 31). În acest caz, prin cuvântul „neam" nu trebuie înțeles o generație sau poporul în ansamblul său, ci neamul fariseilor, adică felul acesta de oameni, veșnic cârcotași și întotdeauna nemulțumiți, care în loc să primească mesajul mântuirii vestit lor atât de predica lui Ioan Botezătorul, cât și de Isus Însuși, nu s-au pocăit. În versetele 32-34, Isus prezintă pe conducătorii religioși ai lui Israel ca pe niște copii capricioși care doreau ca ceilalți să joace după cum cântă ei. Mesajul lui Dumnezeu a fost prezentat poporului Israel în ambele variante posibile, dar pe fiecare dintre acestea ei l-au respins. Pentru gustul fariseilor, Ioan era prea ascetic, iar Isus era prea libertin. Nici una dintre extreme nu-i satisfăcea pe acești lideri religioși și „*totuși, Înțelepciunea a fost găsită dreaptă de toți copiii ei*" (Lc. 7, 35). Înțelepciunea lui Dumnezeu poate fi primită doar de aceia care o așteaptă și care „*flămânzesc și însetoșează după ea*" (Mt. 5, 6). Aceștia sunt adevărații copii ai Înțelepciunii. Pentru cei din afară, din cauza inimii lor învârtoșate, această Înțelepciune rămâne de neînțeles și ei o resping, indiferent de forma în care li se prezintă. Ce, sau mai bine spus, Cine este această Înțelepciune? Pavel spune: „*Iudeii cer minuni, iar Grecii caută înțelepciune; dar noi propovăduim pe Cristos cel răstignit, care pentru Iudei este un scandal și pentru Neamuri o nebunie, dar pentru cei chemați, fie Iudei, fie Neamuri este puterea și Înțelepciunea lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 22-24). **[2010]**

*

Fp. 3, 12-21. Cele 10 versete care compun pericopa de azi au o importanță deosebită. De-a lungul timpului, în disputele teologice în ce privește mântuirea personală, s-a pus accentul fie doar pe fapte, fie doar pe Har. Pavel ne arată că doar **colaborarea** dintre acele fapte ale omului care provin din conlucrarea cu harul primit prin credință este eficientă. Deși Pavel făcuse experiența mântuirii sale depline pe drumul Damascului cu 30 de ani în urmă, el nu se socotea ajuns deja la ținta finală. Continua să alerge, cultivând în sine acea mentalitate, acea tensiune psihologică pozitivă pe care o are un alergător, care, deși în fruntea plutonului, nu se socotea cu premiul în buzunar. Numai un astfel de comportament spiritual ne poate ține în cursă. A ajunge la țintă cu orice preț, cu orice sacrificiu, în ciuda oricăror piedici temporare, trebuie să domine în noi: „*Gândul acesta dar să ne însufleţească pe toţi, **care suntem desăvârşiţi***" (Fp. 3, 15). Suntem desăvârșiți pentru că trăim în harul lui Cristos care a făcut totul pentru noi; acum rămâne ca, la rândul nostru, să facem tot, ca și cum totul depinde doar de noi. Să recunoaștem că este un standard înalt de spiritualitate pe care Pavel îl propune, și el este conștient de aceasta. De aceea previne posibile critici sau comentarii spunând: „*Și dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel*" (Fp. 3, 15-16). Ce standard extraordinar al comportamentului nostru în comunitate! Câte neînțelegeri și schisme s-ar fi putut înlătura în cursul istoriei Bisericii dacă ne-am fi conformat acestui mod de a gândi. Oricum, nu-i târziu nici acum, câtă vreme cursa alergării spre ținta finală se desfășoară încă. Filipenii, deși trăiau departe de Roma, erau cetățeni romani cu drepturi depline. De aceea Pavel se folosește de această asemănare: „*Pentru că cetăţenia noastră este în ceruri, de unde-L aşteptăm ca Mântuitor pe Domnul Isus Cristos, care va schimba trupul nostru smerit în trupul slavei Sale*" (cf. Fp. 3, 20-21). La fel și noi creștinii: Avem drepturi divine depline, dar așteptăm împlinirea lor în cer. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 5, 27-32. **Ap.** 2 Cor. 1, 8-11.

Lc. 5, 27-32. Alături de Petru și de Andrei, de Ioan și Iacov, fii lui Zebedei, doar chemarea lui Levi se bucură în Evangheliile sinoptice de o descriere amănunțită. Astfel, el apare ca al 5-lea ucenic al lui Isus. Vorbesc despre ea toți cei trei evangheliști sinoptici și o plasează imediat după relatarea a două vindecări miraculoase: cea a unui lepros și cea a unui paralitic. Este de fapt punctul culminant al acestor minuni. De ce? Pentru că Isus are puterea de a curăți de toată întinăciunea rituală în orice formă s-ar prezenta ea. Leprosul era exclus din comunitatea religioasă prin Lege. Paraliticul era exclus de boală. Vameșii, deși neexcluși formal (vezi parabola Vameșului și a Fariseului), se autoizolau, din pricina oprobriului social la care-i expunea profesia lor. Vameșii strângeau birul pentru Cezar. Prin aceasta erau urâți de popor, nu doar pentru că erau bogați și corupți (Zaheu, de pildă), ci și pentru că le reaminteau evreilor că se găsesc sub dominație străină. Prin urmare, Levi nu părea să fie deloc persoana potrivită pentru a deveni ucenicul lui Isus.

Totul s-a petrecut fulgerător. „*După aceea, Isus a ieșit afară și a văzut pe un vameș, numit Levi, șezând la vamă. Și i-a zis:* ***Vino după Mine!*** *Vameșul a lăsat totul, s-a sculat și a mers după El*" (Lc. 5, 27-28). Putem nota și faptul că nu numai că a lăsat totul, dar pentru totdeauna și imediat. Aceasta ne-o spune chiar textul. De unde știm însă că pentru totdeauna? Profesia vameșului era legată de bani, pe care trebuia să-i gestioneze, deci era „specialist" în aceasta. Pe deasupra, era necesar să cunoască și altă limbă decât aramaica, limba comună a populației, pentru a putea comunica cu autoritățile. Ar fi fost deci cel mai indicat în cadrul colegiului celor 12 să gestioneze „punga". Știm însă că această sarcină i-a revenit lui Iuda Iscarioteanul. Probabil că lui Levi îi era atât de scârbă de bani încât nu i-a mai putut vedea de atunci, iar Isus, cu delicatețea Sa, l-a scutit de această misiune.

A deveni ucenic al lui Isus înseamnă nu doar a-L urma, ci mai ales că răspunsul la chemare este imediat și definitiv. **[2010]**

*

2 Cor. 1, 8-11. Aceste patru versete din pericopa de azi ne aduc și informații și învățături foarte bogate. Pavel relatează despre un mare necaz care l-a ajuns în Asia. Este vorba fie de experiența din Efes (1 Cor. 15, 32), probabil aluzie la revolta argintarilor (cf. Fa. 19, 23-41), fie la bătaia pe care a primit-o de la evrei (cf. 2 Cor. 11, 24), în urma căreia era să moară. Nu evenimentele au aici prioritate, ci învățămintele pe care Pavel le-a tras din ele. Toate acestea vin să ilustreze ideea lui Pavel că, odată cu încercările la care un ucenic era supus, Dumnezeu îi dădea acestuia și puterea de a rezista și era prezent în încercări prin mângâierea pe care El o dădea. Dumnezeu nu a promis că vom fi feriți de încercări, ci că odată cu încercarea, El ne dă puterea să o biruim. „*Într-adevăr, fraților, nu voim să vă lăsăm în necunoștință despre necazul care ne-a lovit în Asia, de care am fost apăsați peste măsură de mult, mai presus de puterile noastre, așa că nici nu mai trăgeam nădejde de viață. Ba încă ne spunea gândul că trebuie să murim; pentru ca să ne punem încrederea nu în noi înșine, ci în Dumnezeu care învie morții*" (2 Cor. 1, 8-9). Unii exegeți au remarcat că această experiență a însemnat o cotitură în concepția de viață a lui Pavel. Înainte, el își exprima convingerea că se va afla între cei vii la revenirea lui Cristos (cf. 1 Cor. 15, 51-52 și 1 Tes. 4, 15-17). Acum, el se gândește la înviere (cf. și Fp. 3, 10-11). Oricum, Pavel avea încredere că Dumnezeu îl va izbăvi de pericol, până când cursa lui va fi gata și își va isprăvi lucrarea. Și încă ceva: „*Voi înșivă* ***ne veți ajuta cu rugăciunile voastre****... pentru ca aceasta să fie pentru mulți un prilej de mulțumiri lui Dumnezeu pentru noi*" (2 Cor. 1, 11). Rugăciunile fraților în favoarea celor aflați în suferință nu sunt doar o participare simbolică și afectivă, ci fac parte din lupta contra răului. Și azi, în multe locuri din lume, sunt o mulțime de credincioși aflați în dificultate. Rugăciunile noastre îi pot ajuta **efectiv** în lupta lor și astfel și noi să fim solidari cu ei prin Comuniunea tuturor sfinților. **[2011]**

Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii). Duminica Învierea fiului văduvei din Nain

Lectură biblică: Ev. Lc. 7, 11-16. **Ap.** Gal. 1, 11-19.

Lc. 7, 11-16. Această minune este menţionată doar de evanghelistul Luca. Pe lângă locurile comune pe care le relatează Luca cu unul sau cu ambii evangheliști sinoptici, el are, așa cum vom vedea la timpul potrivit, o lungă secţiune a Evangheliei scrisă de el (Lc. 9, 51-18, 14; în total 9 capitole), în care sunt descrise evenimente relatate doar de Luca.

Este important, pentru înţelegerea corectă a sensului unui text sacru, să luăm în considerare locul și timpul întâmplării, personajele implicate, dacă li se dau sau nu numele, și relativ la intenţia autorului textului sacru, dacă este singurul care le menţionează, precum și amănuntele pe care fiecare le introduce, în propria sa viziune. Menţionarea și sublinierea lor în meditaţiile noastre au tocmai acest rol de clarificare în vederea înţelegerii exacte a sensului povestirii.

Locul în care se petrece evenimentul prezentat în pericopa noastră este cetatea Nain (evr. = drăgălaș). Personajele sunt două convoaie de oameni. Singurul nume menţionat este cel al lui Isus. Nici numele mamei nu este menţionat, nici cel al tânărului mort condus la mormânt. Știm doar că mama era văduvă.

Nain se află la aprox. 10 km de Nazaret și de 40 km de Capernaum, de unde venea Isus însoţit de ucenicii Săi. În același timp, Nain este aproape de Sunem, locul în care prorocul Elisei, ucenicul lui Ilie, a înviat pe fiul sunamitei (cf. 2 Regi 4, 18 și urm.) și de En-Dor, unde s-a dus Saul la femeia care chema morţii (cf. 1 Samuel 28, 4 și urm.). Pe drumul său dintre Capernaum și Nain, Isus a trecut prin multe locuri ale VT de care se leagă evenimente importante. „*În ziua următoare, Isus se ducea într-o cetate numită Nain. Împreună cu El mergeau ucenicii Lui și* ***mult norod****. Când S-a apropiat de poarta cetăţii, iată că duceau la groapă pe un mort, singurul fiu al maicii lui care era văduvă; și cu ea era o mulţime de oameni din cetate*" (Lc. 7, 11-12). Această femeie nu rămăsese doar singură, dar oarecum și exclusă din comunitatea religioasă, deoarece în vremea aceea o femeie nu putea intra singură în sinagogă, ci trebuia condusă de un bărbat apropiat: tată, soţ sau fiu. Asta, pe lângă greutăţile materiale care însoţeau condiţia de văduvă. Femeia își conducea la groapă toată viaţa, nu doar pe fiul ei. Mulţimea de oameni care o însoţeau era datorată nu doar simplei compasiuni, firești în această situaţie, ci era și o obligaţie religioasă. Talmudul spune că tocmai studiul Scripturii trebuie întrerupt cu astfel de ocazii. La poarta cetăţii în care Isus și însoţitorii Lui voiau să intre, se întâlneau cu cei ce conduceau la groapă pe tânăr. În vremea aceea, morţii erau îngropaţi în chiar ziua decesului într-un cimitir care era în afara cetăţii. Alaiul vieţii se întâlnește cu alaiul morţii la poarta cetăţii. Într-adevăr, moartea, de care nici un om nu poate scăpa, este o poartă dintre tărâmul celor vii și al celor morţi. „*Domnul când a văzut-o pe femeie, I S-a făcut milă de ea și i-a spus: Nu plânge! Apoi S-a apropiat de raclă și s-a atins de ea. Cei ce o duceau s-au oprit. El a zis: Tinerelule, ţi spun scoală-te!"* (Lc. 7, 13-14). Nimeni nu i-a cerut nimic lui Isus. În definitiv ce să-I și ceară, afară de compasiune? Dar Domnului I S-a făcut milă, din adâncul fiinţei. La cuvântul poruncii Domnului, „*mortul a șezut în capul oaselor și a început să vorbească. Isus l-a dat înapoi mamei lui*" (v. 15). Ilie și Elisei n-au poruncit, ci s-au rugat. Doar au mijlocit, dar Isus poruncește pentru că el este Stăpânul nu doar al vieţii, ci și al morţii. Are puterea de a porunci pentru că este Dumnezeu. Acest lucru a dorit să-l sublinieze Luca. Când au văzut aceasta, „*toţi au fost cuprinși de frică, slăveau pe Dumnezeu și ziceau: Un profet mare s-a ridicat între noi și* ***Domnul a cercetat pe poporul Său***" (v. 16). Aceste ultime cuvinte sunt împlinirea proorociei lui Zaharia (Lc. 1, 68). Isus nu este doar un făcător de minuni, ci Marele proroc prevestit în VT. Odată cu Isus începe noua creaţie, căci, asemenea primei creaţii, Cuvântul lui Dumnezeu produce viaţă. Este deosebit de important de subliniat aici legătura dintre VT și NT. Isus este împlinirea deplină a tuturor proorociilor, este Cel promis de Tatăl. Mărimea minunilor lui Isus crește progresiv până la propria Sa Înviere. Aceasta subliniază Luca de-a lungul Evangheliei pe care o scrie. **[2010]**

Lc. 7, 11-16. Învierea fiului văduvei din Nain este relatată doar de evanghelistul Luca. El o plasează imediat după vindecarea de la distanţă a robului unui sutaș din Capernaum. Este una din cele trei minuni de înviere săvârșite de Isus. Nain era situat la 40 km sud-vest de Capernaum. În relatarea acestui eveniment sunt multe „coincidenţe" semnificative. În ebraică, numele Nain înseamnă „drăgălaș". Localitatea se afla la o distanţă de 10 km de Nazaret. Este foarte aproape (5 km) de Sunem, unde, cu multe secole în urmă, Elisei, ucenicul lui Ilie l-a înviat din morţi pe singurul fiu al unei văduve, episod invocat de Isus cu altă ocazie (Lc. 4, 27). Luca precizează și momentul exact al evenimentului: „*a doua zi*" după vindecarea robului sutașului. Isus era însoţit de ucenicii Săi și de o mare mulţime de oameni. La poarta cetăţii, Isus și cei ce-L însoţeau întâlnesc alaiul mortuar. O văduvă îl conducea la mormânt pe unicul ei fiu. Alaiul vieţii se întâlnește cu alaiul morţii: „*Domnul, când a văzut-o, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: ‚Nu plânge!'. Apoi S-a apropiat și S-a atins de raclă. Cei ce o duceau s-au oprit. El a zis: „Tinerelule, îţi spun scoală-te. Mortul a șezut în capul oaselor și a început să vorbească*" (Lc. 7, 13-15). Condiţia văduvelor era foarte precară în vremea aceea. Pierzându-și singurul fiu, această văduvă pierdea nu numai sprijinul material, dar și condiţia ei social religioasă. Femeile nu puteau participa la slujba din sinagogă decât însoţite de tatăl, soţul sau fiul lor. Femeia pierduse totul. De aceea probabil era însoţită de mulţi oameni din cetate care o compătimeau. Isus, oprind convoiul de înmormântare, oprește un destin uman care părea dramatic. Dar compasiunea lui Isus este eficace. Înviindu-l pe tânăr, El pune capăt unui destin nedrept. Providenţa divină este neasemănat mai puternică decât destinul. Isus are putere nu doar asupra morţii, ci și asupra destinului. **[2011]**

*

Gal. 1, 11-24. După ce se miră de nestatornicia galatenilor, Pavel le atrage atenţia asupra unicităţii și importanţei Evangheliei. Greșelile morale se pot corecta, dar când e vorba de fundamentele credinţei, lucrul nu mai este de joacă. Este o problemă de viaţă și de moarte. După ce trage acest semnal de alarmă, Pavel declară: „*Fraţilor, vă mărturisesc că Evanghelia propovăduită de mine nu este de obârșie omenească; pentru că n-am primit-o, nici n-am învăţat-o de la vreun om, ci prin descoperirea lui Isus Cristos*" (Gal. 1, 11-12). De aici încolo, până la sfârșitul capitolului 2, Pavel le aduce galatenilor, în sprijinul afirmaţiilor sale, date din biografia sa. Pentru noi, ele sunt o adevărată comoară. Pavel ne descoperă felul în care a lucrat, în viaţa lui, Domnul Isus. La început a fost foarte zelos în împlinirea Legii mozaice, până acolo că a prigonit Biserica lui Cristos. El ne descrie cu amănunte biografice și spirituale parcursul său, de la prigonitor la predicator al Evangheliei. Deși a ascultat predica lui Ștefan, Pavel nu s-a lăsat convins. Aici intervine Însuși Isus. „*Dar când Dumnezeu... mi-a descoperit* ***în mine*** *pe Fiul Său, îndată, n-am întrebat pe nici un om, nici nu m-am suit la Ierusalim*..." (cf. v. 15-17). Abia după trei ani s-a suit la Ierusalim, unde l-a întâlnit pe Petru și pe Iacov, dar a stat acolo doar 15 zile, apoi s-a dus în ţinuturile Siriei și Ciliciei, și era ca și necunoscut fraţilor din Iudea, care auziseră doar că prigonitorul de odinioară era acum evanghelist. După convertire și botez, Pavel s-a retras deci în singurătate, în Arabia, meditând asupra consecinţelor întâlnirii sale cu Isus cel înviat. Învăţătura sa nu a primit-o deci de la cei ce au fost apostoli înainte de el, ci de la Isus Cristos, pe care L-a primit personal ca Domn al vieţii lui. Ca să întărească cele spuse, Pavel s-a legat cu jurământ înaintea galatenilor: „*În cele ce vă scriu, iată, înaintea lui Dumnezeu, nu mint*" (v. 20). Evanghelia propovăduită de Pavel era aceeași cu cea predicată de ceilalţi apostoli, pentru că avea aceeași sursă: Isus Cristos, de la care Pavel a primit și misiunea de a predica între neamuri lucrarea de mântuire. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 7, 36-50. **Ap.** Fp. 4, 10-23.

Lc. 7, 36-50. Toate patru Evangheliile vorbesc despre o ungere a lui Isus. Cu toate acestea, și în ciuda multor asemănări, dacă lucrurile sunt privite superficial, este vorba de două evenimente deosebite. Ungerea relatată în Matei, Marcu și Ioan a avut loc în Betania cu puțin timp înainte de patima Sa, în casa lui Simon leprosul, probabil un ucenic al lui Isus (după Mt. și Mc.) sau în casa Martei și a Mariei, surorile lui Lazăr cel înviat din morți (după Io.) Cea de care ne ocupăm aici are loc în casa unui fariseu, căruia Luca nu-i dă numele, în mod cert la distanță de patima lui Isus, dovadă conținutul convorbirii dintre Isus și fariseu.

„*Un fariseu a rugat pe Isus să mănânce la el. Isus a intrat în casa fariseului, și a șezut la masă*" (Lc. 7, 36). În Orient, ospitalitatea este la mare cinste. Pentru că încălțămintea din vremea aceea erau niște sandale, iar drumurile pline de praf, invitații aveau picioarele murdare, de aceea gazda le punea la dispoziție apă de spălat picioarele, oaspetele era întâmpinat cu respect, exprimat prin sărutul pe obraz, și parfumat. Când invitatul era un rabin, era îngăduit și altora să intre în casă pentru a auzi cuvintele de învățătură. O femeie păcătoasă, probabil o prostituată, profitând de acest lucru, a intrat purtând un vas cu mir (parfum) și, stând în spatele lui Isus plângea pe picioarele Lui, ștergându-le cu părul ei. Apoi a turnat mirul nu pe cap, cum era obiceiul, ci pe picioarele lui Isus. În sinea lui, fariseul s-a îndoit de calitatea profetică a lui Isus, luând în considerare regulile purității rituale. În convorbirea ce a urmat, Isus a pus față-n față comportamentul femeii și al fariseului. Convorbirea se desfășoară pe palierul logic, și nu religios. Este normal ca cel căruia i s-a iertat o datorie mai mare să iubească mai mult. Isus pune în legătură aici iertarea păcatelor cu gradul iubirii. Iubește însă doar acela care crede în persoana iubită. Femeia n-a cerut nimic prin cuvinte, ci doar prin gesturi și a primit iertarea păcatelor: „Credința ta te-a mântuit, du-te în pace". **[2010]**

*

Fp. 4, 8-23. Pavel, înainte de a-și încheia epistola și a le mulțumi încă o dată solemn filipenilor pentru grija lor față de el, îi mai îndeamnă: „*Încolo, frații mei, tot ce este adevărat, tot ce este vrednic de cinste, tot ce este drept, tot ce este curat, tot ce este vrednic de primit, orice faptă bună și orice laudă, aceea să vă însuflețească. Ce ați învățat de la mine și ați văzut în mine, faceți. Și Dumnezeul păcii va fi cu voi*" (Fp. 4, 8-9).

De aici încolo, Pavel le mulțumește călduros filipenilor pentru toată grija materială, afectivă și spirituală ce i-au purtat-o. Reciprocitatea dragostei înseamnă comuniune, iar Pavel nu uită să o sublinieze. În ceea ce-l privește, Pavel s-a obișnuit să trăiască în orice condiții, în restricții sau în îndestulare (cf. v.12-13), pentru că el poate totul în Cristos, dar „*bine ați făcut că ați luat parte la strâmtorarea mea. Știți voi înșivă, filipenilor, că, la începutul Evangheliei, când am plecat din Macedonia,* ***nici o Biserică*** *n-a avut legătură cu mine în ce privește* ***darea*** *și* ***primirea****, afară de voi*" (cf. Fp. 4, 14-15). Cât de des este uitat în Biserică acest aspect al comunicării! Pavel nu umbla după darurile materiale ale nimănui și cu atât mai puțin le cerea. Dar iată, multe Biserici s-au mulțumit să se îndestuleze din darurile spirituale primite, dar totul s-a oprit aici. Nu i-au mai mulțumit lui Pavel altfel decât „spiritual", ca și cum Pavel și tovarășii lui nu ar fi trăit în trup. Atenției filipenilor față de el, Pavel le-a răspuns cât se poate de frumos: „*Am de toate și sunt în belșug. Sunt bogat de când am primit prin Epafrodit ce mi-ați trimis... un miros de bună mireasmă, o jertfă bine primită și plăcută lui Dumnezeu. Și Dumnezeul meu să îngrijească de toate trebuințele voastre, după bogăția sa, în slavă, în Isus Cristos*" (Fp. 18-19). Aceste patru capitole scurte care compun *Epistola către Filipeni* ne dezvăluie un Pavel care știe să fie afectiv când trebuie și mai ales când are cu cine, iar vorbele lui în acest caz nu sunt doar de convenință, ci vin dintr-o inimă iubitoare și total dedicată lui Dumnezeu: „*A lui Dumnezeu și Tatăl nostru să fie slava în vecii vecilor. Amin"* (Fp. 4, 20). **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 1-3. **Ap.** Col. 1, 1-11.

Lc. 8, 1-3. Acest paragraf de numai trei versete capătă în contextul vieţii sociale de azi o semnificaţie deosebită. Diavolul a atacat multe dintre valorile fundamentale ale creaţiei, între care raportul dintre bărbat și femeie. Au fost vizate astfel: familia (femeile implicate profesional afară din familie), căsătoria (divorţul), procreaţia (anticoncepţia și avortul) sau rolul social al femeii în societate (feminismul). În planul Creaţiei Sale, Dumnezeu nu a dat privilegii bărbatului și nu a privat de aceste privilegii femeile. Pur și simplu, El a stabilit roluri diferite în cadrul aceleiași existenţe care să slujească viaţa.

Isus a iertat și readus la viaţa socială în casa fariseului pe femeia păcătoasă, redându-i respectul social. „*Curând după aceea, Isus umbla din cetate în cetate și din sat în sat și propovăduia Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu. Cei 12 erau cu El*” (Lc. 8, 1). În multe locuri din Evanghelie, Isus ne este prezentat ca un predicator itinerant neobosit. Din ce trăia El și cei 12? Doar Luca, în aceste versete și Ioan (cf. Io. 12, 2) aruncă o lumină fugitivă asupra acestui lucru: „*Și mai erau cu El și niște femei care fuseseră tămăduite de duhuri rele ori de boli: Maria, zisă Magdalena, din care ieșiseră 7 draci, Ioana, nevasta lui Cuza, ispravnicul lui Irod, Susana și multe altele,* ***care-L ajutau cu ce aveau***” (Lc. 8, 2-3). Erau deci femei pe care Isus le ajutase și acum, la rândul lor, Îl ajută ele. Maria Magdalena este pomenită și în alte locuri din Evanghelii, Ioana și Susana doar de Luca. Se pune o întrebare: Ioana, soţia unui înalt demnitar, poate înstărită, în ce fel Îl urma pe Isus? Îl lăsase acasă pe soţul ei? Aceste situaţii menţionate deseori printr-un singur cuvânt ne invită la o analiză mai atentă. Oricum, aceste femei s-au dovedit extrem de credincioase, fiind menţionate de toţi evangheliștii că L-au urmat pe Isus din Galilea și până la cruce, când aproape toţi ucenicii L-au părăsit pe Isus. Cu toate că erau permanent cu El și însoţeau grupul celor 12, nu aveau sarcini în propovăduirea propriu zisă, dar slujirea lor a făcut-o posibilă. **[2010]**

*

Col. 1, 1-14. Respectând tiparele stilului epistolar antic, Pavel începe prin a se identifica pe sine, pe cei cu care eventual era împreună și pe cei cărora scrisoarea le era adresată. Ca în majoritatea epistolelor sale, Pavel se definește pe sine ca apostol, iar pe Timotei îl numește fratele lui. Se pare că Pavel, cel puţin până la momentul scrierii epistolei, nu fusese personal în Colose (cf. Col. 2, 1). Colosenii fuseseră poate evanghelizaţi de Epafras, despre care Pavel vorbește în continuare (v. 7). Auzind de la acesta de umblarea lor în Domnul, Pavel mulţumește lui Dumnezeu pentru această comunitate și se roagă pentru ei. Motivele mulţumirilor aduse de Pavel prin rugăciune către Dumnezeu sunt: „*Am auzit despre* ***credinţa*** *voastră în Cristos Isus și despre* ***dragostea*** *pe care o aveți față de toți sfinții, din pricina* ***nădejdii*** *care vă așteaptă în ceruri*” (Col. 1, 4-5). Această triadă a virtuţilor: credinţa, nădejdea și dragostea, este favorita lui Pavel și apare des în scrierile sale ca o unitate. Credinţa privește în sus spre Dumnezeu, dragostea privește împrejur spre alţii, speranţa privește spre viitor. Credinţa, „*fără de care nu putem fi plăcuţi lui Dumnezeu*” (Evr. 11, 6), se bazează pe lucrarea împlinită a lui Cristos și produce în noi „*nădejdea care nu înșeală*” (Rom. 5, 5) a mântuirii noastre. Totuși, „*cea mai mare dintre ele este dragostea*” (1 Cor. 13, 13).

Cererea principală a lui Pavel a fost: „*Ca să vă umpleţi de cunoașterea voinţei Lui, în orice fel de înţelepciune și pricepere spirituală*” (Col. 1, 9). Această cunoaștere ne va conduce la o purtare vrednică de Domnul, din care rezultă trei beneficii spirituale: „*aducând roade și crescând”* (v. 10), „*întăriți*” (v. 11) și „*mulţumind*” (v. 12). Prin acestea, credinciosul are parte de „*moștenirea sfinţilor în lumină*” (v. 12). Astfel credinciosul, pășind pe această cale, va dobândi progresiv o cunoaștere tot mai adâncă a lui Dumnezeu, cum spunea și Sf. Augustin: „Credinţa este pasul înţelegerii, iar înţelegerea este răsplata credinţei”. Toate acestea se petrec în Cristos, „*în care avem răscumpărarea și, prin sângele Lui, iertarea păcatelor*” (cf. Col. 1, 13-14). **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 22-25. **Ap.** Col. 1, 18-23,

Lc. 8, 22-25. Prin predica Sa și prin minunile Sale, Isus a dovedit din plin celor care aveau ochi să vadă și urechi să asculte că El este Mesia Cel promis și așteptat. Acum, El își adevereşte cuvintele, arătând că I se dăduse putere peste toată Creaţia însufleţită și neînsufleţită. Isus Și-a arătat puterea peste trei domenii ale lumii create: domeniul naturii (Lc. 8, 22-25), al demonilor (Lc. 8, 26-39) și domeniul bolii și al morţii (Lc. 8, 40-56).

Acest episod este relatat de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Deși Luca nu ne spune momentul exact, este sigur că s-a petrecut în prima jumătate a activităţii lui Isus în Galilea. „*Într-una din zile, Isus S-a suit într-o corabie împreună cu ucenicii lui. El le-a zis: Haidem să trecem dincolo de lac. Și au plecat*" (Lc. 8, 22). În timp ce vâsleau, s-a pornit furtuna. Isus dormea în locul de la cârma corăbiei. Luca ni-l prezintă pe Isus cu toate caracteristicile sale umane. Isus era obosit și a adormit. Lacul Genezaret este înconjurat de munţi și văi, care favorizează producerea aproape instantanee a unor vânturi puternice de care marinarii timpului se temeau foarte tare. Poate că era de așteptat o furtună; cu toate acestea, la porunca lui Isus, ucenicii au pornit la drum, iar acum Isus dormea. Pericolul se pare că era destul de mare dacă Petru și ceilalţi ucenici, dintre care unii erau pescari, s-au speriat și au hotărât să-L trezească pe Isus. La ce se așteptau de fapt, dacă la sfârșit se mirau că Isus a potolit furtuna? Ori de frică nu mai știau ce să facă? Frica este opusă credinţei. Cui crede cu adevărat nu-i mai este frică. Isus a poruncit și natura I S-a supus. Dacă barca aceea cu ucenicii și Isus dormind simbolizează Biserica, lucrurile nu s-au schimbat deloc de-a lungul istoriei. Isus este prezent cu noi chiar dacă „doarme". Ce trebuie să fie trează este credinţa noastră. Faptul că o biserică sau un ucenic trece prin necazuri nu înseamnă că este lipsit de Cristos, după cum o biserică prosperă, care pare fericită, nu are nici pe departe garanţia că Isus este cu ea, vezi Biserica din Laodiceea (cf. Ap. 3, 1). Garanţia este doar credinţa în Domnul. **[2010]**

*

Col. 1, 15-23. Dacă localitatea în care comunitatea din Colose își desfășura activitatea era neînsemnată și nici urme semnificative în istoria Bisericii n-a lăsat, cu atât mai importantă este această epistolă adresată lor. Sunt trei locuri în NT în care divinitatea lui Isus este prezentată la modul absolut, în strălucirea și semnificaţia ei: Evanghelia lui Ioan (Io. 1, 1-18), Evrei (1, 1-14) și Coloseni (1, 15-23). Ar fi bineînţeles greu să rezumăm în câteva cuvinte importanţa mesajului, dar mai ales profunzimea și măreţia cuvintelor lui Pavel. El începe cu sugerarea iconică (prin imagine) a întrupării: „*El* (Cristos) *este chipul Dumnezeului celui nevăzut, cel întâi născut din toată zidirea*" (Col. 1, 15). Cuvintele sunt similare cu cele din *Epistola către Evrei* (cf. Evr. 1, 3). În toate trei locurile menţionate din NT, El este Începătorul tuturor în toate și este mai presus de îngeri și de toată creatura: „*Pentru că prin El au fost făcute toate lucrurile în cer și pe pământ... Toate au fost făcute prin El și pentru El. El este mai presus de toate lucrurile, și toate se ţin prin El*" (cf. Col. 1, 16-17). Cristos are întâietatea în toate. „Cel întâi născut" este un titlu și o expresie luată din VT. Întâiul născut de parte bărbătească în familia vetero-testamentară avea toate drepturile, moștenea toată averea, într-un cuvânt avea întreaga putere. Pavel spune mai departe că „*El este Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, cel întâi născut dintre cei morţi, pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietatea*" (Col. 1, 18). Prin Cristos a avut loc împăcarea și readunarea într-unul a lucrurilor care erau mai înainte opuse, iar aceasta s-a putut petrece pentru că „*Dumnezeu a vrut ca* ***toată plinătatea să locuiască în El*** *și să împace totul cu Sine prin El, atât ce este pe pământ, cât și ce este în ceruri, făcând pace, prin sângele crucii Lui*" (Col. 1, 19-20). Acest lucru a fost descoperit în viaţa nouă care, prin jertfa crucii ale cărei efecte ni se aplică prin botez (moartea simbolică), a fost dată tuturor credincioșilor fideli: „*Pe voi* (noi) *care odinioară eraţi străini... El v-a împăcat prin trupul Lui de carne, prin moarte, ca să vă facă să vă înfățișaţi înaintea Lui sfinţi, fără prihană și fără vină... dacă veţi rămânea fideli Evangheliei propovăduite tuturor făpturilor*" (cf. Col. 1, 21-23). O expunere teologică mai concisă ar fi greu de imaginat. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 7-11. **Ap.** Col. 1, 24-2, 1.

Lc. 9, 7-11. După ce Isus a potolit furtuna, ucenicii Lui s-au întrebat între ei: „*Cine este Acesta care poruncește chiar și vânturilor și apei și acestea Îl ascultă?*" (Lc. 8, 25). Dar nu numai ucenicii s-au întrebat. Iată că acum este rândul lui Irod Antipa (4 î. Cr.-39 d. Cr.), fiul lui Irod cel Mare, să-și pună întrebări.

Luca ne oferă mai multe informaţii despre irodieni decât toate celelalte Evanghelii. De aceea, Luca, relatând acest pasaj, ne dă detalii mai ample decât ceilalţi doi evangheliști sinoptici. Întâlnirea dintre Isus și Irod a avut loc de abia în săptămâna patimilor. De ce l-a evitat Irod pe Isus? „*Cârmuitorul Irod a auzit vorbindu-se despre toate lucrurile săvârșite de Isus și sta în cumpănă, neștiind ce să creadă. Căci unii ziceau că a înviat Ioan din morți; alții ziceau că s-a arătat Ilie sau alt proroc din vechime*" (Lc. 9, 7-8). Cântărind aceste opinii, Irod pare să le accepte și le ia în consideraţie. O astfel de presupunere este valabilă doar dacă omul crede în învierea morţilor. Irod era edomit, nu evreu de origine, de aceea el și cei din partida lui, irodienii, aveau bune relaţii cu romanii. Credinţa în învierea morţilor și a venirii lui Ilie, ca precursor al lui Mesia, era caracteristica partidei fariseilor. Să fi acceptat Irod părerea învăţătorilor farisei? „*Dar Irod zicea: Lui Ioan i-am tăiat eu capul;* ***cine este oare acesta****, despre care aud asemenea lucruri? și căuta să-L vadă*" (Lc. 9, 9). Nu putem ști cum a căutat Irod să-L vadă pe Isus. În final a reușit, dar cu ce rezultat s-a soldat întâlnirea lor? În acest pasaj transpare clar remușcarea lui Irod pentru asasinarea lui Ioan. Toate dubiile interne, toată nesiguranţa, toate remușcările se concentrează în aceste cuvinte: „*Cine este oare acesta*?". Este o întrebare pe care și-au pus-o și ucenicii și este o întrebare pe care trebuie să ne-o punem și noi: Cine este pentru mine Isus?

Poziţia lui Irod a oscilat faţă de Isus, dar a rămas distantă. Astfel, Irod a pierdut șansa de a ajunge la mântuire. Pentru toţi, deci și pentru noi, se ajunge la mântuire doar prin credinţa mărturisită în Isus Cristos. **[2010]**

*

Col. 1, 24-29. Această împăcare prin Cristos a Evreilor și a Neamurilor cu Dumnezeu într-un singur trup este taina revelată numai în Cristos. Pavel s-a bucurat de aceea că s-a învrednicit să sufere împreună cu Cristos, adică să fie identificat cu El în lucrarea Sa în lume: „*Mă bucur acum în suferinţele mele pentru voi; și în trupul meu împlinesc ce lipsește suferinţelor lui Cristos, pentru trupul Lui, care este Biserica*" (Col. 1, 24).

Cristos, prin suferinţele și moartea Sa răscumpărătoare, a împlinit odată pentru totdeauna tot ce era necesar pentru mântuire, dar nu ne-a lăsat să primim totul în mod pasiv, ca și cum noi nu am participa la această lucrare. Totul a fost făcut de El și în același timp totul rămâne de făcut pentru noi. Cuvântul „suferinţă" nu este folosit niciodată în NT cu referire la moarte, ci ca o „povară" sau „întristare" care duce la viaţă. De obicei, cuvântul se referă la încercările vieţii, nu la durerile morţii. Cristos continuă să sufere atunci când creștinii suferă pentru El. Este o continuă și necesară purtare a crucii, pentru ca dincolo de moarte să regăsim Viaţa. Pe drumul Damascului, Isus l-a întrebat pe Pavel: „*Pentru ce mă prigonești?"* (Fa. 9, 4). Deoarece Biserica este trupul lui Cristos, El este afectat atunci când ea este afectată. De dragul trupului lui Cristos, Pavel a fost dispus să sufere (cf. Fp. 1, 29). De aceea, Pavel se prezintă pe sine ca pe slujitorul acestei taine. „*Taina ţinută ascunsă din veșnicii și în toate veacurile, dar descoperită acum sfinţilor Lui, cărora Dumnezeu a voit să le facă cunoscut care este bogăţia slavei tainei acesteia între Neamuri, și anume:* ***Cristos în voi, nădejdea slavei***" (Col. 1, 26-27).

Pavel, proclamându-L astfel pe Cristos, care locuiește acum și în credincioșii dintre Neamuri, nu doar între Evrei, cărora li s-au făcut odinioară făgăduinţele, le arată colosenilor, și prin ei tuturor credincioșilor din toate timpurile, că evoluţia noastră spre maturitatea în Cristos trebuie „*învăţată cu toată înţelepciunea*" (cf. v. 28). Orice învăţare presupune un efort (o „suferinţă"), pentru că este o renunţare la noi înșine, pentru a fi încorporaţi în Cristos: „*Iată de ce lucrez eu* – zice Pavel – *și mă lupt după lucrarea puterii Lui care lucrează cu tărie în mine*" (Col. 1, 29). Puterea acestei lupte vine deci tot de la Cristos (cf. Fp. 4, 13). **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 12-18. **Ap.** Col. 2, 1-7.

Lc. 9, 12-18. Minunea înmulţirii pâinilor este relatată de toţi evangheliștii. Cu excepţia (ciudată!) a lui Luca, ea este urmată la ceilalţi trei evangheliști de episodul umblării lui Isus pe mare, despre care Luca nu vorbește. Matei ne spune că nu numai Isus, dar și Petru a umblat pe ape, la porunca lui Isus. Matei și Marcu vorbesc de două înmulţiri ale pâinilor, iar Ioan adaugă la acest eveniment o lungă predică explicativă rostită de Isus în sinagoga din Capernaum cu tema „Isus Pâinea vieţii" (Io. cap. 6), care ne dă o semnificaţie teologică a acestei minuni. Ioan nu relatează în Evanghelia sa instituirea Cinei Euharistice, dar îi furnizează întreaga ei semnificaţie simbolică și teologică. Semnificaţia liturgică a evenimentului este subliniată abia de apostolul Pavel în 1 Cor. 11, 17-34. Am ţinut să subliniez aici importanţa deosebită pe care minunea înmulţirii pâinilor a avut-o, nu doar în lucrarea lui Isus, ci și a Bisericii primare și apoi pentru viaţa Bisericii din toate timpurile. Înmulţirea pâinilor nu este un fapt singular în Biblie. Ceva asemănător săvârșește și Ilie găzduit în casa văduvei din Sarepta (cf. 1 Regi 17, 8-16), precum și Elisei, ucenicul lui Ilie (cf. 2 Regi 4, 42-44).

Semnificaţia teologico-liturgică și importanţa capitală pe care această minune o joacă până azi în viaţa Bisericii, Apostolul Pavel o numește: „Taina credinţei". Pavel, vorbind despre Pâinea și vinul euharistic, ne readuce aminte de cuvintele lui Isus, care nu numai că a înmulţit Pâinea vieţii: Trupul și Sângele Său, ci a legat-o definitiv de jertfa răscumpărătoare a Crucii: „*Să faceţi lucrul acesta* (frângerea pâinii = Euharistia) *spre pomenirea Mea. Pentru că ori de câte ori mâncaţi pâinea aceasta și beţi paharul acesta, vestiţi moartea Domnului până când va veni*" (1 Cor. 11, 25-26). Cu adevărat, spune Papa Ioan Paul al II-lea într-o enciclică a sa: „Biserica trăiește din Euharistie, celebrând prezenţa tainică a lui Isus în Biserica Sa, până la glorioasa Lui Revenire". Euharistie în greacă înseamnă mulţumire. Să-I mulţumim deci Domnului pentru darul Său! **[2010]**

*

Col. 2, 1-7. Pavel nu este fondatorul comunităţii din Colose sau Laodicea, capitala regiunii din valea râului Licus, pe care el nici măcar nu o vizitase, ci aflase de aceste comunităţi din relatările lui Epafras. Cu toate acestea, el le declară credincioșilor de acolo: „*Vreau să știţi, într-adevăr, cât de mare luptă duc pentru voi, pentru cei din Laodicea și pentru toţi cei ce nu mi-au văzut faţa în trup*" (Col. 2, 1). Lupta aceasta constă în rugăciunile făcute pentru ei. Ce dorea Pavel? Ca „*să li se îmbărbăteze inimile, să fie uniţi în dragoste și să capete toate bogăţiile plinătăţii de pricepere, ca să cunoască taina lui Dumnezeu Tatăl, adică pe Cristos, în care sunt ascunse toate comorile înţelepciunii și ale știinţei*" (Col. 2, 2-3). Știinţa este înţelegerea adevărului, iar înţelepciunea este aplicarea ei în viaţă. Știinţa este un mod prudent de a gândi, iar înţelepciunea este un mod prudent de a acţiona. Ambele se găsesc în Cristos (cf. Rom. 11, 33). De ce era neapărată nevoie ca ei să procedeze astfel? Pentru că în zonă apăruseră germenii unei învăţături eretice, cu baze în filosofie, care mai târziu va căpăta numele de gnoză. De aceea, Pavel le atrage atenţia asupra acestui pericol: „*Spun lucrul acesta, pentru ca nimeni să nu vă înșele prin vorbiri amăgitoare* (persuasiune)" (Col. 2, 4). Adevărul și persuasiunea nu se suprapun. Nu orice lucru de care ești convins este neapărat și adevărat. De aceea, era neapărat nevoie ca „*după cum aţi primit pe Cristos Isus, așa să și umblaţi în El, fiind înrădăcinaţi și zidiţi în El, întăriţi în credinţă, după învăţăturile care v-au fost date, și sporind în ea cu mulţumiri către Dumnezeu*" (Col. 2, 6-7). Aceste două versete încheie seria argumentelor începută de Pavel în Col. 1, 15. Ele se pot rezuma astfel: În Cristos se găsește

1) Împăcarea cu Dumnezeu (1, 21-23),
2) Descoperirea tainei lui Cristos (1, 24-27),
3) Desăvârșirea credincioșilor (1, 28-29) și
4) Întreaga înţelepciune și știinţă (2, 1-5).

Iată de ce credincioșii trebuie să persiste în trăirea cu Cristos (2, 6-7). Doar astfel vor fi înrădăcinaţi prin credinţă și vor fi zidiţi (vor crește) în El, prin rugăciunile de mulţumire pe care le aduc. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 1-10. Ap. 2 Cor. 3, 12-18.

Lc. 6, 1-10. Cele două întâmplări despre care este vorba în pericopa de azi s-au petrecut într-o zi de Sabat. Una pe drum, alta în sinagogă. Poate că se găseau în drum spre sinagogă, Isus cu ucenicii lui și niște farisei: „*Într-o zi de Sabat s-a întâmplat că Isus trecea prin lanurile de grâu. Ucenicii Lui smulgeau spice de grâu, le frecau cu mâinile și le mâncau*" (Lc. 6, 1). Dumnezeu le-a dat voie oamenilor să culeagă spice din ogorul altora dacă erau în trecere pe acolo (cf. Deuteronom 23, 25). Unii farisei, interpretând foarte strict (deci obtuz) Legea, au asimilat gestul ucenicilor cu treieratul, muncă interzisă în ziua Sabatului. Isus le-a răspuns fariseilor reamintindu-le o întâmplare din viaţa lui David și a însoţitorilor lui (cf. 1 Samuel 21, 1-9), când David a mâncat din pâinile punerii înainte (oferite) Domnului, rezervate doar preoţilor. Paralela este clară. Supravieţuirea are prioritate faţă de Lege. În fond, Legea este dată de Dumnezeu omului nu ca să-i îngreuneze viaţa, ci s-o favorizeze. La acest punct, Marcu notează: „*Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat*" (Mc. 2, 27). Concluzia, redată de toţi cei trei evangheliști sinoptici, a fost: „*Fiul omului este Domn chiar și al Sabatului*" (Lc. 6, 5).

După aceea, „*în altă zi de Sabat, s-a întâmplat că Isus a intrat în sinagogă și învăţa pe norod. Acolo era un om care avea mâna uscată. Cărturarii și fariseii pândeau pe Isus, să vadă dacă-l va vindeca în ziua Sabatului, ca să aibă cu ce să-l învinuiască*" (Lc. 6, 6-7). Dacă a fost o simplă întâmplare sau omul a fost adus într-adins acolo, nu știm. Dar Isus i-a întrebat dacă în zi de Sabat este îngăduit să faci bine sau să faci rău? A nu face bine cuiva când stă în puterea ta este egal cu a-i face rău. Trebuia respectată litera sau spiritul Legii? Dar fariseii tăceau! Isus, printr-un cuvânt, l-a vindecat pe om. Nu făcuse nici o lucrare, doar vorbise. Deci nici chiar formal Isus nu încălcase Legea și deci nu aveau cu ce să-L învinuiască în nici un chip. „*Ei turbau de mânie și s-au sfătuit ce ar putea să-I facă lui Isus*" (v. 11). La ce orbire poate duce răutatea! **[2010]**

*

2 Cor. 3, 7-18. Acest pasaj este poate unul din cele mai importante din toată epistola și chiar din scrierile pauline în general. Dacă în *Epistola către Romani* Pavel se ocupă de relaţia dintre Israel și Neamuri, pe temeiuri biblice și pastorale, aici Pavel abordează problema din punct de vedere spiritual. Când Moise a coborât de pe muntele Sinai, cu tablele de piatră pe care erau înscrise cele 10 porunci, faţa lui strălucea și a fost nevoit să-și pună o maramă pe faţă, ca fiii lui Israel să nu se înfricoșeze. Așa cum sublinia Pavel în Romani, Legea era menită doar să pună în evidenţă păcatul, fără însă a-l putea și vindeca. Legea, deci, era doar o etapă pregătitoare în vederea mântuirii depline care s-a arătat prin lucrarea Duhului Sfânt: „*Dacă slujba aducătoare de osândă a fost slăvită, cu cât mai mult o întrece în slavă slujba aducătoare de neprihănire?*" (2 Cor. 3, 9). De aceea Pavel se simte îndreptăţit să spună: „*Fiindcă avem dar o astfel de nădejde, noi lucrăm cu multă îndrăzneală*" (2 Cor. 3, 12). În continuare, Pavel interpretează în mod simbolic marama de pe faţa lui Moise. El își punea marama pentru ca fiii lui Israel să nu-i atribuie lui gloria, să nu se oprească la ce este trecător, ci să aștepte ce este veșnic (cf. v. 11). Versetul 14 este un verset cheie. Pavel numește Legea poruncilor „Vechiul Testament". Citirea VT rămâne greu de înţeles; pentru cei care nu-l citesc în lumina Învierii lui Cristos este ca o maramă pe inima lor. Când, în credinţă, vreunul se apropie de Dumnezeu, această maramă este luată „*căci Domnul este Duhul; și* ***unde este Duhul Domnului, acolo este libertatea***" (2 Cor. 3, 17). Așa cum este o progresivitate în descoperirea planului lui Dumnezeu, așa este și o creștere în slavă. Slava Noului legământ, pecetluit cu sângele lui Cristos, este mai strălucită decât slava Legii poruncilor: „*Noi toţi privim cu faţa descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului, și* ***suntem schimbaţi din slavă în slavă****, prin Duhul Domnului*" (8, Cor. 3, 18). Credincioșii sunt schimbaţi progresiv și, prin roada Duhului, devin tot mai asemănători lui Cristos. **[2011]**

Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXI-a după Rusalii). Duminica. Pilda semanatorului.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 5-15. **Ap.** Gal. 2, 16-20.

Lc. 8, 5-15. Evanghelia zilei ne pune în faţă *Pilda Semănătorului*. Cuvântul mântuitor al vieţii a fost auzit, dar nu a fost ascultat deplin nici atunci, şi nici în anii ce au urmat. Credinţa este o realitate spirituală, care, asemenea seminţei Cuvântului de care ne vorbește Evanghelia de azi, poate să se piardă sau poate fi smulsă din inima celui care a ascultat-o. Și chiar după ce a rodit, ea nu crește deodată, ci asemenea unei plante. Într-o pădure, găsim un stejar, ca iarbă, ca un lujer plăpând, ca o tufă și în fine ca un copac deplin. Ele toate coexistă. Opera Unităţii creștinilor este o taină a lui Dumnezeu. Atât în noi înșine, cât și în Biserică nu toţi ajungem deodată la deplinătatea sau unitatea credinţei. Pe noi creștinii, acest lucru trebuie să ne conducă la o rugăciune și mai înflăcărată spre realizarea deplină a acestei unităţi: „*Gândul acesta să ne însufleţească pe toţi care suntem desăvârșiţi;* zice Pavel, și *dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel*" (Fp. 3, 15-16). **[2010]**

Lc. 8, 5-15. Pilda semănătorului o putem socoti într-un fel pilda pildelor. Ea este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Ea conţine și o explicaţie a lui Isus, de ce vorbește în pilde. O numesc pilda pildelor și pentru faptul că ea se referă la lucrul esenţial: la relaţia dintre om și cuvântul lui Dumnezeu. Cât va exista omul pe pământ și va asculta Cuvântul lui Dumnezeu, vor exista trei categorii care într-un fel sau altul refuză acest Cuvânt sau îl fac inoperant prin modul de a-l pune în practică, și o categorie care-l va primi și va aduce rod, dar în mod diferenţiat, 30%, 60%, sau 100%. Luca nu face această diferenţă cantitativă între cei ce au primit Cuvântul, ci se referă doar la roadă și la **modul** de a o obţine, lucru care lipsește la Mt. și Mc. „*Sământa, care a căzut pe pământ bun, sunt aceia care, după ce au auzit Cuvântul, îl ţin în inimă bună și curată și fac roadă* ***în răbdare***" (Lc. 5, 15). Mulţi aud Cuvântul. Unii îl refuză de la început, alţii sunt superficiali, îl aud, dar nu-l interiorizează, este pentru ei o informaţie între atâtea altele, alţii, în fine, îl și pun în practică întrucâtva, dar grijile lumii acesteia sunt pentru ei mai importante. De fapt este vorba de o judecată la care omul se supune pe sine însuși. Ce este mai important? Cuvântul care poate să-mi schimbe viaţa în bine sau lumea aceasta cu legile ei? Dar nici cei care primesc Cuvântul nu sunt toţi la fel. Ce face diferenţa între ei? De ce rodește Cuvântul în mod diferenţiat? Pentru ca Cuvântul lui Dumnezeu să-și aducă roada deplină este nevoie de răbdare. Fiecare lucru în viaţa aceasta se dezvoltă în timp. Dacă nu avem răbdare să aşteptăm, riscăm să pierdem totul. Răbdarea este rodul credinţei, iar credinţa este darul lui Dumnezeu. Fără să avem răbdare nu vom putea obţine niciodată nimic. Răbdarea este pământul bun în care sământa Cuvântului lui Dumnezeu își va aduce rodul deplin, adică viaţa noastră în Dumnezeu. **[2011]**

*

Gal. 2, 16-21. Faptele legii, împlinirea unor ritualuri, nu pot conduce la Viaţă. Doar Dumnezeu ne justifică prin Crucea Fiului Său. De aceea, fie iudei, fie neamuri, toţi au o singură cale: „*Fiindcă știm că omul nu este socotit neprihănit* (justificat) *prin faptele Legii, ci* ***numai*** *prin credinţa în Isus Cristos, am crezut și noi în Cristos Isus, ca să fim socotiţi neprihăniţi prin credinţa în Cristos, iar nu prin faptele Legii; pentru că nimeni nu va fi socotit neprihănit prin faptele Legii*" (Gal. 2, 16). Pavel insistă asupra acestui fapt, pentru a pune în evidenţă lucrarea crucii în viaţa fiecărui credincios. Este vorba deci nu de o doctrină, ci de o trăire de viaţă, care cere de la noi lepădarea de sine, adică de felul în care noi percepem lumea și pe noi înșine. De aceea, Pavel subliniază cu tărie: „*Am fost răstignit împreună cu Cristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Și viaţa pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe sine însuși pentru mine*" (Gal. 2, 20). Viaţa mea adevărată, cea interioară, nevăzută,

este răstignită pe Crucea lui Cristos. Este maxima comuniune. Crucea mea mică face acum parte din Crucea lui Cristos sau, mai bine zis, crucea mea nu este doar o părticică din Crucea lui Cristos, ci, la fel ca în Euharistie, este întreaga Cruce a lui Cristos. De aceea, „*nu vreau să fac zadarnic harul lui Dumnezeu; căci dacă neprihănirea se capătă prin fapte, degeaba a murit Cristos*" (Gal. 2, 21). Crucea, instrumentul morţii, devine astfel instrumentul vieţii veşnice. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 18-22. **Ap.** Col. 2, 13-20.

Lc. 9, 18-22. Evenimentul din pericopa noastră, mărturia lui Petru, este relatat de toţi cei trei evanghelişti sinoptici, deși cu oarecari diferenţe. Marcu ne spune că a avut loc în Cezareea lui Filip, deci pe un teritoriu străin, unde Isus împreună cu ucenicii Săi se retrăsese. Cea mai detaliată și plină de semnificaţii relatare îi aparţine însă lui Matei. Înainte, a vindecat pe mulţi și a avut loc înmulţirea pâinilor. Oamenii au avut ocazia până acum să cunoască învăţătura și puterea lui Isus. Părerile lor despre El erau evident diferite. De aceea, Isus îi întreabă pe ucenicii Săi: „*Cine zic oamenii că sunt Eu?"* (Lc. 9, 18). Cu puţin înainte, Luca ne spune că aceeași întrebare și-o pusese și Irod. Identitatea unei persoane este cel mai important lucru. Nu ne putem încrede decât în cineva cunoscut, cu care avem părtășie. Mai târziu, ca o pecete a lucrării sale în Domnul, Pavel va spune: „*Și din pricina aceasta sufăr aceste lucruri; dar nu mi-e rușine, pentru că* ***știu în cine am crezut***" (2 Tim. 1, 12). Pe Isus însă nu-L interesează atât de mult ce zice lumea despre El. Întrebarea adresată ucenicilor a fost doar o introducere la ce credeau ei despre El: „*Dar voi, cine ziceţi că sunt? Petru I-a răspuns în numele tuturor: Cristosul lui Dumnezeu*" (Lc. 9, 20). Isus nu i-a întrebat din curiozitate. Isus, ca și în alte dăţi, multora și nu doar apostolilor le-a interzis să-și manifeste această credinţă public. Această cunoaștere a lui Isus trebuia deocamdată să fie secretă, pentru că nu venise încă timpul. Pentru că ce urma să le spună va fi pentru ei o surpriză: „*Apoi a adăugat că Fiul omului trebuie să pătimească multe, să fie tăgăduit de bătrâni, de arhierei și de cărturari, să fie omorât și a treia zi să învieze*" (Lc. 9, 22). Isus vorbește aici pentru prima dată de lucrarea Sa esenţială: moartea și Învierea sa. Apostolii făcuseră deja experienţa predicării, asistaseră la nenumărate minuni și ascultaseră Cuvântul Vieţii, dar erau încă oameni firești. Nu le-a spus acum că între cei care se vor lepăda de El se vor număra și ei. Ar fi fost prea greu de suportat. Dumnezeu descoperă omului întreg adevărul, dar nu deodată, ci doar cât suntem în stare să purtăm acum. **[2010]**

*

Col. 2, 8-17. În cele ce urmează, Pavel îi avertizează pe credincioșii din Colose de pericolele care îi pasc, fie că vin din partea filosofiei „gnostice" (învăţăturile „începătoare"), fie din partea legalismului iudaic: „*Luaţi seama ca nimeni să nu vă fure cu filosofia și cu o amăgire deșartă, după datina oamenilor* (legalismul iudaic), *după învăţăturile începătoare ale lumii* (filosofia omenească) și *nu după Cristos*. *Căci în El locuiește* ***trupește*** *toată plinătatea Dumnezeirii*. *Voi aveţi totul deplin în El, care este Capul oricărei domnii și stăpâniri*" (Col. 2, 8-10). Puterile îngerești au fost luate în stăpânire de Cristos, care nu este o iluzie a minţii, nici doar un mesager divin (înger), ci este Dumnezeu adevărat, care S-a întrupat, pentru ca noi să avem deplina părtășie cu Dumnezeu (cf. 1 Io. 4, 1-6). În Isus, credincioșii au dobândit adevărata tăiere împrejur. Nu doar o parte a trupului este sacrificată, ci întreg omul participă la moartea și învierea lui Cristos, prin botez. În cadrul ritualului baptismal, scufundarea în apă semnifică moartea, iar ieșirea din apă semnifică învierea persoanei. Astfel, „*pe voi care eraţi morţi în greșelile voastre și în firea voastră pământească netăiată împrejur, Dumnezeu v-a adus la viaţă împreună cu El, după ce ne-a iertat toate greșelile. A șters zapisul cu poruncile lui, care stătea împotriva noastră și ne era potrivnic, și l-a nimicit, pironindu-l pe cruce*" (Col. 2, 13-14). Toate păcatele noastre erau scrise pe acest zapis. Prin moartea și învierea lui Cristos ele au fost anulate. Trupul mort al lui Isus a fost coborât de pe cruce și așezat în mormânt, de unde a înviat. Crucea și mormântul sunt goale, dar pe cruce a rămas pironit zapisul cu păcatele noastre ca semn absolut al iertării pe care Dumnezeu ne-a acordat-o prin jertfa lui Isus Cristos. De aceea, sigla Comunităţii noastre „Stavroanastazis" este o cruce goală, pe care stă pironit acum doar zapisul cu păcatele noastre, și un mormânt gol. Ritualul iudaic este doar „*umbra lucrurilor viitoare, dar trupul este a lui Cristos*" (Col. 2, 16-17). Umbra este doar urma trupului care este în lumină. Nu adorăm umbra, când vedem și avem trupul. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 23-27. **Ap.** Col. 2, 20-3, 3.

Lc. 9, 23-27. Problema identităţii lui Isus, în toate relatările evangheliștilor sinoptici, are trei etape: Întrebarea lui Isus și mărturisirea lui Petru, urmată de vestirea patimilor și, imediat, Schimbarea la față. Este deci deosebit de important să înțelegem această succesiune a lucrurilor. Isus a descoperit ucenicilor care era planul lui Dumnezeu cu privire la mântuire. Era un plan deosebit față de așteptarea comună a unui Mesia glorios și imediat învingător. De aceea, Isus a trebuit să se asigure despre ce credeau ucenicii cu privire la El. Acest proces odată încheiat prin mărturisirea credinţei că Fiul omului este cu adevărat și Fiul lui Dumnezeu, rostită de Petru în numele tuturor, Isus poate să le descopere pasul următor. Există doar o singură cale de mântuire: identificarea absolută cu Isus Mesia, Învingătorul morţii, nu ocolind-o, ci asumând-o pentru noi: „*Dacă voiește să vină cineva după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să mă urmeze*" (Lc. 9, 23). Și apoi, pentru confirmarea acestui lucru, în faţa unora (puţini și de încredere), Isus își manifestă pentru o clipă aici și acum ceea ce este El cu adevărat și în timp și în veșnicie, prin Transfigurarea Sa. Acestor trei etape ale descoperirii divine le corespund trei etape ale răspunsului uman „dacă voiește cineva". Adeziunea este liberă. Ce nu este făcut în libertate nu poate fi o relaţie valabilă între om și Dumnezeul său. Apoi, această relaţie necesită lepădarea de sine, cu alte cuvinte conformarea cu voința lui Dumnezeu. Fără lepădarea de sine, asumarea și purtarea crucii, a dificultăţilor rezultate din această decizie, este nu numai imposibilă, ci și lipsită de sens. Nimeni nu acceptă voluntar niște suferinţe care nu au un sens. Nu putem face aceasta decât prin credinţă. Pentru simţurile noastre care caută plăcerea și pentru raţiunea noastră care caută logica, asumarea, chiar voluntară, a unei suferinţe este absurdă. Isus Își încheie această pedagogie prin cuvintele: „*Adevărat vă spun că* ***sunt unii*** (nu toţi și nu chiar acum) *din cei ce stau aici cari nu vor gusta moartea, până nu vor vedea Împărăţia lui Dumnezeu*" (v. 27). **[2010]**

*

Col. 2, 18-23. Pavel își continuă argumentarea combătând deodată atât filosofia gnostică păgână, cât și legalismul iudaic. El îi previne pe coloseni, cum a făcut-o și cu corintenii, că dacă nu se vor lupta după regulile jocului vor fi descalificaţi, adică își vor pierde răsplata efortului lor: „*Nimeni să nu vă răpească premiul alergării, făcându-și voia lui însuși printr-o smerenie și închinare la îngeri, amestecându-se în lucruri pe care nu le-a văzut, umflat de o mândrie deșartă, prin gândurile firii lui pământești, și nu se ţine strâns de Capul din care tot trupul, hrănit și bine închegat, cu ajutorul încheieturilor și legăturilor, își primește creșterea pe care i-o dă Dumnezeu*" (Col. 2, 18-19).

Legalismul este respectarea unui set de reguli care, la origine, ar dori o cât mai perfectă respectare a voinţei lui Dumnezeu, dar nu bazându-se pe realităţile spirituale, ci înlocuindu-le pe acestea prin reguli de origine umană. Pe de altă parte, misticismul înlocuiește descoperirea tainelor lui Dumnezeu cu propriile fantezii mistice: revelaţii, viziuni etc. Ambele aceste căi false au în comun ascetismul fals, a cărui origine psihologică profundă este un sentiment de vinovăţie. În loc să se sprijine pe o realitate spirituală, faptul că prin crucea Sa Isus a iertat totul (cf. Col. 2, 13-14), în mod fals, creștinul se crede încă vinovat pentru păcatele sale și caută să le „corecteze" prin practici ascetice: „*Dacă aţi murit împreună cu Cristos față de învăţăturile începătoare ale lumii, de ce, ca și cum aţi mai trăi în lume, vă supuneţi la porunci ca acestea: nu lua, nu gusta, nu atinge cutare lucru!"* (Col. 2, 20-21). Toate lucrurile au în planul lui Dumnezeu un rost și un rol bine hotărât, folosite la timpul și cu măsura cuvenită. Încă o dată: Mântuirea nu este opera omului, ci a lui Cristos, și ne-a fost dată în dar. Străduinţa omului trebuie să se concentreze pe rămânerea în acest har, pe care l-am primit în dar de la Dumnezeu, adică în mod gratuit. Un ascetism prost înţeles poate fi contraproductiv. Argumentul lui Pavel este că simpla neglijare a trupului nu înseamnă în mod necesar hrănirea spiritului. Aceasta este cheia unui ascetism sănătos și necesar. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălţarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 44-50. **Ap.** Col. 3, 17-4, 2.

Lc. 9, 44-50. După coborârea de pe muntele Transfigurării, toţi cei trei evanghelişti sinoptici relatează vindecarea copilului lunatic pe care ceilalţi ucenici rămaşi jos nu l-au putut vindeca. Isus dorea prin aceasta să sublinieze încă o dată că era Stăpân absolut peste întreg domeniul răului. Deci celor ce se încred în El nu trebuie să le fie teamă de nimic. Ucenicii, rămaşi fără Isus, n-au putut să-şi manifeste puterea fără El: „*Cine rămâne în Mine şi în cine rămân Eu aduce multă roadă;* ***căci, despărţiţi de Mine, nu puteţi face nimic***" (Io. 15, 5). Toţi s-au minunat de această vindecare, dar gândurile lor rămâneau tot omeneşti. Isus însă le-a spus: „*Voi ascultaţi bine ce vă spun: Fiul omului va fi dat în mâinile oamenilor!"* (Lc. 9, 44). Dar ei parcă erau surzi. Gândul lor era unul de mărire în felul oamenilor. Se gândeau în sinea lor cine va fi mai mare între ei. Isus, cunoscându-le gândurile, prin exemplul copilaşului le-a descoperit că în Împărăţia lui Dumnezeu va exista într-adevăr o ierarhie, dar una inversă faţă de gândirea firească. Cel mai mare înaintea lui Dumnezeu este unul care pare cel mai mic în lumea oamenilor naturali. Inima lor însă era tot netransformată. Chiar unul care de curând asistase la strălucirea luminii divine în care li se manifestase Isus pe muntele Transfigurării, Ioan, a luat cuvântul şi a zis: „*Învăţătorule, noi am văzut pe un om scoţând draci în Numele tău; şi l-am oprit, pentru că nu mergea cu noi. Isus i-a răspuns: Nu-l opriţi, fiindcă cine nu este împotriva voastră, este pentru voi*" (Lc. 49-50). Veşnica problemă a raportului dintre realitate şi instituţie. Dacă nu este cu noi... atunci n-are voie! Dacă scoate draci, atunci să o facă legal, să vină şi să Te urmeze! Acest cancer al gândirii legaliste şi instituţionaliste este modul de funcţionare obişnuit al sistemelor umane. Degeaba a construit unul o maşină, de exemplu, dacă nu are diploma de inginer şi, chiar dacă nu a construit nimic, unul este inginer pentru că el are diplomă. Şi aşa în toate profesiile. Isus ne explică însă că **realitatea** confirmă diploma şi nu invers. În lumea Spiritului, aceasta este legea fundamentală. **[2010]**

*

Col. 3, 17-25. În această ultimă secţiune, Pavel se ocupă de relaţiile interumane care influenţează poziţia credinciosului în Cristos. În primul rând, el i-a îndemnat pe toţi membrii familiei societăţii umane să se perfecţioneze, adică să se maturizeze în fiecare sector al vieţii sociale. El le dă sfaturi concrete fiecăruia în condiţiile particulare. Le explică pe scurt care trebuie să fie relaţiile dintre soţi în primul rând, apoi ale părinţilor faţă de copiii lor şi ale copiilor faţă de părinţi, ale stăpânilor faţă de robi şi ale acestora faţă de stăpâni. Cu un cuvânt, fiecare lucru trebuie împlinit corect şi complet. Să observăm că secţiunea din Col. 3, 18-22 este similară până la identitate cu secţiunea din Ef. 5, 22- 6, 9. Să mai observăm de asemenea că Pavel nu îndeamnă la o schimbare a ordinii familiale sau sociale, aşa cum se întâmplă din păcate astăzi, ci la o reglementare a raporturilor între membrii societăţii, bazată pe o schimbare interioară a viziunii noastre, fundamentată pe legile stabilite de Dumnezeu Însuşi. Regula de aur care ar trebui urmată este ca „*orice faceţi, să faceţi din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni, ca unii care ştiţi că veţi primi de la Domnul răsplata moştenirii. Voi slujiţi Domnului Cristos* (şi nu oamenilor)" (Col. 3, 23-24). Pavel, atât în Efeseni, cât şi în Coloseni, insistă mai mult asupra relaţiilor dintre stăpâni şi sclavi, deoarece acesta era punctul mai sensibil. Dacă relaţiile familiale sunt stabilite prin legile naturale, relaţiile sociale au cunoscut în timp mai multe transformări. Astăzi, chiar dacă nu mai avem stăpâni şi sclavi în sensul din antichitate, au rămas totuşi neschimbate raporturile dintre angajaţi şi angajatori de pildă. Toate relaţiile noastre sociale pot fi viciate de păcat. Dorinţa de dominaţie şi de câştig poate altera bunul mers al societăţii şi poate deveni astfel sursă de amărăciune şi nedreptate. Acest conflict niciodată în istorie nu s-a rezolvat printr-o revoluţie socială, ci poate să-şi găsească soluţia doar în transformarea interioară: „*Cine umblă cu strâmbătate, îşi va primi plata după strâmbătatea pe care a făcut-o; şi nu se are în vedere faţa omului*" (Col. 3, 25). **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălţarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 49-56. **Ap.** Col. 4, 2-9.

Lc. 9, 49-56. Până acum, evanghelistul Luca ne-a descris lucrarea lui Isus în Galilea. În cele ce urmează, ideea principală care va domina această secţiune este acceptarea lui Isus. Este cea de a doua parte importantă a *Evangheliei după Luca*. Evenimentele, minunile și învăţătura Sa ne sunt prezentate pe drumul lui Isus și al ucenicilor Săi dintre Galilea și Ierusalim, locul patimilor, al morţii și al Învierii Sale. Este o lungă secţiune a acestei Evanghelii, care se extinde între capitolele 9, 51 și 18, 14. Multe din învăţăturile și pildele prezentate în această lungă secţiune sunt specifice lui Luca și nu le găsim decât în Evanghelia scrisă de el.

„*Când s-a apropiat vremea în care avea să fie luat în cer,* ***Isus și-a îndreptat faţa hotărât să meargă la Ierusalim***" (Lc. 9, 51). El probabil că mai fusese în pelerinajul anual al oricărui evreu la Ierusalim, dar acum era ceva cu totul special. Sosise vremea! Evident că drumul dintre Galilea și Ierusalim trecea prin Samaria. Samaritenii erau o populaţie mixtă din punct de vedere etnic, evrei amestecaţi cu alte neamuri. Își constituiseră propriul centru religios pe muntele Garizim, refuzau să accepte Ierusalimul ca centru spiritual și religios al cultului divin și respectau drept Carte Sfântă doar Pentateuhul, primele 5 cărţi ale lui Moise. Între evrei și samariteni erau o ură și un dispreţ reciproce.

Isus a trimis înaintea Sa niște mesageri care să-i pregătească găzduirea Lui și alor Săi. Cum era de așteptat, samaritenii n-au dorit să-L primească. Acest refuz era unul cu valoare simbolică pentru întreaga lucrare a lui Isus. Ucenicii Săi, Ioan și Iacob, în faţa acestui refuz, ar fi dorit ca acei oameni să fie pedepsiţi imediat și să ceară „foc din cer" care să-i mistuie pe adversari, ca odinioară Ilie. Isus se opune acestui mod de a proceda și le atrage atenţia asupra „duhului" în numele căruia acţionau. Pavel a învăţat bine această lecţie și ne-o transmite și nouă ca ghid de comportament: „*Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine*" (Rom. 12, 21). Isus este aici și acum Mântuitorul, și doar odată Judecătorul. **[2010]**

*

Col. 4, 1-6. Ultima secţiune a scrisorii, Pavel a rezervat-o unui îndemn special la rugăciune și saluturilor finale.

Esenţialul în viaţa creștinului este rugăciunea: „*Stăruiţi în rugăciune, vegheaţi în ea cu mulţumiri. Rugaţi-vă totodată și pentru noi, ca Dumnezeu să ne deschidă o ușă pentru Cuvânt, ca să putem vesti taina lui Cristos, pentru care, iată, mă găsesc în lanţuri*" (Col. 4, 2-3). Rugăciunea nu este un lux spiritual, ci este esenţială pentru creșterea spirituală. Rugăciunea este în definitiv hrana sufletului. Rugăciunea ne face pe de o parte să creștem spiritual, dar pe de altă parte și noi putem crește în rugăciune. Cu alte cuvinte, și noi creștem în rugăciune și rugăciunea se maturizează odată cu creșterea noastră în vârsta spirituală. Faza copilăriei în rugăciune este recitarea unor formule standard. A te ruga recitând rugăciuni reprezintă primii pași în relaţia cu Dumnezeu. Pe fiecare dintre noi, când am fost copii, părinţii și bunicii noștri ne-au învăţat rugăciuni. Din păcate, mulţi oameni rămân toată viaţa la această fază. În faza ulterioară, învăţăm să ne exprimăm singuri și să-I descoperim lui Dumnezeu toate zbuciumurile noastre interioare, să-I cerem iertare pentru greșeli, să-I mulţumim pentru daruri, să-L lăudăm pentru felul în care lucrează în viaţa noastră. Această rugăciune nu se face prin recitarea de formule prestabilite, ci vine din inimă și o facem cu propriile noastre cuvinte. Acest fel de a ne ruga ne maturizează încet, încet și ne conduce la o cunoaștere mai adâncă a propriei noastre fiinţe și a raportului nostru cu Dumnezeu. Faza de maturitate spirituală în rugăciune o reprezintă *mulţumirea*. Când mulţumim pentru orice, pentru tot ce este plăcut sau nu în viaţa noastră, înseamnă că am înţeles că orice lucru din noi sau din jurul nostru conlucrează pentru binele nostru. De aceea, rugăciunea rugăciunilor este Euharistia (= mulţumirea). Ea ne unește cu Cristos și ne unește unii cu alţii. Este starea de plenitudine spirituală, care ne duce să „*ne purtăm cu înţelepciune faţă de cei de afară, răscumpărând vremea*" (Col. 4, 5). Iată calea pe care trebuie să umblăm! **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 1-15. **Ap.** Col. 4, 10-18.

Lc. 10, 1-15. Această secţiune conţine instrucţiuni similare cu cele date celor 12 (cf. Lc. 9, 1-6). Alături de cei 12, Isus a trimis înaintea Sa și alţi 70 de ucenici prin toate cetăţile prin care urma să treacă, cu scopul de a pregăti oamenii spre a primi mesajul Său, zicându-le: „*Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii! Rugaţi dar pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său*" (Lc. 10, 2). Doar Luca relatează acest episod. Răspunsul la chemarea lui Isus și acceptarea lucrării este un dar divin. Singura metodă de a înmulţi lucrătorii rămâne rugăciunea celor însetaţi de adevăr, adresată în acest scop Tatălui ceresc. Numărul celor care au răspuns de-a lungul timpurilor la această chemare a fost diferit. Dar totdeauna, atunci și poate mai ales acum, doar rugăciunea poate rezolva problema. Este o invitaţie adresată fiecăruia dintre noi. Nu toţi pot corespunde acestei misiuni, și dintre cei care pot nu sunt mulţi care să accepte să lase totul și să intre în ogorul Domnului. Dar toţi cei care au nevoie de Cuvântul lui Dumnezeu, care-și pun întrebări și care trăiesc în nesiguranţă, pot și trebuie să roage pe Domnul secerișului să trimită lucrători.

Apoi Isus îi instruiește pe cei ce au acceptat chemarea asupra felului în care trebuie să se comporte: „*Duceţi-vă, iată, Eu vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor*..." (cf. Lc. 10, 3-11). Asupra celor care-i vor primi pe ucenici va veni pacea. Dacă nu vor fi primiţi, să scuture și praful lipit de picioarele celor ce vestesc Cuvântul, dar „*să le spuneți: Totuși, să știți că Împărăția lui Dumnezeu s-a apropiat de voi. Eu vă spun că în ziua judecății va fi mai ușor pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea*" (Lc. 10, 11-12). În „ziua aceea", Isus va judeca nu doar persoanele, ci și cetăţile și Bisericile și orice grupare omenească. Ce teribilă responsabilitate își asumă fiecare persoană singulară sau grupare socială de orice tip dacă respinge Cuvântul vieţii fie din lene, fie pentru că altceva i se pare mai important sau mai ales dacă această respingere este deliberată și programată, cum a fost în comunism. **[2010]**

*

Col. 4, 7-18. Pavel cere ca și colosenii să se roage pentru el. Pavel scria această scrisoare din Roma, în timpul primei sale captivităţi. Desigur că activitatea sa misionară era puternic restricţionată. El putea vesti Evanghelia doar celor care-l contactau în domiciliul forţat și doar prin aceștia Cuvântul Domnului putea apoi să se răspândească. De aceea Pavel, aici și în multe alte scrisori, ne prezintă rugăciunea și ca pe o luptă. Când doi sau trei se vor înţelege să se unească în rugăciune pentru un scop comun, Isus a promis să fie în mijlocul nostru (cf. Mt. 18, 20). În felul acesta, rugăciunea devine liantul care ne unește unul cu altul și pe fiecare din noi cu Cristos. În felul acesta rugăciunea devine închinare, cult divin.

După obiceiul său, Pavel îi menţionează pe toţi colaboratorii săi cu care este împreună și pe toţi cei care fac posibilă comunicarea tuturor credincioșilor. În primul rând, Pavel îl menţionează pe Tihic, un conducător în Biserică și purtător al scrisorii sale, care-i va informa pe coloseni și prin viu grai de starea sa. Pavel are un cuvânt și o caracterizare personală a fiecăruia dintre colaboratorii săi, fie că sunt iudei sau provin dintre neamuri. *Epistola către Coloseni* a fost destinată tuturor celor care trăiau în zona văii Licus, adică era adresată și celor din Laodicea, capitala regiunii. Rezultă clar că Pavel dorea să evanghelizeze prin toate mijloacele, atât predicând prin viu grai, cât și prin scris. Făcea totul ca toţi să aibă parte de Cuvântul Evangheliei. Deși nu cunoștea personal Comunitatea din Colose, Pavel se îngrijea de ea ca și cum ar fi fost prezent: „*Spuneţi lui Arhip: Ia seama să împlinești bine slujba pe care ai primit-o în Domnul*" (Col. 4, 17). Un conducător nu stăpânește peste o comunitate, ci o slujește. El trebuie nu numai să organizeze viaţa comună în mod autoritar, ci trebuie să ţină cont și de ceilalţi conducători și de cei ce fac parte din comunitate. Pavel scrie urarea de încheiere cu propria mână și se recomandă rugăciunilor lor: „*Harul să fie cu voi. Amin*" (Col. 4, 18). Prin har suntem mântuiţi, în har suntem uniţi între noi și cu Cristos Domnul. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 7, 1-10. **Ap.** 2 Cor. 5, 1-10.

Lc. 7, 1-10. Această întâmplare este relatată de Matei (Mt. 8, 5 și urm.) și de Luca cu o mică, dar semnificativă, diferenţă. În Matei ar vorbi sutașul însuși, pe când la Luca acesta trimite la Isus o delegaţie formată din evrei. Episodul menţionat la Io. 46-54 este deosebit de acesta, punctul comun constituindu-l doar vindecarea la distanţă.

Episodul se petrece aproape de Capernaum, după ce Isus rostise Predica de pe podiș: „*După ce a sfârșit de rostit toate aceste cuvântări înaintea norodului care-L asculta, Isus a intrat în Capernaum*" (Lc. 7, 1). Să ne amintim că Luca scria pentru greci, de aceea subliniază în istorisirea sa unele amănunte care lipsesc la Matei. Fiind sutaș în armata romană, evident, nu era evreu. Evreii în general urau pe romani și viceversa. Aici însă lucrurile nu stau deloc așa. Este interesant faptul, notat de un comentator, că toţi sutașii care apar în *Evanghelia după Luca* (în total 7 locuri) au fost „oameni de caracter". Să fie un semn de încurajare pentru destinatarii Evangheliei? Acest sutaș care avea un servitor bolnav „*fiindcă auzise vorbindu-se despre Isus, a trimis* la *El pe niște bătrâni ai iudeilor, ca să-L roage să vină să vindece pe robul său. Aceștia au venit la Isus și L-au rugat insistent spunând: Merită să-i faci acest bine căci iubește neamul nostru și el ne-a zidit sinagoga*" (Lc 7, 3-4). Din aceasta putem deduce că sutașul era de multă vreme în Capernaum, că era înstărit și că relaţiile dintre el și localnici erau foarte bune. Poate că era și el un credincios, dar necircumcis. Rabinii spuneau: „Dacă cineva zidește o sinagogă, atunci face desigur parte din sinagogă". Isus a pornit spre locuinţa sutașului, dar acesta a trimis la Isus niște prieteni de ai săi pentru a-I spune că nu trebuie să se ostenească să vină personal, ci doar să poruncească vindecarea de acolo de unde este. Credinţa lui L-a făcut pe Isus să se mire zicând: „*Nici chiar în Israel n-am găsit o asemenea credinţă*" (v. 9), iar robul său a fost vindecat chiar în ceasul acela. Credinţa, și nu apartenenţa la un grup religios oarecare, este definitorie în faţa lui Dumnezeu. **[2010]**

*

2 Cor. 5, 1-10. În cele ce urmează, Pavel dezvoltă ideile cuprinse în 2 Cor. 4, 16-18. Acolo, Pavel pune în contrast lucrurile care se văd și care sunt vremelnice cu lucrurile care nu se văd și sunt veșnice. Acum, el se referă la situaţia noastră, a omului care trăiește prin credinţă și se află în trupul său pământesc. „*Știm într-adevăr, că, dacă se desface casa pământească a cortului nostru trupesc, avem o clădire în cer de la Dumnezeu, o casă care nu este făcută de mână omenească, ci este veșnică*" (2 Cor. 5, 1). În viaţa omenească, un cort este un adăpost vremelnic, menit să ne apere întrucâtva de intemperiile lumii. Omul este aici pe pământ un călător, care-și poartă cu sine, asemenea unui melc, locuinţa temporară, adică acest trup pământesc. Dar călătoria noastră pământească are un ţel final și anume o casă, un trup ceresc, o situaţie stabilă în Dumnezeu. Pavel este convins că el va prinde momentul venirii lui Cristos, aici, cât timp este în viaţă. Noi, credincioșii, ne ducem această viaţă pământească în mijlocul greutăţilor, în speranţa că ceea ce este vremelnic va fi îmbrăcat în veșnicie: „*Chiar în cortul acesta, deci, gemem apăsaţi; nu că dorim să fim dezbrăcaţi de trupul acesta, ci să fim îmbrăcaţi cu trupul celălalt peste acesta, pentru ca ce este muritor în noi să fie înghiţit de viaţă*" (2 Cor. 5, 4). Siguranţa mântuirii aici ne este dată de faptul că am primit „*arvuna Duhului*" care ne conferă încrederea. Aici, noi lucrăm prin credinţă și nu prin vedere și ne silim ca faptele noastre să fie conforme cu credinţa care ne mântuiește, pentru că „*toţi trebuie să ne înfăţișăm înaintea scaunului de judecată al lui Cristos, pentru ca fiecare să-și primească răsplata, după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup*" (2 Cor. 5, 10). Pavel face deosebire clară între mântuire și răsplată. Mântuirea ţine exclusiv de credinţă, iar răsplata ţine de faptele credinţei. Nu mântuirea sau nemântuirea va fi judecată, ci armonia dintre credinţă și faptele omului, izvorâte din ea, pentru care va primi sau nu răsplată. Viaţa creștinului trebuie să fie armonioasă și unitară. **[2011]**

Săptămâna a V-a după Înălţarea Sfintei Cruci (a XXII-a după Rusalii). Duminica bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr

Lectură biblică: Ev. Lc. 16, 19-31. **Ap.** Gal. 6, 11-18.

Lc. 16, 19-31. Pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, alături de alte pilde pe care le vom medita la momentul respectiv, ne este relatată doar de Luca. Această pildă este spusă tuturor pentru a-i stimula să ia în considerare cele două aspecte ale vieţii, cea de dincoace și cea de dincolo de moarte.

„*Era un bogat care se îmbrăca în porfiră și in subţire; și în fiecare zi ducea o viaţă plină de veselie și strălucire. La uşa lui zăcea un sărac numit Lazăr, plin de bube, care dorea să se sature cu rămăşiţele de la masa bogatului. Și câinii îi lingeau bubele*" (Lc. 16, 19-21). Un tablou trist care, identic sau măcar asemănător, s-a repetat în toate societăţile omenești dintotdeauna și de pretutindeni. Și viaţa mergea înainte; unul își vedea de bunăstarea lui, nepăsător la durerea celui sărac. Să specificăm chiar acum că Dumnezeu nu-i reproșează bogatului viaţa îmbelșugată și luxoasă, ci nepăsarea faţă de cel nevoiaș care nu era departe, undeva în „ţările subdezvoltate", ci chiar la uşa lui. N-ar fi trebuit nici măcar primit în casă, ci doar hrănit cu rămăşiţe. Poate că și câinii bogatului o duceau mai bine. Și încă ceva. Dumnezeu cunoaște numele săracului. Bogatul este anonim în pildă. Lazăr în ebraică vine de la Eleazar, care înseamnă „Dumnezeu ajută". Bogatul nu este caracterizat printr-un nume, ci printr-un comportament.

A trecut viaţa și vine momentul adevărului. A murit săracul și **a fost dus de îngeri** în *sânul lui Avraam*. A murit și bogatul și **l-au îngropat**. Bogatul a fost probabil îngropat cu mare pompă, săracul aruncat poate în groapa comună. Dincolo, însă, lucrurile se schimbă. În acest punct, Luca ridică puţin vălul despre ce se întâmplă după moarte în aşteptarea judecăţii finale. Cei care au trăit aici plăcuţi lui Dumnezeu se odihnesc, ceilalţi duc o viaţă de chinuri. Îi arde focul mustrării de conștiinţă și neputinţa de a mai schimba ceva. Acel teribil „prea târziu". Parabola ne dezvăluie ce este și ce se întâmplă între moarte și judecată. Bogatul, în chinuri, îl vede pe Lazăr în sânul lui Avraam și îl recunoaște. Deci este posibilă identificarea persoanelor. Bogatul se adresează părintelui Avraam și-i formulează trei rugăminţi: să fie alinat puţin. Înţelege apoi că nu se poate, dar îi cere ca Lazăr să fie trimis la cei cinci fraţi ai lui, ca să nu vină și ei în locul de chin, deci are iubire firească. Putem spune că, dincolo, fiecare își păstrează psihologia sa. Îl vede pe Lazăr, dialoghează cu Avraam și înţelege, își păstrează iubirea naturală, încearcă apoi chiar și o dispută spirituală. Toate sunt facultăţi psihice pe care le avem și aici și, aşa cum se vede, le păstrăm și dincolo.

Celor trei rugăminţi ale bogatului le corespund trei „nu"-uri ale lui Avraam. Între cele două domenii nu există punte, iubirea de fraţi (naturală) nu mântuiește, altfel bogatul care o are și în locul de chin n-ar fi ajuns acolo. Ultima rugăminte, și răspunsul primit, este poate cea mai importantă și semnificativă. Bogatul îi cere lui Avraam să-l trimită pe Lazăr la fraţii rămași în viaţă. Dar răspunsul sună astfel: „*Au pe Moise și pe proroci; să asculte de ei*" (v. 29). Bogatul însă insistă: „*Nu, părinte Avraame, ci dacă se duce la ei cineva din morţi, se vor pocăi. Și Avraam a răspuns: Dacă nu ascultă pe Moise și pe proroci, nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva din morţi*" (Lc. 16, 30-31). De ce a trăit bogatul o viaţă care l-a dus la pierzare? Pentru că nu a ţinut seamă de Cuvântul lui Dumnezeu! Tot ce trebuia să știe pentru a nu ajunge în locul de chin era scris în Biblie. Dar am putea spune că nici săracul nu citea Biblia și în halul în care era nu putea merge la sinagogă. Dar numele lui, pe care Dumnezeu îl cunoștea, ne spune altceva. Dumnezeu ajută pe cei părăsiţi de oameni. Acest sărac se încredea doar în Dumnezeu tot timpul, pentru că tot timpul îi era foame și era bolnav și părăsit de ceilalţi. Bogatul în schimb tot timpul se încredea doar în bogăţie. Au Moise și prorocii, au adică Biblia: s-o citească! Dacă n-o citesc nu vor crede nici pe Acela care a Înviat din morţi, pentru că El este împlinirea profeţiilor Bibliei. Cine se pune în contact cu Cuvântul lui Dumnezeu vestit în Biblie are speranţa mântuirii prin Isus Cristos, Cuvântul lui Dumnezeu, viu și întrupat, întru care avem și noi Viaţa. **[2010]**

Lc. 16, 19-31. Această pildă, precum și cea care o precede, a ispravnicului necredincios, sunt relatate doar de Luca: „*Fariseii, care erau iubitori de bani, ascultând pilda ispravnicului necredincios, își băteau joc de El*" (cf. Lc. 16, 14). Atunci Isus le-a spus pilda din pericopa de azi.

Să remarcăm chiar de la început felul în care Isus Își alege personajele. Bogatul care trăia în opulenţă nu are nume. Este un bogat oarecare, pe când săracul are un nume, „*și anume Lazăr*". Dumnezeu îl cunoaște personal pe sărac (Lazăr în ebr. = Dumnezeu ajută). Bogatul trăia aici, pe pământ, în lux și bogăţie, „*iar la ușa lui*", adică aproape de bogatul opulent, trăia în mizerie săracul Lazăr. Ambii, cu timpul, au murit, soartă comună tuturor oamenilor. Dincolo, însă lucrurile se schimbă. Săracul este primit „*în sânul lui Avraam*", iar bogatul ajunge în locul de chin. Este singurul loc în care Isus ne descoperă soarta de după moarte a oamenilor, până la Judecata finală. Bogatul îl vede pe Lazăr și vorbește cu Avraam. Ar dori un pic de mângâiere, are dragoste firească față de fraţii lui rămași pe pământ și ar dori ca ei să nu ajungă în locul de chin, dar dragostea firească nu este mântuitoare. Speră că fraţii lui din viaţa aceasta să fie informaţi despre pericolul care-i paște, și ar vrea ca Avraam să-l trimită la ei pe Lazăr, dar Avraam îi răspunde bogatului: „*Au pe Moise și pe proroci, să asculte de ei*". La replica bogatului, Avraam îi răspunde: „*Dacă nu ascultă pe Moise și pe proroci, nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva din morţi*" (cf. Lc. 16, 29-31). Desigur, Isus se referă la propria Sa înviere, despre care Scripturile au vorbit. Dacă cineva nu se preocupă în viaţa aceasta să cunoască voinţa lui Dumnezeu, citind Scripturile, nu va crede nici în Înviere. Cât de importantă și nu doar folositoare este citirea Bibliei, izvorul unic al cunoașterii lui Dumnezeu în viaţa asta! **[2011]**

*

Gal. 6, 1-18. Acest capitol care încheie *Epistola către Galateni* cuprinde câteva învăţături foarte importante. Prima se referă la corecţia frăţească, stabilind o regulă de aur: „*Chiar dacă un om ar cădea în vreo greșeală, voi, care sunteţi duhovnicești* (maturi în credinţă*), să-l ridicaţi cu duhul blândeţii. Și* ***ia seama la tine însuţi, ca să nu fi ispitit şi tu la rândul tău*****"** (Gal. 6, 1). Atenţie la tine, înainte de a fi atent la altul, și blând, nu dur. Dacă Pavel a fost foarte dur în această Epistolă, lucrul se datorează gravităţii deosebite a situaţiei. Să remarcăm și o aparentă contradicţie între versetele 2 și 6 ale acestui capitol: „*Purtaţi-vă sarcinile unii altora, și veţi împlini astfel legea lui Cristos*" (v. 2), și „*fiecare își va purta sarcina lui Însuși*" (v. 6). Pentru cuvântul tradus cu „sarcina" în greceşte se folosesc două cuvinte diferite. În v. 2 este vorba de o suprasarcină, pe care omul n-ar fi în stare să o poarte singur și are nevoie de ajutorul comunităţii, iar în v. 6 este vorba de bagajul pe care fiecare militar era obligat să îl poarte. Pavel vorbește apoi de sprijinul material la care are dreptul cel care și-a consacrat toată energia și timpul pentru binele comunităţii. Urmează apoi un verset foarte important: „*Să nu obosim în facerea binelui; căci la vremea potrivită vom secera, dacă nu vom cădea de oboseală. Așadar, cât avem prilej, să facem bine la toţi, mai ales fraţilor în credinţă*" (Gal. 6, 9-10). Este clar că Pavel, când vorbea despre „fapte" versus „credinţă", nu se referea la faptele bune, la ajutorul dat celui în necaz, ci la relaţia dintre credinţă, întotdeauna esenţială, și „faptele Legii", adică ritualuri, cum ar fi circumcizia, care nu au valoare decât dacă exprimă credinţa. Accentul cade pe purtarea crucii, ca să fim uniţi cu Jertfa Crucii lui Cristos: „*În ce mă privește* – zice Pavel – *departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Cristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu față de lume!"* (Gal. 6, 14). Pavel scrie aceste cuvinte cu mâna lui, ca să le arate ce importante sunt aceste învăţături. El încheie scrisoarea cu salutul cu care a început-o: „*Harul Domnului nostru Isus Cristos, să fie cu duhul vostru. Amin*" (Gal. 6, 18). A trăi în har înseamnă a trăi în libertatea de a face binele și nu răul. Acest har este darul lui Dumnezeu și se manifestă în ființa cea nouă. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 22-24. Ap. 1 Tes. 1, 1-5.

Lc. 10, 22-24. Pericopa de astăzi este o rugăciune de laudă a lui Isus adusă Tatălui. Textul paralel se găsește în Mt. 11, 25-27. Luca leagă această rugăciune de întoarcerea celor 70 (sau 72) de ucenici pe care I-a trimis în misiune. Când aceștia au văzut că puterea dată lor de Isus este operativă și nu doar juridică, adică au cu adevărat puterea să vindece bolnavi și să scoată demoni, bucuria a umplut inima lor. Învățătorul lor era cu adevărat Învățător și le-a transmis puterea Lui și nu doar le-a vorbit despre ea. Din păcate, în zilele noastre este altfel. Dacă cineva a absolvit Medicina sau Ingineria, Pictura sau Teologia, știe câte ceva despre acest domeniu, dar nu poate automat să vindece, să construiască, să picteze etc. Are mai multe șanse decât altul să aibă reușite, și atât. Odată cu știința dată lui, nu vine și puterea de a face. Câte confuzii se creează după aceea! Ucenicii au căpătat puterea de a face înainte chiar de a ști cui se datorează acest lucru. La fel ca și pruncii, care înțeleg mai târziu ceea ce fac. Întâi învață să meargă pe bicicletă și abia apoi înțeleg cum se petrec lucrurile. Și s-au bucurat și abia au așteptat să-I comunice lui Isus aceasta. Și bucuria a fost reciprocă: „*În ceasul acela S-a bucurat Isus în Duhul Sfânt și a zis: Tată, Doamne al cerului și al pământului; Te laud pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, fiindcă așa ai găsit cu cale Tu*" (Lc. 10, 21). Este una din cele trei rugăciuni ale lui Isus relatate în Evanghelii, alături de Tatăl nostru și de Rugăciunea arhierească (Io. 17, 1 și urm.). Luca o reproduce identic cu Matei. Din cele 74 cuvinte (în original la Matei) 73 sunt identice cu Luca). Este nu doar o rugăciune, ci și o revelație a Tatălui în Duhul Sfânt, pe care ne-o dă Isus: „*Nimeni nu știe cine este Fiul decât Tatăl, nici cine este Tatăl, afară de Fiul și acela căruia vrea Fiul să i-L descopere*" (Lc. 10, 22). Doar Isus ni-L descoperă pe Tatăl în Duhul Sfânt. El este singura cale spre Tatăl. **[2010]**

*

1 Tes. 1, 1-5. În antichitate, orice scrisoare cuprindea la începutul ei numele celui care a scris-o, identitatea adresantului și un salut. Le regăsim pe toate trei în această epistolă, care, după cum menționam în nota introductivă, este prima scrisoare pe care Pavel o adresează unei comunități. Nu trebuie pierdut din vedere că această comunitate a luat ființă prin predica lui Pavel și a colaboratorilor săi, în cea de a doua sa călătorie misionară.

Chiar de la început, Pavel îi salută pe cei din Tesalonic și cu salutul grecesc și cu cel iudaic: „*Har și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Isus Cristos*" (1 Tes. 1, 1/b). *Har* era salutul obișnuit între greci și este echivalentul cuvântului „salutare" sau „bucurați-vă". Pace (shalom) este salutul obișnuit până astăzi la evrei, care înseamnă „favoare", „bunăstare", „prosperitate". În mai toate epistolele lui Pavel, aceste două cuvinte se găsesc în aceeași succesiune. În terminologia NT ele au căpătat o nouă încărcătură spirituală. Cu excepția *Epistolei către Galateni*, Pavel mulțumește întotdeauna lui Dumnezeu pentru comunitatea care trăia viața cea nouă în Cristos. Deși, indubitabil, Pavel este autorul scrisorii, el își menționează și colaboratorii, pe Sila și pe Timotei, și în adresare, din eleganță și delicatețe spirituală, folosește întotdeauna pluralul: „*Mulțumim întotdeauna lui Dumnezeu pentru voi toți, pe care vă pomenim necurmat în rugăciunile noastre; căci ne aducem aminte fără încetare, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, de* ***lucrarea credinței*** *voastre, de* ***osteneala dragostei*** *voastre și de* ***tăria nădejdii*** *(voastre) în Domnul nostru Isus Cristos*" (1 Tes. 1, 2-3). Credința, nădejdea și dragostea tesalonicenilor erau motivele pentru care Pavel avea de ce să mulțumească lui Dumnezeu. Predica lui Pavel a fost nu doar bine primită de tesaloniceni, ci a avut un efect fondator al comunității lor: „***Știm****, frați preaiubiți de Dumnezeu de alegerea voastră. Într-adevăr, Evanghelia noastră a fost propovăduită nu numai cu vorbe, ci cu putere, cu Duhul Sfânt și cu îndrăzneală*" (1 Tes. 1, 4-5). **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 1-10. **Ap.** 1 Tes. 1, 6-10

Lc. 11, 1-10.[14]

*

1 Tes. 1, 6-10. După salutul obișnuit și mulţumirea pe care Pavel o aduce lui Dumnezeu prin rugăciune pentru cei din Tesalonic, apostolul își revarsă prin scris și propria bucurie și mulţumire pentru starea spirituală a acestei comunități. Extraordinara roadă a credinţei în Evanghelie a fost schimbarea comportamentului celor din Tesalonic. Comunitatea lor era formată atât din evrei convertiţi (mai puţini se pare), cât și din păgâni care s-au întors la credinţă de la rătăcirea idolilor. Pavel le mulţumește pentru că: „*Și voi aţi călcat pe urmele mele și pe urmele Domnului, întrucât aţi primit Cuvântul în multe necazuri, cu bucuria care vine de la Duhul Sfânt*" (1 Tes. 1, 6). Știm din Fa. ostilitatea evreilor din Tesalonic faţă de predicarea lui Pavel. Această ostilitate s-a revărsat evident și asupra evreilor care au crezut, dar și a păgânilor convertiţi. Rezistenţa eroică a tuturor credincioșilor a ajuns să fie o pildă vie nu doar pentru cei de acolo, ci și pentru alți credincioși din împrejurimi: „*Voi aţi ajuns o pildă pentru toţi credincioșii din Macedonia și Ahaia. Într-adevăr, nu numai că de la voi Cuvântul Domnului a răsunat prin Macedonia și Ahaia, dar vestea despre credinţa voastră în Dumnezeu s-a răspândit pretutindeni, așa că n-avem nevoie să mai vorbim de ea*" (1 Tes. 1, 8). Pavel însuși a aflat despre acest efect minunat din istorisirea altora (cf. v. 9).

Tema principală a scrisorii o reprezintă revenirea Domnului Isus: „*Voi v-aţi întors de la idoli ca să slujiţi Dumnezeului celui viu și adevărat și* ***să aşteptaţi din ceruri pe Fiul Său****, pe care L-a înviat din morţi: pe Isus, care ne izbăvește de mânia viitoare*" (1 Tes. 1, 9-10). Această așteptare este sursa de energie psiho-spirituală care alimentează viaţa oricărui credincios, de atunci sau de azi. Fiecare din cele 5 capitole ale acestei epistole se încheie cu un verset care face o referinţă specială la acest eveniment. „Mânia viitoare" este o aluzie la Necazul cel Mare de la sfârșitul timpurilor. Creștinii vor fi nu doar păziţi în timpul acestor vremuri cumplite, ci chiar scutiţi de ele („izbăviţi") în timpul revărsării lor. Dumnezeu asigură întotdeauna protecţia Sa celor mântuiţi de El. **[2011]**

14 Comentariu Lc. 11, 5-13 la **pp. 439** sau Mt. 6, 1-13 la **pp. 480-481**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 9-13. **Ap.** 1 Tes. 2, 1-8.

Lc. 11, 9-13. Am văzut în pericopa de ieri puterea rugăciunii. Dimitrie îl roagă pe Nestor și se roagă lui Dumnezeu pentru victoria lui, iar Dumnezeu îl ascultă. Pericopa de azi este a una din cele două pilde cu care ilustrează Isus puterea rugăciunii, după ce îi instruiește pe ucenici cum trebuie să se roage și ce trebuie să spună în rugăciune, învățându-i pe ei: „Tatăl nostru" (cf. Lc. 11, 2-4). Isus le explică faptul că cel mai important aspect este stăruința în rugăciune. Această stăruință nu este necesară pentru că Dumnezeu s-ar lăsa greu înduplecat, ci dorește ca cel ce I se adresează să dea dovadă de credință. Pentru o mai bună înțelegere a faptelor, Isus dă două exemple luate din viața cotidiană: cel a omului la care a sosit târziu un oaspete căruia nu are ce să-i dea de mâncare și bate la ușa prietenului său ca să-i ceară pâine pentru oaspete. În cel de-al doilea exemplu se face referire la dragostea naturală. Concluzia ambelor exemple este rezumată în zicerea (logion-ul): „*Cereți și vi se va da: căutați, și veți găsi, bateți și vi se va deschide, fiindcă oricine cere, capătă; cine caută găsește și celui ce bate i se va deschide*" (Lc. 11, 9-10). În continuare, Isus dă exemplul unui tată care dă fiului său hrana bună cerută și nu piatră în loc de pâine sau șarpe în loc de pește. Isus mută apoi tot exemplul în plan spiritual și nu doar simbolic spunând: „*Deci dacă voi care sunteți răi știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri* ***va da Duhul Sfânt celor ce I-L cer***" (Lc. 11, 13). Dacă un tată pământesc, cu toată firea sa naturală, nerenăscută, și deci rea în ochii lui Dumnezeu, este capabil să răspundă cererii fiului său cu dragoste, cu atât mai mult Tatăl ceresc va da Darul suprem, Duhul Sfânt, **celor ce I-L cer**. „Celor ce I-L cer" este condiția fundamentală. Pentru ca să cer darul Duhului Sfânt, trebuie înainte de toate să fiu conștient că am nevoie de El. Cum nu pot să-mi mențin viața pământească fără hrana naturală, tot așa nu pot trăi viața spirituală fără Duhul Sfânt, care este Darul Tatălui. Și pentru că este un dar, nu pot să-L merit, ci doar să-L cer, deci să mă rog! **[2010]**

*

1 Tes. 2, 1-8. Întreg capitolul 2 al acestei Epistole Pavel îl consacră felului și motivelor mai adânci în care s-a petrecut evanghelizarea tesalonicenilor. Înainte de toate, Pavel se bucură de faptul că munca misionară, a lui și a colaboratorilor săi, a fost eficientă: „*Voi înșivă știți, fraților, că venirea noastră la voi n-a fost zadarnică*" (1 Tes. 2, 1). Dacă citim aceste rânduri fără să știm în ce condiții a ajuns Pavel la ei, ar putea părea o frază oarecare. Dar „*după ce am suferit și am fost batjocoriți în Filipi* (cf. Fa. 16, 22 și urm.), *cum știți, am venit plini de încredere în Dumnezeul nostru, să vă vestim Evanghelia lui Dumnezeu în mijlocul multor lupte*" (1 Tes. 2, 2). Pavel și colaboratorii lui nu au venit în Tesalonic să petreacă o vacanță. După serioase confruntări în Filipi și chiar închisoare, dacă predicatorii Evangheliei ar fi fost doar niște profitori, de ce s-ar fi angajat în noi lupte la Tesalonic? Opoziția evreilor habotnici de aici a fost cruntă, iar Pavel nu va întârzia să o eticheteze foarte dur, așa cum vom vedea. Deocamdată, Pavel le pune înainte tesalonicenilor motivele mai adânci ale felului său de comportare: „*Căci propovăduirea noastră nu se întemeiază nici pe rătăcire, nici pe necurăție, nici pe viclenie. Ci, fiindcă Dumnezeu ne-a găsit vrednici să ne încredințeze Evanghelia, căutăm să vorbim așa ca să plăcem nu oamenilor, ci lui Dumnezeu care ne cercetează inima*" (1 Tes. 2, 3-4). Ca mai târziu corintenilor, Pavel le atrage atenția că motivele pentru care se expune nu sunt nici pentru a câștiga faimă, și cu atât mai puțin pentru foloase materiale. Poate ambele motive au fost invocate de adversarii lui Pavel. El nu dorea să fie confundat cu vreunul din filosofii itineranți, obișnuiți în acele vremuri și care-și câștigau existența în felul acesta. Singura și suprema motivație era o dragoste curată față de ei: „*Astfel, în dragostea noastră fierbinte pentru voi, eram gata să vă dăm nu numai Evanghelia lui Dumnezeu, dar chiar și viața noastră, atât de scumpi ne ajunseserăți*" (1 Tes. 2, 8). Ca un adevărat slujitor al lui Dumnezeu, Pavel n-a venit să primească cinste sau bani, ci să dăruiască dragostea curată a lui Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 14-23. **Ap.** 1 Tes. 2, 9-14.

Lc. 11, 14-23. După ce Isus a izgonit dintr-un mut demonul care îi îngreuna omului posibilitatea de comunicare cu ceilalţi, noroadele s-au mirat. Unii însă nu s-au lăsat convinși nici de minune și nici de puterea cu care lucra Isus. „*Dar unii ziceau: El scoate pe draci cu Beelzebul, domnul dracilor. Alţii, ca să-L ispitească, Îi cereau un semn din cer*" (Lc. 11, 15-16). Ambele grupuri erau nesincere, de aceea Luca îi menţionează împreună.

Lupta dintre Isus și Satan străbate întreaga Evanghelie după Luca. Această minune, relatată simplu de evanghelist, stârnește mari controverse și este punctul culminant al respingerii lui Isus. De aici înainte, Isus se va adresa ucenicilor Săi, arătându-le cum trebuie să trăiască într-o lume ostilă. Toţi au văzut minunea și s-au minunat, dar o parte din cei cu inima împietrită, și care refuză până și evidenţa, au căutat explicaţii. Ei ziceau că Isus este cel puțin aliat cu Beelzebul, dacă nu chiar posedat de el. Cine este acest Beelzebul? Numele lui apare ușor diferit în diferite manuscrise ale Bibliei. Acest lucru nu este doar o curiozitate filologică, deoarece chiar și o singură literă, cum vom vedea, poate schimba semnificaţia unui nume în ebraică. Acest nume este derivat probabil din Baal-Zebub, în românește domnul muștelor (cf. 2 Regi 1, 2), numele unei zeităţi filistine a Ecronului. Conform concepţiei curente a evreilor din vremea aceea, se înţelegea prin el domnul, căpetenia tuturor dracilor. Prin citirea unui „a" în loc de „e", din domnul muștelor a fost numit „domnul gunoiului".

Isus nu vrea să-i lase pe aceștioameni în neștiinţa lor și încearcă printr-un raţionament logic să-i aducă la realitate. În zadar, inima împietrită nu reacţionează nici în faţa evidenţei. În altă parte, Isus numește o asemenea atitudine păcat contra Duhului Sfânt. Ca o concluzie a raţionamentului, Isus le spune: „*Dar dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, Împărăţia lui Dumnezeu a ajuns la voi*" (Lc. 11, 20). Cel împietrit la inimă își pierde nu numai simţul natural al judecăţii, ci chiar raţiunea însăși. Este de fapt nebun. **[2010]**

*

1 Tes. 2, 9-12. Pavel își continuă ideea în legătură cu felul de purtare a misionarilor în Tesalonic. Acuza principală, atunci și acum, a tuturor oamenilor mici la suflet când se trezesc în faţa unui proiect grandios cum este cel al propovăduirii Evangheliei, este că în spatele eforturilor și sacrificiilor misionarilor se ascunde o dorinţă de câștig material sau moral, de câștigare a unui prestigiu. Fiecare om gândește pornind de la propriile motivaţii. Cum se putea demonta o asemenea suspiciune? Pentru o minte normală, era de ajuns ca misionarii să lucreze și să nu fie o sarcină celor cărora le predică. Dar oare acest lucru ar fi de ajuns să convingă pe ascultători că intenţiile misionarilor sunt curate? Greu de spus! Pentru un om curat toate lucrurile sunt curate, pentru un om meschin toate lucrurile sunt suspicioase. Totuși, Pavel încearcă: „*Vă aduceţi aminte, fraţilor, de osteneala și munca noastră. Cum lucram zi și noapte, ca să nu fim sarcină nici unuia dintre voi, și vă propovăduiam Evanghelia lui Dumnezeu. Voi sunteţi martori, și Dumnezeu de asemenea, că am avut o purtare sfântă, dreaptă și fără prihană faţă de voi, cei care credeţi*" (1 Tes. 2, 9-10). Mai departe, Pavel le atrage atenţia că motorul acţiunilor este doar dragostea și beneficiile lor, și nu ale lui: „*Știţi iarăși că am fost* ***pentru fiecare din voi*** *ca un tată cu copiii lui: vă sfătuiam, vă mângâiam și vă adeveream să vă purtaţi într-un chip vrednic de Dumnezeu, care vă cheamă la Împărăţia și slava Sa*" (1 Tes. 2, 11-12). Mai devreme, Pavel se compara cu o doică ce-și crește cu drag copiii (cf. v. 7). Acum, se compară cu un tată. Ambele modele sunt tot ce poate fi mai bine înţeles în termenii iubirii naturale. Pavel face tot ce este posibil ca mesajul Evangheliei să fie primit cu aceeași curăţie de suflet cu care a fost predicat. Toţi beneficiarii predicării sunt fiii lui Dumnezeu, nu ai lui Pavel. El îi hrănește doar pentru a crește, de aceea nu se compară cu o mamă, ci cu o doică, adică cea care hrănește un copil căruia nu ea i-a dat viaţă. Dar dragostea faţă de ei este cea a unui tată, care dorește să-și vadă împlinită misiunea: maturizarea copiilor săi. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 23-26. **Ap.** 1 Tes. 2, 14-20.

Lc. 11, 23-26. Isus l-a biruit pe cel tare (diavolul), pentru că El era „mai tare" decât acesta. Totodată, Isus ne arată clar și apăsat că lupta cu diavolul este un lucru cât se poate de serios și de real. În zilele noastre, poate cea mai mare victorie a celui rău este că a convins o mare mulțime de oameni de inexistența lui. În tot timpul comunismului s-a propagat ideea că Dumnezeu nu există. Era desigur o aberație, pe care Dumnezeu o califică drept nebunie: „*A zis nebunul în inima lui: Nu este Dumnezeu! S-au stricat oamenii, fac fapte urâte; nu este nici unul care să facă binele*" (Ps. 13/14, 1). Dacă nu a avut succes cu negarea lui Dumnezeu, diavolul a recurs la o stratagemă mai perversă. A făcut pe oameni să creadă că el nu există ca persoană. Toți cred în răul din lume, pentru că-l experimentează zilnic. Dar puțini mai cred în diavol ca persoană, din nefericire chiar dintre credincioși. Totuși, în „Tatăl nostru", Isus ne invită să ne rugăm nu contra „răului" ca abstracțiune, ci contra „celui rău". În alegerea pe care omul este chemat să o facă între Dumnezeu și cel rău nu există cale de mijloc: „*Cine nu este cu Mine este împotriva Mea; și cine nu adună cu Mine risipește*" (Lc. 11, 23). A aduna este misiunea Păstorului celui bun, El adună până când toți vor fi o turmă și un păstor. Păstorul cel rău risipește oile și le părăsește în caz de pericol. Adună cu Isus acela care colaborează cu El. Următoarele două versete (24-26) scot în evidență că lupta împotriva celui rău nu este o joacă și că dacă omul eliberat de sub puterea celui rău nu se alipește de Isus, starea de pe urmă a lui poate fi mai rea decât cea de dinainte: „*Duhul necurat, când iese afară dintr-un om, umblă prin locuri fără apă și pustii și caută odihnă*" (v. 4/a). Odihnă înseamnă o casă, adică un trup. Neliniștea permanentă a duhului necurat se transmite celui posedat și-i tulbură viața. Nu se poate merge deci până la jumătatea drumului. Dacă după eliberarea omului posedat, acesta nu se alipește „cu trup și suflet" de Mântuitorul său, nu rămâne doar vulnerabil, ci starea lui se poate agrava. Lupta cu cel rău nu este o joacă! **[2010]**

*

1 Tes. 2, 13-20. Pavel își exprimă în continuare bucuria pentru felul de viețuire al comunității din Tesalonic: „*De aceea mulțumim fără încetare lui Dumnezeu că, atunci când ați primit Cuvântul lui Dumnezeu, auzit de la noi, l-ați primit nu ca pe cuvântul oamenilor, ci, așa cum și este într-adevăr, ca pe Cuvântul lui Dumnezeu, care lucrează și în voi cei care credeți*" (1 Tes. 2, 13). Acesta este într-adevăr un motiv serios de mulțumire, că măcar unii primesc vestirea Evangheliei nu ca pe o învățătură omenească, ci ca pe Cuvântul lui Dumnezeu. În continuare, Pavel îi laudă pe tesaloniceni, poate cu o referire specială la cei care proveneau dintre evrei, pentru faptul că ei au suportat din partea conaționalilor lor aceeași împotrivire. Cele două versete care urmează sunt deosebit de vehemente. Poate că Pavel își varsă în ele năduful acumulat de opoziția înverșunată pe care a întâmpinat-o din partea iudeilor din Tesalonic, care nu s-au mulțumit doar să-l izgonească, ci l-au urmărit și mai departe (în Berea), căutând astfel să pună stavilă lucrării de evanghelizare: „*Iudeii aceștia au omorât pe Domnul Isus și pe proroci, pe noi ne-au prigonit, nu plac lui Dumnezeu și sunt vrăjmași tuturor oamenilor, căci ne opresc să propovăduim Neamurilor, ca să fie mântuite. Astfel, ei pun vârf păcatelor lor. Dar la urmă i-a ajuns mânia lui Dumnezeu!*" (1 Tes. 2, 15-16). Aceste cuvinte sunt aproape similare cu cele spuse de Isus fariseilor care i se împotriveau înverșunat: „*Voi umpleți măsura părinților voștri! Șerpi și năpârci! Cum veți scăpa de pedeapsa gheenei? De aceea, iată vă trimit proroci, înțelepți și cărturari. Pe unii din ei îi veți omorî și răstigni, pe alții îi veți bate în sinagogile voastre și-i veți prigoni din cetate în cetate; ca să vină asupra voastră tot sângele nevinovat, care a fost vărsat pe pământ, de la sângele dreptului Abel până la sângele lui Zaharia, fiul lui Barachia, pe care l-ați ucis între Templu și altar. Adevărat vă spun că toate aceste lucruri vor veni peste neamul acesta*" (Mt. 23, 32-36). Paralelismul dintre aceste două versete merge până la identitate și s-a împlinit în cursul istoriei, cuvânt cu cuvânt. Cine citește să înțeleagă! Pavel încheie într-o tonalitate pozitivă lăudându-i încă o dată pe tesaloniceni: „*Da, voi sunteți slava și bucuria noastră*" (1 Tes. 2, 20). Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat în totul. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 16-21. **Ap.** 2 Cor. 8, 1-5

Lc. 8, 16-21. Deși Luca relatează această pildă în continuarea pildei Semănătorului, comparând cu locul acesteia din Matei și Marcu se vede însă limpede că nu este doar o continuare a acestei pilde, dar are legătură cu ea. Isus îndreaptă înțelesul pildei luminii la ascultarea Cuvântului și mai ales la modul cum ascultăm, cum primim cuvântul semănat în noi: „*Luați seama la felul cum ascultați; Căci celui ce are i se va da; dar celui ce n-are i se va lua și ceea ce i se pare că are*" (Lc. 8, 18). Expresia: *Luați seama* ne atrage atenția asupra colaborării omului cu Dumnezeu. De mine depinde dacă iau sau nu seama la ce aud. Cum mă pregătesc la întâlnirea cu Cuvântul lui Dumnezeu? De mine depinde dacă sunt *drum* sau *stâncă* sau *pământ cu spini* sau *pământ bun*. Aceia care primesc Cuvântul *îl țin în inimă bună și vor aduce roadă* ***în răbdare*** (cf. Lc. 8, 15). Ei au cuvântul în inima lor. Cu aceștia, Dumnezeu colaborează și lumina Cuvântului se va răspândi tuturor, pentru că *celui ce are i se va da* spune Isus. Cel care respinge însă Cuvântul nu-l are în inimă, chiar dacă lui i se pare că auzindu-l l-ar fi și primit. Este doar o iluzie. Cuvântul trebuie nu doar auzit, ci ascultat, adică primit în inimă, și în continuare acest Cuvânt va acționa prin cel care l-a primit și în viața altora. Lumina este așezată în sfeșnic și va lumina tuturor. Este vorba în fond de credință, deoarece așa cum spune D. Bonhoeffer: „numai cel ce crede este ascultător și numai cel ce ascultă crede". Dacă cineva este doar auzitor și nu și împlinitor al Cuvântului, nu-l are de fapt în sine. De la acesta se va lua și ceea ce i se pare că are. Dumnezeu dorește să sporească ceva ce există bun într-un om, dar nu poate spori nimicul.

Meditând asupra cuvintelor din pericopa noastră, ne dăm seama că Isus a folosit de mai multe ori aceleași cuvinte sau cuvinte asemănătoare, vorbind despre sămânță, creștere sau despre lumină. Dar sensul lor trebuie găsit de fiecare dată în funcție de context. Să primim prin credință și ascultare Cuvântul și să-l păstrăm într-o inimă bună. **[2010]**

*

2 Cor. 8, 1-15. Capitolele 8 și 9 ale acestei epistole sunt consacrate dărniciei creștine. Era vorba de strângerea de ajutoare pe care Pavel o inițiase în favoarea creștinilor din Iudea, asupra cărora se abătuse o mare foamete. Comuniunea Bisericilor nu este doar o comuniune abstractă, ci ea trebuie să se manifeste concret. Deși, la început, cei din Corint au fost entuziaști, dorind să participe și ei, cu trecerea timpului (nu foarte lung) din motive despre care Pavel păstra tăcerea, zelul lor s-a cam pierdut. Poate fi vorba și de acțiunea potrivnicilor apostolului sprijiniți material din Ierusalim, și care foarte probabil au deturnat unele fonduri în favoarea lor. Și acesta poate fi unul din motivele pentru care Pavel a refuzat să participe direct la strângerea ajutoarelor, ca să nu fie acuzat de interese meschine, materiale. Pentru a-i stimula pe corinteni, Pavel le pune în față două exemple: pe macedoneni și pe Cristos însuși: „*Fraților, voim să vă aducem la cunoștință harul pe care l-a dat Dumnezeu în Bisericile Macedoniei, care în mijlocul necazurilor au dăruit cu bucurie, și de bună voie, după puterea lor, și chiar peste puterile lor*" (cf. 2 Cor. 8, 1-3). Între dărnicia materială și harul dumnezeiesc este o strânsă legătură. Lucrarea harului se exprimă printre altele prin dăruirea „cu bucurie și de bună voie" Ajutorarea celor în nevoie nu este o poruncă, ci este o imitație a lui Cristos: „*Căci cunoașteți harul Domnului nostru Isus Cristos. El măcar că era bogat, S-a făcut sărac pentru voi, pentru ca prin sărăcia Lui, voi să vă îmbogățiți*" (2 Cor. 8, 9) Acest verset 9 este o chintesență a Evangheliei. Pavel nu dă o poruncă, ci un sfat: „*Și sfatul acesta vă este de folos vouă, care, de acum un an, cei dintâi ați început nu numai să faceți, ci să și voiți. Isprăviți dar acum de făcut; pentru ca după graba voinței să fie și înfăptuirea, potrivit cu mijloacele voastre*" (2 Cor. 8, 10-11) Entuziasmul de la început trebuie acum pecetluit prin probele materiale. După acest standard, darul macedonenilor, la fel ca și bănuții văduvei, poate fi într-un fel ușor de egalat, dar, în alt sens, greu de depășit. **[2011]**

Săptămâna a VI-a după Înălţarea Sfintei Cruci (a XXIII-a după Rusalii). Duminica demonizatului din Gesara.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 26-39. **Ap.** Ef. 2, 4-10.

Lc. 8, 26-39. Această minune a lui Isus este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici, dovadă a importanţei acordată acestui fapt. Minunea s-a petrecut într-un ţinut locuit de neevrei. Imediat ce Isus a coborât din barcă, pe ţărmul lacului L-a întâmpinat un demonizat, care trăia departe de cetate, în locuri pustii, acolo unde după obiceiul timpurilor se îngropau morţii. Din punct de vedere social și mintal era și el ca un mort. La vederea lui Isus demonul sau demonii de care era posedat, prin gura lui a scos un strigăt: „*Ce am eu cu tine, Isuse, Fiul Dumnezeului Celui Prea Înalt? Te rog nu mă chinui!*" (Lc. 8, 28/b). Demonii erau în clar cu cine aveau de a face. Isus a intrat în dialog cu demonul și a aflat că sunt de fapt mai mulți. Alt lucru ciudat: „*Și demonii rugau* ***stăruitor*** *pe Isus să nu le poruncească să se ducă în Adânc*" (Lc. 8, 31). La sugestia demonilor, Isus le-a îngăduit să intre în turma de porci din apropiere, care s-a repezit de deal și s-a înecat în apă. Isus nu doar că dialoghează cu demonii, dar le și ascultă rugămintea, deși putea prevedea urmările. Cel posedat este vindecat cu preţul pierderii turmei de porci, probabil sursa de venit a locuitorilor acelui ţinut. Isus l-a cooptat în numărul celor 12 și pe Iuda, deși, așa cum le-a spus ucenicilor în preziua pătimirii Lui, știa că este „un diavol". Probabil că orice alt învăţător n-ar fi procedat la fel. De ce? Cât de tainice sunt căile lui Dumnezeu! Constatând paguba, oamenii locului, L-au rugat pe Isus să plece de la ei. Două rugăciuni ciudate. Una a demonilor care-L cunoșteau, alta a oamenilor care nu-L cunoșteau. Isus răspunde ambelor rugăciuni, conform cu dorinţa expusă. Ce atenţi trebuie să fim când Îl rugăm pe Dumnezeu. Binele imediat este diferit de Binele etern. Și culmea, singura rugăminte corectă, a omului vindecat, aceea de a-L urma pe Isus nu este ascultată. Dar cât de mult diferă căile omului de căile lui Dumnezeu! **[2009]**

Lc. 8, 26-39. Întâmplarea este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici, cu deosebirea că Matei vorbește despre doi îndrăciţi, pe când Marcu și Luca doar de unul. Despre această „dublare" în cazul lui Matei (doi orbi la Ierihon, doi îngeri la mormânt etc.) am mai vorbit. Este ori o figură de stil, ori dorinţa lui Matei, care scria evreilor, ca orice fapt să fie atestat de doi martori, după cum prevedea Legea.

În legătură cu numele exact al locului, ușor diferit la cei trei evanghelişti, nu are rost să insistăm. Important este că era un ţinut locuit de păgâni, aflat pe celălalt mal al lacului Genezaret, în dreptul Galileii. Episodul se petrece după potolirea furtunii. „*Când a ieșit Isus la ţărm, L-a întâmpinat un om din cetate, stăpânit de mai mulţi demoni. De multă vreme nu se mai îmbrăca în haină și nu-și avea locuinţa într-o casă, ci în morminte*" (Lc. 8, 27). Locul în care demonizatul L-a întâlnit pe Isus nu era în cetate, ci în afara ei, poate în cimitir, care evident se găsea în afara cetăţii. Nici Luca, nici Matei nu dau prea multe amănunte despre starea demonizatului, spre deosebire de Marcu. Aici este reprodus pe larg dialogul dintre Isus și demoni, numărul porcilor (2000) etc.

Un lucru impresionant este dialogul lui Isus cu demonii. Înainte de toate, Isus se interesează de numele demonului. Numele cuiva sau a ceva este mult mai mult decât un indicativ care, la rigoare, cum se întâmplă deja și astăzi, poate fi înlocuit cu un număr. Cunoaștem cu toţii Codul Numeric Personal (CNP-ul), de exemplu. Acest număr care mă identifică și mă distinge de oricine altcineva din societatea în care trăiesc cuprinde în sine în mod codificat, printr-o înșiruire de cifre, ce sunt eu pentru societatea în care trăiesc. Se știu, astfel, sexul, data nașterii, locul de rezidenţă permanentă și situaţia socială globală (starea civilă, clasa profesională etc.) Că mă cheamă Gheorghe sau Vasile, dacă sunt credincios sau ateu, dacă sunt cinstit sau nu, acest lucru nu-i interesează pe cei care m-au codificat în felul acesta. Identitatea mea reală rămâne ascunsă și pentru societate este total lipsită de interes. Desigur că în cursul procesului de globalizare, care progresează cu o viteză incredibilă, vor fi clasificate și codificate tot mai multe aspecte ale fiinţei și activităţii cuiva. NUMELE omului este însă cu totul altceva. Este felul în care te cunoaște doar Dumnezeu. În NT, Numele suprem pe care-L poartă Isus este cunoscut doar de El (cf. Ap. 19, 12).

O veche locuțiune latină spunea că *nomen est omen*, adică numele îți este ființa sau destinul. De aceea, la botez primim un nume care înseamnă ceva, suntem puși sub protecția unui creștin care a sfințit prin viața sa acest nume și suntem oarecum programați să urmăm acel destin. Din păcate, în ziua de azi părinți iresponsabili dau nume fantasmagorice copiilor lor, iar preoți iresponsabili le acceptă. Cu numele nu te poți juca. Atunci când Dumnezeu cheamă pe cineva la o nouă misiune îi schimbă numele. De pildă, Avram (evr. tată înalt) în Avraam (evr. tatăl unei mari mulțimi), Simon devine Petru (= piatră) etc. La fel se petrec lucrurile la intrarea în monahism. După ce părinții au dat naștere biologică unui copil, cea mai importantă misiune și primul pas în nașterea spirituală a unui copil este alegerea numelui său. Este deci o mare responsabilitate și n-ar trebui luat acest lucru atât de ușor. Fiecare să mediteze asupra acestui fapt.

Să ne întoarcem la întâmplarea noastră. „*Isus a întrebat demonul: Care-ți este numele?* ***Legiune,*** *a răspuns el, pentru că intraseră mulți draci în omul acela*" (Lc. 8, 30). Cu toate că acest demon multiplu s-a supus fără crâcnire lui Isus, „*demonii rugau* ***stăruitor*** *pe Isus să nu le poruncească să se ducă în Adânc*" (v. 31). Și demonii se rugau lui Isus și, ce-i mai ciudat, Isus îi ascultă și le împlinește cererea, deși știa de bună seamă ce va urma. Demonii au produs o pagubă, din cauza căreia locuitorii acelui ținut au rugat și ei la rândul lor pe Isus să plece din acel loc. Teama pierderii materiale a fost mai mare decât a avea Viața. Orice dorință de a noastră o putem adresa sub formă de rugăciune lui Dumnezeu, dar cine știe dacă ascultarea ei va fi sau nu benefică pentru noi. Isus a ascultat și rugăciunea demonilor și a oamenilor, a plecat de la ei, dar l-a lăsat în mijlocul lor, ca mărturie vie și semn de aducere aminte pe omul vindecat. **[2010]**

*

Ef. 2, 1-10. În capitolul 1 al *Epistolei către Efeseni*, Pavel a discutat despre planul etern al lui Dumnezeu ca cei aleși să fie sfinți, adică despărțiți de lume și uniți unii cu alții în Duhul Sfânt, Darul Tatălui, pe care L-am primit prin jertfa lui Isus Cristos. Capitolele 2 și 3 explică aplicarea acestui plan. De la început trebuie remarcat faptul că subiectul central al acestei secțiuni este Dumnezeu. „*Dar Dumnezeu, care este bogat în milă, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit, măcar că eram morți în greșelile noastre, ne-a adus la viață împreună cu Cristos (prin har ați fost mântuiți)*" (Ef. 2, 4-5). A fi mort, în sens biblic, înseamnă absența comunicării cu cei vii. Măcar că oamenii sunt vii din punct de vedere biologic, sunt morți față de Dumnezeul cel viu, datorită greșelilor și păcatelor lor (cf. Ef. 2, 1-2). Cei care trăiesc după legile firii se găsesc în puterea celui rău și-și ordonează acțiunile după „mersul lumii acesteia", neascultând de Dumnezeu: „*Între ei eram și noi toți odinioară* (evrei și păgâni deopotrivă), *când trăiam în poftele firii noastre pământești, când făceam voile firii pământești și ale gândurilor noastre și eram din fire copii ai mâniei ca și ceilalți*" (Ef. 2, 3). Din starea aceasta disperată ne-a mântuit Dumnezeu prin harul său: „*Căci prin har ați fost mântuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni*" (Ef. 2, 8-9). Să facem o precizare. „Fapte" nu se referă la faptele bune care sunt o urmare a comportamentului omului regenerat prin credință, ci la ceea că prin nici o străduință umană, prin nici o „tehnică" nu se poate obține acest lucru. Regenerarea (nașterea noastră din nou) este un dar al lui Dumnezeu, care trebuie primit prin ascultare de El: „*Căci noi suntem lucrarea Lui, și am fost zidiți în Cristos Isus pentru faptele bune, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele*" (Ef. 2, 10). Faptele noastre bune, săvârșite în credință, sunt dar primit prin ascultarea Evangheliei. Sunt un dar al lui Dumnezeu, pregătit de el mai înainte, ca noi să umblăm în ele. Fără Dumnezeu, noi nu suntem nimic. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 29-33. **Ap.** 1 Tes. 2, 20-3, 1-8.

Lc. 11, 29-33. După atâtea minuni și învățături, atât fruntașii poporului, cât și poporul însuși cer de la Isus un semn, adică ceva care să-i întărească și să-i convingă să creadă în Isus ca fiind Mesia cel așteptat. Cu mici diferențe de accent, întâmplarea estre redată și de Matei și de Marcu. Și răspunsul lui Isus este asemănător în cele trei Evanghelii sinoptice: „*Neamul acesta este un neam viclean; el cere un semn; dar nu i se va da alt semn decât semnul lui Iona*" (Lc. 11, 29). De ce acest răspuns și care este „semnul lui Iona"? Matei și Luca răspund diferit. Pentru Matei, semnul se referă la îngroparea lui Isus în adâncul pământului, pentru Luca, se referă la pocăința ninivitenilor după predica lui Iona. Isus citează aici nu doar un verset sau două ale Scripturii, ci face trimitere la o întreagă carte. Prorocia lui Iona este una din cele mai fascinante pagini ale Scripturii. În cele numai 4 capitole, această carte relatează o istorie fascinantă a relației dintre Dumnezeu, mesagerul său și o grupare de oameni concretă la care a fost trimis acest mesager. Există o mulțime de paralelisme între lucrarea lui Iona și lucrarea lui Cristos, cum sunt și numeroase diferențe. Toate diferențele se referă la raportul de ascultare dintre mesager și Dumnezeu. Iona nu ascultă, dar se supune în final, Isus ascultă de la bun început. Iona fuge de misiune, se ascunde în cala corăbiei, dar doarme liniștit în timpul furtunii devastatoare, pentru că are încredere în Dumnezeu. Nu-i pasă de viața lui, dar nici de a celorlalți. Și Isus doarme în timpul furtunii, dar la cârma corăbiei Sale care este Biserica. Nici lui Isus nu-I pasă de viața lui, dar o oferă pentru salvarea celorlalți. Și unul și celălalt Îi cunosc natura milostivă și iubitoare a lui Dumnezeu, dar lui Iona îi pasă de propria imagine, pe când Isus o sacrifică pentru binele tuturor, evrei și neevrei, dar care ambii pot avea acces la Dumnezeu doar prin pocăință. Isus duce până la capăt lucrarea Tatălui care I-a fost încredințată. Oricum, recitiți și meditați cartea lui Iona. Merită! **[2010]**

*

1 Tes. 3, 1-8. Din cauza faptului că Pavel a înțeles pericolul în care se găsea tânăra comunitate din Tesalonic, a socotit necesar să le trimită un sprijin. Cuvintele nu păreau să fie suficiente. „*De aceea, fiindcă nu mai puteam răbda, am socotit mai bine să fim lăsați singuri în Atena și v-am trimis pe Timotei, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu în Evanghelia lui Cristos, ca să vă îmbărbăteze în credința voastră*" (1 Tes. 3, 1-2). Pavel se temea că din cauza prigoanei și a suferințelor care puteau să-i facă pe tesaloniceni să se clatine în credință era necesar și un sprijin care să vină de la cel mai apropiat și de încredere colaborator al său. Este adevărat că Pavel i-a prevenit chiar înainte de plecarea lui din Tesalonic de pericolul care păștea comunitatea: „*Și când eram la voi, v-am spus mai dinainte că vom avea de suferit necazuri, ceea ce s-a și întâmplat, cum bine știți*" (1 Tes. 3, 4). De ce se comporta Pavel în felul acesta? Dacă ar fi fost un simplu filosof, care ar fi dorit să le predice o nouă teorie, fie ea și foarte fascinantă, această grijă ar fi fost de neînțeles. În definitiv, era treaba lor dacă acceptau sau nu noua învățătură. Dar nu! Pavel era preocupat de soarta acestei comunități nu din motive personale, ci pentru slava lui Dumnezeu și bunul mers al vieții spirituale. Când iubești pe cineva cu adevărat nu se poate să nu te implici cu totul, chiar dacă acest lucru cere sacrificii. În cazul acesta, lipsirea de ajutorul neprețuit al celui mai bun colaborator. Felul în care Pavel îl recomandă pe Timotei tesalonicenilor depășește cadrul unei simple scrisori de recomandare. Adversarii erau puternici, iar Timotei era tânăr și deci ușor de contestat. Totuși, tesalonicenii au dat dovadă de maturitate spirituală, iar veștile cu care s-a întors Timotei erau foarte bune. Pavel s-a liniștit și a putut scrie. Tesalonicenii rămăseseră tari în credință în ciuda tuturor greutăților: „*De aceea, fraților*, le scrie Pavel, *în toate strâmtorările și necazurile noastre, am fost mângâiați cu privire la voi, prin credința voastră. Acum, da, trăim, fiindcă voi stați tari în Domnul*" (1 Tes. 3, 8). Mai multă dragoste este greu de imaginat! **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 34-41. **Ap.** 1 Tes. 3, 8-13.

Lc. 11, 34-41. Putem observa din pericopa de astăzi că Luca reproduce aproape integral toate învățăturile lui Isus pe care Matei le concentrează în Predica de pe munte, dar le situează în locuri și timpuri diferite, urmând un plan al său, care dorește să-l prezinte pe Isus ca Mântuitorul tuturor oamenilor. Așa se întâmplă și cu această pildă și învățătura care-i urmează. Se pare că Isus vorbește învățătorilor lui Israel. Aceștia însă, limitându-se doar la respectarea părții formale, exterioare a Legii, își pierd calitatea de „luminători" ai poporului. Această misiune Isus o încredințează ucenicilor Săi: „*Voi sunteți lumina lumii. O cetate așezată pe un munte nu poate să rămână ascunsă. Și oamenii nu aprind o lumină ca s-o pună sub obroc, ci o pun în sfeșnic și luminează tuturor celor din casă. Tot așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre bune și să slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri*" (Mt. 5, 14-16). Dar ochiul este pentru trup ceea ce este fereastra pentru casă. Cât de curată este fereastra, atât de luminată va fi casa. Trupul este dispus întotdeauna să urmeze lumina, dar calitatea acestei lumini depinde de ochi. Dacă pe această fereastră, la început curată și transparentă, pe care în mod natural ne-a dat-o Dumnezeu, noi vom picta învățăturile noastre omenești, vom avea iluzia să vedem și să credem că aceste picturi sunt realitatea divină. Fals! Fariseul, care-L invitase pe Isus la masă a văzut „pictura datinii strămoșilor" (a tradiției, a domeniului păgubos al lui „așa se face" și al lui „așa am apucat"), care falsifică lumina pură a lui Dumnezeu. Nu mâinile trebuie spălate înainte de masă, ci fereastra trebuie spălată și curățată. Atunci vom vedea clar. Partea dinlăuntru și partea din afară a ființei omenești constituie un tot unitar și interfuncțional. Simbolul este bun dacă îndreaptă spre realitatea pe care o arată. Fereastra murdară de praful lumii sau pictată cu închipuirile omenești ne arată pe noi și nu pe Dumnezeu, ne face să fim autosatisfăcuți, dar prin aceasta nu putem fi plăcuți lui Dumnezeu. Să fim atenți! **[2010]**

*

1 Tes. 3, 9-13. Pavel încheie prima parte a Epistolei (cap. 1-3) în aceeași notă de bucurie spirituală și de mulțumire. Toată neliniștea lui Pavel cu privire la viața comunității s-a spulberat după reîntoarcerea lui Timotei și la auzul veștilor bune pe care le-a primit de la el. Pavel dă glas acestei bucurii: „*Cum putem noi oare să mulțumim îndeajuns lui Dumnezeu cu privire la voi, pentru toată bucuria pe care o avem din pricina voastră înaintea Dumnezeului nostru. Zi și noapte Îl rugăm nespus să vă putem vedea fața și să putem împlini ce mai lipsește credinței voastre*" (1 Tes. 3, 9-10). Aici, Pavel ne lasă să privim o clipă în viața sa interioară. Pavel este frământat pentru soarta comunității, trimite un sol pentru a se liniști. Mulțumește apoi lui Dumnezeu în rugăciune. Pavel era în același timp un om al rugăciunii și un om al acțiunii. În lucrarea de evanghelizare aceste două aspecte sunt inseparabile. Pavel nu se roagă toată ziua și toată noaptea, ci și ziua și noaptea pentru comunitate. Oamenii nu sunt îngeri, ci oameni. Au nevoie de odihnă, de mâncare etc., dar toate aceste nevoi se împletesc armonios cu rugăciunea, fără de care viața noastră își pierde sensul.

Dacă până acum Pavel era pe drept cuvânt îngrijorat pentru tesaloniceni și îi trata ca pe niște copii în credință, acum începe să le expună și lipsurile momentane. După ce au trecut cu bine examenul statorniciei în credință în mijlocul necazurilor, acum a venit vremea ca atenția lor să se îndrepte asupra creșterii în credință, adică să se maturizeze. „*Domnul să vă facă să creșteți tot mai mult în dragoste unii față de alții și față de toți, cum facem și noi înșine pentru voi... ca să fiți fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Cristos, împreună cu toți sfinții Săi*" (cf. 1 Tes. 3, 12-13). Așa cum menționam la început, fiecare din cele cinci capitole care compun această epistolă se încheie cu o referință explicită la Revenirea Domnului Isus Cristos, care ne va duce împreună cu toții sfinții Săi în slava cerească. Fiecare comunitate creștină, bine închegată aici pe pământ, va constitui o piatră în edificiul Bisericii. Aceasta înseamnă „Împlinirea împărăției cerurilor"

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 42-46. **Ap.** 1 Tes. 4, 1-12.

Lc. 11, 42-46. În pasajul nostru este vorba despre o dispută a lui Isus cu fariseii. La o citire superficială a textului, relatat și de Matei în capitolul 23 din Evanghelia sa, ar părea că între Isus și farisei ar exista o dușmănie. Nimic mai fals. De unde atunci aceste 6 „vai"-uri din Evanghelie? Dar, în definitiv, cine erau acești farisei? Această grupare a luat ființă aproximativ în anul 200 î. Cr. Ei făceau parte din clasa meșteșugarilor, și nu a preoților (saduchei). Între farisei și saduchei era o opoziție foarte puternică. Un exemplu este apostolul Pavel, care, deși fariseu și cărturar, avea o profesie, era constructor de corturi și deci trăia din munca lui, nu din beneficiile acordate preoților. Ei erau foarte zeloși pentru tot ce privea religia, iar conflictul dintre ei și saduchei le-au atras numele de „separatiști" (evr. = perușim). Numele de fariseu este forma grecească a originalului ebraic. Ei au format la început o parte din mișcarea de rezistență împotriva stăpânirii greco-siriene din secolul al II-lea î.Cr. Apoi în secolul I î.Cr. devin partidul conducător al iudeilor, după distrugerea Templului (70 d. Cr.). Din această cauză, se poate spune că poporul evreu de azi trăiește în mare măsură pe baze fariseice. Aveau un respect riguros și scrupulos față de respectarea Legii, de aceea au adăugat o colecție de reguli, cunoscute sub numele de „datina strămoșilor". Credeau de asemenea în învierea morților, în lumea cerească (îngeri) și în Duhul Sfânt. Isus i-a iubit pe farisei și la început era o mare deschidere între ei. Unii farisei i-au rămas credincioși până la capăt (de ex. Nicodim). De ce atunci Isus este atât de critic la adresa lor? Nu era vorba de fondul credinței, ci de faptul că fariseii au dat cu timpul o importanță prea mare formalismului religios al tradiției, cum o numim astăzi, iar Isus dorea să-i corecteze și să-i recheme la observarea esențialului. Isus voia de la ei în primul rând o viață sfințită în întregime și nu doar o mimare a acesteia prin respectarea unui set de reguli, care puteau deturna atenția de la esențial, lucru valabil și pentru „fariseii", formaliști religioși, fie ei și „creștini", de astăzi. **[2010]**

*

1 Tes. 4, 1-12. În timp ce capitolele 1-3 ale acestei Epistole conțin mesaje personale de laudă la adresa tesalonicenilor și explicații ale activității și motivațiilor misionarilor, capitolele 4 și 5 conțin instrucțiuni practice despre modul corect de comportare creștină. Capitolul 4 este compus din două părți distincte. Prima, cea cuprinsă în pericopa de azi, se referă la puritatea sexuală și la dragostea frățească, iar partea a doua parte a lui se referă la a doua venire a lui Cristos.

„*Încolo, fraților, fiindcă ați învățat de la noi cum să vă purtați și să fiți plăcuți lui Dumnezeu, și așa și faceți, vă rugăm și vă îndemnăm în Numele Domnului Isus, să sporiți tot mai mult în privința aceasta. Voia lui Dumnezeu este sfințirea voastră: să vă feriți de curvie*" (cf. 1 Tes. 4, 1-3). Imoralitatea sexuală, în toate formele ei, era caracteristică vieții păgânilor, din toate timpurile, de atunci și de acum. A fi sfânt înseamnă a fi diferit, a te delimita față de comportamentul profan. Libertatea creștină nu putea fi invocată ca pretext pentru libertinajul păgân exprimat în comportamentul imoral. A trăi diferit față de cum trăiesc păgânii se exprimă cel mai clar în puritatea vieții sexuale. Această sfințenie nu este rodul unei educații, iar acest lucru este evident de-a lungul timpurilor. Ea este rodul lucrării Duhului Sfânt, care este operatorul însuși al sfințirii noastre: „*Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințenie. De aceea* – zice Pavel – *cine nesocotește aceste învățături, nesocotește nu pe om, ci pe Dumnezeu, care v-a dat și Duhul Său cel Sfânt*" (1 Tes. 4, 7-8).

În continuare, Pavel vizează dragostea frățească. Ea se referă concret la faptul că, din comoditate, nu trebuie să fim o sarcină aproapelui nostru, ci fiecare, în măsura posibilului, să lucreze cu mâinile sale pentru nevoile lui și pe cât este cu putință și pentru nevoile celor care s-ar găsi în dificultate cu adevărat (cf. 1 Tes. 4, 9-11). Pavel a fost un om independent și a încercat să-i îndemne pe toți la un asemenea stil de viață: „*Și astfel să vă purtați cuviincios cu cei de afară* (de Biserică) și ***să n-aveți trebuință de nimeni***" (1 Tes. 4, 12). Este un sfat bun de urmat și azi! **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 11, 47-12, 1. **Ap.** 1 Tes. 4, 18-5, 10.

Lc. 11, 47-12, 1. Pericopa de azi ne propune o meditaţie cel puţin neașteptată: Isus adresându-se tuturor categoriilor de conducători religioși, farisei și învățători ai legii deopotrivă. Dorea ca, dintr-un zel al acestora, poporul să nu fie încărcat în plus cu sarcini anevoie de purtat. Cei care învaţă astfel poporul se abat de la Legea lui Dumnezeu. De aceea, „*Înţelepciunea lui Dumnezeu a zis: Le voi trimite proroci și apostoli; pe unii din ei îi vor ucide, iar pe alţii îi vor prigoni ca să se ceară de la acest neam sângele tuturor prorocilor care a fost vărsat de la întemeierea lumii, de la Abel la Zaharia*" (Lc. 11, 49-51). Apoi a concluzionat apăsat: „*da, vă spun, sângele lor se va cere de la neamul acesta*" (v. 51/b). Poate că această subliniere apăsată are o legătură cu toată istoria de aproape 2000 de ani a poporului evreu după dărâmarea Templului și cu toate necazurile care au urmat în timpul acestor ani. Pedeapsa lui Dumnezeu este însă întotdeauna pedagogică și nu răzbunătoare. Orice Cuvânt al lui Dumnezeu se va împlini negreșit! Întreagă istorie a omenirii și a Bibliei o atestă.

Dar atenţionarea fariseilor și a cărturarilor în acel moment nu a avut efectul scontat: „*După ce a ieșit de acolo, cărturarii și fariseii au început să-L pună la strâmtoare și să-L facă să vorbească despre multe lucruri. I-au întins astfel laţuri, ca să prindă vreo vorbă din gura Lui, ca să-L poată învinui*" (Lc. 11, 53-54). Ceea ce-L nemulţumește pe Isus la fruntașii poporului este discrepanţa între vorbă și faptă. Învăţătorii Legii dau porunci pe care Biblia nu le cuprinde, le organizează și le structurează într-un cod de conduită religioasă paralelă cu Cuvântul divin. Fariseii apoi sunt aceia care se străduiesc să pună în practică aceste legi de sorginte umană, mai degrabă decât pe cele cerute de Dumnezeu. Și dintr-o bună intenţie inițială rezultă o gravă încălcare a poruncilor divine ale căror consecinţe se repercutează apoi peste întregul popor până departe în timp. Isus califică aceasta prin cuvântul „fățărnicie" și o condamnă cu toată hotărârea. **[2010]**

*

1 Tes. 5, 1-11. Este lesne de înţeles că cele expuse în secţiunea precedentă suscită o curiozitate cu privire la când se vor întâmpla aceste lucruri, atât la creștinii de atunci, cât și la cei de azi. Pavel a vorbit despre Răpire pentru a le da tesalonicenilor și nouă un motiv de speranţă și mângâiere: Orice s-ar întâmpla cu lumea și oricând va veni sfârșitul, atâta vreme cât suntem cu Cristos, suntem în deplină siguranţă. De la Răpire, Pavel trece acum la Revenirea lui Cristos. În ambele cazuri, accentul nu cade pe când se va întâmpla, ci pe felul nostru de comportament, adică ce să facem ca să fim găsiţi în Domnul la venirea Lui. De aceea: „*Cât despre vremi și soroace, n-aveţi trebuinţă să vi se scrie, fraţilor, pentru că voi înșivă știţi foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoţ noaptea*" (1 Tes. 5, 1-2). Termenii de „zi" și „noapte" nu trebuie luaţi în sens literal și astronomic, ci în sens spiritual. Este vorba de fapt de a veghea sau de a fi în letargie spirituală. Ziua Domnului va veni peste oamenii necredincioși așa cum vine un hoţ, adică pe neașteptate. Creștinii sunt avizaţi despre ce se va întâmpla, dar nici ei nu știu și nici nu este util să știe când se vor întâmpla aceste lucruri. Pregătirea creștinilor prin rugăciune și priveghere este comparată cu armura unui soldat, care este menită să-l apere de un pericol. Armura creștinului este platoșa credinţei și a dragostei și coiful nădejdii mântuirii (cf. 1 Tes. 5, 8). Cele trei virtuţi fundamentale: credința, nădejdea și dragostea sunt fundamentale în viziunea lui Pavel în ce privește viaţa normală a creștinului. Creștinii nu au nevoie să audă în permanenţă ceva nou, ci să li se amintească mereu ceea ce știu deja: „*Fiindcă Dumnezeu nu ne-a rânduit la mânie* – adică la revărsarea acesteia în „Ziua Domnului" peste fiii necredinţei – *ci ca să căpătăm mântuirea prin Domnul nostru Isus Cristos, care a murit pentru noi, pentru ca fie că veghem, fie că dormim, să trăim împreună cu El. De aceea mângâiaţi-vă unii pe alţii, așa cum faceţi într-adevăr*" (1 Tes. 5, 9-11). Creștinul poate deci trăi cu siguranţa faptului că la venirea Domnului va fi scăpat de pedeapsa mâniei Sale. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 2-12. **Ap.** 1 Tes. 5, 9-13; 24-28.

Lc. 12, 2-12. Acest pasaj prezintă din nou înteţirea luptei dintre Isus și majoritatea conducătorilor religioși de atunci: „*În vremea aceea, când popoarele se strângeau cu miile, așa că se călcau pe picioare unii pe ceilalţi, Isus a început să spună ucenicilor Săi: Mai întâi de toate, păziți-vă de aluatul fariseilor care este fățărnicia*" (Lc. 12, 1). Fățărnicia a avut de-a lungul timpului multe nume. Astăzi ea se numește „lupta pentru imagine". M-a vorbit de rău cineva, mi-a stricat imaginea publică, adică felul în care sunt perceput de ceilalţi. Dar nu ceilalţi mă vor judeca, ci Dumnezeu. De aceea trebuie să fim preocupaţi să corespundem exigenţelor Celui care ne-a creat după Imaginea Sa. „*Nu este nimic acoperit, care nu va fi descoperit, nici ascuns, care nu va fi cunoscut*" (Lc. 12, 2). Toţi ar dori să-și ţină ascunse defectele și să-și trâmbiţeze virtuţile. S-ar crea în felul acesta o falsă imagine despre sine. Dar pentru a trăi în realitate, adică în părtășie cu Isus, fiecare trebuie să se lepede de sine... Altă cale nu există. În final, cei care au prezentat o falsă imagine despre sine, câștigând prin aceasta stima temporară a semenilor, vor fi scufundaţi în rușine. Mai bine o vor duce chiar și aceia pe care oamenii i-au condamnat și ***dispreţuit*** pentru defecte morale reale, pentru că ei și-au primit rușinea aici: „*Adevărat vă spun că vameșii și curvele vor merge înaintea voastră în Împărăţia lui Dumnezeu*" (Mt. 21, 31). Isus cheamă la pocăinţă și la credinţă, singura care alungă din suflet frica. „*Vă spun vouă, prietenii Mei: să nu vă temeți de cei ce pot ucide trupul și după aceea nu mai pot face nimic*" (Lc. 12, 4). Ce frumos și liniștitor este faptul că Isus numește și pe cel mai mic dintre ucenicii Săi: **prieten**. „*Voi sunteţi prietenii mei, dacă faceţi ce vă poruncesc Eu*" (Io. 15, 14). Dacă aceasta este adevărat, indiferent de ce crede lumea despre noi, viaţa noastră este asigurată și am biruit lumea. Iar „*ceea ce câștigă biruința asupra lumii este credința voastră*" (1 Io. 5, 4) Iată de ce Isus se numește pe Sine: Calea, Adevărul și Viaţa. **[2010]**

*

1 Tes. 5, 12-28. Pavel își încheie Epistola cu sfaturi spirituale adresate întregii comunităţi. Pe primul loc se găsește respectul faţă de cei care conduc comunitatea. Acesta este un lucru esenţial pentru buna funcţionare a oricărei comunităţi. Pavel îi îndeamnă să preţuiască pe acești oameni „*din pricina lucrării lor*". Pavel îi îndeamnă apoi să mustre pe cei ce trăiesc în neorânduială și să-i sprijine pe cei care sunt în orice tip de dificultăţi. Numitorul comun al tuturor acestor conduite îl constituie o virtute morală de căpătâi: „*fiţi răbdători cu toţi*". Răbdarea este într-adevăr cheia unei bune convieţuiri sociale. „*Luaţi seama ca nimeni să nu întoarcă altuia rău pentru rău* (să nu fie răzbunători); *ci căutaţi totdeauna să faceţi ce este bine, atât între voi, cât și faţă de toţi*" (1 Tes. 5, 15). Urmează 7 îndemnuri scurte (v. 16-22) care sunt fiecare în parte și toate împreună un excelent program de viaţă spirituală. Pavel încheie cu o rugăciune pentru ei, care este și un mic tratat de antropologie spirituală biblică: „*Dumnezeul păcii să vă sfinţească El însuși pe deplin; și* ***duhul*** *vostru,* ***sufletul*** *vostru și* ***trupul*** *vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Cristos. Cel ce v-a chemat este credincios și va face lucrul acesta*" (1 Tes. 5, 23-24). Ne-am obișnuit să spunem că omul este alcătuit din trup și suflet. Aici Pavel îl vede pe om alcătuit din duh, suflet și trup. Poate e mai corect să spunem că omul este alcătuit dintr-o parte văzută (trupul) și una nevăzută, care la rândul ei este alcătuită din suflet și duh. Ce deosebește sufletul de duh și cine le poate distinge? Autorul *Epistolei către Evrei* ne lămurește. Distincţia o poate face doar Cuvântul lui Dumnezeu (cf. Evr. 4, 12).

În încheiere, înainte de saluturile finale, Pavel, după ce s-a rugat pentru tesaloniceni, se încredinţează la rândul lui el însuși rugăciunilor lor. Dacă în trup nu putem fi în permanenţă împreună, cu dragostea și sentimentele noastre, adică în sufletul nostru, putem ţine o legătură mai strânsă și mai îndelungată; dar prin rugăciune, lucrarea duhului nostru în unire cu Duhul Sfânt, putem fi în legătură nu doar în viaţa aceasta, ci și în toată veșnicia. **[2011]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 1-6. **Ap.** 2 Cor. 11, 1-6.

Lc. 9, 1-6. Dar care este porunca lui Isus pe care împlinind-o devenim prietenii Lui? „*Isus a chemat pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să vindece bolile. Apoi i-a trimis să propovăduiască Împărăția lui Dumnezeu și să tămăduiască pe cei bolnavi*" (Lc. 9, 1-2). Isus i-a chemat, le-a dat putere, i-a instruit și apoi i-a trimis. Aceasta este ordinea ce trebuie să o păstrăm pentru a deveni ucenici ai lui Isus. Să răspundem chemării Sale, să ascultăm și să împlinim porunca Sa de propovăduire. Pentru aceasta, Isus ne va îmbrăca cu puterea necesară. Dacă omul împlinește cerințele Domnului și face tot ce-i stă în puterea lui pentru realizarea acestui scop, va asculta deci de poruncile Lui, Dumnezeu va face restul. Sunt multe locuri în Scriptură în care acest adevăr este ilustrat prin fapte. Să remarcăm și faptul că învățătura dată de Isus ucenicilor Săi, în ochii oamenilor, pare a fi renunțare: să nu luați nimic cu voi din cele trebuincioase vieții. Să rămâneți acolo unde vă vor primi, să plecați de unde veți fi respinși. Acțiunea să fie pașnică, non violentă pentru ca totul să se petreacă în respectul libertății persoanei. Un astfel de comportament în ochii oamenilor din lume n-ar trebui să ducă la succes. Ucenicul lui Isus nu se prezintă în fața oamenilor ca un „om de succes", un om puternic, ci ca unul slab. Acest lucru este necesar pentru ca ucenicul să nu se încreadă în sine, ci în Dumnezeu de la care vine puterea. „*Și iată că voi trimite peste voi făgăduința Tatălui Meu*; spune Isus după Înviere, ucenicilor Săi, *dar rămâneți în cetate, până veți fi îmbrăcați cu putere de sus*" (Lc. 24, 49). O mărturisește și Pavel când spune: „*De aceea simt plăcere în slăbiciunile mele, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Cristos; căci când sunt slab, atunci sunt tare*" (2 Cor. 12, 10). Și astfel, îmbrăcați cu puterea lui Dumnezeu peste slăbiciunea omenească, ucenicii „*au mers peste tot, propovăduind Evanghelia și săvârșind pretutindeni tămăduiri*" (cf. Lc. 9, 6). Și nu doar cei 12, ci toți ucenicii lui Isus, de ieri și de azi! **[2010]**

*

2 Cor. 11, 1-15. Acum Pavel se dezlănțuie, înfierând manipulările apostolilor mincinoși. Și o face cu o oarecare stânjeneală: „*O, de ați putea suferi puțintică nebunie din partea mea! Ei, haide, suferiți-mă! Căci sunt gelos de voi cu o gelozie după voia lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit cu un bărbat ca să vă înfățișez înaintea lui Cristos ca pe o fecioară curată*" (2 Cor. 11, 1-2). Pavel compară situația actuală a Bisericii cu o logodnă, până la Revenirea lui Cristos, când se va consuma Nunta. Tragedia din Eden se putea repeta. Dacă în alte pasaje, Cristos era comparat cu Adam (cf. Rom. 5, 14), Pavel compară biserica din Corint cu Eva, iar pe apostolii mincinoși cu slujitorii lui Satan, marele înșelător. Ei ar fi trebuit să fie respinși, dacă creștinii din Corint nu s-ar fi lăsat seduși de aspectele exterioare și de autoritatea provenită din respect uman. În stilul său ironic, Pavel îi descrie pe corinteni ca pe niște copii ușuratici, imaturi în credință: „*Într-adevăr, dacă vine cineva la voi să vă propovăduiască un alt Isus, un alt duh, sau o altă Evanghelie, pe care eu nu am propovăduit-o, oh, cât îl primiți de bine! Dar socotesc că nici eu nu sunt cu nimic mai prejos decât apostolii aceștia ‚nespus de aleși*" (cf. 2 Cor. 11, 4-5). Pavel scoate în evidență cel puțin două lucruri prin care acești oponenți se deosebeau de Pavel. El nu era un orator iscusit. Nu vorbirea „frumoasă și aleasă" rostită cu un ton mieros și mimând astfel o falsă și găunoasă evlavie era esențială, ci conținutul predicii. Nu cum spui, ci ceea ce spui este în definitiv valabil. Apoi, Pavel este nevoit să sublinieze că el a renunțat voluntar la orice fel de plată din partea corintenilor pentru ca să-i convingă, dacă se putea, că lucra nu din interes uman și personal, ci din mandatul și în beneficiul lui Cristos. Fără a le submina autoritatea, Pavel îi înfierează pe oponenți: „*Oamenii aceștia sunt niște apostoli mincinoși, niște lucrători înșelători, care se prefac în apostoli ai lui Cristos*" (v. 13). Cum pot fi recunoscuți? Înlocuirea evlaviei cu discursul mieros și a zelului dezinteresat cu acceptarea recompenselor materiale! **[2010]**

Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIV-a după Rusalii). Duminica învierii fiicei lui Iair și vindecarea femeii cu scurgere de sânge

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 41-56. **Ap.** Ef. 2, 14-22.

Lc. 8, 41-56. Această dublă minune, de vindecare și de înviere, s-a petrecut la Capernaum, unde Isus Își fixase centrul propovăduirii din Galilea. De aici pleca și aici se întorcea din călătoriile Lui misionare. Așa s-a întâmplat și acum. Isus se întoarce în corabie, însoţit de ucenicii Săi din ţinutul păgân al Gherghesenilor, unde vindecase un om posedat de demon. Întâmplarea din pericopa noastră, cum am remarcat deja, vorbește despre vindecarea femeii care avea o scurgere de sânge de 12 ani și de învierea fetiţei lui Iair, mai marele sinagogii din Capernaum, care avea și ea tot 12 ani. La vârsta de 12 ani ea era în faţa morţii, femeia suferea de 12 ani. Această întâmplare este relatată aproape identic de toți cei trei evangheliști sinoptici. Această succesiune a evenimentelor: vindecarea demonizatului într-un ţinut păgân, vindecarea femeii și învierea fiicei lui Iair, ne conduce la concluzia că la fel s-au petrecut aceste evenimente și în timpul acela. Matei povestește cel mai scurt (9 versete, față de 23 la Marcu și 17 la Luca). Luca este de fapt cel mai scurt și concis povestitor dintre sinoptici, acordând în schimb un spațiu mult mai larg învățăturilor lui Isus.

„*La întoarcere, Isus a fost primit cu mare bucurie de mulțime, căci toți Îl așteptau*" (Lc. 8, 40). Ce motive aveau oare acești oameni să-L aștepte pe Isus? Poate pentru a se bucura de recăpătarea miraculoasă a sănătăţii? Sau dorinţa de a-L asculta? Sau amândouă. În orice caz, această așteptare, asupra căreia Luca ne atrage în mod deosebit atenţia trebuie să ne dea de gândit. Oare dorim și noi întâlnirea personală cu Isus cu aceeași ardoare? Oricum, ne sare în ochi contrastul dintre cele două grupări de oameni. Cei de pe malul vestic Îl așteaptă să revină, cei de pe malul estic Îl refuză. Aceștia din urmă pun mai mare preţ pe confortul vieţii și pe avere, ceilalţi pe vindecare. La fel stau lucrurile și pentru fiecare dintre noi. Ce așteptăm noi de la Isus? Să ne vindece viaţa sau să ne lase în pace? Trebuie să recunoaștem că întâlnirea cu Isus nu poate fi niciodată neutră. Ne obligă la o atitudine. Și, dacă-L primim în viaţa noastră, ne va scoate din cenușiul cotidianului. Dar acest lucru cere un efort pe care din păcate nu toţi sunt dispuși să-l accepte.

„*Și iată că a venit un om, numit Iair, care era un fruntaș al sinagogii, care L-a rugat pe Isus să vină acasă la el să-i vindece fetiţa care era pe moarte*" (cf. Lc. 8, 41-42). Isus a acceptat, dar pe drum, fiind îmbulzit de noroade, o femeie s-a apropiat de El, s-a atins de poala hainei Lui și îndată scurgerea sângelui ei a încetat. Femeia își cheltuise toată averea cu medicii fără ca vreunul s-o poată vindeca. Am analizat în altă parte motivele personale, sociale și religioase pentru care femeia dorea atât de mult să se vindece și de ce nu a cerut deschis ajutorul lui Isus. Isus a voit să vindece această femeie total, nu doar biologic și, la sfârșit, după mărturisirea publică a acesteia, Isus i-a confirmat viaţa cea nouă pe care o primise și completa ei reintegrare în societatea civilă și religioasă. Femeia nu putea fi primită în sinagogă, deoarece după Lege era impură. Cine știe dacă nu chiar mai marele sinagogii, care acum Îi cerea ajutorul lui Isus pentru fiica lui, i-a comunicat cândva această interdicţie? Poate chiar cu 12 ani în urmă!

Isus a ajuns acasă la Iair, dar fetiţa murise între timp. Isus, în ciuda tuturor aparenţelor, constată: „*Nu plângeţi, fetiţa n-a murit, ci doarme*" (v. 52). A fost poate ce azi numim „moarte clinică". Isus i-a scos pe toţi afară, și pe cei ce-și băteau joc de El și tot restul mulţimii. A lăsat cu El doar pe cei mai apropiaţi ucenici și pe părinţii fetei. La porunca lui Isus: „*Fetițo scoală-te, duhul ei s-a întors în ea și s-a sculat imediat*" (cf. v. 54-55).

Prin lanţul acesta de vindecări, petrecute la scurt timp una după alta, Isus a arătat ucenicilor Săi și în parte mulţimilor puterea ce o avea asupra demonilor, asupra bolilor și asupra morţii. Dar parcă nu era de ajuns ca oamenii să creadă. Aici unii își băteau joc de El. Poate aceiași oameni, și desigur și alţii, își vor bate joc de El când era pe cruce. Pare că este mai ușor să ai putere asupra demonilor, bolii, a morţii sau a naturii decât să stăpânești și să convingi mulţimile. Un lucru care ne dă de gândit. **[2010]**

Lc. 8, 41-56. După vindecarea unui demonizat într-un ţinut păgân (Gherasa), din care Isus a fost invitat de locuitorii lui să plece, „*El s-a întors împreună cu ucenicii Săi în Galilea unde a fost primit cu*

bucurie de mulţime, căci toţi Îl aşteptau" (Lc. 8, 40). Aici a fost întâmpinat de fruntaşul sinagogii care L-a chemat să o vindece pe fiica lui care era pe moarte. Isus a acceptat imediat şi a pornit spre casa acestuia. Pe drum, o femeie, care de 12 ani avea o scurgere de sânge a dorit să se atingă doar de haina lui, fără a se da pe sine în vileag, pentru ca să se vindece. Acest lucru s-a şi întâmplat. Isus n-a dorit însă ca această vindecare să rămână ascunsă. S-a oprit şi S-a interesat în mod insistent de identitatea persoanei. De ce a procedat Isus astfel? Situaţia fiicei lui Iair era presantă, dar cu toate acestea Isus nu se grăbea. El are întotdeauna timp pentru toţi şi este interesat de vindecarea fiecăruia. Isus nu se mulţumeşte să vindece doar boala fizică a cuiva, ci doreşte să vindece omul în întregul lui: trup, suflet şi spirit, dar pentru aceasta este nevoie de o relaţie personală şi explicită cu Isus, iar acest lucru se face doar printr-o mărturisire publică.

Ajuns apoi la casa lui Iair, cei de faţă I-au spus că fata de 12 ani murise puţin înainte. Omeneşte vorbind, părea că din cauza femeii Isus pierduse timpul. Dar Dumnezeu este mereu prezent, acolo şi unde trebuie, la timp, şi nimic nu-I este cu neputinţă. S-a atins de fata moartă de curând, a luat-o de mână şi a ridicat-o din pat. Două minuni care aveau multe lucruri în comun. Amândouă erau femei; una suferea de 12 ani, cealaltă avea 12 ani. Amândouă au fost vindecate prin atingere, una din proprie iniţiativă, dar în secret, cealaltă la iniţiativa lui Isus, dar la cererea părintelui ei. Dumnezeu este permanent prezent şi activ, indiferent de loc, de timp sau de gravitatea bolii, trebuie doar să avem încredere şi răbdare. **[2011]**

*

Ef. 2, 11-22. După ce a încheiat discuţia sa despre credincioşi, Pavel începe această nouă secţiune prin: „***de aceea... aduceţi-vă aminte***", comparând situaţia Neamurilor cu cea a Evreilor. Cinci la număr sunt binecuvântările acordate evreilor. Sunt cinci privilegii pe care le-a acordat Dumnezeu poporului Israel şi care lipseau Neamurilor. 1). Tăierea împrejur, semnul exterior, material al legământului avraamic (Gen. 12, 1-3), 2). Fără drept de cetăţenie în Israel, legământul palestinian (Deut. Cap. 28-30), 3). Străini de legămintele făgăduinţei (legământul davidic: 2 Sam. 7, 16), 4). Fără nădejdea unui Mântuitor şi 5). Fără Dumnezeu în lume. Neamurilor le lipsea deci un sens al vieţii. Toate acestea, Dumnezeu le-a vindecat în legământul cel nou, promis în VT (Ier. 31, 31-34 şi Ezec. 36, 24-30) şi împlinit în NT prin sângele jertfei lui Isus: „*Căci el este pacea noastră, care din doi a făcut unul şi a surpat zidul de la mijloc care-i despărţea* (pe neamuri de evrei) *şi, în trupul Lui* (Isus), *a înlăturat vrăjmăşia dintre ei, Legea poruncilor, în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El însuşi un singur om nou, făcând astfel pace*" (Ef. 2, 14-15). În Biserică, Trupul tainic al lui Cristos, Neamurile au primit toate binecuvântările promise de Dumnezeu. Astfel, în locul dușmăniei dintre ei, a fost instaurată pacea. Din doi a făcut unul. Ei sunt acum un singur trup şi atât neamurile, cât şi Evreii, cei de departe şi cei de aproape au fost uniţi: „*Căci prin El* (Isus Cristos) *şi unii şi alţii avem intrare la Tatăl, **într-un singur Duh***" (Ef. 2, 18). Această nouă realitate existenţială, Biserica, Trupul tainic al lui Cristos, Pavel o aseamănă unei clădiri, casa lui Dumnezeu, Templul Său cel sfânt, în care Neamurile au drept de cetăţenie deplină: „*Fiind zidiţi pe Temelia apostolilor şi a prorocilor, piatra din capul unghiului fiind Cristos... şi prin El şi voi sunteţi zidiţi împreună, ca să fiţi un locaş al lui Dumnezeu, prin Duhul*" (cf. Ef. 2, 20-22). Acum, prin Duhul Sfânt, atât Evreii, cât şi Neamurile formează o singură unitate, o lucrare sfântă care este Templul lui Dumnezeu, prezenţa Lui în mijlocul nostru. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 13-15; 22-31. **Ap.** 2 Tes. 1, 1-10.

Lc. 12, 13-15; 22-31.

*

2 Tes. 1, 1-12. Primul din cele trei capitole ale acestei Epistole Pavel îl consacră în întregime consolării și întăririi membrilor comunității creștine din Tesalonic. După ce se prezintă împreună cu colaboratorii săi apropiați, Silvan și Timotei, și după salutul obișnuit „*Har și pace*..", Pavel mulțumește lui Dumnezeu pentru credința și dragostea pe care o dovedesc tesalonicenii, chiar în mijlocul unei intense prigoane la care erau supuși. Pavel îi consolează nu numai spiritual, ci chiar la nivel uman. Prigonitorii lor nu pot scăpa în final de pedeapsă, pentru că ei lucrează contra lui Dumnezeu. Două sunt categoriile de oameni care nu se vor putea sustrage mâniei finale a lui Dumnezeu: „*cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și cei care nu ascultă de Evanghelia lui Cristos*" (cf. 2 Tes. 1, 6-8). Firul roșu care traversează întreaga Biblie, de la Geneză la Apocalips, este faptul că Dumnezeu este drept. Este adevărat că dragostea lui Dumnezeu este îndelung răbdătoare, pentru a da timp tuturor ca prin pocăință să se întoarcă la El. Această răbdare în suferințele îndurate pentru Evanghelie trebuie să caracterizeze și pe creștini. Nu răzbunarea imediată, ci răbdarea continuă ne va mântui. Iar cei ce se încrâncenează în opoziția lor „*vor avea ca pedeapsă o pierzare veșnică de la fața Domnului și de la slava puterii Lui, când va veni, în „ziua aceea", ca să fie proslăvit cu uimire în toți cei ce vor fi crezut*" (2 Tes. 1, 9-10). Acest pasaj este deosebit de important, pentru că aici Pavel ne dă cheia deosebirii dintre Răpire și Revenirea lui Cristos în slavă. Răpirea o vor cunoaște doar credincioșii, pe când Revenirea lui Cristos o vor vedea toți. Dar atunci, în „*ziua aceea*", pentru necredincioși va fi prea târziu. De aici insistența pe o așteptare tenace, în răbdare, a acelui moment. Pavel încheie acest capitol prin asigurarea credincioșilor că el și toți ai lui se roagă insistent pentru statornicia în credință și bunătate a tuturor, pentru ca fiecare dintre ei să poată fi părtaș de gloria lui Cristos revenit în putere și în slavă (cf. 2 Tes. 1, 11-12). Această așteptare trebuie să ne caracterizeze pe toți, oricât de mult va mai zăbovi Domnul. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 42-48. **Ap.** 2 Tes. 1, 10-2, 2.

Lc. 12, 42-48. Acest pasaj Luca îl situează după îndemnul la veghere pe care Domnul îl adresează ucenicilor Săi. După ce explică situaţia, de ce şi cum trebuie să fim atenţi, Isus încheie spunând: „*Şi voi dar fiţi gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiţi*" (Lc. 12, 40). Isus a prevăzut o absenţă de lungă durată între prima și a doua Lui venire și-i pregătește pe ucenici pentru această perioadă. Cel mai mare pericol la care suntem expuși sunt deci delăsarea și lenea existenţială care s-ar putea instala datorită absenţei Învăţătorului. Pasajul nostru este introdus de întrebarea lui Petru: „*Doamne*, zice el, *pentru noi spui pilda aceasta sau pentru toţi?".* Isus nu-i răspunde direct prin **da** sau **nu**, ci printr-o nouă pildă în care, de data aceasta, se adresează mai mult celor cu funcţie de conducere, fără însă a anula cele spuse tuturor ucenicilor: „*Cine este ispravnicul credincios și înţelept pe care-l va pune stăpânul său peste slugile sale, ca să le dea partea lor de hrană la vremea potrivită?"* (v. 42). Rolul ispravnicului, care trebuie să fie nu doar credincios (fidel), dar și înţelept, este să hrănească turma ce i-a fost încredinţată. Pâinea vieţii este Cuvântul lui Dumnezeu. Misiunea principală a celor ce conduc turma credincioșilor este să împartă Cuvântul tuturor. Să le expună Cuvântul lui Dumnezeu prin vorbe și îndemnuri. Importante aici sunt versetele 47 și 48, al căror conţinut îl găsim doar la Luca. Ele atrag atenţia asupra responsabilităţii de care ispravnicul trebuie să dea dovadă. În urma judecăţii finale, la care vor fi supuși toţi creștinii (cf. Rom. 14, 10 și 2 Cor. 5, 10), fiecare va primi răsplata sau pedeapsa meritată. Mărimea acesteia este proporţională atât cu darul primit de fiecare, cât și cu conștiinţa posesiei acestui dar: „*Cui i s-a dat mult, i se va cere mult; și cui i s-a încredinţat mult, i se va cere și mai mult*" (v. 48). Ar fi bine ca „ispravnicii" să ia aminte la acest lucru. Ei au fost chemaţi la slujire, și nu la stăpânire! **[2010]**

*

2 Tes. 1, 10-2, 2.[15]

15 Comentariu 2 Tes. 1, 1-12 la **pg. 339.**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 48-59. **Ap.** 2 Tes. 2, 1-12.

Lc. 12, 48-59. Am văzut deja că în secțiunea anterioară Isus își pregătește ucenicii pentru timpul de absență care se va scurge de la Înălțare și până la revenirea Lui. Isus anticipează că această perioadă nu va fi scurtă, iar întârzierea celei de a doua veniri ar putea avea efecte dezastruoase în viața creștinilor. Isus refuză să se exprime clar la un moment anume, în schimb sunt analizate ambele variante ale atitudinii creștinilor, cea de a renunța practic la așteptare și a se conforma vieții lumești sau cea de a-L aștepta pe Isus indiferent cât de mult timp. Isus își pregătește ucenicii, Biserica Sa, pentru a doua variantă. Fidelitatea față de Isus nu este însă un lucru ușor. Ea va fi plătită de ucenici foarte aspru. Dezbinarea, și nu pacea formală, va fi cuvântul de ordine. Ea va fi resimțită ca un foc interior și nu va fi ușor de suportat, cu atât mai mult cu cât această dezbinare va invada nu doar societatea în sens larg, ci se va instala până și în familie. Isus ne lămurește însă că unitatea fiecăruia dintre noi cu Isus, deși greu plătită din punct de vedere al comodității exterioare, este de neocolit: „*Eu am venit să arunc un foc pe pământ. Și* ***ce vreau decât să fie aprins chiar acum!*** *Eu am un botez cu care trebuie să fiu botezat* ***și cât de mult doresc să se îndeplinească***" (Lc. 12, 49-50). Părțile marcate ne descoperă trăirile interioare ale lui Isus. Isus atrage atenția asupra unui lucru foarte dificil. Trebuie să-L urmăm pe El cu orice preț, chiar și cu prețul disconfortului afectiv produs de dezbinarea și tulburarea liniștii familiale. Nimic nu are prioritate față de unitatea cu Isus, singura care ne asigură mântuirea. Dar se naște imediat întrebarea: „Când se vor petrece toate acestea?". Isus nu avansează o dată anume, ne spune ce trebuie să facem, dar ne dă și reperele temporale după care putem să ne dăm seama cât de aproape suntem de a doua Sa venire. Aceste repere au fost denumite „semnele timpurilor". Am vorbit în altă parte de faptul că „pârâșul" cu care trebuie să ne împăcăm nu este nimeni altul decât conștiința noastră. Dacă în afară va fi dezbinare, în interiorul nostru va trebui să fie pace. E greu, dar posibil! **[2010]**

*

2 Tes. 2, 1-12. Această secțiune conține adevăruri care nu se găsesc în nici o altă parte a Bibliei. Ea reprezintă cheia înțelegerii evenimentelor viitoare și centrul acestei epistole. Se pare că între tesaloniceni s-au strecurat unele teze doctrinare greșite cu privire la Revenirea Domnului și la evenimentele care o vor precede. În capitolul 2, Pavel a vorbit despre eroarea teologică în sine, iar în capitolul 3 s-a ocupat de greșelile practice care își au originea în această eroare. De-a lungul timpului s-au scris multe cărți despre aceste evenimente. În timpul ședерii sale în Tesalonic, Pavel însuși i-a instruit cât mai bine cu putință prin viu grai, iar acum le reamintește aceste lucruri și în scris (cf. 2 Tes. 2, 5). „*Cât privește venirea Domnului nostru Isus Cristos și strângerea noastră laolaltă cu El, vă rugăm, fraților, să nu vă lăsați clătinați așa de repede în mintea voastră și să nu vă tulburați de vreun duh, nici de vreo vorbă, nici de vreo epistolă ca venind de la noi, ca și când ziua Domnului ar fi venit chiar*" (2 Tes. 2, 1-2). Tesalonicenii au confundat necazurile prin care treceau cu Marea Strâmtorare de la sfârșit. Lucrarea celui rău, pe care Pavel o numește „*taina fărădelegii*" se va săvârși prin intermediul unui om, a „potrivnicului" pe care Ioan în prima sa epistolă îl numește „*Antihrist*". Înainte de venirea lui va avea loc marea apostazie, adică o lepădare aproape generală de credință. Omul acesta este deja prezent în lume, dar lucrarea lui este frânată: „*Și acum știți bine ce-l oprește ca să nu se descopere decât la vremea lui*" (2 Tes. 2, 6). Aceste cuvinte ne arată că Pavel îi instruise pe tesaloniceni prin viu grai, iar acum le aduce doar aminte de cele spuse atunci. Arătarea Anticristului va fi însoțită de semne și minuni mari, săvârșite prin puterea Satanei. Când piedica ce-l oprește acum va fi luată din drum, el va fi biruit, dar nu de forțe umane, ci de Însuși Isus Cristos „*prin suflarea gurii Sale, și-l va prăpădi cu arătarea venirii Sale*" (2 Tes. 2, 8). De aceea Pavel îi îndeamnă pe credincioși să rămână tari în credință, și să nu se lase înșelați atât de ușor. „*Cine va răbda până la sfârșit, acela va fi mântuit*" (cf. Mt. 10, 22). **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 13, 1-9**. Ap.** 2 Tes. 2, 13-3, 5.

Lc. 13, 1-9. Prima parte a acestei pericope (v. 1-5) am putea-o denumi „Isus și politica". Ea se găsește doar în Luca și pentru prima oară apare numele lui Pilat. Acesta a fost guvernator roman în Iudeea între anii 26-36 d. Cr. Reședința lui obișnuită a fost Cezareea, pe malul mării Mediterane, dar în timpul marilor praznice venea la Ierusalim ca să poată supraveghea direct marile mase de oameni. „*În vremea aceea au venit unii și au istorisit lui Isus ce se întâmplase unor galileeni, al căror sânge îl amestecase Pilat cu jertfele lor*" (Lc. 13, 1). Ce s-a întâmplat propriu zis nu ni se spune, dar se știe că locuitorii din Galilea erau violenți. Ca și în cazul plătirii birului către Cezar, Isus este provocat să ia o atitudine politică. Isus însă nu cade în capcana de a se situa de o parte sau de alta, ci transferă totul în plan religios. Spre deosebire, din păcate, de Biserica istorică, inclusiv cea de azi, care prea ușor ia atitudini politice, când de fapt problemele sunt mult mai profunde. La fel ca și în cazul unor catastrofe naturale, oamenii au tendința să creadă că victimele nevinovate ale unor asemenea întâmplări trebuie să aibă păcate ascunse și deseori este acuzat Dumnezeu de nedreptate. Isus le răspunde scurt: „*Credeți voi că acești oameni au fost mai păcătoși decât alții? Eu vă spun: nu; ci dacă nu vă pocăiți, toți veți pieri la fel*" (cf. Lc. 13, 2-5). Toți trebuie să fim conștienți că viața este un dar al lui Dumnezeu, „*dar plata păcatului este moartea*" (Rom. 6, 23). Dacă nu ne vom pocăi, spune Isus, toți vom pieri la fel. Orice nenorocire care vine peste oameni nu este voită, ci cel mult îngăduită de Dumnezeu, în sens pedagogic. Orice rău din lumea aceasta, războaie, criză economică sau catastrofe naturale sunt în ultimă instanță rezultatul păcatului, al ruperii relației noastre cu Dumnezeu. Și în acest caz, singura soluție este pocăința, ca să nu pierim. Luca 13, 1 și urm. este un exemplu despre care sunt adevăratele relații între stat și Biserică. În pilda agricolă care urmează, a smochinului neroditor, Isus ne arată puterea mijlocitoare, și nu judecătoare a Bisericii din lumea în care coexistă cu statul. **[2010]**

*

2 Tes. 2, 13-17. Această secțiune face tranziția dintre explicațiile pe care Pavel le-a dat despre Ziua Domnului și îndemnurile sale de a ne trăi viața în lumina acestui eveniment.

În secțiunea precedentă, Pavel, referindu-se la Venirea Domnului, precizează că aceasta va fi precedată de Marea Strâmtorare. De aici proveneau și dubiile tesalonicenilor care confundau prigoana la care erau supuși cu Marea Strâmtorare de la sfârșit. Pavel, ca și alți autori biblici, vorbește despre un personaj pe care îl numește „*omul păcatului*" sau „*fiul pierzării*". Ioan îl numește „*Anticristul*", iar în Apocalips el apare sub mai multe nume și simboluri verbale sau chiar numerice. Este vorba de celebrul număr 666 (cf. Ap. 13, 18). Deseori oamenii, împinși de curiozitate, sunt ispitiți să-și concentreze atenția asupra unor lucruri de importanță secundară sau chiar neesențiale. Important nu era să se știe nici cine va fi acel om, nici când anume va apărea, ci esențial era faptul ca cei credincioși din toate timpurile să fie avizați despre prezența și natura acțiunii lui, pentru a nu se lăsa înșelați de aparențe. A fi în posesia acestor informații era un semn că cei credincioși se găseau sub o protecție specială a lui Dumnezeu, erau deci aleși. Tesalonicenii erau în posesia acestor informații, pe care le știau de la Pavel, erau deci în siguranță spirituală, iar Pavel mulțumește lui Dumnezeu pentru aceasta: „*Noi însă, frați preaiubiți de Domnul, trebuie să mulțumim totdeauna lui Dumnezeu pentru voi, căci de la început Dumnezeu* ***v-a ales*** *pentru mântuire, în sfințirea Duhului și credința adevărului*" (2 Tes. 2, 13). Pavel nu le spune că mai rămânea ceva de spus, ci doar ca ei să țină cu tărie acestea și să se conformeze învățăturii, fie că au primit-o prin viu grai, fie în scris. Acest lucru este foarte important, pentru că transmiterea mesajului evanghelic nu se face **doar** prin cele scrise, ci și prin viu grai, ceea ce mai târziu s-a numit Tradiție: „*Așadar, fraților, rămâneți tari și țineți învățăturile, pe care le-ați primit* ***fie prin viu grai, fie prin epistola noastră***" (2 Tes. 2, 15). Este un lucru de care toți trebuie să ținem seamă așa cum se cuvine. **[2011]**

2 Tes. 3, 1-5. Această ultimă secţiune a scrisorii este dedicată de Pavel consecinţelor practice care decurg din cele spuse mai înainte. Pavel se roagă pentru tesaloniceni și, la rândul lui, le cere rugăciunea lor pentru el și ai lui: „*Încolo, fraţilor, rugaţi-vă pentru noi ca Cuvântul Domnului să se răspândească și să fie proslăvit cum este la voi și să fim izbăviţi de oamenii nechibzuiţi și răi; căci nu toţi au credinţa*" (2 Tes. 3, 1-2). În rugăciune, când este considerată o armă de luptă, este esenţial să fie clar și precis formulat scopul: „*Dacă doi dintre voi **se învoiesc** pe pământ **să ceară** un lucru oarecare, le va fi dat de Tatăl Meu care este în ceruri*" (Mt. 18, 19). Pavel respectă acest principiu al comuniunii în rugăciune și al precizării exacte a scopului pentru care se roagă. Pavel le cere deci tesalonicenilor să se roage împreună cu el pentru „*răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu spre slava Lui*" și „*să fie izbăviţi de cei care se opun acestui lucru*".

Propovăduirea Evangheliei este cel mai important lucru. Oamenii sunt judecaţi și împărţiţi în două categorii: cei care au crezut și rămân statornici în alegerea lor și cei care se opun răspândirii Evangheliei. Aceștia din urmă sunt caracterizaţi de Pavel ca **nechibzuiţi** (gr. *atopon* = pervers) și **răi** (gr. *poneron* = dăunător în mod activ). Ostilitatea acestor dușmani era cauzată de faptul că le lipsea credinţa în mesajul mântuirii. Acești dușmani puteau să fie din afara Bisericii, dar cei mai periculoși sunt cei dinlăuntrul ei. Aceștia, în mod formal, nu se opun Evangheliei, dar îi falsifică în mod pervers mesajul. Aceștia sunt cei mai periculoși. Un dușman declarat este mai ușor de anihilat decât cel care vorbește din interior. Pavel îi încredinţează de aceea pe tesaloniceni grijii Domnului: „*Credincios este Domnul: El vă va întări și vă va păzi de cel rău*" (2 Tes. 3, 3). Dacă tesalonicenii atunci, ca și noi acum, vor avea încredere în Domnul, atunci „*El ne va îndrepta inimile spre dragostea lui Dumnezeu și spre răbdarea în Cristos!*" (cf. 2 Tes. 3, 5). Răbdarea în necazuri, încrederea în Domnul și perseverenţa în ascultare de Cuvântul divin vor opera în noi mântuirea. **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 13, 31-35. **Ap.** 2 Tes. 3, 6-18.

Lc. 13, 31-35. Isus încheie această secţiune într-un chip straniu. „*În aceeași zi, au venit la Isus câțiva farisei și I-au zis: Pleacă și du-Te de aici căci Irod vrea să Te omoare*" (Lc. 13, 31). Doreau să-L prevină pe Isus ori doreau să scape de El? Nu putem ști! Răspunsul lui Isus este cel puțin misterios: „*Duceți-vă și spuneți vulpii aceleia: Iată că scot demonii și săvârșesc vindecări astăzi și mâine, iar a treia zi voi isprăvi. Pentru că nu se poate ca un proroc să piară afară din Ierusalim"* (v. 32-33). Terminarea lucrării mântuitoare a lui Isus va avea deci loc a treia zi prin învierea Celui pe care mai întâi Îl vor ucide. Lucrarea lui Isus se va sfârși deci nu prin moarte, ci prin viaţă. Izgonirea demonilor și vindecările sunt prin urmare semne care ne arată că viaţa noastră împuţinată de păcat necesită mai mult decât o reparare temporară. Adevărata vindecare este schimbarea prin înviere a firii noastre păcătoase. Acest lucru nu se face însă în mod automat. Dumnezeu ne-o oferă, dar este nevoie ca noi să o acceptăm în deplină libertate. Sf. Augustin remarca: „Dumnezeu te-a creat fără voia ta, dar nu te mântuiește fără voia ta". Isus a împlinit tot ce era necesar pentru mântuirea noastră, dar ea nu este operantă decât dacă o acceptăm. Dacă o vom refuza, consecinţele sunt îngrozitoare atât în timp, cât și în veșnicie: „*Ierusalime, Ierusalime, care omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să strâng pe fiii tăi, cum își strânge găina puii sub aripi, și n-ați vrut! Iată vi se va lăsa casa pustie; dar vă spun că nu mă veți mai vedea până când veți zice: Binecuvântat este Cel ce vine întru Numele Domnului!"* (Lc. 13, 34-35). Dumnezeu ne vrea întotdeauna binele, dar niciodată nu ni-l impune cu forţa. Dacă nu ne vom trezi la timp și nu ne vom pocăi, vom păți și noi la fel. Cuvintele lui Isus s-au împlinit întocmai în anul 70 d. Cr. când Ierusalimul a fost dărâmat din temelii. A rămas totuși din el un zid, numit astăzi „zidul plângerii". Dacă nu ne vom trezi din starea de plâns în care ne-a adus păcatul, o să plângem o veșnicie. De aceea: Pocăiţi-vă cât mai este vreme! **[2010]**

*

2 Tes. 3, 6-18. Eroarea doctrinară în care se aflau tesalonicenii cu privire la Ziua Domnului a condus la un comportament dezordonat în Biserică. În această ultima secţiune a scrisorii Pavel se ocupă de aceste aspecte.

Problema era neorânduiala pe care a indus-o în viaţa comunităţii concluzia greșită a unora care își ziceau că dacă venirea Domnului era iminentă, de ce ar trebui să se mai preocupe cu munca. Lenea lor îi făcea o povară pentru Biserică. Pavel le-a atras atenţia și în prima sa epistolă, în care îi îndemna „*să mustre pe cei ce trăiesc în neorânduială*" (cf. 1 Tes. 5, 14). Se pare că această poruncă nu a fost respectată întocmai, iar situaţia risca să se înrăutăţească. De aici tonul grav al admonestării: „*În Numele Domnului nostru, Isus Cristos, vă poruncim, fraţilor, să vă depărtaţi de orice frate care trăiește în neorânduială și nu după învăţăturile pe care le-aţi primit de la noi*" (2 Tes. 3, 6). Ce însemna această „neorânduială" la modul concret? Acești oameni refuzau să lucreze, să-și câștige deci pâinea zilnică și deveneau o povară Bisericii. La început, ei trebuiau mustraţi, adică trebuia să li se atragă atenţia asupra greșelii, și dacă totuși persistau, trebuia să se treacă la etapa a doua, adică la îndepărtarea acestora din comunitatea liturgică și de trăire, până se vor pocăi. Aceeași metodă a folosit-o Pavel și în cazul corintenilor (cf. 1 Cor. 5 și 2 Cor. 7). Acest comportament viza corectarea, și nu pedepsirea juridică: „*Și dacă n-ascultă cineva ce spunem noi în această epistolă, să vi-l însemnaţi și să n-aveţi nici un fel de legături cu el, ca să-i fie rușine. Să nu-l socotiţi ca pe un vrăjmaș, ci să-l mustraţi ca pe un frate. Cine nu vrea să muncească, nici să nu mănânce*" (cf. 2 Tes. 3, 10-15). Pavel își încheie epistola cu o rugăciune (a 4-a din această epistolă), o salutare finală și o binecuvântare: „*Însuși Domnul păcii să vă dea totdeauna pace în orice fel. Domnul să fie cu voi cu toţi*" (2 Tes. 3, 16). Urarea o scrie Pavel cu mâna lui pentru a-și pecetlui identitatea. Apoi îi salută pe tesaloniceni ca în toate epistolele sale ulterioare: „*Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi cu toţi*" (v. 28). **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 37-43. **Ap.** Gal. 1, 3-10.

Lc. 9, 37-43. Vindecarea tânărului despre care este vorba în pericopa de azi este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici, care o plasează după evenimentul Transfigurării. Cel mai amănunţit o descrie Marcu. Atât Matei, cât și Luca o relatează mai succint. Unele amănunte mai interesante însă le găsim tocmai în Luca, și anume la împrejurările Transfigurării: „***A doua zi**, când s-au pogorât de pe munte, o gloată mare a întâmpinat pe Isus*" (Lc. 9, 37). Din expresia „a doua zi" putem deduce faptul, interesant, că evenimentul Transfigurării ar fi putut avea loc noaptea. Probabil că de aici și somnolenţa ucenicilor, totul într-o simetrie perfectă cu ce s-a petrecut mai târziu în grădina Getsemani.

După ce au coborât de pe muntele Transfigurării, Isus și cei trei ucenici ai Săi au fost întâmpinaţi deci de o mare gloată de oameni. Sub numele de gloată sau mulţime se înţelege de obicei un mare număr de oameni de diferite tipuri și categorii, învăţaţi sau inculţi, adulţi și bătrâni, bărbaţi și femei etc. care se reunesc ocazional mânaţi de obicei doar de curiozitate faţă de ceva, pe care nici ei nu o pot preciza. Și pe stadion, și la concerte rock se reunesc o mare mulţime de oameni, dar ei se duc acolo împinși de un scop precis și nu doar așa, „să vedem ce se întâmplă".

Din această gloată care L-a întâmpinat pe Isus se desprinde un om, tatăl unui fiu unic, bolnav după toate probabilităţile de epilepsie. În timpul absenţei lui Isus, el a apelat la ajutorul ucenicilor, în speranţa vindecării fiului său, dar aceștia n-au putut face nimic. Vedem aici cât de presantă era pentru el problema. N-a mai avut răbdare să-L aștepte pe Isus și a apelat la ucenici. Nici ucenicii n-au avut răbdare și au crezut că pot rezolva problema singuri. Au mai făcut-o de atâtea ori, **când au fost trimiși de Isus**. Acum însă, când credeau că pot face ceva singuri, au avut un eșec. Isus a vindecat imediat pe fiul acestui tată. Învăţătura care se desprinde de la sine din această întâmplare este suprema lecţia a răbdării. Nimic fără Isus și totul la vremea potrivită. Asta ar trebui să învăţăm cu toţii, ca lecţie de viaţă. **[2010]**

*

Gal. 1, 1-10. Începutul *Epistolei către Galateni*, deși respectă stilul epistolar al timpului, prezentarea identităţii autorului și a adresantului, este totuși atipică. Deși în mod evident Pavel este autorul epistolei, ba chiar scrie cu propria mână încheierea ei, îi menţionează și pe cei cu care era împreună, Barnaba și prezbiterii din Antiohia, pentru a sublinia că toţi erau în consens faţă de lucrurile scrise.

Destinatarii erau Bisericile din Galatia, adică era o epistolă circulară, care urma să fie citită de toţi credincioșii din această regiune, evanghelizaţi de Pavel în prima sa călătorie misionară. Pavel se prezintă pe sine ca „*apostol, nu de la oameni, nici printr-un om, ci prin Isus Cristos și prin Dumnezeu Tatăl, care L-a înviat din morţi. El S-a dat pe sine însuși pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău, după voia Dumnezeului nostru și Tatăl*" (cf. Gal. 1, 1-5). În câteva cuvinte, Pavel a rezumat lucrarea mântuitoare a Crucii lui Isus, pe care galatenii par să o fi pierdut din vedere. Pavel trece abrupt și tăios la tema ce avea să o dezvolte: „*Mă mir că treceţi așa de repede, de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Cristos, la o altă Evanghelie*" (Gal. 1, 6). În toate celelalte scrisori, Pavel mulţumește pentru unul sau altul din harurile date unei biserici. Această mulţumire lipsește aici. Este singura excepţie, faţă de toate celelalte epistole. Când comparăm această introducere cu cea a primei scrisori către Corinteni, acest lucru este și mai izbitor, pentru că, deși corintenii aveau grave deficienţe morale, erau din punct de vedere al doctrinei pe calea cea bună. Galatenii, în schimb, erau pe calea apostaziei, a căderii din credinţă, lucru mult mai grav. De aici tonul dur al lui Pavel. Galatenii erau în pericol să altereze însăși fiinţa Evangheliei. Dacă erau necesare pentru mântuire și faptele Legii, atunci lucrarea mântuitoare a Crucii nu era în sine suficientă. De aceea Pavel spune: „*Dar chiar dacă noi înșine sau un înger din cer ar veni să vă vestească o altă Evanghelie, deosebită de a noastră, să fie Anatema* (despărţit de Cristos)" (Gal. 1, 8). **[2011]**

Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXV-a după Rusalii). Duminica samariteanului milostiv.

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 25-37. **Ap.** Ef. 4, 1-17.

Lc. 10, 25-37. Această pildă este relatată doar de Luca și este legată de viața veșnică. Cu toate asemănările cu problema despre porunca cea mai mare din Lege, relatată în Mt. 22, 34 și urm. și Mc. 12, 28 și urm., ea este una deosebită. Despre acestea din urmă, Luca nu relatează nimic. „*Un învățător al Legii s-a sculat să ispitească pe Isus și I-a zis: Învățătorule, ce să fac să moștenesc viața veșnică?"* (Lc. 10, 25). Învățătorul Legii care pune această întrebare nu este un om sincer. El nu căuta rezolvarea unei probleme care-l frământa, ci a întrebat pe Isus ca să-l ispitească. Se socotea de la început deasupra, doar era învățător al Legii, și se credea cel puțin la fel de învățat ca Cel pe care l-a întrebat. Isus nu-i dă un răspuns direct, ci-l trimite la Legea în care acest individ se credea expert: „*Isus i-a zis: ce este scris în Lege? Cum citești în ea? El a răspuns: Să-L iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată puterea ta, din tot cugetul tău; iar pe aproapele tău ca pe tine însuți. Isus i-a zis: drept ai răspuns; fă aceasta și vei fi viu*" (Lc. 10, 27-28). Întrebarea rabinului se referea la viața veșnică, Isus îi răspunde însă: „*fă așa și **vei fi viu***". Rabinul L-a întrebat pe Isus despre viața veșnică, Isus îi răspunde despre viață. Oare de ce? Deși pare că acest scurt și consistent dialog se desfășoară în jurul Legii, el are un conținut mult mai profund, fiind vorba de Viața omului. Dacă această viață se desfășoară după Legea pe care Dumnezeu a pus-o în inima omului, atunci viața lui și Viața veșnică vor coincide. Mai târziu Isus va spune: „*Fiului, Tatăl i-a dat stăpânire peste tot trupul, ca El să dea viața veșnică tuturor acelora pe care i-ai dat; Iar viața veșnică aceea este: Să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Cristos pe Care L-ai trimis*" (Io. 17, 2-3). A cunoaște nu înseamnă doar a ști, iar în Biblie sensul lui a iubi și a cunoaște se suprapun. De aceea se spune în Lege că de Dumnezeu trebuie să ne lipim nu doar din tot cugetul, ci și cu toată puterea și din tot sufletul. În Biblie, omul este caracterizat prin inimă, care se referă la toată ființa sa, nu doar la organul numit astfel. Omul este trup, suflet și cuget într-o singură unitate pe care Biblia o numește inima omului. Inima curată Îl va vedea pe Dumnezeu și se va uni cu El, iar iubirea (cunoașterea lui Dumnezeu) se va răsfrânge apoi asupra tuturor semenilor. Nu putem să-l iubim pe aproapele decât dacă-L iubim pe Dumnezeu și nu putem să-L iubim pe Dumnezeu dacă nu suntem atenți la aproapele.

Cunoașterea perversă a rabinului se arată acum din nou. Se justifică și, ca și cum aceasta ar fi fost problema, se adresează din nou lui Isus: „*Și cine este aproapele meu?"* (v. 29). Isus îi răspunde rabinului cu pilda samariteanului milostiv. Drumul care duce de la Ierusalim la Ierihon (28 km) coboară cca 900 de m. Este pustiu și trece prin Samaria. Samaritenii erau o populație amestecată, evrei cu neevrei, și aveau un centru de cult separat. Evreii se urau cu samaritenii. Poate de aceea Isus și-a ales astfel personajele. Omul căzut în mâna tâlharilor, jefuit și bătut era evreu. Preotul și levitul care coborau de la Ierusalim spre Ierihon, probabil din motive rituale sau din prudență umană l-au ocolit. Au trecut pe partea cealaltă a drumului. Milă și-a făcut cu el un samaritean, care ar fi avut toate motivele să nu-l bage în seamă. Să observăm că acest samaritean l-a ajutat pe nenorocit nu din motive religioase, ci din compasiune umană. Nu Legea prescrisă l-a mișcat, ci Legea divină pusă în inima fiecărui om. O compasiune „naturală" deci. La întrebarea lui Isus, care i se pare rabinului că a fost aproapele celui molestat, rabinul răspunde: „*Cel ce a făcut milă cu el. Du-te de fă și tu la fel*", a fost răspunsul lui Isus (Lc. 10, 37).

Cine este aproapele meu? Cel care este lângă mine. Reușim câteodată să avem compasiune pentru oameni în suferință din alte timpuri sau din alte locuri. E mult mai ușor, pentru că nu ne implică. Dar aproapele este lângă mine și suferă. Nici un alt criteriu nu mai este de luat în seamă, nici cel social (este de altă etnie), nici cel afectiv (poate îmi este dușman), nici cel religios (cu atât mai puțin), ci mă ocup de el cu prioritate. Nu trec de partea cealaltă a drumului, iar dacă voi face aceasta, voi fi viu, așa cum m-a învățat Isus. **[2010]**

Lc. 10, 25-37. Pilda Samariteanului milostiv este relatată doar de Luca. Ca origine el era grec, fiind colaboratorul lui Pavel, și a scris Evanghelia pentru Neamuri. Nu-i de mirare că subliniază deschiderea pe care o avea Isus față de toate Neamurile.

Isus rostește pilda aceasta ca pe o învățătură dată în cursul unui dialog pe care L-a avut cu un învățător al Legii, care L-a întrebat: „*Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică?"* (Lc. 10, 25). Fiind un om instruit în ale Legii, Isus îi întoarce întrebarea și-l lasă pe el să răspundă. Desigur că rabinul răspunde corect prin citatul biblic din Deut. 6, 5 și care era rugăciunea zilnică a oricărui evreu și care se numește „Șema Israel" (evr. Ascultă, Israele) cf. Lc. 10, 27. Ca orice „intelectual", cu mintea încâlcită și aplecat spre detalii și complicații inutile, crezând că acum e momentul când L-a prins pe Isus în capcană, se „justifică", întrebând în chip viclean: „*Și cine este aproapele meu?"*. Isus îi răspunde cu pilda samariteanului milostiv. Personajele pildei nu sunt alese la întâmplare. Între samariteni și iudei era o ură neîmpăcată pe plan religios și etnic. Omul care se cobora de la Ierusalim la Ierihon era probabil evreu, dar Isus vorbește de „un om", pentru a se putea apoi generaliza concluzia. Cei care l-au jefuit erau tot evrei, iar preotul și levitul care au trecut de partea cealaltă a drumului erau fruntași religioși evrei. Frate pe frate l-au jefuit și frate pe frate apoi nu l-au băgat în seamă. A venit „un om", străin de neam și de credință, și a avut milă de el și i-a purtat de grijă. Dialogul lui Isus cu rabinul ia pentru acesta din urmă o turnură neașteptată. Isus îl întreabă: „*Care din aceștia trei ți se pare că **a dat dovadă** că este aproapele celui care a căzut între tâlhari? Rabinul răspunde: cel care și-a făcut milă cu el*" (v. 36). Răspunsul lui Isus este clar. L-a obținut chiar de la rabin, punându-i în ordine gândirea încurcată de mândrie și întunecată de patimile omenești: „*Du-te și fă și tu la fel!"* (v. 37). Nu fratele de neam sau cel de credință sunt aproapele cuiva. Ei pot fi chiar dușmani sau indiferenți. Aproapele meu, care mă apropie de Dumnezeu, este omul de alături, care are nevoie de mine! **[2011]**

*

Ef. 4, 1-6. După expunerea doctrinei fundamentale despre Taina mântuirii din primele 3 capitole ale Epistolei, Pavel trece acum la consecințele practice care decurg din ea pentru viața credinciosului: „*Vă sfătuiesc dar, eu, cel întemnițat pentru Domnul, să vă purtați în chip vrednic de chemarea pe care ați primit-o, cu toată **smerenia** (1) și **blândețea** (2), cu **îndelungă răbdare** (3); îngăduiți-vă unii pe alții în dragoste și căutați **să păstrați unitatea Duhului, prin legătura păcii***" (Ef. 4, 1-3). Pavel enumeră deci trei virtuți care trebuie să caracterizeze viața credinciosului: smerenia, blândețea și îndelunga răbdare. Smerenia se opune mândriei, blândețea se opune dorinței de autoafirmare cu orice preț, iar îndelunga răbdare este un auto-control, care nu se grăbește să se răzbune. Urmându-le, credinciosul va păstra unirea Duhului prin legătura păcii. Unitatea și pacea trebuie să caracterizeze orice comunitate creștină care umblă după modelul lui Cristos.

În cea de a doua parte a acestei secțiuni, pe care Pavel o expune fără a o lega printr-o conjuncție de prima parte, Pavel ne prezintă poate cel mai explicit și frumos **Simbol** al credinței din NT. Un simbol de credință este un crez, ca cel recitat la Sf. Liturghie, care în puține cuvinte exprimă **întreaga doctrină a credinței**. Aici el cuprinde 7 teze fundamentale. Există: 1) un singur trup, 2) un singur Duh, 3) o singură nădejde a chemării noastre, 4) un singur Domn, 5), o singură credință, 6) un singur botez, și în fine, concluzia: 7) un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este mai presus de toate, care lucrează prin toți și care este în toți (cf. Ef. 4, 4-6). Folosirea în această frază de patru ori a cuvântului „toți și toate" nu se referă la toți oamenii, ci la toți credincioșii.

Toată Epistola către Efeseni este caracterizată de prezentarea lucrării întregii Sfinte Treimi în viața credinciosului. Aici enumerarea începe nu cu Tatăl, ci cu Duhul Sfânt, care este operatorul principal al creării unității Bisericii, în legătura păcii, pace care exprimă și manifestă unitatea credincioșilor unii cu ceilalți și a tuturor în Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 14, 1. 12-15. **Ap.** 1 Tim. 1, 1-7.
Începutul Postului Crăciunului

Lc. 14, 1, 12-15. Astăzi începe Postul Crăciunului care durează până la 24 decembrie, ajunul Sărbătorii. Este unul din cele patru posturi de peste an și durează 40 de zile. Se numește în popor și Postul vesel, deoarece sunt mai multe dezlegări ca în Postul Mare (al Paștilor) și, în general, restricţiile sunt mai mici.

Postul în general este un exerciţiu ascetic, adică o seamă de restricţii autoimpuse în mod liber și raţional, având scopul de a face rugăciunea credinciosului mai ferventă. În mod comun se înţelege prin post doar restricţia alimentară, cantitativă sau mai ales calitativă. A nu mânca de exemplu carne. Postul, ca act de cult și ascetic, este însă o realitate mult mai complexă, de care ne-am ocupat altă dată. Pentru a rezuma cât mai scurt și a nu mutila caracterul religios al postului, putem spune că el are un aspect de cult adresat lui Dumnezeu, liber voit și raţional. Și mai clar, după un exemplu concret pe care l-am cunoscut personal, o familie renunţa la cină (asceză), costul cinei era donat în contul săracilor (milostenie) și în loc de mâncare familia se ruga împreună în toată perioada cât ar fi durat cina (cult divin familial). Postul (asceză) este indisolubil legat de milostenie (dragostea faţă de aproapele) și rugăciune (dragoste faţă de Dumnezeu). La aceste aspecte se referă și învăţătura lui Cristos, cuprinsă în pericopa evanghelică de astăzi. Dacă inviţi la masă, direct sau indirect, nu pe cei de la care te poţi aștepta la o răsplată, ci pe cei nevoiași, îţi aduni o comoară în ceruri pe care Dumnezeu ţi-o va da dincolo: „*Ferice de tine, dacă vei proceda astfel, chemând pe cei care nu-ţi pot întoarce serviciul aici și acum, dar ţi se va răsplăti la învierea drepţilor*" (cf. Lc. 14, 14). În felul acesta îţi asiguri un loc în Împărăţia lui Dumnezeu, așa cum ne învaţă Domnul în capitolele 13 și 14 ale Evangheliei după Luca. Dumnezeu nu se lasă depășit nici în dreptate și, mai ales, nici în îndurarea Sa. Doresc deci tuturor: un post bun! **[2010]**

*

1 Tim. 1, 1-7. După obiceiul antic, Pavel își începe scrisoarea prin identificarea autorului și a destinatarului, după care urmează salutul: „*Pavel, apostol al lui Isus Cristos... către Timotei, adevăratul meu copil în credinţă: Har, îndurare și pace, de la Dumnezeu Tatăl nostru, și de la Cristos Isus, Domnul nostru*" (cf. 1 Tim. 1, 1-2). Deseori, Pavel se prezintă ca apostol, chemat la această funcţie direct de Isus Cristos, pentru că iudaizanţii, creștinii evrei veniţi de la Ierusalim și care doreau să impună respectarea Legii iudaice în comunităţile creștine, îi contestau această calitate. Pavel îl numește pe Timotei „*adevăratul meu copil în credinţă*", înainte de toate pentru că Timotei era preferatul și încercatul colaborator al lui Pavel, dar și pentru a-i întări acestuia autoritatea înaintea comunităţii, scrisoarea fiind destinată citirii publice.

Ca și în alte cazuri, Pavel era preocupat ca învăţăturile primite în cadrul evanghelizării să fie menţinute nealterate, orice adăugiri și modificări putând dăuna purităţii Evangheliei: „*După ce te-am rugat la plecarea mea în Macedonia să rămâi în Efes, ca să poruncești unora să nu învețe pe alţii o altă învăţătură și să nu se ţină de basme și genealogii care dau naștere doar la certuri și împiedică creșterea în credinţă, așa fac și acum*" (cf. 1 Tim. 1, 3-4). La plecarea din Efes, Pavel a intuit că după plecarea lui vor veni „*mulţi lupi răpitori*" care vor altera dreapta învăţătură (cf. Fa. 20, 28-30), de aceea l-a lăsat acolo pe Timotei spre a-i întări pe credincioși să rămână fideli. El cunoștea încă din pruncie Sfintele Scripturi ale VT și se putea opune în mod eficient tuturor acestor falși învăţători, care doreau să obţină o autoritate bazată pe considerente umane. De aceea, Pavel rezumă pe scurt sensul și scopul Evangheliei: „*Ţinta poruncii este dragostea, care vine dintr-o inimă curată, dintr-un cuget bun și dintr-o credinţă neprefăcută*" (1 Tim. 1, 5). Acești oameni, care doreau să acrediteze Legea, erau de fapt niște impostori. „*Ei vor să fie învăţători ai Legii și nu știu nici măcar ce spun, nici ce urmăresc*" (1 Tim. 1, 7). Acţiunea lor trebuia împiedicată cu orice preţ pentru a fi salvată dreapta credinţă. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 14, 25-35. **Ap.** 1 Tim.1, 8-14.

Lc. 14, 25-35. După ce Isus a vorbit tuturor despre faptul că unii vor fi excluși de la Ospățul Împărăției (cf. Lc. 13, 24- 30), despre smerenia la ospețe și milostenie (cf. Lc. 14, 7-14) și ne avertizează că nici dintre cei invitați nu vor fi cu toții admiși (cf. Lc. 14, 15-24), în pericopa de azi, Isus ne vorbește despre cum trebuie să fie ucenicul Lui. Scena narațiunii s-a schimbat acum. „*Împreună cu Isus mergeau multe noroade. El S-a întors și le-a zis: Dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe cei din familia sa, chiar însăși viața lui, nu-și poartă crucea și nu vine la Mine, nu poate fi ucenicul meu*" (cf. Lc. 14, 25-27). Mulți din cei ce citesc Biblia rămân surprinși de duritatea cuvintelor lui Isus. Trebuie precizat înainte de toate că aici cuvântul „ură" nu trebuie să fie interpretat literal. Evident, Isus nu ne poate îndemna la ură față de familie și chiar față de propria persoană. În pasajul paralel, Matei ne vorbește mai de grabă de prioritatea dragostei pe care trebuie să o avem față de Isus, fie că este vorba de familie sau de propria persoană (cf. Mt. 10, 37). Loialitatea cuiva față de Isus trebuie pusă înainte de familie sau de sine însuși. Într-adevăr, cei care L-au urmat pe Isus împotriva voinței familiilor pot fi percepuți de lume ca unii care-și urăsc familiile.

Când spunea aceste cuvinte, Isus se îndrepta spre Ierusalim, locul unde a fost răstignit. Era asumarea și purtarea crucii. Acest lucru trebuie să fie înainte de toate rațional. Isus ilustrează acest lucru prin două comparații: a omului care se apucă să-și construiască o casă și a împăratului care merge la război împotriva altui împărat. Întâi trebuie să-și facă socoteala dacă are cu ce termina casa sau ce sorți de izbândă poate avea. Șansele ucenicului există doar dacă renunță la tot ce are. Punctul culminant al învățăturii constă în comparația ucenicului cu sarea. Ucenicul lui Isus trebuie să evalueze de la început costul vieții de ucenic și să-și dea seama dacă este capabil de un asemenea sacrificiu. Harul lui Isus și mântuirea care-i urmează sunt gratis, dar costul uceniciei este scump. Să medităm deci! **[2010]**

*

1 Tim. 1, 8-14. Pavel nu era împotriva Legii lui Dumnezeu, a cărei valabilitate și putere a subliniat-o întotdeauna (în Rom. și Gal.), ci împotriva înțelegerii și folosirii ei în sens legalist. „*Noi știm că Legea este bună, dacă cineva o întrebuințează bine, căci știm că Legea nu este făcută pentru cel neprihănit, ci pentru cei fărădelege și nesupuși... etc"* (cf. 1 Tim. 1, 8-10). În acest pasaj, Pavel redă o listă de păcate care în mod intenționat se bazează pe cele 10 porunci. Lista începe cu cei care încalcă primele 4 porunci, cele care reglementează relația noastră cu Dumnezeu, precum „*cei fără evlavie și păcătoși*". O continuă apoi cu cei care încalcă următoarele 5 porunci: „*ucigași, curvari, mincinoși etc".* Ultima poruncă, a 10-a, „*să nu dorești*", Pavel nu o menționează aici în mod explicit, dar o menționează sintetic, declarând că oricine calcă Legea este: „*împotriva învățăturii sănătoase*". Legea lui Dumnezeu este potrivită cu rațiunea sănătoasă, iar oricine o încalcă se împotrivește nu doar lui Dumnezeu, ci și minții sănătoase. Legea este respectabilă, pentru că este potrivită cu natura rațională a omului cu mintea sănătoasă. Criteriul de judecată pentru omul mântuit este: „p*otrivit cu Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu*" (1 Tim. 1, 11. În acest punct, Pavel se include și pe sine între cei față de care Dumnezeu a avut milă și le-a luminat mintea prin lumina Evangheliei. Acest lucru trebuie primit de fiecare dintre noi cu mare recunoștință: „*Mulțumesc lui Cristos Isus, Domnul nostru, care m-a întărit, că m-a socotit vrednic de încredere și m-a pus în slujba lui, măcar că înainte eram un hulitor, un prigonitor și un batjocoritor. Dar am căpătat îndurare pentru că lucram din neștiință, în necredință*" (1 Tim. 1, 12-13). Este o splendidă mărturisire publică pe care Pavel o face. Mărturisirea păcatului cheamă întotdeauna mila lui Dumnezeu, care produce în noi în mod spontan sentimentul de recunoștință. „*Și harul Domnului nostru s-a înmulțit peste măsură de mult, împreună cu credința și cu dragostea care este în Cristos Isus*" (1 Tim. 1, 14). Prin aceste cuvinte Pavel ne arată calea mântuirii: mărturisirea păcatelor. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 15, 1-10. **Ap.** 1 Tim. 1, 18-20; 2, 8-15.

Lc. 15, 1-10. Capitolul 15 al *Evangheliei după Luca* este compus din trei pilde: regăsirea oii rătăcite, a drahmei pierdute și cea a fiului risipitor. Sunt poate cele mai cunoscute pilde. Toate cele 3 pilde transmit același mesaj: Dumnezeu este profund preocupat de pocăința păcătoșilor. Pericopa de azi conține primele două pilde, dar toate trei vorbesc despre bucuria regăsirii a ceva sau a cuiva care era pierdut. Nu poți pierde ceva ce nu-ți aparține, deci este clar că Isus vrea să ne vorbească despre pocăință și deci despre refacerea relației cu Dumnezeu.

În pilda cu oaia pierdută și regăsită, Isus se înfățișează pe Sine ca Bunul Păstor. Oile, spre deosebire de capre, sunt animale cu vederea scurtă, mioape. De aceea, nu-și pot căuta singure hrana, ci păstorul trebuie să conducă turma la pășune și la sursa de apă. Dacă se rătăcește o oaie, ea nu este capabilă să se întoarcă singură, de aceea păstorul este nevoit să o caute și să o conducă înapoi la turmă, adică să-i salveze viața. Păstorul cel bun lasă în locul pustiu 99 de oi și pleacă în căutarea celei pierdute. Dumnezeu nu face statistică. Din punct de vedere uman, această pierdere ar fi putut fi socotită mică. Dar lui Dumnezeu îi pasă de fiecare dintre noi. Toți sunt la fel de importanți. Dacă o găsește, se bucură nespus de mult. „*Tot așa, vă spun*, zice Isus, *că va fi mai mare bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește, decât pentru 99 de drepți, care n-au nevoie de pocăință*" (Lc. 15, 7).

A doua pildă ne vorbește despre o femeie care a pierdut o drahmă din cele 10 pe care le avea. Drahma este o monedă de argint grecească, echivalentul unei zile de muncă. Femeia o caută insistent și când o găsește se bucură împreună cu prietenele ei. Mesajul transmis este același cu cel precedent: „*Tot așa vă spun că este bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăiește*" (Lc. 15, 10). Mesajul trebuia să fie clar pentru fruntașii religioși: Păcătoșii care-L înconjurau și-L ascultau pe Isus erau în ochii lui Dumnezeu la fel de prețioși ca și cei care se credeau drepți. **[2010]**

*

1 Tim. 2, 8-15. În această ultimă secțiune a capitolului 2, Pavel revine la ideea cu care a început și anume la rugăciunea publică pentru toți și pentru toate, inclusiv pentru prigonitori. Acum el este preocupat de organizarea rugăciunii publice (liturgice) în Biserică. Întâi de toate, trebuie respectată ordinea, oriunde ar avea loc adunarea: „*Vreau dar ca bărbații să se roage în orice loc și să ridice spre cer mâini curate, fără mânie și fără îndoieli*" (1 Tim. 2, 8). Rugăciunea trebuia făcută cu mâinile ridicate. Era poziția obișnuită de rugăciune în cultul iudaic, moștenit apoi și de Biserica creștină primară, așa cum vedem în multe reprezentări antice, unele din ele pictate sau scrijelite pe pereții catacombelor. Mâini curate înseamnă curăția interioară ce trebuie să-l caracterizeze pe cel care se roagă și cu atât mai mult pe cel care conduce rugăciunea publică. Îndoiala și mânia sunt piedici serioase în cazul unei rugăciuni. Îndoiala, pentru că se opune credinței, iar mânia pentru că se opune liniștii interioare care este fundamentul oricărei rugăciuni.

Față de singurul verset din această secțiune care se ocupă de rugăciunea bărbatului, poziția femeii este discutată în 7 versete. Pavel intră în cele mai mici detalii. Combate îmbrăcămintea luxoasă care rănește pe cei săraci, atitudinea ostentativă și tendința de a prelua conducerea. „*Femeia să învețe în tăcere, cu toată supunerea. Femeii nu-i dau voie să învețe pe alții, nici să se ridice mai presus de bărbat, ci să stea în tăcere*" (1 Tim. 2, 11-12). Astăzi, aceste cuvinte sunt criticate sau în cel mai bun caz se trece în tăcere peste ele. Totuși, ele au o importanță deosebită. Bărbatul și femeia sunt ființe egale, dar complementare. Lucrurile pe care le face mai bine un bărbat sunt subliniate și întregite de calitățile femeilor. A sta în tăcere în adunarea publică nu înseamnă tăcere fizică și cu atât mai puțin interdicția de a se ruga. Dar conducerea rugăciunii publice este o prerogativă a bărbatului. A sta liniștită înseamnă mai degrabă o conduită modestă, care să nu tulbure adunarea prin nici un fel de încercare de ieșire în evidență, tendință firească la o femeie. Argumentele lui Pavel sunt biblice. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 16, 1-9. **Ap.** 1 Tim. 3, 1-13.

Lc. 16, 1-9. Pilda cuprinsă în pericopa noastră este relatată doar de Luca și este adresată ucenicilor Săi. Un om bogat avea un ispravnic, adică un administrator al averilor sale. Aceste averi trebuie să fi fost foarte mari, așa cum vom vedea. Ispravnicul acestui om „a fost pârât" că nu se ocupă cum trebuie de administrarea lor. Ori era nepriceput, ori fura. N-are importanţă. Stăpânul nu-i mai dorea serviciile. Omul, din ceea ce rezultă în continuare, nu era prost, ci corupt. Se întreabă pe sine: „*Ce să fac dacă stăpânul îmi ia isprăvnicia? De săpat nu pot; de cerşit mi-e ruşine*" (Lc. 16, 3). Omul avea despre sine o justă apreciere. Era și deștept, i-a venit o idee salvatoare și a zis „*știu ce am să fac pentru ca atunci când voi fi scos din isprăvnicie, ei să mă primească în casele lor*" (v. 4). A chemat apoi pe datornicii stăpânului său și a falsificat documentele în favoarea lor, creându-și astfel prieteni. Experţii în domeniul economic al acelui timp au făcut socotelile și au conchis că datoria de untdelemn era producţia pe un an a 150 de măslini și valora cam 1000 de dinari. Pe aceasta a redus-o la jumătate, deci omul rămânea dator cu 500 de dinari. Datoria celui cu grâul era apreciată la recolta a 40 de hectare de teren. I-a redus-o cu 20%, dar ca valoare în bani tot cu 500 de dinari. Deci reducerea era aceeași ca în primul caz. Până aici demersul este ușor de înţeles. Ciudat este însă faptul că „*Stăpânul a lăudat pe ispravnicul nedrept, pentru că lucrase cu înţelepciune*" (v. 8/a). Isus meditează asupra acestui fapt și constată: „*Căci fiii veacului acestuia, **faţă de semenii lor**, sunt mai înţelepţi decât fiii luminii*" (v. 8/b). Isus nu-l laudă pe ispravnic pentru corupţia sa, ci pentru o înţelepciune relativă „faţă de semenii lor". Fiii veacului acestuia sunt oamenii lumești, care nu cred în Cristos, ceilalți sunt credincioșii. Ce trebuie să învăţăm din pildă ne spune însuși Isus: „*Faceţi-vă prieteni cu ajutorul bogăţiilor nedrepte, pentru ca atunci când veţi muri, să vă primească în corturile veșnice*" (v. 9). Bogăţiile acestei lumi pot fi risipite sau deturnate. Doar folosite chibzuit și în folosul celuilalt pot fi valorificate just. **[2010]**

*

1 Tim. 3, 1-13. După ce înainte Pavel i-a explicat lui Timotei că este nevoie ca întreaga comunitate să se roage pentru toată lumea, chiar și pentru prigonitori, el își îndreaptă acum atenţia asupra conducătorilor Bisericii. În prezenta secţiune, el ne prezintă profilul moral și spiritual al celor care aspiră la o funcţie de conducere în Comunitate. „*Adevărat este cuvântul acesta: dacă râvnește cineva să fie episcop, dorește un lucru bun*" (1 Tim. 3, 1). Aici trebuie să facem o precizare. Termenii de *episcop* (= supraveghetor), *presbiter* (= bătrân) și *diacon* (= slujitor) în terminologia lui Pavel și a Bisericii primare nu se suprapun întru totul cu funcţiile numite așa în ziua de azi. Episcop și presbiter deseori se folosesc interschimbabil. Ei reprezentau garanţia respectării regulilor evanghelice după care era structurată comunitatea creștină. Diaconii erau cei însărcinaţi cu punerea în aplicare a deciziilor luate în comunitatea guvernată de episcopi și/sau de presbiteri. Era un lucru demn de respect, acela de a dori să organizezi sau să slujești o comunitate. În Epistolele sale către Corinteni și Efeseni, Pavel se ocupă de ierarhia Bisericii din punct de vedere spiritual. El ne spune că o Biserică este întemeiată de un apostol, este pusă în comunicare cu Dumnezeu prin predică de proroci și este nutrită în vederea creșterii de învăţători. Pe locul al 4-lea apar conducătorii, episcopi și presbiteri, care continuă această muncă. Cu vremea, lucrurile s-au modificat în ce privește înţelesul termenilor.

Pavel vede 15 calităţi morale pe care cineva care dorește să împlinească în Biserică o funcţie de organizare (conducere) ar trebui să le posede. Ele sunt foarte asemănătoare și cu cele pe care ar trebui să le posede cei care doresc o funcţie „executivă" (diaconi). Femeile de care vorbește Pavel (v. 11) ar putea fi soţiile episcopilor sau diaconilor sau chiar diaconiţe, funcţie cunoscută în Biserica primară, dispărută mai târziu. Supraveghetori (episcopi), constructori (presbiteri) sau lucrători (diaconi), toţi sunt în slujba credincioșilor ca Trupul lui Cristos să crească și să se dezvolte în chip armonios, spre slava lui Dumnezeu. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 16, 15-18; 17, 1-4. **Ap.** 1 Tim. 4, 4-8.

Lc. 16, 15-18; 17, 1-4. Pericopa de azi se compune din două părți care cuprind între ele parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr. În toată această secțiune, Isus vorbește despre bogăție și uzul ei corect sau incorect. Între ascultătorii lui Isus se numărau bineînțeles și farisei. Aceștia, „*care erau iubitori de bani, ascultau și ei toate lucrurile acestea și își băteau joc de Isus*" (Lc. 16, 14). Fariseii, iubitori de bani, își băteau joc de Isus pentru că au văzut în El un om sărac urmat de alți oameni săraci, dar care avea obrăznicia să-i învețe pe ei despre bani. Și atunci, ca și azi, pentru mulți bogăția era considerată o răsplată a lui Dumnezeu pentru o conduită corectă, iar cei săraci erau ori proști, ori răi, de aceea trebuiau să sufere. Este mentalitatea tipică celor bogați. Isus însă le atrage atenția și le spune: „*Voi căutați să vă arătați drepți înaintea oamenilor, dar Dumnezeu vă cunoaște inimile; pentru că ce este înălțat înaintea oamenilor este o urâciune înaintea lui Dumnezeu*" (Lc. 16, 15). Revine insistent raportul dintre omul interior și omul exterior. Fariseii se raportau la Legea dată de Dumnezeu, dar uitau faptul că în VT mulți oameni drepți erau lipsiți de cele materiale, pe când mulți păcătoși le aveau din belșug. Isus a propovăduit și în timpul lui Ioan Botezătorul cu care VT s-a încheiat. Deși aparent fariseii treceau drept cunoscători ai Legii, nu îi trăiau spiritul și nici măcar slova. Isus le atrage atenția și le spune: „*Este mai lesne să treacă cerul și pământul decât să cadă o singură frântură de slovă din Lege*" (v. 17), și le exemplifică aceasta recurgând la exemplul divorțului față de care fariseii aveau o conduită libertină. Isus se întoarce de data aceasta spre ucenicii Săi și le spune că păcatul și prilejurile de păcătuire sunt cu neputință de eradicat prin atitudini umane, de aceea trebuie să fim foarte atenți: „*Luați seama la voi înșivă!"* (Lc. 17, 3/a) și le spune să nu fie nimănui prilej de păcătuire, dar să ierte oricui se va întoarce pocăindu-se. Este unica posibilitate a noastră să luptăm cu păcatul din lume, iertând celui ce ne greșește, ori de câte ori acesta își cere iertare. **[2010]**

*

1 Tim. 4, 1-8. Ca depozitară și păzitoare a adevărului, Biserica trebuie să fie conștientă de strategia dușmanilor adevărului: „*Dar Duhul spune lămurit că în vremurile din urmă unii se vor lepăda de credință, ca să se alipească de duhuri înșelătoare și de învățăturile dracilor, abătuți de fățărnicia unor oameni care vorbesc minciuni, însemnați cu fierul roșu în însuși cugetul lor*" (1 Tim. 4, 1-2). Germenii învățăturilor gnostice cu elementele lor fals ascetice care au apărut deja mai ales în Biserica din Colose ar fi putut apărea și în cea din Efes, apropiată geografic de cea din Colose. De aceea, Pavel îl pune în gardă pe Timotei cu privire la pericolul acestor învățături. Care sunt ele? Pavel le schițează în cele ce urmează: „*Ei opresc căsătoria și întrebuințarea bucatelor pe care Dumnezeu le-a făcut să fie luate cu mulțumiri de către cei care cred și cunosc adevărul*" (1 Tim. 4, 3). Falsa asceză este oprirea de la utilizarea legitimă a bunurilor create. Orice lucru este bun, dacă este utilizat în limitele create de Dumnezeu. Desigur că orice abuz este condamnabil, cum este de pildă adulterul în cazul căsătoriei sau îmbuibarea în cazul alimentației, dar nu căsătoria sau alimentația în sine sunt condamnabile. Omul firesc este înclinat întotdeauna să ridice ștachete iluzorii pe care, trecându-le, să creadă că a realizat ceva, deși nici Dumnezeu, nici chiar mintea sănătoasă nu sunt de acord cu ele. „*Dacă vei pune în mintea fraților aceste lucruri, vei fi un bun slujitor al lui Isus Cristos, fiindcă te hrănești cu cuvintele credinței și ale bunei învățături pe care ai urmat-o până acum. Ferește-te de basmele lumești și bătrânești. Caută să fii evlavios*" (1 Tim. 4, 6-7). Evlavia este relația reală cu Dumnezeu, conformarea purtării noastre la voința lui Dumnezeu. Falsa asceză este o iluzie prin care credem că respectarea unor norme inventate de noi ne va face plăcuți lui Dumnezeu. Raportul dintre asceză și evlavie Pavel îl exprimă astfel: „*Deprinderea trupească este de puțin folos, pe când evlavia este folositoare în orice privință, întrucât ea are făgăduința vieții de acum și a celei viitoare*" (1 Tim. 4, 8). Mai clar nu se poate. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 9, 57-62. **Ap.** Gal. 3, 8-12.

Lc. 9, 57-62. Pericopa de azi ne vorbește despre condiţiile urmării lui Isus. Luca ne prezintă trei cazuri diferite. „*Pe când erau pe drum* (spre Ierusalim), *un om i-a zis lui Isus: Te voi urma oriunde vei merge*" (Lc. 9, 57). Acest om se oferă singur să-L urmeze pe Isus. Răspunsul Lui a fost: „*Vulpile au vizuini, păsările au cuiburi; dar Fiul omului nu are unde-Și odihni capul*" (v. 58). Un mare teolog, H. U. von Balthasar, remarca într-un aforism: „Ereziarhul are adepţi, filosoful are discipoli, apostolul nu are unde-și pune capul". Situaţia de ucenic al Domnului nu este deloc ușoară, iar Isus nu ascunde acest lucru și-l previne pe acest om chiar de la început. Pe un altul, Isus însuși l-a chemat ca oarecând pe apostoli: „*Vino după Mine! Doamne, lasă-mă să-l îngrop întâi pe tatăl meu*" (v. 59). La chemarea lui Isus, aceia care mai târziu I-au fost apostoli au răspuns imediat și necondiţionat. Acest om însă I-a cerut lui Isus o păsuire. Tatăl lui, evident, nu era mort, pentru că altfel omul nu s-ar fi găsit în preajma lui Isus. Se poate crede că mai degrabă acest tată ori era pe moarte ori era bătrân, și fiul lui I-a cerut lui Isus să rezolve întâi o situaţie familială, poate chiar o moștenire, cine știe? Dar Isus i-a zis: „*Lasă morţii să-și îngroape morţii lor și tu du-te de vestește Împărăţia lui Dumnezeu*" (v. 60). Viaţa are întotdeauna prioritate asupra morţii. Lumea fără Dumnezeu este un tărâm al morţii fizice, morale sau spirituale. Vestirea Împărăţiei, tărâmul vieţii, este întotdeauna prioritară și urgentă. Isus îi consideră pe oamenii lumii acesteia ca morţi deja. În fine, un al treilea îi cere ca înainte de a-L urma să-și ia rămas bun de la ai săi. Aceasta nu dura atât cât I-a cerut cel de-al doilea, adică o perioadă nedeterminată de timp, și totuși Isus îi spune: „*Oricine pune mâna pe plug și se uită înapoi, nu este destoinic pentru Împărăţia lui Dumnezeu*" (v. 62). Interesant este faptul că Luca nu ne spune nimic despre efectul conversaţiei lui Isus cu cei trei oameni. De aceea trebuie să credem că Isus a vorbit nu despre soarta celor trei, ci despre condiţiile dificile ale uceniciei și urgenţa ei. **[2010]**

*

Gal. 3, 8-14. Pentru a-i convinge pe galateni de falsitatea învăţăturii iudaizanţilor, Pavel se sprijină acum doar pe Scriptură, dar interpretată corect: „*Scriptura, de asemenea, fiindcă prevedea că Dumnezeu va socoti neprihănite pe Neamuri, prin credinţă, a vestit mai dinainte lui Avraam această veste bună: Toate neamurile vor fi binecuvântate în tine*" (Gal. 3, 8). Pavel asimilează această promisiune a lui Dumnezeu făcută lui Avraam cu vestea cea bună, adică cu Evanghelia. Dar beneficiarii acestei binecuvântări sunt doar cei ce se sprijină pe credinţă, nu pe ereditatea biologică, nici pe faptele Legii, care a fost dată mai târziu: „*Așa că cei ce se bizuiesc pe credinţă sunt binecuvântaţi împreună cu Avraam cel credincios*" (Gal. 3, 9). Acum, Pavel trece să examineze care este raportul omului cu Legea și de ce a fost ea dată, spunând: „*Însă Legea nu se întemeiază pe credinţă; ci ea zice: Cine va face aceste lucruri va trăi prin ele*" (v. 12). Numai o comportare perfectă poate obţine aprobarea divină prin Lege, dar acest lucru este imposibil. Cea mai mică încălcare a Legii te pune sub blestem și doar mila lui Dumnezeu te mai poate scăpa. Și tocmai aceasta a făcut Dumnezeu pentru noi. „*Cristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-se blestem pentru noi, – fiindcă este scris: Blestemat e oricine este atârnat pe lemn – pentru ca binecuvântarea vestită prin Avraam să vină peste Neamuri, în Cristos Isus, așa ca, prin credinţă, noi să primim Duhul Sfânt*" (Gal. 3, 13-14). În VT, când cineva păcătuia grav era ucis cu pietre, iar corpul lui era atârnat în public, pentru a arăta tuturor respingerea păcătosului de către Dumnezeu. Când Cristos a fost răstignit, aceasta a fost pentru popor dovada că El a intrat sub blestemul lui Dumnezeu. Modul morţii Sale a fost o mare piedică în calea credinţei evreilor, până când ei și-au dat seama că blestemul pe care El L-a purtat a fost pentru noi. Cristos a acceptat să împlinească Legea și să moară pentru noi pe Cruce, ca noi să fim mântuiţi prin credinţa în El. Garanţia acestei mântuiri este Duhul Sfânt ce ni s-a dat. **[2011]**

Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVI-a după Rusalii). Duminica bogatului căruia i-a rodit ţarina

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 16-21. **Ap.** Ef. 5, 8-19.

Lc. 12, 13-21. Evanghelia zilei este luată din Luca și ne relatează pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina. „*Unul din mulţime a zis lui Isus: Învăţătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moștenirea noastră*" (Lc. 12, 13). Și atunci, ca și azi, nimic nou sub soare. Tribunalele sunt pline și azi de oameni care se îngrijesc doar de viaţa pământească. Ne pare greu să-L ascultăm pe Isus când ne cere să ne lepădăm de tot și să „urâm" familia, dar ne urâm fratele pentru avere, ceva care azi este și mâine dispare. Ciudată este psihologia umană! Pe Isus însă lucrurile pământești nu-L interesează, ci doar lucrurile veșnice, acelea pe care moartea nu le poate distruge: „*Omule, i-a răspuns Isus, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărţitor peste voi?"* (Lc. 12, 14). Omul bogat din pildă nu s-a gândit o clipă să dea ceva săracilor. Nu! El s-a gândit să-și facă hambare noi, să înceapă o viaţă tihnită și fără griji și a căzut într-o dulce visare. Este însă curând readus la realitate. Cineva, nu gândul lui, i-a adus aminte de cel mai sigur lucru din viaţa aceasta și anume de moarte, care ne dă adevărata măsură a vieţii: „*Dar Dumnezeu i-a zis: Nebunule! Chiar în noaptea aceasta ţi se va cere înapoi sufletul; și lucrurile pe care le-ai pregătit ale cui vor fi?"* (v. 20). Nu lucrurile adunate, dar nici măcar sufletul său nu-i aparţinea cu adevărat. Atunci ce ne aparţine? Evident, acele fapte care au valoare înaintea lui Dumnezeu, care depășesc pragul morții și sunt acumulate ca bogăţii în hambarele veșnice. Grija noastră spre acestea trebuie să se îndrepte, altfel, conchide Isus, „*tot așa este și cu cel care-și adună comori pentru el și nu se îmbogățește față de Dumnezeu*" (v. 21). A-ţi folosi bine comorile trecătoare înseamnă a le folosi din iubire de Dumnezeu pentru ceilalţi. **[2010]**

Lc. 12, 13-21. Pilda aceasta este relatată doar de Luca. Deși se referă la o problemă capitală a vieţii, este foarte succint comentată, mai ales în ziua de azi. „A fi", „a avea" și „a realiza (a face, a acţiona)" sunt cele trei dimensiuni care ne definesc ca persoane. Fiecare rezolvă această ecuaţie într-un stil propriu. Cei mai mulţi cred că „**sunt** ceva" dacă „**au**" mai mult și de aceea „**muncesc**" mai mult (lucrând sau furând). Dorinţa de a avea mai mult se numește lăcomie. Dumnezeu o sancţionează în porunca a 10-a: „*Să nu dorești casa aproapelui tău... nimic din ce este al aproapelui tău*" (Ex. 20, 17). Nici una dintre cele 6 porunci din cele 10, care reglementează relaţia noastră cu aproapele, nu a fost privită cu mai multă „indulgenţă" păcătoasă și complice decât cea mai gravă dintre ele, a 10-a. Imoralitatea sexuală, crima, hoţia și minciuna sunt mai mult sau mai puţin sancţionate de toate codurile civile și penale din toată lumea și din toate timpurile. Mai puţin lăcomia, **dorinţa** de a avea. Omul lacom este socotit nu un criminal, ci un „întreprinzător", privit de ceilalţi cu invidie sau admiraţie. Și totuși, lăcomia este mama tuturor relelor.

Parabola aceasta este răspunsul pe care-l dă Isus unui personaj a cărui singură preocupare era averea. De data aceasta, Isus tălmăcește parabola înainte chiar de a o fi spus: „*Vedeţi și păziţi-vă de orice fel de lăcomie de bani; căci viaţa cuiva nu stă în belșugul avuţiei sale*" (Lc. 12, 15). Lăcomia este etichetată de Isus pur și simplu ca nebunie, iar orgoliul ca orbire spirituală. Dacă cineva își organizează existenţa privind doar până la moarte, el neagă existenţa vieţii veșnice. Un astfel de om își va pierde viaţa cu totul. Dacă îmi folosesc viaţa doar pentru azi, o pierd pe cea veșnică. Și atunci ce este de făcut? Hambarele adevărate sunt deja construite. Ele sunt oamenii săraci, în care, dacă vom investi, ne acumulăm bogăţii în Dumnezeu și viaţa noastră veșnică este în siguranţă. **[2010]**

*

Ef. 5, 9-19. Pavel încheie secţiunea precedentă în care a incriminat purtarea necuviincioasă prin cuvintele: „*Odinioară eraţi întuneric; dar acum sunteţi lumină în Domnul. Umblaţi deci ca niște copii ai luminii*" (Ef. 5, 8). Fiinţa creștinului și comportamentul lui trebuie să corespundă. Dacă ei sunt copii ai luminii trebuie să umble în lumină. Ce înseamnă această lumină? Pavel pune în contrast faptele

luminii („*roada luminii*”) și faptele (roadele) întunericului: „*Căci roada luminii stă în orice **bunătate**, în **neprihănire** și în **adevăr***” (Ef. 5, 9). Acestea vor ieși la iveală, dacă faptele cuiva sunt cercetate în lumina cuvântului Domnului (cf. v. 10). Lucrările întunericului trebuie osândite pe faţă, iar credinciosul nu are voie să ia parte la ele cu nici un chip: „*Nu luaţi parte la lucrările **neroditoare** ale întunericului, ba mai de grabă osândiţi-le*” (v. 11). Deosebirea dintre faptele luminii și cele ale întunericului o face „fertilitatea” lor. Faptele luminii sunt roditoare, adică își dezvoltă și multiplică acţiunea lor benefică în ceilalţi, pe când faptele întunericului sunt nu doar sterile (neroditoare), dar chiar pot închide calea cuiva spre adevăr. Ele trebuie osândite și scoase la iveală, pentru că „*ceea ce scoate totul la iveală este lumina*” (v. 13). Pentru ca să putem proceda în felul acesta trebuie ca în lumina lui Cristos cel înviat să judecăm totul la lumina minţii: „*Luaţi seama deci să umblaţi cu băgare de seamă, nu ca niște nepricepuţi, ci ca niște înţelepţi, răscumpărând vremea, căci timpurile sunt rele*” (Ef. 5, 14-15). Comportamentul raţional în sine nu este de ajuns, dar judecând în lumina Cuvântului lui Dumnezeu toate se așează la locul lor. „*De aceea nu fiţi nepricepuţi, ci înţelegeţi care este voia Domnului*” (Ef. 5, 15). Pentru a putea realiza acest demers, mintea omului trebuie să fie liberă. Ea nu trebuie să se lase controlată de vină, care suprimă libertatea, ci de Duhul, care i-o respectă și-l îndrumă pe om, nu-l supune. Libertatea interioară este condiţia fundamentală a posibilităţii ca Dumnezeu să poată lucra în viaţa cuiva și apoi, prin faptele luminii, bunătate, neprihănire și adevăr, în viaţa comunităţii. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 17, 20-25. **Ap.** 1 Tim. 5, 1-10.

Lc. 17, 20-25. La Luca găsim două expuneri mai lungi ale lui Isus privind viitorul și sfârșitul timpurilor (eschatologia). Primul este cel din pericopa de azi: Lc. 17, 20-37, al doilea: Lc. 21, 5-36. În fragmentul de azi Isus se adresează la început fariseilor (v. 20-21), iar apoi ucenicilor (v. 22-37). „*Fariseii l-au întrebat pe Isus când va veni Împărăţia lui Dumnezeu*" (v. 20/a). Fariseii erau foarte preocupaţi de venirea acestei Împărăţii, pe care o așteptau cu nerăbdare. Ei sunt interesaţi de „când" va veni ea. Prin „Împărăţia lui Dumnezeu" fariseii înţelegeau domnia vizibilă a lui Dumnezeu, victoria asupra păgânilor, dominaţia Israelului și instaurarea păcii universale. Era ceva vizibil. Deci problema lor era doar **când** va veni. Răspunsul lui Isus are de aceea un dublu sens: „*Isus le-a zis: Împărăţia lui Dumnezeu nu vine în așa fel încât să izbească privirile. Nu se va zice: Uite-o acolo! Căci iată că* ***Împărăţia lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru***" (v. 20/b-21). Ea este deci interioară și ascunsă la început, dar este și în mijlocul vostru, deoarece Isus era deja prezent între ei. Mai departe, Isus se adresează doar ucenicilor. Toate învăţăturile lui Isus despre sfârșitul lumii se adresează doar ucenicilor.

Isus le-a explicat ucenicilor, zicându-le: „*Vor veni zile când veţi dori să vedeţi una din zilele Fiului omului și n-o veţi vedea*" (v. 22). Biserica, adică ucenicii lui Isus, va trece printr-o perioadă dificilă. Li se vor propune prin tot felul de mijloace de comunicare, diverse soluţii salvatoare, altele decât Isus: „*Vi se va zice: Iată-L aici sau acolo! Dar voi să nu vă duceţi și să nu-i urmaţi*" (v. 23). Atacurile se vor îndrepta spre slăbirea credinţei în mântuirea oferită de Isus. Ucenicii trebuie să rămână fideli și constanţi în credinţă, pentru că ea va veni ca fulgerul și va fi atunci evidentă pentru toţi, credincioși sau nu. „*Dar mai întâi Fiul omului trebuie să sufere multe și să fie lepădat de neamul acesta*" (v. 25). „Neamul acesta" se referă nu doar la evrei, ci la omenire în general. Doar răbdarea în credinţă îi va salva. **[2010]**

*

1 Tim. 5, 1-16. De la îndrumările date lui Timotei despre felul în care trebuie să-și conducă viaţa și activitatea de conducător în Biserică, Pavel îl sfătuiește mai departe despre felul în care trebuie să se poarte cu toate categoriile de oameni din Biserică. Sfatul general al lui Pavel este ca purtarea lui Timotei să fie asemănătoare cu cei de aceeași vârstă din propria familie.

O atenţie deosebită o acordă acum Pavel văduvelor. Atât în VT, cât și în NT văduvele, străinii și orfanii sunt priviţi ca niște categorii sociale vulnerabile spre care se îndreaptă atenţia deosebită a lui Dumnezeu. De aceea și Biserica trebuia să le acorde o atenţie deosebită. Ca întotdeauna însă, practica diferă de teorie. Probabil că Pavel avea destulă experienţă cu privire la problema văduvelor. Cele mai în vârstă, care au rămas singure și neajutorate, vor trebui necondiţionat sprijinite. „*Cea cu adevărat văduvă, care a rămas singură, și-a pus nădejdea în Dumnezeu și stăruiește zi și noapte în cereri și rugăciuni*" (1 Tim. 5, 5), merită sprijinul comunităţii. Pe de altă parte, în cazul acelor văduve care nu mai au soţ, dar sunt încadrate într-o familie ar trebui ca familia să îngrijească de ele, pentru a nu fi o sarcină Bisericii. Pavel stabilește următoarea regulă: „*O văduvă, ca să fie înscrisă în lista văduvelor, trebuie să n-aibă mai puţin de 60 de ani, să-și fi dovedit devotamentul în slujirea din comunitate*" (cf. 1 Tim. 5, 9-10). Se pare că la înscrierea pe lista văduvelor care trebuiau ajutate de Biserică se cerea un fel de angajament. Poate că unele, prea tinere, au prestat acest angajament, dar trezindu-se cu prea mult timp liber l-au deturnat în favoarea unor activităţi inutile sau nocive. De aceea, Pavel decide că aceste văduve ar trebui mai bine să se recăsătorească și să ducă o viaţă socială normală, fără a fi nici sarcină Bisericii și nici să nu dea prilej potrivnicilor de a comenta pe seama lor și a denigra astfel Biserica. Pavel trebuie să constate cu regret că nu vorbește doar de o posibilitate, ci acest fel de defecţiuni au avut loc deja. În comunitatea eclesială totul trebuie rânduit cu cea mai mare înţelepciune și în beneficiul celor într-adevăr nevoiași. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 17, 26-37. Ap. 1 Tim. 5, 11-21.

Lc. 17, 26-37. În Împărăţia lui Dumnezeu se intră cu preţul unui sacrificiu. Și dacă acest lucru este adevărat pentru Isus, el rămâne valabil și pentru Biserica Sa. Cel care se hotărăște să-L urmeze pe Isus și vrea să facă parte din Împărăţia lui Dumnezeu trebuie să treacă prin suferinţă, cum remarca mai târziu și Pavel: „*În Împărăţia lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri*" (Fa. 14, 22).

Isus ilustrează acest adevăr cu două exemple din VT, acela a lui Noe și acela a lui Lot. „*Ce s-a întâmplat în zilele lui Noe se va întâmpla și în zilele Fiului omului*" (Lc. 17, 26). „Zilele Fiului omului" înseamnă cu puţin timp înainte de revenirea Domnului. Omenirea va fi ocupată cu viaţa cotidiană și nu se va preocupa de cele veșnice. Domnul va veni însă pe neașteptate, „ca un hoţ noaptea" (cf. 1 Tes. 5, 2 și urm.). După ce Noe s-a urcat în corabie, a venit potopul și au pierit cu toţii. La fel și în zilele lui Lot: când Lot și familia sa au părăsit Sodoma, a venit focul din cer și au pierit toţi (cf. Geneza cap. 19). Și într-un caz și în celălalt, au fost acei puţini care au crezut cuvintelor lui Dumnezeu și au acţionat în conformitate cu ele. Pot scăpa de judecată prin apă (Noe) sau prin cea cu foc (Lot) sau de Judecata finală a Fiului omului revenit în slava Sa doar prin credincioșie absolută, necondiţionată și imediată, faţă de Cuvântul lui Dumnezeu. Necazul acela va fi mare și nu este timp de compromisuri cu viaţa cotidiană. Nu trebuie să privești înapoi, ca nevasta lui Lot. Fie că dormi, fie că lucrezi atunci (cf. v. 34- 36), trebuie să-ţi scapi viaţa **imediat**, altfel o vei pierde. „Unul va fi luat, celălalt lăsat" înseamnă o judecată. Dacă până atunci atât credinciosul, cât și necredinciosul par să ducă aceeași viaţă, separarea (judecata) va fi făcută cu privire la credinţă. Dacă întrebarea fariseilor a fost „când?", întrebarea ucenicilor a fost „unde?", Isus răspunde: „*Unde va fi trupul acolo se vor strânge vulturii*" (v. 37). Adică identificarea răului de pe pământ se face privind spre cer, adică în interiorul nostru căruia îi vorbește Cuvântul Domnului. Asta trebuie să facem deci și noi! **[2010]**

*

1 Tim. 5, 17-20. La sfârșit, după ce a trecut în revistă toate categoriile de persoane care compun Biserica și l-a instruit pe Timotei cum să se comporte cu fiecare dintre ele, în încheiere, Pavel se ocupă de presbiteri, adică de acele persoane care erau însărcinate cu organizarea și conducerea Comunităţii. Ele cuprindeau ca și astăzi, afară de preoţi și diaconi, și pe epitropi și consilieri, cum i-am numi azi, adică persoanele care trebuiau să participe activ la bunul mers al comunităţii. Se pare că, chiar de atunci, aceștia se bucurau de o anumită remuneraţie din partea comunităţii („o cinste"). Deși Pavel personal renunţase la această remuneraţie, nu pretindea acest lucru și pentru ceilalţi. Ba chiar o justifică, bazat pe Biblie. Nu orice slujire trebuia tratată la fel. „*Presbiterii care cârmuiesc bine să fie învredniciţi de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învăţătura pe care o dau altora*" (1 Tim 5, 17). Pavel nu scapă din vedere niciodată esenţialul. Comunitatea creștină trebuie să creeze cadrul adecvat creșterii și dezvoltării în Cristos. Acesta este scopul principal. Restul: întrajutorarea materială, organizarea etc., oricât de importante ar fi, sunt secundare faţă de propovăduire și învăţătură. Biserica este trupul lui Cristos și nu o organizaţie de ajutor reciproc, și cu atât mai puţin o sursă de câștig pentru conducători, adică un serviciu. De aici grija lui Pavel mai ales pentru aceia dintre presbiteri care se ocupă de latura spirituală a vieţii Bisericii. Atenţia lui Pavel se îndreaptă spre aceștia și când este vorba de neglijenţa sau delăsarea lor în ce privește slujirea. Dacă au dreptul la mai mult când o fac bine, au dreptul și să fie mustraţi cu mai multă asprime, și nu doar în secret, ci înaintea tuturor, a confraţilor și a membrilor comunităţii deopotrivă, ca să le fie exemplu și altora care ar putea să le calce pe urme. Unora ca acestora li se cuvine mustrare publică și nu o acoperire complice, pentru a nu li se știrbi, chipurile, autoritatea, cum greșit se gândește deseori. Acoperirea greșelilor conducătorilor, departe de a fi benefică, este contraproductivă. Multe întâmplări de azi o confirmă din păcate. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 15-17; 26-30. **Ap.** 1 Tim. 5, 22 – 6, 11.

Lc. 18, 15-17; 26-30. Între prima și a doua parte a acestei pericope se interpune întâmplarea cu tânărul bogat care-L întreabă pe Isus ce trebuie să facă pentru a moșteni viața veșnică. În prima parte, se vorbește despre copilașii cărora ucenicii au încercat să le restrângă accesul la Cristos; dar Isus i-a certat, spunându-le: „*Adevărat vă spun că oricine nu va primi Împărăţia lui Dumnezeu ca un copilaș, cu nici un chip nu va putea intra în ea*" (Lc. 18, 17). Apoi, Isus vorbește cu un tânăr pe care-l invită în final la ucenicie spunându-i: „*Vinde tot ce ai și împarte săracilor, apoi vino și urmează-mă*" (Lc. 18, 22), dar tânărul a plecat întristat pentru că era bogat foarte. „*Cei ce-L ascultau pe Isus au zis: Atunci cine poate fi mântuit? Isus le-a răspuns: Ce este cu neputinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu*" (Lc. 18, 26-27). Mântuirea nu este o lucrare omenească. Ea nu depinde de ce face omul, ci de ce face Dumnezeu. Omul trebuie să primească lucrarea divină prin credinţă: „*Lucrarea pe care o cere Dumnezeu omului este aceasta: să credeţi în Acela pe care L-a trimis El*" (Io. 6, 29). A avea credinţă în Dumnezeu înseamnă deci să facem ceea ce dorește Dumnezeu de la noi, chiar dacă acest lucru pare foarte greu, uneori peste puterile omenești, ca de exemplu despărţirea de averi, de familie și chiar de noi înșine. „Atunci Petru a zis: „*Iată că noi am lăsat totul și Te-am urmat*" (Lc. 18, 28). Întrebarea lui Petru este adresată în numele tuturor ucenicilor lui Isus, cei care se găseau atunci în jurul lui, și al celor care vor fi ucenici până la sfârșitul veacurilor. Isus îi răspunde lui Petru și prin el și nouă: „*Adevărat vă spun că nu este nimeni care să fi părăsit totul pentru Împărăţia lui Dumnezeu și să nu primească mult mai mult în veacul acesta de acum, iar în veacul viitor, viața veșnică*" (v. 30). Ucenicii au părăsit totul. Este costul scump al uceniciei. Dar acest cost merită să fie plătit pentru că pe ucenic îl așteaptă o mare răsplată, nu doar dincolo, ci chiar de acum. Nu părăsirea în sine este valoroasă, ci părăsirea totului de aici pentru a câștiga Totul, adică pe Isus Cristos. Merită să fii creștin! **[2010]**

*

1 Tim. 5, 21-25. Se pare că Timotei, nu doar din cauza tinereţii lui, dar și a unui caracter mai timid și a unei sănătăţi mai șubrede, nu era destul de hotărât ca să fie mai tranșant în luările lui de poziţie faţă de presbiteri. De aceea, Pavel îl îndeamnă și-l încurajează: „*Te rog fierbinte înaintea lui Dumnezeu, înaintea lui Cristos Isus și înaintea îngerilor aleși, să păzești aceste lucruri fără nici o prejudecată și să nu faci nimic cu părtinire*" (1 Tim. 5, 21). În faţa răului nu există compromis. Mersul înainte și creșterea spirituală a comunităţii sunt mai presus de orice. Orice respect uman trebuie pus deoparte: „*Să nu-ţi pui mâinile peste nimeni cu grabă și să nu te faci părtaș păcatelor altora: pe tine însuţi păzește-te curat*" (1 Tim. 5, 22). Investitura într-o funcţie bisericească se făcea și atunci, ca și acum, prin punerea mâinilor în mod public peste capul persoanei care urma să împlinească o funcţie publică. Ca să fie eficientă activitatea unei persoane în cadrul Bisericii trebuia să se bucure de acceptul celorlalţi și de confirmarea înainte stătătorului. Toată acţiunea trebuia să fie deci transparentă. Câtă durere a produs în Biserică de-a lungul timpului trecerea cu vederea a acestui sfat atât de preţios.

Se pare că nici sănătatea lui Timotei nu era excelentă. Poate că din considerente umane, pentru a nu da loc la comentarii răutăcioase, Timotei nu folosea vin, care în timpul acela nu era doar un aliment, ci servea și ca vehicul pentru unele medicamente. Nu era deci corect ca Timotei să-și pericliteze sănătatea din motive superficiale, adică așa cum am spune azi: „să nu scandalizeze pe unii". Atât păcatele ascunse ale unora, cât și faptele bune săvârșite în ascuns, mai devreme sau mai târziu urmau să devină publice. Prejudecata înseamnă o judecată înainte de vreme, o judecată pripită. Cei care o practică se expun la un mare pericol spiritual, de aceea trebuie cu totul înlăturată în procesul conducerii Bisericii. Pavel este atent la asemenea detalii, poate pentru că el însuși a fost

nedreptăţit de atâtea ori în această privinţă. Omul lui Dumnezeu trebuie să fie hotărât şi tranşant în toate, oricât l-ar costa. **[2011]**

1 Tim. 6, 1-5. Pavel îşi reia în încheiere îndrumările sale practice în ce priveşte viaţa Comunităţii creştine în lume. Problema cea mai arzătoare era relaţia dintre sclavi şi stăpânii lor. Creştinismul nu are menirea de a strica sau modifica ordinea socială. Nu este o revoluţie socială, ci una spirituală. Nu structura socială trebuie modificată, ci relaţiile dintre oameni trebuie să fie reaşezate pe alte temeiuri (cf. 1 Tim 6, 1-2): „*Învaţă pe oameni aceste lucruri şi spune-le apăsat*" (v. 2). Pavel se referă aici din nou la învăţătorii falşi. În tot acest pasaj foloseşte un limbaj medical. El pune un diagnostic socio-spiritual şi identifică în primul rând simptomele bolii. Sunt trei simptome care se suprapun şi se întreţes: 1) Cei care învaţă doctrine false, 2) Cei care nu sunt de acord cu „*cuvintele sănătoase ale Domnului Isus Cristos*", 3) Cei care nu sunt în consens cu „*învăţătura care duce la evlavie*". Erorile doctrinare sunt rareori inocente. Cel mai adesea ele izvorăsc dintr-un suflet dominat de mândrie. Un învăţător fals „*este plin de mândrie, nu ştie nimic: ba are şi boala cercetărilor fără rost şi a certurilor de cuvinte, din care se naşte pizma, certurile, clevetirile, bănuielile rele, zadarnicele ciocniri de vorbe ale* ***oamenilor stricaţi la minte****, lipsiţi de adevăr, care cred că evlavia este un izvor de câştig*" (1 Tim. 6, 4). Pe lângă mândrie, lăcomia era motivaţia de bază a acestui tip de oameni. Cu tristeţe trebuie să recunoaştem că acest tip de „conducători" nu au fost caracteristici doar începuturilor. Nu era vorba de o boală a copilăriei, care ar fi dispărut de la sine odată cu maturizarea spirituală a comunităţilor. Ei au revenit în fiecare secol şi cu fiecare generaţie de credincioşi în cursul istoriei creştinismului. Terapia recomandată de Pavel este pe cât de simplă, pe atât de tranşantă: „*Fereşte-te de astfel de oameni*" (v. 5). Stipendiile substanţiale ale conducătorilor constituiau şi atunci, ca şi acum, o atracţie pentru mulţi de a ocupa o funcţie în Biserică. Ei puneau înainte câştigul material, erau corupţi şi astfel puteau corupe şi compromite întreaga lucrare. Conducătorii trebuiau să fie ei înşişi curaţi, pentru a produce o lucrare curată. **[2011]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 31-34. **Ap.** 1 Tim. 6, 17-21.

Lc. 18, 31-34. Isus a vorbit în mai multe rânduri despre patima, moartea și învierea Sa iar toate aceste lucruri aveau să se întâmple în curând. „*Isus a luat cu Sine pe cei 12 și le-a zis: Iată că ne suim la Ierusalim, și tot ce a fost scris prin proroci despre Fiul omului, se va împlini*" (Lc. 18, 31). De fiecare dată când Isus vorbește despre patima și moartea Sa, El devine tot mai explicit. În acest caz, de pildă, vorbește despre implicarea neamurilor în judecata, patima și moartea Sa. Acest lucru este foarte important pentru că Luca scria neamurilor și nu dorea ca aceștia să creadă că doar evreii erau vinovați pentru toate acestea, iar neevreii n-ar avea nici o vină în moartea lui Isus. Toată lumea era vinovată pentru moartea Lui. Isus a ispășit ca victimă nevinovată păcatul întregii omeniri, nu doar al poporului ales al Vechiului legământ. Era desigur de neînțeles acest lucru pentru niște oameni care-și făcuseră o altă imagine despre Mesia, despre mântuire și despre Împărăția lui Dumnezeu, cum este cazul fariseilor. Era o imposibilitate în mintea lor în a reuni imaginea unui Mesia glorios și învingător cu aceea a unui Mesia în suferință. Și aceasta nu numai în cazul fariseilor, dar și al ucenicilor. „*Ei n-au înțeles nimic din aceste lucruri: căci vorbirea aceasta era ascunsă pentru ei și nu pricepeau ce le spunea Isus*" (Lc. 18, 34). Din păcate, această lipsă de înțelegere s-a perpetuat până acum. Mulți oameni nu înțeleg până azi de ce a trebuit Isus să-Și verse sângele pentru mântuirea noastră. Și cu toate acestea, acest Isus omorât și înviat este cheia pentru toate tainele lui Dumnezeu. Această taină, a morțiiînvierii (într-un singur cuvânt) lui Isus este fundamentul mântuirii noastre. Teologia catolică modernă o numește „Misterul pascal". În grecește, această taină se numește Stavroanastasis, a CruciiÎnvierii lui Isus. Cele două aspecte, Crucea și Învierea, nu pot fi separate, cum nu se pot separa în viața aceasta suferința de acum, de gloria viitoare. Această neînțelegere chiar din partea ucenicilor Săi, de atunci și de azi, este poate chiar una din suferințele lui Isus. **[2010]**

*

1 Tim. 6, 6-21. Ultima secțiune a scrisorii Pavel o consacră în întregime pericolului pe care-l reprezintă lăcomia de bogății, atât pentru viața Bisericii, cât și pentru viața personală a fiecăruia. Reluând afirmația sa despre evlavie, Pavel spune: „*Negreșit, evlavia însoțită de mulțumire este un mare câștig*" (1 Tim. 6, 6). Argumentele lui Pavel se bazează pe mintea sănătoasă. Moderația în ceea ce privește posesia de averi este fundamentul unei trăiri corecte și sănătoase. N-am adus nimic în lume și nu vom duce nimic dincolo. Dacă avem strictul necesar, ne este de ajuns. Cei care posedă mai mult au posibilitatea să se îmbogățească în mod spiritual săvârșind fapte bune și fiind darnici față de cei nevoiași. Cei care nu procedează așa nu sunt doar egoiști, ci se expun marelui risc de a cădea din credință: „*Căci iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor; și unii care au umblat după ea au căzut din credință și s-au străpuns singuri cu o mulțime de chinuri*" (1 Tim. 6, 10).

Ultimele îndemnuri Pavel le adresează lui Timotei: „*Luptă-te lupta cea bună a credinței; apucă viața veșnică... păzește porunca fără prihană... păzește ce ți s-a încredințat; ferește-te de flecăriile lumești și împotrivirile științei pe nedrept numite astfel, pe care au mărturisit-o unii, și au rătăcit cu privire la credință*" (cf. 1 Tim. 6, 12-14, 20-21).

Scopul vieții creștinului este viața veșnică. Orice lucrare omenească, dar mai ales uzul corect al averilor trebuie subordonată acestui scop unic și esențial. Viața creștină trebuie trăită în așteptarea Revenirii lui Cristos. Ca de obicei, Pavel încheie scrisoarea, inserând o frumoasă doxologie: „*Păzește porunca fără prihană și fără vină până la arătarea Domnului nostru Isus Cristos, care va fi făcută la vremea ei de fericitul și singurul Stăpânitor, Împăratul împăraților și Domnul domnilor, singurul care are nemurirea și care locuiește într-o lumină de care nu te poți apropia, pe care nici un om nu L-a văzut, nici nu-L poate vedea, și care are cinstea și puterea veșnică. Amin*" (1 Tim. 6, 14-16). **[2012]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 19, 12-28. **Ap.** 2 Tim. 1, 1-2, 8-11.

Lc. 19, 12-28. După vestirea patimilor sale, Isus și-a continuat drumul spre Ierusalim, trecând prin Ierihon. Aici a vindecat un orb și a avut loc întâmplarea cu Zaheu. „*Pe când ascultau acele lucruri, Isus a spus o pildă, pentru că era aproape de Ierusalim și ei credeau că Împărăţia lui Dumnezeu are să se arate îndată*" (Lc. 19, 11). Este pilda cuprinsă în pericopa de astăzi: „*Un om de neam mare s-a dus într-o ţară îndepărtată ca să-și ia împărăţie și apoi să se întoarcă. A chemat 10 din robii săi, le-a dat 10 mine și le-a zis: Puneţi-i în negoţ până mă voi întoarce*" (Lc. 19, 12-13). Mina este o monedă grecească echivalentă cu 100 de drahme. O drahmă, la rândul ei, era aproximativ egală cu un dinar, plata pentru o zi de muncă brută. Cele 10 mine însemnau deci 1000 de dinari. Era o sumă foarte mare. Toţi cei 10 au primit aceeași sumă de bani. Deși toţi supușii acelui Om de neam ales îl urau și nu doreau deloc ca el să se întoarcă, totuși el s-a întors, a chemat pe robii fideli care au primit banii pentru a-i pune în negoţ, ca să dea socoteală de ei. Primul, în lunga perioadă de absenţă a stăpânului, a produs alte 10 mine (deci un câștig de 100%) și a primit cârmuirea a 10 cetăţi. Al doilea a produs 5 mine (câștig de 50%), jumătate din ce i se încredinţase, dar a primit și el cârmuirea a 5 cetăţi, proporţional cu cât câștigase. Răsplata este deci pe măsura loialităţii. Cetăţile nu trebuie înţelese ca orașe pământești, ci ca locașuri cerești în noua creaţie, unde activitatea noastră va continua. Viaţa veșnică este deci o viaţă activă, dar fără durere și tânguire. Răsplata deci nu este odihnă, ci ocazia de a sluji mai departe, împărăţind împreună cu Isus. Al treilea rob a fost leneș și nu a împlinit porunca stăpânului de a pune în valoare și a înmulţi ceea ce i s-a încredinţat. Acesta este pedepsit pentru lenea și lipsa lui de fidelitate prin faptul că i s-a luat ceea ce i se încredinţase și s-a dat celui mai harnic. „*După ce a vorbit astfel, Isus a pornit în frunte și Se suia la Ierusalim*" (v. 28). Tot ce am primit de la Dumnezeu trebuie să valorificăm în favoarea aproapelui. **[2010]**

*

2 Tim. 1, 1-12. Pavel, credincios stilului epistolar al vremii, se identifică pe sine, pe destinatarul scrisorii, și scrie salutul tradiţional: „*Pavel, apostol al lui Cristos Isus, prin voia lui Dumnezeu, după făgăduinţa vieţii care este în Cristos Isus, către Timotei, copilul meu preaiubit...*" (2 Tim. 1, 1-2). După obișnuitul salut, Pavel îi mulţumește lui Dumnezeu pentru relaţia sa deosebită pe care o are cu Timotei, a cărui lipsă o regretă. Era însingurat, părăsit de mulţi dintre colaboratorii săi și în așteptarea execuţiei. Își aduce cu drag aminte de Timotei, a cărui credinţă și instruire în Sfintele Scripturi o atribuie în mare parte bunicii sale Lois și mamei sale Eunice, ambele evreice, și-l îndeamnă să păstreze această moștenire: „*De aceea îţi aduc aminte să înflăcărezi darul Lui Dumnezeu, care este în tine* ***prin punerea mâinilor mele****, căci Dumnezeu nu ne-a dat un duh de frică, ci de putere, de dragoste și de chibzuinţă*" (2 Tim. 1, 6-7). O misiune în Biserică, din vechime și până azi, se conferă de unul mai mare succesorului său prin punerea mâinilor peste capul celui ales, și aceasta în mod public.

Tatăl L-a trimis în lume pe Fiul Său, pe Domnul nostru Isus Cristos. El i-a trimis în lume pe apostoli, care la rândul lor au transmis însărcinarea de a predica Evanghelia altora, până în zilele noastre: „*Cristos ne-a mântuit și ne-a dat o chemare sfântă, nu pentru faptele noastre, ci după hotărârea Lui și după harul care ne-a fost dat în Cristos Isus, înainte de veșnicii*" (2 Tim. 1, 9). Însărcinarea de a predica Evanghelia este o chemare și nu o profesie. O profesie se învaţă, iar după aceea se practică cu mai multă sau mai puţină iscusinţă. Cel ce o face merită o plată, dar nu este obligat să-și dea viaţa pentru profesia lui. Cu chemarea, însă, lucrurile stau altfel. De multe ori nu doar comoditatea, dar și libertatea sau chiar viaţa sunt un preţ prea mic faţă de fidelitatea slujirii lui Dumnezeu: „*Din pricina aceasta* – zice Pavel – *sufăr aceste lucruri; dar nu mi-e rușine, căci* ***știu în cine am crezut****. Și sunt încredinţat că El are putere să păzească ce I-am încredinţat până în „ziua aceea*" (2 Tim. 1, 12). Încredinţarea este o chemare, nu o profesie! **[2012]**

2 Tim. 1, 13-18. Pavel vorbea în versetul 12 despre încredinţare. A păzi încredinţarea este lucrarea de căpătâi a celor investiţi cu responsabilitate în Biserică. A păzi ceea ce ţi s-a încredinţat şi a transmite la rândul tău, nealterat, mesajul mai departe, din generaţie în generaţie, este esenţa lucrării de evanghelizare. În ritul hirotonirii unui preot în Biserica Bizantină există un moment foarte impresionant. După încheierea consacrării pâinii și a vinului, devenite acum Trupul și Sângele lui Cristos, adică într-un fel Biserica Sa, arhiereul ia de pe disc Sfânta Pâine și o pune în palma noului hirotonit, rostind cuvintele: „Primește încredinţarea aceasta și o păzește pe ea până la venirea Domnului nostru Isus Cristos, când o va cere înapoi de la tine". În acest gest simbolic și în aceste cuvinte se găsește întreaga teologie a evanghelizării pe care Pavel o dezvoltă în această secţiune din 2 Tim. Pavel, într-adevăr, i-a încredinţat lui Timotei, prin punerea mâinilor, propovăduirea Evangheliei, cârmuirea Bisericii și prezidarea Euharistiei, scriindu-i acum: „*Dreptarul învăţăturilor sănătoase, pe care le-ai auzit de la mine, ţine-l cu credinţa și dragostea care este în Cristos Isus. Comoara cea bună care ţi s-a încredinţat, păzește-o prin Duhul Sfânt, care locuiește în noi*" (2 Tim. 1, 13-14).

Ca toţi cei dedicaţi slujirii Evangheliei, nici Pavel nu a fost scutit de experienţe personale neplăcute: „*Știi că cei din Asia toţi m-au părăsit; între alţii Figel și Ermogen*" (2. Tim. 1, 15). Nu știm cine sunt cele două personaje, dar pentru că le-a menţionat cu numele putem deduce că atitudinea lor l-a durut pe Pavel în mod deosebit. Cele mai grele lovituri vin din partea celor de la care te aștepţi mai puţin. Dar nu totul este doar tristeţe. Există și mesageri ai lui Dumnezeu, care te mângâie: „*Domnul să-și verse îndurarea peste casa lui Onisifor; căci de multe ori m-a mângâiat, și nu i-a fost ruşine de lanţul meu*" (2 Tim. 1, 16). Prin aceste exemple personale, Pavel dorește să-l încurajeze și să-l întărească pe Timotei în lupta sa personală. Statura spirituală a evanghelistului stă în felul în care acceptă provocările și le învinge prin Duhul Sfânt. **[2012]**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 19-21. **Ap.** Gal. 5, 22-6, 2.

Lc. 10, 19-21. Pericopa de azi poate fi numită „a bucuriei". Se bucură ucenicii trimiși în misiune și se bucură și Isus. Cine sunt însă acești ucenici și ce misiune le-a fost lor încredințată? „*După aceea, Domnul a mai rânduit alți 70 de ucenici și i-a trimis doi câte doi înaintea Lui, în toate cetățile și în toate locurile pe unde avea să treacă El*" (Lc. 10, 1). Acest episod îl găsim numai la Luca. Ceilalți evangheliști nu pomenesc nimic despre „cei 70". Aceștia au fost trimiși spre sud, dinspre Cezareea lui Filip, trecând prin Galilea și Samaria, spre Ierusalim, capătul drumului unde avea să fie răstignit Isus. Aceștia aveau misiunea să pregătească o cale Domnului, misiune similară cu cea a lui Ioan Botezătorul. Isus acorda o însemnătate capitală primirii sau respingerii mesajului Său. De acest mesaj depindea mântuirea, de aceea cei care-l vor primi sau respinge își jucau propria viață. Mesajul lui Isus nu este o „știre", ci ceva ce avea consecințe în veșnicie. Acești 70 au plecat doi câte doi și, împlinindu-și misiunea, I-au împărtășit lui Isus bucuria succesului lor: „*Cei 70 s-au întors **plini de bucurie** și au zis: Doamne, chiar și demonii ne sunt supuși în Numele Tău*" (Lc. 10, 17). Isus, împărtășindu-le bucuria, le-a răspuns însă: „*V-am dat putere peste demoni... totuși **nu vă bucurați** de faptul că duhurile vă sunt supuse; ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri*" (v. 19-20). Aici este singurul loc din Scriptură în care Domnul le-a spus ucenicilor să nu se bucure. Nu orice bucurie este bună. Motivele bucuriei pot fi diverse; bucuria care poate alimenta mândria, păcatul satanei, poate fi însă pierzătoare de suflet. Bucuria curată, aceea care provine din slujirea lui Cristos, este singura care conține în ea sămânța veșniciei. Isus s-a bucurat nu doar de bucuria ucenicilor, ci și de faptul că misiunea Lui prinde contur în realitate: „*În ceasul acela, Isus S-a bucurat și El în Duhul Sfânt, și a zis: Tată, Doamne al cerului și al pământului; Te laud pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, fiindcă așa ai găsit Tu cu cale*" (v. 21). **[2010]**

*

Gal. 5, 22-6, 2.[16]

16 Comentariu Gal. 5, 16-26 la **pg. 265.**

Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVII-a după Rusalii). Duminica femeii gârbove.

Lectură biblică: Ev. Lc. 13, 10-17. **Ap.** Ef. 6, 10-17.

Lc. 13, 10-17. Întâmplarea nu este relatată decât de Luca. Acest episod reprezintă ultima ocazie din Evanghelii când Isus îi învaţă pe oameni în sinagogă. În ciuda împotrivirii care I-a fost arătată, Isus și-a continuat până acum obiceiul de a fi prezent și de a-i învăţa pe oameni în sinagogă. Este și pentru noi un exemplu și un semn că nu trebuie să părăsim prea ușor nici chiar o biserică dificilă. Nu știm nici unde și nici când a avut loc această vindecare, ci doar că era o zi de Sabat. Toată atenţia este îndreptată asupra acestei femei „*care de 18 ani era stăpânită de un duh de neputinţă; era gârbovă și nu putea nicidecum să-și îndrepte spatele*" (Lc. 13, 11). Erau tot 18 acei oameni peste care s-a dărâmat turnul din Siloam (Lc. 13, 4). Ca medic, Luca știa că nu orice boală se datorează posesiunii duhurilor rele, de aceea spune „un duh de neputinţă". Poziţia gârbovă o împiedica pe femeie să vadă cerul. Ea trebuia să vadă mereu doar pământul. Un mare exeget biblic remarca faptul că poziţia gârbovă este poziţia în care vrea să ne menţină cel rău, ca să nu ne mai putem uita la cer.

„*Când a văzut-o Isus pe femeie, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta. Și-a întins mâinile peste ea, iar femeia îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu*" (Lc. 11-13). Acesta este criteriul după care putem cunoaște că o faptă este bună. Ea conduce imediat la slăvirea lui Dumnezeu. Dar o faptă bună în sine nu înseamnă că ea este recunoscută ca atare de toţi și imediat. Nici chiar de oameni care se cred religioși, fie ei și cu funcţii în comunitate: „*Dar fruntașul sinagogii, mâniat că Isus săvârșise vindecarea aceasta în ziua Sabatului, a luat cuvântul și a zis poporului: Sunt șase zile în care trebuie să lucreze omul; veniţi dar în aceste zile să vă vindecaţi și nu în ziua Sabatului!"* (v. 14). Acest fruntaș al sinagogii este modelul tipic a ceea ce se numește de obicei „un religionar de profesie". Un om care se interesează doar de bunul mers al serviciului, care este obligaţia sa, dar nu-i pasă deloc de viaţa concretă a oamenilor. Chiar dacă ar fi venit într-una din cele șase zile menţionate, el ar fi putut să-i facă ceva? și atunci de ce s-a mâniat în loc să-L slăvească și el pe Dumnezeu? Replica lui Isus nu a întârziat să vină: „*Fățarnicilor, i-a răspuns Isus, oare în ziua Sabatului nu-și dezleagă fiecare vita pentru a o adăpa? Dar femeia aceasta care este o fiică a lui Avraam și pe care Satana o ţinea legată de 18 ani, nu trebuia oare să fie dezlegată de legătura ei în ziua Sabatului?"* (v. 15-16). Din faptul că această legătură era menţinută de Satana timp de 18 ani nu rezultă că a provocat-o el, la fel ca bubele lui Iov sau ţepușul lui Pavel. Dumnezeu permite uneori răul și suferința. Satana vrea să profite de acestea pentru a înfrânge prin disperare rezistenţa interioară a credinciosului. În cazul femeii, și ea fiică a lui Avraam, adică fiică a credinţei, ca și în cazul lui Iov și al lui Pavel, nu a reușit. 18 ani este mult și de spus, darămite de îndurat un astfel de chin trupesc. Oare dacă acel fruntaș ar fi suferit el însuși o asemenea încercare s-ar mai fi mâniat oare? De aceea îl numește Isus pe el și pe ceilalţi fățarnici. El s-a mâniat pentru că Isus nu interpreta Legea după gustul lui. Oare noi n-am întrerupe imediat serviciul religios, chiar Sfânta Liturghie, dacă unui om i s-ar face rău și s-ar găsi în pericol de moarte? Am fi și noi atât de orbi încât să argumentăm că slujba are prioritate faţă de ajutorarea cuiva care se află în nevoie? Aș vrea să cred că nu suntem atât de împuţinaţi la minte. Oricum, Isus ne-a arătat ce avem de făcut.

Femeia suferea doar de o boală fizică. Era gârbovă la trup, dar nu și la suflet. Fruntașul sinagogii era sănătos la trup, dar era gârbov și orb în sufletul său. Nu privea la cer, ci doar la cele pământești. Mândria în care trăia era o legătură satanică în ciuda aparenţelor contrare. În primul rând, el ar fi avut nevoie de vindecare. Poate că vindecând pe femeia gârbovă, prin cuvânt și punerea mâinilor, Isus a încercat și vindecarea interioară a fruntașului. Nu știm dacă acest lucru s-a întâmplat, dar „*pe când vorbea Isus astfel, toţi potrivnicii Lui au rămas rușinaţi; și poporul se bucura de toate lucrurile minunate pe care le făcea El*" (v. 17). Slăvit să fie Domnul în toate lucrurile Lui. Amin! **[2010]**

Lc. 13, 10-17. Vindecarea femeii gârbove este relatată doar de Luca. Acest eveniment este prezentat ca o antiteză între dorinţa de a face bine a lui Isus, chiar și într-o zi de Sabat, sau tocmai în ziua Sabatului, și

reacţia obtuză şi făţarnică a fariseilor legalişti. „*Isus învăţa pe norod, într-o sinagogă, în ziua Sabatului. Acolo se afla o femeie care era gârbovă de 18 ani. Când a văzut-o, Isus, a chemat-o şi i-a zis: Femeie, eşti dezlegată de neputinţa ta. Ea s-a îndreptat şi* ***slăvea pe Dumnezeu***" (cf. Lc. 13, 10-13).

Pe vremea lui Isus, fariseii au înlocuit încet, încet, citirea VT cu un cod de comentarii legaliste ale Scripturii, care pe atunci se numea „Datina părinţilor". Astfel, ei codificau tot ce omul putea să facă sau să nu facă într-o zi de Sabat de exemplu, până în cele mai mici amănunte. Toate aceste comentarii au fost reunite mai târziu într-o carte care se numeşte Talmud şi care practic a înlocuit citirea Legii. Isus încearcă atât prin învăţături, cât şi prin acţiunile sale să reaşeze lucrurile pe făgaşul firesc, biblic, al ascultării Cuvântului lui Dumnezeu. Reacţia mai marelui sinagogii la vindecarea femeii gârbove se înscrie pe această linie: „*Dar fruntaşul sinagogii, mâniat că Isus săvârşise vindecarea aceasta în ziua Sabatului, a luat cuvântul şi* ***a zis norodului****: Sunt 6 zile în care trebuie să lucreze omul; veniţi dar în aceste zile să vă vindecaţi, şi nu în ziua Sabatului*" (Lc. 13, 14). Isus opune acestei atitudini legaliste, comportamentul firesc, izvorât din dragoste pentru omul în suferinţă (cf. Lc. 13, 15-16), reaşezând lucrurile pe temeiul Cuvântului lui Dumnezeu: „*Toţi potrivnicii lui Isus au rămas ruşinaţi; şi tot norodul se bucura de toate lucrurile minunate pe care le făcea El*" (Lc. 13, 17).

Din păcate, nici după 2000 de ani lucrurile nu s-au prea schimbat în esenţa lor, iar regulile umane au încă prioritate pentru foarte mulţi înaintea Cuvântului divin. **[2011]**

*

Ef. 6, 10-24. În această ultimă secţiune, care încheie Epistola către Efeseni, Pavel ne îndeamnă la lupta spirituală contra răului. Ca orice bun soldat, creştinul trebuie să se pregătească şi să se antreneze: „*Îmbrăcaţi-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi ţine piept împotriva uneltirilor diavolului*" (Ef. 6, 11). Pavel ne prezintă apoi scopul luptei şi detaliile armelor noastre spirituale: „*Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii şi a sângelui. Ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii care sunt în locurile cereşti*" (Ef. 6, 12). Lupta credinciosului pare inegală. Un soldat luptă împotriva unui duşman văzut, cu arme asemănătoare cu ale lui, dar credinciosul trebuie să se lupte cu arme spirituale contra unor forţe invizibile cu ochii trupeşti. Pavel ne atrage atenţia că această luptă se dă pe frontul vieţii noastre, iar împotriva armelor spirituale ale puterilor potrivnice trebuie la rândul nostru să folosim tot arme spirituale. Îngerii lui Dumnezeu luptă pentru noi, dar şi noi trebuie să ne facem datoria. Nu noi angajăm lupta contra răului, ci trebuie doar să-i rezistăm. „*De aceea, luaţi toată armătura lui Dumnezeu, ca să vă puteţi împotrivi* ***în ziua cea rea****, şi să rămâneţi în picioare, după ce veţi fi biruit totul*" (Ef. 6, 13). Ca în orice luptă, există momente de acţiune intensă şi momente de relativ repaus, dar există şi un moment decisiv: „**ziua cea rea**" în care se decide totul: biruinţă sau eşec! De aceea trebuie în permanenţă să fim pregătiţi şi înarmaţi spiritual. Pavel descrie în amănunt în ce constau armele (cf. Ef. 6, 14-17), poate şi inspirat prin comparaţie de armătura soldatului roman însărcinat să-l păzească în detenţie. Mai presus de toate însă, arma armelor rămâne legătura noastră permanentă cu Dumnezeu prin rugăciune: „*Faceţi în toată vremea prin Duhul, tot felul de rugăciuni şi cereri pentru toţi şi pentru mine. Vegheaţi la aceasta cu toată stăruinţa*" (cf. Ef. 6, 18-20).

Purtătorul scrisorii lui Pavel atât pentru Efeseni, cât şi pentru Coloseni a fost Tihic colaboratorul fidel şi iubit, menţionat de altfel şi în alte locuri. El nu este doar purtătorul scrisorii, dar va relata şi prin viu grai situaţia. Încheind Epistola, Pavel îi salută pe efeseni: „*Harul să fie cu toţi cei ce iubesc pe Domnul Isus Cristos în curăţie. Amin*" (Ef. 6, 24). **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 19, 37-44. **Ap.** 2 Tim. 2, 20-26.

Lc. 19, 37-44. Isus și-a continuat drumul spre Ierusalim, a intrat apoi în cetate însoţit de o mare mulţime din satele de prin jur şi de cei care veniseră cu El din Galilea. Călare pe un măgăruş, aclamat de mulţime și de ucenici, Isus era de fapt singur. Acea singurătate interioară pe care o simţi când nimeni nu înţelege de fapt nimic. Isus s-a supus acestui „ritual" popular care izvora din neînţelegerea realităţii. Oamenii din jur vedeau una, Isus singur știa însă ce are să se întâmple de fapt. „*Când S-a apropiat de cetate și a văzut-o, Isus a plâns pentru ea*" (Lc. 19, 41). Astăzi, pe acel loc de pe Muntele măslinilor este clădită o biserică a franciscanilor numită „Dominus flevit" (lat. Domnul plânge). În faţa altarului este o fereastră semicirculară prin care se vede panorama Ierusalimului. Aici S-a oprit Domnul și a plâns pentru soarta cetăţii. Evangheliile relatează faptul că Isus a plâns de două ori. O dată pentru cetate și o dată la mormântul lui Lazăr, înainte de a-l învia (Io. 11, 35). De ce a plâns Isus pentru cetate? Isus a fost respins de conducătorii poporului evreu care și-au semnat astfel singuri soarta pentru că n-au primit mesajul divin. „*Isus a zis: Dacă ai fi cunoscut tu, măcar în această zi, lucrurile care puteau să-ţi dea pacea! Dar acum ele sunt ascunse de ochii tăi. Vor veni peste tine zile când vrăjmașii tăi te vor înconjura cu șanţuri... te vor face una cu pământul... și nu vor lăsa în tine piatră peste piatră, pentru că* ***n-ai cunoscut vremea când ai fost cercetată***" (Lc. 19, 44). „N-ai cunoscut vremea.." Toate lucrurile își au vremea lor, scrie în Ecleziast. Unora li se pare că timpul se scurge egal și neutru, dar fiecare lucru în creaţia lui Dumnezeu își are propriul timp. Biblia îl numește „la timpul potrivit" sau „la plinirea vremurilor". Ca să știm când e vremea potrivită pentru ceva, pentru a face sau a nu face, trebuie să cunoaștem planul lui Dumnezeu pe care El ni l-a descoperit în multe feluri, dar mai ales în Sfintele Scripturi. Să ne folosim de ele în mod înţelept și vom fi mântuiţi! **[2010]**

*

2 Tim. 2, 19-26. Versetul cu care începe această secţiune este fundamental pentru înţelegerea Bisericii ca o comuniune în Duhul Sfânt, dincolo de înţelegerea umană. „*Totuși, temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită, având pecetea aceasta: Domnul cunoaște pe cei ce sunt ai Lui; și Oricine rostește Numele Domnului să se depărteze de fărădelege*" (2 Tim. 2, 19). Biserica este „*stâlpul și temelia adevărului*" (cf. 1 Tim. 3, 15). Pecetea apartenenţei la Biserica lui Cristos nu poate fi decisă de apartenenţa formală la una sau alta dintre comunităţile creștine, oricât de mari sau importante ar fi ele într-un moment dat al istoriei. Cât de multe erori ar fi putut fi evitate în istorie sau astăzi dacă s-ar fi ţinut cont de acest verset. Nimeni nu poate fi mântuit decât dacă face parte din Biserica lui Cristos, dar acest lucru nu-L cunoaște decât Cristos. Nimeni afară de El nu poate decide în această privinţă. Pavel compară situaţia cu vasele dintr-o casă. Unele sunt pentru o întrebuinţare de cinste, ca potirele sau farfuriile, altele servesc la strângerea gunoaielor. Cine și ce fel de vas este va fi decis însă de fiecare membru al Bisericii în parte. „*Deci dacă cineva se curăţește pe sine, va fi un vas de cinste, sfinţit, folositor stăpânului său, destoinic pentru orice lucrare bună*" (cf. 2 Tim. 2, 21). Situaţia creștinului în Biserică nu este un dat neschimbabil. El însuși, prin comportamentul său, poate să-și determine starea. De aceea, Pavel face legătura între apartenenţa la Biserică și comportamentul moral al fiecărui creștin. Îl îndeamnă pe Timotei la un asemenea comportament: „*Fugi de poftele tinereţii, ferește-te de întrebările nebune, fii plin de îngăduinţă răbdătoare, îndreaptă cu blândeţe pe potrivnici, în nădejdea că Dumnezeu le va da pocăința, ca să ajungă la cunoașterea adevărului și, venindu-și în fire, să se desprindă de cursa diavolului în care au fost prinși ca să-i facă voia*" (cf. 2 Tim. 2, 22-26). Avem în aceste cuvinte un adevărat îndreptar de comportament al unui conducător al Bisericii. În lume nu există răbdare. Fiecare greșeală este pedepsită imediat. În Biserică trebuie să domine însă blândeţea și iertarea. **[2012]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 19, 45-48. Ap. 2. Tim. 3, 16-4, 4.

Lc. 19, 45-48. După intrarea Sa triumfală în Ierusalim, pentru a cărui soartă Isus a plâns, „*a intrat în Templu și a început să scoată pe cei ce vindeau și cumpărau în el, zicându-le: Este scris: Casa Mea va fi o casă de rugăciune. Dar voi ați făcut din ea o peșteră de tâlhari*" (Lc. 19, 45-46). În timpurile acelea, oamenii nu-și mai aduceau propriile animale de jertfă pe drum, ci le cumpărau direct în Ierusalim. Duceau cu ei doar banii necesari. În Templu, însă, nu erau acceptate decât monede evreiești, care nu aveau pe ele chipul împăratului, și le schimbau tot acolo la zarafi. Totul se transformase într-o afacere foarte rentabilă pentru comercianții din Ierusalim, dar Templul risca prin aceasta să se transforme într-o instituție comercială. Pericolul acesta este prezent până în zilele noastre, ca sub diverse pretexte „sfinte" să se vândă și să se cumpere chiar și în bisericile creștine. Spiritul comerțului este însă diametral opus spiritului de rugăciune. De aceea, Isus restabilește ordinea voită de Dumnezeu, curățind adică Templul de spiritul satanic al comerțului. Să luăm aminte și noi și să ne conformăm. Totul trebuie înfăptuit la timpul și în locul potrivit. **[2010]**

*

2 Tim. 3, 10-17. După ce Pavel i-a readus aminte lui Timotei despre zilele din urmă, despre necazurile ce se vor abate peste Biserică din pricina unor oameni corupți, strecurați între cei aleși, „*care au doar o formă de evlavie, dar îi tăgăduiesc puterea*" (cf. 2 Tim. 3, 5), acum Pavel se dă pe sine exemplu (cf. v. 10), dar în același timp îi aduce aminte lui Timotei și de necazurile pe care le-au suferit împreună în Listra și Derbe. Erau experiențe neplăcute din punct de vedere uman, la care au fost părtași amândoi și care au consolidat relația lor pentru tot restul vieții. Predicarea Evangheliei presupune un sacrificiu acceptat chiar de la început. Stă aproape în firea lucrurilor, ne atrage atenția Pavel, ca cei ce se luptă pentru adevăr să fie prigoniți de dușmanii din afară sau dinăuntru: „*De altfel, toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Cristos Isus vor fi prigoniți. Dar oamenii răi și înșelători vor merge din rău în mai rău, vor amăgi pe alții, și se vor amăgi și pe ei înșiși*" (2 Tim. 3, 12-13).

În cele ce urmează, Pavel subliniază cu putere cele două surse ale adevărului, Tradiția și Scriptura, precum și modul de a trăi fidel acest adevăr: „***Tu să rămâi în lucrurile pe care le-ai învățat** și de care ești deplin încredințat, căci știi de la cine le-ai învățat: din pruncie **cunoști Sfintele Scripturi**, care pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mântuire, prin credința în Cristos Isus*" (2 Tim. 3, 14-15). Sfânta Scriptură și aplicarea ei în viața personală prin credința în Isus Cristos sunt cei doi piloni care duc la trăirea în evlavia cea adevărată. Există însă o prioritate între aceste două surse ale Adevărului, poziția dominantă fiind ocupată de Cuvântul lui Dumnezeu: „*Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre și să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună*" (2 Tim. 3, 16-17). Ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu și punerea lui în practică au fost și rămân în toate timpurile izvorul nesecat al comportamentului credinciosului adevărat. **[2012]**

2 Tim. 4, 1-8. Dacă, în ce privește Scriptura, puțini ar fi cei care să-i tăgăduiască pe față și în mod direct valoarea în ce privește descoperirea adevărului, nu la fel stau lucrurile în ce privește interpretarea ei. Cei mai mulți oameni sunt înclinați să „adapteze" Scriptura la felul lor de gândire și la obiceiurile lor. Nu orice lucru nou este în același timp și bun. Propovăduirea nu se poate baza pe o prezentare „adaptată" gusturilor schimbătoare ale celor mai mulți. Cu cât se va apropia Revenirea lui Isus, oamenii vor avea tendința de a se îndepărta de adevărurile simple și fundamentale ale Bibliei care trebuie doar expuse și repetate cu insistență. Nu este nevoie de ceva nou, pentru că Dumnezeu a spus totul în Cuvântul Său.

De aceea, „*tu propovăduiește Cuvântul, stăruiește asupra lui la timp și la netimp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată blândeţea și învăţătura, fii treaz în toate lucrurile, rabdă suferinţele, fă lucrul unui evanghelist și împlinește-ţi bine slujba*" (2 Tim. 4, 1 și 5).

Lucrul care și-a aruncat umbra asupra întregii epistole este acum exprimat direct: Pavel se afla aproape de sfârșitul vieţii sale pământești. El era convins, în urma hotărârii judecătorești probabil, că execuţia sa era decisă: „*Căci eu sunt gata să fiu turnat ca o jertfă de băutură și clipa plecării mele este aproape*" (2 Tim. 4, 6). Departe ca Pavel să fie înfricoșat, el își face un scurt memorial al vieţii sale și rămâne senin în faţa morţii. Această seninătate este caracteristică martirilor, celor care nu și-au precupeţit nici eforturile, nici suferinţele și nici chiar viaţa pentru cauza Evangheliei. Ce bine ar fi ca la sfârșitul vieţii să putem spune fiecare din noi, la fel ca Pavel: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea,* ***am păzit credinţa****. De acum mă așteaptă cununa*..." (2 Tim. 4, 7). Credinţa este comoara de preţ pe care am primit-o în dar de la Dumnezeu, dar o păzim cu efortul pe care Pavel îl numește „lupta cea bună". Să ne ajute Dumnezeu să ne trăim astfel viaţa, ca aceste cuvinte să fie adevărate pentru fiecare dintre noi. **[2012]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 20, 1-8. **Ap.** 2 Tim. 4, 9-22.

Lc. 20, 1-8. Desigur că acţiunea aceasta de curăţire a Templului de către Isus a suscitat o reacţie de adversitate din partea conducătorilor Israelului. Au venit la Isus în timp ce el învăţa poporul și L-au întrebat: „*Spune-ne, cu ce putere faci Tu aceste lucruri sau cine Ţi-a dat puterea să o faci?"* (Lc. 20, 1-2). Acești conducători religioși Îi contestă cu nerușinare lui Isus dreptul de a-i învăţa pe oameni! Pentru ei, Isus nu era decât un simplu tâmplar din Nazaret, fără pregătire școlară oficială. Fără diplome academice, fără acreditări din partea unei oficialităţi ecleziastice. De aceea L-au întrebat. Ca și azi, din păcate. Isus nu le răspunde direct, ci tot printr-o întrebare: „*Spuneți-Mi, Botezul lui Ioan venea din cer sau de la oameni?"* (v. 3-4). Dar ei, cugetând, s-au sfătuit între ei. Nici una din variante de răspuns la întrebarea pusă de Isus nu-i favoriza, așa că au răspuns simplu: „nu știm!". Acestor conducători, care au negat originea divină a predicării și a botezului lui Ioan, nu le era frică de Dumnezeu, dar le era frică de oameni. Isus însă nu dorește să le răspundă. „*Atunci nici Eu n-am să vă spun cu ce putere fac aceste lucruri*" (v. 8). Isus răspunde direct și fără ocolișuri celor care, atunci și acum, Îi pun întrebări sincere, dar celor care prin întrebările lor doresc doar să-L pună la încercare nu le răspunde. Orice dialog cu Dumnezeu trebuie să se întemeieze pe sinceritatea inimii. Dumnezeu nu-l condamnă pe om pentru neștiința lui, ci doar pentru perversiunea sa interioară. Dumnezeu nu se descoperă decât celor cu inima curată. Autoritatea cuiva care vorbește despre Dumnezeu trebuie să se bazeze pe Duhul Sfânt care ne-a vorbit prin Scripturi. Nici un sistem uman nu poate înlocui aceasta. Nici o diplomă și nici o afiliere la una sau alta dintre părerile umane nu poate înlocui puterea Duhului Sfânt. Nimeni nu este depozitarul întregului adevăr, pentru că doar Isus este Adevărul. Dumnezeu este liber să-Și aleagă și să-Și trimită profeții Lui, când și pe cine vrea. Nimeni nu-I poate cere socoteală. Să fim atenţi deci, pentru a nu ne trezi în luptă cu Dumnezeu Însuși. **[2010]**

*

2 Tim. 4, 9-22. Ultimele saluturi adresate lui Timotei sunt precedate de un fel de dare de seamă a situaţiei în care se afla Pavel. Este clar vorba de a doua și ultima sa detenţie în Roma, care s-a încheiat cu moartea martirică a lui Pavel. El se comporta însă ca un om a cărui soartă era în mâna lui Dumnezeu și nu a judecătorilor lumești. Pavel dorea fierbinte să-l aibă pe Timotei în apropierea sa și-și folosea timpul nu cu demobilizarea unui condamnat la moarte, căruia de acum orice acţiune umană i-ar fi fost indiferentă, ci dimpotrivă, ca un om activ căruia îi mai sta în faţă viitorul: „*Când vei veni, adu-mi mantaua, pe care am lăsat-o în Troa, la Carp, și cărţile, mai ales cele de piele*" (2 Tim. 4, 13). Despre aceste scurte referiri, atât la Carp, cât și la cărţile „mai ales cele de piele" nu știm mare lucru, deși ar fi interesant de știut. Aceste scurte referiri însă aruncă o lumină foarte clară asupra modului de viaţă și de lucru al lui Pavel. Ar fi dorit poate să-și continue activitatea în modul său obișnuit, dacă era cu putinţă. Pavel era în acel moment bătrân și bolnav. Luca, medicul, era cu el (v. 11) și l-a însoţit cu siguranţă până în ultima sa clipă, dar el era preocupat și de toţi ceilalţi colaboratori, inclusiv de Ioan Marcu, refuzat mai devreme, din cauza nestatorniciei sale juvenile și a dorului de casă, care l-au făcut să se întoarcă „la mama" (cf. Fa. 15, 36-40), dar care s-a maturizat între timp. Puţini au rămas cu Pavel în ultimele lui clipe. Bătrân, bolnav și părăsit de cei mai mulţi, Pavel și-a pus și de data aceasta toată încrederea în Domnul: „*Domnul mă va izbăvi de orice lucru rău și mă va mântui, ca să intru în Împărăţia Sa cerească. A Lui să fie slava în vecii vecilor. Amin!"* (2 Tim. 4, 18). Un martir nu este scutit de nici un fel de încercare omenească, și ceea ce-l face puternic este doar speranţa în victoria finală. După ultimele recomandări, salutul final îi este adresat lui Timotei: „*Domnul Isus Cristos să fie cu duhul tău! Harul să fie cu voi! Amin*" (2 Tim. 4, 22). Poate acestea sunt ultimele cuvinte cu care Pavel își ia rămas bun de la toţi și de la toate, înainte de a pleca definitiv la Domnul. **[2012]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 20, 9-18. **Ap.** Tit. 1, 5-14.

Lc. 20, 9-18. Pentru a exemplifica cele spuse înainte, „*Isus a început să spună poporului pilda aceasta: Un om a sădit o vie, a arendat-o unor lucrători și a plecat într-o țară străină, pentru o vreme îndelungată. La vremea roadelor a trimis la arendași un rob, ca să-i dea partea din rodul viei. Apoi pe alții și alții. Dar arendașii pe unii i-au bătut sau batjocorit și i-au trimis înapoi cu mâna goală*" (cf. Lc. 20, 9-12). Este permanenta confuzie care subzistă între a poseda un lucru și/sau a-l administra. Prin faptul că tu lucrezi pământul nu înseamnă că el îți aparține. Prin faptul că noi trăim nu înseamnă că viața este un drept al nostru. Să nu uităm, înșelați de diavolul, că nu avem „drepturi". Tot ce suntem, tot ce avem și tot ce realizăm este darul lui Dumnezeu, de care vom fi obligați în final să dăm socoteală. Din păcate astăzi se face atâta caz de „drepturile omului". Repetate până la refuz aceste cuvinte, suntem tentați, chiar și unii credincioși, să uităm acest adevăr simplu. În final, acești administratori orbi au ucis chiar și pe fiul stăpânului adevărat al viei, urmând un raționament fals: „*Iată moștenitorul viei; veniți să-l ucidem, ca moștenirea să fie a noastră*" (v. 14). De ce era un raționament fals? Încă o dată. Via aparține stăpânului, și nu lucrătorului. Stăpânul n-a cerut totul, ci partea lui din rod, dar în lăcomia lor ei doreau totul, deoarece credeau că li se cuvine, în baza muncii prestate. La acest ultim episod, al omorârii moștenitorului, Isus a întrebat retoric: „*Acum ce va face stăpânul viei? Va veni, va pierde pe lucrătorii aceia și via o va da altora*". *Conducătorii poporului pricepuseră că Isus a spus pilda aceasta împotriva lor și auzind cuvintele acestea I-au răspuns lui Isus: Nicidecum!"* (v. 15-16 și 19/b). Evreii erau poporul ales, iar cei ce-L întrebau pe Isus se socoteau moștenitori necondiționați. Însă planul lui Dumnezeu rămâne nezdruncinat. Piatra lepădată de zidari, adică Isus Cristos, este piatra de temelie și cheia de boltă a zidirii noii creații. Cine zidește pe ea va construi, cine o înlătură va fi la rândul său înlăturat, nu doar din lucrarea temporară, ci și din cea veșnică. **[2010]**

*

Tit 1, 1-4. Conform uzanțelor vremii, respectând stilul epistolar antic, Pavel începe prin a se identifica pe sine ca autor al scrisorii. De obicei, Pavel se numește pe sine apostol sau rob al lui Isus Cristos. Aici este singura dată când se numește pe sine „rob a lui Dumnezeu" și apoi „apostol al lui Isus Cristos". Ambele titluri se concentrează asupra celor două preocupări principale ale sale: „*credința aleșilor lui Dumnezeu"* și „*cunoștința adevărului care este potrivit cu evlavia".* Cu alte cuvinte, obiectivul lucrării lui Pavel este mântuirea și sfințirea oamenilor lui Dumnezeu, „*în nădejdea vieții veșnice, făgăduite* ***mai înainte de veșnicii*** *de Dumnezeu, care nu poată să mintă, ci Și-a descoperit Cuvântul la vremea Lui, prin propovăduirea care mi-a fost încredințată, după porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru*" (Tit 1, 2-3). Obiectivul central al lucrării lui Pavel a fost planul veșnic al lui Dumnezeu de a-Și răscumpăra un popor pentru Sine, și nu planul restaurării structurilor sociale sau a instituțiilor acestei lumi. Când oamenii vorbesc despre o înnoire, înțeleg de obicei nu o restaurare înainte de toate a propriei persoane, ci despre o restructurare a ordinii sociale. Pavel nu se consideră pe sine un revoluționar în înțelesul actual al termenului, ci unul care a fost însărcinat de Dumnezeu să le descopere oamenilor intențiile lui Dumnezeu cu privire la viața lor actuală și mai ales la cea veșnică.

Deși adresantul scrisorii este Tit, epistola este destinată unei citiri publice: „*Către Tit, adevăratul meu copil în credința noastră a amândurora: Har și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Isus Cristos, Mântuitorul nostru!"* (Tit 1, 4). Tit a fost numit „adevăratul meu copil", indicând posibilitatea că lui Pavel i se datora convertirea lui Tit. În tot timpul creștinismului, și nu numai, relația dintre învățător și ucenic a fost considerată o relație filială, asemănătoare celei genetice, dar având valențe mult mai extinse. În *Epistola către Tit*, Pavel a folosit termenul de *Mântuitor* în mod interschimbabil pentru primele două persoane ale Trinității: Tatăl și Fiul. **[2012]**

Tit 1, 5-16. Precum Pavel l-a lăsat pe Timotei în Efes, pentru a continua opera apostolică, la fel a procedat și în cazul lui Tit: „*Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit și să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit*" (Tit 1, 5). Vizita lui Pavel în Creta a fost probabil scurtă, de aceea l-a lăsat acolo pe Tit pentru a termina lucrarea. Tit acționa acum la porunca și în numele lui Pavel. Structurarea unei comunități începea desigur organizarea vieții interne. Persoanele însărcinate cu acest lucru erau numiți prezbiteri și acționau în baza autorității date lor de fondator (cf. Fa. 14, 23). Ca și în 1 Tim. 3, 2-7, Pavel a enumerat calitățile pe care trebuie să le posede un prezbiter, precum și viciile pe care trebuie să le evite. Pavel îi reamintește lui Tit că episcopul este un econom, un administrator al lui Dumnezeu, considerând comunitatea nu ca pe o posesiune ce i-a revenit, ci ca pe „o încredințare" pentru care va da socoteală. Moralitatea persoanei se subordonează misiunii ei. Prezbiterul trebuie „*să se țină de Cuvântul cel adevărat, care este potrivit cu învățătura, pentru ca să fie în stare să sfătuiască în învățătura cea sănătoasă și să înfrunte pe potrivnici*" (Tit 1, 9).

Pavel trece acum la adversari, pe care îi caracterizează ca „*nesupuși, flecari și amăgitori*". Motivația lor consta în faptul că erau interesați de un câștig urât (cf. v. 10-11). Din context rezultă că erau iudaizanți, dar și adepți ai gnozei, predicând un fals ascetism, bazat pe obiceiurile rabinice în ce privește alimentația și spălările rituale; toate acestea, ca fapte exterioare, n-au nici o valoare în ce privește interiorul, credința, și sunt etichetate de Pavel ca „basme evreiești". Unul dintre aceștia (cf. v. 12) citează un proverb din acel timp, care-i caracteriza pe cretani drept mincinoși. Unii cretani afirmau că pe insula lor s-ar afla mormântul lui Zeus, lucru ofensator pentru restul grecilor care-l considerau viu. Pavel nu neagă proverbul și influența lui negativă pentru demnitatea cretanilor, de aceea îl îndeamnă pe Tit să-i mustre aspru și să-i readucă la învățătura sănătoasă. **[2012]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 20, 19-26. **Ap.** Tit. 1, 15-2, 10.

Lc. 20, 19-26. Episodul acesta este redat de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Marcu și Luca așează episodul imediat după pilda lucrătorilor viei. Toţi trei sunt de acord că după eșecul de a-I cere socoteală despre natura puterii Lui, fruntașii religioși și politici ai iudeilor hotărăsc să-L compromită în fața puterii romane. Atitudinea iudeilor în faţa puterii romane era diferită. Extremele erau reprezentate pe de o parte de zeloţi, care doreau eliberarea poporului de sub jugul roman prin revoltă armată, iar pe de altă parte de irodieni care colaborau cu puterea romană. Probabil că cei doi „tâlhari" (astăzi i-am numi mai de grabă teroriști) răstigniţi unul de-a dreapta și altul de-a stânga lui Isus, al căror șef era Baraba, pe care poporul îndemnat de marii preoţi l-a cerut în locul lui Isus, făceau parte tocmai dintre zeloţi. Irodienii constituiau majoritatea oportunistă. De aceea poate Matei și Marcu specifică faptul că din delegaţia trimisă pentru a-L ispiti pe Isus făceau parte unii dintre farisei și irodienii. Capcana întinsă lui Isus era foarte perversă, de aceea spionii trimiși erau niște oameni de nimic, a căror rasă nu s-a născut atunci și n-a pierit din păcate nici azi. Orice răspuns ar fi dat în termenii lui „da" și „nu", Isus ar fi căzut prost. Dacă zicea „da", devenea potenţiala victimă a zeloţilor, dacă zicea nu, cădea sub puterea romană. Niciuna din tabere nu se juca și Isus ar fi fost executat ori de unii, ori de alţii. Isus însă și-a dat seama de capcană și le-a cerut să le arate un ban al dajdiei. Romanii nu acceptau să fie plătit birul decât în moneda romană, dinarul, pe care era chipul împăratului roman. Isus nu a pus niciodată mâna pe bani, nici pe cei romani, nici pe cei evreiești în care se plătea dajdia pentru Templu (cf. Mt. 17, 24-27); și i-a întrebat: „*Al cui chip și a cui inscripţie este pe ban? Al Cezarului, au răspuns ei. Daţi dar Cezarului ce este al Cezarului și ce este al lui Dumnezeu, lui Dumnezeu*" (Lc. 20, 24-25). Omul este chipul lui Dumnezeu! Adică să se dea pe ei înșiși lui Dumnezeu. Răspunsul i-a uimit, dar nu i-a dezarmat. Isus va fi acuzat tocmai în aceasta (cf. Lc. 23, 2). **[2010]**

*

Tit 2, 1-10. După ce Pavel în secţiunea precedentă a contrapus pe conducătorii adevăraţi și pe falșii învăţători, descoperindu-i lui Tit cum să-i deosebească și cum să se comporte cu fiecare dintre ei, el trece acum la analiza grupurilor sociale care compun comunitatea creștină. Următoarea secţiune este introdusă printr-o expresie categorică: „*Dar tu vorbește lucruri care se potrivesc cu învăţătura sănătoasă*" (Tit 2, 1). Pavel analizează amănunţit și diferenţiat aceste grupuri: bărbaţii și femeile bătrâne, tinerii bărbaţi și femei și la urmă sclavii. Pentru fiecare dintre aceste grupuri, Pavel îi indică lui Tit caracteristicile specifice din punct de vedere creștin, și modul în care trebuie să se relaţioneze cu fiecare. Bătrânii trebuie să fie cumpătaţi și mai ales răbdători. Femeile bătrâne, care aveau mult timp liber, să nu-l utilizeze în delăsare și clevetire, ci să le înveţe pe cele tinere comportamentul cuviincios. În cazul femeilor tinere, Pavel enumeră cinci caracteristici care trebuie să conducă la crearea atmosferei de armonie din familie. Ca și în alte ocazii, Pavel pune accentul pe supunerea soţiilor faţă de bărbaţii lor. Astăzi, când ierarhia internă a familiei este zdruncinată prin confuzia dintre egalitatea esenţială a bărbatului cu femeia cu prioritatea funcţională a bărbatului faţă de femeie, aceste instrucţiuni par depășite, dar de fapt ele nu sunt doar conjuncturale, ci perene. Bărbaţii tineri să fie în primul rând cumpătaţi. Și pentru că Tit era și el tânăr, îl sfătuiește „*să se dea pe sine însuși exemplu de fapte bune în toate privinţele. Iar în învăţătură, dă dovadă de curăţie, de vrednicie, de vorbire sănătoasă și fără cusur ca potrivnicul să rămână de ruşine și* ***să nu poată să spună nimic rău de noi***" (Tit 2, 7-8). Sclavii să fie supuși stăpânilor lor și să-i slujească cu devotament și fără crâcnire. Societatea timpului nu le cerea acest lucru, dar condiţia lor de creștini da. Încă o dată, Pavel se comportă ca un apostol și nu ca un revoluţionar. Nu putea și nu dorea să schimbe ordinea socială, dar putea oferi soluţiile creștine corecte persoanelor care trebuiau să trăiască într-o societate nedreaptă. **[2012]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 12, 32-40. **Ap.** Ef. 1, 16-23.

Lc. 12, 32-40. Pericopa de azi este plină de învăţături practice pentru ucenicii care vor constitui Biserica Sa între cele două veniri ale lui Isus. Siguranţa naturală este conferită într-o societate umană de numărul celor ce o compun și de puterea financiară a grupului. Chiar de la început, Isus demolează ambele puncte de sprijin: „*Nu te teme, turmă mică; pentru că Tatăl vostru vă dă cu plăcere Împărăţia*" (Lc. 12, 32). Înaintea lui Dumnezeu nu contează mărimea grupului, ci calitatea lui. După prorocia NT, la Revenirea lui Isus, Biserica Lui nu va fi foarte numeroasă și nici compactă, grupată aici sau acolo. Coeziunea ei stă în fidelitatea faţă de Isus și nicidecum în mărimea ei. În al doilea rând, nu avem voie să ne încredem în resursele financiare. Mai degrabă „*vindeţi tot ce aveţi și daţi milostenie... căci unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră*" (cf. v. 33-34). Preocuparea noastră nu trebuie să fie nicidecum îndreptată spre cele materiale, ci, eliberaţi de ele, vom fi liberi să slujim Domnului și să-I împlinim voinţa oriunde și oricând ne cheamă. Isus ilustrează această atitudine prin două pilde scurte. Prima, aceea a robilor care-și așteaptă stăpânul să se întoarcă, oricât de târziu ar fi momentul revenirii lui, la miezul nopţii sau chiar spre dimineaţă, și a doua a hoţului care vine noaptea, în speranţa că va găsi pe stăpânul casei dormind. A doua pildă o explică pe prima. Sensul celor două pilde este așteptarea vigilentă. Versetul 37 este cu adevărat pe cât de surprinzător, pe atât de măreţ. Cel care a venit odată în lumea aceasta în chip de rob va găsi de cuviinţă în harul Lui să-i slujească pe ucenicii vigilenţi din nou în căminul ceresc. Cineva a observat că aceasta este poate cea mai măreaţă și extraordinară făgăduinţă din toată Biblia. În ce ne privește: „*Iar voi*, zice Isus, *să fiţi gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiţi*" (Lc. 12, 40). Dacă veghem cu adevărat, așteptând venirea lui Cristos, vom vinde tot ce avem și ne vom strânge comori în cer, unde nu se poate atinge de ele nici un hoţ. Vom fi liberi aici și vom trăi cu Isus în veșnicie. **[2010]**

*

Ef. 1, 15-23. Ca în toate Epistolele sale adresate unor comunităţi locale, cu excepţia *Epistolei către Galateni*, Pavel mulţumește lui Dumnezeu pentru un dar specific dat acelei comunităţi: „*De aceea și eu, de când am auzit despre credinţa în Domnul care este în voi și despre dragostea voastră pentru toţi sfinţii, nu încetez să aduc mulţumiri pentru voi, când vă pomenesc în rugăciunile mele*" (Ef. 1, 15-16). Versetele 15-23 constituie o singură frază lungă, ca și cea din versetele 3-14. Credinţa efesenilor este relaţia lor pe verticală, adică cea cu Dumnezeu, iar dragostea pentru fraţi este relaţia pe orizontală. O relaţie corectă cu Dumnezeu nu poate exista fără o relaţie corectă cu fraţii în credinţă.

Pavel îmbină în continuare rugăciunea cu învăţătura: „*Și mă rog ca Dumnezeul Domnului nostru Isus Cristos, Tatăl slavei, să vă dea* ***un duh de înţelepciune și de descoperire*** *în cunoașterea Lui și* ***să vă lumineze ochii inimii****, ca să pricepeţi care este nădejdea chemării Lui, care este bogăţia slavei moștenirii Lui în sfinţi și care este faţă de noi credincioșii nemărginita mărime a puterii Sale*" (Ef. 1, 17-19). Duhul înţelepciunii pentru a-L putea cunoaște și luminarea ochilor inimii pentru a putea pricepe nădejdea chemării, bogăţia slavei moștenirii Lui și măreţia puterii Sale. Darurile lui Dumnezeu, *binecuvântările cu care am fost copleșiţi în locurile cerești* (cf. Ef. 1, 3), sunt îndreptate spre cunoașterea lui Dumnezeu, pentru a putea pricepe starea noastră în Cristos. Dumnezeu se comportă cu oamenii respectându-le atât libertatea, cât și capacitatea de cunoaștere. El nu dorește să ne comportăm ca niște roboţi inconștienţi sau ca niște slugi care împlinesc voinţa stăpânului, dar sunt în necunoștinţă de cauză faţă de planul Stăpânului, ci dimpotrivă, ca niște fiinţe libere și conștiente. Un om care acţionează în cunoștinţă de cauză este mai motivat să lucreze. Elanul și entuziasmul sunt un dar și o pecete a Duhului Sfânt. Adică prezenţa lor în acţiunea noastră sunt mărturia prezenţei Duhului Sfânt în noi. În felul acesta, lucrăm cu deplină energie,

pentru că știm ce și de ce vrea Dumnezeu cutare sau cutare lucru, pe care în bunătatea Lui nu doar ni l-a dăruit, dar ni l-a și explicitat. Totul este lucrarea întregii Sfinte Treimi în adâncul fiinţei noastre și ne pune în relaţie cu Dumnezeu și cu aproapele. **[2011]**

Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXVIII-a după Rusalii). Duminica Sf. Strămoși și a Pildei Invitaţilor la cină

Lectură biblică: Ev. Lc. 14, 16-24. **Ap.** Col. 1, 12-18.

Lc. 14, 16-24. În ritul bizantin 3 mari sărbători cu dată fixă, care pot cădea deci în orice zi a săptămânii: Înălţarea sfintei Cruci (14 septembrie), Crăciunul (25 decembrie) și Boboteaza (6 ianuarie) se cuprind între două duminici, una înainte și alta după sărbătoare, pentru a sublinia faptul că marea sărbătoare a creștinilor este duminica, ziua Învierii Domnului.

Crăciunul sărbătoarea Nașterii după trup a Domnului, este precedată de două duminici. Astăzi o sărbătorim pe prima din cele două duminici care preced Crăciunul.

Evanghelia care se citește cu această ocazie este cea a Invitaţilor la Cină. Această parabolă a fost rostită de Isus cu ocazia participării la o cină oferită în onoarea Sa în casa unui fariseu înstărit, într-o zi de Sabat (cf. Lc. 14, 1). Cu această ocazie Isus îi contrariază pe farisei vindecând un bolnav și rostind trei parabole referitoare la comportamentul ce trebuie avut în cadrul unor asemenea invitaţii, dintre care cea de a treia este pericopa de azi. Parabola este rostită drept răspuns dat unuia dintre comeseni la o afirmaţie a acestuia: „*Ferice de acela care va prânzi în Împărăţia lui Dumnezeu*" (Lc. 14, 15). În multe Biblii se dă ca paralelă textul din Mt. 22, 2 și urm. care vorbește de nunta fiului de Împărat. Să notăm chiar de la început că oricât de mare ar fi asemănarea dintre aceste două parabole, ele sunt distincte. Se notează de unii exegeţi zece deosebiri importante. Evident că nu vom insista asupra acestui aspect ci ne vom concentra în cele ce urmează asupra prezentei parabole.

„*La ceasul cinei, cel care o pregătise, a trimis să spună celor poftiţi: "Veniţi căci iată toate sunt gata*" (v. 17). Pentru a înţelege corect sensul parabolei să facem o menţiune. În Orient, cu asemenea ocazii, se obișnuia să se facă două invitaţii. Prima era cea esenţială, în care se alegeau cei care urmau să participe și era făcută cu mult timp înainte de eveniment. Când toate erau gata cei invitaţi erau avizaţi și poftiţi a doua oară. În parabola noastră este vorba de această a doua invitaţie. Odată anunţaţi cei invitaţi, în mod straniu încep să se scuze, invocând motive cel puţin ciudate: „Mi-am cumpărat pământ!" Și ce, seara (era vorba de o cină) merge să-l vadă? „Mi-am cumpărat boi vreau să-i încerc!" Boii se încearcă înainte de a-i cumpăra. Cinci perechi de boi, au calculat unii, erau necesari pentru cam 45 ha de pământ. Nu era sărac! „Mi-am luat nevastă". În Orient nu se făceau nunţi peste noapte ci evenimentul era pregătit cu mult timp înainte. Primii doi cel puţin se scuză, al treilea crede că motivul este suficient de evident pentru a nu se scuza. Era și impertinent. Auzind acestea Stăpânul casei **s-a mâniat**. S-a mâniat, nu s-a întristat. Cu Dumnezeu nu este de joacă. Ne-am obișnuit din păcate cu o imagine a lui Dumnezeu, care ori ce ai face, El te îngăduie. Dumnezeu nu mușamalizează un rău ci este gata să-l ierte, **dacă**-ţi pare rău de ce ai făcut. E bine să reţinem acest amănunt. Care a fost urmarea? „*Du-te de grab pe uliţele cetăţii și adu aici pe cei săraci, ciungi, șchiopi și orbi*" (v. 21). Această categorie de oameni erau cei excluși din Comunitate. La ei se face referire precisă în Regula de la Qumran (esenienii), care nu îngăduiau prezenţa acestora în Comunitate. Isus Mesia, repară această stare și-i transmite lui Ioan Botezătorul aflat în închisoare, ca dovadă a mesianităţii Sale: „*... orbii văd, șchiopii umblă, și săracilor li se bine-vestește Împărăţia Cerurilor*" (cf. Lc. 7, 22). Oamenii pot „epura" după părerile lor o grupare, dar din Împărăţia lui Dumnezeu nu este exclus nimeni. Aici această categorie sunt tot israeliţi, dar nu cei bogaţi care L-au refuzat pe Mesia ci cei săraci și handicapaţi, cei cu viaţă împuţinată. „ *Stăpâne, s-a făcut cum ai poruncit și tot mai este loc*" (v. 22). Cât de mare este Casa Tatălui! Atunci Stăpânul casei a poruncit să fie aduși cei de la drumuri și garduri, adică neevreii, străinii, pentru a umple casa. Mânia stăpânului se manifestă clar: „*Niciunul din cei poftiţi, nu va gusta din cina mea*" (v. 24).

Isus ne descoperă că Stăpânul casei, adică Dumnezeu a pregătit Împărăţia Sa pentru toţi. Să fim gata să răspundem chemării Lui, lăsând deoparte grijile lumii ca în deplină libertate să participăm la Ospăţul Împărăţiei. **[2009]**

Lc. 14, 16-24. În duminica aceasta, Biserica ne propune spre meditaţie pilda invitaţilor la cină. Isus a spus această pildă chiar în cadrul unei cine. Isus fusese invitat la masă de un fariseu într-o zi de Sabat. A acceptat invitaţia, iar după ce a vindecat un bolnav de dropică a făcut câteva remarci cu privire la comportamentul oaspeţilor, la cum îşi alegeau primele locuri şi apoi la binefacere. Învăţătura lui Isus l-a entuziasmat atât de mult pe unul din invitaţi, probabil el însuşi fariseu, care a exclamat: „*Ferice de acela care va prânzi în Împărăţia lui Dumnezeu!*" (Lc. 14, 15). Isus i-a răspuns acestuia prin pilda din pericopa noastră. La o citire superficială am putea crede că este o paralelă la pilda nunţii fiului de împărat, relatată în Mt. 22, 1-14. La o lectură atentă însă ies la iveală cel puţin zece diferenţe, unele mai mari, altele mai mici, care fac din aceste două pilde, două pilde diferite. Comune sunt invitaţia de la început şi finalul asemănător.

„*Un om a dat o cină mare şi a poftit pe mulţi*" (Lc. 14, 16). Trebuie să precizăm de la început, pentru a putea înţelege bine cele ce au urmat, că, după obiceiul orientalilor, este vorba de două invitaţii. Una de principiu, mai îndepărtată, ca de pildă la noi anunţarea datei ospăţului cu ocazia nunţii, botezului etc. şi una cu puţin înainte de ospăţ, ca o rememorare şi invitaţie imediată. Invitaţii au deci timp suficient de a decide să accepte invitaţia sau nu. Aşa şi aici: „*La ceasul cinei, stăpânul a trimis pe robul său să spună celor poftiţi: Veniţi că, iată, toate sunt gata. Dar parcă fuseseră vorbiţi, fiecare au început să se dezvinovăţească*" (v. 17-18). Unul a cumpărat un ogor, altul 5 perechi de boi, altul trebuia să se căsătorească. Primii doi şi-au cerut scuze, ultimul nici măcar atât. Motivele scuzelor lor erau cusute cu aţă albă. Nu te duci să vezi ogorul seara, nu încerci boii după ce i-ai cumpărat. Primul se pare că era în curs de îmbogăţire: îşi cumpăra pământ. Al doilea era deja bogat. Boii erau folosiţi în general la arat. Cinci perechi erau necesari cam pentru 45 ha de pământ. Al treilea, care s-a însurat, a fost şi cel mai penibil şi cu tupeu. În Orient nu se cunosc nici astăzi „căsătorii fulger". Ele sunt decise de părinţi cu multă vreme înainte. Acesta nici măcar nu şi-a cerut scuze. Cu toţii au preferat propriile averi şi vieţi ofertei onorante a celui care a dat cina, evident, care-l simboliza pe Dumnezeu. Este un lucru din păcate actual în permanenţă. Nu preferă oamenii moderni orice altceva decât Împărăţia lui Dumnezeu? şi nu doar că nu-şi cer scuze, ci chiar îşi bat joc. Când robii săi i-au relatat stăpânului cele întâmplate „*stăpânul casei s-a mâniat şi a zis robului său: Du-te degrabă în pieţele şi uliţele cetăţii şi adu aici pe săraci, pe orbi, pe şchiopi*" (cf. v. 21-23). Robul a fost trimis încă o dată, aceasta semnificând faptul că invitaţia stăpânului era insistentă şi avea o mare deschidere faţă de toţi. Unii au fost invitaţi, dar au refuzat. Ceilalţi au fost aduşi, evident în locul primilor. Invitaţia iniţială era adresată poporului Israel care însă a refuzat-o. În locul lui, Dumnezeu a adus neamurile, şi buni şi răi pentru ca „*să mi se umple casa. Căci vă spun că nici unul din cei poftiţi nu va gusta din cina mea*" (v. 23-24).

Semnificativ este versetul 22: „*Stăpâne, s-a făcut cum ai poruncit şi tot mai este loc*". Este o mare mângâiere pentru oamenii zilelor noastre care lesne disperă. Un exeget nota: „Nu dispera; căci în marea casă a Tatălui mai este loc întotdeauna pentru cei care acceptă chemarea, oricât de târziu". Ceea ce Tatăl ceresc ne oferă, „cina care este gata", reprezintă harul mântuitor. Pentru a fi mântuiţi nu trebuie decât să-l acceptăm. **[2010]**

Lc. 14, 16-24. În Ritul bizantin, sunt celebrate trei mari sărbători la o dată calendaristică fixă, care poate cădea deci în orice zi a săptămânii: Crăciunul, Boboteaza şi Înălţarea Sf. Cruci. Pentru a sublinia faptul că unica şi marea sărbătoare a creştinilor este Învierea Domnului, pe care o serbăm în fiecare duminică, cele trei sărbători menţionate, pentru a le sublinia solemnitatea şi importanţa, sunt incluse între două duminici: una care le precede şi una care le succede. Crăciunul este precedat chiar de două duminici. Cea de azi, a doua înainte de Crăciun, face corp comun, din punct de vedere liturgic, cu cea următoare, şi ambele sunt consacrate strămoşilor după trup ai Domnului nostru Isus Cristos, adică poporului evreu.

Dumnezeu a pregătit Împărăţia Sa tuturor oamenilor. În VT, poporul ales era destinat să fie un simbol special al omenirii. Împărăţia lui Dumnezeu este simbolizată de o mare cină, de un ospăţ la care Dumnezeu i-a invitat pe cei aleşi. Le-a anunţat aceasta cu mult timp înainte, iar când totul era gata a trimis pe servitorii Lui să-i anunţe pe oaspeţi. Poporul ales a uitat de promisiune, iar ocupaţiile zilnice i-au acaparat pe oameni, astfel încât la momentul cinei aceştia l-au refuzat. Unii erau preocupaţi de

îmbogăţire, alţii îşi organizaseră ei înşişi ospăţul nupţial. S-au scuzat deci cu toţii, unii mai elegant, dar ilogic: „*mi-am cumpărat pământ, mi-am cumpărat boi, mă însor*". Treburile lumești, necesare și firești, au prevalat și ei au refuzat invitaţia. Jignit, Stăpânul casei la rândul Său i-a respins și El pe invitaţi, și a deschis porţile casei pentru toţi ceilalţi oameni. Și aceasta a făcut parte poate din planul general de mântuire, așa cum ne explică Pavel mai ales în *Epistola* sa *către Romani* capitolele 9-11. Invitaţia la Cina Domnului rămâne valabilă pentru toţi, dar se realizează în istorie în mod specific. Invitaţia, refuzată de cei chemaţi înainte de toţi, se adresează acum și celor cu viaţă împuţinată: săraci, orbi, șchiopi sau ciungi. După ce i s-a umplut casa mai era încă loc destul. Generozitatea Gazdei este nelimitată. În casa Tatălui este loc destul pentru întreaga omenire. Harul este nu doar mare, ci infinit. Va fi loc la Cină pentru toţi. Depinde însă de fiecare din noi, popor sau persoane particulare, ca prin acceptarea lucrării lui Dumnezeu să beneficiem de mântuirea acordată tuturor. **[2011]**

*

Col. 1, 15-23. Dacă localitatea în care comunitatea din Colose își desfășura activitatea era neînsemnată și nici urme semnificative în istoria Bisericii n-a lăsat, cu atât mai importantă este această epistolă adresată lor. Sunt trei locuri în NT în care divinitatea lui Isus este prezentată la modul absolut, în strălucirea și semnificaţia ei: Evanghelia lui Ioan (Io. 1, 1-18), Evrei (1, 1-14) și Coloseni (1, 15-23). Ar fi bineînţeles greu să rezumăm în câteva cuvinte importanţa mesajului, dar mai ales profunzimea și măreţia cuvintelor lui Pavel. El începe cu sugerarea iconică (prin imagine) a întrupării: „*El* (Cristos) *este chipul Dumnezeului celui nevăzut, cel întâi născut din toată zidirea*" (Col. 1, 15). Cuvintele sunt similare cu cele din *Epistola către Evrei* (cf. Evr. 1, 3). În toate trei locurile menţionate din NT, El este Începătorul tuturor în toate și este mai presus de îngeri și de toată creatura: „*Pentru că prin El au fost făcute toate lucrurile în cer și pe pământ... Toate au fost făcute prin El și pentru El. El este mai presus de toate lucrurile, și toate se ţin prin El*" (cf. Col. 1, 16-17). Cristos are întâietatea în toate. „Cel întâi născut" este un titlu și o expresie luată din VT. Întâiul născut de parte bărbătească în familia vetero-testamentară avea toate drepturile, moștenea toată averea, într-un cuvânt avea întreaga putere. Pavel spune mai departe că „*El este Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, cel întâi născut dintre cei morţi, pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietatea*" (Col. 1, 18). Prin Cristos a avut loc împăcarea și readunarea într-unul a lucrurilor care erau mai înainte opuse, iar aceasta s-a putut petrece pentru că „*Dumnezeu a vrut ca* ***toată plinătatea să locuiască în El*** *și să împace totul cu Sine prin El, atât ce este pe pământ, cât și ce este în ceruri, făcând pace, prin sângele crucii Lui*" (Col. 1, 19-20). Acest lucru a fost descoperit în viaţa nouă care, prin jertfa crucii ale cărei efecte ni se aplică prin botez (moartea simbolică), a fost dată tuturor credincioșilor fideli: „*Pe voi* (noi) *care odinioară eraţi străini... El v-a împăcat prin trupul Lui de carne, prin moarte, ca să vă facă să vă înfăţișaţi înaintea Lui sfinţi, fără prihană și fără vină... dacă veţi rămânea fideli Evangheliei propovăduite tuturor făpturilor*" (cf. Col. 1, 21-23). O expunere teologică mai concisă ar fi greu de imaginat. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 20, 27-44. **Ap.** Evr. 3, 5-11; 17-19.

Lc. 20, 27-44.[17]

*

Evr. 3, 1-11. În capitolele 3 și 4 ale epistolei, scriitorul adresează cititorilor săi cel de al doilea avertisment, mai amplu și mai detaliat decât primul (Evr. 2, 1-4): „*De aceea, fraţi sfinţi, care aveţi parte de chemarea cerească, ațintiți-vă privirile la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, adică la Isus, care a fost credincios Celui ce L-a rânduit, cum și Moise a fost credincios în toată casa lui Dumnezeu*" (Evr. 3, 1-2). Aici autorul îl compară pe Isus cu Moise, căpetenia poporului ales. Dar Isus ca Fiu al lui Dumnezeu este cu atât mai presus de Moise cu cât este mai presus cel care a construit casa decât casa însăși. Moise a fost cu totul credincios în casa lui Dumnezeu, adică în cortul întâlnirii unde preoţii își desfășurau activitatea. „*Dar Cristos este credincios ca Fiu peste toată casa lui Dumnezeu. Și casa Lui suntem noi,* ***dacă*** *păstrăm până la sfârșit încrederea nezguduită și nădejdea cu care ne lăudăm*" (Evr. 3, 6). Aici se pune o condiţie: **dacă**. Credinţa înseamnă atât fidelitate, cât și perseverenţă. În continuare, autorul citează pe larg din Ps. 94/95. Scriptura este inspirată de Duhul Sfânt și autorul spune: „*De aceea, cum zice Duhul Sfânt:* ***Astăzi****, dacă auziţi glasul Lui,* ***nu vă împietriţi inimile****, ca în ziua răzvrătirii, ca în ziua ispitirii în pustie, unde părinţii voștri M-au ispitit...*" (cf. Evr. 3, 7-11). Autorul cheamă la credincioșie (fidelitate), fără de care nu putem intra în posesia bunurilor promise. Alegerea Psalmului 94/95 pentru a ilustra cu autoritatea Scripturii insuflată de Duhul Sfânt cele spuse înainte nu este întâmplătoare. Autorul s-a referit la clasicul eșec pe care poporul lui Israel l-a suferit la Cades Barnea (Num. 14, 22 și urm.) și care a dus la rătăcirea de 40 de ani a poporului evreu în pustie. Ce a produs acest dezastru? Împietrirea inimilor, adică refuzul de a avea încredere necondiţionată în Dumnezeu. Soluţia evitării unui asemenea dezastru spiritual se găsește în același psalm: „*Veniți să ne închinăm și să ne smerim, să ne plecăm genunchiul înaintea Domnului, Creatorul nostru*" (Ps. 94/95, 6). Acestea sunt cuvinte de invitaţie la închinare, la o celebrare preoţească a lui Dumnezeu. **[2012]**

Evr. 3, 12-19. Primele cuvinte cu care este introdusă această secţiune sunt o atenţionare menită să ne invite să tragem concluziile celor spuse înainte: „*Luaţi seama dar, fraţilor, ca nici unul din voi să n-aibă o inimă necredincioasă, care să vă despartă de Dumnezeul cel viu. Ci îndemnaţi-vă unii pe alţii în fiecare zi, câtă vreme se zice* ***Astăzi****, pentru ca nici unul din voi să nu se împietrească prin înșelăciunea păcatului*" (Evr. 3, 12-13). Prin acest cuvânt *astăzi*, după cum se vede, autorul înţelege un prezent continuu. Atâta vreme cât durează perioada harului, câtă vreme poarta mântuirii rămâne deschisă este încă *astăzi*. Totodată, acest cuvânt ne atrage atenţia că nu trebuie să amânăm pentru un „mâine" nesigur lucrarea mântuirii noastre, așa cum din păcate fac mulţi dintre semenii noștri. La glasul chemării lui Dumnezeu se cuvine să răspundem imediat ce l-am auzit. Apoi, să primim mesajul său în inima noastră, adică să nu ne împietrim inimile, și apoi să păstrăm și să cultivăm ceea ce am primit: „*Căci ne-am făcut părtași ai lui Cristos dacă păstrăm până la sfârșit încrederea nezguduită de la început*" (Evr. 3, 14).

Apoi, autorul, folosindu-se în continuare de textul psalmului citat, ne arată în mod clar că cei faţă de care Dumnezeu a adus o hotărâre atât de drastică – „*De aceea am jurat în mânia Mea: Nu vor intra în odihna Mea*" (Ps. 94/95, 11) – au fost aceia care, după ce au auzit, n-au primit Cuvântul din pricina împietririi inimii lor și au continuat să păcătuiască, adică să-și organizeze viaţa după gustul și dorinţele lor și nu după voia lui Dumnezeu. Au rătăcit 40 de ani în pustie pentru că au auzit Cuvântul, dar nu l-au ascultat. Autorul ne spune că în același pericol spiritual ne găsim și noi dacă vom continua să nu-L

17 Comentariu Mt. 22, 23-33 la **pg. 215**, sau Mt. 22, 35-46 la **pg. 260**

ascultăm pe Dumnezeu. El dorește și ne invită să intrăm în odihna Lui, dar acest lucru nu este cu putință decât prin ascultarea credinței. Concluzia analizei pe care autorul a făcut-o acestui psalm și prin el situației noastre este: „*Vedem dar că* (cei ce n-au intrat în odihnă) *n-au putut să intre din pricina necredinței lor*" (Evr. 3, 19). **[2012]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 21, 12-19. **Ap.** Evr. 4, 1-13, Evr. 4, 11-16

Lc. 21, 12-19. În această secţiune a *Evangheliei după Luca* (21, 5-36), Isus, la cererea ucenicilor Săi, vorbește despre distrugerea Ierusalimului, în plan mai apropiat, și în mod profetic despre sfârșitul lumii la a doua Sa venire. Textul corespunde aproape identic cu cel relatat de Matei (24, 1-44) și Marcu (13, 1-31). Discursul despre sfârșitul lumii în toate cele trei Evanghelii sinoptice este adresat doar ucenicilor, și nu poporului, cu atât mai puţin oponenţilor Săi. Ucenicii priveau și admirau impunătoarea clădire a Templului. Isus însă le-a spus: „*Vor veni zile când nu va rămâne aici piatră peste piatră, care să nu fie dărâmată*" (Lc. 21, 6). Imediat, ucenicii L-au întrebat: „*Când se vor întâmpla acestea?".* De aici încolo, discursul lui Isus se desfășoară într-un plan care se numește viitorul profetic. Împlinirea unor evenimente într-un viitor previzibil reprezintă în același timp ele însele profeţia unor evenimente mai îndepărtate. Analizând însă discursul, vom observa imediat că esenţa evenimentelor este aceeași și doar cadrul va fi schimbat. Patru ar fi caracteristicile momentelor dificile: 1) Falși Mesia, 2) Calamităţi sociale (războaie etc), 3) calamităţi naturale (cutremure, epidemii etc.), 4) Persecuţii. Persecuţiile vor fi foarte răspândite și aspre din partea autorităţilor. Vor fi disensiuni în familie și chiar delaţiune în cadrul grupurilor de ucenici. Aceste lucruri se vor petrece atât înaintea căderii Ierusalimului, dar mai ales înaintea Necazului celui Mare, care va preceda a doua venire a Domnului Isus. Persecuţiile acestea vor consta în: temniţă (v. 12-15), trădare (v. 16) „*veţi fi urâţi de toţi din pricina Numelui Meu*" (v. 17) Promisiunea Domnului este că, în toate cazurile, chiar dacă ucenicii vor trebui să moară fizic, ei nu vor pieri: „*Nici un fir de păr din cap nu vi se va pierde*" (v. 18). Ucenicii vor trebui să dea dovadă de credinţă, care naște răbdarea, pentru că: „*Prin răbdarea voastră, vă veţi câștiga sufletele voastre*" (Lc. 21, 19). **[2010]**

*

Evr. 4, 1-10. Autorul rămâne la comentariul Ps. 94/95. Acum el analizează în mod amănunţit, ducând până la extrem, ideea de odihnă de care este vorba în psalm. Cei care au rătăcit în pustie n-au avut parte de odihna intrării în ţara promisă din cauza răzvrătirii lor: „*Vedem dar că n-au putut intra din pricina necredinţei lor*". Această concluzie îl determină pe autor la un îndemn adresat cititorilor: „*Să luăm dar bine seama că, atâta vreme cât rămâne în picioare făgăduinţa intrării în odihna Lui, nici unul din voi să nu se pomenească venit prea târziu*" (Evr. 3, 19-4, 1). În continuare, scriitorul epistolei le explică faptul că Dumnezeu a dat o veste bună, atât lor, cât și nouă. Dacă lucrurile s-au petrecut tragic în VT, aceasta se datorează faptului că nu a fost primită cu credinţă și-i avertizează pe cititori că dacă nu vor fi atenţi și nu vor primi vestea bună cu inima deschisă și acceptându-o cu credinţă, istoria s-ar putea repeta.

Mai departe, autorul face o legătură între odihna cu care S-a odihnit Dumnezeu la sfârșitul Creaţiei Sale, adică Sabatul, odihna de care a avut parte poporul evreu sub conducerea lui Iosua, când a intrat în posesia Ţării promise și Odihna definitivă, atunci când toate lucrurile se vor împlini. Dumnezeu rămâne credincios planurilor Sale. Necredinţa poporului Israel n-a putut nimici planul de mântuire. Odihna dată de Iosua este doar una temporară, de aceea după mulţi ani Dumnezeu, prin David, spune: „*Astăzi dacă veţi auzi glasul Lui, nu vă împietriţi inimile!"* (Ps. 94/95, 7). Este deci o nouă zi hotărâtă de Domnul, altfel zis o reînnoire a șansei pe care Dumnezeu ne-o dă, însoţită și de o invitaţie să nu o mai ratăm, ca ceilalţi: „*Rămâne dar o odihnă ca cea de sabat pentru poporul lui Dumnezeu. Fiindcă cine intră în odihna Lui, se odihnește și el de lucrările lui, cum S-a odihnit Dumnezeu de lucrările Sale*" (Evr. 4, 9-10). Referindu-ne la cele scrise la începutul scrisorii, trebuie remarcat că destinatarii epistolei trebuie să urmeze modelul lui Isus Cristos, „*care a fost credincios Celui ce L-a rânduit*" (cf. Evr. 3, 2) „*și să aibă grijă să păstreze până la sfârșit încrederea nezguduită de la început*" (Evr. 3, 14). Numai așa vor putea intra cu bucurie în posesia lucrurilor promise, în împărăţia mesianică. Veșnicia nu vine după terminarea timpului, ci începe **astăzi. [2012]**

Evr. 4, 11-16. Începutul secţiunii precedente îndeamnă pe cititori „*ca nici unul din voi să nu se pomenească venit prea târziu*” spre a intra în odihna promisă de Dumnezeu. Sfârșitul acestei secţiuni îi îndeamnă pe cititorii „Veștii celei bune”„*să se **grăbească** să intre în odihna aceasta, pentru ca nimeni să nu cadă în aceeași pildă de neascultare*” (cf. Evr. 4, 1 și 11), deoarece „*nici o făptură nu este ascunsă de El, ci totul este gol și descoperit înaintea ochilor Aceluia, cu care avem de a face*” (Evr. 4, 13).

Versetul 12 este de o importanţă deosebită pentru înţelegerea biblică a omului ca fiinţă triadică: trup, suflet și spirit. „*Căci Cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător, mai tăietor decât orice sabie cu două tăișuri: pătrunde până acolo că desparte sufletul și spiritul, încheieturile și măduva, judecă simţirile și gândurile inimii*” (Evr. 4, 12). Suntem obișnuiţi să spunem că omul se compune din trup și suflet. Este mai bine să spunem că este compus dintr-o parte văzută (trupul) și o parte nevăzută, care la rândul ei se compune din suflet și spirit. Spiritul nu este cum în mod superficial se crede doar partea cea mai evoluată a sufletului, ci este altceva. Deosebirea dintre suflet și spirit nu o putem face cu mintea omenească. Doar Cuvântul lui Dumnezeu poate opera această deosebire. Cuvântul lui Dumnezeu poate face deosebirea subtilă, imposibilă omului, nu doar între, ci și în interiorul celor trei componente ale naturii umane: între trup, suflet și spirit și în structura lor. Pentru trup: între încheieturi și măduvă, pentru suflet: între simţirile și gândurile inimii, iar pentru spirit, între acesta și suflet. Deși poate părea pentru mulţi doar o problemă de speculaţie teologică, lucrurile sunt departe de a fi teoretice. Fiinţa umană trebuie să fie caracterizată de unitate. Unificarea tuturor componentelor pomenite mai înainte este o slujire preoţească și ea este săvârșită de Isus, Cuvântul întrupat: „*Astfel, fiindcă avem un Mare Preot însemnat care a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu... să ne apropiem cu încredere de tronul harului, ca să căpătăm îndurare și să găsim har, pentru ca să fim ajutaţi la vreme de nevoie*” (cf. Evr. 4, 14-16). Prin aceste cuvinte, într-o limpezime logică și de expresie, autorul introduce capitolul 5, care-L prezintă pe Cristos în calitatea supremă de Mare Preot al unificării universale. **[2012]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 21, 5-8; 10-11; 20-24. **Ap.** Evr. 5, 11-6, 8.

Lc. 21, 5-8; 10-11; 20-24. În această secţiune, Isus revine la începutul discursului său şi se ocupă exclusiv de evenimentul mai apropiat al căderii Ierusalimului. Acesta a avut loc în anul 70 d. Cr. Isus le-a dat şi un semn: „*Când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti, să ştiţi atunci că pustiirea lui este aproape*" (Lc. 21, 20). Acest avertisment era menit să-i apere pe locuitorii oraşului, măcar pe cei care dădeau crezare profeţiei, de relele care urmau, oferindu-le timpul necesar pentru a fugi. Unora li s-a părut imposibilă o asemenea acţiune, dar Cuvântul lui Dumnezeu nu a dat greş niciodată. Istoria consemnează faptul că generalul Titus şi-a retras pentru scurt timp armatele, evreii credincioşi având astfel răgazul să părăsească oraşul. Ei s-au refugiat într-o localitate numită Pella, unde au scăpat cu viaţă. Femeile însărcinate şi cele care alăptau erau desigur în mai mare dificultate în ce priveşte fuga, pentru că totul urma să se petreacă repede şi cumplit: „*Pentru că va fi o strâmtorare mare în ţară şi mânie împotriva poporului acestuia. Vor cădea sub ascuţişul sabiei, vor fi luaţi robi printre toate neamurile; şi Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, până se vor împlini vremurile neamurilor*" (Lc. 21, 23/b-24).

NT face distincţie între *Bogăţiile* neamurilor (Rom. 11, 12), *Plinătatea* (numărul deplin) neamurilor (Rom. 11, 15) şi *Vremurile* neamurilor (Lc. 21, 24). „Vremurile neamurilor" au început cu adevărat odată cu robia babiloniană, în anul 521 î. Cr., şi vor continua până când neevreii (neamurile) nu vor mai exercita nici un control asupra Ierusalimului.

Unii au încercat să arate zadarnic Cuvântul lui Dumnezeu. Aşa de pildă împăratul Iulian Apostatul (331-363 d. Cr.) a încercat să discrediteze creştinismul, încurajându-i pe evrei să reconstruiască Templul. Aceştia s-au apucat cu râvnă de lucru, dar pe când lucrau au fost întrerupţi de un cutremur şi de flăcări de foc ce ţâşneau din adânc fiind nevoiţi să abandoneze lucrul. Istoria este trăită de oameni, dar este programată de Dumnezeu, de al cărui Cuvânt vom face bine şi noi să ascultăm. **[2010]**

*

Evr. 5, 7-14. Isus nu doar că a dobândit prin chemare din partea Tatălui calitatea de Mare Preot, dar a şi corespuns întru totul misiunii sale. „*El este acela care în zilele vieţii Sale pământeşti, aducând rugăciuni şi cereri cu strigăte mari şi cu lacrimi către Cel care putea să-L izbăvească de la moarte şi fiind ascultat din pricina evlaviei Lui, măcar că era Fiu, a învăţat să asculte prin lucrurile pe care le-a suferit*" (Evr. 5, 7-8). Se pare că în acest context autorul se referă mai degrabă la Ps. 21/22, 22-31, considerat mesianic, decât la suferinţele lui Isus din timpul ispitirii în pustie sau la final în grădina Getsemani. Oricum ar fi, autorul ne atrage atenţia că ascultarea de Dumnezeu se învaţă din experienţa vieţii cotidiene, mai ales din lucrurile pe care le socotim neplăcute sau chiar dureroase. Maturizarea spirituală este o lucrare, nu este un dat. Cum nu ne naştem adulţi biologic, la fel stau lucrurile şi în domeniul spiritual. Isus, ca Mare Preot, a parcurs şi El toate etapele maturizării, ca în final, „*după ce a fost făcut desăvârşit, S-a făcut pentru toţi cei ce-L ascultă urzitorul unei mântuiri veşnice, căci a fost numit de Dumnezeu: Mare Preot, după rânduiala lui Melchisedec*" (Evr. 5, 9-10).

Prezentând această învăţătură, parcă dintr-o dată autorul îşi dă seama că lucrurile ar putea părea prea complicate ascultătorilor lui şi prin urmare face o largă paranteză (5, 11-6, 20), care constituie şi al treilea avertisment din această scriere: „*Asupra celor de mai sus avem multe de zis, şi lucruri grele de tâlcuit; fiindcă* ***v-aţi făcut greoi la pricepere***" (Evr. 5, 11). Credincioşii pe care autorul i-ar fi dorit maturi, se dovedesc copii, care în loc de hrană tare trebuie să primească lapte. Lucrurile nu s-au schimbat nici azi, iar motivul este acelaşi: **Lenea intelectuală**. ABC-ul (laptele) este pentru începători, „*dar hrana tare este pentru oamenii mari, pentru aceia a căror* ***judecată*** *s-a deprins* ***prin întrebuinţare*** *să deosebească binele şi răul*" (Evr. 5, 14). Biblia conţine adevărul absolut, dar pentru a-l înţelege se cere un efort. Cât de mult pierd aceia care nu sunt dispuşi să se aplece cu interes la studiul Scripturii. **[2012]**

Evr. 6, 1-10. După cel de al treilea avertisment adresat destinatarilor scrisorii și anume împotriva lenevirii lor în cele spirituale și îndemnul la o grăbire a maturizării, autorul atrage atenţia că în evoluţia spirituală nu există stagnare. Ori evoluezi, ori regresezi. „*De aceea, să lăsăm adevărurile începătoare ale lui Cristos și să mergem spre cele desăvârșite, fără să mai punem din nou temelia pocăinţei de faptele moarte și a credinţei în Dumnezeu, învăţătura despre botezuri, despre punerea mâinilor, despre învierea morţilor și despre judecata vecinică*” (Evr. 6, 1-2). Înainte de a merge mai departe, să ne oprim și să ne întrebăm: Noi, creștinii de azi, în ce situaţie ne găsim? Pentru cei mai mulţi „creștini” aceste învăţături, pe care autorul scrisorii către Evrei le socotea elementare, un fel de ABC al credinţei, sunt considerate ca depășind capacitatea lor de înţelegere. Și asta nu pentru că sunt în realitate dificil de înţeles, ci datorită **lenei** lor de a se apleca asupra acestor învăţături. Cuvintele cu care autorul dorește să vindece această boală spirituală a lenei sunt foarte dure. Ele nu constituie un avertisment ca cele de până acum, ci o constatare a unui lucru dureros, care trebuie evitat cu orice preţ. „*Căci cei ce au fost luminaţi odată și au gustat darul ceresc și s-au făcut părtași Duhului Sfânt și au gustat Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor, și care totuși au căzut, este cu neputinţă să fie înnoiţi iarăși și aduși la pocăinţă, fiindcă ei răstignesc din nou pentru ei pe Fiul lui Dumnezeu și-L dau să fie batjocorit*” (Evr. 6, 4-6). Avertismentul este dur și nemilos. El nu se referă însă la punerea în pericol a mântuirii, care este opera lui Dumnezeu oferită gratuit tuturor celor dispuși să o primească prin credinţă, ci tocmai la pericolul căderii din credinţă. A nu persevera în păstrarea prin credinţă a comorii mântuirii înseamnă a o pierde. Ea se poate pierde cel mai lesne prin faptul că nu este cultivată, că este neglijată prin lene. Prin faptul că pentru mulţi creștini „căldicei” lucrarea spirituală nu este principalul scop în viaţă, ci ceva printre celelalte activităţi. O astfel de atitudine, departe de a fi pardonabilă, este nici mai mult nici mai puţin decât o sinucidere spirituală. Să luăm deci aminte și să ne lucrăm mântuirea cu frică și cu cutremur, pentru ca la timpul potrivit să putem culege roadele. **[2012]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 21, 28-33. **Ap.** Evr. 7, 1-6.

Lc. 21, 28-33. Până aici, Isus le-a explicat ce se va întâmpla fie la pieirea Ierusalimului, fie la sfârșitul lumii. La întrebarea „**când**" se vor întâmpla aceste lucruri, cum era și normal, nu le-a răspuns. În schimb le-a dat toate semnele după care vor cunoaște „plinirea vremurilor". Sfârșitul timpurilor va fi precedat de o mare convulsie a întregului Univers cu repercusiuni majore și asupra pământului (cf. Lc. 21, 25-26). Totul va culmina și se va sfârși cu Revenirea lui Isus: „*Atunci vor vedea pe Fiul omului venind pe un nor cu putere și cu slavă mare. Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, să vă uitați în sus și să vă ridicați capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie*" (Lc. 21, 27-28). Apoi, Isus le-a spus o pildă cu înflorirea smochinului care vestește apropierea verii. Când citim aceste lucruri să nu uităm faptul că Isus răspunde ucenicilor la întrebarea lor: „***Când** se vor întâmpla aceste lucruri?"* (Lc. 21, 7/a). Omul este o ființă curioasă în general. Această curiozitate bine controlată face parte din tot arsenalul unei ființe vii care dorește să-și cunoască mediul, cu eventualele lui pericole pentru viață. La om s-a adăugat dimensiunea viitorului. Ar vrea să știe cum se va modifica mediul, cum va fi vremea mâine, etc. Curiozitatea poate deveni însă și un viciu, cu totul asemănător fumatului sau băutului, care este complet nociv vieții spirituale. Este o curiozitate gratuită care nu servește la nimic. Ea a fost transformată într-o industrie mass-medistică: ziare, TV, etc. care oferă o sumă de informații care nu servesc la nimic și ascund în același timp amănunte esențiale (acțiune diabolică). Curiozitatea este un viciu infinit mai răspândit decât orice formă de dependență. Și pentru că de acest viciu suferă aproape toți, el trece drept ceva normal în ochii gloatei. Isus n-a fost dispus niciodată să satisfacă o curiozitate gratuită, nici când părea sfântă. Modul Lui de a răspunde a fost să ofere toate semnele (informațiile necesare) prin care apoi, cu ajutorul rațiunii, să identificăm iminența unui anumit eveniment esențial pentru viața noastră veșnică. **[2010]**

*

Evr. 7, 1-6. De aici începe cel mai lung pasaj expozitiv din Epistolă (Evr. 7, 1- 10, 18), întins pe aproape patru capitole, în care autorul se ocupă de Isus și lucrarea Lui în calitate de Mare Preot. Este tema principală a întregii scrieri. Autorul s-a întors deci la tema anunțată deja în Evr. 5, 1-10, pe care însă destinatarii scrisorii, din cauza lenei spirituale s-au dovedit greoi la înțelegere (cf. Evr. 5, 11). După precedentul avertisment (Evr. 5, 11-6, 20), autorul se întoarce acum la subiectul preoției lui Melchisedec. Biblia ne vorbește de acest personaj misterios al VT în două locuri: Geneza capitolul 14 și Psalmul 109/110, din care autorul a citat deja și care este un psalm mesianic, adică se referă profetic la Isus Cristos. Autorul îl prezintă astfel: „*Într-adevăr, Melchisedec acesta, împăratul Salemului, preot al Dumnezeului Prea Înalt – care a întâmpinat pe Avraam când acesta se întorcea de la măcelul împăraților, care a primit de la Avraam zeciuială din tot – care, după însemnarea numelui său, este întâi, 'Împărat al nemuririi', apoi și 'Împărat al Salemului', adică 'Împărat al păcii';* ***fără tată, fără mamă, fără spiță de neam, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții, – dar care asemănat cu Fiul lui Dumnezeu, – rămâne preot în veac***" (Evr. 7, 1-3). Pe baza ultimelor cuvinte (cele marcate în citat) s-a considerat deseori, că această tăcere pe care Scriptura o păstrează cu privire la originea pământească a lui Melchisedec, Acesta este asemănat tipologic cu Fiul lui Dumnezeu, așa cum subliniază și Ps. 109/110, v. 1 și 4. Melchisedec era rege și preot în același timp, iar în slujba sa preoțească aducea lui Dumnezeu ca jertfă pâine și vin. Mai târziu, Isus Cristos Însuși leagă jertfa Sa de pe cruce cu Euharistia, actualizarea permanentă a acestei jertfe unice și desăvârșit mântuitoare a lui Cristos. De aceea, El rămâne Preot în veac după rânduiala lui Melchisedec și nu după rânduiala preoției levitice, instaurată mai târziu și valoric subordonată preoției veșnice a lui Cristos. Melchisedec a binecuvântat pe Avraam și a luat zeciuială de la el, deci i-a fost superior în toate privințele. **[2012]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Lc. 21, 37-22, 8. **Ap.** Evr. 7, 18-25.

Lc. 21, 37-22, 8. Zilele Jertfei celei Mari și răscumpărătoare se apropiau vertiginos. Isus vestea în continuare Împărăţia lui Dumnezeu. „*Ziua, Isus învăţa poporul în Templu, iar noaptea Se ducea de o petrecea pe Muntele Măslinilor. Și tot poporul venea dis de dimineaţă la El în Templu, ca să-L asculte*" (Lc. 21, 37-38). Isus era perceput ca un pericol pentru siguranţa poporului Israel, de aceea „*arhiereii și cărturarii căutau un mijloc cum să omoare pe Isus; căci se temeau de norod*" (Lc. 22, 2). Apropiindu-se Paștele, în Ierusalim era o mare mulţime de pelerini. Mulţi dintre ei Îl ascultau cu plăcere pe Isus, de aceea a-L aresta pur și simplu era periculos pentru că putea duce la o revoltă. Dar ceea ce nu îndrăzneau să facă cei din afară, a fost făcut dinlăuntrul grupului celor 12. „*Dar Satana a intrat în Iuda zis și Iscarioteanul, care era din numărul celor 12, care s-a dus la arhierei și la căpeteniile străjerilor Templului ca să se înţeleagă cu ei cum să-L dea pe Isus în mâinile lor*" (Lc. 22, 3-4). În toţi aceștia aproape 2000 de ani care s-au scurs de la aceste evenimente, figura lui Iuda și a acţiunii sale a stârnit mereu un viu interes. De ce L-a vândut Iuda pe Isus? Unii, în frunte chiar cu Sf. Ioan evanghelistul, au zis că din lăcomie de bani. Dar atunci Iuda ar fi pretins mai mult decât 30 de arginţi, o sumă relativ mică, dar care era preţul unui sclav. Suma era în mod explicit indicată într-o prorocie din VT (Zaharia, 11, 12). Se pare că totul s-a jucat în jurul ideii de Domn și/sau sclav. Într-adevăr, Isaia Îl numește pe Mesia Robul Domnului care va suferi. Poate că Iuda, văzându-L pe Isus care se lasă aclamat de mulţime la intrarea Sa triumfală în Ierusalim, s-a simţit dezamăgit în așteptările sale și L-a dispreţuit pe Isus, vânzându-L cu preţul uni sclav. Isus a intrat în jocul lui și i-a spălat picioarele la Cina cea de taină – munca uni sclav-, dar Iuda n-a înţeles. El credea că-L face doar de râs pe Isus, dar când a văzut că a fost condamnat la moarte, a disperat (nu s-a căit) și s-a spânzurat. Ce s-a întâmplat cu adevărat vom afla doar la Judecata cea Mare. **[2010]**

*

Evr. 7, 7-20. Autorul își continuă argumentaţia pentru a pune mai bine în evidenţă superioritatea preoţiei după rânduiala lui Melchisedec faţă de cea levitică. Melchisedec nu numai că a primit zeciuială din prada de război a lui Avraam, dar l-a și binecuvântat pe acesta. „*Dar fără îndoială că cel mai mic este binecuvântat de cel mai mare.* Și *apoi aici, cei ce iau zeciuială sunt niște oameni muritori; pe când acolo, o ia cineva, despre care se mărturisește că este viu*" (Evr. 7, 7-8). Pas cu pas, autorul pregătește ideea cheie a acestui pasaj: „*Pentru că, odată schimbată preoţia, trebuia numaidecât să aibă loc și o schimbare a Legii*" (Evr. 7, 12). Poporul Israel a primit Legea fiind sub preoţia levitică. Dumnezeu hotărâse ca fiecare întâi născut de parte bărbătească din orice familie să fie preot. Apoi, a hotărât ca unul din cele 12 triburi ale lui Israel, tribul lui Levi, să împlinească funcţia preoţească; aceștia n-au primit moștenire din pământul Ţării făgăduite în care au intrat, de aceea toate celelalte triburi erau datoare să dea a 10-a parte din produse tribului lui Levi, pentru a supraviețui și pentru toate nevoile cultului. În schimb, preoţii aduceau jertfele rânduite, în numele poporului, atât pentru păcatele acestuia, cât și ale lor personale. Datorită faptului că oamenii sunt muritori, preoţia aceasta se transmitea ereditar din generaţie în generaţie.

În mod foarte simplu, autorul epistolei demonstrează imperfecţiunea preoţiei levitice citând din nou Ps. 109/110, 4: „*Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*". Noul Mare Preot, Isus, aparţine unui alt ordin decât cel al lui Aaron, fiindcă odată schimbată preoţia, urmează ca întregul sistem legalist pe care se baza structura levitică să fie schimbat. Pavel abordează acest subiect puţin diferit, spunând că „*voi nu mai sunteţi sub Lege*" (Rom. 6, 14). Preoţia levitică era imperfectă, iar Dumnezeu a dorit să o înlocuiască cu ceva mai bun, prin instituirea noii preoţii. „*Astfel pe de o parte, se desființează o poruncă anterioară, din pricina neputinței și zădărniciei ei – căci Legea n-a făcut nimic desăvârșit – și pe de alta, se pune în loc o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu*" (Evr. 7, 18-19). Domnul Isus, ca Mare

Preot al Noului Legământ, prin jertfa Sa a împlinit slujirea preoţească, iar ca Fiu al lui Dumnezeu, pentru că este veșnic, ne-a mântuit în mod perfect. **[2012]**

Evr. 7, 20-28. Schimbarea preoţiei levitice cu cea după rânduiala lui Melchisedec nu este una naturală, ci una divină. Ea se realizează nu pe bază ereditară, ca preoţia levitică, ci pe bază de jurământ. „*Lucrul acesta nu s-a făcut fără jurământ – căci, pe când leviţii se făceau preoţi fără jurământ, Isus S-a făcut preot prin jurământul Celui ce I-a zis: ‚Domnul a jurat, și nu se va căi: ‚Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melchisedec' – prin chiar faptul acesta, El S-a făcut chezașul unui legământ mai bun*" (Evr. 7, 20-22). De aici încolo, autorul pregătește argumentaţia esenţială pe care o va dezvolta în capitolele 8-10 ale epistolei, cu privire la superioritatea absolută a Noului Legământ în comparaţie cu cel Vechi. Era deci necesară schimbarea naturii preoţiei, pentru că în locul domniei temporare a Legii venea acum mântuirea veșnică. Preoţii Vechiului legământ se succedau generaţie după generaţie pentru că moartea îi împiedica să fie permanenţi. De aceea și jertfele aduse de ei aveau un caracter nedesăvârșit: „*Acolo au fost preoţi în mare număr, pentru că moartea îi împiedica să rămână pururi. Dar Isus, pentru că rămâne ‚în veac' are o preoţie care nu poate trece de la unul la altul. De aceea și poate să mântuiască în chip desăvârșit pe cei ce se apropie de Dumnezeu prin El, pentru că trăiește pururi ca să mijlocească pentru ei*" (Evr. 7, 23-25). Marele preot al Legii vechi era supus slăbiciunilor omenești, greșelilor și în final morţii. Lucrarea lui de mijlocire nu putea garanta un efect absolut. „*Într-adevăr, Legea pune mari preoţi pe niște oameni supuși slăbiciunii; dar* ***cuvântul jurământului****, făcut* ***după*** *ce a fost dată Legea, pune pe Fiul, care este desăvârșit pentru veșnicie*" (Evr. 7, 28). Autorul pregătește cu măiestrie explicaţiile pe care le va da despre valoarea veșnică a mântuirii pe care am primit-o în dar de la Dumnezeu, prin jertfa unică a Fiului Său, Marele Preot al răscumpărării noastre: „*Și tocmai un astfel de Mare Preot ne trebuia: sfânt, nevinovat, fără pată, despărţit de păcătoși și înălţat mai presus de ceruri... care S-a adus o singură dată jertfă pe sine însuși*" (cf. Evr. 26-27). **[2012]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc 13, 18-29. **Ap.** Ef. 2, 11-13.

Lc 13, 18-29. Cele două pilde, precum și învățătura despre „poarta strâmtă" urmează vindecării femeii gârbove într-o sinagogă în ziua Sabatului. Poate că cei ce au asistat la această minune au crezut că venirea Împărăţiei lui Dumnezeu este iminentă. Isus le temperează nerăbdarea și le spune cele două pilde. Sămânţa de muștar este mai mică decât toate seminţele. Ea are cam 1 mm și poate crește într-un singur sezon până la o înălţime de 3 m. Are o tulpină din care se desfac crengile între care se pot cuibări păsările cerului, și cele bune ca să găsească umbră, dar și păsările de pradă. În mod evident, Isus, prin această pildă, a dorit să atragă atenţia asupra faptului că Împărăţia lui Dumnezeu va avea începuturi modeste, dar în mod rapid se va dezvolta foarte mult.

În Pilda aluatului învăţătura este asemănătoare, dar are anumite particularităţi. Semănatul este o muncă specifică bărbatului, pe când frământarea pâinii aparţinea în gospodărie femeii. Isus pare a dori să spună că și bărbatul și femeia sunt mântuiţi la fel (cf. Gal. 3, 28), dar fiecare în felul lui specific. Aluatul este cantitativ puţin faţă de frământătură, dar prin dospire îi crește acestuia mărimea. „Aluatul" are cel mai adesea în Biblie o conotaţie rea: „*feriţi-vă de aluatul fariseilor*", de exemplu. De ce atunci Isus alege să asemene Împărăţia lui Dumnezeu cu ceva care era perceput ca ceva rău? Evreii trebuiau să se ferească de aluat, adică să nu lase ca în noutatea voită de Dumnezeu să se strecoare ceva din ceea ce este învechit. Isus prezintă într-o lumină pozitivă ceva negativ. O mai face și atunci când compară Revenirea Sa neașteptată cu venirea unui hoţ (cf. Lc. 12, 39).

Se face aluzie deci în aceste două pilde la faptul că odată cu creșterea și dezvoltarea Bisericii în ea se vor cuibări cu timpul și păsări bune și păsări de pradă, iar mărimea ei nu este întotdeauna și sfinţenie și curăţie. Aceste două realităţi, cele bune și cele rele, vor coexista și evolua împreună până la Judecată, așa cum învăţăm din parabola grâului și a neghinei (cf. Mt. 13, 24-30). **[2010]**

*

Ef. 2, 11-22. După ce a încheiat discuţia sa despre credincioși, Pavel începe această nouă secţiune prin: „***de aceea... aduceţi-vă aminte***", comparând situaţia Neamurilor cu cea a Evreilor. Cinci la număr sunt binecuvântările acordate evreilor. Sunt cinci privilegii pe care le-a acordat Dumnezeu poporului Israel și care lipseau Neamurilor. 1). Tăierea împrejur, semnul exterior, material al legământului avraamic (Gen. 12, 1-3), 2). Fără drept de cetăţenie în Israel, legământul palestinian (Deut. Cap. 28-30), 3). Străini de legămintele făgăduinţei (legământul davidic: 2 Sam. 7, 16), 4). Fără nădejdea unui Mântuitor și 5). Fără Dumnezeu în lume. Neamurilor le lipsea deci un sens al vieţii. Toate acestea, Dumnezeu le-a vindecat în legământul cel nou, promis în VT (Ier. 31, 31-34 și Ezec. 36, 24-30) și împlinit în NT prin sângele jertfei lui Isus: „*Căci el este pacea noastră, care din doi a făcut unul și a surpat zidul de la mijloc care-i despărţea* (pe neamuri de evrei) *și, în trupul Lui* (Isus), *a înlăturat vrăjmășia dintre ei, Legea poruncilor, în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El înșuși un singur om nou, făcând astfel pace*" (Ef. 2, 14-15). În Biserică, Trupul tainic al lui Cristos, Neamurile au primit toate binecuvântările promise de Dumnezeu. Astfel, în locul dușmăniei dintre ei, a fost instaurată pacea. Din doi a făcut unul. Ei sunt acum un singur trup și atât neamurile, cât și Evreii, cei de departe și cei de aproape au fost uniţi: „*Căci prin El* (Isus Cristos) *și unii și alţii avem intrare la Tatăl,* ***într-un singur Duh***" (Ef. 2, 18). Această nouă realitate existenţială, Biserica, Trupul tainic al lui Cristos, Pavel o aseamănă unei clădiri, casa lui Dumnezeu, Templul Său cel sfânt, în care Neamurile au drept de cetăţenie deplină: „*Fiind zidiţi pe Temelia apostolilor și a prorocilor, piatra din capul unghiului fiind Cristos... și prin El și voi sunteţi zidiţi împreună, ca să fiţi un locaș al lui Dumnezeu, prin Duhul*" (cf. Ef. 2, 20-22). Acum, prin Duhul Sfânt, atât Evreii, cât și Neamurile formează o singură unitate, o lucrare sfântă care este Templul lui Dumnezeu, prezenţa Lui în mijlocul nostru. **[2011]**

Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXIX-a după Rusalii). Duminica vindecării celor 10 leproși

Lectură biblică: Ev. Lc. 17, 12-29. **Ap.** Col. 3, 4-11.

Lc. 17, 12-19. Această întâmplare nu este relatată decât de Luca. Isus, împreună cu cei doisprezece și poate și cu alţii, se afla în drum spre Ierusalim, locul patimii Sale. Pentru a ajunge din Galilea în Ierusalim, pe drumul cel mai scurt, trebuia să se treacă prin Samaria. Acest ţinut era locuit de o populaţie amestecată de iudei, mesopotamieni și sirieni, care la întoarcerea din robia babiloniană au fost excluși de iudei de la reconstrucţia Templului (cf. Ezra 4, 1 și urm.). Mai târziu, ei și-au construit propriul templu pe muntele Garizim. Deși din punct de vedere religios aveau mai multe puncte comune cu iudeii (acceptau Pentateuhul ca Scriptură, așteptau pe Mesia etc.), între samariteni și iudei era o mare adversitate, respingându-se unii pe alţii. Atitudinea lui Isus faţă de samariteni era cea a unui iudeu în ce privește problema religioasă, în care Isus nu face concesii. Și în cadrul întâmplării relatate de acest pasaj, El îl numește pe samaritean „străin". Dar pe plan mesianic Isus nu refuza relaţia cu samaritenii (cf. Io. 4, 5-26) și-i pune într-un contrast favorabil cu iudeii, ca în pilda samariteanului milostiv (cf. Lc. 10, 29-37). La rândul lor, samaritenii primesc mesajul lui Isus (cf. Io. 4, 39-42). Întotdeauna lucrurile sunt mai complicate în viaţă, oricât de mult am căuta să le reducem la categorii sau legi.

„*Pe când Isus intra într-un sat*, probabil la graniţa dintre Galilea și Samaria, *L-au întâmpinat 10 leproși. Ei au stat departe și și-au ridicat glasul și au zis: Isuse, Învăţătorule, ai milă de noi!"* (Lc. 17, 12-13). Acești leproși respectau prevederile Legii lui Moise de a sta departe (cf. Lev. 13, 49 și urm.), pentru a nu contamina pe ceilalţi. Viaţa celor atinși de lepră era groaznică. Erau excluși de comunitatea civilă și religioasă. Neputând munci în societate, erau condamnaţi la mila publică. În acest grup de 10 leproși unul cel puţin era samaritean. Suferinţa unește. Aici nu mai erau diferenţe etnice sau religioase. Toţi erau condamnaţi la aceeași soartă. Și toţi s-au adresat strigându-și necazul lui Isus. La rândul Lui, și Isus respectă prevederile Legii și-i trimite să se arate preoţilor. Și samariteanul a fost trimis împreună cu ceilalţi la Ierusalim. Ei au ascultat și au plecat, fără să se fi întâmplat ceva. S-au încrezut în cuvântul Domnului. Pe drum s-au curăţit de lepră. „*Unul dintre ei, când s-a văzut vindecat, s-a întors degrabă la Isus, s-a aruncat cu faţa la pământ înaintea Lui și I-a mulţumit. Era samaritean.* Ca și în alte dăţi Isus trebuie să remarce cu amar: „*Oare n-au fost curăţiţi toţi cei 10? Ceilalţi 9 unde sunt? Nu s-a găsit decât străinul acesta să se întoarcă și să dea slavă lui Dumnezeu?"* (Lc. 17, 15-18). Cât de rară este recunoștinţa, atât între oameni, dar mai ales faţă de Dumnezeu! Am cerut, am primit și ne întoarcem la lucrul nostru. S-ar putea obiecta că ceilalţi nouă au împlinit porunca lui Isus de a se arăta preoţilor și deci nu erau în culpă. Dar Isus aștepta această recunoștinţă, deși nu a cerut-o în mod expres. Și o aștepta nu doar ca pe un fapt firesc, ci pentru ceva mult mai mult. Când Dumnezeu vindecă, El nu te scapă doar de boala sau neputinţa ta, ci dorește să-ţi vindece întreaga fiinţă. Toţi s-au încrezut în cuvântul Domnului, s-au supus poruncii Lui. Mai lipsea însă ceva: relaţia personală de mulţumire și laudă adusă lui Dumnezeu. Doar aceste două pun în lucrare în mod desăvârșit și împlinesc credinţa, din care izvorăște mântuirea. Fără rugăciunea de mulţumire și de laudă, cea de cerere va rămâne doar un strigăt de ajutor. „*Scoală-te*, i-a zis Isus leprosului vindecat, *și pleacă; credinţa ta te-a mântuit*" (Lc. 17, 19). Toţi au fost vindecaţi, dar numai unul a fost mântuit. Sănătatea fizică nu este totul. Auzim adesea, mai ales la aniversări, afirmaţii de tipul: „Sănătate să fie, că în rest ne descurcăm noi". Putem presupune că leproșii vindecaţi s-au întors plini de bucurie la viaţa lor anterioară. Dar prin faptul că acum erau sănătoși au devenit mai buni? Sf. Vasile cel Mare scrie: „Sănătatea, prin faptul că nu-i face mai buni pe cei ce o au, nu face parte din lucrurile bune în sine prin natura lor". „Credinţa ta te-a mântuit" înseamnă că de acum poţi fi părtaș vieţii veșnice. Acest lucru este mai important decât sănătatea. Omul mântuit, participând la viaţa lui Dumnezeu, se împărtășește de ea, dacă este conștient de darul primit, Îl laudă pe Dumnezeu și-I mulţumește! **[2011]**

Lc. 17, 12-19. Această întâmplare este relatată doar de Luca. Este a doua oară în *Evanghelia după Luca* în care au fost vindecaţi leproși (Lc. 5, 12-16): „*Isus mergea spre Ierusalim și a trecut printre Samaria și Galilea. Pe când intra într-un sat, L-au întâmpinat 10 leproși. Ei au stat departe, și-au ridicat glasul și au zis: Isuse, Învăţătorule, ai milă de noi*" (Lc. 17, 11-13). De obicei, iudeii care veneau din Galilea și se îndreptau spre Ierusalim ocoleau Samaria pe un drum mai lung, dar Isus nu avea timp de pierdut, așa că a trecut direct prin Samaria, ţinut în care locuitorii erau străini de neam și de religie, ostili iudeilor. Probabil că toţi leproșii de care era vorba erau deci samariteni. Cu toate acestea, ei n-au pregetat să I se adreseze și să-I ceară vindecarea. În ambele cazuri, Isus îi trimite pe aceștia să se arate preoţilor de la Ierusalim, oraș evitat de samariteni. Vindecarea lor trebuia confirmată de preoţi, așa cum cerea Legea. Isus se conformează Legii. La fel au făcut-o și leproșii, deși acest lucru contravenea convingerilor și practicilor religioase specifice acestui grup de oameni. Dar ce nu face un om atunci când e vorba de propria sănătate? Pe drum s-au vindecat toţi, dar numai unul singur s-a întors pentru a-I mulţumi lui Isus. Confirmarea legală a însănătoșirii lor și reprimirea în societate care-i urma puteau deci să fie puţin amânate. Prioritară a fost exprimarea recunoștinţei. Isus, deși nu aștepta acest lucru, S-a bucurat însă de faptul că acest unic om era bolnav doar cu trupul, dar sănătos cu sufletul. Avea credinţă, dar avea și recunoștinţă izvorâtă din dragoste faţă de binefăcător. Isus a remarcat acest lucru, l-a lăudat pe leprosul vindecat și l-a dat ca exemplu tuturor. În Biblie, lepra este simbolul păcatului. Isus îi vindecă pe toţi care i-o cer, dar laudă și confirmă acţiunea celui care răspunde corect. Ar fi bine ca fiecare dintre noi să știe lucrul acesta, pentru ca să auzim la rândul nostru sentinţa lui Isus: „*Scoală-te și pleacă; credinţa ta te-a mântuit*" (Lc. 17, 19). Câteodată, Isus nu cere în mod explicit un gest sau o anumită atitudine, dar presupune că ele sunt o reacţie naturală a celor care au credinţa necesară pentru a obţine prin rugăciune cele cerute. Mulţumirea și slăvirea lui Dumnezeu vin firesc atunci când am obţinut ceea ce am cerut. **[2012]**

*

Col. 3, 1-11. După ce Pavel, în cele spuse mai înainte, a combătut falsul ascetism, acela care în loc să ducă la smerenie duce la îngâmfare: „Uite ce am realizat **eu**!", acum descrie calea corectă, care se bazează pe conformarea vieţii noastre cu tiparele croite de Dumnezeu: „*Dacă deci aţi înviat împreună cu Cristos, să umblaţi după lucrurile de sus, unde Cristos șade la dreapta lui Dumnezeu*" (Col. 3, 1). Tiparul adevăratei asceze creștine se bazează înainte de toate în așezarea vieţii pe făgașul dorit de Dumnezeu. „*Gândiţi-vă la lucrurile de sus, nu la cele de pe pământ. Căci voi aţi murit și viaţa voastră este ascunsă cu Cristos în Dumnezeu*. (Apoi aveţi răbdare și) *când Se va arăta Cristos, viaţa voastră, atunci vă veţi arăta și voi împreună cu El în slavă*" (Col. 3, 2-4). Moartea și învierea noastră sunt prezentate ca o dezbrăcare de omul cel vechi cu faptele lui și o îmbrăcare în omul cel nou: „*De aceea omorâţi mădularele voastre pământești care sunt curvia, imoralitatea, patima, pofta rea și lăcomia, care este o închinare la idoli. Din pricina Acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării*" (Col. 3, 5-6). Dacă până aici Pavel a enumerat rădăcinile păcatului, în cele ce urmează el le prezintă felul în care păcatul se manifestă în viaţa de toate zilele și poate fi recunoscut (diagnosticat): „*Dar acum lăsaţi-vă de toate aceste lucruri: de mânie, de vrăjmășie, de răutate, de clevetire, de vorbele rușinoase care v-ar putea ieși din gură. Nu vă minţiţi unii pe alţii, întrucât v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi cu poftele lui*" (Col. 3, 8-9). Dacă ne-am opri aici, asceza nu ne-ar folosi la nimic. Odată dezbrăcaţi ne-am trezi, ca odinioară Adam, „*goi și rușinaţi înaintea lui Dumnezeu*" (cf. Gen. 3, 7). Ne-am recunoaște nimicnicia, dar nu am avea o rezolvare a problemei. De aceea: „*Îmbrăcaţi-vă în omul cel nou, care se înnoiește în cunoștinţă, după chipul Celui ce l-a făcut*" (Col. 3, 10). De aici încolo diferenţele din lume între oameni, etnice, religioase, sociale sau culturale dispar cu desăvârșire: „*Ci Cristos este totul în toţi*" (cf. Col. 3, 11). Dezbrăcarea de omul vechi (asceza) și îmbrăcarea în Cristos (viaţa nouă), iată planul divin al mântuirii. **[2011]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 11-21. **Ap.** Evr. 8, 7-13.

Mc. 8, 11-21. Marcu descrie în acest pasaj o perioadă agitată din viaţa lui Isus. După prima înmulţire a pâinilor, cea din Galilea, a urmat o aprigă dispută cu fariseii (Mc. 7, 1-30). După ce au traversat încoace și încolo Marea Tiberiadei, din nou, „*Isus a intrat îndată în corabie cu ucenicii săi și a venit în părțile Dalmanutei*" (Mc. 8, 13). Plecarea lor precipitată a fost probabil cauza pentru care ucenicii au uitat să ia cu ei pâine. Isus era încă sub impresia dialogului avut cu fariseii relativ la datina strămoșilor și ce spurcă pe om. Și aici, fariseii L-au găsit pe Isus „deodată" și ca să-L pună la încercare I-au cerut un semn. Dar Isus „*a suspinat adânc în duhul său și le-a răspuns: Pentru ce cere neamul acesta un semn? Adevărat vă spun că nu i se va da deloc un semn!"* (cf. Mc. 11-12). Întrebarea nu era menită să crească încrederea fariseilor în misiunea lui Isus. Oricum, ei nu credeau în mesianitatea lui Isus și nimic n-ar fi schimbat lucrurile. Ei nu credeau în realitate că Isus putea furniza asemenea semne și-L puteau discredita faţă de popor. Poate de aici amărăciunea lui Isus. După ce au plecat tot cu corabia, lăsându-i acolo pe oponenţi, Isus le-a spus ucenicilor Săi: „*Luaţi seama să vă păziţi bine de aluatul fariseilor și* ***al Irodienilor***" (v. 15). Partea marcate apare doar la Marcu. Aluatul, în limbajul simbolic al Bibliei, reprezintă un rău ascuns, care poate face să crească o frământătură în ea însăși bună. Aluatul fariseilor este fățărnicia. Dar aluatul irodienilor? Referirea la Irod este referirea la puterea politică. Isus refuză pseudo-argumentele și religioase, și politice, chiar dacă aparent L-ar fi favorizat. Întrebarea despre „semne" este plasată între două semne: cea a înmulţirii pâinilor și cea a vindecării unui orb. Dar ucenicii tot nu înţelegeau. Isus însă se îndrepta spre Ierusalim, unde oponenţii L-au răstignit, iar ucenicii L-au părăsit. Suferinţa lui Isus este mai mare din cauza neînțelegerii celor apropiaţi decât a urii dușmanilor Săi. **[2010]**

*

Evr. 8, 1-13. În capitolul 7 al Epistolei, autorul s-a ocupat de superioritatea noii preoţii. Rezumând cele spuse anterior, autorul introduce acum o nouă etapă a demonstraţiei: „*Punctul cel mai însemnat al celor spuse este că avem un Mare Preot, care S-a așezat la dreapta scaunului de domnie al măririi, în ceruri, ca slujitor al Locului preasfânt și al adevăratului cort, care a fost ridicat nu de un om, ci de Domnul*" (Evr. 8, 1-2). Marele preot al Noului Legământ, adică Isus Cristos, se află în cer, după ce a adus o singură dată Jertfa desăvârșită capabilă să mântuiască pe toţi. Pe pământ au rămas preoţii Vechiului Legământ (cf. v. 4). Și de aici se vede că timpul scrierii Epistolei este înainte de dărâmarea Templului (70 d. Cr.). Autorul compară cele două legăminte și cele două preoţii și subliniază că Dumnezeu însuși a vorbit despre un nou Legământ pe care-l va face cu poporul Său (cf. Evr. 8, 8-9). Vechiul Legământ era doar prototipul a ceea ce avea de gând Dumnezeu să facă. Cei care au fost scoși din ţara Egiptului n-au rămas credincioși legământului, dar acum Dumnezeu a pregătit ceva mai bun, nu doar pentru evrei, ci pentru toţi oamenii: „*Dar iată legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel, după acele zile, zice Domnul*: **1)** *Voi pune legile Mele în mintea lor și le voi scrie în inimile lor*; **2)** *Eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu. Nu se vor învăţa unii pe alţii căci*: **3)** *Toţi Mă vor cunoaște, de la cel mai mic la cel mai mare, pentru că*: **4)** *Le voi ierta nelegiuirile și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatele și fărădelegile lor*" (cf. Evr. 8, 10-12). Esenţa Noului Legământ este deci interiorizarea. Nu omul se găsește într-un sistem în care i se poruncește, ci legile vor fi chiar în însăși ființa sa. (1) Dumnezeu va fi în viaţa lor în chip natural, fără să fie nevoie de un efort de învăţare (2), Toţi Îl vor cunoaște (3) **pentru că** Dumnezeu le-a iertat tuturor păcatele. Aici este și punctul cel mai important. Principala dificultate a omului în relaţia sa cu Dumnezeu o constituie păcatul. Până când păcatul nu este scos definitiv din viaţa noastră nu se poate face nimic. Aceasta a făcut-o pentru noi Cristos prin jertfa crucii! **[2012]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 22-26. **Ap.** Evr. 9, 8-23.

Mc. 8, 22-26. Această minune și paralela ei, vindecarea unui surd (Mc. 7, 31-37), sunt singurele minuni consemnate doar de Marcu. Aceasta cu orbul este singura minune înfăptuită de Isus în două etape. Întâmplarea fiind relatată imediat după îndemnul lui Isus ca ucenicii să se ferească de aluatul fariseilor și al irodienilor și amărăciunea pe care Isus a experimentat-o față de neînțelegerea de care ucenicii au dat dovadă, apropie între ele cele două evenimente. Vederea este o metaforă des folosită în Biblie, pentru „înțelegere". Și ucenicii înțelegeau corect, dar deocamdată incomplet. „*Au venit la Betsaida; au adus la Isus un orb, și L-au rugat să se atingă de el*" (Mc. 8, 22). Inițiativa întâlnirii cu Isus nu i-a aparținut orbului. Poate nici nu prea credea că se va întâmpla ceva. Pe scurt, îi lipsea credința. Nici oamenii nu l-au adus cu intenția explicită de a-l vindeca, ci doar „*ca să pună mâinile peste el*". „*Isus l-a luat pe orb de mână și l-a scos afară din sat; apoi i-a pus scuipat pe ochi, Și-a pus mâinile peste el și l-a întrebat: Vezi ceva?"* (v. 23). După prima oară când a văzut tulbure, a doua oară a văzut bine. De ce a procedat Isus în felul acesta? Înainte de toate, să notăm că, în toate cazurile de vindecare a orbirii, Isus nu aplică o „tehnică", ci de fiecare dată lucrurile se petrec altfel. Mi se pare deosebit de important acest lucru, deoarece pentru Isus relația personală cu cel care Îi cere ajutorul este întotdeauna prioritară. Și apoi, Isus nu are intenția de a repara un defect punctual, orbire, mutenie etc., ci are în vedere însănătoșirea întregii persoane. Așa s-au petrecut lucrurile și în cazul nostru. Cele două etape ale vindecării din orbirea fizică erau de fapt vindecarea progresivă a necredinței persoanei. Întâi un contact fizic (l-a luat de mână), apoi un gest medical și o atingere vindecătoare. Isus nu avea nevoie de reclamă, de aceea îl trimite acasă fără să mai treacă prin satul respectiv. Și mai ales să nu spună nimănui cele întâmplate. Ce s-a întâmplat cu omul nostru nu știm, dar un lucru este sigur: cel care se dă pe mâna lui Isus este vindecat total. **[2010]**

*

Evr. 9, 1-10. La sfârșitul secțiunii precedente autorul spune: „*Prin faptul că zice: ‚Un nou legământ', a mărturisit că cel dintâi este vechi; iar ce este vechi, ce a îmbătrânit, este aproape de pierire*" (Evr. 8, 13). În primele 10 versete ale capitolului 9 al Epistolei, care constituie pericopa noastră, autorul se ocupă de orânduirea funcțională a preoției levitice: de alcătuirea Templului și de felul slujbelor preoțești. El se referă la aceste lucruri pe care le presupunea cunoscute de către cititorii lui. Fiecare din aceste amănunte, asupra cărora nu dorea să insiste pe moment (cf. v. 5), are doar rolul de a pregăti discursul despre contrastul dintre simbol și realitate. Autorul subliniază slujba marelui preot al VT, de Yom Kippur, ziua ispășirii (sau a iertării), cea mai solemnă zi din calendarul ebraic: „*În partea a doua a cortului (Sfânta sfintelor) intră numai marele preot, o dată pe an, și nu fără sânge, pe care îl aduce pentru sine însuși și pentru păcatele din neștiință ale poporului. Prin aceasta, Duhul Sfânt arăta că drumul în Locul preasfânt (ceresc) nu era încă deschis, câtă vreme sta în picioare cortul dintâi*" (cf. Evr. 9, 7). Versetul care urmează, prin faptul că relatează lucrurile la timpul prezent, ne arată încă o dată că atunci când scria autorul, Templul era încă funcțional. Se aduceau jertfe și daruri pentru păcate, „*dar care nu pot duce pe cel ce se închină în felul acesta la* ***desăvârșirea cerută de cugetul lui****. Ele sunt doar niște porunci pământești, date, ca toate cele privitoare la mâncăruri, băuturi, felurite spălări, până la o vreme de îndreptare*" (cf. Evr. 9, 9-10). Aceste două versete ne dezvăluie frământările interioare ale unora din comunitățile cărora s-a adresat autorul. Probabil că evreii deveniți creștini erau acuzați de conaționalii lor de faptul că părăsind rânduielile cultice îndătinate trădau moștenirea părintească și națională. Autorul vrea să-i încurajeze pe creștini că aceste prescripții rituale erau doar tranzitorii și nu puteau aduce în suflet adevărata liniște a conștiinței deplinei mântuiri. VT era îmbătrânit, iar cei care au crezut Evangheliei nu trebuiau să se întoarcă în nici un caz la „chip" când aveau „Originalul". **[2012]**

Evr. 9, 11-22. După ce autorul a descris în secţiunea precedentă alcătuirea cortului pământesc și slujbele VT, a făcut-o pentru a putea vorbi despre superioritatea preoţiei lui Isus. Dacă din pricina păcătoșeniei preoţilor și a poporului, precum și a faptului că toţi erau supuși morţii, marele preot al vechiului legământ trebuia să facă ispășire pentru sine și pentru popor în fiecare an, deci în mod repetat, iar jertfa, deși aducea o curăţie reală, avea un caracter imperfect, acum „*dar Cristos, a venit ca Mare Preot al bunurilor viitoare... a intrat, odată pentru totdeauna în Locul preasfânt, nu cu sânge de ţapi și de viţei, ci cu însuși sângele Său, după ce a căpătat o răscumpărare veșnică*" (cf. Evr. 9, 11-12). Autorul arată în cele ce urmează valoarea jertfelor sângeroase. Sângele este viaţa animalului. În el se cuprinde ca într-o sinteză tot ce se petrece în organism. Sângele animalelor aduse ca jertfă în VT era vărsat pe pământ și nu era voie să fie consumat, ca semn al faptului că jertfa era de fapt simbolică: viaţa animalului oferită ca schimb pentru păcatele oamenilor. Totul era sfinţit și curăţit simbolic prin sânge. Și atunci „*cu cât mai mult sângele lui **Cristos**, care prin **Duhul** cel veșnic, S-a adus pe Sine însuși jertfă fără pată lui **Dumnezeu**, vă va curăţa cugetul vostru de faptele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu*" (Evr. 9, 14). Acest verset conţine în sine lucrarea întregii Sfinte Treimi: Cristos se aduce jertfă Tatălui, prin Duhul. Prin această jertfă unică noi devenim, prin făgăduinţă, moștenitori ai vieţii veșnice prin Cristos. În continuare, autorul folosește un dublu sens al limbii grecești pentru două cuvinte: legământ și testament. Argumentând în acest fel, autorul arată că, la fel ca și în cazul testamentului făcut de oameni, acesta nu capătă putere decât după moartea celui ce l-a făcut; precum în cazul Legământului vechi unde totul era sfinţit prin sânge, la fel și în cazul Noului Legământ era nevoie de sânge. De aceea, la Cina cea de taină, Isus ne invită să participăm la moartea Sa, oferindu-ne propriul Său Trup și Sânge în chipul simbolic al ospăţului euharistic la care ne-a invitat. **[2012]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 30-34. **Ap.** Evr. 10, 1-18.

Mc. 8, 30-34. Cu pericopa de azi începe o secţiune mai lungă a *Evangheliei după Marcu* (8, 27- 10, 52), consacrată mai mult învăţăturilor lui Isus decât minunilor. În toată secţiunea se relatează doar două: vindecarea tânărului epileptic și a orbului din Ierihon. Isus părăsește Cezarea lui Filip și se îndreaptă spre Ierusalim, punctul final al misiunii Sale, unde avea să fie răstignit. După ce Petru, în numele tuturor, a mărturisit despre Isus că este Cristosul, adică Mesia cel așteptat, „*a început să-i înveţe* (pe ucenici) *că Fiul omului* ***trebuie*** *să pătimească mult, să fie tăgăduit de bătrâni, de arhierei și de cărturari, să fie omorât și după trei zile să învieze*" (Mc. 8, 31). Aceasta este prima din cele trei vestiri ale Patimilor din Ev. după Marcu: (**8**, 31; **9**, 31; **10**, 33-34). Fiecare din aceste trei vestiri cuprinde o prevestire, reacţia ucenicilor și mai multe lecţii pe care Isus le dă acestora despre urmarea Sa.

Prevestirea patimilor era pentru ucenici un lucru cu totul neobișnuit. Și ei, ca toţi ceilalţi, credeau într-un Mesia etnico-politic. Un Mesia care suferă era de neînţeles pentru toţi, inclusiv pentru ucenici. Șocul a fost cu atât mai puternic și datorită faptului că Isus nu le grăia în pilde, ci „*le spunea aceste lucruri pe faţă*" (v. 32/a). Petru, care a răspuns corect, inspirat de Tatăl, că Isus este Cristosul (vezi mai pe larg paralela din Mt. 16, 13-19), și-a exprimat acum nu doar nedumerirea faţă de suferinţa lui Cristos, ci și opoziţia. Era refuzul ca ființa iubită să îndure așa ceva. Cu toate acestea, Isus îl mustră pe Petru, ca pe unul ce vrea să-L împiedice în acel teribil **trebuie**, care nu arată că mersul lucrurilor era implacabil, ci că Isus dorea în mod liber împlinirea profeţiilor VT în cele ce-L priveau. Numele dat celui rău este fie de „diavol" (cel care dezbină), fie de „Satana" (cel care te împiedică, te scandalizează). Gândul lui Petru nu era inspirat de Satana, ci de firea lui umană, așa cum o recunoaște și Isus, dar cel rău nu scapă nici un prilej de a deturna până și cele mai bune intenţii. Dar Isus nu ne lasă în greșeală niciodată. **[2010]**

*

Evr. 10, 1-18. Această pericopă încheie secţiunea din Epistolă care se ocupă de superioritatea preoţiei lui Cristos, Mare Preot după rânduiala lui Melchisedec, faţă de preoţia levitică, și care se extinde pe trei capitole (Evr. 7, 1 – 10, 18). Pas cu pas, autorul și-a condus cititorii spre a ajunge la punctul final și suprem al demonstraţiei. „*Într-adevăr, Legea, care are umbra bunurilor viitoare, nu înfăţișarea adevărată a lucrurilor, nu poate niciodată, prin aceleași jertfe care se aduc neîncetat în fiecare an, să facă desăvârșiţi pe cei ce se apropie*" (Evr. 10, 1). Tocmai această nevoie de repetare anuală a ispășirii demonstrează imperfecţiunea acestor jertfe, pentru că „*altfel, n-ar fi încetat ele să fie aduse, dacă cei ce le aduceau,* ***fiind curăţiţi odată****, n-ar mai fi trebuit să mai aibă cunoștinţă de păcate? Dar aducerea aminte a păcatelor este înnoită din an în an, tocmai prin aceste jertfe*" (Evr. 10, 2-3). Cu alte cuvinte, iertarea acordată de Dumnezeu șterge deplin și păcatul, și amintirea lui. Când Dumnezeu m-a iertat, eu capăt un cuget curat, am pace în suflet, pentru că atunci când Dumnezeu m-a iertat, a uitat păcatul meu. Acest lucru nu era cu putinţă jertfelor Legii vechi. Acum, autorul citează din Psalmul 39/40 interpretând o profeţie mesianică și anume unicitatea și deplinătatea jertfei Fiului, care, intrând în lume, zice: „*Tu n-ai voit nici jertfă, nici prinos;* ***ci mi-ai pregătit un trup****; n-ai primit nici arderi de tot, nici jertfe pentru păcat. Atunci am zis: Iată-Mă (în sulul cărţii este scris despre Mine), vin să fac voia Ta, Dumnezeule*" (Evr. 10, 5-7 și Ps 39/40, 6 și urm.). Și autorul explică: „*Prin această 'voie' am fost sfinţiţi noi,* ***și anume prin jertfirea trupului lui Isus Cristos****, odată pentru totdeauna*" (Evr. 10, 10). Explicând toate consecinţele acestui fapt, autorul arată, rând pe rând, desființarea nevoii unor jertfe repetate, pentru că această jertfă unică a lui Cristos ne-a desăvârșit pentru totdeauna, ne-a pus legile Lui în inimile noastre și, citând din Ieremia, adaugă: „*Și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatele lor, nici de fărădelegile lor*" (Evr. 10, 17). Iertarea lui Dumnezeu este desăvârșită. El a uitat păcatul nostru și ne dă pacea. **[2012]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 9, 10-16. **Ap.** Evr. 10, 35 – 11, 7.

Mc. 9, 10-16. Acest episod cu discuţia despre Ilie se petrece după Transfigurarea Domnului, în timp ce coborau de pe munte. Amândouă sunt relatate doar de cei trei evanghelişti sinoptici.

După Transfigurare, Isus le-a poruncit celor trei martori, Petru, Ioan și Iacov, să nu spună nimănui ce au văzut, până va învia Fiul omului din morţi. După vestirea Patimilor sale ucenicilor și după învăţătura dată poporului, Isus a afirmat: „*Adevărat vă spun că sunt unii din cei ce stau aici care nu vor muri până nu vor vedea Împărăţia lui Dumnezeu venind cu putere*" (Mc. 9, 1). Desigur că majoritatea au înţeles că totul se va petrece curând, încă în generaţia lor. Totul s-a petrecut mai curând decât se aşteptau cei mai mulţi. „Unii" (cei trei apostoli) L-au văzut pe Isus în slava Sa, vorbind pe munte cu Moise și Ilie despre patima Sa (cf. Lc. 31). Apoi, Isus le-a interzis să vorbească despre eveniment până după Învierea Sa din morţi. Slava este legată de patimă și de moarte aici, dar se arată doar după înviere în Împărăţia lui Dumnezeu. Cei trei ucenici au văzut și au trăit o clipă această Împărăţie și astfel promisiunea lui Isus (Mc. 9, 1) s-a împlinit. Este o lecţie despre cum trebuie citită și înţeleasă Scriptura. Coborând de pe munte, ucenicii se întrebau între ei ce să însemne „învierea din morţi", dar L-au întrebat pe Isus doar cu privire la Ilie, pe care l-au recunoscut alături de Moise pe munte: „*Pentru ce zic cărturarii că trebuie să vină întâi Ilie?"* (v. 11). E drept, Scriptura VT vorbește despre aceasta, în Maleahi 4, 5-6. Dacă Ilie n-a venit, atunci nici Isus nu este Mesia. De aceea, Isus îi asigură de realizarea acestei Scripturi, dar în două etape. Ioan Botezătorul a venit în duhul lui Ilie, înainte de Patima Fiului omului și va veni și Înaintea Revenirii Lui în slavă la sfârșitul timpurilor. În aceste patru versete se cuprinde o magistrală lecţie de exegeză (= interpretarea Scripturii). Scriptura se explică pe sine, când este citită la lumina Duhului Sfânt și fără idei preconcepute, nici raţionale, nici emoţional-afective și cu atât mai puţin politico-ideologice. Doar celor cu inima curată li se arată. **[2010]**

*

Evr. 10, 32-39. Conform obiceiului său, autorul, după ce a adresat avertismentul în termeni categorici și duri, decide să încheie într-o notă de încurajare, îndemnându-și cititorii la statornicie. Autorul enumeră trei motive pentru care creștinii evrei au datoria să rămână statornici și fideli faţă de Cristos: 1) Experienţele pe care le-au avut la început ar trebui să fie un stimulent. 2) Apropiata răsplată de care vor avea parte ar trebui să-i întărească și 3) Frica de a nu-I displace lui Dumnezeu ar trebui să-i împiedice de a mai dori să se întoarcă de unde au plecat. Autorul începe prin a le aduce aminte de începutul drumului lor în credinţa în Isus Cristos: „*Aduceţi-vă aminte de zilele de la început, când, după ce aţi fost luminaţi, aţi dus o mare luptă de suferinţe*" (Evr. 10, 32). Toate suferinţele pe care apoi autorul le enumeră ne duc cu gândul la faptul că sinagoga i-a exclus din rândurile ei pe cei care au crezut în Cristos. Li s-au răpit averile, au fost batjocoriţi sau chiar închiși. A suporta consecinţele unei excomunicări poate fi pentru mulţi greu de suportat. În definitiv, omul este o fiinţă socială și e firesc să dorească să aparţină unei comunităţi. Viaţa comunităţilor evreiești în diaspora, atât cea economico-socială, cât și cea religioasă, se desfășura în jurul sinagogii. Excluderea din această comunitate punea în pericol toate aspectele vieţii. Evreii care au crezut în Cristos și au fost luminaţi prin botez se pare că au fost excomunicaţi, fiind în consecinţă obligaţi să suporte toate consecinţele materiale și morale negative. De aceea și ispita de a reveni la comuniunea cu sinagoga, prin lepădarea de Cristos (apostazia) era foarte mare. De aici, apoi, și insistenţa autorului de a-i ţine în comuniune cu Cristos: „*Să nu vă părăsiţi dar încrederea voastră pe care o așteaptă o mare răsplătire! Căci aveţi nevoie de răbdare ca, după ce aţi împlinit voia lui Dumnezeu, să puteţi căpăta ce v-a fost făgăduit*" (Evr. 10, 35-36). Mai mult decât orice, aceste cuvinte exprimă îndemnul principal din Epistolă. Ultimul verset subliniază comunitatea nouă în Cristos: „***Noi** însă nu suntem din cei ce dau înapoi, ci din cei ce au credinţă*" (cf. Evr. 10, 39). **[2012]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 9, 33-41. **Ap.** Evr. 11, 8-16.

Mc. 9, 33-41. După observaţia unora, evanghelistul Marcu povestește mai mult despre „cele făcute" decât despre „cele grăite" de Isus. Între „cele grăite" se numără pildele și ceea ce ne-am obișnuit să numim *loghionuri*, adică niște „ziceri" ale lui Isus. Am văzut și până acum câteva dintre ele.

Isus vestește a doua oară Patimile și Învierea Sa (Mc. 9, 30-32). Cât de puţin au înţeles acest lucru ucenicii, vedem și din tema care îi preocupa. Ei doreau să știe care din ei va fi mai mare în Împărăţia lui Dumnezeu. Tema revine la toţi cei patru evangheliști. Ba mai mult, Ioan o așează chiar în cadrul Cinei celei de taină. Atât de mult difereau gândurile și așteptările lor faţă de planul lui Dumnezeu! Această neînţelegere din partea ucenicilor trebuie să fi fost pentru Isus o mare suferinţă. Isus le-a spus: „Dacă vrea cineva să fie cel dintâi, trebuie să fie cel mai de pe urmă dintre toţi și slujitorul tuturor". Aceasta este legea construirii ierarhiei în Împărăţia lui Dumnezeu. În lume este pe dos: Fiecare om al lumii se străduiește să ajungă într-o poziţie în care să aibă cât mai puţini șefi și cât mai mulţi subalterni cărora să le poruncească. Aceasta este legea firii și asta îi face pe oamenii lumii să se simtă „independenţi". Și chiar dacă am ajunge în vârful oricărei ierarhii lumești sau bisericești, de o subordonare și încă una esenţială nu putem scăpa: de ascultarea și supunerea faţă de Dumnezeu. Deci cei ce caută puterea sunt iraţionali și de multe ori chiar nebuni. Ca să le exemplifice acest lucru simplu, Isus le-a pus în faţă un copilaș. Un copil în sine este neputincios și depinde în toate de ceilalţi. Este chipul smereniei. Oamenii mari văd în copil viitorul „om mare" și se străduiesc să-l educe în așa fel încât să răzbată singur prin lume, adică să-și piardă smerenia și să câștige agresivitatea. Să fie primul, să fie premiat etc. Isus, dimpotrivă, vede în omul matur copilul pierdut care trebuie regăsit și readus în starea originară ca să poată primi de la Dumnezeu, în ascultare de El, cu recunoștinţă, darurile Împărăţiei. **[2010]**

*

Evr. 11, 1-16. Ultima secţiune majoră a epistolei (cap. 11-12), se ocupă de credinţă. Capitolul 11 este o expunere a subiectului, iar capitolul 12 este ultimul mare avertisment și îndemn.

Capitolul 11 începe cu un minunat prolog: „*Credinţa este o încredere neclintită în lucrurile nădăjduite, o puternică încredinţare despre lucrurile care nu se văd*" (Evr. 11, 1). Acest verset nu constituie o definiţie oficială a credinţei, ci este mai degrabă o descriere a ceea ce face credinţa pentru noi. Ea face ca lucrurile sperate să fie la fel de reale pentru noi ca și când le-am poseda deja. Altfel spus, credinţa aduce viitorul în prezent, făcând ca nevăzutul să fie văzut. Credinţa este un mijloc de cunoaștere. „*Prin credinţă pricepem că lumea a fost făcută prin Cuvântul lui Dumnezeu, așa că tot ce se vede n-a fost făcut din lucruri care se văd*" (Evr. 11, 3). Mijloacele noastre de cunoaștere sunt simţurile (ce se vede), raţiunea (înţelegerea) și credinţa. Cea mai valoroasă este însă credinţa, prin care înţelegem lucrurile ce nu se văd și privim, ca să zicem așa, lumea prin ochii lui Dumnezeu, acceptând descoperirea Lui, prin credinţă: „*De aceea, cei din vechime au căpătat o bună mărturie*" (Evr. 11, 2), adică aprobarea lui Dumnezeu.

De aici încolo până la sfârșitul capitolului, autorul, trecând practic prin tot Vechiul Testament, demonstrează faptul că oamenii plăcuţi lui Dumnezeu, în fiecare acţiune majoră a vieţii lor, au acţionat prin credinţă. El începe cu jertfa lui Abel și termină cu contemporanii lui. În treacăt fie spus, aceeași enumerare o face și Isus (cf. Mt. 23, 35). În realitate, autorul expune planul de mântuire pe care Dumnezeu Îl are cu privire la om, văzut și analizat prin prisma credinţei, pentru că „*fără credinţă este cu neputinţă să fim plăcuţi Lui! Căci cine se apropie de Dumnezeu, trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei ce-L caută*" (Evr. 11, 6). Personajul asupra căruia autorul insistă în mod deosebit este Avraam. Așa cum acesta nu s-a întors în patria părăsită, pentru a asculta de Dumnezeu, la fel, nici cititorii Epistolei n-ar mai trebui să se întoarcă la vechile obiceiuri, dacă sunt în credinţă. **[2012]**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 14, 1-11. **Ap.** Ef. 5, 1-8.

Lc. 14, 1-11.[18]

*

Ef. 5, 1-8. În această secţiune, Pavel insistă în continuare asupra sfinţeniei vieţii credinciosului, motivând acest lucru în mod pozitiv la început, apoi prezentând la sfârşit pericolul la care se expune cineva dacă nu se conformează acestor norme. Îşi începe expunerea astfel: „*Urmaţi, dar pilda lui Dumnezeu ca nişte copii preaiubiţi*" (Ef. 5, 1). Aşa cum un copil urmează exemplul părinţilor săi, la fel un credincios trebuie să urmeze exemplul lui Dumnezeu. A trăi corect înseamnă a trăi în dragoste. „*Trăiţi în dragoste, după cum şi Cristos ne-a iubit şi S-a dat pe Sine pentru noi ca prinos şi ca o jertfă de bun miros lui Dumnezeu*" (Ef. 5, 2). Creştinii pot urma exemplul lui Dumnezeu iubindu-i pe alţii, chiar până la a se da morţii dacă acest lucru este necesar: „*Noi am cunoscut dragostea lui Cristos prin aceea că El Şi-a dat viaţa pentru noi; şi noi deci trebuie să ne dăm viaţa pentru fraţi*" (1 Io. 3, 16).

Viciile egoiste, manifestate prin comportament şi vorbire (v. 3-4) sunt opuse dragostei care se sacrifică (gr. *agape*), despre care Pavel vorbeşte în v. 1-2. Şi pentru că aceste vicii, provenite din egoism, pot produce atâta rău şi suferinţă fraţilor, ele nici măcar nu trebuie pomenite între fraţi. Ele trebuie eradicate total. Curvia, vorbirea uşuratică şi fără rost, glumele obscene etc. sunt condamnate şi de simţul comun. Lăcomia de avere, care este o adevărată închinare la idoli, este însă cel mai adesea tolerată, şi atunci ca şi azi. Lăcomia de avere este o închinare la idoli pentru că ea înlocuieşte în inima omului pe Dumnezeu.

Pavel trece acum la avertizări: „*Nimeni să nu vă înşele cu vorbe deşarte; căci din pricina acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste oamenii neascultători*" (Ef. 5, 6). Cu asemenea oameni, credinciosul nu trebuie nici să se întovărăşească, pentru a nu fi contaminat (cf. v. 7). Pe toate acestea Pavel le cataloghează drept „întuneric". Aşa eram cu toţii înainte de a-L cunoaşte pe Cristos, dar acum în El suntem „lumină". Să ne comportăm deci ca fii ai luminii, pentru a putea fi moştenitori ai împărăţiei cerurilor. **[2011]**

18 Comentariu Mt. 12, 9-14 la p. 169 sau Mt. 12, 15-21 **la pg. 677**

Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXX-a după Rusalii). Duminica tânărului care întreabă pe Isus

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 18-27. **Ap.** Col. 3, 12-16.

Lc. 18, 18-27. Titlul pericopei, „a tânărului care întreabă pe Isus", provine din Matei 19, 20 și 22. Episodul este relatat de toţi cei trei evangheliști sinoptici. La Marcu și Luca, întrebarea este aceeași. Matei o redă puțin diferit: „*Învățătorule, ce bine să fac ca să moștenesc viața veșnică?"* (Mt. 19, 16). În acest caz, răspunsul lui Isus a fost: „*Ce bine? Binele este Unul singur*" (Mt. 19, 17). În Marcu și Luca, întrebarea a sunat astfel: „*Un fruntaș a întrebat pe Isus: Bunule Învățător, ce trebuie să fac pentru a moșteni viața veșnică?"* (Lc. 18, 18; Mc. 10, 17). În toate trei cazurile, răspunsul lui Isus a fost precedat de o rechemare, a celui ce întreabă, la unicitatea lui Dumnezeu. Binele nu are plural: Binele este Unul singur, iar Bun este numai Dumnezeu. De aici trebuie plecat. Isus nu a negat că El nu este Dumnezeu, ci a dorit să-l facă pe fruntaș să mărturisească acest adevăr. Vorbele nu trebuie folosite la întâmplare. Dacă El era bun, atunci însemna că este Dumnezeu, întrucât numai Dumnezeu este esenţialmente bun. De abia după acest preambul, Isus se ocupă de întrebarea propriu zisă: „Ce trebuie să fac pentru ca să moștenesc viața veșnică?". Viața veșnică nu se moștenește prin fapte bune. Dar deja în VT Dumnezeu a dat omului cele 10 porunci care cuprindeau întreaga noastră conduită. Primele 4 dintre ele se referă la relaţia dintre om și Dumnezeu, următoarele 6 la relaţia dintre oameni. Isus presupune că primele 4 acest om le respecta, de aceea se preocupă doar de relaţia dintre oameni: „*Știi poruncile: să nu comiți adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu faci o mărturie mincinoasă; să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta; Toate aceste lucruri, I-a zis el, le-am păzit* ***din tinereţea mea***" (Lc. 18, 20-21).

Majoratul la evrei se socotea pentru băieți de la 12 ani, când deveneau Bar Mițvah (evr. fiul poruncii), vârstă de la care trebuiau să respecte poruncile. Acest fruntaș putea fi un tânăr deci, să zicem de 30 de ani, deoarece era greu de crezut că înainte de această vârstă putea fi un fruntaș al poporului. „*Isus s-a uitat ţintă la el,* ***l-a iubit*** *(Mc.) și i-a zis: Îți mai lipsește* ***un*** *lucru: vinde* ***tot*** *ce ai, împarte la săraci și vei avea o comoară în ceruri. Apoi vino și urmează-Mă*" (Lc. 18, 22). În citat, l-am introdus și pe Marcu, pentru că doar el menționează că „Isus l-a iubit", altfel zis: I-a fost drag. Fără acest adaos, ar fi greu de crezut că Isus cere un sacrificiu atât de mare cuiva cu care n-ar avea planuri deosebite. Care planuri? Tânărul a cerut doar să știe cum să se comporte pentru ca să moștenească viaţa veșnică. Pentru oamenii de sub Legea VT era suficientă respectarea poruncilor. E drept că aceasta nu asigura viaţa veșnică în sensul total, dar pregătea omul să o primească. Era calea comună. Isus voia să-i dăruiască mai mult acestui tânăr: îl invita la urmare. Cine a citit atent răspunsul dat de Isus la întrebarea tânărului a putu observa că din cele 6 porunci referitoare la relaţia dintre oameni a enumerat doar 5. A 6-a poruncă umană (a 10-a din Decalog), spune: „***Să nu dorești****... nimic din ce este al aproapelui tău*". Nu-i de ajuns să respecţi Legea de frică, din constrângere, ci din interiorul tău. Nu este de ajuns să nu furi, dacă n-o faci decât de frica pedepsei. Imboldul trebuie să fie din interior. Nici măcar nu trebuie să doresc, necum să fur la modul fizic. Isus a vrut să-l aducă pe tânăr la acest punct. Averea strică foarte mult relaţia interumană, deoarece desparte pe oameni. Bogatul poate să nu vrea să fure, dar îi este teamă că ar putea fi el furat. O viaţă petrecută în frică nu poate duce la fericire. Isus a vrut să-l elibereze de această frică pe tânăr, dar el „*când a auzit aceste cuvinte, s-a întristat de tot; căci era foarte bogat, și a plecat*" (v. 23). Văzând aceasta, Isus a remarcat cu amar: „*Cât de anevoie vor intra bogaţii în Împărăţia lui Dumnezeu! Fiindcă este mai lesne să treacă o cămilă prin urechea acului, decât să intre un bogat în Împărăţia lui Dumnezeu*" (v. 24-25) Pe mulţi a surprins de-a lungul timpului această comparaţie. De fapt, Isus nu vorbea de cămila animal. E vorba de o funie groasă împletită din păr de cămilă, numită și ea la rândul ei „cămilă". Ca la noi în limbajul comun broasca de la ușă și broasca animal. Cum o funie nu poate intra prin urechea acului decât dacă lasă tot și devine aţă, așa nici bogatul care ţine la avere și nu e milostiv, se nenoroceste. **[2010]**

Lc. 18, 18-27. Întâmplarea cu tânărul bogat este relatată de toţi cei trei evangheliștii sinoptici. Dialogul dintre tânăr și Isus este același în toate cele trei relatări, dar cu mici diferenţe care se dovedesc a fi

semnificative. În cazul lui Marcu și Luca, tânărul se adresează lui Isus astfel: „*Învățătorule bun,* ***ce trebuie să fac*** *pentru ca să moștenesc viața veșnică?”.* Isus îi răspunde: „*Pentru ce mă numești bun? Nimeni nu este bun decât Unul singur: Dumnezeu*” (cf. Mc. 10, 17-18 și Lc. 18, 18-19). În cazul lui Matei, textul sună astfel: „*Învățătorule,* ***ce bine*** *să fac, ca să am viața veșnică? El i-a răspuns: De ce mă întrebi ‚Ce bine?’ Binele este unul singur*” (Mt. 19, 16-17). La o privire superficială, conținutul întrebării și răspunsul lui Isus pot părea foarte asemănătoare. Totuși, există diferențe de nuanță. În cele ce urmează, ne vom concentra pe dialogul din Matei. Tânărul demnitar nu era animat de completitudinea spirituală, ci de perfecționism. El credea că omul face fapte bune și fapte rele și dorea să știe care este cea mai bună faptă dintre toate: „*Ce bine să fac?”*. Răspunsul lui Isus este că binele este unul singur, adică este completitudinea. Ceva este bun dacă nu-i lipsește absolut nimic. Binele suprem, completitudinea absolută, este doar Dumnezeu. Doar Lui nu-i lipsește nimic. Are totul și de aceea dă totul. El nu poate da ceva anume, ci se dă cu totul, cu tot ce are, pe Sine în întregime. De aceea îi spune Isus tânărului: Dacă vrei să fii desăvârșit, dă tot ce ai, adică averile tale celor săraci, iar pe tine lui Dumnezeu: „vino și *urmează-Mă*”. Răul este un lucru căruia îi lipsește ceva. De aceea combaterea răului este întotdeauna completarea unei lipse. Ca în rugăciunea Sf. Francisc de Assisi: „Doamne, fă din mine unealta Păcii Tale. Acolo unde este ură să aduc iubire, acolo unde este ofensă să aduc iertare... Unde este greșeală să aduc adevărul...”. Răul, adică lipsa binelui, nu trebuie doar criticat, ci trebuie să aduci ceea ce trebuie acolo și atunci când trebuie. Tâlcul acestei întâmplări constă în faptul că Isus ne învață să descoperim bogăția sărăciei, prin dăruire, deoarece dăruind vei dobândi. Dăruind totul, vei dobândi totul. **[2011]**

*

Col. 3, 12-17. A fi îmbrăcat în omul cel nou înseamnă să ne comportăm exact invers modului în care trăiam înainte și de care ne-am dezbrăcat. „*Astfel, dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă și iertând unii pe alții, așa cum ne-a iertat Cristos*” (cf. Col. 3, 12-13).

Pavel a început prin a fi analitic, descriind rădăcina păcatului, adică patimile, dorințele noastre intime care ne conduc la păcat (imoralitatea, lăcomia etc.), și felul în care acest păcat se manifestă în viața noastră (mânia, vrăjmășia, clevetirea etc.), de care trebuie să ne dezbrăcăm prin asceză, și îmbrăcarea în omul nou (bunătatea, smerenia, răbdarea etc.). El devine acum sintetic: „*Dar mai presus de toate acestea, îmbrăcați-vă cu dragostea, care este legătura desăvârșirii*” (Col. 3, 14). De fapt, toate calitățile omului nou enumerate în Col. 3, 12-13 nu sunt altceva decât „anatomia” iubirii, care nu este o virtute printre celelalte, ci suma și sinteza lor. De fapt, virtuțile (smerenia, răbdarea etc.) sunt felul în care se arată concret în viața noastră faptul că avem dragoste. Cel care trăiește în ură, dușmănie etc., manifestă faptul că în el domină ura. Acest om este sub mânia lui Dumnezeu. Dimpotrivă, cel care trăiește smerit, îngăduitor față de alții și iertător, arată că trăiește în dragostea lui Dumnezeu. Rodul pe care un astfel de om îl culege din felul său de viețuire este pacea. De aceea spune Pavel: „*Pacea lui Cristos, la care ați fost chemați, ca să alcătuiți un singur trup, să stăpânească în inimile voastre și fiți recunoscători*” (Col. 3, 15). Pacea însă nu este o operă umană care se naște dintr-un comportament corect (asceza), ci este Darul lui Dumnezeu, iar pentru orice dar suntem datori cu recunoștința. De aceea, „*orice faceți, cu cuvântul sau cu fapta, să faceți totul în Numele Domnului Isus și* ***mulțumiți*** *prin El lui Dumnezeu Tatăl*” (Col. 3, 17). Acest verset poate fi socotit sinteza programului de viață al omului nou, mort față de păcat și viu pentru Dumnezeu. **[2010]**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 9, 42-10, 2. Ap. Evr. 11, 17-31.
Înaintepăznuirea Crăciunului

Ziua de 20 decembrie este fixată în calendarul bizantin ca începutul sărbătorii Nașterii Domnului. Ea fixează și pecetluiește într-un fel perioada premergătoare sărbătorii: Postul de 6 săptămâni și cele 2 duminici dinaintea sărbătorii Crăciunului.

Mc. 9, 42-10, 2. Pericopa zilei ne vorbește despre necesitatea ucenicului lui Cristos de a se autodisciplina în permanență. Această autodisciplinare se referă la propriul comportament. Salvarea mea nu depinde doar de ce și cum mă comport eu, ci și de repercusiunile pe care conduita mea le are asupra celorlalți. Isus atrage atenția în mod insistent asupra acestui lucru. O delăsare, o lipsă de atenție la tine însuți și la celălalt poate să te arunce într-un dezastru existențial: „*Unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge*". Această expresie este repetată de trei ori în pericopă (Lc. 9, 44, 46 și 48), după indicarea celor trei membre ale vieții noastre care sugerează simbolic viața noastră întreagă: mâinile, lucrarea; picioarele, umblarea; ochii, lucrurile pe care le dorim în viață. Toate cele trei organe sunt duble. Isus vrea să spună că e mai bine să le folosim pe jumătate pentru a face binele, decât să fie întregi și să ne ducă la pieire. Cu alte cuvinte, să ne autodisciplinăm. Avertismentul, de trei ori repetat, este un citat din profetul Isaia: „*Când vor ieși* (cei drepți), *vor vedea trupurile moarte* ***ale oamenilor care s-au răzvrătit împotriva Mea****; căci viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge; și vor fi o pricină de groază pentru orice făptură*" (Is. 66, 24). Prin cuvintele Sale, Isus nu a sugerat să recurgem la amputarea morală, evident, a acțiunilor noastre. El a spus doar că ar *fi mai bine* să renunți la utilizarea acestor organe decât să fii târât în iad prin folosirea lor abuzivă. Prin jertfa Sa, Isus ne-a eliberat din robia păcatului. De acum, depinde de noi să ne folosim libertatea în beneficiul propriu și al celorlalți și să aducem jertfă vie trupurile noastre (cf. Rom. 12, 1-2). **[2010]**

*

Evr. 11, 17-40. Aici începe o nouă etapă în prezentarea autorului și anume expunerea mai detaliată a vieții în credință. Ce înseamnă de fapt să trăiești în credință? Autorul se servește, evident, de prezentarea vieții unor personaje din Vechiul Testament. Figurile centrale asupra cărora insistă în prima jumătate a secțiunii sunt Avraam și Moise.

Avraam a ascultat necondiționat de Dumnezeu când și-a părăsit definitiv patria de baștină și s-a instalat ca străin, locuind în corturi, simbol al provizoriului, și nu într-o casă, simbol al statorniciei. A crezut, în ciuda oricărei evidențe, că la bătrânețe va avea urmași și a trecut cu brio proba supremă și: „*prin credință a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare: el, care primise făgăduințele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul său fiu! Căci se gândea că Dumnezeu poate să învieze chiar din morți*" (cf. Evr. 11, 17-19). Exemplul era să-i îndemne pe cititori să nu cedeze nici chiar atunci când totul pare pierdut. Menționând pe primii patriarhi, autorul se concentrează apoi asupra lui Moise și a activității sale (Evr. 11, 23-29). Tâlcul este faptul că uneori trebuie să renunțăm la satisfacțiile imediate și, prin credința care naște răbdare, să așteptăm desfășurarea lucrurilor după voința lui Dumnezeu.

Acum, autorul trece în serie peste judecători regi și profeți: „*Prin credință au cucerit ei împărății, au făcut dreptate, au căpătat făgăduințe, au făcut minuni și au avut curaj în războaie*" (cf. Evr. 11, 30-34).

Printr-o rapidă schimbare a firului ideii, autorul trece de la triumful evident al credinței la ceea ce par a fi înfrângerile ei. Pentru credința lor, unii au dat mărturie prin tot felul de chinuri și chiar cu moartea. „*Ei, de care lumea nu era vrednică, au acceptat toate aceste încercări și măcar că au fost lăudați pentru credința lor, totuși n-au primit ce le fusese făgăduit; pentru că Dumnezeu avea în vedere ceva mai* ***bun pentru noi****, ca să n-ajungă ei la desăvârșire fără noi*" (cf. Evr. 11, 35-40). Ultima idee este foarte importantă, pentru că ne arată de ce este nevoie de credință și răbdare: pentru că gloria finală este pregătită pentru toți! **[2012]**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 2-12. **Ap.** Evr. 12, 25-29

Mc. 10, 2-12. Căsătoria, divorțul și recăsătorirea au constituit o problemă în toate timpurile și în toate legislațiile civile sau religioase, până azi. Dacă e să fim onești, nici o cultură, nici o religie și nici o formă de căsătorie, mono sau poligamă, nu a reușit să rezolve vreodată situația. Dar problema aceasta, pusă lui Isus de către farisei, are și alte conotații. „*Isus a plecat de acolo* (din Capernaum cf. Mc. 9, 33) *și a venit în ținutul Iudeii, dincolo de Iordan, iar gloatele s-au adunat din nou la El; și, după obiceiul Său, a început iarăși să-i învețe*" (Mc. 10, 1). A venit deci în Perea, pe partea estică a Iordanului, care era sub stăpânirea lui Irod Antipa, acuzat de Ioan Botezătorul tot din cauza unor nereguli în căsătorie. Răspunsul dat de Isus putea deci să-L incrimineze în fața lui Irod. Asupra căsătoriei și divorțului fariseii se conduceau după Talmud, iar dezbaterile erau foarte complicate. Ei sperau deci să-L atragă pe Isus în complicațiile legaliste ale Talmudului. Isus răspunde întrebării printr-o întrebare: „*Ce v-a poruncit Moise?"* (Mc. 10, 3). După răspunsul lor relativ la cartea de despărțire (cf. Deut. 24, 1-4), Isus le-a explicat faptul că Moise făcuse un „pogorământ", adică o diminuare a poruncii, din pricina împietririi inimii lor, a refuzului lor de a accepta punctul de vedere al lui Dumnezeu. Moise a constatat existența divorțului în Israel, dar nici nu l-a recunoscut și nici nu l-a autorizat. În cele ce urmează, Isus le explică adâncimea tainei căsătoriei; în planul lui Dumnezeu, trebuia ca cei doi, bărbatul și femeia, să-și părăsească familia de proveniență (vechiul) și să întemeieze o nouă familie, capabilă să creeze o nouă realitate și să asigure astfel progresul omenirii, și nu doar reproducerea tip clonă a societății. Versetul 12 apare doar în Marcu și se referă la romani, unde și femeia putea intenta divorț, lucru imposibil la evrei.

Dorința lui Dumnezeu pentru o căsătorie „desfăcută" este iertarea și împăcarea (cf. 1 Cor. 7, 10-11). De remarcat este faptul că fie că-L urmezi pe Dumnezeu căsătorit, fie nu, trebuie să-ți părăsești oricum familia! **[2010]**

*

Evr. 12, 12-17. Autorul a înțeles tendința cititorilor săi spre slăbiciune spirituală și i-a încurajat: „*Întăriți-vă dar mâinile obosite și genunchii slăbănogiți; croiți cărări drepte cu picioarele voastre, pentru ca cel ce șchiopătează să nu se abată din cale, ci mai de grabă să fie vindecat*" (Evr. 12-13). Acest fel de a vorbi parcă ne aduce aminte de cuvintele și slujba lui Ioan Botezătorul. Autorul atrage atenția că, oricât de obosiți și slabi am fi, pot exista alții și mai slabi. Cu toții călătorim spre țelul final. Unii, care prin vârstă, experiență sau maturitate, au fost înainte mergătorii noștri trebuie să-i încurajeze pe cei slabi sau obosiți. Să nu permitem deci ca slăbiciunea noastră să ducă la pieirea celorlalți. Apoi, tensiunile și adversitățile din comunitate pot crea un mare rău bunului mers al lucrurilor. Un moment de neatenție, o remarcă mai acidă pot răni sufletul unuia mai slab, care va reacționa după natura umană, și nu după spirit. De aceea, „*urmăriți* ***pacea*** *cu toți și* ***sfințirea****, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul*" (Evr. 12, 14). Despre ce fel de *sfințire* este vorba aici? Evident că nu despre cea esențială și definitivă, care este opera jertfei răscumpărătoare a lui Isus. Aici este vorba mai de grabă de un proces (**urmăriți** sfințirea), adică să avem grijă să facem progrese în a ne opune păcatului tot mai mult cu fiecare zi ce trece. Cu alte cuvinte să progresăm pe calea sfințirii. Cea definitivă o vom trăi abia în cer.

În următoarele două versete, autorul atrage atenția asupra a patru păcate, care, la prima vedere, par să fie distincte, dar în realitate se referă la un unic păcat: cel al apostaziei. Sfințenia este trăirea în har. Dacă harul se pierde, se compromite tot restul și apar lăstarii amărăciunii, adică ai dezgustului existențial, care ne poate demobiliza în acțiunile noastre. La fel și în cazul imoralității. După unele eșecuri în lupta cu păcatul cineva s-ar putea întreba: „La ce bun să mai lupt?". Cel mai rău însă și cel mai pervers păcat este

al celui care nu dă atenţie vieţii spirituale, ci doar celei materiale. În exterior poate părea că totul este în ordine, dar la sfârșit pierde binecuvântarea ca Esau. **[2012]**

Evr. 12, 18-29. În acest pasaj, autorul pune faţă în faţă cele două legăminte: cel vechi și cel nou. După ce descrie rezumativ cât a fost de înfricoșător spectacolul care a însoţit darea Legii pe muntele Sinai și care l-a cutremurat și pe Moise, el ne spune că primirea Legii Noi, deși este trăită în spirit, este și mai înfricoșătoare: „*Voi nu v-aţi apropiat de un munte care se putea atinge și care era cuprins de foc... ci v-aţi apropiat de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc... de Biserica celor întâi născuți care sunt scriși în ceruri, de Dumnezeu, Judecătorul, de duhurile celor neprihăniți făcuți desăvârșiți de Isus Mijlocitorul legământului celui nou, și de sângele stropirii, care vorbește mai bine decât sângele lui Abel*" (cf. Evr. 12, 18-24).

După ce a pus în contrast cele două legăminte, autorul proclamă avertismentul final propriu zis, cel mai solemn și mai înfricoșător: „*Luaţi seama ca nu cumva să nu voiţi să ascultaţi pe Cel ce vă vorbește! Căci dacă n-au scăpat cei ce n-au vrut să asculte pe Cel ce vorbea pe pământ, cu atât mai mult nu vom scăpa noi, dacă ne întoarcem de la Cel ce ne vorbește din ceruri*" (Evr. 12, 25). Cei care n-au ascultat de glasul Domnului, exprimat în Lege, au fost pedepsiţi. În Cristos, însă, Dumnezeu a dat revelaţia supremă. Pentru că Isus după înălţare S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu Tatăl, El ne vorbește acum din cer. De aceea, cei ce resping ascultarea Evangheliei poartă o responsabilitate mai mare decât cei ce încalcă Legea.

La Sinai, glasul lui Dumnezeu a produs un cutremur de pământ, dar când va vorbi El la sfârșit, glasul lui va produce un cutremur de cer. Acest lucru a fost prezis deja în VT: „*Încă puțină vreme și voi clătina încă o dată cerurile și pământul, marea și uscatul și toate neamurile*" (cf. Hagai 2, 6-7). Acest lucru va fi grozav. Tot cosmosul va fi distrus prin foc, iar ceea ce va fi după va rămâne veșnic. Dar credincioșii lui Cristos au moștenit o împărăţie ce nu se poate clătina. Să fim dar mulţumitori că am fost salvaţi din dezastru și să-I aducem laudă lui Dumnezeu cu evlavie și frică. **[2012]**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 11-16. **Ap.** Iac. 1, 1-18.

Mc. 10, 11-16. Acest pasaj relativ la relaţia dintre Isus și copii vine să continue în mod firesc discuția despre căsătorie, cu fariseii, care a avut loc afară. „*În casă, ucenicii L-au întrebat iarăși pe Isus asupra celor spuse fariseilor*" (cf. Mc. 10, 10). „*Acolo, în casă, unii I-au adus lui Isus niște copilași ca să-și pună mâna pe ei, dar ucenicii au certat pe cei care-i aduceau*" (Mc. 10, 13). Certarea din partea ucenicilor a avut motive umane. Copii păreau neînsemnaţi în lucrarea divină și deci a Se ocupa de ei era timp pierdut: „*Când a văzut Isus acest lucru, **S-a mâniat** și le-a zis: **Lăsaţi** copilașii să vină la Mine și **nu-i opriţi**; căci Împărăţia lui Dumnezeu este a unora ca ei*" (Mc. 10, 14). Cuvintele marcate au o importanţă deosebită. Isus S-a mâniat pentru că ordinea din Împărăţia lui Dumnezeu nu este cea din lumea aceasta. În lumea aceasta, cei care contează sunt cei puternici, cei bogaţi, cei cu funcţii mari etc. Dar în Împărăţia lui Dumnezeu nu acestea sunt criteriile de valoare. În lume contează ce ai realizat **tu**. Împărăţia lui Dumnezeu însă nu se câștigă printr-o acțiune oarecare, ci printr-o smerită acceptare a darului gratuit al lui Dumnezeu. Copiii nu resimt dependența față de ceilalți, părinți și societate, ca pe o povară, ci ca pe ceva de la sine înțeles. Ei posedă deplin psihologia smereniei. De aceea, a continuat Isus. „*adevărat vă spun că, oricine nu va primi Împărăţia lui Dumnezeu ca un copilaș, **cu nici un chip** nu va intra în ea!"* (Mc. 10, 15). Acest cuvânt, „în nici un chip", ar trebui să ne dea de gândit. Împărăţia lui Dumnezeu nu se câștigă prin merite sau reușite omenești. Ea trebuie primită ca un dar de la Dumnezeu, cu inimă simplă și curată. Isus nu doar că a primit copiii și i-a dat ca exemplu de urmat, dar i-a și binecuvântat (cf. v. 16). Un mare predicator avea obiceiul să spună că nu se putea avea încredere în creștinismul unui grup dacă în adunarea respectivă nu puteau fi văzuți copilași jucându-se. Cuvântul lui Dumnezeu este priceput și de copii, poate mai bine și mai profund decât de către adulți, deși într-un mod care nouă ne scapă. **[2010]**

*

Iac. 1, 1-15. Epistola începe cu identificarea autorului, a destinatarilor și cu obișnuitul salut. Iacov se numește pe sine „rob al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Cristos". Nu face nici o aluzie la legătura sa de rudenie cu Isus, poate și pentru că era un personaj bine cunoscut și cu autoritate în lumea Bisericii primare. Destinatarii sunt „cele 12 seminții ale lui Israel care sunt împrăștiate", adică nu trăiau în Palestina. Este deci o enciclică menită să fie citită oriunde existau evrei. Trebuie specificat că evreii care trăiau în diaspora, și atunci și azi, când există statul Israel, erau cu mult mai numeroși decât cei din Palestina. Ei își trăiau viaţa socială în mijlocul populaţiilor unde se stabiliseră, iar viaţa religioasă în sinagogile locale. Salutul este unul ciudat: „sănătate". Folosit în mii de epistole antice scrise pe papirus, era un salut pur grecesc, echivalentul lui, de exemplu, „salutări". Salutul evreiesc era „shalom" (pace), cel grecesc era „har" (bucurie). Pavel le folosește împreună: „har și pace". Salutul „sănătate" este folosit în NT doar aici. Epistola continuă cu o serie de sfaturi pe care autorul le dă cititorilor săi, pe care îi presupune supuși unor încercări (cf. v. 2). Prima virtute care trebuie cultivată este răbdarea: „*Ca unii care știți că încercarea **credinţei** voastre lucrează **răbdare**. Dar răbdarea trebuie să-și facă desăvârșit lucrarea, pentru ca să fiți desăvârșiți, întregi și să nu duceți lipsă de nimic*" (Iac. 1, 3-4). Autorul intră apoi într-o analiză psihologică a raportului dintre credinţă și răbdare. Percepţia finală a unei crize interioare în viaţa omului este ispita care nu poate fi alungată, ci răbdată. Nu Dumnezeu stă la baza ispitei. El nu ispitește pe nimeni, cum el însuși nu poate fi ispitit. Baza ispitei omului este pofta lui însuși. Într-o splendidă înlănţuire, autorul descoperă acest proces: „*Fiecare este ispitit, când este atras de pofta lui însuși. Apoi, pofta, când a zămislit, dă naștere păcatului; și păcatul, odată săvârșit, aduce moartea*" (Iac. 1, 14-15). O înlănţuire pe cât de simplă, pe atât de clară. Este imposibil să nu admiri limpezimea unei asemenea analize psihologice, practice, pe care nu rămâne decât să o pui în aplicare. **[2012]**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 17-27. **Ap.** Iac. 1, 19-27.

Mc. 10, 17-27. Întâmplarea cu tânărul bogat ce-l întreabă pe Isus cu privire la viaţa veşnică este relatată de toţi evangheliştii sinoptici, fiecare subliniind unul sau altul dintre amănunte. „*Tocmai când era gata să pornească la drum,* ***a alergat*** *la El un om,* ***a îngenuncheat*** *înaintea Lui şi L-a întrebat: Bunule Învăţător, ce să fac pentru ca să moştenesc viaţa veşnică?"* (Mc. 10, 17). Isus a pornit la drum spre Ierusalim, locul patimilor sale. Tânărul a alergat şi a îngenunchiat. Era nerăbdător să afle răspuns la întrebarea ce-l frământa şi avea o atitudine smerită, atât în postură, cât şi în adresare faţă de Isus: „**Bunule** Învăţător". Nu era o adresare obişnuită faţă de un rabin pe atunci, deci provenea din inimă. Isus îi corectează mai întâi tânărului concepţia faţă de Dumnezeu. Unul singur este bun, doar Dumnezeu. Poate că tânărul credea, ca şi mulţi creştini de azi şi de ieri, că a fi bun înseamnă a face fapte bune. Isus îi lămureşte tânărului mai întâi calea comună: „Ţine poruncile!" şi-i enumeră 5 din cel 6 porunci privitoare la raportul dintre oameni. Adaugă şi „să nu înşeli", poate că aceasta fiind ispita cea mai mare în condiţia lui de bogat. Tânărul împlinise toate poruncile şi credea că va primi de la Isus o nouă poruncă, mai deosebită, pe care ţinându-o să fie sigur că va moşteni viaţa veşnică. Câţi creştini şi azi vor acelaşi lucru! Un post, o devoţiune, ceva acolo... prin care să fie siguri că „merită" viaţa veşnică. Îşi caută siguranţa personală nu punându-şi încrederea în Dumnezeu, ci în ei înşişi. Dar o astfel de gândire este respinsă de Isus. Nu putem face nimic pentru a merita viaţa veşnică, aşa cum cel mai mare animal cunoscut în Palestina, cămila, nu putea trece prin cel mai mic orificiu cunoscut, urechea acului. Soluţia lepădării averii îl nemulţumeşte pe tânărul bogat, iar exemplul cu acul şi cămila îi disperă pe ucenici. Şi atunci, totuşi cine poate fi mântuit? „*Isus s-a uitat ţintă la ucenicii Săi şi le-a zis: Lucrul acesta este cu neputinţă la oameni, dar nu la Dumnezeu; pentru că toate lucrurile sunt cu putinţă la Dumnezeu*" (Mc. 10, 27). **[2010]**

*

Iac. 1, 16-27. În următoarea analiză, autorul se opreşte asupra libertăţii pe care ne-o dă credinţa. Tot ce am primit vine de la Dumnezeu, care nu ispiteşte şi nu poate fi ispitit, ci este veşnic şi egal cu Sine totdeauna: „*Orice ni se dă bun şi orice dar desăvârşit este de sus, pogorându-se de la Tatăl luminilor, în care nu este schimbare, nici umbră de mutare, care ne-a născut de bună voia Lui prin Cuvântul adevărului să fim un fel de pârgă a făpturilor Lui*" (Iac. 1, 17-18). Încrederea în Dumnezeu este baza comportamentului nostru, deoarece odată ce Dumnezeu a promis sau ne-a dăruit ceva, acest lucru are un caracter veşnic. În lume, însă, avem numeroase motive de a ne mânia, mai ales când lucrurile se petrec altfel decât ne-am imagina noi, sau chiar datorită nedreptăţilor. Totuşi, „*orice om să fie grabnic la ascultare, încet la vorbire, zăbavnic la mânie, căci mânia omului nu lucrează neprihănirea lui Dumnezeu*" (Iac. 1, 19-20). Cuvântul lui Dumnezeu trebuie primit în inimă cu blândeţe şi nu cu mânie. Dar simpla primire a Cuvântului nu va folosi la nimic, dacă acesta nu va fi pus în practică. „*Fiţi împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători, înşelându-vă singuri*" (Iac. 1, 22). Cine nu împlineşte cuvântul seamănă cu cel ce-şi priveşte chipul într-o oglindă şi-l uită apoi imediat. Superficialitatea în viaţa spirituală este foarte periculoasă, pentru că viaţa spirituală nu constă în a avea cunoştinţe despre ea, ci în felul în care ne trăim viaţa cotidiană. De aceea, „*cine îşi va adânci privirile în legea desăvârşită, care este legea libertăţii, şi va stărui în ea, nu ca un ascultător uituc, ci ca un împlinitor cu fapta, va fi fericit în lucrarea lui*" (Iac. 1, 25).

În fine, autorul se referă în ultimele două versete la adevărata religiozitate, care trebuie să se manifeste înainte de toate în controlul vorbirii. De câte ori putem răni pe cineva prin ceea ce spunem, chiar dacă acest lucru este adevărat. Nu acesta este scopul, iar dacă-l rănim pe un semen, chiar şi cu scopul de a-l îndrepta, nu dovedim dragoste. Dar dacă-l ajutăm în nevoile lui, nu greşim niciodată. Aceasta este adevărata religiozitate. **[2012]**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 24-32. **Ap.** Iac. 2, 1-13.

Mc. 10, 24-32.[19]

*

Iac. 2, 1-13. Este a doua oară când Iacov folosește în epistola sa numele lui Isus. În general, el vorbește de lege, fie cea veche, fie legea libertăţii. Esenţialmente, gândirea lui rămâne una indisolubil legată de lege. Totuși, el este parte din biserica lui Cristos și stâlp al comunităţii locale din Ierusalim. „*Fraţii mei, să nu ţineţi credinţa Domnului nostru Isus Cristos, Domnul slavei, căutând la faţa omului*" (Iac. 2, 1). Iacov se adresează unor creștini, pentru că îi numește fraţi, și-L recunoaște pe Isus Cristos ca pe Domnul slavei. În faţa lui toţi suntem egali. Orice diferenţă umană pălește și se spulberă. De aceea trebuie să judecăm totul în această lumină. Tot restul acestei secţiuni este dedicat atitudinii pe care trebuie să o avem faţă de fiecare membru al comunităţii, fie el bogat sau sărac. Bogaţii, în mod natural, se vor bucura de mai multă cinste. În orice vreme, până azi, ochii multor „conducători" ai comunităţilor creștine se uită mai cu drag la „sponsori", cum se numesc azi binefăcătorii de ieri, decât la cei mai necăjiţi care au nevoie de ajutor. Săracii au fost întotdeauna comoara Bisericii, pentru că ei sunt aceia prin care Dumnezeu ne ajută. Toate comunităţile au planuri mari. Să construiască biserici, spitale, azile etc. Pentru aceasta este nevoie de bani și începe vânătoarea. Se găsesc și unii care pot furniza resursele, dar vor să-și vadă numele glorificate. Alţii, dimpotrivă, sunt discreţi, semn că adevărata dragoste nu a dispărut. Oricât de mare și de tentantă ar fi o ofertă, ea trebuie refuzată categoric dacă în spatele ei se întrevede cel mai mic semn de necurăţie a intenţiei. Nimic durabil nu se poate construi pe minciună sau vanitate: „*Dacă aveţi în vedere faţa omului, faceţi un păcat și sunteţi osândiţi de Lege, ca niște călcători de lege*" (Iac. 2, 9). Nu trebuie să judecăm după aparenţe și, în general, ne sfătuiește Iacov, este mai bine să nu judecăm deloc pentru că am putea greși. Să nu scăpăm din vedere regula de aur a Bisericii: bogăţia Bisericii sunt cei săraci și nevoiași, pentru că ei sunt lada de tezaur a lui Dumnezeu, în care banii celor avuţi pot rodi nu pentru viaţa aceasta, ci pentru cea veșnică. **[2012]**

19 Comentariu Lc. 18, 15-17; 26-30 la **pg. 358**, sau Lc. 18, 18-27 **la pp. 397-398**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: **Ev.** Lc. 16, 10-15. **Ap.** Col 1, 1-6.

Lc. 16, 10-15.[20]

*

Col. 1, 1-14. Respectând tiparele stilului epistolar antic, Pavel începe prin a se identifica pe sine, pe cei cu care eventual era împreună și pe cei cărora scrisoarea le era adresată. Ca în majoritatea epistolelor sale, Pavel se definește pe sine ca apostol, iar pe Timotei îl numește fratele lui. Se pare că Pavel, cel puțin până la momentul scrierii epistolei, nu fusese personal în Colose (cf. Col. 2, 1). Colosenii fuseseră poate evanghelizaţi de Epafras, despre care Pavel vorbește în continuare (v. 7). Auzind de la acesta de umblarea lor în Domnul, Pavel mulţumește lui Dumnezeu pentru această comunitate și se roagă pentru ei. Motivele mulţumirilor aduse de Pavel prin rugăciune către Dumnezeu sunt: „*Am auzit despre* ***credința*** *voastră în Cristos Isus și despre* ***dragostea*** *pe care o aveți față de toți sfinții, din pricina* ***nădejdii*** *care vă așteaptă în ceruri*" (Col. 1, 4-5). Această triadă a virtuților: credința, nădejdea și dragostea, este favorita lui Pavel și apare des în scrierile sale ca o unitate. Credința privește în sus spre Dumnezeu, dragostea privește împrejur spre alții, speranța privește spre viitor. Credința, „*fără de care nu putem fi plăcuți lui Dumnezeu*" (Evr. 11, 6), se bazează pe lucrarea împlinită a lui Cristos și produce în noi „*nădejdea care nu înșeală*" (Rom. 5, 5) a mântuirii noastre. Totuși, „*cea mai mare dintre ele este dragostea*" (1 Cor. 13, 13).

Cererea principală a lui Pavel a fost: „*Ca să vă umpleți de cunoașterea voinței Lui, în orice fel de înțelepciune și pricepere spirituală*" (Col. 1, 9). Această cunoaștere ne va conduce la o purtare vrednică de Domnul, din care rezultă trei beneficii spirituale: „*aducând roade și crescând"* (v. 10), „*întăriți*" (v. 11) și „*mulțumind*" (v. 12). Prin acestea, credinciosul are parte de „*moștenirea sfinților în lumină*" (v. 12). Astfel credinciosul, pășind pe această cale, va dobândi progresiv o cunoaștere tot mai adâncă a lui Dumnezeu, cum spunea și Sf. Augustin: „Credința este pasul înțelegerii, iar înțelegerea este răsplata credinței". Toate acestea se petrec în Cristos, „*în care avem răscumpărarea și, prin sângele Lui, iertarea păcatelor*" (cf. Col. 1, 13-14). **[2011]**

20 Comentariu Rom. 6, 18-23 la **pg. 168.**

Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXI-a după Rusalii). Duminica orbului din Ierihon

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 35-43. **Ap.** 1 Tim. 1, 15-17.

Lc. 18, 35-43. Vindecarea cerșetorului orb din Ierihon este relatată de toți cei trei evangheliști sinoptici. Isus a părăsit Perea traversând Iordanul. Se afla încă în zona de graniță dintre Galilea și Samaria și se apropia de Ierihon. Aici, relatarea celor trei evangheliști sinoptici cunoaște unele deosebiri. Matei și Marcu spun că vindecarea a avut loc pe când Isus părăsea Ierihonul. În plus, Matei vorbește despre doi orbi, pe când Marcu și Luca doar de unul, Marcu dându-i chiar și numele cerșetorului: Bartimeu. În ciuda acestor deosebiri de amănunt, total nesemnificative din punct de vedere al mesajului biblic, acestea au constituit pentru mulți exegeți material de studiu inutil, deoarece nu schimbă cu nimic nici conținutul, și nici semnificația celor petrecute.

Câteva cuvinte despre Ierihon, oraș cu profundă semnificație și des citat atât în NT, cât mai ales în VT. Acest oraș este considerat unul din cele mai vechi orașe ale omenirii. Ar putea avea o vechime de peste 10 000 de ani. În timp, și-a schimbat poziția cu 2-3 km. Situat la 259 m sub nivelul mării, Ierihonul este și orașul situat la cel mai scăzut nivel din lume. Un izvor cu un debit de 4 500 l pe minut face din oraș o imensă oază subtropicală, plină de verdeață și palmieri. A avut o istorie zbuciumată, a fost dărâmat și reconstruit de multe ori. În timpul lui Irod cel Mare, orașul a cunoscut o mare înflorire. El a construit aici un dublu palat luxos ca reședință de iarnă. În NT este citat în legătură cu vindecarea de care vorbim și de convertirea vameșului Zaheu. Este pomenit și în pilda samariteanului milostiv. Aflat la circa 25 km de Ierusalim, este ultima etapă a drumului spre locul pătimirii lui Isus.

„*Pe când se apropia Isus de Ierihon, un orb ședea lângă drum și cerșea*" (Lc. 18, 35). Cerșitul era modalitatea obișnuită a orbilor de a-și câștiga existența. Ierihonul era un oraș bogat și luxos, cu o așezare favorabilă și propice comerțului. Un loc numai bun pentru un cerșetor de a se sălășlui aici. Auzind acest cerșetor norodul trecând, s-a interesat despre ce este vorba. Oamenii i-au spus: „*Trece Isus din Nazaret. Atunci orbul a strigat: Isus, Fiul lui David, ai milă de mine!"* (Lc. 18, 36-38). Deși cei ce mergeau înainte încercau să-l facă să tacă, el striga și mai tare. Să remarcăm aici câteva lucruri importante. Oamenii i L-au prezentat pe Isus ca om: „este Isus din Nazaret", dar el I s-a adresat cu un titlu mesianic: „Isuse, Fiul lui David". Ce ironie să constatăm că, în timp ce națiunea lui Israel era oarbă, nevăzând în Isus decât un om, fie el și profet și taumaturg, un iudeu orb poseda de fapt vederea spirituală. L-a recunoscut în Isus pe Mesia. Apoi, insistența sau poate încăpățânarea cu care striga, încercând totul, pentru că el credea în puterea vindecătoare a lui Isus. Ne putem întreba: unde se termină credința și de unde începe încăpățânarea? Este important acest lucru, deoarece prea adesea insistăm cu cererile noastre înaintea lui Dumnezeu, dar dacă nu obținem nimic suntem dezamăgiți și gata să-L părăsim: „De ce sunt bolnav tocmai eu?", „de ce a murit tocmai mama mea?" etc. Încăpățânarea disperă și dezleagă de Dumnezeu, pe când credința acceptă senin orice hotărâre venită din partea Lui.

La auzul strigătelor orbului, „*Isus **s-a oprit**, l-a chemat și l-a întrebat: Ce vrei să-ți fac? Doamne, să-mi capăt vederea. Și Isus i-a răspuns: Capătă-ți vederea, **credința ta te-a mântuit***" (Lc. 18, 40-42). Este vorba doar de o vindecare? Oare credința orbului se limita doar la a scăpa de soarta tristă, biologică și socială pe care o impune orbirea? În mod sigur, nu! Isus are timp și se oprește pentru oricine are credință în puterea lui mântuitoare și nu doar vindecătoare. Se vede aceasta pentru că „*numaidecât, orbul și-a căpătat vederea, și **a mers după Isus, slăvind pe Dumnezeu***" (Lc. 18, 43). Orbul nu s-a mulțumit doar cu faptul că s-a vindecat, dar imediat L-a urmat pe Isus pe drumul său spre Ierusalim, spre cruce. A devenit cu adevărat un ucenic. Faptul că Marcu ne dă numele acestui orb, Bartimeu, ne poate face să credem că el făcea parte din comunitatea creștină primară. Și ce inspirat a fost orbul să-l caute pe Domnul chiar în ziua aceea, întrucât Mântuitorul n-a mai trecut niciodată pe acolo, după aceea. Și acest lucru l-a văzut bine orbul Bartimeu! **[2011]**

*

1 Tim. 1, 15-20. Pavel continuă aici consecinţele pe plan spiritual ale mărturisirii propriei păcătoşenii. Mărturisirea păcatelor duce la o bună mărturie pe care credinciosul o dă cu viaţa lui pentru opera mântuitoare a lui Cristos. Pavel o face prin proclamarea unui simbol de credinţă, adică a unei formule care exprimă în câteva cuvinte sau fraze un adevăr de credinţă. Pavel exclamă: „*O, adevărat şi cu totul vrednic de primit este cuvântul care zice: Cristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi dintre care cel dintâi sunt eu*" (1 Tim. 1, 15). Atât de frumoasă şi de impresionantă este această mărturisire, încât Liturghia bizantină o include în rugăciunea prin care credincioşii se pregătesc spiritual să-L primească pe Isus în Euharistie. Pavel se dă pe sine însuşi ca exemplu pentru a întări pe toţi ceilalţi. Cu cât ma mare convingerea noastră că suntem păcătoşi, care nu meritäm de la Dumnezeu nimic altceva decât pedeapsa veşnică, cu atât mai mare este mila Lui pentru noi. Prin îndurarea lui Dumnezeu, şi prin nimic altceva, vom căpăta viaţa veşnică (cf. 1 Tim. 1, 16). Scurta paranteză pe care o face Pavel referindu-se la propria sa experienţă personală cu Cristos (v. 12-16), ca de multe alte ori, se încheie cu o splendidă doxologie (= laudă adresată lui Dumnezeu): „*A Împăratului veşniciilor, a nemuritorului, nevăzutului şi singurului Dumnezeu, să fie cinstea şi slava în vecii vecilor! Amin*" (1 Tim. 1, 17).

Pavel revine acum la Timotei şi îl îndeamnă: „*Să te lupţi lupta cea bună şi să păstrezi* ***credinţa*** *şi un* ***cuget curat***" (cf. v. 18-19). Aceste două virtuţi merg mână în mână. Un cuget curat duce la o credinţă nealterată şi invers. Multe erezii îşi au sursa adâncă în pierderea acestui cuget curat, prin imoralitate. Cei care o pierd, precum Imeneu şi Alexandru, pot intoxica toată viaţa unei comunităţi. Faţă de unii ca aceştia nu este altă soluţie decât „*să fie daţi pe mâna Satanei*", adică să fie excluşi din comunitate, „*până vor învăţa să nu hulească*", adică până se vor pocăi. Excomunicarea are întotdeauna un rol pedagogic şi nu punitiv în cadrul Bisericii, din toate timpurile. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 46-52. **Ap.** Iac. 2, 14-26.

Mc. 10, 46-52. Minunea aceasta este relatată de toţi cei trei evangheliști sinoptici, evident cu unele diferenţe, uneori notabile. Ceea ce este comun la toţi trei este faptul că s-a petrecut la Ierihon, în timpul urcării lui Isus spre Ierusalim pentru Pătimire. Matei vorbește despre doi orbi, pe când Luca și Marcu de unul. Marcu îi dă și numele: Bartimeu, poate pentru că orbul, după vindecare, a devenit membru al comunităţii creștine primare și astfel Marcu l-a putea cunoaște personal. Exegeţii, dorind să armonizeze între ele relatările evanghelice, s-au înecat în amănunte absolut nesemnificative.

Personajele implicate în eveniment sunt, pe lângă Isus, orbul și poporul care-L urma pe Isus. Orbul, șezând lângă drum și cerând milă: *„...a auzit că trece Isus și a început să strige: Isuse, Fiul lui David, ai milă de mine*" (Mc. 10, 47). Unii din popor încercau să-l facă să tacă, dar el striga și mai tare. Isus s-a oprit și l-a chemat. Orbul și-a aruncat haina de pe el și a venit în fugă la Isus. Ce s-a petrecut a fost scurt. „*Ce vrei să-ţi fac? L-a întrebat Isus. Să-mi recapăt vederea, iar Isus i-a răspuns: Du-te, credinţa ta te-a mântuit, și orbul și-a recăpătat vederea*" (cf. Mc. 10, 51-52).

Sunt câteva lucruri importante de notat. Orbul îl numește pe Isus: „Fiul lui David". Prin aceasta Îi recunoaște identitatea Sa mesianică. Mulţi din cei ce-L însoţeau pe Isus nu vedeau aceasta. Orbul nu vedea lumea fizică din jur, dar poseda vederea spirituală, care le lipsea celor care vedeau lumea doar cu simţurile. Spre deosebire de alte cazuri, Isus nu cere de la orb discreţie, ci acceptă deschis titlul. În definitiv, Isus se îndrepta în mod decis spre Ierusalim, locul Pătimirii Sale. Redarea vederii acestui orb este și ultima minune pe care o face Isus în drumul Său spre Pătimire. Ierihonul se află cam la 30 km nord-est de Ierusalim. Relatarea se încheie prin cuvintele: „*și* (orbul care și-a recăpătat vederea) *urma lui Isus pe cale*". Această „urmare" se referă cu siguranţă nu doar la faptul că părăsindu-și locul s-a ataşat mulţimii, ci foarte probabil că L-a urmat pe Isus până la capăt. **[2010]**

*

Iac. 2, 14-26. Această a doua jumătate a capitolului 2 al Epistolei este consacrată relaţiei dintre credinţă și fapte. Pe plan teoretic, lucrurile ar putea fi prezentate așa: Ce ne mântuiește? Credinţa **sau** faptele? Răspunsul lui Iacov este clar: și credinţa și faptele care izvorăsc din ea. O credinţă declarată pe plan teoretic nu este operantă, dacă nu se manifestă prin fapte. Degeaba îi spun unui înfometat: mergi în pace și mănâncă, dacă nu-i ofer și posibilitatea să o facă. Pe de altă parte, dacă fac acte de filantropie, imitând pe unii care fac acte de caritate nu din surplusul lor, ci uneori chiar din nimicul lor, ca banul văduvei sărace, tot nu am realizat nimic. Esenţa nu este dăruirea materială, deși este și ea deosebit de importantă, ci spiritul în care este făcută. S-ar putea ca mâncarea oferită săracului să-l determine să mulţumească lui Dumnezeu, dar dăruitorul să-și piardă propria plată, pentru că a făcut totul spre propria mărire și nu spre mărirea lui Dumnezeu.

Disputa teoretică între prioritatea faptei faţă de credinţă sau invers este profund falsă. Esenţa constă în faptul că amândouă sunt concomitente. Nu pot spune că am credinţă dacă aceasta nu se manifestă în fapte, iar faptele care nu izvorăsc din credinţă sunt moarte în sine, adică nu produc rod în viaţa veșnică.

Unii au văzut în acest pasaj un fel de dispută între concepţia lui Pavel, care pune accentul pe credinţă, și concepţia lui Iacov, care pune accentul pe fapte. La o privire superficială, într-adevăr, cam așa ar sta lucrurile. Totuși, nu este vorba de o contradicţie, ci de felul în care privim lucrurile. Și Pavel și Iacov aduc exemplu pe Avraam. Fiecare dintre cei doi subliniază aspectele care li se par mai relevante: Pavel, credinţa care generează fapte, Iacov, faptele generate de credinţă. În definitiv, totul devine clar și o spune Iacov însuși în încheierea acestui capitol: „*După cum trupul fără duh este mort, tot așa și credinţa fără fapte este moartă*" (Iac. 2, 26). Să ne ferim de false dispute filosofico-teologice care în final duc doar la dezbinări. Indiferent cum am privi problema, ea are în practică totdeauna o soluţie clară: prioritatea absolută a dragostei. **[2012]**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 11-23. **Ap.** Iac. 3, 1-10.

Mc. 11, 11-23.[21]

*

Iac. 3, 1-18. În capitolul 3, Iacov abordează două subiecte: cel al limbii și cel al înțelepciunii, amândouă fiind legate unul de celălalt. „*Fraţii mei, să nu fiţi mulţi învăţători, căci ştiţi că vom primi o judecată mai aspră. Toţi greșim în multe feluri. Dacă nu greșește cineva în vorbire, este un om desăvârșit și poate să-și țină în frâu tot trupul*" (Iac. 3, 1-2). Ca de foarte multe ori în această Epistolă, Iacov arată o foarte subtilă și corectă cunoaștere psihologică. Iacov compară limba cu frâul pus cailor sau cu cârma corăbiei. Vrea să spună că o componentă mică a corpului poate să conducă întregul corp: „*Tot așa și limba este un mic mădular și se făleşte cu lucruri mari*" (Iac 3, 5). Apoi exemplele continuă. Ce dorea să spună Iacov? A vorbit la începutul Epistolei sale despre răbdare, virtute care naște și subliniază credința. A evidenţiat apoi necesitatea punerii în lucrare a credinţei, care fără fapte este moartă. Acum vrea să spună că dacă aceste două etape au fost realizate apare pericolul distrugerii întregii opere prin limbuţie. Moderaţia în expresie este foarte des subliniată în NT. Înainte de toate în rugăciune care, cu cât este mai scurtă și densă, cu atât este mai eficientă. O spune chiar Isus: „*Când vă rugaţi, să nu bolborosiţi aceleași vorbe, ca păgânii, cărora li se pare că dacă spun o mulţime de vorbe vor fi ascultaţi*" (Mt. 6, 6). Un control al vorbirii este un indicator eficace al controlului întregului nostru comportament. Cât rău pot face pentru viața spirituală a fiecăruia și a comunității curiozitatea și limbuţenia, care sunt strâns legate una de cealaltă. În schimb, răbdarea și discreţia pot salva prin sine însele multe vieţi.

Cât despre înţelepciune, Iacov ne învaţă că prin natura ei ea este blândă, adică neagresivă. Duhul de ceară (disputele) care provine din vanitate nu este înţelepciunea lui Dumnezeu: „*Înţelepciunea care vine de sus, este, întâi, curată, apoi pașnică... nefățarnică. Și roada neprihănirii este semănată în pace, pentru cei ce fac pace*" (cf. Iac. 3, 17-18). Înţelepciunea este generatoarea păcii în sufletele noastre și ale celor ce ne ascultă. **[2012]**

21 Comentariu Mt. 21, 12-14. 17-20 **la pg. 207,** sau Mt. 21, 18-22 **la pg. 211**, sau Lc. 19, 45-48 **la pg. 367**.

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 22-26. **Ap.** Iac. 3, 11-18; 4, 1-6.

Mc. 11, 23-26. Pasajul pe care-l meditǎm astăzi se referă la smochinul uscat. După ce a fost primit triumfal în Ierusalim, Isus a curăţit Templul de cei care-l spurcaseră prin comerţ. Evenimentul curăţirii Templului este încadrat, la început și la sfârșit, de episodul cu smochinul. La venire spre Templu, Isus blestemă copacul neroditor, iar la întoarcere, când copacul se uscase din rădăcini, la mirarea ucenicilor, le dă acestora învăţătura despre puterea credinţei, cuprinsă în pericopa de azi. În centrul celor două episoade cu smochinul se găsește Templul. Întâmplarea are o semnificaţie mai adâncă. Nerodnicia smochinului este nerodnicia iudaismului și pedeapsa dată de Dumnezeu lovește mai mult Templul decât smochinul, mai mult realitatea întrupată în Templu, decât simbolul copacului. La mirarea lui Petru când a văzut în dimineaţa următoare că smochinul se uscase, Isus îi răspunde: „*Aveţi credinţă în Dumnezeu! Adevărat vă spun că dacă va zice cineva muntelui acestuia: Ridică-te și aruncă-te în mare și dacă nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ce va zice se va face, va avea lucrul cerut. De aceea vă spun că orice lucru veţi cere, când vă rugaţi,* ***să credeţi că l-aţi și primit deja****, și-l veţi avea*” (Mc.11, 22-24).

Isus nu doar ne îndeamnă să credem, ci ne învaţă și ce înseamnă a crede și cum se ajunge la această stare. În lumea simţurilor și a raţiunii examinăm lucrurile, le comparăm unele cu altele etc. pentru ca să credem. În lumea spiritului, este invers. Credem pentru a cunoaște, a vorbi și a lucra. Dar ce înseamnă să crezi? Dacă ceri un lucru, zice Isus, să crezi că l-ai și primit, și-l vei avea. Să nu te îndoiești. Dacă te vei ruga cu inima îndoită nu vei căpăta, pentru că inima omului trebuie să fie curată, adică neîmpărţită între două tendinţe, între lume și Dumnezeu: „*curăţaţi-vă inima, oameni cu inima împărţită*” (Iac. 4, 8). Credinţa este un dar al lui Dumnezeu și ca să-l obţii trebuie să te rogi, iar pentru ca rugăciunea ta să fie ascultată trebuie să ierţi pe aproapele tău. A ierta pentru a fi iertat. Acesta este începutul drumului al cărui capăt este gloria. **[2010]**

*

Iac. 3, 11-18; 4, 1-6.[22]

22 Comentariu Iac. 3, 1-18 la **pg. 409**, și Iac. 4, 1-10; Iac. 4, 11-17 la **pg. 411 -412.**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 27-33. **Ap.** Iac. 4, 7-17; 5, 1-9.

Mc. 11, 27-33. „*Și Isus S-a dus din nou la Ierusalim. Și pe când Se plimba prin Templu, au venit la El arhiereii, cărturarii și bătrânii zicându-I: Cu ce putere faci tu aceste lucruri? Și cine Ţi-a dat puterea aceasta ca să le faci?"* (Mc. 11, 27). Fruntașii poporului erau contrariaţi de gestul lui Isus în legătură cu curăţirea Templului. Templul fusese spurcat datorită faptului că servea nu doar ca loc de rugăciune, care era menirea lui firească, ci încet, încet oamenii l-au transformat într-un loc în care se făcea comerţ. În lume, totul se vinde și ce se dă gratis n-are preţ. În lumea spirituală, totul se dăruiește și nu se vinde nimic. Viaţa spirituală și duhul comerţului (= dorinţa de câștig material) sunt incompatibile una cu cealaltă. Inima religiei iudaice era Templul. Dar oamenii au spurcat-o prin comerţ. Isus a curăţit „inima" iudaismului, pentru moment doar simbolic, dar puţin mai târziu va institui un nou popor, care va avea în loc de o inimă de piatră, o inimă de carne. Și acest nou popor este format din toţi oamenii, evrei și neamuri, iar această nouă construcţie are ca temelie promisiunea de la început a lui Dumnezeu Creatorul și se capătă doar prin credinţă. Era firesc deci ca în faţa unei opoziţii atât de radicale dintre cele două lumi, cea materială reprezentată de Templu și cea spirituală reprezentată de Cristos, arhiereii să-L întrebe pe Isus despre natura și originea puterii Sale care-L îndreptăţește să facă asemenea gesturi. Isus le întoarce întrebarea, nu doar retoric, ci dorind să sublinieze continuitatea lucrării Sale cu cea a lui Ioan Botezătorul, pe care fruntașii poporului iudeu îl refuzaseră deja. Răspunsul diplomatic și oportunist, pe care semidocţii de azi l-ar califica drept „prudent", a sunat așa: „Nu știm!". El a rezultat nu dintr-un raţionament sănătos, ci dintr-o inimă împărţită. Să se justifice pe sine și să nu se expună atacului poporului. Răspunsul lui Isus a fost plin de adevăr. El nu răspunde cu „nici Eu nu știu", ci prin: „Nici Eu nu vă spun"! Dumnezeu nu răspunde curiozităţilor bolnăvicioase, ci doar celor cu inima curată, neîmpărţită. Aceștia Îl vor vedea pe El. **[2010]**

*

Iac. 4, 1-10. În această secţiune, am putea spune că Iacov revarsă asupra noastră un potop de sfaturi utile pentru viaţa de fiecare zi. El face o adevărată analiză socio-psihologică a vieţii noastre sociale sau personale. În prima parte, se ocupă de un fenomen care ne otrăvește constant viaţa socială și anume cearta. Într-adevăr: de ce ne certăm unii cu alţii? Răul nu provine de la alţii. El se găsește cuibărit în adâncul fiinţei noastre și se numește „pofta". Acest cuvânt definește un complex de trăiri, o nevoie imperioasă prin care dorim ceva, dar și egoismul cu care nu putem renunţa la acel lucru. Nu suntem în stare să „postim" de acel lucru. Apoi, „*voi poftiţi, și nu aveţi; ucideţi, pizmuiţi, și nu izbutiţi să căpătaţi; vă certaţi și vă luptaţi; și nu aveţi pentru că nu cereţi. Sau cereţi și nu căpătaţi pentru că cereţi rău, cu gând să risipiţi în plăcerile voastre*" (Iac. 4, 2-3). În acest punct, Iacov transferă problema pe un plan spiritual. A cultiva pofta înseamnă a fi prieten cu lumea, adică a-ţi ordona viaţa după ritmurile lumii. Dar aceasta este vrăjmășie cu Dumnezeu, care ne-a dăruit Duhul Său cel Sfânt care ne vrea cu totul ai Săi. Dumnezeu ne vrea fiinţe libere. El nu ne constrânge să facem binele, ci ni-l indică și ne ajută. Ajutorul Lui se numește „har": „(Dumnezeu) *ne dă un har și mai mare. De aceea zice Scriptura: Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar dă har celor smeriţi*" (Iac. 4, 6).

Cele trei sentinţe din ultimele versete ale pericopei sunt adevărate perle psihologice care ne pot ghida în viaţa spirituală: „*Supuneţi-vă lui Dumnezeu. Apropiaţi-vă de Dumnezeu și El se va apropia de voi. Împotriviţi-vă diavolului și el va fugi de voi*" (cf. Iac. 4, 7-8). De Dumnezeu trebuie să ne apropiem, apoi El face restul. Trebuie să dorim să-L cunoaștem, iar El se va descoperi. Cu cel viclean însă nu trebuie nici discutat, nici argumentat. Diavolul este un excelent dialectician. Când Eva a intrat în dialog cu el, s-a produs dezastrul. Atitudinea corectă este una singură: **Împotrivirea**. Apoi, suntem invitaţi la autocunoaștere: „*Curăţiţi-vă*

inima, oameni cu inima împărțită! Simțiți-vă ticăloșia. Smeriți-vă înaintea Domnului și El vă va înălța" (cf. Iac. 4, 8-10). Necurăţia inimii înseamnă că cineva poftește și cele lumești și cele spirituale deodată. Ca să nu poftim, trebuie să postim, adică să ne îndepărtăm de lume ca să ne apropiem de Dumnezeu. **[2012]**

Iac. 4, 11-17. Această secţiune cuprinde două părţi. Prima se referă la vorbirea de rău a aproapelui, cea de a doua se ocupă de cei ce nu iau în seamă voinţa lui Dumnezeu. În ceea ce privește vorbirea de rău, Iacov pare să nu se sprijine decât pe argumentele Legii. Poate și aceasta a făcut ca unii exegeţi ai Bibliei să considere această epistolă ca pe o „scrisoare de paie", pentru că nu se sprijină pe Isus, ci mai ales pe Lege. Cuvântul *Lege* este folosit aici în 2 versete (Evr. 4, 11-12) de 5 ori, iar în toată epistola aproape constant. Este poate un reflex al cuiva obișnuit din copilărie cu respectarea Legii. Chiar noua realitate care ne-a fost dată în dar el o numește „*Legea libertăţii*", deși acest lucru poate părea o contradicţie. Ori suntem sub Lege, ori suntem liberi!

În schimb, a doua parte a acestei secţiuni este din nou o lecţie excelentă de psihologie spirituală practică. Ea se referă la cei care își organizează viaţa fără să ţină cont nici de perspectivă și nici de context și, mai ales, nici de Dumnezeu. Sunt oamenii obișnuiţi să-și facă planurile existenţiale ca și cum totul ar depinde doar de ei: „Vom merge, vom face, ne vom întoarce peste un an, vom câștiga bani în ţări străine și apoi vom construi case, etc.". Iacov le atrage atenţia: „*Și nu știţi ce va aduce ziua de mâine! Căci ce este viaţa voastră? Nu sunteţi decât un abur, care se arată puţintel și apoi dispare*" (Iac. 4, 14). În parabola despre bogatul căruia i-a rodit ţarina, Isus califică un om cu un astfel de tip de comportament drept nebun. Iacov aduce și remediul: „*voi, dimpotrivă, ar trebui să ziceţi: Dacă va vrea Domnul, vom trăi și vom face cutare și cutare lucru*" (Iac. 4, 15). Este deosebit de periculos pentru viaţa de zi cu zi să-L eliminăm pe Dumnezeu din calcul. Pe lângă faptul că acest lucru este dovada prostiei, lăudăroșenia este și un lucru rău. Un asemenea comportament este contraproductiv pentru echilibrul vieţii, mai ales dacă este conștient, pentru că: „*Cine știe să facă bine și nu face, săvârșește un păcat*" (Iac. 4, 17). Ştiinţa unui lucru se transformă în înţelepciune prin săvârșirea binelui. **[2012]**

Iac. 5, 1-12. Pericopa de azi se referă la cei bogaţi și la răbdare. Lucrurile par a fi disparate, dar între aceste două subiecte este o profundă legătură. Deși prin introducerea acestei secţiuni: „*ascultaţi acum, voi, bogaţilor!*", autorul pare că începe o nouă secţiune, ea de fapt o continuă pe cea anterioară, a oamenilor care nu iau în calcul decât împrejurările naturale și nu ţin cont de Dumnezeu. Viaţa unor asemenea oameni care se îmbogăţesc pare să nu fie tulburată de nimic, iar ei sunt invidiaţi de cei din jur. Mulţi se lasă înșelaţi și ajung chiar să se tulbure în credinţa lor. Și astăzi, privind în jurul nostru, această experienţă este aproape unanimă. Oameni care-i exploatează pe alţii, opresc sau amână plata lucrătorilor, atât de puţină cât este, punându-le în pericol viaţa și se acoperă cu „criza". Iacov le spune: „*Aţi trăit în plăceri și în desfătări. V-aţi săturat inimile chiar într-o zi de măcel* (de criză). *Aţi osândit, aţi omorât pe cel neprihănit, care nu vi se împotrivea*" (Iac. 5, 5-6). Citind aceste versete, parcă am citi o cronică de ziar. Totdeauna a fost la fel în lume. Nu bogăţia este condamnabilă, ci neîndurarea faţă de nevoile celor din jur. Prostia și răutatea unui om îl vor distruge, nu bogăţia lui. Dar și sărăcia poate fi periculoasă, dacă duce la răzbunare și agresiune. Oricât de frustrant și de nedrept poate părea în lumina naturală, soluţia problemei stă întotdeauna în remediul spiritual: „*Fiţi dar îndelung răbdători, fraţilor, până la venirea Domnului, întăriţi-vă inimile, căci venirea Domnului este aproape*" (cf. Iac. 5, 7-8). Răbdarea, departe de a fi pasivitate, este poate una din cele mai tenace lupte pe care trebuie să le ducem cu noi înșine, pentru a-I lăsa loc lui Dumnezeu și judecăţii lui. La arătarea Domnului, cei care au avut tăria să rabde vor constata dreptatea judecăţii și nu gustul răzbunării.

Un lucru important pentru creștin este credibilitatea sa, care provine din probitatea vieţii sale morale: „*nu juraţi nici pe cer, nici pe pământ. Ci „da" al vostru să fie „da"; și „nu" al vostru să fie „nu", ca să nu căderi sub judecată*" (Iac. 5, 12). A răbda răul acum înseamnă a-l birui în veșnicie. **[2012]**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 1-12. **Ap.** 1 Pet. 1, 1-25; 2, 1-10.

Mc. 12, 1-13. Această parabolă este istorisită în același context geografic și istoric de toți cei trei evangheliști sinoptici. Unii sfinți Părinți au văzut în ea un compendiu, o relatare pe scurt a întregii istorii a poporului Israel. Parabola este încadrată între două pasaje din VT. Via prin care este simbolizat Israel (Isaia 5, 1 și urm.), iar la sfârșit un citat din Ps. 117/118, 22-23).

Toată construcția viei și anexelor este opera proprietarului. Pe toată aceasta, gata făcută, le-a dat-o lucrătorilor ca s-o cultive. Îndelungata absență a proprietarului, după Sf. Ioan Gură de Aur, simbolizează îndelunga răbdare a lui Dumnezeu cu poporul Său. Dar lucrătorii au interpretat prost acest lucru și au crezut că proprietarul le-a făcut un cadou și nu va mai reveni. Pe trimișii Lui, care le indicau că stăpânul este viu și El este proprietarul și-Și cere partea din rodul viei, i-au alungat, maltratat sau chiar omorât. Se zice și azi „pământul este al aceluia care-l lucrează". O profundă confuzie între proprietar, administrator și simplu lucrător. Câte conflicte au avut loc de-a lungul istoriei datorită acestei neînțelegeri!

La urmă de tot, îl trimite stăpânul viei pe „fiul iubit". Evident, expresia este una cristologică și se referă la Isus. Pe acesta l-au omorât, crezând că astfel vor deveni moștenitorii viei. În variantele acestei parabole, în relatarea lui Marcu și Luca, la întrebarea pusă de Isus: care va fi soarta acelor lucrători hrăpăreți, vicleni și criminali, răspunsul îl dă Isus Însuși. La Matei, răspunsul îl dau ascultătorii. „*Stăpânul viei va veni, va nimici pe lucrătorii aceia, iar via o va da altora*" (Mc. 12, 9). Nu este doar o reacție firească și logică, pe care la Matei o rostesc ascultătorii. Este însăși reacția lui Dumnezeu, așa cum o redă Scriptura: „*Piatra pe care au lepădat-o zidarii a ajuns să fie pusă în capul unghiului; Domnul a făcut lucrul acesta și este minunat în ochii noștri*" (Ps. 117/118, 22-23). Iar via Domnului a fost într-adevăr dată altora, evrei și neamuri deopotrivă, ca s-o lucreze și să aducă din ea roadă de viață veșnică. **[2010]**

*

1 Pet. 1, 1-9. Scrisoarea se conformează întru totul tradiției epistolare din antichitate. Începe prin identificarea autorului și a destinatarilor, urmând apoi tradiționalul salut.

Petru este traducerea greacă a numelui aramaic Chifa, pe care Isus i l-a atribuit lui Simon chiar de când a fost chemat (Io. 1, 42). Nimeni din NT nu poate fi identificat cu Petru, apostol al lui Isus. Nimeni n-ar fi îndrăznit să folosească acest nume, nici atunci, așa cum nu l-a folosit nici un papă din șirul celor 270 de papi considerați succesorii lui Petru pe scaunul episcopal al Romei. În acest fel, Petru este o personalitate unică în NT.

Scrisoarea este adresată credincioșilor creștini, evrei și neevrei, „*care trăiesc ca aleși și străini*" în cinci provincii asiatice ale Imperiului roman (cf. 1 Pet. 1, 1). Petru folosește cuvântul *diaspora*, atât în sensul propriu, cât mai ales în cel figurat, adică străini pe pământ, aspirând după adevărata Patrie, cea din ceruri. Ei sunt socotiți străini și înstrăinați, nu din pricina vreunei discriminări umane, ci datorită sfințirii de către Dumnezeu și prin urmare a despărțirii de tot ce e uman. Următorul verset este un tratat de teologie creștină: „*aleșilor care trăiesc ca străini... după știința mai dinainte a lui Dumnezeu Tatăl, prin sfințirea lucrată de Duhul, spre ascultarea și stropirea cu sângele lui Isus Cristos: Harul și pacea să vă fie înmulțite!*" (1 Pet. 1, 1-2). Sunt numite toate cele trei Persoane ale Sfintei Treimi, cu numele și lucrarea specifică, iar salutul este și el cel folosit de evrei: *pacea*, cât și de greci: *harul*.

Petru îi mângâie și-i încurajează apoi în suferințele lor îndemnându-i la bucurie „*deoarece credința lor mult mai prețioasă decât aurul*" trebuie purificată, pentru ca la sfârșit să merite laudă: „*Isus Cristos, pe care voi Îl iubiți fără să-L fi văzut, credeți în El fără să-L vedeți și vă bucurați cu o bucurie negrăită și strălucită, pentru că veți dobândi, ca sfârșit* (ca împlinire) *a credinței voastre, mântuirea sufletelor voastre*" (1

Pet. 1, 8-9). Mântuirea se obține prin fidelitate față de făgăduințe și ea constituie o trăire într-o mare și binecuvântată bucurie sufletească și spirituală. **[2012]**

1 Pet. 1, 10-16. Petru trece acum la a da sfaturi practice cu privire la cum ajungem și cum trebuie să ne trăim bucuria vieții în Dumnezeu. Versetele 10-12 sunt un scurt și excelent ghid de citire a Bibliei. De fapt, așa cum reiese și din predicile lui Petru redate în Fa., felul în care el leagă citatele ne descoperă un om care nu doar citea, ci studia Scriptura. Profeții au scris sub inspirația Duhului Sfânt, dar cu toate acestea nu totdeauna înțelegeau sensul complet al propriilor scrieri. „*Ei cercetau să vadă ce vremuri și ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Cristos care era în ei, când vestea mai dinainte patimile lui Cristos și slava de care aveau să fie urmate. Nu doar lor le erau acoperite aceste lucruri, dar și îngerilor din ceruri*" (cf. 1 Pet. 1, 10-12). Această cunoaștere care venea de la Duhul Sfânt trebuia fără îndoială să fie primită prin credință, înțeleasă cu mintea și apoi pusă în practică. De aceea, Petru dă acum cinci îndemnuri scurte, clare și incisive: 1) Încingeți-vă coapsele **minții** voastre, adică străduiți-vă să înțelegeți mesajul. 2) **Fiți treji**, adică atenția să fie maximă. 3) **Puneți-vă toată nădejdea în har** și 4) **Nu vă lăsați târâți de pofte**, adică motivația acțiunilor trebuie să vină de la Dumnezeu, și nu din impulsurile instinctive și 5) **Fiți sfinți**. Acest ultim îndemn este scopul întregii acțiuni sau, altfel zis, primele patru îndemnuri sunt într-un fel „anatomia" sfințeniei recerute.

Textul lui Petru analizat mai sus (v. 13-15) nu reprezintă niște cerințe legale ale sfințeniei, ci aspectele trupești, sufletești și spirituale ale ei. Expresia care le sintetizează este „*ca niște copii ascultători...*" (v. 14). Față de lege poți doar să te supui, dar ca să fii ascultător este nevoie de un întreg proces psihologic și spiritual care apoi se va evidenția în comportamentul și mai ales în caracterul tău. *Caracterul* în definitiv nu este decât o constanță în manifestările tale mentale, spirituale și comportamentale. Se spune: păzește-ți gândurile, căci ele devin cuvintele tale. Cuvintele devin acțiunile tale, iar acestea devin caracterul tău. Și cum îți este caracterul, așa îți va fi veșnicia. **[2012]**

1 Pet. 1, 17-25. Versetul care leagă pericopa precedentă de aceasta este un citat clasic din Levitic: „*Fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt*" (Lev. 11, 44). În următoarele versete, se trag consecințele practice ale acestei afirmații. Mai presus de orice, creștinul nu trebuie să fie ușuratic față de propria mântuire. „*Și dacă chemați ca Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, purtați-vă cu frică în timpul pribegiei voastre*" (1 Pet. 1, 17). Evident că prin cuvântul *frică*, pe care unii îl înțeleg doar emoțional, nu se înțelege afectul numit așa, ci este vorba de o considerație plină de respect, deoarece înțelegem opera divină. Răscumpărarea noastră din felul deșert (inutil și infecund) de viață, pe care l-am moștenit biologic și cultural a costat nici mai mult nici mai puțin decât Sângele lui Cristos, al Mielului fără cusur sau prihană. „*Căci știți că nu cu lucruri pieritoare, cu argint și cu aur ați fost răscumpărați, ci cu sângele scump al lui Cristos*" (cf. 1 Pet. 1, 18-19). Mielul de jertfă în VT trebuia să fie fără cusur. Cu atât a fost mai perfect Isus Cristos, absolut fără prihană, care nu a fost pedepsit pentru vreun păcat personal, ci pentru ale noastre. „*El a fost cunoscut mai înainte de întemeierea lumii și a fost arătat la sfârșitul vremurilor pentru voi, care prin El sunteți credincioși în Dumnezeu, care L-a înviat din morți și I-a dat slavă, pentru ca credința voastră să fie în Dumnezeu*" (1 Pet. 1, 20-21).

Așa cum încercările purifică credința, ascultarea de Dumnezeu purifică și ea la rândul ei credința, iar aceasta duce la bucurie pe toate planurile. Trebuie deci să avem dragoste neprefăcută față de frați: „*Fiindcă ați fost născuți din nou nu dintr-o sămânță care poate putrezi, ci dintr-una care nu poate putrezi, prin Cuvântul lui Dumnezeu, care este viu și rămâne în veac*" (1 Pet. 1, 23). Credincioșii născuți din nou prin Cuvânt nu mai sunt supuși pieirii, ci împărtășesc viața veșnică a lui Dumnezeu. Petru își susține afirmația printr-un citat din Isaia 40, 6-8 proclamând solemn: „*Și acesta este Cuvântul care v-a fost propovăduit prin Evanghelie*" (1 Pet. 1, 25). Suntem renăscuți prin Cuvântul lui Dumnezeu. **[2012]**

1 Pet. 2, 1-11. Pocăința este necesară nu doar la începutul convertirii, ci pe tot parcursul vieții creștine. Convertirea este mai degrabă un proces decât un moment. De aceea spune Petru „*lepădați*", apoi enumeră cinci păcate din atitudine sau din vorbire care pot crea bariere între credincioși și, prin

urmare, îngreunează sau chiar pot pune în dificultate relaţia de comuniune: 1) **Răutatea**, care se referă la rea voinţă. 2) **Vicleșugul**, care este o necinste deliberată. 3) **Prefăcătoria**, care este o simulare a evlaviei și/sau a dragostei. 4) **Pizma**, care este o nemulţumire plină de resentimente și, în fine, 5) **Clevetirea**, care se referă la minciuni calomnioase. Se recomandă evitarea deci a tuturor acestor moduri de comportare, care sunt specifice oamenilor din lume și neconvertiţi, ce nu trebuie să fie prezente în viaţa credincioșilor.

În cele ce urmează, Petru combină în mod magistral citate din Psalmi și din Isaia ca să-i îndemne pe credincioși pe calea bucuriei în Domnul. Ei trebuie să se apropie de Domnul ca niște prunci hrăniţi cu laptele spiritual și să experimenteze în propria lor viaţă că „*bun este Domnul*" (cf. Ps. 33/34, 8). Apoi, Petru trece de la imaginea copilului la cea a pietrei vii din care este alcătuit edificiul spiritual al Bisericii, ca să termine ca într-o apoteoză în imaginea preoţiei: „*Apropiaţi-vă de El, piatra vie, lepădată de oameni, dar scumpă și aleasă înaintea lui Dumnezeu. Și voi, ca pietre vii, sunteţi zidiţi ca să fiţi o casă spirituală, o preoţie sfântă și să aduceţi jertfe spirituale, plăcute lui Dumnezeu, prin Isus Cristos*" (1 Pet. 2, 4-5). Petru își argumentează toate aceste afirmaţii bazându-se în principal pe textul din Ps. 117/118, 22. În final, Petru încheie această secţiune spunând: „*Voi sunteţi 1) o seminţie aleasă, 2) o preoţie împărătească, 3) un neam sfânt, 4) un popor pe care Dumnezeu Și l-a câștigat ca să fie al Lui,* ***ca să vestiţi*** *puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată; pe voi care înainte nu eraţi un popor, dar acum sunteţi poporul lui Dumnezeu; pe voi care nu căpătaseraţi îndurare, dar acum aţi căpătat îndurare*" (1 Pet. 2, 9-10)- **[2012]**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 17, 3-10. **Ap.** 1 Tes. 5, 14-23.

Lc. 17, 3-10. Domnul face aceste remarci cu privire la comportamentul ucenicilor Săi după ce le-a spus pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. Este cu neputinţă, spune Domnul, ca în lume să nu existe prilejuri care îi fac pe oameni să păcătuiască. Important este, le spune El ucenicilor Săi, ca nu noi să fim pricini de păcătuire. Ba mai mult: trebuie să luptăm contra răului din lume, făcând ceea ce ne stă nouă în putinţă. „*Dacă fratele tău păcătuiește împotriva ta, mustră-l și. dacă-i pare rău, iartă-l ori de câte ori ar păcătui și apoi s-ar întoarce*" (cf. Lc. 17, 3-4). Și apostolilor acest lucru li s-a părut cu neputinţă fără o mare credinţă și I-au cerut Domnului: „*Mărește-ne credința!"* (v. 5). Dar Domnul le-a atras atenţia că nu de mai multă credinţă au ei nevoie, ci de o corectă folosire a credinţei pe care o au deja. De aceea, acest pasaj evanghelic începe printr-un îndemn al Domnului adresat ucenicilor Săi: „*Luaţi seamă la voi înșivă!"* (v. 3). La „mărește-ne credința!", răspunsul este "luaţi seama la voi înșivă!", pentru că dacă aveţi credinţa chiar cât bobul de muștar, dacă o folosiţi corect, vă va folosi.

Dar ucenicul trebuie să lupte contra răului din lume fără să considere aceasta ca pe o virtute, ca ceva supra-adăugat comportamentului comun. El trebuie să socotească această luptă ca lucrul unui rob, pentru care nu va primi vreo recompensă ori o laudă, o îndatorire a lui. Din nou, ne reîntoarcem la problema atenţiei la noi înșine. Dacă vom lucra pentru recompensă, nu suntem ucenici ai Celui care S-a dat pe Sine în mod necondiţionat pe cruce pentru mântuirea noastră. Nu suntem nici fii ai Tatălui, care ne iartă necondiţionat ori de câte ori ne întoarcem la El prin pocăinţă mărturisindu-ne păcătoși. Și nu vom fi nici temple ale Duhului Sfânt care ne-a fost dat în dar. Considerându-le cu atenţie, toate acestea ne vor conduce la concluzia logică: „*suntem niște robi netrebnici; am făcut ceea ce eram datori să facem*" (Lc. 17, 10). Paradoxal, tocmai mărturisirea propriei robii ne face liberi cu adevărat înaintea lui Dumnezeu. **[2011]**

*

1 Tes. 5, 12-28. Pavel își încheie Epistola cu sfaturi spirituale adresate întregii comunităţi. Pe primul loc se găsește respectul faţă de cei care conduc comunitatea. Acesta este un lucru esenţial pentru buna funcţionare a oricărei comunităţi. Pavel îi îndeamnă să preţuiască pe acești oameni „*din pricina lucrării lor*". Pavel îi îndeamnă apoi să mustre pe cei ce trăiesc în neorânduială și să-i sprijine pe cei care sunt în orice tip de dificultăţi. Numitorul comun al tuturor acestor conduite îl constituie o virtute morală de căpătâi: „*fiţi răbdători cu toţi*". Răbdarea este într-adevăr cheia unei bune convieţuiri sociale. „*Luaţi seama ca nimeni să nu întoarcă altuia rău pentru rău* (să nu fie răzbunători); *ci căutaţi totdeauna să faceţi ce este bine, atât între voi, cât și faţă de toţi*" (1 Tes. 5, 15). Urmează 7 îndemnuri scurte (v. 16-22) care sunt fiecare în parte și toate împreună un excelent program de viaţă spirituală. Pavel încheie cu o rugăciune pentru ei, care este și un mic tratat de antropologie spirituală biblică: „*Dumnezeul păcii să vă sfinţească El însuși pe deplin; și* ***duhul*** *vostru,* ***sufletul*** *vostru și* ***trupul*** *vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Cristos. Cel ce v-a chemat este credincios și va face lucrul acesta*" (1 Tes. 5, 23-24). Ne-am obișnuit să spunem că omul este alcătuit din trup și suflet. Aici Pavel îl vede pe om alcătuit din duh, suflet și trup. Poate e mai corect să spunem că omul este alcătuit dintr-o parte văzută (trupul) și una nevăzută, care la rândul ei este alcătuită din suflet și duh. Ce deosebește sufletul de duh și cine le poate distinge? Autorul *Epistolei către Evrei* ne lămurește. Distincţia o poate face doar Cuvântul lui Dumnezeu (cf. Evr. 4, 12).

În încheiere, înainte de saluturile finale, Pavel, după ce s-a rugat pentru tesaloniceni, se încredinţează la rândul lui el însuși rugăciunilor lor. Dacă în trup nu putem fi în permanenţă împreună, cu dragostea și sentimentele noastre, adică în sufletul nostru, putem ţine o legătură mai strânsă și mai îndelungată; dar prin rugăciune, lucrarea duhului nostru în unire cu Duhul Sfânt, putem fi în legătură nu doar în viaţa aceasta, ci și în toată veșnicia. **[2011]**

Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXII-a după Rusalii). Duminica lui Zaheu.

Lectură biblică: Ev. Lc. 19, 1-10. **Ap.** 1 Tim. 4, 9-15.

Lc. 19, 1-10. Evanghelia duminicii de azi ne vorbește despre întâlnirea dintre Isus și Zaheu vameșul. După orbul mântuit tot atunci, Zaheu este al doilea om salvat, tot cu prilejul trecerii lui Isus prin Ierihon în drumul său spre Ierusalim, unde urma jertfa crucii.

Acest Zaheu despre care este vorba era nu doar vameș, ci era chiar șeful lor. Orbul, un om sărac și marginalizat în societate din pricina infirmității sale, auzise doar de trecerea lui Isus și I s-a adresat, cerându-i vindecarea. Vameșul era bogat, chiar foarte bogat, dar și el marginalizat din pricina ocupației sale. Era de fapt însărcinat să strângă birul pentru Cezarul roman. Era, cum s-ar spune popular, o coadă de topor. Era, evident, și corupt și de aceea foarte bogat. Fiind om mic de statură, pentru a-și satisface dorința de a-L vedea doar pe Isus când trece, a lăsat de o parte toate convenienţele sociale și, riscând să fie ridiculizat, s-a urcat într-un sicomor (dud sălbatic) de pe marginea drumului. Când a trecut pe acolo, „*Isus Și-a ridicat ochii în sus și i-a zis: Zahee, dă-te jos de grabă, căci* ***astăzi*** *trebuie să rămân în casa ta*" (Lc. 19, 5). Era cu adevărat mai mult decât se putea aștepta. Să notăm în treacăt și faptul că este singurul loc din Scriptură în care se consemnează că Domnul s-a autoinvitat în casa cuiva. Zaheu s-a grăbit să coboare și L-a primit pe Domnul cu bucurie. „*Când au văzut lucrul acesta,* ***toţi*** *cârteau zicând: A intrat să găzduiască la un om păcătos*" (Lc. 19, 7). Zaheu însă era fericit. Nu doar că L-a văzut pe Isus, ci că El a și intrat în casa lui. Faptul convertirii ce s-a produs în viaţa acestui om este imediat materializat într-o acţiune; „*Zaheu i-a spus lui Isus: Iată, Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, îi dau înapoi împătrit*" (v. 8). Legea prevedea în cazul furtului întoarcerea înapoi a pagubei, plus 1/5 din aceasta (Lev. 6, 5). „Împătrit" însemna o generozitate izvorâtă de data aceasta din dragoste. Zaheu s-a convertit cu adevărat și bucuriei sale provocată de întâlnirea lui cu Domnul i-au urmat imediat faptele. „*Isus i-a zis:* ***Astăzi*** *a intrat mântuirea în casa aceasta, căci și el este fiul lui Avraam*" (v. 9). Fiul credinţei și nu doar urmaș în neamul avraamic.

Zaheu s-a comportat altfel decât fruntașul bogat (cf. Lc. 18, 18 și urm.) care a plecat întristat. Zaheu a rămas bucurându-se. Tânărul bogat a plecat întristat. Cu adevărat. „*ceea ce este cu neputinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu*" (Lc. 18, 27). Bogăţia bine folosită, îndreptarea răului și toate cele care urmează din primirea lui Isus în inima („casa") ta prin credinţă conduc la trăirea în pace și bucurie, adică în Duhul Sfânt. **[2011]**

Lc. 19, 1-10. Convertirea lui Zaheu o povestește în *Evanghelie* doar Luca. Isus se găsea în drum spre Ierusalim, pentru a treia și ultima oară din viaţa Sa. Era însoţit de o mare mulţime de oameni care sperau să vadă instaurarea Lui ca Regele Mesia în Ierusalim. Pe drum, Isus le-a povestit ucenicilor și însoţitorilor Săi despre Împărăţia lui Dumnezeu; uneori în pilde (a judecătorului nedrept sau a vameșului și fariseului), alteori direct, când a vorbit despre copilași și despre moartea și învierea Sa. A avut un dialog cu tânărul demnitar bogat și a vindecat un orb la intrarea în Ierihon. Toate sunt redate în capitolul 18 al *Evangheliei după Luca*. Isus parcurgea orașul Ierihon, cel mai vechi oraș din lume, atestat arheologic cu 12 000 de ani în urmă, și pomenit de mai multe ori și în Biblie. În timpul lui Isus era un important nod comercial, de aceea erau prezenţi și numeroși vameși, iar Zaheu, protagonistul istoriei noastre, era șeful lor. Este interesant de remarcat că mai toate elementele relatate anterior se regăsesc cumva, în mod sintetic, în această istorie.

Zaheu, mai marele vameșilor din cetate, era un om mic de statură și, dorind să-L vadă doar pe Isus, a renunţat la toate orgoliile și asemenea unui copil s-a urcat într-un copac pentru a-L vedea pe Isus. Lumea ce-L înconjura pe Isus n-a avut ochi pentru vameșul urcat în copac, dar pentru Isus fiecare om contează. Când a ajuns în dreptul copacului, Isus S-a oprit, S-a uitat în sus și chemându-l pe nume, i-a cerut lui Zaheu să coboare: „*Zahee, dă-te jos degrabă, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta*" (Lc. 19, 5). Este singurul loc din Evanghelii în care Isus Se auto-invită la cineva. Zaheu, plin de bucurie, se dă jos din

copac și înaintea tuturor îi face lui Isus o mărturisire zguduitoare: „*Iată, Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor; și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, îi dau înapoi împătrit*” (Lc. 19, 8). Zaheu cunoștea Legea și i se conforma (cf. Ex. 22, 1). Isus i-a zis: „*Astăzi a intrat mântuirea în casa aceasta, căci și el este fiul lui Avraam*” (Lc. 19, 9).

Zaheu era vameș ca cel din parabola precedentă, era nedrept ca judecătorul, s-a comportat ca un copil, urcându-se în copac; era bogat ca tânărul demnitar, însă câtă deosebire între el și ceilalţi. S-a umilit ca copiii, a renunţat la jumătate din avere, spre deosebire de tânăr și a primit confirmarea mântuirii sale. S-a petrecut o minune: un bogat a intrat în Împărăţia cerurilor, pentru că „*ce nu este cu putinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu*” (cf. Lc. 18, 27). **[2012]**

*

1 Tim. 4, 9-16. Pavel continuă învăţăturile pe care le dă lui Timotei. Scrisoarea nu era una personală, ci era destinată citirii publice și nu doar în Biserica din Efes. În învăţăturile pe care Pavel le dă se întreţes și încurajări la adresa lui Timotei și formulări care să-i sporească și să-i întărească autoritatea în Biserică. O învăţătură fundamentală cuprinsă în această secţiune se referă la universalitatea mântuirii: „*Noi muncim, într-adevăr, și ne luptăm pentru că ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al celor credincioși*” (1 Tim. 4, 10). Cum trebuie înţelese aceste cuvinte pentru a nu produce confuzie? În sens larg, Dumnezeu nu a exclus de la mântuire pe nimeni. Nu se cere nici o condiţie prealabilă, nici de religie, nici de etnie, nici de vreo performanţă personală sau socială. Fără excepţie **toţi** sunt chemaţi la mântuire. Dar la această chemare trebuie să se răspundă. Cei care au răspuns, adică cei credincioși, sunt nu doar invitaţi, ci sunt chiar beneficiarii acestei mântuiri.

O secţiune importantă a acestui pasaj o constituie învăţătura pe care Pavel i-o dă lui Timotei cu privire la împlinirea slujirii sale: „*Nu fi nepăsător faţă de darul care este în tine, care ţi-a fost dat prin prorocie, cu punerea mâinilor de către ceata presbiterilor*” (1 Tim. 4, 14). Chiar din Biserica primară, o persoană era confirmată pentru o funcţie publică în Biserică prin gestul punerii mâinilor peste capul ei ca semn al confirmării, al întăririi ei într-o funcţie. Așa a rămas până azi. Harul și însărcinarea primite cu această ocazie trebuie cultivate de-a lungul vieţii, pentru ca înaintarea și creșterea în ele să fie evidentă pentru toţi (cf. v. 15). Acest lucru necesită o vigilenţă permanentă. „*Fii cu luare aminte asupra ta însuţi și asupra învăţăturii pe care o dai altora: stăruiește în aceste lucruri, căci dacă vei face așa, te vei mântui pe tine însuţi și pe cei ce te ascultă*” (1 Tim. 4, 16). Izbânda în lucrare, mântuirea, nu este o operă personală, ci ea vine dintr-o colaborare în comunitate. Lucrul bine făcut al înainte stătătorului este în același timp benefic pentru el și pentru ceilalţi. **[2011]**

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 13-17. **Ap.** 1 Pet. 2, 21-25; 3, 1-9.

Mc. 12, 13-17.[23]

*

1 Pet. 2, 11-25. Creștinii au fost chemaţi întotdeauna, dar mai ales când ei erau nevoiţi să-și ducă viaţa ca minoritate în mijlocul lumii păgâne, la sfinţenie. Nu este vorba doar de a da un exemplu, deși aceasta ar fi fost situaţia ideală. Exemplele bune nu sunt mai niciodată urmate de cei cărora li se adresează. Motivaţia comportamentului creștin nu vine din afară, nu este una sociologică sau pedagogică, ci ea se bazează pe mărturia unui cuget curat. Creștinul face ceva și/sau evită altceva, nu de teama pedepsei, nici din dorinţa de a fi lăudat, nici chiar din nevoia de a da un exemplu, ci pur și simplu pentru că această atitudine a lui rezultă din relaţia pe care o are cu Dumnezeu. De aici rezultă supunerea faţă de autorităţi (împăratul), faţă de ordinea publică (sclavagismul) etc. Îndemnurile lui Petru nu sunt spre slugărnicie, ci spre demnitatea care rezultă din dragoste. „*Purtaţi-vă ca niște oameni liberi, fără să faceţi din această libertate o haină a răutăţii, ci ca niște robi ai lui Dumnezeu. Cinstiţi pe toţi oamenii, iubiţi pe fraţi; temeţi-vă de Dumnezeu; respectaţi autorităţile* (pe împăratul)" (1 Pet. 2, 16-17). În aceste versete, nuanţele sunt foarte importante. Mai departe, Petru subliniază nevoia de a suferi răul cu răbdare. Subliniez: *cu răbdare*, dar nu acceptând o situaţie socială adversă ca fiind bună doar pentru că vine de la o autoritate legal constituită. Legalitatea nu este același lucru cu dreptatea. Ne-o spune foarte clar și Scriptura. Uneori, cei răi, în poziţii de autoritate „*pregătesc nenorocirea* ***la adăpostul legii****. Ei se strâng contra vieţii celui drept și osândesc sânge nevinovat*" (Ps. 93/94, 20-21). Petru știa foarte bine acest lucru, de aceea le explică cititorilor săi: „*Căci este un lucru plăcut, dacă cineva,* ***pentru cugetul lui faţă de Dumnezeu****, suferă întristare, și suferă pe nedrept... Dacă suferiţi cu răbdare, când aţi făcut ce este bine, lucrul acesta este plăcut lui Dumnezeu"* (cf. 1 Pet. 2, 19-20). La Petru, curăţia cugetului pare să fie norma de căpătâi în judecarea unei situaţii sociale care poate fi în contradicţie cu modul de viaţă pe care ţi-l dictează la un moment dat conștiinţa. **[2012]**

Pet. 2, 21-3, 1-7. Petru își bazează această învăţătură, a priorităţii unei conștiinţe luminate de Duhul Sfânt faţă de orice altă autoritate, pe exemplul și viaţa lui Isus. Chemarea creștinului este să se comporte în lumea aceasta la fel ca Isus; „*pentru că la aceasta aţi fost chemaţi; fiindcă și Cristos a suferit pentru voi și v-a lăsat o pildă, ca să călcaţi pe urmele Lui. A suferit cu răbdare adversităţile, ci atunci când era batjocorit nu amenința, ci* ***se supunea dreptului Judecător***" (cf. 1 Pet 21-23). Siguranţa că în conflictul dintre autoritatea lumească, civilă sau religioasă și vocea conștiinţei luminate de Duhul Sfânt, aceasta din urmă este singura normă de conduită, este arătată de comportamentul lui Petru și Ioan în Sinedriu, când li s-a interzis de către marii preoţi să predice în numele lui Cristos: „*Judecaţi voi singuri, dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decât de Dumnezeu*" (Fa. 4, 19). Petru citează pe larg din Isaia în tot acest pasaj, terminând cu faptul că rătăcirea noastră prin haosul lumii s-a terminat: „*Căci eraţi ca niște oi rătăcite. Dar acum v-aţi întors la Păstorul și Episcopul sufletelor voastre*" (1 Pet. 2, 25).

După ce a rezolvat spinoasa problemă a conflictului de autoritate din lume, Petru trece acum la conflictele din cămin. Familiile în care un soţ era credincios (convertit) și unul nu, atunci ca și astăzi, erau destul de numeroase. Rezolvarea lor trebuia făcută astfel ca, pe cât posibil, pacea familiei să nu fie tulburată. De multe ori înţelegerea și răbdarea unei femei pot convinge pe soţul neconvertit, care poate fi câștigat astfel pentru Cristos. Podoabele virtuţilor valorează mai mult decât podoabele exterioare. Petru dă și exemple din VT, argumentând astfel temeiul divin a ceea ce spune și nu prezintă doar o opinie

23 Comentariu Mt. 22, 15-22 la **pg. 239**, sau Lc. 20, 19-26 la **pg. 372.**

personală. De asemenea, şi bărbaţii trebuie să se poarte cu înţelepciune cu soţiile lor. Nu este vorba de o superioritate nici de o parte, nici de alta, ci, repet și insist, de o complementaritate între bărbat și femeie, care, prin asumarea rolurilor specifice fiecăruia, duce la armonia atât a vieţii afective, cât și a celei spirituale (cf. 1 Pet. 3, 7/b). **[2012]**

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 18-27. **Ap.** 1 Pet. 3, 10-22.

Mc. 12, 18-27.[24]

*

1 Pet. 3, 8-22. În cea de a doua parte a capitolului 3 și prima din capitolul 4, Petru îi pregătește pe creștini pentru a fi gata de a suferi o prigoană, ceea ce se pare că a și avut loc. Petru a folosit exemplul lui Cristos și al lui Noe pentru a ilustra principiul că, în vremurile de persecuţie, reacţia adecvată în faţa nedreptăţii duce la binecuvântare.

Această nouă secţiune este introdusă de cuvântul „**încolo**". De acum, Petru nu se mai adresează unor grupuri specifice de oameni: sclavi, soţi etc., ci se adresează tuturor. El le explică felul în care creștinul trebuie să trăiască, pe cât depinde de el, în pace și armonie cu toţi, chiar într-o societate ostilă. De data aceasta, argumentarea biblică a lui Petru se bazează pe Ps. 33/34, 12-16, din care citează pe larg. Nu totdeauna eforturile pacifice ale celui drept primesc un răspuns adecvat din partea unui mediu ostil. De fapt, sunt două lumi care se confruntă. Lumea agresivă răspunde cu agresivitate celor blânzi. Îndemnurile pe care le dă Dumnezeu în Scriptură se referă întotdeauna la partea adâncă și nu la cea superficială a lucrurilor. Blândeţii lui Isus și apoi a cetelor de martiri din vechime și până azi lumea le-a răspuns prin supunerea la chinuri și moarte. Răspunsul creștinului vine din adâncurile fiinţei sale: „*N-aveţi nici o teamă de opresori și nu vă tulburaţi. Sfinţiţi în inimile voastre pe Cristos ca Domn, fiind gata să le răspundeţi dacă vă cer socoteală,* ***având un cuget curat***..." (cf. 1 Pet. 3, 14-16).

Versetele care urmează (v. 18-20), deși sunt foarte greu de tâlcuit, se pare că fac aluzie la coborârea lui Isus pentru a vesti Evanghelia mântuirii și sufletelor care erau în închisoare. Erau probabil oamenii de la Adam și până la Ioan Botezătorul și toţi cei ce au murit înainte de Învierea Domnului. Petru îi aseamănă cu cei izbăviţi prin corabia lui Noe, o imagine a salvării prin Botez. „*Botezul, care nu este o curăţire de întinăciunile trupești, ci mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu, prin învierea lui Isus Cristos, care stă la dreapta lui Dumnezeu, înălţat la cer, și Și-a supus îngerii, stăpânirile și puterile*" (1 Pet. 3, 21-22). **[2012]**

24 Comentariu Mt. 22, 23-33 la **pg. 215**

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 28-37. **Ap.** 1 Pet. 4, 1-11.

Mc. 12, 28-37.[25]

*

1 Pet. 4, 1-9. Capitolul 4 este miezul încurajărilor lui Petru pentru creștini ca să rabde necazurile ce păreau iminente. Pentru a rezista în suferinţe, creștinii trebuie să se înarmeze cu răbdare și **curaj** ca ale lui Cristos, **să se slujească** unii pe alţii, cum a făcut Cristos, și **să-i fie devotaţi** lui Dumnezeu cu o credinţă asemenea lui Cristos. De aceste trei calităţi se ocupă Petru în cele ce urmează. Putem socoti acest capitol 4 un adevărat „manual de pregătire" a martirului.

Prima secţiune este introdusă prin cuvintele: „***astfel dar**, fiindcă Cristos a pătimit în trup, înarmaţi-vă și voi cu același fel de gândire*.." (1 Pet. 4, 1). Cristos a pătimit într-un trup omenesc; deci și noi Îi putem urma exemplul, dacă ne conformăm felului Său de gândire. Botezul definește hotarul dintre ce este nou în viaţa noastră și ce a fost vechi. Cel ce refuzând felul de viaţă păgân, așa cum probabil au făcut-o mulţi creștini dintre Neamuri, care acum erau în Biserică, „*a sfârșit-o cu păcatul; pentru ca în vremea ce-i mai rămâne de trăit în trup să nu mai trăiască după poftele oamenilor, ci după voia lui Dumnezeu*" (1 Pet. 4, 2). Deocamdată (cf. v. 4), creștinii din Asia erau supuși doar batjocurii, dar se apropiau vremuri mult mai grele.

Versetul 6 vine în completarea versetului 19 al capitolului 3 și vorbește despre sensul coborârii lui Isus la iad în timpul dintre moartea și învierea Sa: „*Căci tocmai în vederea aceasta a fost vestită Evanghelia și celor morţi, pentru ca să fie judecaţi ca oameni în trup, dar să trăiască după Dumnezeu, în duh*" (1 Pet. 4, 6). Versetele 7-9 sunt sfaturi practice cu privire la rugăciune, dragostea reciprocă și primirea de oaspeţi: „*Mai presus de toate să aveţi o dragoste fierbinte unii pentru alţii, **căci dragostea acoperă o mulţime de păcate***" (1 Pet. 4, 8). Același sfat îl dă și Iacov: „*Să știţi că cine întoarce pe un păcătos de la rătăcirea căii lui va mântui un suflet de la moarte și va acoperi o sumedenie de păcate*" (Iac. 5, 20). Păcatul este o lipsă, acolo unde ar trebui să fie ceva. Dragostea umple acest gol existenţial și reface astfel starea de normalitate a vieţii; face să se micșoreze acţiunea răului în lume. **[2012]**

25 Comentariu Mt. 22, 35-46 la **pp. 260**.

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 12, 38-44. **Ap.** 1 Pet. 4, 12-19; 5, 1-5.

Mc. 12, 38-44.[26]

*

1 Pet. 4, 10-19. În continuare, Petru vorbește despre viaţa comunităţii. Ca și Pavel, atrage atenţia că Harul lui Dumnezeu are multe forme de manifestare, iar fiecare membru al comunităţii primește acest Har sub forma unui dar specific. Petru deosebește în Biserică două tipuri de daruri: cel al vorbirii și cel al slujirii. Ele trebuie să se completeze unul pe celălalt, scopul fiind „*pentru ca în toate lucrurile să fie slăvit Dumnezeu prin Isus Cristos, a căruia este slava și puterea în vecii vecilor. Amin*" (1 Pet. 4, 11).

Petru le atrage atenţia creștinilor din Asia că, oricât de rea ar fi situaţia pe care o traversează, poate urma ceva și mai rău, de aceea încearcă să-i pregătească. A rezultat până în acest moment faptul că ei erau batjocoriţi, dar Petru se temea că prigoana din Roma care s-a declanșat sub Nero s-ar putea extinde și în provincii. Petru le atrage atenţia ca „*nimeni dintre voi să nu sufere ca un ucigaș sau ca un hoţ sau ca un făcător de rele sau ca unul care se amestecă în treburile altuia*" (1 Pet. 4, 15). Răpirea averilor sau diferitele molestări la care erau supuși puteau să suscite chiar și în creștini sentimente de răzbunare sau să-i împingă la hoţie dacă li s-au luat mijloacele de trai. În nici un caz creștinul nu trebuia să devină infractor, ci trebuia să rabde căci „*dacă suferă* (nu pentru vreo infracţiune comisă), *ci pentru că este creștin, să nu-i fie rușine, ci să proslăvească pe Dumnezeu pentru numele acesta*" (1 Pet. 4, 16).

În ultimele 3 versete ale acestui capitol, Petru atrage atenţia că prigoana poate fi și un mijloc de purificare voit de Dumnezeu faţă de Biserica Sa: „*Căci suntem în clipa când judecata stă să înceapă de la casa lui Dumnezeu. Și dacă va începe cu noi, care va fi sfârșitul celor ce nu ascultă de Evanghelia lui Dumnezeu?"* (1 Pet. 4, 17). Același lucru îl spune și autorul Epistolei către Evrei: „*Suferiţi pedeapsa: Dumnezeu se poartă cu voi ca și cu niște fii*" (cf. Evr. 12, 7). Cei care suferă trebuie să rabde disciplinarea divină și „*să-și încredinţeze sufletele credinciosului Ziditor și să facă ce este bine*" (1 Pet. 4, 19). Așa încheie Petru acest „mic manual de martiraj". **[2012]**

1 Pet. 5, 1-4. În acest ultim capitol al primei Epistole a lui Petru, el dă sfaturi credincioșilor din Asia Mică cu privire la ordinea din Biserică, îndatoririle fiecăruia și felul de comportament în timpul persecuţiei. Petru începe cu cei ce au responsabilitatea conducerii comunităţii: „*Sfătuiesc pe presbiterii dintre voi, eu, care sunt un presbiter ca și ei, un martor al patimilor lui Cristos și părtaș slavei care va fi descoperită: Păstoriţi turma lui Dumnezeu, păstoriţi turma ce vi s-a dat în seamă, veghind asupra ei nu de nevoie, ci de bunăvoie, după Dumnezeu, nu pentru un câștig rușinos, ci din tragere de inimă, nu ca și cum aţi fi stăpânii celor care v-au căzut la sorţi, ci făcându-vă pilde turmei*" (1 Pet. 5, 1-2). Am redat acest citat după traducerea Anania, deoarece este mai corect redat. Petru se socotește în mod smerit unul care este co-presbiter cu ceilalţi, dar este nevoit, pentru a respecta adevărul, să-și menţioneze calitatea de apostol, adică de martor al patimilor și învierii lui Isus, fără a face însă mult caz de aceasta. Petru îi îndeamnă pe păstori să aibă grijă de turma care le-a fost încredinţată în mod dezinteresat, slujind Domnului și nu propriilor interese. El are în vedere în permanenţă textul din Ezechiel cap. 34. În epistolele lui Pavel și aici, termenii de prezbiter (gr. bătrân) și episcop (gr. supraveghetor) se folosesc uneori interschimbabil. Prin „bătrân" nu se înţelege neapărat un om în vârstă, ci mai degrabă un om matur și experimentat în credinţă, chiar dacă era tânăr ca vârstă, precum Timotei sau Tit. O poziţie de conducere pentru cineva imatur afectiv poate foarte adesea duce la un stil de conducere agresiv. Un asemenea om mai degrabă are tendinţa de a stăpâni decât de a conduce, mai ales dacă poziţia de conducere este legată și de un beneficiu material sau

26 Comentariu Mt. 23, 1-12 la **pg. 247**, sau Lc. 20, 46-21, 4 la **pg. 445.**

moral considerabil, așa cum se întâmplă de obicei în practică. Ochii păstorilor, cărora Dumnezeu le-a încredinţat turma, trebuie să rămână aţintiţi doar asupra veșniciei și nu a vremelniciei: „*Și când Se va arăta Păstorul cel mare veţi căpăta cununa, care nu se poate veșteji, a slavei*” (1 Pet. 5, 4). Cuvântul „slavă” este de 8 ori folosit în această epistolă. **[2012]**

1 Pet. 5, 5-14. Acum a venit rândul ca Petru să li se adreseze tinerilor. Nici de data aceasta nu este vorba doar de vârsta cronologică, ci de vârsta, respectiv gradul de maturitate în credinţă. Petru le cere înainte de toate să fie supuși celor bătrâni (presbiterilor), adică în Biserică trebuie să domnească rânduiala. Acest lucru devine posibil doar prin smerenie. Cum am mai spus și altă dată, smerenia nu este o înjosire, ci este o acceptare realistă a nivelului existenţial la care o persoană a ajuns. Este o dreaptă judecată despre sine. Smerenia este pentru omul spiritual ceea ce amorul propriu este pentru omul firesc. Așa cum din fire suntem înclinaţi să ne credem mai buni decât alţii și deci să ne înșelăm pe noi înșine, la fel, prin smerenie, corectăm punctul nostru de vedere și ne așezăm la locul nostru: nici mai sus, nici mai jos. Greu lucru! Smerenia poate fi trăită doar dacă „*aruncăm asupra lui Dumnezeu toate îngrijorările noastre, căci El însuși grijește pentru noi*” (cf. 1 Pet. 5, 7).

Creștinul trebuie să fie pregătit permanent în lupta contra potrivnicului: „*Fiţi treji și vegheaţi! Pentru că potrivnicul vostru, diavolul, dă târcoale ca un leu care răcnește și caută pe cine să înghită. Împotriviţi-vă lui tari în credinţă*” (1 Pet. 5, 8-9). Același sfat îl dă și Iacov: „*Supuneţi-vă dar lui Dumnezeu. Împotriviţi-vă diavolului și el va fugi de voi*” (Iac. 4, 7). Diferenţa fundamentală dintre acţiunea lui Dumnezeu și cea a diavolului în viaţa noastră constă în aceea că, chiar dacă ne opunem lui Dumnezeu, El nu pleacă, ci „*stă la ușă și bate*”, pe când dacă ne opunem diavolului, el va pleca de la noi. A lupta în ispite înseamnă a te opune diavolului.

Înainte de saluturile finale (v. 12-14), Petru își încheie scrisoarea cu o minunată doxologie: „*Dumnezeul oricărui har, care v-a chemat în Cristos Isus la slava Sa veșnică, după ce veţi suferi puţină vreme, vă va desăvârși, vă va întări, vă va da putere și vă va face neclintiţi. A lui să fie slava și puterea în vecii vecilor! Amin*” (1 Pet. 5, 10-11). **[2012]**

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 13, 1-8. **Ap.** 2 Pet. 1, 1-10.

Mc. 13, 1-8.[27]

*

2 Pet. 1, 1-9. Petru își începe scrisoarea prin a se identifica pe sine ca „*Simon Petru, rob și apostol al lui Isus Cristos*". Spre sfârșitul vieţii sale și la apogeul autorităţii sale apostolice, Petru s-a considerat pe sine înainte de toate „rob al lui Isus" și doar apoi apostol. Este același Petru pe care-l cunoaștem din Evanghelie și din Faptele Apostolilor: smerit când se referă la sine, condescendent cu fraţii, demn și incisiv când trebuie să apere cauza adevărului, fie și în fața autorităţilor, lumești sau religioase. Cu alte cuvinte, APOSTOL.

Salutul și îndemnurile inițiale au un caracter special: „*Harul și pacea **să vă fie înmulţite** prin cunoașterea lui Dumnezeu și a lui Isus Cristos*" (2 Pet. 1, 2). După ce în v. 3 și 4 dezvoltă teza cunoașterii care ni s-a dat în dar, prin care am primit făgăduinţele lui Dumnezeu, „*ca prin ele **să vă faceţi părtaşi firii dumnezeiești**, după ce aţi fugit de stricăciunea care este în lume prin pofte*" (2 Pet. 1, 4). Măreţul plan al mântuirii noastre este exprimat de Petru în doar două versete.

Petru nu se oprește însă aici. El ne explică și felul în care acest plan poate deveni activ în viaţa fiecăruia dintre noi. Dumnezeu dorește să fim părtași firii divine, dar cere pentru aceasta și colaborarea noastră: „*De aceea, **daţi-vă şi voi toate silinţele ca să uniţi**: 1) cu **credinţa** voastră fapta; 2) cu **fapta** cunoștința; 3) cu **cunoştinţa** înfrânarea; 4) Cu **înfrânarea** răbdarea; 5) cu răbdarea **evlavia**; 6) cu evlavia **dragostea de fraţi**; cu dragostea de fraţi 7) **iubirea de oameni***" (2 Pet. 1, 5-7). Iată 7 trepte aranjate în ordinea lor firească ce ne conduc de la credinţă la iubirea de oameni. Este aici un adevărat tratat de psihologie spirituală exprimat în doar trei versete. Fiecare din aceste trepte va trebui parcursă în ordinea indicată și nu se pot „arde" etapele din pricina nerăbdării. Să nu fi fost din toată această epistolă decât această secţiune și ar fi fost copleșitor pentru înaintarea noastră spirituală: Planul de mântuire al lui Dumnezeu este acceptat de om prin credinţă, care progresiv se transformă în iubirea de oameni. Mai scurt și mai clar nu putea fi exprimat totul. **[2012]**

27 Comentariu Mt. 24, 1-13 la **pg. 258** sau Lc. 21, 5-8; 10-11; 20-24 la pg. **382.**

Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XXXIII-a după Rusalii). Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 2-8. **Ap.** 2 Tim. 2, 11-19.

Lc. 18, 1-8. Această pildă a lui Isus este relatată doar de Luca. Să recunoaștem că este ceva ciudat în această pildă. Sensul ei ne este revelat chiar de la început de către evanghelist: „ *Isus le-a spus o pildă, ca să le arate că* ***trebuie*** *să se roage* ***necurmat*** *și* ***să nu se lase***" (Lc. 18, 1). O analiză scurtă a acestui verset mi se pare foarte importantă. Trei sunt cuvintele cheie, marcate în text: 1): *Trebuie* – Isus consideră rugăciunea ceva esențial. 2): *Necurmat* – Acest lucru spune „fără întrerupere", și nu tot timpul, pentru că nu ne putem ruga în sensul strict 24 de ore pe zi, ci că orice facem trebuie să fie transformat în rugăciune 3): *Să nu se lase*, adică să nu ne descurajăm dacă Dumnezeu nu răspunde imediat.

A doua „curiozitate" a pildei este că Isus nu pregetă să-L compare pe Dumnezeu fie chiar și cu un judecător nedrept: „*Auziți ce spune judecătorul nedrept? Și Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor Lui, care strigă zi și noapte către el, măcar că zăbovește față de ei?"* (v. 6-7). O văduvă, imaginea biblică pentru o persoană lipsită de orice sprijin, față de un judecător nedrept (corupt) care „de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina" și care insistă să i se facă dreptate. Dacă insistența în rugăciune l-a înduplecat chiar și pe un judecător nedrept, cu cât mai mult Îl va înduplеca pe Dumnezeu. Această insistență continuă chiar și în veșnicie (cf. Ap. 6, 9-11). „*Dumnezeu nu întârzie în împlinirea făgăduinței Lui*" (cf. 2 Pet. 3, 9-11). Desigur, între graba omenească și timpul lui Dumnezeu este o diferență notabilă. Din punctul nostru de vedere, așteptarea lui Dumnezeu ne pare lungă și suntem ispitiți să cedăm din cauza oboselii, dar Dumnezeu ne spune că „nu trebuie să ne lăsăm". Totul se va împlini la timpul hotărât, Și totuși, „*când va veni Fiul omului, va găsi El credință pe pământ?"* (v. 8). Acest lucru înseamnă că Biserica sfârșitului va trece prin Marele necaz și nu va fi răpită înainte, ci după aceea. Trebuie deci să ne rugăm pentru a nu slăbi în credință, ci să avem răbdare până la sfârșit. **[2011]**

*

2 Tim. 2, 11-18. Pavel își continuă în secțiunea aceasta ideea că răbdarea este cheia comportamentului creștin. Temelia credinței o constituie următoarele: „*Adevărat este cuvântul acesta: dacă am murit împreună cu Cristos, vom și trăi împreună cu El*" (2 Tim. 2, 11). Aceste cuvinte par să fie un citat dintr-un ritual de botez în Biserica primară. Ele se referă mai mult la semnificația tainică a Botezului decât la moartea martirică. Tot restul secțiunii pare să confirme acest aspect. Pavel continuă interpretarea sa la nivelul vieții noastre interioare cu Cristos: „*Dacă răbdăm împreună cu El, vom împărăți împreună cu El. Dacă ne lepădăm de El și El se va lepăda de noi*" (2 Tim. 2, 12). Aici se pare că „*a răbda*" are semnificația lui a trăi, iar „*a se lepăda*" are semnificația lui a muri. Este o afirmație tranșantă care se referă la trăirea cu Cristos și la apostazie. Următorul verset se referă în schimb la slăbiciunile celor care, deși cred în Cristos, pot șchiopăta la un moment dat: „*Dacă suntem necredincioși* (infideli în comportament), *totuși El rămâne credincios, căci nu se poate tăgădui singur*" (2 Tim. 2, 13). Este un fapt încurajator pentru credincioși. Versetul următor ne atestă că scrisoarea era destinată citirii publice. „*Adu-le aminte de aceste lucruri și roagă-i fierbinte înaintea lui Dumnezeu să se ferească de certurile de cuvinte, care nu duc la alt folos decât la pieirea celor ce le ascultă*" (2 Tim. 2, 14). Este un îndemn pe care Pavel îl adresează conducătorilor Bisericii. Omul lui Dumnezeu, în slujba de păstor, „*trebuie să împartă drept Cuvântul adevărului*", rugăciune care a rămas până azi în Liturghia bizantină.

Grecii credeau în nemurirea sufletului, dar îl considerau pe acesta captiv în trup, ca într-o închisoare. De aceea, Pavel subliniază apăsat că învierea Domnului și a noastră este una reală și nu simbolică. Cei care învățau altceva, ca Imeneu și Filet, trebuiau aspru condamnați, până la excomunicare chiar. Întreg omul va învia, cu sufletul și cu trupul, și aici nu încape nici o interpretare simbolică, chiar dacă această interpretare ar duce la o acceptare mai ușoară a acestei doctrine a învierii. **[2012]**

PERIOADA TRIODULUI

TRIODUL.

Caracteristici liturgice ale perioadei Triodului.

Triodul este cartea liturgică folosită în timpul perioadei Postului Mare (de aici încolo prescurtat prin PM), în Bisericile de rit bizantin, începând cu Duminica Vameșului și a Fariseului până în Sâmbăta mare. Primele trei săptămâni ale Triodului sunt numite pregătitoare și au menirea să ne introducă spiritual și corporal, treptat, în postul propriu zis.

Triodul cuprinde slujbele Utreniei (rugăciunea de dimineaţă) și ale Vecerniei (rugăciunea de seară). Sunt slujbe cu un caracter mai special decât cele din restul Anului liturgic. Accentul este pus pe slujba vecerniei, uneori prelungită cu priveghere. Se rostesc rugăciuni speciale, ca de pildă Rugăciunea Sf. Efrem Sirul, care este punctată de așa zisa metanie mare, o prosternare până la pământ în semn de adâncă penitenţă.

În toată perioada Triodului, de luni și până vineri, nu se celebrează Sf. Liturghie euharistică. Doar în zilele de miercuri și vineri se celebrează Sf. Liturghie a Darurilor Înainte-sfinţite, deoarece Sf. Daruri au fost sfinţite în duminica precedentă; este în esenţă o Sf. Împărtășanie solemnă, legată de slujba vecerniei. Din această cauză, zilele de post de luni până vineri au primit numele de zile aliturgice. Ca texte liturgice, la vecerniile din cursul săptămânii se citesc texte din VT, așa zisele paremii, așa cum am amintit mai sus.

Sâmbăta și duminica nefiind zile de post se celebrează Sf. Litughie euharistică: sâmbăta cea a Sf. Ioan Gură de Aur, iar duminica cea a Sf. Vasile cel Mare.

Precizare despre Postul Mare

Precizare necesară. Multă lume mai confundă și azi postul cu abstinenţa. Postul se referă la numărul meselor consumate. În mănăstiri, în aceste zile se mănâncă o singură dată, seara, înainte sau după Vecernie. Abstinenţa se referă la calitatea alimentelor, adică ne abţinem de la carne, ouă și lactate. Această abstinenţă se introduce gradual încă înaintea începerii postului propriu zis și durează până în ziua de Sâmbăta Mare. Ea nu este întreruptă nici sâmbăta și duminica, dar în aceste zile – mă refer la mănăstiri- se consumă două mese pe zi: una la prânz și cealaltă seara, respectându-se, evident, abstinenţa. În felul acesta, numărul exact de zile de post este 7 x 5 = 35 de zile din care se scade o zi (Bunavestire) și rămân astfel 34 de zile. De aceea se adaugă cele 2 zile aliturgice din săptămâna ce precede Duminica Lăsatului sec de brânză. Și pentru că Sâmbetei Mari îi urmează Duminica Paștelui, ea se socotește o ½ de zi. Făcând socoteala rezultă în total: 35+2+1/2-1 = 36, 5, adică 10% din numărul zilelor unui an (365). De aceea PM se mai numește și zeciuiala timpului. Oferim deci lui Dumnezeu ca atenţie specială 10% din timpul nostru profan.

Postul Mare este o perioadă de pregătire corporală, sufletească și spirituală pentru celebrarea cu vrednicie și cu rod a Sf. Paști. Întreaga noastră viaţă este supusă în acest răstimp unei modificări de ritm. Postul alimentar și asceza socială sunt menite să faciliteze o mai mare și mai strânsă legătură prin rugăciunea personală cu Dumnezeu, dar și ameliorarea relaţiilor noastre cu aproapele, prin milostenie și iertare. Întreaga viaţă liturgică este modificată, exprimând un caracter ascetic. Rugăciunile Bisericii (cuprinse, repet, în cartea de cult numită Triod) au un caracter penitenţial mai exprimat, sunt mai lungi, cuprind mai multe slujbe de priveghere. Este deseori prescrisă o manifestare corporală a penitenţei prin așa zisele metanii (prosternări adânci care exprimă smerenia) legate în general de Rugăciunea Sf-lui Efrem Sirul.

Reamintesc, îndrumătorul pe care vi-l oferim se dorește a fi un instrument de lucru care să faciliteze citirea Bibliei, meditarea Sa și răspunsul nostru prin rugăciune. Pentru realizarea acestui demers, începem

acum cu Postul Mare, folosindu-ne de textele biblice și rugăciunile liturgice cuprinse în Triod, cartea de cult specifică PM în Bisericile de rit bizantin. În felul acesta, ritmul vieţii spirituale personale se inserează în ritmul Bisericii. Nu este doar o simplă asonanţă între cele două cuvinte: ritm și rit, ci este o legătură interioară foarte adâncă.

Vă doresc un post binecuvântat și o lectură folositoare și plină de har. Domnul să vă binecuvânteze.

Note introductive la *Epistola a II-a lui Petru*

Această epistolă are ca temă principală starea credinciosului și modul său de comportament în zilele din urmă. Trăirea unei vieţi de credinţă în vremuri dificile este lecţia care se desprinde aproape de la sine din această scurtă dar dinamică epistolă.

Stilul este unul clar epistolar, începând cu identificarea autorului în persoana lui „Simon Petru, rob și apostol al lui Isus Cristos", continuând cu salutul inițial și încheindu-se cu îndemnurile și salutul final. Să spunem chiar de la început că destinatarii, cel puţin prezumaţi, sunt aceiași credincioși creștini din cele cinci comunităţi mixte, evrei și neevrei din Asia Mică, cărora Petru le-a adresat și prima scrisoare (cf. 2 Pet. 3, 1).

Marea problemă care apare însă, chiar de la începuturile creștinismului, este cea cu privire la paternitatea autorului. A fost scrisă de Petru sau de altcineva? A fost scrisă până în anul 67 d.Cr., anul prezumat al morţii lui Petru, sau mai târziu, în secolul al II-lea d. Cr.? Există o serie de dovezi interne care ar fi în favoarea lui Petru ca autor al scrisorii, dar sunt foarte puține dovezi externe. Fără a începe vreo argumentare fie pro, fie contra, mă limitez a sublinia, pentru mine și pentru ceilalţi cititori ai Bibliei, că acest lucru este de o importanţă secundară și are mai mult valoare academică decât practică. În definitiv, important este mesajul epistolei care este foarte clar și deosebit de util tuturor creștinilor care și-au trăit sau își trăiesc viaţa într-un mediu ostil mesajului creștin, cum din păcate este și cel în care trăim noi azi. Analizele academice referitoare la stilul celor două epistole petrine, la bogăţia de expresii și formulări unice (hapax legomena), nu produc efecte spirituale, ci au doar o valoare „academică". Trebuie subliniată cu toate acestea relaţia interesantă dintre 2 Pet. și Epistola lui Iuda. Paralelismul dintre 2 Pet. 2 și Iuda 4-18 este surprinzător și a născut și el la rândul lui diferite aprecieri „științifice".

Rămâne, pentru noi, creștinii, ca îndemnurile din Epistolă să ne sprijine spiritual în vremurile de restriște pe care le trăim.

Note introductive la *Epistola I a lui Ioan*

Epistola I-a a lui Ioan are unele particularităţi surprinzătoare. Este întradevăr o epistolă, scrisă de cineva și adresată cuiva, dar nici autorul și nici adresantul nu sunt nominalizaţi explicit. Lipsește și salutul final. Epistola a fost cu adevărat expediată și a avut poate un caracter de „circulară" sau de „scrisoare deschisă". Conţinutul ei, deși de o bogăţie și adâncime teologică remarcabile, a folosit o exprimare simplă, clară, precisă și practică, pentru ca toţi să poată înţelege mesajul. Comparativ cu ea, unele „studii" sau „conferinţe" elogiate de unii ca foarte „profunde" sunt doar o încâlcitură de termeni care nu poartă mesaj: nori care nu aduc ploaie.

Asemenea autorului Epistolei către Evrei, scriitorul Epistolei I Ioan nu-și menţionează numele. Dar, spre deosebire de Evrei, 1 Ioan dispune de argumente interne convingătoare cu privire la paternitatea sa. Autorul L-a cunoscut pe Isus de foarte aproape, iar limbajul folosit, felul teologic al gândirii și psihologia sa îl arată pe apostolul Ioan, de departe, ca fiind autorul Epistolei. Scopul fundamental al scrierii este: „*V-am scris aceste lucruri,* ***ca să ştiţi că*** *voi, care credeţi în Numele Fiului lui Dumnezeu,* ***aveţi viaţa veşnică***" (1 Io. 5, 13).

Locul de unde a fost scrisă această Epistolă și data la care a fost ea scrisă rămân ambele necunoscute. Opinia cea mai răspândită între cercetătorii Bibliei este că ea a fost scrisă undeva prin anii 80-95 d. Cr., când apostolul Ioan se găsea în Asia Mică.

Tematica scrisorii este în unele locuri polemică faţă de o învăţătură care mai târziu s-a numit gnosticism (de la gr. gnosis = cunoaștere). Gnosticii se pretindeau a fi creștini, dar susţineau că posedau cunoștinţe suplimentare, superioare învăţăturilor predate de către apostoli, pe care le pretindeau prea simpliste. Întreaga epistolă, deși formulată în termeni simpli, ușor de înţeles, și poate tocmai de aceea, este o combatere

vehementă a încâlciturilor pseudo-teologice sau filosofice, cu care unele minţi bolnave, în tot cursul istoriei, au încercat să intoxice și să otrăvească învăţătura simplă și clară a Evangheliei mântuirii noastre.

Note introductive la *Epistola a II-a și a III-a ale lui Ioan*

Epistolele 2 și 3 ale lui Ioan sunt foarte scurte, formate fiecare din câte un capitol. Epistola 2 Ioan a putut fi scrisă pe un singur papirus standard. Este o binecuvântare că s-a păstrat în întregime. 3 Ioan este (în original) cu un rând mai scurtă decât prima. Ambele reprezintă tot ce ne-a mai rămas din nepreţuita corespondenţă personală a unuia din cei mai iubiţi și respectaţi sfinţi de la începuturile creștinismului, apostolul Ioan.

Uneori creștinii vor să știe cât de „deschiși" sau de „închiși" ar trebui să fie cu alţii, mai ales dacă aceștia se declară credincioși. 2 și 3 Ioan răspund la această întrebare practică. 2 Ioan arată importanţa de a ţine ușile casei (respectivi ale bisericii din casă) închise ereticilor; 3 Ioan ne îndeamnă să avem o „politică a ușilor deschise" cu privire la predicatorii și misionarii itineranţi.

Autorul ambelor scrisori, cu cea mai mare probabilitate, este apostolul Ioan, autorul Evangheliei a 4-a. Acest lucru este atestat atât de scriitori din antichitate, cât și de consensul larg al criticii textuale moderne.

Data scrierii în cazul celor trei epistole este fixată de cercetători fie în jurul anului 60, înainte de dărâmarea Templului, și atunci mai probabil au fost scrise de Ioan din Ierusalim, fie la o dată mai târzie (prin anii 85-90), când Ioan era deja bătrân, și atunci au fost scrise probabil din Efes, unde Ioan își fixase activitatea în ultima parte a vieţii sale pământești.

2 Ioan este adresată unei biserici, pe care o numește „aleasa Doamnă", iar 3 Ioan este adresată unui personaj, Gaius, membru de vază fie al aceleiași biserici sau al uneia apropiate. Ambele dezbat problema predicatorilor itineranţi, din cadrul bisericii primare, obicei practicat uneori și azi în unele cercuri religioase. Aceștia erau găzduiţi și uneori plătiţi și din această cauză se puteau găsi destul de des și șarlatani care profitau de acest lucru, putându-se strecura de aceea printre cei cinstiţi, și eretici care încercau să propage erezii, mai ales gnosticismul, în vremea aceea. Ambele epistole dezbat atitudinea care trebuia adoptată în fiecare caz în parte.

Note introductive la *Epistola lui Iuda Tadeul*

Înainte de toate o remarcă:dacă Luca începe istoria Bisericii cu Faptele Apostolilor, penultima carte a NT, Epistola lui Iuda este supranumită: „Faptele Apostaţilor". Iniţial autorul, după cum însuși mărturisește în versetul 2, a dorit să scrie o carte pentru întărirea credinţei, dar situaţia concretă a Bisericii din acel timp l-a obligat să se ocupe de apostaţi, de cei care s-au lepădat de credinţa creștină, și de dușmanii ei fățiși din interior. Pentru a-i demasca și înfiera, el se folosește de exemple luate din natură, din VT și chiar din cărţile apocrife (Enoh). Încheierea Epistolei este o capodoperă de doxologie. Situaţia actuală a Bisericii face ca această Epistolă să aibă o importanţă deosebită și pentru noi.

Autorul acestei epistole a suscitat numeroase dezbateri din antichitate și până în zilele noastre. Să precizăm, înainte de toate, că Iuda era un nume frecvent folosit în timpul acela. El nu se identifică în nici un caz cu Iuda, unul din cei 12 apostoli și care a fost el însuși primul dintre apostaţii înfieraţi de autor. Dintre personajele menţionate în NT care purtau acest nume vin în discuţie trei. Cel mai probabil este vorba de fratele vitreg mai tânăr al Domnului, fratele lui Iacov, așa cum se prezintă el însuși în versetul 1. El se prezintă, poate din modestie, ca și Iacov în epistola sa, nu ca apostol, ci ca rob al lui Isus Cristos.

Data scrierii cei mai mulţi cercetători o plasează înainte de dărâmarea Templului (70 d. Cr.), cel mai probabil între anii 67-70 d. Cr.

Fondul și tema epistolei se referă, după cum am mai spus, la apostaţi, la cei care și-au părăsit sau negat credinţa în Domnul Isus și opera lui mântuitoare. Este o mare asemănare între această scrisoare și Epistola 2 Petru. Dacă Petru sau Pavel vorbesc despre iminenţa apariţiei apostaţilor, Iacov vorbește despre ei ca despre un fapt împlinit, avându-i în vedere înainte de toate pe gnosticii acelui timp. Încă de la începuturile ei, Biserica a fost infiltrată de apostaţi, care se dădeau slujitori ai lui Dumnezeu, dar care, în realitate, erau dușmani ai crucii lui Cristos. În timpurile noastre ei au devenit un fenomen comun, de aici și importanţa deosebită a studierii ei în zilele de azi.

Duminica Vameșului și a Fariseului. Începutul Triodului.

Lectură biblică: Ev. Lc. 18, 10-14; **Ap.** 2 Tim. 3, 10-15.

Troparul duminicii: *Să fugim de vorba cea obraznică a fariseului și să ne învățăm înălțimea graiurilor celor smerite ale vameșului, cu pocăință strigând: Mântuitorul lumii, ai milă de robii Tăi.*

Lc. 18, 10-14. Această pildă o găsim doar în Luca și încheie o lungă serie de întâmplări și parabole cuprinse între capitolele 9, 51-18, 14 ale Evangheliei sale. Biserica o citește în a 10-a duminică ce precede Sf. Paști, prima din cele 4 care au menirea să ne pregătească pentru Sfântul și Marele Post ce urmează.

Doi oameni s-au suit la Templu ca să se roage. Rugăciunea este relația noastră cu Dumnezeu. Cum concepem fiecare dintre noi această relație? Ce loc ocupă în viața noastră rugăciunea? Ce așteptăm de la rugăciune? Se rezumă ea doar la cereri sau facem loc și rugăciunilor de mulțumire și mai ales de laudă la adresa lui Dumnezeu, Izvorul vieții și Scopul ei final? Iată tot atâtea întrebări prin care ar trebui să ne cercetăm conștiința, care este interiorul cel mai interior al ființei noastre.

Pilda ne înfățișează în acești doi oameni două modalități de relație cu Dumnezeu. Sub chipul vameșului și al fariseului ne sunt indicate două extreme de conduită a omului față de Dumnezeu. Vameșul reprezintă acea categorie de oameni care în aparență n-ar avea nimic să-și reproșeze în conduita lor, cel puțin din punct de vedere exterior. Ca și vameșul, ei sunt conștienți de faptul că nu au încălcat prescripțiile, stau drepți înaintea lui Dumnezeu și în aparență Îi atribuie Lui totul, aducându-I mulțumiri.Toate cele înșirate de fariseu în rugăciunea lui erau adevărate. Împlinise nu doar cele poruncite, ci și ceva în plus: postise de două ori pe săptămână. Legea nu prevedea aceasta, dar „datina strămoșilor" cerea ca orice iudeu pios să postească luni și joi. Mai târziu, creștinii au schimbat aceste două zile în miercuri și vineri. Și nu numai zilele, ci și sensul acestui post. Într-adevăr, postul îl regăsim aproape universal și nu numai în cadru religios, ci și în afara lui. Dacă ne referim la post doar ca la o conduită alimentară, există diferite tipuri de post după scopul acestuia. Sportivul se abține între altele și de la excese alimentare pentru a avea performanțe, femeile ca să-și recapete sau să-și mențină aspectul exterior. Bolnavul respectă o dietă pentru însănătoșire, iar unii fac greva foamei ca protest politic, de exemplu. De ce postea fariseul? El dorea să creadă că aduce astfel o slujbă lui Dumnezeu, este satisfăcut că a îndeplinit prevederile exterioare ale Legii și se laudă cu aceasta. Deși pare că-I mulțumește lui Dumnezeu, el se încrede în faptele proprii. Se auto-îndreptățește și în loc să-I mulțumească din inimă lui Dumnezeu, este mulțumit de el însuși.

La polul opus îl găsim pe vameș. Aceștia erau evrei care adunau de la evrei impozitul pentru romanii opresori: niște "cozi de topor", am zice astăzi. Atunci erau numiți păcătoși publici. Și atunci, însă și azi, acest tip de oameni creează dezgust și repulsie. Oameni care-și sacrifică nu numai imaginea publică, ci și pacea interioară pentru beneficii materiale urât obținute. Par a avea până și conștiința tocită și adusă la tăcere. Și iată că tocmai un astfel de personaj, cu o conduită externă reprobabilă, este opus unuia pe care și societatea îl respectă și, ce-i mai rău, chiar el însuși se crede ireproșabil. Singura rugăciune pe care vameșul *stând departe și neîndrăznind nici ochii să și-i ridice în sus* o rostește este doar atât: „*Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul*".

Adevărata apreciere a poziției mele, exterioare și interioare, nu o fac însă eu, ci Dumnezeu. Și judecata nu a întârziat. Isus le-a spus celor ce-L ascultau că cel care, pocăit, mărturisindu-și păcatul, se încredințează milei lui Dumnezeu, rugăciunea aceluia va afla ascultare și ființa lui îndreptare: „*căci oricine se înalță va fi smerit și oricine se smerește va fi înălțat*", a zis Domnul ca concluzie la această pildă.

Să urmăm și noi calea smeritei rugăciuni ca să aflăm îndreptățire la Domnul Isus Hristos, Unicul ce ne poate elibera cu adevărat. [**2009**]

Odată cu această duminică, supranumită a Vameșului și a Fariseului, după protagoniștii parabolei lui Isus, intrăm în perioada de pregătire a Postului Mare. Ea se întinde pe o perioada de 3 săptămâni, cuprinzând deci 4 duminici, de la duminica a 10-a și până la duminica a 7-a înaintea Sfintelor Paști. Slujbele din această perioadă sunt cuprinse în cartea de cult numită Triod. Așa cum am menționat deja în *Introducere*, structura cultului divin este specifică și unică în această perioadă a anului liturgic, fiind

adecvată caracterului marcat ascetic al acestui timp de pregătire, caracterizat prin rugăciune și post. Această primă duminică a perioadei pregătitoare este consacrată învăţăturii despre curăţia rugăciunii. Ultima dintre cele 4 duminici pregătitoare (a 7-a, înaintea Sf. Paști) este consacrată învăţăturii despre postul cel adevărat. Postul și rugăciunea, în general, dar mai ales în această perioadă binecuvântată, de har, formează un bloc unitar.

Lc. 18, 10-14. Pilda Vameșului și a Fariseului încheie o lungă secţiune a Evangheliei după Luca, între capitoelel 9, 51 și 18, 14, caracterizată prin unicitatea relatărilor unor evenimente, despre care avem informaţii doar din această Evanghelie. La începutul capitolului 18, Isus prezintă ascultătorilor săi două pilde. Prima, cea a Judecătorului nedrept, și a doua, cea din pericopa de astăzi. Luca le introduce prin următoarele cuvinte: Pe prima, cea a Judecătorului nedrept, astfel: „*Isus le-a spus o pildă, ca să le arate cum trebuie să se roage* ***necurmat și să nu se lase***”(Lc. 18, 1). Pe a doua, a Vameșului și a Fariseului astfel: „*A mai spus și pilda aceasta* ***pentru unii care se încredeau în ei înșiși că sunt neprihăniţi și-i disprețuiau pe ceilalţi***” (Lc. 18, 9). În cazul acestor două parabole, evanghelistul expune concluzia nu la sfârșit, nici nu lasă la latitudinea ascultătorilor interpretarea lor, ci parabola ilustrează doar în chip plastic scopul, adică felul în care să ne rugăm în mod plăcut lui Dumnezeu și să sperăm astfel ascultarea rugăciunii noastre și deci eficienţa ei pentru viaţa noastră. Nu vom insista deci nici noi în a analiza ceea ce este deja limpede de la început. Nu este nimic de descoperit, ci de acceptat și de pus în practică. Dorim în schimb să atragem atenţia asupra unui lucru, pe care se fundamentează rugăciunea și postul: **Citirea și meditarea Sfintelor Scripturi. [2010]**

Lc. 18, 10-14. Cu pilda Vameșului și a Fariseului începe o perioadă de pregătire pentru Sf. și Marele Post (PM) care durează trei săptămâni. Postul, în general, este un exerciţiu ascetic, de străduinţă (= asceză). El are trei componente inseparabile: rugăciune, post și milostenie. Ele sunt inseparabile și au menirea să pregătească sufletul nostru și să ne pună într-o relaţie corectă faţă de Dumnezeu prin rugăciune, faţă de noi înșine prin post, și faţă de aproapele nostru și prin milostenie. Pilda Vameșului și a Fariseului este relatată numai de Luca. Scopul spunerii și înţelesul acestei pilde, după obiceiul său, Luca le declară chiar de la început: „*Isus a mai spus și pilda aceasta pentru unii care se încredeau în ei înșiși că sunt neprihăniţi și* ***disprețuiau pe ceilalţi***” (Lc. 18, 9). Protagoniștii acestei pilde sunt doi oameni care se găseau la polul opus unul faţă de celălalt în societatea iudaică a timpului. Vameșii erau la nivelul cel mai de jos, deoarece aceștia aveau sarcina de a strânge impozitul pentru romanii opresori și erau percepuţi de toţi ca niște trădători. Fariseii se socoteau pe sine la polul opus, deoarece nu doar că împlineau Legea, dar mai adăugau la aceasta și postul autoimpus, marţi și joi. De aceea, Biserica a schimbat zilele de post din cursul săptămânii în miercuri și vineri pentru a ne aminti condamnarea devoţiunii fățarnice a fariseilor, iar în această săptămână dă dezlegare completă de post (Hârţi) în aceste zile.

„*Doi oameni s-au suit la Templu* ***să se roage****; unul era fariseu și celălalt vameș*” (Lc. 18, 10). Ne este prezentată întâi rugăciunea fariseului. Deși mulţumește lui Dumnezeu, o atitudine corectă și lăudabilă în sine, rugăciunea fariseului este anulată chiar de la început. Acesta stătea în picioare, pentru că se socotea drept. Îndreptăţirea sa era incorectă pentru că nu putem fi socotiţi drepţi înaintea lui Dumnezeu, dacă disprețuim pe aproapele. El se ruga în sine zicând: „*Dumnezeule, Îţi mulţumesc* ***pentru că nu sunt ca ceilalţi oameni****, postesc și dau zeciuială din toate veniturile mele*” (cf. Lc. 18, 11-12). El se compara doar cu sine însuși și-i disprețuia pe toţi cei care nu erau asemenea lui și pe care-i socotea păcătoși.

„*Vameșul în schimb stătea departe și nu îndrăznea nici ochii să și-i ridice la cer și se bătea cu pumnul în piept zicând: Dumnezeule, ai milă de mine păcătosul*” (Lc. 18, 13). Este o rugăciune care exprimă pocăinţă, nu resemnare. Privind doar la sine în raport cu ceilalţi era conștient că nu se putea baza pe meritele proprii și se încredinţa întru totul milostivirii lui Dumnezeu. Fariseul se uita și el doar la sine și la Dumnezeu, dar disprețuind pe ceilalţi. Vameșul nu și-a pierdut speranţa în Dumnezeu și în milostivirea Sa care putea repara totul, căci: „*Ce nu este cu putinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu*” (Lc. 18, 27). Cât de des ni se întâmplă și nouă ca atunci când privim la cei din jurul nostru, la păcătoșenia și răutatea oamenilor cu care convieţuim, să ne credem mai buni decât ei! Ce eroare de judecată! Dacă ne judecăm pe noi înșine

în lumina pe care noi o credem adevărată, greșim chiar dacă, formal, ca și fariseul, îl luăm în ecuație și pe Dumnezeu. Întotdeauna, în fiecare clipă, trebuie să ne raportăm mereu la Dumnezeu care ni se descoperă în aproapele nostru. Este o judecată „relativă". Cuvântul „relativ" nu înseamnă „nesigur", cum se crede în general, ci pur și simplu „în relație cu". Aceasta a fost și concluzia lui Isus în ce privește pilda aceasta: „*Eu vă spun* ***că mai degrabă*** *omul acesta* (vameșul) *s-a pogorât acasă socotit neprihănit decât celălalt. Căci oricine se înalță pe sine va fi smerit și oricine se va smeri pe sine va fi înălțat*" (Lc. 18, 14). Isus nu spune că vameșul s-a îndreptat iar fariseul nu, ci că atitudinea vameșului a fost mai justă decât cea a fariseului. Că rugăciunea lui a fost mai corectă decât a celuilalt. Ne gândim imediat că rugăciunea își are logica ei. De aceea vom vedea în zilele ce urmează care este structura adevăratei și eficientei rugăciuni. Dumnezeu trebuie să fie întotdeauna pe prim plan. Tot restul, postul și milostenia, adică relația cu noi și cu aproapele derivă din relația noastră cu Dumnezeu. [**2011**]

Lc. 18, 10-14. Din această duminică, a 10-a înainte de Sf. Paști, intrăm în perioada Triodului. Cele 4 duminici pregătitoare sunt menite să ne instruiască cu privire la natura și rostul postului. Postul religios nu este o valoare în sine, ci este doar una din cele trei componente ale unei unice acțiuni, aceea de relaționare corectă a noastră cu lumea, cu semenii și cu Dumnezeu. O defecțiune pe oricare dintre aceste trei nivele de interacțiune ne poate compromite viața armonioasă.

Pilda Vameșului și a Fariseului este introdusă de Isus prin însăși interpretarea ei: „*A mai spus și pilda aceasta pentru unii care se încredeau în ei înșiși și disprețuiau pe ceilalți*" (Lc. 18, 9). Doi oameni aleși în pildă din polii opuși ai societății timpului, vameșul – un proscris, iar fariseul – un exemplu de religiozitate, s-au suit ambii la Templu ca să se roage. Rugăciunea este hrana sufletului. Este relația noastră cu Dumnezeu, de la care vin toate. Ea este hrana sufletului, pentru că atunci când Îl rugăm pe Dumnezeu pentru ceva, noi recunoaștem implicit că acel „ceva" ne lipsește și numai El ni-l poate da. Credem implicit că în lipsa acelui „ceva" viața noastră ar fi strâmtorată, dacă nu chiar imposibilă. Când Dumnezeu ne ascultă rugăciunea, ne îndreaptă atenția asupra dezordinilor din viața noastră. Pentru că eu am prea mult, celălalt are mai puțin. Prin urmare, eu voi „posti", adică voi renunța măcar la exces și voi face milostenie. Altfel, rugăciunea nu va fi ascultată. De îndată ce te rogi, Dumnezeu îți atrage atenția că ești în relație cu alți oameni și că trebuie să renunți, măcar puțin și măcar în parte la tine, pentru ca să favorizezi Viața. Dacă rămâi fixat doar la propria persoană, șansele ca rugăciunea să-ți fie ascultată se reduc sau se anulează. Ca să fiu în relație corectă cu Dumnezeu, trebuie să țin cont de aproapele meu și de felul cum gestionez mult-puținul pe care-l posed. **[2012]**

*

2 Tim. 3, 14-17. Aceste patru versete care fac parte din ultima epistolă scrisă de Pavel, adresată fiului său spiritual Timotei și socotită a fi testamentul apostolului, sunt de cea mai mare importanță în ce privește raportul credinciosului cu Dumnezeu prin Cuvântul viu al Duhului Sfânt.

Pavel, adresându-se direct și personal lui Timotei, vrând poate să sublinieze necesitatea primirii și trăirii personale a Cuvântului divin, îl îndeamnă: „*Tu să rămâi în lucrurile pe care le-ai învățat și de care ești deplin încredințat, căci știi de la cine le-ai învățat*" (2 Tim. 3, 14). Pavel pare că rezumă aici întreaga tradiție apostolică, trăirea vie de către credincioși a Cuvântului Vieții. Precizează apoi scopul Sfintelor Scripturi:„*...(ele) pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mântuire prin credința în Isus Cristos*" (v. 15). Ele și numai ele pot face aceasta. Nici o altă carte sau bibliotecă din lume nu o poate suplini pentru că doar Scriptura este Cuvântul lui Dumnezeu. Cum operează, însă, în noi Cuvântul? Urmează un verset foarte important: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire" (v. 16). Ar trebui să subliniez fiecare cuvânt din acest verset pentru a-i evidenția valoarea. Scopul citirii Sfintei Scripturi nu este deci unul informativ, ci unul formativ. Nu citim Scriptura numai pentru a afla ceva, ci ca să ne transformăm: „*pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună*" (v. 17). Rugăciunea unită cu postul nu este doar o expunere a dorințelor noastre înaintea lui Dumnezeu, ci este un răspuns la Cuvântul pe care El ni-l adresează. Aici este izvorul priorității absolute a citirii și meditării Sfintelor Scripturi. **[2010]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 13, 9-13; (Lc. 18, 1-8.) **Ap.** 2 Pet. 1, 20-2 , 9-8.

Troparul zilei: *Cu pilde îndemnând pe toţi Hristos spre îndreptarea vieţii, pe vameșul înalță din smerenie, arătând pe fariseul că s-a smerit dintru înălţare.*

Mc. 13, 9-13. Această săptâmână este în întregime dedicată discursului escatologic al lui Isus, pronunţat înaintea patimilor sale, așa cum este el relatat în Evanghelia după Marcu. Este în evidentă legătură și se menţine prin oficiul canonic în atmosfera spirituală a pildei Vameșului și a Fariseului. Începe cu un avertisment al lui Isus: *Luaţi seamă la voi înșivă*! Acest avertisment este deosebit de important, cu atât mai mult cu cât toate prezicerile despre ce se va întâmpla cu ucenicii se referă la împrejurări rele: veţi fi daţi afară din sinagogi, veţi fi denunţaţi, anchetaţi etc. Nu luaţi seamă la toate acestea, ci la voi înșivă. Încredinţaţi-vă Domnului pentru că El va răspunde în locul vostru. Răul va fi atât de invadant încât vă puteţi aștepta la ce poate fi mai rău, chiar de la rudele voastre cele mai apropiate, până la a fi chiar omorâţi: *Veţi fi urâţi de toţi pentru Numele Meu*. În toată această prigoană dezlănţuită la sfârșitul timpurilor și prefigurată doar de căderea Ierusalimului, care părea celor mai mulţi imposibilă, avem doar două arme de apărare: nu vă gândiţi la ce veţi răspunde, căci Domnul prevede pentru voi, ci fiţi atenţi la conduita voastră, nu cedaţi în credinţă, pentru că*cine va răbda până la sfârșit, va fi mântuit*. Răbdarea este fiica credinţei, care este un dar de la Dumnezeu. Rugaţi-vă să primiţi acest dar și sprijiniţi-vă întru totul pe Dumnezeu și veţi fi biruitori chiar și în cele mai adverse împrejurări. **[2009]**

Lc. 18, 1-8. În trepiedul unitar: rugăciune, post și milostenie, locul principal este ocupat, evident, de rugăciune. Am văzut din pilda vameșului și a fariseului că diferenţa în relaţia noastră cu Dumnezeu o face calitatea rugăciunii. Nu este de ajuns doar să ne rugăm, ci trebuie să ne rugăm corect. Ce înseamnă acest lucru? Rugăciunea își are logica și structura ei. Trebuie să fie stăruitoare înainte de toate. Ne punem întrebarea: Așteaptă oare Dumnezeu să fie insistent „curtat?" Evident, nu! El dorește ca noi să fim convinși de ceea ce cerem. După obiceiul său, Luca ne prezintă o pildă al cărei tâlc este pus la început: „*Isus le-a spus o pildă, ca să le arate că trebuie să se roage neîncetat și să nu se lase*" (Lc. 18, 1). Urmează pilda judecătorului nedrept, care „*de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina*" (v. 2). În pilda vameșului și a Fariseului avem doi poli opuși în plan religios. Aici avem doi poli opuși din punct de vedere social: un judecător care avea toată puterea socială și o văduvă total lipsită de drepturi și de sprijin. Singura ei armă este insistenţa. Nu ni se spune care este cauza văduvei, ci doar faptul că ea credea în dreptatea ei și nu putea nici să o susţină, nici să mituiască pe judecător. Situaţia este de o cumplită actualitate. Judecătorul, deţinător conjunctural al unei puteri, nu se mobilizează în virtutea unui principiu, ci este doar agasat de insistenţa văduvei și se hotărăște în consecinţă să-i facă dreptate. Nu ni se spune în pildă dacă insistenţa văduvei provine din credinţa în cauza proprie sau poate fi doar simplă încăpăţânare. Accentul se pune pe insistenţă. Și dacă această atitudine dă rezultate în viaţa de fiecare zi: „*Oare Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor lui, care strigă zi și noapte către El, măcar că zăbovește față de ei? Vă spun*, zice Isus, *că le va face dreptate în curând. Dar Fiul omului va găsi El credinţă pe pământ* (când va reveni)?" (Lc. 18, 7-8). Insistenţa deci nu se raportează faţă de dreptatea cauzei, ci faţă de credinţă. Avem oare destulă încredere în dreptatea ce ni se va face la venirea lui Isus, oricât ar întârzia El, sau în „dreptatea" noastră? **[2011]**

*

2 Pet. 1, 19-21. Petru prezintă citirea Scripturii ca pe o lumină într-un întuneric. Ea ne ajută să ne găsim pașii prin lumea aceasta ostilă până când în inima noastră va răsări luceafărul de dimineaţă: „*Și avem cuvântul proorociei făcut și mai tare; la care bine faceţi că luaţi aminte ca la o lumină care strălucește într-un loc întunecos, până se va crăpa de ziuă și va răsări luceafărul de dimineaţă în inimile voastre*" (2 Pet.

1, 19). În acest verset, Petru explică raportul dintre citirea Scripturii și experiența personală a credinței în Dumnezeu. Cuvântul divin este o lumină pe cărare în timp ce în jurul nostru este beznă. Experiența personală a lui Dumnezeu, trăită în inima noastră, este cea esențială, pentru că viața spirituală este o împreună-trăire cu Dumnezeu. Biblia ne poate conduce la aceasta, dar nu o poate înlocui. Lumina servește la a vedea încotro să o apuc, dar ea însăși, dacă eu nu mă pun în mișcare, nu mă poate duce la țintă. În următoarele două versete, Petru ne dezvăluie și unele capcane în care am putea cădea prin citirea Scripturii, dacă aceasta nu este corect făcută: „*Fiindcă mai întâi de toate să știți că nici o proorocie a Scripturii nu se tâlcuiește după socotința fiecăruia; pentru că nici o proorocie nu s-a făcut niciodată după voia omului, ci purtați de Duhul Sfânt, au grăit oameni din partea lui Dumnezeu*" (2 Pet. 1, 20-21). Sunt două versete care pot fi socotite un compendiu de citire corectă a Scripturii. Biblia nu este produsul minții umane. Ea este Cuvântul lui Dumnezeu. Cu toate acestea, Duhul Sfânt nu a dictat-o, ci a insuflat, i-a inspirat pe diverși oameni să poarte mesajul divin. Acest mesaj ne parvine filtrat prin personalitatea diverșilor autori, așa cum lumina din exterior, trecând prin vitralii, ne oferă o imagine multiformă. Scriptura nu este un reportaj, care descrie o realitate în termenii unui proces verbal, ci poartă în sine măreața sinergie dintre omul care este în relație cu Dumnezeu și-I prezintă mesajul dat lui pentru ceilalți, respectând în același timp libertatea și diversitatea autorilor. Dacă scăpăm din vedere acest lucru și ne căutăm în Biblie pe noi înșine, putem rămâne în întuneric. **[2012]**

2 Pet. 2, 1-9. Întreg capitolul 2 al acestei Epistole se ocupă de prorocii mincinoși și de învățătorii mincinoși. Este aproape o transcriere a textului din Iuda 4-19. Evident că acest paralelism care sare în ochi a suscitat multe discuții. Este greu de împărțit acest capitol din 2 Petru în pasaje distincte.

Petru constată cu amărăciune că, la fel ca în trecut, când au fost proroci mincinoși, așa și în timpurile de la începutul creștinismului s-au ridicat învățători mincinoși. Ei nu vin din afara Bisericii, nu sunt dușmani văzuți și deci ușor identificabili, cu care te-ai putea lupta, ci s-au sculat din interior: „*În norod s-au ridicat și proroci mincinoși* (în trecut), *cum și între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura* ***pe furiș*** *erezii nimicitoare, se vor lepăda de Stăpânul care i-a răscumpărat, și vor face să cadă asupra lor o pierzare năpraznică*" (2 Pet. 2, 1). Interesant că în continuare Petru se ocupă mai mult de soarta acestor învățători mincinoși, precum și de ceea ce-i caracterizează pe ei, decât de conținutul propriu zis al învățăturilor lor: „*În lăcomia lor vor căuta ca prin învățături înșelătoare* ***să aibă un câștig de la voi***" (2 Pet. 2, 3). Din păcate atunci ca și acum: „*mulți îi vor urma în destrăbălările lor. Și din pricina lor, calea adevărului va fi vorbită de rău*" (2 Pet. 2, 2). Să recapitulăm. În comunitatea credincioșilor, prezența învățătorilor mincinoși care propagă erezii este din păcate o constantă. Ereziile nu vin din exterior, ca prigonirile, ci din interiorul Bisericii. Ele nu sunt opoziții spectaculoase și care pot fi recunoscute imediat de oricine, ci se strecoară insidios, de către oameni care au ca numitor comun setea de câștig material sau de slavă deșartă. În acest punct, Petru le readuce aminte cititorilor săi că există multe exemple în Biblie când, în diferite momente ale istoriei, Dumnezeu a intervenit personal în favoarea celor care I-au rămas credincioși, oricât de puțini la număr ar fi fost, ca în cazul lui Noe sau al lui Lot. Acest lucru ar trebui să ne încurajeze pentru că: „*Domnul știe să izbăvească din încercare pe oamenii cucernici și să-i păstreze pe cei nelegiuiți pentru ziua judecății*" (2 Pet. 2, 9). **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Marți.

Lectură biblică: Ev. Mc. 13, 14-23; (Mt. 7, 5-13), **Ap.** 2 Pet. 2, 9-22.

Troparul zilei: *Din smerenie văzând cinste făcătoare de înălţare, Şi din înălţare cădere rea, Râvnește la virtuţile vameșului și urăște răutatea fariseului.*

Mc. 13, 14-23. Isus dezvoltă în continuare felul în care trebuie să se pregătească ucenicii săi, pentru a face faţă unor timpuri unice în istoria omenirii: *Pentru că în zilele acelea va fi un necaz atât de mare cum n-a fost de la întemeierea lumii și nici nu va mai fi*. Isus ne pregătește și ne previne. Încheie toată această relatare cu un nou îndemn: *Păziţi-vă; iată, Eu v-am spus toate dinainte*. Dar ne-a mai dat o armă: rugăciunea după voinţa lui Dumnezeu. ***Rugaţi-vă*** *ca lucrurile acestea să nu se petreacă iarna* (sau sâmbăta, adaugă Matei). Rugaţi-vă însă după voinţa lui Dumnezeu și nu după dorinţa voastră. Noi am fi tentaţi să ne rugăm ca aceste lucruri să nu se întâmple. Așa ceva este imposibil. Ele fac parte din planul lui Dumnezeu. Rugăciunea noastră trebuie să fie deci raţională. Să ne rugăm pentru ceea ce este posibil. Ar fi iraţional să mă rog pentru ca să nu mor, dar mă pot ruga pentru un sfârșit creștinesc, fără suferinţă, senin, pașnic, fără remușcări pentru a primi un răspuns bun la Judecată. Așa și aici: rugaţi-vă pentru ca acest necaz să nu fie iarna sau sâmbăta, atunci când nu poţi fugi (iarna) sau când nu e voie (sâmbăta). Să recapitulăm armele noastre defensive. Să te lași cu totul în mâna lui Dumnezeu, să luăm seama la noi înșine, să ne refugiem în rugăciunea după voinţa Lui și să fim păziţi de înșelăciunea lumii. **[2009]**

Mt. 7, 5-13. Isus subliniază cu tărie că avem nevoie de stăruinţă pentru ca rugăciunea noastră să fie eficientă: „*Cereţi și vi se va da; căutaţi și veţi găsi; bateţi și vi se va deschide. Căci oricine cere, capătă; cine caută, găsește și celui ce bate, i se deschide*” (Mt. 7, 7-8). De ce oare acest accent deosebit pe stăruinţă în rugăciune? Atunci când ne adresăm lui Dumnezeu cu cererile noastre, spunem că ne rugăm. Rugăciunea nu este, cum cred unii, doar o simplă repetare sau recitare a unor formule, fie ele și sacre. Dacă rugăciunea este autentică ea implică întreaga noastră fiinţă: trup, suflet și spirit. Însăși poziţia noastră corporală poate deja să exprime o atitudine interioară, psihologică: „*Fariseul sta în picioare și a început să se roage în sine... vameșul sta departe, și nu îndrăznea nici ochii să și-i ridice spre cer și se bătea cu pumnul în piept*” (Lc. 18, 11 și 13). Aproape că nici nu trebuie să ni se mai relateze conţinutul verbal al rugăciunii fiecăruia dintre ei. Fariseul se încredea în sine, în „realizările” lui spirituale și în plus îl și dispreţuia pe vameș comparându-se cu el. Vameșul, într-o atitudine de pocăinţă se încredinţa întru totul milostivirii lui Dumnezeu. Poziţia corpurilor le exprima starea interioară a fiecăruia. Fariseul îi mulţumea lui Dumnezeu, vameșul cerea milă. Probabil că vameșul se ruga stăruitor, pentru că simţea imperios nevoia interioară de fi îndreptat. Când ceva ne presează interior, și rugăciunea noastră devine mai stăruitoare. Din punct de vedere psihologic, vameșul a procedat mai bine, deoarece nu s-a mulţumit să-și recunoască starea spirituală deplorabilă în care se găsea, ci probabil a repetat de nenumărate ori dorinţa sa: „*Dumnezeule, ai milă de mine păcătosul*” (Lc. 18, 13/b). Liturghia Bisericii bizantine repetă neîncetat această rugăciune: „*Doamne, miluiește*”. Este forma cea mai simplă a rugăciunii numită „a inimii”: „*Doamne Isuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Repetată des și spusă din inimă, această rugăciune simplă a sfinţit multe vieţi de creștini de-a lungul timpului. **[2011]**

*

2 Pet. 2, 10-19. În aceste versete Petru continuă să descrie peisajul moral creat în comunitate de aceste personaje care în numele libertăţii propovăduiesc libertinajul și descompunerea morală. Profilul moral al acestor învăţători mincinoși este descris și rezumat mai ales în două trăsături: pofta carnală și dispreţul autorităţii. Obligatoriu, mai devreme sau mai târziu, la aceste două caracteristici se adaugă și câștigul material, obţinut prin înșelăciune, la care aceste personaje sunt împinse de lăcomie. Extinzând puţin acest

tablou, nu putem să nu recunoaștem imaginea unei societăţi corupte în general și nu cantonată doar în Biserică, dar din păcate și în ea. Rezumând, putem spune că totul pleacă de la lăcomie, care, așa cum spun și Pavel și Iacov, este o adevărată idolatrie. Lăcomia apoi îi determină pe acești oameni care încet, încet, se erijează în conducători să-i momească pe cei slabi cu învăţături mincinoase, la care din păcate prea mulţi sunt cei care-și pleacă urechea și-și malformează viaţa. Pe urmă ei își folosesc câștigul pentru lucruri de nimic: case, mașini, vacanţe etc. pe care le obţin în dispreţul legii, adică al normelor comune ale societăţii care sunt menite să asigure un trai echilibrat, decent și demn tuturor membrilor societăţii. Forma cea mai rea și mai perversă a acestei anomalii sociale este atunci când totul se petrece legal, așa cum de fapt o spune și psalmistul: „*Te vor pune cei răi să șezi pe scaunul lor de domnie, **ei care pregătesc nenorocirea la adăpostul legii**? Dar Domnul îi va nimici **prin** răutatea lor; Domnul, Dumnezeul nostru îi va nimici*” (Ps. 93/94, 20 și 23). Nu există perversiune mai mare decât să faci răul sub protecţia legii. Oamenii mai puţin instruiţi confundă uneori dreptatea și legalitatea. Se pot, cu toate acestea comite nedreptăţi care sunt perfect legale. Acești oameni sunt comparaţi de Petru cu profetul Balaam care „*a iubit plata fărădelegii*” și sunt numiţi „*robi ai stricăciunii*”. Dar „*Domnul este turnul meu de scăpare, Dumnezeu este stânca mea de adăpost; El va face să cadă asupra lor nelegiuirea*” (Ps. 93/94, 22-23). Ocrotirea de nenorocire vine doar de la Dumnezeu, singura noastră nădejde. **[2012]**

2 Pet. 2, 20-22. Ultimele trei versete ale acestui capitol din 2 Petru sunt o concluzie la tot ce s-a spus înainte. Petru, îndeplinindu-și sarcina de păstor, le atrage atenţia destinatarilor scrisorii, că trebuie să fie vigilenţi cu privire la pericolele care vin din interior. Aceste pericole se vor înteţi cu atât mai mult cu cât timpul revenirii lui Isus se apropie, dar mai discret sau mai pregnant ele sunt prezente pe întreg parcursul vieţii Bisericii în istorie. Petru se referă explicit la învăţătorii mincinoși care s-au ridicat din interiorul Bisericii, care ori n-au crezut niciodată cu adevărat, ori și-au pierdut credinţa pe parcurs din pricina lăcomiei: „*Într-adevăr, după ce au scăpat* zice Petru *de întinăciunile lumii, prin cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, se încurcă iarăși și sunt biruiţi de ele, starea lor de pe urmă se face mai rea decât starea dintâi*” (2 Pet. 2, 20). Este același avertisment pe care-l dă și autorul epistolei către Evrei cititorilor săi: „*Căci cei ce au fost luminaţi odată și au gustat darul ceresc și s-au făcut părtași Duhului Sfânt și au gustat Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor și care au căzut, este cu neputinţă să fie înnoiţi iarăși și aduși la pocăinţă, fiindcă ei răstignesc din nou pe Fiul lui Dumnezeu și-L dau să fie batjocorit*” (Evr. 6, 4-6). În ambele cazuri, textul nu se referă la păcătoșenia vieţii cotidiene, ci la cel mai grav și fundamental păcat, acela al apostaziei, al lepădării de Cristos, unicul nostru mântuitor. Așa cum timpul nu poate curge decât într-un singur sens, dinspre trecut prin prezent spre viitor, la fel și în viaţa spirituală nu există decât un singur sens: spre Dumnezeu. Oprirea pe acest drum înseamnă întoarcere, sau cădere. Aceasta este una din caracteristicile păcatului. Credinţa și speranţa sunt necesare pentru a persevera până la sfârșit pe acest drum care ne conduce la fericirea veșnică. Atât Petru, cât și autorul Epistolei către Evrei nu ne amenință prin aceste texte, ci ne pun în gardă de imensul pericol care ne paște, dacă nu vom duce lupta cea bună a credinţei până la sfârșit, ca să fim încununaţi în Patria cerească. **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 13, 24-31; (Lc. 11, 5-13), **Ap.** 2 Pet. 3, 1-18 (hârţi)

Troparul zilei:
Prin trufie se împrăștie tot binele, Iar prin smerenie piere tot răul;
Să îmbrățișăm noi credincioșii smerenia, Disprețuind în chip hotărât năravul cel îngâmfat.

Mc. 13, 24-31. Nu numai societatea va fi zguduită la sfârșitul timpurilor, ci întreaga Creaţie așa cum o cunoaștem noi: soarele se va întuneca, luna nu va mai fi luminoasă, stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor vor fi clătinate. O repetă și apostolul Petru (cf. 2 Petr. 3, 10) punând accentul nu pe eveniment, ci pe comportamentul nostru: *Ce fel de oameni ar trebui să fiţi* în aceste condiţii în așteptarea revenirii Domnului? Semnele că revenirea lui Isus este iminentă sunt următoarele: veţi vedea „urâciunea pustiitorului" șezând unde nu se cade (Mc. 13, 14); să fiţi pregătiţi când veţi vedea întâmplându-se acele lucruri. Încheierea acestui dezastru va fi evidentă: *Atunci se va vedea Fiul omului venind pe norii cerului*. Aceasta va încheia nu numai istoria omenirii, ci și istoria întregii Creaţii. Isus ne învaţă în continuare să luăm aminte la „semnele timpurilor", la ceea ce se întâmplă în jurul nostru, citite în lumina învăţăturilor lui Isus. Așa cum privind succesiunea anotimpurilor sau a vremii putem să trăim, tot așa putem să ne pregătim pentru revenirea lui Isus când vom vedea acestea. Lucrurile acestea sunt hotărâte și se vor împlini nu doar simbolic, ci în realitate: *Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece*, până nu se vor împlini cu exactitate. **[2009]**

Lc. 11, 5-13. Îndemnul pe care Domnul ni-l adresează cu privire la stăruinţa în rugăciune, în Evanghelia după Luca, Isus îl ilustrează prin două pilde. În ambele este vorba de hrană, deci de o nevoie apăsătoare. În prima dintre ele ne este relatată întâmplarea unui om care vrea să-și onoreze obligativitatea ospitalităţii, dar se pare că nu doar cel ce venea de pe drum, dar nici el nu avea nimic de mâncare. Se adresează unui prieten care, pentru a-i satisface nevoia, este obligat să se deranjeze. Era vorba deci de doi prieteni. Cel care a primit un oaspete avea deci îndrăzneală, ca între prieteni, altfel poate nici nu s-ar fi dus. Împlinirea cererii însă presupunea efort, spirit de sacrificiu, fie chiar doar un mic deranj. Comentariul lui Isus, de data aceasta pune accentul nu pe puritatea iubirii chiar când cere sacrificii (iubirea agapică, pură, spirituală), ci pe importanţa stăruinţei: „*Vă spun, chiar dacă nu s-ar scula să-i dea pâini pentru că îi este prieten, totuși, măcar pentru stăruinţa lui supărătoare, tot se va scula să-i dea ce-i trebuie*" (Lc. 11, 8).

A doua pildă ne vorbește nu atât despre stăruinţă, cât despre dărnicia firească. Nici un tată pământesc nu-i va da fiului său o piatră în loc de pâine, sau un șarpe în loc de pește. Deseori, noi confundăm trebuinţele noastre reale, cu dorinţele meschine și de moment. Eu cred că dacă acest fiu i-ar fi cerut tatălui său drept hrană o piatră, tatăl i-ar fi dat tot pâine. Noi cerem lui Dumnezeu lucruri mărunte, poate ne și întristăm dacă nu suntem ascultaţi imediat și nu suntem conștienţi de adevăratele noastre nevoi fundamentale, acelea spirituale. Isus Își încheie în mod magistral învăţătura spunând: „*Deci, dacă voi care sunteţi răi știţi să faceţi daruri bune copiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl ceresc, va da Duhul Sfânt* ***celor ce I-L cer!***" (Lc. 11, 13). Tatăl dorește să ne dea Duhul Sfânt, Darul darurilor, dar la rândul nostru noi trebuie să fim conștienţi că doar de El avem nevoie și să I-L cerem cu încredere. Având apoi Duhul Sfânt vieţuind în noi, avem prin El Viaţa veșnică. **[2011]**

*

2 Pet. 3, 1-10. Petru începe acest ultim capitol al epistolei sale confirmându-și identitatea și subliniind scopul acestei scrieri: „*Preaiubiţilor, aceasta este a doua epistolă pe care v-o scriu. În amândouă, caut să vă trezesc mintea sănătoasă prin înștiinţări, ca să vă fac să vă aduceţi aminte de lucrurile vestite mai dinainte de proroci și de porunca Mântuitorului nostru, dată prin apostolii voștri*" (2 Pet. 3, 1-2). Cuvântul grecesc folosit

pentru „minte sănătoasă” poate fi tradus și prin „minte sinceră”. Cuvântul „sincer” provine din latinescul *sine cera*, adică fără ceară. Unii olari foloseau ceară ca să acopere defectele vaselor de lut ars. Ascunderea defectelor putea fi detectată doar dacă vasul era ţinut la lumina și căldura soarelui. Un asemenea vas era „judecat de soare”. și Dumnezeu dorește ca oamenii să aibă minţi sincere judecate de soare și nu minţi în care petele păcatului să fie ascunse.

Creștinul trăiește în așteptarea revenirii lui Cristos. Așteptarea cere răbdare, dar oamenii ar dori ca totul să se petreacă în timpul vieţii lor. Răbdarea este rodul credinţei. Răbdarea duce la îndelungă răbdare, adică la perseverenţă, și este deci fidelitate. Petru atrage atenţia credincioșilor nerăbdători că se găsesc în pericolul de a abandona chemarea. Dacă ne uităm împrejur, cum a făcut și Petru când a pășit pe apă, am putea crede că, de când lumea, totul este la fel și nemișcat. Făcând aluzie la lumea născută prin Cuvântul lui Dumnezeu din apă și distrusă pe vremea lui Noe tot prin apă, Petru atrage atenţia să nu cădem în greșeala oamenilor din timpul acela, care trăiau liniștiţi și li se părea, ca multora de azi, că nimic nu se va schimba. Când Noe a început să construiască corabia în mijlocul pădurii, și-au bătut joc de el ca de un om nebun până a început potopul și totul s-a schimbat. Oamenii „cuminţi” au pierit, iar cei opt „nebuni” au fost salvaţi. Lumea de azi va pieri prin foc și se vor salva doar aceia în care, prin focul Duhului Sfânt, trăiește Isus, pentru că: „*Domnul are îndelungă răbdare pentru voi și dorește ca nici unul să nu piară, ci toţi să vină la pocăinţă*” (2 Pet. 3, 9). **[2012]**

2 Pet. 3, 11-18. Dumnezeu a descoperit omului foarte multe din fiinţa și viaţa Sa. Cineva spunea că: „Dumnezeu a dat teologia și morala omului, dar și-a rezervat istoria omenirii pentru sine. De aceea avem de-a lungul timpului atâtea surprize. Dumnezeu ne-a spus **ce** se va întâmpla, ne-a spus și **cum** se va întâmpla, dar a rezervat pentru Sine **când** se va întâmpla. Acest aspect este foarte important. Viaţa noastră nu trebuie să fie caracterizată și marcată de curiozitate, ci de așteptare răbdătoare. Doar această așteptare perseverentă a revenirii și arătării lui Isus Cristos ne poate forma personalitatea și viaţa. Petru ne descoperă că această lume va pieri prin foc și că momentul „zilei Domnului” va fi necunoscut (cf. 2 Pet. 3, 10). Dar esenţa învăţăturii este una spirituală: „*Deci, fiindcă toate aceste lucruri au să se strice, ce fel de oameni ar trebui să fiţi voi, printr-o purtare sfântă și evlavioasă,* ***așteptând și grăbind*** *venirea zilei lui Dumnezeu, în care cerurile aprinse vor pieri și trupurile cerești se vor topi de căldura focului?*” (2 Pet. 3, 11-12). Dacă îndemnul la modul nostru de comportament adecvat acestor lucruri care se vor întâmpla și pe care noi le cunoaștem prin descoperire dumnezeiască este ușor de înţeles, rămâne o întrebare: cum am putea grăbi noi venirea zilei Domnului? Dumnezeu este îndelung răbdător pentru ca toţi, sau măcar cât mai mulţi, să ajungă la pocăinţă. Cu cât mai repede vom înţelege acest lucru, cu atât mai repede vom ajunge prin pocăinţă la înţelegerea acestor avertismente ale lui Dumnezeu. Deci, noi toţi care așteptăm ceruri noi și un pământ nou: „*să ne silim să fim găsiţi înaintea Lui fără prihană, fără vină și în pace*” (cf. 2 Pet. 3, 14). Referindu-se la faptul că și în Epistolele sale Pavel dezvoltă aceeași doctrină, el arată că mesajul este coerent și unitar. Raportarea la epistolele lui Pavel ca la texte de referinţă aruncă o lumină și asupra relaţiilor amicale dintre cei doi. Petru încheie spunând: „*Creșteţi în harul și în cunoștinţa Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos. A lui să fie slava, acum și în ziua veșniciei. Amin*” (2 Pet. 3, 18). **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 13, 31-14, 2; (Lc. 12, 35-40); **Ap.** 1 Ioan 1, 8-2, 6.

Troparul zilei: *Împăratul tuturor, vrând să fie toţi ucenicii Lui smeriţi în cugete, îi învăţa să râvnească suspinul și umilința vameșului.*

Mc. 13, 24-31-14, 2. Dintre toate mijloacele de care trebuie să ne servim în acele vremuri de prigoană, cea mai importantă este rugăciunea bazată pe credinţă. Atenţia la sine ca să nu fim înșelaţi de aspectele exterioare, păzirea, răbdarea sunt toate mijloace care întăresc rugăciunea. La toate aici se adaugă vigilența: *Luaţi seama, vegheaţi și rugaţi-vă; căci nu știți când va veni vremea aceea*. Momentul acela este știut doar de Tatăl. Nici Fiul, nici îngerii cerului nu îl cunosc. Straniu, ar zice unii. Fiul, cel perfect unit în toate cu Tatăl, nu știe momentul reîntoarcerii Sale? Isus repetă acest lucru și înaintea înălțării Sale. Cum să înţelegem aceasta? Este cu neputinţă să vorbim corect despre această taină, dar cu cuvinte omenești; considerând psihologia umană care ne este familiară, am putea spune că Isus nu este curios să știe altceva decât ceea ce Tatăl vrea ca El să împlinească. Lasă și se lasă în mod liber cu totul în voinţa Tatălui. Cât de multe ar trebui să învăţăm din aceasta! De câte ori dorim să aflăm un lucru sau să-l aflăm înainte de vreme sau doar așa, din curiozitate. Și cât rău ne facem nouă și altora prin aceasta! Curiozitatea este o nerăbdare de a ști, de a vedea etc. Ca nerăbdare este opusă credinţei care tocmai prin aceasta se caracterizează, prin răbdare și așteptare neclintită până la împlinire. Nu momentul trebuie să ne intereseze, ci pregătirea noastră interioară pentru a-l întâmpina corect. *Ce vă zic vouă, zic tuturor: Vegheaţi!* S-o facem deci. **[2009]**

Lc. 12, 35-40. O altă caracteristică a rugăciunii eficiente, pe lângă stăruinţă, este și veghea. Nu ne referim aici doar la rugăciunea rostită în cursul nopţii, deși atât în psalmi, cât și în slujba Bisericii, mai ales în mănăstiri, există și o asemenea rugăciune care se numește *Miezunoptică,* tocmai datorită momentului în care ea este rostită. În Săptămâna Mare, apoi, avem slujba care se numește *Denie* și care este o slujbă cu priveghere care începe cu Vecernia unei zile și se termină cu Utrenia zilei următoare. De asemenea această rugăciune unită cu veghea nocturnă este des citată în psalmi și urmată și de creștini, nu doar de cei din mănăstiri, ci chiar și de unii din lume.

Apostolul Pavel ne îndeamnă alături de alte 6 scurte îndrumări și: „*Rugaţi-vă neîncetat*" (1 Tes. 5, 17). Mulţi au luat textul *ad litteram* și nu știau cum să-l pună în practică. Pavel nu spune însă că ar trebui să ne rugăm 24 de ore din 24. Acest lucru este imposibil. Spune mai de grabă că: „*Orice faceţi, cu cuvântul sau cu fapta, să faceţi totul în numele lui Isus, și mulţumiţi prin El lui Dumnezeu Tatăl*" (Col. 3, 17). Adică, altfel spus, nu ne mai și rugăm în viaţă câteodată, ci să ne transformăm viaţa în rugăciune. Repetarea rugăciunii în diversele momente ale zile are darul să ni-L facă prezent pe Dumnezeu tot timpul. Este o sfinţire a timpului care ne ţine atenţia trează și astfel permanentizează în noi prezenţa lui Dumnezeu. Ne îndeamnă Isus: „*Să fiţi ca niște oameni care așteaptă pe stăpânul lor să se întoarcă de la nuntă, ca să-i deschidă îndată, când va veni și va bate la ușă*" (Lc. 12, 36). Poate cea mai ciudată și totodată frumoasă promisiune a lui Isus din întreg NT este cea că stăpânul e gata să-i slujească robului dacă-l va găsi priveghind, adică atent la venirea acestuia, deci împlinindu-și datoria. Dacă însă ne lenevim, hoţul mântuirii noastre poate veni în timp ce dormim și ne poate jefui. De aceea: „*Și voi fiţi gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu gândiţi*" (Lc. 12, 40). Răsplătiţi cu ce nici nu speram sau jefuiţi și de puţinul pe care-l aveam. Aceasta este miza pusă în joc. **[2011]**

*

1 Io. 1, 1-10. Majoritatea bibliștilor știu că prima Epistolă a lui Ioan se lasă greu împărţită în secţiuni distincte. Primele 4 versete ale epistolei formează prologul ei, care ne amintește de prologul Evangheliei după Ioan: „*Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și ce am pipăit cu*

mâinile noastre, cu privire la Cuvântul vieții...vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părtășie cu noi. Și părtășia noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său Isus Cristos" (cf. 1 Io. 1, 1-3).

Trei cărţi ale Bibliei sunt introduse de cuvântul: „*La început*": Gen. 1, 1; Io. 1, 1 şi 1 Io. 1, 1. Dacă în primele două cărţi, Geneza și Evanghelia după Ioan, „*la început*" se referă la începuturile existenţei, în cazul acestei epistole se referă mai de grabă la începutul predicării Evangheliei. Ioan își îndreaptă armele chiar de la început împotriva celor pe care-i combate de-a lungul întregii sale epistole și pe care-i numește anticriști, a celor care neagă întruparea reală a Fiului lui Dumnezeu în persoana lui Isus Cristos. Ioan pune la baza întregii problematici a mântuirii întruparea.

După ce și-a început atât de concret mărturia, Ioan trece acum la semnificaţiile teologice mai elevate. El prezintă Evanghelia astfel: „*Vestea pe care am auzit-o de la El și pe care v-o propovăduim este că Dumnezeu e lumină și în El nu este întuneric*" (1 Io. 1, 5). Această afirmaţie, care ne prezintă, ca și în Evanghelia după Ioan, contrastul maxim, aș zice absolut, care este între lumină și întuneric, este „stoarsă" în versetele care urmează de toate consecinţele ei practice, ale vieţii cotidiene a fiecărui credincios. Ea are repercusiuni asupra vieţii și mântuirii noastre: „*Dacă umblăm în lumină, după cum El însuși este lumină, avem părtășie unii cu alţii; și sângele lui Cristos, Fiul Lui, ne curăţă de orice păcat*" (1 Io. 1, 7). Ioan apoi ne atrage atenţia că păcatul este ceva existenţial și nu o simplă încălcare a unor norme: „*Dacă zicem că n-am păcătuit, Îl facem mincinos și Cuvântul Lui nu este în noi*" (1 Io. 1, 10). Doar Cuvântul lui Dumnezeu ne curăţă de păcat, dacă mărturisim noi înșine că suntem păcătoși (cf. v. 9). **[2012]**

1 Io. 2, 1-6. Ioan privește păcatul ca pe o tragedie existenţială care depășește simpla încălcare a unor legi. Mai departe va explica și faptul că orice încălcare a legii (fărădelegea) este păcat, dar păcatul în sine este ceva mult mai rău. De păcat nu ne poate elibera decât opera mântuitoare a lui Dumnezeu și nu vreun demers al nostru. Ioan ar dori ca toţi cei credincioși să fie scutiţi de păcat, dar recunoaște că în practică acest lucru este imposibil doar prin străduinţa umană: „*Copilașilor, vă scriu aceste lucruri ca să nu păcătuiţi. Dar dacă cineva a păcătuit, avem la Tatăl un Mijlocitor, pe Isus Cristos, Cel neprihănit. El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre; și nu numai pentru ale noastre, ci pentru ale întregii lumi*" (1 Io. 2, 1-2). Mijlocitor înseamnă avocat, adică cel care te apără de o acuzaţie. În Evanghelia după Ioan acest cuvânt (gr. = paraclet) este tradus ca Mângâietor. Aici are sensul de apărător. Cu alte cuvinte, viaţa creștinului, în mod ideal, ar trebui să fie fără de păcat, adică fără greșeală. Dar cum acest lucru în practică se dovedește imposibil din cauza fragilităţii condiţiei umane, în dragostea Sa pentru noi, Dumnezeu a rânduit ca jertfa Fiului Său să compenseze toate deficienţele existenţei curente. Această jertfă nu are doar o valoare juridică, ci și una existenţială. Dacă ar fi doar juridică s-ar adresa doar acelora care îndeplinesc anumite condiţii, dar ea are valoare universală pentru că izbăvește nu doar pe unii, ci pe toţi. Totuși, acest beneficiu este dat doar acelora care sunt sinceri cu ei înșiși și cu Dumnezeu, adică celor care prin credinţă ajung să-L cunoască pe El: „*Și prin aceasta știm că Îl cunoaștem, dacă păzim poruncile Lui*" (1 Io. 2, 3). Între declaraţiile verbale și comportamentul practic trebuie să existe o perfectă coerenţă, altfel devenim mincinoși. La fel ca și păcatul, în concepţia lui Ioan minciuna nu este doar o declaraţie falsă, ci o falsă cunoaștere a noastră, a lumii și a lui Dumnezeu. De aceea: „*Cine zice că rămâne în El, trebuie să trăiască și el cum a trăit Isus*" (1 Io. 2, 6). A trăi în adevăr înseamnă a trăi în perfectă armonie cu tine, cu lumea și cu Dumnezeu. **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 14, 3-9; (Mt. 6, 1-6), **Ap. 1** Ioan 2, 7-17 (hârţi)

Troparul zilei: *Ca vameșul suspin și cu tânguiri neîncetate mă apropiu eu, Doamne, acum de milostivirea Ta; miluiește-mă pe mine, cel ce-mi petrec acum viaţa în smerenie.*

Mc. 14, 3-9. Începând cu ziua de azi, evangheliile ne îndreaptă mintea și inima spre contemplarea patimilor și a morţii lui Isus. Ele sunt ca o introducere spre ce avem de făcut apoi, timp de aproape 40 de zile ca pregătire spirituală pentru luminata sărbătoare a Învierii Domnului, adică rugăciunea smerită, întărită prin post. Postul este o restrângere a vieţii noastre exterioare pentru o îmbogăţire a celei interioare. Dar nu avem voie să pierdem din vedere esenţialul: totul este îndreptat spre persoana lui Hristos. Nu orice gest care aparent este o restrângere este și post din punct de vedere creștin. În loc să facem o „risipă" ca femeia care a uns picioarele lui Isus, am fi putut face un „bine social". La comentariile apostolilor Isus a răspuns: lăsaţi-o în pace pe cea care mi-a uns picioarele. *Ea a făcut un lucru bun pentru mine* (v. 6). Trebuie să-L recunoaștem pe Isus atunci când El este prezent între noi, aici și acum. Săracii vor fi pururea cu noi. A posti da, dar când El vrea. Postul nu este deci o devoţiune particulară, ci este făcut după voia lui Dumnezeu. De aceea poate a hotărât Biserica să nu postim în săptămâna aceasta, pentru a nu cădea ca fariseul în plasa propriei voinţe, ci să rămânem în toate ai Domnului. **[2009]**

Mt. 6, 1-6. Am subliniat deja că trepiedul: rugăciune, post și milostenie formează un tot unitar. El reprezintă de fapt relaţia noastră cu Dumnezeu prin rugăciune, cu noi înșine prin înfrânare (post) și cu ceilalţi prin milostenie. Cu alte cuvinte pentru ca rugăciunea mea să fie curată, e nevoie de asemenea să mă lipsesc de ceva (post), în favoarea celuilalt (milostenia). La rândul lor, fiecare din aceste componente, pentru ca să fie eficiente, trebuie să îndeplinească anumite condiţii. Rugăciunea să fie stăruitoare și însoţită de o atenţie continuă, dar și discretă, ca de altfel milostenia. Despre această caracteristică deosebit de importantă, și anume discreţia, va fi vorba acum. Isus ne atrage atenţia: „*Luaţi seama să nu vă îndepliniţi neprihănirea* (dreptatea) *voastră înaintea oamenilor, ca să nu fiţi văzuţi de ei; altminteri, nu veţi avea răsplată de la Tatăl vostru care este în ceruri*" (Mt. 6, 1). Acţiunile noastre spirituale, deși au în centrul lor pe Dumnezeu sau pe aproapele, nu trebuie să fie nici văzute, nici spectaculoase pentru ca efectul lor să nu fie zădărnicit în faţa lui Dumnezeu. O zicere talmudică spune: „Ce ţine minte omul uită Dumnezeu și ce uită omul ţine minte Dumnezeu. De la cine așteptăm răsplată, cu aceea rămânem. Dacă vrem să fim lăudaţi de oameni, ne-am luat răsplata. Lor oricum nu le pasă și oricum le vor uita și astfel am pierdut comoara. Dar dacă le săvârșim înaintea lui Dumnezeu, El le ţine minte și comoara noastră din inimă este în siguranţă. Cât privește milostenia: „*Să nu știe stânga ta* (cu care dai aproapelui) *ce face dreapta ta* (în care primești răsplata divină)" (cf. Mt. 6, 3).

La fel și în cazul rugăciunii: „*Când vă rugaţi, să nu fiţi ca făţarnicii, cărora le place* ***să se roage stând în picioare în sinagogi*** (asemenea fariseului), *pentru ca să fie văzuţi de oameni. Adevărat vă spun că și-au luat răsplata*" (Mt. 6, 5). Atât rugăciunea, cât și milostenia noastră trebuie îndeplinite în inima noastră, pentru ca să fie cunoscute doar de Dumnezeu și atunci totul este în regulă. **[2011]**

*

1 Io. 2, 7-11. Ioan trage acum consecinţele practice ale celor spuse înainte. Dacă a-L cunoaște pe Dumnezeu înseamnă a-I păzi poruncile și prin aceasta a fi asemenea Lui, atunci trebuie doar să punem în practică cele spuse mai sus: „*Prea iubiţilor, nu vă scriu o poruncă nouă, ci o poruncă veche, pe care aţi avut-o de la început. Porunca aceasta veche este Cuvântul, pe care l-aţi auzit*" (1 Io. 1, 7). Intenţia lui Ioan nu este să dea noi normative (legi), ci să le atragă atenţia cititorilor săi că tot ce era de spus a fost spus de Dumnezeu, prin Cuvântul Său întrupat, adică Isus Cristos. Legea creștinului este conformarea cu Isus

Cristos. Acest lucru este valabil de când lumea. Totuși: „*Vă scriu o poruncă nouă, lucru care este adevărat atât cu privire la El, cât și cu privire la voi; căci întunericul se împrăștie și lumina adevărată și răsare chiar*" (1 Io. 2, 8). O poruncă veche de când lumea și care este în permanenţă nouă, dar mai ales acum, când contrastul dintre întuneric și lumină devine tot mai evident. În plan moral, contrastul dintre lumină și întuneric este contrastul dintre iubire și ură. Pe planul cunoașterii, acest contrast este între adevăr și minciună. Ioan le reunește pe toate trei într-o singură expresie: „*Cine zice că este în lumină și urăște pe fratele său, este în întuneric până acum*" (1 Io. 2, 9). Înșelăciunea este foarte perfidă. Dacă cineva afirmă că este în lumină, de pildă pentru că se conformează unor norme religioase: „se roagă", „postește" etc., dar nu-l poate ierta pe fratele său care i-a greșit, se înșeală pe sine însuși. Dumnezeu nu ne cere conformarea la anumite norme, ci schimbarea inimii. Lumina care pătrunde în inimile noastre prin iubirea aproapelui este lumina cunoașterii corecte, nemincinoase a lumii, a propriei fiinţe și a lui Dumnezeu. Dacă nu suntem deschiși pentru cei din jur, adică nu putem iubi, „cunoașterea" noastră este de fapt minciună, iar lumina este întuneric, adică ură, care ne face să fim orbi: „*Dar cine urăște pe fratele său este în întuneric, umblă în întuneric și nu știe încotro merge, pentru că întunericul i-a orbit ochii*" (1 Io. 2, 11). Îl cunoaște pe Dumnezeu acela care-l iubește pe fratele său. **[2012]**

1 Io. 2, 12-17. Tonul să-i zicem strict cu care până acum Ioan s-a adresat cititorilor săi, ar fi putut sugera că el îi mustră sau cel puţin îi atenţionează asupra pericolelor și capcanelor vieţii spirituale. Acum Ioan își conturează mai precis scopul scrierii sale: „*Vă scriu, copilașilor, pentru că păcatele voastre vă sunt iertate pentru Numele Lui*" (1 Io. 2, 12). În două serii Ioan se adresează aici copilașilor, părinţilor și tinerilor.

S-ar putea crede că el se adresează unor grupuri sociale selectate după criteriul vârstei. Într-un fel este adevărat, dar este vorba de vârsta spirituală, de gradul maturităţii în credinţă. În toată enumerarea ciudată rămâne inserarea părinţilor la mijloc între copii și tineri. Combinând cele două serii de enumerări din versetele 12-14, putem conclude următoarele trepte de maturizare spirituală, așa cum le considera Ioan: Copilaș în spirit devii când cunoști pe Tatăl prin faptul că păcatele tale au fost iertate. Adult (părinte) când această cunoaștere de Dumnezeu este împlinită: „*L-ați cunoscut pe Cel ce era de la început*" (v. 13 și 14). Tineri, cei plini de putere de entuziasm și de elan existenţial, sunt din punct de vedere spiritual cei care: „*au biruit pe cel rău și rămân tari și în care Cuvântul lui Dumnezeu rămâne*" (cf. v. 13 și 14). Avertismentul lui Ioan se îndreaptă acum contra ispitelor lumești. Ele sunt trei: pofta firii pământești, adică instinctualitatea, pofta ochilor, adică bogăţia și lăudăroșia vieţii. De ce pofta ochilor este bogăţia? Citim în Eclesiast: „*Când se înmulţesc bogăţiile se înmulţesc și cei ce le papă: și ce folos mai are stăpânul lor decât* ***că le vede cu ochii***?" (Ecl. 5, 11). Cele trei mari capcane ale vieţii spirituale, pe lângă faptul că sunt nocive, sunt și iraţionale. Nici plăcerile lumii, nici bogăţiile și nici slava deșartă nu sunt izvoare de fericire, ci mai de grabă surse de neliniște și frică. Ele nu-și au izvorul în Dumnezeu, ci sunt din lume și se opun fericirii noastre, mai presus de orice pentru că sunt trecătoare, iar noi suntem destinaţi vieţii veșnice: „*Căci tot ce e în lume nu este de la Tatăl. Și lumea și pofta ei trec; dar cine face voinţa lui Dumnezeu rămâne în veac*" (1 Io. 2, 17). **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii. A Vameșului și a Fariseului Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Lc. 20, 46-21, 4; **Ap.** 2 Tim. 3, 1-9.

Troparul zilei: *Din gunoi și din patimi se înalță cel smerit, și din înălțimea virtuților cade rău tot cel mândru; de al cărui nărav al răutății să fugim.*

De azi și până în preajma începutului Postului Mare ne sunt înfățișate patimile Domnului. Ca între două paranteze, azi și în sâmbăta viitoare suntem învățați cum se cuvine să postim. Nu orice restrângere, chiar voluntară, este post. O dimensiune importantă, poate chiar esențială, a postului este discreția. A lucra în ascuns, nu trâmbițând în jur, este a lucra pentru Tatăl, care vede cele din adâncul inimii și le răsplătește. Ca să fie al meu, binele făcut trebuie tăinuit. Pentru ca să scap de păcatul meu, acesta trebuie mărturisit, descoperit. Dumnezeu, cum scrie undeva în Talmud, ține minte ce omul uită și uită ce omul ține minte. Să ne rugăm deci cu cuvintele psalmistului: *Păcatul meu îl cunosc și fărădelegea mea este pururea înainte ochilor mei*. Domnul **a văzut** pe cei bogați aruncând daruri pentru Biserică, și **a mai văzut** și o văduvă săracă aruncând în aparență puțin, dar era **tot** ce mai avea pentru a trăi. Dumnezeu nu se uită la cât dai, ci la cât îți rămâne după ce ai dat. Contabilitatea lui Dumnezeu, judecățile Lui și toate ale Lui sunt complet diferite de cum gândim și acționăm noi. Dacă nu ne vom conforma Lui, riscăm să facem totul în zadar. Nu oamenilor le aparține judecata. Ce-mi pasă dacă oamenii din jur mă laudă sau mă condamnă? Domnul judecă, nu omul! **[2009]**

Lc. 20, 46-21, 4. Postul, rugăciunea și milostenia noastră, înfăptuite repetat, cu stăruință și discreție, doar înaintea lui Dumnezeu, reprezintă o mare comoară spirituală. Pentru a sublinia acest lucru, Isus ne redă o întâmplare: „*Isus Și-a ridicat ochii și a văzut niște bogați, care aruncau în vistieria Templului darurile lor. A văzut și o văduvă săracă, aruncând acolo doi bănuți*" (Lc. 21, 1-2). Acesta este ultimul din cele 8 exemple pe care le prezintă Luca despre învățătura dată de Isus, în timpul ultimei Sale șederi în Templul din Ierusalim (cf. Lc. 19, 47-20, 47).

În Templu, în timpul lui Isus erau 13 lăzi pentru „daruri". Nu este vorba de impozitul datorat templului, ci de daruri de bunăvoie. Vistieria, în forma unei trâmbițe, după tradiția iudaică, se afla în curtea femeilor din Templu. Dacă jertfelnicia noastră adresată oamenilor se numește milostenie, ceea ce jertfim de bună voie lui Dumnezeu se numește „dar". Este o expresie materială a cultului adresat lui Dumnezeu. Este, ca să spunem așa, o rugăciune materială. Isus nu se referă la cantitate, la mărimea exterioară a darului. El nu se uită la ce și cât dai, ci la ce-ți rămâne după aceea. Isus spune celor prezenți: „*Adevărat vă spun, că văduva săracă a aruncat mai mult decât cei bogați; căci aceștia au aruncat din prisosul lor; dar ea a aruncat din sărăcia ei tot ce avea ca să trăiască*" (Lc. 21, 3-4). Cărturarii, cărora le place să se prezinte prin sinagogi ca drepți înaintea oamenilor, dar casele văduvelor le mănâncă, vor lua nu răsplată, ci osândă (cf. Lc. 20, 46-47.) În legătură cu această întâmplare ne revine în minte văduva din Sarepta Sidonului (cf. 1 Regi, 17, 8 și urm.), care i-a oferit lui Ilie ultimele resurse alimentare pe care le avea pentru a trăi ea și fiul ei. Dumnezeu nu poate fi întrecut în dărnicie. Dacă Îi oferi totul, adică întreaga ta viață, îți va dărui la rândul Său totul, adică Viața Lui. El va purta grijă de viața ta, pentru că și tu te-ai încredințat de tot lucrării Sale. Acesta este cu adevărat cel mai minunat, mai sfânt și mai rentabil „comerț" în care parteneri sunt omul și Dumnezeul său. **[2011]**

*

2 Tim. 3, 1-9. Ca și în scrisoarea anterioară, Pavel l-a avertizat pe Timotei cu privire la colapsul general care se va petrece în „*zilele din urmă*" (cf. 1 Tim. 4, 1-3). Această perioadă pe care Pavel o numește „*zilele din urmă*" se referă la întreaga perioadă dintre cele două arătări ale lui Isus. Este inutil deci să căutăm în caracterizarea pe care Pavel o face cu privire la conduita morală a oamenilor în versetele care urmează,

o decădere morală a societăţii specifice unei iminente veniri a lui Isus şi cu atât mai puţin posibilitatea identificării acesteia în timp. Toate epocile istoriei omenirii se pot uşor recunoaşte în această descriere. Parabola lui Isus despre grâu şi neghină este edificatoare în acest sens. Cei buni şi cei răi nu vor fi separaţi decât la Judecata finală. Pavel mai face o astfel de descriere şi în Rom. 1, 28-32. Cele 19 caracterizări menţionate în această secţiune, nu sunt, evident, exhaustive. Ele servesc mai degrabă la descrierea vieţii oamenilor care au refuzat ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu. Cei mai periculoşi dintre toţi sunt aceia care se socotesc ca făcând parte din Biserică, dar care trăiesc o viaţă lumească, departe de lucrarea harului. Ei nu se găsesc în lumină, ci trăiesc în continuare în întuneric: „*având o formă de evlavie, dar tăgăduindu-i puterea*" (cf. 2 Tim. 3, 5). Învăţătorii mincinoşi se vor folosi, şi s-au folosit întotdeauna, de credulitatea unor oameni pentru a-i amăgi. Relaţia dintre credinţă şi conduita morală este în permanenţă subliniată. Cine sunt ei şi cum îi putem recunoaşte? Ei sunt unii „*care învaţă întotdeauna şi nu pot ajunge niciodată la cunoaşterea deplină a adevărului*" (cf. 2 Tim. 3, 7). În zilele noastre, ei resping Cuvântul lui Dumnezeu şi se orientează spre diverse învăţături venite din alte surse, pe care le consideră mai bune: doctrine transcendentale sau mistică orientală, magie etc. Referinţa la Iane şi Iambre nu este biblică. Aceştia, după o legendă talmudică, au fost cei doi vrăjitori care au încercat să-l facă pe Faraon să nu creadă în minunile lui Moise. Ei vor fi în final osândiţi de Cuvântul lui Dumnezeu şi daţi de ruşine. Tehnologia imită, dar nu poate da Viaţa. **[2012]**

Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii
Duminica Fiului risipitor.

Lectură biblică: Ev. Lc. 15, 11-32, **Ap.** 1 Cor. 6, 12-20; (Evr. 10, 19-31).

Troparul duminicii: *De părintească mărirea Ta depărtându-mă neînțelepțește, întru răutăți am risipit bogăția ta ce mi-ai dat-o; pentru aceasta glasul cel rătăcit aduc Ție: greșit-am înaintea Ta, Părinte milostive, primește-mă pe mine, cel ce mă pocăiesc, și fă-mă ca pe unul din argații Tăi.*

Lc. 15, 11-32. Pilda aceasta este cunoscută sub diferite denumiri: „Pilda despre dragostea tatălui", „Pilda despre cei doi fii" etc. Cel mai larg răspândit titlu este însă „Pilda fiului risipitor". Orice titlu i-am da însă, în ea cuvintele cheie rămân **pocăință** și **iertare**. Citită după pilda vameșului și a fariseului, deși în Evanghelie o precede, subliniază alegerea de către Biserică a unei ordini spirituale de lectură. Pe primul loc în relația noastră cu Dumnezeu se situează rugăciunea. Tot restul în viața spirituală, inclusiv postul, se subordonează acestui scop suprem și este menit să facă rugăciunea, relația noastră cu Dumnezeu, curată, eficientă, ascultată.

Pilda fiului risipitor este ultima din cele trei pilde relatate în capitolul 15 din Luca, pe lângă pilda cu oaia rătăcită și pilda banului regăsit. Toate aceste pilde ne vorbesc simbolic despre starea omului îndepărtat de Dumnezeu, dar căutat de El și regăsit când aparent nu mai era nimic de făcut. Dacă acest capitol 15 este o culme a Evangheliei după Luca, atunci putem spune că pilda despre cei doi fii este „punctul culminant al acestei culmi". Este relatată doar în Luca.

Dacă duminica precedentă am auzit că **doi** oameni s-au suit la Templu ca să se roage, astăzi evanghelia ne vorbește despre un tată care avea **doi** fii. Cel mai tânăr la un moment dat a decis să-și ceară partea din avere și *nu după multă vreme* a plecat de acasă *departe*, am zice azi în Occident, ca să înceapă o viață nouă „independentă". Pentru aceasta evident avea nevoie de bani, de mulți bani, pe care i-a cerut tatălui, care i-a satisfăcut dorința. Parcă nici n-ar fi o pildă, atât de des vedem cu ochii noștri în ziua de azi acest gen de raționament și comportament, și mai ales tot la tineri. Dar după *nu multă vreme* toată averea a fost risipită în lux și plăceri. „Emancipat" de sub autoritatea tatălui, departe de siguranța și căldura căminului, acesta ajunge sclavul străinului și este pus la „munca de jos". Condițiile vitrege și raționea l-au făcut pe tânăr *să-și vină în fire*. Cu un gând de pocăință, decide să se întoarcă acasă. „*Pe când era el încă departe, tatăl său l-a văzut și i s-a făcut milă de el*" și i-a ieșit în întâmpinare. După ce tânărul a rostit cuvintele mărturisirii propriei rătăciri, tatăl său nu numai că l-a iertat, dar a urmat o mare bucurie. Și celelalte două parabole, a oii pierdute și regăsite și a femeii care și-a regăsit și ea banul pierdut, se încheie cu o mare bucurie (Lc. 15, 6-7 și 9-10). Această pildă este poate cea mai frumoasă descriere biblică a pocăinței celui rătăcit care se poate încrede în milostivirea Tatălui ceresc și poate spera în iertarea Acestuia. Nu numai că tatăl tânărului l-a așteptat, dar când s-a întors *i-a ieșit în întîmpinare*. Isus ne-a spus pilda aceasta ca și noi să avem încredere în iubirea iertătoare a Tatălui ceresc, dacă ne pocăim.

Celălalt frate care a rămas acasă, pe când se întorcea de la muncă și a aflat toate, a refuzat să intre. Tatăl i-a ieșit și lui în întâmpinare, explicându-i motivele bucuriei la care fratele mai mare a refuzat să participe. Acest frate mai mare este parcă imaginea omului actual, prins în vârtejul epuizant al vieții contemporane: muncă încrâncenată, ritm veșnic accelerat, niciodată bucurie adevărată. Lucrează 48 de săptămâni ca să adune bani pe care să-i cheltuiască departe de casă, cât mai departe dacă se poate în 4 săptămâni de „vacanță". Incapabil să înțeleagă bucuria pentru celălalt, încrâncenat în egoismul său, mânios și nedrept, își acuză tatăl.

Pe când fiul cel mare este imaginea omului care, la fel ca și vameșul, își caută neprihănirea în propriile fapte: „*Niciodată nu ți-am călcat porunca*", fiul cel tânăr alege calea pocăinței: „*tată, am greșit împotriva cerului și a ta și nu mai sunt vrednic...*" Tatăl vine în întâmpinarea și a unuia, și a celuilalt. Pocăința ta cheamă iertarea lui Dumnezeu și o obține. **[2009]**

Lc. 15, 11-32. Această parabolă este cunoscută și indicată sub diverse titluri: A fiilor risipitori, a tatălui milostiv, parabola iertării, etc., în încercarea de a sintetiza cât mai corect conținutul mesajului. O relatează

doar Luca și este ultima din cele trei parabole cuprinse în capitolul 15 din Evanghelia scrisă de el. (Ar fi utilă citirea întregului capitol). Toate cele trei pilde relatate, cea a oii rătăcite și regăsite, a banului pierdut și aflat și aceasta, a fiului risipitor, ne vorbesc despre raportul dintre omul păcătos, pierdut prin îndepărtarea de Dumnezeu, și milostivirea activă a lui Dumnezeu, care nu doar dorește regăsirea păcătosului, ci lucrează activ în vederea realizării acestui scop. De departe cea mai elocventă și mai explicită dintre ele este parabola noastră, un giuvaer de preţ al învăţăturii lui Cristos despre Tatăl ceresc.

Deși acestă pildă este relatată înaintea celei cu vameșul și fariseul, în seria duminicilor pregătitoare este citită după. Prin aceasta, Biserica dorește să atragă atenţia asupra faptului că prioritară este rugăciunea, iar postul vine să predispună persoana umană pentru o rugăciune cât mai eficientă și curată. Întîi rugăciunea, legătura spirituală și mentală cu Dumnezeu, și apoi postul, strunirea corespunzătoare a trupului și supunerea lui părţilor superioare ale fiinţei umane: sufletul (mentalul) și spiritul. Se dorește astfel sublinierea faptului că postul este o privaţiune voluntară și raţională, cu scop spiritual, de bucurii legitime ale vieţii: mâncare, distracţie, etc. În cazuri excepţionale, ca la fiul cel tânăr din parabolă, postul a fost impus de condiţiile exterioare socio-existenţiale, păstrându-i totuși caracterul benefic, făcându-l pe tânăr să-i vină mintea la cap.

Evident că parabola ne oferă o mulţime de posibilităţi de înţelegere. (Precizare necesară: Sfânta Scriptură nu trebuie interpretată, ci înţeleasă. Spre aceasta trebuie să tindă străduinţa minţii). În meditaţia de azi nu ne vom îndrepta atenţia nici asupra dezastrului moral ce urmează îndepărtării de Dumnezeu, nici a neîndurării omenești atât a străinilor, cât și a celor apropiaţi, nici chiar de milostivirea iubitoare a Tatălui ceresc. Să ne închipuim o clipă că aceste trei personaje ale parabolei: tatăl, fiul mai mare (mai în vârstă) și cel mai tânăr locuiesc toţi trei în noi, ca persoană, în mod contemporan și se raportează unul la celălat. Oare ce ne spune această pildă citită în această cheie? Înainte de a merge mai departe, doresc să atrag atenţia că acest fel de a pune problema nu este doar un exerciţiu literar, ci o realitate psihologică interioară, evidenţiată și studiată azi de o disciplină socio-psiho-neurologică, numită neuroștiinţă.

O povestioară simpatică spune că erau odată doi băieţei. Unul dintre ei a primit în dar o tobă. Când celălalt i-a cerut-o și el să se joace cu ea, primul l-a refuzat. Al doilea l-a părăsit pe primul, plecând întristat. Celălalt s-a simţit și el nemulţumit că l-a amărât pe prietenul său. A mers la bunicul lui să-i ceară sfatul. Bătrânul a ascultat în tăcere, apoi a răspuns: „Adesea simt de parcă doi lupi s-ar lupta în mine. Unul este rău, lacom și plin de aroganţă, iar celălalt este pașnic, generos și-i pare rău de răul făcut. Ei se luptă tot timpul, iar tu, băiete, ai acești doi lupi în tine". „Și care dintre ei va învinge?" a întrebat băiatul. Bătrânul a zâmbit și a răspuns: „Cel pe care-l hrănești".

Și în noi trăiesc doi lupi. Unul care ne trage departe de noi înșine, în mizeria și zgomotul lumii, în duhul desfrânării la mâncare, băutură, sex sau câștiguri financiare, iar altul, care sub pretextul că este corect și conștiincios la muncă sau la îndeplinirea datoriilor religioase, de pildă, este arogant, „superior" și disprețuitor. Fiul mai în vârstă s-a supărat pe tatăl și l-a disprețuit pe fratele mai tânăr (Lc. 15, 29-30). Acești doi lupi se luptă neîncetat în noi și ne-ar distruge dacă tatăl nu ar ieși la fiecare dintre ei ca să-i readucă în casa inimii noastre. Fiul cel mic a ieșit din casă pentru distracţie, dar s-a întors prin căinţă. Fiul cel mare a ieșit din casă la muncă și n-a vrut să se întoarcă, în semn de protest. Tatăl a ieșit la fiecare, pe unul să-l întâmpine, pe celălalt să-l înduplece ca în casa sufletului nostru să domnească din nou pacea sufletului, darul nespus al Tatălui ceresc. [**2010**]

Lc. 15, 11-32. În această a doua Duminică a PM, Biserica ne propune spre meditare o pildă pe care ne-am obișnuit să o numim „A fiului risipitor". Ea este ultima dintre cele trei pilde relatate în capitolul al 15-lea din Evanghelia după Luca. Toate trei se referă la bucuria a ceva pierdut și apoi regăsit. Prima dintre ele ne povestește despre regăsirea oii pierdute, iar a doua despre drahma pierdută. Fiecare se termină cu bucuria celui care a regăsit ce pierduse. Un exeget nota că „dacă aceste trei pilde sunt punctul culminant al Evangheliei după Luca, atunci pilda Fiului risipitor este punctul culminant al celor trei. Unii exegeți au preferat pentru această pildă un alt titlu: „Pilda fiului pierdut și regăsit", „a dragostei tatălui" etc., deși noi rămânem la titlul „clasic", mai potrivit pentru momentul în care ea este proclamată, PM. Personal aș prefera, din cauza conţinutului său spiritual-psihologic, titlul de „Pilda celor doi fii pierduţi

și regăsiți". Dacă în duminica precedentă, Isus ne-a înfățișat doi oameni care s-au dus la Templu să se roage, personajele fiind doi oameni aflați la polul opus din punct de vedere religios în societatea iudaică, unul ce se credea „drept" (fariseul), iar celălalt un gunoi existențial, o coadă de topor, aici cadrul este cel familial: „*Un om avea doi fii*" (Lc.15, 11). Cel mai tânăr era nerăbdător să se bucure **imediat** de avantajele pe care i le conferea situația înstărită a familiei, celălalt prefera lucrul care era izvorul bogăției familiei. Cel mai tânăr, nerăbdător de a se bucura de bunăstarea pe care i-o ofereau beneficiile materiale, i-a cerut tatălui, anticipat, partea lui de moștenire și a plecat departe de casă. Munca era anostă și obositoare, viața era scurtă și, credea el, nu va avea timp să se bucure de ea. Și atunci, ca și azi, socoteala din târg însă nu se potrivea cu cea de acasă. După ce și-a epuizat fondurile pe nimic, a fost pus la muncă în țări străine, unde nu mai avea nici căldura și nici siguranța căminului. Situația disperată, foamea și lipsurile l-au făcut să-și vină în fire. A decis să se întoarcă acasă. Oricum, își zicea el, condiția de servitor acasă era mai bună decât de rob al străinilor. Și-a spus în sinea lui: „*Mă voi întoarce la tatăl meu și-i voi zice: Tată, am păcătuit împotriva cerului și împotriva ta și nu mai sunt vrednic să mă chem fiul tău; fă-mă ca pe unul din argații tăi*" (Lc. 15, 18-19). Postul alimentar, chiar forțat, foametea care se abătuse peste țara aceea străină și dificultățile existențiale în general ne fac pe toți să ne vină mintea la cap. Pocăința începe cu un act rațional, cu recunoașterea unei realități pe care ne-am asumat-o singuri și care nu ne-a produs decât necazuri. Tânărul nostru nu numai s-a gândit, ci a și pus în practică decizia sa. „*Când era el încă departe, tatăl său l-a văzut, i s-a făcut milă de el și i-a ieșit în întâmpinare*" (v. 20). De fapt, în tot acest timp, tatăl îl aștepta. Fiul cel tânăr și-a mărturisit păcatul, și iată, în loc de reproșuri sau lecții moralizatoare, a avut parte de o primire regească. În loc de întristare, datorită dragostei tatălui, iată bucurie! Fratele mai mare, la întoarcerea de la munca obositoare a câmpului, aflând motivul bucuriei, nu a vrut să intre în casă. Tatăl său i-a ieșit și lui în întâmpinare și, rezistând reproșurilor fiului „fidel" la adresa lui și dispreţului pentru fiul mai tânăr, i-a explicat acestuia motivele reale ale bucuriei: „*Fiule, i-a zis tatăl, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Dar trebuia să ne bucurăm, pentru că acest frate al tău era* (ca și) *mort, și a înviat,* ***era pierdut și a fost găsit***" (Lc. 15, 31-32). Fiul mai tânăr plecase departe de casă și s-a întors, cel mai mare nu a plecat, dar n-a dorit să se întoarcă. Fiecare în felul său, deși din motive diferite, erau departe de casa părintească. În pildă nu ni se spune dacă fratele mai mare s-a putut apoi bucura, dar dragostea tatălui era aceeași pentru amândoi. La fel, dragostea Tatălui ceresc este aceeași pentru noi. De aceea, fiecare păcătos poate să se bazeze pe această iubire de nespus. Învățătura parabolei nu este un îndemn la nesupunere, ci mai de grabă este un motiv de încredere în Dumnezeu. Nu pe faptele noastre trebuie să ne bazăm, ci pe dragostea lui Dumnezeu care, dacă ne pocăim de faptele noastre cele rele, este gata să ne reprimească prin dragostea Sa în căminul părintesc. Este poate cea mai puternică ilustrare a puterii pocăinței. Dumnezeu ne caută și ne găsește acolo unde ne-am rătăcit, ca să ne mântuiască. **[2011]**

Lc. 15, 11-32. Parabola rostită de Isus și citită în această duminică, cea de a doua din Triod, a 9-a înaintea Sf. Paști, are diverse supranume: „a tatălui milostiv", „a celor doi fii" etc., dar ea este cunoscută mai ales ca parabola „fiului risipitor". Ea este cea de a treia parabolă din cap. 15 al Evangheliei după Luca, după cea a oii pierdute și regăsite și cea a banului pierdut și aflat. Mulți exegeți afirmă că dacă acest capitol 15 este culmea Evangheliei după Luca, parabola fiului risipitor este vârful acestei culmi.

Dacă în duminica precedentă, a Vameșului și a Fariseului, tema parabolei a fost rugăciunea, de data aceasta este vorba atât de milostivire, cât și de post. Este adevărat că „postul" tânărului plecat de acasă nu a fost unul voluntar, ci o foamete care a venit peste locul unde plecase, cu toate acestea, situația critică l-a adus la gânduri mai bune. Acest lucru ar trebui să ne facă să medităm cu atât mai mult la valoarea adevărată a vieții cu cât, astăzi, întreaga Europă traversează o criză. Și aceasta nu doar pe plan economic, ci și social, politic și mai ales religios. Societatea este compusă din indivizi și de felul în care fiecare dintre noi înțelege să-și rezolve problemele propriei vieți depinde și viața comunitară.

Cei doi fii din parabolă s-au comportat în mod opus. Cel mai tânăr a crezut, ca mulți semeni de-ai noștri de azi, că schimbând locul poate să-și schimbe viața. Cel mai în vârstă dintre frați a rămas acasă și a continuat felul de viață tradițional. Nici unul dintre ei nu era însă fericit. Tânărul a decis să se întoarcă acasă, celălalt, aflând că tatăl l-a primit pe tânăr și în loc de pedeapsă a făcut un ospăț, s-a închis în sine și

refuzat să intre. Nici unul nu era cu adevărat fericit și mulțumit cu viața pe care o ducea. Cheia rezolvării problemei se găsea însă la tatăl, care a ieșit în întâmpinarea amândurora. Rezolvarea unei crize nu poate veni niciodată din afară. Fiul mai tânăr a ales să-și regândească viața, adică să se pocăiască, celălalt a protestat. Împăcarea o vom găsi însă întotdeauna doar la Tatăl ceresc, veșnic iertător. Trăirea vieții în dimensiunea spirituală corectă rezolvă orice criză, externă sau internă. **[2012]**

*

1 Cor. 6, 12-20. Corintul era un oraș depravat, iar conduita celor mai mulți era un libertinaj deșănțat. Nu suntem departe de acest lucru nici astăzi. Suntem bombardați pe toate canalele media, mai ales la TV, cu reclame care invită persoana la supra-apreciere, la satisfacerea celor mai rafinate dorințe, sugerând că fericirea constă în satisfacerea poftelor. Abordând problema raportului dintre libertate și satisfacerea poftelor, Pavel ne spune: „*Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos; toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nimic nu trebuie să pună stăpânire pe mine*" (1 Cor. 6, 12). Pavel vorbește apoi de uzul mâncărurilor și de problema sexuală, cele două picioare ale celui care se ghidează în viață după principiul urmăririi plăcerilor și evitării suferinței, ambele o jalnică iluzie, care va pieri împreună cu viața biologică. Plecând de la acest punct, Pavel schițează principalele subiecte pe care le va dezvolta în continuare.

Principiul autolimitării raționale a libertății (v.12) va fi dezvoltat în capitolele 8-10, cu referiri și la cultul public (capitolele 11-14). Problema relației creștinului cu hrana (v. 13), este reluată în capitolul 8; învierea lui Cristos (v. 13) este analizată în capitolul 15; subiectul Bisericii ca Trup al lui Cristos este aprofundat în capitolul 12; sfințenia sexualității (v. 16) este dezbătută în capitolul 7.

Citind despre corinteni, s-o recunoaștem, parcă citim despre starea jalnică a unor comunități creștine de azi. Și totul pleacă de la neclaritatea principiilor fundamentale. Este adevărat că Isus ne-a eliberat, dar nu de mintea sănătoasă, ci de puterea celui rău. Libertatea mea de creștin poate fi autolimitată doar de dragostea față de aproapele mai slab în credință, mai imatur spiritual, pe care nu trebuie să-l agreseze libertatea mea. Mai bine nu mă folosesc de ea, decât să distrug lucrul lui Cristos. Față de mine, această libertate este amenințată de orice tip de abuz: alimentar, sexual, financiar etc. Aici trebuie să acționeze asceza creștină, naturală și rațională. **[2011]**

Evr. 10, 19-31. Într-un fel, această secțiune este cea mai severă și pătrunzătoare dintre toate. Ea constituie în același timp al patrulea avertisment din cele cinci cuprinse în această Epistolă. Avertismentul este introdus printr-un rezumat al celor spuse înainte: „*Astfel dar, fraților, fiindcă prin sângele lui Isus avem o intrare slobodă în Locul preasfânt, pe calea cea nouă și vie, pe care ne-a deschis-o El, prin perdeaua dinlăuntru, adică prin trupul Său. Și fiindcă avem un Mare Preot pus peste casa lui Dumnezeu, să ne apropiem cu o inimă curată, cu credință deplină, cu inimile stropite și curățite de un cuget rău, cu trupul spălat cu o apă curată*" (Evr. 10, 19-22). Perdeaua care despărțea cele două locuri din Templu simboliza de fapt trupul lui Isus și s-a rupt în momentul morții Lui (cf. Mt. 27, 51), lăsând tuturor celor mântuiți acces liber spre Locul preasfânt. Isus, Marele Preot, a rupt această perdea prin moartea Sa. De aceea, trebuie să acordăm maximă atenție valorii acestei mântuiri și să nu o tratăm superficial sau cu indiferență. În continuare, autorul atrage atenția asupra pericolului apostaziei. Poate că unii erau tentați să-și reconsidere atitudinea față de jertfa lui Cristos și să se întoarcă la iudaismul formalist și legalist. Avertismentul este foarte clar formulat și dur în expresie: „*Să nu părăsim adunarea noastră, cum au unii obicei; ci să ne îndemnăm unii pe alții, și cu atât mai mult cu cât vedeți că vremea se apropie. Căci dacă păcătuim cu voia, după ce am primit cunoștința adevărului, nu mai rămâne nici o jertfă pentru păcate, ci doar o așteptare înfricoșată a judecății și văpaia unui foc care va mistui pe cei răzvrătiți*" (Evr. 10, 25-27). Aici autorul repetă ce a spus în capitolul 6, 4-6 din cel de al 3-lea avertisment. Când autorul vorbește despre păcatul cu voia se referă mai presus de toate la apostazie, adică la părăsirea în deplină cunoștință a comunității creștine, adică lepădarea de botez. Insistența autorului și aducerea aminte a faptului că Dumnezeu este permanent iertător, dar odată este drept, ar trebui să ne cutremure și să nu ne lase indiferenți sau superficiali, pentru că: „*Grozav lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu!*" (Evr. 10, 31). Să rămânem deci cu și în Dumnezeu. **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Luni.

Lectură biblică: Ev. Mc. 11, 1-11; (Lc. 15, 1-7); **Ap.** 1 Ioan 2, 18-3, 8.

Troparul zilei: *Isuse, Dumnezeule, primește-mă acum și pe mine cel ce mă pocăiesc, ca pe fiul cel risipitor; căci toată viaţa în nepăsare mi-am petrecut-o și pe Tine Te-am mâniat.*

Mc. 11, 1-11. În săptămâna aceasta, ce precede Duminica lăsatului sec de carne, este dezlegare la toate. Duminica ce urmează în alte medii culturale se mai numește și a „Carnavalului" (= *carne vale*, adică adio carne). În mod înţelept, Biserica ne introduce în post în mod gradat. Este o măsură care face postul nu numai suportabil, dar și posibil pentru ca să ne putem bucura apoi de toate beneficiile sale. Să nu uităm, postul este nu doar renunţare, ci o renunţare după voinţa lui Dumnezeu la lucrurile care nu sunt absolut necesare pentru viaţă, pentru a ne putea concentra, a putea acorda mai mult timp celor esenţiale. Renunţarea nu este în sine nici bună, nici rea. Dar câteodată este necesară. Alteori, sărbătoarea este mai potrivită. La observaţia fariseilor, de ce nu postesc ucenicii Lui, Isus le răspunde: *Pot oare posti nuntașii cât este mirele cu ei? Va veni vremea când Mirele va fi luat și atunci vor posti* (Mc. 2, 19). În viziunea lui Dumnezeu totul parcă este invers faţă de judecata noastră. Triumful exterior nu încoronează lucrarea, ci o precede. Intrarea triumfală a lui Isus în Ierusalim încheie etapa, să-i zicem didactică, a lucrării Sale mântuitoare și o începe pe cea factică. Regele mesianic vrea să ne aducă triumful cel adevărat: asupra morţii și a păcatului. Să-L cinstim și să-I mulţumim pentru aceasta. **[2009]**

Lc. 15, 1-7. Pentru început, câteva cuvinte lămuritoare. Întreg capitolul 15 din Evanghelia după Luca reprezintă într-un mod unic Evanghelia (= vestea bună) pentru păcătoșii pierduţi. Toate cele trei pilde care o compun: pilda oii rătăcite, a drahmei pierdute și a fiului risipitor exprimă pe de o parte încrederea pe care păcătoșii, adică noi toţi, trebuie să o aibă în mila lui Dumnezeu care nu încetează să ne caute. Fiecare dintre ele începe cu descrierea unei situaţii de criză existenţială și se încheie cu bucuria regăsirii a ceea ce se pierduse. „*Toţi vameșii și păcătoșii se apropiau de Isus ca să-L asculte, dar fariseii și cărturarii cârteau și ziceau: Omul acesta primește pe păcătoși și mănâncă cu ei*" (Lc. 15, 1-2). În limbajul timpului, expresia „a primi" înseamnă a primi în casa cuiva, iar „a mânca" era un grad suprem al comuniunii cu cineva. Cineva cu care ai acceptat să mănânci înseamnă că este primit în propria familie. Expresia „toţi" înseamnă nu că 100% din păcătoși se adresau lui Isus, ci că El primea și accepta comuniunea cu oricare dintre cei ce veneau la El.

Un om avea 100 de oi, o turmă de mărime mijlocie. Una dintre oi s-a rătăcit. Oile sunt animale mioape și au nevoie de contactul fizic dintre ele pentru ca să nu se piardă. Au nevoie deci de comunitate. Dacă păstorul nu o caută, de una singură este aproape imposibil să-și regăsească turma. Păstorului îi păsa nu doar de turmă, ci și de fiecare dintre oile lui și se pornește să o caute. Tot așa, un păstor sărac, pierzînd o oaie(se întâmpla în 1947 în pustia Iudeii, în Qumranul distrus de romani în anul 68 d. Cr.)și căutând-o, a descoperit într-o peșteră ceea ce s-au numit de atunci „Manuscrisele de la Marea Moartă" care au revoluţionat știinţa biblică, aceasta fiind o mare bucurie pentru toţi cei îndrăgostiţi de Biblie, numiţi în pildă „prietenii lui Isus", Păstorul suprem al oilor spirituale. Iată cum răsplătește Dumnezeu pe cei care pun în practică **toate** cuvintele Domnului. Dumnezeu nu face statistică, ci ne iubește personal. Nu ne ceartă, ci se bucură când ne regăsește. **[2011]**

*

1 Io. 2, 18-21. Această scurtă secţiune introduce o învăţătură foarte importantă, aceea despre anticriști. Sub acest termen generic, Ioan îi adună pe toţi acei falși învăţători care se opun lucrării mântuitoare, fie pe faţă, fie subtil. Cei mai periculoși, evident, sunt cei care lucrează din interiorul Bisericii. Acești învăţători mincinoși au existat în Biserică dintotdeauna, dar activitatea lor se va intensifica pe măsură ce se apropie

revenirea lui Cristos. Oricum, prin „vremurile de pe urmă" nu se înțelege un moment istoric calculabil în timp și plasat la o dată precisă, ci este cuprinsă o întreagă perioadă și anume aceea dintre cele două veniri ale lui Isus: „*Copilașilor, este ceasul cel de pe urmă. Și după cum ați auzit că are să vină antihrist, să știți că acum s-au ridicat mulți anticriști: prin aceasta cunoaștem că este ceasul de pe urmă*" (1 Io. 2, 18). Aceasta înseamnă că, pe măsură ce timpul revenirii lui Isus se apropie, se vor înmulți și cei care I se opun. Mai târziu, Ioan ne va ajuta să-i și identificăm după doctrina lor. Pe moment însă ne atrage atenția supra unui lucru mai important: „*Ei au ieșit din mijlocul nostru, dar nu erau dintre ai noștri. Căci dacă erau dintre ai noștri ar fi rămas cu noi; ci au ieșit ca să se arate că nu toți sunt dintre ai noștri*" (1 Io. 2, 19). Cei mai perfizi dușmani nu sunt cei care se opun adevărului pe față, ci aceia care modifică adevărul. Poate că Ioan s-a referit la legaliștii iudei, care, deși aparent acceptau credința în puterea mântuitoare a harului, izvorât din jertfa de pe cruce a Mântuitorului, ar fi dorit să păstreze și ceremoniile rituale iudaice, adică nu doreau o schimbare radicală a vieții. Cum vor putea fi acești învățători falși recunoscuți și anihilați? „*Dar voi ați primit ungerea din partea Celui Sfânt și știți orice lucru. V-am scris nu că n-ați cunoaște adevărul, ci pentru că îl cunoașteți și știți că* ***nici o minciună nu vine din adevăr***" (1 Io. 2, 20-21). „Ungerea" este Duhul Sfânt. Cel care trăiește și lucrează prin Duhul Sfânt nu poate să fie înșelat niciodată și în nici un fel, pentru că trăiește în lumină și în adevăr, iubind pe fratele său. **[2012]**

1 Io. 2, 22-29. Fundamentul credinței creștine este Întruparea. Fiul veșnic al Tatălui, din dragoste pentru oameni, S-a întrupat prin puterea Duhului Sfânt în sânul Fecioarei Maria și S-a făcut om. Isus Cristos este om adevărat și Dumnezeu adevărat. Acest fapt îl resping atât evreii, cât și musulmanii. Au refuzat acest adevăr și atâția învățători falși care „*au ieșit din mijlocul nostru* (al creștinilor), *dar nu erau dintre ai noștri*" (1 Io. 2, 19). Ioan ne explică faptul că nici o minciună nu poate veni din adevăr, pentru că o minciună este un adevăr incomplet: „*nici o minciună nu poate veni din adevăr*" (v. 21). Și atunci cine este cel mincinos? Acela care tăgăduiește într-o formă sau alta faptul că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat cu adevărat în persoana lui Isus din Nazaret și El este Unsul lui Dumnezeu, adică Regele Mesia (Cristosul): „*Cine este mincinosul-* zice Ioan *-dacă nu cel ce tăgăduiește că Isus este Cristosul? Acela este Anticristul, care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul*" (1 Io. 2, 22). Probabil că unii iudaizanți au încercat să strecoare în mijlocul credincioșilor îndoiala. De aceea, Ioan îndeamnă la fidelitate și stabilitate în credință: „*Ce ați auzit de la început, aceea să rămână în voi*" (1 Io. 2, 24). Dumnezeu ne-a conferit siguranța interioară: „*Și făgăduința pe care ne-a făcut-o El, este aceasta: viața veșnică*" (1 Io. 2, 25). Ioan precizează că scrie aceste lucruri pentru ca să-i păzească pe credincioși de învățăturile false, precizând însă referitor la comunitate și la conducătorii ei: „*Ungerea pe care ați primit-o de la El, rămâne în voi, și n-aveți trebuință să vă învețe cineva; ci după cum Ungerea Lui vă învață toate lucrurile și este adevărată, și nu este o minciună, rămâneți în El după cumv-a învățat Ea*" (1 Io. 2, 27). Ungerea aceasta este Duhul Sfânt care, după promisiunea lui Isus: „*ne va conduce în tot adevărul*". Prin El vom cunoaște pe Isus și ne vom împărtăși de viața Lui. Toți aceia care învață altfel sunt „anticriști". De-a lungul istoriei au fost mulți „anticriști", dar la sfârșitul ei se va arăta cel mai teribil, acela pe care doar Isus îl va nimici. **[2012]**

1 Io. 3, 1-6. Ioan vede scopul vieții de creștin în recunoașterea și înțelegerea conformării vieții noastre cu aceea a lui Cristos. Această conformare însă nu este opera omului, ci a lui Dumnezeu. După ce El a lucrat prin har în viața noastră, nouă nu ne rămâne decât să constatăm minunile harului pe care l-am primit în dar: „*Vedeți ce dragoste ne-a arătat Tatăl, să ne numim copii ai lui Dumnezeu!* ***Și suntem****. Lumea nu ne cunoaște pentru că nu L-a cunoscut nici pe el. Preaiubiților,* ***acum*** *suntem copii ai lui Dumnezeu.* ***Și ce vom fi****, nu s-a arătat încă. Dar știm că atunci când se va arăta El, vom fi ca El; pentru că Îl vom vedea așa cum este*" (1 Io. 3, 1-2). Aceste două versete, în concordanță perfectă cu alte locuri din NT, mai ales din Epistolele Sf. Pavel, ne descoperă câteva lucruri importante. Înainte de toate faptul că a fi copii ai lui Dumnezeu nu este doar o denumire, ci exprimă o realitate. Cum am ajuns să devenim copii ai lui Dumnezeu? Din dragostea pe care El ne-a arătat-o. Dacă acest lucru nu se vede clar pentru cei care ne privesc cu ochii lumii, se datorează faptului că lumea nu-L cunoaște nici pe El. Aici se vorbește clar despre renașterea creștinului, despre ființa lui cu totul nouă, care ne face în realitate copii ai lui Dumnezeu.

Și ca și cum acest lucru ar fi prea puţin, Ioan ne spune mai departe că acest proces continuă. Ce vom fi nu s-a arătat încă. Acest proces de conformare între fiinţa noastră și fiinţa lui Dumnezeu se face prin cunoaștere. Pavel ne spune: „*Acum vedem ca într-o oglindă, în chip neclar; dar atunci vom vedea faţă către faţă. Acum cunosc în parte; dar atunci voi cunoaște deplin, așa cum am fost și eu cunoscut pe deplin*" (1 Cor. 13, 12). Cunoașterea este descrisă aici ca un loc în care omul se întâlnește cu Dumnezeu. Cine este din Dumnezeu nu păcătuiește, adică mai bine zis nu poate trăi în păcat. Aceasta, cum vom vedea mai departe, nu anulează firea păcătoasă a omului, de aceea Ioan ne îndeamnă: „*Oricine rămâne în El nu păcătuiește*" (v. 6). **Dacă** rămânem în... „Dacă" înseamnă că libertatea noastră rămâne întreagă, iar lucrarea noastră este să rămânem în El. **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Marţi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 14, 10-42; (Lc. 15, 8-10), **Ap.** 1 Ioan 3, 9-22.

Troparul zilei: *Rău am risipit dumnezeiasca bogăţie, pe care mai înainte mi-ai dat-o; depărtatu-m-am de la Tine, necurat vieţuind, milostive Părinte. Primeşte-mă dar şi pe mine cel ce mă întorc.*

Mc. 14, 10-42. În toată această săptămână, de luni până vineri, Biserica ne propune meditarea patimilor Domnului, consemnate în Evanghelia după Marcu. După intrarea triumfală în Ierusalim, o clipă de aparentă glorie lumească, toate reintră pe făgaşul normal al vieţii spirituale. Se începe cu începutul. Isus cinează pentru ultima oară, în această etapă şi formă de viaţă, cu ucenicii Săi. Ca o prevestire a tot ce se va întâmpla, Isus îi iniţiază pe cei mai apropiaţi ai Săi în faptul că bucuria de a fi cu Isus va fi legată până la sfârşitul timpurilor de neiubirea din partea lumii. Luaţi, mâncaţi, beţi din acest pahar cu toţii. Şi cei care-mi veţi rămâne credincioşi (aşa cum se poate, mai ascunzându-vă pe ici pe colo, ca majoritatea apostolilor) şi cei ce vă veţi lepăda de mine, temporar şi din raţiuni omeneşti (ca Petru), şi chiar aceia care mă vor trăda, se vor întoarce cu totul împotriva mea (ca Iuda). Isus i-a primit pe toţi. În Simbolul credinţei îl pomenim pe Pilat, iar în momentul maximei intimităţi cu Hristos, la Sf. Împărtăşanie, îl pomenim şi pe Iuda. Ca să nu uităm! Să faceţi aceasta întru pomenirea Mea, ne spune Isus şi astfel voi fi pururea cu voi până la întoarcerea Mea. Cea mai importantă funcţie a sufletului nostru nu este nici raţiunea, nici afectivitatea, ci memoria. Să nu uităm deci!**[2009]**

Lc. 15, 8-10. Dacă pilda cu oaia rătăcită este luată din domeniul de activitate al bărbaţilor (păstoritul), pilda cu drahma pierdută şi regăsită este luată din domeniul de activitate al femeilor.

Drahma era o monedă grecească de argint. Se pare că era moneda principală a evreilor din timpul acela. Ca valoare, corespundea unui dinar roman, plata unei zile de muncă necalificată (cf. Mt. 20, 1). O drahmă era preţul din aceea vreme al unei oi. Comparând deci cu pilda precedentă, înţelegem că era vorba de o valoare aproximativ egală. Ni se spune în pildă: „Sau care femeie, dacă are 10 drahme şi pierde una dintre ele, nu aprinde o lumină şi nu mătură casa cu băgare de seamă până o găseşte". Casele evreilor erau întunecoase din cauza geamurilor mici, deoarece aproape întreaga activitate domestică se petrecea în afara casei. Stăruinţa femeii în această căutare dovedeşte că femeia era săracă.

Dacă rezultatul străduinţelor ei are un final fericit şi femeia îşi regăseşte drahma pierdută „*cheamă toate prietenele şi vecinele ei şi zice: bucuraţi-vă împreună cu mine, căci am găsit drahma pierdută*" (Lc. 15, 9). Talmudul notează undeva: „O bucurie împărtăşită este o dublă bucurie, pe când un necaz împărtăşit este doar o jumătate de necaz". Aceasta este adevărata comunicare: să-ţi trăieşti viaţa împreună cu ceilalţi. Este şi fundamentul oricărei psihoterapii. Isus, concluzionând, ne descoperă El Însuşi tâlcul parabolei: „*Tot aşa vă spun, că este mare bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăieşte, decât pentru 99 de drepţi care nu au nevoie de pocăinţă*" (Lc. 15, 10 şi 7).

Şi în pilda oii pierdute şi în cea a drahmei pierdute se vorbeşte la sfârşit de pocăinţă, dar accentul este pus pe faptul că Dumnezeu Însuşi iese în căutarea păcătosului pierdut. În pilda Fiului risipitor, deşi tatăl iese şi aici în căutarea celor doi fii ai Săi, accentul este pus pe valoarea pocăinţei personale. Atât putem face noi când ne-am îndepărtat de Dumnezeu. Restul îl face El, din iubire pentru noi. **[2011]**

*

1 Io. 3, 7-15. Ioan continuă în această secţiune tema raportului dintre neprihănire (dreptate) şi păcat în viaţa credinciosului. Cine este născut din Dumnezeu nu poate păcătui! Cum se împacă această afirmaţie cu viaţa noastră de fiecare zi? Ioan nu afirmă că un om renăscut, adică un copil al lui Dumnezeu, nu poate păcătui deoarece spune: „*Dacă zicem că n-avem păcat, ne înşelăm singuri şi adevărul nu este în noi, dar dacă*

ne mărturisim ca păcătoși, El ne iartă" (cf. 1 Io. 1, 8-10). În secţiunea pe care o medităm, Ioan vorbește mai mult despre potenţialităţi decât despre realităţi. Un creștin renăscut, în care trăiește prin Duhul Sfânt întreaga dumnezeire, nu poate trăi în păcat, dar poate păcătui. Care este diferenţa? Oricine poate cădea pe drum sau poate s-o ia într-o direcţie greșită. Dar dacă un asemenea om renăscut se află sub călăuzirea Duhului Sfânt, el nu va persista niciodată în greșeală, ci se va corecta, iar Dumnezeu îl va lumina și readuce la normalul vieţii creștine. În psihologia lui Ioan, contrastul dintre bine și rău este total: „*Copilași, nimeni să nu vă înșele! Cine trăiește în neprihănire, este neprihănit, cum Dumnezeu însuși este neprihănit. Cine păcătuiește este de la diavolul, căci diavolul păcătuiește de la început. Fiul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului*" (1 Io. 3, 7-8).

De la neprihănire și păcat, Ioan trece acum la contrastul dintre iubire și ură. Esenţa Evangheliei este aceasta: „*Căci vestirea, pe care aţi auzit-o de la început, este aceasta:* ***să ne iubim unii pe alţii***" (1 Io. 3, 11). În cine trăiește iubirea, trăiește sămânţa lui Dumnezeu și este un renăscut. În cel care trăiește ura, este de la cel rău. Lumea ne urăște pentru că nu-L cunoaște nici pe El, nici pe noi: „*Dar noi știm că am trecut din moarte la viaţă, pentru că iubim pe fraţi*" (1 Io. 3, 14). Cunoașterea lui Dumnezeu aduce în noi lumina și sădește în noi sămânţa dumnezeirii care, din copii ai lui Dumnezeu, prin dragostea de fraţi, se va dezvolta în veșnicie în ceva nevăzut, neauzit și neimaginat pentru noi în condiţia actuală. Cheia problemei este ca prin credinţă să rămânem în darul lui Dumnezeu. [**2012]**

1 Io. 3, 16-24. După ce a schiţat planul general al vieţii de copil al lui Dumnezeu, renăscut la o nouă viaţă prin dragostea Tatălui, Ioan ne descrie în continuare procesul psihologic prin care noi suntem asiguraţi că lucrurile stau întocmai așa. Ioan începe tot de la cunoaștere: „*Noi am cunoscut dragostea Lui, prin aceea că El și-a dat viaţa pentru noi; și noi deci trebuie să ne dăm viaţa pentru fraţi*" (1 Io. 3, 16). Dragostea lui Dumnezeu pentru noi s-a arătat în jertfa Fiului Său. Dar ca în toate cele ce privesc relaţia noastră cu Dumnezeu, ea comportă o reciprocitate. El așteaptă ca și noi să ne comportăm faţă de semenii noștri folosind aceeași măsură pe care a folosit-o El. Ioan nu spune că noi trebuie să repetăm în viaţa noastră jertfa lui Isus. Nici n-ar fi posibil. Modul comun de a-ţi arăta dragostea faţă de fraţi este să fii deschis la nevoile lor, materiale, morale sau spirituale, nu doar cu vorba, la nivel declarativ, ci cu fapta.

Urmează o secţiune de o importanţă deosebită pentru viaţa noastră spirituală practică. Dumnezeu locuiește în inima noastră. El ne vorbește prin glasul conștiinţei. Dacă acţiunile noastre sunt conforme cu voinţa lui Dumnezeu atunci „*vom cunoaște că suntem în adevăr și ne vom liniști inimile înaintea Lui ori în ce ne osândește inima noastră; căci Dumnezeu este mai mare decât inima noastră și cunoaște toate lucrurile*" (1 Io. 3, 19-20). Prin aceste cuvinte, Ioan ne păzește de o scrupulozitate exagerată aducându-ne aminte că, în definitiv, nu noi suntem cei care ne judecăm, ci Dumnezeu care cunoaște detalii care nouă s-ar putea să ne scape. Noi trebuie să ne asigurăm că după știinţa și puterea noastră facem voia Lui și astfel putem spera la ascultarea rugăciunilor noastre. Iar porunca lui Dumnezeu, care este măsura cunoașterii că împlinim voia Lui este „*să credem în Numele Fiului Său Isus Cristos și să ne iubim unii pe alţii, cum ne-a poruncit El*" (1 Io. 3, 23). Rămânem în El și El în noi dacă păzim poruncile Lui. Iar noi putem să cunoaștem această stare în El, prin Duhul Sfânt pe care ni L-a dat (cf. 1 Io. 3, 24). Prin aceste cuvinte începe o nouă secţiune a epistolei. **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Miercuri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 14, 43-15, 1; (Lc. 14, 7-14), **Ap.** 1 Ioan 3, 21-4, 11.

Troparul zilei: *Braţele părinteşti acum tinzându-le, primeşte-mă, Doamne, Şi pe mine ca pe desfrânatul, Preaîndurate; Ca să te slăvesc cu mulţumită.*

Mc. 14, 43-15, 1. De ce l-a trădat Iuda pe Isus? Cine poate şti ce este în sufletul omului? Dacă lăsăm la o parte relatarea lui Ioan, evident plină de resentimente, putem să credem că Iuda a înţeles mesajul spiritual al lui Isus. Apoi, când a văzut că El se lasă aclamat de mulţime, justifică gestul femeii care I-a uns picioarele, a crezut poate pe moment că totuşi Isus se gândea la glorie lumească. S-a dus şi L-a predat căpeteniilor poporului pentru 30 de arginţi, preţul unui sclav, nu pentru o sumă consistentă, cum ar fi fost cazul dacă ar fi voit bani. A vrut să-şi arate deci dispreţul pentru Cel care-i înşelase aşteptările. Cu Petru, lucrurile stau altfel. Petru nu L-a trădat pe Isus, aşa cum ar părea la o lectură superficială a textului. Petru s-a străduit din răsputeri să-şi ţină jurământul făcut lui Isus la ultima Cină: *Dacă toţi te vor trăda, eu nu*. În grădina Getsemani a scos sabia ca să-L apere, iar aici recurge la o strategie pentru a putea rămâne în preajma Lui. Recurge deci la diplomaţie. Răspunsul lui Isus este clar. Nici prin violenţă şi nici prin diplomaţie nu se poate rămâne lângă Isus. Mijloacele şi tertipurile umane eşuează când este vorba de a fi cu Isus, mai ales în momentele critice. Iuda, dezamăgit poate, Îl părăseşte. Petru, disperat, se bazează pe el şi mintea lui. Nu aşa! Împreună cu Isus se poate doar prin asumarea crucii. **[2009]**

Lc. 14, 7-14. Isus alege conţinutul pildelor Sale prin care Îi învaţă pe ascultătorii săi din viaţa de fiecare zi. De cele mai multe ori, scoate în evidenţă o opoziţie dintre cum procedează omul firesc şi cum ar trebui el să procedeze dacă s-ar supune voinţei lui Dumnezeu şi ar deveni astfel un om spiritual. El contrapune comportamentul bogaţilor faţă de săraci, al celor ce se cred pe sine „drepţi" faţă de păcătoşi. Prin aceasta, El nu condamnă pe cei care se comportă drept şi bogăţia în bunuri sau în cunoştinţe, nu justifică păcatul şi nici nu ridică sărăcia în sine la rangul de virtute. Isus condamnă păcatul, dar în acelaşi timp îi dă o şansă păcătosului şi renegatului social. De aceea, ne spune: „*Păziţi-vă de cărturari şi de farisei, care-şi aleg locurile dintâi în sinagogi sau la ospeţe; şi casele văduvelor le mănâncă şi de ochii lumii fac rugăciuni lungi şi-şi trâmbiţează binefacerile...*" (cf. Lc. 20, 46-47). Am văzut deja că măsura binefacerii este discreţia. Odată, invitat la un ospăţ, şi văzând cum ceilalţi invitaţi, probabil înstăriţi şi bucurându-se de respectul social (meritat sau nu!), îşi alegeau locurile dintâi, le explică printr-o pildă modul corect de a se comporta, încheind astfel: „*Oricine se înalţă, va fi smerit; şi oricine se smereşte, va fi înălţat*" (cf. Lc. 7, 11). Isus continuă printr-o învăţătură directă: „*Tu când dai o masă, nu chema pe cei care-ţi pot răsplăti, ci cheamă pe schilozi, pe şchiopi şi pe orbi şi va fi ferice de tine, pentru că ei n-au ce să-ţi răsplătească; dar ţi se va răsplăti la învierea celor drepţi*" (cf. Lc. 14, 12-14). Rugăciunea ne pune în contact cu Dumnezeu. Postul susţine apoi rugăciunea prin impunerea unei auto-discipline, milostenia faţă de cei slabi şi cu viaţă împuţinată, nu doar ne pune în relaţie cu Dumnezeu, ci chiar ne aseamănă Lui, deoarece este un act de iubire faţă de aproapele. Am văzut că Dumnezeu iese El Însuşi în întâmpinarea păcătoşilor neputincioşi de a se ajuta singuri, dar ne îndeamnă la o iubire activă: „cheamă pe cei ce n-au!" şi vei avea răsplată, nu înaintea oamenilor, ci a lui Dumnezeu. Nu doar acum, dar mai ales la învierea drepţilor. [**2011**]

*

1 Io. 4, 1-11. Credinţa în Dumnezeu, ne avertizează Ioan, nu este credulitate. Diferenţa între credinţă şi credulitate o face raţionalitatea: „*Prea iubiţilor, să nu daţi crezare oricărui duh; **ci să cercetaţi** duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieşit mulţi proroci mincinoşi*" (1 Io. 4, 1). Credinţa este şi trebuie să fie raţională. A raţiona înseamnă a compara lucrurile între ele în baza unui criteriu de judecată. Ioan ne oferă, în secţiunea care urmează, criteriul sigur prin care putem deosebi cu precizie şi claritate Duhul

lui Cristos faţă de duhul lui Antihrist: „*Duhul lui Dumnezeu să-L cunoașteți după aceasta: Orice duh, care mărturisește că Isus Cristos a venit în trup, este de la Dumnezeu*” (1 Io. 4, 2). Toţi cei care nu recunosc acest adevăr, sunt din lume și judecă în felul lumii. Ei nu au Duhul lui Cristos, ci pe al Anticristului, care este în lume și acţionează, deci trebuie să ne împotrivim lui. Mai departe, Ioan ne asigură că cei care credem în faptul că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat și a venit să ne mântuiască prin moartea și învierea Lui suntem mântuiţi. Cine primește și crede acest mesaj, care ajunge la noi prin propovăduirea apostolilor, acesta a biruit lumea și se găsește în dragostea lui Dumnezeu. Noi putem fi siguri că ne găsim pe calea adevărului și nu pe cea a rătăcirii prin faptul că iubim pe fraţi: „*Prea iubiţilor, să ne iubim unii pe alţii; căci dragostea este de la Dumnezeu. Și oricine iubește, este născut din Dumnezeu, Îl cunoaște pe Dumnezeu. Cine nu iubește, n-a cunoscut pe Dumnezeu; pentru că* ***Dumnezeu este dragoste***” (1 Io. 4, 7-8). Deși demersul este raţional, criteriul de diferenţiere este de natură spirituală. El este dragostea supranaturală. Esenţa dragostei ne-o descoperă Ioan prin cuvintele: „*Și dragostea lui Dumnezeu stă nu în faptul că noi am iubit pe Dumnezeu, ci în faptul că El ne-a iubit pe noi, și a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre*” (1 Io. 4, 10). Siguranţa noastră absolută stă deci în faptul că Dumnezeu ne iubește pe noi, iar acest lucru este un adevăr absolut, pentru că este o acţiune a lui Dumnezeu Însuși. **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Joi.

Lectură biblică: Ev. Mc. 15, 1-15; **Ap.** 1 Ioan 4, 20-5, 21.

Troparul zilei: *Arătându-Ţi, Dumnezeule, toată bunătatea spre mine, Treci mulţimea greşalelor mele, ca un făcător de bine; Pentru dumnezeieştile rugăciuni ale Maicii Tale.*

Mc. 15, 1-15. Trădarea lui Isus a început în cercul intim al ucenicilor, prin Iuda. Acum se extinde la marii preoţi, bătrâni și cărturari care, ținând sfat, l-au predat lui Pilat, extinzându-se în sfârșit la întregul popor. Ne-a făcut bine, ne-a învăţat, dar: „Răstignește-L”! O judecată nu numai politico-religioasă a căpeteniilor, ci una pur democratică. Poporul întreg a strigat: „Răstignește-L”! Democraţie sau mai bine zis demonocraţie. Cele două grupuri, cel religios și cel politic, erau interesate de două lucruri diferite. Mai marii religioși ai evreilor, prin Caiafa, L-au întrebat: „Tu ești Mesia cel așteptat”? Isus a spus: „Da”, și a fost condamnat. Pilat a întrebat: „Tu ești Împăratul iudeilor?”. Isus a răspunzând a spus: „Tu zici”. După o discuţie cu Isus, Pilat a ajuns la concluzia că nu era periculos din punctul lui de vedere. A vrut să-I dea drumul. Erau arestaţi câţiva terorişti în frunte cu Baraba. Bar Aba în ebraică înseamnă *fiul tatălui*. Și a întrebat Pilat: pe cine să las liber, pe Baraba (fiul tatălui) sau pe Împăratul iudeilor? Poporul, profetizând inconștient, l-a ales pe Fiul Tatălui. L-a condamnat la moarte pe Isus. La o moarte răscumpărătoare, pentru că sângele Său divino-uman a fost asupra noastră și a urmașilor noștri. A făcut din evrei și neamuri un singur popor răscumpărat prin sângele Lui: Biserica Sa. **[2009]**

*

1 Io. 4, 12-16. În continuare, Ioan insistă asupra acestui „triunghi”: Dumnezeu, eu și aproapele, în procesul cunoașterii lui Dumnezeu și al rămânerii noastre în El. Ioan clarifică problema plecând de la fundamente: „*Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; dacă ne iubim unii pe alţii, Dumnezeu rămâne în noi și dragostea lui a ajuns desăvârșită în noi*” (1 Io. 4, 12). Dumnezeu este de necunoscut în natura Lui, dar aceasta nu ne împiedică să fim părtași cu El, prin iubire. Iubirea pe care noi o avem pentru fraţi și pe care o putem experimenta prin viaţa noastră umană, este de aceeași esenţă cu iubirea lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire și cine rămâne în iubire rămâne deci în Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire. Iubind pe semenii noștri putem fi siguri că legătura noastră cu Dumnezeu este o realitate. Cum putem noi fi siguri de aceasta? „*Cunoaștem că rămânem în El și că El rămâne în noi prin faptul că ne-a dat din Duhul Său*” (1 Io. 4, 13). Ioan subliniază prin aceste cuvinte faptul că relaţia noastră cu Dumnezeu este de aceeași esenţă cu natura trinitară a lui Dumnezeu și este de natură harică. Din dragoste pentru noi, oamenii, Tatăl a trimis pe Fiul Său, care prin Crucea și Învierea Sa ne-a răscumpărat din lumea aceasta, ne-a iertat păcatele și ne-a făcut fii ai Săi, nu prin natură, ci prin har. Acest lucru este experimentabil pentru natura noastră omenească: „*Și noi **am văzut** și mărturisim că Tatăl a trimis pe Fiul Său ca să fie mântuitorul lumii*” (1 Io. 4, 14). Ioan insistă asupra faptului că viaţa noastră în Dumnezeu este o realitate pe care o putem experimenta prin Duhul Sfânt: „*Și noi am cunoscut și am crezut dragostea pe care o are Dumnezeu faţă de noi. Dumnezeu este dragoste; și cine rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el*” (1 Io. 4, 16). Pentru participarea noastră la viaţa în Dumnezeu, Ioan folosește verbul „a rămâne”, care exprimă o continuitate și o permanenţă. Acţiunea lui Dumnezeu faţă de noi oamenii se manifestă prin dragostea Sa. Iubind pe semenii noștri, noi vom fi asemenea lui Dumnezeu, iar viaţa noastră este prin urmare îndumnezeită. **[2012]**

1 Io. 4, 17-21. Iubirea noastră faţă de Dumnezeu este descoperită și certificată prin iubirea faţă de aproapele. Acest lucru ne face asemănători lui Dumnezeu și ne face pe fiecare dintre noi o mărturie vie a prezenţei lui Dumnezeu în lume: „*Cum este El, așa suntem și noi în lumea aceasta: astfel se face că dragostea lui este desăvârșită în noi, pentru ca să avem deplină încredere în ziua judecăţii*” (1 Io. 4, 17). Prin acest

verset, Ioan ne aduce la capătul existenţei noastre umane. Fiecare dintre noi va trebui să ne înfăţişăm înaintea judecăţii lui Dumnezeu. Criteriul decisiv după care vom fi judecaţi este iubirea. O judecată este întotdeauna însoţită de frică, deoarece nu putem şti care este decizia finală. Singura modalitate de a scăpa de această frică de pedeapsa veşnică este iubirea. De aceea, Ioan ne explică: „*În dragoste nu este frică; ci dragostea desăvârșită izgonește frica; pentru că frica are cu ea pedeapsa; și cine se teme, n-a ajuns desăvârșit în dragoste. (Dar) noi Îl iubim pe El, pentru că El ne-a iubit întâi*” (1 Io. 4, 18-19). Încrederea noastră că suntem cu adevărat fii ai lui Dumnezeu şi prin aceasta putem nădăjdui un „răspuns bun la cutremurătoarea judecată a lui Cristos” este faptul că rămânem în iubirea Lui. Aceasta nu este lucrarea omului, ci lucrarea lui Dumnezeu. Dacă vom rămâne în lucrarea lui Dumnezeu, adică în dragostea cu care El ne-a iubit şi care s-a manifestat clar în jertfa Fiului său, iubirea noastră devine desăvârșită și orice frică de pedeapsă este îndepărtată. În finalul acestei secţiuni, Ioan ne reaminteşte temeiul siguranţei noastre. Dacă nu-l iubim pe semenul nostru pe care-l vedem, cum putem să spunem că-L iubim pe Dumnezeu pe care nu-L vedem? (cf. 1 Io. 4, 20). Iată cheia întregii ecuaţii a relaţiei noastre cu Dumnezeu: Cum ne comportăm faţă de semenul nostru ne comportăm de fapt faţă de Dumnezeu. Acesta mesaj străbate ca un fir roşu întreaga Evanghelie a mântuirii noastre, care ne dă pacea şi bucuria vieţii de creştin: „*Și aceasta este porunca pe care o avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe fratele său*” (1 Io. 4, 21). **[2012]**

1 Io. 5, 1-11. Am văzut în meditaţiile precedente insistenţa cu care Ioan subliniază legătura esenţială, organică, dintre iubirea lui Dumnezeu şi iubirea de fraţi. Răspunsul este dat deja: „*Oricine crede că Isus este Cristosul, adică Mesia, este născut din Dumnezeu*”. Indiferent dacă un credincios are sau nu o viaţă admirabilă, el trebuie să fie iubit de ceilalţi credincioși. Această dragoste nu provine din faptul că celălalt are sau nu ceva vrednic de iubit în el, ci din identitatea părintelui său, pentru că „*oricine iubește pe Cel ce l-a născut, iubește și pe cel născut din Dumnezeu*”. Această dragoste nu este un simplu sentiment, ci este legată de respectarea poruncilor Lui. Acest lucru este evidenţiat mai ales în disponibilitatea la sacrificiu pentru fratele nostru (cf. 1 Io. 3, 16-17). Ioan subliniază, în concordanţă cu întreaga Evanghelie, că poruncile lui Dumnezeu nu sunt grele şi în nici un caz nu depăşesc capacitatea noastră umană, dacă avem în noi credinţa: „*pentru că oricine este născut din Dumnezeu, biruiește lumea; și ceea ce câștigă biruința asupra lumii este credința noastră. Cine este cel ce a biruit lumea dacă nu cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu*” (1 Io. 5, 4-5). Această credinţă este cea care ne face biruitori asupra lumii păcatului şi ne face veşnic biruitori în lupta cu răul. Dumnezeu Însuşi dă această mărturie despre Fiul Său: „*El, Isus Cristos, este Cel ce a venit prin apă și sânge; nu numai cu apă, ci cu apă și sânge; și Duhul este Cel ce mărturisește despre lucrul acesta, fiindcă Duhul este adevărul și aceștia trei: Duhul, apa și sângele sunt una în mărturia lor*” (1 Io. 5, 6-8). Apa şi sângele simbolizează botezul şi răstignirea lui Isus, om adevărat şi Dumnezeu adevărat. Credinciosul trebuie să primească această mărturie pe care Dumnezeu a făcut-o despre Fiul Său. Credinciosul, având în sine această mărturie, devine părtaş vieţii dumnezeieşti prin har: „*Și mărturisirea este aceasta: Dumnezeu ne-a dat viața veșnică și această viață este în Fiul Său*” (1 Io. 5, 11). Scopul vieţii noastre pământeşti este obţinerea prin credinţă a vieţii lui Dumnezeu în noi prin Isus Cristos. În felul acesta devenim părtaşi vieţii veşnice. **[2012]**

1 Io. 5, 1-21. În această ultimă parte a Epistolei sale, Ioan face un rezumat al celor dezbătute înainte şi trage concluziile practice care decurg pentru viaţa credinciosului. Ioan, ca de obicei, se exprimă în cuvinte şi idei tranşante: „*Cine are pe Fiul, are viaţa; cine n-are pe Fiul, n-are viaţa*” (1 Io. 5, 12). Ioan răspunde probabil astfel tezelor unor anticriști, prezenţi în comunitatea căreia era adresată epistola, care negau divinitatea lui Isus şi a întrupării Sale (cf. 1 Io. 4, 2-3). El vrea să confirme în dreapta credinţă pe credincioși spunând: „*V-am scris aceste lucruri ca să știți că voi, care credeți în Numele Fiului lui Dumnezeu, aveți viața veșnică*” (1 Io. 5, 13). Ioan doreşte ca credinţa în Isus Cristos să se transforme în mintea fraţilor într-o deplină siguranţă: „*ca să știți*”. Această siguranţă apoi se verifică prin faptul că avem îndrăzneală în rugăciune: „*Îndrăzneala pe care o avem la El, este că, dacă cerem ceva după voia Lui, (Dumnezeu) ne ascultă. Și dacă știm că ne ascultă, orice i-am cere, știm că suntem stăpâni pe lucrurile pe care I le-am cerut*” (1 Io. 5, 14-15). Ioan continuă apoi printr-o analiză psihologică şi spirituală a rugăciunii. El ne îndeamnă să ne rugăm

pentru fraţii care ar fi putut cădea în păcat. El face deosebire între păcatele comune, care nu duc la moarte, și cele grave, care au ca și consecinţă moartea imediată a trupului, ca în cazul lui Anania și Safira. Ultimele trei versete ale epilogului Epistolei încep fiecare prin cuvântul „știm". Un creștin renăscut, prin natura sa fundamentală, este ferit de păcat, dar asta nu exclude posibilitatea unei căderi momentane. Întoarcerea imediată la Dumnezeu este însă totdeauna posibilă prin Isus Cristos: „*Știm că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat pricepere să cunoaștem pe Cel ce este adevărat. Și noi suntem în Cel ce este adevărat, adică în Isus Cristos, Fiul Lui. El este Dumnezeu adevărat și viața veșnică*" (1 Io. 5, 20). Cu această afirmaţie măreaţă despre divinitatea lui Isus Cristos, Ioan își încheie învăţăturile date fraţilor pentru a-i păzi de orice eroare, considerată pe drept o închinare la idoli: „*Copilașilor, păziţi-vă de idoli*" (1 Io. 5, 21). **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Vineri.

Lectură biblică: Ev. Mc. 15, 22-41, (Lc. 21, 33-36), **Ap.** 2 Ioan 1, 1-13.

Troparul zilei: *Ieșindu-mi cu totul din fire, ca un stricat la minte, m-am alipit de izvoditorii poftelor; ci mă primește, Hristoase, ca pe desfrânatul.*

Mc. 15, 22-41. Răstignirea! Lucrurile se apropie de sfârşit. Relatare simplă și laconică: *Luând pe Isus, ostașii l-au răstignit pe Golgota. Era ceasul al treilea* (ora 9). După o veche tradiţie, locul se numea "al căpăţânii (= al craniului) lui Adam". Unde a fost îngropat Adam, a murit Hristos, noul Om. De la ceasul al 6-lea (ora 12) până la ceasul al 9-lea (ora 15) s-a făcut întuneric peste tot pământul. Isus a stat deci pe cruce 6 ore. În numerologia biblică, 6 este numărul omului. Omul a fost creat în ziua a 6-a, lucrează 6 zile etc. Spune apoi și troparul: "Cela ce în ziua și în ora a șasea ai întins pe cruce braţele Tale... ". Isus strigă de pe cruce: "Eli, Eli, lama sabactani: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?". Nu este, aşa cum am gândi la o privire superficială, un strigăt de disperare sau o lamentare la adresa Tatălui. Sunt cuvintele cu care începe psalmul 21 (22), rânduit a fi recitat, după obiceiul evreilor, exact în ziua aceea. Isus nu moare disperat, ci moare rugându-Se acel psalm mesianic ce începe cu un strigăt venit din străfundurile fiinţei, dar care se termină cu o apoteoză. Prin Cruce în adâncurile cele mai de jos, pentru ca prin Înviere și Înălţare să ajungă aşezat (o condiţie stabilă) la dreapta lui Dumnezeu Tatăl. **[2009]**

Lc. 21, 33-36. Pericopa de azi este o sinteză și totodată o recapitulare a acestor două săptămâni de pregătire pentru PM. Cuvântul lui Dumnezeu ne-a învăţat nu doar faptul că trebuie să ne rugăm, să postim și să facem milostenie, dar și felul în care acestea trebuie făcute ca să fie pe placul lui Dumnezeu. În săptămâna ce urmează ne vom concentra atenţia asupra unui motiv special care ne dă răspunsul la acel „de ce" să procedăm astfel.

„*Cine se apropie de Dumnezeu* (prin rugăciune) *trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei ce-L caută, căci fără de credinţă este cu neputinţă să fim plăcuţi Lui!*" (Evr. 11, 6). Apoi, stăruinţa și atenţia (starea de veghere) ne conduc la acel mod de existenţă creștină, veșnic repetat și mereu subliniat ca un îndemn și o încurajare: „*Căci aveţi nevoie de răbdare, ca, după ce aţi împlinit voinţa lui Dumnezeu, să puteţi căpăta ce v-a fost făgăduit*" (Evr. 10, 36). În capitolul 21 din Luca, Isus vorbește despre nimicirea Ierusalimului și Revenirea Fiului omului și ne atrage atenţia că viaţa noastră de creștini la sfârșitul timpurilor va fi greu pusă la încercare. Domnul nu ne-a promis că vom fi scutiţi de acele încercări, dar nu ne lasă fără apărare: „*Prin răbdarea voastră, vă veţi câștiga sufletele voastre*" (Lc. 21, 19). Nici prin fugă, pentru că n-o să avem unde, nici prin luptă, nici prin nimic altceva decât prin răbdare. Și poate că întreaga pedagogie a devenirii noastre spirituale este îndreptată spre obţinerea acestui scop: **Să avem răbdare**! De aceea: „*Luaţi seama la voi înșivă și nu vă îngreunaţi prin îmbuibare și grijile lumești, ca ziua aceea să vină peste voi pe nepregătite, ci vegheaţi și vă rugaţi, ca să aveţi putere să scăpaţi de lucrurile acelea și să staţi în picioare înaintea Fiului omului. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece*" (cf. Lc. 21, 33-36). Ca să rămânem în picioare în „ziua aceea" trebuie deci să fim atenţi la noi înșine și la semnele vremurilor, să priveghem în rugăciune, post și milostenie și mai cu seamă să avem încredere în Tatăl care ne așteaptă cu dragostea Sa în Viaţa veșnică. [**2011**]

2 Io. 1, 1-13. În 2 Ioan autorul se prezintă ca prezbiter, care în greacă înseamnă „bătrân". Cu acest nume erau desemnaţi în biserica primară și cei care aveau o funcţie de conducere în cadrul structurii ecleziale. Unii cred că sintagma „Aleasă Doamnă" ar desemna o persoană fizică. Cei mai mulţi însă susţin că este vorba de o comunitate, cum rezultă din context. Salutul este: „*Harul, îndurarea și pacea să fie cu voi din partea lui Dumnezeu Tatăl și din partea Domnului Isus Cristos, Fiul Tatălui, în adevăr și în dragoste*" (2 Io, 3). **Harul** este favoarea nemeritată acordată celor cărora li se adresează epistola, adică credincioșilor. **Îndurarea** este compasiunea manifestată faţă de cei vinovaţi într-un fel, iar **Pacea** este relaţia armonioasă ce decurge din harul și îndurarea lui Dumnezeu.

În cele ce urmează, apostolul își manifestă bucuria și mulțumirea pentru cei ce umblă în adevăr și-i îndeamnă pe aceștia să perseveze în porunca lui Dumnezeu, care este iubirea. Aceasta nu este o poruncă nouă, ci o avem de la început: „*Şi dragostea stă în vieţuirea după poruncile Lui. Aceasta este porunca în care trebuie să umblaţi, după cum aţi auzit de la început*" (2 Io. 6). În continuare, Ioan îi pune în gardă pe credincioși în legătură cu învățătorii falși, pe care-i numește Anticriști, și care nu mărturisesc venirea lui Isus Cristos în trup. De aceștia, credincioșii „*trebuie să se păzească pentru a nu pierde rodul muncii lor și să primească o răsplată deplină*" (cf. 2 Io. 8). Ei pot fi recunoscuţi prin faptul că: „*Oricine o ia înainte și nu rămâne în învățătura lui Isus Cristos n-are pe Dumnezeu. Cine rămâne în învățătura aceasta, are pe Tatăl și pe Fiul*" (2 Io. 9). „A lua-o înainte" înseamnă falsa speculaţie, practicată de gnostici. Aceștia nu trebuie să fie nici primiţi în casă și nici salutaţi cu „Bun venit" pentru a nu ne face părtași învățăturii lor. Aici se pare că s-a terminat papirusul, iar Ioan speră să poată vorbi cu ei direct, nu prin „*hârtie și cerneală*", ci prin viu grai. Rămâne loc doar pentru salutul final: „*Copiii surorii tale îţi trimit sănătate. Amin*" (2 Io. 13). **[2012]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. A lăsatului sec de carne Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Lc. 21, 8-9. 25-27, 33-36; Io. 5, 23-30;
Ap. 1 Cor. 10, 23-28; 1 Tes. 4, 13-17. Pomenirea tuturor morţilor (moşii de iarnă)

Troparul morţilor: *Cela ce prin adâncul înţelepciunii, cu iubirea de oameni toate le chivernisești, și ceea ce este de folos tuturor dăruiești; Unule, Ziditorule, odihnește, Doamne, sufletele adormiților robilor Tăi, că spre Tine nădejdea și-au pus, spre făcătorul și ziditorul și Dumnezeul nostru.*

Lc. 21, 8-36. Astăzi în Bisericile de rit bizantin se face pomenirea tuturor morţilor, în special a celor care nu au parte de o comemorare, a celor uitaţi chiar şi în rugăciuni. Ne aducem aminte de cei dragi mutaţi la Domnul în tot cursul anului, mai ales în ziua de sâmbătă, pentru că sâmbăta a stat Isus în mormânt. Aşa cum spune slujba liturgică: S-a odihnit în aceea zi (sâmbătă) Dumnezeu de munca Lui. Este ziua în care Domnul nu a fost doar aşezat în mormânt, ci a coborât în cele mai adânci locuri (în latineşte: ad inferos). Ritul bizantin mai comemorează toţi morţii în sâmbăta lui Lazăr şi în sâmbăta dinaintea Rusaliilor. Comemorări particulare, cu pomelnice ale fiecărui credincios, se fac în fiecare din sâmbetele Postului Mare, fiind însoţite de pomeni împărţite mai ales celor nevoiaşi, fapte de milostenie care însoţesc în mod necesar în această perioadă de timp postul şi rugăciunea. Din odihna morţii, prin Înviere la viaţa veşnică în Hristos Domnul. Iată speranţa noastră creştină. **[2009]**

Lc. 21, 8-9, 25-27, 33-36. Astăzi, în bisericile de rit bizantin se face pomenirea tuturor morţilor, din toate timpurile şi locurile, mai ales a celor care nu au parte de o pomenire specială. Prin extensie, în fiecare sâmbătă din PM se comemorează morţii. În această zi însă, numită popular şi „moşii de iarnă" în simetrie cu „moşii de primăvară", sâmbăta dinaintea Rusaliilor (psihosabaton), are loc o altă comemorare a celor adormiţi. Cele două comemorări majore şi celelalte din PM exprimă credinţa noastră în Comuniunea tuturor sfinţilor, unitatea tuturor celor care trăiesc în Cristos, cei care ne-au precedat sub semnul credinţei şi dorm somnul păcii, cu cei care în speranţa mântuirii suntem pe „cărarea Împărăţiei". La ei, putem adăuga pe cei care acum trăiesc doar în gândul lui Dumnezeu şi vor ieşi la lumina vieţii acesteia până la Revenirea Domnului Cristos. Această comemorare este de origine monastică, constantinopolitană şi se celebrează din secolul al IX-lea. Pericopele zilei, mult mai vechi, ne pregătesc spiritual şi sufleteşte pentru eficacitatea parcurgerii cu folos şi în chip raţional a PM. Isus ne zugrăveşte într-o viziune profetică sfârşitul lumii, mai îndepărtat, prin imaginea căderii Ierusalimului, care a avut efectiv loc în anul 70 d.Cr. După acest sfârşit al lumii, va urma Judecata Universală, tema duminicii de mâine. Rugăciunea întărită prin post şi priveghere este mijlocul pe care Domnul ni-l indică pentru ca venirea acelor timpuri să nu ne găsească nepregătiţi: „*Luaţi seama la voi înşivă, ca nu cumva să vi se îngreuieze inimile cu îmbuibare de mâncare şi băutură şi cu îngrijorările vieţii acesteia (postul) şi ziua aceea să vină fără veste asupra voastră.* ***Vegheaţi*** *dar tot timpul şi* ***rugaţi-vă****, ca să aveţi putere să scăpaţi de lucrurile acestea care se vor întâmpla şi să staţi în picioare înaintea Fiului omului*" (Lc. 21, 34-36). **[2010]**

*

1 Tes. 4, 13-17; Io. 5, 23-30. În această zi de sâmbătă, care precede duminica lăsatului sec de carne, Biserica Bizantină comemorează pe toţi cei din veac adormiţi în Domnul, moşii şi strămoşii noştri, mai ales pe cei pe care nu-i mai pomeneşte nimeni. De la „moşii şi strămoşii" noştri în popor această zi a primit denumirea de „moşii de iarnă", spre deosebire de „moşii de vară", cealaltă zi de comemorare majoră a lor în sâmbăta ce precede Rusaliile, numită în greceşte Psihosabaton, adică „sâmbăta sufletelor". Pe de altă parte, în fiecare zi de sâmbătă a PM, Biserica Bizantină face de asemenea pomenirea morţilor, de data aceasta a celor care cineva doreşte în mod deosebit să fie amintiţi cu numele. Biserica Bizantină a ales

pentru comemorarea celor adormiţi ziua de sâmbătă, deoarece Domnul Isus a stat în mormânt în această zi; S-a odihnit, cum zice cântarea liturgică, Domnul de lucrul Său, la fel ca la începutul Creaţiei.

Pericopele ce se citesc în această zi fac referire la sfârşitul vieţii noastre. Citim în Apostol: „*Nu voim, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi care nu au nădejde*" (1 Tes. 4, 13). Moartea fiecăruia dintre noi este urmată de judecata particulară, în care se face bilanţul vieţii fiecăruia dintre noi: „*După cum este scris: oamenilor le este rânduit* ***să moară o singură dată****, iar după aceea vine judecata*" (Evr. 9, 27). Nu vă amăgiţi cu credinţe satanice. Nicăieri Scriptura nu pomeneşte despre vreo „reîncarnare". Ea nu vorbeşte decât despre unicitatea vieţii şi despre înviere: „*Adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis, la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte la viaţă*" (cf. Io. 5, 24-29). Mulţi creştini, mai ales în Bisericile Reformei, contestă îndreptăţirea rugăciunilor pentru morţi. Dar în Biserica lui Dumnezeu trăim într-o unitate nu doar între cei vii, ci şi cu cei adormiţi. Noi, cei vii, ne găsim prin Duhul Sfânt în unitate, astfel, rugăciunea de aici poate avea efecte şi dincolo. **[2011]**

1 Tes. 4, 13-17. În această a doua secţiune a capitolului 4 din Epistolă, Pavel abordează soarta credincioşilor la a doua venire a Domnului Isus. Despre ce se va întâmpla atunci, Pavel vorbeşte mai pe larg în două din Epistolele sale: în 1 Cor. 15, 51- 58 şi aici, în 1 Tes. 4, 13-18. Cel mai explicit este în pasajul acesta, poate şi pentru că tesalonicenii mai aveau multe de învăţat. De aceea, el începe astfel: „*Nu voim, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi care nu au nădejde*" (1 Tes. 4, 13). Că faptele despre care urmează să vorbească reprezintă o taină rezultă din 1 Cor. „*Iată, vă spun o taină: nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi într-o clipeală de ochi la cea din urmă trâmbiţă...morţii vor învia nesupuşi putrezirii şi noi vom fi schimbaţi*" (1 Cor. 15, 51-52). Este remarcabil paralelismul dintre cele două expuneri. Înainte de toate, iese în evidenţă convingerea lui Pavel că el, împreună cu mulţi alţi credincioşi, va fi viu la Revenirea lui Cristos. El credea deci în iminenţa acestui eveniment, iar aceasta sporea elanul şi zelul lui în lucrul său pentru Domnul. Creştinii acelor timpuri credeau cu tărie acest lucru şi asta îi umplea de speranţă. Apoi, iese în evidenţă fundamentul credinţei lor în învierea lui Cristos şi în învierea fiecărui credincios adormit. La fel este subliniat faptul că Însuşi Isus, mort, înviat şi înălţat la cer, unde S-a aşezat la dreapta Tatălui, va reveni personal să aducă împreună cu El în locurile cereşti pe cei ce au crezut în învierea Lui.

Fără a intra în detaliile acestui eveniment creştin care va avea loc la Revenirea lui Cristos şi care a fost denumit „răpirea Bisericii", subliniem totuşi că apostolul Pavel a primit această descoperire de la Cristos. Mai multe locuri din NT fac aluzie la el, dar cel mai explicit este descris în această secţiune. El nu este menit să ne stimuleze curiozitatea nefondată, ci este utilizat de Pavel pentru a mări credinţa noastră şi a ne încuraja în lupta pe care o duce Biserica în lumea aceasta, până va ajunge în locul de pace, alături de Cristos: „***Mângâiaţi-vă*** *unii pe alţii* – zice Pavel – *cu aceste cuvinte*" (1 Tes. 4, 18). **[2011]**

*

1 Cor. 10, 23-33. În această ultimă parte a capitolului 10 din 1 Cor., Pavel face un rezumat şi o sinteză a cuprinsului capitolelor 8, 9 şi 10, în care a analizat raporturile dintre libertate şi dragoste, dintre libertate şi plată, dintre conştiinţa mea şi a celorlalţi. Concluzia întregii secţiuni o rezumă astfel: „*Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. Nimeni să nu-şi caute folosul lui, ci fiecare să caute folosul altuia*" (1 Cor. 10, 23-24). Ca dovadă, se foloseşte din nou de un exemplu luat din consumarea cărnurilor jertfite idolilor. Mâncaţi tot ce vi se pune înainte. Dacă veţi cumpăra carne din piaţă şi o mâncaţi acasă, nu vă interesează proveniența ei. Totul este curat pentru că totul este creat de Dumnezeu. Dar dacă, invitaţi la o masă, cineva, gazda sau un frate, vă atrage atenţia că hrana provine din ceva jertfit idolilor, abţineţi-vă. Este un îndemn la făţărnicie? Nicidecum. Un frate comesean poate fi mai puţin evoluat şi are încă scrupule, şi dacă, imitându-vă conduita de afişare îngâmfată a libertăţii voastre, va mânca şi el, acesta va păcătui în sinea lui: „*pentru că tot ce nu vine din încredinţare* (deplină) *este păcat*" (Rom. 14, 23). Ca normă generală de conduită, Pavel propune creştinilor sacrificarea uzului până şi al celor mai preţioase daruri ale Duhului: libertatea, cunoştinţa sau drepturile legitime

pe altarul dragostei de Dumnezeu și de aproapele, după modelul suprem al lui Cristos, care „*Dumnezeu fiind, S-a dezbrăcat pe sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*” (cf. Fp. 2, 6-8). Principiul universal valabil, care ghidează viaţa unui creştin matur în credinţă, ar trebui să fie următorul: „*Fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi altceva: să faceţi totul spre slava lui Dumnezeu*” (1 Cor. 10, 31). Nici un lucru nu este mai preţios decât mântuirea aproapelui. Nimeni nu trăieşte pentru sine, ci pentru alţii. Mântuirea nu este o lucrare ce mă privește doar pe mine, ci este o operă comună a întregului Trup mistic al lui Cristos, care este Biserica. Pavel se dă pe sine însuși pildă, nu ca să se laude, ci să avertizeze. El spune: „***Mă silesc** în toate lucrurile să fiu pe placul tuturor*” (v. 33). Poate nu totdeauna reușesc, dar trebuie să-mi dau măcar silinţa. Lucrând în beneficiul fraţilor, lucrez spre slava Domnului. **[2011]**

Săptămâna a XXXV-a după Rusalii. Lăsatului sec de carne. Duminica Cutremurătoarei Judecăţi.

Lectură biblică: Ev. Mt. 25, 31-46, **Ap.** 1 Cor. 8, 8-9, 2.

Troparul duminicii: *Când vei veni, Dumnezeule, pe pământ cu mărire și toate se vor cutremura, și râul cel de foc înaintea divanului va curge, cărțile se vor deschide și cele ascunse ale oamenilor se vor vădi: atunci să mă izbăvești de focul cel nestins și mă învrednicește a sta la dreapta Ta, Judecătorule preadrepte.*

Mt. 25, 31-46. În această duminică, a 3-a pregătitoare și a 8-a înaintea Sf. Paști, ni se vorbește despre sfârșitul istoriei omenirii. De data aceasta nu avem de a face cu o parabolă, ci cu o profeţie. Isus va veni ca Fiu al omului în slava Sa, însoţit de sfinţii săi îngeri. Să notăm încă de pe acum faptul că înger, în grecește *angelos*, înseamnă trimis, mesager, cel care poartă un mesaj, o veste. De aici termenul de evanghelia = vestea cea bună. Prin îngeri, putem înţelege deci și pe ucenicii lui Isus, care duc vestea mântuirii pe întreg pământul. Despre această venire a Fiului omului se vorbește deja în VT (Dan. 7, 13 și urm. etc.). Isus confirmă cele scrise despre El în VT și nu proclamă o noutate. Neamurile vor fi adunate de îngerii judecăţii. Important este aici faptul că se referă la toate neamurile care au existat vreodată pe pământ, pretutindeni și în toate timpurile. Este vorba deci de judecata generală și ultimă („de apoi") a întregii istorii a omenirii. Fiecare om va învia și fiecare va fi judecat. Cei care au crezut lui Hristos au fost deja judecaţi, așa cum ne indică o mulţime de texte biblice, și vor veni împreună cu Hristos să judece lumea.

Îngerii îi vor despărţi pe cei buni, simbolizaţi de oi, de cei răi, simbolizaţi de capre, și-i vor pune pe cei buni la dreapta, iar pe cei răi la stânga Tronului judecăţii. Cei buni vor auzi cuvintele binecuvântării și a primirii lor în *Împărăția din veci pregătită vouă*, iar cei răi vor trebui să audă cuvântul: *plecaţi de la Mine în focul veșnic pregătit*, nu vouă, ci *diavolului*. Motivele pentru care unii sunt primiţi, iar ceilalţi alungaţi nu sunt fapte excepţionale care depășesc puterile omenești, ci satisfacerea nevoilor fundamentale, șase la număr, ale semenului aflat în dificultate. De remarcat că Isus nu înșiră aceste nevoi la modul abstract, ci referitor la persoana Lui: *Mie* mi-a fost foame, mi-a fost sete, am fost gol, am fost străin, am fost bolnav, am fost lipsit de libertate și mi-aţi slujit sau nu mi-aţi slujit. Există fapte bune sau rele comise, dar și omisiunea unei fapte bune pe care am putea-o face și nu o facem este tot un păcat: păcatele din omisiune pentru care vom fi judecaţi. Într-adevăr, cutremurătoare judecată!

Dacă în parabolele din duminicile trecute era vorba de doi oameni, aici este vorba de două grupe. Cei care au slujit lui Isus în persoana ucenicilor Săi sau cei care au refuzat să o facă. Interesant că nici unii, nici ceilalţi nu știu de ce și relativ la ce au fost judecaţi. Este vorba deci nu de creștini, care au fost judecaţi deja înainte, ci de restul lumii. Dumnezeu mai dă o șansă de mântuire și celor care nu L-au cunoscut pe Isus, care însă Li s-a revelat în persoana umilă a slujitorilor Săi: „*Ce veţi face...sau nu veţi face unuia dintre acești fraţi ai mei mai mici (ucenicii mei), Mie îmi veţi face sau nu*". Biserica lui Hristos a fost întotdeauna prigonită, dar la sfârșitul timpurilor va fi urgie, iar la capătul urgiei va fi revenirea lui Isus în slavă și Judecata finală pentru ce am făcut sau nu am făcut lui Isus, prezent, chiar dacă numai indirect, prin ucenicii săi.

Dacă, în primele două duminici, Biserica ne învaţă că în relaţia noastră cu Dumnezeu prioritară este rugăciunea întărită prin post, iar dacă am fi rătăcit drumul, există posibilitatea întoarcerii prin pocăinţă și iertarea aproapelui, pentru a avea parte și noi de iertarea lui Dumnezeu, în duminica de azi ni se vorbește despre a treia componentă esenţială a Postului, și anume faptele bune, milostenia pentru care vom fi judecaţi la sfârșit. De aceea ne rugăm atât de des la Sf. Liturghie: "...și răspuns bun la cutremurătoarea Judecată a lui Hristos, de la Domnul să cerem. Dă-ne Doamne!" **[2009]**

Mt. 25, 31-46. Unul dintre motivele raţionale care ne determină să trăim „în fiinţă" (gr. *en ousios* = cuvios), adică așa cum trebuie și deci să ne salvăm viaţa aceasta pentru următoarea ei secţiune, este și Judecata. Pe lângă faptul că viaţa noastră este limitată în timp între momentul nașterii și al morţii, ea va

fi analizată și apreciată în final prin **Judecata lui Dumnezeu**. Cuvântul „judecată"este folosit în Biblie în cel puţin trei înţelesuri majore. În primul rând, ca mecanism psihologic, mental ca în expresia: „un om cu judecată", adică raţional, sau ca apreciere morală, ca de pildă în expresia: „nu judecaţi ca să nu fiţi judecaţi." În al doilea rând, ca judecata lui Dumnezeu asupra faptelor și comportamentului nostru, fie de-a lungul vieţii, cu sens pedagogic în vederea corectării erorilor, ca de ex.: „judecă-mă Tu, Doamne" sau în momentul morţii, ca un bilanţ de moment la ieșirea noastră din lumea aceasta, moment după care noi nu mai putem nici adăuga, nici scădea ceva din „materialul nostru existenţial", conform cu: „*După cum oamenilor le este rânduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata*" (Evr. 9, 27; verset deosebit de important, mai ales pentru cei care se iluzionează cu „reîncarnarea"). Și, în sfârșit, în al treilea rând, Judecata finală pământească, ce se va aplica fiecărui individ în parte, dar și fiecărui grup de indivizi în mod diferenţiat. Evreilor și neevreilor, creștinilor și necreștinilor, oraşelor, ţărilor, generaţiilor și chiar culturilor etc. La această judecată se referă și pericopa noastră cuprinsă în cadrul capitolului 25 din Evanghelia după Matei. Pentru înţelegerea celor ce urmează ar fi foarte util să se citească întreg capitolul și nu numai pericopa zilei.

Capitolul 25 din Matei relatează trei judecăţi diferite. Cele trei grupuri sunt simbolizate astfel. Primul, cel al asceţilor, prin parabola celor 10 fecioare. Al doilea, al creștinilor în general, prin parabola talanţilor, și al treilea, al tuturor oamenilor de pe pământ la Revenirea lui Isus. Pericopa de astăzi nu este o parabolă, ci o profeţie. Aceste trei judecăţi sunt înţelese destul de diferit de către exegeţii Bibliei. În cele ce urmează, ne vom referi la soarta oamenilor sfârșitului lumii în raport cu Isus Cristos și Biserica Sa.

Înainte de toate, Scriptura ne spune că: „*Toţi trebuie să ne înfăţișăm înaintea scaunului de judecată al lui Cristos, pentru ca fiecare să-și primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup*" (2 Cor. 5, 10; Rom 14, 10). Judecătorul este Isus Cristos: „*Tatăl nici nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului, întrucât este* (și) *Fiul omului*" (Io. 5, 22; 27).

Dacă toţi vor fi judecaţi, indivizi sau grupuri, este evident din textele Bibliei că această judecată, deși definitivă și determinantă pentru soarta veșnică a lumii viitoare, nu va avea loc în același timp. În cazul parabolei celor 10 fecioare (care este relatată doar de Matei), se poate descifra judecata asceţilor (fecioria nu este obligatorie pentru mântuire, ci este liber asumată). Lor li se cere să fie raţionali. Nu-i de ajuns candela, ci este necesar și uleiul pentru a da lumină. Candela frumoasă este viaţa curată a ascetului, dar care nu servește la nimic dacă nu are Duhul (uleiul). În parabola talanţilor, este vorba de judecata creștinilor care va avea loc înainte de judecata universală, înainte de Răpire, pentru că: „*Nu știţi că sfinţii vor judeca lumea?...Nu știţi că noi vom judeca pe îngeri? Cu cât mai mult lucrurile vieţii acesteia?* (1 Cor. 6, 2-3). Sfinţii sunt trupul tainic al lui Cristos, capul Bisericii. Criteriul judecăţii creștinilor sunt fertilitatea și fidelitatea faţă de darul lui Dumnezeu. Și, în sfârșit, întreaga lume rămasă la revenirea lui Cristos va fi judecată, după criteriul bunăvoinţei firești, înscrisă în inima omului, manifestată faţă de semenii săi (cf. Rom. 2, 12-16).

Asfel, noi, creștinii, mădulare ale Bisericii, după cuvântul Apostolului, „ *să ne judecăm singuri, ca să nu fim judecaţi. Dar* (și) *când suntem judecaţi* (acum), *suntem pedepsiţi de Domnul, ca să nu fim osândiţi odată cu lumea*" (1 Cor. 11, 31-32). Câtă mângâiere! **[2010]**

Mt. 25, 31-46. Începând cu această duminică se intră în atmosfera PM, atât din punct de vedere alimentar, cât și liturgic. Când vorbim despre post, din păcate în popor se face referire doar la postul alimentar, de aceea Duminica aceasta a primit numele de Duminica lăsatului sec de carne, deoarece de luni nu se mai consumă carne. În unele locuri se numește și ziua Carnavalului (lat. carne vale, adică adio carne) și este însoţită de ultimele „distracţii" ce au loc înaintea perioadei de post ce urmează. Zilele de miercuri și vineri din săptămâna ce urmează sunt aliturgice și prefigurează deja perioada PM, adăugându-i-se acestuia și numeric. Vom vorbi la timpul potrivit despre aceasta.

Liturgic, această Duminică, după pericopa evanghelică citită azi, este numită„a Cutremurătoarei Judecăţi", adică a Judecăţii finale ce va avea loc la Revenirea lui Isus la sfârșitul timpurilor.

La o citire superficială a textelor Scripturii, referitoare la această Judecată, pare că ea va avea loc deodată pentru toţi, oameni, cetăţi, culturi și religii. La o citire mai atentă, lucrurile sunt mai nuanţate și trebuie

să fim atenţi la aceste detalii. Vorbeam în meditaţia de ieri, la pomenirea tuturor celor adormiţi, despre judecata particulară a fiecăruia dintre noi, ce va avea loc imediat după moartea omului. Ea este o judecată a vieţii fiecăruia dintre noi cu privire la ce am semănat în timpul vieţii: grâu sau neghină sau şi una şi alta. Judecata finală se referă la recoltă, adică la consecinţa faptelor noastre, care au efect şi după moartea noastră. De aceea trebuie să fim atenţi la ce facem în timpul vieţii. Pavel ne atrage atenţia: „*Căci toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Cristos, pentru ca fiecare să-şi primească răsplata după binele sau răul pe care l-a făcut când trăia în trup*" (2 Cor. 5, 10). Pe de altă parte, în Evanghelia după Ioan citim: „*Adevărat, adevărat vă spun că cine ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis are viaţa veşnică şi nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viaţă*" (Io. 5, 24). Cum se acordă aceste texte biblice între ele? O judecată, adică o despărţire între ceva şi altceva, se face după anumite criterii. Vom vedea în zilele ce urmează care sunt **criteriile** de judecată pentru cei ce au crezut în Cristos şi cei care n-au crezut. Judecata finală se referă la lume în întregul ei: „*Şi când va veni Cristos, va dovedi lumea vinovată în ce priveşte păcatul, neprihănirea şi judecata...*" (cf. Io. 16, 8-11). Mai spune Pavel: „*Dacă ne-am judeca singuri, n-am fi judecaţi. Dar când suntem judecaţi suntem pedepsiţi de Domnul, ca să nu fim osândiţi odată cu lumea*" (1 Cor. 11, 31-32). Cei ce se judecă singuri şi cred în Cristos nu vor fi osândiţi, deci, odată cu lumea care L-a respins pe Cristos. Judecata finală este prin urmare doar momentul final şi decisiv al unui proces continuu.

„*Când va veni Fiul omului în slava Sa, cu toţi sfinţii îngeri, va şedea pe scaunul de domnie al slavei Sale. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui. El va despărţi pe unii de alţii cum desparte păstorul oile de capre, şi va pune oile la dreapta, iar caprele la stânga Lui*" (Mt. 25, 31-33). Criteriul de judecată va fi felul în care s-a raportat fiecare la persoana lui Isus, care se identifică pe Sine cu „*oricare din **aceşti** foarte neînsemnaţi fraţi ai Mei*" (cf. Mt. 25, 40 şi 45). Oricât de neînsemnat ar părea un ucenic al lui Cristos, pe care El îl numeşte *frate al Său*, el îl încarnează pe Cristos Însuşi. A-i sluji acestuia când se află în dificultate sau a-l neglija se raportă la persoana lui Isus Însuşi. Oamenii vor fi judecaţi nu doar pentru ceea ce au făcut, ci şi pentru ce au omis să facă. Isus spune „***Aceşti**...fraţi ai mei?* Pavel spune: „*Nu ştiţi că sfinţii* (ucenicii lui Isus) *vor judeca lumea...Nu ştiţi că noi vom judeca pe îngeri...?*" (cf. 1 Cor. 2-3). Deci judecata va fi făcută asupra lumii, de Cristos, în prezenţa şi împreună cu sfinţii Săi, care au fost deja judecaţi, poate încă din timpul vieţii lor pământeşti, pentru că s-au judecat singuri, pentru că au crezut în Isus şi în Cel ce L-a trimis şi au trecut din moarte la viaţă. Crezând lui Isus, rugându-ne, postind şi făcând milostenie aici pe pământ în timpul de har dăruit nouă de Dumnezeu „*să ducem până la capăt mântuirea noastră cu frică şi cutremur*" (cf. Fp. 2, 12-13). **[2011]**

Mt. 25, 31-46. În cea de a treia duminică pregătitoare a PM, a 8-a înainte de Sf. Paşti, lectura evanghelică ne aduce aminte de Cutremurătoarea Judecată ce va avea loc la sfârşitul istoriei, când va reveni Domnul nostru Isus Cristos. Întreg capitolul 25 din Evanghelia după Matei este consacrat judecăţii. Cele zece fecioare, închipuind asceţii, au fost judecate pentru prudenţa sau imprudenţa lor. Cele 5 nechibzuite s-au mulţumit cu uleiul din candelă şi nu şi-au făcut rezerve, de aceea au rămas afară. Cei 3 slujitori cărora stăpânul le-a încredinţat, fiecăruia după puterea sa, o sumă de talanţi, au fost judecaţi pentru rodnicia activităţii lor. Cel leneş a fost judecat pentru că a dus o viaţă infertilă, inutilă pentru alţii. A trăit doar pentru sine. A rămas restul lumii, cei care nu au trăit nici după Evanghelie, nici după Lege, ci au trăit viaţa naturală. Au fost buni sau răi, nu din cauza unui principiu, ci din cauza felului lor de a fi. Să observăm că după ce au fost despărţiţi în două cete, la dreapta şi la stânga, nici unii nici ceilalţi nu au fost judecaţi după exigenţele Legii, adică respectarea sau încălcarea unei porunci, ci exclusiv datorită deschiderii sau închiderii faţă de nevoile semenilor lor. Nici unii, nici ceilalţi nu au cunoscut norma după care unii au ajuns la dreapta şi alţii la stânga: „*Când te-am văzut flămând sau gol sau bolnav şi Ţi-am sluijt sau nu Ţi-am slujit?*" Răspunsul este clar: „*Când aţi făcut sau n-aţi făcut ceva unuia dintre cei mai mici fraţi ai mei, Mie Mi-aţi făcut sau M-aţi refuzat*".

În principiu, Judecata este unică, dar fiecare va fi judecat „la rândul cetei lui" şi după normele de viaţă după care a ales să-şi trăiască viaţa. De judecat, vor fi judecaţi toţi. Judecata de care este vorba în această pericopă nu este una punitivă, cum ar părea la o lectură superficială, ci este ultimul colac de salvare pe care

Cristos, Judecătorul suprem, îl întinde celor care nu l-au cunoscut. Dacă nici binele natural nu-l puteţi face, atunci abia este rău. **[2012]**

*

1 Cor. 8, 1-13. Întreg capitolul 8 al Epistolei este consacrat analizei raportului dintre cunoaștere și dragoste în viaţa creștinului. Pavel ilustrează acest raport folosindu-se de consumarea cărnii rămase de la jertfele idolești: „*În ce privește lucrurile jertfite idolilor, știm pentru* ***că toţi avem cunoștinţă***" (1 Cor. 8, 1/a). Pavel tranșează problema chiar de la început, enunţând principiul care trebuie să-l ghideze pe orice creștin atât în ce privește propria conștiinţă, cât și faţă de conștiinţa aproapelui: „*Dar cunoștința îngâmfă, pe când dragostea zidește. Dacă cineva crede că știe ceva, încă n-a cunoscut așa cum trebuie. Dar dacă iubește cineva pe Dumnezeu, este cunoscut de Dumnezeu*" (1 Cor. 8, 1/b- 3). Deși grecii cunoșteau mulţi zei, există doar un singur Dumnezeu adevărat. Pavel proclamă acest adevăr într-un minunat pasaj, care poate fi socotit un Simbol de credinţă: „*Totuși, pentru noi este un singur Dumnezeu: Tatăl,* ***de la care*** *vin toate lucrurile și* ***pentru care*** *trăim și noi, și un singur Domn: Isus Cristos,* ***prin care*** *sunt toate lucrurile și prin El și noi*" (1 Cor. 8, 6). De la care, pentru care și prin care există toate. Iată cele trei lucruri esenţiale în ce privește cunoașterea noastră de Dumnezeu. Creștinii recent botezaţi nu aveau însă cu toţii această cunoaștere clară și, fiind obișnuiţi cu jertfele idolești, participau la aceste jertfe în care se mânca din carnea oferită idolilor. Dacă pentru un creștin matur spiritual, acest lucru nu însemna nimic, cei nou convertiţi puteau fi în pericol de a confunda vechiul cu noul, minciuna cu adevărul și puteau fi într-un pericol spiritual. Restricţia de libertate autoimpusă de cei maturi servea la zidirea, adică la progresul spiritual al celor începători. Uzul libertăţii în aceste condiţii putea fi un pericol. Când între cunoaștere și dragostea aproapelui se creează un conflict, Pavel recomandă tuturor prioritatea absolută a dragostei care zidește, cunoașterii, care îngâmfă: „*De aceea, dacă o mâncare face pe fratele meu să păcătuiască, nu voi mânca niciodată carne, ca să nu fac pe fratele meu, pentru care a murit Cristos, să păcătuiască*" (cf. 1 Cor. 8, 11-13). Sacrificiul libertăţii, din dragoste faţă de Dumnezeu și de aproapele. **[2011]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A lăsatului sec de brânză Luni.

Lectură biblică: Ev. Lc. 19, 29-40; 22, 7-39; (Mt. 25, 1-13), **Ap.** 3 Ioan 1, 1-15.

Troparul zilei: *Deschisu-s-au porţile dumnezeieștii pocăinţe, să ne apropiem cu grabă curăţindu-ne de mâncăruri și de pofte, ca niște ascultători ai lui Hristos, Cel ce a chemat lumea întru Împărăţia cerească. Zeciuiala a tot anul aducând Împăratului tuturor, ca și Învierea Lui, cu dragoste, să o vedem.*

Lc. 19, 29-40; 22, 7-39. În această ultimă săptămână înainte de începerea Postului Mare citim din nou Patimile Domnului, de data aceasta în relatarea lui Luca. Pentru că le-am comentat deja în cele două săptămâni precedente în relatarea lui Marcu, ne vom îndrepta acum atenţia spre aspectul liturgic al acestei săptămâni. Citim în Troparul zilei:: „zeciuiala a tot anul aducând... ". Să insistăm puţin asupra acestei expresii. Ca semn al relaţiei noastre cu Dumnezeu, El ne-a așezat 2 măsuri: A 7-a parte din timp (ziua Domnului) și 10-a parte din avere (zeciuiala) i se cuvin Lui. Ce înseamnă în tropar „zeciuiala timpului"? Sunt 6 săptămâni de post plus Săptămâna Mare, în total 7 săptămâni de post. În ritul bizantin, sâmbăta și duminica nu se postește, deci rămân 5 zile de post efectiv. Menţionez, fără să insist aici, că postul înseamnă restrângerea orarului și a numărului de mese. În mănăstiri, se mănâncă o singură dată pe zi, după vecernie. Aspectul calitativ al postului, abţinerea de carne și lactate se numește abstinenţă și este valabilă și în zilele de sâmbătă și duminică din Postul Mare. (continuare în aceeași săptămână, miercuri) **[2009]**

Mt. 25, 1-13. Remarcam, în meditaţia de ieri, bazat pe textul Scripturii, că toţi oamenii care au trăit în toate timpurile și locurile, înainte sau după Cristos, vor trebui să vină la Judecată. Am înţeles de asemenea că unii s-au judecat pe ei înșiși încă în această viaţă, iar cei care au decis pentru Cristos, vor veni la judecată împreună cu El și cu sfinţii săi îngeri nu să fie judecaţi, ci ca să judece. Vor fi însă judecaţi și cei care au crezut în Cristos după criteriul fidelităţii faţă de El sau de darurile Lui. Acest lucru ne este ilustrat în cele două pilde din capitolul 25 al Evangheliei după Matei: pilda celor 10 fecioare și pilda talanţilor.

Pilda celor 10 fecioare este redată doar de Matei. „*Atunci Împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care și-au luat candelele, și* ***au ieșit în întâmpinarea Mirelui****. Cinci dintre ele erau nechibzuite și cinci erau înţelepte*" (Mt. 25, 1-2). Aceste 10 fecioare nu urmau pe Cristos, ci chiar Îi ieșeau în întâmpinare. Erau purtătoare de lumină și trebuiau să privegheze. Misiunea lor nu era cea apostolilor, care trebuiau să ducă lumina oamenilor, ci sarcina lor era să vegheze asupra lor (erau fecioare) și să lumineze nu calea lumii spre Cristos, ci calea lui Cristos însuși când se va întoarce. Sunt imaginea celor care au ales calea ascetică. Dar „*fiindcă mirele întârzia, au aţipit* ***toate*** *și au adormit*" (v. 5). În prima parte a acţiunii lor, veghea, au eșuat toate zece. Apoi, când s-a auzit chemarea finală: „Vine Mirele", s-au trezit și și-au pus la punct candelele. Cele înţelepte, prevăzând că între chemare și venirea mirelui ar mai putea totuși să se scurgă un timp, pe lângă uleiul din candele și-au mai procurat din timp și o rezervă. Cele nechibzuite s-au bazat doar pe uleiul din candele, care acum au văzut că ar putea fi insuficient. Dacă cele înţelepte le-ar fi dat din uleiul lor, întreaga acţiune de așteptare și vigilenţă, viaţa ascetică în întregul ei, ar fi putut eșua. Mirele a venit, poarta s-a închis și pentru cele nechibzuite totul a fost în zadar. În acest caz, criteriul de judecată a fost prudenţa, capacitatea de prevedere. A fi înţelept deci este a putea prevedea. **[2011]**

*

3 Io. 1-14. Dacă 2 Ioan este adresată unei biserici, 3 Io. este adresată unei persoane. Nu știm dacă acest Gaius este aceeași persoană cu cea menţionată în Rom. 16, 13 sau în Fa. 20, 4, dar este surprinzător cât de multe aflăm despre el în așa de puţine cuvinte. Ioan îi urează ca „*sănătatea ta să sporească așa cum sporește sufletul tău*" (3 Io. 2). Acest verset contrazice clar opinia predicată de unii „vindecători populari", conform căreia orice boală este urmarea păcatului. Condiţia spirituală a lui Gaius era bună. Se vede prin urmare

că nu putem trage concluzii despre viaţa spirituală a cuiva considerând doar starea sa de sănătate fizică.

Ioan îl laudă pe Gaius pentru iubirea tandră pe care acesta o manifesta faţă de străini, adică predicatorii itineranţi: „*Este de datoria noastră dar să primim bine pe astfel de oameni, ca să lucrăm împreună cu adevărul*" (3 Io. 8). Din păcate, nu toţi aveau această atitudine: „*Am scris ceva Bisericii, dar Diotref, căruia îi place să aibă întâietatea între ei, nu vrea să ştie de noi. (Acesta) ne clevetește, nu primește pe fraţi, îi împiedică şi pe alţii să o facă şi-i dă afară din Biserică*" (cf. 3 Io. 9-10). Diotref avea o părere exagerat de bună despre sine. Era practic un dictator în comunitate. Păcatul lui consta în mândria sa, în eul său exacerbat. Se considera nu îndrumătorul comunităţii, ci stăpânul ei, uitând (dacă a ştiut vreodată) că nici un om nu este stăpânul comunităţii. Capul Bisericii este Isus Cristos şi El Îşi exercită puterea prin Duhul Sfânt. Orice altă autoritate este neavenită şi contraproductivă. Al treilea personaj menţionat în această scurtă epistolă este Dimitrie, probabil purtătorul acestei scrisori. Despre el toţi dau bună mărturie, chiar şi Adevărul. Observaţi că nu Dimitrie dă mărturie despre adevăr, ci Adevărul mărturisește pentru el.

Ioan îşi încheie epistola la fel ca pe cea de-a doua, probabil din acelaşi motiv: se termina hârtia. În salutul final, Ioan face din nou aluzie la sănătatea lui Gaius şi spune: „*Pacea să fie cu tine.* ***Prietenii îţi trimit sănătate****. Spune sănătate şi prietenilor, fiecăruia pe nume. Amin*" (3 Io. 14). **[2012]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A lăsatului sec de brânză Marți.

Lectură biblică: Ev. Lc. 22, 39-23, 1; (Mt. 25, 14-30), **Ap.** Iuda, 1, 1-10.

Troparul sărbătorii: *Din pământ răsărind capul Înaintemergătorului, razele nestricăciunii vindecărilor le revarsă credincioșilor; de sus adună mulțimea îngerilor, jos cheamă întreg neamul oamenilor, ca, într-un glas, mărire să înalțe lui Hristos Dumnezeu.*

Lc. 22, 39-23, 1.[28]

Mt. 25, 14-30. După judecata asceților, care s-au predat lui Isus cu tot ce sunt, cu tot ce au și cu tot ce fac, relatată în pilda celor zece fecioare, Isus ne prezintă, prin pilda talanților, un alt aspect al vieții de ucenic al Său: ce faci tu cu ce ți s-a dat temporar, adică tot ce numim *harul* lui Dumnezeu. În realitate, tot ce avem vine de la Dumnezeu, este un har al Său: „*Căci cine te face deosebit? Ce lucru ai, pe care să nu-l fi primit? și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?*" (1 Cor. 4, 7). Pilda o redă și Luca (cf. Lc. 19, 12-27), dar puțin deosebit. Acolo, accentul se pune pe o altă nuanță, deși în esență este vorba de același tip de judecată. Este vorba de trei robi cărora la plecarea sa stăpânul le-a încredințat o sumă mare de bani: „*Unuia i-a dat 5 talanți, altuia 2 și altuia unul; fiecăruia după puterea lui; și a plecat*" (Mt. 25, 15). **Îndată** după plecarea stăpânului, primii doi au pus în lucru talanții primiți, i-au investit și au pus pe roate o afacere, cum se spune astăzi. Ultimul a fost leneș, a ascuns bine ce primise, și și-a văzut de ale lui. La întoarcerea stăpânului, acesta le-a cerut socoteală de cele întâmplate cu banii săi încredințați spre lucrare robilor. Primii doi au putut arăta stăpânului rodul banilor lui înmulțiți prin munca lor. Ultimul a fost nu doar leneș, ci și insolent. Și-a justificat lenea prin caracterul aspru, zicea el, al stăpânului. Nu a pierdut doar darul, ci și viața lui cu totul. Când Dumnezeu îți dă ceva, o face nu doar pentru tine, ca să te lauzi cu ce ai primit, ci o face pentru ca acest dar să fie folositor celorlalți. Dacă nu este de folos altora, nu doar că pierzi darul, dar îți pierzi și viața. Acest rob nu s-a judecat bine nici pe sine (a preferat lenea), nici pe ceilalți, pentru că nu i-a păsat de ei, și toate pe baza unei judecăți greșite a caracterului stăpânului său. Din păcate, în lume, acest tip de oameni nu sunt doar o treime, așa cum ne-ar lăsa pilda să înțelegem, ci sunt majoritatea. Judecata ucenicilor se va face deci cu privire la dragoste, la fidelitatea față de stăpân, la atenția față de aproapele și la propria conduită. **[2011]**

*

Iuda 1, 1-13. Epistola este adresată „*celor chemați, care sunt iubiți de Dumnezeu Tatăl și păstrați pentru Isus Cristos*" (Iuda, 1), adică tuturor credincioșilor, din toate timpurile și locurile. Credința este o luptă (cf. 2 Tim. 4, 7) pentru a ține trează în noi relația mântuitoare cu Isus Cristos: „*Prea iubiților, pe când căutam cu tot dinadinsul să vă scriu despre mântuirea noastră de obște, m-am văzut silit să vă scriu ca să* ***vă îndemn să vă luptați pentru credința*** *care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna*" (Iuda, 3). Lupta trebuia dată nu doar pe plan pur teoretic, ci și practic, cu predicatorii falselor doctrine care s-au strecurat în rândurile credincioșilor. Cine erau aceștia? Erau creștini doar cu numele, la fel ca și astăzi: „*oameni neevlavioși, care schimbă în desfrânare harul Dumnezeului nostru și tăgăduiesc pe singurul nostru stăpân și Domn Isus Cristos*" (Iuda, 4). Aceștia, afirmând că au libertate în Cristos, au considerat că harul le permite să trăiască în desfrânare, satisfăcându-și propriile dorințe trupești. Ei au transformat libertatea creștină în libertinaj. Iuda, bazându-se pe exemple luate din VT, afirmă că ei erau destinați unei osânde veșnice. Iuda citează trei exemple din VT: poporul care a fost eliberat din Egipt, îngerii căzuți și Sodoma și Gomora. O generație întreagă a pierit în pustie, din pricina necredinței. Îngerii care au căzut din pricina mândriei lor și cei din cetățile Sodomei și Gomorei care au fost nimiciți din cauza desfrânării lor. La fel vor păți toți aceia care părăsesc calea credinței și a mântuirii date de Isus Cristos. Iuda îi descrie pe apostații din vechime și pe cei

28 Comentariu Mc. 14, 10-42 la **pg. 454.**

contemporani lui (și nouă) în cuvinte deosebit de plastice și care se întipăresc adânc în percepţia noastră: „*Oamenii aceștia, târâţi de visările lor, își pângăresc trupul, nesocotesc stăpânirea și batjocoresc dregătoriile*" (Iuda 8). Îi numește apoi „*nori fără apă, pomi fără rod, de două ori morţi, dezrădăcinaţi etc.*" (cf. Iuda 11-13). Unele exemple sunt luate din cartea apocrifă a lui Enoh, larg cunoscută probabil în vremea aceea. Lor le este păstrat focul veșnic. De aceea credincioșii trebuie să se ferească de ei. **[2012]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A lăsatului sec de brânză Miercuri.

Lectură biblică: Ioil, 2, 12-26; 3 (4), 12-21 Zi aliturgică.
Hârţi de lactate.

Troparul prorociei: *Împărate Sfinte, Atotputernice, de care se înfricoșează și se cutremură toate, mântuiește-ne pe noi; că poţi ierta păcatele ca un milostiv.*

Despre Postul Mare. (continuarea textului de luni, ale aceleiasi săptămâni). Așa cum arătam în nota de luni, avem 7x5 = 35 zile de post. Scăzând ziua de post suspendat de Bunavestire ne rămân 34 de zile. Se vor adăuga deci aceste două zile aliturgice din săptămâna aceasta care sunt asimilate ca făcând parte din Postul Mare. Cu ziua de Sâmbăta Mare care se termină înainte de zorii zilei, în care sărbătorim Învierea Domnului, o ½ de zi, obţinem astfel 36, 5 zile de post, adică 10 % din 365, numărul zilelor dintr-un an. Și astfel putem spune că Postul Mare ca întindere temporală reprezintă zeciuiala timpului oferită lui Dumnezeu.

Expresia„ zi aliturgică" se referă la faptul că în această zi, ca în toate zilele Postului Mare (de luni până vineri), nu se celebrează Sf. Liturghie euharistică, iar lecturile biblice sunt luate din Vechiul Testament (prorocii) și se citesc în cadrul vecerniei.

Ioil, 2, 12-26. Pasajul prorociei de azi începe așa: *Dar chiar acuma, zice Domnul, întoarceţi-vă la Mine cu toată inima, cu post, cu plânset și cu bocet!* Este o bună introducere în atmosfera Postului ce stă să înceapă. Meditând acest pasaj, să fim gata a-I oferi lui Dumnezeu nu doar a 10-a parte a timpului ce ni s-a dat, ci întreaga noastră viaţă. **[2009]**

Intrarea în PM se face gradat, atât în ce privește disciplina ascetică, cât și tipicul rugăciunilor liturgice. Dacă din Duminica precedentă, a Înfricoșătoarei Judecăţi, nu se mai mănâncă bucate cu carne (de aici supranumele de Duminica lăsatului sec de carne), în această săptămână numită „a brânzei", pentru că precede Duminica lăsatului sec de brânză, în zilele de miercuri și vineri este dezlegare la lactate și ouă, urmând ca de lunea viitoare să intrăm în PM. Aceste două zile, pe care le-am cuprins în calendarul perioadei de pregătire, fac parte de fapt din PM, având tipicul liturgic al acestora. Faptul se datorește, fără să intrăm acum în amănunte, completării numărului de zile de post (aproximativ 40) la numărul exact de 36, 5 zile de post, adică a 10-a parte din numărul zilelor unui an. De aceea PM se mai numește și „zeciuiala (ofranda) anului". Între toate caracteristicile liturgice ale acestor două zile se numără și lectura, în cadrul Orei canonice a VI-a (la prânz) a unei paremii (text profetic din VT): miercuri din prorocul Ioil, iar vineri din prorocul Zaharia.

Ioil 2, 12-26. În acest fragment din profeţia lui Ioil, numit și profetul Rusaliilor, deoarece descrie revărsarea Duhului (Ioil 2, 28-32), fragment de profeţie pe care Petru îl citează în predica sa de la primele Rusalii, cheamă întreg poporul, de la beţivi și până la preoţi, la un post sincer și nu formal, pentru ca poporul pedepsit de o împătrită invazie de lăcuste să fie iertat și reașezat în binele promis și aceasta cât mai repede: „*Dar chiar acuma, zice Domnul, întoarceţi-vă la Mine din toată inima, cu post, cu plânset și cu rugăciune. Sfâșiaţi-vă inima și nu hainele și întoarceţi-vă la Domnul, pentru că El este milostiv și îndelung răbdător*" (Ioil 2, 12-13). Domnul însuși ne arată, celor rătăciţi, calea de întoarcere spre El. Rămâne doar să-L ascultăm, pentru ca în viaţa noastră să se întoarcă pacea și bucuria. **[2010]**

Ioil 3 (4), 12-21. Am precizat la început că zilele de miercuri și vineri din săptămâna brânzei sunt aliturgice, adică nu se celebrează Sf. Liturghie euharistică, ci doar Oficiul canonic. Ele se asimilează și se adaugă la zilele PM. Din Sf. Scriptură se citesc pericope doar din VT, din profeţii Ioil și Zaharia. Pentru astăzi este prescrisă pericopa din chenar: versetele 12-21 din ultimul capitol al cărţii prorocului Ioil. Trebuie să facem o precizare. Pentru cei care citesc Biblia folosită mai ales de protestanţi, traducerea „Cornilescu"

sau variantele mai recente, „Noua traducere românească (NTR)" sau „Fidela", este capitolul 3, iar pentru cei ce folosesc Biblia sinodală, este capitolul 4. În traducerile protestante (TM), cartea profetului Ioil se divide în 3 capitole, iar în Biblia sinodală (LXX) în 4 capitole. Oricum, textul este același, diferind doar divizarea pe capitole și versete.

„*Să se scoale neamurile și să se suie în valea lui Iosafat! Căci acolo voi ședea să judec toate neamurile de primprejur*" (Ioil 3 [4], 12). „Iosafat" (evr. = Dumnezeu judecă) în acest caz este un termen simbolic despre judecată și nu o locație geografică precisă (cf. și v. 14). Ioil este profetul revărsării Duhului Sfânt, citat în predica sa de Cincizecime de către apostolul Petru (cf. Fa. 2, 17), dar și al Judecății finale, ce va scutura din temelie vechea creație. Totul va fi judecat de Dumnezeu: fiecare dintre noi la ieșirea din trup, creștinii, adică cei ce au crezut mesajul lui Cristos, toate neamurile, culturile și religiile, cetățile, dar și întregul Cosmos. Totul ce este vechi va fi judecat pentru că planul lui Dumnezeu este înnoirea: „*El va șterge orice lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici durere, **pentru că lucrurile dintâi au trecut**. Cel ce ședea pe scaunul de domnie a zis: Iată, eu fac toate lucrurile noi!*" (Ap. 21, 4-5). De aceea: „*Chiar acuma, zice Domnul, întoarceți-vă la Mine din toată inima, cu post, cu plânset și bocet, căci El este milostiv și plin de îndurare*" (cf. Ioil, 2, 12-17). Să-L ascultăm, ca să avem viața. **[2011]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A Lăsatului sec de brânză Joi.

Lectură biblică: Ev. Lc. 23, 1-56; (Lc. 10, 10-15), **Ap.** Iuda 1, 11-25

Troparul zilei: *Ușile cele dinaintea Postului, ce sunt încununate cu bunele roade ale nevoinţelor, primesc pe cei ce aleargă cu trezvie. Deci să alergăm împreună cu toţi credincioșii degrab, Cu laude și cu cântări de taină.*

Lc. 23, 1-56.[29]

Lc. 10, 10-15. Dumnezeu va judeca toate! El a trimis pe cei 70 înaintea Lui la predicare. Peste cetăţile care-i vor primi pe mesagerii lui Isus vor coborî pacea și binecuvântarea Domnului, pentru că: „*Cine vă primește pe voi, Mă primește pe Mine; și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine*" (Mt. 10, 40). Dacă însă acești mesageri nu vor fi primiţi, să-și scuture și praful ce s-a lipit de picioarele lor și să le spună: „*totuși să știți că Împărăția lui Dumnezeu s-a apropiat de voi*" (Lc. 10, 11/b). Ei vor fi avizaţi deci despre criteriul de judecată. Au primit ori au refuzat Împărăţia lui Dumnezeu. Libertatea implică responsabilitate. Sunt liber să fac orice, dar îmi asum urmările deciziei mele, fie ca individ, fie ca o colectivitate oarecare. Cu toate acestea, judecata nu este globală și nediscriminatorie. Dacă într-o cetate în care majoritatea refuză planul lui Dumnezeu se va găsi fie chiar și un om care să-l accepte, acesta nu va fi osândit laolaltă cu ceilalţi. Este cazul lui Noe sau al lui Lot, de pildă. Numai în demo(no)craţie majoritatea, oricât de firavă ar fi, de pildă 51% faţă de 49% sau și mai puţin, este luată în considerare. Un mod de gândire pur diabolic, pe care unii însă îl consideră infailibil(!?). Dumnezeu judecă pe fiecare în parte pentru ce a făcut sau nu a făcut el, nu comunitatea din care a fost nevoit să facă parte, dacă individul, într-un fel sau altul, s-a delimitat de ea. Dacă nu, va fi judecat laolaltă cu ceilalţi cu care s-a simţit solidar. Domnul spune: „*În ziua judecăţii va fi mai ușor pentru Sodoma și Gomora, decât pentru cetatea care a refuzat mesajul divin*" (cf. Lc. 10, 12). „*Vai de tine, Horazine! Vai de tine, Betsaido! Căci dacă ar fi fost făcute în Tir și Sidon lucrările puternice care au fost făcute în voi, s-ar fi pocăit; de aceea în ‚ziua aceea' le va fi mai ușor. Și tu, Capernaume* (în care a fost rostit discursul euharistic), *vei fi oare înălţat la cer? Nu, ci vei fi pogorât în Locuinţa morţilor*" (cf. Lc. 10, 12-15). Cu adevărat o judecată cutremurătoare! De aceea, să ne judecăm pe noi înșine, să fim adică raţionali, ca să nu fim judecaţi odată cu lumea. **[2011]**

*

Iuda 1, 11-25. Este singura dată în cursul anului liturgic când se citește epistola sfântului apostol Iuda Tadeul. Are un singur capitol, compus din 25 de versete. Așa scurtă cum pare, nu este lipsită deloc de importanţă. În punctul ei central (v. 10), spune: *Acești oameni batjocoresc ce nu cunosc și se pierd singuri în ceea ce știu din fire, ca dobitoacele fără minte. Vai de ei!* Într-adevăr, se pare că istoria nu a început ieri. De când există omul pe pământ lucrurile par a nu se fi schimbat, deoarece firea omului este neschimbată. Acest unic verset poate fi un motto pentru un întreg tratat de psiho-sociologie: Vai de ei, zice ultimul cuvânt. Începe prin atitudinea nechibzuită: Batjocoresc ce nu cunosc, apoi se pierd în ceea ce știu din fire. A nu vrea să te instruiești, a „trăi" doar din ceea ce instinctul îţi dictează, a lua decizii după un tipar primitiv „îmi place sau nu", „așa am simţit eu" etc. sunt semne de infantilism existenţial. Seamănă cu o piatră necioplită, inaptă pentru a fi inserată într-o construcţie. Este ușor să batjocorești o lucrare. Este greu să construiești. Pentru aceasta trebuie să ne lăsăm prelucraţi de dalta Divinului Arhitect pentru a deveni pietre vii în Templul Său, în trupul lui Hristos Domnul, în BISERICA lui Dumnezeu. **[2009]**

Iuda 1, 14-25. În descrierea apostaţilor, Iuda face referinţă la cartea lui Enoh, o lucrare apocrifă, scrisă înainte de anul 110 î. Cr. și probabil bine cunoscută credincioșilor acelor timpuri. În ea, se face referire la

29 Comentariu Mc. 15, 1-15 la **pp. 458** și Mc. 15, 22-41 **la pg. 461**

Revenirea Domnului Isus Cristos la sfârșitul timpurilor, ca să facă judecată (cf. Iuda 14-15). După ce i-a descris pe apostaţi folosind un limbaj expresiv, Iuda le-a dat sfaturi credincioșilor despre felul în care ar trebui să evite erorile apostaţilor. De ei vorbesc și apostolii: „*Dar voi, prea iubiţilor, aduceţi-vă aminte de vorbele vestite mai dinainte de apostolii Domnului nostru Isus Cristos. Cum vă spuneau că în vremurile din urmă vor fi batjocoritori, care vor trăi după poftele lor nelegiuite. Ei sunt aceia care dau naștere la dezbinări, oameni supuși poftelor firii, care n-au Duhul*” (Iuda 17-19). Pe lângă faptul că cititorii trebuiau să-și aducă aminte de cuvintele apostolilor despre apostaţi, mai era necesar ca ei să vegheze asupra lor înșiși: „*Dar voi, prea iubiţilor, zidiţi-vă sufletește pe credința voastră preasfântă, rugaţi-vă prin Duhul Sfânt, ţineţi-vă în dragostea lui Dumnezeu și așteptaţi îndurarea Domnului nostru Isus Cristos pentru viața veșnică*” (Iuda 20-21). Așteptarea Revenirii în slavă a Domnului a fost și este întotdeauna motorul vieţii credincioșilor. Trebuie să fim atenţi unii asupra celorlalţi, pentru că mântuirea nu este doar o problemă personală, ci ea se arată și în grija noastră pentru fraţii care se găsesc în pericol. Acest lucru este și demonstraţia dragostei creștinești față de fraţii în credinţă. Credința în Isus Cristos, nădejdea în cât mai apropiata lui revenire și dragostea frăţească constituie temeiul vieţii noastre spirituale. Autorul își încheie epistola cu o grandioasă doxologie: „*Iar a Aceluia, care poate să vă păzească de orice cădere și să vă facă să vă înfăţișaţi fără prihană și plini de bucurie înaintea slavei Sale, singurului Dumnezeu, Mântuitorul nostru Isus Cristos, Domnul nostru, să fie slavă, măreţie, putere și stăpânire, mai înainte de toţi vecii, și acum și în veci. Amin*” (Iuda 24-25). **[2012]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A Lăsatului sec de brânză Vineri.

Lectură biblică: Zaharia 8, 7-19 Zi aliturgică (hârţi de lactate)

Troparul prorociei: *Dă-ne nouă ajutor celor din necaz, Doamne, și ne mântuiește pe noi, Cel ce Te-ai născut din Fecioară, Iubitorule de oameni.*

Zaharia 8, 7-19. Vinerea aceasta este a doua zi aliturgică, fixată în săptămâna Lăsatului sec de brânză în completare pentru cele 36 și ½ de zile (zeciuiala anului) din Postul Mare. Prorocia zilei este luată din Zaharia, care spune: *Așa vorbește Domnul oștirilor: Întăriţi-vă mâinile, cei ce auziţi azi cuvintele din gura prorocilor care au vorbit în ziua când s-a pus temelia Casei Domnului oștirilor, când a început să se zidească Templul*. Întreaga noastră existenţă este privită biblic fie ca un organism viu (sunteţi mădulare unii altora, spune Pavel), fie ca o clădire în care fiecare dintre noi suntem priviţi ca pietre vii. În această ultimă viziune, calea postului poate fi socotită ca o transformare a noastră dintr-o piatră brută, necioplită, într-o piatră cu dimensiuni precise, potrivită pentru marea construcţie care este Împărăţia lui Dumnezeu. Isus însuși a considerat trupul Său, pe care l-a luat din Sf. Fecioară din voia Tatălui și prin lucrarea Spiritului Sfânt, ca un Templu viu: *Dărâmaţi acest templu și eu îl voi reconstrui în trei zile*, spune Isus iudeilor. Notează evanghelistul: *vorbea despre templul corpului Său*. Nu este vorba să facem noi ceva, ci să-L lăsăm pe Dumnezeu să facă ceva cu viaţa noastră în beneficiul nostru și spre slava și lauda Numelui Său. **[2009]**

Zaharia 8, 7-19. Cărţile Geneza, Psalmii și Isaia sunt cele mai frecvent citate cărţi ale VT în NT. Acest lucru nu este surprinzător având în vedere importanţa lor crucială pentru istoria mântuirii. Cei mai mulţi oameni, chiar cititori atenţi ai Bibliei, vor fi poate surprinși că Zaharia (evr. Iehova își aduce aminte), cu doar cele 14 capitole ale sale, este citat în NT de circa 14 ori direct și de circa 40 de ori aluziv. A prorocit după anul 520 î.d.C., pe timpul întoarcerii din robia babiloniană și reconstrucţiei Templului. Ezra, în cartea sa, îl pomenește de 2 ori (Ezra 5, 1; 6, 14).

În fragmentul care constituie paremia de astăzi este vorba de mutaţia situaţiei dificile de pe vremea exilului, care s-a produs ca o pedeapsă a neascultării poporului, într-o stare de bine, prosperitate și pace. Și dacă acest lucru pare incredibil pentru popor, va fi oare imposibil de realizat și pentru Dumnezeu? (cf. Zaharia 8, 6). Dumnezeu pune însă în relaţie bunăstarea materială și socială a poporului cu un comportament just faţă de aproapele. Profetul induce această „constituţie divină" prin cuvintele lui Dumnezeu: „*Iată ce trebuie să faceţi...*"(cf. (8, 16-17). Postul nu are rostul să-l chinuie pe om, ci este o cale adecvată pentru realizarea unei mutaţii existenţiale, materiale, sociale și personale eficiente: „*Așa vorbește Domnul oștirilor: Postul din luna a 4-a, cele din lunile a 5-a, a 7-a și a 10-a, se vor preface pentru Iuda, în zile de veselie și de bucurie, în sărbători de voioșie.* ***Dar iubiţi adevărul și pacea*****"** (Zaharia 8, 19). De câte ori și noi cei de azi și de aici ne plângem de cât de rău merg lucrurile în lumea din jur sau chiar în biserica din lume. Domnul însă nu ne lasă în necunoștinţă de cauză. Între lumea din jurul nostru și lumea din interiorul nostru este o strânsă legătură. Însănătoșirea spirituală a fiecăruia aduce după sine prosperitatea mediului în care trăim. **[2010]**

Zah. 8, 19-23. Prorocul Zaharia, născut probabil în Babilon, în timpul exilului, și-a preluat slujba de la prorocul Hagai și a prorocit câţiva ani începând din anul 532 î. Cr. Dacă cele mai frecvente cărţi ale VT citate în NT sunt în mod evident Geneza, Psalmii și Isaia, unii vor fi surprinși să constate că prorocul Zaharia este citat în NT de circa 40 de ori. Aceasta se datorează probabil faptului că el este cel mai cristocentric dintre toţi Profeţii minori. El prezice intrarea lui Mesia în Ierusalim (9, 9), trădarea Sa pentru 30 de arginţi (11, 12-13), moartea Sa (13, 7), revenirea Sa pe Muntele Măslinilor (14, 4) și domnia Sa de 1000 de ani ca Mare Preot și Rege (14, 9).

În profeţia sa cuprinsă în pericopa citită azi vorbește despre schimbarea din jalea celor patru posturi, cel din lunile a 4-a, a 5-a, a 7-a și a 10-a, în bucurie. Aceste posturi erau rânduite pentru a comemora cele

4 momente din istoria poporului Israel: asediul și cucerirea Ierusalimului, dărâmarea Templului de către armatele babiloniene sub conducerea lui Nebucadneţar și uciderea lui Ghedalia și ducerea poporului în exilul babilonian (cf. 2 Regi 25). „*Așa vorbește Domnul oștirilor: posturile din luna a 4-a, a 5-a, a 7-a și a10-a se vor preface pentru casa lui Iuda în zile de veselie și bucurie, în sărbători de voioșie. Dar iubiţi adevărul și pacea*" (Zah. 8, 19). O bucurie și o veselie nu numai pentru exilaţii întorși în patria lor, dar și pentru locuitorii întregii lumi: „*Vor mai veni iarăși popoare și locuitori dintr-un mare număr de cetăţi*" (Zah. 8, 20). Rostul acestor posturi nu era unul doar ascetic, ci mai ales de comemorare. Amintirea unor evenimente dureroase ne îndeamnă la post, dar dacă acesta își atinge scopul spiritual, căutarea adevărului și a păcii, Domnul va preschimba întristarea în bucurie și postul în sărbătoare. Pe moment, postul produce neplăcere fizică și disconfort psihic, dar dacă este bine folosit, el va genera bucurie nu doar în cel ce-l urmează, ci în toată colectivitatea. Un mesaj de încredere și speranţă. **[2011]**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A Lăsatului sec de brânză Sâmbăta.

Lectură biblică: **Ev.** Mt. 6, 1-13, Mt. 11, 27-30,
Ap. Gal. 5, 22-6, 2; Rom. 14, 19-23; 16, 25-27.
Pomenirea tuturor sfinţilor asceţi din veac adormiţi întru Domnul

Troparul Sfinţilor asceţi din veac adormiţi: *Ca pe niște propovăduitori ai dreptei credințe și înfrânători ai păgânătății, ai bucurat, Doamne, ceata purtătorilor de Dumnezeu, care a luminat lumea. Pentru rugăciunile lor, în pace desăvârșită pe cei ce te slăvesc pe Tine și Te laudă păzește-i, ca să cânte Ţie: Aliluia.*

Mt. 6, 1-13. Este vorba în această zi despre milostenie și rugăciune, ca o ultimă pregătire înainte de începerea Postului Mare. Isus ne învaţă, cu insistenţă, despre discreţia care trebuie să însoţească faptele noastre, fie că este vorba de milostenie, fie de rugăciune. Totul trebuie să se petreacă în taina propriei intimităţi pentru a fi văzută doar de Tatăl și nu de oameni, pentru a nu ne pierde răsplata. Isus ne învaţă apoi și rugăciunea esenţial creștină care a rămas sub numele de rugăciunea domnească sau mai simplu: Tatăl nostru. Toţi cei care am trăit în mediu creștin n-am citit-o, ci am învăţat-o de la părinţii sau bunicii noștri. Este rugăciunea care a însoţit viaţa noastră în lungul celor două milenii în care s-a construit Împărăţia lui Dumnezeu, Biserica. Este o rugăciune escatologică a cărei semnificaţie deplină o vom înţelege doar la sfârșitul timpurilor, în ziua cutremurătoarei Judecăţi. Să o rostim până atunci cu încredere filială așa cum ne-a învăţat Isus. **[2009]**

Mt. 6, 1-13. Această sâmbătă care precede Duminica lăsatului sec de brânză este consacrată comemorării tuturor asceţilor creștini, din veac adormiţi în Domnul. Această comemorare nu este anterioară secolului al IX-lea. Textele pericopelor nu au nici o legătură cu această comemorare, ci se referă la post (Rom. 14) milostenie și rugăciune (Mt. 6, fragment din predica de pe munte). Versetele 1-5 din Ev. se referă la milostenie, componentă esenţială a ascezei. Accentul este pus, ca de altfel și în cazul rugăciunii, pe discreţia maximă: „să nu știe stânga ta ce face dreapta". Aceasta asigură faptul că ea a fost făcută în numele lui Dumnezeu și doar de El știută. Dacă trâmbiţezi înaintea ta, ţi-ai pierdut răsplata. Tot ce se face înaintea oamenilor din motive de slavă deșartă este nul înaintea lui Dumnezeu. Alege: sau realitatea sau iluzia lucrului bun săvârșit. Aceeași normă a discreţiei funcţionează și în cazul rugăciunii. După ce Isus stabilește cadrul în care trebuie să te rogi (v. 5-6), tot El ne învaţă ce trebuie să spunem (v.7-13): este rugăciunea „Tatăl nostru" sau rugăciunea Domnească. S-au scris biblioteci de comentarii asupra ei.Vom reveni în meditaţia de mâine asupra acestui punct. Aici doresc să fac doar două observaţii pe care să le semnalăm sub titlul:

O particularitate românească

1). Avem două relatări ale acestei rugăciuni. Una în Mt. 6, 7-13 și alta în Lc. 11, 2-4. Prima, mai lungă (7 cereri), utilizată în cult și în rugăciunea zilnică, cealaltă (Lc.) mai scurtă (5 cereri). Poate pentru a nu produce scandal între credincioșii simpli și nu deosebit de fervenţi cititori (din păcate) a Sfintei Scripturi, textul din Matei este reluat identic și în Luca, în majoritatea covârșitoare (ca să nu spun absolută) a traducerilor în românește ale acestei rugăciuni. Există o singură traducere în românește (cel puţin după cunoștinţa mea) în care textul original este fidel reprodus, și anume **Noul Testament**, tradus și adnotat de Pr. Dr. Emil Pascal, Paris 1992. Și deoarece nu îl veţi găsi în vreo traducere în românește a Bibliei, voi reda în cele ce urmează textul respectiv reprodus după NT citat mai sus:

Tată, sfinţească-se Numele Tău;
Vie Împărăţia Ta;
Pâinea noastră, cea de toate zilele,

Dă-ne-o zi de zi
Și iartă-ne păcatele noastre,
Căci și noi iertăm oricui ne greșește;
Și nu ne pune la încercare (Lc. 11, 2-4).

În ciuda unor posibile comentarii, am dorit să evidenţiez acest fapt, pentru a sublinia că fidelitatea faţă de text este prioritară necesităţilor pastorale. **Noi** trebuie să ne conformăm Scripturii și nu să o adaptăm sau eludăm în funcţie de „necesităţile" credincioșilor. În lumea de sub puterea celui rău în care suntem chemaţi să predicăm Evanghelia mântuirii nu este loc pentru compromis. Și cu atât mai puţin atunci când este vorba de a proclama Cuvântul lui Dumnezeu, cât mai fidel.

2). Dacă cuvintele *păcat* și *greșeală* sunt corect traduse din Luca, nu așa stau lucrurile cu relatarea din Matei. Din nou, toate traducerile românești, de la cele mai vechi la cele mai noi, și de data aceasta și versiunea Pascal, în parte, traduc Mt. 6, 12: și ne iartă nouă...cu diverse variante ale cuvintelor *păcat* și *greșeală*, când în textul original se găsește: „*Și ne iartă nouă datoriile noastre, precum și noi iertăm datornicilor noștri*". Este o paralelă mai mult decât explicită la parabola Robului nemilostiv, pe care a rostit-o Isus ca răspuns la întrebarea lui Petru, de câte ori ar trebui să iertăm pe aproapele (cf. Mt. 18, 23-35). Menţionez că în toate traducerile în limbile curente, cel puţin europene, traducerea este exactă, cu excepţia regretabilă a limbii române (și a limbii maghiare) începând cu cele mai vechi traduceri și terminând cu cele mai noi. În cel mai bun caz, diferenţa este semnalată printr-o notă de la josul paginii. Am dorit să fac aceste menţiuni, deși dorinţa mea este mai simplă. Un text sau altul (la început), dar CITIŢI BIBLIA! **[2010]**

Mt. 6, 1-13. După pomenirea de sâmbăta trecută, a tuturor celor din veac adormiţi părinţi și fraţi ai noștri, mai ales a acelora pe care nu-i mai pomenește și pentru care nu se mai roagă nimeni, astăzi pomenim pe sfinţii asceţi adormiţi. Aceste comemorări își au originea în Tipicul Mănăstirii Studion din Constantinopol, datând din secolul al IX-lea.

Textul pericopei de azi este centrat pe rugăciune și pe milostenie, deoarece este ales anterior perioadei de când are loc comemorarea celor adormiţi. Practica liturgică și populară a Bisericilor apostolice (catolică și ortodoxă) nu doar aprobă, ci chiar recomandă rugăciunea pentru cei adormiţi. Bisericile Reformei o consideră inutilă și nebiblică, la fel ca și venerarea icoanelor. Cred că o clarificare este nu doar necesară, ci chiar obligatorie.

Rugăciunea pentru morţi și milostenia dată în numele lor unor nevoiași (pomana) se bazează pe credinţa Bisericii în Comuniunea tuturor sfinţilor. Prin sfinţi, în această expresie, se înţeleg nu doar sfinţii din calendar, ci toţi cei botezaţi, atât cei în viaţă, cât și cei adormiţi. Biserica este un organism viu, al cărui Cap este Isus Cristos: „*Mântuitorul tuturor oamenilorși mai ales al credincioșilor*" (cf. 1 Tim. 4, 10). Avem părtășie între noi și cu Cristos toţi aceia care ne hrănim cu Trupul Său și în vinele cărora curge Sângele Său, cu care ne împărtășim în Euharistia pe care El însuși ne-a poruncit să o celebrăm. În Cristos cu toţii suntem vii, atât cei de aici, cât și cei adormiţi. Moartea fizică, această stare temporară până la înviere, ne reunește pe toţi care în Cristos suntem un singur trup însufleţit de Duhul Sfânt. Este deci un act de dragoste să ne amintim prin rugăciune și milostenie de toţi cei plecaţi, cu care prin Cristos, care este viu în vecii vecilor, avem o permanentă și perfectă comuniune. Dumnezeu nu așteaptă o mediere din partea noastră. El va decide în mod suveran soarta fiecăruia dintre noi, dar actul de dragoste făcut faţă de semenul nostru adormit cu siguranţă nu va fi zadarnic. **[2011]**

Mt. 11, 27-30. Această secţiune a *Evangheliei după Matei* este unică, de un farmec extraordinar și de o valoare exegetică extrem de importantă: „*Te laud Tată, Doamne al cerului și al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înţelepţi și pricepuţi, și le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, Te laud pentru că așa ai găsit cu cale*" (Mt. 11, 25-26).

Pare, la prima vedere, că cei înţelepţi și pricepuţi ar fi discriminaţi și îndepărtaţi. Și atunci de ce să ne mai străduim să cercetăm Scripturile? Nicidecum. Nu este nici pe de parte vorba aici de cei ce caută să studieze și să pătrundă sensul adânc al Bibliei. Aceste afirmaţii, după cum vedem, vin imediat după

descoperirea esenţială că vom fi judecaţi nu doar după ce am făcut personal, ci şi după cum ne-am integrat şi complăcut într-o comunitate. Este scoasă în evidenţă simplitatea şi coerenţa cu care apreciem lucrurile. Dacă ne vom apropia firesc şi fără complicaţii inutile (academice) de Cuvântul lui Dumnezeu, vom avea mai multe şanse de a-L cunoaşte pe Dumnezeu, pentru că El nu ne descoperă în Scriptură un „cod" accesibil doar unor iniţiaţi, ci vorbeşte tuturor, „deştepţi" sau mai puţin instruiţi, într-un mod în care oricine Îl poate descoperi şi accepta. De aceea spune mai departe, descoperind cheia însăşi a interpretării Scripturii: „*Toate lucrurile Mi-au fost date în mâini, de tatăl Meu; şi nimeni nu cunoaşte* ***deplin*** *pe Fiul, afară de Tatăl; tot astfel, nimeni nu cunoaşte deplin pe Tatăl afară de Fiul, şi acela la care Fiul vrea să i-L descopere*" (Mt. 11, 27). Ce urmează de aici nu mai are nevoie de comentarii: „*Veniţi la mine, toţi cei trudiţi şi împăvăraţi, şi Eu vă voi da odihnă. Luaţi jugul meu asupra voastră, şi învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blând şi smerit cu inima; şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun şi sarcina Mea este uşoară*" (Mt. 11, 28-30). Să-L ascultăm deci pe Isus şi să ne conformăm acestui program de viaţă. **[2010]**

*

Gal. 5, 22-6, 2.[30]

Rom. 16, 25-27. Doxologia finală este în esenţă un tratat de teologie dogmatică pe scurt. Pavel Îl laudă pe Dumnezeu, care a descoperit în şi prin Biserică „*Taina care a fost ţinută ascunsă de veacuri, dar a fost arătată acum prin scrierile proorocilor şi, prin porunca Dumnezeului celui veşnic, a fost adusă la cunoştinţa tuturor Neamurilor, ca să asculte de credinţă*" (Rom. 16, 25/b). Aceasta este o temă preferată a lui Pavel, care-şi cinsteşte slujba sa de Apostol al Neamurilor. O tratează şi în alte Epistole, folosind cam aceleaşi cuvinte: „*El a binevoit să ne descopere taina voinţei Sale, după planul pe care-l alcătuise în sine însuşi*" (Ef. 1, 9) sau: „*Taina ţinută ascunsă din veşnicii şi în toate veacurile, dar descoperită acum sfinţilor Lui, cărora Dumnezeu a voit să le facă cunoscut care este bogăţia slavei tainei acesteia între Neamuri, şi anume:* ***Cristos în voi, nădejdea slavei***" (Col. 1, 26-27). Atât Evreii care l-au primit pe Cristos în credinţă, cât şi Neamurile care L-au primit tot în credinţă sunt moştenitorii egali ai slavei. Biserica devine astfel noul popor ales al lui Dumnezeu. În Isus Cristos nu mai este nici o diferenţă dintre evrei şi neamuri pentru că: „*El este pacea noastră, care a făcut din doi unul şi a surpat zidul de la mijloc care ne despărţea şi în trupul Lui a înlăturat vrăjmăşia dintre ei, Legea poruncilor, în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El înşuşi un singur om, făcând astfel pace prin cruce*" (cf. Ef. 2, 14-15).

Dumnezeu a trimis pe Isus Cristos, ca în El, prin Crucea şi Învierea Lui, să unifice întreaga creaţie: „*Mă rog* – zice Isus în rugăciunea Sa dinainte de patimă – *ca toţi să fie una, cum Tu, Tată, eşti în Mine şi Eu în Tine; ca toţi să fie una în noi, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*" (Io. 17, 21).

„*Acestui Dumnezeu, care este singur înţelept, să-I fie slava, prin Isus Cristos, în vecii vecilor! Amin*" (Rom. 16, 27).

Aşa se termină minunata Epistolă a lui Pavel adresată credincioşilor din Roma, şi prin ei tuturor celor ce cred în Cristos, în toate timpurile şi în toate locurile. **[2011]**

30 Comentariu Gal. 5, 16-26 **la pg. 265**

Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii. A Lăsatului sec de brânză Duminica izgonirii lui Adam din rai.

Lectură biblică: Ev. Mt. 6, 14-21, Ap. Rom. 13, 11-14, 4.

Troparul duminicii: *Îndreptătorule al înţelepciunii şi dătătorule al înţelegerii, Învăţătorule al celor neînţelepţi şi apărătorule al săracilor, întăreşte, fă înţelegătoare inima mea, Stăpâne. Dă-mi mie cuvânt, Tu, Cuvinte al Tatălui, căci iată buzele mele nu le voi opri a striga către Tine: Milostive, îndură-te de mine cel căzut!*

Mt. 6, 14-21. Această duminică, a 4-a și ultima dintre cele pregătitoare, a 7-a înainte de Sf. Paști, mai poartă numele de Duminica izgonirii lui Adam (și a Evei) din rai, deorece mai ales la utrenie se face pe larg pomenire despre acest nefericit eveniment al primilor oameni. El reprezintă începutul istoriei omenirii. Această hotărâre a fost luată de Dumnezeu din cauza încălcării poruncii date de El de a nu mânca din rodul pomului cunoașterii binelui și a răului. Este așezată la începutul Postului Mare pentru a comemora faptul că prin mâncare a venit căderea, deci prin post va fi așteptată revenirea la starea inițială. Și ce altceva este toată istoria omenirii decât un lung post total, al întregii ființe umane, prin care este lipsită nu doar o vreme și nu doar în ce privește hrana, de vederea față-n față a lui Dumnezeu. De aceea, în așteptarea Sfintei și luminatei sărbători a Învierii Domnului ne pregătim cu post.

Dar ce este de fapt postul? Putem lua în considerare o viziune mai generală a lui, ca o restrângere voluntară a uzului simţurilor, ca de exemplu postul văzului prin controlul curiozităţii, a auzului şi vorbirii prin tăcere etc. În general însă, numele de post este dat postului alimentar, care reprezintă o restrângere a cantităţii alimentelor, însoţită de abstinenţă (= interdicţia anumitor alimente: carne, lactate etc) şi de asemenea a numărului de mese dintr-o zi. Postul religios se deosebește, cum notam altădată, de dieta terapeutică, de cura de slăbire sau chiar de greva foamei prin faptul că el este gândit şi trăit ca un act de cult, un mod de a aduce laudă lui Dumnezeu. Ca act cultic, postul nu poate fi gândit singur, ci ca o parte componentă împreună cu rugăciunea unită eventual cu privegherea (postul de somn), milostenia și iertarea aproapelui. Întreg omul, spirit, suflet și trup participă la această închinare. Am putea spune chiar că postul este rugăciunea trupului, participarea activă a lui la actul cultic.

Textul pericopei evanghelice proclamate azi este un fragment din Predica de pe munte rostită de Isus la începutul activităţii Sale publice, după ce El însuși postise 40 de zile în pustie și în care ne oferă învăţătura Sa despre post. Să notăm imediat că Isus nu intră aici în detalii, lăsând probabil totul la latitudinea persoanei, dar subliniază un lucru extrem de important. Folosul sufletesc al postului se poate risipi ca fumul dacă el este doar un exerciţiu ascetic. Locul în care se aduce această închinare a omului către Dumnezeul său este în interiorul ființei. Adică nu la vedere, înaintea oamenilor. Pentru ca să-și aducă roada deplină trebuie să fie cunoscut doar de Tatăl care locuiește în adâncul inimii. În limba latină cuvântul *intim* este superlativul cuvântului *interior*. O frumoasă rugăciune, în latinește, spune că Dumnezeu este mai intim nouă decât ne suntem noi înșine nouă. Dacă vrem deci să aflăm ascultare rugăciunilor noastre și să facem plăcute faptele noastre înaintea lui Dumnezeu, trebuie să-L căutăm acolo unde El se găsește, adică în intimitatea ființei noastre sau, după o expresie biblică, în adâncul inimii. Isus adaugă triadei rugăciune + post + milostenie, înţelese ca un tot unitar inseparabil, discreţia, și leagă totul de iertarea aproapelui de care este condiţionată iertarea noastră de către Dumnezeu (cf. Mt. 6, 14-15) care leagă în textul citit astăzi rugăciunea Tatăl nostru exact de pasajul despre post. Postul fariseului nu a fost primit tocmai pentru că acesta se lăuda cu faptele sale bune. Lauda și automulţumirea distrug toată construcţia spirituală.

Să medităm deci cuvintele Domnului, să le punem în inima noastră și așa să purcedem la parcurgerea căii postului pentru a fi plăcuţi Lui și folositori aproapelui, sporind astfel spiritual. Un post binecuvântat! **[2009]**

Mt. 6, 14-21. Această a 7-a duminică înainte de sf. Paști, a 4-a dintre cele pregătitoare, precede începutul PM. Poartă subtitlul de „Duminica Izgonirii lui Adam din rai", datorită faptului că Oficiul canonic al acestei zile (mai ales Utrenia) face pomenire la acest nefericit eveniment din istoria omenirii,

cu care începe călătoria ei, de-a lungul istoriei sale până la sfârșitul acesteia, la Revenirea în slavă a Mântuitorului Isus Cristos și Judecata finală pe care am contemplat-o duminica trecută. Liturgic, Biserica meditează asupra acestor două evenimente, privindu-le nu în ordinea cronologică, ci în ordinea spirituală, ca să ne sugereze că un anumit fel de trăire nu-și are raţiunea decât atunci când știm motivaţia: de ce trebuie să facem așa și nu altfel. Atât pericopa din evanghelie, cât și cea din Apostol ne vorbesc despre elementele vieţii spirituale, adică ale vieţii în relaţie cu Dumnezeu. Am putea spune că textele biblice de azi sunt o sinteză și un rezumat al celor pe care le-am meditat în duminicile precedente: Rugăciunea curată, întoarcerea la Dumnezeu dacă ne-am rătăcit, milostenia, iertarea aproapelui și postul. Motivul pentru care trebuie să ne comportăm astfel: imprevizibilitatea momentului atât al morţii individului, cât și al sfârșitului lumii, precum și Judecata divină care le urmează.

Pericopa evanghelică este un fragment al Predicii de pe munte și începe cu un comentariu al lui Isus la Rugăciunea Domnească. Să ne oprim o clipă aici. Rugăciunea *Tatăl nostru* cu care ne-a învăţat Isus să ne adresăm lui Dumnezeu are două părţi. Primele trei cereri sunt cunoscute ca „rugăciunea lui Isus" pentru că sunt o invocare a Tatălui, ultimele patru ca „rugăciunea ucenicilor" pentru că ele conţin cereri specifice vieţii noastre pământești. Ultima dintre ele, cea privitoare la iertarea păcatelor, Isus o dezvoltă în versetele 14 și 15 ale capitolului 6. Trebuie precizat că ele nu sunt în nici un fel condiţionarea iertării păcatelor pe care Cristos a făcut-o necondiţionat și pentru toţi odată pentru totdeauna pe Cruce, ci se referă la părtășia noastră cu Dumnezeu prin relaţia cu semenii, bazată pe iertarea pe care am primit-o (cf. Ef. 4, 32). Nu putem umbla în părtășie cu Dumnezeu dacă refuzăm să ne iertăm unul pe celălalt din toată inima, adică nu în chip fățarnic, exterior și doar de ochii lumii. **[2010]**

Mt. 6, 14-21. Această duminică, a 7-a înaintea Sf. Paști, încheie perioada pregătitoare pentru PM, pe care-l vom începe mâine. Primele trei săptămâni ale Triodului, Biserica le folosește pentru a ne clarifica motivele pentru care trebuie să postim și de ce acest post este cu adevărat necesar progresului nostru spiritual. Din păcate, după multe secole de când Dumnezeu ne-a explicat că nici o lucrare nu este preţioasă în sine, ci doar în contextul în care este făcută, nu am prea înţeles nimic. Întreaga teologie a postului este expusă în capitolul 58 al prorociei lui Isaia, pe care am face bine să-l recitim. Postul este unul dintre modurile cele mai complete de a ne apropia de Dumnezeu. Este o acţiune care ne transformă fizic, psihic și spiritual; ne transformă total. Cu timpul, omul a redus postul doar la aspectul său alimentar, neglijând partea sa esenţială, cea spirituală. Postul nu este o dietă, nu este o chinuire a trupului, care nu servește la nimic dacă este neglijat aspectul lui „de ce" trebuie să postim. Folosind o expresie curentă ar trebui să spunem că postul este necesar pentru ca să devenim mai buni, adică mai plăcuţi înaintea lui Dumnezeu. Prima poruncă ce a dat-o Dumnezeu omului, pe care respectând-o să rămânem cu El, a fost postul: „*Să nu mâncaţi... din fructul pomului cunoașterii binelui și a răului... ca să nu muriţi*" (cf. Gen. 3, 1-3). Ispititorul, șarpele cel vechi numit diavolul, l-a îndemnat pe om să pună sub semnul întrebării această afirmaţie și s-a folosit de curiozitatea omului, care a dorit să „ardă" etapele creșterii sale spre Dumnezeu. Rămâne de atunci o provocare pentru fiecare dintre noi pe cine credem: pe Dumnezeu care ne arată calea creșterii spirituale prin răbdare sau pe ispititorul nostru, care ne sugerează că putem ajunge la cunoașterea noastră, a lumii și a lui Dumnezeu imediat, acum, aici și prin propriile noastre mijloace. Efectul acestei curiozităţi este dezastruos.

Duminica aceasta este supranumită a „Izgonirii lui Adam din Rai" nu doar pentru că în Oficiul canonic aceasta este tema principală, ci și ca să ne aducem aminte că porunca lui Dumnezeu este pentru noi Viaţă, după cum i-a răspuns Isus ispititorului la sfârșitul postului Său de 40 de zile: „*Omul nu trăiește* ***doar*** *cu pâinea* (materială care hrănește trupul), *ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu*" (Mt. 4, 4). Istoria omenirii este cuprinsă între două porunci date de Dumnezeu. Prima poruncă este cea a postului: „*să nu mănânci... ca să trăiești*". A doua este : „*Dacă nu veţi mânca Trupul Meu și nu veţi bea Sângele Meu, nu veţi avea viaţa în voi...*" (cf. Io. 6, 53 și urm.).

Toată preocuparea oamenilor este să-și procure hrana pentru a putea supravieţui, dar uită că „*viaţa este mai de preţ decât hrana, îmbrăcămintea și locuinţa...*" (cf. Mt. 6, 25). A posti pentru a putea da celui nevoiaș (milostenia) și a te ruga lui Dumnezeu aceasta este adevărata viaţă, care unește văzutul cu nevăzutul, viaţa temporară cu viaţa veșnică.

Perioada PM ne impune o schimbare a ritmurilor noastre existenţiale pe toate planurile: biologic,

psiho-social și spiritual. Să nu reducem postul doar la aspectul său alimentar, ci să încercăm să facem astfel încât să-și atingă scopul pentru care a fost conceput, adică îmbunătăţirea relaţiilor noastre cu Dumnezeu, printr-o rugăciune mai ferventă și mai curată, cu noi înșine prin autodisciplină și mai atentă cu semenul nostru. Greșim des faţă de semeni și la rândul lor mulţi greșesc faţă de noi. Această situaţie mulţi caută să o corecteze prin a-și cere sau a-și face singuri dreptate în ceea ce au fost -sau li se pare lor că au fost -nedreptăţiţi. Se pune astfel în mișcare un lanţ nesfârșit de acţiuni care nu duc decât la o stare de continuă nemulţumire. Ca întotdeauna, soluţia se găsește în spiritualitate. Ca să tăiem de la început lanţul răului, soluţia este rugăciunea. Isus ne-a învăţat rugăciunea rugăciunilor: *Tatăl nostru*. Cerem de la Dumnezeu, pe care avem voie să-L numim Tatăl nostru, iertarea greșelilor noastre, dar El ne cere reciprocitate: „*Dacă iertaţi oamenilor greșelile lor și Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta greșelile voastre. Dar dacă nu iertaţi oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre*" (Mt. 6, 14-15). **[2011]**

Mt. 6, 14-21. Această a 4-a duminică dintre cele pregătitoare este a 7-a înaintea Sf. Paști. Pericopa evanghelică este luată din Predica de pe munte și se referă la postul care în mod solemn începe mâine. Este supranumită „A izgonirii lui Adam (și a Evei) din Rai", deoarece textele liturgice ale Utreniei fac referire la acest nefericit eveniment, cu care a început istoria noastră pe pământ. Duminica trecută am meditat despre Judecata finală, cu care se va încheia istoria omenirii. Comemorarea evenimentelor ce au avut loc după creaţia omului: căderea lui în păcat și apoi izgonirea primei perechi de oameni din Rai în lumea aceasta a fost stabilită de Sfinţii Părinţi la începutul Postului Mare, pentru a ne aduce aminte de faptul că dacă lăcomia ne-a adus dezastrul spiritual, atunci exerciţiul ascetic al postului ne va conduce pe drumul ce duce înapoi la Tatăl.

Isus ne învaţă raţiunea adevărată a postului, în Predica de pe munte, după ce El însuși a postit 40 de zile. Isus a dorit să participe întru totul la natura noastră umană. De aceea El va fi Judecătorul nostru la sfârșitul istoriei, pentru că El cunoaște în Sine însuși natura noastră umană.

O carte de nutriţie se intitula „Suntem ce mâncăm". Actul alimentaţiei și controlul acesteia (postul) joacă un rol fundamental în viaţa noastră. Fructul pomului din Rai era un aliment nepotrivit pentru faza de început a vieţii noastre, așa cum este carnea pentru copil. Lui îi trebuie lapte. De aceea, a poruncit Dumnezeu atunci: „*Să nu mâncaţi... ca să nu muriţi*" (cf. Gen. 3, 3). La începutul noii ere, aceea a harului, când Isus prin Jertfa Sa ne-a iertat toate păcatele în sângele Său, a spus: „*Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu*" (Mt. 26, 26). Călcarea poruncii postului în rai a fost înlocuită cu porunca de a ne hrăni cu Trupul și Sângele euharistic al lui Isus, deoarece noi suntem ceea ce mâncăm. Făcând așa vom fi ca El. **[2012]**

*

Rom. 13, 11-14, 4. Dacă în „Tatăl nostru" Isus ne spune **ce** trebuie să facem, Pavel, în pericopa apostolică, ne spune **cum** să se petreacă acest lucru în diferite cazuri concrete. Pavel pune în relaţie libertatea esenţială a persoanei creștinului cu constrângerile autoimpuse la care ne obligă dragostea de fraţi. Înainte de toate, trebuie acceptată diversitatea indivizilor. Nu toţi cei mântuiţi sunt la același nivel de dezvoltare spirituală. „*Primiţi bine pe cel slab în credinţă și nu vă apucaţi la vorbă asupra părerilor îndoielnice*" (Rom.14, 1) (Și de data aceasta vă recomand să citiţi textul până la capitolul 15, 7 unde Pavel încheie firesc ideea). Referitor la postul alimentar și cum își capătă acesta valoarea spirituală, Pavel notează: „*Căci Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci neprihănire, pace și bucurie în Duhul Sfânt*" (Rom.14, 17). Limitarea libertăţii de care mă bucur în Cristos o fac din dragoste pentru aproapele meu, ca să nu-i creez îndoieli inutile sau păguboase. În ceea ce mă privește însă: „*Încredinţarea pe care o ai, păstreaz-o pentru tine, înaintea lui Dumnezeu. Ferice de cel care nu se osândește singur în ce găsește bine. Dar cine se îndoiește și mănâncă* (din carnea jertfită idolilor) *este osândit, pentru că nu mănâncă din încredinţare.* ***Tot ce nu vine din încredinţare este păcat***" (Rom. 14, 23). Ultima parte, cea marcată, mi se pare de o importanţă capitală pentru reglarea conduitei creștinului în raport cu semenii. Cu cei din Biserică sau cu cei din afara ei. Orice act pe care-l comitem sau pe care-l omitem trebuie să aibă la bază o deplină încredinţare. Adică să fie perfect clar pentru fiecare din noi de ce facem un lucru sau de ce nu-l facem. Simpla imitaţie „așa se face" este nu doar iraţională, ci de-a dreptul păguboasă pentru viaţa noastră interioară. Și în definitiv, doar acest lucru contează. **[2010]**

Săptămâna I-a a Postului Mare. Începutul Postului Mare. Luni.

Lectură biblică: Isaia, 1, 1-20; Geneza 1, 1-13; Pilde.1, 1-19

Troparul prorociei: *Doamne, Doamne, de Care toate se înfricoșează și se cutremură de fața puterii Tale, Înaintea Ta cădem, Nemuritorule, și Ție ne rugăm, Sfinte: Mântuiește sufletele noastre, pentru rugăciunile sfinților Tăi.*

Această primă săptămână a Postului Mare ce începe astăzi este calificată de Biserică drept „pură". În săptămâna aceasta și în ultima săptămână ce precede sărbătoarea Învierii Domnului, Săptămâna Mare, este obiceiul ca în lume postul să fie ținut mai strict. O bună măsură a postului în lume poate fi ca măcar miercuri și vineri să se postească până la prânz, abstinența de carne, ouă și lactate rămânând în vigoare pe toată perioada Postului Mare. În această primă săptămână, orice sărbătoare ce ar cădea este celebrată ori în duminica precedentă, ori în sâmbăta succesivă. În mănăstiri, în primele 4 zile se cântă Canonul cel mare (de pocăință) al Sf. Andrei Criteanul, divizat în 4 părți, câte una în fiecare zi. Acesta se va cânta apoi întreg în ziua de joi din săptămîna a 5-a a PM.

Isaia, 1, 1-20. La ora a VI-a (la prânz) se citește prorocia, care pe întreaga perioadă a Postului Mare este luată din profetul Isaia. Anul acesta în caietele biblico-liturgice am ales să-l comentăm pe el. Cu ajutorul lui Dumnezeu, anii viitori vom avea prilejul de a ne îndrepta atenția asupra textelor din Vechiul Testament, citite la vecernie, din Geneză și apoi din Pilde. Să ne fie îndreptați pașii noștri pe calea postului anul acesta de sfântul profet Isaia care unește în profeția lui cele două mistere ale răscumpărării noastre: al Întrupării și al Patimii mântuitoare a Domnului. **[2009]**

Geneza 1, 1-13. Cartea Genezei este prima carte din cele cinci cărți cu care începe Biblia. Grecii le numesc Pentateuh (cinci suluri), iar evreii le numesc Torah, adică Legea. Cuvântul *lege* la evrei are un sens mult mai larg, însemnând atât lege morală, cât și lege juridică, dar și învățătură. Evreii obișnuiesc să denumească titlul unei cărți biblice, indicând cuvântul cu care începe. Astfel Geneza este numită Bereshith (evr. „La început"). Într-adevăr, cu aceste cuvinte simple, dar cutremurătoare începe Cartea Cărților: „*La început, Dumnezeu a creat cerurile și pământul*" (Gen. 1, 1). Despre acest cuvânt „la început" s-au scris biblioteci, și pe bună dreptate. Pentru că ne găsim și noi la început, la citirea Bibliei chiar așa cum începe ea, v-aș face o invitație. Nu încercați să cădeți în penibilul în care s-au baricadat nu doar „savanții" laici, dar din nefericire și unii așa ziși cercetători „independenți" ai Bibliei. Biblia nu este un reportaj, nici o carte „științifică" etc. Este cuvântul lui Dumnezeu care vorbește oamenilor de orice nivel intelectual și din orice timpuri. Ea așa trebuie citită. Nu cred că ar fi cineva atât de naiv încât să creadă că în două mici pagini poate găsi soluția a ceea ce omenirea caută de multe mii de ani: ÎNCEPUTURILE. Încerc să ofer câteva repere.

„*La început Dumnezeu a făcut cerurile și pământul*" (Gen. 1, 1). Între versetul 1 și versetul 2 este o lungă tăcere care nu este imediat sesizată la o citire superficială. După principiul progresivității (al evoluției) Creației, care se descoperă în următoarele versete: întâi cerul, apoi pământul, apoi plantele etc., între versetele 1 și 2 este o falie. Ce s-a întâmplat atunci? Poate căderea îngerilor? Oricum, acest episod este trecut cu vederea în Biblie. Versetul 2 și în continuare ne vorbește doar despre pământul oamenilor, pe care Dumnezeu l-a realizat de la haosul (evr. tohu-vabohu) (postcataclismic?) și lumea de azi, pe care înainte de păcat Dumnezeu o crease perfect. **[2010]**

Pilde 1, 1-19. În cadrul comentării textelor din VT cuprinse în Triod, anul acesta liturgic vom medita Proverbele. Din această carte și din Geneză se citesc lecturile în Vecerniile din PM.

Cartea Proverbelor este una din cele trei cărți scrise de Solomon, fiul lui David, cuprinse în Biblie, alături de Eclesiast și de Cântarea Cântărilor. Ea începe cu precizarea autorului și a scopului cărții: „*Pildele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israel, pentru cunoașterea înțelepciunii și învățăturii*..." (Pld. 1,

1-2 și urm.).

Cartea se împarte în trei secţiuni, după cum urmează: 1). Cuvântări introductive (cap. 1-9), 2). Prima colecţie de ziceri ale lui Solomon (cap. 10-24), 3). A doua colecţie a proverbelor lui Solomon (cap. 24-29), la care se adaugă Cuvintele lui Agur (cap. 30) și Sfaturile mamei lui Lemuel (cap. 31).

Proverbele (gr. = *paremie*) au sensul de comparaţie. După Sf. Vasile cel Mare, proverbul este o sentinţă care desemnează, prin intermediul realităţilor materiale, realităţi spirituale. Această carte a VT este foarte populară datorită conciziei cu care exprimă sentinţe practice de ordin moral și spiritual.

Punctul central al pericopei de astăzi este: „*Frica Domnului este începutul ştiinţei; dar nebunii nesocotesc înţelepciunea și învăţătura*" (Pld. 1, 7). Este deosebit de important acest lucru și este reluat aproape cuvânt cu cuvânt din Psalmi: „*Frica Domnului este începutul înţelepciunii; toţi care o păzesc, au o minte sănătoasă pentru că slava Domnului ţine în veci*" (Ps. 110/111, 10). „*Frica de Dumnezeu*" este o sintagmă care definește în întregul ei relaţia noastră cu Dumnezeu. Ea nu se suprapune cu sentimentul de frică umană, ci exprimă mai degrabă o admiraţie, o uimire a omului care intră în contact cu Dumnezeu. Din acest punct începe cunoașterea lui Dumnezeu care, progresiv, când această cunoaștere se împlinește, se va transforma în dragoste faţă de Dumnezeu. Dragostea înlătură frica, dar începutul drumului cunoașterii este frica. **[2011]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Marţi.

Lectură biblică: Isaia 1, 19-2, 3; **Geneza** 1, 14-23; **Pilde** 1, 20-33.

Troparul prorociei: *Pentru că suntem trecători pe pământ, ca toţi părinţii noştri, Viaţa noastră cea scurtă păzește-o fără păcat, Mântuitorul nostru, Și ne miluiește pe noi, ca un iubitor de oameni.*

Isaia 1, 19-2, 3. *„Așa zice Domnul: de veţi vrea și de Mă veţi asculta, veţi mânca bunătăţile pământului. Iar de nu veţi vrea și nu Mă veţi asculta, atunci sabia vă va mânca, pentru că gura Domnului a vorbit”*. Textul prorociei de azi ne îndreaptă gândul, la începutul Postului, spre relaţia dintre libertatea omului și bunăstarea lui. Auzim astăzi prin toate mijloacele de comunicare: radio, ziare, televiziune și chiar comunicare interpersonală (câtă mai există, neînlocuită de internet): „Drepturile omului”, „libertate” etc. Nu internetul mediază relaţiile noastre interumane, ci Dumnezeu. *Dacă mă veţi asculta*... Și totul în deplină libertate, pe care doar Dumnezeu i-o respectă omului: *de veţi vrea*... De ce oare îi este atât de greu omului să asculte și să se adapteze Cuvântului lui Dumnezeu? „Intelectualii” au inventat o droaie de prostii: „omul post (prost) modern”, „omul recent” etc. Există doar omul adamic, cel căzut din proiectul iniţial al lui Dumnezeu, sau omul cristic, cel care a acceptat răscumpărarea, adică reintegrarea în planul lui Dumnezeu prin Isus Hristos.

Acceptarea acestui proiect divin este răsplătire: De veţi vrea, veţi mânca și nu trebuie să postiţi. De nu vreţi vrea, degeaba veţi posti, pentru că sabia vă va mânca. Cu Dumnezeu nu poţi glumi. Este un singur drum: „veniţi să ne suim în muntele Domnului, în casa Dumnezeului lui Iacov, ca El să ne înveţe căile Sale și să mergem pe cărările Sale”. **[2009]**

Geneza 1, 14-23. Biblia ne spune că Dumnezeu a creat lumea în 6 zile, după care în ziua a a 7-a S-a odihnit de munca Lui. Trecând peste penibilele discuţii despre ce se înţelege printr-o zi sau cum să punem de acord relatările Bibliei (citită ca un reportaj sau comunicat „ştiinţific”) cu ce știm deocamdată despre „începuturile” lumii, citind corect vom vedea o continuitate evolutivă care în mod progresiv pregătește întreaga Creaţie, spre scopul ei final și anume Omul. De remarcat în primul rând că această evoluţie nu este continuă, ci divizată pe etape. Delimitarea acestor etape succesive este prezentată în limbajul Biblic prin cuvintele: *„A fost seară și a fost dimineaţă. Aceasta este ziua*...” (1-a, a 2-a etc.). Pornind de la acest text, evreii socoteau o zi din seara de azi până în seara de mâine. Acest lucru a fost apoi preluat de creștini pentru a defini ziua liturgică, cuprinsă între vecernia zilei prezente până la vecernia zilei următoare.

Lumina creată de Dumnezeu în ziua întâia nu este lumina pe care de comun o numim așa, care ne vine ziua de la soare direct, iar noaptea de la soarele reflectat de lună. Soarele și luna au fost create de abia în ziua a 4-a. Departe de a fi o contradicţie, cum obișnuiesc să o prezinte oamenii mai slab informaţi (nu așa voiam să mă exprim dar...), acest lucru ne atrage atenţia că accentul cade în versetul 3-4 pe cel mai putenic contrast existent, cel dintre lumină și întuneric. Întreagă Evanghelia după Ioan este dominată de această metaforă. Apoi, până la versetul 22 ne este prezentată apariţia tuturor lucrurilor pe care le cunoaștem. Să atragem atenţia că Dumnezeu nu folosește cuvântul „a crea” decât de două ori: când a creat cerul și pământul (cf. Gen. 1, 1) și când l-a creat pe om (Gen. 1, 26 ; 2, 7). În rest, se folosește cuvântul „a despărţi” (apele de ape, pământul de ape etc.). A creat „o întindere”, cu un termen modern: o tensiune, un potenţial de mișcare autonomă spre un scop predefinit. **[2010]**

Pilde 1, 20-33. În această secţiune se continuă ideea precedentă. Înţelepciunea ne este prezentată personificat. Ea se adresează tuturor cu insistenţă: *„Înţelepciunea strigă pe uliţe...și zice: Până când le va plăcea batjocoritorilor batjocura și vor urî nebunii știinţa? Întoarceţi-vă să ascultaţi mustrările mele!*” (Pld. 1, 20-23). Începe aici un dialog în care este expusă contradicţia dintre frica firească și Înţelepciune, al cărei început este frica de Domnul. Să zicem două cuvinte lămuritoare despre frică. Ea este un instinct natural

menit să mă apere. Reacţia normală a omului în faţa necunoscutului este frica. Copilul este atras de lumina unei flăcări și vrea s-o atingă, se duce către ea. Dacă nu se află cineva prin preajmă și stă în putinţa lui, o va face și se va arde. Dacă flacăra îi va inspira frică, se va retrage de la început. Așa și cu noi. Adam, dacă ar fi luat aminte la Cuvântul lui Dumnezeu și l-ar fi crezut, nu s-ar fi atins de fructul pomului cunoașterii. Dar a cedat curiozităţii și a fost lovit. Nu de Dumnezeu, care din dragoste l-a prevenit, ci de propria sa prostie și curiozitate. Tot așa vorbește și Înţelepciunea: „*Fiindcă eu chem și voi vă împotriviţi și lepădaţi sfaturile mele*" (cf. Pld. 1, 24-25). Dacă lipsa fricii firești duce la un dezastru, cu cât mai mult lipsa fricii de Domnul, care echivalează cu lipsa Înţelepciunii, ne poate pierde. Dacă ignoranţii au râs de Înţelepciune și ea va râde de ei. După instalarea nenorocirii, totul va fi zadarnic. Atunci, zice Înţelepciunea: „*Mă vor chema și nu voi răspunde; mă vor căuta și nu mă vor găsi*" (Pld. 1, 28). Este mai bine să previi decât să tratezi, dacă acest lucru mai este posibil. Atitudinea superioară pe care omul (modern) o afișează faţă de Dumnezeu este distrugătoare și se întoarce în final împotriva lui, iar omul va culege ce a semănat: „*Ci împotrivirea proștilor îi va ucide și liniștea nebunilor îi va pierde; dar cel ce mă ascultă-* zice Înţelepciunea *-va locui fără grijă, va trăi liniștit și fără să se teamă de vreun rău*" (Pld. 1, 32-33). Și toate acestea „*pentru că au urât știinţa și n-au ales frica de Domnul*" (Pld. 1, 29). Înţelepciunea cheamă, frica te constrânge. **[2011]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Miercuri.

Lectură biblică: Isaia 2, 3-11; **Geneza** 1, 24 – 2, 3; **Pilde** 2, 1-22
Sf. Liturghie a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Știi făptura noastră, știi neputința noastră, Iubitorule de oameni; Greșitam, dar nu ne-am depărtat de Tine, Dumnezeule, nici n-am întins mâinile noastre către un dumnezeu străin; Fie-Ţi milă de noi cu bunătatea Ta, Îndurate.*

Isaia 2, 3-11. În acest an liturgic se celebrează pentru prima oară Sf. Liturghie a Darurilor Înaintesfinţite. Ea este o sfântă Împărtășanie solemnă care se săvârșește în cadrul Vecerniei zilei, deoarece în mănăstiri postindu-se, este o singură masă zilnică, cea de seară, care se servește fie după slujba orei a IX-a (după ora 15), fie chiar după vecernie. Despre această Liturghie vezi mai pe larg în introducere.

Profeţia zilei este o profeţie încă neîmplinită până azi: *Nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altui neam și nu vor mai învăța războiul*. Așteptăm cu nerăbdare împlinirea ei. Este apoi clar descris consumismul. Profetul vorbește despre Israel (v. 5-7). Zice Domnul: *Ţara lor este plină de aur, iar caii și carele lor* (automobilele) *sunt fără număr*. Dar nu va fi așa până la capăt: *Omul va trebui să-și plece în jos privirea semeață* (v. 11). Hotărârea lui Dumnezeu este teribilă: *Nu-i vei ierta*. Fiecare va trebui să tragă consecinţele răului pe care singuri l-au produs. Alternativa la comunism, spunea papa Ioan Paul al II-lea, nu este consumismul, ci creștinismul. De aceea ni se oferă și soluţia: *Veniţi să umblăm în lumina Domnului* (v. 5). Nu vă lăsaţi ispitiţi de bogăţiile înșelătoare care n-au adus nimănui, niciodată, fericirea, ci să umblăm în lumina Domnului, pentru ca să ne putem bucura de pacea și binecuvântarea Lui. **[2009]**

Geneza 1, 24 – 2, 3. Această secţiune din Geneză, pericopa de azi, se ocupă de ultimile zile ale Creaţiei; ziua a 6-a, în care Dumnezeu a făcut să apară, din ce era deja în fiinţă, mai întâi animalele, după soiul lor: „*Dumnezeu a zis: **să dea pământul vieţuitoare** după soiul lor, vite, târâtoare și fiare pământești, după soiul lor, și așa a fost*" (Gen. 1, 24). Deci: să dea pământul. Fără a intra în detalii, aș dori să subliniez în această dispută încă fierbinte dintre „creaţionism" și „evoluţionism", care se cred în competiţie și opoziţie, un fapt: Oricât de bizară ar putea părea la prima vedere afirmaţia pe care o fac, sunt convins de adevărul ei. Tot Biblia va tranșa această falsă problemă cu privire la cum a apărut și ce destin a avut Viaţa biologică pe acest pământ, între cele două moduri de gândire. Și unii și alţii, atât cei care citesc „ad literam" Biblia, cât și cei ce o contestă sunt într-o gravă eroare. Citiţi Biblia în spiritul Celui ce a inspirat-o: Duhul Sfânt și totul va deveni clar.

În versetele 27-30 ale capitolului 1 ne este relatată creaţia Omului. Trei lucruri sunt aici esenţiale. 1). Folosirea cuvântului creat, și nu apărut. 2). Omul a fost creat după modelul lui Dumnezeu (după chipul și asemănarea Lui cf. v. 26 a), și nu al lumii. Lumea a fost făcută pentru om, iar omul o va stăpâni (v. 26 b). 3). Omului i-a fost dat spre hrană întreaga lume vegetală. Dumnezeu l-a făcut pe om vegetarian. Când va mânca din carnea animalelor și cum s-a ajuns la aceasta, vom vedea pe parcurs.

Primele 3 versete ale cap. 2 încheie această secţiune și ne vorbesc despre terminarea Creaţiei: „*Astfel au fost sfârșite cerurile și pământul și toată oștirea lor*" (Gen. 2, 1). Prin expresia „toată oștirea lor" textul biblic vrea să spună: cu tot ce este în ele (în ceruri, despre care Biblia este foarte zgârcită în relatări, și pe pământ). Apoi, Dumnezeu s-a odihnit de munca Lui și a binecuvântat această zi, ca să fie la rândul ei o binecuvântare. **[2010]**

Pilde 2, 1-22. În primul capitol al Proverbelor ni se expun faptele. Ne este înfăţișată mintea firească ce-și are ultimele rădăcini în frica naturală. Contrar de cum ne închipuim, acest fel de gândire nu duce la avantaje pentru cei ce o practică, ci dimpotrivă. Ne este apoi expus rezultatul final. Cei ce umblă în căile vieţii urmând propriile gânduri: „*se vor hrăni cu roadele umbletelor lor și se vor sătura cu sfaturile lor, dar cei ce urmează Înţelepciunea vor trăi liniștit*" (cf. Pld. 1, 31-33).

În acest al doilea capitol al Proverbelor, autorul lor ne îndeamnă la căutarea înţelepciunii. Cuvintele înţelepciunii trebuie primite, căutate şi preţuite. Trebuie să ne rugăm pentru ca să o putem primi. Concluzia finală a acestui demers este precedată de repetarea de 8 ori a cuvântului „dacă" (Pld. 2, 1-4). Dacă vei urma aceşti paşi „***atunci*** *vei înţelege frica de Domnul şi vei găsi cunoştinţa lui Dumnezeu*..." (Pld. 2, 5). Dumnezeu îţi va da înţelepciunea care te va feri de calea celui rău. Cunoaşterea lui Dumnezeu nu este una pur cognitivă, ci ea este în acelaşi timp o conduită dreaptă. Cunoaşterea şi comportamentul nu pot fi separate una de cealaltă, pentru că noi ne comportăm aşa cum gândim. Dreapta cunoaştere este fundamentul dreptei conduite. Convingerile noastre ne determină să procedăm într-un fel sau altul. Dumnezeu se poartă cu noi aşa cum ne purtăm noi faţă de aproapele nostru. Dacă ne bazăm pe gândirea naturală şi vom urma căile propriei voinţe, urmând plăcerea de moment, vom pieri, dar dacă ne vom baza pe Dumnezeu vom fi binecuvântaţi. Acelaşi lucru îl spune şi Pavel vorbind romanilor: „*Fiindcă n-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoştinţa lor, Dumnezeu i-a lăsat în voia minţii lor blestemate, ca să facă lucruri neîngăduite...şi, măcar că ştiu hotărârea lui Dumnezeu că cei ce fac asemenea lucruri sunt vrednici de moarte, totuşi, ei nu numai că le fac, dar şi găsesc de buni pe cei ce le fac*" (cf. Rom. 1, 28-32). Ultima degradare a omului căzut este justificarea păcatului. **[2011]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Joi:

Lectură biblică: Isaia 2, 11-22; **Geneza** 2, 4-19; **Pilde.** 3, 1-18.

Troparul prorociei: *Izbăveşte-ne pe noi, Doamne, de vrăjmaşii cei nevăzuţi, Ca să nu zică păgânii ca altădată: Unde este Dumnezeul lor? Să cunoască, Stăpâne, că treci păcatele poporului Tău, celui ce se pocăieşte.*

Isaia 2, 11-22. „*În ziua aceea*", o expresie care revine des în scrierile apostolului Pavel cu referire la ziua sfârșitului, continuă profetul: *ochii celui mândru vor fi smeriţi, numai Domnul va fi mărit*. Astăzi, dacă ne uităm în jurul nostru, găsim totul invers. Se vorbește chiar și în mediile creștine de „drepturile" omului. Considerăm darurile lui Dumnezeu, mai ales darul cel mare al vieţii, ca un drept. Sănătatea, hrana, locuinţa etc. le considerăm ca de la sine înţelese ca pe niște „drepturi" și nu așa cum sunt ele de fapt: darurile dragostei lui Dumnezeu. Consecinţa este că nu-I mai mulţumim lui Dumnezeu pentru ele, ci facem război unii cu alţii pentru a le câștiga sau păstra. Relaţia noastră cu Dumnezeu și cu semenii noștri este cu totul răsturnată. Dar, pentru restabilirea normalităţii, spune Domnul: *Mândria omului va fi smerită și trufia oamenilor va fi plecată; numai Domnul va fi înălţat în ziua aceea* (Is. 2, 17). Oare așteptăm cu adevărat „ziua aceea"? Suntem oare conștienţi în permanenţă că viaţa noastră de creștini constă într-o așteptare a revenirii lui Isus care va restabili în împărăţia Sa mesianică relaţia noastră adevărată cu Dumnezeu și cu semenii noștri? Omul post (prost) modern este o construcţie, un concept diabolic. Nu vă lăsaţi înșelaţi de ea. Acest capitol, al 2-lea din prorocia lui Isaia, se încheie cu aceste cuvinte: *nu vă mai încredeţi dar în om, în ale cărui nări nu este decât suflare: căci ce preţ are el?* (Is 2, 22). **[2009]**

Geneza 2, 4-19. Pentru un cititor atent al Bibliei, chiar și într-o traducere, este evident că această secţiune care începe cu cap. 2, 4 este o relatare diferită de cea din secţiunea precedentă. Un nou motiv de cârcoteală pentru cei ce după expresia primului martir, Ștefan, sunt: „*Oameni tari la cerbice, netăiaţi împrejur la inimă și la urechi.* ***Voi care pururea vă împotriviţi Duhului Sfânt***" (Fa. 7, 51). Este vorba într-adevăr de o altă relatare a acelorași începuturi, care însă trece repede peste faza cosmică și insistă asupra istoriei omului. Puteţi compara de exemplu cu Evangheliile. Fiecare dintre ele pun accentul în mod diferit pe viaţa și învăţătura lui Isus. Departe de a se contrazice, se completează reciproc. Așa și în cazul nostru. Noutatea este relatarea despre grădina Edenului, spre răsărit, pe care Dumnezeu o sădise și care era udată de un râu care se desparte în 4 braţe. În acest loc: „*Domnul Dumnezeu a luat pe om și l-a așezat în grădina Edenului, ca s-o lucreze și s-o păzească*" (Gen. 2, 15) Comentatorii talmudici ai cărţii Genezei subliniază că Dumnezeu a poruncit omului să lucreze. Desigur că în cadrul creaţiei, așa cum a fost ea făcută de Dumnezeu, munca nu era obositoare sau periculoasă. Ca și boala și moartea, aceste neplăceri legate de muncă au intrat în viaţa omului odată cu căderea în păcat. Să notăm în continuare că omului i-a fost permis să se hrănească doar după ce a muncit și a păzit grădina dată lui de Dumnezeu (v. 16). Aceste două relatări diferite sunt însă de acord că hrana omului era vegetariană: „*din orice pom din grădină ai voie să mănânci, afară de pomul cunoștinţei binelui și a răului, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit*" (cf. v 16-17). Și în acest caz, textul biblic ne indică faptul că prin „pom" se înţelege mai mult decât un copac ale cărui roade servesc la hrana biologică. Simbolistica acestui copac se va revela mai clar în istoria nefericită a căderii omului în păcat. **[2010]**

Pilde 3, 1-18. Capitolul 3 al Proverbelor continuă, amănunţește, dar și extinde foloasele urmării înţelepciunii. Vedem cum o purtare după voinţa lui Dumnezeu ne aduce toate foloasele: sănătate, belșug și binecuvântare, pentru că este însuși felul în care Dumnezeu a creat și menţine în viaţă lumea. Medicina modernă descoperă încet-încet întreita legătură dintre noi și Dumnezeu, dintre starea noastră de sănătate fizică și psihică, dintre noi și mediul nostru de viaţă: „*Fiule, păstrează cuvintele înţelepciunii în inima ta, căci ele îţi vor lungi zilele și anii vieţii tale și-ţi vor aduce multă pace*" (Pld. 3, 1-2). Toate acestea vin de la

Dumnezeu. Care trebuie deci să fie corecta noastră poziţionare faţă de noi şi faţă de Dumnezeu? Cum trebuie să gândim şi să acţionăm ca totul să fie în ordine? Răspunsul este: „*Încrede-te în Domnul din toată inima ta şi* ***nu te bizui pe înţelepciunea ta****! Recunoaşte-L în toate căile tale şi El îţi va netezi cărările. Nu te socoti singur înţelept; teme-te de Domnul şi abate-te de la rău!*" (Pld. 3, 5-7).

Câtă deosebire între felul de a gândi pe care ni-l recomandă Dumnezeu şi acela pe care ni-l sugerează lumea în general şi mai ales lumea modernă. Ceea ce psihosociologia modernă numeşte „gândire pozitivă" este opusul a ceea ce Dumnezeu numeşte înţelepciune. Prima este doar o autoamăgire, cealaltă este o trăire în realitate. „Nu te bizui pe înţelepciunea ta", spune Dumnezeu. „Nu te poţi bizui decât pe tine" spune „înţelepciunea" lumii: „*pe nedrept numită astfel* – zice Pavel – *şi pe care unii au urmat-o şi au rătăcit cu privire la credinţă!*", adică din cunoaşterea lui Dumnezeu (1 Tim. 6, 20).

Nu totdeauna acţiunile noastre, oricât ar fi ele de bine intenţionate, sunt fără cusur. Este nevoie ca ele să fie corectate. Nu este pentru noi un motiv de întristare, ci de bucurie: „*Fiule, nu dispreţui mustrarea Domnului şi nu te mâhni de pedepsele Lui. Căci Domnul mustră pe cine iubeşte, ca un părinte pe copilul pe care-l mustră*" (Pld. 3, 11-12). Înţelepciunea lui Dumnezeu „*este pomul vieţii pentru cei ce o apucă*" (cf. Pld. 3, 18). **[2011]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Vineri:

Lectură biblică: Isaia 3, 1-13; **Geneza** 2, 20 – 3, 20; **Pilde** 3, 19-34.
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Viaţa noastră cea mult-păcătoasă şi felul de a fi cel nepocăit, Întâmpină-le, Doamne, cu îndurările Tale. Că afară de Tine pe altul nu ştim să stăpânească viaţa şi moartea; Mântuieşte-ne, ca un iubitor de oameni.*

Isaia 3, 1-13. Felul nostru aberant de a gândi, aşa cum spune Troparul zilei:: „viaţa noastră cea mult-păcătoasă şi felul de a fi cel nepocăit...", a condus la consecinţele pe care le trăim: *le voi da nişte băieţi drept căpetenii şi nişte copii vor stăpâni peste ei. Oamenii se vor asupri unii pe alţii, tânărul va lovi pe cel bătrân şi omul de nimic pe cel nobil* (Is. 3, 4-5). Ba va fi şi mai rău: *Poporul meu* (adică profetic vorbind chiar Biserica) *este asuprit de nişte copii şi-l stăpânesc nişte femei! Poporul meu*, exclamă în numele lui Dumnezeu prorocul, *cârmuitorii tăi te duc în rătăcire şi pustiesc calea pe care umbli!* (Is. 3, 12). De luat aminte! Expresiile „corecte politic" aşa cum ne-a învăţat „Fiara care vine de dincolo de ape (de peste ocean)" nu sunt decât o înşelăciune a diavolului. Între semnele timpului la care ne-a îndemnat Isus să fim atenţi sunt şi acestea pe care încă profetul Isaia le menţionează: inversarea valorilor. Acest capitol este de citit cu atenţie şi dacă memoria este cea mai importantă funcţie psihică, pentru că suntem ceea ce este în memoria noastră, atunci aceste profeţii le putem considera ca pe o memorie profetică. Nu ţinem minte un eveniment care a avut loc (comemorare), ci ţinem minte un eveniment care va urma să se întâmple, pentru că aşa ne-a spus Dumnezeu. Şi El are întotdeauna dreptate. **[2009]**

Geneza 2, 20-3, 20. Această secţiune ne prezintă apariţia femeii, ispitirea primilor oameni de către şarpe, căderea în păcat şi pedeapsa divină care a urmat. Este mult prea mult pentru două pagini de meditaţie. Aici se cuprinde o bogăţie de idei şi de înţelesuri care cu greu pot fi discutate fie şi într-un tratat. Se cuprind în aceste câteva fraze explicaţii despre originea răului, a suferinţei, a pedepsei ce urmează tulburării relaţiei noastre firești cu Dumnezeu. Totul începe însă cu ceva deosebit de important: „*Domnul Dumnezeu, după ce a făcut toate vieţuitoarele, le-a dus înaintea omului ca să vadă cum are să le numească; şi orice nume pe care-l dădea omul fiecărei vieţuitoare acela îi era numele...dar pentru om nu s-a găsit nici un ajutor să i se potrivească*" (cf. Gen. 2, 18-20). Atunci Dumnezeu a scos-o pe femeie „din coasta Omului", adică nu din cap să-i fie stăpână, nici din picioare să-i fie supusă, ci din „latul" său. A alcătuit două fiinţe egale în sensul complementarităţii. Şi de data aceasta, Adam a pus nume: Se va numi „işa" (evr. femeie), pentru că a fost luată din „iş" (evr. bărbat).

Urmează apoi secţiunea ispitirii, a căderii în păcat, a stabilirii noilor relaţii între bărbat şi femeie, între ei şi Dumnezeu. Şarpele, un foarte complex simbol arhaic, este în acest caz promotorul răului. Deosebit de interesantă este secţiunea cuprinsă în Gen. 3, 9-19. Omul nu recurge la Dumnezeu după căderea sa, ci încearcă să repare singur situaţia. Este nevoie de intervenţia specială a lui Dumnezeu. Are loc astfel prima şedinţă de psihanaliză! Adame, unde eşti? Sunt gol (dezbrăcat sau gol interior?). Şi cum a pornit totul? „*Femeia (la îndemnul şarpelui) a văzut că pomul era* ***bun de mâncat, plăcut la privit*** *şi de dorit ca* ***să deschidă mintea*** *cuiva*" (Gen. 3, 6 a). Raportul din sufletul omului între senzorialitate şi raţionalitate. Totul se încheie cu: „*Adam a pus nevestei sale numele de Eva (evr. viaţă), căci ea a fost mama tuturor celor vii*" (v. 20). **[2010]**

Pilde 3, 19-34. Pericopa de astăzi se împarte în două părţi. Prima ei parte este deosebit de importantă pentru că ne face să înţelegem similitudinea dintre cum acţionează Dumnezeu şi de ce urmarea înţelepciunii Lui este benefică pentru noi. Zice: „*Prin înţelepciune a întemeiat Domnul pământul şi prin pricepere a întărit El cerurile...*" (cf. Pld. 3, 19-20). Acesta este temeiul traiului tău normal. Dacă te vei strădui să obţii înţelepciunea, vei fi fericit pentru că posezi aceeaşi înţelepciune prin care Dumnezeu a creat totul: „*Fiule,*

păstrează înțelepciunea și chibzuința căci ele vor fi viața sufletului tău" (cf. Pld. 3, 21-22). Înțelepciunea aceasta înlătură frica și îngrijorările pentru că ea te va păzi de cădere.

În partea a doua a acestei pericope se revine din nou asupra raportului dintre tine și aproapele, ca imagine a relației dintre noi și Dumnezeu. A fi în bune relații cu aproapele înseamnă de fapt a fi în bune relații cu noi și cu Dumnezeu. Înțelepciunea divină care a creat lumea materială și socială din jurul nostru guvernează atât Cosmosul, cât și relațiile dintre noi. Urmează câteva versete care ne evidențiază aceste lucruri. Primul este binefacerea: „*Nu opri o binefacere celui care are nevoie de ea când poți să o faci... Nu gândi rău împotriva aproapelui tău când locuiește lângă tine*" (Pld. 3, 27-29). Se subliniază cu insistență raportul dintre noi și Dumnezeu, care se reflectă în relația dintre noi și aproapele nostru: „*Căci Domnul urăște pe oamenii stricați, dar este prieten cu cei fără prihană*" (Pld. 3, 32). Chiar dacă noi nu vedem imediat acest lucru, el se va întâmpla în timp. Este un îndemn și o chemare la răbdare. Această răbdare naște din credința în Dumnezeu și acțiunile Sale. În final: „*Înțelepții vor moșteni slava, dar partea celor nebuni este rușinea*" (Pld. 3, 35).

Proiectul lui Dumnezeu pentru noi și pentru lume se desfășoară într-un mod doar de El cunoscut. Înțelepciunea care ne ferește de rău se manifestă în noi și în lume. Cei care-și conformează acțiunile cu cele ale lui Dumnezeu vor fi biruitori în final. **[2011]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Sâmbătă:

Lectură biblică: Ev. Mc. 2, 23-3, 5.**Ap.** Evr. 1, 1-12.
Sf. Mare Mucenic Teodor Tiron. Pomenirea morţilor. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur.

Troparul zilei: *Mari sunt minunile credinţei! În izvorul văpăii, ca într-o apă de odihnă, sfântul mucenic Teodor s-a bucurat; Că întreg cu foc arzându-se, ca o pâine dulce Treimii s-a adus. Cu rugăciunile lui, Hristose Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi.*

Sf. Mare Mucenic Teodor Tiron
În timpul PM, de regulă, se celebrează Sf. Liturghie euharistică doar în zilele de sâmbătă (Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur) și duminica (Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare). În această perioadă de post cad de obicei doar 3 sărbători: Prima și a doua găsire a capului Sf. Ioan Botezătorul (24 feb.), Sf. 40 de mucenici (9 martie) și Bunavestire (25 martie) în care se celebrează Sf. Lit. a Sfântului Ioan Gură de Aur. În fiecare zi de sâmbătă a PM se face comemorarea celor adormiţi. În această sâmbătă din PM, care încheie prima săptămână de post, se amintește Minunea colivelor atribuită Sfântului mare mucenic Teodor Tiron. Acest sfânt era nou înscris în armata romană în cohorta „Tironienilor", adică a recruţilor, și a suferit martiriul sub împăratul Maxim, la începutul secolului al IV-lea. Cultul său era foarte popular în vremea aceea și se pare că sărbătoarea de azi a fost probabil instituită pentru a se putea celebra cu mai mult fast. O pioasă legendă este legată de acest eveniment. Ea ne este relatată de Nectarie, arhiepiscop al Constantinopolului (381-397). Minunea s-a întâmplat în sâmbăta din prima săptămână a PM, în ziua de 16 februarie 362, preziua sărbătorii Sf. Teodor Tiron (17 februarie). Împăratul bizantin Iulian Apostatul a vrut să restabilească în Imperiul bizantin cultul păgân. Acesta ar fi ordonat ca să fie dată la vânzare în piaţă carne jertfită anterior zeilor și stropită cu sângele oferit zeilor păgâni, ca astfel să-i spurce pe creștini. Sfântul a apărut în vis lui Eudoxiu ca să-i prevină pe creștini, iar ei în loc de carne să consume colivă. Cu o problemă similară ne confruntăm și noi azi, în legătură cu cărţile de identitate și pașapoartele electronice, sigilate, se zice, cu celebrul număr al fiarei apocaliptice: „666". Să precizăm că pe creștinul care trăiește în harul lui Dumnezeu nimic nu-l poate despărţi de Cristos decât propria sa voinţă. Nimic din ce ne este impus cu forţa nu ne poate spurca, decât propria noastră răutate. **[2011]**

Mc. 2, 23-3, 5. Comemorăm azi o întâmplare care s-a petrecut în timpul împăratului bizantin Iulian apostatul (cel căzut din credinţă). Ne-o povestește patriarhul Constantinopolului, Nectarie (381-397). Această întâmplare a avut loc în ziua de 16 februarie 362, în preziua sărbătorii Sf. Teodor Tiron (17 februarie, în sâmbăta primei săptămâni a Postului mare din acel an), de aceea o sărbătorim azi. Încercând să ducă la piaţă, din ordinul împăratului Iulian, cărnuri jertfite idolilor, ca și în mod inconștient creștinii cumpărând și mâncând din ele să se facă vinovaţi de frângerea postului, Sf. martir Teodor a apărut în vis patriarhului Eudoxiu care i-a avertizat pe creștini să nu cumpere carne, ci au mâncat colivă (grâu fiert cu miere). Oricare ar fi adevărul istoric al povestirii, rostul acestei comemorări pare a fi ocazia pe care a dat-o de a sărbători în timpul postului un sfânt foarte popular pe vremea aceea ca Sf. mucenic Teodor Tiron. Evanghelia zilei ne povestește de asemenea de spicele de grâu pe care ucenicii le culegeau din lan și le mâncau în zi de sâmbătă. La remarca fariseilor, Isus le răspunde: *Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat, așa că Fiul omului este Domn și al Sabatului*. Nu omul este făcut pentru lege, ci legea pentru om. **[2009]**

*

Evr. 1, 1-12. Pe tot parcursul sâmbetelor și duminicilor PM, vom medita Epistola către Evrei, din care este luat Apostolul acestor zile. Fără a intra în amănunte, trebuie spus că, deși această Epistolă în majoritatea Bibliilor este atribuită apostolului Pavel, aproape cu certitudine este scrisă de altcineva. Misteriosul ei

autor a rămas ascuns până în ziua de azi. Marele teolog și martir Origen (185-254), neîntrecutul biblist, a afirmat: „numai Dumnezeu știe cine este autorul acestei magnifice cărți (Epistola către Evrei)". În orice caz, toți comentatorii Bibliei din toate timpurile și locurile sunt de acord că tot creștinismul ar fi fost mai sărac fără ea.

Pericopa de azi este prologul măreț al acestei epistole. Autorul o concepe mai de grabă ca pe un tratat decât ca pe o scrisoare. Nu începe cu obișnuitul salut, autorul nu se prezintă și nici nu numește un grup special căruia i se adresează. Într-o singură frază leagă Revelația VT de cea a NT: „*După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care a făcut și veacurile*" (Evr. 1, 1-2). Folosindu-se apoi într-un mod copios de citate, mai ales din Psalmi, pune în antiteză pe Fiul, care este Fiu cu un titlu cu totul special, posedând prerogative regale (v. 8), față de îngeri, care sunt spirite slujitoare. Fiul însă, împlinind voia Tatălui: „ *este oglindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui, și care ține toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curățirea păcatelor și a șezut la dreapta măririi în locurile preaînalte*" (v. 3). O introducere și o sinteză teologică și literară în același timp, măreață și nespus de frumoasă. **[2010]**

Săptămâna I-a a Postului Mare.
Duminica I-a a PM, a Ortodoxiei.
A restabilirii în Orient a cultului sfintelor icoane.

Lectură biblică: Ev. Io. 1, 43-51; **Ap.** Evr. 11, 24-26; 32-40.
(Pomenirea sfinţilor proroci Moise și Aaron). Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare

Condacul duminicii: *Cuvântul cel nemărginit al Tatălui din tine, Născătoare de Dumnezeu, întrupându-se, mărginit s-a făcut, Și chipul cel întinat la cele dintru început întorcându-l cu dumnezeiasca frumuseţe l-a amestecat. Ci mărturisind mântuirea, cu fapta și cu cuvântul aceasta o cercăm.*

Această duminică este prima din Postul Mare și a 6-a înainte de Sf. Paști. Ea se mai numește Duminica Ortodoxiei, adică a dreptei credinţe. Pe scurt, să vedem de ce. În secolul al VIII-lea, în Imperiul roman de Răsărit a izbucnit o erezie devastatoare care s-a ridicat contra cultului sfintelor icoane, numită de aceea iconoclasm. A durat mai bine de un secol. Contra acestei erezii s-a reunit în 787 la Niceea un conciliu numit ecumenic și care a restabilit, dogmatic, cultul sfintelor icoane. Abia în 843 însă deciziile acestuia au putut fi puse în practică, atunci când un sinod hotărăște ca „restabilirea cultului sfintelor icoane" să fie sărbătorită în fiecare an în prima duminică a Postului Mare, ea numindu-se de aceea „Duminica Ortodoxiei". Mai târziu, în 1166, un sinod reunit la Vlaherne (Constantinopol), tot în prima duminică a Postului Mare, celebrează condamnarea tuturor ereziilor. Înainte, în această duminică erau comemoraţi Sfinţii proroci Moise, Aaron și Samuel.

Icoanele, reprezentând pe Mântuitorul, pe Sf. Fecioară sau pe sfinţi, nu sunt obiectul adorării (altfel ar fi idolatrie), ci ajutând slăbiciunii omenești, îndreaptă gândul și evlavia noastră la persoana reprezentată. Avem voie să-l reprezentăm pe Isus pentru că El este Fiul lui Dumnezeu, care din voia Tatălui și lucrarea Spiritului Sfânt în vederea mântuirii oamenilor S-a ÎNTRUPAT. Icoana este o subliniere a credinţei noastre în această realitate vis-a-vis de evrei și musulmani care neagă întruparea și în consecinţă interzic orice reprezentare a divinităţii. Astfel, icoana este mult mai mult decât o operă de artă, dar nu obiect de adorare, ci de venerare. Ea împodobește bisericile noastre unde în Sfintele taine ne întâlnim cu Hristos. Înainte de patimă, apostolul Filip se adresează lui Isus spunând: *Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne este de ajuns*. La care Isus îi răspunde: *Filipe, ești de atâta vreme cu mine și n-ai înţeles că cine mă vede pe Mine, vede pe Tatăl*. Într-adevăr, așa cum spunea un mare teolog, Hrisos este Icoana Tatălui în Spiritul Sfânt. **[2009]**

Duminica Ortodoxiei

Această primă Duminică din PM (a 6-a înaintea Sf. Paști) este consacrată comemorării restabilirii cultului Sfintelor icoane, în anul 843, purtând de aceea supranumele de Duminica Ortodoxiei (a dreptei credinţe). Înainte de această dată era dedicată comemorării Sf. proroci Moise, Aron și Samuel.

În secolul al VIII-lea, întreg Orientul creștin și mai ales Constantinopolul imperial a fost devastat de o mișcare politico-religioasă care a fost cunoscută sub numele de iconoclasm. Se găseau grupaţi pe de o parte monahii iconoduli (favorabili cultului sfintelor icoane), iar pe de altă parte împăratul bizantin și o parte a clerului superior grupat în jurul acestuia. Această tulburare a durat peste un secol și a dat Bisericii mulţi mărturisitori și chiar martiri. Numeroase nume sonore din calendarul bizantin au fost implicate în această dispută. În anul 787, la Niceea, se adună un Sinod ecumenic, al VII-lea și ultimul menţionat cu acest titlu. Marele teolog al acestui sinod a fost Sf. Ioan Damaschin, care prin opera sa a fundamentat teologic legitimitatea cultului sfintelor icoane. Sinodul nu a pus capăt disputei, care între altele a ocazionat două schisme cu Biserica romană care au durat în total 70 de ani. Odată cu unele schimbări politice, în anul 843, sub regenţa împărătesei Teodora, în prima duminică a PM, se reunește un sinod la Constantinopol, care restabilește definitiv, până în ziua de azi, cultul Sfintelor icoane în Orientul creștin. În anul 1166, la un sinod reunit și el la Constantinopol (Vlaherne), tot în prima duminică a PM, au fost condamnate și alte erezii, mai vechi și mai noi, astfel încât această duminică a fost denumită Duminica ortodoxiei. Lupta

iconoclastă nu a luat însă sfârșit decât în Orient. Occidentul creștin s-a confruntat cu această mișcare în secolul al XVI-lea, pe timpul Reformei, iar rezultatul acestei dispute nu a fost tranșat nici până în ziua de azi. **[2010]**

Această Duminică, prima a PM (a 6-a înainte de Sf. Paști), este supranumită „a Ortodoxiei", deoarece de ea sunt legate mai multe evenimente ale istoriei B. Biz. înainte de secolul al IX-lea, în această duminică se comemorau Moise, Aron și Samuel, Legislatorul, preotul și profetul VT. După înfrângerea lui Cosroes, împăratul perșilor, de către Heraclie, împăratul bizantin în secolul al VII-lea, și readucerea Sf. Cruci la Ierusalim, pe care Biserica Universală o serbează în 14 septembrie, în secolele al VIII-lea, al IX-lea și al X-lea, Imperiul bizantin este angrenat în apărarea creștinismului contra arabilor, bulgarilor și a slavilor (încă necreștinați). Nu au lipsit nici luptele interne, iar totul s-a centrat pe o problemă religioasă și politică totodată, o dispută în jurul cultului Sf. Icoane. Înainte de a pătrunde mai adânc în semnificația acestei dispute, trebuie să notăm unele fapte.

Lupta ce s-a dat în Orientul creștin dintre iconoclaști (cei ce refuzau venerarea icoanelor), reprezentați în special de Împărat și de clerul înalt constantinopolitan, și iconofili (cei ce justificau și apărau cultul icoanelor), reprezentați în special de călugări, a fost denumită de istoricii de mai târziu Reforma Orientală. Ea s-a terminat cu victoria celor din urmă. Reforma din Biserica Occidentală (secolul al XVI-lea), a fost îndreptată atât contra venerării icoanelor, cât și a cultului sfinților și a rugăciunilor pentru cei adormiți. Lupta în Occident s-a soldat cu apariția Bisericilor Reformei și nu a luat sfârșit nici astăzi. În Orient, au biruit cei care s-au declarat pentru toate aceste trei aspecte ale cultului creștin. Această victorie, devenită definitivă după sinodul local de la Vlaherne din 1166, este legată de prima Duminică din PM. S-au amestecat ca de obicei motive religioase (dogmatice), cât și politice.

Prima victorie dogmatică s-a petrecut la Sinodul ecumenic din 787 (al 2-lea) din Niceea, al cărui teolog a fost Sf. Ioan Damaschinul, un monah învățat care trăia în Mănăstirea Sf. Sava de lângă Ierusalim. Acesta a stabilit bazele dogmatice ale cultului icoanelor. Luptele iconoclaste au durat în Orient peste 100 de ani și au condus și la mai multe schisme cu Biserica romană care, însumate, au durat cca. 70 de ani. În anul 843, sub împărăteasa Teodora și patriarhul de Constantinopol, Metodie, s-a reunit un sinod local care a restabilit legitimitatea cultului icoanelor. Acest sinod s-a încheiat în prima Duminică din PM, de aceea este comemorat de B. Biz. în această zi care a fost denumită *Duminica Ortodoxiei*, adică a dreptei credințe. Cu timpul, B. Biz. (Orientală) s-a autodenumit ortodoxă, B. Lat. (Occidentală, apostolică) s-a autodenumit catolică, iar Bisericile Reformei și-au asumat diferite denumiri, ajungându-se în prezent la peste 1000 de denominații (mai ales în SUA) în cazul diferitelor grupări creștine neoprotestante de origine mai recentă.

La începutul secolului al XX-lea, ca reacție la această situație scandaloasă, a apărut mișcarea Ecumenică. La început, aceasta era constituită în cea mai mare parte din diferite Biserici și denominațiuni provenite din Bisericile Reformei. Din 1948, în această mișcare, ce a căpătat și ea diverse denumiri, au fost acceptate cea mai mare parte a Bisericilor ortodoxe. Biserica Romano-Catolică nu face parte oficial din Consiliul Mondial al Bisericilor, exponentul instituțional al mișcării ecumenice, dar trimite observatori la lucrările Consiliului. Discuțiile care au avut loc în cursul celor două milenii de creștinism asupra învățăturii, cultului și guvernării Bisericii în interiorul ei, precum și a relațiilor Bisericii cu Statul sunt departe de a fi încheiate. Nu avem nici măcar o dată comună a celor mai mari sărbători creștine, Nașterea și Învierea Domnului. Spectacolul dezolant al acestei lipse de unitate este menit să descurajeze pe oricine, nu însă și pe creștini. Înainte de patima și moartea Sa, Isus S-a rugat Tatălui ceresc pentru unitatea tuturor celor ce vor crede în El de-a lungul secolelor până la glorioasa Lui Revenire. A dat Bisericii Sale promisiunea că „*porțile iadului nu o vor birui*" (cf. Mt. 16, 16-19). Eforturile omenești de unitate exterioară au fost de atâtea ori zădărnicite de orgolii și de ignoranță. Totul pare imposibil de realizat, dar „*ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu*" (Lc. 18, 27). Să ne rugăm deci cu încredere și răbdare! **[2011]**

Io. 1, 43-51. Evanghelia de astăzi ne vorbește și ea despre apostolul Filip pe care Isus l-a găsit pe drum spre Galilea. La rândul său, Filip îl găsește pe Natanael și-i spune: *noi am găsit pe Acela despre care scriu*

Scripturile, pe Isus din Nazaret. La neîncrederea lui Natanael, Filip îi răspunde: *vino și vezi*. Mai departe citim: *Isus a văzut pe Natanael de departe*. În pericopa citită azi, în 9 versete, verbul *a vedea* apare de 6 ori. La caracterizarea ce i-o face Isus lui Natanael, acesta Îl întreabă: *De unde mă cunoști? Isus îi răspunde: te-am văzut înainte ca să te cheme Filip, când erai sub smochin*. Să recunoaștem că textul nu-i prea clar. După unii însă, expresia evreiască „a sta sub smochin" înseamnă de fapt a citi Scriptura. Și acest lucru este plauzibil, Natanael dovedindu-se un bun cunoscător al Scripturii din răspunsurile pe care le dă fie lui Filip, fie lui Isus. Mesia trebuia să vină din spiță regală și nu din Galilea, un teritoriu care atunci era locuit nu doar de evrei, ci și de alții, îi replică lui Filip. În fața lui Isus însă, exclamă: *Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel*. Am putea denumi această pericopă „a vederii". Și noi, la rândul nostru, am vrea să-L vedem pe Domnul. *Acum, în veacul acesta*, după spusa Sf. Pavel, *Îl vedem ca într-o oglindă, atunci însă Îl vom vedea față către față* (1. Cor. 13, 12). Acum Îl vedem prin credință și-L recunoaștem poate, ca cei doi ucenici din Emaus, într-un străin care ni se alătură pe cale și devine astfel aproapele nostru. Îl recunoaștem în citirea și meditarea Sfintelor Scripturi și mai ales în frângerea Pâinii .

Pe calea Postului să-L urmăm pe Isus pe drumul Său către Cruce, ca să putem fi apoi cu El toată veșnicia, contemplând nu doar icoana, ci chiar Prototipul ei Sfânt, pe Isus Domnul. **[2009]**

*

Evr. 11, 24-26. 32-40. Capitolul al 11-lea al acestei Epistole este în întregime consacrat credinței: „*Și credința este o încredere neclintită în lucrurile nădăjduite, o puternică încredințare despre lucrurile care nu se văd*" (Evr. 11, 1). Urmează o lungă exemplificare din VT a oamenilor care au umblat în credință, înțeleasă atât în sensul de convingere, cât și ca fidelitate, precizând totodată și fundamentul rațional al acestui demers: „*Și fără credință este cu neputință să fim plăcuți Lui! Căci cine se apropie de Dumnezeu, trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei ce-L caută*" (Evr. 11, 6). Versetele 24-26 introduc o temă nouă și anume rămânerea în credință, nu doar atunci când faptele credinței sunt spectaculoase sau exprimă o nezdruncinată încredere în realizarea în viitor a lucrurilor pe care Dumnezeu le-a promis, ci chiar atunci când fidelitatea trebuie plătită cu suferință. Se face din nou recurs la rațiune: „*Moise n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon, ci a vrut mai bine să sufere cu poporul lui Dumnezeu decât să se bucure de plăcerile de o clipă ale păcatului... pentru că avea ochii pironiți spre răsplătire*" (cf. Evr. 11, 24-26). Acest lung capitol ilustrativ nu are doar menirea să fie o recapitulare a lucrării de mântuire a lui Dumnezeu cu oamenii, ci dorește să pregătească și să întărească în credință pe destinatarii scrisorii, care și ei au fost supuși deja prigoanei (cf. Evr.10, 32-34). Vorbind de eroii credinței în VT și de faptele lor mărețe săvârșite prin puterea lui Dumnezeu, autorul atrage totuși atenția că „recunoștința" din partea lumii n-a întârziat să vină în felul specific lumesc. Sunt enumerate 12 feluri diferite de prigoană (v. 36-37), specificând un fapt rămas neschimbat din vechime și până astăzi: „*Ei, de care lumea nu era vrednică, au pribegit și au rătăcit, prin pustiuri, prin munți și prin crăpăturile pământului*" (v. 38). Pe toți aceștia, Dumnezeu i-a îndemnat la răbdare pentru că deși au fost lăudați pentru purtarea lor„*Dumnezeu avea în vedere ceva mai bun* ***pentru noi*** *ca să n-ajungă ei la desăvârșire fără noi*" (v. 40). Cu toții, credincioșii VT și ai NT (Biserica), formăm un tot unitar: Comuniunea tuturor sfinților lui Dumnezeu. **[2010]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare.
Luni.

Lectură biblică: Isaia 4, 2-5, 7; **Geneza** 3, 21-4, 7; **Pilde** 4, 1-27.

Troparul prorociei:
Cel ce însuţi ai zidit inimile noastre, adu-Ţi aminte că ţărână suntem;
Nu ne osândi pe noi întru cele mai de jos ale pământului, Cel ce eşti fără de păcat.

Isaia 4, 2-5, 7. Prorocia lui Isaia citită azi ne vorbește despre mlădița Domnului și despre prezența și grija nemijlocită pe care Domnul o manifestă față de poporul Său. La sfârșitul pericopei se vorbește despre via Domnului, identificată cu poporul lui Israel, așa cum însuși profetul o tălmăcește. Descrierea este izbitor de asemănătoare cu cea din parabola lui Isus despre via sădită și fiul omorât (Mt. 21, 33-46). Isus citează cu precădere dintre cărţile VT Geneza, Isaia, Psalmii și Daniel. Mesajul acestei profeţii din Isaia se referă, după majoritatea exegeţilor, la sfârșitul timpurilor și la revenirea lui Isus: „*În ziua aceea se va arăta mlădița Domnului în podoabă și în slavă și roadele pământului în mărire și în cinste pentru aceia din Israel care vor fi scăpat*" (au fost mântuiţi). **[2009]**

Geneza 3, 21-4, 7. "*Domnul Dumnezeu a făcut lui Adam și nevestei lui haine de piele*" (Gen. 3, 21). Să se refere aceasta oare la pielea care ne delimitează de lume? Versetul 22 trebuie citit ca o ironie a Domnului, nicidecum în cheie reală. Ar avea oare de a se teme Dumnezeu de o posibilă concurenţă a creaturii Sale, pe care oricând cu un gest sau cuvânt o putea reduce la nimicul din care a fost luată? Apoi a urmat dureroasa izgonire din grădina Edenului spre est, iar Edenul a fost păzit de sabia de foc. Să fie aceasta o aluzie la naşterea pruncului, izgonirea sa în lume fără putinţă de reîntoarcere? Rămânem deconcertaţi pe moment și parcă nu putem pune cap la cap piesele acestui „puzzle" existenţial. O frumoasă cheie de lectură ne-o oferă însă Rugăciunea de dezlegare din slujba înmormântării. O redăm fragmentar în punctele ei esenţiale:

„Dumnezeule, care l-ai creat pe om după chipul și asemănarea Ta, dar el a călcat porunca și nu a păzit chipul, de aceea, **ca răul să nu fie nemuritor, din iubire de oameni** ai poruncit acestei sinteze (trup-suflet) să se destrame temporar, sufletul să se întoarcă acolo de unde și-a luat fiinţa, iar trupul să se descompună în elementele din care a fost alcătuit."

Dumnezeu face totul din iubire de oameni, chiar și atunci când ne face să suferim pentru o vreme.

Adam s-a apropiat de Eva, iar aceasta l-a născut întâi pe Cain (evr. *am dobândit*), apoi pe Abel (evr. *fiu*). Cain era agricultor, iar Abel crescător de vite. Textul ebraic este învăluit în mister. Cele 4 cuvinte ale lui Eva: **am căpătat bărbat cu ajutorul Domnului** sunt susceptibile de multiple interpretări cu rezonanţă adâncă în complexa relaţie: Bărbat – Femeie – Dumnezeu, sau Bărbat – femeie – copil.

Jertfa lui Cain și a lui Abel este prima menţiune biblică în care omul conștientizează păcatul și dorește să-l ispășească printr-un act cultic (de închinare) înaintea lui Dumnezeu. **[2010]**

Pilde 4, 1-27. Pericopa de azi ne pune în faţă nu doar foloasele înţelepciunii, ci și modul ei de transmitere de la o generaţie la alta. Viteza cu care trăim azi, datorată în mare parte apariţiei mijloacelor electronice de prelucrare a informaţiei, a creat o ruptură între noi și mediul nostru. Cel mai mult se resimte acest lucru în relaţiile intrafamiliare. Părinţii sunt la serviciu, copiii la creșă sau școală, bunicii departe sau la azil. Din ce în ce mai mult, familia este destrămată, iar noţiunea de „cei 7 ani de acasă" și-a pierdut conţinutul și sensul. Copilul nu are de la cine să deprindă bunele obiceiuri, pentru că trăiește din informaţia venită prin instituţii sau, și mai rău, de pe internet. Asistăm la o scindare între educaţie și informaţie. Poţi să fii bine informat, dar foarte slab educat. Viteza cu care creierul nostru poate asimila și procesa o informaţie a rămas aceeași, dar volumul de informaţie a crescut. Fără îndoială că aceasta este cauza multor boli psihice cu care omul de azi trebuie să se confrunte. Cu toate acestea, regula de bază, aceea de a te conforma voinţei lui Dumnezeu în toate gândurile și acţiunile tale a rămas aceeași. În acest sens, versetele 11 și 12 din acest capitol al Proverbelor merită o atenţie deosebită. Mulţi oameni de bunăcredinţă, care doresc să împlinească voinţa lui Dumnezeu, întreabă: „De unde pot ști care este această voinţă?". Într-o versiune

siriacă a Bibliei, aceste două versete sunt traduse astfel: „*Cum mergi tu pas cu pas, Eu îţi voi deschide calea înaintea ta*". Două lucruri se desprind de aici. Primul, că Dumnezeu ne călăuzește pas cu pas, mai degrabă decât să ne descopere întreg planul Său de la început. Și al doilea, că Dumnezeu călăuzește pe oamenii care au pornit la drum mergând către El. Un vapor nu poate fi cârmuit decât dacă este în mișcare. La fel și o bicicletă nu poate fi dirijată decât atunci când este în mișcare. Același lucru este valabil și în relaţia noastră cu Dumnezeu. El ne poate călăuzi doar dacă ne-am pus în mișcare spre El: „*Cărarea pe care mergi să fie netedă și toate căile tale să fie hotărâte. Nu te abate nici la stânga, nici la dreapta, ci ferește-te de rău*" (Pld. 4, 26-27). **[2011]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare.
Marţi.

Lectură biblică: Isaia 5, 7-16; **Geneza** 4, 8-15; **Pilde** 5-1, 15.

Troparul prorociei: *Nu putem să Te lăudăm pe Tine după vrednicie, ci cerem, rugându-ne să nu ne pierzi pe noi cu fărădelegile noastre, lesne iertătorule, Doamne.*

Isaia 5, 7-16. Scrise cu 7 secole înainte de naşterea Domnului, prorociile lui Isaia nu şi-au pierdut din actualitate. Suntem învăţaţi şi prin acestea că străfundurile fiinţei umane, ieri şi azi, rămân aceleaşi. Firea omului nu o poate schimba decât Cel care a creat-o. Omul adamic, părtaş la cel căzut, şi Omul cristic, părtaş la firea divino-umană a Răscumpărătorului, acestea sunt singurele două alternative între care în mod liber suntem chemaţi să alegem. Spune prorocul: *Via Domnului este casa lui Israel... Nădăjduit-a să-I rodească, dar iată: răzvrătire*. În gândul lui Dumnezeu, nerodirea este deci răzvrătire. Să ne amintim de pilda talanţilor în care este zugrăvită judecata creştinilor. Ce am primit trebuie înmulţit. Spune mai departe profetul: *Vai vouă, care clădiţi casă lângă casă şi grămădiţi ţarini lângă ţarini, până nu mai rămâne nici un loc, ca să fiţi numai voi stăpânitori în ţară!* Deturnarea darului lui Dumnezeu în folosul propriu. Multul pe care l-aţi primit va rodi puţin, pentru că mult nu poate rodi decât ceea ce este întors spre lauda şi preamărirea Celui de la care a fost primit. Creştinii, pentru că au fost copleşiţi de darul Spiritului Sfânt, vor trebui să dea socoteală pentru cum, prin slujirea aproapelui, au înmulţit talanţii primiţi. Mai este însă o posibilitate oferită tuturor celorlaţi la Judecată: dacă n-aţi înmulţit, măcar dăruiţi mult-puţinul ce-l aveţi milostivindu-vă de cei care nici măcar atâta n-au cât le-ar trebui. Să ne gândim deci! **[2009]**

Geneza 4, 8-15. Jertfa lui Cain a fost adusă din roadele pământului, grâu, simbolic- pâine. Jertfa lui Abel a fost din turmă, poate un miel. Oricum, a fost o jertfă sângeroasă. Dumnezeu acceptă ca ispăşire pentru păcat sângele (viaţă pentru viaţă), dar refuză, pe moment (!), pâinea. În Noul Legământ, Jertfa de ispăşire şi reunificatoare va fi adusă de Isus, Mielul lui Dumnezeu (jertfa abelică), care ni se dă apoi până la Revenirea Sa, sub forma pâinii (jertfa cainică). Jertfa euharistică este o jertfă de împărtăşire, adică de comuniune, pentru că reuneşte tot ceea ce a fost despărţit în om şi între om şi Dumnezeul său chiar de la începuturi.

Cain nu înţelege motivele pentru care Dumnezeu a refuzat jertfa sa şi se răzvrăteşte contra fratelui său. Îl duce în câmp (adică departe de casă) şi-l omoară. În cele ce urmează ni se dezvăluie psihologia criminalului. Urmează un misterios dialog între Cain şi Dumnezeu. „*Unde este fratele tău?". Cain se ascunde: „de unde să ştiu? Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?*" (Gen. 4, 9; Compară cu Gen. 3, 9). Dumnezeu îl pedepseşte pe Cain cu aceeaşi pedeapsă ca pe tatăl său, Adam, sau pedeapsa lui Adam este continuată şi moştenită de fiul său Cain: „*Acum blestemat eşti tu şi ogorul care a primit sângele fratelui tău. Când vei lucra pământul să nu-ţi mai dea bogăţia lui*" (compară cu Gen. 3, 17-19). Dar dacă pedeapsa lui Adam are un sfârşit: „*Până te vei întoarce în pământul din care ai fost luat*" (Gen. 3, 19), pedeapsa păcatului lui Cain pare să fie nedeterminată şi extinsă în timp, evident prin urmaşii lui: „*Pribeag şi fugar să fii pe pământ*" (Gen.4, 12).

În această secţiune se vorbeşte de relaţia dintre fraţi (cuvântul frate apare de 6 ori între versetele 8-11). În cazul lui Abel, „sânge" apare la plural, căci cel care ucide pe unul ucide pe toţi potenţialii lui urmaşi. Dialogul final între Dumnezeu şi Cain este deosebit de misterios şi încărcat de semnificaţii simbolice. **[2010]**

Pilde 5-1, 15. Capitolele 5, 6 şi 7 ale cărţii Proverbelor sunt dedicate imoralităţii, cu un accent deosebit pe imoralitatea sexuală. În pericopa de azi ni se vorbeşte de prostituţie. Textul se referă la prostituţie în sensul curent, dar înţelesul lui poate fi extins la o serie de fapte care nu implică în mod direct sexualitatea. Această temă apare deseori în Biblie şi cu privire la un popor devenit necredincios faţă de Dumnezeu, de pildă. Tatăl îşi îndeamnă fiul: „*Ia aminte la înţelepciune şi pleacă urechea la învăţătură, ca să fii cu chibzuinţă, şi buzele tale să aibă cunoştinţă*" (Pld. 5, 1-2). Imaginea prostituatei este înfăţişată ca o „femeie

străină", foarte atrăgătoare, cu o extraordinară forţă de seducţie. Calea pe care ea îl duce pe tânăr sau mai puţin tânăr, slab sau puternic, bogat sau sărac, este un drum cu sens unic și care duce spre suferinţă, rușine, moarte și iad. Prostituata este simbolul însuși al păcatului. La început, ispita plăcerii este dulce, dar în final, păcatul, oricare ar fi el, odată săvârșit este mai amar decât pelinul.

Dacă în general confruntarea cu o ispită înseamnă angajarea unei lupte, în acest caz singurul remediu eficient este fuga: „*depărtează-te de drumul care duce la ea, și nu te apropia de ușa casei ei*" (Pld. 5, 8). Așa a făcut de pildă Iosif când a fost ispitit de femeia lui Putifar, marele dregător din Egipt (cf. Gen. 39, 7-20). El a plătit un preţ foarte scump pentru această purtare a sa. Pentru că cineva, urmând calea înţelepciunii și prevăzând relele ce ar putea urma dacă cedează ispitei, va trebui să renunţe uneori la locul de muncă sau să se mute în altă localitate. Dacă Iosif ar fi cedat ispitei femeii, poate cu gândul că ar putea avea chiar și unele avantaje la serviciu, ar fi putut cu siguranţă să fie șantajat, ar fi fost neliniștit și lipsit de ajutorul lui Dumnezeu. Vedem atât de des asemenea situaţii în viaţa de zi cu zi. Acest subiect ar merita tratat mult mai pe larg, mai ales la noi, când se pune problema instituţionalizării păcatului. Păcatul este dezastruos în orice fel ar fi gestionat. Singurul remediu eficient ca să scapi de consecinţele lui este să nu-l comiţi. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare. Miercuri.

Lectură biblică: Isaia 5, 16-25;**Geneza** 4, 16-26; **Pilde** 5, 15-23
Sf. Lit a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Cel Preaînalt, Care locuieşti în ceruri, Care ai zidit toată suflarea, mântuieşte-ne pe noi, Dumnezeule; Că spre Tine am nădăjduit, Mântuitorul nostru.*

Isaia 5, 16-25. În pericopa de azi continuă descrierea aşteptării Împărăţiei mesianice. Chiar dacă, citind, ne îngrozim de asprimea judecăţilor cu care sunt ameninţaţi oamenii nepocăiţi, ne bucură însă faptul că în timpurile mesianice va fi aşa cum firea noastră o simte şi o doreşte. Dumnezeu se ridică împotriva acelora care, aşa cum vedem şi în zilele noastre, inversează valorile: *Vai de cei ce zic răului bine şi binelui rău; care numesc lumina întuneric şi întunericul lumină! ... Vai de cei ce dau dreptate celui nelegiuit pentru mită şi lipsesc de dreptate pe cel drept* (Is. 5, 20-23). Într-adevăr, azi, sub influenţa forţelor răului, a devenit nu numai o obişnuinţă, ci chiar ceva care trece drept bun să te exprimi „corect politic". Orbul devine nevăzător, şchiopul, handicapat motor, şi bătrânul, clasicul, respectabilul şi uneori înţeleptul bătrân este pipernicit şi batjocorit cu oribilul: persoană de vârsta a treia! De parcă ar fi de ajuns să schimbăm expresiile pentru ca să rezolvăm situaţiile. Cosmetizarea nu ajunge. Aici este nevoie de chirurgie divină, iar profetul ne avertizează că ea stă să fie utilizată: *pentru că au călcat legea Domnului*. Nu este o pedeapsă penală, ci una existenţială. Nu sunt pedepsit ca la tribunalele omeneşti pentru încălcarea unei legi convenţionale, adusă de oameni, ci pentru încălcarea Legii divine, după care în realitate sunt alcătuit. Dar există speranţă! **[2009]**

Geneza 4, 16-26. Această secţiune vorbeşte despre urmaşii lui Cain. Înainte de aceasta, însă, trebuie făcută o menţiune. Acel misterios semn pe care Dumnezeu l-a pus pe fruntea lui Cain pentru ca să nu fie ucis de cine-l va vedea, nu este nicidecum un semn distinctiv al criminalului, ci al criminalului pocăit, aşa cum explică rabinii talmudişti. În caz contrar, ar însemna că Dumnezeu acoperă, dacă nu chiar legitimează crima. Pedeapsa spirituală, însă, Cain a trebuit să o suporte: Apoi Cain a ieşit de la Faţa Domnului, şi a locuit în ţara Nod (evr. fugă) la răsărit de Eden. Fuga deci este tot mai spre răsărit.

Să ne oprim o clipă la următorul text: „*Cain s-a împreunat cu nevastă-sa, care a rămas însărcinată şi l-a născut pe Enoh (evr. primul). Cain a început să zidească o cetate şi a pus acestei cetăţi numele fiului său Enoh*" (Gen. 4, 17). Sunt aici câteva lucruri de clarificat. Dacă citim Biblia ca pe un ziar de la care cerem informaţii cât mai exacte, ne putem întreba de unde a apărut nevasta lui Cain, al cărei nume nici nu este menţionat. Desigur aici, ca şi în textul ce urmează, Cain este considerat ca un nume generic, pentru Cain şi urmaşii săi. N-am insistat decât pentru a sublinia că Biblia ne indică doar punctele nodale ale unui extins plan al lui Dumnezeu şi nu se pierde în amănunte penibile. Cain a fost primul personaj biblic despre care citim că a **început** să construiască o cetate. Poate pentru a contracara prin stabilitate blestemul divin de a fi veşnic rătăcitor. Acest mod de interpretare se dovedeşte nu doar plauzibil, ci chiar probabil, când citim că urmaşii lui Cain au fost fondatorii a ceea ce azi numim civilizaţie, divizată în două. Iabal, cu creşterea animalelor şi deci migratori (v. 20), ceilalţi cu civilizaţia urbană, stabilă. **[2010]**

Pilde 5, 15-23. Ca un remediu împotriva ispitei este recomandată fidelitatea în căsătorie. Această fidelitate nu este doar un remediu printre altele, ci unicul remediu în cazul păcatului imoralităţii sexuale: „*Bea apă din fântâna ta şi din izvoarele puţului tău...bucură-te de nevasta tinereţii tale...fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei!*" (cf. Pld. 5, 15-19). Este şi recomandarea lui Pavel: „*Totuşi, din pricina curviei, fiecare bărbat să-şi aibă nevasta lui şi fiecare femeie să-şi aibă bărbatul ei*" (1 Cor. 7, 2).

Deşi în Biblie ne sunt înfăţişate mai multe modele de căsătorie, se subliniază că cea monogamă este singura formă care corespunde perfect voinţei lui Dumnezeu din toate punctele de vedere. O recunoaşte

prin textul de mai sus și Solomon, cu toate că el însuși a fost poligam. Căsătoria monogamă nu este doar o soluţie socială și legală, ci are un motiv mai adânc. Pavel precizează, atunci când vorbește despre curvie: „*Nu știţi că cine se lipește de o curvă, este un singur trup cu ea? Căci este zis: Cei doi se vor face un singur trup*” (1 Cor. 6, 16). Unicitatea relaţiei dintre un bărbat și o femeie este imaginea simbolică a unicităţii lui Dumnezeu. O relaţie paralelă distruge această imagine și o întinează. În finalul acestei secţiuni se aduce argumentul suprem, acela că viaţa noastră se petrece sub ochii lui Dumnezeu, înaintea căruia nimic nu este ascuns: „*Căile omului sunt lămurite înaintea Domnului și El vede toate cărările lui*” (Pld. 5, 21). Chiar dacă o viaţă întreagă te poţi ascunde de oameni, nici o clipă măcar nu te poţi ascunde de Dumnezeu. S-a spus: „Păcatul secret pe pământ este un scandal în cer. Vindecarea de păcat nu se poate face până ce acesta nu este descoperit, fie de alţii și atunci vine rușinea, fie de păcătosul însuși, prin mărturisire și atunci vine mântuirea. Lucrarea în om a păcatului nemărturisit este pe cât de tainică pe atât de neocolit: „*Cel rău este prins de însăși nelegiuirea lui; el este apucat de legăturile păcatului său. El va muri din lipsă de înfrânare și se va poticni din prea multa lui nebunie*” (Pld. 5, 22-23). Căinţa și mărturisirea sunt unica metodă de vindecare. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare.
Joi.

Lectură biblică: Isaia 6, 1-12; **Geneza** 5, 1-24; **Pilde** 6, 20-35

Troparul prorociei:
Pe noi cei căzuţi ridică-ne;
Pe cei ce ne-am depărtat, întoarce-ne la Tine, Dumnezeule, ca un iubitor de oameni;
Cel ce împreună ţii marginile pământului.

Isaia 6, 1-12. Dacă primele 6 capitole ale prorociei lui Isaia au fost consacrate stării jalnice în care a ajuns poporul Israel (care la modul profetic reprezintă întreaga omenire), din acest punct Dumnezeu este prezentat ca Salvatorul poprorului Său. Într-un moment concret istoric: *În anul morţii regelui Ozia*, profetul a avut o viziune. Cât de importantă a fost aceasta putem judeca și din faptul că două din cuvintele slujirii îngerești le-am păstrat pentru totdeauna în cuvintele Sfintei Liturghii: Cântarea Sfânt, Sfânt, Sfânt reluată în absolut toate liturghiile euharistice creștine, de orice rit ar fi și cuvintele îngerului care l-a pregătit cu o acţiune divină pe profetul său pentru misiunea încredinţată: *Iată, a atins buzele tale, va șterge fărădelegile tale și toate păcatele tale le va curăţi*, pe care o reluăm la fiecare Sf. Liturghie bizantină până azi. Ea ne amintește că Dumnezeu folosește pentru misiunea Sa oamenii, așa cum sunt ei. Cu neputinţele și chiar cu păcatele lor. Că are putere să ne folosească, după ce ne-a curăţit cu cărbunele divin luat din Altarul cel mai presus de ceruri în care ne rugăm ca Dumnezeu să primească Darurile oferite și sfinţite, adică Trupul și Sângele Mântuitorului nostru. Deși Sf. împărtășanie pare că este sfârșitul Liturghiei, ea constituie de fapt, ca și în cazul lui Isaia, începutul misiunii noastre creștine și profetice în lume. De meditat și aplicat! **[2009]**

Geneza 5, 1-24. Capitolul 5 al Genezei ne prezintă cartea neamurilor lui Adam. Pentru a fi inteligibilă, întreaga secţiune trebuie să o legăm însă de ultimele două versete ale capitolului 4: „*Adam s-a împreunat din nou cu nevastă-sa; ea a născut un fiu și i-a pus numele Set (evr. înlocuit) căci a zis ea: Dumnezeu mi-a dat o altă sămânță în locul lui Abel, ucis de Cain. Lui Set i s-a născut un fiu și i-a pus numele Enos (evr. om). Atunci au început oamenii să cheme Numele Domnului/Adonai!*" (Gen. 4, 25-26). Această specificare este foarte importantă deoarece, după remarca unor rabini, invocarea Numelui lui Dumnezeu s-ar fi pierdut în descendenţa cainică și s-a păstrat doar în descendenţa adamică.

Capitolul 5 din Geneză începe cu un titlu: „*Iată cartea neamurilor lui Adam*" (Gen. 5, 1a). La evrei, cărţile se păstrau sub formă de suluri. O carte întreagă cum este de pildă cea a Genezei era scrisă pe mai multe suluri. Fiecare dintre acestea apoi erau identificate prin titlul ei, ca în cazul de faţă. Capitolul începe cu Adam, făptura lui Dumnezeu, și se termină cu Noe (evr. odihnă). Întreg capitolul 5 a fost uneori denumit „dangătul clopotelor morţii", datorită des repetatei expresii „și apoi a murit". În antiteză, cred, cu vârstele respectabile pe care le-au trăit diferitele personaje. Desigur că în spatele acestor cifre trebuie să se ascundă ceva. Dacă le considerăm una câte una în ordinea dinspre Adam spre Noe, vom vedea că vârstele, deși lungi, scad progresiv și constant. Adam a trăit 930 de ani, cel mai mult, cu excepţia lui Metusala care a trăit 962 de ani. Niciunul din ei deci n-a trăit 1000 de ani (o „zi" a lui Dumnezeu cf. psalmului), poate pentru că „***în ziua în care vei mânca*** (din pomul interzis) *vei muri negreșit*" (Gen.2, 17b). Din cauza păcatului, deci, n-au putut trăi „o zi întreagă". Pentru că toţi oamenii descind dintr-un singur om rezultă că toţi oamenii sunt fraţi și constituie umanitatea. Să menţionăm că această idee nu s-ar fi putut naște decât într-o credinţă monoteistă. **[2010]**

Pilde 6, 20-35. În această secţiune este abordată tema adulterului. Refugiul nostru sigur în faţa asaltului ispitelor este Cuvântul lui Dumnezeu. Pe vremea lui Isus și chiar azi, unii evrei rigoriști poartă ceea ce se numește „filacterii", adică niște cutiuţe în care se găsesc texte din Scriptură, legate de braţul stâng și de frunte. Ca în majoritatea cazurilor, însă, textul sacru trebuie interpretat simbolic, și nu literal. Cuvântul

lui Dumnezeu trebuie păstrat în inimă, pentru a fi eficient. Versetele 22 și 23 ne arată beneficiile lucrării Cuvântului. Ele sunt ca o candelă care ne asigură călăuzire (porunca este o candelă). Ne asigură ocrotire și lumină și ne învață prin îndemn și mustrare (cf. Pld. 6, 22-23). Cuvintele lui Dumnezeu păstrate în inimă ne vor feri de femeia stricată care ne ispitește prin frumusețea ei. Prostituata te lasă fără bani, femeia măritată atentează la viața ta. Ne sunt prezentate două comparații: prima, aceea a focului ascuns în sân sau umblarea pe cărbuni aprinși, ambele fiind periculoase, și a doua, comparația cu hoția. Deși cel care fură pentru a-și potoli foamea este privit cu mai multă îngăduință decât cel care comite adulter, totuși, dacă este prins, trebuie să întoarcă paguba înșeptit. Dar cel care comite adulter nu are cum și ce să întoarcă, iar gelozia celui vătămat nu are nici limite, nici milă față de cel care l-a vătămat. Dacă nu te temi de Dumnezeu care vede în ascuns, teme-te măcar de consecințele previzibile și palpabile care ar putea urma.

În lumea de azi, construită pe modelul libertinajului, a căutării plăcerii cu orice chip și imediat, lucrurile de care ne-am ocupat până aici pot părea desuete. Cu toate acestea, ele ating însăși ființa cea mai intimă a omului. Acest **vreau acum și imediat** a devenit normă de viață. Modul de viață păcătos nu este înfierat, ci socotit normă de conduită. Când porunca lui Dumnezeu este înlăturată din viața personală și socială, se vorbește în permanență doar de „drepturile omului" și aproape niciodată de obligații: „*Răutatea este în inima lor, de aceea nimicirea lor* ***va veni pe neașteptate****; vor fi zdrobiți deodată și fără leac*" (Pld. 6, 14-15). **[2011]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare.
Vineri.

Lectură biblică: Isaia 7, 1-14; **Geneza** 5, 32-6, 8; **Pilde** 6, 1-19.
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *În noapte și în zi cădem înaintea Ta, Doamne, ca să dai iertare de păcate sufletelor noastre; ca în pace să ne închinăm Ţie și să Te slăvim, iubitorule de oameni.*

Isaia 7, 1-14. Primele 12 versete ale acestei pericope se referă la o situaţie politică din Israel, cu nume de persoane și cu situaţii îngrijorătoare, exact așa cum se întâmplă și azi. Citim ziarele, privim la televizor și ne îngrijorăm de ceea ce bravii noștri politicieni ne pregătesc. Cresc sau nu salariile, pensiile etc. Pe vremea profetului problema era că vin alţii peste noi. În esenţă, același lucru: ni se restrânge viaţa într-un fel sau altul. În total, 12 versete de politică, de evenimente conjuncturale și deci trecătoare prin însăși natura lor. Dar Domnul intervine și spune: *Cere un semn*, la care *regele Ahaz, răspunde: nu voi cere semn ca să nu-L ispitesc pe Domnul*! Aparent o atitudine pertinentă și totuși... De ce nu dorim să acceptăm intervenţia lui Dumnezeu în istoria noastră? O dorim sau nu, El tot intervine, deși îi obosim și pe oameni și pe El cu socotelile noastre. Semnul pe care Dumnezeu L-a hotărât nu este o mini-intervenţie, o corecţie a situaţiilor, ci o schimbare radicală: *Iată, fecioara va rămâne însărcinată și va naște un fiu și-i va pune numele Emanuel (Dumnezeu este cu noi)*. (Is. 7, 14). Dumnezeu nu vrea doar să intervină în istoria noastră, ci vrea să facă parte din ea. Dacă El nu vrea să ne dea un semn, atunci trebuie să tăcem și să-L ascultăm cu răbdare, dar dacă vrea să ne dea un semn, atunci trebuie să-l primim cu recunoștinţă și încredere. Și evident să-l descifrăm. **[2009]**

Geneza 5, 32- 6, 8. Cu ultimul verset al capitolului 5 din Geneză începe istoria lui Noe și a potopului din timpul său: Noe la vârsta de 500 de ani (la „miezul zilei" divine), a născut pe Sem, Ham și Iafet. După misteriosul pasaj din capitolul 6, 1-4, care ne vorbește de fiii lui Dumnezeu care s-au însurat cu fetele oamenilor și au dat naștere la uriași, Dumnezeu a fixat vârsta oamenilor la 120 de ani. Cu timpul, vârsta omului scade progresiv astfel că Ps. 89/90, 10 vorbește despre o vârstă de 70-80 de ani. Lăsăm acest pasaj în misterul său, pentru a ajunge la esenţialul acestui trist pasaj biblic: „*Domnul a văzut că răutatea omului era mare pe pământ și că toate întocmirile gândurilor din inima lui erau îndreptate în fiecare zi numai spre rău*" (Gen. 6, 5). Efectele păcatului nu par deci să se diminueze cu trecerea timpului, ci dimpotrivă. Ştiinţific, aceasta este numită entropie, adică o destructurare progresivă și de neoprit a informaţiei. Mai pe românește, ordinea este „roasă" de creșterea de neoprit a dezordinii.

Ca o consecinţă a constatării faptului că răutatea omului era în continuă creștere și că nu prea mai era nădejde de vindecare, Dumnezeu a luat o decizie groznică cu privire la rezolvarea situaţiei: „*I-a părut rău Domnului că a făcut om pe pământ și s-a mâhnit în inima Lui. Și Domnul a zis: Am să șterg de pe faţa pământului pe omul pe care l-am făcut, de la om și până la vite, până la târâtoare și până la pasările cerului; căci îmi pare rău că i-am făcut*" (Gen. 6, 6-7). De două ori este repetat în acest pasaj faptul că lui Dumnezeu i-a părut rău. Nu este singurul pasaj din Biblie în care se spune că lui Dumnezeu „i-a părut rău". Aici s-a folosit un limbaj antropomorfic, poate pentru a fi cât mai sugestiv pentru ascultători și să sugereze în culori vii atât iminenţa, cât și duritatea pedepsei care va urma. În contrast, când totul se referă la natura lui Dumnezeu, se zice altfel: „Dumnnezeu nu este... un fiu al omului, ca să-I pară rău" (Numerii 23, 19). **[2010]**

Pilde 6, 1-19. Când în vorbirea curentă se spune despre cineva că este imoral, se înţelege exclusiv libertinajul pe plan sexual. A fi moral de fapt înseamnă să respecţi toate poruncile lui Dumnezeu. Codurile morale ale diverselor culturi și religii reglementează raporturile dintre oameni în societate. Toate înfierează minciuna, furtul, dezordinea relaţiilor sexuale sau omorul. Cu alte cuvinte tot ce face viaţa în comun grea sau imposibilă. Nici o înșiruire însă nu este completă. În secţiunea de azi se menţionează trei tipuri de conduită

care se dovedește a fi contraproductivă. Este vorba de: 1). A te pune chezaș pentru altul, 2). Lenea și 3). răutatea. Toate trei dăunează propriei persoane. Primele două direct, cea de a treia, deși îndreptată contra altora, se va repercuta mai de vreme sau mai târziu negreșit și asupra celui ce acţionează așa.

A nu te pune chezaș, a nu gira pentru altul este un act de prudenţă. Dacă cineva se pune chezaș este în mâna celuilalt. Acest mod de viaţă este periculos. Vedem în zilele noastre la ce criză generală, economică, socială și morală a dus ideea îndatorării la bănci. Cineva ia un credit, pentru că dorește ceva: o mașină sau altceva, acum imediat, dar nu are banii necesari. O bancă îi oferă suma cerută, iar el garantează de pildă cu propria casă. Se poate întâmpla să nu obţină nici ce a dorit și să piardă și ce a avut. A fost înţelept? N-a avut răbdare ca prin muncă să realizeze ceva, chiar dacă mai târziu. Acesta pierde. Leneșul în schimb nu va ajunge să aibă, pentru că nu vrea să lucreze. Omul rău descris mai departe este numit de Biblie ca „un om de nimic" Este de fapt tipul de escroc care se folosește de buna credinţă a celui pe care-l înșeală. Secţiunea se încheie cu o sinteză morală: „*Șase lucruri urăște Domnul, ba chiar șapte Îi sunt urâte*" (Pld. 6, 16). Acest mod de exprimare ar putea însemna că, deși lista e concretă, ea nu este încheiată. Sau al 7-lea lucru ar fi mai rău decât primele 6? Acest al 7-lea este: „cel ce stârnește certuri între fraţi" (v.19/b). Cel mai urât om este cel ce dezbină, pentru că el nu greșește ca ceilalţi oameni, ci se face pe sine unealta diavolului. **[2011]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare. Sâmbătă.

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 35-44, **Ap.** Evr. 3, 12-16
Pomenirea morţilor. Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur

Troparul zilei: *Acum este vremea bineprimită, acum este ziua mântuirii; cu mulţimea milei Tale cercetează sufletul meu și sarcina fărădelegilor mele ușureaz-o, Unule Iubitorule de oameni.*

Mc. 1, 35-44. În fiecare sâmbătă din PM se face pomenirea morţilor. Sâmbăta, pentru că Isus a petrecut ziua de sâmbătă în mormânt împlinind profeţia: și S-a odihnit Dumnezeu de munca lui, în ziua aceea (de Șabat).

În pericopa evanghelică de azi ni se relatează vindecarea unor bolnavi, între care se accentuează vindecarea unui lepros. După „bunul obicei" al ritului bizantin, pericopa se termină exact cu un verset înainte de esenţial. Versetul 45 al capitolului 1 din Evanghelia după Marcu sună așa: *Dar omul acela, după ce a plecat, a început să vestească și să spună în gura mare lucrul acesta* (vindecarea lui), *astfel că Isus nu putea să intre pe faţă în nicio cetate, ci stătea afară, în locuri pustii și veneau la El din toate părţile* (Mc. 1, 45). Isus avea alte planuri de evanghelizare, deci i-a poruncit omului pe care-l vindecase de curând să nu fie guraliv. Nu orice aducere la cunoștinţă este evanghelizare, nici măcar atunci când este făcută aparent în favoarea lui Isus. Uneori, ca în cazul modului de viaţă monastic, răspândirea Cuvântului nu se face agresiv, ci pasiv: *ci stătea* (Isus) *în locuri pustii, iar oamenii veneau la El din toate părţile,* citim în textul de mai sus. Bun lucru este împlinirea voinţei lui Dumnezeu. Acest lucru este valabil și în cazul postului. Să postim și de „știricire"! Postul vorbirii se numește: DISCREŢIE. Să ne amintim de aceasta mai ales acum. **[2009]**

Mc. 1, 35-44. După Botezul Său și ispitirea din pustie care a urmat, Isus a chemat la slujire pe câţiva ucenici și a intrat îndată în lucrare. Prin postul de 40 de zile și prin rugăciunea în singurătate, Isus a ieșit biruitor în prima Sa confruntare cu diavolul. Acesta L-a părăsit până în preajma Patimilor Sale, pentru ca să se dezlănţuie apoi asupra Lui în bătălia finală cu toată puterea sa diabolică. Isus: „*a intrat în sinagoga din Capernaum și* ***îndată*** *a început să înveţe pe norod*" (Mc. 1, 21). După cum citim în Ioan, Isus s-a arătat în lume pentru ca să distrugă lucrările diavolului. Prima Lui minune relatată de Marcu a fost vindecarea unui îndrăcit ce se afla atunci în sinagogă. Isus dorește să ne elibereze de sub puterea celui rău. Armele folosite de El sunt arme spirituale: postul și rugăciunea. Prin vindecările pe care Le-a săvârșit, El a izbăvit pe toţi aceia care și-au pus nădejdea în puterea Lui divină, dar în același timp ne învaţă și pe noi că singurele arme eficiente contra puterilor întunericului rămân mereu aceleași: postul și rugăciunea. Nu-l vom putea învinge pe cel rău decât folosind aceste arme spirituale.

După tămăduirea demonizatului, a vindecat apoi o mulţime de bolnavi până noaptea târziu. Apoi: „*a doua zi dimineaţa, pe când era încă întuneric de tot, Isus S-a sculat, a ieșit și S-a dus într-un loc pustiu. Și Se ruga acolo*" (Mc. 1, 35).

Misiunea lui Isus era una universală. A plecat cu ucenicii Săi prin satele vecine să propovăduiască tuturor. Ar fi dorit singurătatea, dar cu toată rugămintea de a nu fi dat pe faţă de un lepros pe care l-a vindecat, acesta L-a făcut cunoscut: „*așa că Isus nu mai putea să intre pe faţă în nicio cetate; ci stătea în locuri pustii și oamenii veneau la El din toate părţile*" (Mc. 1, 45). Iată cum și bucuria, prin indiscreţie, poate fi uneori generatoare de neplăcere chiar împotriva celui care a făcut binele respectiv. Cât de atenţi trebuie să fim la conduita noastră faţă de ceilalţi! **[2011]**

*

Evr. 3, 12-16. Conţinutul întregului fragment (și al întregului capitol 3 al Epistolei), este construit pe Psalmul 94(95). Acesta reamintește clasicul eșec al lui Israel de la Cades Barnea care a dus la petrecerea celor 40 de ani în pustiu (cf. Num. 32, 8). Departe de a fi o perioadă ideală a istoriei Israelului, a fost

o perioadă marcată de înfrângeri și pierderi tragice. De fapt, care a fost păcatul lor? Le-a fost frică de ce au auzit de la iscoade și s-au răzvrătit contra lui Moise și Aron. N-au avut credinţă în Dumnezeu și au cedat raţiunilor omenești, cuprinzându-i astfel frica. Autorul vrea ca istoria să nu se repete și în tinerele comunităţi creștine: „*Luaţi seama dar, fraţilor, ca niciunul dintre voi să n-aibă o inimă rea și necredincioasă care să vă despartă de Dumnezeul cel viu, ci îndemnaţi-vă unii pe alţii în fiecare zi, câtă vreme se zice: ‚Astăzi, dacă auziţi glasul Lui, nu vă împietriţi inimile ca în ziua răzvrătirii*" (Evr. 3, 12-13). Expresia „*câtă vreme se zice Astăzi*" face aluzie la „Astăzi" din Ps. 94/95, 7 și sensul ei este: „atâta timp cât aveţi ocazia".

Versetele următoare ale pericopei (14-15) ne clarifică părtășia cu Cristos. Dumnezeu, pe cei credincioși Lui, îi face partenerii lui Cristos în gloria de a domni peste toate lucrurile, glorie încredinţată lui Cristos. Aceasta însă numai cu condiţia: *dacă păstrăm până la sfârșit încrederea nezguduită de la început*. În acest context, ne reamintim cuvintele din Apocalipsă: „*Celui ce va birui și celui ce va păzi până la sfârșit lucrările Mele, îi voi da stăpânire peste neamuri. Le va cârmui cu un toiag de fier*" (Ap. 2, 26-27).

Concluzia autorului în ce privește eșecul existenţial este: „*Vedem dar că n-au putut să intre* (în odihna Domnului) *din pricina necredinţei lor*" (v. 19). Întotdeauna necredinţa generează frica, iar aceasta paralizează orice acţiune. **[2010]**

Săptămâna a II-a a Postului Mare. Duminica.

Lectură biblică: Ev. Mc. 2, 1-12, **Ap.** Evr. 1, 10 – 2, 3.
Sf. Grigore Palama și a tuturor apărătorilor ortodoxiei credinţei creștine.
Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare

Troparul zilei: *Celor ce umblă întru întunericul păcatelor, ai răsărit lumină, Hristoase în vremea postului. Arată-ne nouă și ziua cea vestită a patimii Tale, ca să strigăm Ţie: Scoală-Te, Dumnezeule, miluiește-ne pe noi.*

În această duminică, a 2-a a Postului mare și a 5-a înaintea Sf. Paști, se face pomenirea Sf. Grigore Palama (1296-1359). Acesta este un mare teolog bizantin, a cărui învăţătură despre lumina necreată și energiile divine a creat în mediile teologice bizantine o contrapondere la teologia scolastică a occidentalilor contemporani lui, dar mai ales a fost un teoretician și un apărător aprig a ceea ce mai târziu a fost numită „rugăciunea inimii", care ne poate revela încă de aici lumina taborică. Fiind un sfânt bizantin care a trăit după nefericita schismă din 1054, scrierile și doctrina lui au avut un ecou mai slab (ca să mă exprim elegant) în mediile teologice latine. Dacă, urmând tipicului bizantin, îl pomenim și noi, o facem tocmai ca să ne exprimăm deschiderea faţă de toţi apărătorii dreptei credinţe din toate timpurile, locurile sau Bisericile cărora le-au aparţinut. **[2009]**

Sf. Grigore Palama

Iniţial, această duminică, a 2-a din PM și a 5-a înaintea Sf. Paști, nu avea nicio conotaţie specială și se citea Evanghelia despre paraliticul coborât în casă prin acoperiș, iar Oficiul canonic reia tema fiului risipitor.

În 1368, un adept înfocat al învăţăturii isihaste, susţinută de Grigore Palama, și anume patriarhul de Constantinopol, Filotei, îl înscrie pe Grigore în rândul sfinţilor și-i fixează pomenirea pe 14 noiembrie. Pentru că în acea zi era sărbătorit Sf. apostol Filip, stabilește o comemorare a Sf. Grigore în a 2-a duminică a PM, pentru a-i da o mai mare strălucire lui și doctrinei sale.

Sf. Grigore Palama (1296-1359) este cel mai cunoscut teoretician și apărător al doctrinei *isihaste* practicată de unii călugări din muntele Athos. Această doctrină susţine că este posibil prin unele „tehnici" de rugăciune și liniștire (relaxare), să putem contempla lumina necreată, cea în care a strălucit Isus, pe muntele transfigurării, de acum, aici pe pământ. Sf. Grigore Palama este prins într-o dispută ideologico-teologică iscată de doi greci calabrezi (sudul Italiei), Varlaam și Achindin, care susţineau doctrina scolastică a harului creat. Într-o primă instanţă, doctrina luminii necreate susţinută de Grigore este condamnată la un sinod din Constantinopol reunit în 1342, ulterior însă, după diverse frământări doctrinare, dar și politice a fost acceptată și i s-a recunoscut deplina ortodoxie. Prin secolul al XVI-lea s-a produs o puternică mișcare antipalamită între teologii greci și ruși. În occident, disputa continuă și azi. Grigore Palama moare ca arhiepiscop al Tesalonicului în anul 1359. **[2010]**

Sf. Grigore Palama

Dacă în prima Duminică din PM am văzut lupta Bisericii pentru clarificarea credinţei, care a avut loc în Bizanţul secolelor VIII-X, Duminica de azi, a doua din PM, ne arată o luptă doctrinară care a avut loc tot în Biserica Bizantină în secolele XIII-XIV și care l-a avut ca figură centrală pe arhiepiscopul Tesalonicului, Grigore Palamas (+1359).Comemorarea acestuia a fost fixată în Duminica a 2-a a PM de către patriarhul Filoteos al Constantinopolului. Înainte, această duminică nu avea o conotaţie specială, pericopa evanghelică relatând vindecarea paraliticului coborât de prietenii săi înaintea lui Isus, după ce au desfăcut acoperișul casei în care se afla acesta. Oficiul liturgic al acestei săptămâni se referă la parabola Fiului risipitor. Pentru a înţelege mai bine cele petrecute să rememorăm câteva date istorice.

În 1084, Antiohia cade în mâna turcilor. Ocupaţia turcească a continuat până în 29 mai 1453, când Constantinopolul a căzut definitiv în mâna turcilor, marcând căderea Imperiului Roman de Răsărit

(Bizanţul). Pe măsură ce Asia Mică era ocupată de turci, Muntele Athos devenea centrul cel mai important al vieţii monastice în Bizanţ. În jurul anului 1300, vine și se stabilește aici un călugăr, Grigore Sinaitul, adept al Sf. Ioan Scărarul (579-649), care a înrădăcinat aici mișcarea spirituală cunoscută sub numele de *isihasm*. Aceasta consta într-o tehnică de rugăciune simplă, la îndemâna tuturor. Era vorba de a repeta la nesfârșit, într-o poziție corporală de relaxare și sub controlul respiraţiei, rugăciunea inimii: „Doamne Isuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Monahul trebuia să caute în inimă, și nu în raţiune o uniune cu Dumnezeu, care se petrecea deodată și nu progresiv. Era vorba deci de a-L căuta pe Dumnezeu pe cale intuitivă, mistică, și nu prin raţiune. Ca urmare a acestei forme de rugăciune, unii pretindeau că pot vedea lumina ce-L învăluia pe Isus la Transfigurare.

Disputa isihastă a fost provocată de un călugăr grec, pe nume Varlaam din Calabria (1290-1348), venit din Occident, bun cunoscător al limbii grecești și latinești, adept al teologiei aristoteliene a Sf. Toma de Aquino. Sf. Grigore Palama, adept înfocat al metodei isihaste (gr. isihia = liniștire), își părăsește liniștea mănăstirii sale din Muntele Athos și viaţa sa contemplativă și răspunde lui Varlaam și apoi unui adept de al său, Achindin, intrând în polemică cu ei. Era de fapt vorba de a opune metoda mistică, orientală și platonică, celei raţionaliste, occidentale și aristoteliene. O dispută filosofică a fost astfel transformată într-o dispută teologică. Figura centrală a acestei lupte a reprezentat-o Sf. Grigore Palama. Metoda raţionalistă avea numeroși adepţi și printre teologii greci, așa încât lupta a devenit una politico-religioasă, între Răsăritul și Apusul creștin, și s-a tranșat în Orient în favoarea metodei isihaste și cu canonizarea Sf. Grigore Palama, după 17 ani de la moartea sa, care a devenit între timp arhiepiscopul Tesalonicului, în 1368.

Privind această dispută în mod detașat, se poate constata că este vorba de două căi în ce privește cunoașterea lui Dumnezeu: cea intuitivă (mistică) și cea raţională. Prima pare mai accesibilă unui număr mai mare de oameni, dar este subiectivă. Cel care o parcurge are nevoie de o experienţă senzorială: liniștea sufletului, căldura inimii, controlul respiraţiei și chiar vederea unei lumini. Contestarea acestei căi de către adepţii cunoașterii raţionale își are și ea legitimitatea ei. Trăirea prezenţei lui Dumnezeu prin isihie este mai greu comunicabilă unui grup, fiind deci foarte subiectivă. Ori, spune apostolul Pavel, referitor la acest tip de experienţe, referindu-se la vorbirea în limbi și la prorocie (predică): „*Urmăriţi dragostea. Umblaţi și după darurile spirituale, dar mai ales să proroci*ț*i. Într-adevăr, cine vorbește în altă limbă, nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu; căci nimeni nu-l înţelege, dar în duh el spune taine. Cine prorocește, dimpotrivă, vorbește oamenilor, spre zidire, mângâiere și sfătuire. Cine vorbește în altă limbă, se zidește pe sine însuși; dar cine prorocește, zidește sufletește Biserica*" (1 Cor. 14, 1-4). Calea esenţială este deci dragostea care se manifestă în favoarea aproapelui. Aceasta este calea regală spre Dumnezeu. **[2011]**

Mc. 2, 1-12 Textul pericopei evanghelice de azi este, evident, anterior acestei comemorări. El ne vorbește despre vindecarea unui om ce nu mai putea umbla, probabil de multă vreme. Este citit în această duminică, pentru a sublinia legătura dintre nevoia noastră de a ni se ierta păcatele și credinţă. Știm doar locul unde s-au petrecut evenimentele: Capernaum, orașul lui Petru și Andrei, loc de intensă activitate a lui Isus. Am putea spune chiar centrul activităţii Sale în Galilea. Posibil, după unii, ca locul acestei întâmplări să fi fost chiar casa lui Petru.

Isus era în casă și propovăduia cuvântul lui Dumnezeu înaintea unei mari mulţimi aflate în casă și în afara ei. Cei patru oameni care-l purtau pe un pat (probabil o saltea) pe cel neputincios au recurs, pentru a-l putea aduce la Isus, la un mijloc ciudat. Oricât am admira fidelitatea lor faţă de bolnav, fermitatea deciziei lor de a-l pune în faţa lui Isus, trebuie să recunoaștem că dacă acest lucru s-ar fi petrecut în propria noastră casă, ce s-ar mai fi ales de lauda lucrării lor!? *Când le-a văzut Isus credinţa,* S-a adresat nu lor, ci bolnavului: *Îndrăznește, fiule, păcatele îţi sunt iertate*. Nici un cuvânt celor care l-au adus, nici laudă la adresa lor, nici mustrare pentru îndrăzneală. Isus trece imediat la acţiune. Înainte de toate, un cuvânt de încurajare adresat bolnavului: *Îndrăznește, fiule*. Ne putem ușor imagina că situaţia în sine și timpul îndelungat (probabil) scurs în starea aceasta l-au descurajat pe bolnav. Avea nevoie de un cuvânt de întărire, de un germen de speranţă pentru a se pune pe picioare. Apoi, Isus indică imediat cauza răului, nu reproșându-l bolnavului, nici enunţându-l didactic, nici condiţionând vindecarea în vreun

fel, ci direct: *păcatele-ţi sunt iertate*. Aici intră în scenă marii „experţi" religioși. *Cine poate ierta păcatele, dacă nu Dumnezeu?* Ce pretinde omul acesta despre sine? Și în principiu aveau dreptate. Păcat că a avea dreptate nu înseamnă întotdeauna a cunoaște adevărul. Să nu fim prea încrezători în propriul mod de judecată chiar dacă, sau chiar dacă, sau... Acești superînţelepţi cu nu multă cunoaștere, dar foarte siguri pe sine n-au îndrăznit să vorbească. A vorbit însă Isus și le-a răspuns. Întorcându-se către bolnav, i-a poruncit să se ridice și să meargă acasă. Este o acţiune care simbolizează învierea. Mortul stă întins și nu mișcă. A te ridica și a umbla ce altceva poate fi decât înviere? Cu fiecare cuvânt, cu fiecare gest, cu fiecare acţiune, Isus îndreaptă atenţia noastră spre înviere. Păcatul nu este altceva decât o moarte spirituală, o despărţire de Dumnezeu, Izvorul vieţii. Învierea noastră din această stare nu o putem aștepta însă decât de la mila Lui. Și Isus în această întâmplare ne arată că El este gata nu doar să ne indice o cale de ieșire, ci să ne și scoată din groapa în care am căzut chiar și atunci când am pierdut orice speranţă, când alţii, din dragoste frăţească, au credinţă, nu în locul nostru, ci pentru noi, se roagă pentru noi și lucrează pentru noi. Aceasta este milostenia: a lucra pentru alţii, din dragoste în credinţă. Iată un alt nume pentru POST. **[2009]**

*

Evr. 1, 10 – 2, 3. În pericopa de azi, Biserica dorește să reia capitolul 1 din această Epistolă, unde autorul ei vine să sublinieze apăsat superioritatea în fiinţă a Fiului faţă de îngeri. Un simplu „și iarăși" (v.10) leagă afirmaţiile de la versetele 8-9 de Ps. 101/102, 25-27 pe care le referă indubitabil la Fiul. Astfel, fiul este Domnul și chiar și după ce această creaţie se va învechi ca o haină și va pieri la sfârșitul timpurilor pentru a fi înnoită (cf. 2 Pet. 3, 10-13), Fiul va rămâne același și anii lui nu se vor sfârși. În mod clar, autorul afirmă că Împărăţia lui Mesia va supravieţui acelui moment de cataclism cosmic, în care creaţia se va „clătina" (cf. Evr. 12, 26-28).

Această secţiune a textului își atinge un punct culminant, terminând cu un citat din VT, un citat crucial pentru gândirea care străbate întreaga Epistolă: „*Domnul a zis Domnului meu: ‚șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi sub picioarele Tale*" (Ps. 110/109, 1). Mai târziu, autorul se va folosi în continuare de acest psalm când va vorbi despre faptul că preoţia Domnului Isus este asemenea preoţiei lui Melchisedec. Aici citează versetul 1 al psalmului, pentru a sublinia victoria finală a Fiului asupra vrăjmașilor săi. Această victorie nu aparţine îngerilor, ci doar Fiului, îngerii având doar rolul să împlinească o slujbă pentru cei care vor moșteni mântuirea (cf. v 14).

În acest punct, autorul își întrerupe firul argumentaţiei și al prezentării Fiului în raport cu Dumnezeu, cu îngerii, cu creaţia și veșnicia, pentru a face o aplicaţie practică. Este adresat cititorilor epistolei și prin ei și nouă, primul din cele cinci avertismente urgente cuprinse în lungul Epistolei (celelalte se găsesc în capitolele 3 și 4; 5, 11-6, 20; 10, 19-39 și capitolul 12). Pare că scopul practic al acestei epistole este să dea coerenţă vieţii creștine a destinatarilor și să-i ferească de diversele capcane, ispite și pericole care-i pasc cu privire la viaţa în Cristos. Întreaga argumentaţie teologică anterioară este menită să dea sens acestor avertismente: „*De aceea, cu atât mai mult să ne ţinem de lucrurile pe care le-am auzit, ca să nu fim depărtaţi de ele. Căci, dacă Cuvântul vestit prin îngeri* (cf. și Gal. 3, 19) *s-a dovedit nezguduit și dacă orice abatere și neascultare și-a primit dreapta răsplătire, cum vom scăpa noi dacă stăm nepăsători faţă de o mântuire atât de mare, vestită de Domnul*" (Evr. 2, 1-3). **[2010]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare.
Luni.

Lectură biblică: Isaia 8, 13-9, 6; **Geneza** 6, 9-22; **Pilde** 8, 1-21.

Troparul prorociei: *Pentru că suntem neputincioși și slăbiți de păcate, vindecă zdrobirile noastre, doctore al sufletelor, cel ce știi gândul oamenilor, Iubitorule de oameni.*

Isaia 8, 13-9, 6. Să ne îndreptăm atenţia asupra unui pasaj din textul propus astăzi spre meditare care, deși nu constituie esența acestei pericope din Isaia, este totuși foarte actual. Mă refer la versetele următoare: *Dacă vi se zice vouă: Întrebaţi pe morţii voștri și pe cei ce prezic viitorul...răspundeţi: Nu va întreba oare un popor pe Dumnezeul său? Va întreba oare pe morți despre cei vii? „Înapoi la Lege și la mărturie!" căci dacă nu vor vorbi așa, nu vor mai răsări zorile peste poporul acesta* (Is. 8, 19-20). Două lucruri ar trebui să ne atragă atenţia în acest pasaj. Felul superficial în care am dori să cunoaștem viitorul apropiat ne face să recurgem la tot felul de ghicitori, mai sofisticaţi, ca astrologii sau mai primitivi, ca ghicitorii în cafea sau cărţi (de joc evident, pentru că cele reale au fost înlocuite în minţile slabe, de internet). Să gustăm și să savurăm ironia fină a lui Isaia: Poţi să fi atât de prost încât să întrebi pe morţi pentru cei vii? Poţi să ajungi într-un așa hal de degradare și de neînţelegere spirituală? și dacă din nefericire răspunsul este pozitiv, atunci vine sentinţa: *nu vor mai răsări zorile pentru poporul acesta!* Dar înainte de sentinţă Dumnezeu dă întotdeauna o soluţie: *Înapoi la Lege și la mărturie*! Am scris lege cu majusculă nu pentru că sunt legalist (Doamne ferește), ci pentru că această Lege a lui Dumnezeu este felul în care am fost construiţi de El și după care trăim. În acest caz trebuie citit așa: Înapoi la Dumnezeu, altfel suntem pierduţi! **[2009]**

Geneza 6, 9-22. Capitolele 6-9 din Geneză cuprind istoria lui Noe și a potopului. Secţiunea precedentă (Gen. 6, 1-7) ne dă motivele pentru care Dumnezeu a decis nimicirea omului și împreună cu el a tot ceea ce era viu pe pământ și în aer. Pământul, din pricina păcatului, nu era doar blestemat (cf. Gen 3, 17 și 4, 11), ci urma să fie de-a dreptul nimicit. Judecata lui Dumnezeu nu este însă generală, nediscriminatorie. Dacă există un singur om care trăiește după voinţa lui Dumnezeu, acela nu va fi nimicit laolaltă cu cei răi. În marea de răutate la care ajunsese viaţa oamenilor din timpul acela a existat totuși un singur om care era după placul lui Dumnezeu. Se numea Noe (evr. odihnă, aducător de pace). Dumnezeu a decis să salveze pe Noe cu familia sa, dar nu doar atât. Cine era el și de ce a fost ales de Dumnezeu? Iată ce ne spune Biblia: Noe era un om neprihănit și fără pată între cei din vremea lui; Noe umbla cu Dumnezeu. În Gen. capitolul 24, 40 citim despre Avraam că umbla înaintea lui Dumnezeu. Rabinii interpretează astfel cele două expresii: Când copilul este mic umblă cu părinţii, iar când devine ceva mai mărișor, părinţii îi permit să umble înaintea lor. De aici rezultă că în vârstă spirituală Avraam era mai evoluat decât Noe. Noe este ultimul patriarh al perioadei adamice. În timpul său, creaţia cum era ea până atunci urma să fie distrusă, dar din această creaţie era salvată o rămășiță, cu care apoi Dumnezeu urmează să încheie un nou Legământ. Apostolul Petru menţionează această întâmplare și-i conferă valoare profetică (cf. 1 Pet. 3, 20-21). În scopul acestei promise mântuiri de urgia distrugătoare a potopului ce urma să vină, Dumnezeu îi poruncește lui Noe să contruiască o corabie, îi dă dimensiunile și-i indică materialele din care să fie alcătuită. Construcţia a durat 120 de ani (aluzie la v. 3). Noe a realizat planul Domnului: „*Așa a și făcut Noe: a făcut tot ce-i poruncise Dumnezeu*" (Gen. 6, 22). **[2010]**

Pilde 8, 1-21. Capitolul 8 al Proverbelor, din care este luată pericopa de azi, se aseamănă cu primul capitol și contrastează puternic cu capitolele 5-7. Înţelepciunea ni se prezintă aici sub formă personificată (cf. Pld. 1, 20 și urm.). Vom vedea că acest lucru este mai mult decât un mod de exprimare și se poate aplica întru totul persoanei lui Isus Cristos, Înţelepciunea veșnică, prin care toate lucrurile au fost create (cf. Pld. 8, 22-31). Îndemnurile Înţelepciunii ne cheamă pentru a dobândi un caracter bun, în contrast cu capitolele 5-7 în care suntem invitaţi să refuzăm chemarea femeii adultere care ne duce la ruină existenţială.

După ce sunt enumerate aici toate beneficiile Înţelepciunii, suntem invitaţi insistent să ne conformăm ei și să evităm toate nenorocirile care pot veni asupra noastră dacă o neglijăm. Versetele 14-21 ale capitolului 8 ne arată care sunt beneficiile Înţelepciunii. Ele își au izvorul în: „*Frica de Domnul este urârea răului; trufia și mândria, purtarea rea și gura mincinoasă, iată ce urăsc Eu, zice Înţelepciunea*" (Pld. 8, 13). Ea ne conferă sfaturi bune, judecată sănătoasă, pricepere, tăria morală, capacitatea de a fi un bun lider și îndemânare în administrarea justiţiei, acces liber la oamenii de treabă. Ea este mai preţioasă decât bogăţiile pieritoare, argintul și aurul, căci ne conferă călăuzire pe cărările neprihănirii și bogăţiei, încununată apoi și de bogăţii din belșug.

Toate aceste pasaje, Biserica le-a aplicat la Isus Cristos: „*Și voi prin Isus Cristos sunteți mântuiți-* spune Pavel. *El a fost făcut de Dumnezeu pentru noi Înţelepciune, neprihănire și răscumpărare*" (cf. 1 Cor. 1, 30). Versetele 22-31 ale capitolului 8 vorbesc despre pre-existenţa lui Isus Cristos, prin care Dumnezeu a creat lumea văzută și nevăzută. Ne umple de uimire că totuși suprema bucurie a lui Dumnezeu nu este lumea, ci coroana acestei Creaţii, adică omul: „*El își găsește plăcerea în fiii oamenilor*" (Pld. 8, 31). Dumnezeu nu i-a părăsit pe oameni nici după ce aceștia I-au devenit infideli, ci L-a trimis pe Fiul Său pentru a ne scoate din negura păcatului și a morţii și a ne așeza în Împărăţia luminii. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Marţi.

Lectură biblică: Isaia 9, 8-20; **Geneza** 7, 1-5; **Pilde** 8, 32-9, 11.

Troparul prorociei: *Mântuirea noastră ești, Doamne, și apărător în ziua necazului; Miluiește-ne pe noi după mare mila Ta, Iubitorule de oameni.*

Isaia 9, 8-20. Între toate grozăviile cotidiene ale vieţii curente din Israelul timpului său, pe care Isaia le pune în evidenţă și în numele lui Dumnezeu le înfierează și care au o valoare simbolică și profetică, valabilă adică pentru toate timpurile și locurile de pe pământ, una dintre ele se pare a avea o valoare deosebită: *Au căzut,* zic oamenii „loviţi" (= atenţionaţi de Dumnezeu), *niște cărămizi, dar vom zidi cu pietre cioplite. Au fost tăiaţi niște smochini din Egipt, dar îi vom înlocui cu cedri* (Is. 9, 10). Putem admira aici două lucruri. Primul este puterea naturală a omului de a crede în perpetua sa capacitate de a se ridica din propria mizerie. A fost un dezastru, a fost o criză. Nu-i nimic. Ne sculăm și mergem mai departe. Aceasta ar fi partea pozitivă. Încredere, da, dar în cine? În noi înșine sau în Dumnezeu? Umanismul, atât de apreciat (în anumite cercuri), este adevărata și esenţiala erezie a timpului nostru (p**r**ost-modern). Să mergem mai departe cu lectura: *Căci nici poporul nu se întoarce la Cel ce-l lovește și nu caută pe Domnul oștirilor. De aceea Domnul va smulge din Israel capul și coada, ramura de finic și trestia, într-o singură zi* (Is. 9, 13-14). Versetul următor ne lămurește cine este capul și coada. Deși imaginea aceasta ne duce cu gândul la șarpe, între altele și simbol al înţelepciunii, șarpele care-și mușcă coada, accentul pare să cadă aici pe timp: *într-o singură zi* (v. 14). La sfârșitul timpurilor, totul se va petrece repede. Să luăm deci aminte și să fim pregătiţi! **[2009]**

Geneza 7, 1-5. Această pericopă de doar 5 versete este plină de semnificaţie. Ea ne relatează despre intrarea în corabie. Secţiunea începe astfel: „*Domnul a zis lui Noe: Intră în corabie, tu și toată casa ta; căci te-am văzut fără prihană înaintea mea în neamul acesta de oameni*" (Gen. 7, 1). În Gen. 6, 9 Dumnezeu vorbește despre Noe în absenţa sa și la faptul recunoașterii purtării sale fără prihană, mai adaugă și constatarea că *umbla cu Dumnezeu*. În versetul 7, 1 Dumnezeu se adresează lui Noe, în 6, 9 vorbește despre Noe. Meditând aceste versete, un rabin comentează: „În prezenţa omului, să rostești doar o parte a elogiilor, dar în absenţa lui adu-i întreaga laudă". La oamenii obișnuiţi, neevoluaţi moral, lucrurile se întâmplă invers. În absenţa persoanei se spune despre el întreg răul (și poate ceva în plus), iar în prezenţa lui doar o parte, dacă nu chiar îl laudă în mod mincinos. În versetele 2 și 3 Dumnezeu îi poruncește lui Noe să ia cu el în corabie câte 7 perechi din animalele curate și din păsări și doar o pereche dintre cele necurate. Această împărţire nu pare că are legătură cu clasificările din Legea lui Moise (Levitic 11 și Deuteronom 14), ci mai degrabă se pare că se referă la care animale se pot aduce ca jertfă și care nu (cf. Gen. 8, 20). Din dobitoacele necurate (v. 2), se referă probabil la animalele de casă ale lui Noe, măgari sau cămile. Acestea reprezentau mijloace de muncă (unelte vii), spre deosebire de animalele crescute pentru hrană ca oile, caprele și vitele și care se puteau aduce ca jertfă. Când erau jertfite lui Dumnezeu simbolizau faptul că omul Îi oferă lui Dumnezeu propria viaţă. De aceea, din animalele curate trebuiau luate 7 perechi, iar din celelalte doar câte o pereche (pentru supraviețuirea speciei). „*După 7 zile, a spus Dumnezeu, voi face să plouă pe pământ 40 de zile și 40 de nopţi și voi distruge toate vietăţile*" (cf. Gen 7, 4). Planul lui Dumnezeu era gata. „*Noe a făcut tot ce-i poruncise Domnul*" (Gen. 7, 5). **[2010]**

Pilde 8, 32-9, 11. Ultimul paragraf al acestui capitol 8 din cartea Proverbelor prezintă ecoul în veșnicie al atitudinii omului faţă de înţelepciune. Cel care alege înţelepciunea alege viaţa, ceilalţi vor găsi moartea: „*Căci cel care mă găsește (Înţelepciunea) găsește viaţa și capătă bunăvoinţa Domnului. Dar cel care păcătuiește împotriva mea își vatămă sufletul său; toţi cei ce mă urăsc pe mine iubesc moartea*" (Pld. 8, 35-36). Aceste versete se aplică perfect lui Isus, care spune: „*Adevărat, adevărat, vă spun, că dacă păzește cineva cuvântul Meu, **în veac** nu va vedea moartea. Cine crede în Fiul are viaţa veșnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el*" (Io. 8, 51; 3, 36).

În capitolul 9 al Proverbelor, Înţelepciunea ne este prezentată zidindu-şi casa: „*Înţelepciunea şi-a zidit casa şi pe cei şapte stâlpi a întărit-o*” (Pld. 9, 1). Cu privire la cei 7 stâlpi, unii au făcut legătura cu cele 6 +1 caracteristici ale Duhului Domnului (cf. Is. 11, 2), alţii cu pasajul din Iacob, în care înţelepciunea de sus este prezentată ca fiind curată, paşnică, blândă, îngăduitoare şi ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, nepărtinitoare, nefăţarnică. Această casă este menită să găzduiască un ospăţ. Înţelepciunea îşi trimite apoi slujnicele să invite toţi oamenii simpli şi neînvăţaţi să guste din pâinea şi vinul ei, pentru a dobândi cunoştinţa, spunându-le: „*Lăsaţi deoparte nerozia şi veţi trăi şi drept călăuzindu-vă înţelegerea prin cunoaştere*” (Pld. 9, 6). Dar cei care vor accepta invitaţia la acest ospăţ trebuie să se despartă de nebunie şi să arate că în viaţa lor a avut loc o schimbare morală. Deosebirea dintre cel înţelept şi cel nebun se vede înainte de toate din felul în care reacţionează la mustrare: „*Nu mustra pe cel batjocoritor ca să nu te urască; mustră pe cel înţelept şi el te va iubi!*” (Pld. 9, 8). Se repetă apoi cu insistenţă că: „*Începutul înţelepciunii este frica de Domnul şi ştiinţa sfinţilor este priceperea, căci aşa ţi se vor mări anii vieţii tale*” (cf. Pld. 9, 10-11). O viaţă petrecută după voinţa Domnului duce nu doar la lungirea vieţii pământeşti, ci chiar la dobândirea vieţii veşnice. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Miercuri.

Lectură biblică: Isaia 10, 12-20;**Geneza** 7, 6-9; **Pilde** 9, 12-18

Troparul prorociei: *Nu este întru noi statul faptelor noastre, Doamne; milostiv ești, Iubitorule de oameni, nu trece cu vederea lucrul mâinilor Tale, Cel ce ești fără de păcat.*

Isaia 10, 12-20. Textul biblic de azi este introdus de un tropar a cărui expresie, să-i zicem poetică, atât cât se poate vorbi de poezie scrisă într-o limbă și tradusă apoi în alta, ne spune: „nu este întru noi statul faptelor noastre". Adică mai pe românește: nu de noi depinde valoarea faptelor noastre. Sau, mă rog, orice altă variantă de expresie. De ce a fost ales acest tropar ca sinteză a prorociei de azi? Zice Domnul: *„Voi pedepsi pe Împăratul Asiriei, pentru rodul inimii lui îngâmfate și pentru privirile lui semeţe, căci el a zis: prin puterea mâinii mele am făcut aceste lucruri și prin înţelepciunea mea"* (Is. 10, 12-13). Fă totul ca și cum ar depinde doar de tine și încredinţează-ţi lucrul în mâinile lui Dumnezeu de care în realitate depinde totul. Omului îi place să simplifice. Mulţi oameni cunosc deviza călugărilor benedictini: „ora et labora" (= roagă-te și lucrează). În realitate ea este prescurtarea unui program de viaţă creștin cu adevărat măreţ: Lucrează ca și cum n-ai muri niciodată și roagă-te ca și cum ai muri imediat. Atunci le faci pe amândouă nu bine, ci perfect. Bazează-te pe puterea mâinilor tale și pe înţelepciunea ta când faci ceva, dar fi convins că acestea sunt **darurile lui Dumnezeu** și nu „drepturile" tale. Să postim nu doar de ce ne aparţine, ci să postim mai ales de noi înșine. Să ne dăruim, altfel zis, cu totul Domnului! **[2009]**

Geneza 7, 6-9. Această scurtă secţiune care constituie pericopa noastră de astăzi este ca o recapitulare și o sinteză a ceea ce s-a spus până aici. Un prilej și pentru noi de a face același lucru.

Domnul Isus Cristos vorbind (capitolul 24 din Mt.) despre sfârșitul lumii care va avea loc la capătul istoriei, într-o imagine care are drept subiect dărâmarea Templului, sfârșitul istoric al poporului Israel în forma lui clasică, ne avertizează și ne îndeamnă la veghere. El ne spune: „*Despre ziua aceea și despre ceasul acela nu știe nimeni: nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl. Cum s-a întâmplat în zilele lui Noe, la fel se va întâmpla și la venirea Fiului omului. Într-adevăr, cum era în zilele dinainte de potop, când mâncau și beau, se însurau și se măritau până în ziua în care a intrat Noe în corabie, și n-au știut nimic, până când a venit potopul și i-a luat pe toţi, tot așa va fi și la venirea Fiului omului. Atunci din doi bărbaţi care vor fi la câmp, unul va fi luat și altul va fi lăsat. Din două femei care vor măcina la o moară, una va fi luată și alta va fi lăsată. Vegheaţi, deci, pentru că nu știţi în ce zi va veni Domnul vostru*" (Mt. 24, 36-42).

Să ne imaginăm că trăim pe vremea lui Noe, adică azi. Dumnezeu nu joacă nici un rol esenţial pentru viaţa noastră. Avem probleme mult mai importante: mersul la serviciu, elaborarea vreunui doctorat, unde vom face concediul etc. Lucruri foarte importante (!?). Lângă noi un „nebun", crezând în Dumnezeu, construiește în mijlocul pădurii, la cel puţin 50 de km distanţă de orice apă navigabilă, o corabie. De ce? Pentru că așa i-a spus Dumnezeu. Duce adică, concret, o viaţă contra curentului. Nu se zbate pentru a fi primul, nu se preocupă de cele materiale mai mult decât strictul necesar. Evident, ca și Noe, va fi considerat nebun. Viaţa merge însă înainte și nimic nu arată pericolul până când Dumnezeu îi va proteja pe ai săi: Răpirea (Mt. 24, 40-41). Și aunci va veni sfârșitul. Credeţi-L pe Isus și vegheaţi. **[2010]**

Pilde 9, 12-18. Tot ceea ce faci, deși poate influenţa și pe alţii, te afectează în primul rând pe tine: „*Dacă ești înţelept, pentru tine ești înţelept; dacă ești batjocoritor, tu singur vei suferi*" (Pld. 9, 12). Cei care resping invitaţia la ospăţul Înţelepciunii din cauza neroziei lor sunt deosebit de vulnerabili, fără să-și dea seama de aceasta. Este evidenţiat contrastul izbitor între oferta delicată a Înţelepciunii (v. 1-6) și chemarea gălăgioasă a Nebuniei (v. 13-18). Ispita cu care te ademenește lumea pare plăcută și plină de farmec: „*Apele furate sunt dulci și pâinea luată pe ascuns este plăcută*" (Pld. 9, 17). Când naturii umane căzute i se interzice să facă un lucru, acel lucru devine atrăgător. Și cel mai sfânt lucru, cum este Legea, poate face obiectul unui astfel de mod de gândire (cf. Rom. 7, 7-8). Dar Nebunia, spre deosebire de Înţelepciune,

care-i prezintă omului pericolele dacă o respinge, nu-i arată și cealaltă față a medaliei. Omul cedează plăcerii de o clipă a păcatului, plătind apoi cu o viață de suferință și la sfârșit cu moartea. Cu moartea în sens biblic și nu doar capătul vieții pământești. Cel care gândește în felul propus de Nebunie, acceptând să intre în casa ei și să mănânce o „apă furată și o pâine ascunsă", în loc să primească ceea ce Înțelepciunea îi oferă: „pâine și vin ales": „*Nu știe că acolo sunt morții și că oaspeții ei sunt în valea locuinței morților*" (Pld. 9, 18). Înțelepciunea oferă vin ales, Nebunia este o îmbătare cu apă rece. În Psalmul 72/73 ne este înfățișat contrastul dintre fericirea aparentă, dar trecătoare a celor bogați, care duce însă la răutate, tupeu și mândrie și dintre cel care-L caută pe Dumnezeu pe căile unde El se află, chiar dacă pe moment aceste căi par grele și dureroase. Neînțelepții văd „fericirea" și prosperitatea celor răi și: „*De aceea aleargă lumea la ei* (la bogați), *înghite apă din plin și zice: Ce ar putea să știe Dumnezeu? Dar iată că cei ce se depărtează de Tine, pier; Tu nimicești pe toți cei ce-Ți sunt necredincioși*" (Ps. 72/73, 10-11; 27). Este deci o nebunie înaintea lui Dumnezeu să te încrezi în aparențele facile și ademenitoare, decât în realitățile înțelepte, dar dificile la prima vedere. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Joi.

Lectură biblică: Isaia 11, 10-12, 2;**Geneza** 7, 11-24; **Pilde** 10, 1-22.

Troparul prorociei: *De te vei uita la fărădelegile noastre, Iubitorule de oameni, ce nădejde de mântuire va fi nouă? Ci trimite ajutorul Tău cel dintru înălţime poporului Tău, ca un îndurat, Doamne.*

Isaia 11, 10-12, 2. *În ziua aceea vei zice:„Te laud, Doamne, căci ai fost supărat pe mine, dar mânia Ta s-a potolit și m-ai mângâiat!”*. Troparul spune de asemenea: De te vei uita la fărădelegile noastre, ce nădejde de mântuire ne-ar mai rămâne? Gândurile lui Dumnezeu pentru noi, din fericire, sunt total diferite și ne sunt întotdeauna absolut favorabile. Binele nostru suprem nu constă în a-I cere lui Dumnezeu ceva ce noi cu mintea noastră am izvodit. Nicicând nu vom putea măcar concepe un gând de iubire faţă de noi înșine sau pentru familia noastră (= egoism colectiv) care să aproximeze cât de puţin imensa dragoste pe care Dumnezeu o are pentru noi. Tot textul prorociei de azi s-a referit la evenimente istorice care, evident, pentru omul de astăzi ar avea nevoie de explicaţii. Așa cum și evenimentele de azi, oricât de mult mediatizate, vor avea nevoie de explicaţii pentru generaţiile următoare ca să poată fi înţelese. Important este aici un alt fapt. Niciun gest, niciun cuvânt, niciun eveniment nu este întâmplător. El face parte dintr-un proiect existenţial pe care Dumnezeu L-a pregătit pentru noi. Fiecare dintre noi, în momentul istoric și locul în care s-a născut, face parte dintr-un plan al lui Dumnezeu. Ne rămâne doar să descifrăm sensul acestui plan, dar să rămânem încredinţaţi de faptul că el este o expresie a dragostei divine. Pentru Dumnezeu suntem cu toţii fiinţe iubite de El, și nu roboţi. **[2009]**

Geneza 7, 11-24. Această secţiune ne descrie potopul. Este o realitate istorică pe care multe civilizaţii, care nu erau în contact direct una cu cealaltă, au păstrat-o în memoria mentalului colectiv. Pe noi însă nu ne interesează cercetările așa zis „științifice”, ci cum, în ce termeni și mai ales de ce ne vorbește Biblia despre aceasta? De remarcat chiar de la început precizarea în timp a evenimentului. Parcă toată secţiunea este construită pe cifre: „*În anul al 600-lea al vieţii lui Noe, în luna a 2-a, în ziua a 17-a a lunii, în ziua aceea s-au rupt toate izvoarele Adâncului celui mare și s-au deschis stăvilarele cerurilor. Ploaia a căzut pe pământ 40 de zile și 40 de nopţi. În aceeași zi au intrat în corabie Noe, Sem Ham și Iafet, fiii lui Noe, nevasta lui Noe și cele trei neveste ale fiilor cu ei. Și toate fiarele și animalele și păsările perechi, perechi*” (Gen. 7, 11-16). Textul biblic este caracterizat prin insistenţa asupra faptului că toate făpturile erau perechi, subliniind grija lui Dumnezeu ca viaţa pe pământ să nu piară, ci să se înnoiască. Un fapt deosebit ne atrage atenţia: „*Apoi*, (după ce toţi au intrat în corabie) *Domnul a închis ușa după el*” (v. 16b). Domnul deci a luat parte activă la planul de salvare și recuperare a vieţii.

Potopul a durat 40 de zile. Apele au acoperit pământul și s-au înălţat deasupra celor mai înalţi munţi cu 15 coţi (aprox. 6 m). Totul a fost acoperit de ape, iar corabia plutea deasupra. A pierit tot ce a fost viu pe suprafaţa pământului și în aer. Relatarea episodului se încheie tot cu o precizare numerică: „*Apele au fost mari pe pământ 150 de zile*” (Gen. 7, 24).

Corabia lui Noe reprezintă simbolic Biserica și invers. De aceea, în bisericile antice, nu se intra frontal pe ușa opusă altarului, ci din lateral, ca în multe din mănăstirile din Moldova, care au pictată în schimb pe peretele de vest Judecata de apoi, ca să semnifice că cel care a găsit intrarea nu vine la judecată. Din același motiv, bisericile sunt construite cu una sau mai multe „nave” (aluzie la Arca lui Noe). **[2010]**

Pilde 10, 1-22. Capitolele 1-9 din Cartea Proverbelor sunt considerate o introducere la întreaga lucrare în care Solomon, care se prezintă ca autor (cf. Pld. 1, 1), vorbește despre Înţelepciune și nebunie la modul general. În toată această secţiune există un fir conducător și o expunere de motive, temele fiind tratate în capitole distincte. În următoarea secţiune a cărţii, cuprinsă între capitolele 10, 1-22, 16, ne sunt prezentate 375 de proverbe, în sensul strict al cuvântului, fiecare dintre ele cu conţinut propriu. Cele mai

multe dintre ele sunt afirmaţii contrastante, despărţite de conjuncţia „dar”. Începutul acestei secţiuni are valoare de titlu: „*Pildele lui Solomon. Un fiu înţelept este bucuria tatălui său, dar un fiu nebun este mâhnirea mamei sale*” (Pld. 10, 1).

În limba ebraică nu există semne speciale pentru numere, ci fiecare literă a alfabetului are și o valoare numerică. De aceea nu pare a fi o simplă coincidenţă faptul că numărul 375, corespunzător numărului de proverbe conţinute în această secţiune intitulată *Proverbele lui Solomon* este și suma numerică (a literelor citite ca cifre) a numelui lui Solomon, care este tot de 375.

Conţinutul acestor proverbe se referă la un spectru foarte larg al relaţiilor omului cu lumea, cu semenii, cu Dumnezeu și cu sine însuși. Ele nu sunt aranjate după o anumită logică, ci sunt pur și simplu o colecţie de cugetări ale autorului, prezentate celor ce vor să trăiască după îndemnurile Înţelepciunii în contrast cu cei care o refuză.

Fiecare proverb, am putea spune, este de sine stătător și poate fi meditat independent faţă de restul. O temă care este insistent reluată este cea a bogăţiei. Pericopa noastră se încheie astfel: „*Binecuvântarea Domnului e pe capul dreptului; ea îl îmbogăţește, și întristare în inimă nu i se va adăuga*” (Pld. 10, 22; trad. Anania). Într-adevăr, adevărata bogăţie nu este cea materială, ci bucuria existenţială care îl va însoţi pe oricine, sărac sau bogat, care trăiește după voia Domnului. Un astfel de om poate fi bucuros și fericit, chiar și în cele mai cumplite încercări ale vieţii. **[2011]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Vineri.

Lectură biblică: Isaia 13, 2-13; **Geneza** 8, 4-20
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei:
Prin cuvânt toate le-ai săvârșit cu puterea Ta, Dumnezeule,
și din nefiinţă întru fiinţă ne-ai adus pe noi; pentru fărădelegile noastre,
Cel ce ești fără de păcat, Pe Tine, Doamne, Te rugăm.

Isaia 13, 2-13. Versetul 1 al acestui capitol (lipsă din pericopă) ne spune: *Este o prorocie împotriva Babilonului, descoperită lui Isaia*. De abia acum întreg capitolul capătă un sens. Toate grozăviile pe care ne-am obișnuit să le numim apocaliptice – deși această carte a Noului Testament, pe lângă descrierea întregului plan al lui Dumnezeu cu Biserica Sa, începând cu comunităţile locale, istorice și terminând cu coborârea Ierusalimului de sus, este mai degrabă o descriere a Liturghiei cerești „citită" în cheie pământească – aceste grozăvii care vor însoţi sfârșitul istoriei omenești, sunt scrise și în alte părţi ale Bibliei. Citim azi: *Iată vine ziua Domnului... Căci stelele cerului și Orionul nu vor mai străluci; soarele se va întuneca și luna nu va mai lumina. Voi face pe oameni mai rari decât aurul curat*... (cf. Is. 13, 9-12).

Așa cum, în limbajul biblic, Egiptul înseamnă păcatul, la fel Babilonul simbolizează opulenţa, consumismul, luxul, cum i-am zice astăzi. Oamenii care au ales acest mod de viaţă vor fi pedepsiţi *de Mezi care nu se uită la argint și nu poftesc aurul* (Is. 13, 17). Pedeapsa vine prin oameni ale căror valori sunt diferite de ale celorlalţi. Azi i-am numi teroriști. Singura frică bună însă rămâne doar frica de Dumnezeu. **[2009]**

Geneza 8, 4-20. Capitolul 8 al Genezei, din care este luată pericopa de azi este la fel de bogată în detalii și precizări temporale. În Biblie, când se fac precizări, de pildă de nume, întâmplarea se referă punctual la personajul respectiv, Zaheu vameșul de ex. Când nu se dau nume sau nu se precizează un timp este vorba de o pildă, adică o întâmplare care are o referire foarte largă: Vameșul și Fariseul de ex. Tot așa, când Biblia nu precizează un timp anume, întâmplarea are o referire foarte largă, universală. Precizarea timpului într-un mod atât de amănunţit ca în capitolele 7 și 8 din Geneză are intenţia să circumscrie exact un eveniment, de obicei irepetabil, așa cum vom vedea, ca în cazul nostru. Potopul a început deci în luna a 2-a. „În luna a 7-a...corabia s-a oprit pe vârful muntelui Ararat" (v. 4).„*În luna a doua, în a 27-a zi a lunii, pământul era uscat de tot*" (v. 14), iar Noe a primit poruncă să iasă el și toate vieţuitoarele care erau cu el în corabie, ca acestea să mișune pe pământ și să se înmulţească. Potopul durase de la declanșare și până la completa uscare a pământului un an (compară cu v.13). De când s-a oprit corabia și până când au putut ieși cu toţii a trecut o bucată de vreme. În timpul acesta, Noe a testat situaţia din afară prin intermediul a doi mesageri, un corb și un porumbel (cf. Gen. 8, 7-12). Noe ales întîi corbul care este o pasăre de pradă și se putea hrăni cu cadavrele animalelor și oamenilor care au pierit, deci apele scăzuseră. Așa s-a și întâmplat de fapt. Corbul nu s-a întors pentru că avea cu ce se hrăni. Porumbelul însă n-a găsit un loc de popas și nici hrană și s-a întors. A doua oară când a revenit (fidelitate în misiune), porumbelul avea o frunză de măslin în cioc. Măslinul nu este prea înalt și are frunzele amare. Aceasta arată că porumbelul, pe lângă fidelitatea sa, a acceptat și lucrurile amare, dacă vin din partea lui Dumnezeu. La sfârșit: „*Noe a zidit un altar Domnului și I-a adus o jertfă din toate animalele curate*" (v. 20). **[2010]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Mc. 2, 14-17, **Ap.** Evr. 10, 32-38
Pomenirea morţilor. Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur

Troparul zilei: *Ca un risipitor m-am depărtat de la harul Tău, Doamne, şi bogăţia bunătăţii risipind-o, Îndurate, strigând către Tine: Dumnezeule, greşit-am, miluieşte-mă.*

Mc. 2, 14-17. Dacă Troparul zilei: ne ţine încă în atmosfera parabolei despre fiul risipitor, Evanghelia ne propune evenimentul chemării la apostolie al unui vameş. Versetele 15-17 ne vorbesc despre un ospăţ la care a participat Isus, invitat în casa vameşului Levi, viitorul apostol şi evanghelist Matei. Versetele 18-20 al acestui capitol ne vorbesc însă despre post. Ospăţul este mâncare din belşug, peste necesităţi. Postul este privarea de mâncare, uneori chiar sub necesar, ca în cazul fiului risipitor. Postul creştin este însă raţional. Nu posteşti de dragul de a împlini o datorie. Lui Isus, oamenii i-au reproşat odată că mănâncă laolaltă cu cei pe care ei i-au exclus din „lumea bună", vameşi şi alţi păcătoşi, şi imediat l-au acuzat că ucenicii Lui nu postesc ca cei ai lui Ioan Botezătorul sau ai Fariseilor. Isus le dă tuturor cheia problemei şi măsura justă: *Oare pot posti nuntaşii câtă vreme este mirele cu ei? Va veni vremea când mirele va fi luat şi atunci vor posti*...(Mc. 2, 18-20). Vor posti postul esenţial, am putea spune existenţial: vor posti nu doar de bucate, ci de Mire. Şi ce altceva este întreaga noastră viaţă creştină decât o aşteptare în post şi rugăciune a întoarcerii Mirelui divin, pentru ca să intrăm împreună cu El la banchetul ceresc în Împărăţia slavei şi a luminii? Maranatha! Vino, Doamne Isuse Hristoase! **[2009]**

Mc. 2, 14-17. Pricopa evanghelică de azi relatează chemarea unuia dintre cei 12 apostoli: „*Când trecea Isus pe acolo, a văzut pe Levi, fiul lui Alfeu, şezând la vamă, şi i-a zis: Vino după Mine! Levi s-a sculat şi a mers după El*" (Mc. 2, 14). Acest episod este relatat de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Toţi pun accentul pe faptul că Levi, numit şi Matei, s-a conformat cu atâta promptitudine chemării lui Isus. A lăsat imediat totul şi s-a dus după El. Deşi statutul de vameş îi asigura persoanei respective o bunăstare materială, situaţia sa socială, poziţia sa în societate şi respectul de care se bucura nu erau deloc de invidiat. Am mai meditat asupra acestor lucruri. Chemarea lui Levi are loc după o serie întreagă de vindecări pe care evanghelistul Marcu le relatează înainte. Aici, Isus face aluzie la o vindecare a unor dureri şi frământări interioare pe care poate doar persoana în cauză şi Dumnezeu le cunoaşte. Plin de bucurie că Isus nu doar i-a dat atenţie, ci l-a chemat la ucenicie: „*Levi a făcut un ospăţ mare la el în casă; şi o mulţime de vameşi şi alţi oaspeţi şedeau la masă cu ei*" (Lc. 5, 29). Ceea ce pentru Levi şi pentru ceilalţi comeseni era o bucurie, pentru farisei şi cărturari era un prilej de scandal. N-au îndrăznit să-I reproşeze lui Isus direct, ci s-au adresat doar ucenicilor Săi. Atunci Isus le-a vorbit despre leacul cel mare al vindecării păcătoşilor, şi anume pocăinţa: „*Nu cei sănătoşi au nevoie de medic, ci cei bolnavi. Eu am venit să chem la pocăinţă nu pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi*" (Mc. 1, 17). Să ne folosim şi noi de acest leac spiritual. **[2010]**

*

Evr. 10, 32-38. Acest scurt fragment cu un evident caracter consolator vine după al 4-lea avertisment al Epistolei (Evr. 10, 19-31). Este poate cel mai sever avertisment dintre toate cele 5. Vi-l reamintesc textual: „*Să nu părăsim adunarea noastră, cum au unii obicei; ci să ne îndemnăm unii pe alţii, şi cu atât mai mult cu cât vedeţi că ziua se apropie. Căci dacă păcătuim cu voia, după ce am primit cunoştinţa adevărului, nu mai rămâne nici o jertfă pentru păcate*" (Evr. 10, 25-26; cf. şi cu Evr. 6, 4 şi urm.). Aceste avertismente sunt deosebit de severe, dar reale. În cursul istoriei au suscitat mari controverse până acolo că erau să împiedice acceptarea întregii Epistole în Canonul NT. Acest lucru s-a datorat poate faptului că noţiunea de păcat autorul o aplica la păcatul păcatelor, adică la apostazie, care înseamnă lepădarea de credinţă, din frică, lăşitate sau orice alt motiv, şi nu la păcatele şi greşelile mai mari sau mai mici ale vieţii curente.

Autorul însă, după obiceiul său, deși expune consecinţele și pedeapsa păcatului în toată gravitatea sa, neîndulcind cu nimic situaţia, oferă motive de încredere și remediile potrivite. Le scrie cititorilor săi: „*Aduceţi-vă aminte de zilele de la început, când după ce aţi fost luminaţi aţi dus o mare luptă de suferinţe* (v. 32-34). Îi îndeamnă în continuare la ce altceva decât la răbdare. Credinţa în dimensiunea ei psihologică nu este altceva decât o persistenţă tenace, răbdătoare, în lucrurile pe care mintea le-a primit și inima omului le păstrează. Pentru că „*aveţi nevoie de răbdare, ca după ce aţi împlinit voia lui Dumnezeu, să puteţi căpăta ce v-a fost făgăduit*" (v. 36). Această învăţătură ne sună și nouă și ne îndeamnă ca în răbdare și fidelitate, în mijlocul vârtejului deconcertant al lumii, să ne fie stabile inimile unde se găsesc adevăratele bucurii. **[2010]**

Săptămâna a III-a a Postului Mare. Duminica.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 34-9, 1. **Ap.** Evr. 4, 14-5, 6
Închinarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci
Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare

Troparul praznicului: *Mântuiește, Doamne, poporul Tău, și binecuvintează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău.*

Închinarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci

Sărbătorim astăzi a 3-a duminică a Postului Mare, a 4-a înainte de Sf. Paști. Aflată la mijlocul celor 5 duminici ale perioadei de post, Biserica a așezat aici cinstirea Sfintei și de viaţă făcătoarei Cruci a Mântuitorului. Crucea este întotdeauna „în mijocul" vieţii fiecăruia, în sensul că este, cum se spune, în inima lucrurilor.

Dacă postul, în oricare din aspectele sale, este întotdeauna o lepădare, o renunţare la ceva, o restrângere voluntară a unuia sau a altuia dintre aspectele sau componentele vieţii, atunci crucea este renunţarea globală la viaţa noastră ca întreg. Și într-adevăr, Isus ne spune: *Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să mă urmeze. Căci oricine va vrea să-și scape viața o va pierde; dar oricine își va pierde viața din pricina mea și a Evangheliei, o va mântui*. Isus a vorbit în altă parte despre crucea Sa. Aici vorbește despre crucea ucenicului care vrea să Îl urmeze pe Isus. Ea trebuie asumată voluntar: *dacă vrea cineva*. Nu este obligat, dar dacă vrea, atunci condiţiile sunt acestea. Isus nu ne amăgește cu tot felul de răsplăți omenești, spirituale, sufletești sau trupești. Ne spune clar ce urmează. Ne sprijină în această decizie luminându-ne mintea: și *ce ar folosi omului* (dacă ar alege altfel) *să câștige întreaga lume dacă și-ar pierde sufletul?* Alegerea este deci conformă și cu raţiunea umană, cu mintea sănătoasă cum se spune.

Dar ce înseamnă a-ţi ridica și a-ți purta propria cruce? Omul poate să trăiască egoist, adică pentru sine, orb și surd la suferinţele celorlalţi. Cum auzim prea des din nefericire azi: „nu-i problema mea". Sau, trăind în comunitate, poate să considere că problema celui de lângă el este într-un fel și problema lui. Așa ne învaţă și apostolul Pavel: *Purtaţi-vă unii altora sarcinile și veţi împlini astfel legea lui Hristos* (Gal. 6, 2). Legea lui Hristos este dragostea, participarea la viaţa celuilalt, la bucuriile lui, dar mai ales la greutăţile lui. Acest lucru n-a vrut să-l facă fratele cel mare din parabolă. Crucea este deci comuniune umană și, prin dragoste, comuniune cu Hristos. În chip tainic, ni se descoperă aici ceva deosebit de important. Într-un fel, crucea mea personală face parte, este în părtășie cu Crucea lui Hristos. E drept, crucile fiecăruia dintre noi sunt diferite ca mărime și greutate. Întotdeauna crucea aproapelui pare mai ușoară. Apostolul Pavel ne spune ca fiecare să se uite la sine și să-și poarte propria sarcină. Problema nu este de a prelua sarcina aproapelui, ci de a participa la ea, de a nu fi indiferent faţă de ea. Uneori ne lamentăm de greutatea acestei cruci proprii. Să recitim atunci versetul: *Nu v-a ajuns nici o ispită, care să nu fi fost potrivită cu puterea voastră...* (1 Cor. 10, 13). Legătura dintre crucea mea și Crucea lui Hristos este asemănătoare comuniunii euharistice. Împărtășindu-mă cu o părticică oricât de mică din Pâinea euharistică, mă împărtășesc cu Hristos în întregul Lui, cu întreaga Sa omenire și dumnezeire, primind astfel Spiritul Său cel Sfânt.

Dar ce se întâmplă dacă refuz să-L urmez și nu-mi ridic crucea? Isus o spune clar, fără ocolișuri: acela își va pierde viaţa. Și nu există o altă posibilitate sau o altă viaţă, o reîncarnare sau alte, să le spunem, iluzii și naivităţi. Scriptura spune clar: *Omului îi este dat să trăiască* ***o singură dată*** *după care vine judecata*. O singură dată! Acum trebuie să ne hotărâm: fără Hristos în lumea aceasta și atunci rupţi de El pentru totdeauna sau cu Hristos aici și atunci în toată veșnicia. În bunătatea Sa infinită, Dumnezeu primește de la noi acel puţin la care renunţăm postind, și unindu-l cu Crucea lui Isus, ne va dărui viaţa veșnică, dacă și noi vrem aceasta. **[2009]**

Mc. 8, 34-9, 1. Închinarea cinstitei și de viaţă făcătoarei Cruci.

În cursul anului liturgic, două momente sunt rezervate venerării Sfintei Cruci: ziua de 14 septembrie (Înălţarea Sfintei Cruci), care ne amintește de readucerea la Constantinopol de către împăratul Heraclios în anul 628 a lemnului Sf. Cruci, răpită de perși după jefuirea Ierusalimului din 4 mai 614, și a doua, sărbătoarea de azi, fixată în a 3-a Duminică a PM (a 4-a înaintea Sf. Paști).

Această sărbătoare este de origine constantinopolitană și își are, se pare, originea în comemorarea transferului suportului Sf. Cruci din Apame (Siria), la Constantinopol, în secolul al VI-lea. Primul Tipic care menţionează explicit această comemorare este din secolul al XI-lea. Așezarea acestei sărbători la mijlocul duminicilor PM are, desigur, și o semnificaţie simbolică. Crucea este un punct în care se deschid mai multe posibilităţi. Este ca o răscruce a drumurilor, la care odată ajunși suntem, cum s-ar zice, constrânși să o luăm într-o parte sau alta. Isus ne spune în pericopa evanghelică de azi, adresându-se atât ucenicilor, cât și poporului ce era cu El: „*Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, **să-și ia crucea și să mă urmeze***” (Mc. 8, 34). Acest scurt verset cuprinde întreg programul de viaţă al ucenicului lui Cristos. Înainte de orice, totul trebuie să se petreacă în deplină libertate și, în consecinţă, raţional: ***Dacă** voiește cineva*. O decizie existenţială, ca să aibă valoare morală, trebuie să fie în primul rând liberă, pentru ca la rândul ei să poată elibera. În al doilea rând, eliberarea (mântuirea) presupune *lepădare de sine*, adică de imaginea ce o avem despre noi înșine sau pe care în mod mincinos vrem să o inducem altora. În toate timpurile, dar mai ales azi nu mai contează aproape cine și ce ești, ci ce cred alţii despre tine. Minciună totală în care fiecare se minte pe sine și-i minte pe ceilalţi. Pentru a ieși din sine este însă nevoie de o intervenţie psiho-socio-chirurgicală pe care o operează Crucea. Crucea lui Cristos de care ne împărtășim prin acceptarea crucii proprii. **[2010]**

Mc. 8, 34-9, 1. Închinarea cinstitei și de viaţă făcătoarei Cruci

În cursul anului liturgic bizantin, Sf. Cruce este comemorată de mai multe ori, cu diverse referiri. Trei însă din aceste comemorări ies în evidenţă: Cea din Duminica a 3-a a PM, cea din Vinerea Mare și Înălţarea Sf. Cruci (14 septembrie). În fiecare dintre aceste sărbători este subliniat un anumit aspect teologic. La Înălţarea Sf. Cruci, este aspectul liturgic cel care primează. Se comemorează un eveniment istoric, readucerea la Ierusalim a lemnului Sf. Cruci și expunerea lui spre venerare publică. În Vinerea Mare, se venerează Sf. Cruce ca altarul pe care Isus și-a adus Jertfa Sa mântuitoare. În Duminica a 3-a din PM se subliniază aspectul ascetic al purtării crucii de către fiecare dintre cei care doresc să-și trăiască viaţa ca ucenici ai lui Cristos.

Solemnitatea de azi este și ea de origine constantinopolitană, datând aproximativ din secolul al VII-lea, și a fost extinsă mai târziu la toate Bisericile de Rit bizantin (aproximativ secolele X-XI). Posibil să fie în legătură cu transferul la Constantinopol, din Siria, al unei relicve din Sf. Cruce (piedestalul?).

Comemorarea Sf. Cruci a fost fixată în cea de a 3-a din cele 5 duminici ale PM pentru că este la mijlocul lor. Crucea se găsește întotdeauna la mijloc și este ea însăși, cum vom vedea, un mijloc de mântuire. Crucea desparte două părţi, două momente, două stări, dar în același timp ea le reunește în mod minunat. Fără lucrarea Crucii, viaţa creștinului ar fi cu neputinţă. Crucea lucrează în noi ca un bisturiu divin care desparte ce e bun și folositor de ceea ce este rău și nefolositor în fiinţa noastră. Nimeni nu poate ajunge la Tatăl decât prin Cristos. Dar dacă vrem să ajungem la Tatăl, trebuie să-L urmăm pe Cristos. Nici El nu a avut o altă cale spre biruinţa Învierii decât Jertfirea Sa pe cruce. De aceea, El ne atrage atenţia: „***Dacă voiește** cineva să vină după Mine, **să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea** și să Mă urmeze*” (Mc. 8, 34). Trei sunt deci condiţiile care-l transformă pe om în ucenicul lui Cristos: 1). Să o facă în mod liber 2). Să renunţe la sine însuși și 3). Să-și poarte crucea. Mulţi se vor întreba dacă renunţarea la sine și purtarea crucii nu sunt același lucru. Desigur că nu. „Sinele” este o expresie care vrea să definească felul în care noi ne vedem pe noi înșine. *Sinele* este mereu înșelător pentru că amorul propriu ne face întotdeauna să ne credem mai buni decât alţii. La cei mai buni, această înșelătorie este măcar de bună credinţă: „n-am crezut despre mine să fiu în stare de ceva așa urât...” zic aceștia. Alţii în schimb, doresc să „vândă” celorlalţi o imagine de sine despre care și ei știu că este falsă. Oricum ar fi, efortul de a ne lepăda de orice iluzie și a ne accepta așa cum suntem este

obligatoriu pentru toţi. El se numeşte smerenie. Dar, pentru a fi ucenic al lui Cristos, determinantă este însă purtarea propriei cruci, unită cu Crucea lui Cristos.

Dar ce este de fapt crucea? Sunt doar diferitele greutăţi ale vieţii pe care nu le putem ocoli sau suferinţe supra adăugate, ca bolile sau nenorocirile? Ele ar putea fi doar un destin. Asumarea liberă și conștientă a acestor dificultăţi existenţiale ne apropie mult de ideea purtării crucii, dar nu sunt ele însele *crucea*. Crucea nu este jertfa, ci altarul pe care această jertfă se aduce. Ce este deci pentru noi *crucea*?

Viaţa noastră de aici o petrecem în trup. Prin el ne bucurăm de lume și tot în el suferim toate dificultăţile noastre existenţiale. Finalul vieţii noastre pământești este dezbrăcarea temporară, până la înviere, de trupul nostru. Este de fapt altarul pe care ne consumăm jertfa noastră. Asumarea liberă și conștientă a vieţii noastre, înţeleasă ca o jertfă vie pe care o aducem lui Dumnezeu. Crucea noastră este de fapt trupul nostru. Cei care înţeleg să-și asume viaţa temporară petrecută în trup ca pe o jertfă oferită lui Dumnezeu, vor avea parte de Viaţa adevărată, cea veșnică: „*Căci oricine-* zice Isus *-va vrea să-și scape viaţa, o va pierde; dar oricine își va pierde viaţa din pricina Mea și din pricina Evangheliei o va mântui. Și ce folosește omului să câștige toată lumea, dacă-și va pierde sufletul?*" (Mc. 8, 35-36). Lepădarea de sine și purtarea crucii, adică a vieţii trăite în trup, în mod liber, pentru Isus și pentru Evanghelie este temeiul unic al uceniciei în Cristos Domnul. **[2011]**

*

Evr. 4, 14-5, 6. După ce în prima secţiune a Epistolei sale (Evr. 1, 5-4, 16), autorul ne prezintă poziţia și destinul măreţ al Celui care este unicul Rege-Fiu al lui Dumnezeu și lucrarea Sa de mântuire, dată ca moștenire celor care se lipesc de El prin credinţă, ne descoperă acum că acest Rege-Fiu are și calitatea de Mare Preot: „*Astfel, fiindcă avem un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile – pe Isus, Fiul lui Dumnezeu – să rămânem tari în mărturisirea noastră*...(Și) *să ne apropiem dar cu deplină încredere de scaunul harului, ca să căpătăm îndurare și să aflăm har, pentru ca să fim ajutaţi la vreme de nevoie*" (Evr. 4, 14 și 16). Intenţionat am lăsat afară versetul 15, pentru a-l putea medita împreună cu o secţiune deosebit de importantă a epistolei și anume versetele 12-13 ale capitolului 4. Aceste trei versete vin să ne lămurească mai degrabă psihologia credinţei decât teologia ei. Viaţa interioară a creștinului este adeseori un amestec ciudat între motivaţii cu adevărat spirituale și motivaţii complet umane (psihologice și/sau biologice). Este nevoie de un agent supranatural, așa cum este Cuvântul lui Dumnezeu, care să discearnă, să despartă ce este spiritual de ce este firesc: „*Căci Cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător, mai tăietor decât orice sabie cu două tăișuri: pătrunde până acolo încât desparte sufletul și duhul (spiritul), încheieturile și măduva, judecă* ***simţirile*** *și* ***gândurile*** *inimii*" (Evr. 4, 12). Este un verset cheie pentru antropologia biblică, asupra căruia nu voi insista pe moment (deși îmi pare rău). Versetul 15 insistă asupra motivelor psihologice datorită cărora ne putem apropia cu încredere de „tronul harului". Marele nostru preot este plin de compasiune pentru noi. Cel fără păcat, care a rezistat și a învins ispita, are o compasiune pentru cel slab așa cum nici un păcătos nu poate să aibă. Autorul, unind textul Ps. 2, 7-8 cu cel al Ps 109/110, 4, ne arată că Cel care L-a pus pe Cristos Fiu și Rege, L-a și chemat să fie preot în veac după rânduiala lui Melchisedec care, după ce a săvârșit lucrarea de răscumpărare: „*a șezut la dreapta măririi în locurile prea înalte*" (Evr.1, 3). **[2010]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare.
Luni.

Lectură biblică: Isaia 14, 24-32 (1-32); **Gen.**8, 21 – 9, 7; **Pilde** 11, 19-12, 6.

Troparul prorociei: *Doamne, să nu mustri cu mânia Ta pe poporul cel greșit; Nici cu iuţimea Ta să ne cerţi pe noi, Cel ce ești bun; Că pe Tine Te laudă tot pământul. Și Te rugăm, fii nouă îndurat, Sfinte.*

Isaia 14, 24-32 (1-32). Capitolul 14 al prorociei lui Isaia are o importanţă deosebită în structura întregii cărţi. În primele 23 de versete, vorbind contra Babilonului (simbolul opulenţei, luxului și al consumismului), Isaia ne relatează despre un personaj care este în esenţă la originea întregului rău: *Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor! Cum ai fost doborât, tu, biruitorul neamurilor*! Isus face referire în mod explicit la acest pasaj când le spune ucenicilor reveniţi din misiunea lor: *Am văzut pe Satana căzând ca un fulger din cer*...(Lc. 10, 18). Să remarcăm, fie chiar în treacăt, cât de dragă și importantă în același timp, Îi era lui Isus cartea lui Isaia. Referirea acestui pasaj la Satana, și nu la Babilon este cheia lecturii. Este vorba în tot capitolul de relaţia dintre răutatea oamenilor care vor să-i domine pe ceilalţi, dar pe care Dumnezeu îi va pedepsi la sfârșit. Păcatul diavolului este, în esenţă, faptul că vrea să ajungă în locul lui Dumnezeu, să domine totul și lumea să i se închine (cf. Is. 14, 13-14). Orice construcţie care nu este întemeiată pe Dumnezeu, mai repede sau mai târziu, se va prăbuși. Așa cum spune cartea Apocalipsei: *Aici este răbdarea și credinţa (= fidelitatea) sfinţilor: cine duce pe altul în robie, va fi dus în robie*... (Apoc. 13, 10). Să fim deci credincioși Domnului și vom birui! **[2009]**

Geneza 8, 21 – 9, 7. Fumul jerfei lui Noe a fost cu miros de bună mireasmă înaintea Domnului: „*Și Domnul a zis **în inima Lui**: Nu voi mai blestema pământul, din pricina omului, pentru că întocmirile gândurilor din inima omului sunt rele din tinereţea lui; nu voi mai lovi tot ce este viu cum am făcut. Cât va fi pământul, nu va înceta semănatul și seceratul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea*" (Gen. 8, 21-22). Unii referă cuvântul „om" din versetul 21 la omul adamic căzut sau chiar la Adam însuși, Omul prin excelenţă. În hotărârea Sa, Dumnezeu decide să nu mai blesteme pământul în întregul lui (cf. Gen. 3, 17) și recunoaște că „întocmirile gândurilor omului sunt rele **din tinereţea lui**", adică din momentul în care a ajuns să deosebească binele de rău. Să notăm în treacăt că natura păcatului adamic, pe lângă neascultare, a fost curiozitatea. Adam și nevasta lui erau copii (din punct de vedere moral) când au cedat ispitei șarpelui. Au vrut să ajungă la cunoașterea binelui și a răului înainte de a se fi maturizat suficient pentru aceasta. Sunt multe păcatele și nereușitele noastre de zi cu zi care se datoresc curiozităţii care este o nerăbdare a cunoașterii (și acţiunii). Nu din greșeală atât VT, cât și NT nu obosesc a ne oferi remediul răbdării și îndelungii răbdări atât pentru viaţa noastră exterioară, cât mai ales interioară. Răbdarea este un exerciţiu al stabilităţii, deci al fidelităţii. Ea este o fiică a credinţei, care la rândul ei este un dar al lui Dumnezeu.

Dacă lui Adam i-a fost dat spre hrană roadele pomilor și ale pământului pe care urma să-l cultive, lui Noe și urmașilor săi le-a fost adăugată și carnea, dar fără sânge (cf. Gen. 9, 3 și urm.). În sânge este de fapt viaţa animalului. De aceea se instituie Legea Talionului: sânge pentru sânge. De aici, interdicţia de a omorî un om: „*Căci Dumnezeu a făcut pe om după chipul și asemănarea Lui*" (v. 6). Apoi, Noe și familia lui au primit porunca ce i-a fost dată și lui Adam: „*Creșteţi și înmulţiţi-vă*"! **[2010]**

Pilde 11, 19-12, 6. Cele 375 de proverbe prezentate de Solomon în această secţiune, evident nu pot fi comentate unul câte unul. Este adevărat că multe dintre ele, în cadrul unui capitol, au o oarecare legătură între ele; altele, așa cum am spus sunt prezentate într-o ordine întâmplătoare. De aceea, pentru meditaţiile noastre zilnice vom alege unul sau mai multe proverbe care au legătură între ele, asupra cărora să ne oprim. Pentru azi vă propun să medităm următorul proverb: „*Unul, care dă cu mână largă, ajunge mai bogat; <u>dar</u> altul, care economisește prea mult, nu face decât să sărăcească. Sufletul binefăcător va fi săturat și cel ce udă pe alţii va fi udat și el*" (Pld. 11, 24-25).

Aici avem de a face cu un paradox: Ne vom îmbogăţi atunci când dăm dovadă de generozitate, în schimb vom săraci dacă vom încerca să acumulăm bogăţii trecătoare. Proverbul ne prezintă o situaţie curentă, cu care ne întâlnim aproape la tot pasul. Vedem în jurul nostru oameni îngrijoraţi de propria bunăstare și care cred că prin zgârcenie își vor păstra și spori bogăţiile lumești. Se încred în puterea pe care o conferă bogăţia și nu-L includ în ecuaţie pe Dumnezeu. Aparent, aceștia par să aibă dreptate. Totuși, realitatea este alta. Cel ce dăruiește se îmbogăţește nu doar spiritual, ci chiar și material. A trăi înseamnă de fapt a trăi pentru alţii. A trăi pentru alţii înseamnă de fapt a iubi pe ceilalţi, iar a iubi înseamnă a trăi în Dumnezeu. Bogăţiile lumii acesteia sunt trecătoare și nu veșnice. Cineva comenta cu privire la acest lucru spunând: „Nu e deloc nechibzuit cel ce dăruiește ceea ce oricum nu poate păstra, pentru a dobândi ceea ce oricum nu poate pierde". Poporul nostru are și el un proverb cu privire la acest aspect al gestionării bunurile trecătoare: „Unul se zgârcește la tărâţă și se ieftinește la grâu". Banii se duc oricum. Îi dăm la medic, la mecanicul auto și cine mai știe cui, dar: „cine dă săracului, zice un alt proverb, Îl împrumută pe Dumnezeu", iar El nu rămâne dator niciodată, ci îi dă omului generos binecuvântarea Sa: „*Căci tot celui ce are (dar dăruiește), i se va da și-i va prisosi, dar zgârcitului și ce are i se va lua*" (cf. Mc. 4, 25). **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare.
Marţi.

Lectură biblică: Isaia 25, 1-9; **Geneza** 9, 8-17; **Pilde** 12, 8-22

Troparul prorociei:
Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o preamărim.

Isaia 25, 1-9. Ni se propune astăzi spre meditare aproape întreg capitolul 25 al cărţii lui Isaia. Citim: *Domnul nimicește moartea pe vecie: Domnul Dumnezeu șterge lacrimile de pe toate fețele și îndepărtează de pe tot pământul ocara poporului Său; da, Domnul a vorbit*. (Is. 25, 8). Este un text mesianic radical. Se spune: nimicește moartea pe vecie! Nu-i dă doar un sens, un înţeles sau o explicaţie, ci o nimicește. Nici măcar nu o „suspendă" pentru un timp. O nimicește pe veci. Acestea sunt promisiunile mesianice. Nu-i de mirare deci că Biserica ne propune acest text tocmai în săptămâna care succede celebrarea sfintei Cruci în mijlocul Postului Mare. Putem compara acest pasaj cu cel din epistola către Coloseni: *a șters zapisul cu poruncile lui care ne era potrivnic și l-a nimicit, pironindu-l pe cruce* (Col.2, 12-14). Rezolvarea problemei morţii a fost problema de căpetenie a tuturor religiilor și mai apoi a filosofiilor. Întreaga noastră existenţă este îndreptată în acest sens, fie că este vorba de banala înlocuire a generaţiilor prin copii, fie că este vorba de culturi. Vrem să facem ceva ca și de vom muri, într-un fel sau altul să dăinuim. Ne iluzionăm! Dumnezeu a pregătit pentru noi ceva infinit mai bun: nimicirea morţii. Unii au aşteptat-o cu credinţă și au recunoscut epoca mesianică în învierea lui Hristos. Alţii o mai aşteaptă, iar pentru alţii, din păcate, a rămas până azi doar un vis frumos. Pentru noi, însă, Hristos a înviat și prin El și noi! **[2009]**

Geneza 9, 8-17. Această secţiune din istoria lui Noe și a potopului are o importanţă deosebită datorită faptului că Dumnezeu încheie cu Noe un nou legământ. Primul a fost cel dintre Dumnezeu și Adam când, înainte de izgonirea acestuia din rai, l-a pedepsit, dar i-a promis un Răscumpărător și restabilirea prin Acesta a planului divin iniţial, și anume îndumnezeirea omului. Unii teologi creștini mistici au avansat ideea că dușmănia lui Lucifer și a îngerilor căzuţi s-ar fi datorat invidiei acestora vizavi de soarta măreaţă pe care Dumnezeu a destinat-o omului și la care îngerii n-au acces. O aluzie la acest episod, despre care Biblia păstrează tăcerea, ar putea fi pasajul din Isaia 14, 11, citat și de Isus (cf. Lc. 10, 18). Domnul a zis: „*Fac un legământ cu voi că nici o făptură nu va mai fi nimicită de apele potopului și nu va mai veni potop ca să pustiască pământul*" (Gen. 9, 11)

Cu alte cuvinte, nu vor fi pedepsiţi toţi, împreună cu vieţuitoarele și mediul înconjurător, pentru păcatele unuia, ci fiecare persoană sau comunitate va fi pedepsită pentru propriile păcate (cf. Ieremia, 31, 29-30). Domnul a stabilit și un semn exterior al acestui Legământ, un simbol sensibil care să aducă aminte părţilor de promisiunile Legământului făcut. „*Și Dumnezeu a zis: Iată semnul legământului pe care îl fac între Mine și voi, între toate vieţuitoarele care sunt cu voi,* ***pentru toate neamurile de oameni pe veci****: Curcubeul Meu pe care l-am așezat în nor. Când voi strânge nori deasupra pământului, curcubeul se va arăta în nor; Eu îmi voi aduce aminte de Legământ și apele nu se vor mai face potop*" (Gen. 9, 12 și urm.). Mai nou, drapelul format din culorile curcubeului a fost adoptat ca emblemă de diverse organizaţii ecologiste sau pacifiste. Oricum, simbolul acesta pus pe piaţă nu prea este descifrat adecvat de mulţi dintre cei care-l arborează. **[2010]**

Pilde 12, 8-22. Din pericopa de azi să alegem pentru meditaţie următoarele trei proverbe, legate într-un fel prin tema pe care o tratează: „*În păcătuirea cu buzele este o cursă primejdioasă,* ***dar*** *cel neprihănit scapă din bucluc. Prin rodul gurii te saturi de bunătăţi și fiecare primește după lucrul mâinilor lui. Buzele mincinoase sunt urâte Domnului,* ***dar*** *cei ce lucrează în adevăr îi sunt plăcuţi*" (Pld. 12, 13-14; 22).

Avem un pasaj paralel în NT care este deja un comentariu la aceste proverbe: „*Toţi greșim în multe feluri. Dacă nu greșește cineva în vorbire, este un om desăvârșit și poate să-și ţină în frâu tot trupul*" (Iac. 3, 2 și tot pasajul: 3, 1-10). A spune adevărul este o obligaţie morală. Mai ales când cineva este chemat ca

martor într-o judecată. A minți este un rău moral care poate crea mari dezastre. Și nu mă refer aici doar la minciunile crase, ci și la a spune jumătăți de adevăruri sau la ce se numește în viața de zi cu zi minciuni convenționale sau „nevinovate". Pericolul lor constă în faptul că ele pot „toci" în noi simțul adevărului. Mincinoșii, mai ales cei ce spun doar jumătăți de adevăruri, sunt prinși în cursa propriei lor înșelăciuni. Mincinosul este nevoit să aibă o memorie bună, altfel nepotrivirile ar fi ușor de dat în vileag. Apoi, pentru a-și sprijini afirmațiile, trebuie să clădească un întreg eșafodaj din alte minciuni. Tolstoi avea obiceiul să spună: „Dacă vrei să nu ții minte nimic, spune întotdeauna adevărul".

Un rău la fel de mare poate fi însă și limbuția, a vorbi mult pentru a părea informat sau important. Dar spunerea adevărului poate fi și ea imorală, ca de pildă în cazul bârfei. Bârfitorul răspândește un fapt săvârșit de altul, chiar dacă acest lucru nu este necesar. Altul, dezvăluind un lucru ascuns, chiar adevărat, poate aduce un grav prejudiciu moral persoanei vizate. Cu un cuvânt, păcatele limbii sunt pe cât de frecvente, pe atât de periculoase. În epoca globalizării totale pe care o trăim, prin informația care ne bombardează din toate părțile și cu toate mijloacele, ne putem imagina ce „bombă atomică" face diavolul să explodeze în lumea neatentă. **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare. Miercuri.

Lectură biblică: Geneza 9, 18-10, 1; **Pilde** 12, 23-13, 10
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei:
Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o preamărim.

Geneza 9, 18-10, 1. Această secţiune este foarte controversată pentru că majoritatea oamenilor nu doresc să înveţe din ce spune Biblia, ci să compare povestirile biblice cu valoare pedagogică, dar și pilduitoare cu experienţa comună și profană. Secţiunea începe cu rememorarea fiilor lui Noe: Sem, Ham și Iafet, adăugând însă și pe Canaan, fiul lui Ham și deci nepotul lui Noe. De ce? Vom vedea. Noe este deci capul de serie al unui nou neam de oameni, un nou Adam deci, care deschide o epocă nouă în viaţa omenirii, cu care Dumnezeu a făcut un nou Legământ. Sunt lucruri preluate din vechea Creaţie, ca de pildă legătura cultică între om și Dumnezeul său prin jertfă, dar sunt adăugate altele noi. Așa, de pildă, la hrana omului se adaugă pe lângă vegetale și animalele. Aceasta presupune vânătoarea, care a jucat un rol esenţial în sistemul de agregare și deci de socializare a omului. Vânătoarea, în sensul strict al cuvântului, care a dus la dezvoltarea inteligenţei umane sau vânătoarea cuminte, o sinteză agricolo-vânătorească care era creșterea animalelor pe lângă casa omului, care erau după aceea „vânate" pașnic (sacrificate) pentru a fi mâncate.

Noe (însă) a ales să fie lucrător de pământ și a sădit o vie. Apoi a inventat vinul pe care l-a gustat și s-a îmbătat. După păcatul din Eden, primii oameni au descoperit că erau goi și a apărut un sentiment nou: rușinea. Noe s-a trezit și el gol în cort, dar nu-i era rușine pentru că nu era conștient de ce făcuse. Canaan, nepotul său, a jucat un rol important prin impertinenţa și tupeismul său caracteristic tinerilor needucaţi, în descoperirea și batjocorirea lui Noe. Și a tras prin aceasta blestemul bunicului său pentru toată succesiunea sa, care l-a predestinat să fie rob al fraţilor săi, ceea ce în decursul istoriei s-a adeverit *ad literam* până în ziua de astăzi. Rolul „vinului" a fost însă covârșitor. Isus însuși, departe de a-l repudia, l-a inclus în Euharistie. Pâinea, vinul și uleiul. **[2010]**

Pilde 12, 23-13, 10. Pentru meditaţia de azi am ales versetul următor pe care-l redau după LXX. Înainte de aceasta, însă, trebuie făcută o precizare. Traducerea în greacă a VT (LXX) diferă destul de mult în Cartea Proverbelor de textul VT redat în TM. În cele ce urmează, vom comenta versetul care ne interesează după LXX. El sună astfel: „*Unii se dau drept bogaţi și n-au nimic, alţii trec drept săraci, cu toate că au multe averi. Bogăţia cuiva servește la răscumpărarea lui; cel sărac nu se teme nici chiar de ameninţări*" (Pld. 13, 7-8).

Vedem cu toţii că, mai ales în timpurile noastre, mulţi oameni s-au îmbogăţit, dar n-au dobândit cu adevărat nimic prin bogăţiile lor. Ei au averi uriașe, dar averile lor nu au putere de cumpărare în ce privește adevăratele lucruri ale vieţii. Ele nu pot să le asigure nici sănătatea, nici liniștea existenţială, ci mai de grabă o distrug. Sunt însă și mulţi oameni care s-au sărăcit pe ei înșiși, adică nu și-au cheltuit viaţa în acumularea de bogăţii, devenind însă posesorii adevăratelor bogăţii, cele interioare, pacea și bucuria existenţială. Unii dintre aceștia sunt călugări, alţii trăitori în lume. Nu locul în care-ţi duci viaţa, într-o mănăstire sau în lume, este determinant, ci spiritul în care trăiești: atașamentul faţă de bogăţii sau detașarea de ele în spirit (duh). Isus Își începe Predica de pe munte prin cuvintele: „*Fericiţi cei săraci în duhul (spiritul) lor pentru că a lor* ***este*** *Împărăţia cerurilor*" (Mt. 5, 3). Cei „săraci în duhul lor" sunt cei ce nu doresc să aibă ceva. Nuţi poate lua nimeni ceea ce nu ai și astfel ești liber de grijile lumii. Celor bogaţi le este teamă de hoţi, de escroci, de șantajiști etc. Ei trăiesc în permanenţă într-o continuă frică. Cei săraci n-au asemenea temeri. Dacă vrei cu adevărat ca în inima ta să domnească pacea și bucuria, trebuie să fii gata să faci tot ce depinde de tine pentru a dobândi această liniște interioară. Dumnezeu te va binecuvânta cu bogăţia darurilor spirituale și iată cum „ai cumpărat" totul, oferind nimic. Este calea Înţelepciunii, este calea care conduce orice suflet spre dobândirea bucuriei și siguranţei vieţii aici, iar dincolo spre fericirea vieţii veșnice. **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare.
Joi.

Lectură biblică: Isaia 28, 14-22; **Geneza** 10, 32-11, 9; **Pilde**13, 19-14, 6

Troparul prorociei:
Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o preamărim.

Isaia 28, 14-22. Fragmentul din Isaia propus astăzi spre meditare ne arată contradicţia între cât de slabă este încrederea oamenilor în ei înșiși și siguranţa pe care ne-o oferă Dumnezeu, comparată cu o piatră (= stâncă, simbol al statorniciei). În diferite versiuni ale Bibliei, versetul 14 este tradus neașteptat de diferit: *Ascultaţi, voi*, *oameni de râs* (= batjocoritori, oameni de nimic, aroganţi etc.), *îndrumători ai poporului*. Astăzi, acești îndrumători ai poporului se numesc formatori de opinie sau mai simplu politicieni. Aceștia propun (v. 15) un sistem pe care azi îl numim simplamente **asigurări:** asigurare de viaţă (contra morţii), de cutare sau de cutare lucru sau eveniment neplăcut din viaţă. De parcă noi suntem stăpânii vieţii! Totul este minciună însă, citim mai departe. Răspunsul lui Dumnezeu este însă clar: *De aceea, ascultaţi Cuvântul Domnului*: *Voi pune în Sion o piatră de temelie, încercată, piatră din capul unghiului*. Cu piatra aceasta S-a identificat Isus când a spus cu 7 secole mai târziu că El este și fundamentul pe care se va zidi întreaga construcţie (a Bisericii) și tot El este și cheia de boltă care încheie și încheagă toată zidirea, îi dă sens și stabilitate. Și la sfârșitul pericopei Domnul mai avertizează o dată: *Nu mai batjocoriţi, ca legăturile voastre să nu se strângă mai tare* (v. 22). De aceea, să fim atenţi la noi și la lumea în care trăim și să-L credem pe Dumnezeu și judecăţile Lui. **[2009]**

Geneza 10, 32-11, 9. Aceste prime 9 versete ale capitolului 11 al Genezei au dat naștere la biblioteci de interpretări. Urmașii fiilor lui Noe care sunt menţionaţi în capitolul 10 al Genezei s-au înmulţit, s-au răspândit pe faţa pământului, dar erau unitari nu doar prin originea lor genetică, ci și pentru că puteau constitui o forţă unitară datorită faptului că vorbeau aceeași limbă și deci comunicarea între ei era maximă. Purtând încă vie în amintirea colectivă dezastrul potopului, au făcut ceea ce sunt înclinaţi să facă oamenii din toate timpurile și din toate locurile de pe pământ, de atunci și până azi, și anume să se asigure prin mijloace proprii de orice pericole, chiar dacă vin de la natură și dacă se poate și de la Dumnezeu. S-au apucat să construiască un turn înalt care trebuia să fie o sfidare la adresa lui Dumnezeu și o validare a orgoliilor umane. Au folosit cărămizi, adică lut ars, pământ încremenit și infertil în opoziţie cu Adam, care însemnă *lut roșu* sau *pământ fertil*. Au folosit pentru îmbinare smoală în loc de mortar pentru că acest turn mare și încăpător, ridicat spre înălţimi în semn de preamărire a omului și de sfidare a lui Dumnezeu, ar fi trebuit deci să fie casă sigură împotriva oricărui nou potop. Cuvântul lui Dumnezeu, promisiunea Lui că nu va mai recurge la așa ceva n-au fost luate în considerare, după sloganul omului care nu se bazează decât pe sine: „o fi zis Dumnezeu, dar nu se știe niciodată!" Constatarea lui Dumnezeu este suprinzătoare: „*Iată, ei sunt un singur popor și toţi au aceeași limbă; și iată de ce s-au apucat; acum nimic nu i-ar împiedica să facă tot ce și-au pus în gând*" (Gen. 11, 6). Exact ca și în toate timpurile istorice, și azi, sub ochii noștri, se fac imperii, globalizare, încercarea de a construi o limbă nouă unitară (în cazul nostru romgleza!). Dacă orice început a avut ca bază Cuvântul (cf. Io. 1, 1), neînţelegerea este fundamentul oricărui eșec. Agitaţia neamurilor (cf. Ps. 2, 1-3) este amendată astfel: „*Cel ce șade în ceruri râde, Domnul își bate joc de ei*" (Ps. 2, 4). **[2010]**

Pilde 13, 19-14, 6. Proverbul pe care ni l-am propus spre meditaţie astăzi este: „*Cine cruţă nuiaua urăște pe fiul său, **dar** cine-l iubește îl pedepsește îndată*" (Pld. 13, 24).

Ne confruntăm astăzi cu o mare criză în ceea ce privește educaţia copiilor noștri: să-l pedepsești pe copil, chiar corporal dacă trebuie, sau să dai dovadă de îngăduinţă? Problema se naște dintr-o neînţelegere a diferenţei dintre copil și omul matur. Copilul nu este un adult în miniatură. Capacitatea de înţelegere se dezvoltă în om cu timpul, odată cu maturizarea. Simţul moral al copilului se dezvoltă progresiv. La

început, copilul confundă binele cu plăcutul și răul cu neplăcutul. Maturizarea copilului constă în trecerea de la principiul: „îmi place/nu-mi place" (principiul biologic) la principiul: „trebuie/nu trebuie (principiul moral). Nu orice lucru care-mi place este bun și nu orice lucru care nu-mi place este neapărat rău. Să împlinești un bine cere de multe ori un sacrificiu. De pildă, pentru un bolnav de diabet a mânca dulciuri în exces, deși plăcut, este rău. A se abține de la ele este neplăcut și dificil, dar este benefic pentru sănătatea lui. Așa este și cu copilul. Pedeapsa, deși este percepută de copil ca neplăcută pe moment, este benefică pe termen lung. S-au încetățenit, din păcate, în ultima vreme, diverse teorii, venite mai ales de la psihologii, psihiatrii și pedagogii americani, care spun că un copil nu trebuie pedepsit nici măcar verbal (!?). Un psiholog american creștin a încurajat ani de zile părinții să fie îngăduitori cu copiii în procesul educației. Dar după 20 de ani, când a văzut o generație de copii prost crescuți, îndărătnici și cu tupeu, a recunoscut că a greșit. Astăzi, aceiași americani își revizuiesc teoriile lor fantasmagorice și au renunțat la ele. În Europa, aceste teorii au pătruns mai târziu și sunt azi în plină înflorire. La ce ne putem aștepta în viitor nu este greu de prevăzut. Așa se întâmplă cu toată viața noastră când neglijăm Cuvântul lui Dumnezeu și dăm prioritate propriilor fantezii pe care unii le botează pompos: „După ultimele cercetări...". Și măcar de ar fi ultimele. Înainte de ele și de toate rămâne Cuvântul cel veșnic! **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare.
Vineri.

Lectură biblică: Isaia 29, 13-23; **Geneza** 12, 1-7; **Pilde** 14, 15-26.
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei:
Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o preamărim.

Isaia 29, 13-23. Versetul 13 al acestui capitol al prorociei lui Isaia este citat cuvânt cu cuvânt de Isus în disputa Lui cu fariseii, consemnată în Evanghelie (Mt. 15, 8-9 și Mc. 7, 6-7), în ce privește o problemă, mult dezbătută și astăzi, a raportului dintre Legea lui Dumnezeu și „datina strămbunilor". Într-adevăr, ascultăm adesea dispute înflăcărate între ce reprezintă respectarea riguroasă a „tradiţiei" și/sau „înnoirile" aduse cultului divin. Recitind cu atenţie acest pasaj, comentat apoi și explicitat pentru noi de Isus în pasajele mai sus menţionate, este momentul să ne punem problema raportului dintre ce este vremelnic și ce este veșnic în cultul divin. Să precizăm de la început: veșnic este ceea ce a creat și ne-a spus Dumnezeu Însuși. Înfloriturile omenești, adăugate sau scăzute din acest cult, sunt de origine omenească și sunt prin natura lor pieritoare. Tradiţia nu este același lucru cu perpetuarea unor obiceiuri a căror origine s-a pierdut în negura timpului și se repetă fără discernământ. Întregul om este o tradiţie vie. Deși nu mai suntem aceiași cu ce am fost în copilărie sau chiar mai înainte, nu suntem de aceea altceva. Ce creează deci permanenţa fiinţei (sau a culturii, sau a religiei) în tranzienţa manifestării ei? Este aproape evident că este memoria. Nu mai sunt copil, dar am fost. Este o trecere, și nu o dezicere de mine. Este trecerea mea din viaţă în Viaţă, este Paștele meu continuu pe care îl trăiesc. Este un post, o părăsire a trecutului pentru a fi beneficiarul unui viitor mai bun și mai perfect în Dumnezeu. **[2009]**

Geneza 12, 1-7. Cu acest capitol al 12-lea al Genezei începe istoria lui Avraam. După enumerarea urmașilor fiilor lui Noe, Biblia se restrânge de acum la urmașii lui Sem, fiul întâi născut al lui Noe. Totul apoi se restrânge la Familia lui Terah, tatăl lui Avram. Ei locuiau în cetatea Ur din Caldeea. „*Atunci a vorbit Domnul lui Avram: Ieși din ţara ta, din rudenia ta și din casa tatălui tău și vino în ţara pe care ţi-o voi arăta*" (Gen. 12, 1). O chemare absolut monastică: Părăsește orice siguranţă omenenească, ţară, casă, familie și vino într-o ţară și situaţie nouă despre care deocamdată nu știi nimic. Pare total opus mecanismelor de funcţionare ale instinctului de conservare, și chiar așa și este. Coștiinţa faptului că vom muri sigur și credinţa din care izvorăște libertatea ne pun în adevărata condiţie umană, diferită de cea a animalului, cu care avem atâtea asemănări în ce privește biologia. Să lași o siguranţă văzută și concretă, comună, și care te face să fii la fel cu toți semenii tăi, să vezi în bogăţie și nu în Dumnezeu sursa siguranţei tale existenţiale, aceasta nu este posibil decât printr-o credinţă vie. Dumnezeu nu-i descoperă lui Avram detaliile planului său, ci îi spune doar rezultatul final: „*Voi face din tine un neam mare și te voi binecuvânta; îţi voi face un nume mare și vei fi o binecuvântare. Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta și voi blestema pe cei ce te vor blestema; și toate familiiile pământului vor fi binecuvântate în tine*" (Gen 12, 2-3).

Avram a ajuns până la Sihem, actualul Nablus la 30 Km de Ierusalim, la stejarul (terebintul) lui More. Acest copac poate avea o înălţime de 7-12 m și servea fie ca reper geografic, dar și loc unde preoţi păgâni deslușeau oracole (profeţii), servind deci și ca reper existenţial. Urmându-și drumul, între Betel și Ai, Avram a zidit acolo un altar Domnului și a chemat Numele Domnului, apoi a mers mai departe, înaintând mereu spre miazăzi (cf. Gen.12, 8-9). **[2010]**

Pilde 14, 15-26. Pentru azi ne vom opri la două proverbe. Primul: „*Omul lesne crezător crede orice vorbă, **dar** omul chibzuit ia seama bine cum merge. Înţeleptul se teme și se abate de la rău, **dar** nesocotitul este îngâmfat și fără frică*" (Pld. 14, 15-16). În textul nostru se face deci o deosebire între credulitate și credinţă. De multe ori, credincioșii sunt consideraţi de cei din lume și „emancipaţi" drept naivi și creduli, adică oameni care acceptă orice li se spune imediat și fără critică. Opinia comună și naivă, ca să nu spunem

altfel, aparţine însă cu totul oamenilor care se cred pe sine informaţi, dar în realitate sunt ignoranţi. Auzim des că Biblia ne îndeamnă cu sloganul: „Crede și nu cerceta". N-am găsit această expresie nici prin cuvinte și nici prin sens **NICIODATĂ** în toată Biblia. Am găsit în schimb nenumărate locuri în care Dumnezeu invită pe cel credincios să cerceteze totul înainte de a accepta ceva ca adevărat: „*Cercetaţi toate lucrurile și păstraţi ce este bun*" (1 Tes. 5, 21), ne îndeamnă Pavel. Credinţa insistă să i se prezinte întotdeauna cele mai solide probe. Credulitatea în schimb acceptă imediat ca pe o realitate tot ce spune vremelnicul savant, filosof sau psiholog. Acest cuplu dintre „savant" și credul ne este înfăţișat în a doua parte a versetului: „*Înţeleptul* – adică cel credincios – *se teme și se abate de la rău, dar nesocotitul* („savantul") *este îngâmfat și arogant*" (Pld. 14, 16). Cei mai mulţi, din păcate, sunt creduli și-i ascultă pe cei ce-i înșeală.

Al doilea proverb sună așa: „*Săracul este urât chiar și de prietenul său, dar bogatul are foarte mulţi prieteni*" (Pld. 14, 20). Este un adevăr dureros, pe care-l experimentăm adesea. N-ar trebui să fie așa, dar așa este, pentru că cei mai mulţi pun pe primul loc interesul lor egoist. După Cuvântul lui Dumnezeu ar trebui să ne intereseze oamenii, în funcţie de ce am putea face noi pentru ei, iar nu de ceea ce am putea obţine noi de la ei. Bogaţii au într-adevăr mulţi „prieteni", dar nu vor putea ști niciodată câţi dintre ei sunt adevăraţi prieteni. O știu și bogaţii, dar se complac, din vanitate, într-o asemenea situaţie. Cei drepţi însă vor scăpa din această capcană existenţială. **[2011]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare. Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Mc. 7, 31-37, **Ap.** Evr. 6, 9-12
Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur. Pomenirea morţilor

Troparul zilei: *Lasă, iartă, Îndurate, celor ce s-au mutat la Tine, Iubitorule de oameni, și-i odihnește, în locașurile celor aleși; că Tu ești viața și învierea.*

Mc. 7, 31-37. Evanghelia de azi vorbește despre un surdo-mut care și-a recăpătat auzul și vorbirea printr-o minune săvârșită de Isus. Sensul acestei relatări nu este să glorifice un simplu fapt miraculos, ci cel mai minunat lucru care ni se poate întâmpla. Doar la intervenţia cu forţă mesianică a divinului Mântuitor surzii vor auzi, orbii vor vedea, morţii vor învia, se poate recăpăta întreaga funcţionalitate a fiinţei noastre. Și câteodată acest lucru se dovedește atât de dificil chiar lui Isus. A utilizat un întreg procedeu pentru a-l vindeca pe acest om: *Apoi și-a ridicat ochii spre cer, a suspinat și a zis: Efata, adică deschide-te* (Mc. 7, 34). Înainte de toate, rugăciunea: Și-a ridicat ochii la cer, la sfârșit porunca divină urmată de restabilire: Deschide-te! Interesant este de ce a suspinat Isus între aceste două acţiuni? Nu doresc să intrăm în amănuntele acestei expresii. S-o înregistrăm și să reflectăm. Un surd din naștere va fi și mut, pentru că neauzind nu va putea nici reproduce în vorbire ceea ce nu a auzit vreodată. Ne vin în minte imediat cuvintele biblice: *crezut-am, de aceea am vorbit*... Credinţa vine din auz, iar vestirea acestei credinţe prin vorbire. Să-l cerem de la El cu credinţă. O va face cu siguranţă, chiar dacă va suspina. **[2009]**

Mc. 7, 31-37. Pericopa de astăzi ne vorbește despre o vindecare. Isus revine în ţinutul Galileii dintr-o zonă păgână, ţinutul Tirului și al Sidonului. „*I-au adus un surd, care vorbea cu anevoie, și L-au rugat să-Și pună mâinile peste el*” (Mc. 7, 32). Se știe că un copil care s-a născut surd va deveni și mut, de aceea se vorbește despre surdo-muţi. Neputând auzi cuvântul rostit, un asemenea copil nu va putea nici vorbi. În cazul acesta se vorbește despre „un om care vorbea cu anevoie”, deci nu se născuse surd. Ca și în unele cazuri de orbire, Isus recurge la o terapie care implică o anumită manevră medicală. Îi atinge limba cu saliva Sa, iar mutul a început să vorbească deslușit. Comunicarea acestui om mut nu era complet întreruptă cu ceilalţi, ci doar îngreunată. Nu persoana respectivă I-a cerut ceva lui Isus, ci a fost adusă la El de alţii. De aceea poate: „*Isus L-a luat deoparte din norod*...” (cf. v. 33-35), aplicându-i un procedeu terapeutic. Isus nu se percepea pe Sine ca un simplu vindecător și nu dorea să fie cunoscut doar sub acest aspect, dar nici n-a negat celor în nevoie un ajutor. Poate de aceea „*a suspinat*”. Isus ar fi dorit să folosească orice prilej, chiar și o încercare și o suferinţă prin care trecea cineva, ca să o transforme într-o oportunitate, o deschidere pentru mult mai multul pe care dorea El să-l dăruiască. De cele mai multe ori, însă, oamenii nu doresc decât să-și rezolve o problemă punctuală și de moment. Nu acesta era și gândul lui Isus. De aceea: „*El le-a poruncit să nu spună nimănui; dar cu cât le poruncea mai mult, cu atât Îl vesteau mai mult*” (Mc. 7, 36). Oricine s-ar fi bucurat că notorietatea și admiraţia lui cresc, nu însă și Isus. Ar fi fost cu siguranţă mai mulţumit dacă oamenii ar fi venit la El pentru a asculta Cuvântul lui Dumnezeu. Isus nu neagă nimănui o cerere, dacă este după voia lui Dumnezeu, dar El are de dăruit mult mai mult. Oare de ce este acest lucru atât de greu de înţeles? Poate pentru că în rugăciune suntem și noi gângavi și nu ne rugăm corect. **[2011]**

*

Evr. 6, 9-12. Acest capitol a 6-lea pe care-l vom medita azi și mâine este cu adevărat cutremurător. Mărturisesc că în fragedă tinereţe, când ajungeam cu lectura NT în acest punct, mă socoteam pierdut sau măcar întristat. Autorul epistolei, îndemnând pe cititori să fie râvnitori, le spune: „*Așa încât să nu vă leneviţi, ci să călcaţi pe urmele celor ce prin credinţă și răbdare moștenesc făgăduinţele*” (Evr. 6, 12). Această încheiere a pericopei de azi este recomandarea pe care autorul o face cititorilor săi după reproșurile ce le-a adus în capitolul 5, 12-14. Ei ar fi trebuit de mult să devină din ucenici învăţători, dar acum sunt în

situaţia ca în loc să fie hrăniţi cu hrana tare (consistentă) a celor maturi în credinţă, trebuie să le fie din nou prezentate „adevărurile începătoare". Vom reveni și noi imediat la ele, nu înainte de a sublinia un aspect psihologic pe care autorul îl evidenţiază: „*Dar hrana tare – spune el – este pentru oamenii mari* (adulţi)*, pentru aceia* ***a căror judecată s-a deprins prin întrebuinţare să deosebească binele și răul***" (Evr. 5, 14; alt verset care merită reţinut).

Să revenim însă la „adevărurile începătoare ale lui Cristos", pe care autorul își îndeamnă cititorii să le depășească și să meargă înainte spre cele desăvârșite: „*...fără să mai punem din nou temelia pocăinţei de faptele moarte, și a credinţei în Dumnezeu, învăţătura despre botezuri, despre punerea mâinilor și despre judecata veșnică*" (v. 1-2).

Ciudat! Cam aceasta este tot ce se studiază în diferite grade de analiză în toate institutele teologice, de la cele mai elementare la cele mai elevate. Am semnalat doar faptul. Urmează cumplita antiteză, cu înfricoșătoarele ei consecinţe, între cei care au fost odată luminaţi și apoi au apostaziat (v. 4-6). Pe cărarea Împărăţiei nu există drum înapoi, și cine nu progresează, nu rămâne pe loc, ci cade. Să luăm deci aminte! **[2010]**

Săptămâna a IV-a a Postului Mare.
Duminica cuviosului părinte Ioan Scărarul.

Lectură biblică: Ev. Mc. 9, 17-32, **Ap.** Evr. 6, 13-20
Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare

Troparul zilei:
Veniţi să lucrăm în via cea de taină, făcând roade de pocăinţă;
Nu ostenindu-ne cu mâncări și băuturi,
Ci cu rugăciuni și cu posturi săvârșind virtuţile.
Că aceasta plăcând Stăpânului lucrului, dăruiește dinarul,
Prin care scapă sufletele de datoria păcatului, Unule, Cel Mult-Îndurat.

Sărbătorim azi a 4-a duminică din Postul Mare, a 3-a înaintea Sf. Paști. Îl comemorăm totodată și pe Sf. Ioan Scărarul (579?-649). Acest mare monah, care a trăit o bună parte din viaţă în mănăstirea de pe muntele Sinai, își trage supranumele de Scărarul de la un tratat de ascetică scris de el, intitulat „Scara virtuţilor", compus din 30 de capitole în care descrie viaţa spirituală de la treptele cele mai de jos până la contemplaţia divină, ca o urcare pe o scară. Este sărbătorit în 30 martie. Comemorarea lui în duminica aceasta se datorește faptului că este un model de viaţă trăită în lepădare de sine și închinată Domnului pe de o parte și pentru că opera lui este citită în mănăstiri în timpul Postului Mare. **[2009]**

Cuviosul Părinte Ioan Scărarul

Această a 4-a Duminică a PM (a 3-a înainte de Sf.Paști) are supratitlul de Duminica Sf. Ioan Scărarul, după numele unui mare monah care este autorul unei lucrări ascetice cu titlul: *Scara virtuţilor*. Sfântul Ioan este sărbătorit în 30 martie. Se pare că abia în secolul al XIV-lea s-a fixat comemorarea sa și în această Duminică din PM, ca model de pocăinţă și poate pentru că în mănăstiri în această perioadă se citește din opera sa. Cronologia vieţii Sf. Ioan Scărarul este dificil de stabilit, datorită datelor foarte aproximative pe care le posedăm.

Sf. Ioan intră în mănăstirea din Sinai la vârsta de 16 ani și-l are ca mentor pe Anastasie, viitorul patriarh al Antiohiei. A ajuns la măsura isihasmului (a liniștirii). După 40 de ani de viaţă în acest stadiu devine egumenul mănăstirii din Sinai, dar după câţiva ani se retrage din nou în singurătate. În acest timp scrie un tratat ascetic în 30 de capitole, câte unul pentru fiecare virtute, care pentru cine-l citește este ca și cum ar urca una câte una treptele unei scări ce duce la viaţa într-o desăvârșită unire cu Dumnezeu. După acest tratat, Sf. Ioan a rămas în memoria monahilor cu supratitlul de *Scărarul*. Sf. Ioan Scărarul a murit aproximativ în anul 649.

Scara virtuţilor este și rămâne o carte deosebit de preţioasă, nu doar pentru călugări, ci pentru toţi cei care doresc să trăiască în armonie în același timp cu ei înșiși, cu ceilalţi și cu Dumnezeu. O foarte frumoasă reprezentare iconografică a Scării între multe altele o găsim pictată (într-o foarte bună stare de conservare) pe peretele exterior de nord al bisericii mănăstirii Suceviţa. **[2010]**

Cuviosul Părinte Ioan Scărarul

Ultimele două Duminici din PM sunt consacrate comemorării a doi asceţi, un bărbat: Sf. Ioan Scărarul, sărbătorit în 30 martie, și o femeie: Maria Egipteanca, sărbătorită în 1 aprilie. Comemorarea lor în cea de a 4-a, respectiv cea de a 5-a Duminică a PM sunt de origine târzie, secolul al XI-lea și respectiv al XIV-lea. Aceste comemorări apar în mediul monastic și se datorează foarte probabil posibilităţii de a sărbători cu mai mare fast acești doi asceţi foarte cunoscuţi, din a căror operă și biografie se citește în mănăstiri în această perioadă.

În Duminica a 4-a din PM (a 3-a înainte de Sf. Paști) îl comemorăm pe Sf. Ioan Scărarul. Biografia sa este puţin cunoscută, datele pe care le avem, foarte lacunare, au fost adunate de un anume Daniel din Mănăstirea Rait. Sfântul Ioan Scărarul s-a născut (după unii) în Palestina cam prin anul 579 și a murit în

jurul anului 649 ca egumen al Mănăstirii Sinai, fiind deci contemporan cu Sf. Maxim Mărturisitorul. A intrat în Mănăstirea din Sinai la vârsta de 16 ani, unde l-a avut ca povăţuitor pe un bătrân numit Martirie, vreme de 19 ani. După moartea bătrânului se mută la Thola, un loc izolat, la 5 mile de Mănăstire unde se consacră vieţii contemplative, numite în Orient *isichie*, adică liniștire, timp de 40 de ani. A fost ales egumen al Mănăstirii Sinai, funcţie pe care o exercită timp de 10 ani până la moartea sa. Și-a primit supranumele de „Scărarul" de la opera pe care a compus-o intitulată de autor: „*Klimax*" (gr. = scară), cunoscută în Apus sub numele de „*Scala Paradisi*" (lat. = scara Paradisului). Lucrarea a devenit foarte populară și des comentată în mediul monastic și nu numai, autorul însuși definind-o pe drept cuvânt ca un tratat ascetic și comparând-o cu scara lui Iacob.

Tratatul este compus din 30 de capitole, pe care autorul le aseamănă cu cei 30 de ani de vârstă ai lui Isus. Este precedat de o prefaţă. La sfârșit este adăugată o lucrare compusă din 15 scurte capitole, numită: „*Cuvânt către păstor (staret)*". Această lucrare, de sine stătătoare, dar adăugată „*Scării*" cuprinde câteva îndrumări care se adresează egumenului, adică celui care conduce o mănăstire. Este foarte probabil ca Ioan să se fi inspirat din „*Cartea Regulii pastorale*" scrisă de Sf. Grigore cel Mare, papă al Romei, și care a fost tradusă în greceşte prin anul 600.

Corpul Tratatului în sine este compus, cum spuneam, din 30 de capitole. Primele trei dintre acestea reprezintă un fel de introducere generală și se ocupă de renunţarea la lume, detașarea interioară și intrarea în mănăstire și se încheie cu un supliment despre vise, punând în gardă pe începători contra iluziilor și a relelor care pot decurge de aici.

Următoarele 23 de capitole reprezintă scrieri ascetice, tratând despre vicii și virtuţi, care par la prima vedere aranjate într-o ordine întâmplătoare și se adresează în principal monahilor *cenobiţi*, adică celor care trăiesc viaţă comunitară într-o mănăstire. Acest tip de viaţă este consiliat în Orient începătorilor. Călugării din vechime nu sfătuiau pe începători să trăiască *anahoretic*, adică contemplativ și în singurătate, decât după un timp mai îndelungat de viaţă în comun. Acest tip de viaţă este recomandat insistent și de către Sf. Vasile cel Mare care atrage atenţia tuturor călugărilor: „Nu poţi ști că ai dobândit cu adevărat răbdarea, de ex., dacă nu este cineva care să ţi-o pună la încercare". Din parcurgerea acestor capitole se vede că Ioan cunoștea bine lucrările lui Evagrie Ponticul, ale Sf. Ioan Casian și ale Sf. Grigore cel Mare, papa Romei, care sunt citaţi în capitolul 22. În legătură cu slava deșartă, el urmează schema lui Evagrie Ponticul privitoare la cele 8 gânduri ale răutăţii.

Ultimele 4 capitole sunt dedicate vieţii în singurătate, când monahul a dobândit *isihia* (liniștirea sau viaţa contemplativă), și reprezintă deci un tratat de mistică.

Nu este deci de mirare că în săptămâna a 5-a din PM acest tratat se citește intens în mănăstiri. Chiar de la început „*Scara*" a avut o largă răspândire și a fost mult comentată și chiar reprezentată pictural în biserici. Ea a devenit un tratat fundamental pentru toţi cei care și-au făcut din pocăinţă inima vieţii lor. El este de asemenea util și pentru toţi creștinii trăitori în lume, în urcușul lor către Dumnezeu. **[2011]**

Mc. 9, 17-32. Fragmentul evanghelic citit azi este relatarea unei minuni săvârșite de Isus imediat după Transfigurarea Sa. Ea este consemnată de toţi cei trei evangheliști sinoptici și exact în acest moment al vieţii lui Isus. Întregul discurs este centrat pe credinţă, care poate face și minuni.

Primul dialog Isus îl are cu tatăl copilului care era lunatic (epileptic, cum rezultă din descriere). Tatăl începe prin a se plânge de neputinţa celor 9 ucenici rămași cu lumea. Petru, Ioan și Iacob erau cu Isus pe muntele Transfigurării. Să se fi datorat eșecul lor doar necredinţei sau și faptului că nu erau cu toţii împreună sau mai ales faptului că nu erau cu Isus? Să ne amintim: *Fără Mine nu veţi putea face nimic* (Io. 15, 5). La nemulţumirea tatălui faţă de eșecul ucenicilor (de câte ori nu facem și noi la fel?) exprimat prin acel sceptic: *Dacă poţi face ceva*... Isus îi răspunde scurt: *Toate sunt cu putinţă celui ce crede*. Urmează strigătul disperat al tatălui (cât de mulţi și cât de des în viaţă ne putem recunoaște și noi în el): *Cred, Doamne, ajută necredinţei mele*! Isus poruncește autoritar demonului care, ieșind din copil, îl lasă „ca și mort". Isus însă îi dă mâna, îl ridică, iar copilul începe să umble. Succesiunea aceasta: mort – ridicat – umblat, ne duce cu gândul la simbolismul învierii. Tot ce face și zice Isus se îndreaptă spre același scop: învierea. Crucea este doar o cale, asumarea ei este un mijloc, unicul, dar totul este îndreptat spre înviere.

Ca să ajungem aici însă, viaţa noastră trebuie trăită în credinţă. Pe calea crucii vieţii noastre prea adesea pierdem din vedere că soluţia problemelor este asumarea crucii, nu încercarea de a scăpa de ea, fie chiar şi printr-o minune. Ba mai mult, când această minune întârzie, începem să ne plângem, întâi de oameni care ar putea, dar nu vor să ne ajute, apoi în final de Dumnezeu care permite încercarea şi nu pare să asculte cererile noastre. Şi dacă răsare de undeva un licăr de speranţă, ne pomenim strigând la rândul nostru: Cred, Doamne, ajută necredinţei mele! Să notăm aici corecţia pe care o aduce Isus felului nostru de a gândi problema. Noi zicem că vom crede dacă vom vedea minuni, dar Isus răstoarnă datele şi ne avertizează că: veţi vedea minuni, **dacă** veţi crede.

Ucenicilor le spune acelaşi lucru: n-aţi putut pentru că n-aţi avut destulă credinţă. Cum să o căpătăm? Prin rugăciune. Acesta este lucrul principal. Ca să-mi fac mai eficientă rugăciunea, ea trebuie întărită prin post. Postul ne sprijină rugăciunea, care ne întăreşte credinţa, iar prin credinţă vom face minuni. Nu minuni mici: vindecări şi altele, ci minuni adevărate şi mari. Cea mai mare dintre toate în zilele noastre este să-i vindecăm pe oameni de necredinţa lor. Să-i aducem măcar la nivelul părintelui copilului lunatic. Măcar la puţina credinţă. Dumnezeu poate înmulţi puţinul, dar trebuie să-I oferim măcar acest puţin. Să facem ceva pentru lumea aceasta. Cum? Isus ne-a răspuns deja: prin post şi rugăciune. S-o facem deci! **[2009]**

*

Evr. 6, 13-20. În această a doua secţiune a capitolului 6, care constituie pericopa de astăzi, autorul se ocupă de problema jurământului prin care Dumnezeu a întărit făgăduinţele pe care le-a făcut lui Avraam (Evr. 6, 13-18), legând aceste făgăduinţe de condiţia de Mare Preot a Fiului-Rege. Fără a-l cita în mod expres, textul face aluzie de asemenea la Psalmul 109/110 citat de mai multe ori în cursul epistolei: „*Domnul a jurat şi nu-I va părea rău: Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melchisedec*" (Ps. 109/110, 4).

Să nu încheiem totuşi ciclul meditaţiilor noastre asupra acestei bijuterii teologice care este Epistola către Evrei fără a arunca măcar o privire asupra preoţiei „după rânduiala lui Melchisedec" pe care autorul o dezvoltă în capitolul 7, din care în această perioadă a PM nu este luată nici o pericopă.

Revelaţia de pe muntele Sinai promitea că Israel urma să fie „o împărăţie de preoţi şi un neam sfânt" (cf. Exod 19, 6). Această promisiune a fost valabilă pentru popor, ca întreg. Cu toate acestea, activitatea preoţească era îndeplinită doar de tribul lui Levi (cf. Numeri 3, 6-13). VT menţionează ca obligaţii ale preoţilor pe de o parte cele legate de Lege: să înveţe şi să judece, pe de altă parte slujba legată de Templu, slujba cotidiană, tămâia, simbolul rugăciunii neîntrerupte şi apoi jertfele, mai ales jertfa pentru păcat în marea zi a ispăşirii pe care o aducea marele preot, care intra în Sfânta Sfintelor, o dată pe an reprezentând în persoana sa întreg poporul. El aducea această jertfă anual, pentru păcatele sale şi ale întregului popor. Autorul pune în relaţie această jertfă simbolică, repetitivă, dar totuşi eficace, în baza promisiunilor lui Dumnezeu făcute poporului său, cu jertfa unică a lui Isus, pe care o vom medita mai târziu, în capitolul 9 al acestei Epistole. Sinteza învăţăturii întregii Epistole constă în faptul că Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, este Marele Preot, care prin jertfa Sa unică ne-a deschis calea spre locul prea sfânt. Apostolul Petru trage concluziile: „ *El* (Isus Cristos) *ne-a făcut o seminţie aleasă, o preoţie împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu Şi l-a câştigat ca să fie al Lui, ca să vestiţi puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată*" (1 Pet. 2, 9). Să-I mulţumim! **[2010]**

Evr. 6, 11-20. Cuvintele cu care autorul s-a adresat cititorilor săi au fost cu adevărat dure. El le-a folosit pentru a arăta că lucrurile trebuie luate foarte în serios. Nu este vorba de încălcarea unui ritual, de o neglijenţă sau ceva asemenea, ci de ceva care ne atinge în însăşi fiinţa noastră de creştini. De aceea, spre sfârşitul pasajului precedent, autorul, îndulcind tonul, zice: „*Măcar că vorbim astfel, preaiubiţilor, totuşi de la voi aşteptăm lucruri mai bune care însoţesc mântuirea*" (Evr. 6, 9). Acum, schimbând perspectiva, priveşte lucrurile punând accentul pe Dumnezeu, pe faptul că El este constant cu Sine însuşi şi nu se poate tăgădui, deci încrederea pe care o avem în El este de neclătinat. Din partea oamenilor, efortul care ni se cere este de a avea râvnă şi de a nu ne lenevi, sau mai rău, de a nu fi nepăsători: „*Dorim ca fiecare*

din voi să arate aceeași râvnă, ca să păstreze până la sfârșit ***o deplină nădejde****, așa încât să nu vă leneviți, ci să călcați pe urmele celor ce, prin credință și răbdare, moștenesc făgăduințele*" (Evr. 6, 11-12). După aceste cuvinte, autorul aduce ca argument din VT exemplul lui Avraam care, după ce a primit prin credinţă făgăduinţa lui Dumnezeu de a-l face tatăl unui mare popor: „*și astfel, fiindcă a așteptat cu răbdare, a dobândit făgăduința*" (Evr. 6, 15). Ba, pentru a întări mai mult făgăduinţa Sa, Dumnezeu S-a jurat pe Sine însuși: „*Pentru ca să găsim o puternică îmbărbătare noi, a căror scăpare a fost să apucăm nădejdea care ne-a fost pusă înainte, pe care o avem ca pe o ancoră a sufletului; o nădejde tare și neclintită, care pătrunde dincolo de perdeaua dinlăuntrul Templului, unde Isus a intrat pentru noi ca înainte mergător, când a fost făcut Mare Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*" (Evr. 6, 18-20). Cu aceste cuvinte de încheiere a acestei secţiuni, autorul introduce capitolul 7 în care va dezbate pe larg calitatea lui Isus de Mare Preot, după rânduiala lui Melchisedec. Datorită Lui, noi putem avea această nădejde neclintită, asemenea unei ancore care ne leagă de Dumnezeu, în interioritatea fiinţei noastre, până când Îl vom putea contempla faţă către faţă în toată veşnicia. **[2012]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Luni.

Lectură biblică: Isaia 37, 33-38, 6; **Geneza** 13, 12-18; **Pilde** 14, 27-15, 4

Troparul prorociei: *Scoală-Te, Doamne, și ne ajută nouă, pentru că s-au ridicat împotriva noastră fărădelegile noastre; Că Tu ești Tatăl nostru, Afară de Tine pe altul nu știm.*

Isaia 37, 33-38, 6. *Așa grăiește Domnul*: *Pune-ţi în rânduială casa ta, căci nu vei mai trăi, ci vei muri*. Acesta a fost mesajul pe care Isaia a trebuit să-l aducă lui Ezechia, regele lui Iuda, grav bolnav și pe moarte, după ce a trebuit să suporte și un asediu al împăratului Asiriei, de care însă a scăpat cu bine. De toate relele putem scăpa mai ușor sau mai greu, mai repede sau mai târziu. Unul singur este însă implacabil: moartea. Plângerea lui Ezechia împreunată cu rugăciunea lui către Domnul i-au mai adăugat 15 ani la viaţa lui. Și peste toate, Dumnezeu i-a dat un semn: *Voi întoarce cu 10 trepte umbra pe ceasul solar...* (Is. 38, 8). Și timpul și timpurile sunt în puterea lui Dumnezeu. Victoria lui Ezechia în asediul Ierusalimului nu s-a datorat iscusinţei lui, ci doar Domnului. Dar până și Dumnezeu poate fi înduplecat în deciziile Sale prin rugăciune. Probabil că întreg mesajul acestor două capitole (37 și 38) din Isaia, pe care vă recomand să le citiţi în întregime, tocmai în aceasta constă: în puterea rugăciunii. Și în acest timp binecuvântat în care ne găsim ar trebui să luăm aminte. Esenţa postului nu constă în nemâncare, nici pe altă privaţiune, ci în întărirea rugăciunii, care se adresează lui Dumnezeu din străfundurile fiinţei noastre, strigând lui Dumnezeu și nu doar mormăind niște cuvinte care par a fi rugăciune: *Din adâncul fiinţei mele strig către Tine: Auzi-mă*! (Ps. 129 /130/, 1). **[2009]**

Geneza 13, 12-18. În peregrinarea lor prin locurile unde i-a dus Dumnezeu, Avram a ajuns și în Egipt. Dar Avram și Lot, ruda lui, călătoreau împreună și erau amândoi foarte bogaţi. Probabil că s-a ajuns la unele disensiuni în ce privește arealul geografic necesar turmelor, sursele de apă etc. (probabil că aici avem prima menţiune biblică a geopoliticii !?). Rezolvarea problemei, Avram însă a făcut-o după principii de morală superioară și nu în termenii darwinistei lupte pentru supravieţuire: „*Avram a zis lui Lot: te rog să nu fie ceartă între noi. Toată ţara e înaintea ta. Mai bine să ne despărţim.* ***Dacă apuci tu la stânga, eu voi apuca la dreapta; dacă apuci tu la dreapta, eu voi apuca la stânga***" (cf. Gen. 13, 8-9). Câteodată despărţirea este necesară și chiar benefică pentru ambele părţi, cearta însă niciodată. Lot și-a luat pentru sine câmpia Iordanului și a mers spre răsărit până la Sodoma, un ţinut foarte mănos și bogat înainte de distrugerea cetăţii: „*Oamenii din Sodoma erau răi și afară din cale de păcătoși împotriva Domnului*" (Gen. 13, 13), notează Biblia. Dumnezeu Își reînnoiește apoi promisiunile făcute lui Avram: „*Îţi voi da toată această ţară, iar pe tine te voi înnmulţi ca pulberea pământului și ca stelele cerului. Scoală-te și străbate ţara în lung și în lat, căci ţi-o voi da ţie*" (cf. Gen.13, 15-17). Această străbatere reprezenta în mod simbolic un fel de luare în posesiune a pământului care i-a fost făgăduit. În planul lui Dumnezeu, la care Avram a spus „Da", totul era ca și făcut, rămânea doar să devină evident și pentru cei neîncrezători la propriu, adică înaintea celor care nu-L cred pe Dumnezeu. Ca și astăzi, de exemplu. „*Avram a venit de a locuit la Hebron lângă stejarii lui Mamre. Și acolo a ridicat un altar Domnului*" (v. 18). Iosephus afirmă că Hebronul este un oraș mai vechi decât Memfis în Egipt, iar despre stejar spune că după tradiţie stătea acolo de la crearea lumii. Este stejarul despre care va mai fi vorba. **[2010]**

Pilde 14, 27-15, 4. Următorul proverb este de o mare actualitate și importanţă în zilele noastre: „*O inimă liniștită este viaţa trupului, dar invidia este putrezirea oaselor*" (Pld. 14, 30). În medicina modernă se vorbește tot mai mult și mai insistent despre așa zisele boli psiho-somatice. Despre ce este vorba? Bolile omului pot fi moștenite (genetice) sau datorate unor cauze externe: microbi, proastă alimentaţie etc. S-a dat puţină atenţie sau chiar deloc bolilor datorate cauzelor psiho-sociale. Nu doar unele boli psihice, dar și boli organice pot avea drept cauze probleme emoţionale. Între aceste cauze emoţionale putem enumera: sentimentul de vinovăţie, resentimentele (refuzul de a ierta), frica (anxietatea), frustrarea, nehotărârea,

gelozia, egoismul (invidia) și chiar plictiseala (lipsa de scop în viaţă). Aceste tulburări emoţionale, mai ales când sunt de durată, se datorează unei greșite relaţii cu Dumnezeu și cu oamenii. Acest mod de viaţă, dacă nu este corectat, duce, cum spuneam, nu doar la tulburări psihice (nevroze de ex.), ci chiar la boli trupești (somatice) cum ar fi hipertensiunea arterială care este la originea infarctului cardiac sau a accidentului vascular (paralizie), ulcer duodenal etc., ca să nu enumăr decât pe cele mai frecvente și mai grave. Populaţia întregii planete, dar mai ales cea a ţărilor civilizate, este din ce în ce mai grav afectată. Tratamentul medical atunci când se adresează doar corpului eșuează adesea, dacă nu este luat serios în consideraţie și factorul emoţional care stă la baza lor. La rândul său, acest factor emoţional este consecinţa neluării în seamă a programului existenţial așa cum ni-L propune Dumnezeu în Cuvântul Său. „*Cel rău este doborât de răutatea lui, dar cel neprihănit chiar și la moarte trage nădejde*" (Pld. 14, 32). Iată de ce este important pentru fiecare dintre noi să cultivăm o corectă relaţie cu Dumnezeu prin rugăciune înainte de toate, prin postul dublat de milostenie. Iubind pe semeni și prin ei pe Dumnezeu, ne iubim propria noastră viaţă. Dumnezeu care ne-a creat pentru viaţă deplină ne poate și vindeca dacă am greșit. Să-L ascultăm și atunci va fi pace și bunăstare. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Marţi.

Lectură biblică: Isaia 40, 18-31;**Geneza** 15, 1-15; **Pilde** 15, 7-19

Troparul prorociei:
Sprijinitor este nouă Dumnezeul lui Iacov și apărător în ziua necazului.

Isaia 40, 18-31. Pentru deplina înţelegere a prorociei rânduite pentru azi ar fi bine să citim întreg capitolul 40. În versetul 3 ni se spune: *Un glas strigă în pustie: „pregătiţi calea Domnului, neteziţi în locurile uscate un drum pentru Dumnezeul nostru”*. Multe din cuvintele acestui capitol le-a reluat liturghia bizantină. De pildă: Toată făptura este ca iarba, și toată strălucirea ei este ca floarea câmpului (v. 6), pe care-l cântăm la slujba înmormântării. Impresionant este însă versetul 10: *Iată, Domnul vine cu putere. Plata Lui este cu **El și răsplătirile vin înaintea Lui***. Răsplătirile vin înaintea Lui! De ce credeţi că viaţa voastră este necunoscută Domnului când și cerul și pământul ascultă de El și I se subordonează? Recitiţi cu atenţie versetele 25-30. De ce să credeţi că: *„Soarta mea este ascunsă înaintea Domnului”* (v. 27). Dumnezeu ne dă o speranţă și o încredere mai ales atunci când forţele noastre se împuţinează, prin necazuri, boli sau bătrâneţe: *El nu obosește, nici nu ostenește; priceperea Lui nu poate fi pătrunsă* (v. 28). Toţi pot fi vlăguiţi și împuţinaţi în viaţa lor: *Dar cei ce se încred în Domnul își înnoiesc puterea, ei zboară ca vulturii; aleargă și nu obosesc, umblă și nu se ostenesc* (v. 31). Iată deci cheia problemelor vieţii: Încredeţi-vă în Domnul și El vă va izbăvi de toţi vrăjmașii văzuţi și nevăzuţi. El își va călăuzi turma și o va duce în pace la un loc liniștit și mănos, El, Păstorul ceresc (cf. v. 11). Lui să-I fie slava în veci! **[2009]**

Geneza 15, 1-15. Această secţiune este dominată de dezvoltarea planului lui Dumnezeu nu doar cu privire la posesiunea pământului făgăduit, ci și la cine va fi moștenitorul. Întregul episod se petrece după întoarcerea lui Avram de la bătălia regilor (capitolul 14) și binecuvântarea primită de el din partea lui Melchisedec, regele Salemului, care, fiind și preot al Dumnezeului celui Preaînalt, Îi aducea ca jertfă pâine și vin. Înainte de toate, la îngrijorările firești ale lui Avram, Dumnezeu îi răspunde cu bunăvoinţă într-o vedenie. Nu un străin, ci propriul său fiu îl va moșteni, deși nu părea ca acest lucru să fie verosimil (cf. Gen 15, 2-5). Însă „*Avram a crezut pe Domnul, și Domnul i-a socotit lucrul acesta ca neprihănire*” (Gen. 15, 6). Acest verset este foarte important. Pavel construiește teologia sa a îndreptăţirii prin credinţă aproape în întregime pe acest verset. Apoi, Dumnezeu îi reînnoiește lui Avram promisiunea ţării pe care o vor moșteni urmașii săi. Avram a cerut Domnului un semn care să-l întărească în credinţă. Urmează un episod misterios. Dumnezeu nu-i răspunde direct și punctual la întrebare, ci îi cere lui Avram să împlinească un ritual. Nu putem intra în amănuntele simbolice ale acestui episod, căruia interpretările rabinice îi acordă o mare importanţă. Oricum, despicarea acestor animale (în vârstă de 3 ani), cu excepţia păsărilor, nu este o jertfă, ci un ritual misterios de comunicare simbolică între Dumnezeu și Avram. Apoi, pasajul cel mai întunecat: „*La apusul soarelui, un somn adânc a căzut peste Avram; **și iată că l-a apucat o groază și un mare întuneric***” (Gen. 15, 12). Nu putem să nu ne aducem aminte de un alt moment iniţiatic din existenţa umanităţii și anume Gen. 2, 21, episodul cu Adam la apariţia femeii. A urmat apoi o prorocie scurtă și sintetică a viitorului seminţiei lui Avram. Va dura 400 de ani. Cât îl privește însă pe el personal: „*Tu vei merge în pace la părinţii tăi; vei fi îngropat după o bătrâneţe fericită*” (Gen. 15, 15). **[2010]**

Pilde 15, 7-19. Tema principală a proverbelor cuprinse în pericopa de azi este inima omului și bucuria vieţii. Vom medita câteva dintre ele. „*O inimă veselă înseninează faţa; <u>dar</u> când inima e tristă și duhul e fără curaj*” (Pld. 15, 13). Acest proverb este parcă o sinteză a celui meditat în ziua precedentă. Tristeţea inimii este starea în care ne aducem singuri dacă părăsim Calea lui Dumnezeu. Ori de câte ori păcătuim, ne lipsim singuri de bucuria vieţii și dacă nu alergăm imediat, prin pocăinţă, la milostivirea lui Dumnezeu ca să-I cerem iertare, tristeţea va pune stăpânire pe inima noastră. De aceea se roagă David: „*Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa*

Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi iarăși ***bucuria mântuirii Tale*** *și cu duh stăpânitor mă întărește*" (Ps. 50/51, 10-12). Când cineva păcătuiește, el părăsește calea vieţii care duce la Dumnezeu. Din nefericire, unii nici măcar nu au ce părăsi, pentru că nu au umblat niciodată pe calea aceasta. Înţeleptul li se adresează și unora și celorlalţi: „*Calea celui rău este urâtă Domnului, dar El iubește pe cel ce umblă după neprihănire. Cine părăsește cărarea este aspru pedepsit, și cine urăște mustrarea va muri*" (Pld. 15, 9-10). În procesul de educaţie, mustrarea își are locul ei. Acel părinte care nu-și mustră copilul când trebuie mustrat dă dovadă de slăbiciune faţă de copil. Îngăduinţa lui, departe de a fi o dovadă de dragoste, este o dovadă de inconștienţă. Copiii lui Dumnezeu sunt și ei educaţi de Părintele ceresc cu iubire: „*Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului și nu te mâhni de pedepsele Lui, căci Domnul mustră pe cine iubește ca un părinte pe copilul pe care-l iubește*" (Pld. 3, 11-12). Dacă facem greșeli pe cărarea către Dumnezeu, vom fi corectaţi. Dacă părăsim cărarea, adică ne abatem de la drum, atunci vom fi „aspru pedepsiţi" (v. 10/a), dar dacă urâm mustrarea și pedeapsa Domnului, atunci vom muri. Dar, prin pocăinţă, totul este posibil: „*Eu mustru și pedepsesc pe toţi aceia pe care-i iubesc. Fii plin de râvnă, dar și pocăiește-te*" (Ap. 3, 19), zice Domnul, Bisericii din Laodicea. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Miercuri.

Lectură biblică: Isaia 41, 4-14; **Gen.**17, 1-14; **Pilde** 15, 20-16, 9.
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Pentru durerile sfinţilor care au pătimit pentru Tine, Te rugăm, Doamne, fii milostiv și vindecă toate durerile noastre, Iubitorule de oameni.*

Isaia 41, 4-14. O prorocie îndreptată contra idolilor și idolatrilor. Ne-am obișnuit să credem că idolul este o sculptură sau pictură la care unii se închină. Din punct de vedere biblic însă idolul este o făptură, o izvodire omenească, fizică, psihică sau socială, un mod de comportament, de pildă, pe care omul îl ridică apoi atât de sus încât i se închină (am putea să zicem înclină). Omul trebuie să fie întotdeauna drept (neînclinat) în faţa nimănui, afară de Dumnezeu. Idolatria cea mai periculoasă este cea mai rafinată, cea mai subtilă, cea pe care o mare majoritate a oamenilor din nefericire nu o pot nici măcar sesiza. Rolul social al politicienilor este să fie călăuzele oamenilor și să fie „pontifex" (= creatori de poduri, de punți) pentru ca să putem trece cu bine diferitele dificultăţi iminente traiului de zi cu zi. Zice Domnul: *Apăraţi-vă pricina, arătaţi-vă dovezile cele mai tari... spuneţi ceva... faceţi măcar ceva bun sau ceva rău, ca să vedem... Iată că nu sunteţi nimic și lucrarea voastră este de nimic; o scârbă este cine vă alege pe voi* (Is. 41, 21-24). Nu fac aluzii acum, dar trebuie să remarc faptul că cei ce nu citesc Biblia n-au de unde ști că nimic nou nu-i sub soare, dar și că tot ceea ce facem este sub dublul semn, al libertăţii și al responsabilităţii. Domnul să ne lumineze pe toţi. **[2009]**

Geneza 17, 1-14. Dumnezeu a făcut un legământ cu Avram. Prima oară citim despre aceasta în capitolul 15, 18. Acum însă lucrurile se conturează definitiv și sunt circumscrise în timp. „*Când a fost Avram în vârstă de 99 de ani, Domnul i s-a arătat și i-a zis: Eu sunt Dumnezeul Cel atotputernic. Umblă înaintea mea și fii fără prihană. Voi face un legământ între Mine și tine și te voi înmulţi nespus de mult*" (Gen. 17, 1-2). Cuvântul „sporire" este cuvântul cheie al legământului avramic. Poporul se va înmulți. Atât în sensul restrâns, adică descendenţa biologică a lui Avram și spaţiul său existenţial, cât și în sens larg: toate popoarele și spaţiul lor, adică întreg pământul. Semnul acestui Legământ este schimbarea numelui din Avram (evr. tatăl înălţimii) în Avraam (evr. Abraham = tată al multor neamuri). Este semnificativ pentru lucrarea lui Dumnezeu. Ce mică deosebire între cele două nume, doar o literă, și ce mare extensie a misiunii și a binecuvântării. Și Dumnezeu continuă: „*...acesta va fi un legământ veșnic, în puterea căruia Eu voi fi Dumnezeul tău și al seminţei tale după tine, și-ţi voi da ţie și lor ţara Canaanului în stăpânire*" (Gen. 17, 7-8). Evident, când se încheie un nou legământ acesta va trebui să aibă și un nou semn, astfel încât părţile să se recunoască reciproc că sunt în comuniune: „*Să vă tăiaţi împrejur în carnea prepuţului vostru: și acesta să fie semnul legământului între tine și Mine*" (Gen. 17, 11 și urm.).

Legământul adamic stă într-o promisiune, într-un blestem și alimentaţie vegetariană, cel noahic în ridicarea blestemului, alimentaţie cu carne (fără sânge însă) și vin. Legământul avraamic într-un sacrificiu sângeros, dar care nu afectează viaţa, cel făcut cu Moise, prin fidelitatea faţă de Lege (morală și culturală, simbolică), iar Legământul definitiv și reparator în Isus Cristos, printr-un sacrificiu real și unic, prin Crucea Domnului Isus, în care toţi oamenii sunt răscumpăraţi. **[2010]**

Pilde 15, 20-16, 9. Secţiunea din Proverbe cuprinsă în capitolul 16, 1-9, parte a pericopei de azi, este o comoară de înţelepciune; un ghid aș zice complet de relaţionare a omului cu Dumnezeul său în ce privește proiectele și deciziile lui. Numele „Domnul" apare de 7 ori în această secţiune și de fiecare dată în relaţie cu omul, cu inima sau cu lucrările lui. „*Planurile pe care le face inima atârnă de om, dar răspunsul pe care-l dă gura vine de la Domnul*" (Pld. 16, 1). Cum se poate înţelege acest verset? Ne răspunde tot Biblia. De pildă, Balaam a vrut să-l blesteme pe Israel, dar cuvintele ce i-au ieșit din gură au fost de fapt o binecuvântare (cf. Numerii 23, 7-10). Omul își face planuri. Până aici nimic rău, ba dimpotrivă. Dumnezeu nu poate lucra

decât cu un om liber și activ. Fiecare dintre cei ce acţionează cu bună intenţie crede că: „*toate căile omului sunt curate în ochii lui, dar cel ce cercetează inimile este Domnul*” (Pld. 16, 2). De multe ori între planurile ce ni le facem, fie chiar și în lucrarea și slujba Domnului, și ce intenţionează de fapt El, pot fi discrepanţe. De aceea „*încredinţează-ţi lucrările în mâna Domnului și îţi vor izbuti planurile*” (Pld. 16, 3). Îţi vor izbuti planurile tale pentru că sunt pe deplin conforme cu planurile lui Dumnezeu. Desigur că pe calea ducerii la îndeplinire a planurilor lui Dumnezeu, pe care le vom cunoaște pas cu pas pe măsură ce trecem de la o etapă la alta, pot apărea numeroase piedici. De unde să știu dacă este o piedică a celui rău sau nu este voia lui Dumnezeu să continui pe drumul acesta? Foarte simplu: să nu fii încăpăţânat în planurile tale, ci să te adaptezi planurilor lui Dumnezeu, pentru că: „*Orice inimă trufașă este o scârbă înaintea Domnului și nu va rămâne nepedepsită*” (Pld. 16, 5). Încăpăţânarea derivă din orgoliu (trufie). Nu este atitudinea potrivită în lucrarea lui Dumnezeu, pentru că: „*Domnul a făcut toate pentru un scop, chiar și pe cel rău*...” (Pld. 16, 4). Ocolirea piedicii puse de un dușman din ură, poate deschide perspective noi, nebănuite până atunci, în lucrarea lui Dumnezeu, pentru că „*inima omului se gândește pe ce cale să meargă, dar Domnul îi îndreaptă pașii*” (Pld. 16, 9). **[2011]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Joi.

Lectură biblică: Isaia 42, 5-16;**Gen.**18, 20-33; **Pilde** 16, 16-17, 16
Denia Canonului celui mare al Sf. Andrei Criteanul

Troparul Canonului celui mare: *Suflete al meu, suflete al meu, scoală-te, pentru ce dormi? Sfârșitul se apropie, și trebuie să te tulburi; deșteaptă-te dară, ca să se îndure de tine Hristos Dumnezeu, cel ce este pretutindenea și toate le umple.*

Isaia 42, 5-16. Această a 5-a săptămână din PM este caracterizată de cele două denii: a Canonului de pocăință, „celui mare" cântat în mănăstiri în joia acestei săptămâni și a deniei Acatistului Maicii Domnului, cântat sâmbăta.

Canonul cel mare este un lung poem liturgic (320 de strofe = tropare) compus de Sf. Andrei, arhiepiscop al Cretei, cam în anul 720. Fiecare tropar cântat (în mănăstiri), este însoţit de 3 metanii mari. Acest canon este cântat divizat în patru părţi și în primele 4 zile ale celei dintâi săptămâni din Postul mare.

În prorocie, începem meditaţia despre ceea ce bibliștii numesc: „Cântarea Robului Domnului" care începe așa: *Iată Robul Meu, pe care-L sprijinesc, Alesul Meu în care-și găsește plăcere sufletul Meu. Am pus Spiritul meu peste El; El va vesti neamurilor judecata*... (Is. 42, 1-3). Sunt exact aceleași cuvinte și fapte, auzite și văzute de poporul prezent la botezul lui Isus în Iordan, de către Ioan. Întreg pasajul din profeţie este unul accentuat mesianic: orbii vor vedea, surzii vor auzi și săracilor li se va binevesti Împărăţia cerurilor. Aceasta a făcut-o pentru noi Domnul! **[2009]**

Marele Canon de umilinţă care se cântă joi seara sub formă de denie este un lung poem liturgic, în nouă ode, cu un total de 320 de strofe (tropare). Fiecare tropar este însoţit de trei metanii mari. A fost compus de Sf. Andrei, originar din Ierusalim, care a fost arhiepiscopul Cretei, pela anul 720.

Geneza 18, 20-33. În pericopa de astăzi, suntem în faţa unei mijlociri. Dumnezeu nu doar că acceptă, dar parcă și dorește să aibă o convorbire cu ai săi. Dumnezeu nu ne tratează pe noi, așa cum tratăm noi de pildă computerul. Ne enervăm dacă nu face ce dorim și face doar ce poate el. Nu! Dumnezeu ne-a dat libertate și El este primul care o respectă. Este gata în dragostea Lui faţă de noi să-Și restrângă voluntar propria libertate pentru a o respecta pe a noastră, care nu face parte din fiinţa noastră decât pentru că este darul gratuit al Creatorului, pe care l-a făcut creaturii sale multiubite.

După ce Avraam și-a manifestat ospitalitatea faţă de cei trei bărbaţi în drum spre distrugerea Sodomei și a Gomorei, la stejarii lui Mamre, și a primit în mod concret promisiunea naşterii fiului său Isac, cu toată neîncrederea soţiei sale Sara (evr. prinţesă), și ea foarte înaintată în vârstă, aflând motivul însărcinării îngerilor, și fiindcă în Sodoma locuia și ruda sa Lot, a îndrăznit să recurgă la milostivirea și neraûtatea lui Dumnezeu, care nu este gata să pedepsească tot și imediat, cum din nefericire mai cred unii care-L cunosc prea puţin. Dumnezeu este gata să-și schimbe hotărârile devastatoare dacă vede că din dragoste cineva este gata să mijlocească. De la 50 de oameni buni s-a „negociat" până la 10, dar nu s-au găsit nici măcar atâţia. „*După ce a isprăvit de vorbit lui Avraam, Domnul a plecat, și Avraam s-a întors acasă*" (v. 33). **[2010]**

Pilde 16, 16-17, 16. Din cele 28 de proverbe din această pericopă ne vom opri la următorul: „*Cine acoperă o greșeală, caută dragostea, **dar** cine o pomenește mereu în vorbirile lui, dezbină pe prieteni*" (Pld. 17, 9).

A devenit în timpurile noastre un obicei ca sub masca „spunerii adevărului" să se dea în vileag păcate ascunse ale cuiva. Că, de pildă, a fost informator al Securităţii, că a avut relaţii nepotrivite, că...în fine, orice ar putea compromite pe un om. De multe ori, de prea multe ori din păcate, lucrurile sunt adevărate, dar scopul cu care se face această „dare în vileag" este departe de a fi o pură căutare a adevărului și a dreptăţii, ci devine pentru cel ce o face un rău pe care-l comite. Este de fapt o delaţiune, care se îndreaptă în mod gratuit contra celui incriminat sau, și mai rău, servește în mod direct interesele meschine și

imorale ale celui care o face. Delatorul vrea să treacă drept un justiţiar, un apărător al adevărului, când de fapt este un gunoi uman. În mediul monahal, este foarte apreciată și citită o carte care cuprinde ziceri și fapte scurte ale unora dintre părinţii pustiei, care sunt foarte semnificative. Cartea se numește: *Pateric* (de la pater = părinte, în latină). Una dintre aceste „ziceri" ne relatează o întâmplare.

Un monah mai tânăr, aflat la începutul drumului, este acuzat pe bună dreptate despre o relaţie cu o femeie. Ceilalţi confraţi vor să-l pedepsească sever. Tânărul monah fuge și caută scăpare în chilia unui bătrân monah, care-l ascunde într-un butoi mare, îl acoperă cu un capac și se așează peste el. Scurt timp după aceea ajung și justiţiarii și-l întreabă pe bătrân unde s-a ascuns vinovatul. Bătrânul îi invită să caute peste tot, dar nu îndrăznesc să-l caute și în butoiul peste care ședea bătrânul. După plecarea justiţiarilor, bătrânul îl eliberează pe tânăr din ascunzătoare și-l îndeamnă să nu mai păcătuiască. I-a dat o șansă de a începe din nou drumul spiritual, de data aceasta prin pocăinţă.

La fel a făcut și Isus cu femeia prinsă în adulter (cf. Io. 8, 1-11). Dragostea este mai presus decât justiţia. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Vineri.

Lectură biblică: Isaia 45, 11-18; **Geneza** 22, 1-18; **Pilde** 17, 17-18, 5
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul proorociei: *Prealăudat ești, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce faci pământul să se clatine, ca să se întoarcă și să se mântuiască cei ce locuiesc pe el; și iarăși îl așezi, pentru bunătatea și milostivirea Ta nespusă. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne.*

Isaia 45, 11-18. În spatele acestei povestiri despre Cirus din prorocia de azi este o întreagă istorie. Evident că nu ne vom limita doar la ea. O idee revine în mod insistent în lungul acestui capitol: *Eu sunt Domnul și nu mai este altul, afară de Mine*...(v. 14, 18, 21, 22). Și în mod clar accentul cade pe acest: **Eu sunt**! Poate că tot restul naraţiunii nu are scopul să ne informeze despre unele evenimente, ci se ţese și se concentrează pe acest **Eu sunt**. Atât de des în rugăciunile noastre părem a-L trage la răspundere pe Dumnezeu în legătură cu viaţa noastră după un model psihologic naiv. Pare că am zice: Doamne, Tu ne-ai poruncit asta și asta și eu am încercat să o pun în practică. Atunci de ce...? Răspunsul lui Dumnezeu este dat în textul nostru în versetul 9: Vai de cine se ceartă cu Făcătorul său, obiect: vasul către olar, sau fiinţă: copil către părinţi (v. 10). Felul nostru de gândire omenesc nu se poate deci aplica la relaţia noastră cu Dumnezeu. Și Dumnezeu este obligat să repete insistent: Nu Mă poţi trage la răspundere pentru ceea ce fac. De câte ori uităm acest lucru. Timpul postului ne purifică nu doar corpul, ci întreaga fiinţă prin rugăciune, să-l folosim spre curăţirea relaţiilor noastre cu El. Să-l împlinim deci cum se cuvine. **[2009]**

Geneza 22, 1-18. Citit superficial și judecat la lumina emoţionalităţii (nu emotivităţii, care este altceva. Omul emoţional, ca mentalitate, este opus omului raţional. Omul emoţional ia decizii în baza principiului: „îmi place/nu-mi place", raţionalul în baza lui: „trebuie/nu trebuie"), acest pasaj pare aproape neverosimil. La adânci bătrâneţe a ambilor părinţi, printr-o minune dumnezeiască, se naște Isaac, unicul fiul al lui Avraam și al Sarei, și acum Dumnezeu i-l cere ca jerfă. Cum se va împlini promisiunea de a ajunge un neam mare? Totuși, Avraam, fără crâcnire, ia toate cele necesare și merge cale de 3 zile spre locul indicat de Dumnezeu, muntele Moria. Când l-a zărit de departe, a lăsat slugile și, singur cu fiul său, care a trebuit să ducă în spate lemnele pe care urma să fie adus ca jertfă de ardere de tot, s-au apropiat de locul jertfei. Când s-a ajuns la momentul decisiv, Avraam a fost oprit de glasul din cer: „Îngerul i-a zis: să nu faci nici un rău copilului, căci știu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât n-ai cruţat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine" (Gen. 22, 12). Jertfa a fost adusă pentru că s-a găsit berbecul care a înlocuit pe Isaac. Dumnezeu cere lui Avraam jertfa supremă, sacrificare în aparenţă a speranţei împlinirii promisiunilor pe care le-a făcut Dumnezeu lui Avram și care începuseră să prindă contur. Credinţa lui Avraam este cu adevărat desăvârșită. Ea depășește și emoţionalitatea și raţionalitatea și se bazează pe încrederea absolută în Cuvântul Domnului. Și astfel Domnul a jurat lui Avraam și a întărit promisiunile ce I le-a făcut.

Evident, citite în lumina istoriei mântuirii și a desfășurării ulterioare a evenimentelor, este nu doar greu, ci aproape cu neputinţă să nu remarcăm un paralelism absolut între această întâmplare și jertfa Crucii. Tatăl ceresc își sacrifică singurul Fiu preaiubit, care-și duce singur în spinare altarul de jertfă și Legământ. **[2010]**

Pilde 17, 17-18, 5. În cartea Proverbelor, multe dintre ele se ocupă de prietenie. Am meditat deja unul dintre ele: „*Săracul este urât chiar și de prietenul său, dar bogatul are foarte mulţi prieteni*" (Pld. 14, 20). Remarcam atunci că acest proverb, deși exprimă o realitate, este un fapt trist. De data aceasta avem de a face cu un proverb optimist: „*Prietenul adevărat iubește oricând și în nenorocire ajunge ca un frate*" (Pld. 17, 17). Cele două părţi ale acestui proverb nu sunt despărţite de cuvântul „dar" care exprimă o antiteză, ci de cuvântul „și" care exprimă o legătură. Din nefericire, situaţia expusă în primul proverb este mult mai frecventă decât cea din al doilea.

Marele filosof din Antichitate, Aristotel, scria undeva că: „Doi prieteni sunt un singur suflet care trăiește în două trupuri". Prietenul adevărat iubește oricând, și la bine și la rău, dar iubirea lui devine evidentă mai ales în necazul celuilalt, atunci când falșii prieteni se îndepărtează de cel aflat în necaz. Cineva adnota pe marginea acestui pasaj, pe Biblia sa, următoarea remarcă: „Un prieten adevărat este ca iedera – cu cât este mai mare ruina, cu atât mai strâns se lipește de tine". Prietenul adevărat este mai mult decât un frate care este legat de tine doar genetic, pe când prietenul este legat de tine cu sufletul. Bogăţiile, de multe ori, de prea multe ori din păcate, despart pe fraţi, dar niciodată pe prieteni. Isus, în cele mai grele clipe ale vieţii Sale pământești, înainte de patima Lui, se adresează ucenicilor Săi astfel: „*Voi sunteţi prietenii Mei, dacă faceţi ce vă poruncesc Eu. Nu vă mai numesc pe voi robi, pentru că robul* ***nu știe*** *ce face stăpânul său; ci vă numesc prieteni, pentru că* ***v-am făcut cunoscut tot*** *ce am auzit de la Tatăl Meu*" (Io. 15, 14-15). Legătura dintre fraţi este doar genetică. Temeiul prieteniei este însă dragostea (cf. Io. 15, 12-13), iar dragostea se manifestă printr-o comunicare totală. Nu există secrete între prietenii adevăraţi, altfel nu există prietenie. Robul care împlinește voia stăpânului nu trebuie să cunoască și planurile lui, dar prietenul este părtaș și acțiunii, și scopului dorit. Isus ne socotește prieteni dacă Îl iubim. **[2011]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Sâmbăta.

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 27-31, **Ap.** Evr. 9, 24-28;
Denia Acatistului Sf. Fecioare Maria
Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur. Pomenirea morţilor

Troparul Acatistului:
Porunca cea cu taină luând-o întru cunoștință,
Cel fără-de-trup în casa lui Iosif de grab s-a înfățișat, zicând Celei ce nu știa de nuntă:
Cel ce a plecat cu coborârea cerurile, încape fără de schimbare întreg întru tine.
Pe carele și văzându-l în pântecele tău, luând chip de rob,
Mă spăimântez strigând către tine: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară.

Acatist, în greacă, înseamnă o rugăciune în timpul căreia nu se șade. Este rostită rămânând permanent în picioare în semn de atenţie (interior) și de penitenţă în exterior. Tradiţional, se consideră că acest Imn acatist a fost rânduit pentru a se comemora eliberarea Constantinopolului asediat de perși și de avari în 626 sub împăratul Heraclius. Este un imn compus în onoarea Sf. Fecioare, patroana orașului. Se pare totuși că sărbătoarea de astăzi este legată mai mult de Bunavestire. Oricum ar fi însă, atât Canonul cel mare de pocăinţă (al Sf. Andrei Criteanul) recitat sub formă de denie în întregime în noaptea de joi spre vineri, cât și Imnul acatist recitat în noaptea de sâmbătă spre duminică vin să încheie și să încununeze această a 5-a săptămână din PM. Prin rugăciune, post și priveghere spre Înviere. **[2009]**

Imnul Acatist este o cântare de laudă în cinstea Sfintei Fecioare Maria. Se cântă solemn în această zi de vineri spre sâmbătă sub formă de denie (vecernie unită cu utrenia zilei următoare). Imnul se numește acatist (gr. în picioare) pentru că în timpul intonării lui nici clerul și nici poporul nu se așează.

Tradiţional se acceptă că acest Imn a fost pentru prima oară cântat pentru a comemora eliberarea Constantinopolului de sub asediul perșilor, sub Heraclios în anul 626. S-au comemorat apoi și alte două eliberări de sub asediul arabilor, care au avut loc în anii 677 și 717. Nici conţinutul Imnului însă (cu excepţia condacului, adăugat cu siguranţă ulterior), și nici momentul fixat pentru cântarea lui (sâmbăta din săptămâna a 5-a a PM) nu corespund cu datele respectivelor asedii. Se pare că la început imnul era în relaţie cu Bunavestire, care era sărbătorită întotdeauna în PM. După ce data Buneivestiri a fost definitiv fixată pe 25 martie, Imnul a fost cântat în continuare ca mulţumire pentru victoria lui Heraclios asupra perșilor, care a avut ca principal moment religios readucerea și arătarea Sf. Cruci poporului la 14 septembrie 628.

Imnului Acatist n-a încetat însă de a fi cântat și cu ocazia Buneivestiri pentru care fără îndoială a fost compus de Roman Melodul în secolul al VI-lea. În continuare, s-au adăugat de asemenea comemorarea diverselor eliberări ale Constantinopulului, așa cum notam la început, în semn de recunoștinţă pentru Sf. Fecioară căreia orașul îi era dedicat.

Această zi în care se cântă Imnul Acatist este o mare sărbătoare a Sf. Fecioare în ritul bizantin. **[2010]**

Din punct de vedere liturgic, această a 5-a săptămână a PM, iese în evidenţă prin celebrarea a două Denii. Cea de miercuri spre joi: Denia Marelui Canon de pocăinţă, compus de Sf. Andrei Cretanul, și cea de vineri spre sâmbătă: Denia Imnului Acatist în onoarea Sf. Fecioare Maria. Reamintesc că numim *denie* o slujbă de priveghere care se începe cu vecernia unei zile și se termină cu utrenia zilei succesive. Din motive lesne de înţeles, în bisericile de enorie și chiar în mănăstiri orarul este adaptat.

Marele Canon de pocăinţă este un lung poem liturgic compus de Sf. Andrei arhiepiscopul Cretei (prin 720). Fiecare din cele 320 de tropare (strofe) este însoţită de o metanie mare. Acest Canon se cântă și în primele 4 zile din prima săptămână a PM divizat în 4.

Istoria acestui Imn Acatist este destul de neclară și ridică multe probleme istorice. După versiunea tradiţională, această solemnitate a fost instituită ca mulţumire adresată Sf. Fecioare pentru ajutorul dat la

eliberarea Constantinopolului asediat de perși și avari în 626, sub împăratul Heraclie. Clerul și poporul au petrecut toată noaptea în rugăciune cântând acest Imn stând în picioare. De aici și numele de Acatist, adică o rugăciune în cursul căreia nu se șade. S-au adăugat apoi și comemorarea altor victorii. Se pare însă că inițial acest Imn, compus de Sf. Roman Melodul (secolul al VI-lea), se cânta la Bunavestire în preajma Crăciunului. Când data acestei sărbători a fost fixată pentru 25 martie, Imnul a rămas să se cânte într-o sâmbătă din PM: a 4-a sau a 5-a.

Ca și solemnitatea „Izvorului tămăduirii" din vinerea Săptămânii luminate, și cântarea Imnului Acatist în perioada PM este menită să celebreze pe Sfânta Fecioară, permițând comemorarea ei în aceste două momente ale timpului liturgic: înainte de Patimile Domnului și imediat după glorioasa Lui Înviere, punctând prezența Mariei în opera Mântuirii. **[2011]**

*

Evr. 9, 24-28. Două dintre cărțile NT, Epistola către evrei și Apocalipsa, cele două bijuterii ale Bibliei creștine, nu doar ne indică o corespondență continuă și reală dintre cele două lumi, cea cerească și cea pământească, dintre lumea spirituală reală nevăzută și lumea materială, văzută, dar vremelnică și înșelătoare (cf. 2 Cor. 4, 18 b), ci sunt în întregul lor construite pe acest paralelism. Ceea ce se petrece în realitate în cer, are și un reflex simbolic pe pământ. Conformarea până la contopire a celor două acțiuni este idealul de viață creștin: „facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ" (Mt. 6, 10), cerem zilnic în rugăciunea către Tatăl ceresc.

După o secțiune pregătitoare (Evr. 9, 15-23) în care autorul vorbește despre curățirea cultică a slujbelor VT, conclude în mod sintetic: „*Și după Lege aproape totul este curățit de sânge; și fără vărsare de sânge nu este iertare*" (v. 22). Dezvoltă apoi în mod strălucitor învățătura despre unicitatea și absoluta valabilitate a jertfei lui Isus Cristos. Această jertfă nu trebuie repetată și nici nu s-ar putea din cauza naturii ei divinumane. Să ne oprim o clipă și să reflectăm. Ceea ce face sau gândește omul este supus schimbării și perfecționării. Trebuie să reluăm o idee, trebuie să modificăm o construcție, să reparăm o instalație defectă etc., suntem supuși cu alte cuvinte în mod permanent schimbării. Nu la fel stau lucrurile în cazul lui Dumnezeu și în toate cele ce țin de El. Dacă viața comună se desfășoară sub semnul particularului, în care dominant este amănuntul, gândirea științifică este în căutarea generalului (abstractizarea), filosofia caută universalul (sublimarea). Teologia însă este domeniul Unicului. Ceea ce face sau zice Dumnezeu nu se repetă, nu revine etc. Este absolut sigur pentru acum și pentru veșnicie. De aceea „*tot așa Cristos, după ce S-a adus jertfă* ***o singură dată,*** *ca să poarte păcatele celor mulți, Se va arăta a doua oară, nu în vederea păcatului* (curățit odată pentru totdeauna), *ci ca să aducă mântuirea* ***celor ce-L așteaptă***" (v. 28). Această marcă a unicității nu lipsește nici din viața naturală a omului: „*Și după cum oamenilor le este dat să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata...*" (v.27). Să nu ne amăgim deci cu iluzii de tipul „reâncarnării". Libertatea omului cheamă după sine responsabilitatea, iar aceasta se bazează pe unicitate. Doar astfel suntem creaturile divin umane ale lui Dumnezeu. **[2010]**

Evr. 9, 23-28. Această ultimă secțiune a capitolului 9 al Epistolei, autorul o consacră în întregime unicității și valorii infinite și absolute a Jertfei lui Cristos. Dacă slujba preoțească de pe pământ era doar o reprezentare simbolică a ceea ce se petrece în cer: „*Căci Cristos n-a intrat într-un locaș de închinare făcut de mână omenească, după chipul adevăratului locaș de închinare, ci a intrat în cer, ca să se înfățișeze acum, pentru noi, înaintea lui Dumnezeu*" (Evr. 9, 24). El nu are nevoie să aducă de mai multe ori aceeași jertfă, datorită naturii Sale de Fiu care este veșnic, pe care autorul a analizat-o pe larg în capitolul 1 al Epistolei sale. Marii preoți levitici, din pricina faptului că prin natura lor sunt muritori, trebuiau să repete ritualul simbolic anual: „*Pe când acum, la sfârșitul veacurilor,* (Cristos) *S-a arătat o singură dată ca să șteargă păcatul prin jertfa Sa. Tot așa Cristos, după ce S-a adus o singură dată jertfă, ca să poarte păcatele multora, Se va arăta a doua oară, dar nu în vederea păcatului, ci ca să aducă mântuirea celor ce-L așteaptă*" (Evr. 9, 26 și 28). La prima Sa arătare, Isus a împlinit deplin lucrarea de mântuire, ștergând păcatul; la a doua Sa arătare, care va fi în slavă, va aduce rezultatul acestei mântuiri, arătat deplin în **viața celor ce-l așteaptă**. Mântuirea este

un dar gratuit oferit tuturor, trăirea deplină a acestei mântuiri, gloria, este o răsplată pentru cei care trăiesc activ în speranţa revenirii Lui. Acest lucru este deosebit de important, iar autorul o subliniază apăsat în versetul 27: „*Şi după cum oamenilor le este dat să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata*..." (Evr. 9, 27). Am lăsat dinadins acest vers afară din context, datorită importanţei lui. Astăzi, sub influenţa diverselor curente mistice orientale, larg răspândite, unii cred în „reîncarnare". Autorul nostru ne spune răspicat că omului îi este dat să trăiască **o singură dată**, după care vine judecata. Nu avem la dispoziţie mai multe vieţi, ca dacă o greşim pe una să putem lua lucrurile de la capăt. După moarte nu vine o reîncarnare, ci judecata. Viaţa este unică, aşa cum Unic este Creatorul ei. Aici este și fundamentul libertăţii, dar și povara responsabilităţii. Atenţie deci! pentru cei mai slabi în credinţă (cf. v. 12-13). **[2012]**

Săptămâna a V-a a Postului Mare.
Duminica cuvioasei Maria Egipteanca.

Lectură biblică: Ev. Mc. 10, 32-45, **Ap**. Evr. 9, 11-14
Sf. Lit. a Sf. Vasile cel Mare

Troparul zilei: *Pildă de pocăinţă avându-te pe tine, Preacuvioasă Marie, roagă pe Hristos să ne dăruiască nouă aceasta în vremea postului; ca în credinţă şi dragoste să te lăudăm pe tine cu cântări.*

Sărbătorim azi a 5-a duminică din Postul Mare, a 2-a înainea Sf. Paşti. Este comemorată de asemenea Sf. Cuv. Maria Egipteanca. Sărbătoarea ei este pe 1 aprilie. Originară din Alexandria (Egipt), devine cântăreaţă la biserica Anastasis (a Învierii Domnului) din Ierusalim. Ducând la început o viaţă uşoară, în urma unei convertiri interioare se retrage în secret într-un pustiu unde-şi petrece tot restul vieţii. A trăit între sfârşitul secolului al V-lea şi începutul secolului al VI-lea. Comemorarea cuvioasei în duminica de azi se datorează faptului că viaţa ei se citeşte (divizat) în timpul Canonului de pocăinţă, cel Mare, compus de Andrei Criteanul, cântat în mănăstiri în ziua de joi a săptămânii a 5-a din Postul Mare, adică joia trecută. Viaţa ei este un exemplu de pocăinţă. **[2009]**

Această a 5-a Duminică a PM (a 2-a înaintea Sf. Paşti) este consacrată comemorării Cuvioasei maice Maria Egipteanca, pe care Biserica Bizantină o sărbătoreşte la 1 aprilie. Ca şi în cazul Sf. Ioan Scărarul, pomenirea ei se datorează faptului că în această perioadă în mănăstiri se citeşte din viaţa sfintei. Comemorarea în această duminică datează cam din secolul al XI-lea.

Sfânta Maria Egipteanca este un model feminin al trăirii prin pocăinţă, deci un model viu al faptului că Duhul Sfânt poate transforma un creştin chiar şi după ce a căzut, dacă se pocăieşte. Biografia ei este relativ diferit prezentată în diverse relatări, mai ales cu privire la unele amănunte „colorate", dar nesemnificative ale vieţii ei. A trăit într-o perioadă de timp neprecizată, dintre sfârşitul secolului al V-lea şi începutul secolului al VI-lea. Originară probabil din Egipt, a împlinit funcţia de cântăreaţă în biserica Învierii Domnului (Anastasis) din Ierusalim. Fiind foarte frumoasă, atrăgea atenţia unui mare număr de tineri din biserică, tulburând astfel pe mulţi. Fiindu-i teamă de a fi făcută responsabilă nu doar pentru păcatele ei, ci şi pentru căderea multora, a dorit să se rupă de toate şi, luând ca merinde un burduf de apă şi câteva fructe uscate, părăseşte în timpul nopţii Cetatea Sfântă şi se retrage într-un pustiu unde trăieşte 18 ani. La sfârşitul vieţii, prin grija Domnului, este descoperită de un monah care i-a adus Sfintele taine, după care a murit. A fost înmormântată de monahii din lavra Suca, în peştera în care a trăit, zidind intrarea. **[2010]**

Sfânta Maria Egipteanca

Duminica trecută Biserica Bizantină l-a comemorat pe Sf. Ioan Scărarul. Acesta, după cum am văzut, a trăit atât în sihăstrie, cât şi în Mănăstirea construită la poalele Muntelui Sinai, locul în care Dumnezeu i-a dat lui Moise Tablele Legii cu cele 10 porunci. Ultimii 10 ani din viaţa sa Sf. Ioan a fost egumenul acestei mănăstiri construite de Sf. Elena, mama Împăratului Constantin şi fortificată de Împăratul Iustinian, unde se găsesc moaştele Sf. Mari Muceniţe Ecaterina. Mănăstirea posedă o uriaşe bibliotecă creştină, a doua ca mărime şi importanţă după cea de la Vatican.

Puţinele date biografice sigure pe care le deţinem despre Sf. Ioan Scărarul, acest sfânt învăţat ascet şi mistic, contrastează cu difuzarea largă a operei sale, cunoscută, urmată şi comentată.

În Duminica de azi, a 5-a a PM (a 2-a dinaintea Sf. Paşti), Biserica Bizantină comemorează figura ascetică a Sf. Maria Egipteanca. Ea este sărbătorită în calendar la data de 1 aprilie. De ea se face pomenire şi se citeşte din biografia ei şi în cadrul Marelui Canon de pocăinţă a Sf. Andrei Criteanul, care se celebrează în Denia din joia săptămânii a 5-a din PM, aşa cum pomeneam mai înainte. Aceasta nu a lăsat vreo operă scrisă, dar a rămas în memoria călugărilor prin exemplul pocăinţei aspre la care s-a supus. Evident că în lipsa unor date biografice sigure, viaţa ei, aşa cum o relatează cei care au scris-o, şi cum este ea menţionată

în sinaxarele liturgice (descrierea vieţii sfinţilor), conţine multe elemente imaginare şi exagerări. Ce putem şti cu mai multă sau mai puţină certitudine este că a trăit pe la sfârşitul secoluluial V-lea şi începutul secoluluial VI-lea.

Sf. Maria Egipteanca era o femeie foarte frumoasă, împlinind funcţia de cântăreaţă în Biserica Învierii (Anastasis) din Ierusalim. Calităţile ei reprezentau o continuă ispită pentru un mare număr de tineri şi se pare că ducea o viaţă scandaloasă. La un moment dat, a fost cuprinsă de mustrări de conştiinţă şi temându-se că adaugă la propriile păcate şi pe cele ale celor seduşi de frumuseţea ei, L-a rugat pe Dumnezeu să o elibereze din acel mediu. Într-o bună zi, cu o mare căinţă în suflet şi din frică de Dumnezeu, ea a părăsit Orașul Sfânt ducând cu sine un vas de apă şi un coş de legume. Doar cu hainele de pe ea, s-a retras în pustia Palestinei, unde a petrecut 18 ani în singurătate, rugăciune şi aspră penitenţă. Aici a fost descoperită de un călugăr, Zosima. Călugării din Palestina aveau obiceiul ca în perioada PM să se retragă în pustie şi aici, în singurătatea pustiului, puteau să se reculeagă în post aspru şi rugăciune. Părăseau mănăstirea în prima Duminică a PM şi se reîntorceau în Duminica Floriilor pentru a sărbători împreună Săptămâna Patimilor şi Sf. Paşti. Cu ocazia unei astfel de retrageri, Zosima o întâlneşte în mod providenţial pe Sf. Maria Egipteanca. Ea îi cere să i se aducă Sf. Euharistie şi se retrage din nou. Revenind după un an, Zosima şi alţi câţiva călugări din Mănăstirea Suca o găsesc moartă în peştera ei. Călugării au înmormântat-o în locul acela, zidind intrarea peşterii în care şi-a dus ea viaţa.

Desigur că această schiţă biografică a fost mult dezvoltată şi împodobită de unii, în mod pios şi cu scop edificator. Multe amănunte sunt neconcordante în diverse biografii. Ceea ce este însă important este că exemplul vieţii ei, citit în această perioadă, este menit să înteţească în noi dorinţa de curăţire a sufletului prin pocăinţă. Şi dacă unii au fost în stare de un efort atât de mare, acel puţin care ne este cerut nouă să nu pregetăm a-l îndeplini şi noi. Aşa cum spune poetul:

„Îţi mulţumesc Părinte că este cu putinţă
Un leac de curăţire, adânc, prin suferinţă.
Şi că această sfântă, curată doctorie
Ne dă îndreptăţire la sfânta bucurie."

Cu adevărat, suferinţa este pentru omul firesc ceva de înlăturat, dar pentru omul care trăieşte din îndemnurile spiritului ea este instrumentul de care se foloseşte Dumnezeu pentru creşterea noastră spirituală: „*Căci* – zice apostolul – *pentru mine a trăi este Cristos şi a muri este un câştig*" (Fp. 1, 21). Prin suferinţă la bucurie şi prin moarte la viaţă. **[2011]**

Mc. 10, 32-45. În această parabolă este abordată problema puterii care este poate cea mai adânc înrădăcinată patimă din om. Să am cât mai puţini (dacă se poate pe nimeni) deasupra mea şi să fiu deasupra cât mai multora. N-au scăpat de ea nici ucenicii Domnului. Întâmplarea este menţionată şi de Matei, ceva mai amănunţit în relatarea sa. Sub forma unei discuţii dintre ucenici despre care să fie mai mare între ei, este relatată şi de Luca şi Ioan. În Matei, ni se spune că această cerere a celor doi o face mama lor. Erau cu toţii în drum spre Ierusalim, locul pătimirii lui Isus, care-i şi avertizează despre acest lucru în mod deschis şi amănunţit. Este a 3-a vestire a patimilor, dar şi a Învierii sale. *Mergeau în urma Lui îngroziţi*, scrie evanghelistul. Cu toate acestea, când te puteai aştepta mai puţin, vine cererea celor doi. În bogăţia de semnificaţii din acest episod să remarcăm la început una. Ucenicii (sau mama lor) Îl abordează pe Isus astfel: *Învăţătorule, am vrea să ne faci ce-Ţi vom cere* (v. 35). Isus evită să cadă în capcană şi-i întreabă: *Ce vreţi să vă fac?* Adesea, o astfel de prudenţă ne-ar prinde bine şi nouă. Răspunzându-le, Isus le explică înainte de toate ce implică această cerere: Veţi putea...? Da, vine răspunsul. *Bine, paharul îl veţi bea, cu botezul meu vă veţi boteza, dar cine va sta la dreapta şi la stânga este dat de Tatăl, nu de Mine*. Isus în toate este supus Tatălui. Doar Tatăl este Cel care împarte demnităţile în Împărăţia cerurilor şi asta doar după ceasul Judecăţii, al cărui moment este cunoscut de asemenea doar de Tatăl. În chip tainic, descifrăm în text o cruce. Sus – jos este axa stăpânirii. Dreapta – stînga, axa onoarei, dar şi a judecăţii. Este o permanenţă a firii omeneşti şi deci şi a istoriei. Nici o revoluţie nu o va putea înlătura. De aceea sunt creştinii sceptici faţă de puterea lumească. În ultimile clipe din viaţa pământească ale lui Isus, când a fost înălţat pe cruce, singura onoare ce I-au rezervat-o oamenii, iudei şi păgâni deopotrivă, a fost că la

dreapta și la stânga Lui au avut cinstea de a sta pe tronurile crucilor pe care erau răstigniţi nu doi ucenici, ci doi „tâlhari". Am scris așa pentru că azi i-am numi teroriști, adică oameni care vor să rezolve în mod violent probleme sociopolitice. Poate că Baraba pe care poporul l-a preferat lui Isus putea fi șeful lor. N-are importanţă.

La revolta celorlalţi ucenici faţă de cei doi, Isus are prilejul să contrapună două realităţi: pe cea lumească celei spirituale. Și în Biserică, la fel ca în lume, trebuie să fie conducători și supuși. Criteriile sunt însă diametral opuse. O răsturnare a instinctului puterii. Spune Isus: *în lume cei care sunt* ***priviţi*** *drept cârmuitori...*, *dar între voi să nu fie așa. Ci cei ce vor să fie primii să slujească tuturor*. Acest primat al slujirii în dragoste nu este vizibil și nu va deveni evident decât la Judecata de apoi. De aceea spune Isus despre cârmuitorii popoarelor nu că sunt, ci că sunt priviţi așa de către ceilalţi. Ca să ne întărim în Cuvântul Domnului nu ne rămâne decât să ne rugăm, împreună cu Sf. Efrem Sirul: Doamne și Stăpâne al vieţii mele, nu-mi da mie spiritul trândăviei, al grijii de multe, **al iubirii de domnie** și al grăirii în deșert! **[2009]**

*

Evr. 9, 11-14. Înainte de toate, o menţiune. După cum cred că aţi remarcat deja, dacă aţi fost atenţi, sâmbăta citim ultima parte a capitolului 9 (v. 24-28), iar azi, duminica, prima parte (v. 11-14). Acest lucru are o raţiune pastorală. Partea din Epistolă care a fost socotită mai importantă de cei care au orânduit succesiunea lecturilor biblice în cadrul Liturghiei Euharistice a fost plasată într-o zi în care veneau mai mulţi credincioși la biserică, adică duminica. Ne vom conforma acestei gândiri și vom medita textele așa cum au fost ele rânduite să fie citite zilnic.

Autorul face o comparaţie între slujirea din Vechiul și cea din Noul Legământ. Deși slujbele Templului erau doar simbolul a ceea ce se petrecea în Cer, ele aveau totuși o valoare de curăţire și de sfinţire a poporului, dar care „*nu pot duce pe cel ce se închină în felul acesta,* ***la desăvârșirea cerută de cugetul lui***" (Evr. 9, 9).

Problema care se pune este, deci, nu de a împlini un ritual ca semn exterior de închinare înaintea lui Dumnezeu, ci de realitatea curăţirii cugetului. Este vorba de cultul cel adevărat despre care îi vorbește Isus femeii samarinence: „*Dar vine ceasul, și acum a și venit, când închinătorii adevăraţi se vor închina Tatălui în duh* (este vorba de duhul/spiritul omului, deci în cugetul/conștiinţa curată) *și în adevăr* (realitatea însăși, nu simbolul); *fiindcă astfel de închinători dorește și Tatăl. Dumnezeu este Duh; și cine se închină Lui, trebuie să I se închine în duh și adevăr*" (Io. 4, 23-24). Trecerea de la cultul simbolic la cel real o indică autorul epistolei printr-un cuvânt pe cât de simplu, pe atât de important: „***Dar*** *Cristos a venit ca Mare Preot al bunurilor viitoare, a trecut prin cortul acela mai mare și mai desăvârșit, care nu este făcut de mâini, adică nu este din zidirea aceasta, și a intrat odată pentru totdeauna în Locul prea sfânt, nu cu sânge de ţapi și de viţei, ci cu propriul sânge, după ce a căpătat o răscumpărare veșnică*" (Evr. 9, 11-12).

Curăţirea de faptele moarte prin sângele lui Cristos este preocuparea majoră a învăţăturii ce ne este oferită de autorul Epistolei către evrei. Deși am menţionat-o deja și în meditaţia de sâmbătă, revin și subliniez paralelismul pe care autorul îl subliniază între cele ce se petrec în Cer (și deci în realitatea sufletului și a vieţii noastre) și cele ce se petrec pe pământ, adică în viaţa noastră limitată în timp și spaţiu, și în înţelegerea noastră, a lumii și a lui Dumnezeu. Prin Isus Cristos am fost eliberaţi însă în mod desăvârșit. Mulţumim! **[2010]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor Luni.

Lectură biblică: Isaia 48, 17- 49, 4; **Geneza** 27, 1-41; **Pilde** 19, 16-25

Troparul prorociei: *Aceasta este, Dumnezeule, ziua cea înfricoșătoare, a cărei înserare nu nădăjduiam să o ajungem; și pe aceasta ne-ai învrednicit pe noi a o vedea cu iubirea Ta de oameni, întreit sfinte, slavă Ţie.*

Isaia 48, 17-49, 4. *Așa grăiește Domnul: Eu te învăţ ce este de folos și te călăuzesc pe calea pe care trebuie să mergi* (Is. 48, 17). De multe ori recurgem la oameni pentru a primi un sfat. De ce la oameni? În primul rând că este mai comod. Dacă sfatul a fost bun, atunci sunt eu cel care l-a înţeles și aplicat. Dacă, dimpotrivă, se dovedește inadecvat, este de vină cel care mi l-a dat, nu eu că l-am primit sau nu l-am înţeles sau l-am aplicat prost. Dumnezeu nu-l împiedică pe om să se consulte cu semenii săi, dar Își păstrează privilegiul de Stăpân. Astăzi așteptăm sfaturi de la te miri cine, începând cu psihologii, medicii, ghicitorii de tot felul. E drept, unii recurg chiar și la preoţi uneori. Tot felul nostru de viaţă consumistică este bazat pe ceva care pare a fi comunicare, dar căreia îi lipsește esenţialul. Putem comunica unii cu ceilalţi doar prin Dumnezeu. *Spune Domnul: Ieșiţi din Babilon... Și nu veţi suferi de sete nici în pustia*... (spirituală) în care suntem constrânși să trăim. *Dar cei răi nu-și găsesc pacea* (cf. Is. 48, 20-22). Babilonul este în Biblie simbolul opulenţei, al consumismului. Încredeţi-vă în Domnul chiar dacă pare că trăim într-o lume în care nu suntem înţeleși ca creștini. Eu mă gândeam: *"Degeaba am muncit"..., dar dreptul meu este la Domnul, și răsplata mea la Dumnezeul meu* (Is. 40, 4). Chiar când totul pare zadarnic, în realitate totul este în mâna Domnului. **[2009]**

Geneza 27, 1-41. Iacov (evr. înșelătorul, cel care pune piedici), un nume predestinat. Fiul preferat al mamei sale, puternică și stăpână în casă pentru că Isaac o iubea. Rebeca, soţia lui Isaac, era stearpă, în final a dobândit însă doi gemeni. Isaac s-a dovedit înșelător încă de la început. Pentru întreaga istorie și cum și-a pierdut Esau dreptul de întâi născut din cauza poftelor sale, a se citi Gen. 25, 19-34.

Întreaga poveste cuprinsă în capitolul 27 al Genezei poate ușor înlocui un tratat de psihologia familiei. De felul în care în „slăbiciunea" ei aparentă, femeia manipulează întreaga familie. Evident că învăţămintele și consecinţele posibil de a fi trase din cele 46 de versete ale acestui capitol 27 ar putea umple o bibliotecă, nu doar un tratat. Biblia este o carte realistă, care nu ocolește nici un aspect al vieţii umane, frumos sau mai puţin frumos. Lucrurile nu se petrec așa cum ne-ar plăcea nouă să se petreacă, nici nu sunt croite după măsura „dreptăţii" sau înţelegerii omenești. Lucrurile se petrec așa cum se petrec, după legile bio-psiho-sociale voite de Dumnezeu. Și aici, însă, Dumnezeu este suveran și poate interveni. Așa este posibilă minunea. Dumnezeu nu este supus Legilor pe care le-a creat. Le respectă în imensa majoritate a cazurilor, dar poate și să le ignore, când binele unei persoane de exemplu o cere. Legile naturii sunt incluse și subordonate Legii iubirii, și nu invers.

Această paranteză pe care am făcut-o dorește să fie un substrat pentru înţelegerea celor cuprinse în acest capitol. Dumnezeu poate cuprinde în planul său pe om cu toate slăbiciunile sale. Nu ne va ajuta la nimic să ne lamentăm despre faptul că lumea este prost concepută sau că funcţionează așa cum nu înţelegem. Mi-o spun mie și o spun și celorlalţi: soluţia nu este să schimbăm lumea, ci să o înţelegem. Și dacă acest lucru nu ne reușește imediat, să avem răbdare. Viaţa se înţelege prin trăirea ei, așa cum Biblia se explică pe sine. Totul e să avem bunăvoinţă și răbdare. **[2010]**

Pilde 19, 16-25. Multe din proverbele cuprinse în capitolul 19 al Cărţii reiau, câteodată cuvânt cu cuvânt, teme abordate anterior. Ne vom opri azi asupra uneia dintre ele care se referă la milostenie: „*Cine are milă de sărac, împrumută pe Domnul și El îi va răsplăti binefacerea*" (Pld. 19, 17). Înţelepciunea populară a multor popoare remarcă acest lucru. A da celui ce nu-ţi poate răsplăti înseamnă să-L împrumuţi pe Domnul. Tema apare clar și în NT (cf. Lc. 14, 12-14). În loc de comentariu, aș dori să medităm

împreună o întâmplare simpatică relatată de un scriitor creștin foarte popular și anume Henry Bosch. Iată întâmplarea:

Un tată i-a dat odată copilului său o jumătate de dolar spunându-i că poate face orice vrea cu el. Mai târziu, l-a întrebat pe copil ce a făcut cu banii. Copilul i-a răspuns că i-a împrumutat cuiva. Tatăl s-a interesat apoi dacă băieţelul s-a asigurat că-i va primi înapoi. Băieţelul i-a spus că a dat banii unui cerşetor sărac ce părea înfometat. Tatăl nu l-a lăudat, remarcând faptul că așa nu va primi înapoi banii niciodată. Băieţelul a replicat: „Dar, tată, așa m-am asigurat cel mai bine, deoarece Biblia spune că cine se milostivește de sărac Îl împrumută pe Dumnezeu!". Tatăl, un bun creștin, reflectând la răspunsul copilului, a fost atât de bucuros, încât i-a dat băieţelului și cealaltă jumătate de dolar. „Vezi – i-a spus băiatul – ți-am spus, tată, că voi primi banii înapoi, dar nu credeam că atât de repede!".

Avem de a face aici cu ilustrarea vie a primului proverb din această carte: „*Un fiu înţelept este bucuria tatălui său*..."(Pld. 10, 1/a), des reluat și repetat în tot cuprinsul cărţii. Și încă ceva. Înţelepciunea nu este legată de vârstă, ci de capacitatea de a asculta și a pune în practică învăţătura pe care ne-o dă Cuvântul lui Dumnezeu. Sunt numeroase locurile din Scriptură, mai ales în Psalmi, unde se specifică faptul că izvorul Înţelepciunii este ascultarea Cuvântului divin și punerea lui în practică. Ea nu se dobândește cu trecerea anilor, ci doar sporește, dacă rămânem pe Cărarea Împărăţiei, cum zicea P. Arsenie Boca. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor Marţi.

Lectură biblică: Isaia 49, 6-10; **Geneza** 31, 3-16; **Pilde** 21, 3-21

Troparul prorociei: *Zid nebiruit ai dat cetăţii noastre, pe Fecioara care Te-a născut. Pentru dânsa, Mântuitorule, scoate sufletele noastre din răutăţile care ne împresoară, rugămu-ne.*

Isaia 49, 6-10. Această secţiune a prorociei lui Isaia (capitolele 42-59), supranumite „Cântecul Robului", pentru că repetă această sintagmă, „Robul Meu", pe care textul o referă la poporul Israel, dar pe care Isus și-o asumă, pentru ca apoi apostolul Pavel și alţii să o refere la Noul Israel, la Biserica lui Hristos, are un accent mesianic evident: Robul Domnului nu va îndruma doar pe ceilalţi, pe toţi ceilalţi, unificând în Sine totul și creând pacea prin ruperea zidului despărţitor. Nu. Robul Domnului nu doar ne călăuzește, ne arată drumul, dar Îl și parcurge pentru noi, nu însă fără noi. Zice Domnul: *Este prea puţin lucru să fii Robul Meu ca să ... reunifici Israelul* (vechi). *De aceea te pun să fii Lumina neamurilor, ca să duci mântuirea până la marginile pământului* (Is. 49, 6). Atât de des citează Isus din această carte încât mi se pare inutil chiar și să mai atrag atenţia. Nu doar celebrul capitol 53 din Isaia, numit a 5-a Evanghelie (pe care-l medităm în Vinerea mare), ci și întreaga prorocie este ca o trecere, un paște, de la conceperea lui Isus (Is. 7, 14) până la glorioasa Lui Înviere și împlinire în Ierusalimul ceresc, unit cu cel pământesc (ultimile capitole). Isus împlinește în Sine pentru noi întreaga „trecere" (Paște), trăind cu noi și pentru noi întreaga noastră viaţă. Ce vedem acum în Biserică pare a fi doar postul, dar să știm că sub aparenţa de robi suntem nu numai fii, ci și Mireasa Mirelui la marele ospăţ al Împărăţiei. **[2009]**

Geneza 31, 3-16. Începând cu capitolul 28 al Genezei, Biblia ne istorisește istoria lui Iacov, fiul lui Isaac, nepotul lui Avraam, al treilea patriarh deci al poporului Israel. Fragmentul de faţă, care constituie pericopa zilei, ne prezintă plecarea sau mai bine zis fuga lui Iacov și a celor două soţii ale sale Rahela și Lea, fiicele lui Laban. Dacă în capitolul 27 ne-a fost prezentat un aspect al vieţii familiei, când mama este conducătoarea (fie și discret, din umbră) a activităţilor și a mersului lucrurilor, în capitolele următoare, prin prezentarea vieţii în familia lui Laban, lucrurile stau invers. Ne este prezentat un cap de familie samavolnic, dur și înșelător, pentru că este egoist și hrăpăreţ. Schimbă regulile în timpul jocului fără să-i pese de nimeni și de nimic. Un alt tipar existenţial care ţine de natura omului. Și ieri și azi și în veci, cât va fi om pe suprafaţa pământului, lucrurile vor sta la fel. Rădăcina răului însă mereu va sta în păcatul omului. Relaţia sa defectuasă cu Dumnezeu se repercutează asupra relaţiilor cu semenii și se întoarce înapoi, la omul care a generat-o. Atunci, pentru că nu i-au ieșit planurile, se plânge ca și cum Dumnezeu l-a pedepsit pe nedrept. O excelentă sinteză a psihologiei păcatului ne-o prezintă apostolul Iacov în NT: „*De unde vin luptele și certurile dintre voi? Nu vin oare din poftele voastre care se luptă în mădularele voastre? Voi poftiţi și nu aveţi; ucideţi, pizmuiţi, și nu izbutiţi să căpătaţi; vă certaţi și vă luptaţi; și nu aveţi pentru că nu cereţi. Sau cereţi și nu căpătaţi, pentru că cereţi rău, cu gând să risipiţi în plăcerile voastre*" (Iac. 4, 1-3 și urm.).

Dumnezeu însă a vegheat asupra lui Iacov, fiul lui Isaac, și i-a sugerat să fugă din casa lui Laban. Uneori, singura modalitate de luptă este neangajarea ei. Rahela și Lea au decis să-și urmeze soţul. Biblia nu uită să precizeze însă și motivaţia mai adâncă a fidelităţii lor: „*Mai avem noi oare parte de moștenire în casa tatălui nostru?*" (Gen. 31, 14 și urm.). Și iubire, dar și siguranţă existenţială! **[2010]**

Pilde 21, 3-21. Am văzut în meditaţia precedentă că Dumnezeu nu se lasă întrecut în dărnicie. Dacă avem încredere în spusele Lui și le punem în practică, milostenia făcută celui sărac se va întoarce înzecit în folosul nostru, chiar material. Biblia subliniază acest adevăr foarte des atât în VT, cât și în NT. Domnul spune: „*Daţi și vi se va da; ba încă vi se va turna în sân o măsură bună, îndesată, clătinată care se va revărsa deasupra. Căci cu ce măsură veţi măsura cu aceea vi se va măsura*" (Lc. 6, 38). Unul din proverbele cuprinse în pericopa de azi reia și continuă această idee: „*Cine își astupă urechea la strigătul săracului, nici el nu va*

căpăta răspuns când va striga" (Pld. 21, 13). O exemplificare biblică a acestui principiu al reciprocităţii îl găsim în pilda bogatului și a săracului Lazăr (Lc. 16, 19-31). Exemplul dat în această pildă a Domnului ne descoperă o situaţie extremă. Dacă neascultarea rugăciunii făcute pe pământ se datorează egoismului nostru și neglijării suferinţelor și lipsurilor celor săraci, nici nu mai poate fi corectată, dincolo de pragul morţii, când nu mai putem face nici bine nici rău, și ne-am găsi în situaţia bogatului din parabolă; atunci situaţia este cu adevărat tragică. De aceea Biblia insistă să răscumpărăm timpul și să facem binele atâta vreme cât acesta se va întoarce în favoarea noastră, adică în timpul vieţii petrecute în trup.

Omul bun are o înclinaţie naturală de a face binele, pentru alţii acest lucru se dovedește dificil. „*Cine dă, să dea cu inimă largă, cine face milostenie s-o facă cu bucurie*" (Rom. 12, 8). Felul în care cineva dă exprimă ce este în inima lui cu adevărat: „*Este o bucurie pentru cel neprihănit să facă ce este bine,* ***dar*** *pentru cei ce fac răul este o groază*" – și se subliniază aceasta și prin zicerea: „*Sufletul celui rău dorește răul, semenul lui n-are nici o trecere înaintea lui*" (Pld. 21, 15 și 10). Dacă cineva dă cu bucurie, va primi înainte de toate o înzecită bucurie în inima lui. Cine face bine altuia fără a aștepta nimic în schimb se aseamănă Tatălui din ceruri, „*care este bun și cu cei nemulţumitori și răi*". Viaţa neprihănită stă în bucuria de a da. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor Miercuri.

Lectură biblică: Isaia 58, 1-11; **Geneza** 43, 26-31; 45, 1-16; **Pilde** 21, 23-22, 4
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Fă, Doamne, milele Tale cu noi și nu ne da pe noi fărădelegilor noastre; Sfinte Stăpâne Atotţiitorule, Ţie ne rugăm.*

Isaia 58, 1-11. M-am întrebat adesea de ce acest capitol atât de important este oferit lecturii și meditaţiei spre sfârșitul și nu la începutul perioadei de Post? Există răspunsuri. Încerc să aleg dintre toate unul singur. Încheie, în textul prorociei, o etapă și deschide ușile pentru apoteoza finalului. Viaţa oamenilor, prin Adam și Eva, a început printr-o nesupunere la „rigoarea" unui post cerut de Dumnezeu: Să nu mănânci! Mulţi, de-alungul timpurilor, au crezut că reajungerea la Dumnezeu și la starea paradisiacă iniţială se poate face prin nemâncare. Dacă recitim cu atenţie primele pagini ale Bibliei, vedem că esenţa păcatului a fost curiozitatea omului de a cunoaște înainte de vreme și înainte de a fi apt să discearnă cele cunoscute, ispitit fiind de diavol. Problema nu stă în a mânca sau a nu mânca. Este deosebit de important și acest lucru, deoarece este mecanismul de control al instinctualităţii, dar accentul cade pe partea sufletească. Iată un interesant dialog: *Zic ei: La ce ne folosește să postim, dacă*.., iar Domnul răspunde: *Pentru că în ziua postului vostru, vă lăsaţi în voia pornirilor voastre*...(Is. 58, 3 și urm.). Să postim deci de bucate, dar mai ales de păcate: *Iată postul plăcut Mie: dezleagă lanţurile răutăţii... și rupe orice fel de jug* (Is. 58, 6). Să citim acest „îndrumar" de post azi ca și la începutul Postului și să-l aplicăm. Mai ales să-l aplicăm. **[2009]**

Geneza 43, 26-31; 45, 1-16. Pericopa de azi este compusă din două fragmente care, combinate, sintetizează momentele esenţiale ale Istoriei lui Iosif, unul din cei 12 fii ai lui Iacov. Cartea Genezei se apropie de sfârșit și, ca apa unui râu care se apropie de o cascadă, își crește viteza. Cel puţin aceasta este senzaţia ce o avem citind zilnic pericopele prescrise și selecţia lor în slujba vecerniei din zilele PM: Istoria lui Iosif este nu doar cutremurătoare, ci chiar paradigmatică. Nu-i de mirare că a servit drept sursă de inspiraţie pentru mulţi literaţi. Fiul lui Iacov, al 11-lea, la momentul acela cel mai mic, era un alintat și un preferat al tatălui său. Era dăruit cu o harismă specială, aceea a înţelegerii simbolice, dincolo de concretul imediat al experienţei comune. Un dar al lui Dumnezeu însă de obicei se plătește scump. Produce invidie în oamenii comuni. Invidia duce apoi la îndepărtare, la marginalizare și în final la excomunicare morală, socială sau *in extremis* la eliminare fizică. Este ceea ce s-a întâmplat cu Iosif. Și nu doar masa de străini, gloata, haita sau cum vreţi să numiţi această agregare umană, spontană și viscerală i-a adus pieirea sau cel puţin a tentat-o, ci chiar fraţii săi. Din invidie, l-au aruncat într-o fântână, au spus tatălui lor că a fost mâncat de fiare și l-au umplut de tristeţe. Salvat de niște egipteni, a fost vândut ca rob, dar corectitudinea lui l-a făcut să propășească. Perversiunea unei femei aflată în bunăstare l-a aruncat în închisoare, dar, după multă vreme, eliberat, a ajuns al 2-lea om în Egipt, datorită înţelepciunii sale. Dumnezeu a condus astfel lucrurile încât Iosif, urât și omorât de fraţii săi, devine unica șansă de supraviețuire pentru întreaga sa familie. Un model existenţial ideal pentru relaţia cu Dumnezeu: cultivarea darului primit, în ciuda tuturor adversităţilor pe care-l generează, fidelitate și rectitudine comportamentală și mai ales răbdare. **[2010]**

Pilde 21, 23-22, 4. Pericopa pe astăzi este luată din ultima parte a Proverbelor lui Solomon (Pld. 10, 1-22, 6). Restul capitolelor până la 31 este constituit dintr-o serie de proverbe, culese poate de Solomon, dar aparţinând mai multor înţelepţi.

Într-un fel, proverbul ales pentru astăzi continuă seria din zilele precedente, dar văzute din alt unghi. „*Poftele leneșului îl omoară, pentru că nu vrea să lucreze cu mâinile. Toată ziua o duce numai în pofte:* ***dar*** *cel neprihănit dă fără zgârcenie*" (Pld. 21, 25-26). Viaţa leneșului este plină de contradicţii interioare. El este dominat de dorinţe contrare. Pe de o parte ar dori să posede multe bogăţii, tocmai pentru a-și putea

duce viaţa în lenevie, pe de altă parte îi este lene să muncească. Unicul izvor al bogăţiei materiale este munca. Se spune însă că cei mult și repede îmbogăţiţi o fac furând. De foarte multe ori, din păcate, acest lucru este adevărat. Uităm însă că hoţul nu poate fura decât ceea ce există. Hoţul nu produce valori, ci le însușește în chip nedrept pe ale celuilalt. Chiar și atunci când acest furt nu sare imediat în ochi și este săvârșit cu tehnici sofisticate, cum adeseori vedem în zilele noastre, ca să poată fi furate valorile materiale trebuie să existe. Cineva trebuie să le producă. Într-un fel, și hoţia este o activitate, o lucrare. Hoţul trebuie să fie priceput, trebuie să rișt e, se expune sancţiunilor penale etc. Teama de pedeapsă produce o stare de neliniște în suflet. Cel care posedă valori, muncite sau furate, este și el neliniștit, făcând totul ca să-și protejeze avutul. Îl ascunde sau îl asigură. Oricum, și unul și celălalt sunt neliniștiți. Leneșul nici nu lucrează și nici nu fură. Ar dori să aibă, dar nu vrea să lucreze. Și gândul la muncă îl obosește. Și el suferă în interior. Biblia ne arată însă calea adevărată: „*Unii dintre voi – scrie Pavel – trăiesc în neorânduială, nu lucrează nimic, și se ţin de nimicuri. Îndemn pe oamenii aceștia să-și mănânce pâinea* ***lucrând*** *în liniște. Cine fura să nu mai fure, ci să lucreze cu mâinile lui la ceva bun, ca să aibă* ***să dea*** *celui lipsit*” (cf. 2 Tes. 3, 11-12 și Ef. 4, 28) și dând „*să-și acumuleze o comoară în cer unde hoţii nu o pot fura*” (cf. Mt. 6, 19-21). **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor Joi.

Lectură biblică: Isaia 65, 8-16; **Pilde** 23, 15-24, 5

Troparul prorociei: *Nu uita, Doamne, glasul robilor Tăi; Adu-ţi aminte că totdeauna ne-am pus nădejdea în Tine, Cel ce toate le poţi şi Te rugăm ajută-ne nouă.*

Isaia 65, 8-16. În întreg acest capitol și mai ales în fragmentul propus spre lectură pentru azi totul este o antiteză. Pentru relevanţa actuală a problemei aș sublinia cu precădere versetul 11: *Dar pe voi, care părăsiţi calea Domnului, care uitaţi muntele Meu cel sfânt, care puneţi o masă „Norocului" și umpleţi un pahar în cinstea „Soartei"...* (Is. 65, 11). Urmează evident o decizie de pedepsire. Importantă mi se pare aici idolatrizarea „norocului" și „soartei". Cât de des auzim aceste cuvinte, rostite și astăzi din păcate chiar și de cei care altminteri se declară „creștini". Pentru nici unul dintre noi, care credem în Dumnezeu, aceste cuvinte n-ar trebui pur și simplu să existe în vocabular. În afară de Providenţa lui Dumnezeu, de faptul că: *fiecare fir de păr din capul vostru este cunoscut și numărat de El* (Mt. 10, 20), nu poate exista hazard, noroc sau soartă. De aici ar începe declinul. Restul întregului capitol nu este decât o lungă înșiruire a dezastrelor ce ar urma părăsirii încrederii în Dumnezeu, dar și a binecuvântărilor rezervate celor care-L respectă. Spune Domnul celor din urmă: *Înainte ca să Mă cheme le voi răspunde... Lupul și mielul vor paște împreună* (Is. 65, 24-25). Să ne punem încrederea în Domnul și totul va fi în viaţa noastră, după voia Lui, iar noi vom fi aici și în veșnicie acolo unde El se găsește. Astfel, trebuie să-L căutăm pentru a-L găsi. Mai ales în acest timp binecuvântat. **[2009]**

Pilde 23, 15 – 24, 5. La o privire superficială, se văd în lume mulţi oameni care trăiesc în huzur din bogăţii obţinute pe nedrept, pe când alţii care și-au alipit inima de Domnul au parte de lovituri ale soartei. De multe ori Dumnezeu lucrează așa, dar acest lucru este în favoarea celui neprihănit. „*Să nu-ţi pizmuiască inima pe cei păcătoși, ci să aibă totdeauna frică de Domnul; căci este o răsplată și nu ţi se va tăia nădejdea*" (Pld. 23, 17-18 și 24, 1-2). Răspunsul la această problemă spinoasă îl găsim în Ps. 72/73. Acest psalm se ocupă în întregime de acest aspect. Este o meditaţie a celui care, deși alipit de Domnul și crezând în dreptatea Lui, nu-și poate explica aparenta contradicţie dintre cuvintele Domnului și realitatea înconjurătoare. Psalmul începe cu o concluzie care însă este pusă la început: „*Da, bun este Domnul cu Israel, cu cei cu inima curată. Totuși, era să mi se îndoaie piciorul și era să-mi alunece pașii! Căci mă uitam cu jind la cei nesocotiţi, când vedeam fericirea celor răi*" (Ps. 72/73, 1-3). Apoi, psalmul se divide în două. În prima parte (v. 4- 12) este descrisă aparenta fericire a celor răi. Este descrierea unor oameni care ne înconjoară și care-și bat joc de speranţa noastră și de încrederea ce ne-am pus-o în Domnul. Ei devin trufași și nerușinaţi, asupresc pe oricine, iar lumea îi aprobă, adică îi votează! (v. 10-11). Urmează apoi o meditaţie a celui drept, care se încheie cu o iluminare interioară. Soluţia nu vine niciodată din exterior, adică politic, ci doar din interiorul fiinţei unită prin rugăciune (meditaţie) cu Dumnezeu: „*M-am gândit la aceste lucruri ca să le pricep, dar zadarnică mi-a fost truda, până ce am intrat în sfântul locaș al lui Dumnezeu* -adică în inimă, acolo unde îţi vorbește Dumnezeu- *și am luat seama la soarta din urmă a celor răi*" (v. 13-17). Până la sfârșit, psalmul devine un imn de laudă adus lui Dumnezeu și lucrărilor Sale, încheindu-se astfel: „*Cât pentru mine, fericirea mea este să mă apropiu de Dumnezeu: pe Domnul Dumnezeu Îl fac locul meu de adăpost, ca să povestesc toate lucrările tale*" (v. 28). Bucuria trăirii cu Domnul trebuie împărtășită celorlalţi pentru ca această bucurie să fie deplină. **[2011]**

Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor Vineri.

Lectură biblică: Isaia 66, 10-24; **Gen.** 49, 33 – 50, 26; **Pilde** 31, 8-31.
Sf. Lit. a Darurilor Înaintesfinţite

Troparul prorociei: *Nesuferită este mânia ameninţării Tale, Doamne, cea asupra păcătoşilor. Şi nu suntem vrednici a privi şi a cere de la Tine milă. Dar să nu ne pierzi cu mânia Ta, nici cu iuţimea Ta pe noi, pe care ne-ai zidit din pământ cu mâna ta.*

Isaia 66, 10-24. Un capitol pe care l-am putea denumi: al comunicării lui Dumnezeu cu făptura Sa şi evident al oamenilor, între ei buni sau răi, cum ar fi. Nu poate însă nimeni comunica cu celălalt eludându-L pe Dumnezeu. Unii oameni fac rău altora. Dumnezeu îi vede şi pe unii şi pe ceilalţi (Is. 66, 5), dar are şi preferinţe. Zice Domnul: *Iată spre cine Îmi voi îndrepta privirile: spre cel ce suferă şi are sufletul mâhnit, spre cel ce se teme de cuvântul Meu* (Is. 66, 2). Poţi fi mâhnit, poţi să suferi dar... Talmudul scrie undeva că Dumnezeu este de partea celui care suferă, indiferent dacă pe drept sau nedrept. Nu comentez. Prefer să înţeleg din aceasta că Dumnezeu este de partea celui ce suferă.

În rest, întreg acest capitol 66 care încheie cartea prorociei lui Isaia, este ca o recapitulare a întregii opere mântuitoare a lui Dumnezeu, începând cu versetele 6-9, până la apoteoza: *Căci după cum cerurile cele noi şi pământul cel nou, pe cari le voi face, vor dăinui înaintea Mea, zice Domnul* (Is. 65, 22). Se simte deja prefigurarea sărbătorii Misterului Pascal, a Morţii-Învierii lui Isus şi cu El şi a noastră. **[2009]**

Geneza 49, 33-50, 26. Ultima zi din săptămânile de post înainte de Săptămâna Mare încheie lectura cărţii Genezei, poate cea mai importantă şi fundamentală pentru înţelegerea Bibliei cu siguranţă, dar şi o schemă cadru de înţelegere a vieţii omului în el însuşi, în relaţia cu semenii săi şi mai ales cu Dumnezeu. Versetele de început ale acestei pericope ilustrează sfârşitul vieţii unui om. Explică, se îngrijeşte de cei ce rămân, dă porunci. Se spunea pe vremuri: „a lăsat cu limbă de moarte". În zilele noastre, în poluarea juridică a unor instituţii ultra-umane care frizează satanicul, nu mai dă nimeni importanţă dorinţelor celui care pleacă la o viaţă mai bună. Oamenii s-au denaturat moral, psihic şi mental într-un fel de nedescris. Ar face orice pentru o moştenire, ar călca în picioare pe oricine şi orice pentru nenorocita de avere, de parcă ar trăi veşnic pe pământ! Bogatului căruia i-a rodit ţarina, în parabola spusă de Isus, Dumnezeu îi atrage atenţia: „Nebunule, în noaptea aceasta ţi se va cere sufletul, şi toate acestea ale cui vor fi?" (Lc. 12, 20). Şi ne spune Biblia atât de frumos, referindu-se la încheierea secţiunii pământeşti a unei vieţi trăite în prezenţa lui Dumnezeu: „*Când a isprăvit Iacov de dat porunci fiilor săi, şi-a tras picioarele în pat, şi-a dat duhul şi a fost adăugat la poporul său*" (Gen. 49, 33).

Capitolul 50 se încheie într-o notă optimistă, deşi relatează evenimente triste: îngroparea lui Iacov, moartea lui Iosif şi prezenţa poporului Israel în Egipt ca „naţiune conlocuitoare". Apoi au devenit sclavi şi au suferit. Apoi Dumnezeu i-a eliberat şi i-a dus în ţara promisă. Geneza se încheie cu o prorocie: „*Iosif a zis fraţilor săi: Eu am să mor! Dar Dumnezeu vă va cerceta şi vă va face să vă suiţi din ţara aceasta în ţara pe care a jurat că o va da lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov*" (Gen. 50, 24). Aici se încheie şi succintul nostru periplu în minunata carte a Genezei. **[2010]**

Pilde 31, 8-31. În Cartea Proverbelor femeile sunt pomenite adesea. De cele mai multe ori în ipostaze negative, deşi nu lipsesc nici remarcele apreciative. Titlul cărţii atribuie acest capitol 31 împăratului Lemuel, care ne comunică învăţăturile pe care i le-a dat mama sa (Pld. 31, 1). Cea mai mare parte a capitolului este consacrată elogiului adus femeii soţie (v. 10-31). Începe, să recunoaştem cam straniu, printr-o întrebare: „*Cine poate găsi o femeie cinstită?*" (v. 1/a). Spun stranie, pentru că pusă în felul acesta întrebarea este ambiguă. Oare e atât de rară o femeie cinstită, aşa cum este ea descrisă în continuare? Dacă pericolul pe care-l reprezintă femeile adultere sau prostituate pentru calea unui înţelept este unul mortal, soţiile gâlcevitoare şi supărăcioase pot otrăvi viaţa bărbatului:

„*Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș (sau în pustiu), decât într-o casă mare cu o nevastă gâlcevitoare și supărăcioasă*" (Pld. 21, 9 și 19).

În contrast cu acest tip de nevastă este prezentată și lăudată nevasta ideală. În tot ce gândește, zice și face, este fără greșeală și totul este îndreptat spre binele familiei. Un tablou într-adevăr uluitor, care pare un vis și nu o realitate. Poate că acest elogiu a folosit mamei împăratului Lemuel, ca să-i dea acestuia un model pentru cum trebuia să fie viitoarea nevastă. Poate de aici și întrebarea din titlu. Oricum, această femeie este lăudată de fiii ei și de bărbatul său: „*Multe femei au o purtare cinstită, dar tu le întreci pe toate. Dezmierdările sunt înșelătoare și frumusețea este deșartă, dar femeia* ***care se teme de Domnul*** *va fi lăudată. Răsplătiți-o cu rodul muncii ei și faptele ei s-o laude la porțile cetății*" (Pld. 31, 29-31).

Paralela cu purtarea înțeleaptă a omului, bărbat sau femeie, este reluată insistent și subliniată în toată Cartea Proverbelor, care începe și se termină cu aceleași cuvinte: „Frica Domnului este începutul înțelepciunii; toți care o păzesc au o minte sănătoasă și slava Domnului ține în veci" (Ps. 110/111, 10 și Pld. 1, 7). **[2011]**

SĂRBĂTORI ÎN DECURSUL ANULUI

1 Ianuarie. Circumcizia Domnului Isus Cristos. Sf. Vasile cel Mare

Lectură biblică: Ev. Lc. 2, 20-21. 40-52, **Ap.** Col. 2, 8-12.

Sfântul Vasile cel Mare

Sfântul Vasile cel Mare este sărbătorit în ziua de azi, deoarece îi comemorăm pe sfinţi în ziua cea mai importantă a vieţii lor pământești: ziua mutării la Domnul, sau a naşterii lor în ceruri. În cazul Sfântului Vasile, aceasta s-a petrecut în ziua de 1 ianuarie 379. După 49 de ani de viaţă și 9 ani de episcopat pe scaunul Cezarei din Capadocia. Întreaga sa operă și activitate i-a meritat cu prisosinţă titlul de: „Arătător al celor cereşti" (condacul sărbătorii) și de asemenea titlul de „cel Mare". Monumentala sa operă, raportată la scurtimea vieţii și a activităţii sale, ni-l propune cu adevărat ca pe unul din cei mai mari Părinţi ai Bisericii, aceia care moral, doctrinal și faptic au contribuit la crearea „fizionomiei" Bisericii lui Cristos în vremurile grele în care a trăit și pentru vremurile grele ce au urmat. Nu putem intra aici în amănunte. Să precizăm însă mesajul de o extraordinară actualitate a Sf. Vasile. Deși cunoscut ca întemeietor al monahismului răsăritean, nu a fost totuși un fondator în sensul restrâns al cuvântului, ca Sf. Benedict sau Sf. Pahomie. Nu a construit și nu a condus vreodată o mănăstire și nu a scris o Regulă monastică în sensul strict al cuvântului. A făcut însă mult mai mult de atât. Refuzând atât clericalismul episcopilor imperiali cât și excesele unor călugări, a recuperat pentru Biserică mișcarea ascetică ce tindea să degenereze într-un protest și o schismă. Așa zisele Reguli ascetice (mari și mici) sunt reguli morale aplicabile de toţi creștinii și care izvorăsc din paginile Sfintei Scripturi. Sunt o „Regulă" de citire a Scripturii, dacă vreţi. Ieri și azi și în veci Cristos este Același și viaţa Lui în noi, la fel. Sf. Vasile evită în toate scrierile sale să-i considere pe asceţi un grup separat și de elită în cadrul Bisericii. Accentul nu este pus pe celibat sau orice altă formă de asceză, ci pe exigenţele vieţii comunitare și aopostolice, pe iubirea slujitoare, pe sărăcie și pe ascultare, pe autoritatea înainte de toate și mai presus de toate a Cuvântului lui Dumnezeu, care-și are temelia în chemarea primită la Botez, și comună astfel tuturor creștinilor. El însuși este iniţiatorul a ceea ce s-a chemat mai târziu *baziliadă*, un complex de slujire în favoarea celor săraci, cuprinzând pentru prima oară și un spital. Cu adevărat:

> „În tot pământul a ieșit vestea ta: căci a primit cuvântul tău, prin care, cu dumnezeească cuvinţă, ai învăţat, firea lucrurilor o ai lămurit, obiceiurile oamenilor le-ai înfrumuseţat; Părinte cuvioase, Împărătească preoţie, roagă pe Cristos Dumnezeu, să se mântuiască sufletele noastre" (Troparul sfântului Vasile). **[2010]**

Sfântul Vasile cel Mare

Tot în această zi, Biserica Bizantină îl sărbătorește pe Sf. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei din Capadocia. Biserica îi sărbătorește pe sfinţii săi în ziua morţii lor trupești, pe care o numește ziua naşterii lor în ceruri. Sf. Vasile a trăit între anii 330-379 și a murit în data de 1 ianuarie 379. În scurta sa viaţă pământească, în doar 9 ani de episcopie, și-a pus o pecete de neșters peste toată viaţa Bisericii. Cuvintele se dovedesc prea puţine și prea sărace pentru felul în care Cristos Domnul a lucrat în viaţa Bisericii Sale prin robul Său credincios care a fost Sf. Ierarh Vasile. Numele său în grecește înseamnă „împărat", iar Biserica îl cinstește prin cuvintele:

> „În tot pământul a ieșit vestea ta: căci a primit cuvântul tău, prin care cu dumnezeiască cuviinţă ai învăţat, firea lucrurilor o ai lămurit, moravurile oamenilor ai înfrumuseţat. **Împărătească preoţie**, părinte, cuvioase, roagă pe Cristos Dumnezeu, să se mântuiască sufletele noastre".

Sf. Vasile, pe drept numit „cel Mare", a orânduit viaţa Bisericii într-un moment de mare răscruce a istoriei ei. După pacea constantiniană, Biserica își căuta atât propriile ei repere dogmatice, cât și locul în lumea cea nouă care se năștea. Sf. Vasile s-a născut după Conciliul I Ecumenic din Niceea (325) și a murit înainte de Conciliul al II-lea Ecumenic din Constantinopol (381). Cu toate că nu a participat fizic

la nici unul dintre ele, Sf. Vasile a fost marele teolog al ambelor Concilii. Opera sa fundamentală a fost trasarea drumului Bisericii pentru secolele care au urmat. El a recuperat, prin opera sa ascetică, mișcarea monahală pentru Biserică, prevenind o schismă interioară ce s-ar fi dovedit periculoasă. Nu a întemeiat, cum greșit se crede, un ordin călugăresc, ci a așezat pe baze solide, prin ceea ce s-a numit mai târziu „baziliada", prezența Bisericii în lume. Pe cei slabi, bolnavi sau excluși de societate, pe toți cei care pentru lume reprezentau o povară, Biserica îi primește în sânul ei și le descoperă iubirea lui Dumnezeu față de ei. Temelia și regula de purtare față de ei se cuprind în citirea și meditarea Sfintelor Scripturi. Aceasta este Regula cea Mare după care trebuie să ne conducem, dacă dorim să ne menținem pe cărarea Împărăției, care ne va conduce în slava lui Dumnezeu, la plinirea vremurilor, la Revenirea Domnului Cristos. **[2012]**

*

Lc. 2, 20-21, 40-52. Legea lui Dumnezeu cerea ca pruncul nou născut de parte bărbătească să fie tăiat împrejur (circumcis) în ziua a 8-a. (Gen. 17, 9-14 și Lev.12, 3). Tot atunci se punea numele pruncului. Important și decisiv cu această ocazie, este că atât Maria (Lc. 1, 31), cât și Iosif (Mt. 1, 21), au pus numele pruncului ISUS (evr. = Dumnezeu ajută), așa cum le-a spus fiecăruia dintre ei, îngerul Domnului, deși cu ocazii diferite. De aici înainte nu se mai vorbește în Evangleie de „Prunc" ci de ISUS. În predica sa ţinută înaintea fruntașilor poporului Israel, Petru afirmă răspicat: „*În nimeni altul nu este mântuire: căci nu este sub cer un alt Nume dat oamenilor, în care trebuie să fim mântuiţi, decât Numele lui Isus*" (Fa. 4, 12)

Trecând peste evenimentul curăţirii Mariei și a prezentării în Templu a lui Isus (Lc. 2, 22-40), pe care-l vom comenta în ziua când sărbătorim aceasta (2 Feb.), ni se relatează aducerea la templu a lui Isus când a împlinit vârsta de 12 ani. Aceasta corespunde momentului menţionat în Talmud numit Bar Miţva, sărbătoarea majoratului (azi socotit la 13 ani), vârstă de la care băiatul urma să îndeplinească toate normele rituale prevăzute de Lege. Atunci părinţii Lui L-au regăsit în templu vorbind cu învăţătorii, iar evanghelistul încheie astfel pasajul: „*Apoi S-a pogorât împreună cu ei, a venit la Nazaret, și* ***le-a fost supus.*** *Mamă-Sa păstra toate aceste cuvinte în inima ei. Și Isus* ***creștea*** *în înțelepciune și în statură, și era tot mai plăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor*" (Lc. 2, 51-52). Le-a fost supus și creștea. Era exact datoria stării Lui de fiu ascultător de părinți și de Dumnezeu. A împlini voinţa lui Dumnezeu, înseamnă a-ţi împlini datoria stării în care te afli. Să faci ceea ce ţi se cere în locul, timpul și starea în care te afli. Doar așa poţi fi plăcut înaintea lui Dumnezeu. Să fi plăcut și înainea oamenilor este mai complicat deoarece împlinirea voinţei lui Dumnezeu te poate pune în conflict cu ceilalţi uneori chiar până la pierderea vieţii. În toată viaţa Lui, din copilărie și până la moarte, Isus a rezistat în faţa ispitelor (cf. Evr. 4, 15) „*Harul lui Dumnezeu care era peste El*" (Lc. 2, 40). L-a ajutat la aceasta. Ar fi însă greșit să credem că, datorită harului lui Dumnezeu, **nu ar fi putut** să păcătuiască. Ar fi putut, dar nu a făcut-o, nici chiar în starea de copil. Și aceasta rămâne o taină: taina unică a persoanei divin-umane a lui Isus, Răscumpărătorul nostru, Biruitorul păcatului și al morţii pentru că nimic nu este mântuit din ce nu a fost asumat.

Puterea numelui lui Isus este nespus de mare. Invocarea Lui ne unește cu El și astfel orice putere străină, rea și dăunătoare rămâne departe. Obiceiul invocării și repetării numelui lui Isus, este cunoscut atât în Occidentul cât și în Orientul creștin, dar în Orient ea a devenit foarte populară și răspândită. Sf. Grigore Palama construiește o întreagă teologie a ceea ce s-a numit : *Rugăciunea lui Isus*. În ce constă ea? În principiu, este vorba de o chemare scurtă, des repetată, a Numelui Domnului Isus. Formula de bază este: „Doamne Isuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Este de origine biblică, combinând rugăciunea orbului Bartimeu pe drum spre Ierihon: „*Fiul lui David, fie-Ţi milă de mine*" (Lc. 18, 38) și rugăciunea vameșului: „*Dumnezeule, fii milostiv mie păcătosului!*" (Lc. 18, 13). De la această formulă completă, odată cu înaintarea în vârsta spirituală a fiecărui rugător, formula se poate scurta și esenţializa, până la liturgicul: „Doamne miluiește". Există, totuși, un element care rămâne comun tuturor variantelor individuale, și anume prezența numelui „ISUS". Aceasta este partea esenţială și determinantă a Rugăciunii lui Isus. Practicarea acestei rugăciuni a sfinţit și continuă să sfinţească multe vieţi de creștini, pe aceia care scapă sub acoperământul Numelui lui Isus, izvor de putere și bucurie existenţială. **[2010]**

Lc. 2, 20-21, 40-52. În ziua de sâmbătă 1 ianuarie 2011 sărbătorim mai multe evenimente. În ciclul Nașterii lui Cristos, celebrăm Circumcizia Pruncului, legată de punerea Numelui Său, care după Lege trebuia să aibă loc în a 8-a zi de la naștere, apoi sărbătoarea majoratului lui Isus (evr. Bar Mițva) care avea loc atunci la vârsta de 12 ani. Celebrăm de asemenea sâmbăta dinaintea Botezului Domnului și începutul predicii lui Ioan Botezătorul și tot în această zi nașterea în ceruri a Sf. Vasile cel Mare (1 ian. 379), precum și începutul Anului Nou civil. În total 5 comemorări care s-au acumulat în acest an toate în aceeași zi. Toate se referă la un nou început, care în limbajul simbolic se numește Botez. Prin Botez înțelegem nu un simplu ritual, ci un nou început radical. De ce radical? Pentru că în cuvântul Botez se cuprind în același timp, ***neseparate*** una de cealaltă, o nouă viață și o moarte. O nouă viață nu poate să înceapă decât după ce viața învechită și îmbătrânită a murit. Nu putem trăi pentru viitor decât dacă am murit pentru trecut. Aceasta este cheia trăirii în permanență într-un continuu prezent, adică trăirea în veșnicie. Veșnicia nu este ceva ce începe după încetarea curgerii timpului, cu atât mai puțin o continuă curgere a timpului. Timpul este măsura transformării. Veșnicia este măsura perfecțiunii, a împlinirii. Când ne naștem, murim pentru viața intrauterină. Prin circumcizie și darea unui nume pruncului nou născut, murim pentru existența pur biologică (animalică, anonimă) și ne naștem pentru viața omenească. La majorat, murim pentru viața de copil și ne naștem pentru viața socială, ne integrăm grupului social, etnic, religios și politic în care vom trăi. Când murim pentru viața aceasta pământească ne naștem pentru viața „veacului ce va să vină". De aceea, îi celebrăm pe sfinți în ziua morții lor pământești, care este în același timp ziua nașterii lor în ceruri. La începutul unui nou an, care este arbitrar, dar care revine ciclic, ne despărțim simbolic de trecut pentru a trăi în viitor. Un botez este deci o piatră de hotar. De fapt, în fiecare clipă a vieții noastre ne despărțim de ce am fost pentru a trăi în viitor.

Isus a împlinit Legea în care S-a născut, a trăit și murit pentru a ne elibera total de acest ciclu complex de nașteri și morți succesive despre care am vorbit: „*Cristos ne-a răscumpărat din blestemul legii, ca să căpătăm înfierea în Duhul Sfânt"* (cf. Gal. 3, 13).

Cele trei texte biblice care ne relatează tot atâtea morți și învieri în această zi sunt următoarele.

Pentru circumcizie: „*Când a venit ziua a 8-a în care trebuia tăiat împrejur Pruncul, I-au pus numele ISUS, nume care fusese spus de înger înainte ca să se fi zămislit în pântece*" (Lc. 2, 21). Sfânta familie, după prezentarea lui în Templu la 40 de zile după nașterea lui Isus și după exilul din Egipt, s-a mutat din Betleem la Nazaret.

La majorat (Bar Mițvah): „*Părinții Lui se duceau la Ierusalim în fiecare an, la praznicul Paștelui. Când a fost Isus de 12 ani, părinții Lui s-au suit la Ierusalim, după obiceiul praznicului*" (Lc. 2, 41-42).

Pentru începutul predicării lui Ioan Botezătorul: „*În vremea aceea a venit Ioan Botezătorul și propovăduia în pustia Iudeii zicând: Pocăiți-vă, căci Împărăția cerurilor este aproape*" (Mt. 3, 1-2).

Viața și opera Sfântului Vasile cel Mare (330-379) a constituit și ea un nou început în istoria și organizarea Bisericii. După Edictul de la Milano (313), apariția în Biserică a mișcării monahale amenința ca aceasta să devină o ruptură în sânul Bisericii. Omul care a recuperat acest curent de viață, împiedicând o ruptură care putea avea efecte dezastruoase pentru viața creștină, a fost Sf. Vasile cel Mare. Deși el este considerat părintele monahismului oriental, de fapt a reorganizat viața normală a Bisericii în totalitatea ei, după noile condiții apărute după reforma constantiniană. El a conceput viața creștină ca pe o slujire a celor în nevoie, creând ceea ce în istorie s-a numit apoi „baziliada", un complex citadin care cuprindea atât biserica, locul de cult, cât și spitale și tot felul de structuri într-un singur complex. Prin acest om providențial și genial, Dumnezeu a trasat planul social al acțiunii Bisericii pentru multe secole de acum încolo. **[2011]**

*

Ap. Col. 2, 8-12. Orice copil de parte bărbătească, născut în poporul lui Israel, trebuia circumcis în ziua a 8-a după naștere. Acest gest ritual era menit să arate legătura permanentă ce se stabilea între copilul de parte bărbătească incorporat prin acest gest în poporul ales, pe de o parte, și Dumnezeu pe de altă

parte. Era deci semnul, pecetluirea Legământului dintre Dumnezeu și poporul Său. Așa cum toţi oamenii, bărbaţi și femei, purtăm pe trupul nostru cicatricea ombilicală, semnul de neșters (indelebil) al legăturii noastre biologice cu corpul mamei care ne-a purtat, tot așa bărbatul israelit purta toată viaţa semnul de neșters, cicatricea circumciziei, ca semn indelebil al relaţiei dintre poporul ales și Dumnezeul Său.

Isus S-a născut sub Lege și a împlinit în trupul său Legea, printr-o „circumcizie" desăvârșită, odată pentru totdeauna, prin Jertfa Sa de pe Cruce. Odată cu circumcizia, copilul primea și un nume. Acest nume încorpora simbolic destinul său veșnic. „*Când a venit ziua a opta, în care trebuia tăiat împrejur Pruncul, I-au pus numele Isus, nume care fusese spus de înger, înainte ca să fi fost zămislit El în pântece*" (Lc. 2, 21). Isus s-a supus în totalitate Legii, pentru a ne izbăvi de sub blestemul ei. După moartea, învierea și înălţarea Sa la ceruri, El ne-a făcut părtași de viaţa lui dumnezeiască, căci „*în El locuiește trupește toată plinătatea Dumnezeirii. În El am fost tăiaţi împrejur* (și noi)*, nu cu o tăiere împrejur făcută de mână, ci cu tăierea împrejur a lui Cristos, în dezbrăcarea de trupul poftelor firii noastre pământești, fiind îngropaţi împreună cu El prin Botez și înviaţi în El și împreună cu El, prin credinţa în puterea lui Dumnezeu, care L-a înviat din morţi*" (Col. 2, 9-12). Dezbrăcaţi de omul cel vechi și îmbrăcaţi în Cristos, viaţa noastră este ascunsă cu Isus în Dumnezeu, pentru a se arăta odată cu arătarea Lui în slavă. **[2011]**

2 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.

Lectură biblică: Ev. Io. 3, 1-15. **Ap.** Evr. 5, 4-10.

Ev. Io. 3, 1-15.[31]

*

Evr. 5, 1-6. În prima secţiune importantă a acestei scrieri (cap. 1-4), autorul a prezentat două adevăruri de bază: 1) Natura unicului Fiu al lui Dumnezeu în persoana lui Isus Cristos și 2) Mântuirea-moștenire a celor care se lipesc de El prin credinţă. Autorul a adresat cititorilor săi două avertismente solemne de a nu neglija sau de a nu pierde moștenirea oferită. În miezul problemei s-a aflat viitoarea domnie a Fiului. În același timp s-a arătat clar că Regele-Fiu este și Mare Preot.

Următoarea secţiune (cap. 5-7) este consacrată calităţii de Mare Preot a lui Isus. Deși preoţia Sa a fost presupusă, validitatea ei urmează să fie demonstrată, pentru ca îndemnurile care se vor întemeia pe ea să aibă greutatea necesară. Autorul începe cu începutul, și anume cu definiţia unui mare preot: „*Într-adevăr, orice mare preot este luat din mijlocul oamenilor, este pus pentru oameni în lucrurile privitoare la Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate*" (Evr. 5, 1). Marele Preot trebuie să fie deci un mijlocitor între Dumnezeu și oameni. În același timp, el trebuie să aibă compasiune și înţelegere pentru neputinţele celor pe care-i reprezintă înaintea lui Dumnezeu: „*El poate fi îngăduitor, cu cei neștiutori sau rătăciţi, fiindcă și el este cuprins de slăbiciune, și de aceea trebuie să aducă jertfe atât pentru păcatele lui, cât și ale oamenilor*" (Evr. 5, 2-3).

Calitatea de Mare preot nu se obţine printr-o aspiraţie personală: „*Nimeni nu-și ia cinstea aceasta singur, ci o ia dacă este chemat de Dumnezeu, cum a fost Aron*" (Evr. 5, 4). Lucrul acesta este valabil și în cazul lui Isus: „*Tot așa și Cristos nu și-a luat singur slava de a fi Mare Preot, ci o are de la Cel ce i-a zis: ‚Tu ești Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut'* și în alt loc: *‚Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melchisedec*" (Evr. 5, 5-6). Autorul combină în mod magistral textele a doi psalmi (2 și 109/110) și introduce o temă pe care o va dezvolta pe larg în capitolul 7 al scrierii sale. Aici este prezentată doar legitimitatea calităţii de Mare Preot al lui Isus, de mijlocitor între Dumnezeu și oameni. **[2011]**

31 Comentariu Io. 3, 13-17 la **pg. 637-638** sau Io. 3, 16-21 **la pg. 65**.

3 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.

Lectură biblică: Ev. Mt. 23, 23-28. **Ap.** Fa. 2, 14-21.

Mt. 23, 23-28. Crăciunul și Epifania, sărbătorite la început la o singură dată calendaristică (6 ianuarie), din cauza importanţei lor liturgice au un început liturgic cu 4 zile înainte de sărbătoare: Crăciunul în 20 decembrie și Epifania la 2 ianuarie. Anul acesta, din cauza aglomerării comemorărilor, Vigilia (înaintepăznuirea) Epifaniei se celebrează în 3 ianuarie.

Textul evanghelic prescris pentru această zi este luat din capitolul 23 al *Evangheliei după Matei*, în care este vorba de mustrarea fariseilor de către Isus, din cauza priorităţii pe care fariseii o acordau în cultul divin, Tradiţiei și respectării obiceiurilor (a „Datinei strămoșilor") faţă de Cuvântul lui Dumnezeu. Este ca o replică negativă a Fericirilor și este exprimată prin cele 8 „vai"-uri adresate fariseilor. Prin ele, Isus nu condamnă respectarea obiceiurilor, ci locul prioritar acordat acestora faţă de Cuvântul lui Dumnezeu. Situaţia nu s-a schimbat nici în ziua de azi. Crăciunul, ca și Paștile, au devenit sărbători în care accesoriile au luat locul esenţei. Credincioși și necredincioși celebrează aceste sărbători punând accentul pe obiceiuri și câteodată uitând complet sau chiar ignorând conţinutul religios. Pomul de Crăciun, luminile, cadourile, colindele au luat locul bucuriei spirituale. La Paști, ouăle roșii, lumina pascală sau pâinea binecuvântată înmuiată în vin numită în popor „paștile" au luat locul celebrării spirituale. Și în aceste sărbători, ca și în celebrarea Nunţii sau a Botezului, ospăţul familial sau colectiv a căpătat un caracter prioritar. Totul s-a transformat încet, încet într-un folclor penibil. Cultul divin a devenit pretext de mâncare și băutură și chiar sursă de câștig (mai ales în cazul Nunţii). Acestor neofarisei le-a adresat și atunci și acum Cristos aceste „vai"-uri. Vai de voi, farisei făţarnici, care... O îndreptare a acestor lucruri o cere și de la noi Dumnezeu, atunci ca și acum. El ne spune „Bucuraţi-vă", dar nu uitaţi de ce. Să ne pregătim, dar, așa cum se cuvine să celebrăm Misterul Mântuirii noastre. Să ne bucurăm, mulţumind lui Dumnezeu. **[2011]**

*

Fa. 2, 14-21. După ce s-au umplut de Duhul Sfânt, toţi cei 120 de ucenici adunaţi în „camera de sus" au ieșit la propovăduire. Deși ei rosteau mesajul în limba lor tuturor evreilor adunaţi la Ierusalim cu prilejul sărbătorii Cincizecimii, dar care nu vorbeau aramaica, ci fiecare limba ţării în care s-a născut în diaspora, fiecare îl înţelegea ca și cum ar fi fost rostit în limba lor. Îl înţelegeau adică deplin. Erau evrei de neam sau prozeliţi, adică trecuţi la religia iudaică prin primirea circumciziei (botezul ebraic). Sunt menţionate cu numele 17 neamuri diferite. Cu toţii erau uimiţi de acestea, dar explicaţiile date erau diferite. Unii ziceau despre cei ce vorbeau că erau îmbătaţi de vin și-i batjocoreau. Atunci Petru are din nou iniţiativa și-și începe predica tocmai de la batjocura aceasta. El a zis: „*Bărbaţi iudei și voi toţi care locuiţi în Ierusalim, să știţi lucrul acesta și ascultaţi cuvintele mele! Oamenii aceștia nu sunt beţi cum vă închipuiţi voi, căci nu este decât al treilea ceas din zi* (adică ora 9), *ci aceasta este ceea ce s-a spus prin prorocul Ioil*" (Fa. 2, 15-16). În mod evident, Petru se manifestă nu doar ca simplu lider de grup, ci cu autoritatea unuia care a fost acceptat ca atare de toţi ceilalţi. După ce în cadrul restrâns al grupului celor 120 tot Petru a avut iniţiativa alegerii înlocuitorului lui Iuda, bazându-se pe cuvântul Scripturii, acum, în faţa celor adunaţi să le asculte mesajul, tot Petru este cel care ia cuvântul în numele tuturor și, bazat tot pe cuvintele Scripturii, afirmă cu tărie că fenomenul acesta nu este unul oarecare, ci este împlinirea cuvintelor profetice. Petru cunoștea Scriptura și știa să o aplice la viaţa obișnuită, pentru că trăia Scriptura vie, cea din inima lui. Când a avut loc alegerea lui Matia, Duhul Sfânt încă nu se pogorâse peste ei. Rezultă clar faptul că o prealabilă cunoaștere a Scripturilor era oarecum obligatorie. Duhul Sfânt a vorbit înainte prin cuvintele Scripturii care acum s-au împlinit. Autoritatea lui Petru se baza deci pe cunoașterea și aplicarea Cuvântului lui Dumnezeu, care din literă se transformă acum în viaţă. **[2011]**

4 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 1-15. **Ap.** 1. Cor. 4, 9-16.

Lc. 10, 1-15. Episodul trimiterii celor 70 de ucenici este relatat doar de evanghelistul Luca. „*După aceea, Domnul a mai rânduit alţi 70 de ucenici, şi i-a trimis doi câte doi înaintea Lui, în toate cetăţile şi în toate locurile, pe unde avea să treacă El*" (Lc. 10, 1). Înainte de a-i trimite le-a dat poveţe cum să se comporte şi ce să spună. Domnul nu-şi făcea iluzia că vor fi bine primiţi peste tot sau că mesajul lor de pace şi binecuvântare va fi primit cu bucurie. El ştia aceasta când le-a spus: „*Duceţi-vă, iată vă trimit ca pe nişte miei în mijlocul lupilor*" (Lc. 10, 3). I-a trimis doi câte doi, pentru ca mesajul lor să fie credibil venind din partea a doi martori şi pentru ca să se ajute unul pe celălalt în caz de nevoie. Trebuiau să se comporte în mod simplu, reducându-şi nevoile la minim. Se vor asemăna cu Domnul pentru că trebuiau să ducă un mesaj de pace şi mântuire, întărind vestirea prin simplitatea vieţii şi prin fapte. „*Să vindecaţi bolnavii care vor fi acolo şi să le ziceţi: Împărăţia lui Dumnezeu s-a apropiat de voi*" (v. 9). În limba greacă există trei cuvinte pentru vindecare: „Iaomai" care înseamnă vindecare instantanee, adică un miracol, „Therapeuo", din care provine cuvântul nostru „terapie" şi care înseamnă „a servi, a îngriji, sau a sluji" şi „sozo" care înseamnă o vindecare totală: trup, suflet şi spirit, adică nu doar vindecare trupească, ci mântuire. În cazul nostru este folosit cuvântul „therapeuo", adică o vindecare progresivă, gradată şi care implică îngrijire şi folosire a unor mijloace ajutătoare: ungerea cu uleiuri vindecătoare. Nu le cerea să împlinească miracole sau vindecări care-i transformau viaţa bolnavului şi care deci erau la latitudinea lor. În toate cazurile, era necesară credinţa în puterea vindecătoare a rugăciunii. Vestea bună (Evanghelia) nu este doar un simplu mesaj, ci unul care era însoţit de putere. Prin părţile noastre, umblatul cu colindul răspunde pe plan simbolic acestei trimiteri a ucenicilor. Domnul putea vindeca şi miraculos, putea şi mântui, dar această bucurie Isus a dorit să o împartă cu ucenicii Săi. Şi noi, primind colindătorii, Îl primim pe Isus cu bucurie. **[2011]**

*

1 Cor. 4, 8-17. În secţiunea aceasta, Pavel îşi continuă învăţătura despre smerenie. Smerenia creştină nu este cum cred mulţi o înjosire. Un om smerit nu se crede pur şi simplu în mod fals mai rău sau mai incapabil decât ceilalţi, chiar când darurile lui sunt evidente atât lui, cât şi altora. Un om smerit se măsoară pe sine nu faţă de ceilalţi, ci faţă de standardele pe care le cere de la el Dumnezeu. Isus Cristos este pentru toţi exemplul absolut de comportament smerit, aşa cum Îl descrie Pavel în Fp. 2, 5-11: „*Cristos, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe sine însuşi şi a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*" (Fp. 2, 6-7). Smerenia şi suferinţa premerg slava. Nu se poate ajunge la slavă decât pe drumul smereniei. Corintenii mai aveau mult de studiat la lecţia aceasta. Ei credeau că sunt deja ajunşi la biruinţă, fără suferinţă şi încercări. În continuare, Pavel le pune însă sub ochi situaţia lor jalnică în care se găseau din cauza iubirii de sine şi a îngâmfării. În versetele 8-13, Pavel le zugrăveşte condiţia apostolului de atunci şi din toate timpurile până azi. Ironia lui muşcătoare nu era menită să-i înjosească ci, din dragoste pentru ei, dorea să-i trezească şi să-i pună pe drumul cel bun: „*O, iată-vă sătui! Iată-vă ajunşi bogaţi! Iată-vă împărăţind fără noi! Şi măcar de aţi împărăţi cu adevărat ca să putem împărăţi şi noi împreună cu voi!... Până în ziua de azi (noi apostolii) am ajuns ca gunoiul lumii acesteia, ca lepădătura tuturor. Nu vă scriu aceste lucruri ca să vă fac de ruşine; ci ca să vă sfătuiesc ca pe nişte copii preaiubiţi ai mei*" (cf. 1 Cor. 4, 8-14).

Lui Pavel îi stătea pe inimă soarta fiecărei comunităţi şi a fiecărui creştin. Cei din Corint s-au lăsat purtaţi de valul lumii. Din considerente umane, Comunitatea lor era divizată, dar ei nu vedeau în aceasta un lucru rău. Credeau poate că trăiesc unitatea în diversitate, amăgindu-se după modelul lumii. Se credeau înţelepţi, dar erau nebuni. Aveau cu alte cuvinte o imagine falsă şi triumfalistă despre sine. Pentru a se redresa, Pavel îi invită să calce pe urmele lui atât în scris, prin Epistola aceasta, cât şi prin învăţătura dată prin viu grai de Timotei, fiul spiritual preaiubit al lui Pavel, care să le aducă aminte de felul în care învăţa Pavel pe toţi şi pretutindeni (cf. 1 Cor. 4, 17), **[2011]**

Sâmbăta dinaintea Bobotezei.

Lectură biblică: Ev. Mt. 3, 1-11. **Ap.** 1 Tim 3, 13-4, 5.

Mt. 3, 1-11. Între relatările din capitolului doi al Evangheliei după Matei și începutul capitolului trei, în realitate s-au scurs 28 sau 29 de ani despre care evanghelistul nu face nici o menţiune. Cu începutul capitolului trei ajungem în pragul lucrării publice a lui Isus, precedată de lucrarea lui Ioan Botezătorul. Esenţa predicii lui Ioan este cuprinsă în mesajul său: „*Pocăiţi-vă, căci Împărăţia cerurilor este aproape*" (Mt. 3, 2). În acest verset doi, apare pentru prima oară sintagma ***Împărăţia cerurilor***, care se folosește apoi de 32 de ori în această Evanghelie. Sintagma „Împărăţia cerurilor" apare doar în Evanghelia după Matei, pe când sintagma „Împărăţia lui Dumnezeu" poate fi întâlnită în toate cele 4 evanghelii. Nu există nici o diferenţă între cele două expresii, ele definind aceeași realitate. Încă o precizare. Împărăţia nu este același lucru cu Biserica. Împărăţia a început odată cu debutul lucrării publice a lui Cristos, iar Biserica s-a născut la Rusalii. Fără a intra în amănunte să precizăm acum doar atât. În starea actuală, cei care fac parte în mod real din Împărăţia lui Dumnezeu, adică „*...cei născuţi din nou din apă și Duh*" (cf. Io. 3, 3), fac parte în același timp și din Biserică.

Lucrarea lui Ioan Botezătorul nu a pornit din proprie inițiativă, ci a fost o împlinire a profeţiei lui Isaia: „*Iată glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiţi calea Domnului, neteziţi-I cărările*" (Isaia 40, 3). Matei subliniază, cum o face de obicei, legătura și continuitatea între VT și NT. Mesajul lui Ioan are două componente: a). Pocăiţi-vă și b). Căci s-a apropiat Împărăţia cerurilor. Conceptul Împărăţiei viitoare era cunoscut în VT, dar faptul că și evreii trebuiau să se pocăiască pentru a intra în ea era nou și pentru mulţi evrei scandalos. Ei credeau că era de ajuns să fie în descendenţa fizică a lui Avraam ca astfel în mod automat să facă parte din Împărăţie.

Aspectul exterior și felul de viaţă a lui Ioan Botezătorul, precum și predica lui radicală, care nu ţinea cont de faţa omului, aminteau izbitor de profetul Ilie. El cerea de la cei care se apropiau de el o pocăinţă sinceră, o adevărată conversie interioară care să se manifeste exterior nu doar prin gestul ritual al botezului ci prin aducere de roade vrednice de pocăinţă. La vederea fariseilor tipicari și poate mai ales a saducheilor aristocraţi, care negau cele mai fundamentale baze ale credinţei: învierea morţilor, existenţa îngerilor etc., în a căror convertire reală Ioan nu credea, acesta li s-a adresat după limbajul din totdeauna al predicatorilor lui Dumnezeu, cu frumosul epitet de: „*Pui de năpârci, cine v-a învăţat să fugiţi de mânia viitoare?*" (Mt. 3, 7). Ioan a respins total iudaismul fariseic afirmând că Dumnezeu dacă e nevoie din pietrele acestea, de pe malul râului Iordan, ar putea să ridice fii ai lui Avraam (cf. Mt. 3, 9).

Cât privește a doua parte a predicării lui Ioan: ***S-a apropiat Împărăţia cerurilor*** Ioan ţine să clarifice lucrurile: „*Cât despre mine, eu vă botez cu apă, spre pocăinţă; dar Cel ce vine după mine, este mai puternic decât mine, și eu nu sunt vrednic să-i duc încălţămintele. El vă va boteza cu Duhul sfânt și cu foc*" (Mt. 3, 11). Biblia se ocupă în mai multe locuri de diferența dintre botezul lui Ioan și botezul cu Duhul Sfânt. Unii comentatori cred că botezul cu Duhul Sânt și cu foc ar fi același lucru, iar focul ar face aluzie la limbile de foc ce s-au coborât peste ucenici de Rusalii (cf. F.Ap. 2, 2). Dacă citim însă cu atenţie textul care zice:"*Acela* (adică Isus) *Își are lopata în mână, Își va curăţi cu desăvârșire aria, și Își va strânge grâul în grânar; dar pleava* ***o va arde într-un foc*** *care nu se stinge.* (Mt. 3, 12). Botezul cu Duhul Sfânt se deosebește deci de botezul cu foc. Primul este un botez al binecuvântării și el a avut loc la Rusalii și de atunci până astăzi în Biserică și este dat celor ce-l vor și îl cer. Botezul cu foc este o judecată, cea finală și se va aplica tuturor. Treieratul pe vremea lui Isus se făcea cu lopata. Se arunca grâul în sus. Grâul mai greu cădea apoi la pământ, iar pleava era dusă de vânt mai departe, după care era strânsă și arsă în foc. Botezul lui Ioan era al pocăinţei și-l pregătea pe credincios să primească botezul cu Duhul Sfânt, pentru a trece cu bine botezul judecăţii finale cu foc. **[2010]**

*

1 Tim. 3, 14-16. Acest scurt pasaj compus din doar trei versete este de o importanţă covârşitoare. Pavel l-a lăsat pe Timotei în locul lui ca supraveghetor al comunităţii din Efes, în speranţa că va putea reveni cât mai curând. Aceste instrucţiuni pe care i le dă reprezintă un ghid pentru Timotei ca să știe cum trebuie să se comporte între timp: „*Dar dacă voi zăbovi, să știi cum trebuie să te porţi în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu,* ***stâlpul și temelia adevărului***" (1 Tim. 3, 15). Pavel compară Biserica lui Cristos cu o casă. Ea este temelia și stâlpul care susţine adevărul, al cărui depozitar este Biserica. În vechime, un stâlp așezat în piaţa publică servea și pentru afișarea unor mesaje; în acest caz, Biserica este locul în care se păstrează acest mesaj și este apoi proclamat public, adică Biserica are sarcina de a descoperi și propaga adevărul mântuirii. Temelia ei este Isus, stânca pe care El Și-a construit Biserica. Această Biserică de care vorbește Pavel nu se identifică cu nici o biserică particulară, oricât de întinsă sau influentă ar fi ea într-un moment istoric dat, ci este întreaga Biserică a lui Cristos, din toate timpurile și din toate locurile. Mai departe, Pavel spune: „*Mare este taina evlaviei*..." (v. 16). Nu Biserica este o taină, ea este stâlpul și temelia adevărului, păstrătoarea acestei taine care este cea a evlaviei.

În cele ce urmează, Pavel precizează că evlavia izvorăște din cunoașterea încarnării, morţii, învierii și înălţării Domnului Isus Cristos. Așa îl cunoaștem pe Dumnezeu; și din rămânerea noastră permanentă în această cunoaștere decurge evlavia. Mulţi afirmă că versetul 16 este un fragment dintr-un străvechi imn creștin din epoca primară. Această cântare este reluată apoi și în epoca modernă de o cântare bisericească:

Trăind, El (Cristos) m-a iubit; murind, m-a mântuit; Îngropat, El mi-a luat pe veci păcatele, Înviind, El m-a îndreptăţit pe veci; Într-o zi, El va veni ca să mă ridice pe veci în slavă. Este aceleași imn cu cel din Coloseni: „*Cristos în noi, nădejdea slavei*" (Col. 1, 27). **[2011]**

Duminica dinaintea Bobotezei (despre Înaintemergător)

Lectură biblică: Ev. Mc. 1, 1-8. **Ap.** 2 Tim. 4, 5-8.

Mc. 1, 1-8. Atât Crăciunul cât și Boboteaza, fiind sărbători cu dată fixă, putând cădea deci în orice zi a săptămânii, sunt încadrate liturgic între două duminici, una care precede și una care succede sărbătoarea, pentru a sublinia rolul de prioritate a duminicii, ziua întâia și a opta în același timp, ziua glorioasei Învieri a Domnului, Biruitorul păcatului și al morții.

În duminica de azi, pericopa evanghelică este luată din Marcu al cărui prolog este pe cât de simplu pe atât de strălucitor: „*Începutul Evangheliei lui Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu*" (Mc. 1, 1). O persoană divin-umană Isus-Fiul lui Dumnezeu, care este Cristos (Mântuitorul, așteptatul Rege Mesianic), a cărui lucrare ne este prezentată în Evanghelie. Mai sintetic nu se putea. Trei cărți ale Bibliei au ca prim cuvânt: „(la) **ÎNCEPUT**(ul)". Cartea Genezei, Evanghelia după Marcu și Evanghelia după Ioan. Etimologic, cuvântul „evanghelie" provine din grecește și înseamnă „veste bună" sau „mesaj de bucurie". El are originea sa biblică în Is. 52, 7: „*Ce frumoase sunt pe munți, picioarele celui ce aduce vești bune, care vestește mântuirea! Picioarele celui ce zice Sionului: Dumnezeul tău împărățește*", pasaj des reluat apoi în tot lungul NT de mulți autori, și chiar de Isus însuși. Dacă medităm și lăsăm, asemenea unei semințe, să crească și să-și dezvolte în noi întreaga lor potențialitate, aceste cuvinte cu care începe Evanghelia după Marcu, vom constata că ne găsim în fața Tainei Dumnezeului triunic și cu lucrarea Sa de mântuire împărtășită nouă prin Har. Și aceasta doar în opt cuvinte.

În această primă secțiune a Evangheliei după Marcu (v. 1-13), ni se prezintă 3 evenimente: 1). Lucrarea lui Ioan Botezătorul (v. 2-8), care constituie conținutul pericopei de azi, 2). Botezul lui Isus (v. 9-11) și 3). Ispitirea lui Isus (v. 12-13). Două sunt cuvintele cheie ale acestei părți: „pustie" și „Duhul".

Marcu își începe relatarea legând activitatea lui Ioan de profețiile VT. Să notăm că în lungul evangheliei sale, afară de citatele din VT rostite de Isus, acesta este singurul loc în care Marcu se referă la VT. Este și normal dacă ne reamintim că Marcu scrie creștinilor din Roma în majoritatea lor neevrei și deci nefamiliarizați cu VT. Textul citat este o compilație compusă din 3 texte profetice: Exod 23, 20; Maleahi 3, 1; și Isaia 40, 3. Tema comună a acestor trei citate este tradiția pustiului în istoria poporului Israel, precum și tema drumului, a căii, importantă pentru Marcu în caracterizarea condiției de ucenic al lui Isus. Pentru împlinirea acestei profeții a apărut Ioan în pustie, ca să pregătească, să netezească o cale spre Cel ce va veni în curând. El propovăduia botezul pocăinței. Ca idee și ca practică, botezul nu era o noutate la evrei. Neevreii care veneau la iudaism, trebuiau să se autoscufunde în apă în semn de lepădare de viața veche și începutul celeia noi. Nou era de această dată faptul că acest gest trebuia înfăptuit de evrei. Ei trebuiau să se lase botezați de Ioan în semn de lepădare de trecutul păcătos, adică de pocăință. Cuvântul „pocăință" apare în Marcu doar în acest loc. Desfășurarea ritualului botezului includea și mărturisirea publică a păcatelor (gr. *hamartias* = ratarea țintei) fiecăruia. Dorința de a fi botezat însemna deci recunoașterea păcătoșeniei proprii. Ea nu opera nici un efect transformator. Pentru aceasta era nevoie de botezul cu Duhul Sfânt, dar botezul lui Ioan pregătea calea, crea dispoziția sufletască necesară și adecvată primirii acestuia.

Despre viața, activitatea și personalitatea lui Ioan Botezătorul, vom vorbi mai pe larg în ziua sărbătorii sale (7 ian.), și în alte locuri. Aici să notăm doar atât că îmbrăcămintea și alimentația sa, erau cele obișnuite ale oamenilor pustiei, corespunzătoare misiunii sale profetice. Nu era o asceză extravagantă așa cum ni s-ar putea părea nouă. Mierea sălbatică și lăcustele erau la îndemână și deci nu trebuia să pierzi timpul preparând hrana. Lăcustele, sunt enumerate în Levitic 11, 22, printre alimentele curate.

Raportul dintre botezul lui Ioan și botezul cu Duhul Sfânt este reluat și explicitat în Faptele Apostolilor (F.Ap. 19, 2-7). Diferența este cea dintre un act psihologic uman și puterea transformatoare de viață a Duhului Sfânt. **[2010]**

Mc. 1, 1-8. Cu duminica de azi, cea de dinaintea Botezului Domnului, intrăm propriu zis în atmosfera Epifaniei, a manifestării lui Dumnezeu, Unul în Sfânta Treime, așa cum s-a petrecut ea la Botezul lui Isus în Iordan, de către Ioan Botezătorul.

Marcu își începe relatarea în mod pe cât de abrupt și scurt, pe atât de plin de semnificaţie: „*Începutul Evangheliei lui Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu*” (Mc. 1, 1). Pe vremea când scria aceste cuvinte comunităţii creștine primare, toţi termenii acestei fraze: „Evanghelie”, „Isus Cristos”, „Fiul lui Dumnezeu” aveau deja o semnificaţie precisă. „Evanghelia” (*vestea bună*) arată planul de mântuire al lui Dumnezeu pentru popor. „Isus” (evr. *Iosua* = Dumnezeu mântuiește) este numele dat de înger Trimisului Său, numele pe care l-a purtat Acesta în viaţa Sa pământească. „Cristos” este traducerea grecească a titlului Său mesianic (evr. *Mashiah* = uns). Cu timpul, cele două expresii, numele de Isus și titlul Său de Cristos s-au contopit, Isus Cristos fiind persoana sub care cunoaștem pe „Fiul lui Dumnezeu”, Răscumpărătorul lumii de sub robia păcatului și a morţii. În continuare, Marcu leagă NT de VT prin trei citate din VT, din Exod 23, 20; din Maleahi, ultimul profet al VT, care a prorocit cu 400 de ani î. Cr., și Isaia 40, 3 cu cca. 700 de ani î. Cr. Toate aceste trei citate din VT, Marcu le reunește sub un singur titlu: „După cum este scris în prorocul Isaia...” (Mc. 1, 2). Acesta este singurul citat al lui Marcu din VT și constituie un model de interpretare a Scripturii, concepută ca un întreg. Toate trei citatele reunite sintetic într-unul singur, evanghelistul le aplică lui Ioan Botezătorul: „*A venit Ioan care boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor*” (Mc. 1, 4). Cuvântul „pocăinţă” (gr. *metanoia*) apare la Marcu doar aici. El înseamnă o întoarcere deliberată a minţii, având ca rezultat o schimbare a direcţiei în gândire și comportament. Botezul ca atare nu era necunoscut evreilor, care cereau neevreilor primiţi în credinţa iudaică să se autoscufunde în apă. Noutatea botezului lui Ioan era că acesta se adresa evreilor care credeau că ei nu aveau de ce să se întoarcă din drum pentru că ei făceau parte din poporul ales. Cuvântul „botez” vine din grecescul „baptizo” care înseamnă „a scufunda” în apă. Pentru un evreu însemna întoarcerea la Dumnezeu și pregătirea pentru așteptarea lui Mesia, a Unsului lui Dumnezeu care trebuia să vină. Ioan pregătea, deci, poporul pentru acest eveniment. Nivela căile Domnului. Botezul era spre iertarea păcatelor. Ritualul botezului includea de asemenea și recunoașterea deschisă a faptului că cel ce dorea să primească botezul trebuia în același timp să-și mărturisească păcatele. Prin aceasta era și o expresie a întoarcerii la Dumnezeu, adică pe calea dreaptă a vieţuirii. „*Tot ţinutul Iudeii și toţi locuitorii Ierusalimului au început să iasă la Ioan; și, mărturisindu-și păcatele, erau botezaţi de el în râul Iordan*” (Mc. 1, 5). Ioan era un ascet. Cel mai probabil făcea parte din comunitatea eseniană din Qumran care-și avea sediul în pustia din proximitatea Mării Moarte. Această comunitate era izolată în pustia Iudeii și nu aveau relaţii foarte cordiale cu preoţimea Templului din Ierusalim. Trăiau după o disciplină proprie, foarte riguroasă. Prin 1950, dintr-o „întâmplare”, în peșterile din acel ţinut s-au descoperit o mulţime de manuscrise de o valoare inestimabilă, vechi de peste 2000 de ani, copii ale Cărţilor Sfinte și lucrări proprii ale acelei comunităţi, cunoscute azi sub numele de „Manuscrisele de la Marea Moartă”. Cei mai mulţi cercetători ai Bibliei sunt azi de acord că Ioan Botezătorul făcea parte din această comunitate. El nu s-a dus la Ierusalim, în oraș adică, ci predica și boteza în pustie. Nu a mers el la lume, ci lumea venea la el să asculte cuvântul lui Dumnezeu, care nu mai vorbise printr-un proroc de mai bine de patru secole. Ultimul dintre prorocii biblici a fost Maleahi. Această tăcere a lui Dumnezeu a fost poate simbolizată în muţenia lui Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul. Acum, Cuvântul Domnului a vorbit din nou prin gura lui Ioan, inelul de legătură dintre VT și NT. „*Ioan propovăduia și zicea: După mine vine Cel ce este mai puternic decât mine, căruia nu sunt vrednic să-i dezleg cureaua încălţămintelor. Eu, da, v-am botezat cu apă; dar El vă va boteza cu Duhul Sfânt*” (Mc. 1, 7-8). **[2011]**

*

2 Tim. 4, 1-8. Dacă, în ce privește Scriptura, puţini ar fi cei care să-i tăgăduiască pe față și în mod direct valoarea în ce privește descoperirea adevărului, nu la fel stau lucrurile în ce privește interpretarea ei. Cei mai mulţi oameni sunt înclinaţi să „adapteze” Scriptura la felul lor de gândire și la obiceiurile lor. Nu orice lucru nou este în același timp și bun. Propovăduirea nu se poate baza pe o prezentare „adaptată” gusturilor schimbătoare ale celor mai mulţi. Cu cât se va apropia Revenirea lui Isus, oamenii vor avea tendinţa de a se îndepărta de adevărurile simple și fundamentale ale Bibliei care trebuie doar expuse și repetate cu insistenţă. Nu este nevoie de ceva nou, pentru că Dumnezeu a spus totul în Cuvântul Său.

De aceea, „*tu propovăduiește Cuvântul, stăruiește asupra lui la timp și la netimp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată blândeţea și învăţătura, fii treaz în toate lucrurile, rabdă suferinţele, fă lucrul unui evanghelist și împlinește-ţi bine slujba*” (2 Tim. 4, 1 și 5).

Lucrul care și-a aruncat umbra asupra întregii epistole este acum exprimat direct: Pavel se afla aproape de sfârșitul vieţii sale pământești. El era convins, în urma hotărârii judecătorești probabil, că execuţia sa era decisă: „*Căci eu sunt gata să fiu turnat ca o jertfă de băutură și clipa plecării mele este aproape*” (2 Tim. 4, 6). Departe ca Pavel să fie înfricoșat, el își face un scurt memorial al vieţii sale și rămâne senin în faţa morţii. Această seninătate este caracteristică martirilor, celor care nu și-au precupeţit nici eforturile, nici suferinţele și nici chiar viaţa pentru cauza Evangheliei. Ce bine ar fi ca la sfârșitul vieţii să putem spune fiecare din noi, la fel ca Pavel: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea,* ***am păzit credinţa****. De acum mă așteaptă cununa*...” (2 Tim. 4, 7). Credinţa este comoara de preţ pe care am primit-o în dar de la Dumnezeu, dar o păzim cu efortul pe care Pavel îl numește „lupta cea bună”. Să ne ajute Dumnezeu să ne trăim astfel viaţa, ca aceste cuvinte să fie adevărate pentru fiecare dintre noi. **[2012]**

5 Ianuarie. Ajunul Bobotezei.

Lectură biblică: Ev. Lc. 3, 1-18. **Ap.** 1 Cor. 9, 19-27.

Lc. 3, 1-18. Și anul acesta ajunul Bobotezei se celebrează cu slujbă de priveghere (gr. *paramonie*; vezi explicaţia în 24 dec.). Să observăm chiar de la început că toate evangheliile vorbesc despre Ioan Botezătorul atât în introducere cât și la începutul propovăduirii apostolice. Fidel misiunii sale de istoric, și dorind să alcătuiască o lucrare cât mai exactă și detaliată a evenimentelor: „*despre lucrurile care s-au petrecut printre noi*" (cf. Lc. 1, 1), așa cum el însuși o spune în prologul evangheliei pe care a scris-o, Luca este singurul din relatările căruia știm despre evenimentele care s-au petrecut în legătură cu nașterea lui Ioan Botezătorul, vizita Mariei la Elisabeta, cele două splendide cântări, ale lui Zaharia și a Mariei și despre toate evenimentele care s-au petrecut până la apariţia publică a lui Isus și care se cuprind în Lc. 1, 5 până la Lc. 2, 52, care cu excepţia naşterii lui Isus, nu au paralele directe în restul evangheliilor.

„*În anul al 15-lea al domniei lui Tiberiu Cezar, pe când Pilat din Pont era dregător în Iudea, Irod, cârmuitor al Galileii, Filip, fratele lui, cârmuitor al Ituriei și al Trahonitei, Lisania, cârmuitor al Abilenei și în zilele marilor preoţi Ana și Caiafa, cuvântul lui Dumnezeu a vorbit lui Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie*" (Lc. 3, 1-2). Este o încercare de a localiza cât mai precis momentul începutului activităţii lui Ioan Botezătorul și în consecinţă și a perioadei activităţii publice a lui Isus. Au curs râuri de cerneală analizând și comparând perioadele de viaţă și domnie ale tuturor celor menţionaţi în aceste 3 versete. Cum e uşor de acceptat nu toţi și nu întotdeauna au fost de acord între ei, dar la sfârșit, una peste alta s-a ajuns la un consens remarcabil, mai ales când este vorba de niște oameni de știinţă. Totul se armonizează perfect atât în ce privește atât istoriografia biblică cât și cea „laică". Tiberiu, fiu vitreg a lui Octavianus Augustus a fost al doilea împărat roman și a domnit între 14 – 37 d. Cr. Pilat din Pont, dregător în Iudea, a deţinut acest post între anii 26 – 36 d. Cr. Caiafa este numele de familie al marelui preot Iosif care a deţinut această funcţie între anii 18 – 36 d. Cr. Când a apărut Ioan Botezătorul pe scena publică era efectiv marele preot în funcţie. Socrul său, Ana (evr. Hanani), a deţinut funcţia de mare preot efectiv între anii 6 – 15 d. Cr. Cinci din fiii lui i-au urmat în funcţie. Era o persoană foarte influentă și o „eminenţă cenușie" și pe vremea lui Caiafa. Revenind la afirmaţia iniţială a lui Luca și ţinând cont de toate datele succint expuse, putem presupune că anul al 15-lea al domniei lui Tiberiu Cezar, pe care-l dă evanghelistul, corespunde cu anul 28 d. Cr. Ce concluzii putem trage din datarea lui Luca? 1/ Datarea lui este exactă din punct de vedere al cronolgiei istorice acceptate; 2/ Se alătură cronologiei VT (ex. Ier. 1, 1 și urm. etc.), vrea deci să continue pe linia istoricilor VT; 3/Luca leagă Roma (Tiberiu, Pilat) de Ierusalim (Ana, Caiafa), istoria lumii și istoria mântuirii. Se confirmă o dată în plus caracterul demn de încredere al Bibliei. „*Cuvântul lui Dumnezeu a vorbit lui Ioan, fiul lui Zaharia în pustie*" (Lc. 3, 2b). Acesta este momentul chemării divine care-l aduce pe Ioan Botezătorul în lucrarea publică. Ioan nu a ajuns deci prin meditaţie și reflexie la concluzia că: „trebuie făcut ceva", ci asemenea profeţilor din VT, Dumnezeu i-a transmis direct, vorbindu-i misiunea pe care urma să o împlinească. Să menţionăm că de la ultimul profet din Biblie, Maleahi, deci de aproximativ 400 de ani, cuvântul profetic al lui Dumnezeu nu s-a mai auzit în Israel. Ioan apare deci ca un astfel de profet. Este lesne de înţeles interesul cu care a fost urmat și ascultat. Câteva precizări, cuvântul *pustie* nu are înţeles de deșert ci de zone nelocuite. Ioan era un profet itinerant, nu avea un loc fix în care să stea, dar pentru că întreaga lui lucrare și predică era în legătură cu botezul, putem conclude că activitatea lui s-a desfășurat pe cursul Iordanului între lacul Ghenezaret și Marea Moartă. Activitatea la care l-a chemat și trimis Dumnezeu era „*propovăduirea botezului pocăinţei pentru iertarea păcatelor*" (Lc. 3, 3). Prin persoana lui Ioan Botezătorul, evanghelistul Luca leagă astfel Vechiul Testament de cel Nou și istoria lumii de istoria mântuirii. **[2010]**

Lc. 3, 1-18. Pericopa de azi ne relatează începutul propovăduirii lui Ioan Botezătorul. Luca fixează, ca un bun istoric, momentul în timp: „*în al 15-lea an al Domniei lui Tiberiu Cezar*", enumeră apoi toate personalităţile din conducerea laică și religioasă a acelor vremuri, ca să treacă apoi la esenţial: „***Cuvântul lui Dumnezeu a vorbit lui Ioan**, fiul lui Zaharia în pustie*" (cf. Lc. 3, 1-2). Ioan nu și-a deschis gura înainte

ca Dumnezeu să-l trimită la propovăduire. Aceasta este caracteristica unui adevărat proroc. Nu omul are inițiativa, ci Dumnezeu, nu propovăduiește o învățătură, fie ea chiar și corectă, ci spune oamenilor ceea ce Dumnezeu i-a poruncit să spună. Subliniez încă o dată, Ioan nu s-a dus în Ierusalim, unde omenește vorbind ar fi avut șanse mult mai mari de a fi auzit de mulțime, ci predică în locuri pustii, adică nelocuite. Nu el s-a dus la popor, ci puterea Cuvântului lui Dumnezeu i-a atras pe oameni la el. Nu și-a fixat un loc anume nici chiar în pustie, ci era itinerant: „*Și Ioan* ***a venit prin tot ținutul din împrejurimile Iordanului*** *și propovăduia botezul pocăinței pentru iertarea păcatelor*" (Lc. 3, 3). Nu spunea ceva nou, ci repeta Cuvântul lui Dumnezeu scris în profetul Isaia (cap. 40, 3 și urm.). Face deci legătura dintre profeții VT și timpurile prezente, când, „*după ce a vorbit în vechime părinților noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care și veacurile le-a făcut*" (Evr. 1, 1-2). Predica lui Ioan era dură. „*Ioan zicea noroadelor care veneau să fie botezate de el: Pui de năpârci, cine v-a învățat să fugiți de mânia viitoare? Faceți roade vrednice de pocăința voastră și să nu vă apucați să spuneți în voi înșivă: Avem pe Avraam ca tată! Căci vă spun că Dumnezeu din pietrele acestea poate să ridice fii lui Avraam*" (Lc. 3, 7-8). În felul acesta, Ioan s-a dovedit a fi legătura dintre VT și NT. **[2011]**

*

1 Cor. 9, 15-23. Un drept nu este un lucru la care nu se poate renunța. În ziua de azi, mulți consideră că a avea un drept implică imediat și punerea lui în practică. Dreptul este o libertate, nu o obligație. A avea dreptul la vot, de pildă, nu implică în mod necesar și obligația cuiva de a vota. Fiecare persoană poate decide liber dacă se folosește de el sau nu: „*Dar eu nu m-am folosit de nici unul din aceste drepturi. Și nu vă scriu aceste lucruri ca să cer să se facă așa și cu mine; căci aș vrea mai bine să mor decât să-mi ia cineva această pricină de laudă*" (1 Cor. 9, 15). Când cineva renunță la un drept o face cu un scop. A nu vota, atunci când am acest drept, poate fi o formă de protest. Când renunț de bunăvoie la un teren și-l donez în scopuri caritabile înseamnă de fapt nu a renunța la acel drept, ci a-l folosi într-un alt mod. Ce-l motiva pe Pavel la a nu se folosi de dreptul său? Mai departe, Pavel explică: „*Dacă vestesc Evanghelia, nu este pentru mine o pricină de laudă, căci trebuie s-o vestesc; și vai de mine dacă nu vestesc Evanghelia! Care este atunci răsplata mea? Este să vestesc fără plată Evanghelia și să nu mă folosesc de dreptul meu în Evanghelie*" (cf. 1 Cor. 9, 16-18). În următoarea secțiune a pericopei, Pavel explică de ce a decis să se poarte așa. În esență, este vorba de a subordona totul, inclusiv libertatea, scopului final: „*Căci măcar că sunt slobod față de toți, m-am făcut robul tuturor, ca să câștig pe cei mai mulți*" (1 Cor. 9, 19). Un comportament al cuiva nu poate fi judecat în mod simplist. Lumea judecă după aparențe: „Ori era Pavel iudeu, ori era dintre neamuri". Dar el nu mai era sub legea iudaică, ci sub Legea lui Cristos, adică cea a dragostei. Pavel nu face compromisuri, ci se adaptează, ca să-i câștige pe toți pentru Evanghelie: „*M-am făcut tuturor totul, ca oricum să mântuiesc dacă se poate pe toți. Fac totul pentru Evanghelie, ca să am și eu parte cu ea*" (cf. 1 Cor. 9, 22-23). În toate cazurile, Pavel recomandă tuturor creștinilor, beneficiarilor și vestitorilor Evangheliei, deopotrivă, sacrificarea libertății în favoarea dragostei. **[2011]**

6 Ianuarie Epifania Domnului nostru Isus Cristos (Boboteaza) Sfinţirea cea mare a apei.

Lectură biblică: Ev. Mt. 3, 13-17. **Ap.** Tit 2, 11-14; 3, 4-7.

Mt. 3, 13-17. Sărbătoarea Epifaniei Domnului sau a Arătărilor Sale este mai de grabă o sărbătoare de idee decât una legată de o dată istorică, dorind să arate toate manifestările (teofaniile) lui Dumnezeu înaintea oamenilor: naşterea, păstorii, magii, botezul, nunta din Cana etc. Naşterea lui Isus şi apariţia Sa în viaţa publică prin botezul Lui de către Ioan în Iordan, erau sărbătorite în Orient deodată, la 6 ianuarie, încă din sec III. Despărţirea celor două sărbători a avut loc în sec IV, celebrarea Crăciunului la 25 decembrie, fiind introdusă în Orient, în Biserica Antiohiei, de către Sf. Ioan Gură de Aur, şi cam tot atunci la Roma, ea înlocuind o sărbătoare păgână instituită de împăratul Aurelian în anul 274 d. Cr. şi Intitulată *Natalis solis invictis*, adică „naşterea soarelui neînvins", deoarece începând cu solstiţiul de iarnă, fixat pe atunci pe 25 decembrie, ziua începea să crească. A fost „botezată" astfel o sărbătoare păgână. În liturghia bizantină, Epifania este legată de Botezul Domnului, iar textele Oficiului canonic pomenesc de botezul catehumenilor, care avea loc atunci şi la Paşti, de aceea, în Liturghia zilei, în locul trisaghionului obişnuit se cântă: „Câţi în Cristos v-aţi botezat...".

*

Botezul lui Isus este relatat de toţi cei 3 evangheliştii sinoptici. Ioan nu-l pomeneşte direct: „*Isus a venit din Galilea la Iordan, la Ioan, ca să fie botezat de el*" (Mt. 3, 13). Rezultă din textele evanghelice trei lucruri:

1). Isus a locuit până atunci, după întoarcerea din exilul egiptean împreună cu Maria şi Iosif, în Nazaret (cf. Lc 2, 51). Această localitate nu este pomenită în VT, nici în Talmud şi nici de istoricul Iosif Flaviu, contemporan cu Isus. Oare de ce? Nazaretul era oraşul care găzduia garnizoana romană ocupantă a regiunilor nordice ale Israelului. De aceea majoritatea evreilor nu dorea să aibă de a face cu acest oraş. Locuitorii lui erau priviţi ca unii care au făcut un compromis, locuind cu duşmanii poporului. Termenul de „nazarinean" adresat cuiva era de aceea unul dispreţuitor. Natanael, viitorul apostol, şi spune: „*Poate veni ceva bun din Nazaret?*" (Io. 1, 46). Dar cuvântul „nazarinean" le-ar fi putut aduce aminte şi de „nazireatul" biblic (Lev. 6, 1-21) cititorilor evrei ai evangheliei. Şi într-adevăr:

2). Dacă ţinem cont că la 12 ani un băiat devenea bar miţva (fiul Legii), adică major din punct de vedere religios, Isus avea la momentul botezului, cam 35 de ani. Cum căsătoria era de-a dreptul o obligaţie pentru un iudeu religios, iar vârsta la care avea loc pentru bărbaţi era cam 18-20 de ani, rezultă că Isus era necăsătorit. Un lucru ciudat pentru vremea aceea, dacă oamenii şi Isus însuşi, nu S-ar fi considerat nazireu încă din sânul mamei sale (cf. Lc. 1, 35) ca şi Ioan Botezătorul de atlfel (cf. Lc. 1, 15- 17). Şi spusa lui Isus din Mt. 19, 12 pledează în favoarea acestei posibilităţi.

3). Isus nu a fost membru al nici uneia dintre comunităţile religioase iudaice. Nu a fost nici fariseu, nici saducheu, nici măcar esenian. Nu a împlinit nici o însărcinare în cumunitatea religioasă, nici locală şi cu atât mai puţin „centrală". De asemenea, nu citim să fi participat la vreo formă de învăţământ religios. Acest lucru indică faptul că Isus S-a pregătit încă înainte de botez pentru o misiune cu totul deosebită.

Venind singur şi necunoscut de mulţime, a parcurs cei aproximativ 96 de km. din Galilea la Betabara, aflată pe malul vestic al Iordanului, în locul unde boteza Ioan la mică distanţă de Ierihon şi de muntele în care a postit şi rezistat ispitei satanice. A venit anonim, amestecat cu mulţimea de oameni păcătoşi care doreau şi sperau la un nou început al vieţii lor cu Dumnezeu, EL, care nu avea nevoie de toate acestea. Aici are loc întâlnirea şi dialogul între Isus şi Ioan Botezătorul, relatată doar în evanghelia după Matei (Mt. 3, 14-15). Isus şi Ioan se mai întâlniseră odată în prima parte a vieţii lor când erau încă fiecare în sânul mamelor lor, eveniment relatat doar de Luca (Lc. 1, 39-45).

Cei trei evangheliști sinoptici fixează începutul activităţii publice a lui Isus în acest moment al botezului Lui. Evanghelistul Ioan fixează acest moment, al apariţiei lui Isus în viaţa publică în momentul nunţii din Cana. Înainte şi după botezul lui Isus, Ioan Botezătorul dă mărturie pentru El, (cf. Io. 1, 26-27 înainte,

și Io. 1, 29-34 după botez). În esență aceasta era misiunea și natura lucrării lui Ioan Botezătorul, pe care a primit-o de la Dumnezeu. I s-a dat și semnul după care Îl va recunoaște (cf. Io. 1, 33). În momentul botezului, Tatăl însuși a dat mărturie despre Fiul Său preaiubit: „*... Și din ceruri s-a auzit un glas, care zicea: Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea*" (Mt. 3, 17). În Evanghelia după Ioan, care plasează începutul manifestării publice a lui Isus în cadrul nunții din Cana, este prezentat lumii de însăși mama Sa. Și aici are loc un dialog în care Isus pare că ar temporiza, cel puțin deocamdată, manifestarea sa publică, dar Maria, mama Lui, parcă ignorând opoziția Fiului ei: „*... a zis slugilor: Să faceți orice vă va zice*" (Io. 2, 5). După înfăptuirea minunii transformării apei în vin, la o nuntă, manifestându-și astfel una din cele mai importante caracteristici mesianice, aceea de Mire al Bisericii Sale, evanghelistul conclude: „*Acest început al semnelor Lui l-a făcut Isus în Cana din Galilea. El Și-a arătat astfel slava Sa, și ucenicii Lui au crezut în El*" (Io. 2, 11). Această dublă mărturie, a lui Ioan Botezătorul și a Mariei, este reprezentată iconic, într-o compoziție numită *Deisis*, având-L în centru pe Isus, iar la stânga și la dreapta lui pe Ioan Botezătorul și pe Maria arătând spre El. Evident, glasul „de sus" nu este reprezentabil vizual.

Aceste manifestări publice ale lui Isus, se cuprind în marea și unica manifestare sensibilă și inteligiblă pentru om a Dumnezeirii veșnice și unice care-și are trecutul mai îndepărtat în vestirea profetică a VT, apoi în Întruparea Cuvântului veșnic, care era de la început. Apoi, prin viața, moartea și Învierea Sa răscumpărătoare, pentru ca să ne fie comunicată în dar prin Duhul Sfânt care însufleţește trupul lui Cristos, adică Biserica Sa. Așa cum spune autorul Epistolei către evrei: „*După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin profeți, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care și veacurile le-a făcut*" (Evr. 1, 1-2). **[2010]**

Mt. 3, 13-17. Botezul Domnului este relatat de toți cei trei evangheliști sinoptici. Evanghelistul Ioan nu-l relatează direct, ci îl subînțelege între examinarea lui Ioan Botezătorul de trimișii oficialilor religioși din Ierusalim și mărturia lui Ioan Botezătorul dată lui Isus, prezentându-L ca pe Mielul lui Dumnezeu.

În relatarea acestui moment din viața lui Isus, evangheliștii disting două faze: Botezul propriu zis și Epifania divină. Epifania este un cuvânt grecesc care înseamnă manifestare sensibilă a ceva ascuns. Când Dumnezeu însuși se manifestă se numește Teofanie. Relatarea lui Matei este cea mai lungă. Doar în ea aflăm despre dialogul dintre Isus și Ioan, care a avut loc înainte de Botezul propriu zis: „*Atunci a venit Isus din Galilea la Iordan, la Ioan, ca să fie botezat de el*" (Mt. 3, 13). În sensul botezului lui Ioan, care era unul de pocăință spre iertarea păcatelor, evident că Isus n-ar fi avut nevoie de el. A venit totuși, pentru că chiar de la început Isus a fost „*Mielul lui Dumnezeu cel care ridică păcatele lumii*" (cf. Io. 1, 29). Doar Matei redă dialogul care a avut loc între Isus și Ioan înainte de Botez. „*Dar Ioan căuta să-L oprească: Eu – zicea – am nevoie să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine? Drept răspuns, Isus i-a zis: Lasă-Mă acum, căci așa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit. Atunci Ioan L-a lăsat*" (Mt. 3, 14-15). După mărturia Scripturii, Isus și Ioan s-au întâlnit în viața pământească doar în prima ei secțiune, când amândoi erau în sânul mamelor lor (cf. Lc. 1, 39- 45). Acum ar fi fost prima lor întâlnire în viața pământească. De unde Îl cunoștea deci Ioan pe Isus? Nu putem ști.

„*De îndată ce a fost botezat, Isus a ieșit afară din apă. Și în clipa aceea cerurile s-au deschis și a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-se în chip de porumbel și venind peste El. Și din ceruri s-a auzit un glas care zicea: Acesta este Fiul Meu prea iubit în care Îmi găsesc plăcerea*" (Mt. 3, 16-17). Aceste cuvinte sunt relatate aproape identic de toți cei trei evangheliștii. Luca precizează că glasul s-a auzit în timp ce Isus se ruga, la fel ca și în momentul Transfigurării. A fost o manifestare sensibilă, pe înțeles omenesc, a Sfintei Treimi. Tatăl a dat din cer mărturie pentru Fiul, Ioan auzind vocea. Duhul Sfânt s-a manifestat vizibil în chip de porumbel, mesagerul păcii, ca în cazul lui Noe, și s-a mai manifestat vizibil la Rusalii când S-a pogorât în vuiet ca de vânt și ca „niște limbi de foc" peste adunarea în rugăciune a ucenicilor. Glasul Tatălui și prezența Duhului Sfânt au venit peste Isus Dumnezeu-Omul. Declarația lui Ioan Botezătorul s-a împlinit: „*Eu* – zicea el – *eu vă botez cu apă, dar după mine vine cel mai puternic decât mine, Căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor. El vă va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc*" (Mt. 3, 11). Botezul este un început sau un nou început. Cu Duhul Sfânt nu poate boteza decât acela care-L are. Isus a venit ca să ne

boteze cu Duhul Sfânt, adică să ne facă părtași vieții divine. Isus a realizat în Sine însuși reunirea omului cu Dumnezeul său, pe care L-a pierdut prin păcat. Această reconciliere s-a petrecut prin jertfa Crucii și a Învierii Domnului și ne este conferită odată pentru totdeauna în Taina Sfântului Botez, iar viaţa cea nouă pe care am primit-o în Duhul lui Dumnezeu este alimentată și crescută prin Taina Sfintei Euharistii.

În Biserica primară, candidaţii la Botez (catehumenii) erau botezaţi fie de Epifanie, fie de Paști, totdeauna în cadrul Sfintei Liturghii. În toate Riturile Bisericii, prin rugăciunile rostite fie în celebrarea Tainelor, fie în cadrul Oficiului divin al acestor sărbători se face pomenire de această taină nespusă a legăturii dintre Dumnezeu și om. Ritul latin, de pildă de Epifanie, face și pomenirea nunții din Cana Galileii, în ideea unui alt model de unire: cel nupţial. Isus este celebrat ca Mire al Bisericii. Apa de spălat este transformată în vin, iar vinul în Sf. Euharistie, prin lucrarea Duhului Sfânt, este transformat în Sângele mântuitor al lui Isus. Cei ce se împărtășesc din moartea lui Isus, prin lucrarea de foc a Duhului Sfânt, se împărtășesc și de viaţa Lui, în chip tainic, dar real. Viaţa a înghiţit moartea și prin botez suntem îmbrăcaţi în nemurire: „*Toţi care aţi fost botezaţi pentru Cristos v-aţi îmbrăcat cu Cristos*" (Gal. 3, 27), ca să trăim prin El doar pentru Dumnezeu. **[2011]**

Mt. 3, 13-17. Sărbătoarea Botezului Domnului este una legată mai degrabă de ideea teologică a manifestării Sale publice, este celebrarea Epifaniei Sale, adică o teofanie, o manifestare a lui Dumnezeu, într-un fel sensibil și deci inteligibil naturii noastre umane. Era sărbătorită în Biserica primară din Orient încă din secolul al III-lea, pe data de 6 ianuarie, împreună cu Nașterea, Botezul, cu venirea magilor după cam 2 ani de la Nașterea Sa și, cu nunta de la Cana, celebrând prima Sa minune. Despărţirea celor două sărbători, a Nașterii și a Botezului Său, a avut loc în secolul al IV-lea, în Antiohia, pe timpul Sf. Ioan Gură de Aur. Nașterea lui Isus a fost transferată pe 25 decembrie, data de atunci a solstiţiului de iarnă, când ziua astronomică începea să crească. La această dată, romanii celebrau o sărbătoare intitulată *Natalis solis invicti* (lat. Nașterea soarelui nebiruit), instituită de împăratul roman Aurelian în anul 274 d. Cr. Se substituia astfel o sărbătoare romană cu una creștină.

Botezul Domnului îl relatează în clar doar cele trei Evanghelii Sinoptice, Ioan făcând doar aluzie la el. După întoarcerea din exilul egiptean, unde Sfânta familie, Isus, Maria și Iosif, s-au refugiat de teama represaliilor lui Irod, ei s-au stabilit în Nazaret unde au locuit până la Botezul lui Isus, când El împlinise deja 30 de ani. Nazaretul este o mică localitate din Galilea. Nu este pomenit nici în VT, nici în Talmud, nici de istoricul Iosif Flaviu în istoria sa. Explicaţia este simplă. Nazaretul era un mic sătuc așezat lângă un oraș important, Sepporis, astăzi numit Zippori. Pe vremea lui Irod Antipa, fiul lui Irod cel Mare, ucigătorul pruncilor și primul mare prigonitor al lui Cristos, era un oraș înfloritor, puternic centru religios și militar, din care azi n-a mai rămas decât o simplă colină. Azi, Sepporis a rămas doar un sit arheologic, în schimb Nazaretul a devenit un centru urban important. Așa lucrează Dumnezeu în istoria lumii, a popoarelor și a vieții noastre.

Isus a parcurs cei 96 de km de la Nazaret până la Betabara, unde boteza Ioan Botezătorul, pe jos, amestecat cu mulţimea care venea să primească botezul pocăinţei la care Ioan a chemat poporul lui Israel. Isus nu avea nevoie de acest botez, dar El era „*Mielul lui Dumnezeu, care ia asupra Sa păcatele lumii*" (Io. 1, 29), și era conștient de misiunea Sa unică. „*Atunci a venit Isus din Galilea la Iordan la Ioan ca să fie botezat de el*" (Mt. 3, 13). Cu acest prilej, a avut loc un dialog între Isus și Ioan, pe care ni-l relatează doar Matei: „*Ioan căuta să-l oprească spunând: Eu am nevoie să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine? Isus i-a răspuns: lasă-Mă acum, căci așa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit. Și Ioan* ***L-a botezat***" (Mt. 3, 14-15). La botez, în timp ce Isus se ruga, Ioan a văzut „*deschizându-se cerurile, și a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-se în chip de porumbel și venind peste El. Și din ceruri s-a auzit un glas care zicea: Acesta este fiul Meu preaiubit în care Îmi găsesc toată plăcerea Mea*" (cf. Mt. 3, 17 și Mc. 1, 11). Întreaga Sfântă Treime a fost prezentă la acest eveniment: Fiul întrupat, Duhul vizibil și Tatăl auzit, mărturisind pentru Fiul Său. Această arătare dumnezeiască (teofanie) a unit într-o singură realitate cerul, pământul și oamenii.

În amintirea acestui eveniment, în Biserica Bizantină se celebrează în această zi Sfinţirea cea mare a apei. Ea este menită să ne amintească de faptul că înainte de creaţia lumii „*pământul era pustiu și gol; peste faţa adâncului de ape era* ***întuneric*** *și Duhul lui Dumnezeu se mișca* ***deasupra*** *apelor*" (Gen. 1, 2). Acum, după arătarea lui

Dumnezeu în viaţa noastră omenească, prin întruparea lui Cristos, după ce a avut loc iertarea noastră prin jertfa crucii Lui, Duhul lui Dumnezeu nu este deasupra noastră, ci în inima noastră, unde a risipit pentru totdeauna întunericul. Isus ne-a făcut și pe noi fii ai Tatălui ceresc și ne-a acoperit goliciunea fiinţei, nimicnicia și păcătoșenia firii căzute cu fiinţa sa divină. Noi oamenii ne împărtășim de această fire prin botezul nostru personal și de aceea cântăm cu această ocazie, plini de bucurie și de recunoștinţă: „*Câţi în Cristos v-aţi botezat, în Cristos v-aţi și îmbrăcat*" (cf. Gal. 3, 27). Cu Cristos ne trăim de acum viaţa aici și în toată veșnicia. **[2012]**

*

Tit 2, 11-15. Până în acest punct, ocupându-se de diferitele categorii de credincioși care compun comunitatea creștină, contrapunând virtuţile necesare și defectele de evitat ale fiecărei categorii în parte, Pavel a dorit să sublinieze faptul că între cunoașterea adevărului și trăirea lui este o strânsă legătură. Acum, el își îndreaptă atenţia spre examinarea aspectului central al adevărului lui Dumnezeu, care cere o trăire evlavioasă, și anume **harul**: „*Căci harul lui Dumnezeu, care aduce mântuire tuturor oamenilor, a fost arătat și ne învaţă să o rupem cu păgânătatea și cu poftele lumești și să trăim în veacul de acum cu cumpătare, dreptate și evlavie, așteptând fericita noastră nădejde și arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Cristos. El S-a dat pe Sine însuși pentru noi pentru ca să ne răscumpere din orice fărădelege și să-Și curăţească un popor care să fie al Lui, plin de râvnă pentru fapte bune*" (Tit 2, 11-14). Am reprodus întreg citatul pentru că aceste trei versete sunt o bijuterie a NT. În ele se cuprinde cea mai sintetică și limpede formulare a doctrinei harului. Atunci când este înţeleasă deplin, evanghelia „harului" lui Dumnezeu îi învaţă pe creștini cum să trăiască. Cunoașterea lui Dumnezeu la care un creștin a ajuns se „citește" în modul său de comportament. O înţelegere completă a acestor lucruri conduce în mod inexorabil la o trăire evlavioasă. În schimb, o trăire neevlavioasă a unui creștin este un semn că el ori nu a înţeles aceste lucruri ori că, de fapt, nu le crede cu adevărat. Poporul creștin, pe care Dumnezeu și L-a pregătit prin harul universal oferit în mod gratuit, este generatorul faptelor bune. Prin aceasta Pavel arată și legătura care există între har, credinţă și faptele bune. Faptele bune ale unui creștin izvorăsc din acceptarea prin credinţă a harului oferit gratuit. Ele sunt consecinţa transformării interioare a creștinului și nu o condiţie a mântuirii. Dacă faptele cuiva sunt doar o imitaţie exterioară, ele nu au nici o putere vindecătoare în sine. Viaţa creștinului trebuie să fie autentică, adică ele trebuie să provină din interior, altfel sunt doar o jalnică imitaţie a realităţii. **[2012]**

Tit 3, 1-7. În cele ce urmează, Pavel dezvoltă toate consecinţele logice care decurg din acceptarea harului. Lucrul este atât de important, încât Pavel crede de cuviinţă să insiste și să-i recomande lui Tit predicarea acestui adevăr: „*Spune lucrurile acestea, sfătuiește și mustră cu deplină putere. Nimeni să nu te dispreţuiască*" (Tit 2, 15). O mare parte din lucrarea publică a unui păstor de suflete este de a le reaminti oamenilor ceea ce știu deja. Totdeauna, dar mai ales astăzi, în epoca comunicării informatice, oamenii sunt deosebit de nerăbdători să audă mereu noutăţi și nu să pună în practică ceea ce știu deja. Accentul se mută pe știre și nu pe formarea caracterului. Când vom trece din lumea aceasta în cealaltă, la Judecată, nu vom fi întrebaţi despre cunoștinţele noastre, ci despre felul în care aceste cunoștinţe au lucrat la elaborarea și purificarea caracterului nostru. Accentul cade nu pe „a ști", ci pe „a fi". Nu modificarea ordinii sociale este misiunea creștinului, ci transformarea sa interioară. Harul poate și trebuie să fie trăit în orice condiţii. Sfinţii din toate timpurile sunt o dovadă vie că acest lucru este posibil și realizabil. Pavel atrage atenţia că, înainte de epoca harului, toţi ne comportam în mod firesc, fiind răi datorită naturii noastre corupte de păcat. „*Dar, când s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și dragostea Lui de oameni, El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, pe care L-a revărsat din belșug peste noi, prin Isus Cristos Mântuitorul nostru, pentru ca, odată socotiţi neprihăniţi prin harul Lui, să ne facem, în nădejde, moștenitori ai vieţii veșnice*" (Tit 3, 4-7). Încă o dată: mântuirea noastră vine de la Dumnezeu prin harul Său și nu din faptele noastre bune, care doar atestă că noi am primit harul. Dacă acest lucru a fost realizat, noi primim în noi înșine încrederea deplină (prin nădejde) a faptului că vom fi odată, la plinirea vremii, moștenitorii vieţii veșnice. Siguranţa mântuirii noastre vine din nădejdea totală pe care o avem în împlinirea în noi a lucrării lui Dumnezeu. **[2012]**

7 Ianuarie. Sinaxa Sf. Ioan Botezătorul.

Lectură biblică: Ev. Io. 1, 29-34. **Ap.** Fa. 19, 1-8.

Io. 1, 29-34. Vă reamintesc faptul că în ritul bizantin, a doua zi după o sărbătoare, poporul credincios se aduna (gr. = *sinaxa*), pentru a celebra instrumentul acelei sărbători. În cazul nostru, după Botezul Domnului, îl comemorăm pe cel care L-a botezat pe Isus, adică pe Ioan Botezătorul. Afară de această celebrare a personalităţii sale, a vieţii şi activităţii sale în întregul ei, Biserica Răsăritului, mai celebrează, conceperea, naşterea şi evident martiriul Sf. Ioan, precum şi regăsirea în trei ocazii diferite a preţioasei relicve a capului acestuia. Rudă apropiată (poate văr) a lui Isus, este chemat să împlinească slujba de pregătire a venirii lui Mesia, aşa cum a fost ea prevăzută prin profeţiile VT (Exod 23, 20; Maleahi 3, 1 şi Isaia 40, 3).

Numele de Ioan (evr. Iohanan) înseamnă: „Dumnezeu este plin de har". Ioan apare ca şi Ilie, parcă deodată, predicând în loc pustiu. Lumea venea la el să-l asculte şi primea botezul pocăinţei. De aproximativ 400 de ani Cuvântul Domnului nu s-a mai auzit în Israel. Ioan nu doar a pregătit calea lui Mesia, ci L-a şi botezat şi L-a prezentat poporului: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!*" (Io. 1, 29), dând astfel mărturie despre Isus înaintea poporului Israel, iar pentru Biserică cuvinte de neînlocuit. Ce înseamnă şi de unde vine această expresie: *Mielul lui Dumnezeu*? În VT are două surse. Prima în Exod 12, 3 şi urm. Sângele mielului pascal jertfit şi cu sângele căruia se ungea cadrul uşii, a ocrotit poporul lui Israel de mânia Domnului, care a lovit însă pe toţi întâii născuţi ai egiptenilor care-i ţineau robi. A doua menţiune a mielului, de data aceasta simbolică, se găseşte în Isaia 53, unde se spune despre Robul Domnului (= Mesia): „*Când a fost chinuit şi asuprit, n-a deschis gura deloc,* ***ca un miel*** *pe care-l duci la măcelărie...după ce Îşi va da viaţa ca jertfă pentru păcat...lucrarea Domnului va propăşi în mâinile Lui...Va pune pe mulţi oameni într-o stare după voia lui Dumnezeu şi va lua asupra Lui povara nelegiuirilor lor*" (cf. Is. 53, 7-11). Mesajul îngerului către Iosif a fost acelaşi:

„*Maria va naşte un Fiu, şi-i vei pune numele Isus* (evr. Iosua = Iehova mântuieşte), *pentru că El va mântui pe poporul Lui de păcatele sale*" (Mt. 1, 21). După împlinirea lucrării de mântuire, ajuns în glorie, Isus, ca Mielul răscumpărător şi înjunghiat, primeşte închinarea şi cheia (cf. Apoc. 5, 6 şi urm; 19, 7 şi urm.).

Dar cine a fost de fapt Ioan, şi mai ales care este adevărata natură, tainică a lucrării sale? „*Cine eşti tu? Ca să dăm un răspuns celorce ne-au trimis*, i-au zis fariseii, *ce zici tu despre tine însuţi? Ioan a zis: eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: Neteziţi calea Domnului, cum a zis profetul Isaia*" (Io. 1, 21-22). El este glasul Domnului, iar Domnul este Cuvântul . Pentru ca un cuvânt să devină un mijloc de comunicare (= rostul cuvântului), are nevoie de un glas. Glasul este vehicolul, vorbit, scris sau văzut al cuvântului. Un glas fără cuvânt este o vorbă-n vânt în cel mai bun caz. Pentru ca să ne vorbească Dumnezeu s-a exprimat pe Sine în Fiul Său născut din Tatăl, fără mamă în veşnicie, şi din mamă fără tată în timp. În acest Cuvânt viu şi întrupat al Tatălui, Dumnezeu ni S-a comunicat deplin nouă oamenilor. Ioan la rândul lui a fost un glas al Lui Dumnezeu care ne-a chemat din locurile unde ne-am strâns unii lângă alţii de frică, din sate şi oraşe, din locuri populate adică, în pustia singurătăţii. Strigătul lui Dumnezeu este de fapt o şoaptă, pe care zgomotul oraşului o înnăbuşe. Cel care o aude în pustietatea singurătăţii, a liniştei exterioare şi interioare o strigă apoi pentru a o face auzită şi de ceilalţi care vor dori să o audă pentru a putea apoi să o asculte. Solul care aude şoapta lui Dumnezeu şi o amplifică prin glasul lui nu vine în oraş, în casa zgomotului, ci îi aşteaptă în pustietatea sa pe cei doritori să o audă. Este nu numai slujba lui Ioan Botezătorul ci şi a fiecăruia dintre noi, ucenicii lui Isus, să-I facem cunoscut mesajul tuturor celor ce doresc să-L asculte.

La rândul Lui şi Isus, mărturiseşte despre Ioan: „*Adevărat vă spun că, dintre cei născuţi din femei, nu s-a ridicat nici unul mai mare decât Ioan Botezătorul. Totuşi, cel mai mic în Împărăţia cerurilor este mai mare decât el*" (Mt. 11, 11), şi va mărturisi şi pentru noi, dacă-I vom fi credincioşi (cf. Mt. 10, 32). **[2010]**

Io. 1, 29-34. Conform obiceiului Ritului bizantin, a doua zi după o sărbătoare importantă, adică în mod nemijlocit legată de opera mântuirii noastre, este sărbătorit „instrumentul" sărbătorii. Astfel, după Botezul Domnului este celebrată figura Sf. Ioan, cel care L-a botezat pe Isus. Figura impunătoare a lui

Ioan Botezătorul este descrisă de toţi cei patru evanghelişti. Apare deja în Prologul *Evangheliei după Ioan*, acesta fiind prezentat astfel: „*A venit un om trimis de Dumnezeu. Numele lui era Ioan. El a venit ca martor, ca să mărturisească despre Lumină, pentru ca toţi să creadă în El. Nu era el Lumina, ci a venit să mărturisească despre Lumină*" (Io. 1, 6-8). Luca chiar își începe Evanghelia cu vestirea de către înger, preotului Zaharia, a zămislirii și nașterii lui Ioan Botezătorul. Când el apare pentru a propovădui botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor și să pregătească în felul acesta misiunea lui Isus, avea ca la 30 de ani. El este descris de Matei ca un ascet: „*Ioan purta o haină din păr de cămilă și la mijloc era încins cu un brâu de piele. El se hrănea cu lăcuste și cu miere sălbatecă*" (Mt. 3, 4). El s-a îmbrăcat asemănător lui Ilie (cf. 2 Regi 1, 8). De asemenea, și predica lui era ca a lui Ilie. Hrana lui erau lăcustele și mierea sălbatecă, adică hrana oamenilor săraci care se găsea pretutindeni (cf. Levitic 11, 21-22), fără să fie obţinută prin efort. Predica în pustie. Nu s-a dus el la oameni, ci oamenii veneau la el. După analiza Manuscriselor de la Marea Moartă care relatează viaţa unei comunităţi ascetice, numită a esenienilor, se pare că Ioan Botezătorul făcea parte din această comunitate. O indicaţie în acest sens o găsim și în *Evanghelia după Luca*: „*Iar pruncul* (Ioan Botezătorul) *creștea și se întărea în duh. **Și a stat în locuri pustii** până în ziua arătării lui înaintea lui Israel*" (Lc. 1, 80). Esenienii erau o comunitate ascetică care contestau monopolul castei preoţești (saducheii) care a organizat cultul divin exclusiv în jurul Templului din Ierusalim. Respectau de asemenea un calendar solar propriu, care-i făcea independenţi de ritmul datei sărbătorilor religioase ordonat de Templu. De aceea, probabil, Ioan a refuzat să intre în oraș (Ierusalim), ci a predicat în pustia Iudeii în vecinătatea acestui loc. Influenţa lui era într-o rapidă creștere și a neliniștit pe cei din jurul Templului. De aceea, „*iudeii au trimis din Ierusalim pe niște preoți și leviți să-l întrebe: Tu cine ești?"* (Io. 1, 19). Acestei delegaţii, Ioan „*le-a mărturisit și n-a tăgăduit că nu este el Cristosul, nici Ilie și nici prorocul"* (cf. Io. 1, 20-22). Cum și-a definit el identitatea? „*Eu – a zis el – sunt glasul celui ce strigă în pustie: Neteziţi calea Domnului, cum a zis profetul Isaia*" (Io. 1, 23). Trimișii fiind dintre farisei, l-au întrebat de ce botează atunci dacă nu este nici Cristosul, nici Ilie și nici prorocul? Evreii cunoșteau un botez prin auto-scufundare a neevreilor care veneau la religia iudaică, dar Ioan era primul care boteza el pe alţii și nu doar pe străini, ci chiar pe evrei, care se socoteau mântuiţi doar prin apartenenţa lor la seminţia avraamică. Pentru a accepta viziunea lui Dumnezeu asupra vieţii, care va fi propovăduită de Isus, era nevoie de o înnoire a minţii, de o pocăinţă, deoarece de-a lungul timpului atât poporul, cât și conducătorii lui s-au îndepărtat de credinţă. „*Aceste lucruri s-au petrecut*, spune evanghelistul, *în Betabara, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan*" (Io. 1, 28).

După botezul lui Isus de către Ioan în râul Iordanului, „*a doua zi, Ioan a văzut pe Isus venind la el și a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii*" (Io. 1, 29). Următoarea secţiune a relatării se referă la relaţia dintre Ioan și Isus. Ioan mărturisește: „*Eu nu-L cunoșteam, dar tocmai pentru aceasta am venit să botez cu apă: ca El să fie cunoscut lui Israel. Eu nu-L cunoșteam; dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, mi-a zis: Acela peste care vei vedea Duhul pogorându-se și **oprindu-se**, este cel ce botează cu Duhul Sfânt, iar eu am văzut Duhul Sfânt coborându-se din cer ca un porumbel și oprindu-Se peste El"* (cf. Io. 1, 31-33). Mărturia lui Ioan pare în totalitate negativă. Nu este nici Cristosul, nici Ilie nici prorocul, nu L-a cunoscut pe Isus înainte de botez și a predicat oamenilor cumpătare: „să daţi", „să nu stoarceţi în plus", „să nu jefuiţi" (cf. Lc. 3, 10-14). El însuși a spus despre sine și Isus: „*Trebuie ca El să crească, iar eu să mă micșorez*" (Io. 3, 30). **[2011]**

Io. 1, 29-34. După regula Ritului bizantin, a doua zi după o sărbătoare a ciclului mântuirii noastre, se pomenește și se sărbătorește persoana care a avut rolul major în împlinirea acestei taine. Astfel în ziua de azi poporul creștin se adună (gr. = sinaxa) pentru a celebra persoana gigantică a Sf. Ioan Botezătorul. El era rudă apropiată, poate văr, cu Isus. *Evanghelia după Luca* începe chiar cu vestirea zămislirii sale. Rolul lui este menţionat încă de la început și de evanghelistul Ioan, în măreţul Prolog al Evangheliei pe care a scris-o.

Cuvântul lui Dumnezeu n-a mai răsunat în Israel de multă vreme. Ultimul proroc din VT, Maleahi, a prorocit cam cu 400 de ani înainte de Nașterea lui Isus. Dar Dumnezeu vorbește și atunci când oamenilor li se pare că tace. Poate acesta este și tâlcul muţeniei preotului Zaharia, după ce îngerul Gabriel i-a vestit nașterea miraculoasă a lui Ioan, din doi părinţi ajunși deja la bătrâneţe. Lui Zaharia i s-a dezlegat limba

odată cu nașterea lui Ioan Botezătorul, ca semn al faptului că tăcerea lui Dumnezeu este mai elocventă decât vorbirea oamenilor. Ultimele cuvinte ale prorociei lui Maleahi se referă la revenirea lui Ilie, înainte de venirea Mântuitorului. Și într-adevăr, între purtarea, viaţa și mesajul lui Ioan Botezătorul și cele ale lui Ilie există o strânsă legătură. Ioan era un ascet, și făcea parte, poate, din comunitatea esenienilor, care-și avea sediul departe de lumea locuită, într-o pustie de lângă Marea Moartă, Qumran, acolo unde după mai bine de 1900 de ani s-au descoperit ceea ce noi numim astăzi manuscrisele de la Marea Moartă. La plinirea vremii, Ioan a venit să predice iudeilor botezul pocăinţei. Iudeii cunoșteau un botez al neevreilor, care se făcea prin auto-scufundare, dar iudeii credeau că ei nu aveau nevoie să fie botezaţi, pentru că ei erau poporul ales al lui Dumnezeu. De aici, probabil, mirarea care i-a cuprins pe farisei, la predica și ritualul pe care-l folosea Ioan. Aceștia au trimis la el o delegaţie, pentru a se interesa despre identitatea sa și semnificaţia pe care o dădea acestui botez. Se gândeau că poate el era Cel așteptat. „*Iudeii au trimis din Ierusalim pe niște preoţi și leviţi ca să-l întrebe: Tu cine ești? Ioan a mărturisit și n-a tăgăduit: a mărturisit că el nu este Cristosul*” (Io. 1, 19-20). De trei ori a spus **nu**. Nu era Ilie, nu era prorocul, nu era Mesia, spune el, dar într-un fel era toate trei. O mărturisește despre el chiar Isus: „*Ce aţi ieșit să vedeţi în pustie? O trestie clătinată de vânt? Un om îmbrăcat în haine moi? Un proroc?* Dar Isus a răspuns la aceste întrebări printr-un singur **Da**: „*Da, vă spun: un proroc și mai mult decât un proroc; căci el este acela despre care s-a scris* (cf. Maleahi 3, 1), *Iată trimit înaintea feţei Tale pe solul Meu, care Îţi va pregăti calea înaintea Ta. Adevărat vă spun că dintre cei născuţi din femei nu s-a sculat nici unul mai mare decât Ioan Botezătorul. Totuși cel mai mic în Împărăţia cerurilor este mai mare decât el*” (cf. Mt. 11, 7-11).

Cuvântul lui Dumnezeu este o șoaptă care în zgomotul orașului, al grijilor cotidiene este greu de auzit. Cuvântul lui Dumnezeu are nevoie de o voce care să-i dea glas. Acest glas a fost Ioan Botezătorul. Era, cum am zice azi, un amplificator care să-i cheme pe oameni la pocăinţă. Ioan nu s-a dus în cetăţi, și mai puţin în Ierusalim. A rămas în pustietăţi, în ţinuturi nelocuite. Nu era o voce agresivă. Nu s-a dus el la oameni, ci i-a așteptat pe aceștia să vină la el. Dumnezeu ne cheamă pe toţi la mântuire, dar se oprește la ușa casei noastre: „*Iată, Eu stau la ușă și bat. Dacă aude cineva glasul Meu* – spune Isus – și *deschide ușa, voi intra la el, voi cina cu el și el cu Mine*” (Ap. 3, 20). Dumnezeu ne respectă întotdeauna libertatea. Dumnezeu ne invită, dar nu ne forţează. Pentru a putea răspunde chemării Lui, oamenii trebuie mai întâi să-I audă vocea. Aceasta era misiunea lui Ioan Botezătorul, dar totodată este și misiunea fiecărui creștin: să fie cutia de rezonanţă a glasului lui Dumnezeu. „*Ce auziţi șoptindu-se la ureche să propovăduiţi de pe acoperișul caselor*” (cf. Lc. 12, 3). Făcând să răsune, prin viaţa și prin cuvintele noastre, Cuvântul lui Dumnezeu, vom împlini și noi slujba lui Ioan Botezătorul, cel mai mare dintre toţi cei născuţi din femei. Fiecare dintre creștini, prin botez, Îl poartă pe Isus în suflet ca Sf. Fecioară, și este glasul lui Isus, prin propovăduirea proprie. **[2012]**

*

Fa. 19, 1-12. Dacă în prima sa călătorie misionară baza acţiunilor era stabilită în Antiohia de pe Orontes, în cea de a treia călătorie misionară centrul s-a mutat la Efes. Efesul era un oraș înfloritor în timpul lui Pavel, unde exista un templu al zeiţei Artemis (lat. Diana). Era una din cele 7 minuni ale lumii antice, având dimensiuni impresionante, de circa patru ori mai mare decât Partenonul din Atena. Efesul era cel mai important oraș din Asia mică. După cum vedem, Pavel își fixa de fiecare dată centrul misionar în capitala unei regiuni, de unde apoi umbla din loc în loc pentru a predica. Antiohia, Atena, Efes și la urmă Roma, au fost centrele de unde se răspândea Cuvântul lui Dumnezeu în tot teritoriul Imperiului roman, Oicumena, adică lumea locuită și civilizată de atunci. O lume limitată din jurul Mării Mediterane, globalizată, în care domnea legea Dreptului roman și cultura grecească.

În Efes, exista o comunitate de evrei și o sinagogă. Se pare însă că cei ce crezuseră în Cristos erau ca și Apolo, botezaţi doar cu botezul lui Ioan: „*Pe când Apolo era în Corint, Pavel, după ce a trecut prin ţinuturile Asiei, a ajuns la Efes. Aici a întâlnit pe câţiva ucenici*” (Fa. 19, 1). Pavel le-a adresat o întrebare: „*Aţi primit voi pe Duhul Sfânt? Ei i-au răspuns: Nici n-am auzit măcar că a fost dat un Duh Sfânt”* (Fa. 19, 2). Pavel i-a luminat și i-a botezat în Numele lui Isus, și-a pus mâinile peste ei, după care aceștia au primit

Duhul Sfânt cu semnele exterioare aferente. Se pun două întrebări. Prima, Apolo nu a fost rebotezat, doar catehizat și făcea parte deplin din Comunitatea creștină. A doua, de unde suspecta Pavel că cei din Efes nu aveau Duhul Sfânt? Răspunsul la prima întrebare rămâne în suspensie. Răspunsul la cea de a doua întrebare poate fi că această comunitate era formată din „*cam 12 bărbaţi*" (v. 7); suficientă pentru a forma o sinagogă, dar care nu se înmulţea. Duhul Sfânt nu lucra și nu se forma deci Biserica. Pavel a stat cam doi ani în Efes, i-a despărţit pe ucenici de iudei și învăţa tot poporul în casa unui filosof, numit Tiran, făcând și minuni. **[2011]**

Sâmbăta după Bobotează.

Lectură biblică: Ev. Mt. 4, 1-11. **Ap.** Ef. 6, 10-17.

Mt. 4, 1-11. Imediat după botezul Său, „*... Isus a fost dus de Duhul în pustie ca să fie ispitit de Diavolul*" (Mt. 4, 1). După tradiţie, locul botezului lui Isus și muntele ispitirii erau foarte apropiate de orașul Ierihon. Acolo Isus: „*a postit 40 de zile și 40 de nopţi, după care a flămânzit*" (Mt. 4, 2). Numărul 40 apare în Biblie de fiecare dată în contextul unei probe.

Pare ciudat la prima vedere că Duhul lui Dumnezeu Îl conduce pe Isus în pustie pentru o confruntare cu Diavolul. Imediat se observă însă o paralelă cu ce s-a petrecut la începutul istoriei omenirii în grădina Edenului unde confruntarea cu vrăjmașul a fost un eșec. Al doilea Adam se va confrunta cu dușmanul nu într-o grădină frumoasă, ci într-un pustiu arid. Dacă în cazul primului Adam, eșecul a început prin a ceda instinctului alimentar (și a celorlalte, evident aflate în conexiune reciprocă cu acesta), începutul mântuirii prin al doilea Adam, trebuia să înceapă invers, adică prin post. Din punct de vedere liturgic exprimăm această necesară conexiune, în mod simbolic, prin pregătirea unei mari sărbători prin ajun, sau a marii sărbători a Învierii Domnului prin Postul cel Mare al Paștilor.

Dar ce este de fapt ispita? Termenul grecesc folosit în NT pentru „a ispiti" are două sensuri: 1). A pune la probă, a testa, ca de ex. În Io. 6, 6; 2 Cor. 13, 5; Evr. 11, 17. În acest sens, în rugăciunea Domnească se spune: „*...Și nu ne duce pe noi în ispită*" (Mt.6, 13), adică nu ne pune la încercare, pentru că știm că suntem slabi. Următorul sens: 2). A îndemna la comiterea unei fapte rele și aici este întotdeauna în legătură cu Diavolul. Duhul lui Dumnezeu permite pentru testare ca Diavolul în mod temporar și limitat (pe măsura celui testat) să-l ispitească la rău.

În ce au constat însă ispitele lui Isus? După ce a flămânzit după cele 40 de zile și nopţi de post, Diavolul s-a propiat de Isus. Să observăm chiar de la început că Cel rău, l-a ispitit pe Isus cu citate din Biblie (evident VT), iar Isus respinge pe rând toate ispitele tot prin citate din Biblie. N-aș vrea să trec mai departe fără a sublinia o dispută mereu vie între cititorii Bibliei: Cum, cine și cu ce autoritate poate interpreta Scriptura? Nu cred că cineva este atât de naiv să creadă că în următoare 3-4 rânduri aș putea, sau m-aș încumeta să dau un răspuns. Ar fi clar că am căzut în capcana Celui rău. Răspunsul la această întrebare este întreaga Istorie a Bisericii. Unii sau alţii, răzleţi sau strânși laolaltă în număr mai mare sau mai mic, cu prestigiu și audienţă la public diferită, mai vechi sau mai noi au pretins fiecare că doar ei și doar așa se poate interpreta Scriptura. S-au creat și curente care și-au cristalizat opiniile, fie în Bisericile locale tradiţionale de Răsărit și de Apus care folosesc sintagme ca „Sfinţii , noștri' Părinţi", respectiv „Magisteriul Bisericii", termeni vagi și abstracţi, fie în Bisericile Reformei cu subiectivismul lor atomizant care lasă la latitudinea fiecăruia interpretarea textului sacru. Două extreme. Cuvântul lui Dumnezeu se descoperă acelora care se apropie de el cu sinceritate și cu inimă deschisă lucrării lui Dumnezeu. Cum? În primul rând citind Cuvântul. Apoi? Vei vedea! Isus, deci a fost ispitit de Diavolul prin citate din Scriptură și tot așa, Ispititorul a fost respins. Poate nici o altă pagină a Bibliei nu este un mai preţios îndrumător pentru cum să citim Scriptura decât acest episod al ispitirii lui Isus. Fără a intra în amănunte, cele trei ispite ale lui Isus, s-au adresat celor trei surse de eșec din interiorul nostru, pe care Ioan Evanghelistul le enumeră în prima sa epistolă: „*Căci tot ce este în lume* (care la ora actuală este sub stăpânirea Celui rău / cf. 2 Cor 4, 4; 1 Io. 5, 19; etc/), *pofta firii pământești, pofta ochilor și trufia vieţii, nu este de la Tatăl ci din lume*" (1 Io. 2, 16). Pofta firii pământești = instictualitatea, pofta ochilor = bogăţiile lumii, trufia vieţii = instinctul (diabolic) al dominării celorlaţi și dorinţa ca ei să-ţi fie supuși și să te laude. Ultimul este și cel mai grav, pentru că gloria se cuvine **doar** lui Dumnezeu și nimănui altuia. Să notăm în final că Cel rău poate să-i atace și pe cei care se află sub stăpânirea Duhului Sfânt, dar nu are nici o putere peste cei care i se împotrivesc prin sabia Cuvântului lui Dumnezeu. Din nou: Citiţi și trăiţi BIBLIA! **[2010]**

Mt. 4, 1-11. „*Îndată după Botezul Său, Isus a fost dus de Duhul în pustie, ca să fie ispitit de diavolul. Acolo a postit 40 de zile și 40 de nopţi; la urmă a flămânzit*" (Mt. 4, 1). Duhul lui Dumnezeu care a venit peste Isus la Botez și a rămas pe El a dus pe Domnul în pustie ca să fie ispitit de diavol. Prin urmare,

Isus nu S-a dus de bunăvoie, ci călăuzit de Duhul. Cel care L-a ispitit se numește Satan. În Biblie, el este o persoană, un înger căzut care a devenit dușmanul lucrărilor lui Dumnezeu și al omului, creatura Sa. Azi însăși realitatea diavolului ca persoană a devenit o ispită și pentru creștini. Sunt tot mai mulţi aceia care percep diavolul ca un simbol al răului și nu ca o persoană. Nimic mai fals. Este doar încă una dintre minciunile dușmanului omenirii pentru ca să-și desfășoare mai în voie lucrarea. „A ispiti" în Biblie are două sensuri. Unul înseamnă „a pune la încercare", celălalt „a amăgi". Isus ne învaţă în *Tatăl nostru* să ne rugăm pentru ca să nu fim duși în ispită. Să nu intrăm deci singuri în situaţii periculoase, iar atunci când ispitele sunt puneri la încercare a fidelităţii noastre, permise de Dumnezeu, să putem să le biruim. Biruinţa vine totdeauna prin credinţă, credinţa se capătă prin rugăciune, iar postul este menit să sprijine rugăciunea. Isus a postit 40 de zile și 40 de nopţi, ca Moise înainte de primirea Tablelor Legii. La fel și Ilie. Toţi aceștia erau astfel pregătiţi de Dumnezeu pentru o misiune deosebită. A rezista 40 de zile este o minune dumnezeiască, și fără sprijinul divin ar fi imposibilă. La sfârșitul celor 40 de zile, diavolul l-a ispitit pe Isus cu privire la instinct: să-Și potolească foamea printr-o minune. Cu privire la instinctul de putere: să recurgă la forţele Sale supranaturale, și, în fine, ispita ispitelor: să-i recunoască lui Satan supremaţia peste Dumnezeu, în schimbul stăpânirii pământului. Satana L-a ispitit pe Isus cu citate din Scriptură. Isus l-a învins tot cu citate din Scriptură. Este pentru noi toţi o serioasă atenţionare de cum citim Scriptura. Dacă ne lăsăm călăuziţi de Duhul – ca Isus – vom birui. Dacă ne bazăm pe orice altceva, vom eșua. Atenţie, deci! **[2011]**

*

Ef. 6, 10-17.[32]

32 Comentariu Ef. 6, 10-24 la **pg. 286.**

Duminică după Bobotează (Isus în Galilea)

Lectură biblică: Ev. Mt. 4, 12-17. **Ap.** Ef. 4, 7-13.

Mt. 4, 12-17. *Când a auzit Isus că Ioan Botezătorul a fost întemniţat,* ***a plecat în Galilea*****"** (Mt. 4, 12). De unde a plecat ca să se mute în Galilea și de ce? Matei nu ne relatează despre lucrarea lui Isus după botezul Său, în Iudeea (mai ales la Ierusalim). În schimb o relatează evanghelistul Ioan în capitolel 1-4 ale Evangheliei pe care a scris-o. Aceste capitole ar trebui inserate între versetele 11 și 12 ale cap. 4 din Matei, care trece direct de la ispitirea lui Isus la lucrarea Lui din Galileea. Când a auzit că Ioan Botezătorul fusese întemniţat a fost un indiciu pentru Isus că mesajul lui Dumnezeu fusese respins de cei cărora le-a fost adresat în primă instanţă și S-a mutat simbolic în Galileea neamurilor, ca și cum ar fi vrut să spună că cei chemaţi la Ospăţul Împărăţiei n-au fost vrednici. Mesajul divin, din pricina închiderii inimii celor aleși, a fost adresat de data aceasta celor excluși de semeni dar care au găsit Porţile Împărăţiei deschise de Însuși Dumnezeu. (cf. Lc. 14, 21-24; vezi și comentariul din Dum. a XI-a după Înalțarea Sf. Cruci). Nu de frică a plecat Isus din Iudeea, ci așa cum am spus în mod deliberat și simbolic. Cu atât mai mult este adevărat aceasta deoarece Irod, care-l arestase pe Ioan, își avea centrul de acţiune la Ierihon în Galileea, unde avea palatul de vară. Prima oară Isus S-a mutat în Nazaret unde a fost crescut și predica cu tărie, în plinătatea Duhului Sfânt, mesajul divin în „sinagogile lor" (cf. Lc. 4, 14-16). Dar pentru că plin de entuziasm le vorbea de totala deschidere a mesajului divin și neamurilor, (cf. Lc. 4, 16-27) argumentând din Scriptură că aceasta este împlinirea unei profeţii și nu o decizie aleatorie, sau luată de Dumnezeu la mânie (ca să vorbesc în limbaj omenesc), auzitorii (pentru că nu pot fi numiţi ascultătorii) acestor cuvinte, plini de mânie au pus mâna pe El și puţin a lipsit să nu fie omorât (cf. Lc. 4, 28-30). Atunci Isus: „*a părăsit Nazaretul și a venit să locuiască în Capernaum, lângă mare, în ţinutul Zabulon și Neftali*" (Mt. 4, 13). Matei scriind evreilor, familiarizaţi cu profeţiile, precizează și ce anume profeţie s-a împlinit, îl citează textual pe Isaia 9, 1-2 combinând și un pasaj mesianic tot din Isaia: „*Eu, Domnul Te-am chemat să dai mântuire, și Te voi lua de mână, Te voi păzi și Te voi pune ca legământ al poporului, ca să fi Lumină neamurilor, să deschizi ochii orbilor, să scoţi din temniţă pe cei legaţi, și din prinsoare pe cei ce locuiesc în întuneric*" (Isaia 42, 6-7). De acum înainte Capernaumul, orașul de baștină a lui Petru și Andrei, de unde aceștia au fost chemaţi la slujirea Împărăţiei, împreună cu Ioan și Iacob, fii lui Zebedei, (cf. Mt. 4, 18-20), a devenit centrul misiunii lui Isus pentru tot restul timpului. Aici locuia după toate probabilităţile în casa lui Simon Petru. În sinagoga din acest oraș a ţinut acea minunată învăţătură euharistică despre Pâinea Vieţii (cf. Io. 6, 59). De aici: „*Isus străbătea toată Galileea, învăţând pe norod în sinagogi, propovăduind Evanghelia Împărăţiei, și tămăduind orice boală și orice neputinţă care era în norod*" (Mt.4, 23). Activitatea lui Isus, până a fost întemniţat Ioan Botezătorul a fost ca să zicem așa semipublică. În sensul că nu predica poporului. Era perioada chemării și instruirii ucenicilor, a convorbirilor mai pe ascuns, ca de pildă cea cu Nicodim (Io. cap. 3) etc. După ce însă glasul profetic al lui Ioan Botezătorul a fost în mod samavolnic, și am putea spune politic, închis, Isus a preluat mesajul lui Ioan, absolut identic, și plecând de la el a început să propovăduiască Evanghelia, vestea bună a Împărăţiei: „Pocăiţi-vă, căci Împărăţia cerurilor este aproape" (Mt. 4, 17). Era mai apoape ca niciodată în Istoria mântuirii poporului ales, dar și a neamurilor.

În această preluare a ștafetei de la Ioan Botezătorul putem descoperi o altă faţetă a felului în care lucrează Dumnezeu cu omul. Chiar când între faptele omului și voinţa lui Dumnezeu este o prăpastie și lucrarea păcatului a dus la o gravă neînţelegere din partea omului, a ce vrea Dumnezeu, omul devenind astfel nefericit, Dumnezeu se coboară în abisul adâncului căderii fiecăruia dintre noi și ne vorbește personal: pe înţelesul nostru, conducându-ne pas cu pas, din furtună la liman și din întuneric la lumină. Exact în momentul propice și exact în felul potrivit. Vom adânci acestea cu altă ocazie. **[2010]**

Mt. 4, 12-17. Matei începe descrierea lucrării publice a lui Isus de la o dată mai târzie decât Ioan. Acesta din urmă relatează despre prima mărturisire despre Isus făcută de Ioan Botezătorul înaintea celor care aveau să-I fie mai târziu ucenici (Io. 1, 35), despre nunta din Cana și șederea lui Isus în Ierusalim (Io. cap. 2), despre discuţia cu Nicodim (Io. 1 și urm), despre lucrarea lui Isus în Iudeea, de la Iordan și din

Samaria (Io. 4, 4-42). Toate aceste evenimente s-au petrecut evident înaintea celor relatate de Matei 4, 12 și urm. Cu toate acestea nu mai este posibil, pe baza relatărilor evanghelice, să ordonăm evenimentele în succesiunea lor cronologică. *„Când Isus a auzit că Ioan fusese închis, a plecat în Galilea. A părăsit Nazaretul și a venit în Capernaum, lângă mare, în ţinutul lui Zabulon și Neftali”* (Mt. 4, 12-13).

Capernaum (evr. *Kfar Nahum* = satul lui Nahum) este o așezare splendidă pe malul lacului Genezaret, bogat în pește, cu o vegetaţie bogată și o climă blândă. Mutarea lui Isus la Capernaum este pomenită de toate 4 Evangheliile și are o importanţă deosebită. Isus și-a stabilit aici „cartierul general” pentru toată lucrarea Sa în ţinutul Galileii și împrejurimi. El pleca de aici în drumurile Sale misionare, însoţit de ucenicii Săi, și se întorcea tot la Capernaum. Orașul avea o splendidă sinagogă, ale cărei ruine se pot vedea și azi. În sinagoga din Capernaum a rostit Isus marele discurs euharistic relatat în Ioan cap. 6. Matei nu pomenește nimic de casa lui Isus. Marcu ne spune însă că Isus locuia în casa soacrei lui Petru. În cazul rabinilor, aceștia nu obișnuiau să locuiască la un ucenic sau o rudă a acestuia. Dimpotrivă, rabinii primeau în propria casă pe ucenicii lor. Prorocii însă locuiau în casele celor pe care i-au ajutat, ca de exemplu Ilie în Sarepta sau Elisei în Sunem. Isus se comporta deci mai de grabă ca un proroc decât ca un rabin.

Locul unde se găsea Capernaumul, ţinutul lui Zabulon și Neftali, în partea estică a lacului Genezaret, a fost încă din vechime frământat de numeroase lupte, locul fiind la răscruce de drumuri și de interese. Locurile au suferit în cursul istoriei numeroase invazii străine. Matei vede în mutarea lui Isus în acest ţinut al întunericului și al umbrei împlinirea profeţiei lui Isaia, 9, 1-2. Isus, Lumina lumii, a venit ca să împrăștie întunericul și umbra necunoașterii. Chiar populaţia mixtă și încrucișată uneori sub aspect etnic din acest ţinut poate fi ea însăși o prorocie despre misiunea universală a lui Isus.

„*De atunci încolo, Isus a început să propovăduiască și să zică: Pocăiţi-vă că Împărăţia cerurilor este aproape*” (Mt. 4, 17). Acest verset scurt este o entitate în sine. Bibliștii numesc astfel de versete „sumarium”, deoarece ele rezumă ca o „sumă” un conţinut mult mai bogat de învăţături sau evenimente. Isus nu a învăţat public în paralel cu Ioan, dar odată ce gura lui Ioan a fost închisă, Isus Și-a început activitatea publică, sintetizând mesajul divin tot prin cuvintele lui Ioan Botezătorul: „*Pocăiţi-vă* – adăugând însă – *și credeţi în Evanghelie*” (Mc. 1, 15). Poporul, care era în umbra necunoașterii, avea nevoie de claritate și simplitate a propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu, înecat în obiceiuri și învăţături omenești, cu care Isus avea să se războiască în toată lucrarea Sa publică. Nu era altă cale decât cea a pocăinţei. În grecește, pocăinţa se numește *metanoia*, adică o schimbare a mentalităţii, o regândire din temelii a raportului nostru cu lumea, cu noi înșine și cu Dumnezeu. Fără această regândire, fără pocăinţă, ar fi fost cu neputinţă ascultarea și primirea Cuvântului lui Dumnezeu, adică primirea Evangheliei, a veștii celei bune. Cuvântul lui Dumnezeu are o prioritate absolută în viaţa noastră. „*Cuvântul care era la început avea în El viaţa, iar viaţa este lumina oamenilor pe care întunericul nu o poate birui*” (cf. Io. 1, 1-5).

Din expresia „*că s-a apropiat Împărăţia cerurilor*”, unii au fost ispitiţi să creadă că venirea ei era iminentă după socoteala omenească. Nimic mai fals. Isus însuși ne-a avertizat de atâtea ori să nu calculăm după măsura omenească. Curgerea și articularea evenimentelor istoriei divino-umane Dumnezeu le-a ţinut doar pentru El. Prin răbdarea noastră în credinţă ne vom câștiga și mântui sufletele. Orice calcul uman este neavenit. **[2011]**

Mt. 4, 12-17. Pericopa evanghelică de azi este o punte peste timp. După botezul Său în apele Iordanului pe care l-a primit de la Ioan Botezătorul, Isus probabil că a rămas în ţinutul Iudeii, într-o activitate pe care am putea-o numi semipublică. Despre această activitate: nunta din Cana, discuţia cu Nicodim și lucrarea din Samaria, știm doar din *Evanghelia după Ioan* (cap. 1-4). Matei trece direct la începutul activităţii lui Isus, care a început după arestarea lui Ioan Botezătorul: „*Când a auzit Isus că Ioan fusese întemniţat* (de Irod Antipa), *a plecat în Galilea*, *a părăsit Nazaretul* (unde a fost respins de consătenii lui), și *a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în ţinutul lui Zabulon și Neftali*” (cf. Mt. 4, 12-13). Matei, scriind evreilor, precizează că această mutare nu a fost întâmplătoare, ci era împlinirea unei profeţii: „*Ca să se împlinească ce fusese vestit prin prorocul Isaia, care zice: Ţara lui Zabulon și Neftali, înspre mare, dincolo de Iordan, Galileea Neamurilor, norodul acesta care zăcea în întuneric, a văzut o mare lumină; și peste cei ce zăceau în ţinutul și în umbra morţii, a răsărit lumina*” (Mt. 4, 14-16).

De acum înainte, Capernaum va deveni „cartierul general" al lucrării lui Isus. Foarte probabil că Isus a locuit în casa lui Petru. În Capernaum era și o sinagogă importantă, unde Isus a rostit marele său discurs euharistic (Io. cap. 6). De aici, Isus vizita cetăţile Galileii, unde predica și vindeca pe bolnavi, și aici se întorcea pentru a se odihni.

Isus nu a predicat în paralel cu Ioan. Abia după ce Ioan a fost întemniţat, El a preluat ștafeta vestirii Cuvântului lui Dumnezeu, exact de unde a lăsat-o Ioan, dar ducând conţinutul mesajului până la capăt. El zicea: „*S-a împlinit vremea și Împărăţia cerurilor este aproape. Pocăiţi-vă și credeţi în Evanghelie*" (Mc. 1, 15). Pocăinţa nu era un lucru în sine, ci pregătea sufletul pentru a putea primi așa cum se cuvine Vestea cea Bună a mântuirii. **[2012]**

*

Ef. 4, 7-16. Cum se va realiza practic această unitate a trupului lui Cristos, care este Biserica? Prin darurile pe care le-a dat Dumnezeu diferiţilor credincioși! Dacă până acum Pavel a vorbit mai ales despre unitatea credincioșilor, acum el se referă la realizarea acestei unităţi în diversitatea darurilor acordate de Dumnezeu credincioșilor: „*Dar fiecăruia din noi, harul i-a fost dat după măsura darului lui Cristos*" (Ef. 4, 7). Aici, Pavel, referindu-se la un citat din VT (rezumând Ps. 67/68, mai ales v.1 8), vorbește despre întruparea lui Cristos și apoi înălţarea sa „*ca să umple toate lucrurile*"; pe urma, Pavel trece direct la modul de construcţie a Bisericii. Darurile pe care Dumnezeu le-a conferit unor oameni din Biserică în vederea zidirii ei sunt date în acest scop. De aceea, „*El a dat pe unii apostoli, pe alţii proroci; pe alţii evanghelişti; pe alţii păstori și învăţători*" (Ef. 4, 11). Apostolii, menţionaţi întotdeauna pe primul loc de Pavel, sunt aceia care întemeiază o comunitate. Prorocii și evangheliștii NT sunt cei care asigură legătura organică și continuă, prin predicarea Evangheliei, cu sursa inspiraţiei divine, iar păstorii și învăţătorii sunt cei care asigură menţinerea în viaţă a acestei realităţi divine. Toţi aceștia conlucrează „*pentru desăvârșirea sfinţilor, în vederea lucrării de slujire, pentru zidirea trupului lui Cristos, până vom ajunge toţi la unirea credinţei și a cunoștinţei Fiului lui Dumnezeu, la starea de om mare* (adult)*, la înălţimea staturii lui Cristos*" (Ef. 4, 12-13), Această unitate a trupului nu este un dat imediat, ci o evoluţie, o creștere în credinţă și cunoștinţă, până când toţi își vor atinge ţinta. De aceea este nevoie de îndelungă răbdare și de îngăduinţă unii faţă de ceilalţi. Nu toţi în Biserică se găsesc în același timp în același stadiu evolutiv. Această unitate în diversitate este neapărat necesară pentru a putea scăpa de învăţături efemere și amăgitoare, scornite de mintea nerăbdătoare să ajungă imediat la deplinătate (cf. Ef. 4, 14), ci „*credincioși adevărului, în dragoste, să creștem în toate privinţele, ca să ajungem la Cel ce este capul, adică Cristos, din care crește întregul trup* (adică Biserica)" (cf. Ef. 4, 15-16). **[2011]**

30 Ianuarie. Cei între sfinţi şi ai lumii mari dascăli Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur

Lectură biblică: Ev. Mt. 5, 14-19. **Ap.** Evr. 13, 7-16.

Sfinţii trei Ierarhi (Vasile, Grigore şi Ioan)

Așa cum în luna decembrie sunt sărbătoriţi mulţi dintre profeţii Vechiului Testament, în luna ianuarie sunt sărbătoriți mari sfinţi ai Noului Testament, călugări și ierarhi, care au exercitat o influenţă decisivă în structurarea doctrinală și organizatorică a Bisericii post-constantiniene, numiţi de aceea și Sfinţi Părinţi ai Bisericii. Între aceștia se disting mai ales trei: Sf. Vasile cel Mare (330-379), arhiepiscopul Cezareei din Capadoccia, sărbătorit la 1 ianuarie, Sf. Ioan Gură de Aur (344-407), arhiepiscopul Constantinopolului, sărbătorit în ziua de 13 noiembrie, ale cărui sfinte moaște sunt readuse în 27 ianuarie, și Sf. Grigore de Nazianz (329-390), de asemenea arhiepiscop al Constantinopolului, prietenul și colaboratorul de o viaţă al Sf. Vasile cel Mare, sărbătorit la 25 ianuarie. Să-l mai menţionăm de asemenea și pe Sf. Grigore de Nisa (335-394), fratele Sf. Vasile cel Mare, supranumit filosof între teologi și teolog între filosofi. Pe primii trei dintre aceștia îi sărbătorim împreună în mod deosebit și în 30 ianuarie. Cum s-a ajuns aici și de ce? Sărbătoarea a fost instituită prin 1100, sub domnia împăratului bizantin Alexis Comnenul. Dacă e să credem legenda, lucrurile s-au petrecut cam așa. În timpul acela se iscase o dispută între teologii timpului, poate și datorită sărbătoririi în aceeași lună, foarte aproape deci unul de altul, a celor trei. Teologii susţineau fiecare virtuţile și doctrina celor trei, dând precădere unuia sau altuia dintre ei. Așa de pildă, Sf. Vasile era lăudat mai ales pentru inteligenţa sa deosebită, spiritul organizatoric și viața sa aspră; Sf. Ioan Gură de Aur, pentru calităţile sale oratorice, influenţa asupra maselor și curajul de a apăra drepturile săracilor chiar și contra abuzurilor stăpânirii lumești, iar Sf. Grigore pentru strălucirea, claritatea și magia poetică a discursului și a scrierilor sale.

Disputa nu părea să se stingă repede, de aceea s-a recurs la mediaţia sfântului și învăţatului Ioan, mitropolit de Euhaites. Acesta, după ce s-a rugat, a avut un vis în care i-au apărut aceşti trei sfinţi ierarhi, într-o singură strălucire de lumină cerească, explicându-i că diferenţele dintre ei, considerate cu mintea omenească, nu există în lumina divină, iar răul produs prin dezunirea, apărută fie chiar din motive nobile, este un rău pentru Biserică. Ei au cerut episcopului să instituie o sărbătoare unică pentru toţi trei, ca să revină pacea în Biserică. Mitropolitul Ioan ales ziua de 30 a lunii ianuarie în care fiecare sunt sărbătoriţi câte unul în zile diferite.

Oricare ar fi fost originea acestei sărbători un lucru este clar. Aceşti „trei sori" ai teologiei, sărbătoriţi într-o singură lumină, aveau nu doar o sărbătorire comună, ci și (sau mai ales) o menire irenică, de pacificare și unificare. Nu s-a întâmplat doar cu ei. Chiar în cursul lunii ianuarie la data de 18 Biserica sărbătorește deodată pe alţi doi mari ierarhi, pe Sfinţii patriarhi ai Alexandriei, Atanasie și Chiril, despărţiţi cronologic de aproximativ 100 de ani. O altă sărbătoare de acest tip este cea a Sfinţilor Apostoli Petru și Pavel, comemoraţi în ziua de 29 iunie. Aici, apropierea s-a datorat nu doar proximităţii timpului și locului (Roma) în care au fost martirizaţi, ci și unificării doctrinare și de concepţie organizatorică bisericească pe care învăţătura celor doi corifei ai apostolilor ar fi putut-o induce, și deci consecinţelor dezastruoase care ar fi putut apărea opunând doctrinele lor una alteia.

Cu un cuvânt, să nu facem din motive omenești puncte de divergenţă. Deosebirile dintre părerile fiecăruia nu sunt doar de înţeles, ci până la un punct chiar firești și îndreptăţite, dar în ceea ce este fundamental este obligatoriu consensul. Cum spune Apostolul: „*și căutaţi să păstraţi unirea Duhului, prin legătura păcii*" (Efes. 4, 3). Și să ţinem minte în clipele de ispită cuvintele lui Pavel: „*...și dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel*" (Fil. 3, 15-16). Să ne ajute Dumnezeu să fim pururea călăuziţi de aceste principii spirituale sănătoase. **[2010]**

Celebrarea în comun a Sf. trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigore de Nazianz și Ioan Gură de Aur își are începutul în jurul anului 1100, sub împăratul bizantin Alexis Comnenul. Toţi cei trei sfinţi ierarhi

sunt celebraţi individual în luna ianuarie. Sf. Vasile în data de 1, Sf. Grigore în data de 25, iar Sf. Ioan (aducerea moaștelor sale) în 27 a lunii. Comemorarea lor împreună, în „aceeași lumină", s-a hotărât datorită unor dispute dintre diferiţi teologi care îi considerau pe fiecare dintre cei trei ierarhi și teologi ca fiind cel mai mare. Pentru a pune capăt acestei dispute sterile, se spune că acești trei ierarhi au apărut în vis episcopului Ioan, mitropolit de Euchait, și i-au explicat faptul că înaintea lui Dumnezeu nici unul nu este mai mare decât celălalt, și să nu se producă diviziune în Biserică din motive umane. Acest episcop a ales data de 30 ianuarie ca acești trei mari sfinţi și dascăli ai Bisericii să fie celebraţi împreună și a compus de asemenea și slujba acestei zile.

Semnificaţia spirituală a acestei împreună sărbătoriri, ca de altfel și a Sfinţilor Apostoli Petru și Pavel (29 iunie), sau a sfinţilor patriarhi ai Alexandriei, Atanasie (+ 373) și Ciril (+ 444), este că măreţia și splendoarea teologiei, a vieţii și lucrării sfinţilor lui Dumnezeu, o judecă doar El și nu este supusă nici unui criteriu de selecţie sau preferinţă umană. **[2011]**

În cadrul ciclului liturgic sanctoral, adică cel dedicat cultului sfinţilor, în fiecare zi a anului ne aducem aminte de unul sau mai mulţi sfinţi. În ultimul caz, acești sfinţi celebraţi în aceeași zi au ceva în comun. O legătură de rudenie, data sau locul martirajului etc. Uneori motivul asocierii lor este de tip teoretic, așa cum este cazul sărbătorii de astăzi. Ea își are originea prin anul 1100 în Bizanţ, sub împăratul Alexis Comnenul, dorind să pună capăt în mod solemn și liturgic unei dispute sterile iscate între teologii vremii. Poate și datorită apropierii sărbătorilor Sf. Vasile cel Mare (1 ian.), a Sf. Grigore de Nazianz (25 ian.) și a Sf. Ioan Gură de Aur (27 ian.), s-au creat spontan grupări diferite de teologi care-l apreciau pe unul mai mult decât pe altul, exaltându-le virtuţile specifice. Situaţia era destul de deranjantă pentru atmosfera comună. Atunci, dacă e să credem legenda, cei trei mari sfinţi și ierarhi au apărut în vis unui episcop pe nume Ioan din Euchaites, fiind în aceeași lumină, și explicându-i că înaintea lui Dumnezeu toţi trei sunt egali. Prin urmare s-a hotărât ca toţi trei să fie sărbătoriţi în aceeași zi, la 30 ianuarie. Probabil că lucrurile în realitate n-au stat chiar așa de nevinovat și aveau implicaţii politice. Sf. Vasile a fost un excelent organizator și a creat structuri sociale (baziliada, primul spital din istorie), Sf. Ioan Gură de Aur a luptat pentru drepturile săracilor, apărându-le chiar și înaintea împărătesei. Desigur că anumite mișcări sociale în Imperiul bizantin al secolului al XI-lea s-au prevalat de numele și acţiunile acestor mari ierarhi și dascăli ai Bisericii pentru a-și susţine teoriile. Oricum ar fi, lucrurile s-au potolit atunci, iar noi avem prilejul să celebrăm acum cele trei lumini ale Bisericii într-o singură sărbătoare. O biserică dedicată lor în Iași este o bijuterie de arhitectură și o mare mândrie naţională. **[2012]**

*

Evr. 13, 1-16. Autorul a cam terminat cu ce avea de spus. Atenţia lui în cuprinsul întregii *Epistole* se concentrează pe Isus Cristos, Marele preot al mântuirii noastre, pe felul în care noi ne ataşăm lui și mai ales pe fidelitatea noastră faţă de el. Păcatele noastre sunt o infidelitate faţă de iubirea lui Dumnezeu, manifestată în jertfa Fiului Său.

În acest ultim capitol al Epistolei, autorul devine mai analitic, dând sfaturi precise și clare pentru problemele de credinţă și morală curentă, așa cum nu a făcut-o de-a lungul întregii sale Epistole, dar structura sa psihologică rămâne ataşată principiului general din care rezultă detaliile și nu invers: „*Stăruiţi în dragostea frăţească*" (Evr. 13, 1); aceasta este cheia, începutul și scopul fiecărei fapte bune: primirea de oaspeţi, grija de cei întemniţaţi, curăţia matrimonială. Un punct asupra căruia, pe bună dreptate, autorul insistă este ferirea de reaua întrebuinţare a banilor și de falsele îngrijorări: „*Să nu fiţi iubitori de bani. Mulţumiţi-vă cu ce aveţi, căci El însuși a spus: Nicidecum n-am să te las, cu nici un chip ne te voi părăsi*" (Evr. 13, 5). Încrederea în Dumnezeu trebuie să se manifeste până în cele mai mici amănunte ale vieţii. Ca exemplu, autorul îi aduce pe cei care le-au vestit lor Cuvântul adevărului, felul lor de vieţuire și sfârșitul lor. În toate se manifestă grija lui Dumnezeu pentru cine poate înţelege, pentru că „*Isus Cristos este același, ieri și azi și în veci*" (Evr. 13, 8). Și pentru toţi aceia care se mai uitau cu un ochi la rânduielile ceremoniale, celebrate atât de fastuos, și erau în pericol ori să amestece vechiul cu noul, ori chiar să părăsească această

nouă cale, le aduce aminte că „*noi avem un altar, din care n-au drept să mănânce cei ce fac slujbă în cort*" (Evr. 13, 10). Prin părăsirea a ceea ce s-a învechit nu părăsim calea voinţei lui Dumnezeu, ci invers. Dacă vom reveni la ce s-a învechit atunci, de abia, apostaziem. Printre altele, Isus S-a jertfit afară din cetate, pentru că „*noi n-avem aici o cetate stătătoare, ci suntem în căutarea celei viitoare*" (Evr. 13, 14). Să conştientizăm în noi condiţia noastră de călători pe acest pământ şi apartenenţa noastră la Isus Cristos: „*Prin El, să aducem întotdeauna lui Dumnezeu o jertfă de laudă, adică rodul buzelor care mărturisesc Numele Lui*" (Evr. 13, 15). Alături de binefacere şi dărnicie, aceasta este jertfa plăcută lui Dumnezeu. **[2012]**

2 Februarie Întâmpinarea Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Cristos

Lectură biblică: Ev. Lc. 2, 22-40, **Ap.** Evr. 7, 1-17;

Lc. 2, 22-40. Această sărbătoare încheie ciclul sărbătorilor dedicate Întrupării și Arătărilor Domnului, care au ca punct central naşterea lui Isus, celebrată la 25 decembrie. În legătură cu această dată au fost fixate ziua zămislirii Sale la 25 martie, ziua circumciziei, 1 ianuarie, a 8-a zi după naștere și cea de azi, 2 februarie, la 40 de zile de la naşterea Sa. Conform prevederilor Legii (Levitic 12, 1), la 40 de zile de la naşterea unui copil, mama lui trebuia să împlinească ritualul purificării sale. Cu această ocazie, părinţii trebuiau să aducă ca jertfă de ardere de tot un miel și un pui de porumbel (Lev. 12, 6-8). În cazul celor mai săraci se făcea o derogare, aceştia putând aduce „*o pereche de turturele sau doi pui de porumbel*" (cf. Lev.12, 6-8). Faptul că Maria a adus această jertfă denotă sărăcia în care trăia familia lui Isus. Al treilea ritual descris de Luca în acest pasaj a fost prezentarea lui Isus în Templul din Ierusalim. La început, Dumnezeu hotărâse că orice întâi născut de parte bărbătească Îi aparţine Lui; fiii întâi născuţi trebuiau să formeze ceata preoţilor (cf. Exod 13, 2). Ulterior, El a ales tribul lui Levi pentru a îndeplini această misiune, astfel încât fiecare familie trebuia să „răscumpere" pe fiul lor întâi născut prin plata a 5 sicli (monedă de cupru = 12 grame). Aceste ritualuri le-au îndeplinit Iosif și Maria cu Isus. Să notăm, în treacăt, că Luca păzește cu strășnicie doctrina naşterii din Fecioară, prin formularea precisă: „*Iosif și mama Lui*" (Lc. 2, 33), redată astfel în majoritatea traducerilor fidele ale textului biblic, din păcate nu și în traducerea Cornilescu.

Cu această ocazie, condus de Duhul Sfânt, a venit la Templu un bătrân, pe nume Simeon, căruia Dumnezeu îi promisese că nu va muri înainte să vadă pe Unsul Domnului. Când a văzut această umilă familie, Simeon a înţeles imediat în faţa cui stă, a luat Pruncul în braţe și a început să proorocească. Să ne oprim o clipă. Spune evanghelistul: „*Omul acesta (Simeon), ducea o viaţă sfântă și era cu frica lui Dumnezeu. El **aştepta** mângâierea lui Israel și **Duhul Sfânt era peste el***" (Lc. 2, 25).

Îndeplinea deci o slujbă profetică la fel ca peste un timp și Ioan Botezătorul. Prin urmare, Cuvântul lui Dumnezeu nu era absent în poporul lui Israel, în ciuda faptului că ultima profeţie consemnată în scris este profeţia lui Maleahi, care și-a împlinit slujba cu aproximativ 400 de ani înainte de naşterea lui Cristos. De unde a putut bătrânul ști că acest Prunc este Mesia? Gândul ne duce la psalmul care zice: „*Domnul îşi descoperă taina celor care se tem de El*" (Ps. 24/25, 14).

Sub inspiraţia profetică și poetică totodată, bătrânul Simeon îşi cântă trăirea în forma unui imn psaltic. Este al treilea din cele 3 imnuri de laudă consemnate de Luca în evanghelia sa: Imnul Mariei (în latină *Magnificat*, după cuvântul de început Lc. 1, 46-55), imnul lui Zaharia (lat. *Benedictus*, Lc. 1, 68-79) și acesta, imnul lui Simeon (lat. *Nuncdimitis*, Lc. 1, 29-32). Toate aceste trei imnuri au rămas în Oficiul canonic atât al Bisericii latine, cât și al Bisericii bizantine, cântate însă în momente diferite de unii și de ceilalţi. De aceea, și din multe alte motive, Luca este supranumit evanghelistul laudelor divine.

După cântarea imnului, bătrânul Simeon se adresează Mariei, binecuvântând-o și rezumând tot destinul acestui Prunc, dramatic și dureros, care nu va menaja nici suferinţa ei. Pruncul este rânduit spre prăbuşirea unora și ridicarea altora și va fi un semn care va stârni împotrivire, iar sufletul Mamei va fi străpuns de sabia suferinţei, pentru ca să se descopere taina multor inimi, adică a atitudinii fiecăruia faţă de persoana divinumană și a lucrării de mântuire înfăptuită de Isus.

Alături de Simeon, o găsim în Templu și pe prorociţa Ana, și ea foarte înaintată în vârstă şi slujire prin post și rugăciune. Cei doi bătrâni reprezintă Vechiul Legământ, iar familia lui Isus, zorii Noului Legământ. Este ca o predare a ștafetei, la fel ca 30 de ani mai târziu, întâlnirea dintre Isus și Ioan Botezătorul, prin acel tainic botez care a deschis cerurile și L-a manifestat pe Isus oamenilor ca pe Cel în care Tatăl și-a pus întreaga bunăvoinţă. Apoi cu toţii s-au întors la Nazaret, și Isus le era supus. **[2010]**

Lc. 2, 22-40. Sărbătoarea Întâmpinării Domnului încheie ciclul Naşterii lui Isus – Crăciunul. În secţiunea Evangheliei după Luca cuprinsă în capitolul 2, 21-40 sunt descrise trei ritualuri: Circumcizia Pruncului și punerea Numelui, care avea loc în a 8-a zi după naștere, Purificarea Mariei (cf. Levitic 12, 1-4) și Prezentarea în Templu a Pruncului în a 40-a zi de la naștere (cf. Levitic 12, 6-8). Legea prevedea pentru curăţia femeii după naștere,

un miel pentru arderea de tot și un pui de porumbel sau o turturea ca jertfă de ispășire. Dacă familia era săracă, așa cum era cazul familiei lui Isus și nu puteau aduce un miel, să aducă doi pui de porumbel sau două turturele, unul pentru arderea de tot și unul ca ispășire. La 40 de zile, pruncul de parte bărbătească era adus la Templul din Ierusalim. Inițial, Dumnezeu decretase că fiecare întâi născut de parte bărbătească Îi aparține Lui, pentru a sluji în ceata preoțească. Ulterior, El a ales seminția lui Levi pentru această slujbă, orice întâi născut fiind „răscumpărat" prin plata a 5 sicli.

„*Și iată că în Ierusalim era un om numit Simeon. Omul acesta ducea o viață sfântă și era cu frică de Dumnezeu. El aștepta mângâierea lui Israel și Duhul Sfânt era peste el*" (Lc. 2, 25). Tuturor celor care umblă drept înaintea lui Dumnezeu, El le dă o învățătură supranaturală, dar tainică (cf. Ps. 24/25, 14). Simeon, la îndemnul Duhului, a intrat în Templu exact în ziua în care părinții lui Isus L-au prezentat lui Dumnezeu și i s-a descoperit că acest prunc este Mesia. „*Simeon a luat Pruncul în brațe, a binecuvântat pe Dumnezeu și a rostit un minunat psalm*" (cf. Lc. 2, 28). Această cântare a răsunat apoi în Liturghia tuturor Riturilor creștine, până în ziua de azi: „*Acum slobozește, Stăpâne, pe robul tău, după cuvântul Tău în pace, pentru că au văzut ochii mei mântuirea Ta, pe care ai pregătit-o să fie înaintea tuturor popoarelor, lumina care să lumineze neamurile și slava poporului Tău Israel*" (Lc. 2, 29-32). Deja din această descoperire prin Duhul, Simeon Îl proclamă pe Prunc drept mântuitor universal. Promisiunea lui Dumnezeu că acest bătrân cucernic nu va muri până nu va vedea cu ochii săi pe Mesia a fost împlinită. Simeon putea de acum să plece în pace la Domnul. „*Simeon i-a binecuvântat și i-a zis Mariei mama Lui*..." Luca subliniază cu tărie fecioria Mariei și în versetul anterior, zicând: „*Iosif și mama Lui*". Prorocia lui Simeon are 4 puncte importante: 1). Pruncul acesta este rânduit spre prăbușirea și ridicarea multora din Israel. 2). Pruncul este destinat să fie un semn care va stârni împotrivire. 3). Chiar sufletul mamei Lui va fi străpuns de o sabie... 4). ...ca să se descopere gândurile multor inimi. Când coasta Domnului va fi străpunsă pe cruce de o lance fizică, sufletul Mariei va fi străpuns de o sabie nevăzută (cf. Io. 19, 25). Maria s-a asociat întru totul nu doar nașterii și vieții, dar și jertfei mântuitoare a Fiului ei divin. Se vor descoperi gândurile ascunse ale multor inimi înseamnă că nimeni nu poate rămâne indiferent la Jertfa Crucii. Unii i se vor asocia și vor primi astfel mântuirea, alții o vor refuza și-și vor periclita viața veșnică. Unul din cele mai mari pericole și ispite satanice ale timpului nostru este indiferența față de Isus și de Jertfa Lui. Trăim ca și cum aceasta nu ne-ar privi. Dacă VT, reprezentat în această întâmplare prin dreptul Simeon și prin bătrâna prorociță Ana, fiica lui Fanuel, vede în acest Prunc viitorul strălucit pe care Dumnezeu l-a pregătit întregii omeniri, din nefericire, această aproape „întreagă omenire" trece azi indiferentă față de jertfa lui Cristos, fără să-și dea seama că își joacă mântuirea veșnică. Spunea părintele Arsenie Boca:

„Atragem stăruitor atenția oamenilor și cu toată gravitatea posibilă: Nu treceți cu ușurință peste Isus! Mai bine declarați-vă împotriva Lui, că mulți vă veți lămuri cu timpul. Căci dacă ne vom ține mereu că nu știm cine este El pentru noi, ne-am încuiat singuri ușa în loc s-o deschidem și vom căpăta răspunsul cu care singuri ne-am amăgit pe pământ: „Duceți-vă de la Mine, nici eu nu vă știu pe voi".

Să-L întâmpinăm deci pe Isus care bate la ușa ființei noastre și să-L primim cu toată inima, ca să fim primiți de El în locașurile veșnice și să petrecem cu el toată veșnicia. Amin. **[2011]**

Lc. 2, 22-40. Sărbătoarea Întâmpinării Domnului face parte din ciclul Crăciunului. Este a 40-a zi de la Nașterea Domnului. Legea prevedea că la împlinirea a 40 de zile de la nașterea unui copil, mama trebuia să împlinească ritualul de curățire, iar dacă pruncul era de parte bărbătească trebuia „răscumpărat". Primul născut de parte bărbătească era destinat la început slujbei preoțești. Apoi Dumnezeu a rânduit ca tribul lui Levi să împlinească această slujbă, iar întâii născuți de parte bărbătească să fie răscumpărați prin jertfirea unui miel sau în cazul celor mai săraci prin doi pui de turturea. Familia lui Isus a venit la Templul din Ierusalim pentru a împlini acest ritual. Răscumpărătorul lumii era răscumpărat prin doi pui de turturea. În Templu, a fost întâmpinat de bătrânul profet Simion care se găsea „întâmplător" acolo, am zice noi. Dumnezeu lucrează cu maximă acurateţe, iar ceea ce ni se pare nouă în viața noastră o întâmplare, este de fapt o hotărâre a Providenței. Tot atunci se afla în Templu și o prorociță pe nume Ana, foarte înaintată în vârstă. Sunt prezente toate cele trei generații: Pruncul Isus, Iosif și Maria, mama Lui, și bătrânii Simion și Ana. Trecutul, prezentul și viitorul se întâlnesc într-un singur moment și în același loc, Templul lui Dumnezeu. Bucuria imensă pe care doar cei luminați de Duhul Sfânt o pot cunoaște și gusta a fost turnată de bătrânul Simion într-un imn de laudă adus lui Dumnezeu, adică într-o poezie profetică. Viața bătrânului era împlinită și acum el se putea întoarce în casa Tatălui, nu doar împăcat, dar chiar fericit: „*Acum*

slobozește, Stăpâne, pe robul tău, după cuvântul Tău în pace, pentru că au văzut ochii mei mântuirea Ta..." (cf. Lc. 2, 29-32). Ștafeta a fost predată de la bătrân la copil, de la VT la NT, dar nu idilic și emoţional, ci cu suferinţă, cu multă suferinţă: „*Inima ta-* i-a spus Simion Mariei *-va fi străpunsă de sabie, pentru că acest copil este rânduit spre prăbușirea și ridicarea multora în Israel*" (cf. Lc. 2, 34-35). **[2012]**

*

Evr. 7, 1-6. De aici începe cel mai lung pasaj expozitiv din Epistolă (Evr. 7, 1- 10, 18), întins pe aproape patru capitole, în care autorul se ocupă de Isus și lucrarea Lui în calitate de Mare Preot. Este tema principală a întregii scrieri. Autorul s-a întors deci la tema anunţată deja în Evr. 5, 1-10, pe care însă destinatarii scrisorii, din cauza lenei spirituale s-au dovedit greoi la înţelegere (cf. Evr. 5, 11). După precedentul avertisment (Evr. 5, 11-6, 20), autorul se întoarce acum la subiectul preoţiei lui Melchisedec. Biblia ne vorbește de acest personaj misterios al VT în două locuri: Geneza capitolul 14 și Psalmul 109/110, din care autorul a citat deja și care este un psalm mesianic, adică se referă profetic la Isus Cristos. Autorul îl prezintă astfel: „*Într-adevăr, Melchisedec acesta, împăratul Salemului, preot al Dumnezeului Prea Înalt – care a întâmpinat pe Avraam când acesta se întorcea de la măcelul împăraţilor, care a primit de la Avraam zeciuială din tot – care, după însemnarea numelui său, este întâi, ‚Împărat al nemuririi', apoi și ‚Împărat al Salemului', adică ‚Împărat al păcii'; **fără tată, fără mamă, fără spiţă de neam, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieţii, – dar care asemănat cu Fiul lui Dumnezeu, – rămâne preot în veac***" (Evr. 7, 1-3). Pe baza ultimelor cuvinte (cele marcate în citat) s-a considerat deseori, că această tăcere pe care Scriptura o păstrează cu privire la originea pământească a lui Melchisedec, Acesta este asemănat tipologic cu Fiul lui Dumnezeu, așa cum subliniază și Ps. 109/110, v. 1 și 4. Melchisedec era rege și preot în același timp, iar în slujba sa preoţească aducea lui Dumnezeu ca jertfă pâine și vin. Mai târziu, Isus Cristos Însuși leagă jertfa sa de pe cruce cu Euharistia, actualizarea permanentă a acestei jertfe unice și desăvârșit mântuitoare a lui Cristos. De aceea, El rămâne Preot în veac după rânduiala lui Melchisedec și nu după rânduiala preoţiei levitice, instaurată mai târziu și valoric subordonată preoţiei veșnice a lui Cristos. Melchisedec a binecuvântat pe Avraam și a luat zeciuială de la el, deci i-a fost superior în toate privinţele. **[2012]**

Evr. 7, 7-20. Autorul își continuă argumentaţia pentru a pune mai bine în evidenţă superioritatea preoţiei după rânduiala lui Melchisedec faţă de cea levitică. Melchisedec nu numai că a primit zeciuială din prada de război a lui Avraam, dar l-a și binecuvântat pe acesta. „*Dar fără îndoială că cel mai mic este binecuvântat de cel mai mare. Și apoi aici, cei ce iau zeciuială sunt niște oameni muritori; pe când acolo, o ia cineva, despre care se mărturisește că este viu*" (Evr. 7, 7-8). Pas cu pas, autorul pregătește ideea cheie a acestui pasaj: „*Pentru că, odată schimbată preoţia, trebuia numaidecât să aibă loc și o schimbare a Legii*" (Evr. 7, 12). Poporul Israel a primit Legea fiind sub preoţia levitică. Dumnezeu hotărâse ca fiecare întâi născut de parte bărbătească din orice familie să fie preot. Apoi, a hotărât ca unul din cele 12 triburi ale lui Israel, tribul lui Levi, să împlinească funcţia preoţească; aceștia n-au primit moștenire din pământul Ţării făgăduite în care au intrat, de aceea toate celelalte triburi erau datoare să dea a 10-a parte din produse tribului lui Levi, pentru a supravieţui și pentru toate nevoile cultului. În schimb, preoţii aduceau jertfele rânduite, în numele poporului, atât pentru păcatele acestuia, cât și ale lor personale. Datorită faptului că oamenii sunt muritori, preoţia aceasta se transmitea ereditar din generaţie în generaţie.

În mod foarte simplu, autorul epistolei demonstrează imperfecţiunea preoţiei levitice citând din nou Ps. 109/110, 4: „*Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*". Noul Mare Preot, Isus, aparţine unui alt ordin decât cel al lui Aaron, fiindcă odată schimbată preoţia, urmează ca întregul sistem legalist pe care se baza structura levitică să fie schimbat. Pavel abordează acest subiect puţin diferit, spunând că „*voi nu mai sunteţi sub Lege*" (Rom. 6, 14). Preoţia levitică era imperfectă, iar Dumnezeu a dorit să o înlocuiască cu ceva mai bun, prin instituirea noii preoţii. „*Astfel pe de o parte, se desființează o poruncă anterioară, din pricina neputinţei și zădărniciei ei – căci Legea n-a făcut nimic desăvârșit – și pe de alta, se pune în loc o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu*" (Evr. 7, 18-19). Domnul Isus, ca Mare Preot al Noului Legământ, prin jertfa sa a împlinit slujirea preoţească, iar ca Fiu al lui Dumnezeu, pentru că este veșnic, ne-a mântuit în mod perfect. **[2012]**

24 Februarie. Prima și a doua gasire a capului Sfântului Ioan Botezătorul

Lectură biblică: Ev. Mt. 11, 2-15; 2 Cor. 4, 6-15.

Patru sărbători cad în perioada sau în preajma Postului Mare, în funcţie de data Sf. Paști: 1-a și a 2-a aflare a capului Sf. Ioan Botezătorul (24 februarie), Sf. 40 de mucenici chinuiţi în lacul din Sebasta (9 martie), Bunavestire (25 martie) și Sf. mare mucenic Gheorghe (23 aprilie), care poate cădea și după Sf. Paști. Regulile liturgice sunt precizate pentru fiecare caz în parte. Postul însă nu este relaxat decât de Bunavestire și Florii, când Biserica dă dezlegare (pentru poporul credincios) la pește, vin și ulei. În rest, abstinenţa rămâne în vigoare, postul putând fi puţin slăbit în restul sărbătorilor.

Sărbătoarea de azi ne aduce aminte de întâmplătoarea descoperire a craniului Sf. Ioan Botezătorul de către doi călugări în Ierusalim în chiar casa lui Irod (se zice). Această preţioasă relicvă a fost ascunsă și redescoperită succesiv, prin fapte miraculoase, trecând în posesia unuia sau altuia. Sărbătoarea de azi ne îndreaptă gândul spre Sf. Ioan Botezătorul care prin vremi ne prezice și nouă Postul Mare ce bate la ușă. **[2009]**

Mt. 11, 2-15. „*Ioan auzind de lucrările lui Isus a trimis la El câţiva dintre ucenicii săi ca să-l întrebe: Tu ești Acela care are să vină sau să așteptăm pe altul?*" (cf. Mt. 11, 2-3). După toate probabilităţile, Ioan a fost întemniţat și decapitat la ordinul lui Irod Antipa în fortăreaţa din Macheronte, construită de tatăl său, Irod cel Mare, prigonitorul lui Isus și ucigașul pruncilor nevinovaţi. Ioan Botezătorul a fost executat în primăvara anului 29 d.Cr. Irod le-a dat trupul lui Ioan ucenicilor săi, care l-au îngropat în Samaria, unde se afla și mormântul profetului Ilie. Conform unei tradiţii, capul Înaintemergătorului a fost descoperit în urma unei revelaţii, chiar în palatul lui Irod, de doi monahi pelerini, ajungând apoi în posesia unui olar care-l venera în mod deosebit. Aceasta a fost prima găsire a capului Sf-lui Ioan Botezătorul. La moartea olarului, fiica acestuia l-a moștenit ţinând totul secret. După moartea ei, preţioasa relicvă a trecut prin multe mâini, fiind însă tăinuită. A fost descoperit a doua oară în mod providenţial de Marcel, egumenul Mănăstirii neadormiţilor între anii 450-457. Actualmente, capul Sf-lui Ioan Botezătorul este venerat în biserica Sf. Silvestru din Roma, unde a fost adus din Homs (Siria), din mănăstirea pomenită mai sus.

Ucenicilor lui Ioan, trimiși de acesta la Isus, El le dă un răspuns citând din Isaia (cap. 35). După plecarea trimișilor, Isus, adresându-Se poporului, a dat despre Ioan o splendidă și extraordinară mărturie, identificându-l cu prorocul Ilie: „*Adevărat vă spun că, dintre cei născuţi din femeie, nu s-a sculat unul mai mare decât Ioan Botezătorul. Totuși, cel mai mic în Împărăţia cerurilor este mai mare decât el. Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăţia cerurilor se ia cu năvală și numai cei ce dau năvală pun mâna pe ea*" (Mt. 11, 11-12). Să fim adică sârguincioși și să considerăm intrarea în Împărăţie, mântuirea noastră, ca pe cel mai de seamă scop al vieţii noastre. **[2011]**

*

2 Cor. 4, 7-12. Lumina cunoștinţei slavei lui Dumnezeu de care vorbea Pavel în versetul precedent (v. 6), pe care el a fost chemat să o propovăduiască, a socotit-o o comoară: „*Comoara aceasta o purtăm în vase de lut, pentru ca această putere nemaipomenită să fie de la Dumnezeu și nu de la noi*" (2 Cor. 4, 7). Viaţa lui Pavel a fost caracterizată de un profund sentiment al propriei nevrednicii, comparată cu măreţia mesajului pe care era chemat să-l poarte (cf. Ef. 3, 7-9). Citind numeroasele cuvinte de apărare în faţa corintenilor, la o lectură superficială, cineva ar putea crede că Pavel era un lăudăros. Nimic mai fals. În ciuda aparenţelor, el dă dovadă de o smerenie profundă, izvorâtă din dragoste. Întreaga Epistolă o dovedește. Pavel, ca și ceilalţi purtători ai mesajului mântuirii, sunt într-o permanentă luptă cu forţele răului, fie că ele atacă din exterior sau din interior: „*Suntem încolţiţi în toate chipurile, dar nu la strâmtorare; în grea cumpănă, dar nu deznădăjduiţi; prigoniţi, dar nu părăsiţi; trântiţi jos, dar nu omorâţi. Purtăm întotdeauna cu noi, în trupul nostru, omorârea Domnului Isus, pentru ca și viaţa lui Isus să se arate în trupul nostru*" (2 Cor. 4, 8-10). Toate încercările pe care un vestitor al mesajului de mântuire le suportă ar putea să ne dărâme, dacă ne-

am sprijini doar pe noi înșine; pe oricine, dacă s-ar baza doar pe slabele resurse ale „vasului de lut". Dar, odată cu încercările, Domnul le dă mesagerilor Săi și puterea de a face față greutăților. Este o continuă luptă cu moartea: „*Căci noi, cei vii, totdeauna suntem dați la moarte din pricina lui Isus, pentru ca și viața lui Isus să se arate în trupul nostru muritor*" (2 Cor. 4, 11). Este însăși lucrarea crucii în fiecare dintre noi, pe care Pavel o va dezvolta în *Epistola către Galateni*. Lupta aceasta nu este însă doar un exercițiu ascetic, ci este determinată de dragostea apostolului pentru comunitatea credincioșilor, „*astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viața*" (v. 12). Un apostol face totul pentru ca să vadă în credincioși născându-se chipul lui Isus Cristos. **[2011]**

9 Martie. Pomenirea sf. 40 de mucenici din Sebastia.

Lectura Biblică: Ev. Mt. 20, 1-16, **Ap.** Evr. 12, 1-10

Troparul prorociei: *Cel ce însuţi ai zidit inimile noastre, adu-Ţi aminte că ţărână suntem; Nu ne osândi pe noi întru cele mai de jos ale pământului, Cel ce eşti fără de păcat.*

Astăzi se celebrează sărbătoarea sfinţilor 40 de mucenici. Aceştia erau militari, provenind din diferite locuri ale imperiului. Ei au suferit martiriul sub împăratul Licinius în anul 322-323. Au fost denunţaţi ca fiind creştini şi, nevrând să jertfească idolilor, au fost aruncaţi goi în lacul Sebata din Armenia, care era aproape îngheţat, într-o zi foarte rece. În dimineaţa următoare unii mai erau vii. Au fost omorâţi şi arşi, iar cenuşa aruncată în râu. Sărbătoarea lor a avut şi mai are încă un puternic impact popular. **[2009]**

Mt. 20, 1-16. Să recunoaștem că această pericopă nu prea e pe gustul nostru. Simţul comun spune că fiecare trebuie plătit pentru cât a muncit. Să încercăm totuși să pătrundem tâlcul mai adânc al acestei parabole.

„*Fiindcă Împărăţia cerurilor s-a asemănat unui gospodar, care a ieşit dis de dimineaţă, să-şi tocmească lucrători la vie. S-a învoit cu lucrătorii cu câte un dinar pe zi şi i-a trimis în vie*" (Mt. 20, 1-2). A ieșit dis de dimineață și a găsit acolo pe cei care veniseră dis de dimineață. Un dinar pe zi era în mod obișnuit în timpul acela plata unui muncitor cu ziua. După aceea a ieșit și la ora a treia și iarăși la miezul zilei (ora a șasea). A mai ieșit și la ora a 11-a, adică puțin înainte de a se însera, a găsit acolo niște muncitori și i-a întrebat: „*De ce staţi aici toată ziua fără lucru? Ei i-au răspuns: Pentru că nu ne-a luat nimeni. Duceţi-vă şi voi în via mea şi veţi primi ce va fi cu dreptul*" (Mt. 20, 6-7). Gospodarul deci a ieșit dis de dimineață și apoi la toate orele zilei până aproape de seară. Ne punem firesc întrebarea: afară de cei pe care i-a găsit acolo la prima oră, ceilalţi ce făceau? În logica parabolei, ori erau nenăscuţi (înţeleasă parabola în context istoric), ori, dacă înţelegem totul în cursul unei zile de muncă, unii au mai lenevit prin casă, ori au avut treburi mai bune de făcut. Poate că unii dintre aceşti lucrători au fost dezamăgiţi de propriile proiecte și când nu mai era nici o perspectivă s-au dus să se angajeze „cu ziua". Parabola nu este atât de simplu de interpretat pe cât pare. Desigur, la sfârșit, cei care au lucrat toată ziua și au primit tot atât de mult cât cei care au lucrat doar un ceas s-au simţit cel puţin dezamăgiţi. Totuși, ei au primit salariu (atât cu cât au fost tocmiţi). Generozitatea lui Dumnezeu depășește însă calculul contabilicesc. Nu putem să nu ne aducem aminte de cuvintele rugăciunii: „Tu, care pe cel drept iubești și pe cei păcătoși miluiești". Totul este drept, pentru că „*mulţi sunt chemaţi, dar puţini sunt aleşi*" (Mt.20, 16/b). **[2010]**

*

Evr. 12, 1-11. Întreg capitolul 11 a fost dedicat credinţei şi importanţei acesteia în viaţa omului. Deși dovedește o adâncă și excelentă cunoaștere a Scripturii, expunerea nu a avut ca scop un exercițiu de elocinţă, ci unul practic: „*Şi noi pentru că suntem înconjuraţi cu un nor aşa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică, şi păcatul care ne înfăşoară aşa de lesne, şi să alergăm cu stăruinţă în alergarea care ne stă înainte. Să ne uităm ţintă la Căpetenia şi Desăvârşirea credinţei noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înainte, a suferit crucea, a dispreţuit ruşinea şi şade la dreapta scaunului de Domnie al lui Dumnezeu*" (Evr. 12, 1-2). Am citat în întregime aceste două versete pentru că ele sunt capitale în structura Epistolei. Dacă ne uităm împrejurul nostru la lumea agitată în care trăim, vom cădea foarte lesne. Dacă vom citi Scripturile, din ele vom învăţa că toţi cei ce au biruit în viaţă, au biruit prin credinţă („*norul atât de mare de martori*"), dar aceasta nu este de ajuns. Pentru ca alergarea noastră, trăirea în lume, să poată învinge toate adversităţile este nevoie „*să ne uităm ţintă la Isus*". Biruinţa Lui a fost posibilă pentru că, în ciuda adversităţilor, a crezut în biruinţa finală. Acest lucru, autorul îl folosește pentru ca să-i îndemne pe cititorii săi la perseverenţă. Aceasta este posibilă prin răbdare, iar răbdarea este rodul credinţei. Iată de ce credința are rolul determinant și capital în viața oricărui om care dorește să-și mântuiască viața temporară

pentru a obține viața veșnică. Când umbla pe apă, atâta vreme cât Petru se uita țintă la Isus, totul era posibil. Când s-a uitat împrejur, a început să se scufunde. Noi socotim adversitățile prin care trecem ca pe o grozăvie, dar de multe ori lucrurile nu sunt chiar așa de rele. Oricând e posibil ceva și mai rău. Dacă Domnul ne pedepsește, este pentru ca să nu fim condamnați odată cu lumea. Făcând apel la analogia cu disciplinarea de către părinții pământești, autorul îi încurajează pe cititori să se supună disciplinării din partea Tatălui duhurilor, ca să trăim. Atunci, perseverența noastră în bine va fi un sprijin moral și pentru cei mai slabi în credință (cf. v. 12-13). **[2012]**

25 Martie, Bunavestire

Lectură biblică: **Ev**. Lc. 1, 24-38, **Ap**. Evr. 2, 11-18
Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur (dezlegare la pește)

Troparul sărbătorii: *Astăzi este începutul mântuirii noastre, și arătarea Tainei celei din veac: Fiul lui Dumnezeu fiu al Fecioarei se face, și Gavriil binevestește harul. Pentru aceasta, împreună cu dânsul să strigăm Născătoarei de Dumnezeu: Bucură-te, Cea plină de dar, Domnul este cu tine.*

Lc. 1, 24-38. Sărbătoarea Buneivestiri cade întotdeauna în Postul Mare. Poate începe din ziua de vineri în săptămâna 1-a și poate urca până în ziua de joi din săptămâna a 6-a a Postului Mare. Data de 25 martie a fost stabilită în legătură cu data de 25 decembrie, ziua Nașterii Domnului. La început, sărbătoarea Buneivestiri era inclusă în ciclul Crăciunului. În Occident, în ritul ambrozian, celebrat în provincia Milano, până azi în cea de a doua duminică ce precede Crăciunul se sărbătorește „Duminica Întrupării". Ziua de 25 martie se generalizează și este sărbătorită atât în Occident, cât și în Orient din secolul al VII-lea.

Îngerul Gavriil este trimis de Dumnezeu la o fecioară din Nazaret. Atât de laconic începe relatarea. Cu 6 luni în urmă, fusese trimis tot el în Templul din Ierusalim ca să vestească unui preot, Zaharia, în momentul culminant al slujbei sale, naşterea lui Ioan Botezătorul. Părinţii acestuia erau bătrâni şi infertili, dar la Dumnezeu totul este cu putinţă. Sarcina Elisabetei, deşi miraculoasă, nu a fost supranaturală. Cu Fecioara din Nazaret lucrurile stau însă altfel. Deşi cadrul ambiental este sărăcăcios, cetatea era mică (cam 400 de locuitori) şi nu apare niciodată notată în Vechiul Testament, totuşi aici a fost trimis îngerul. Maria putea avea vreo 14 ani şi era logodită cu Iosif, care era din casa (din neamul) regelui David. Pe această fecioară, îngerul Domnului o salută, aşa cum nu face cu preotul Zaharia. Salutul îngerului a răsunat apoi de-a lungul timpurilor: *Bucură-te, cea plină de har! Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei*. După o tăcere de aproape 500 de ani, de la profetul Malahia, cuvântul Domnului răsună din nou în Israel. Salutul îngerului nu este însă o profeţie, ci împlinirea unei profeţii: *Iată, fecioara va rămâne însărcinată, va naşte un fiu şi-i va pune numele Emanuel* (*Dumnezeu este cu noi*) (Is. 7, 14). Salutul îngerului nu este formal, ci eficient precum este întotdeauna Cuvântul Domnului. La troparul Născătoarei, la glas 1 cântăm: „Gavriil zicându-ţi ţie, Fecioară: Bucură-te! Deodată cu glasul, Stăpânul tuturor întru tine, chivotul cel sfânt s-a întrupat". Mai târziu, în vizită la Elisabeta, ca un răspuns la salutul îngerului, Maria poate să exclame: *Sufletul meu măreşte pe Domnul şi mi se bucură spiritul în Dumnezeu, Mântuitorul meu. Pentru că a căutat la smerenia roabei Sale* (Lc. 1, 46-47).

De aceea cântăm în troparul sărbătorii acesteia: „Astăzi este începutul mântuirii noastre şi arătarea Tainei celei din veac". Atunci s-a petrecut Întruparea şi a început să se lucreze *Taina ţinută ascunsă din veşnicii...şi anume: Hristos în voi, nădejdea slavei* (cf. Col. 1, 26-27). De obicei, oamenii fixează începutul vieţii cuiva în ziua lui de naştere, considerând viaţa doar în aspectul ei vizibil, cea cuprinsă între naştere şi moarte. Nici naşterea omului nu este începutul vieţii lui, nici moartea nu este sfârşitul. Viaţa noastră adevărată, în înţelesul ei deplin, începe în voinţa lui Dumnezeu care ne cheamă la viaţă, alegându-i pe părinţii noştri ca instrumente ale împlinirii voinţei Sale. Nişte îngeri cu alte cuvinte. Ne întrupăm în sânul mamei. Apoi murim pentru viaţa embrionară şi o trăim pe cea de pe pământ, după care murim şi pentru aceasta pentru a ne reîntoarce la Dumnezeu. El este şi Izvorul vieţii noastre şi Scopul ei firesc. Totul începe şi se termină cu El. Totul este prin El şi pentru El. Viaţa noastră pământească, a doua din cele trei etape ale Vieţii înţelese în sensul ei plenar, şi cât ştim şi prima etapă a ei (cea embrionară) este o continuă trecere şi transformare, un efort permanent însetat de odihnă. Este ca un Paşte (= trecere) pe care nu numai îl celebrăm, ci îl şi trăim. În sânul nostru, ca şi în cel al Sf. Fecioare, prin botez, Îl purtăm pe Isus. Suntem, ca şi ea, purtători de Hristos. Să-I mulţumim Domnului pentru aceasta! **[2009]**

Lc. 1, 24-38. Celebrarea sărbătorii Buneivestiri, în actualul sistem calendaristic în uz în Bisericile bizantine, cade întotdeauna în perioada Postului mare, începând cu vineri din săptămâna 1-a a PM

(Sf. Paști la 8 mai) și până joi din săptămâna a 6-a a PM (Sf. Paști în 4 aprilie), data cea mai timpurie ca în acest an. Următoarea dată când Sf. Paști vor cădea tot în 4 aprilie va fi în anul 2105. Data de 25 martie a fost aleasă în funcţie de data Naşterii Domnului, la 25 decembrie. Această alegere este de origine constantinopolitană și este anterioară secolului al VII-lea. În Occident, această dată a fost introdusă de Papa Leon al II-lea (681-683), care era un sicilian de cultură greacă. Înainte, această sărbătoare se celebra în duminica ce precede Crăciunul. Până azi, în ritul ambrozian în uz și astăzi în provincia Milano de pildă, această duminică se numește *Duminica Întrupării*. Ritul mozarab, celebrat într-o regiune a Spaniei, sărbătorește Întruparea în data de 18 decembrie. Este poate cea mai veche sărbătoare mariană. Anul acesta, când Sf. Paști cad pe 4 aprilie, ultima sărbătoare a ciclului Întrupării, Întâmpinarea Domnului (2 feb.) și prima sărbătoare a ciclului Întrupării, Bunavestire, le sărbătorim, ambele, în cursul perioadei Triodului.

Acest eveniment, ca și cele în legătură cu Ioan Botezătorul, sunt consemnate doar în Evanghelia după Luca. Secţiunea cuprinsă în Evanghelia după Luca între Lc. 1, 5-2, 40 nu are paralele în celelalte evanghelii. „*În luna a 6-a* (de graviditate a Elisabetei, ruda Mariei), *Îngerul Gavril a fost trimis de Dumnezeu într-o cetate din Galilea, numită Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat numit Iosif, din casa lui David. Numele fecioarei era Maria. Îngerul a intrat la ea și i-a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har; Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!*" (Lc. 1, 26-28). Îngerul a vestit întruparea Domnului și a prezis 5 lucruri despre Fiul Mariei: 1). **El va fi mare**. 2). **Va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt**. Va fi, deci, Fiul lui Dumnezeu după descendenţa din eternitate. 3). **I se va da scaunul de domnie al tatălui său David**. Este deci descendent al regelui David, după trup (cf. Ps. 88/89, 3-4). 4). **Va împărăţi peste casa lui Iacov în veci**. Domnia Lui va începe deci în timp și va dura în eternitate. 5). **Împărăţia Lui nu va avea sfârșit**. Este împlinirea unei promisiuni pe care Domnul o făcuse regelui David, referitoare la fiul acestuia, Solomon, pentru timpul istoric, dar pe care însuși David o înţelege pentru toată veșnicia (2 Samuel 6, 12-16). Maria nu pare surprinsă de atributele vestite de Înger despre Fiul ei. Știa că Mesia trebuia să vină. Mai degrabă era surprinsă de faptul că Dumnezeu a ales-o pe ea să fie mama lui Mesia, cu atât mai mult cu cât se știa fecioară. În timpul acela, logodna era la evrei un contract la fel de stabil ca și căsătoria, dar viitorii miri locuiau pe timpul logodnei fiecare la casa lui. După celebrarea căsătoriei, mireasa se muta în casa mirelui și începea viaţa comună.

Întrebarea Mariei, spre deosebire de cea a preotului Zaharia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul, exprimă mai de grabă uimire decât neîncredere, de aceea merită un răspuns, și nu o pedeapsă ca în cazul lui Zaharia. Să notăm, în treacăt, că neîncrederea în cuvântul Domnului este pedepsită, dar ea nu zădărnicește planul lui Dumnezeu. „*Îngerul i-a răspuns Mariei: Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Prea Înalt* ***te va umbri****. De aceea, Sfântul care se va naște din tine va fi chemat Fiul lui Dumnezeu*" (Lc. 1, 35). Ce expresie frumoasă: te va umbri! Un duh nu lasă umbră, nici un gând sau vreo nălucire. Umbră lasă doar ceea ce este material și se găsește expus la lumina soarelui. Este vorba deci despre o adevărată întrupare. Maria a acceptat Darul Domnului și a devenit astfel Teotokos, Născătoare de Dumnezeu: „*Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău. Și îngerul a plecat de la ea*" (Lc. 1, 38). Evanghelistul Ioan rezumă totul astfel: „Și Cuvântul S-a făcut trup și a locuit între noi, plin de har și de adevăr. Și noi am văzut slava Lui, o slavă ca a singurului născut din Tatăl" (Io. 1, 14). A început pentru om drumul înapoi la Dumnezeul său. **[2010]**

Lc. 1, 24-38. Sărbătoarea Buneivestiri este sărbătoarea Întrupării Domnului Isus. Viaţa fiecăruia dintre noi începe nu în momentul naşterii, ci în momentul când ne întrupăm în sânul mamei noastre. Atunci începe viaţa! Primele 9 luni, o perioadă fixă de timp, egală pentru toţi, le petrecem în uterul matern, apoi ne arătăm lumii prin naștere. Trăim apoi cu semenii o perioadă variabilă de timp, cât ne-a fost predestinat de Dumnezeu, apoi ne întoarcem la El prin moartea pământească, pentru ca să trăim apoi veșnic. Acesta este ciclul vieţii care începe din iubirea lui Dumnezeu pentru noi, pentru ca să se termine tot în El.

Evenimentul Întrupării, adus la cunoștinţă Sfintei Fecioare Maria de către Arhanghelul Gabriel, când Fiul, din voinţa Tatălui și lucrarea Duhului Sfânt, S-a sălășluit în sânul fecioresc al Mariei, este, cum spun teologii, mai mare chiar decât Creaţia. Biserica îl numește BunaVestire (în gr. *evanghelia* = vestea cea bună), pentru că așa cum spune troparul sărbătorii:

Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac: Fiul lui Dumnezeu fiu al fecioarei se face și Gabriel binevestește harul. Pentru aceasta, împreună cu dânsul să strigăm Născătoarei de Dumnezeu: Bucură-te, cea plină de har.

Acest eveniment este consemnat numai în Evanghelia după Luca. Data de 25 martie a fost fixată în legătură cu data de 25 decembrie, când se sărbătorește Nașterea Domnului Isus Cristos. Data corespunde aproximativ cu echinocțiul de primăvară și după o veche tradiție ar fi și data (tot aproximativă) a morții și Învierii Domnului. Bunavestire era sărbătorită la început în duminica ce precede Nașterea Domnului (la sirieni și în Ritul ambrozian). În ritul mozarab era fixată la 18 decembrie și se pare că este poate prima sărbătoare mariană atât în Occident, cât și în Orient. Data de 25 martie este de origine constantinopolitană. O găsim deja menționată în actele sinodului „trulan" (692). În Occident, a fost introdusă de papa Leon al II-lea (681-683), care era un sicilian de cultură greacă. Bunavestire este singura sărbătoare importantă care cade întotdeauna în PM și în care se dă dezlegare la pește.

Evanghelia zilei ne spune că după ce Elisabeta, soția preotului Zaharia, rămâne însărcinată în mod miraculos cu Sf. Ioan Botezătorul: „*Pe când era în luna a 6-a, Îngerul Gabriel a fost trimis de Dumnezeu într-o cetate din Galilea, numită Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat numit Iosif, din casa lui David. Numele fecioarei era Maria*" (Lc. 1, 26). Îngerul, după un salut cu totul deosebit, o anunță că: „*Vei rămâne însărcinată, și vei naște un fiu, căruia îi vei pune numele Isus. El va fi mare și va fi chemat Fiul Celui Preaînalt; și Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăți peste casa lui Iacob în veci și Împărăția Lui nu va avea sfârșit*" (Lc. 1, 31-33). După un dialog cu îngerul, în care Maria își exprimă mai mult nedumerirea decât neîncrederea, și după explicațiile date de Înger, Maria rostește acele cuvinte memorabile, care au fost cu adevărat începutul mântuirii neamului omenesc: „*Iată roaba Domnului; fie mie după cuvintele tale. Și Îngerul a plecat de la dânsa*" (Lc. 1, 38).

Zaharia, după anunțul lui Gabriel în legătură cu nașterea Sf. Ioan Botezătorul, își exprimă îndoiala cu privire la posibilitatea ca tot ce a auzit să fie real, deși lucrul era dorința lui de o viață și cere un semn. Deși este pedepsit pentru îndoială, planul lui Dumnezeu va merge totuși înainte. Sf. Fecioară se oferă pe sine ca jertfă chiar de la început. Nu a cerut detalii despre ce se va întâmpla cu ea, pentru că orice fată necăsătorită care ar fi rămas însărcinată era cel puțin exclusă din comunitate, dacă nu chiar omorâtă. Ea acceptă în mod liber voința lui Dumnezeu, cu toate consecințele care ar fi putut urma și pe care ea și le-a asumat din momentul acela. Întreaga ei viață avea să fie o jertfă, înainte de toate o jertfă tăcută care va lucra ca o sabie pătrunsă în inima ei, cum va proroci nu după multă vreme despre ea bătrânul Simion în Templu. În amintirea acelui început al mântuirii neamului omenesc, rostim și noi de secole salutul îngeresc: „Bucură-te, Marie, cea plină de dar, Domnul este cu tine", și prin tine cu noi. **[2011]**

Sinaxa Sf. Arhanghel Gavriil. Vă reamintesc faptul că, în Ritul bizantin, ziua următoare unei sărbători în care se comemorează un moment semnificativ al lucrării mântuirii noastre este dedicată instrumentului sărbătorii, adică persoanei sau persoanelor care au avut o legătură nemijlocită cu evenimentul sărbătorit, în cazul nostru Sf. Arhanghel Gabriel. Fiind o zi de sâmbătă din PM comemorăm de asemenea pe cei adormiți. **[2011]**

*

Evr. 2, 10-18. Autorul epistolei către Evrei continuă acum și face un pas înainte în ce privește rolul de mântuitor al lui Isus și relația celor credincioși cu El: „*Se cuvenea, într-adevăr, ca Acela pentru care și prin care sunt toate și care voia să ducă pe mulți fii la slavă să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia mântuirii lor*" (Evr. 2, 10). Cuvântul *Căpetenie* traduce cuvântul grec *archegos*, care poate fi înțeles și ca „Originator" sau „Fondator", autorul arătând că Domnul Isus este Căpetenia sau Fondatorul unui întreg grup loial de oameni pe care Dumnezeu îi pregătește pentru glorie. El este un Cap de serie. Următorul verset clarifică deplin lucrurile: „*Căci Cel ce sfințește și cei care sunt sfințiți, sunt dintr-Unul. De aceea, Lui nu-i este rușine să-i numească: frați*" (Evr. 2, 11). Combinând o serie de citate din VT (Psalmi și Isaia), autorul demonstrează acest adevăr. Isus este Fiul Omului, iar frații și surorile Lui sunt acei oameni care sunt legați

de El atât prin suferinţele lor, cât și în gloria Lui. Suferința și gloria sunt indisolubil legate între ele, atât în viaţa lui Isus, cât și în cea a credincioșilor Lui. De aceea, prin întrupare, Fiul a devenit om: „*pentru ca prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul și să izbăvească pe toţi aceia care prin frica morţii erau supuși robiei toată viaţa lor*" (cf. Evr. 2, 14-15). Toţi cei mântuiţi sunt eliberaţi de diavolul, care încearcă însă să-i manipuleze prin frica morţii. Cei mai mulţi oameni iau decizii de frica morţii, fără să știe că ei au fost eliberaţi de puterea morţii. Din nou, diavolul se arată mincinos și dușman al mântuirii oamenilor care, deși mântuiţi și deci nemuritori, mai iau decizii ca și cum ar fi nemântuiţi încă: „*Prin urmare, a trebuit să se asemene fraţilor Săi în toate lucrurile, să fie Marele Preot al mântuirii, și prin faptul că El însuși a fost ispitit în ceea ce a suferit, poate să vină în ajutorul celor ce sunt ispitiţi*" (cf. Evr. 2, 17-18). Isus este Marele Preot al izbăvirii din puterea păcatului și a morţii, pentru că S-a supus destinului omului căzut în păcat, dar eliberat de El prin Jertfa Sa.

23 Aprilie, Sf. Mare mucenic Gheorghe

Lectură biblică: Ev. Io. 15, 17-16, 2, **Ap.** Fa. 12, 1-11

Troparul sărbătorii: *Ca un mântuitor al celor robiţi şi al celor săraci folositor, celor neputincioşi doctor, împăraţilor apărător, purtătorule de biruinţă mare Mucenice Gheorghe, roagă pe Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.*

Sf. mucenic Gheorghe face parte dintre sfinţii militari, de aceea este supranumit „purtător de biruinţă" şi este supranumit „Mare mucenic" pentru că înainte de a i se tăia capul a suferit foarte multe chinuri. Cu precizie nu se ştie nici când, nici unde a fost martirizat. Martirologiile romane spun că a fost decapitat în jurul anului 273 (deci în al 9-lea val de persecuţie anticreştină), sub Diocleţian. Poate că aceasta este cea mai mare minune pe care a făcut-o Dumnezeu. Nu amănuntele vieţii şi ale martiriului Sfântului sunt importante, ci impactul pe care acestea le-au produs în inima credincioşilor şi care durează şi cresc odată cu trecerea timpului. Iată de ce spunem în Liturghie că Isus este minunat întru sfinţii Săi şi îi poartă pe ei în carul Său de luptă, biruitori ai celui rău. De aceea Sf. Gheorghe este reprezentat în iconografie călare, omorând cu suliţa balaurul, simbolul diavolului şi al oricărui rău. Data la care este serbat este aceeaşi, atât în Orientul, cât şi în Occidentul creştin: 23 aprilie. Să luăm acest lucru ca reper şi măcar în ceea ce serbăm împreună să fim uniţi. Aceşti sfinţi nu aparţin unei comunităţi sau grupări, ci sunt ai lui Hristos viu pretutindeni şi totdeauna unde doi sau trei se unesc întru Numele Său.

Orientul îl cinsteşte între sfinţii militari. Ştefan cel mare şi sfânt i-a pus icoana pe steagurile sale de luptă şi-i cerea ajutorul. Unul din aceste steaguri se conservă în Mănăstirea Zografu din Muntele Athos. Occidentul îl cinsteşte între cei 14 sfinţi, mari ajutători în nevoi. Anglia l-a ales drept patron, ca şi Georgia, ţară care poartă chiar numele său. Cultul său a depăşit şi religia creştină. Arabii, creştini sau musulmani, au reprezentat, de obicei în relief, deasupra porţii de intrare în case imaginea Sf. Gheorghe omorând balaurul.

Să-i cerem şi noi ajutorul şi mijlocirea în aceste vremuri de mari încercări prin care trecem, pentru ca şi noi la rândul nostru să putem da o bună mărturie a credinţei noastre în Isus Hristos**. [2009]**

În ziua de 23 aprilie îl sărbătorim şi pe Sf. Mare mucenic Gheorghe. Gheorghe în greceşte înseamnă agricultor, el a fost însă militar. Se cunosc prea puţine date sigure despre el. Se pare că s-a născut într-o familie nobilă din Capadocia. A urmat o carieră militară şi a fost avansat de împăratul roman Diocleţian, marele prigonitor al creştinilor, într-o poziţie superioară din armată. Când împăratul roman a promulgat în Nicomidia primul său edict anticreştin, Sf. Gheorghe i-a reproşat cruzimea. A fost imediat întemniţat şi după ce a suferit chinuri de nedescris, a fost decapitat. Din cauza morţii sale deosebit de crude Biserica Orientală îl numeşte *mare martir*. Martiriul lui a avut loc după unii în 273, după alţii în 303. Cultul lui a fost răspândit universal şi repede. Cu timpul a devenit unul din sfinţii protectori ai armatei şi ai luptătorilor pentru cauza creştinilor, fiind de aceea reprezentat călare, ucigând balaurul, simbolul răului. Este cinstit la aceeaşi dată de Biserica Răsăritului şi Apusului. Ştefan cel Mare a pus imaginea sfântului pe toate steagurile de luptă. Constantin cel Mare a zidit în onoarea lui o biserică în Lida, locul presupus al martiriului său. Această localitate din regiunea Caucazului se afla pe teritoriul ţării care azi se numeşte Georgia. Anglia de asemenea a fost închinată lui de către regele Richard Inimă de Leu. Nimeni nu poate socoti câte biserici şi mănăstiri i-au fost dedicate sau câţi oameni, bărbaţi şi femei îi poartă numele. A fost reprezentat în icoane, mozaicuri şi sculpturi. O sculptură a lui în bronz se găseşte şi în Cluj Napoca, în faţa unei vechi biserici benedictine, azi sediul episcopal al Bisericii Reformate. Biserica Latină îl numără între cei 14 sfinţi de grabă ajutători. **[2011]**

Io. 15, 17-16, 2. Evanghelia de astăzi ne vorbeşte chiar despre aceste lucruri: „*Dacă vă urăşte lumea, ştiţi că pe Mine M-a urât înaintea voastră. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei, dar, pentru că nu sunteţi din lume şi pentru că Eu v-am ales din mijlocul lumii, de aceea vă urăşte lumea*" (Io. 15, 18-19).

Toate aceste lucruri nu trebuiesc doar citite și memorate, ci ele trebuie, prin vigilenţă (trezvie) să fie parte integrantă a vieţii noastre în Hristos. Prea des ne lăsăm pradă întristării în faţa unor evenimente, pe care le percepem ca adverse și nedrepte și pe care trebuie să le suferim. Isus ne corectează și ne îmbărbătează: „***Aduceţi-vă aminte*** *că dacă*..." Cel care ne aduce aminte este Mângâietorul promis și revărsat asupra noastră în ziua primelor Rusalii. Viaţa în Hristos, Isus o repetă cu insistenţă, nu este o dulce petrecere într-o bucurie așa cum ne-o dă lumea. Dimpotrivă, este o continuă luptă îndreptată contra celui rău. Este asemenea vieţii Sf. Gheorghe, o luptă cu balaurul. Noi suntem datori a ne lupta, a ne opune tuturor vicleniilor și capcanelor celui rău. Dar biruinţa Îi aparţine lui Isus. Atât biruinţa de moment, cât mai ales cea finală și definitivă. Și chiar dacă, din păcate, mai pierdem câte o luptă sau chiar o bătălie, să fim siguri că victoria finală Îi aparţine întotdeauna doar lui Isus: IS. XC. NI. KA. Isus Hristos Învinge. În ceea ce ne privește trebuie să-I fim credincioși și să-L mărturisim cu curaj în toate evenimentele vieţii noastre până la martiraj.

"Lumea" în Biblie înseamnă tot ce este afară de Hristos. Nu toţi care se revendică formal la Hristos și Biserica Sa fac parte din BISERICĂ. Există lumea din lume și lumea din Biserică. Nota distinctivă pentru noi, clerici, monahi sau credincioși, nu ne stă la dispoziţie. Ea aparţine lui Dumnezeu. Ne-o descoperă apostolul Pavel: „*Totuși, temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită, având pecetea aceasta: Domnul cunoaște pe ai Săi*!" (2. Tim. 2, 19). În ce ne privește, Domnul ne-a avertizat: „*V-am spus aceste lucruri ca ele să nu fie pentru voi un prilej de cădere. Au să vă dea fară din sinagogi: ba va veni vremea când, oricine vă va ucide, să creadă că aduce o slujbă lui Dumnezeu* (Io. 16, 1-2). Să nu fim deci descurajaţi în faţa greutăţilor slujirii, oricât de slabă și neânsemnată ne-ar părea, „*pentru că atunci când sunt slab, atunci sunt tare*" (2 Cor. 12, 10) în Hristos Domnul! **[2009]**

*

Fa. 12, 1-11. În timp ce în Antiohia Biserica sporea din ce în ce mai mult prin adăugarea unui număr tot mai mare de ucenici, în Iudeea Biserica este tot mai persecutată. Rege în acel timp era Irod Agripa I, nepotul lui Irod cel Mare, pe jumătate evreu și el, care, făcând totul ca să fie cât mai plăcut poporului, i-a tăiat capul apostolului Iacov, fratele lui Ioan. Și pentru că a văzut că acest lucru place evreilor, l-a arestat și pe Petru, socotit capul grupului de ucenici. Dar pentru că erau zilele Azimilor, cele 7 zile care succed Paștele iudaic, nu l-a executat imediat, ci l-a aruncat în închisoare și, pentru că știa că Petru și Ioan mai scăpaseră odată (cf. Fa. 4, 1-3), a folosit mijloace extreme: „*l-a pus sub paza a 4 cete de câte 4 soldaţi. Petru era în închisoare, dar Biserica nu înceta să înalţe rugăciuni la Dumnezeu pentru el*" (cf. Fa. 12, 4-5). După obiceiul timpului, Petru era legat între doi soldaţi, restul păzind porţile temniţei. În noaptea dinaintea zilei când trebuia să fie judecat, *Petru dormea*! Ce siguranţă și ce liniște domneau în sufletul lui! Soarta lui era cu totul în mâna Domnului în care se încrezuse din toată inima. Deodată, un înger al Domnului s-a arătat în temniţă, care din întunecoasă s-a umplut de lumină. „*Îngerul a deșteptat pe Petru, lovindu-l în coastă și i-a zis: Scoală-te iute! Lanţurile i-au căzut jos de pe mâini. Apoi îngerul i-a spus: Încinge-te și leagă-ţi încălţămintele. Îmbracă-te în haină și vino după mine*" (Fa. 12, 7-8). Poarta de fier care dădea în cetate s-a deschis singură și îngerul a dispărut. Ce minunată conlucrare a divinului cu umanul. Este felul în care și noi trebuie să colaborăm cu harul. Ce nu putea să facă Petru prin puterile umane, a făcut Dumnezeu prin îngerul Său: au căzut lanţurile, paznicii n-au observat nimic, poarta de fier s-a deschis singură. Ce însă a depins de Petru: să se ridice, să-și ia hainele, să-și lege sandalele, a trebuit s-o facă el, nu îngerul. Când tot lucrul a fost împlinit, îngerul a plecat. De câte ori nu cerem lui Dumnezeu ceea ce putem face singuri! Dumnezeu face și minuni când e nevoie, dar cere de la noi să facem tot ce ne stă nouă în putinţă. După ce și-a venit în fire, Petru și-a zis: „*Acum văd cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său, și m-a scăpat din mâna lui Irod și de tot ce aștepta poporul iudeu*" (Fa. 12, 11). **[2011]**

21 Mai, Sf. Împăraţi Constantin și Elena

Lectură biblică: Ev. Io. 10, 1-9, **Ap.** Fa. 26, 12-20

Troparul sărbătorii:

> Chipul Crucii Tale pe cer văzând și, ca și Pavel, chemarea nu de la oameni primind, cel între împăraţi Apostolul Tău, Doamne, împărătească cetate în mâna ta o a așezat; pe care, totdeauna în pace, de primejdii mântuiește-o pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, unule iubitorule de oameni.

Biserica Răsăritului îi sărbătorește astăzi pe sfinţii împăraţi Constantin și pe mama lui Elena. Evanghelia zilei este luată din Ioan capitolul 10, care vorbește despre Isus ca Bunul Păstor. În Vechiul Testament, mulţi dintre patriarhi sau profeţi au fost păstori la modul literal, dar și la modul figurat ca lideri naţionali sau religioși. Moise și David, de pildă, păstori de oi la început, păstorii (conducătorii) poporului mai apoi.

Constantin se naște în jurul anului 270, în Naissus (azi Niș, în Serbia). Tatăl său, Constantius Chlorus, era general în armata romană, iar mama lui, Elena, fiica unui hangiu care se alăturase armatei, era creștină. În 306, după moartea tatălui său, a fost proclamat Cezar. În complicatele conjuncturi politice este nevoit să ducă o bătălie contra trupelor lui Maxentiu și Maximin. În pre-seara bătăliei, se zice că ar fi văzut o cruce luminoasă pe cer cu înscrisul: „În acest semn vei învinge”. Bătălia cu cei doi a avut loc la 29 octombrie 312 aproape de podul Milvius. Constantin a ieșit învingător și, intrând în Roma, a fost proclamat împărat al Occidentului, în Orient domnind sângerosul Licinius. În anul 313, cei doi au emis un edict la Milano, în care s-a dat libertate de cult creștinilor. Vom reveni asupra acestui punct mai departe. În Orient, Licinius a continuat însă persecuţiile contra creștinilor, între mulţi alţii murind moarte martirică sub domnia lui cei 40 de mucenici care au pătimit în lacul Sebasta, pe care Biserica îi sărbătorește la 9 martie. În urma conflictelor între Constantin și Licinius, acesta din urmă a fost omorât în 324. Constantin devine astfel Împărat peste întreg Imperiul roman. Construiește pe locul fostului Bizanţ pe malul Bosforului un oraș pe care îl numește Constantinopol și unde-și mută capitala. În anul 325 reunește primul Sinod ecumenic la Niceea, cu scopul de a împăca diferitele facţiuni creștine și a aduce pacea. Construiește extrem de mult. De numele mamei sale Elena se leagă descoperirea și aducerea la Constantinopol a lemnului Sfintei Cruci (327). Constantin se îmbolnăvește în Nicomedia. Cere sfântul botez pe patul de suferinţă și moare la 22 mai 337.

Domnia lui Constantin a însemnat o piatră de hotar în istoria Bisericii. Înainte de Edictul de la Milano (313), creștinii erau prigoniţi în Imperiul Roman, care era de altfel extrem de tolerant în ce privește religia fiecărui supus. Pentru unificare politică și pentru menţinerea unităţii Imperiului, însă, romanii cereau ca împăratul să fie cinstit ca Augustus, adică un fel de zeitate vie și să i se reconoască titlul de Domn. Creștinii, care erau foarte onești în toate și buni cetăţeni, n-au putut să accepte, desigur, acest titlu care i se cuvenea doar lui Isus. Refuzând să aducă jertfă împăratului în calitate de zeu, sau mai bine zis statului zeu, acceptau mai de grabă tortura și moartea. În primele trei secole de creștinism au fost cam zece valuri de prigoane, cu timpuri de oarecare acalmie între ele. Din 313, creștinii nu au mai fost prigoniţi pentru credinţa lor. Au devenit cetăţeni normali ai imperiului. Încetând prigoana, mulţi au devenit creștini, unii pentru beneficii materiale. Creștinii fiind recunoscuţi pentru onestitatea și devotamentul lor erau preferaţi în funcţii publice. Crescând numeric, a scăzut în schimb calitatea și atunci cei care au dorit să-și trăiască integral și radical făgăduinţele de la Botez s-au retras și au populat deșertul. A început o epocă de înflorire a monahismului. Mai în glumă, mai în serios putem spune că atunci când a năvălit lumea în Biserică, monahii au fugit cu Ea în pustie. Au devenit într-un fel urmașii martirilor.

Dar ce înseamnă de fapt să fii martir? Cuvântul vine din grecește și înseamnă martor. Martor cu viaţa ta pentru viaţa Lui Hristos din tine. Ea presupune libera alegere. De aceea, ei alegeau mai de grabă moartea decât lepădarea de Hristos. Martiriul presupune alegere. Nu suferinţa și moartea fac martirul, ci alegerea. O persoană supusă represiunii, fără ca să i se ceară lepădarea de ceva sau de cineva (deportaţi, întemniţaţi

din cauza naţionalităţii lor sau prizonierii de război) este victimă, nu martir. Martirii lui Hristos ar fi scăpat, dacă s-ar fi dezis, dar au apreciat mai mult Viaţa decât viaţa. Şi prin Hristos, au biruit. **[2009]**

Biserica Bizantină sărbătorește în ziua de azi două persoane importante din viaţa Bisericii: pe Sf. Împărat Constantin și pe mama sa Elena. Această sărbătoare sanctorală este serbată doar de B. Biz. În Biserica latină, înainte de reforma Conc. Vatican II, era sărbătorită doar Sf. Elena la data de 3 mai, data adormirii ei în Domnul: 3 mai 329 la vârsta de 80 de ani. După reforma acestui Conciliu, această comemorare a dispărut în B. Lat.

Constantin (270-337), a ajuns împărat roman al părţii de apus a Imperiului în 312, după o bătălie împotriva lui Maxenţiu și Maximin, doi generali romani, ce a avut loc 29 octombrie la podul Milvius. În preseara bătăliei, Constantin vede pe cer semnul luminos al Sf. Cruci cu înscrisul: „În acest semn vei învinge". El a pus semnul Crucii pe toate steagurile sale și a ieșit învingător. În 313, împreună cu Licinius, sângerosul împărat al părţii de răsărit a Imperiului roman, semnează celebrul edict de la Milano din 313, prin care religia creștină a fost recunoscută în imperiu, ca una din religiile acceptate ale Imperiului, și prin urmare prigoana creștinilor, cel puţin teoretic, a încetat în Imperiu. După uciderea lui Liciniu în anul 324, Constantin devine împărat al întregului Imperiu roman, de Apus și de Răsărit. Își mută capitala de la Roma la Bizanţ, reconstruit de el și care mai târziu s-a numit Constantinopol, după numele său. A reunit în 325 primul Conciliu ecumenic, la Niceea. Ma-ma sa Elena era creștină și de numele ei este legată descoperirea miraculoasă a lemnului Sf. Cruci. Constantin a construit multe biserici creștine pe teritoriul întregului Imperiu, la Roma, Ierusalim și Constantinopol. Întreagă până azi a rămas doar bazilica Naşterii Domnului de la Betleem.

Cu Domnia lui Constantin, Biserica a intrat într-o nouă eră. De numele lui sunt legate, adorarea Sf. Cruci, introducerea oficială a Duminicii ca zi de sărbătoare săptămânală, în locul Sâmbetei, celebrată de evrei sau altor zile de repaus, celebrate de păgâni, și o relaţie nouă dintre stat și Biserică cu repercusiuni până azi. **[2011]**

Ev. Io. 10, 1-9.[33]

*

Fa. 26, 12-20.[34]

33 Comentariu Io. 10, 17-28 **la pg. 92**
34 Comentariu Fa. 8, 40-9, 19 **la pg. 76.**

24 Iunie Naşterea Sf. Profet Înaintemergător şi Botezător Ioan

Lectură biblică: Ev. Lc. 1, 1-25, 57-68, 76. 80. **Ap.** Rom. 13, 11- 14, 4.

Lc. 1, 1-25, 57-68, 76-80. Sărbătoarea *Naşterii Sf. Ioan Botezătorul* (24 iunie) şi a *Sf. Apostoli Petru şi Pavel* (29 iunie) sunt primele sărbători ale unor personaje ale istoriei NT fără a fi în legătură directă cu un eveniment din viaţa Mântuitorului. Ioan Botezătorul este Înaintemergătorul, dar şi Botezătorul Domnului, în vreme ce Sf. Apostoli sunt primii mesageri ai Evangheliei în lume, ca simbol al tuturor ucenicilor lui Isus. Data sărbătoririi naşterii Sf. Ioan Botezătorul, urmând informaţiile biblice (că Elisabeta, mama lui Ioan era însărcinată în luna a 6-a când a vizitat-o Sf. Fecioară, ruda ei, imediat după Bunavestire), a fost stabilită pe 24 iunie (solstiţiul de vară), în funcţie de data sărbătorii Naşterii Domnului (25 decembrie, solstiţiul de iarnă) După solstiţiul de iarnă ziua creşte, iar după cel de vară scade. Însuşi Ioan Botezătorul afirmă despre Isus: „*El trebuie să crească, iar eu să mă micşorez*" (Io. 3, 30).

După aceste câteva precizări calendaristico-liturgice, să ne oprim asupra textului pericopei noastre. Luca este singurul dintre evanghelişti care ne relatează cu lux de amănunte evenimentele care s-au petrecut în legătură cu conceperea, naşterea şi maturizarea atât a lui Ioan Botezătorul, cât şi a lui Isus. În ambele cazuri sunt prezentaţi părinţii, apare un înger, este dat un semn şi o femeie care nu avea copii rămâne însărcinată. Acest ultim semn este manifestarea puterii lui Dumnezeu, dar, cu excepţia Sf. Fecioare, în care caz naşterea este virginală, toate celelalte cazuri relatate în VT (mamele lui Isaac, Samson şi Samuel) sunt conceperi şi naşteri naturale, dar în condiţii neobişnuite, când orice nădejde umană se destramă. Este semnul că Dumnezeu doreşte în mod expres venirea la viaţă a persoanei respective, care de obicei joacă apoi un rol deosebit în istoria mântuirii. Cu Ioan Botezătorul, lucrurile sunt şi mai explicite.

În timpul împlinirii slujbei sale preoţeşti, îngerul Gabriel îi apare lui Zaharia şi i se adresează cu cuvintele: „*Nu te teme, Zahario, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată; nevastă-ta Elisabeta va naşte un fiu căruia îi vei pune numele Ioan* (evr. = darul lui Dumnezeu)" (Lc. 1, 13). Îngerul nu-i pune doar numele, dar îi prezintă câteva trăsături (Lc. 1, 14-17) ca şi cum i-ar creiona un program existenţial.

1) **El va fi pentru tine o pricină de bucurie**, atât pentru Zaharia, cât şi pentru popor care a primit mesajul lui Ioan

2) **Va fi mare înaintea Domnului.** Această expresie este caracteristică lui Luca şi apare de peste 30 de ori în Lc. şi Fa.

3) **Nu va bea nici vin, nici băutură ameţitoare.** Probabil că Ioan a făcut un legământ de nazireat (cf. Numeri 6, 1-21). Într-adevăr, Ioan trăia în locuri pustii, se îmbrăca şi mânca precum profetul Ilie.

4) **Se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecele mamei sale.**

5) **El va întoarce pe mulţi din fiii lui Israel la Domnul Dumnezeul lor.**

6) **Va merge înaintea lui Dumnezeu în duhul şi puterea lui Ilie.**

Ultima spusă a Îngerului, despre umblarea lui Ioan în duhul şi puterea lui Ilie, este în legătură cu două pasaje din Maleahi, ultimul profet al VT. Primul dintre ele: Maleahi 3, 1 se referă la pregătirea căilor Domnului înainte de prima Sa venire. Cel de-al doilea, Maleahi 4, 5-6, pentru „a întoarce inima părinţilor spre copii". Poate fi înţeleasă această afirmaţie ca o reconciliere între cele două popoare ale VT şi ale NT. Tot în sensul relaţiei dintre cele două Testamente, poate căpăta sens şi „pedeapsa" muţeniei lui Zaharia până la naşterea lui Ioan Botezătorul. De la profetul Maleahi, de care am pomenit şi care a prorocit cu aproximativ 400 de ani înaintea lui Cristos, Cuvântul Domnului nu a mai răsunat în Israel. S-au păstrat totuşi multe scrieri pe care exegeţii le numesc: Literatura intertestamentară, din care fac parte şi scrierile comunităţii eseniene din deşertul Iudeii, descoperite abia în 1945, şi din care, după opinia multor cercetători, ar fi făcut parte şi Ioan Botezătorul. Predica lui Ioan de chemare la pocăinţă, precum şi comportamentul său de profet au făcut să răsune din nou Cuvântul Domnului, după pedeapsa tăcerii de 400 de ani. „Pedeapsa" Îngerului a fost de fapt un semn. **[2010]**

Lc. 1, 1-25, 57-68, 76, 80. Data naşterii Sf. Ioan Botezătorul este fixată, conform referinţelor biblice ale NT, în funcţie de data naşterii lui Isus Cristos, cu 6 luni adică înaintea acesteia (cf. Lc. 1, 36). Anunţarea

conceperii și a nașterii Sf. Ioan Botezătorul este relatată doar de evanghelistul Luca. Pasajele evanghelice care compun pericopa de azi ne relatează anunţarea conceperii sale de către îngerul Gabriel (evanghelistul angelic, purtătorul veștii celei bune), preotului Zaharia, în timp ce acesta își exercita slujba preoţească în Templu. Zaharia și Elisabeta, viitorii părinţi ai Sf. Ioan Botezătorul, erau înaintaţi în vârstă, drepţi înaintea lui Dumnezeu, dar a căror căsătorie nu a fost binecuvântată până atunci de naşterea unui prunc. În ochii oamenilor de atunci acesta era un semn că ceva nu era în ordine cu viaţa lor. Dar judecăţile lui Dumnezeu sunt diferite de judecăţile oamenilor, chiar când acestea par a fi în acord cu Legea divină. Dumnezeu este întotdeauna suveran în acţiunile Sale, dar El își împlinește făgăduinţele doar la vremea potrivită, și nu în acord cu așteptările, de obicei nerăbdătoare, ale oamenilor. Ne este relatată apoi naşterea Sf. Ioan, dezlegarea de muţenie a lui Zaharia, darea numelui pruncului și imnul de mulţumire pe care Zaharia l-a cântat cu acest prilej. Totul a fost o profeţie, cum profet avea să fie și cel născut. Îngerul spusese într-adevăr lui Zaharia despre viitorul prunc: „*El va fi pentru tine o pricină de bucurie și veselie și mulţi se vor bucura de naşterea lui. Căci va fi mare înaintea Domnului. Nu va bea nici vin, nici băutură ameţitoare și se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecele maicii sale. El va întoarce pe mulţi din fiii lui Israel la Domnul Dumnezeul lor*” (Lc. 1, 14-16). Și așa a fost. Naşterea Sf. Ioan Botezătorul a fost fixată la solstiţiul de vară, de când ziua începe să scadă, iar naşterea lui Isus la solstiţiul de iarnă, de când ziua începe să crească, fiind o confirmare a spuselor lui Ioan: „*El* (Isus), *trebuie să crească, iar eu să scad*” (Io. 3, 20). Și evanghelistul Luca își încheie relatarea prin cuvintele: „*Iar pruncul creștea și se întărea în duh. Și a stat în locuri pustii până în ziua arătării lui înaintea lui Israel*” (Lc. 1, 80), când a venit să predice botezul pocăinţei. **[2011]**

*

Rom. 13, 11- 14. Restul capitolului 13 și întreg capitolul 14 al *Epistolei către Romani* sunt consacrate unor concluzii practice, care derivă din enunţul conclusiv și sintetic: „*Dragostea este împlinirea Legii*” (Rom. 13, 10/b). Trăim un timp care este al împlinirii. Viaţa trăită în noaptea păcatului se încheie în curând și se apropie ziua, adică momentul când va reveni Isus spre judecată. Atunci perioada harului se va încheia. La 2000 de ani care s-au scurs de când Pavel a scris aceste cuvinte, trăim încă în perioada harului. Mai este timp să ne reconsiderăm felul de gândire și comportamentul. Desigur că pentru noi, ca și pentru toţi creștinii care au trăit de-a lungul acestor ani, este o mare ispită să credem că totul rămâne de atunci și până acum neschimbat, dar nu este așa. Și atunci, ca și acum, iminenţa revenirii lui Isus este la fel de actuală, iar sfaturile pe care ni le dă Pavel la fel de importante. „*Și aceasta cu atât mai mult cu cât știţi în ce împrejurări ne aflăm: este ceasul să vă treziţi în sfârșit din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut*” (Rom. 13, 11). Pavel ne îndeamnă să ne dezbrăcăm de faptele întunericului păcatului, chefuri și beţii, sexualitate dezordonată, certuri și invidie, ci „*îmbrăcaţi-vă în Domnul Isus Cristos și* ***nu purtaţi grijă de firea pământească, pentru ca să-i treziţi poftele***” (Rom. 13, 14). La citirea acestui verset, Sf. Augustin a fost zguduit și s-a convertit. Omul vechi a murit în el pentru totdeauna și a devenit cu adevărat nu numai un fiu al luminii, ci chiar un luminător al Bisericii. Partea marcată din acest verset este temelia adevăratei asceze creștine, care este apanajul nu doar al călugărilor ci și al tuturor ucenicilor lui Cristos, aș zice mai ales al celor care trăiesc în lume. Lumea ne îmbie cu comoditate, aparentă siguranţă etc. mai ales în condiţiile actuale ale unei societăţi super-tehnologizate. O excesivă grijă faţă de trup este dăunătoare pentru că poate slăbi efortul nostru spiritual. Veghe și rugăciune în loc de căutarea comodităţii sunt și calea și remediul vieţuirii noastre în Isus Cristos, Domnul nostru. **[2011]**

29 Iunie Sfinţii, înslăviţii și atotlăudaţii corifei ai Apostolilor, Petru și Pavel

Lectură biblică: Ev. Mt. 16, 13-19. **Ap.** 2 Cor. 11, 21-12, 9.

Mt. 16, 13-19. Biserica întreagă, de Răsărit și de Apus, sărbătorește astăzi pe Sfinţii Petru și Pavel, corifeii, căpeteniile Apostolilor. Diferiţi prin felul în care au fost chemaţi la slujirea lui Cristos, diferiţi în felul martiric prin care și-au dat viaţa pentru Cristos și Biserica Sa, Petru fiind răstignit cu capul în jos (la cererea lui), Pavel fiind decapitat, îi leagă înainte de toate locul martiriului lor: Roma. Dar nu numai atât. Ei au fost sărbătoriţi împreună din cele mai vechi timpuri, credincioșii Bisericii din Roma păstrând pentru fiecare din ei o vie amintire.

Amândoi apostolii mor la Roma sub Nero. Deasupra locului în care au fost martirizaţi, mai târziu, sub primul împăratul roman creștin, Constantin, se vor construi două impunătoare bazilici: cea a Sf. Petru pe colina Vaticanului și cea a Sf. Pavel „în afara zidurilor". După cei mai mulţi arheologi, ar fi foarte sigur că locul unde astăzi se înalţă altarul bazilicii Sf. Petru este chiar locul în care a fost îngropat apostolul după moartea sa, loc păstrat cu sfinţenie în memoria creștinilor din Roma. Motivul ar fi faptul că dacă s-ar fi construit întregul edificiu doar cu 100-200 m mai aproape de locul fostului circ al lui Nero, unde a avut loc execuţia, putea costa de 3 ori mai puţin!

Sărbătorirea celor doi apostoli la aceeași dată este o recunoaștere nu atât a momentului în care a avut loc martiriul (se pare că Petru a fost crucificat în anul 64, iar Pavel în anul 67), ci a respectului pe care întreaga creștinătate îl poartă misiunii și mărturiei comune, pe care s-a construit Biserica lui Cristos. Deși despre nici unul dintre apostoli nu avem atâtea mărturii biblice ca despre cei doi, nu știm totuși nici când și nici cu ce ocazie ar fi ajuns Petru la Roma. Faptele apostolilor ne povestesc viaţa primei comunităţi creștine din Ierusalim și până la capitolul al 12-lea putem să le numim „faptele lui Petru". De la capitolul al 13-lea, Fa. povestesc despre misiunile apostolului Pavel și se încheie cu sosirea lui la Roma și activitatea de doi ani în această comunitate. Mai departe nu știm nimic precis.

Pavel ne povestește în scrisoarea către Galateni despre două întâlniri personale dintre el și Petru: prima la Ierusalim (cf. Gal. 1, 18) și a doua în Antiohia (cf. Gal. 2, 11). În rest, avem un material deosebit de bogat despre fiecare dintre ei în parte. Nu putem intra aici în detalii nici de biografie spirituală, nici de relaţia personală și deosebită a lui Petru cu Cristos. Să menţionăm doar atât: că pericopa evanghelică de azi, care se referă la mărturia de credinţă pe care Petru o face despre Cristos, în Cezareea lui Filip, pe un pământ păgân, deci, ca moment este inserată de Matei între cea de a doua înmulţire a pâinilor și Schimbarea la faţă. Mărturia lui Petru și promisiunea făcută lui de Cristos reprezintă punctul de dispută dintre cele trei ramuri mari ale creștinismului: Catolici, Ortodocși și Protestanţi cu privire la modul de alcătuire și funcţionare a Bisericii lui Cristos.

Dacă Petru își primește misiunea de la Cristos înainte de Învierea Lui și apoi îi este confirmată după Înviere, pe marginea lacului Genezaret, Pavel își primește misiunea de la Cristos cel înviat și înălţat la cer. Predicile lui Petru (din Fa.) sunt simple și directe și vizează construcţia Bisericii. La fel și cele două Epistole care ne-au rămas de la El. În schimb, Pavel își construiește întreaga doctrină pe Învierea lui Cristos. Am putea spune că dacă Evangheliile se termină cu Învierea Domnului, învăţătura lui Pavel începe de aici. Minunata dezvoltare a tainelor credinţei, propovăduită și învăţată tuturor de Pavel, se completează cu slujirea și pragmatismul lui Petru.

Cu adevărat era cu neputinţă ca acești doi corifei să fie sărbătoriţi altfel decât împreună. După rânduiala Ritului bizantin, a doua zi după sărbătoare celebrăm „instrumentul" ei. De această dată, a doua zi îi vom sărbători pe toţi Sfinţii Apostoli, în unitatea și coeziunea lor, simbolizând astfel unitatea Bisericii lui Cristos, zidită pe mărturisirea lui Petru: „Tu ești Cristosul, Fiul Dumnezeului celui viu!" (Mt. 16, 16). Biserica Sa, Cristos o construiește pe Petru, dar să nu uităm că o construiește Cristos însuși. Prin El trăim și ne mișcăm prin Duhul Sfânt, în Biserică, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, în veci. Amin. **[2010]**

Evangheliile sinoptice și apoi cartea Fa. ne relatează pe larg viaţa și activitatea apostolului Petru. După capitolul 12 al Fa., aceasta se concentrează pe activitatea apostolului Pavel. Multe amănunte din viaţa și activitatea acestuia le știm apoi din Epistolele sale pe care le-a adresat multor Biserici. Unele din acestea au fost fondate de el, altele, ca cea din Roma, au existat deja. Viaţa celor doi apostoli este diferită în multe puncte și, de asemenea, în altele, este comună. Împrejurările istorice sunt foarte complexe. Multe lucruri din viaţa celor doi, inclusiv martiriul lor, au fost reţinute și uneori consemnate doar de tradiţie. Un lucru este însă clar și iese în evidenţă. Biserica din Roma i-a celebrat din toate timpurile împreună, în această zi de 29 iunie, data presupusă a martiriului lor. Biserica Romei și împreună cu ea întreaga Biserică Universală (Catolică și Ortodoxă) îi unește și-i încredinţează veneraţiei tuturor, în semn de unitate a întregii Biserici a lui Cristos. Este ziua în care Biserica lui Cristos își celebrează catolicitatea (universalitatea) ei. După expresia unui Sf. Părinte, catolicitatea înseamnă tot ceea ce Biserica lui Cristos, prin ucenicii Domnului, apostoli, învăţători, păstori și credincioși a mărturisit dintotdeauna, pretutindeni și într-un glas. Acesta este singura învăţătură pe care Domnul a lăsat-o Bisericii Sale. Această învăţătură se numește de aceea Ortodoxă, adică dreapta credinţă. Nici o Biserică locală nu poate fi în comuniune cu tot restul Bisericilor locale dacă nu profesează această învăţătură. Nu poate fi, cu alte cuvinte, catolică, dacă nu are învăţătura ortodoxă, și nu poate pretinde ortodoxia dacă nu este în deplină legătură cu tot restul Bisericilor. Imaginea tragică pe care ne-o prezintă structura instituţională a Bisericii din zilele noastre este rodul lucrării celui rău, prin oamenii care au crezut mai mult propriilor patimi, de putere și bogăţie trecătoare, decât Cuvântului Învăţătorului. Împreuna celebrare a celor doi corifei este un îndemn la smerenie pentru ca atunci când Dumnezeu va vrea, mărturia Bisericii Sale, a reuniunii tuturor celor ce cred în Același Mântuitor, atât de mult dorită de Isus, să devină o realitate: „*Mă rog ca toţi să fie una, cum Tu Tată ești în Mine și Eu în Tine; ca și ei să fie una în noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*” (Io. 17, 21).

Petru a mărturisit pe Isus nu doar ca pe Mesia (Cristosul), ci ca pe Fiul Dumnezeului celui viu. Isus își întemeiază Împărăţia pe această mărturisire și-i încredinţează lui Petru, după Înviere, întreaga Sa Biserică: mielușeii, oiţele și oile: „*Paște Biserica Mea, și ... vino după Mine*” [adică, rămâi în locul Meu] (cf. Io. 21, 15-19).

Nu știm când și în ce condiţii a ajuns Petru la Roma și dacă s-au văzut acolo cu Pavel. Știm însă că cei doi au murit moarte martirică sub Nero. Petru a fost crucificat cu capul în jos (la cererea sa, pentru că nu se socotea vrednic să moară la fel ca Maestrul și Dumnezeul său), alături de soţia lui (zice tradiţia), și a fost îngropat lângă circul în care a pătimit. Creștinii din Roma au păstrat cu sfinţenie memoria acestui loc, pe care l-au cinstit și pe care după 300 de ani împăratul roman Constantin a zidit o biserică, chiar pe mormântul lui Petru. Acesta este locul altarului central (pe trei nivele) al actualei bazilici romane a Sf. Petru. Locaţia este absolut sigură din punct de vedere arheologic, argumentul fiind că dacă bazilica s-ar fi construit cu 2-300 m în lateral, pe locul fostului circ roman, construcţia ar fi costat de 3-4 ori mai puţin.

Pavel a ajuns la Roma, știm din Fa. Aici a propovăduit doi sau trei ani. A fost decapitat (fiind cetăţean roman) sub Nero, prin anul 67. Pe locul respectiv a fost construită apoi Bazilica Sf. Pavel în afara zidurilor, căzută pradă unui incendiu în secolul al XIX-lea și apoi reconstruită în forma actuală.

Sfinţii apostoli Petru și Pavel, capii (corifeii) Apostolilor, au dat mărturie în Roma, capitala Imperiului, prin ei devenită apoi capitala spirituală a întregii creștinătăţi. Să zicem și noi deci cu Troparul praznicului:

„Cei ce sunteţi între Apostoli, mai întâi pe scaun șezători și ai lumii învăţători, Stăpânului tuturor rugaţi-vă pace lumii să dăruiască, iar sufletelor noastre mare milă. Petre, piatra credinţei, Pavele, laudă a toată lumea, de la Roma împreună venind, întăriţi-ne pe noi. Amin” **[2011]**

Duminica dintre 13-19 iulie a Sfinților Părinți Teofori de la Sinodul al IV–lea sau primele VI Sinoade Ecumenice.

Lectură biblică: Ev. Io. 17, 1-13. **Ap.** Tit. 3, 8-15.

Biserica de Rit Bizantin îi pomenește de patru ori, într-un an liturgic, pe Părinţii sinodali, care au participat la primele VII Concilii ecumenice. La 11 octombrie/Duminica succesivă, pe părinții Conciliului/ Sinodului VII ecumenic (al II-lea din Niceea); în prima Duminică din PM (Duminica ortodoxiei), în Duminica dintre *Înălţarea Domnului* și *Rusalii*, îi pomenește pe Părinţii sinodali ai I-lui Conciliu din Niceea; în 13 iulie/Duminica succesivă, îi pomenește împreună pe toţi Părinţii sinodali, ai primelor VI Concilii ecumenice, cu accent deosebit pe cei ai Conciliului IV ecumenic, ţinut la Calcedon.

Această comemorare vine să-i onoreze pe părinții sinodali și în același timp să ne reamintească nouă importanţa credinţei creștine stabilite și formulate în cadrul lor și pe care se sprijină viaţa și crezul nostru: 1) Persoana lui Isus este de natură divină. Isus este cu adevărat Fiul veșnic al Tatălui și de o ființă cu El (Sinodul 1 din Niceea, din anul 325), 2) Persoana lui Isus este deplin divină și deplin umană, într-un mod perfect unit și perfect distinct (Sinodul de la Calcedon din anul 451), și că 3) Fiul veșnic al Tatălui **S-a întrupat** din voinţa Tatălui prin lucrarea Duhului Sfânt în sânul Fecioarei Maria și deci este reprezentabil prin umanitatea sa în Sfintele Icoane (Sinodul al 2-lea din Niceea, din anul 787). Credinţa în Întruparea lui Dumnezeu în persoana lui Isus Cristos este caracteristica esenţială a Creștinismului în raport cu celelalte două religii monoteiste: Iudaismul și Islamul. **[2010]**

Sfinţii Părinţi de la Sinodul IV

În Duminica ce cade între 13-19 iulie sunt comemoraţi Sf. Părinţi ai celor VI Concilii ecumenice, cu accent pe cel de-al IV-lea, reunit la Calcedon (451). În Duminica dintre *Înălţarea Domnului și Rusalii*, sunt comemoraţi Sf. Părinţi ai I-lui Conciliu ecumenic, Niceea (325), iar în Duminica dintre 11-17 octombrie, Sf. Părinţi ai celui de-al VII-lea Conciliu ecumenic (Niceea II, 787). În prima Duminică din Postul Mare este celebrată biruinţa iconodulilor în faţa iconoclaștilor și, în general, a dreptei credinţe în faţa tuturor ereziilor. De aceea, este numită Duminica Ortodoxiei. Aceste comemorări vor să scoată în evidenţă faptul că dreapta credinţă (ortodoxia) este revelată în permanenţă Bisericii de Duhul Sfânt, prin prezenţa și lucrarea Sa, în sinodalitatea Bisericii, adică a Trupului lui Cristos reunit în totalitatea sa. **[2011]**

Io. 17, 1-13.[35]

*

Tit 3, 8-15. Este momentul ca în încheierea scrisorii, Pavel să-i dea lui Tit ultimele instrucţiuni, atât privitoare la comunitate, cât și cele care urmau să răspundă unor necesităţi de moment. Făcând o sinteză a celor expuse mai înainte, Pavel rezumă: „*Adevărat este cuvântul acesta și vreau să spui apăsat aceste lucruri, pentru ca cei ce au crezut în Dumnezeu, să caute să fie cei dintâi în fapte bune. Iată ce este bine și de folos pentru oameni!*" (Tit 3, 8). Soarta comunităţii creștine îi stătea pe inimă lui Pavel întotdeauna. El era conștient de faptul că nu toţi vor primi învăţătura lui sănătoasă și, din interese meschine, mândrie sau câștig mârșav, vor căuta să obţină autoritate nemeritată în comunitate. Aceștia trebuiau întâi să fie avertizaţi de faptul că sunt în eroare și, dacă nu se vor corecta, „*după întâia și a doua mustrare, depărtează-te de cel ce aduce dezbinări. Căci știm că un asemenea om este un stricat și păcătuiește, el fiind de la sine osândit*" (Tit 3, 10-11). Pavel nu face aici altceva decât să se conformeze învăţăturii lui Isus (cf. Mt. 18, 15-17). Procedând după propria gândire, mânat de mândrie sau câștig, un astfel de om se pune pe sine însuși în afara Bisericii. Nu comunitatea îl excomunică, ci el însuși se pune pe sine în afara Bisericii. În astfel de cazuri, procedura trebuie să fie hotărâtă, dar după modelul pe care Pavel l-a indicat deja în 2 Tes. 3, 14-15.

35 Comentariu Io. 17, 1-13 la **pg. 103.**

Ca de obicei, Pavel își încheie scrisoarea cu câteva aluzii personale. Afară de Tihic și Apolo, restul personajelor menţionate de Pavel nu ne sunt cunoscute. Pavel dorește ca Tit să i se alăture la Nicopole, unde dorea să ierneze. Tihic sau Artema, care erau probabil cu Pavel, urmau să preia conducerea comunităţii din Creta în timpul absenţei temporare a lui Tit. Nu putem ști nici unde era Pavel atunci și nici cine era cu el, dar Pavel dorea ca cei care vor călători să fie sprijiniţi cu toate cele necesare drumului: „*Trebuie ca și ai noștri să se deprindă să fie cei dintâi în fapte bune, pentru fapte bune, pentru nevoile grabnice și să nu fie neroditori*" (Tit 3, 14). Pavel încheie ca de obicei cu salutul final: „*Harul să fie cu voi cu toţi! Amin*" (Tit 3, 15). **[2012]**

20 Iulie Sfântul Înslăvitul Profet Ilie Tesbiteanul

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 22-30. **Ap.** Iac. 5, 10-20.

Sfântul mare profet Ilie este sărbătorit de Biserica de Rit bizantin în data de 20 iulie. După Conciliul Vatican II, și Biserica de Rit latin îl celebrează tot la aceeași dată. Ca și Ioan Botezătorul, profetul Ilie, deși despărţit în timp prin opt secole, este o figură centrală, care leagă VT de NT. Este anunţat ca înaintemergător al lui Mesia de profetul Maleahi, cu patru secole înainte de venirea lui Isus, atât pentru prima venire, cât și pentru a doua venire a Sa. Isus are mai multe referiri la el atât în ce privește similitudinea dintre el și Ioan Botezătorul, cât mai ales în evenimentul Transfigurării Domnului, când este prezent împreună cu Moise, discutând toţi trei despre patima și moartea lui Isus.

Lucrarea lui Ilie este relatată în Biblie în cartea 1 Împăraţi (3 Regi, după LXX) cap. 17-19, până la 2 Împăraţi (4 Regi, după LXX) cap. 1-2. Este de loc din Tișbit, ţinutul Galaadului din Transiordania. După unii, făcea parte din neamul preoţesc. Își desfășoară activitatea în timpul regilor Israelului Ahab și Ahaz, amândoi cu o influenţă foarte negativă și devastatoare asupra religiei iudaice. Nu ni se oferă în Biblie nici un amănunt privitor la viaţa sa anterioară. Este neîndoielnic un om al lui Dumnezeu, care prin rugăciunea și activitatea sa a făcut semne (minuni) și a prorocit. Proorociile sale nu le-a consemnat în scris, dar cu toate acestea reprezintă prototipul profeţilor VT. Este, am putea spune, icoana sintetică a proorocilor VT. El a slujit generaţia sa cu un spirit neînfricat, fiind întruchiparea conștiinţei acesteia.

Prima minune, cu care a debutat și activitatea publică a profetului Ilie, este apariţia sa neașteptată înaintea regelui Ahab anunţând venirea unei secete de la Dumnezeu, din cauză că regele Ahab îi permisese soţiei sale, Izabela, să convingă poporul să se închine la idoli.

După această apariţie neașteptată, lucrarea profetică a lui Ilie se desfășoară pe parcursul a 12 episoade distincte, descrise în Biblie în secţiunea deja menţionată.

Deși el însuși nu a scris nimic, ca de altfel nici Ioan Botezătorul și nici Isus, activitatea sa a pus o amprentă deosebită pe istoria poporului Israel. Îmbrăcat simplu, ducând o viaţă simplă, a fost prigonit și obligat să se mute din loc în loc. Dumnezeu S-a îngrijit personal de viaţa și adăpostul său, până la a-l hrăni prin mijlocirea unor minuni (înmulţirea uleiului și a făinii în casa văduvei din Sarepta Sidonului, corbul care-i aducea de mâncare pâine și carne sau chiar ajutorul Îngerului Domnului, care l-a hrănit cu mâncarea divină, pentru a ajunge pe muntele Carmelului). S-a încrezut doar în Dumnezeu, dar acest fapt nu l-a scutit să aibă momente existenţiale dificile în care se credea părăsit de toţi în lucrarea ce i-a fost încredinţată. Ilie s-a plâns lui Dumnezeu: „*Am fost plin de râvnă pentru Domnul, Dumnezeul oștirilor; căci copiii lui Israel au părăsit legământul Tău, au sfărâmat altarele Tale, au ucis cu sabia pe prorocii Tăi; am rămas numai eu singur și caută să-mi ia viaţa*" (1 Regi 19, 10).

După acest suspin de jale, Domnul i se arată pe munte, iar apoi, când Ilie nu-L recunoaște nici în vijelie, nici în cutremurul ce a urmat și nici în foc, ci doar în susurul blând și subţire de la sfârșit, a primit poruncă de la Dumnezeu să ungă regi în Siria, în Israel și ca profet, urmașul său, pe Elisei. Apoi Dumnezeu i-a răspuns și neliniștilor sale personale, descoperindu-i faptul că lumea așa cum se vede nu este guvernată de forţe și voinţe umane, așa cum ar părea, ci că Dumnezeu este la cârmă și veghează asupra mersului istoriei. Spune Domnul: „*Dar voi lăsa în Israel șapte mii de bărbaţi și anume toţi cei ce nu și-au plecat genunchii înaintea lui Baal, și a căror gură nu l-au sărutat*" (1 Regi 19, 18). Niciodată cei care luptă în aparenţă singuratici contra răului care se lucrează împotriva poporului lui Dumnezeu nu sunt de fapt singuri. Poporul ales în VT și Biserica în NT sunt în mod ferm în mâna, în gândul și în inima lui Dumnezeu. Nimeni n-are voie să se simtă singur. Comuniunea în Duhul sfânt nu se suprapune mecanic peste o adunare (din păcate uneori o adunătură) care se auto-investește cu titluri pompoase. Asta ne învaţă profetul Ilie! **[2010]**

Prorocul Ilie este o persoană emblematică în toată Scriptura, atât a VT, cât și a NT. Isus nu numai că îl citează și-l dă de exemplu ca în pericopa de azi, dar în momentul Transfigurării El le apare celor trei ucenici aleși încadrat de Moise și de Ilie.

Prorocul Ilie este un personaj deosebit, pentru că el reprezintă modelul ideal al celui care și-a dedicat viaţa în totalitate slujirii lui Dumnezeu. Este modelul profeților, deși nu a lăsat nimic scris. A fost un om al rugăciunii. Rugăciunea lui era însăși viaţa lui cu Dumnezeu. Pentru el, rugăciunea era tot atât de firească precum respiraţia, iar faptele lui, atât gesturile și atitudinea sa politică, cât și minunile pe care le săvârșea își aveau izvorul și tăria în această rugăciune. De aceea, când Iacob în Epistola sa îl citează, nu subliniază nici minunile, nici răpirea lui cu trupul la cer, nimic din ceea ce ar fi putut să suscite curiozitatea sau interesul omului comun. Dimpotrivă, Iacob ni-l prezintă pe Ilie ca pe un om al rugăciunii: „*Ilie era un om supus acelorași slăbiciuni ca și noi; și s-a rugat cu stăruinţă să nu ploaie și n-a plouat deloc în ţară trei ani și șase luni. Apoi s-a rugat din nou și cerul a dat ploaie și pământul și-a dat rodul său*" (Iac. 5, 17-18). Isus se referă și El la același episod din viaţa lui Ilie, dar în legătură cu relaţia lui faţă de cei din afara Israelului: „*Ba încă adevărat vă spun*, zice Isus evreilor din sinagoga din Nazaret, unde crescuse, *că pe vremea lui Ilie, când a fost încuiat cerul trei ani și șase luni și când a venit o foamete mare peste toată ţara, erau multe văduve în Israel; și totuși Ilie n-a fost trimis la niciuna din ele afară de o văduvă din Sarepta Sidonului*" (Lc. 4, 25-26).

Istoria lui Ilie ne este descrisă în 1 Regi, cap. 17-1 și 2 Regi 2, 13 (TM). Este deosebit de util să recitim această istorie. Ilie, mai mult decât toate celelalte personaje ale VT, face o punte între VT și NT, ajungând chiar până la Apocalipsă. Enoh, al 7-lea urmaș al lui Adam, și Ilie sunt cele două personaje despre care se spune că nu au murit, ci au fost răpiți de Dumnezeu în cer (cf. Gen. 5, 24 și 2 Regi 2, 11).

Revenirea lui Isus pe pământ pentru Judecata finală va fi precedată de o perioadă de 7 ani (de două ori 3 ani și jumătate), în care va avea loc Marea strâmtorare, o perioadă teribilă de prigoană împotriva creștinilor și mari nenorociri generale care vor preceda sfârșitul lumii. Ultimul proroc al VT, Maleahi, spune explicit: „*Iată, voi trimite pe prorocul Ilie, înainte de a veni ziua Domnului, ziua aceea mare și înfricoșată. El va întoarce inima părinţilor spre copii și inima copiilor spre părinţii lor ca nu cumva, la venirea Mea, să lovesc ţara cu blestem*" (Mal. 5, 5-6). Când coborau muntele cel înalt, pe care Isus s-a transfigurat înaintea celor trei ucenici, aceștia L-au întrebat pe Isus: „*De ce zic cărturarii că întâi trebuie să vină Ilie?"* (cf. Mt. 17, 11-13). Isus le-a răspuns făcând aluzie la Ioan Botezătorul ca la Înaintemergătorul Său (cf. Lc. 1, 76). Ilie deci a venit și la prima arătare a Domnului pe pământ în calitatea Sa de mântuitor și va veni înaintea Lui și la a doua venire a Domnului, în calitatea sa de Judecător. În ambele veniri, Ilie va fi refuzat de oameni și martirizat.

Moise și Ilie au fost singurii oameni care au văzut pe Dumnezeu cu ochii trupești. De aceea au apărut în momentul Transfigurării lui Isus, vorbind cu El despre patima Sa mântuitoare.

Sf. proroc Ilie a servit și ca model al vieţii monahale atât în Orient, cât și în Occident. În secolul al XIII-lea, patriarhul Albert al Ierusalimului a compus o Regulă monahală și a dat-o pustnicilor care își trăiau viaţa pe muntele Carmelului, unul din cele mai importante locuri în care a umblat prorocul Ilie. În secolul al XVI-lea, Sf. Tereza de Avila și Sf. Ioan al Crucii au reînsufleţit acest ordin monahal cunoscut sub numele de „Ordinul Carmelitan", întâi în Spania și apoi în toată Europa occidentală, Ordin care a dat Bisericii numeroși sfinţi. Regula îi consideră ca îndrumători spirituali pe Ilie, care a contemplat pe Dumnezeul cel viu cu ochii trupești, și pe ucenicul său Elisei, punând Ordinul sub ocrotirea maternă a Sf. Fecioare Maria. De aceea, Ordinul acesta are un caracter contemplativ. În felul acesta, Sf. proroc Ilie devine o punte de legătură nu doar dintre VT și NT, ci și între creștinismul Oriental și cel Occidental. **[2011]**

Lc. 4, 22-30. Isus își continuă cuvântul de învăţătură. Dar cum au reacţionat ascultătorii? La început, „*toţi Îl vorbeau de bine și se mirau* (erau entuziasmaţi) *de cuvintele pline de har, pe care le spunea*" (Lc. 4, 22). Această mirare și acest entuziasm vor lăsa însă repede loc îndoielii. Cum ar putea feciorul lui Iosif – băiatul pe care L-au văzut crescând sub ochii lor – să fie Mesia? și lucrurile nu s-au oprit aici. Isus, intuind parcă îndoiala care s-a strecurat în inima lor, a trebuit să constate cu amărăciune că „*adevărat vă spun, că nici un proroc nu este bine primit în patria lui*" (Lc. 4, 23-24). În sprijinul acestei afirmaţii, Isus aduce două exemple din Scriptură în care profeții lui Dumnezeu au săvârșit minuni cu neevrei în timp ce Israel zăcea în necredinţă: Ilie cu o văduvă din Sarepta Sidonului (cf. 1 Regi 17, 8-16) și Elisei cu Naaman Sirianul (cf. 2 Regi, 5, 1-19). Prin faptul că Isus prezintă aceste două exemple dorește să arate că binefacerile lui

Dumnezeu se adresează celor ce cred, evrei sau neevrei deopotrivă, dorește să sublinieze mesajul universal al mântuirii. Era prea mult pentru auzul lor: „*Toți cei din sinagogă, când au auzit aceste lucruri, s-au umplut de mânie. Și s-au sculat, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie*" (Lc. 4, 28-29). Iată ce se întâmplă când oamenii se lasă conduși de emoţii, și nu de judecată: întâi uimire și entuziasm, apoi îndoială și la sfârșit mânie. Isus l-a învins pe diavol, rezistând în pustie ispitelor acestuia, prin credinţă. Dar cei care nu se lasă conduși nici măcar de judecată, necum de credinţă, ci doar de afecte, sunt expuși ispitelor diavolului, pentru că nu vor să-și învingă firea prin credinţă, și iată că sunt gata chiar și la omor. Isus scapă însă de decizia poporului. „*A trecut prin mijlocul lor și a plecat de acolo*" (Lc. 4, 30). Nu gloata decide asupra planului lui Dumnezeu. Isus a fost omorât doar la timpul potrivit, și nu ca o victimă, ci ca o jertfă, atunci când **El** a hotărât să moară (cf. Io. 10, 15-18). **[2010]**

*

Iac. 5, 13-20. Această ultimă secţiune a Epistolei se ocupă de vindecare prin puterea rugăciunii. Suferinţa și boala au acompaniat pe om în tot lungul istoriei sale. Dacă moartea este plata păcatului, atunci boala este antecamera morţii. Puţini sunt aceia care să nu fi gustat din neplăcerile bolii. Întotdeauna oamenii în asemenea ocazii au recurs la vindecători, apoi și la medici, iar azi, doar la medici. Dumnezeu este lăsat deoparte întotdeauna. Și totuși: „*Este vreunul printre voi bolnav? Să cheme presbiterii Bisericii; și să se roage pentru el, după ce-l vor unge cu untdelemn în Numele Domnului. Rugăciunea făcută cu credinţă va mântui pe cel bolnav, și Domnul îl va însănătoși; și dacă a făcut păcate, îi vor fi iertate*" (Iac. 5, 14-15). Departe de cum ar părea, medicul nu este exclus din acest proces. Problema nu este dacă bolnavul să meargă la preot **sau** la medic. Ungerea cu untdelemn însemna pentru medicina antică administrarea unui medicament. Erau uleiuri aromatice, adică diverse medicamente amestecate cu uleiul de măsline care servea drept vehicul. Dar încrederea nu era pusă doar în medicament, ca astăzi, ci în primul rând în Dumnezeu. Bolile sunt datorate multor cauze, dar, la o analiză mai atentă, la baza tuturor acestor cauze este păcatul. Fără a vindeca păcatul, nici o vindecare nu este posibilă sau durabilă. Păcatul apasă în interiorul conștiinţei noastre ca o piatră de moară și ne tulbură întreaga viaţă. Cum să scăpăm de el? Singuri suntem neputincioși, dar Isus a plătit preţul pe cruce. Acum, ușuraţi de vina păcatului prin credinţa în Isus Cristos și valoarea absolută și eternă a acestei iertări, în loc de rușinea prin care doream să ne ascundem păcatele faţă de alţii, dimpotrivă, ne vom mărturisi păcatele ca expresie a bucuriei că Isus ne-a scăpat de ele. Nu mărturisirea păcatelor aduce iertarea, ci primirea prin credinţă a iertării ce ne-a fost dată prin Isus ne face să ne mărturisim păcatele și să-I aducem slavă lui Dumnezeu pentru mântuirea ce am primit-o. În felul acesta ne vom mântui și pe noi și vom aduce pe calea credinţei, mântuindu-i deci, și pe alţii. **[2012]**

6 August Transfigurarea Domnului nostru Isus Cristos

Lectură biblică: Ev. Mt. 17, 1-9. **Ap.** 2 Pet. 1, 10-19.

Mt. 17, 1-9. Data sărbătorii *Transfigurării/Schimbării la faţă* a Domnului nostru Isus Cristos nu este în legătură cu momentul istoric în care s-a petrecut. Cu toată probabilitatea, ea este în legătură cu data sfinţirii unei biserici cu acest hram, pe muntele Taborului. Multă vreme este celebrată doar în Orient, din secolul al VI-lea de nestorieni și din secolul al VII-lea de sirienii occidentali. Pătrunde apoi și în Occident, fiind celebrată de unele biserici locale. A fost introdusă în calendarul roman de papa Calixt al III-lea ca mulţumire pentru victoria asupra turcilor repurtată de Ioan de Hunedoara în 1457. Vestea acestei victorii a ajuns la Roma în data de 6 august, dată la care era celebrată de creștinii orientali, cum am menţionat deja, încă din secolul al VI-lea.

Această sărbătoare deţine un loc foarte important în anul liturgic bizantin, fiind una din cele 12 sărbători zise împărătești.

Evenimentul Transfigurării este relatat de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Apostolul Ioan, deși a fost unul dintre cei care au luat parte direct la acest eveniment, nu-l menţionează. Nici unul însă nu ne dă detalii despre locul unde s-a petrecut evenimentul, ci spune doar că s-a petrecut „pe un munte înalt"; care era acesta, nu ni se spune. „*După șase zile, Isus a luat cu El pe Petru, Iacob și Ioan, fratele lui, și i-a dus la o parte pe un munte înalt. El S-a schimbat la față înaintea lor; fața Lui a strălucit ca soarele și hainele i s-au făcut albe ca lumina*" (Mt. 17, 1-2). Vorbind ucenicilor Săi, după mărturisirea lui Petru, când Isus împreună cu ucenicii Săi erau în ţinutul Cezareei lui Filip, muntele s-ar putea să fie Hermonul, care este și înalt și singuratic, spre deosebire de tradiţionalul Tabor, care este situat departe, iar pe platoul său superior exista încă din timpul lui Isus o construcţie fortificată, deci nu era un loc singuratic. Cu toate acestea, identificarea muntelui Tabor ca fiind locul Transfigurării datează încă din secolul al IV-lea.

Evenimentul este o teofanie, adică o manifestare vizibilă a lui Dumnezeu. Ea are un caracter discret atât din punctul de vedere al locului în care s-a petrecut, cât și al numărului de ucenici care au luat parte la el. El este pecetluit și de porunca expresă a lui Isus, care s-a adresat celor trei ucenici pe când coborau de pe munte: „*Să nu spuneţi nimănui de vedenia aceasta până va învia Fiul omului din morţi*" (Mt. 17, 9/b).

Trei sunt elementele componente ale acestei teofanii: 1) Transfigurarea lui Isus **în timp ce se ruga** (cf. Lc. 9, 29), 2) Dialogul lui Isus cu Moise și Ilie, „*care se arătaseră în slavă și vorbeau cu El despre sfârșitul Lui, pe care avea să-l aibă în Ierusalim*" (Lc. 9, 30-31) și cu cei trei apostoli, după eveniment, pe când coborau de pe munte și 3) Glasul Tatălui ce a vorbit din mijlocul norului luminos în care au fost învăluiţi și care zicea: „*Acesta este Fiul Meu preaiubit în care-Mi găsesc plăcerea Mea: de El să ascultaţi!"* (Mt. 17, 5/b). Fără îndoială, evenimentul este în legătură și cu patima Lui Isus (dialogul cu Moise și Ilie), la care aceiași trei ucenici au asistat mai târziu în grădina Getsemani și pe care Isus dorea să-i întărească prin viziunea slavei Sale de după Înviere. Isus o promisese apostolilor cu puţin timp înainte: „*Adevărat vă spun că unii din cei ce stau aici nu vor gusta moartea până nu vor vedea pe Fiul omului, venind în Împărăţia Sa*" (Mt. 16, 28).

Mai ales Petru s-a dovedit a fi fost puternic marcat de eveniment, de care-și aduce aminte după 20 de ani când îl invocă destinatarilor celei de a doua lui epistole: „*Căci Isus a primit de la Dumnezeu Tatăl cinste și slavă, atunci când din slava minunată s-a auzit deasupra Lui un glas care zicea: Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea. Și noi înșine am auzit acest glas venind din cer, pe când eram cu El pe muntele cel sfânt*" (2 Pet. 1, 17-18). Întru întărirea credincioșilor, Petru invocă astfel ascultarea de Scripturi (prorocii) și experienţa personală de credinţă în Isus.

Învăţătura de căpătâi pe care trebuie să o tragem din acest eveniment este că Dumnezeu, când ne dă mângâieri, ne întărește pentru o lucrare grea la care ne cheamă și nu doar pentru folosul și bucuria noastră. El vrea să fie cu noi în toate momentele vieţii noastre. **[2010]**

Mt. 17, 1-9. Sărbătoarea *Transfigurării* Domnului nostru Isus Cristos are un loc aparte în ciclul sărbătorilor Anului Liturgic. Celebrarea ei în ziua de 6 august, atât în Biserica Orientală, cât și în cea Occidentală, este se pare legată de data sfinţirii unei biserici dedicate acestei sărbători pe muntele

Taborului. Este deja celebrată la această dată la începutul secolului al VI-lea la Nestorieni și din secolul al VII-lea la Sirieni. În Biserica Romei, a fost generalizată pentru întreg Occidentul creștin în 1457 de către papa Calixt al III-lea, ca mulţumire pentru victoria repurtată de creștini asupra turcilor de către Ioan de Hunedoara, vestea victoriei ajungând la Roma chiar la această dată. Papa Paul al VI-lea, care a condus Conciliul Vatican II care a transformat Biserica Romană, a murit în seara zilei de 6 august 1978, legând după 500 de ani mărturisirea lui Petru „*Tu ești Cristosul, Fiul Dumnezelui celui viu*" (cf. Mt. 16), de Transfigurare, la fel ca în Evanghelii.

După a doua înmulţire a pâinilor (Mt. 15, 29-39), Isus împreună cu ucenicii Lui s-a retras într-un loc străin, în Cezareea lui Filip, unde Petru a dat acea frumoasă mărturisire despre Isus. Imediat după aceea, Isus le-a vestit pentru prima oară patimile și moartea Sa. Evident că ucenicii n-au putut asocia gloria unui Mesia cu patima și moartea, dar Isus a insistat, spunând totuși: „*Adevărat vă spun că unii din cei ce stau aici nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea pe Fiul omului venind în Împărăţia Sa*" (Mt. 16, 28). Și într-adevăr, acest lucru s-a împlinit după 6 zile când „*Isus a luat cu El pe Petru, Iacob și Ioan, fratele lui și i-a dus la o parte pe un munte foarte înalt și S-a schimbat la față înaintea lor stând de vorbă cu Moise și Ilie*" (cf. Mt. 17, 1-3). Evenimentul Transfigurării este relatat de toţi cei trei evangheliști sinoptici. Ioan, deși participant direct nu-l menţionează, în schimb, îl pomenește Petru în a doua sa Epistolă, ca dovadă a impresiei puternice ce a lăsat-o în el, care era vie după mai bine de 20 de ani (Cf. 2 Pet. 1, 16-18). Alături de minunata Sa transfigurare, când Isus le-a apărut ucenicilor îmbrăcat în lumina divină (slava despre care le vorbise), mai avem trei elemente: discuţia dintre Isus, Moise și Ilie, norul luminos și vocea Tatălui. Luca menţionează că Isus S-a transfigurat în timp ce se ruga și că vorbea cu Moise și Ilie despre patima Sa (cf. Lc. 9, 29-31).

Ce reprezintă Moise și Ilie și de ce ei vorbeau cu Isus? Moise reprezintă Legea și pe toţi oamenii care au gustat moartea. Ilie este profetul prin excelenţă, dar care n-a murit, ci a fost răpit în cer. Unii văd în carul de foc cu care Ilie a fost răpit în cer forţa rugăciunii arzătoare. Ucenicii aleși, care au participat la scenă, ar simboliza pe toţi cei mântuiţi de harul lui Dumnezeu, simbolizat de norul luminos care i-a cuprins pe toţi. Moise și Ilie sunt singurii oameni care L-au văzut pe Dumnezeu cu ochii pământești. Acum ucenicii, după ce au contemplat pe Dumnezeu în persoana lui Isus transfigurat în lumina divină, învăluiţi în norul care era norul Slavei, au auzit glasul Tatălui care a mărturisit: „*Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea Mea: de El să ascultaţi*" (Mt. 17, 5). Ucenicii au căzut cu faţa la pământ, fiind foarte înspăimântaţi. A fost o experienţă mistică de o putere cutremurătoare, care a întipărit în inimile lor pentru totdeauna trăirea puternică a lui Dumnezeu. Isus s-a atins de ei, i-a încurajat și după aceea totul a intrat în normalul cotidian: „*Nu L-au mai văzut decât pe Isus singur, care le-a poruncit să nu vorbească nimănui despre toate acestea*" (cf. Mt. 17, 7-8).

Fără doar și poate, rostul acestui eveniment a fost să le adeverească ucenicilor legătura strânsă dintre suferinţă și glorie. Ele sunt ca cele două feţe ale unei foi de hârtie. Sunt inseparabile. Nici suferinţă fără sens, nici glorie construită pe nimic. După Învierea Sa, Isus le aduce aminte de toate acestea (cf. Lc. 24, 25). Transfigurarea simbolizează și Învierea și gloria trupului înviat. Dar simbolizează în același timp și prezenţa euharistică a lui Isus. Acolo unde ochii omenești nu văd decât pâine și vin, Lumina credinţei, prin Duhul Sfânt, ni-L descoperă pe Isus întreg, în toată gloria Sa divino-umană. Dacă suferim acum cu omul Isus, vom avea parte în veșnicie și de gloria Lui ca Dumnezeu. **[2011]**

*

2 Pet. 1, 10-18. Secţiunea care urmează este destinată întăririi spirituale a credincioșilor: „*De aceea, fraţilor, căutaţi cu atât mai mult să vă întăriţi chemarea și alegerea voastră; căci dacă faceţi lucrul acesta, nu veţi aluneca niciodată*" (2 Pet. 1, 10). Petru socotește un comportament înţelept să insiste asupra acestor lucruri: „*De aceea voi fi gata să vă aduc aminte totdeauna de lucrurile acestea, măcar că le știţi, și cât mai sunt în cortul acesta să vă ţin treji, aducându-vă aminte de ele*" (cf. 2 Pet. 1, 12-13). În ziua de azi, mai ales datorită vitezei cu care vine informaţia, curiozitatea, firească de altfel, a omului, este biciuită. Nu ne mai interesează esenţa lucrurilor, ci doar noutatea lor. Creștinul are la dispoziţie însă **toată** informaţia necesară

pentru a-și salva viața, adică de a o trece din timp în veșnicie. Nu este nimic în plus de aflat, ci doar trebuie să ne ţinem tari în ceea ce credem și mai ales să punem în practică. Cum spunea ceva mai sus Petru, de a uni cu credinţa fapta și apoi tot restul scării evolutive până la iubirea de oameni. Un predicator nu trebuie să spună lucruri noi, ci să repete și să insiste asupra celor deja știute, dar neglijate în practică. Această neglijare împiedică procesul evolutiv spiritual și nu va produce efectele dorite. De aceea, predicatorul trebuie să insiste asupra celor cunoscute, nu să stimuleze curiozitatea bolnăvicioasă a oamenilor firești.

Două sunt sursele cunoașterii divine: experienţele mistice, personale, și cuvântul Scripturii. Petru le va pune în valoare pe amândouă. Prima: „*Într-adevăr, v-am făcut cunoscut puterea și venirea Domnului nostru Isus Cristos, nu întemeindu-ne pe niște basme meșteșugit alcătuite, ci ca unii care am văzut noi înșine cu ochii noștri mărirea Lui*" (2 Pet. 1, 16). Petru face aluzie la experienţa pe care a trăit-o la Transfigurarea Domnului Isus. A fost o experienţă care, așa cum se vede, a rămas vie și lucrătoare și după mai bine de 20 de ani. N-a fost o iluzie personală, deoarece au mai trăit-o cel puţin încă doi apostoli: Ioan și Iacob. Aceasta este totuși o cale privilegiată. Cea comună însă e cea principală: citirea Scripturii. **[2012]**

15 August Adormirea Maicii Domnului

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 38-42; 11, 27-28. **Ap.** Fp. 2, 5-11.

O pioasă legendă transmisă nouă prin tradiţie spune că, înainte de mutarea ei din lumea aceasta, Sfânta Fecioară Maria a fost înștiinţată cu privire la aceasta de îngerul Gabriel. S-a reîntors, deci, în casa ei din Ierusalim unde a făcut pregătirile necesare. În mod miraculos, au fost adunaţi laolaltă cu ea și apostolii aduși din toate locurile unde propovăduiau Evanghelia. Apoi a adormit și sufletul i-a fost primit de Fiul ei. Apostolii i-au îngropat trupul în grădina Getsemani. După trei zile, când apostolii au ridicat pâinea în numele lui Isus, Sfânta Fecioară le-a apărut și i-a salutat. După aceea, apostolii, încredinţându-se că mormântul în care a fost pusă este gol, au înţeles că Fiul ei a ridicat-o cu trupul la cer și nu a îngăduit acelui trup să cunoască stricăciunea mormântului. Această tradiţie a ridicării cu trupul la cer a sfintei Fecioare este foarte veche. În secolul al VI-lea, în Antiohia, ca și în Occident, acest eveniment era sărbătorit la 15 sau 18 ianuarie. Data de 15 august în care o sărbătorim astăzi se pare că este în relaţie cu sfinţirea unei mici biserici aflată între Betleem și Ierusalim, unde tradiţia spune că Maria și Iosif s-au oprit să se odihnească în drumul lor spre Betleem, unde trebuia să se nască Isus. Biserica se numește Katisma, care în grecește înseamnă „oprire”. Data de 15 august este comemorarea, deci, a sfinţirii acestei biserici. Sărbătoarea a fost extinsă la întregul Imperiu de Răsărit între 588-602 de împăratul Mauriciu. La Roma a fost introdusă de papa Teodor I-ul (642-649), care provenea din clerul de la Ierusalim. În popor, sărbătoarea mai poartă numele de Sfânta Marie Mare, spre deosebire de Naștera Sfintei Fecioare (8 septembrie), numită Sfânta Marie Mică. În felul acesta, începutul anului bisericesc (1 septembrie) și sfârșitul acestuia (31 august) sunt flancate ca doi stâlpi de aceste sărbători ale Sfintei Fecioare.

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului și a ridicării ei cu trupul la cer este sărbătorită cu multă evlavie în popor fiind legată de ea numeroase obiceiuri pioase. În 1951, prin bula *Fulgens corona*, Papa a ridicat în Biserica romană acest adevăr de credinţă, profesat de popor și validat de tradiţie, la rangul de dogmă. **[2010]**

Lc. 10, 38-42; 11, 27-28. Pericopa din Evanghelie și cea din Apostol care se citesc și la această sărbătoare sunt cele care se citesc la toate sărbătorile Sfintei Fecioare, deoarece relatarea acestor evenimente ne-a parvenit fie prin Tradiţie, fie este consemnată doar în Evanghelii apocrife.

Vechimea acestei tradiţii a Adormirii și ridicării cu trupul la cer a Sfintei Fecioare ne atestă un adevăr de credinţă trăit și simţit. Viaţa Sfintei Fecioare nu doar că este învăluită într-un nor de taină în Evanghelii, dar se poate spune că este o taină. Maică și Fecioară, dând Trup din materia trupului ei Fiului său divin, este în același timp parte a Trupului Tainic al lui Cristos care este Biserica Sa și, ca parte a Bisericii, ea este și Mireasa Fiului ei. Este unită întru totul cu Fiul ei. O găsim, firește, în tot misterul Întrupării și al nașterii lui Isus din voia Tatălui, pe care a acceptat-o necondiţionat când a primit de la Înger vestea cea bună, și care s-a împlinit prin lucrarea Duhului Sfânt. O găsim ca o prezenţă discretă și în cursul vieţii lui Isus, pentru ca să apară apoi împreună cu ucenicul iubit de Isus sub crucea Acestuia. S-a împlinit astfel profeţia bătrânului Simeon: „*Chiar sufletul tău va fi străpuns de o sabie, ca să se descopere gândurile multor inimi*” (Lc. 2, 35). Dacă suliţa care a străpuns coasta Fiului ei a fost una reală, această sabie este una simbolică, dar pentru aceasta nu mai puţin reală. Cei care sunt uniţi cu Cristos, aici pe pământ, sunt uniţi în corporalitatea suferinţelor lor. Sfânta Fecioară nu a făcut excepţie. Cu cât mai uniţi cu Cristos, cu atât mai asemănători Lui în toate, și în suferinţe, sau mai ales acolo.

Acum când Sfânta Fecioară a fost înslăvită alături de Fiul ei, ea a devenit o puternică mijlocitoare, rugătoare și folositoare poporului creștin. Locul ei unic de *Teotokos*, Născătoare de Dumnezeu, se manifestă acum din slavă, întărindu-ne speranţa propriei noastre învieri și a vieţii noastre veșnice înaintea Sfintei, Celei Deofiinţă și de viaţă creatoarei Treimi. Ei ne rugăm să ne fie alături, acum și în ceasul morţii noastre! **[2010]**

Sărbătoarea *Adormirii Maicii Domnului*, numită în popor și *Sfânta Marie-Mare*, spre deosebire de *Sfânta Marie-Mică*, celebrată la 8 septembrie, în care comemorăm Naștera Maicii Domnului, se bazează

ambele pe Tradiţie și nu sunt consemnate de Evanghelii. Se numesc una „Mică” și cealaltă „Mare” nu datorită fastului sărbătorii, ci sunt legate de cele două momente extreme ale vieţii Mamei Mântuitorului: naşterea și respectiv adormirea, sau, la occidentali, ridicarea ei cu trupul la cer. În ambele cazuri, data comemorării nu are o bază istorică, ci este legată de data sfinţirii a două lăcașuri de cult creștine, dedicate acestor sărbători. În cazul Adormirii Maicii Domnului, este vorba de sfinţirea unei biserici care se găsea între Ierusalim și Betleem, numită Katisma (gr. popas, oprire) deoarece, potrivit tradiţiei, Iosif și Maria ar fi poposit în drumul lor din Nazaret la Betleem, unde avea să se nască Isus, pentru a se odihni.

În Orient, evenimentul se sărbătoarea încă din secolul al VI-lea la 15 sau 18 ianuarie în cadrul ciclului Crăciunului. În Occident, sărbătoarea a fost introdusă în secolul al VII-lea de papa Teodor I-ul (642-649). Din 1951, papa Pius al XII-lea o declară dogmă. Tema sărbătorii o constituie faptul că Sf. Fecioară, după moartea (adormirea) ei, a fost ridicată cu trupul la cer, apostolii găsind mormântul gol. Esenţa dogmei constă în faptul că trupul Mariei din care s-a născut Isus nu a cunoscut putrezirea. Termenul de adormire exprimă o taină, deoarece termenul de „înviere” este rezervat doar Învierii Domnului.

Anul bisericesc bizantin (1 sep.-31 aug.), este marcat deci de două sărbători ale Sf. Fecioare Maria, dorind să sublinieze caracterul și rolul deosebit pe care l-a jucat ea în economia mântuirii noastre. Sf. Fecioară Maria, creatură a Tatălui, Maică pământească a Fiului întrupat și Mireasă a Duhului Sfânt este deci și Maică a Bisericii, și prin aceasta este și Maica noastră spirituală. **[2011]**

*

Fp. 2, 1-11. Această pericopă se împarte în două. Prima parte (Fp. 2, 1-4) este o continuare a îndemnurilor adresate credincioșilor din Filipi pe care Pavel le-a început în Fp. 1, 27-30. Ele sunt totodată însă și introducerea minunatului imn al smereniei lui Cristos (Fp. 2, 5-11). Ceea ce dorește Pavel cu înfocare este unitatea esenţială și nu doar formală a celor care compun Biserica: „*Faceţi-mi bucuria deplină și aveţi o simţire, o dragoste, un suflet și un gând*” (Fp. 2, 2). Prin suferinţa liber asumată pentru Cristos (cf. Fp. 1, 29-30), prin smerenie (cf. Fp. 2, 2-3), se va ajunge la unitatea într-un cuget și o simţire (cf. Fp. 2, 1-2). Acesta nu este o lucrare omenească, ci este însăși lucrarea Duhului Sfânt pe care credinciosul o acceptă. Ea este totodată imitarea lucrării lui Cristos, care S-a jertfit pentru noi: „*Fiecare din voi să se uite nu la foloasele lui, ci și la foloasele altora*” (Fp. 2, 4). De aceea, „*să aveţi în voi gândul acesta, care era și în Cristos Isus: El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuși n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci s-a dezbrăcat pe sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor*” (Fp. 2, 5-7). Fiind smerit, credinciosul nu face altceva decât să fie asemenea lui Cristos. Smerenia, departe de a fi o înjosire, este singura modalitate de înălţare. Prin ascultarea de Cristos, credinciosul va face același lucru pe care l-a făcut Cristos însuși: „*De aceea și Dumnezeu L-a înălţat* (pe Cristos) *nespus de mult și I-a dat Numele care este mai presus de orice nume*” (Fp. 2, 9). Scopul final spre care tinde această lucrare este preamărirea lui Dumnezeu în și prin Cristos: „*Pentru ca în Numele lui Isus, să se plece orice genunchi, al celor din ceruri, al celor de pe pământ și de sub pământ, și orice limbă* ***să mărturisească spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Cristos este Domnul***” (Ef. 2, 10-11). Cuvintele marcate sunt și cea mai simplă mărturisire de credinţă. Întreg pasajul este o cristologie completă și totodată un imn de slavă, citat de Pavel din Liturghia epocii, și poate compus chiar de el. Acest imn, alături de cel al dragostei (1 Cor. 1-13), este o poezie divină. **[2011]**

29 August Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul

Lectură biblică: Ev. Mc. 6, 14-30. **Ap.** Fa. 13, 25-33.

Mc. 6, 14-30. Martiriul Sfântului Ioan Botezătorul este relatat pe larg de evangheliștii Matei și Marcu și mai pe scurt de Luca. Avem și o relatare a lui Iosif Flaviu, istoric evreu (n. 100 d.Cr.), în cartea sa *Antichităţi iudaice*. „*Împăratul Irod a auzit vorbindu-se despre Isus, al cărui Nume ajunsese vestit; şi a zis: Ioan Botezătorul a înviat din morţi, de aceea lucrează aceste puteri prin el, pentru că Ioan îi zicea lui Irod: Nu-ţi este îngăduit să ţii pe nevasta fratelui tău*" (cf. Mc. 6, 14-18). Probabil că atât Mc., cât și Mt. relatează pe larg atât motivele, cât și detaliile morţii lui Ioan Botezătorul pentru a evidenţia paralela cu Ilie din VT, subliniind astfel relaţia dintre cei doi.

În această istorie, văzută printr-o prismă psihologică, ies în evidenţă câteva aspecte care merită subliniate. Femeia lui Irod nu are în vedere decât aspectele politice și poziţia ei, pe care o vede în pericol. Ar dori să scape cu orice preţ de Ioan, dar Irod, probabil dintr-o teamă superstiţioasă, nu acţionează. De ziua naşterii sale, Irod dă un ospăţ pentru colaboratorii lui. Irodiada, soţia ilegitimă a lui Irod, găsește un bun prilej și o trimite pe fiica ei să danseze înaintea invitaţilor. Azi am putea numi acest dans: striptease. În aburul beţiei de vin și plăceri, Irod îi jură fetei, Salomea, (numele ei nu este menţionat de evangheliști, ci doar de I. Flavius), să o răsplătească „regește" oferindu-i orice îi va cere. Sfătuită de mama ei, fata îi cere moartea lui Ioan Botezătorul și dovada acestei morţi, capul lui Ioan pe o tipsie. Irod se întristează, dar ţine mai mult la „imaginea" sa și se conformează. Această istorie, cu încrâncenarea unei femei avidă de putere, slăbiciunea bărbaţilor în faţa femeii și a propriei imagini, cu un cuvânt, toată această intrigă, s-a repetat în toată istoria omenirii. Chiar Biblia ne servește câteva mostre elocvente. Și totuși, istoria se repetă cu precizia unui ceasornic până în zilele noastre. Și istoria lui Ioan, ca și nenumăratele ei reluări, cu mici variaţii și cu nume diferite, ne umple de amărăciune. Și poate tocmai de aceea comemorăm acest lucru, de atunci și de acum, prin post. Dacă un ospăţ poate aduce atâta nenorocire, probabil că singurul remediu este postul. **[2010]**

Mc. 6, 14-30. Viaţa Sf. Ioan Botezătorul este indisolubil legată de cea a lui Isus, între ele două fiind un paralelism minunat ca într-o poezie. Conceperea, naşterea și moartea lor sunt consemnate de Evanghelie, și chiar datele cronologice ale evenimentelor sunt verificabile. Moartea martirică a Sf. Ioan Botezătorul a avut loc în preajma Paștelui iudaic, un an înainte de moartea și învierea lui Isus. Totuși, data la care aniversăm acest eveniment al morţii lui Ioan Botezătorul este legată de sfinţirea unei biserici dedicate evenimentului, ridicate în Sebasta din Samaria, unde se află, conform tradiţiei, mormântul Sf. Ioan Botezătorul, alături de cel al proorocului Ilie. Capul Sf. Ioan Botezătorul, descoperit miraculos în trei rânduri, a ajuns în Homs (Siria) în anul 453, de unde a fost adus în Roma, unde este venerat în biserica Sf. Silvestru.

Viaţa Sf. Ioan Botezătorul este în același timp o paralelă, o reeditare în conţinut a vieţii Sf. proroc Ilie. Moartea lui este relatată de toţi cei trei evangheliști sinoptici, dar cel mai pe larg de Marcu. O menţionează în cartea sa „Antichităţi iudaice" și scriitorul Iosif Flaviu, un scriitor evreu, filo-roman, din sec. I d. C., care menţionează și numele fiicei Irodiadei: Salomea. După o pioasă legendă, aceasta și-ar fi găsit moartea când dansa pe malul îngheţat al uni lac. În timpul dansului, gheaţa s-ar fi rupt brusc, dar s-a refăcut la fel de brusc când trupul Salomeei a căzut în apă și i-a tăiat acesteia capul.

Marcu și-a îndreptat atenţia asupra a ceea ce i-au făcut lui Ioan, Irod și Irodiada, incluzând multe detalii, pentru a face o paralelă între această întâmplare și conflictul dintre Ilie și Izabela, deoarece l-a identificat mai târziu pe Ioan cu Ilie. Irod Antipa era fiul lui Irod cel Mare și a domnit ca tetrarh al Galileii și Pereii, sub egida Romei, între anii 4 î. C. și 39 d. C. Așa cum odinioară Ilie l-a acuzat de Ahaz pentru că sub influenţa soţiei sale Izabela a acceptat cultul zeilor păgâni, la fel Ioan l-a acuzat pe Irod Antipa datorită căsătoriei sale nelegitime cu Irodiada, fosta soţie a fratelui său vitreg Filip. Irodiada era o femeie ambiţioasă, dornică de putere și care-l ura pe Ioan, deoarece acesta le reproșa nelegiuirea în care trăiau. Când Isus a început să predice și să facă minuni, după moartea lui Ioan Botezătorul, „*Irod*

a spus slujitorilor săi (referindu-se la Isus)*: Acesta este Ioan Botezătorul! A înviat din morți și de aceea se fac minuni prin el*" (cf. Mt. 14, 2-4). Irod era un om slab din punct de vedere moral și caracterial. Împărțit între pasiunea lui pentru Irodiada și frica superstiţioasă faţă de Ioan, la presiunile ei, l-a arestat pe Ioan și l-a închis (după spusele lui I. Flavius) în fortăreaţa Macheronte, zidită de tatăl său, care se afla pe malul nord estic al Mării Moarte. Irodiada nu s-a mulţumit cu închiderea lui Ioan, ci l-a dorit mort. „*Totuși, a venit o zi cu bun prilej, când Irod își prăznuia ziua de naștere și a dat un ospăț boierilor, șefilor armatei și demnitarilor săi*" (cf. Mc. 6, 21). La incitarea mamei sale, Salomea, fiica Irodiadei, a intrat în sala ospăţului și a dansat înaintea oaspeţilor. Dansul lasciv al fetei a plăcut atât de mult lui Irod, încât i-a făcut acesteia promisiuni nesăbuite, promiţându-i o recompensă oricât de mare. Fata, evident manipulată de mamă-sa, n-a dorit nimic material, ci capul lui Ioan Botezătorul, și încă imediat. Deși întristat de această cerere, dar din pricina jurămintelor făcute în faţa demnitarilor, Irod a poruncit decapitarea lui Ioan. Ca dovadă a împlinirii poruncii, „*ostașul de pază s-a dus și a tăiat capul lui Ioan în temniță, l-a adus pe o farfurie, l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamei sale*" (Mc. 6, 27-28). De acum, Irodiada se credea în siguranţă. Avea dovada morţii lui Ioan Botezătorul. Misiunea proorocului s-a încheiat, dar lucrarea lui Dumnezeu continuă. Tot poporul s-a întristat. Până și Isus S-a tulburat: „*Ucenicii lui Ioan au venit, i-au luat trupul, l-au îngropat și s-au dus să dea de știre lui Isus, care a plecat într-o corabie și s-a retras singur, într-un loc pustiu ca să se roage*" (cf. Mt. 14, 12-13). Biserica comemorează această zi cu post chiar dacă ar cădea duminică, pentru ca să-și exprime amărăciunea faţă de opoziţia dintre politica umană și planurile lui Dumnezeu. **[2011]**

1 Septembrie Începutul anului nou bisericesc

Lectură biblică: Ev. Lc. 4, 16-22. **Ap.** 1 Tim. 2, 1-7.

Lc. 4, 16-22. Cercul zilelor care compun un an începe în orice punct și se termină la punctul unde a început. Nu există un punct, respectiv o zi privilegiată prin sine însăși. Poate începe oriunde. Diferite popoare sau culturi fixează începutul anului în diferite momente. În Imperiul roman de apus, data era la 24 septembrie. Biserica romană îl fixează la 1 ianuarie, 25 decembrie sau 25 martie, în funcţie de diferite ţări. Anul nostru civil începe la 1 ianuarie. Chinezii la luna nouă din februarie etc.

În Imperiul bizantin, anul nou (*Indictionul*) era un ciclu de 15 ani care a început în anul 312 d. Cr. sub Constantin cel Mare. La Constantinopol, începea la 1 septembrie. După dispariţia Imperiului bizantin, Biserica a preluat această dată ca începutul Anului nou bisericesc.

După botezul din apa Iordanului și după ispitirea Sa, Isus S-a întors în Galileea și a început să-i înveţe pe oameni: „*A venit în Nazaret unde fusese crescut; și, după obiceiul Său, în ziua Sabatului a intrat în Sinagogă. S-a sculat să citească și I s-a dat cartea proorocului Isaia*" (Lc. 4, 16). A citit un fragment în care profetul vorbește despre acţiunea mesianică a Trimisului lui Dumnezeu, care se încheie cu cuvintele: „... *Și să vestesc Anul de îndurare al Domnului*" (Lc. 4, 19). Este vorba de anul sabatic, sau jubiliar, anul de bucurie, despre care citim în Levitic în capitolul 25. Se sărbătorea o dată la 50 de ani (7x7+1 ani), în care toată viaţa poporului începea de la început. Isus le spune ascultătorilor, comentând acest pasaj din Isaia, aplicându-l la Sine: „*Atunci a început să le spună: Astăzi s-au împlinit aceste cuvinte din Scriptură, pe care le-aţi auzit*" (Lc. 4, 21). Isus este începutul a tot ce există, iar pentru omenire întreaga perioadă care urmează este un an jubiliar, nu doar un an, ci o întreagă perioadă, până la Revenirea Sa în slavă: „*Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel de urmă, începutul și sfârșitul*" (Ap. 22, 13). Lui să-I fie slava în vecii vecilor. Amin. **[2010]**

*

1 Tim. 2, 2-7. Pavel își îndreaptă acum atenţia asupra vieţii din comunitatea creștină. El pune pe primul loc rugăciunea, arma spirituală prin excelenţă. „*Vă îndemn dar, înainte de toate, să faceţi rugăciuni, cereri, mijlociri, mulţumiri pentru toţi oamenii, pentru toţi conducătorii lumești, ca să putem duce astfel o viaţă pașnică și liniștită, cu toată evlavia și cu toată cinstea*" (cf. 1 Tim. 2, 1-2). După incendierea Romei, care a avut loc în anul 64, și progresiva decădere a Imperiului Roman sub Nero, creștinii au început să fie prigoniţi și multora dintre creștinii de atunci și de acum le vine greu să se roage pentru cei care-i prigonesc. Pavel precizează însă că nici o altă soluţie nu există pentru creștini. Nu proteste, nu petiţii, nu recurs la justiţia umană, ci rugăciune. Condiţiile politice și sociale neprielnice sunt vremuri potrivite să mori pentru Cristos, dar neprielnice spre a trăi pentru El. Răbdarea și rugăciunea sunt unicele soluţii ale creștinului. Lucrul acesta este bun, spune Pavel, pentru că planul lui Dumnezeu este „*ca toţi oamenii să fie mântuiţi și să vină la cunoștinţa adevărului. Căci este un singur Dumnezeu și este un singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus Cristos, care S-a dat pe Sine însuși ca preţ de răscumpărare pentru toţi*" (1 Tim. 1, 4-6). Ultima parte a acestui pasaj putea să facă parte, probabil, dintr-o mărturisire creștină folosită în cultul liturgic al Bisericii primare, și la care Pavel face referinţă.

Exclusiviștii din biserica din Efes, iudaizanţi fiind, credeau că Evanghelia este numai pentru evrei. O ilustrează și cazul sutașului Corneliu, convertit de Petru, și relatat în Fa. 10, 9-43. De aceea, Pavel subliniază că planul de mântuire al lui Dumnezeu se adresează tuturor oamenilor, deci și Neamurilor. El argumentează acest lucru prin propria sa vocaţie și misiune la care a fost chemat ca apostol de Isus Cristos însuși: „*Propovăduitorul și apostolul* (acestui plan), *am fost pus eu – spun adevărul în Cristos, nu mint – ca să învăţ pe Neamuri credinţa și adevărul*" (1 Tim. 2, 7). Pavel și-a apărat cu scumpătate misiunea sa de apostol contra tuturor contestatarilor săi. **[2011]**

8 Septembrie Naşterea Sfintei Fecioare Maria

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 38-42; 11, 27-28. **Ap.** Fp. 2, 5-11.

Sărbătoarea Naşterii Sfintei Fecioare Maria este prima mare sărbătoare a anului civil bizantin, Indictionul, care începea la Constantinopol la 1 septembrie şi despre care am vorbit deja. Ca de obicei, în cazul majorităţii sărbătorilor Sfintei Fecioare, data de 8 septembrie este comemorarea sfinţirii unei biserici din Ierusalim, biserica Sf. Ana, construită pe locul unde după tradiţie s-a născut Sfânta Fecioară în casa părinţilor ei Ioachim şi Ana. Astfel, în prima lună a anului civil bizantin, se sărbătoreşte Naşterea Sf. Fecioare, iar în ultima lună, august, Adormirea şi ridicarea ei cu trupul la cer. Dacă pe sfinţii Noului Legământ îi sărbătorim de obicei în data morţii lor pământeşti, adică a naşterii lor în ceruri, în cazul lui Isus, al Sfintei Sale mame şi al Sf. Ioan Botezătorul sărbătorim şi conceperea şi naşterea lor pământească, datorită rolului excepţional şi esenţial jucat în economia mântuirii noastre. În Orient, sărbătoarea se celebrează din secolul al VI-lea, iar în Roma din secolul al VII-lea.

Despre timpul, locul şi împrejurările Naşterii Sf. Fecioare nu avem date în Evanghelie. Acest lucru nu înseamnă că Tradiţia şi pietatea populară nu au reţinut memoria faptelor. O găsim consemnată mai întâi într-o scriere apocrifă din secolul al II-lea d. Cr. (Naşterea Mariei) reluată apoi în aşa zisa Protoevanghelie a lui Iacob. După aceste scrieri, Maria este fiica lui Ioachim şi a Anei, care era sterilă. Sterilitatea în VT era socotită ca un blestem şi era o mare ruşine. Ioachim şi Ana ajunseseră la bătrâneţe, dar nu aveau copii, deşi erau ireproşabili înaintea lui Dumnezeu. Dat fiind că pe atunci, înainte de Jertfa Crucii, nu exista nădejdea nemuririi, succesiunea neamului părea extrem de necesară. Amândoi s-au retras, Ioachim în pustie, iar Ana în grădina casei şi au început să se roage fierbinte lui Dumnezeu ca să-i binecuvânteze şi să le ridice ocara dintre oameni. Ana se ruga: „Auzi-mă, Dumnezeul părinţilor mei, şi mă binecuvântează, cum ai binecuvântat-o pe mama Sara" (Protoevanghelia lui Iacob, II, 3). Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor şi la bătrâneţe Ana a născut-o pe Fecioara Maria, căreia încă de copil i-a fost rezervat un destin excepţional.

Biblia vorbeşte şi în alte locuri despre naşterea la bătrâneţe, contra tuturor aşteptărilor umane, deci miraculoasă, care s-a petrecut pe baza promisiunii lui Dumnezeu (Sara, soţia lui Avraam, mama lui Isaac), sau a rugăciunilor curate, intense şi îndelungate (Ana, mama lui Samuel, sau Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul). Care să fie oare sensul acestor naşteri din părinţi aflaţi la o vârstă înaintată ale unor personaje deosebite ale istoriei mântuirii? Fără îndoială, în primul rând, faptul că Dumnezeu a voit să semnifice în mod direct intervenţia Sa divină şi să atragă astfel atenţia asupra destinului excepţional al celor născuţi. Pe de altă parte, cei astfel născuţi trebuiau să apară în lume „la vremea potrivită", de aceea Dumnnezeu nu se grăbea. Oricum, la El toate sunt cu putinţă, oricând şi oriunde.

Rolul Sfintei Fecioare în economia mântuirii derivă de la sine dacă luăm în considerare legătura dintre ea şi Fiul ei divin-uman. Prima oară s-a dogmatizat această legătură şi tot ce derivă din ea a fost proclamat la Conciliul din Efes, al 3-lea ecumenic, din anul 431. Aici, Sfintei Fecioare i s-a recunoscut titlul de Teotokos, adică Născătoare de Dumnezeu. Teologia Sf. Fecioare este indisolubil legată de natura divin-umană a lui Isus, om adevărat şi Dumnezeu adevărat, proclamată la Conciliul al 4-lea ecumenic din Calcedon (451). În zilele noastre, un teolog luteran francez trecut la catolicism, Louis Bouyer (1913-2004), într-un tratat monumental de teologie, face următoarea remarcă: „Creştinismul, fără Maria, este un creştinism mutilat. Dacă Cristos, Dumnezeul-om, este realizarea maximă a naturii umane, Fecioara Maria, Mama Sa, este realizarea maximă a persoanei umane". Sfânta Fecioară este taina cea mai mare şi mai frumoasă a Bisericii. Ea a unit în propria persoană divinul cu umanul, de aceea instinctul religios al omului simplu sau cel rafinat al teologului au produs de-a lungul secolelor cinstirea şi preţuirea ei deosebită. Spunea cineva: „Dacă Domnul Cristos este capul Bisericii, Sfânta Sa Maică este gâtul prin care se revarsă în Trupul Tainic toate harurile şi binecuvântările operei mântuitoare. De aceea lumea se bucură la Naşterea ei. **[2010]**

Lc. 10, 38-42; 11, 27-28. Naşterea Sfintei Fecioare Maria este prima sărbătoare a anului bisericesc bizantin, care începe la 1 septembrie. Este data la care începea Anul nou civil în Imperiul roman de

Răsărit, fixată de Constantin în 312. Anul nou civil în Imperiul roman de Apus începea la 24 septembrie (echinoxul de toamnă). În calendarul liturgic roman, Anul nou bisericesc începe în prima Duminică a Adventului (a 4-a înaintea Crăciunului). Prima sărbătoare a Anului nou bisericesc, așa cum spuneam, este Nașterea sfintei Fecioare. Ca și în cazul altor sărbători ale Sf. Fecioare, data calendaristică a acestei sărbători este legată de sfințirea unei biserici, consacrată Sf. Fecioare, în Ierusalim, biserica Sf. Ana, construită pe locul unde, după tradiţie, era casa lui Ioachim și Ana, părinţii Sf. Fecioare. Evangheliile nu menţionează nici locul și nici evenimentul. O cunoaștem dintr-o Evanghelie apocrifă, cea atribuită Sf-lui Iacov, redactată în secolul al II-lea d. Cr.

Ioachim și Ana erau oameni pioși și care respectau cu strictețe Legea. În ciuda sfinţeniei lor, au ajuns la bătrâneţe fără a avea copii. Sterilitatea unui cuplu era considerată în acel timp ca o mare rușine. De aceea, părinţii sfintei Fecioare erau foarte mâhniţi și nu încetau să roage pe Dumnezeu ca să fie binecuvântaţi de El. Naşterea unui copil, în mod miraculos, la bătrâneţe, nu este singulară în VT și în NT. Era semnul intervenţiei divine directe, iar soarta copiilor născuţi astfel era și ea deosebită. Sara, soţia lui Avraam, Ana, mama lui Samuel, primul proroc al lui Israel, și Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul, ultimul dintre prorocii VT, au conceput și născut fii la bătrâneţe. Toţi aceşti copii au jucat un rol esenţial în planul de mântuire al lui Dumnezeu. Toate aceste nașteri erau și semne prin care Dumnezeu Își arăta intervenţia directă în istoria omenirii și simbolizau naşterea Mântuitorului dintr-o fecioară, așa cum arătau profeţiile VT. Dumnezeu, care a creat Universul și i-a stabilit legile, era și stăpânul absolut al acestor legi. Această credinţă trebuia alimentată și susţinută în toţi aceia care se încredeau cu totul în Dumnezeu. Totul este supus lui Dumnezeu. Naşterea Sf. Fecioare este deja începutul împlinirii lucrării mântuitoare a Creatorului și al izbăvirii neamului omenesc de sub robia păcatului. **[2011]**

*

Fp. 2, 5-11.[36]

36 Comentariu Fp. 2, 1-11 la **pg. 630**.

Sâmbăta dinaintea Înălţării Sf. Cruci

Lectură biblică: Ev. Mt. 10, 37-11, 1. **Ap.** 1 Cor. 2, 6-9.

Mt. 10, 37-11, 1. Sărbătoarea *Înălţării Sfintei Cruci* (tembrie) este precedată şi succedată de o sâmbătă şi o duminică în care pericopele evanghelice sunt în legătură cu rolul Crucii în viaţa noastră de creştini, ucenici ai lui Cristos. De aceea, pasajul de azi este încheierea învăţăturilor pe care Domnul le-a dat ucenicilor Săi, după ce i-a ales, înainte de a-i trimite la propovăduire. Ne spune Isus: „*Cine nu-şi ia crucea lui şi nu vine după Mine nu este vrednic de Mine*" (Mt. 10, 38). Este versetul central al vieţii de sacrificiu pe care şi-o asumă ucenicul lui Cristos. Într-o minunată carte, „Costul uceniciei", scrisă de marele teolog şi pastor luteran german Dietrich Bonhoeffer, executat în 1945 la vârsta de 39 de ani, împreună cu alţi 5 confraţi, din ordinul lui Hitler, căruia i s-au opus, vorbeşte despre: „harul care costă scump". Mărturia înaintea lumii, pe care Cristos o cere tuturor celor pe care i-a chemat şi rânduit pentru aceasta, cere o viaţă de sacrificiu. Ucenicia nu este doar declarativă, ci are un cost şi încă unul foarte scump. Într-un cuvânt, ucenicia presupune părăsirea lumii şi chiar a vieţii. Este asumarea crucii proprii. Nu este suficient să vorbim doar despre jertfa lui Cristos. Trebuie să ne conformăm ei. Ba mai mult, să ne unim intim cu Crucea lui Cristos prin asumarea şi purtarea propriei cruci. Ni se pare greu, dar pe Isus nu-L putem găsi decât pe propria noastră cruce. În felul acesta nu doar contemplăm Jertfa Domnului, ci ne unim organic cu ea. Mica noastră cruce devine în felul acesta un instrument de mântuire pentru lume. Nu este doar important, ci esenţial pentru viaţa noastră, oricât de scump ar părea preţul pe care trebuie să-l plătim. Finalitatea unei asemenea vieţi este Viaţa veşnică: „…*să alergăm cu stăruinţă în alergarea care ne stă înainte. Să ne uităm ţintă la Căpetenia şi Desăvârşirea credinţei noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înainte, a suferit crucea, a dispreţuit ruşinea şi şade la dreapta scaunului de domnie al lui Dumnezeu*" (Ev. 12, 1-2). Aceasta este viaţa noastră cu Cristos! **[2010]**

*

1 Cor. 2, 1-9. Se vede că Pavel a fost puternic afectat de starea dezbinată a credincioşilor din Corint. În treacăt fie spus, analizând cele 4 partide menţionate prin cuvintele: „eu sunt al lui", vom constata că modelul după care s-au creat este acelaşi în toate timpurile. 1) „Eu sunt al lui Pavel", adică la contactul personal direct cu cel care i-a instruit. 2) „Eu sunt al lui Apolo", un excelent orator, sunt oamenii care se lasă seduşi nu de conţinutul discursului, ci de „frumuseţea" lui. Ei provin în general dintre superficiali sau „intelectuali" (care sunt superficiali în fond, dar se cred rafinaţi) 3) „Eu sunt al lui Petru" (aceştia sunt cei care fac referinţă la autoritatea formală) şi în fine 4) „Eu sunt al lui Cristos" sunt cei care desfid orice autoritate şi se cred universali, deci cei mai cei dintre toţi. Cu durere în suflet, Pavel trebuie să-i refuze pe toţi în bloc, ca fiind pe o cale falsă: „*Cristos a fost împărţit? Pavel a fost răstignit pentru voi? Sau în numele lui Pavel aţi fost botezaţi?"* (1 Cor. 1, 13). Pavel le explică mai departe: „*Cât despre mine, fraţilor, când am venit la voi, n-am venit să vă vestesc taina lui Dumnezeu cu o vorbire sau înţelepciune strălucită. Căci n-am de gând să ştiu între voi altceva decât pe Isus Cristos, şi pe el răstignit*" (1 Cor. 2, 1-2). Spune mai departe: „*Noi propovăduim înţelepciunea lui Dumnezeu cea tainică şi ţinută ascunsă, pe care o rânduise Dumnezeu, spre slava noastră, mai înainte de veci şi pe care n-a cunoscut-o nici unul dintre fruntaşii veacului acestuia; căci dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei*" (1 Cor. 2, 7-8). O **taină** în NT este un adevăr care nu fusese revelat în trecut, dar care acum este făcut cunoscut credincioşilor prin profeţi şi prin apostoli. Această taină este înţelepciunea ascunsă a lui Dumnezeu (cf. 1 Cor. 2, 6). Înţelepciunea lui Dumnezeu nu poate fi cunoscută cu mintea, dar poate fi recunoscută în Revelaţia divină. Aceeaşi viaţă umană este văzută acum cu alţi ochi, şi ea este fundamentul mântuirii noastre. **[2011]**

Duminica dinaintea Înălţării Sfintei Cruci

Lectură biblică: Ev. Io. 3, 13-17. **Ap.** Gal. 6, 11-18.

Io. 3, 13-17. Deoarece sărbătoarea Înălţării Sfintei Cruci cade de obicei într-o zi comună a săptămânii, ea este încadrată de două duminici, una dinaintea și una de după Înălţarea Sf. Cruci, deoarece duminica este în realitate singura sărbătoare a creștinilor: ziua învierii Domnului. Încadrarea unei sărbători mari cum este Crăciunul, Boboteaza sau Înălţarea Sf. Cruci, care cad într-o zi comună între două duminici vine să sublinieze acest lucru.

Pericopa de azi face parte din dialogul purtat de Isus cu Nicodim, un fruntaș al evreilor, când acesta l-a vizitat pe Isus noaptea, de „frica" iudeilor, mai bine zis de jenă. Fragmentul care constituie pericopa noastră are drept cuvânt cheie: „coborârea și înălţarea". Isus îi explică lui Nicodim: „*nimeni nu s-a suit la cer, afară de Cel ce S-a coborât din cer, adică Fiul omului care este în cer*" (Io. 3, 13). Cu alte cuvinte Isus se prezintă pe sine ca pe **singurul** deţinător al tainelor cerești, al lumii spirituale. Mulţi sfinţi mari ai VT și ai NT, ca de pildă Moise sau Pavel, au avut parte de revelaţii mistice, dar Isus, ca Fiu al Tatălui ceresc, este unicul depozitar al întregului adevăr, trimis tocmai pentru a-l face cunoscut oamenilor. Odată coborât din cer, El a oferit acest adevăr oamenilor. De aici înainte, fiecare dintre cei care-L ascultă are posibilitatea să se mântuiască dacă îl crede sau să piară dacă îl refuză. Criza în care ajunsese omenirea, datorită necredinţei, nu putea fi vindecată decât printr-o soluţie radicală. De aceea spune Isus: „*și după cum Moise a înălţat șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălţat și Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veșnică*" (Io. 3, 14-15). În acest pasaj, Isus face referire la episodul relatat în VT (cf. Numeri 21, 4-9), când, în timp ce poporul evreu ieșit din Egipt se îndrepta spre Ţara Făgăduinţei, și-a pierdut răbdarea și s-a răzvrătit. Dumnezeu l-a pedepsit trimiţând șerpi veninoși care prin mușcătura lor au omorât pe mulţi. Căindu-se pentru comportamentul lor, Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să facă un șarpe de aramă încolăcit pe un băţ. Era de ajuns ca cel mușcat să privească la șarpele de aramă pentru ca să se vindece. Cu timpul, simbolul șarpelui încolăcit pe un baston a devenit emblema tagmei medicilor, ca simbol al vindecării. Isus aplică acest episod la Sine și se referă simbolic la propria Sa înălţare, mai întâi pe cruce și apoi la cer. Înălţarea la cer a lui Cristos începe printr-o coborâre pe pământ între oamenii care trăiesc sau vor trăi în această lume, dar și mai jos, până în Locuinţa morţilor, adică la oamenii care au trăit înainte de venirea Lui. În felul acesta, Crucea lui Cristos devine unicul instrument de mântuire al tuturor oamenilor de la Adam și până la ultimul om viu care va apuca Revenirea lui Cristos în slavă. În felul acesta, Crucea este punctul central al vieţii prin jertfa liber acceptată de Isus din voia Tatălui. „*Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veșnică*" (Io. 3, 16). Textul spune „oricine", și nu „toţi". La fel și cu șarpele de aramă. Nu a vindecat automat întregul popor, ci doar pe aceia care l-au privit. Dumnezeu dorește ca toţi să fie mântuiţi, dar cere colaborarea omului, care trebuie să participe, fie chiar și prin simplul fapt de a privi, atunci la șarpele de aramă, acum la Cruce. „*Pentru că Dumnezeu, într-adevăr, n-a trimis pe Fiul său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El*" (Io. 3, 17). Planul lui Dumnezeu nu este de a pedepsi lumea, ci salvarea ei. Dar această salvare nu se face fără cooperarea omului. Actul eliberării (al mântuirii) depinde acum nu de Dumnezeu, care a făcut totul, ci de om, care trebuie să primească această mântuire prin credinţă: „*Oricine crede în El nu este judecat; dar cine nu crede, a și fost judecat, pentru că n-a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu*" (Io. 3, 18). Există atingeri și atingeri, există priviri și priviri. Dintre toţi cei ce-L îmbulzeau pe Isus, doar femeia care s-a atins **cu credinţă** de poala hainei lui s-a vindecat. La Răstignire, „*norodul stătea acolo și privea, iar fruntașii îșI și băteau joc de El*" (Lc. 23, 35). A privi fără credinţă nu aduce vindecarea și mântuirea, ci judecata și condamnarea. Dumnezeu a pus soarta noastră veșnică în propriile noastre mâini. Putem decide doar o singură dată, a privi la cruce doar ca la un teatru sau a privi cu credinţă spre mântuire. **[2010]**

Sărbătoarea Înălţării Sf. Cruci (14 septembrie) poate cădea în orice zi a săptămânii. Ea este sărbătoarea care marchează echinocţiul de toamnă, așa cum Sf. Paști marchează echinocţiul de primăvară, crucea și

învierea lui Cristos formând un tot unitar din punct de vedere dogmatic. Este de fapt o sărbătoare care sintetizează întreg Anul liturgic. O putem numi o sărbătoare „stavroanastasică". Și pentru că, așa cum menţionam mai sus, sărbătoarea Înălţării Sf. Cruci poate cădea în orice zi a săptămânii, pentru a-i sublinia importanţa ei deosebită, ca și în cazul Crăciunului și al Epifaniei, ea este încadrată liturgic de două duminici, una care o precede și una care o succede. Astăzi sărbătorim Duminica de dinaintea Înălţării Sf. Cruci. Pericopa evanghelică, luată din Ioan, ne vorbește despre un simbol al Crucii pe care-l găsim în VT, pomenit de Isus în convorbirea Sa nocturnă cu Nicodim. Întregul pasaj vorbește despre vindecare, de bolile trupești (mușcătura de șarpe), dar mai ales de boala bolilor care este păcatul. Aspiraţia noastră spre Dumnezeu este benefică, dar insuficientă pentru vindecare. Isus precizează în acest sens: „*Nimeni nu s-a suit în cer, afară de Cel ce S-a pogorât din cer, adică Fiul omului care este în cer*" (Io. 3, 13). Vindecarea este deci rodul unei cooperări dintre Fiul omului care coboară și oamenii care aspirând spre el încearcă măcar să urce. Episodul din VT pe care îl citează Isus îl găsim descris în Cartea a 4-a a Pentateuhului, Numerii 9, 1-9. Poporul a cârtit împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise, din cauza dificultăţii drumului prin pustie. Își pierduse răbdarea. Atunci Dumnezeu a trimis peste ei o urgie, niște șerpi înfocaţi, a căror mușcătură era mortală. Așa au pierit mulţi dintre ei. Poporul s-a căit, și-au recunoscut păcatul și au cerut lui Moise să se roage pentru ei. La rugăciunea lui Moise, Dumnezeu s-a îndurat de popor și a poruncit lui Moise să facă un șarpe de aramă, pe care să-l înalţe pe o prăjină ca să poată fi văzut de toţi. Dacă cineva era mușcat de șerpi, era de ajuns să privească șarpele de aramă și era vindecat. Isus îi explică lui Nicodim că era un simbol care-L reprezenta pe El: „*Și după cum Moise a înălţat șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălţat și Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veșnică*" (Io. 3, 14-15). Prăjina și șarpele de pe el simbolizau deci crucea lui Isus. Contemplând Crucea lui Isus cu credinţă, vom avea parte de milostivirea lui Dumnezeu: „*Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veșnică*" (Io. 3, 16). Nu simpla privire, ci privirea plină de încredere a simbolului Jertfei mântuitoare a lui Isus este vindecătoare. Toiagul cu șarpele încolăcit în jurul lui a devenit cu timpul simbolul medicinii, al vindecării. Toţi aceia care de-a lungul timpului vor contempla simbolul Crucii, vor putea recunoaște în el tot ce a făcut Dumnezeu din iubire pentru om. Suferinţele și moartea Fiului lui Dumnezeu, făcut om, pentru noi și pentru a noastră mântuire vor produce în cel credincios starea de spirit care răspunde prin mulţumire acestei iubiri divine. Nu simbolul, ci iubirea care este simbolizată prin imaginea Crucii ne va aduce mântuirea din robia păcatului. „*Dumnezeu, care n-a cruţat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toţi, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile*" (Rom. 8, 32). Crucea este sarcina pe care Cristos a purtat-o pentru noi, ca noi să fim mântuiţi. Dacă vrem să fim ucenicii lui Cristos, trebuie să fim asemenea Lui și să facem la fel: „*Purtaţi-vă unii altora sarcinile și veţi împlini astfel legea lui Cristos*" (Gal. 6, 2). Pavel explică mai departe această unitate dintre Cristos, Crucea Lui, dintre El și credincios și suferinţele fiecăruia: „*Mă bucur acum în suferinţele mele pentru voi; și în trupul meu împlinesc ce lipsește suferinţelor lui Cristos, pentru trupul Lui care este Biserica*" (Col. 1, 24). Lauda maximă pentru un ucenic este să fie asemenea învăţătorului său. De aceea Pavel ne spune: „*În ce mă privește, departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Cristos, prin care lumea este răstignită faţă de mine și eu faţă de lume*" (Gal. 6, 14). Uniţi cu Cristos, prin Crucea Lui, în viaţa aceasta, vom fi uniţi cu El și în glorie, în viaţa veșnică. **[2011]**

14 Septembrie Înălţarea Sfintei Cruci (post și ajun)

Lectură biblică: Ev. Io. 19, 6-35. **Ap.** 1 Cor. 1, 18-24.

O veche tradiţie ne relatează faptul că Sf. Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, în pelerinajul ei în Ţara Sfântă (secolul al IV-lea), a descoperit într-o grotă apropiată dealului Golgotei trei cruci de lemn. A bănuit că sunt crucile răstignirii lui Isus și a celor doi tâlhari. O femeie pe patul de moarte a fost întinsă pe rând pe aceste cruci, pe una din ele recăpătându-și viaţa. Episcopul de atunci al Ierusalimului, Macarie, a tras concluzia că aceasta era crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul. Sfânta Cruce a fost de atunci păstrată în biserica Anastasis (a Învierii) pe care împăratul Constantin a construit-o pe locul Învierii și îngropării lui Isus, până în 4 mai 614. Atunci, perșii care cuceriseră Ierusalimul au dărâmat Sfântul Mormânt, inclus în construcţia bisericii și au dus cu ei și Sf. Cruce. Împăratul bizantin Heraclie l-a bătut pe Chosroes, regele perșilor, în 628 și a luat cu el Sf. Cruce, ducându-o pe umerii săi până pe Calvar, fiind îmbrăcat în hainele împărătești strălucitoare. Ajungând la ușa bazilicii, se spune, o forţă nevăzută l-a oprit și nu putea să-și continue drumul. Episcopul de atunci al Ierusalimului, Zaharia, i-a atras atenţia că Isus și-a purtat Crucea îmbrăcat în haine simple. Atunci s-a dezbrăcat de hainele strălucitoare și s-a îmbrăcat modest. Și-a putut astfel continua drumul și, urcând Calvarul, a înălţat Sfânta Cruce spre venerare poporului. Acest eveniment s-a petrecut la 14 septembrie, dând origine sărbătorii de astăzi. Tot în secolul al VI-lea, o parte a Sf. Cruci a fost transportată la Roma, sub papa Sergiu I-ul de origine orientală (687-701), fiind expusă și acolo credincioșilor spre venerare. De aceea, atât în Orient, cât și în Occident această sărbătoare a Înălţării și venerării Sf. Cruci a primit un loc deosebit în calendarul liturgic al Bisericii, pe atunci încă nedespărţite.

Biserica Bizantină cinstește Sf. Cruce de trei ori în anul liturgic: în duminica a treia a Postului Mare, în Vinerea Patimilor și în 14 septembrie. Este cinstită această ultimă sărbătoare cu post și ajun, chiar dacă ar cădea duminica. Cele trei momente ale celebrării Sf. Cruci au fiecare propria semnificaţie. Crucea duminicii a 3-a din PM, aflată în mijlocul postului, cum este și în mijlocul vieţii noastre, poate fi privită ca leacul ascezei care ne vindecă de plăceri, cea din Vinerea Mare drept cea care izgonește suferinţa și este începutul bucuriei pascale, iar cea de la Înălţarea Sf. Cruci ca sinteză a teologiei Crucii și Învierii.

Vechiul Testament are numeroase simboluri ale crucii, amintite și cântate în Oficiul Divin al acestei sărbători. Crucea se află în mijlocul istoriei omenirii. Ea este un sfârșit și un început al drumului nostru către Dumnezeu. În grădina Paradisului se găsea Pomul cunoașterii binelui și a răului. Interdicţia de a mânca din fructele acestui pom a fost prima poruncă pe care Dumnezeu a dat-o omului. Prin respectarea ei până la vremea hotărâtă, omul ar fi avut acces la Pomul vieţii aflat în mijlocul Paradisului. Dar omul, din curiozitate, cedând ispitei Șarpelui, a călcat porunca și a fost izgonit din Paradis în lumea aceasta. Omul a mâncat înainte de vreme din fructele vii ale unui pom viu. La împlinirea vremii, Fiul omului omorât pentru noi a fost atârnat pe lemnul Crucii. Era inversul pomului paradiziac. La început un lemn viu cu fructe vii ne-a adus moartea, la capătul istoriei un lemn mort, al Crucii, purtând un fruct omorât, Trupul lui Isus, ne-a redat viaţa. Porunca din Paradis „*nu mâncaţi pentru că veţi muri*" (cf. Geneza 2, 17) se va schimba în „*luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu*" (cf. Mt. 26, 26). Isus ne asigură și ne previne totodată: „*Adevărat, adevărat, vă spun că, dacă nu mâncaţi trupul Fiului omului și nu beţi sângele Lui n-aveţi viaţa în voi înșivă*" (Io. 6, 53). Trupul despărţit de sângele care-i dă viaţa este mort. Moartea voluntară pe cruce a lui Isus, jertfa Sa, ne dă viaţa Lui, ca prin El, cu El și prin El să putem trăi, așa cum zice Pavel: „*Căci pentru mine a trăi este Cristos și a muri este un câștig*" (Fp. 1, 21). Dacă ne împărtășim cu moartea lui Isus, prin Botez în primul rând și prin Sf. Euharistie, ne vom împărtăși negreșit și din Învierea Lui și vom trăi astfel cu El toată veșnicia, deoarece Crucea și Învierea sunt inseparabile și constituie aceeași realitate mistică. **[2010]**

Biserica Bizantină cinstește în mod solemn Sf. Cruce a Mântuitorului, altarul jertfei Sale, de trei ori în Anul liturgic. 1) În cea de a treia Duminică a PM, care ne înfăţișează crucea ca simbol al vieţii creștine, ca instrumentul esenţial al ascezei creștine, adică al urmării lui Cristos. Citim în Evanghelia zilei: „*Dacă*

voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuşi, să-şi ia crucea şi să mă urmeze" (Mc. 8, 34). 2) În Vinerea Mare, când ne amintim de evenimentul răstignirii lui Isus. Crucea precede Învierea, iar suferinţa precede gloria. Moartea şi Învierea lui Isus sunt cele două aspecte nedespărţite ale mântuirii noastre. Este un eveniment *stavroanastasic* (gr. *stavros* = cruce, *anastasis* = înviere). Teologia latină cuprinde aceasta sub numele de „Mister pascal". 3) În data de 14 septembrie, când celebrăm liturgic victoria vieţii asupra morţii: Înălţarea Sf. Cruci. Această dată calendaristică se leagă de sfinţirea bisericii Anastasis, în Ierusalim, în anul 335.

O veche tradiţie bisericească ne spune că Sf. Elena, mama împăratului Constantin, a descoperit printr-o minune, într-o grotă apropiată Calvarului, trei cruci şi a bănuit că ele erau crucile lui Cristos şi ale celor doi tâlhari. O femeie muribundă a fost întinsă pe rând pe cele trei cruci. Când a fost aşezată pe crucea Mântuitorului, aceasta a revenit la viaţă. Pe acest loc, împăratul Constantin a zidit biserica *Anastasis* (a Învierii), care a inclus în incinta ei Calvarul, mormântul de unde a înviat Isus şi grota în care a fost descoperită Crucea. Aici a fost păstrată sfânta relicvă până în 4 mai 614. În urma năvălirii perşilor şi a masacrului câtorva mii de credincioşi, perşii au luat Sf. Cruce ca pradă de război şi au dus-o la ei, distrugând şi biserica. În anul 628, împăratul bizantin Heraclios a făcut război cu perşii, i-a învins şi a recuperat Sf. Cruce, aducându-o înapoi la Ierusalim cu mare pompă. Îmbrăcat cu odăjdiile sale strălucitoare, purtând pe umeri Sf. Cruce, împăratul a voit să intre în biserică, dar o forţă nevăzută l-a oprit. Patriarhul Ierusalimului, Zaharia, i-a atras atenţia împăratului că Isus era îmbrăcat sărăcăcios, când Îşi purta crucea. Împăratul s-a dezbrăcat de hainele strălucitoare şi, punând pe el o manta simplă, a putut intra în biserică şi a pus Sf. Cruce pe Calvar, ridicând-o în văzul tuturor, ca poporul să se închine Sf. Cruci. Era tot 14 septembrie, anul 628. După o absenţă de 14 ani, poporul creştin a recuperat preţioasa relicvă. De atunci, întreaga Biserică, de Răsărit şi de Apus, a inclus această dată în calendarul liturgic. O parte a Sf. Cruci a fost adusă în secolul al VI-lea, de către papa Sergiu I (687-701), de neam oriental, la Roma şi aşezată în biserica Mântuitorului, spre veneraţie publică.

Lecturile din VT, citite în oficiul divin al Bisericii bizantine, trec în revistă multe simboluri ale Sfintei Cruci în vechiul Legământ, începând cu pomul vieţii din paradis, Iacov încrucişându-şi mâinile când a dat binecuvântarea peste fiii săi, toiagul lui Moise şi al lui Aron, sau aşezarea în forma crucii a triburilor lui Israel în jurul Cortului întâlnirii în timpul rătăcirii lor prin pustiu sau toiagul cu şarpele de aramă, care vindeca pe cei muşcaţi de şerpi, la care Isus, în dialogul său cu Nicodim, face referire directă.

*

1 Cor. 1, 18-24. Ceea ce în VT era simbolizat, în Isus Cristos a devenit realitate. Întreaga istorie a omenirii căzute a privit cu speranţă la Crucea Mântuitorului, care a devenit apoi şi temeiul de nezdruncinat al predicării Evangheliei. Spune apostolul Pavel: „*De fapt, Cristos m-a trimis nu să botez, ci să propovăduiesc Evanghelia: nu cu înţelepciunea vorbirii, ca nu cumva crucea lui Cristos să fie făcută zadarnică*" (1 Cor. 1, 17). Întotdeauna, în diferite chipuri, toţi oamenii de pretutindeni L-au căutat pe Dumnezeu. „*Dar întrucât lumea cu înţelepciunea ei, n-a cunoscut pe Dumnezeu în înţelepciunea lui Dumnezeu, Dumnezeu a găsit cu cale să mântuiască pe credincioşi prin nebunia propovăduirii crucii. Iudeii cer semne, grecii caută înţelepciune, dar noi propovăduim pe Cristos cel răstignit, care este scandal pentru iudei şi nebunie pentru greci,* ***dar pentru cei chemaţi, fie Iudei, fie Greci, este puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu***" (1 Cor. 1, 21-24). Să-L urmăm deci pe Cristos prin Cruce la Înviere, ca să fim cu El în slava cea veşnică. Amin. **[2011]**

Sâmbăta după Înălţarea Sf. Cruci

Lectură biblică: Ev. Io. 8, 21-30. **Ap.** 1 Cor. 1, 26-2, 2[37].

Io. 8, 21-30. Textul pericopei de azi este extrem de dens. Este vorba de identitatea adevărată a lui Isus, pe de o parte, și de recunoașterea acesteia de către ceilalţi, pe de altă parte. Isus a venit în lume din voia Tatălui, le-a descoperit oamenilor planul de mântuire al Tatălui și, după ce va fi înălţat pe cruce, adică va împlini voia Tatălui, se va întoarce la El. „*Isus le-a mai spus: Eu mă duc și Mă veţi căuta și veţi muri în păcatul vostru; acolo unde mă duc Eu, voi nu puteţi veni*" (Io. 8, 21). Păcatul este respingerea liberă și conștientă a planului de mântuire a lui Dumnezeu. Veţi muri în păcatul vostru deoarece, în ciuda eforturilor lui Isus de a-l face cunoscut, ei îl resping în mod constant. Ca de fiecare dată, și atunci și acum, un cuvânt pronunţat de cineva este înţeles de fiecare după mintea lui: „*Doar n-o avea de gând să se sinucidă?"* (Io. 8, 22). Isus constată cu amărăciune această discrepanţă de viziune asupra realităţii, a incapacităţii celor fixaţi pe concretul banal al semnificaţiei cuvântului și perceperea abstract-simbolica și a imposibilei reconciliere dintre aceste două: „*Voi sunteţi de jos, le-a zis El, Eu sunt de sus: voi sunteţi din lumea aceasta, Eu nu sunt din lumea aceasta*" (Io. 8, 23). Totodată le explică de ce a spus „că veţi muri în păcatele voastre": „*Pentru că nu credeţi că* ***Eu sunt***". „*Cine ești Tu? I-au zis ei. Isus le-a răspuns: Ceea ce de la început vă spun:* ***Că Sunt***" (Io. 8, 25). Am marcat această ultimă afirmaţie deoarece mulţi exegeţi moderni se găsesc în aceeași situaţie cu cei cărora le vorbește Isus: înţeleg în cheie lumească (de jos) o vorbire cerească (de sus). Dar argumentul suprem al afirmării divinităţii lui Isus, acel „EU SUNT", va deveni evident doar pe Cruce. „*Când veţi înălţa pe Fiul omului, atunci veţi cunoaște că Eu sunt*" (Io. 8, 28/a). În ceea ce oamenii vor percepe ca maximă slăbiciune și faliment existenţial, Crucea, tocmai acolo se manifestă atotputernicia Tatălui care a vrut și a Fiului supus care a împlinit opera divină a mântuirii omului. **[2010]**

*

1 Cor. 1, 26-2, 2.

37 Comentariu **1 Cor. 1, 17-31. Pg. 232**

Duminica după Înălţarea Sfintei Cruci

Lectură biblică: Ev. Mc. 8, 34-9, 1. **Ap.** Gal. 2, 16-20.

Mc. 8, 34-9, 1. Pericopa evanghelică de azi este aceeași care se citește în Duminica a 3-a din PM, dedicată Sf. Cruci. Isus, adresându-se poporului și ucenicilor Săi, deci tuturor, a spus: „*Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea și să Mă urmeze*" (Mc. 8, 34). Acest verset nu este doar inima acestui pasaj, ci inima și cheia întregii noastre vieţi de ucenici ai lui Cristos, deci creștini. Ea nu se adresează doar unei categorii privilegiate, călugări de exemplu, ci tuturor oamenilor care doresc să-și salveze viaţa temporară și să câștige Viaţa veșnică.

Ce este de fapt „Sinele" de care trebuie să ne lepădăm și ce este „crucea sa" pe care trebuie să ne-o asumăm, pentru a-L putea urma pe Isus? În limbajul psihologic, „Eul" este fiinţa noastră întreagă, trup, suflet și spirit în unitatea nedespărţită. La moarte, trupul se desparte de suflet și spirit și aceasta este urmarea și pedeapsa păcatului. Trupul se destramă în elementele sale componente, iar sufletul și spiritul se odihnesc în Dumnezeu. Trupul acesta este deci o locuinţă temporară, un cort. După înviere, sufletul și spiritul nostru vor căpăta un corp nou, o locuinţă veșnică, și nu un cort. Eul nostru, adică ceea ce suntem noi în chip real, este cunoscut ca atare doar de Dumnezeu. Sinele, în schimb, este ceea ce cunoaștem noi din Eul nostru, din fiinţa reală. Este imaginea pe care ne-o facem noi despre noi înșine și ceea ce cred sau văd oamenii despre noi. Acest Sine nu suntem noi înșine, ci doar partea care credem noi că suntem. Sinele, ca aspect al cunoașterii de noi înșine, nu se suprapune peste Eu. Și pentru că ne cunoaștem doar în parte, trebuie să renunţăm la el și să acceptăm despre noi felul în care ne vede Dumnezeu. Cum ne vede Dumnezeu, o aflăm din Scripturi. Acceptarea acestei imagini este de fapt credinţa, cheia întregii cunoașteri. Cu alte cuvinte, chiar dacă noi credem că am făcut bine, dar Dumnezeu ne descoperă că de fapt e pe dos, vom accepta ceea ce vede și cum ne vede Dumnezeu. De aceea, trebuie să ne despărţim de Sine. Crucea noastră, pe care trebuie să ne-o asumăm, ne este totdeauna la îndemână. Ea nu reprezintă doar greutăţile și suferinţele pe care noi le considerăm ca atare și avem tendinţa ori de a le ocoli, ori de a le îndulci. Suferinţa este opusul plăcerii pe care o căutăm. Dar crucea este altceva. În antichitate, cei condamnaţi la moarte trebuiau să-și poarte crucea pe care urmau să fie răstigniţi. Noi trebuie deci să ne purtăm instrumentul pe care vom muri. Dar pentru că moartea noastră este o despărţire temporară a sufletului și spiritului nostru de trup, rezultă prin urmare că crucea pe care trebuie să o purtăm este trupul nostru. Suferinţa este consubstanţială vieţii noastre temporare, a vieţii în trupul acesta. Odată cu moartea, toate suferinţele de aici încetează. Nu doar suferinţele pe care noi le percepem ca supraadăugate, ci și cele cotidiene. Trupul trebuie hrănit, îmbrăcat, adăpostit etc. și pentru aceasta muncim. În viaţa noastră socială greșim și ni se greșește, deci trebuie să iertăm, suntem atrași de tot felul de lucruri inutile sau periculoase și, în fine, suntem în permanenţă expuși tuturor vicleniilor celui potrivnic. De aceea, în rugăciunea „Tatăl nostru" cerem de la Dumnezeu să ducem o viaţă conformă cu voinţa Lui.

Pe scurt, asumarea vieţii noastre așa cum este, cu toate greutăţile și evenimentele ei este „crucea noastră". Noi am fost condamnaţi la moarte încă din momentul conceperii noaste. După ce devenim conștienţi, știm cu toţii că vom muri. Doar asumarea conștientă și liberă a destinului nostru temporar, deci asumarea crucii proprii, ne va salva. Crucea lui Cristos ne arată însă destinul nostru etern. Aceasta este alegerea la care suntem invitaţi și aceasta nu se poate face decât prin credinţă. Trebuie să fim răstigniţi pentru a putea fi uniţi cu Cristos. În felul acesta, vom uni crucea proprie, liber asumată, cu Crucea lui Cristos: „*Am fost răstignit împreună cu Cristos*, zice Pavel, și *trăiesc, dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Și viaţa, pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine*" (Gal. 2, 20). Fără lepădarea de sine și fără purtarea propriei cruci unite cu Crucea lui Cristos, nu este mântuire. Să nu ne amăgim cu o imagine și să pierdem astfel realitatea Vieţii care nu este doar o promisiune, ci începe aici! **[2010]**

Mc. 8, 34-9, 1. Gal. 2, 16-20. Această Duminică încheie sărbătoarea Înălţării Sf. Cruci. Până acum, pericopele evanghelice au fost luate din Matei. Din duminica următoare și până în perioada Triodului,

adică a PM, pericopele evanghelice se iau din Luca. Cele două duminici, cea care precede și cea care succede sărbătoarea Înălțării Sf. Cruci, ne pun în fața ochilor pasajele din NT care vorbesc mai specific despre rolul crucii în viața credinciosului creștin. Dacă în Duminica dinaintea sărbătorii Isus îi vorbește lui Nicodim, și prin el nouă, de simbolurile Crucii din VT, în această Duminică Isus se adresează direct tuturor acelora care vor să-L urmeze pe calea vieții. După mărturisirea lui Petru în Cezarea lui Filip, când L-a recunoscut pe Isus drept Mesia cel așteptat, El le descoperă ucenicilor planul de mântuire al lui Dumnezeu și desfășurarea istorică a lucrurilor. „*Atunci a început să-i învețe* (pe ucenici) *că Fiul omului trebuie să pătimească mult, să fie tăgăduit de bătrâni, de marii preoți și de cărturari, să fie omorât și după trei zile să învieze*" (Mc. 8, 31). Ucenicii parcă au recepționat mesajul doar până la ultimul cuvânt, „*și să învieze*", și s-au întristat. De câte ori întristările noastre se produc pentru că nu primim Cuvântul lui Dumnezeu decât până unde el este recepționat de noi, doar afectiv. Ucenicii de atunci, și mulți dintre noi, parcă nu vrem să auzim cuvântul cheie: „*Înviere*". Petru s-a opus, dar a fost aspru mustrat. Să depășim deci gândurile noastre pământești și să ascultăm mesajul lui Dumnezeu până la capăt.

La bucuria învierii se ajunge întotdeauna prin suferința crucii. Acum, Isus se adresează tuturor. „*Apoi a chemat la El norodul împreună cu toți ucenicii Săi și le-a zis: Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea și să Mă urmeze*" (Mc. 8, 34). Gândurile umane trebuie depășite și trebuie adoptat modul de gândire al lui Dumnezeu, adică trebuie să ne lepădăm de noi înșine. Drumul spre viață trece prin moarte: „*Cine vrea să-și scape viața o va pierde; (v.35), dar oricine își va pierde viața din pricina Mea și din pricina Evangheliei, o va mântui*" (Mc. 8, 35). Ca să-și argumenteze acest adevăr, Isus recurge la rațiune. Să stăm o clipă și să judecăm: „*Și ce folosește unui om să câștige întreaga lume, dacă își va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?"* (Mc. 8, 36-37). Urmarea lui Cristos are trei condiții. Ea se realizează doar în deplină libertate. Dumnezeu nu forțează pe nimeni: 1) „***Dacă*** *cineva vrea*... 2) *Să se lepede de sine*, 3) *Să-și ia crucea și să mă urmeze*". Crucea este cheia acestui îndemn. A-L urma pe Cristos pe calea Sa care duce la viață, în mod paradoxal, implică pierderea vieții înțeleasă doar ca viața de aici, și predarea cu totul lui Cristos. Faptele legii, împlinirea unor ritualuri, nu pot conduce la Viață. Doar Dumnezeu ne justifică prin Crucea Fiului Său. De aceea, fie iudei, fie neamuri, toți au o singură cale. „*Fiindcă știm că omul nu este socotit neprihănit* (justificat) *prin faptele Legii, ci* ***numai*** *prin credința în Isus Cristos, am crezut și noi în Cristos Isus, ca să fim socotiți neprihăniți prin credința în Cristos, iar nu prin faptele Legii; pentru că nimeni nu va fi socotit neprihănit prin faptele Legii*" (Gal. 2, 16). Pavel insistă asupra acestui fapt pentru a pune în evidență lucrarea crucii în viața fiecărui credincios. Este vorba deci nu de o doctrină, ci de o trăire de viață, care cere de la noi lepădarea de sine, adică de felul în care noi percepem lumea și pe noi înșine. De aceea, Pavel subliniază cu tărie: „*Am fost răstignit împreună cu Cristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe sine însuși pentru mine*" (Gal. 2, 20). Viața mea adevărată, cea interioară, nevăzută, este răstignită pe Crucea lui Cristos. Este maxima comuniune. Crucea mea mică face acum parte din Crucea lui Cristos sau, mai bine zis, crucea mea nu este doar o părticică din Crucea lui Cristos, ci, la fel ca în Euharistie, este întreaga Cruce a lui Cristos. De aceea, „*nu vreau să fac zadarnic harul lui Dumnezeu; căci dacă neprihănirea se capătă prin fapte, degeaba a murit Cristos*" (Gal. 2, 21). Crucea, instrumentul morții, devine astfel instrumentul vieții veșnice. **[2011]**

Duminica dintre 11 -17 Octombrie, a Sf-lor Părinţi ai Conciliului VII ecumenic. Al II-lea de la Niceea.

Lectură biblică: Ev. Lc. 8, 5-15. **Ap.** Gal. 2, 16-20.

După cum știm, Biserica Bizantină pomenește de patru ori într-un an liturgic pe sfinţii părinţi ai primelor 7 Sinoade ecumenice: în Duminica Ortodoxiei (prima Duminică din PM) și în Duminica de după 11 octombrie pe Sf. Părinţi ai Sinodului al II-lea din Nicea (787); în Duminica dintre *Înălţarea Domnului și Rusalii* pe Sf. Părinţi ai Sinodului I din Niceea (325); în Duminica de după 13 iulie, pe Sf. Părinţi ai primelor 7 Sinoade ecumenice.

Un sinod (= a merge împreună) este o reuniune a episcopilor care se sfătuiesc împreună în lumina Duhului Sfânt despre o problemă de credinţă, morală sau organizare bisericească, ce s-a ivit la un moment dat într-o anumită regiune. La sfârșitul sinodului, se aduc hotărâri care sunt valabile pentru acea situaţie, în acel timp și pentru acel loc. Aceste hotărâri poartă numele de „canoane" și sunt obligatorii pentru respectivele Biserici locale, în care și pentru care au fost ele aduse. Când problema vizează întreaga Biserică Universală, adică din întreaga lume locuită (gr. oicumena) respectivul Sinod la care se adună episcopii tuturor (sau a majorităţii) lumii de atunci, sau de acum, Sinodul poartă numele de Sinod Ecumenic, adică al întregii lumi locuite, unde existau sau există comunităţi creștine. Normele formulate cu această ocazie, canoanele, sunt valabile pentru toţi creștinii de pretutindeni și din toate timpurile.

Două din aceste Sinoade/Concilii Ecumenice au avut și continuă să aibă o valoare deosebită: Primul Sinod Ecumenic, care s-a întrunit la Niceea în anul 325 și care a stabilit dogma (= învăţătură de credinţă, de nezdruncinat) Sfintei Treimi, hotărând odată pentru totdeauna natura divină a lui Isus care este de o fiinţă cu Tatăl, și Sinodul întrunit la Calcedon în anul 451 (al IV-lea Ecumenic), care s-a pronunţat asupra naturii persoanei lui Cristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat. Din celelalte Sinoade Ecumenice, mai proeminent este cel de al VII-lea Sinod Ecumenic reunit tot la Nicea în anul 787, care normează relativ la cultul icoanelor. El stabilește că icoanele pot fi venerate, în cultul public (biserică) sau particular (acasă), deoarece Isus care este Dumnezeu întrupat se poate picta în calitatea Sa de om și cu atât mai mult sfinţii. Icoana însă nu este obiect de adoraţie, cult care se adresează doar lui Dumnezeu, ci doar venerată, cinstită, subliniind prin aceasta credinţa în Întruparea Fiului lui Dumnezeu în persoana lui Isus, care este Cristosul, adică Unsul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru. Aceste dogme însă nu au fost admise de toţi creștinii nici chiar până în zilele noastre. După 2000 de ani, din păcate cei care se numesc cu numele de creștini sunt încă divizaţi chiar și în aceste puncte esenţiale ale credinţei. De aceea, toate Bisericile se roagă pentru unitatea credinţei, așa după cum a făcut-o și Isus în rugăciunea Sa arhierească ce se citește la Evanghelia acestor comemorări (Io. 17, 1-13): „*Ca toţi să fie una!"* se roagă Domnul, Tatălui său ceresc, înainte de Patima Sa mântuitoare.

Lc. 8, 5-15.

Evanghelia zilei ne pune în faţă *Pilda Semănătorului*. Cuvântul mântuitor al vieţii a fost auzit, dar nu a fost ascultat deplin nici atunci, și nici în anii ce au urmat. Credinţa este o realitate spirituală, care, asemenea seminţei Cuvântului de care ne vorbește Evanghelia de azi, poate să se piardă sau poate fi smulsă din inima celui care a ascultat-o. Și chiar după ce a rodit, ea nu crește deodată, ci asemenea unei plante. Într-o pădure, găsim un stejar, ca iarbă, ca un lujer plăpând, ca o tufă și în fine ca un copac deplin. Ele toate coexistă. Opera Unităţii creștinilor este o taină a lui Dumnezeu. Atât în noi înșine, cât și în Biserică nu toţi ajungem deodată la deplinătatea sau unitatea credinţei. Pe noi creștinii, acest lucru trebuie să ne conducă la o rugăciune și mai înflăcărată spre realizarea deplină a acestei unităţi: „*Gândul acesta să ne însufleţească pe toţi care suntem desăvârșiţi;* zice Pavel, și *dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel*" (Fp. 3, 15-16). **[2010]**

Lc. 8, 5-15. Pilda semănătorului o putem socoti într-un fel pilda pildelor. Ea este relatată de toţi cei trei evanghelişti sinoptici. Ea conţine şi o explicaţie a lui Isus, de ce vorbeşte în pilde. O numesc pilda pildelor şi pentru faptul că ea se referă la lucrul esenţial: la relaţia dintre om şi cuvântul lui Dumnezeu. Cât va exista omul pe pământ şi va asculta Cuvântul lui Dumnezeu, vor exista trei categorii care într-un fel sau altul refuză acest Cuvânt sau îl fac inoperant prin modul de a-l pune în practică, şi o categorie care-l va primi şi va aduce rod, dar în mod diferenţiat, 30%, 60%, sau 100%. Luca nu face această diferenţă cantitativă între cei ce au primit Cuvântul, ci se referă doar la roadă şi la **modul** de a o obţine, lucru care lipseşte la Mt. şi Mc. „*Sămânţa, care a căzut pe pământ bun, sunt aceia care, după ce au auzit Cuvântul, îl ţin în inimă bună şi curată şi fac roadă* ***în răbdare***" (Lc. 5, 15). Mulţi aud Cuvântul. Unii îl refuză de la început, alţii sunt superficiali, îl aud, dar nu-l interiorizează, este pentru ei o informaţie între atâtea altele, alţii, în fine, îl şi pun în practică întrucâtva, dar grijile lumii acesteia sunt pentru ei mai importante. De fapt este vorba de o judecată la care omul se supune pe sine însuşi. Ce este mai important? Cuvântul care poate să-mi schimbe viaţa în bine sau lumea aceasta cu legile ei? Dar nici cei care primesc Cuvântul nu sunt toţi la fel. Ce face diferenţa între ei? De ce rodeşte Cuvântul în mod diferenţiat? Pentru ca Cuvântul lui Dumnezeu să-şi aducă roada deplină este nevoie de răbdare. Fiecare lucru în viaţa aceasta se dezvoltă în timp. Dacă nu avem răbdare să aşteptăm, riscăm să pierdem totul. Răbdarea este rodul credinţei, iar credinţa este darul lui Dumnezeu. Fără să avem răbdare nu vom putea obţine niciodată nimic. Răbdarea este pământul bun în care sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu îşi va aduce rodul deplin, adică viaţa noastră în Dumnezeu. **[2011]**

*

Gal. 2, 16-21. Faptele legii, împlinirea unor ritualuri, nu pot conduce la Viaţă. Doar Dumnezeu ne justifică prin Crucea Fiului Său. De aceea, fie iudei, fie neamuri, toţi au o singură cale: „*Fiindcă ştim că omul nu este socotit neprihănit* (justificat) *prin faptele Legii, ci* ***numai*** *prin credinţa în Isus Cristos, am crezut şi noi în Cristos Isus, ca să fim socotiţi neprihăniţi prin credinţa în Cristos, iar nu prin faptele Legii; pentru că nimeni nu va fi socotit neprihănit prin faptele Legii*" (Gal. 2, 16). Pavel insistă asupra acestui fapt, pentru a pune în evidenţă lucrarea crucii în viaţa fiecărui credincios. Este vorba deci nu de o doctrină, ci de o trăire de viaţă, care cere de la noi lepădarea de sine, adică de felul în care noi percepem lumea şi pe noi înşine. De aceea, Pavel subliniază cu tărie: „*Am fost răstignit împreună cu Cristos, şi trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăieşte în mine. Şi viaţa pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit şi S-a dat pe sine însuşi pentru mine*" (Gal. 2, 20). Viaţa mea adevărată, cea interioară, nevăzută, este răstignită pe Crucea lui Cristos. Este maxima comuniune. Crucea mea mică face acum parte din Crucea lui Cristos sau, mai bine zis, crucea mea nu este doar o părticică din Crucea lui Cristos, ci, la fel ca în Euharistie, este întreaga Cruce a lui Cristos. De aceea, „*nu vreau să fac zadarnic harul lui Dumnezeu; căci dacă neprihănirea se capătă prin fapte, degeaba a murit Cristos*" (Gal. 2, 21). Crucea, instrumentul morţii, devine astfel instrumentul vieţii veşnice. **[2011]**

26 Octombrie Sf. mare mucenic Dumitru

Lectură biblică: Ev. Io. 15, 17-16, 2 **Ap.** 2 Tim. 2, 1-10.

Biserica Bizantină sărbătorește în ziua de azi pe Sfântul Mare mucenic Dimitrie, izvorâtorul de mir. Acesta era originar din Tesalonic. A trăit sub împăraţii Diocleţian și Maximin și a fost martirizat pe la începutul secolului al IV-lea. Cultul său s-a răspândit cu repeziciune, nu doar datorită morţii sale martirice, ci și datorită multelor minuni care se petreceau la mormântul său, din care emana un plăcut parfum de mir. Guvernatorul regiunii numite Iliricum, Leontios, prin anii 412-413, a demolat mica incintă unde se găsea mormântul Sfântului, situat în incinta stadionului și a unei băi publice, a sfinţit locul și a construit în cinstea Sf. Dimitrie o mare biserică rămasă în picioare până azi, loc de venerare a acestui Mare Martir.

Pe scurt, viaţa lui s-ar fi petrecut cam așa. În timpul trecerii prin Tesalonic a Împăratului Maximin, Sfântul a fost denunţat autorităţilor ca fiind creștin și aruncat în închisoare. Împăratul a organizat pe stadionul unde mai târziu a fost îngropat Sfântul niște jocuri. Un gladiator celebru de origine barbară și foarte agreat de împărat pe nume Lios se prezenta în faţa poporului, ca pe vremuri în VT Goliat, provocând la luptă pe locuitorii orașului. Un tânăr creștin pe nume Nestor, ascultând de rugămintea Sf. Dimitrie și întărit de rugăciunile acestuia, l-a înfruntat în luptă pe gladiatorul Lios și l-a omorât, în ciuda diferenţelor mari de forţă fizică, evidente pentru toţi, lăsându-l mort în stadion, ca pe vremuri David pe Goliat. Maximin, suferind atât o umilinţă, cât și o durere prin pierderea lui Lios, preferatul său și motivul orgoliului său, a poruncit să fie omorâţi atât Dimitrie, cât și Nestor, pe care Biserica Bizantină îl sărbătorește în ziua de 27 octombrie. Victoria lui Nestor și a lui Dimitrie a fost victoria celor care se încred în Domnul, și nu în puterea armelor și a mușchilor. A fost victoria spiritualului asupra materialului, a smereniei asupra orgoliului, a rugăciunii asupra forţei brute.

După mai mult timp, în anul 740 în ziua de 26 octombrie, ziua comemorării Sf. Dimitrie, a avut loc la Constantinopol un mare cutremur de pământ, foarte devastator, sub împăratul bizantin Leon Isaurul, primul împărat iconoclast. Biserica comemorează în această zi și amintirea acestui cutremur considerat, simbolic, un semn divin contra ereziei iconoclaste, care a început sub acest împărat și care a tulburat viaţa Bisericii mai mult de 100 de ani. **[2010]**

În ziua de 26 octombrie, Biserica Bizantină îl cinstește pe Sf. Mare mucenic Dimitrie, izvorâtorul de mir. Sfântul era originar din Tesalonic și a trăit sub împăraţii Diocleţian și Maximin (secolul al IV-lea d. Cr.). Era un om în faima sfinţeniei. Suntem în epoca marii persecuţii din timpul lui Diocleţian (a 10-a și ultima). Dimitrie, fiind denunţat ca creștin, a fost aruncat în închisoare. După obiceiul roman din acele timpuri, se organizau întreceri sportive. Împăratul Maximin (284-305) avea un gladiator preferat numit Lios. Acesta îi chema la luptă pe toţi cei care s-ar fi încumetat să se lupte cu el, pe viaţă și pe moarte. Un tânăr creștin numit Nestor a dorit să-l înfrunte pe Lios și a cerut lui Dimitrie încuviinţarea să lupte cu el și i-a cerut sprijinul prin rugăciune. Sf. Dimitrie a acceptat, iar Nestor l-a înfruntat și l-a omorât în arenă pe Lios, în ciuda marii diferenţe de forţă fizică, la fel ca odinioară David, care l-a ucis pe Goliat. Întristat de pierderea lui Lios și rușinat de înfrângerea acestuia, împăratul l-a arestat pe Nestor și l-a ucis în închisoare împreună cu Dimitrie, sprijinitorul și mentorul său. Ambii au fost înmormântaţi, iar pe locul vechiului stadion, mai târziu, Leontios, guvernatorul provinciei Iliricum, a ridicat o biserică (412-413) ce stă și azi în picioare, în cinstea Marelui mucenic Dimitrie, ale cărui sfinte moaște izvorăsc și azi mir, foarte parfumat.

În anul 740, în ziua de 26 octombrie, de sărbătoarea Sf. Dimitrie, a avut loc în Constantinopol un cutremur foarte devastator, sub împăratul Leon Isaurul, primul împărat iconoclast. Biserica Bizantină comemorează în această zi și amintirea acestui cutremur, considerat ca un semn divin, de împotrivire a cerului faţă de erezia iconoclastă, care a tulburat viaţa Bisericii bizantine timp de mai bine de 100 de ani, încheiată în Bizanţ prin biruinţa dreptei credinţe în prima Duminică a PM, din 834. **[2011]**

Io. 15, 17-16, 2. Evanghelia de astăzi ne vorbește chiar despre aceste lucruri: „*Dacă vă urăște lumea, știţi că pe Mine M-a urât înaintea voastră. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei, dar, pentru că*

nu sunteţi din lume și pentru că Eu v-am ales din mijlocul lumii, de aceea vă urăște lumea" (Io. 15, 18-19). Toate aceste lucruri nu trebuiesc doar citite și memorate, ci ele trebuie, prin vigilenţă (trezvie) să fie parte integrantă a vieţii noastre în Hristos. Prea des ne lăsăm pradă întristării în faţa unor evenimente, pe care le percepem ca adverse și nedrepte și pe care trebuie să le suferim. Isus ne corectează și ne îmbărbătează: „***Aduceţi-vă aminte*** *că dacă*..." Cel care ne aduce aminte este Mângâietorul promis și revărsat asupra noastră în ziua primelor Rusalii. Viaţa în Hristos, Isus o repetă cu insistenţă, nu este o dulce petrecere într-o bucurie așa cum ne-o dă lumea. Dimpotrivă, este o continuă luptă îndreptată contra celui rău. Este asemenea vieţii Sf. Gheorghe, o luptă cu balaurul. Noi suntem datori a ne lupta, a ne opune tuturor vicleniilor și capcanelor celui rău. Dar biruinţa Îi aparţine lui Isus. Atât biruinţa de moment, cât mai ales cea finală și definitivă. Și chiar dacă, din păcate, mai pierdem câte o luptă sau chiar o bătălie, să fim siguri că victoria finală Îi aparţine întotdeauna doar lui Isus: IS. XC. NI. KA. Isus Hristos Învinge. În ceea ce ne privește trebuie să-I fim credincioși și să-L mărturisim cu curaj în toate evenimentele vieţii noastre până la martiraj.

"Lumea" în Biblie înseamnă tot ce este afară de Hristos. Nu toţi care se revendică formal la Hristos și Biserica Sa fac parte din BISERICĂ. Există lumea din lume și lumea din Biserică. Nota distinctivă pentru noi, clerici, monahi sau credincioși, nu ne stă la dispoziţie. Ea aparţine lui Dumnezeu. Ne-o descoperă apostolul Pavel: „*Totuși, temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită, având pecetea aceasta: Domnul cunoaște pe ai Săi*!" (2. Tim. 2, 19). În ce ne privește, Domnul ne-a avertizat: „*V-am spus aceste lucruri ca ele să nu fie pentru voi un prilej de cădere. Au să vă dea fară din sinagogi: ba va veni vremea când, oricine vă va ucide, să creadă că aduce o slujbă lui Dumnezeu* (Io. 16, 1-2). Să nu fim deci descurajaţi în faţa greutăţilor slujirii, oricât de slabă și neânsemnată ne-ar părea, „*pentru că atunci când sunt slab, atunci sunt tare*" (2 Cor. 12, 10) în Hristos Domnul! **[2009]**

*

2 Tim. 2, 1-10. Apostolul rânduit pentru ziua de azi este luat din a 2-a epistolă a lui Pavel către fiul său spiritual Timotei. Este parcă modelul a ceea ce s-a întâmplat în cazul lui Dimitrie și Nestor. Pavel îl îndeamnă pe Timotei: „*Tu, dar, copilul meu, întărește-te în harul care este în Cristos Isus... Suferă împreună cu mine, ca un ostaș bun al lui Cristos*" (2 Tim. 2, 1-3).

Prin taina Sfântului Mir, conferită după Botez, prin care credinciosul este pecetluit cu darul Duhului Sfânt, fiecare dintre cei botezaţi în numele Preasfintei Treimi, devine un luptător, pentru a păstra, a spori și a duce la împlinire misiunea sa de creștin. Credinţa care ne-a condus la Botez, prin Sf. Mir, este deplin întipărită în fiinţa nouă creștină. Dintr-o credinţă naturală, ea devine supranaturală, este un dar al Duhului Sfânt. Această credinţă nu trebuie doar cultivată, ci și apărată contra inamicilor ei. Pavel, în testamentul său spiritual, îi spune lui Timotei: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea,* ***am păzit credinţa***" (2 Tim. 4, 7). Această luptă pe care ostașul lui Cristos trebuie să o ducă (cf. 2 Tim. 4-6) face parte din natura creștinului. Ucenicul lui Cristos este prevenit de Isus că are doi dușmani de neîmpăcat, cu care nu doar că nu-i permis nici un compromis, ci trebuie angajată lupta cu ei. Aceștia sunt lumea și diavolul. Ne spune Isus: „*Dacă vă urăște lumea, știţi că pe Mine M-a urât înaintea voastră. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei; dar, pentru că nu sunteţi din lume și pentru că eu v-am ales din mijlocul lumii, de aceea vă urăște lumea*" (Io. 15, 18-19). David și Goliat, Dimitrie și Nestor au fost simboluri ale bătăliei spirituale la care Pavel îndeamnă pe Timotei, și prin el pe noi toţi, ca lăsând totul să ne angajăm în această luptă a credinţei, pe care o așteaptă o mare răsplată în veșnicie. **[2010]**

2 Tim. 2, 1-10. În cele ce urmează, Pavel dezvoltă caracterul special al misiunii celor ce predică Evanghelia. Evident că toţi creștinii, fiecare după puterea lor, sunt obligaţi să răspândească mesajul evanghelic. Dar în Biserică există rânduială și ierarhie. Fiecare trebuie să lucreze după natura și măsura harului pe care l-a primit în Duhul Sfânt. Cei însărcinaţi cu transmiterea acestui mesaj au însă datorii mai deosebite. De aceea, Pavel îi spune lui Timotei: „*Tu, dar, copilul meu, întărește-te în harul care este în Cristos Isus. Și ce ai auzit de la mine, în faţa multor martori, încredinţează la oameni de încredere,* ***care să fie***

în stare să înveţe şi pe alţii" (2 Tim. 2, 1-2). Propovăduirea Evangheliei, conducerea comunității și cultul divin (rugăciunea publică și celebrarea Euharistiei) sunt cele trei aspecte ale unei lucrări unice, pe care Pavel o numește „*comoara cea bună, care ţi s-a încredinţat*" (cf. 2 Tim. 1, 14), pe care Timotei a primit-o prin „*punerea mâinilor de către ceata presbiterilor*" (cf. 1 Tim. 4, 14), și pe care trebuie să o păzească prin Duhul Sfânt. În continuare, Pavel îi propune lui Timotei trei exemple, luate din viaţa comună, pentru a sublinia că succesul în acţiune este sprijinit de efortul și disciplina individuală. Primul este cel al ostașului, al doilea este al sportivului, al treilea este al plugarului. Toate aceste categorii sunt obligate nu doar la efort, ci și la disciplină în acţiune. Disciplina este o restricţie voluntară faţă de unele comodităţi, chiar licite, pentru a asigura succesul acțiunii: militare, sportive sau agricole. Ostașul nu se încurcă cu treburile lumești, sportivul trebuie să lupte după reguli, altfel este descalificat, iar plugarul trebuie să muncească. Și totuși nu este încă de ajuns. Conducătorul unei comunităţi trebuie să fie mereu gata de sacrificiu: al libertăţii sau chiar al vieţii, dacă este nevoie, pentru ca lucrarea evanghelizării să propășească. Cel mai mare efort este cel al răbdării. Răbdarea, departe de a fi o atitudine pasivă, cum cred mulţi, necesită un efort interior intens și sacrificarea eului propriu în beneficiul altuia. „ *De aceea* – zice Pavel – *rabd totul pentru cei aleși, pentru ca ei să capete mântuirea care este în Cristos Isus, împreună cu slava veșnică*" (2 Tim. 2, 10). A suporta toate adversităţile în beneficiul altuia, chiar când acesta nu este conștient de binele făcut, poate veni doar dintr-o dragoste curată. **[2012]**

8 Noiembrie Sf. Arhangheli Mihail și Gavril

Lectură biblică: Ev. Lc. 10, 16-21. **Ap.** Evr. 2, 2-10.

În această zi, Biserica Bizantină celebrează sinaxa (gr. = reuniune pentru a prăznui o sărbătoare) Sfinţilor Arhangheli Mihail și Gavril și a tuturor puterilor celor fără de trup. În mod obișnuit, aceste puteri în Biblie apar sub numele de îngeri, pe care-i găsim în mod constant în paginile ei. Autorul Epistolei către Evrei îi definește pe aceștia spunând: „*Nu sunt oare toţi* (îngerii) *duhuri slujitoare trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea?"* (Evr. 1, 14). Îngerul este o prezenţă constantă atât în VT, cât și în NT. Doar enumerarea locurilor principale în care sunt pomeniţi sau a slujbelor pe care le-au îndeplinit ar umple o carte. Ei sunt prezenţi și în Liturghia Bisericii. La Botez, de pildă, preotul roagă pe Dumnezeu să-i dea ca însoţitor catehumenului un Înger păzitor care să-l însoţească de-a lungul vieţii. În Liturghia euharistică apoi, în orice rit liturgic ar fi celebrată, se cântă imnul îngeresc: Sfânt, Sfânt, Sfânt, despre care pomenește prorocul Isaia (6, 3). De asemenea, în Teologie există un tratat deosebit de important numit „Ierarhia cerească" scris de un autor anonim din secolul al V-lea sau al VI-lea, atribuit lui Dionisie (pseudo) Areopagitul, care ne vorbește despre ierarhia îngerilor, adică despre organizarea lor în funcţie de natura slujirii. Ei sunt permanent în prezenţa lui Dumnezeu, gata de a împlini voinţa Lui.

Cu toate că această prezenţă a îngerilor în istoria mântuirii și pe paginile Bibliei este atât de abundentă, numai două nume de îngeri ne sunt comunicate: Mihail (= Cine este ca Dumnezeu) despre care se afirmă că este mai marele oștilor cerești, care luptă cu Satana și îngerii lui, răzvrătiţi contra lui Dumnezeu, și Gabriel (= Puterea lui Dumnezeu), care este și vestitorul Său. El a adus vestea nașterii lui Ioan Botezătorul și a binevestit de asemenea Sfintei Fecioare, Întruparea Domnului. Pe acești doi îngeri, cunoscuţi cu numele, Biserica Bizantină îi sărbătorește și cu alte ocazii, dar azi în mod deosebit și solemn împreună cu toţi îngerii lui Dumnezeu. Aș sublinia aici mai ales rolul deosebit al Îngerului păzitor, prietenul nostru cel mai bun, care ne păzește și ocrotește în cele mai grele situaţii. **[2010]**

În această zi, Biserica Bizantină îi serbează pe toţi îngerii lui Dumnezeu, pomenindu-i cu numele pe căpeteniile acestora, Mihail și Gavril, singurii dintre îngeri ale căror nume sunt redate explicit în Biblie. Numele acestor îngeri sunt compuse în ebraică din Numele lui Dumnezeu (EL) și o funcţie a lor. Miha-EL înseamnă „Cine este ca Dumnezeu" și este protectorul poporului Israel și prin extensie al Bisericii în lupta cu vrăjmașul, deci căpetenie a oștirii lui Dumnezeu. Gabri-EL înseamnă puterea lui Dumnezeu. El este mesagerul lui Dumnezeu. El este Îngerul Evangheliei, al Buneivestiri. Autorul *Epistolei către Evrei* îi definește pe îngeri ca pe „*niște duhuri slujitoare trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea*" (cf. Evr. 1, 14). Numărul lor este așa cum spune prorocul Daniel, infinit, „*mii de mii*" (cf. Dan. 7, 10). Ei sunt prezenţi de-a lungul paginilor VT și ale NT. Sunt o prezenţă permanentă în toată Liturghia Bisericii, celebrată în oricare rit, și ocupă un loc central în Liturghia Euharistică prin cântarea imului „*Sfânt, Sfânt, Sfânt*...", imn redat de prorocul Isaia (cf. Is. 6, 3). După un autor creștin din secolul al VI-lea, Dionisie (pseudo) Areopagitul, care le consacră un tratat teologic numit „Ierarhia cerească", ei sunt grupaţi, după natura slujirii lor, în 9 cete: Serafimi, Cheruvimi, Tronuri, Virtuţi, Puteri, Stăpâniri, Arhangheli și Îngeri. Toţi aceștia se luptă contra îngerilor căzuţi care lucrează împotriva voinţei lui Dumnezeu și a mântuirii oamenilor. Un loc deosebit și important pentru fiecare din noi îl deţin „Îngerii păzitori". La Botez, fiecare din noi primește un înger păzitor, care este activ prezent în viaţa fiecăruia din noi, însoţindu-ne și călăuzindu-ne pe calea către Împărăţia cerurilor.

Îngerii sunt celebraţi de Biserică în diferite ocazii, dar în sărbătoarea aceasta în mod deosebit ca prezenţă activă a lui Dumnezeu în viaţa fiecărui credincios. **[2011]**

Lc. 10, 16-21. La întoarcerea celor 70 apostoli din misiune, aceștia s-au bucurat și I-au zis lui Isus: „*Doamne, chiar și dracii ne sunt supuși în Numele Tău*" (Lc. 10, 17). Această secţiune a *Evangheliei după Luca* o putem numi „a bucuriei". Fiecare dintre ei, ucenicii întâi și apoi Isus, și-a manifestat bucuria, fiecare în felul său. Isus participă la bucuria ucenicilor Săi, dar este nevoit să le atragă atenţia asupra

adevăratelor motive de bucurie. Ucenicii s-au bucurat că și dracii li se supun, dar Isus le răspunde: „*Am văzut pe Satana căzând ca un fulger din cer*" (Lc. 10, 18). Citim în VT: „*Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor, ai fost doborât la pământ, tu, biruitorul neamurilor; credeai că ești mai presus de orice, dar ai fost aruncat în locuinţa morţilor*" (cf. Isaia 14, 12-15). El era la început între Îngerii lui Dumnezeu, ca să-l slujească, dar a zis „nu voi sluji, ci vreau să fiu stăpân" și iată rezultatul. Isus a dat putere ucenicilor Săi asupra acestor duhuri rele asociate cu Satana, dezbinătorul (gr. = diabolon), dar nu acesta trebuia să fie adevăratul motiv de bucurie. Să ai stăpânire asupra cuiva, fie chiar și asupra duhurilor rele, nu poate fi motiv de bucurie. Dumnezeu vrea ființe libere, colaboratori ai lucrării Sale, și nu supuși. Diavolul nu dorește colaboratori, ci robi. Dumnezeu construiește, diavolul distruge. Adevăratul motiv de bucurie al ucenicilor lui Isus se cuvine să fie altul. „*Totuși, să nu vă bucuraţi de faptul că duhurile vă sunt supuse; ci bucuraţi-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri*" (v. 20). Lucrarea lui Dumnezeu, la care Isus i-a chemat pe ucenicii Săi, a început să funcţioneze. Era într-adevăr un motiv de bucurie pentru Isus. „*În ceasul acela, Isus S-a bucurat în Duhul Sfânt și a zis: Tată, Doamne al cerului și al pământului; Te laud pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înţelepţi și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, fiindcă așa ai găsit cu cale Tu*" (Lc. 10, 21). Motivul bucuriei noastre este relaţia cu Dumnezeu. **[2010]**

*

Evr. 2, 1-9. După prezentarea lui Cristos ca Fiu al lui Dumnezeu și deci mai presus de toţi îngerii, autorul întrerupe pentru moment cursul expunerii pentru a adresa destinatarilor primul dintre cele 5 avertismente cuprinse în această epistolă. Celelalte 4 sunt mai lungi și se găsesc după cum urmează: **2**) cap. 3-4, **3**) 5, 11-6, 20 **4**) 10, 19-39 **5**) cap. 12. Primul, cel de faţă (Evr. 2, 1-4) este cel mai scurt și mai reţinut dintre toate, dar nu mai puţin solemn decât celelalte. Adevărul enunţat în acest avertisment are implicaţii importante. Expresia „**de aceea"** arată că acest îndemn este consecinţa celor spuse înainte. Deoarece VT a fost instituit de lucrarea îngerilor (cf. Gal. 3, 19) și în el erau prevăzute pedepse severe în cazul încălcării legământului, atunci „*cum vom scăpa noi, dacă stăm nepăsători faţă de o mântuire atât de mare, care după ce a fost vestită întâi de Domnul, ne-a fost adeverită de cei ce au auzit-o*" (Evr. 2, 3). Autorul se referă la lucrurile lumii viitoare, deoarece spune: „*în timp ce Dumnezeu întărea mărturia lor* (a beneficiarilor noii descoperiri) *cu semne și minuni și* ***cu darurile Duhului Sfânt*** *împărţite după voia Sa!"* (Evr. 2, 4). Apoi, corectând se pare credinţe greșite despre rolul îngerilor, citează pe larg din Ps. 8, care precizează: „*Într-adevăr, nu unor îngeri a supus El lumea viitoare, despre care vorbim*" (Evr. 2, 5). Lumea viitoare este sub totala stăpânire a Fiului. Acum acest lucru nu se vede încă, dar se va descoperi la momentul potrivit. Autorul consideră Ps. 8 ca unul mesianic, care se referă la persoana și lucrarea Fiului: „*Dar pe Acela, care a fost făcut pentru puţină vreme mai pe jos decât îngerii', adică pe Isus, Îl vedem 'încununat cu slavă și cu cinste'* ***din pricina morţii Sale*** *pe care a suferit-o; pentru ca prin harul lui Dumnezeu, El să guste moartea pentru toţi*" (Evr. 2, 9). Accentul acestei afirmaţii, în pofida referirii la gloria prezentă a lui Isus, este pus pe faptul că El a devenit om cu scopul de a muri. De aceea a avut loc întruparea Fiului lui Dumnezeu și deci pentru puţină vreme a fost în condiţia omului muritor pentru ca prin jertfa crucii să ne aducă mântuirea. **[2012]**

21 Noiembrie Intrarea în biserică a Sf. Fecioare Maria

Lectură biblică: Lc. 10; 38-42; 11, 27-28 **Ap.** Evr. 9, 1-7.

Sărbătoarea Intrării în Templu a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioare Maria (21 nov.), este una din cele 4 sărbători mari dedicate cinstirii Sf. Fecioare Maria: Nașterea Maicii Domnului, Intrarea ei în Biserică, Bunavestire și Adormirea Maicii Domnului. Ele sunt socotite praznice împărătești. Temeiurile acestei sărbători le găsim în **Protoevanghelia lui Iacov**, o scriere apocrifă din secolul al II-lea. După conceperea miraculoasă și nașterea Sf. Fecioare Maria, când copila a împlinit trei ani a fost adusă de părinții ei Ioachim și Ana în Templul din Ierusalim și oferită Domnului. Ea a fost hrănită aici de îngeri și a rămas în Templu până la vârsta de 12 ani, când a fost încredințată lui Iosif, logodnicul ei.

Nici una din sărbătorile Sf. Fecioare nu este anterioară secolului al V-lea, când cultul marian a luat un deosebit avânt, după al 3-lea Sinod ecumenic din Efes (431). Din punct de vedere istoric, sărbătoarea Intrării în Biserică are la origine sfințirea unei biserici în Ierusalim, Sf. Fecioară cea Nouă, dedicată acestui eveniment, în noiembrie 543. A fost generalizată în Orient din secolul al VII-lea. Sărbătoarea a fost extinsă în Occident de papa Grigore al XI-lea, la Avignon, la sfârșitul secolului al XIV-lea, și generalizată în Biserica romană în 1585 de papa Sixt al V-lea.

Ca și în cazurile mai tuturor sărbătorilor dedicate Sf. Fecioare Maria, și data acestei sărbători este legată de sfințirea unei biserici, dedicată evenimentului respectiv din viața Sf. Fecioare. Din punct de vedere istoric, sărbătoarea Intrării în Biserică a Sf. Fecioare Maria își are originea în sfințirea unei biserici din Ierusalim: Sf. Maria Novela, dedicată acestui eveniment la 21 noiembrie 543. Sărbătoarea a fost generalizată în Orient din secolul al VII-lea și extinsă în Occident de papa Grigore al XI-lea în secolul al XIV-lea. Din 1585 este generalizată în toată Biserica Romană de către papa Sixt a V-lea.

La baza acestei sărbători stă o tradiție consemnată în Protoevanghelia lui Iacov, o evanghelie apocrifă din secolul al II-lea, care cuprinde multe texte referitoare la Sf. Fecioară și la copilăria lui Isus. Odată cu avântul pe care l-a luat cultul marian după Conciliul din Efes (431), al 3-lea Ecumenic, în tot Orientul și mai târziu și în Occident au început să se ridice multe biserici consacrate diverselor momente din viața Sf. Fecioare Maria, precum nașterea sau adormirea ei. În Evangheliile canonice, care compun NT așa cum îl avem azi, aceste momente nu sunt consemnate, dar Tradiția nu le-a uitat. Cu timpul, ele au devenit sărbători cu un cult popular foarte dezvoltat și iubit de toți cei ce aleargă sub mantaua ocrotitoare a Sf. Fecioare, Maica lui Isus.

Legenda spune că la vârsta de 3 ani Maria a fost adusă de părinții ei, Ioachim și Ana, care au dobândit-o prin promisiune divină la bătrânețe, și oferită Templului, unde a petrecut până la aproximativ 12 ani, când a fost logodită cu Iosif. Miezul teologic al legendei este faptul că Fecioara Maria însăși este Sfânta Sfintelor din Templul trupesc în care Tatăl a voit să ia trup Fiul Său Unicnăscut din veșnicie. Maria este locul privilegiat în care Îl putem și noi întâlni pe Isus și, așa cum a fost ocrotitoarea Lui ca om, este și ocrotitoarea Bisericii Sale. **[2011]**

*

Evr. 9, 1-7. Apostolul acestei sărbători face o legătură cu Sf. Fecioară, ea însăși chivotul viu care l-a purtat pe Isus, Marele preot. „*În Sfânta Sfintelor, se păstra chivotul Legământului ferecat în aur. În chivot era un vas de aur cu mană, toiagul lui Aaron, care înfrunzise, și tablele legământului. Deasupra erau heruvimii slavei, care acoperea capacul ispășirii, cu umbra lor*” (Evr. 9, 4-5). Toate aceste elemente erau o prefigurare a lucrării de mântuire, care a fost, la împlinirea vremurilor, realizată prin lucrarea și rolul Sf. Fecioare în opera de răscumpărare realizată de Isus, Marele Preot, prin jertfa Crucii. Templul de piatră și chivotul de aur erau simboluri, care au devenit prin „Da”-ul spus de Sf. Fecioară la Bunavestire o realitate, ea însăși devenind cea mai sfântă dintre oameni și îngeri. Cuvine-se deci cu adevărat să o fericim și noi, pe cea mai cinstită decât cheruvimii și neasemănat mai înaltă decât serafimii, pe cea care este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu. **[2010]**

30 Noiembrie Sf. Apostol Andrei

Lectura Biblică: Ev. Lc. 20, 9-18, Ap. **Tit.** 1, 5-14

Sf. Apostol Andrei, fratele Sf. Petru, era galilean. A fost ucenic al Sf. Ioan Botezătorul. Auzind mărturia acestuia despre Cristos: „*Iată Mielul lui Dumnezeu!*", împreună cu un alt ucenic, probabil Ioan Evanghelistul, L-au urmat pe Isus și au rămas noaptea la el. Apoi, ne spune Evanghelia, „*el cel dintâi* (chemat) *a găsit pe fratele său Simon și i-a zis: Noi am găsit pe Mesia, și l-a adus la Isus*..." (cf. Io. 1, 35-42). De aici i se trage supranumele de *Protoclitos*, adică întâiul chemat. După Înălţare, el a propovăduit Evanghelia, după mărturia lui Eusebiu din Cesarea, în Scitia Minor, Dobrogea de azi, și după tradiţie a murit răstignit pe o cruce în formă de „X" în Patras din Ahaia. În 1462, capul său a fost depus de papa Pius al II-lea, alături de mormântul lui Petru, în Vatican, unde se află și azi. **[2010]**

Lc. 20, 9-18. Pentru a exemplifica cele spuse înainte, „*Isus a început să spună poporului pilda aceasta: Un om a sădit o vie, a arendat-o unor lucrători și a plecat într-o ţară străină, pentru o vreme îndelungată. La vremea roadelor a trimis la arendași un rob, ca să-i dea partea din rodul viei. Apoi pe alţii și alţii. Dar arendașii pe unii i-au bătut sau batjocorit și i-au trimis înapoi cu mâna goală*" (cf. Lc. 20, 9-12). Este permanenta confuzie care subzistă între a poseda un lucru și/sau a-l administra. Prin faptul că tu lucrezi pământul nu înseamnă că el îţi aparţine. Prin faptul că noi trăim nu înseamnă că viaţa este un drept al nostru. Să nu uităm, înșelaţi de diavolul, că nu avem „drepturi". Tot ce suntem, tot ce avem și tot ce realizăm este darul lui Dumnezeu, de care vom fi obligaţi în final să dăm socoteală. Din păcate astăzi se face atâta caz de „drepturile omului". Repetate până la refuz aceste cuvinte, suntem tentaţi, chiar și unii credincioși, să uităm acest adevăr simplu. În final, acești administratori orbi au ucis chiar și pe fiul stăpânului adevărat al viei, urmând un raţionament fals: „*Iată moștenitorul viei; veniţi să-l ucidem, ca moștenirea să fie a noastră*" (v. 14). De ce era un raţionament fals? Încă o dată. Via aparţine stăpânului, și nu lucrătorului. Stăpânul n-a cerut totul, ci partea lui din rod, dar în lăcomia lor ei doreau totul, deoarece credeau că li se cuvine, în baza muncii prestate. La acest ultim episod, al omorârii moștenitorului, Isus a întrebat retoric: „*Acum ce va face stăpânul viei? Va veni, va pierde pe lucrătorii aceia și via o va da altora*". *Conducătorii poporului pricepuseră că Isus a spus pilda aceasta împotriva lor și auzind cuvintele acestea I-au răspuns lui Isus: Nicidecum!"* (v. 15-16 și 19/b). Evreii erau poporul ales, iar cei ce-L întrebau pe Isus se socoteau moștenitori necondiţionaţi. Însă planul lui Dumnezeu rămâne nezdruncinat. Piatra lepădată de zidari, adică Isus Cristos, este piatra de temelie și cheia de boltă a zidirii noii creaţii. Cine zidește pe ea va construi, cine o înlătură va fi la rândul său înlăturat, nu doar din lucrarea temporară, ci și din cea veșnică. **[2010]**

*

Tit 1, 5-16. Precum Pavel l-a lăsat pe Timotei în Efes, pentru a continua opera apostolică, la fel a procedat și în cazul lui Tit: „*Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rânduială ce mai rămâne de rânduit și să așezi prezbiteri în fiecare cetate, după cum ţi-am poruncit*" (Tit 1, 5). Vizita lui Pavel în Creta a fost probabil scurtă, de aceea l-a lăsat acolo pe Tit pentru a termina lucrarea. Tit acţiona acum la porunca și în numele lui Pavel. Structurarea unei comunităţi începea desigur organizarea vieţii interne. Persoanele însărcinate cu acest lucru erau numiţi prezbiteri și acţionau în baza autorităţii date lor de fondator (cf. Fa. 14, 23). Ca și în 1 Tim. 3, 2-7, Pavel a enumerat calităţile pe care trebuie să le posede un prezbiter, precum și viciile pe care trebuie să le evite. Pavel îi reamintește lui Tit că episcopul este un econom, un administrator al lui Dumnezeu, considerând comunitatea nu ca pe o posesiune ce i-a revenit, ci ca pe „o încredinţare" pentru care va da socoteală. Moralitatea persoanei se subordonează misiunii ei. Prezbiterul trebuie „*să se ţină de Cuvântul cel adevărat, care este potrivit cu învăţătura, pentru ca să fie în stare să sfătuiască în învăţătura cea sănătoasă și să înfrunte pe potrivnici*" (Tit 1, 9).

Pavel trece acum la adversari, pe care îi caracterizează ca „*nesupuși, flecari și amăgitori*". Motivaţia lor consta în faptul că erau interesaţi de un câștig urât (cf. v. 10-11). Din context rezultă că erau iudaizanţi,

dar și adepți ai gnozei, predicând un fals ascetism, bazat pe obiceiurile rabinice în ce privește alimentația și spălările rituale; toate acestea, ca fapte exterioare, n-au nici o valoare în ce privește interiorul, credința, și sunt etichetate de Pavel ca „basme evreiești". Unul dintre aceștia (cf. v. 12) citează un proverb din acel timp, care-i caracteriza pe cretani drept mincinoși. Unii cretani afirmau că pe insula lor s-ar afla mormântul lui Zeus, lucru ofensator pentru restul grecilor care-l considerau viu. Pavel nu neagă proverbul și influența lui negativă pentru demnitatea cretanilor, de aceea îl îndeamnă pe Tit să-i mustre aspru și să-i readucă la învățătura sănătoasă. **[2012]**

6 Decembrie Sfântul Ierarh Nicolae Taumaturgul (Arhiepiscopul Mirei Liciei)

Lectură biblică: Ev. Lc. 6, 17-23. **Ap.** Evr. 13, 17-21.

Sfântul Nicolae este poate cel mai respectat și cinstit sfânt, atât în Orient, cât și în Occident. Este cinstit ca mare făcător de minuni. O mulţime de biserici, mai ales în Orient, îi sunt dedicate. Prima dintre ele a fost ridicată de împăratul bizantin Iustinian în cartierul Vlaherne, din Constantinopol pe la 430.

În ciuda popularităţii sale atât de mari, este poate Sfântul despre care avem cele mai puţine date istorice. Ceea ce se știe în mod sigur este că a trăit în secolul al IV-lea și a fost episcopul unui orășel, Mira din Licia, pe teritoriul actual al Turciei. A participat la primul Sinod ecumenic, cel din Niceea, din anul 325. A fost închis pentru credinţă sub împăratul roman Diocleţian, eliberat ulterior sub Constantin. A murit în 342, la o vârstă înaintată, ca episcop al Mirei, în faima sfinţeniei și mare făcător de minuni (taumaturg).

După ocuparea Asiei mici de către turci, cavalerii cruciaţi au luat sfintele sale moaște (în 9 mai 1087) și le-au strămutat la Bari, în Italia, unde se găsesc și astăzi. Din mormântul său atât de la Mira, cât și ulterior cel de la Bari izvorăște și astăzi o mare cantitate de mir.

De numele Sfântului Nicolae, al cărui nume în greacă înseamnă „biruitorul poporului”, s-au legat cu timpul numeroase legende care și-au avut originea în marea iubire a sfântului pentru cei nevoiași și oprimaţi. „Legenda aurea”, o carte din Evul mediu care cuprinde o colecţie de fapte ale sfinţilor, este plină cu asemenea întâmplări. Cea mai cunoscută este salvarea de la prostituţie a trei tinere fete care nu se puteau mărita din pricina lipsei de zestre. În mod discret, noaptea, spune legenda, sfântul le-a lăsat pe geam trei pungi de galbeni. În amintirea acestui fapt, și astăzi copiii primesc de ziua Sfântului daruri în încălţările frumos curăţate. Este cazul să atragem atenţia asupra a două grave erori în legătură cu sărbătoarea Sfântului Nicolae. Prima a fost indusă de comuniști, care i-au deformat odăjdiile în mascarada roșu-albă a îmbrăcămintei lui „Moș Crăciun” sau, și mai hidos, a „crăciuniţelor”. A doua eroare sunt darurile de Moș Nicolae. Ele vizează exclusiv pe copii și trebuie să se limiteze **doar** la o pungă de dulciuri și la o vărguţă. Ele sunt simboluri ale corectei educaţii și se dau împreună, nu dulciuri dacă ai fost apreciat ca bun sau vărguţă în caz contrar, ci amândouă. Ele trebuie explicate copiilor (ca de altfel orice simbol). Ele vor să spună: „orice faptă bună va fi încurajată și răsplătită (dulciurile) și orice faptă rea va fi pedepsită (vărguţa) ”. Din păcate, aceste frumoase simboluri cu o atât de nobilă și sfântă origine au degenerat cu timpul în lumea mizerabilă pe care o trăim... **[2010]**

Sfântul Nicolae se bucură poate de cel mai extins și popular cult atât în Orient, cât și în Occident. Îi sunt dedicate o mulţime de biserici și mănăstiri care-i poartă hramul. Este un sfânt care, și prin prezenţa moaștelor sale, leagă Răsăritul de Apus, iar copiii, datorită legendelor care s-au ţesut cu timpul în jurul persoanei sale, îi așteaptă în fiecare an cu înfrigurare sărbătoarea.

Cu toate acestea, datele certe pe care le avem cu privire la viaţa lui sunt foarte puţine. Ceea ce se știe sigur este că a trăit în secolul al IV-lea și a fost episcopul unei localităţi, Mira din Licia, aflate pe teritoriul actual al Turciei. A luat parte la primul Sinod ecumenic ţinut la Niceea în anul 325. A fost întemniţat pentru credinţa lui creștină sub împăratul roman Diocleţian și eliberat ulterior de împăratul Constantin. A murit în 342, la o vârstă înaintată, în faima sfinţeniei și cinstit încă din viaţă ca mare făcător de minuni (taumaturg), și înmormântat în orașul său, Mira Liciei. După ocuparea Asiei Mici de către turci, cavalerii cruciaţi, în drum spre Ierusalim, au luat sfintele sale moaște și le-au strămutat la Bari, în Italia (în 9 mai 1087), unde se păstrează până astăzi. Astfel, cultul lui s-a răspândit în toată lumea creștină.

De numele său sunt legate multe legende care ne povestesc între altele firea sa de mare binefăcător. În memoria lui s-a încetăţenit obiceiul ca de ziua lui copiii să primească daruri simbolice: o pungă cu dulciuri și o vărguţă. Sunt semnele simbolice ale educaţiei date copiilor. Ei trebuie învăţaţi că orice faptă bună va fi răsplătită și orice greșeală are nevoie de corecţie. În timpurile noastre, din păcate, simbolurile și-au pierdut valoarea. Persoana lui a devenit „Moș Crăciun”, odăjdiile episcopale au devenit hainele roșu-alb al acestui personaj. Au apărut apoi și „crăciuniţele”, iar cadourile nu mai au nici o legătură cu educaţia. Dacă lumea

s-a stricat, „Moș Nicolae” cel creștin rezistă cu stoicism și rămâne în conștiința creștină ca ceea ce l-a vrut Dumnezeu din totdeauna: Sfântul bun și blând, gata să ajute în nevoi pe toți. **[2011]**

Lc. 6, 17-23. Evanghelia zilei ne relatează Predica de pe podiș, așa cum ne-o prezintă evanghelistul Luca. Oamenii au venit de peste tot: „*din Iudea, din Ierusalim și de pe lângă marea Tirului și a Sidonului, ca să-L asculte pe Isus și să fie vindecați de bolile lor. Cei chinuiți de duhuri necurate erau vindecați. Și tot poporul căuta să se atingă de El, pentru că din El ieșea o putere, care-i vindeca pe toți*” (Lc. 6, 17-19).

Observăm în primul rând că toți cei ce veneau la Isus erau atât evrei, cât și păgâni. Suferința unește. Pentru acești oameni chinuiți, diferențele culturale sau religioase au pălit. Aceste diferențe încep să fie luate în considerare de oameni doar în perioadele de bunăstare. Suferința în schimb șterge toate diferențele. Ca și în cazul celor 10 leproși vindecați de Isus. Erau împreună atât evrei, cât și cel puțin un samaritean, care, doar el singur, s-a întors ca să-I mulțumească lui Isus. Toți cei în suferință, de atunci și din toate timpurile, vin cu încredere la Isus, pentru că ei știu că Isus este milostiv și pentru El nu contează barierele artificiale pe care oamenii în ignoranța și orgoliul lor le ridică.

De-a lungul timpurilor, Isus a continuat această acțiune de vindecare trupească, sufletească și spirituală a celor care I s-au adresat cu încredere. El face și azi minuni, fie direct, fie prin cei care s-au identificat cu El în mod deplin, sfinții Săi din toate timpurile, din toate locurile și din toate Bisericile. **[2010]**

*

Evr. 13, 17-25. Un loc deosebit în cadrul îndemnului final îl ocupă înaintestătătorii Bisericii. Tema se repetă: „*Aduceți-vă aminte de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre, ca unii care au să dea socoteală de ele; pentru ca să poată să facă lucrul acesta cu bucurie, nu suspinând, căci așa ceva nu v-ar fi de folos*” (Evr. 13, 17). De data aceasta autorul nu se referă, ca în v. 7, la înaintași, ci la cei care au primit însărcinarea să privegheze la bunul mers al comunității. Între cei ce conduc și frați trebuie să existe o colaborare. Dar de obicei lucrurile nu sunt așa de simple în practică. Fiecare dorește să-și valideze propriile idei și în general nimeni nu dorește să cedeze. Este de ajuns să ne uităm în jurul nostru, la orice tip de comunitate, civilă sau religioasă, și nu va fi greu să identificăm rădăcinile psihologice ale dificultăților cu care una sau alta dintre comunități se confruntă. Nici comunitatea creștină nu este scutită de asemenea tensiuni. Pe toate le găsim larg descrise și analizate în scrisorile lui Pavel. Sarcina înaintestătătorilor nu este deloc una ușoară. Uneori, toate eforturile se dovedesc zadarnice. Când va veni ceasul socotelilor, dacă mai marii vor trebui să suspine, datorită rezistenței încăpățânate și iraționale a celorlalți, acest lucru sigur nu va folosi celor ce tulbură pacea sfântă. Pavel, în epistolele sale, analizează însă și situațiile inverse, când pacea spirituală a unei comunități este tulburată de obtuzitatea și de lăcomia după avere și cinste a unora care s-au strecurat în locuri de conducere.

Autorul se încredințează rugăciunilor cititorilor săi. Comuniunea în rugăciune asigură legătura atât a membrilor unei comunități între ei, cât și a comunităților, și a tuturor, prin Duhul Sfânt, cu Dumnezeu. Autorul încheie cu o superbă urare și doxologie: „*Dumnezeul păcii, care prin sângele legământului celui veșnic a sculat din morți pe Domnul nostru Isus, marele Păstor al oilor, să vă facă desăvârșiți în orice lucru bun, ca să faceți voia Lui, și să lucreze în noi ce-I este plăcut, prin Isus Cristos. A Lui să fie slava în vecii vecilor! Amin*” (Evr. 13, 20-21). **[2011]**

Sâmbăta dinaintea Crăciunului

Lectură biblică: Ev. Lc. 13, 19-29. **Ap.** Gal. 3, 8-12.

Înainteprăznuirea Crăciunului

Ziua de 20 decembrie este fixată în calendarul bizantin ca începutul sărbătorii Naşterii Domnului. Ea fixează și pecetluiește într-un fel perioada premergătoare sărbătorii: Postul de 6 săptămâni și cele 2 duminici dinaintea sărbătorii Crăciunului.

Lc. 13, 19-29. Prima parte a acestei pericope, pilda grăuntelui de muștar și cea a aluatului, am meditat-o sâmbăta trecută. În cea de a treia parte, Isus vorbește despre cum se poate intra în Împărăţia lui Dumnezeu. Pe drumul spre Ierusalim, Isus îi învăţa pe oameni lămurindu-i din Scriptură. Aceasta, cum spune un exeget, Îl deosebește pe Isus de un fanatic ce prezintă o învăţătură pe care a visat-o sau „i s-a descoperit" în vreun fel. Căci cine interpretează Scriptura se face pe sine însuși controlabil. „*Cineva I-a zis: Doamne, oare sunt puţini cei ce se mântuiesc?"* (Lc. 13, 23). Dacă omul a pus întrebarea ușuratic, din pură curiozitate, sau problema l-a preocupat cu adevărat nu are mare importanţă. Isus răspunde la o întrebare teoretică, într-un fel practic: „*Nevoiţi-vă să intraţi pe ușa cea strâmtă. Căci vă spun că mulţi vor căuta să intre și nu vor putea*" (v. 24). Omul a întrebat dacă vor fi puţini cei mântuiţi. Isus nu a răspuns simplu prin da sau nu, ci le-a spus ce trebuie să facă fiecare pentru a putea intra. Acest lucru înseamnă pur și simplu că nu toţi vor fi mântuiţi. Era ceva șocant pentru ascultătorii de atunci ai lui Isus, ca și pentru noi, cei de azi. Oamenii din toate timpurile aveau presentimentul că va exista o selecţie, dar cine va face parte și cine nu căpăta după caz un răspuns diferit. Evreii, de pildă, credeau că întreg poporul ales va fi mântuit și vor fi excluși doar marii păcătoși dintre ei și, evident, păgânii. Isus aseamănă din nou Împărăţia lui Dumnezeu cu un banchet. Cine ajunge prea târziu, după ce ușile au fost încuiate, chiar dacă a fost invitat, va rămâne afară. Nu este deci suficientă nici invitaţia, nici apartenenţa la o etnie sau la o religie. Și atunci ce este suficient? Lupta credinţei! (cf. 1 Tim. 6, 12 și 2 Tim. 4, 7). Ușa cea strâmtă este Isus Însuși (cf. Io. 10, 9). Și atunci de ce „strâmtă"? Pentru că doar ucenicia hotărâtă și sinceră, atașamentul faţă de Isus în tot și în toate înseamnă pătrundere în Împărăţie, iar aceasta se realizează doar purtând lupta credinţei de care vorbește Pavel. **[2010]**

*

Gal. 3, 8-14. Pentru a-i convinge pe galateni de falsitatea învăţăturii iudaizanţilor, Pavel se sprijină acum doar pe Scriptură, dar interpretată corect: „*Scriptura, de asemenea, fiindcă prevedea că Dumnezeu va socoti neprihănite pe Neamuri, prin credinţă, a vestit mai dinainte lui Avraam această veste bună: Toate neamurile vor fi binecuvântate în tine*" (Gal. 3, 8). Pavel asimilează această promisiune a lui Dumnezeu făcută lui Avraam cu vestea cea bună, adică cu Evanghelia. Dar beneficiarii acestei binecuvântări sunt doar cei ce se sprijină pe credinţă, nu pe ereditatea biologică, nici pe faptele Legii, care a fost dată mai târziu: „*Așa că cei ce se bizuiesc pe credinţă sunt binecuvântaţi împreună cu Avraam cel credincios*" (Gal. 3, 9). Acum, Pavel trece să examineze care este raportul omului cu Legea și de ce a fost ea dată, spunând: „*Însă Legea nu se întemeiază pe credinţă; ci ea zice: Cine va face aceste lucruri va trăi prin ele*" (v. 12). Numai o comportare perfectă poate obţine aprobarea divină prin Lege, dar acest lucru este imposibil. Cea mai mică încălcare a Legii te pune sub blestem și doar mila lui Dumnezeu te mai poate scăpa. Și tocmai aceasta a făcut Dumnezeu pentru noi. „*Cristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-se blestem pentru noi, – fiindcă este scris: Blestemat e oricine este atârnat pe lemn – pentru ca binecuvântarea vestită prin Avraam să vină peste Neamuri, în Cristos Isus, așa ca, prin credinţă, noi să primim Duhul Sfânt*" (Gal. 3, 13-14). În VT, când cineva păcătuia grav era ucis cu pietre, iar corpul lui era atârnat în public, pentru a arăta tuturor respingerea păcătosului de către Dumnezeu. Când Cristos a fost răstignit, aceasta a fost pentru popor dovada că El a intrat sub blestemul lui Dumnezeu. Modul morţii Sale a fost o mare piedică în calea credinţei evreilor, până când ei și-au dat seama că blestemul pe care El L-a purtat a fost pentru noi. Cristos a acceptat să împlinească Legea și să moară pentru noi pe Cruce, ca noi să fim mântuiţi prin credinţa în El. Garanţia acestei mântuiri este Duhul Sfânt ce ni s-a dat. **[2011]**

Duminica dinaintea Crăciunului a sfinţilor părinţi sau a Genealogiei

Lectură biblică: Ev. Mt. 1, 1-25. **Ap.** Evr. 11, 9-10, 32-40.

Mt. 1, 1-25. Biserica primară cunoaște o singură Evanghelie în patru forme diferite de redactare (tetramorfă). De aceea se spune corect: Evanghelia după Matei, după Marcu, etc. și nu Evanghelia lui Matei, lui Marcu etc. Pe vremea când a fost scrisă, nu avea titlul „Evanghelia după Matei". Autorul însuși și-a intitulat scrierea: „*Cartea neamului lui Isus Cristos, fiul lui David, fiul lui Avraam*" (Mt. 1, 1). Asemănarea cu Gen. 5, 1: *Cartea neamurilor, sau naşterilor, din Adam* este izbitoare. (în gr. *genesis* = neam, descendenţă). De la început Matei afirmă prin aceasta că este o carte scrisă sub inspiraţia Spiritului Sfânt.

Matei își scrie evanghelia pentru evrei și de-a lungul întregii relatări vrea să arate că tot ce a făcut sau a zis Isus, este împlinirea profeţiilor despre El din Vechiul Testament. Relativ la numele lui Isus, în unele manuscrise apare Cristosul, deci nu ca nume ci ca titlu a lui Isus, adică Mesia, Mântuitorul. Încă din titlu Matei subliniază faptul că Isus este atât Mântuitorul poporului Israel: Fiul lui David, adică Regele mesianic promis și așteptat, cât și al tuturor popoarelor: Fiul lui Avraam. Într-adevăr, Avraam primise de la Dumnezeu făgăduinţa că în el: toate familiile pământului vor fi binecuvântate" (Gen. 12, 3 etc.). Această paralelă între Adam și Isus este pe deplin justificată și explicitată de Pavel în Rom. 5, 12 și următoarele. Se mai impune o explicaţie. Neamul, în acest context nu înseamnă o genealogie în sensul strict al cuvântului. Este mai de grabă punctarea și evidenţierea unor persoane și momente cheie din istoria mântuirii care au condus la persoana lui Isus, născut după făgăduinţa lui Dumnezeu în poporul evreu, într-un loc și timp determinat, întrupat deci în firea și istoria noastră omenească. Putem de aceea vorbi mai mult despre „origine" decât despre „arbore genealogic". Nu putem trece mai departe fără să menţionăm relaţia cu genealogia lui Isus prezentată de evanghelistul Luca (Lc. 3, 23-38). Acesta prezintă genealogia lui Isus ascendent: de la Isus la Adam. Matei o prezintă descendent de la Avraam la Isus. Se cuvine să precizăm sensul expresiei *a născut*. Ea se referă numai la descendenţă și nu la relaţia tată-fiu în sens restrâns. Când Matei Îl numește pe Isus „fiul lui David" sau „fiul lui Avram" exprimă o descendenţă. Avraam a trăit cu 2000 iar David cu 1000 de ani înaintea lui de Isus. Mulţi cititori ai Bibliei, din păcate tot mai rari azi și printre credincioși, ar dori să găsească în textul sacru o relatare jurnalistică. Aceștia ar trebui să înţeleagă faptul că Dumnezeu ne transmite prin Biblie felul în care vede El lucrurile, ne oferă atât reperele cât și cheile de lectură care să ne conducă la înţelegerea textului sacru.

Comparând cele două genealogii, din Matei și din Luca, vom vedea că doar 17 nume sunt comune (cam 40%). O caracteristică deosebit de importantă a genealogiei după Matei este împărţirea în trei părţi, pe care autorul însuși o menţionează și o subliniază în recapitularea finală: „*Deci de la Avraam până la Da-vid sunt 14 neamuri; de la David până la deportarea în Babilon 14 neamuri și de la strămutarea din Babilon 14 neamuri*" (v. 17). Exilul babilonian este un reper crucial în istoria poporului evreu. Odată cu întoarcerea din exil au apărut sinagogile și cărturarii, care au configurat structura societăţii iudaice în mijlocul căreia s-a născut Isus. Un lucru neobișnuit este de asemenea și menţionarea în genealogie a 4 femei: Tamar, Rahav, Rut și Bat-Șeba. Toate au păcătuit sexual. Tamar a comis incest (Gen. 38, 13), Rahav era prostituată (Iosua 2, 1 și urm.). Rut s-a apropiat de Boaz când acesta era beat (Rut 3, 6), Bat-Șeba a comis adulter cu David (2 Sam. 11-12). Toate erau de origine străină. Toate au dus o luptă pentru a fi acceptate și inserate juridic în poporul ales.

Această splendidă recapitulare a întregului Vechi Testament, punctată de nume care recheamă în amintirea noastră evenimente și momente de strălucire dar și de căderi rușinoase, pe care Isus le-a asumat pentru ca să ne mântuiască, se încheie cu evenimentul major al Întrupării: „*Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din care s-a născut Isus, care se cheamă Cristos*" (Mt 1, 16). **[2009]**

Mt. 1, 1-25. Duminica dinaintea sărbătorii Crăciunului, supranumită a Sf. Părinţi după trup a Domnului Isus, o continuă pe cea precedentă (a sfinţilor Strămoși) și este consacrată celebrării tuturor antecesorilor după trup ai Mântuitorului. Pericopa se divide în două. În prima parte ne este prezentată genealogia lui Isus de la Avraam și până la Iosif, logodnicul Mariei (Mt. 1, 1-17), iar în partea a doua se

relatează deja evenimentul naşterii lui Isus şi se intră deci mai pronunţat în atmosfera însăşi a sărbătorii.

Pentru mulţi ascultători ai acestei Evanghelii, proclamate în cadrul Sf. Liturghii, dar care nu sunt cititori sistematici şi serioşi ai Bibliei, mai ales ai VT, această pericopă este plictisitoare. Pentru ceilalţi, este o bijuterie de sinteză a întregii Biblii şi o legătură organică între VT şi NT.

Pe vremea când Matei scria nu exista încă denumirea de „Evanghelia după Matei". Titlul dat de Matei scrierii sale este „*Cartea neamului lui Isus Cristos, fiul lui David, fiul lui Avraam*" (Mt. 1, 1). Acest titlu scurt este de o importanţă deosebită. El ne conduce imediat la prima înşiruire de neamuri pe care o găsim în VT: „*Iată cartea neamurilor lui Adam*" (Geneza 5, 1). Pe lângă o paralelă directă, acest lucru ne indică faptul că Matei scrie sub inspiraţia Duhului Sfânt, Inspiratorul întregii Scripturi. O altă precizare ce se impune este sensul cuvântului „fiul lui". Evident, expresia se referă doar la o succesiune în timp şi o legătură de rudenie şi nu la relaţia de naştere tată-fiu. De fapt Avraam a trăit cu 2000 de ani, iar David cu 1000 de ani înaintea lui Cristos.

Notez doar în treacăt relaţia dintre genealogia prezentată în Matei şi cea din Luca (Lc. 3, 23-38). Matei o prezintă descendent, de la Avraam şi până la Iosif, logodnicul Mariei, maica lui Isus, pe când Luca o prezintă ascendent, plecând de la Iosif şi ducând-o până la Adam, pe care-l numeşte fiul lui Dumnezeu.

O importanţă deosebită o are versetul 17 al capitolului 1 din Matei, în care evanghelistul prezintă structura în trei părţi a genealogiei lui Isus: de la Avraam la David, de la David la strămutarea din Babilon şi de aici până la Cristos, fiecare secţiune cuprinzând câte 14 (7x2) generaţii. Fără a intra în detalii, lucrul are în mod evident o importanţă simbolică şi nu se suprapune întru totul pe o cronologie istorică.

De asemenea, este demnă de subliniat prezenţa în genealogia lui Matei a patru femei în afară de Maria, maica Domnului. Acest lucru pare bizar, deoarece la evrei femeile nu erau menţionate într-o genealogie. Este vorba de Tamar, Rahav, Rut şi Bat-Şeba. Toate aceste patru femei erau neevreice şi apar în Biblie ca păcătoase: Tamar incestuoasă, Rahav, prostituată de profesie, Rut, cel puţin provocatoare, iar Bat-Şeba a comis adulter cu David şi au organizat împreună asasinarea lui Urie hetitul, soţul legitim al lui Bat-Şeba. Şi între bărbaţi se găsesc oameni drepţi, dar şi păcătoşi. Recitirea VT o atestă. Ce vrea să spună acest lucru? Isus poartă în genetica Sa întreaga umanitate, evrei şi neevrei, drepţi şi păcătoşi. Evanghelia nu doreşte să fie un reportaj, nici o cronică istorică bazată doar pe documente şi cu atât mai puţin o legendă pioasă care evită arătarea păcătoşeniei unora dintre strămoşii lui Isus. El este Mântuitorul tuturor pentru că poartă în sine deja înainte de naşterea Sa întreaga umanitate, cu bunele şi cu relele ei.

Genealogia prezentată de Matei se încheie astfel: „*Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din care S-a născut Isus care se cheamă Cristos*" (Mt. 1, 16). Prin acest fel de exprimare, evanghelistul Matei ţine să sublinieze cu precizie că Isus S-a născut dintr-o fecioară, lucru deosebit de important. Primind-o în casa lui pe Maria care era însărcinată, Iosif are dubii, dar este înştiinţat de Înger în vis că rodul pântecelui logodnicei sale este de la Duhul Sfânt. Iosif a acceptat mesajul divin şi a procedat ca atare. Evanghelistul subliniază apoi cu tărie că acest lucru a fost prorocit în VT: „*Toate aceste lucruri s-au întâmplat ca să se împlinească ce vestise Domnul prin prorocul său: Iată fecioara va fi însărcinată şi va naşte un fiu, Emanuel, adică Dumnezeu este cu noi*" (Isaia 7, 14). **[2010]**

Mt. 1, 1-25. Pericopa de azi cuprinde întreg capitolul 1 al *Evangheliei după Matei*. Ea se divide în două: prima parte (v. 1-17) cuprinde genealogia lui Isus, iar cea de a doua parte relatează naşterea Sa pământească. Matei îşi intitulează întreaga scriere numind-o „*Cartea neamului lui Isus Cristos, fiul lui David, fiul lui Avraam*" (Mt. 1, 1). Doar mai târziu scrierea lui Matei a căpătat numele de **Evanghelie**. Termenul de „*fiul lui*" exprimă o descendenţă, şi nu o relaţie directă tată-fiu. Matei îşi începe înşirarea numelor din arborele genealogic al lui Isus de la Avraam şi merge coborând până la „*Iosif, bărbatul Mariei, din care S-a născut Isus, care Se cheamă Cristos*" (Mt. 1, 16). Formularea este foarte importantă, deoarece subliniază naşterea lui Isus dintr-o fecioară, de la Duhul Sfânt, şi nu în mod natural.

Această genealogie prezentată de Matei are neîndoielnic un caracter simbolic, pe care ni-l descoperă autorul însuşi. Ea are 3 secţiuni distincte care cuprind de 3 ori 14 nume (7x2) ale unor personaje din VT: „*Deci de la Avraam până la David, 14 neamuri de toate; de la David până la exilul babilonian, sunt 14 neamuri; şi de la exil până la Cristos sunt 14 neamuri*" (cf. Mt. 1, 17). O ciudăţenie pentru o genealogie

evreiască este faptul că ea cuprinde, afară de Maria, și 4 femei: Tamar, Rahav, Rut și Bat-Șeba, toate neevreice și cu moralitate problematică. Și între bărbaţii enumeraţi, unii erau buni, iar alţii răi înaintea lui Dumnezeu. Lucrul este important, deoarece Isus poartă în firea Sa omenească, în codul Său genetic, întreaga descendenţă adamică a omului căzut în păcat. Isus S-a întrupat pentru ca în corpul Său omenesc, prin moartea sa pe cruce, să omoare firea căzută și să o renască prin învierea Sa, în firea Omului nou, renăscut prin și în Isus Cristos. Prin analogie, putem accepta că fiecare dintre noi repetăm într-un fel această istorie. Ne purtăm întreaga noastră genealogie pe care o mântuim sau o pierdem prin acceptarea în deplină libertate a Harului pe care Isus ni L-a dat în dar. Mântuindu-ne pe noi, mântuim întreaga noastră genealogie. Ce lucru înfricoșător, dar cât de minunat. **[2011]**

*

Evr. 11, 17-40. Aici începe o nouă etapă în prezentarea autorului și anume expunerea mai detaliată a vieţii în credinţă. Ce înseamnă de fapt să trăiești în credinţă? Autorul se servește, evident, de prezentarea vieţii unor personaje din Vechiul Testament. Figurile centrale asupra cărora insistă în prima jumătate a secţiunii sunt Avraam și Moise.

Avraam a ascultat necondiţionat de Dumnezeu când și-a părăsit definitiv patria de baștină și s-a instalat ca străin, locuind în corturi, simbol al provizoriului, și nu într-o casă, simbol al statorniciei. A crezut, în ciuda oricărei evidenţe, că la bătrâneţe va avea urmași și a trecut cu brio proba supremă și: „*prin credinţă a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare: el, care primise făgăduinţele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul său fiu! Căci se gândea că Dumnezeu poate să învieze chiar din morţi*” (cf. Evr. 11, 17-19). Exemplul era să-i îndemne pe cititori să nu cedeze nici chiar atunci când totul pare pierdut. Menţionând pe primii patriarhi, autorul se concentrează apoi asupra lui Moise și a activităţii sale (Evr. 11, 23-29). Tâlcul este faptul că uneori trebuie să renunţăm la satisfacţiile imediate și, prin credinţa care naște răbdare, să așteptăm desfășurarea lucrurilor după voinţa lui Dumnezeu.

Acum, autorul trece în serie peste judecători regi și profeţi: „*Prin credinţă au cucerit ei împărăţii, au făcut dreptate, au căpătat făgăduinţe, au făcut minuni și au avut curaj în războaie*” (cf. Evr. 11, 30-34).

Printr-o rapidă schimbare a firului ideii, autorul trece de la triumful evident al credinţei la ceea ce par a fi înfrângerile ei. Pentru credinţa lor, unii au dat mărturie prin tot felul de chinuri și chiar cu moartea. „*Ei, de care lumea nu era vrednică, au acceptat toate aceste încercări și măcar că au fost lăudaţi pentru credinţa lor, totuși n-au primit ce le fusese făgăduit; pentru că Dumnezeu avea în vedere ceva mai* ***bun pentru noi****, ca să n-ajungă ei la desăvârșire fără noi*” (cf. Evr. 11, 35-40). Ultima idee este foarte importantă, pentru că ne arată de ce este nevoie de credinţă și răbdare: pentru că gloria finală este pregătită pentru toţi! **[2012]**

24 Decembrie Ajunul Crăciunului

Lectură biblică: Ev. Lc. 2, 1-20. **Ap.** Evr. 1, 1-12.

Lc. 2, 1-20. Atât ajunul Crăciunului (24 dec.) cât și ajunul Bobotezei (5 ian.), dacă ele cad într-o zi de luni până vineri se celebrează printr-o slujbă de priveghere, adică o vecernie unită cu Lit. Sf. Vasile cel Mare și care poartă în grecește numele de *paramonie*. Când cad sâmbăta sau duminica se celebrează Sf. Lit. a Sf. Ioan Gură de Aur, Lit. Sf. Vasile fiind celebrată chiar în ziua praznicului.

Pericopele care se citesc în ajunul și în sărbătoarea Crăciunului, din Luca respectiv din Matei sunt complementare și ne descriu evenimentul nașterii lui Isus, simplu și clar, fără înfloriturii adăugate apoi atât de copios de imaginarul colectiv și de iconografia secolelor ce au urmat. Pericopa debutează așa: „*În vremea aceea a ieșit o poruncă de la Cezar August să se înscrie toată lumea*" (Lc. 2, 1). Cezar August, împăratul atotputernic al Imperiului Roman. Prin el întreaga istorie a lumii se împletește cu planul divin al mântuirii omului de sub blestemul păcatului ce s-a înfăptuit prin întruparea Fiului lui Dumnezeu în persoana istorică a lui Isus. Acest împărat roman este cunoscut sub numele de Octavianus Augustus (lat. = venerabil), nepotul lui Iulius Cezar, care a domnit între anii 31 î.Cr. – 14 d. Cr. adică 45 de ani. A concentrat în mîinile sale întreaga putere politică militară și religioasă a Imperiului roman. Așa cum Isus a fost în lumea spirituală Împărat, profet și preot, Octavianus își asumase și el titlul de „pontifex maximus". Printre marile sale realizări, politice sociale și culturale iese în evidenţă mai ales acea „Pax Romana" pe care a impus-o în tot imperiul, sau oicumena (= lumea locuită și civilizată), prin forţa armelor. Când s-a născut Isus în lume domnea pacea, dar prin supunere, Isus a venit să aducă adevărata pace, cea din suflet și spirit: pacea cu Dumnezeu, nu prin forţa exterioară, politică ci prin slujire până la jertfa de Sine. Porunca recensământului a ieșit de la Cezarul lumii și nu de la Dumnezeu. Interesant cum împletește Dumnezeu istoria lumii cu istoria mântuirii. Augustul Octavian nu a știut că-L slujește pe Dumnezeu, dar a trebuit să o facă. Așa se întâmplă cu toţi oamenii care trăiesc fără Dumnezeu. Ei trebuie să-L slujească chiar fără a fi conștienţi de aceasta. Avantajul credincioșilor este că ei Îl slujesc pe Dumnezeu liber și conștient, nu inconștient și obligaţi. Recensământul era necesar pentru stabilirea încasărilor financiare ale Imperiului, iar toţi trebuiau, pe seminţii și familii, să se întoarcă în localităţile de baștină. Pentru că Iosif era din seminţia lui David, din casa regală a lui Iuda, urma să se întoarcă din Nazaret unde locuia împreună cu Maria, logodnica sa, în Betleem orașul lui David. În condiţii precare de adăpost, aici s-au împlinit pentru Maria zilele nașterii. Luca relatează acest eveniment cu măreţia simplă a evangheliilor: „*Și a născut pe Fiul ei cel întâi născut, L-a înfășat în scutece și L-a culcat într-o iesle, pentru că în casa de poposire nu era loc pentru ei*" (v.7). „*A venit la ai săi, dar ai săi nu L-au primit*" (Io. 1, 11). Ce contrast: August în strălucitoarea Romă, Isus într-o peșteră. Având în vedere numeroasele reprezentări picturale, iconice sau sculpturale, să notăm în treacăt că Scriptura nu menţionează prezenţa boilor și a măgarilor prin preajmă. Aceasta ar putea fi o aluzie la Isaia 1, 3: „*Boul își cunoaște stăpânul, și măgarul cunoaște ieslea stăpânului său, dar Israel nu Mă cunoaște, poporul Meu nu ia aminte la Mine*". Un înger al Domnului aduce această veste bună unor păstori. David însuși a fost păstor, întâi de oi, apoi de oameni. Se împletește astfel pe paginile Scripturii peste veacuri istoria mântuirii noastre. Păstorii au crezut și au mers să se convingă. După aceea au devenit primii apostoli ai Domnului: „*După ce L-au văzut, au istorisit (tuturor) ce li se spusese (de către îngeri) despre Prunc*" (v. 17) Un martor biblic nu tace, nu ţine pentru sine, ci povestește slava lui Dumnezeu tuturor. Luca, numit și teologul laudei, încheie astfel relatarea naștrerii lui Isus: „*Și păstorii s-au întors, slăvind și lăudând pe Dumnezeu, pentru toate cele ce auziseră și văzuseră, și care erau* ***întocmai*** *cum li se spusese*" (v. 20). Lucrurile revelate de Dumnezeu sunt întotdeauna realitatea însăși. De aceea se cuvine să-L lăudăm! **[2009]**

Lc. 2, 1-20. Cu ziua de azi intrăm în sărbătoarea propriu zisă a Crăciunului. Luca descrie nașterea Mântuitorului într-un stil foarte simplu. În general, oamenii cred că lucrurile măreţe ar trebui să se petreacă într-un mod măreț. Dumnezeu ne surprinde însă prin faptul că Întruparea Sa nu se referă doar

la a lua un corp omenesc, ci la a-Și asuma întreaga existenţă umană, de la naștere până la moarte, în condiţiile în care trăiesc oamenii obișnuiţi, și nu doar elitele, pentru că El a venit pentru toţi, de la cel mai mic până la cel mai mare. Isus nu S-a născut în Nazaret unde locuiau Maria și Iosif, ci, așa cum a prorocit Scriptura: în Betleem. Era pe timpul domniei lui Cezar August, pe care istoria îl cunoaște sub numele de Octavian. A fost un timp de pace în tot Imperiul roman. Cezarul a ordonat un recensământ în tot imperiul. Era vorba deci de încasările financiare ale Imperiului Roman. Înscrierea se va face pe baza acestor liste și fiecare trebuia să o facă în cetatea sa. Astfel, Iosif și Maria au plecat la drum spre Betleem, orașul lui David din neamul căruia se trăgea și Iosif. „*Pe când erau acolo, s-a împlinit vremea când trebuia să nască Maria. Și a născut pe Fiul ei cel întâi născut, L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle, pentru că în casa de poposire nu era loc pentru ei*” (Lc. 2, 6-7).

Un înger al Domnului, învăluit în lumină cerească, a apărut unor păstori din acele locuri vestindu-le naşterea Mântuitorului și i-a îndemnat să-L caute. Le-a dat un semn: „*veţi găsi un prunc înfășat în scutece, culcat într-o iesle*” (v. 12). Isus S-a născut într-o peșteră ce nu era a Lui, a fost îngropat într-un mormânt ce nu-I aparţinea, iar viaţa Și-a petrecut-o neavând unde să-Și plece capul. Deși a fost tratat ca un străin, El a venit să ne mântuiască. Cerul a izbucnit însă în imnuri: „*Slavă întru cele de sus, lui Dumnezeu și pace pe pământ, între oamenii de bună voire*”. Au cântat atunci îngerii și o cântă de atunci Biserica celor mântuiţi. **[2010]**

*

Evr. 1, 1-14. Într-un paragraf de deschidere, magnific construit, autorul le prezintă imediat cititorilor măreţia Domnului Isus Cristos. Fiul lui Dumnezeu este prin excelenţă mijlocul revelaţiei divine. Pentru a susţine acest fapt, El este pus în contrast cu îngerii și cu profeţii VT: „*După ce a vorbit în vechime părinţilor noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care și veacurile le-a făcut*” (Evr. 1, 1-2).

Așa cum este de așteptat într-un prolog, autorul punctează câteva idei pe care le va dezvolta ulterior. El subliniază că revelaţia lui Dumnezeu în Fiul are o calitate decisiv superioară, pe care revelaţia anterioară nu a avut-o. Fiul este nemăsurat mai mare decât cea venită prin îngeri sau proroci, pentru că „*El este oglindirea slavei Lui și întipărirea Fiinţei Lui, și care ţine toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, **a făcut curăţirea păcatelor** și a șezut la dreapta măririi, în locurile preaînalte, ajungând cu atât mai presus de îngeri, cu cât a moștenit un Nume mult mai înalt decât al lor*” (Evr. 1, 3-4). Jertfa pentru păcate pe care Cristos, Fiul Tatălui, a adus-o trebuie în mod necesar să fie mai mare decât orice altă jertfă. În sfârșit, măreţia Fiului face ca preocupările pentru rangul îngerilor să fie inutile. Această secţiune (Evr. 1, 5-14), care vorbește despre contrastul dintre Fiu și îngeri, poate fi și o implicită aluzie la erezia gnostică, care era deja prezentă în germenii ei în timpul și locul acela.

Deși prologul nu conţine avertismente, pe care autorul le rezervă pentru mai târziu, el conţine totuși un avertisment implicit: „Acesta este măreţul și supremul Fiu al lui Dumnezeu de care ar trebui să ascultăm (cf. Evr. 12, 25-27).

Citatele din VT și combinarea lor deosebit de măiestrit ţesută atestă că autorul era un evreu care cunoștea la perfecţie doctrina VT și le pune în lumina lor cea mai strălucitoare. „*Cristos este Fiul, iar îngerii sunt duhuri slujitoare, trimise pentru a sluji pe moștenitorii mântuirii*” (cf. Evr. 1, 14). **[2012]**

25 Decembrie Naşterea după trup a Domnului nostru Isus Cristos

Lectură biblică: Ev. Mt. 2, 1-12. **Ap.** Gal. 4, 4-7.

Mt. 2, 1-12. Dacă în Evanghelia după Luca, pe care am meditat-o în ajunul sărbătorii, triada era constituită de Împărat, Prunc și păstori, în ziua sărbătorii, azi, triada este constituită din regele Irod, magi și Prunc. Atât Matei (Mt. 2, 1) cât și Luca (Lc. 1, 5) sunt de acord că Isus s-a născut în timpul regelui Irod cel mare. Acesta a domnit între anii 37 – 4 î.d.C. Și-a dobândit porecla de „cel mare" datorită multor realizări edilitare civile (orașul Cezarea la mare), militare (Masada) și mai ales restaurarea și înfrumuseţarea Templului. Toate aceste realizări au fost posibile datorită bunelor sale relaţii cu romanii. A fost un om foarte temător în ce privește conservarea puterii regale, vărsând foarte mult sânge, mai ales al propriilor rude. Și-a omorât soţia, copii, pe marele preot etc.

Am menţionat că Irod cel mare a murit în anul 4 î.d.C., iar Cristos s-a născut în timpul domniei lui Irod. Cum e posibil? Este vorba de o greșală de calcul a cărei origine nu este cazul să o studiem acum. Compararea textelor biblice între ele și confruntarea cu datele istoriei laice, ne conduc la o dată aproximativă a naşterii lui Isus, cam în primăvara unui an cuprins între 7 – 5 î.d.C. Data sărbătoririi Crăciunului în 25 decembrie este stabilită abia în secolul IV și nici ea nu ne va preocupa în cele ce urmează.

Și tocmai în mijlocul acestor frământări politice pentru păstrarea puterii, căreia i-au căzut victimă în primul rând și mai ales cei mai apropiaţi ai săi, la regele Irod sosește o delagaţie de magi veniţi cel mai probabil din Babilon. Magii erau numiţi preoţii-savanţi, babilonieni, iniţiaţi în știința astrală tradiţională. Biblia nu ne spune câţi au venit. Numărul de „trei crai de la Răsărit" este un produs folcloric al imaginarului colectiv (ca și boul și măgarul de la iesle), avându-și originea poate în cele trei daruri pe care le-au adus Pruncului. Aceşti magi, pe drumul lor (către Dumnezeu, am putea spune), au fost conduși până la Ierusalim de către „o stea". Pentru că ei știau din știința lor că se născuse nu „un rege" ci REGELE, s-au dus deci la palatul regal și s-au interesat. Înainte de a continua firul evenimentelor biblice, să ne oprim puţin și să facem câteva remarci. Magii erau ceea ce azi am numi astrologi. Încercau să descifreze tainele mersului lumii din mersul astrelor. Pentru iudei, cel care nu împlinea Legea lui Dumnezeu se afla sub stăpânirea astrelor. Dacă împăratul Octavian Augustus a luat deciziile politice pentru a crea condiţiile naşterii Fiului Său în deplină și perfectă concordanţă cu profeţiile Cărţii Sfinte, împlinind inconștient voința lui Dumnezeu, magii s-au întâlnit cu El studiindu-I opera, cerul înstelat. Pe fiecare Dumnezeu îl caută acolo unde el se găsește, din toate timpurile și până azi. Rădăcina îndepărtării de Dumnezeu nu este deci sporul în știință și cunoaștere, deorece Dumnezeu este prezent în lucrarea Sa, ca și în inima noastră. El ni se descoperă și dorește să intre în comunicare și comuniune cu toţi cei care-L caută în mod sincer și curat.

Să revenim la întîmplarea noastră. Irod și împreună cu el întreg Ierusalimul s-a tulburat la auzul veștii aduse de magi. Întrebaţi de Irod despre locul unde ar trebui să se nască Regele Mesianic, preoţii și cărturari iudei au răspuns prompt: „*În Betleemul din Iudea, căci iată ce a fost scris în prorocul* " (Mt. 2, 5): „*Și tu Betleeme, ţara lui Iuda, nu ești nicidecum cea mai neînsemnată din căpeteniile lui Iuda; căci din tine va ieși o Căpetenie care va fi Păstorul poporului Meu Israel și a cărei obârșie se suie până în vremuri străvechi, până în zilele veșniciei*" (Mica, 5, 2). Nu s-au întrunit marii preoţi iudei și cărturarii să cerceteze atunci Scripturile. Știau totul pe dinafară. De ce atunci a fost respins de ei Isus? Nu nerecunoscut, ci respins cu înverșunare și în final dat morţii. Devine deci clar, că doar știința nu mântuiește. La îndemnul viclean al lui Irod, magii au purces din nou la drum să caute Pruncul: „*Și iată că steaua, pe care o văzuseră în Răsărit,* ***mergea înaintea lor, până ce a venit și s-a oprit deasupra locului unde era pruncul****. Când au văzut ei steaua, n-au mai putut de bucurie*" (Mt. 2, 9-10). Să menţionăm în treacăt că steaua care i-a călăuzit pe magi nu era un fenomen astronomic, așa cum mulţi au crezut și l-au căutat, calculând în spereanţa să găsească data exactă a naşterii lui Isus. Atunci, acum și întotdeauna răspunsul lui Dumnezeu sună astfel: „*Nu e treaba voastră să cunoașteţi vremurile și soroacele; pe acestea Tatăl le-a păstrat sub stăpânirea Sa*" (Fa. 1, 7). Și atunci ce a fost această „stea"? Dacă Biblia păstrează tăcerea, înseamnă că pentru logica evenimentelor, acest lucru nu este important. Mai de grabă ne putem întreba de ce a dispărut steaua deasupra Ierusalimului?

Pentru că în tumultul și zgomozul marilor orașe, semnele călăuzitoare ale lui Dumnezeu sunt acoperite de ceața și norii poluanți ai preocupărilor egoiste. Cei care L-au căutat pe Dumnezeu cu tot dinadinsul au fugit de marile aglomerații și s-au retras în pustie. Dumnezeu este prezent pretutindeni și unele suflete alese îl pot găsi oricând și oriunde, chiar și în marile orașe, dar aceasta nu este calea comună și în nici un caz calea **sigură.** Magii *„Au intrat în casă, au văzut Pruncul cu Maria, mama Lui, s-au aruncat cu fața la pământ și I s-au închinat; apoi și-au deschis vistieriile și i-au adus daruri: aur, smirnă și tămâie*" (Mt. 2, 11). Cunoașterea nu este nicidecum punctul final al vieții omenești. Orice cunoaștere este trudnică: drum, căutări, întrebări, ceață de cunoaștere când dispare steaua călăuzitoare, confruntare cu oameni pricepuți, dar care nu știu să-și valorifice cunoștințele cum erau cărturarii și preoții, sau nepricepuți, dar zeloși în a-și orândui proria viață și putere bazați doar pe ei și nu pe Dumnezeu, ca Irod. Scopul final al cunoașterii și al vieții omului este închinarea înaintea lui Dumnezeu. Orice cunoaștere care nu ajunge aici este ori inutilă, ori periculoasă. Dumnnezeu S-a întrupat în natura umană în chip miraculos și de nespus. Dar ni S-a arătat în chipul cel mai natural, al unui Prunc, poate și pentru a ne aduce aminte de faptul că, oricât de des repetata sub ochii noștri, în esența ei, pentru că are origine divină întotdeauna, VIAȚA în toate formele ei este o minune dumnezeiască, care ne lasă muți de admirație, și care-L face pe Dumnezeu nu doar prezent în viața fiecăruia dintre noi, ci prin minunea Crăciunului dorește să ne ridice la Viața Lui. Să-L recunoaștem și noi în Pruncul divin și să ne închinăm Lui în spirit și în adevăr, oferindu-I toată viața noastră. **[2009]**

Mt. 2, 1-12. „În anul după facerea lumii, când la început Dumnezeu a creat cerul și pământul, al 5508-lea, după cronologia Bisericii Orientale; în anul al 2957 după potop; în anul al 2015-lea după nașterea lui Avraam; al 1510-lea, după ieșirea poporului Israel din Egipt sub conducerea lui Moise; după al 1032-lea de la ungerea lui David ca rege; după a șaizecea săptămână de ani, după profetul Daniel, al 42-lea an de împărăție a lui Octavian August; al 33-lea an de domnie al lui Irod idumeul, sceptrul a ieșit din Iuda, după profeția lui Iacob; întreg pământul aflându-se în pace, Isus Cristos, Dumnezeul cel veșnic, Fiul Tatălui ceresc, voind să sfințească pământul prin sfânta Sa venire, S-a născut în Betleemul din Iuda.

Magii, conduși de o stea, au venit să-l adore pe Fiul lui Dumnezeu. Păstorii care-și pășteau turmele au fost înștiințați de nașterea Pruncului de un cor de îngeri care cântau: „Slavă întru cele de sus, lui Dumnezeu, și pace pe pământ oamenilor de bunăvoință". Lui Isus, Mântuitorului nostru, slavă și laudă în vecii vecilor" (După un Martirologiu roman).

Martirologiile sunt cronici care consemnau viața și patimile martirilor unei biserici. Cel citat aici începe cu relatarea Nașterii lui Isus. Cronologia folosită este evident cea biblică. Sunt menționați la început magii, apoi păstorii, deși în timp real lucrurile s-au petrecut invers. Luca, evanghelistul laudelor, menționează prezența păstorilor și a îngerilor. Matei pune accentul pe regalitatea mesianică și relatează despre vizita regilor magi care-L căutau pe Regele Mesia nou născut. Între aceste două episoade, al păstorilor și al magilor, s-au scurs în realitate aproximativ doi ani, așa cum rezultă din citirea atentă a textului Scripturii. Magii nu l-au găsit pe Isus în ieslea unei peșteri folosite ca grajd al animalelor, ci într-o casă (cf. Mt. 2, 11). Foarte probabil era cam după doi ani, vârsta pruncilor uciși de Irod, și poate deja în Nazaret și nu în Betleem, mai departe deci de Irod și mai la îndemână pentru fuga în Egipt. Citind Scriptura, succesiunea evenimentelor și a persoanelor participante devine mai clară. Confuzia din mintea noastră este creată de imaginația pictorilor de icoane sau a reprezentărilor Nașterii Domnului sub chipul „ieslelor" cu figurine, apărute în Occident în Evul Mediu, inițiate, ca și „Calea Crucii", de Sf. Francisc de Asissi, pentru cei ce nu puteau face un pelerinaj în Țara Sfântă. Fără a intra în alte amănunte, doresc să subliniez că relatarea NT nu vorbește decât despre magi și nu de trei magi așa cum a intrat în folclorul religios. De asemenea, nu se menționează nicăieri de bou și de asin, ci doar de iesle etc.

Relatarea lui Matei vorbește despre magi, Steaua care i-a condus și despre Irod. Încercarea naivă a astronomilor de a explica fenomenul „Stelei" a eșuat evident. Ea face parte din miracolul Nașterii Domnului și o putem înțelege spiritual ca făcând parte din participarea întregii lumi create: Îngeri, ceruri, pământ, oameni simpli, învățați și regi la miracolul acestei Nașteri. Magii, observatori ai cerului, L-au găsit pe Isus în specificul muncii lor. Și, pentru că au cunoscut că era vorba de un Rege, s-au dus la

Irod. Ce deosebire însă între regalitatea pe care o înţelegea Irod (și Cezarul), care se baza pe stăpânire, și regalitatea așa cum o înţelegea Dumnezeu, bazată pe libertate.

După marea tulburare din casa lui Irod, gelos pe funcţia sa, magii au plecat, Steaua le-a apărut din nou. Conduși până în Ierusalim de Stea, aici ea dispare, că să reapară și să-i conducă până la locul exact unde se afla Pruncul: „*Când au văzut ei Steaua, n-au mai putut de bucurie. Au intrat* ***în casă****, au văzut Pruncul, pe Maria, mama Lui, s-au aruncat la pământ și I s-au închinat; apoi și-au deschis vistieriile și I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă*" (Mt. 2, 10-11). Aur ca unui Rege, tămâie ca unui Dumnezeu și smirnă. Primul dar primit de Isus a fost smirna și ultimul „dar", pe cruce, tot smirnă amestecată cu vin. Smirna s-a folosit și în nardul cu care a fost uns înainte de înmormântare de către Maria și la îmbălsămare, adus de Iosif și Nicodim. Acest prunc n-a murit ca orice om, ci S-a născut pentru ca să moară pentru noi. Simbolistica smirnei și iconografia bizantină o atestă din plin. **[2010]**

*

Gal. 4, 4-7. Marea sărbătoare a venirii în lume a lui Dumnezeu în persoana lui Isus Cristos este proclamată de Pavel prin aceste cuvinte: „*Dar când a venit împlinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca să răscumpere pe cei ce erau sub Lege, pentru ca* (noi toţi) *să căpătăm înfierea. Și pentru că sunteţi fii, Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său, care strigă: Abba adică: Tată!"* (Gal. 4, 4-6). Acest scurt pasaj închide în sine toată teologia Întrupării, misterul de căpătâi al credinţei noastre. Toate promisiunile de mântuire făcute de Dumnezeu omenirii întregi, căzute din cauza păcatului protopărinţilor noștri Adam și Eva, s-au împlinit în această zi. Îndată după căderea în păcat, Dumnezeu l-a izgonit pe om din rai în lumea aceasta, dar nu l-a lăsat fără nădejde. Izbânda de o clipă a șarpelui care l-a înșelat pe om se va transforma la sfârșit în pierzarea lui veșnică, iar neascultarea de o clipă a omului, care i-a cauzat căderea, va fi transformată de Dumnezeu în viaţă veșnică. Dumnezeu îi spune șarpelui: „*Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămânţa ta și sămânţa ei. Aceasta* (fiul femeii) *îţi va zdrobi capul și tu îi vei zdrobi călcâiul*" (Gen. 3, 15). Între păcatul lui Adam și al Evei și venirea lui Isus au trecut mulţi ani după socoteala oamenilor. Istoria omenirii a început în veșnicia lui Dumnezeu, din care omul a fost alungat în lumea aceasta, dar se va termina tot în veșnicia lui Dumnezeu. Întruparea lui Isus împarte istoria omenirii în două: înainte și după venirea Lui. Nu doar cronologia actuală acceptată cvasi-universal, dar istoria omenirii, petrecerea omului pe pământ, are ca piatră de hotar Venirea Fiului lui Dumnezeu. Aceasta este, așa cum o rezumă Pavel în pasajul din Galateni, opera întregii Sfintei Treimi și conlucrarea omului. Fiul lui Dumnezeu, născut în veșnicie din Tatăl fără mamă, a intrat în lumea omului, născut în timp din mamă fără tată. S-a născut sub Lege, adică în poporul pe care Dumnezeu l-a ales ca să-I poarte Numele în lumea aceasta, într-un moment precis, ales de Dumnezeu, adică „*la plinirea vremii*". Născut din femeie, nu venit în mod spectaculos, dar totuși printr-o acţiune tainică, născut din fecioară. Fiul lui Dumnezeu a luat nu doar aparenţa unui trup, ci chiar trup omenesc adevărat în care a pătimit și a murit, pentru ca să omoare în trupul Său moartea omului, care era consecinţa păcatului. Citim în Epistola către Evrei: „*De aceea când intră în lume, El* (Fiul) *zice: Tu n-ai voit nici jertfă, nici prinos; ci mi-ai pregătit un trup; n-ai primit nici arderi de tot, nici jertfe pentru păcat. Atunci am zis: Iată-mă, în sulul cărţii este scris despre Mine, vin să fac voia Ta, Dumnezeule*" (Evr. 10, 5-6). Fiul lui Dumnezeu, din voia Tatălui, S-a întrupat pentru a ne răscumpăra din puterea celui rău prin moartea, învierea și înălţarea Sa. Apoi ne-a dat-o în dar prin revărsarea Duhului Sfânt în inima noastră. Acum deci nu mai suntem robi, ci fii și ne adresăm lui Dumnezeu toţi împreună și fiecare în parte prin aceste minunate cuvinte: „*Tatăl nostru, care ești în ceruri...*".

Opera mântuirii noastre a început cu întruparea lui Isus în sânul pururea Fecioarei Maria la Bunavestire și s-a desăvârșit la Pogorârea Duhului Sfânt. Isus a fost prezent trupește și în chip văzut între noi de la Naștere Sa și până la Înălţarea Sa la ceruri. Venirea lui văzută între noi a fost prilej de bucurie pentru tot cerul și pentru tot pământul: Îngerii au cântat, păstorii L-au admirat, magii L-au adorat. Naștere lui Cristos este în permanenţă pentru noi un prilej de sărbătoare, până la Revenirea Sa în glorie, pe care o așteptăm, când moartea va fi învinsă definitiv și armonia iniţială a Creaţiei va fi restabilită într-un pământ

nou și un cer nou. Această glorioasă zi pe care o așteptăm este speranţa noastră din care trăim. Naşterea Pruncului divin este însă și judecată. Nu doar istoria se împarte în două, dar și viaţa noastră. Vedem oare cu toţii în naşterea acestui Prunc minunea minunilor sau trecem pe lângă ea nepăsători sau, mai rău, degradăm Crăciunul la un prilej de petrecere profană. Nici când S-a născut, nici azi, naşterea Lui nu a fost o bucurie, decât pentru cei cu inima curată. Pruncul acesta S-a născut ca să judece inimile oamenilor. Pentru noi însă, cei care credem și ne bucurăm pentru El, este nădejdea vieţii veșnice, ale cărei porţi ni le-a deschis. **[2011]**

Ziua a II-a de Crăciun. Sinaxa Sf. Fecioare Maria

Lectură biblică: Ev. Mt. 2, 13-23. **Ap.** Evr. 2, 11-18.

Mt. 2, 13-23. În acest an atât serbarea (grec. Sinaxa = adunarea în onoarea...) Sfintei Fecioare Maria, care este sărbătorită conform ritului bizantin a doua zi după Crăciun (26 dec.), cât și comemorarea Sf. protomartir Ștefan (27 dec.), se suprapun sâmbetei, respectiv duminicii după Crăciun. Prima parte a pericopei Fugii în Egipt: Mt. 2, 13-15, o vom medita duminica, iar a doua parte Mt. 2, 16-23, în ziua de 29 dec., ziua comemorăii pruncilor nevinovaţi uciși de Irod.

A doua zi de Crăciun deci, în ritul bizantin, este consacrată celebrării Maicii Domnului Isus în calitatea ei de Fecioară și Mamă. Sfântul Ioan Gură de Aur notează deja înainte de 386 celebrarea unei sărbători în cinstea Sfintei Fecioare în Antiohia. După Conciliul din Efes care a avut loc în 431 (din iunie până în septembrie), convocat de Împăratul bizantin Teodosie al II-lea, contra patriarhului de atunci al Constantinopolului, Nestorie, care nega Sfintei Fecioare titlul de Născătoare de Dumnezeu (Theotokos), folosind în schimb pentru ea titlul de Născătoare de Cristos, divergenţele dogmatice atingeau de fapt natura persoanei lui Cristos, de om adevărat și Dumnezeu adevărat, care urmau să fie clarificate mai târziu după 20 de ani, în 451, la Conciliul din Calcedon și care au dus la o schismă serioasă în Biserica Orientală, schismă numită monofizită, nerezolvată definitiv nici până în ziua de astăzi.

Această sărbătoare a Sfintei Fecioare, celebrată în dubla ei calitate de Fecioară și Mamă a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, Om adevărat și Dumnezeu adevărat, a avut de la început o largă răspândire în Biserica Universală, Catolică, de pe întreg teritoriul lumii de atunci (oicumena). În ritul ambrozian, în vigoare până azi în zona orașului Milano și din jurul acestuia, în a 6-a duminică din Postul Crăciunului (Advent) este celebrată sărbătoarea „Maternităţii Sfintei Fecioare". În Spania, Conciliul din Toledo, din 656 transferă sărbătoarea Buneivestiri, ce cade întotdeauna în Postul Mare, în data de 18 decembrie, deci în preajma sărbătorii Crăciunului. Și exemplele ar putea continua.

În logica economiei mântuirii, Sfânta Fecioară este legată de nașterea lui Isus, exprimată atât de pregnant în întreaga iconografie a Orientului, în care Sfânta Fecioară nu este reprezentată niciodată singură, ci într-o relaţie cu Isus Domnul. Sfânta Fecioară a fost și rămâne o taină mai presus de înţelegerea umană. Maică a lui Isus, Fiul lui Dumnezeu întrupat, pentru noi și pentru a noastră mântuire, dar și sinteza, vârful și chintesenţa, Bisericii lui Cristos. Fecioară, Maică și Mireasă într-o unică sinteză. Calea, sau scara prin care Dumnezeu a coborât spre noi, din voinţa Tatălui și prin lucrarea Duhului Sfânt, ne-a fost dăruită de Isus în clipa marii treceri, ca maică a Bisericii și a fiecăruia dintre noi. Calea pe care Dumnezeu a binevoit să vină la noi este și calea prin care putem urca și noi la El. Pe bună dreptate Sfânta Fecioară Maria este mijlocitoarea și folositoarea noastră. Taina Sfintei Fecioare rămâne ceea ce este, o taină a lui Dumnezeu în folosul nostru. Este în același timp și nădejdea de a putea contempla această taină în eternitatea pe care ne-a pregătit-o Fiul lui Dumnezeu în veșnicie și Fiul ei în timp, cea care prin asumarea pedepsei Evei, care se va mântui prin naștere de fii, L-a născut pentru noi pe Mântuitorul. Recunoștinţa noastră este în mod minunat exprimată în cântarea Bisericii:

Ce vom aduce Ţie, Cristoase? Că te-ai arătat pe pământ ca un om, pentru noi. Fiecare din făpturile cele zidite de tine mulţumire aduce Ţie: îngerii cântarea, cerurile steaua, magii darurile, păstorii minunea, pământul peștera, pustiul ieslea, **iar noi pe Maica Fecioara.** Dumnezeule, Cel ce ești mai înainte de veci, miluiește-ne pe noi. **[2009]**

După obiceiul Ritului bizantin, a doua zi după o sărbătoare se celebrează instrumentul acelei sărbători, adică personajul care a jucat un rol hotărâtor în acel eveniment. În acest sens, în ziua de după Crăciun, 26 decembrie, se celebrează o sinaxă (adunare) în cinstea Sf. Fecioare Maria, Maica lui Dumnezeu, prin care din voia Tatălui și lucrarea Duhului Sfânt s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos, Mântuitorul și Răscumpărătorul neamului omenesc. Dacă sărbătorea de ieri este comemorarea unui act istoric, cea de azi este o sărbătoare „de idee", adică maternitatea Sf. Fecioare Maria. Anul acesta, această sărbătoare coincide cu Duminica după Crăciun în care Biserica Bizantină celebrează Sfânta familie, atât în sens restrâns cât și mai larg, incluzându-l și pe regele David, strămoșul lui Isus.

Familia lui Isus, în sens restrâns, este Maria, mama Lui, și Sf. Iosif, tatăl pământesc, nu în sens biologic, dar cu atât mai mult în sens social. O familie pământească este constituită dintr-un tată, o mamă și copilul lor, fructul iubirii dintre tată și mamă. În Sfânta familie, lucrurile sunt mai complexe. Isus are de tată pe Tatăl ceresc. Are de mamă pe Sf. Fecioară Maria. Dar Întruparea lui Isus nu are doar un sens biologic, ci și unul social. El a trăit și a lucrat într-un loc anume, S-a născut într-un timp anume și într-un neam anume. Toate ca să se împlinească Scriptura. Rolul Sf. Iosif este capital în sensul social. O fată de 12-14 ani, gravidă, fără a fi fost căsătorită, trebuia ucisă cu pietre. Aceasta ar fi fost soarta Sf. Fecioare, dacă Iosif, discret și eroic, nu ar fi acceptat voinţa lui Dumnezeu și nu ar fi luat-o de soţie legitimă, în faţa lumii pe Maria. Dar raporturile din această familie sunt unice, cum întotdeauna unică este lucrarea lui Dumnezeu. Din punct de vedere iconografic, cel mai bine ilustrate aceste raporturi le găsim într-o icoană renascentistă a lui Rafael. Pruncul ocupă aici prim planul icoanei, aflându-se într-o lumină cerească, ţinut în braţe de mama Lui, tot în lumină, dar pe planul al doilea. În fundal, într-o obscuritate relativă, am putea zice, greu de distins, este pictat Sf. Iosif, ocrotitorul Sf. Familii, care a asigurat prin acţiunea sa discretă viaţa în lume a Mântuitorului. I-a salvat viaţa pământească prin căsătoria cu Sf. Fecioară înainte de naşterea Lui. I-a salvat apoi viaţa de furia lui Irod prin fuga în Egipt. A asigurat viaţa familiei sfinte până când Isus a venit matur în lume ca prin lucrarea Lui mântuitoare și prin jertfa Crucii să elibereze (mântuiască) neamul omenesc din robia celui rău.

Așa cum spunea Sf. Augustin, Fecioara Maria, înainte de a deveni Maică a lui Isus, Dumnezeu adevărat și om adevărat, a fost o creatură a lui Dumnezeu. Sf. Fecioară Maria este o Taină. Ea a acceptat prin credinţă și ascultare să fie maica lui Isus, Fiul Tatălui ceresc, purtându-L în sânul ei fecioresc. A fost maică prin credinţă, înainte de a fi maică reală. Ea face parte din Biserică, într-un mod mai presus de oricine, dar face parte din Biserică. Pentru aceasta dă mărturie însuși Isus. Pe Cruce, El încredinţează Biserica, simbolizată de ucenicul iubit, Fecioarei Maria spunând: „Iată mama ta" (cf. Io. 19, 26-27). În predica Sa, Isus răspunde unei femei din popor care a fericit-o pe mama Lui, spunând: „*Cine este mama Mea și fraţii mei? Apoi întinzând mâna spre ucenicii Săi și a zis: Iată mama Mea și fraţii mei! Căci oricine face voia Tatălui Meu care este în ceruri, acela îmi este frate, soră și mamă*" (cf. Mt. 12, 47-50). Putem înţelege cum să fim frate sau soră cu Isus, dar cum să-I fim mamă? Evident, împlinind voinţa Tatălui ceresc al lui Isus. Așa cum Sf. Fecioară, prin ascultarea din credinţă, a devenit Mama lui Isus, așa cum, la fel, Iosif a devenit tatăl ocrotitor al lui Isus pe pământ, tot așa și noi, prin credinţă și ascultare, putem deveni fraţi sau surori, dar și mamă a lui Isus. De ce mamă? Pentru că prin lucrarea Duhului Sfânt în taina Botezului Îl purtăm în inima noastră pe Isus. Suntem gravizi cu Isus „*până ce va lua chip în voi Cristos*" (Gal. 4, 19). Această renaștere a fiinţei noastre este esenţială pentru mântuire. „*Adevărat, adevărat îţi spun, zice Isus, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăţia lui Dumnezeu*" (Io. 3, 3). Aceasta este taina Bisericii și a maternităţii divine. **[2010]**

După regula Ritului bizantin, a doua zi după o sărbătoare majoră se celebrează instrumentul ei. Astfel, după Naștera trupească a lui Isus Cristos, o sărbătorim pe Sf. Fecioară Maria, mama Sa pământească.

Cultul Sf. Fecioare Maria s-a dezvoltat, am putea zice, exploziv, în Orient, după Sinodul din Efes, al 3-lea Ecumenic (431), convocat de împăratul bizantin Teodosie al II-lea contra patriarhului de Constantinopol, Nestorie. Acesta nega Sf. Fecioare Maria titlul de „Teotocos" (Născătoare de Dumnezeu), folosind titlul de „Cristotocos" (Născătoare de Cristos). Era vorba în esenţă de o dispută cristologică mai mult decât de una mariologică. Sinodul a decis că datorită faptului că Isus Cristos este om adevărat și Dumnezeu adevărat, Sf, Fecioară merita cu adevărat titlul de „Teotocos", Născătoare de Dumnezeu. Decizia Sinodului a dus la o mare dezvoltare a cultului marian atât în Orient, cât și în Occident, devenind foarte popular. Multe biserici au fost edificate în onoarea Sf. Fecioare Maria, comemorând diferitele momente ale vieţii ei: Naștera, prezentarea în Templu, Adormirea ei etc. Datele la care aceste biserici au fost sfinţite au devenit cu timpul sărbători ale acestor evenimente, celebrate în toată lumea creștină, sau ocazii de pelerinaj la bisericile și mai ales mănăstirile dedicate acestor sărbători.

Cultul Sf. Fecioare Maria are, pe lângă trăsătura sa teologică, și o puternică notă sentimentală. Poate că unele exagerări provenite tocmai din sentimentalismul care acompania celebrarea liturgico-teologică au făcut ca în Bisericile Reformei acest cult marian să fie părăsit cu desăvârșire.

În ciuda aparenţelor, sărbătoarea de astăzi este cea mai mare sărbătoare dedicată Sf. Fecioare Maria în cultul liturgic bizantin. Fiind celebrată a doua zi după Naşterea Mântuitorului, arată relaţia strânsă dintre Isus şi Maria. În iconografia bizantină, reprezentările Sf. Fecioare Maria sunt totdeauna împreună cu Pruncul divin.

Sf. Fecioară Maria este o taină şi ocupă un loc unic în economia mântuirii. Când spunem că Sf. Fecioară este Mama lui Isus, spunem un adevăr. Emoţia creată de raportul mamă-fiu estompează apoi celelalte consideraţii teologice profunde şi tulburătoare. Sf. Fecioară, oricât de proeminentă este poziţia ei, este o creatură a lui Dumnezeu şi astfel face parte din trupul lui Cristos care este Biserica. Pe de altă parte Biserica ne este înfăţişată şi descrisă ca Mireasa lui Cristos. În felul acesta o putem celebra pe Maria nu doar ca Fecioară şi Maică, dar şi ca Maică şi Mireasă. Taina Mariei depăşeşte cu adevărat orice înţelegere umană.

Rolul Sf. Fecioare Maria, atât de covârşitor când a acceptat în mod liber să devină mama pământească a Fiului veşnic al Tatălui ceresc, nu s-a încheiat atunci, ci continuă până la împlinirea în veşnicie a Împărăţiei lui Dumnezeu. Ea ne însoţeşte cu rugăciunile şi mijlocirile ei pe calea ce duce la Împărăţie. O splendidă icoană o înfăţişează pe Sf. Fecioară cu mâinile ridicate spre rugăciune, iar într-un medalion în inima ei este înfăţişat Isus care binecuvântează. Este reprezentarea poate cea mai apropiată de realitatea mistică pe care o trăim, relaţia noastră cu Isus din inima Mariei. În Botez, Isus se întrupează în inima noastră, precum a făcut-o odată în sânul Sf. Fecioare. Asemenea Sf. Fecioare, în Botez, prin puterea Duhului Sfânt, fiecare din noi rămâne însărcinat cu Isus. De acum Isus trebuie să crească în noi, iar omul cel vechi să descrească. Prin Botez, devenim fiecare din noi un receptacul, asemenea Sf. Fecioare, în care Cristos trebuie să se dezvolte. Această dezvoltare se face prin rugăciune. Transformarea vieţii noastre interioare nu se poate realiza decât prin rugăciune. Ea nu este opera noastră, ci lucrarea continuă a Duhului Sfânt. La aceasta participă, prin rugăciune, şi Sf. Fecioară. Ea este scara care uneşte cerul cu pământul şi pe ea a coborât Isus Cristos. Tot pe această scară vom urca şi noi la cer. Ultima treaptă care ne dezleagă de această lume şi ne conduce în cer este şi cea mai măreaţă. De aceea ne rugăm Mariei: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoşii **acum** şi **în ora morţii noastre**. Amin. **[2011]**

*

Evr. 2, 10-18. Autorul epistolei către Evrei continuă acum şi face un pas înainte în ce priveşte rolul de mântuitor al lui Isus şi relaţia celor credincioşi cu El: „*Se cuvenea, într-adevăr, ca Acela pentru care şi prin care sunt toate şi care voia să ducă pe mulţi fii la slavă să desăvârşească prin suferinţe pe Căpetenia mântuirii lor*" (Evr. 2, 10). Cuvântul *Căpetenie* traduce cuvântul grec *archegos*, care poate fi înţeles şi ca „Originator" sau „Fondator", autorul arătând că Domnul Isus este Căpetenia sau Fondatorul unui întreg grup loial de oameni pe care Dumnezeu îi pregăteşte pentru glorie. El este un Cap de serie. Următorul verset clarifică deplin lucrurile: „*Căci Cel ce sfinţeşte şi cei care sunt sfinţiţi, sunt dintr-Unul. De aceea, Lui nu-i este ruşine să-i numească: fraţi*" (Evr. 2, 11). Combinând o serie de citate din VT (Psalmi şi Isaia), autorul demonstrează acest adevăr. Isus este Fiul Omului, iar fraţii şi surorile Lui sunt acei oameni care sunt legaţi de El atât prin suferinţele lor, cât şi în gloria Lui. Suferinţa şi gloria sunt indisolubil legate între ele, atât în viaţa lui Isus, cât şi în cea a credincioşilor Lui. De aceea, prin întrupare, Fiul a devenit om: „*pentru ca prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul şi să izbăvească pe toţi aceia care prin frica morţii erau supuşi robiei toată viaţa lor*" (cf. Evr. 2, 14-15). Toţi cei mântuiţi sunt eliberaţi de diavolul, care încearcă însă să-i manipuleze prin frica morţii. Cei mai mulţi oameni iau decizii de frica morţii, fără să ştie că ei au fost eliberaţi de puterea morţii. Din nou, diavolul se arată mincinos şi dușman al mântuirii oamenilor care, deşi mântuiţi şi deci nemuritori, mai iau decizii ca şi cum ar fi nemântuiţi încă: „*Prin urmare, a trebuit să se asemene fraţilor Săi în toate lucrurile, să fie Marele Preot al mântuirii, şi prin faptul că El însuşi a fost ispitit în ceea ce a suferit, poate să vină în ajutorul celor ce sunt ispitiţi*" (cf. Evr. 2, 17-18). Isus este Marele Preot al izbăvirii din puterea păcatului şi a morţii, pentru că S-a supus destinului omului căzut în păcat, dar eliberat de El prin Jertfa Sa.

Ziua a III-a de Crăciun. Sf. Iosif logodnicul Mariei. Sf. Protomartir Ștefan.

Lectură biblică: Ev. Mt. 21, 32-42. **Ap.** Fa. 6, 8-15; 7, 1-5, 47-60.

În principiu, dacă în duminica I-a și a II-a dinaintea Crăciunului sunt comemoraţi strămoșii după trup a lui Isus, deci personaje din Vechiul Testament, în unele Biserici din Orient era obiceiul să se comemoreze în timpul Epifaniei (și mai târziu în timpul Crăciunului) personaje din Noul Testament. După Sf. Fecioară Maria, este pomenit logodnicul ei Iosif și Iacob (fratele Domnului, fiul lui Iosif). Iosif, după tradiţia orientală a fost văduv când a luat-o sub protecţie pe Fecioara Maria și a fost primul „patriarh" al Ierusalimului. A fost pomenit apoi și David regele.

Să subliniem aici că după comemorarea Sf. Fecioare Maria în prima zi după Crăciun, sărbătorim pe Sf. Iosif în duminica de după Crăciun. Aceasta este sărbătoarea Sf. Iosif în Biserica Orientală. Și pe bună dreptate, deoarece naşterea, creșterea și inserţia socială a Pruncului divin în lumea noastră, în familie, neam și comunitatea religioasă, au depins de sinergia lucrării divin-umane dintre Maria și Iosif. Mesajele primite de Iosif, au fost prin vise, în care îngerul Domnului i-a vorbit. Părinţii asceţi ai pustiei, nu ne încurajează deloc să credem în vise nici când ni se par premonitorii. Ce s-a întâmplat în cazul lui Iosif (și nu numai), sunt obișnuitele excepţii ale lui Dumnezeu care lasă vălul de taină asupra modului Său de lucru. Important este faptul că Iosif L-a ascultat pe Dumnezeu și a luat-o sub ocrotirea sa pe Maria. Altfel această fetiţă de aproximativ 16 ani, însărcinată înainte de a fi căsătorită, din punct de vedere al Legii mozaice, urma să fie omorâtă cu pietre. Dacă, evident, Iosif nu este tatăl biologic al lui Isus, în mod cert este cel ce I-a păstrat (și dat) viaţa din punct de vedere social. Și apoi tot printr-o descoperire în vis I-a salvat viaţa Pruncului divin prin emigrarea temporară în Egipt. De aceea Biserica cinstește în persoana lui Iosif, atât lucrarea tainică și nespectaculoasă a împlinirii voinţei lui Dumnezeu, cât și pe Patronul Trupului tainic a lui Isus, care este Biserica Sa, cât și a celor care din cauza vitregiei vremurilor sau a răutăţii oamenilor se autoexilează, sau sunt respinși de „comunitatea" (gloata, turma sau haita) celor ce se situează, temporar (sperăm), într-o relaţie de cooperare în beneficiu propriu, dar în afara comunităţii cu Dumnezeu.

Sfântul Ștefan, unul din cei 7 diaconi aleși de prima comunitate creștină din Ierusalim (Fa. 6, 2-6), este primul creștin care a pecetluit cu propriul sânge mărturia sa pentru viaţa nouă și adevărată în Cristos. Scurta, dar densa istorie a vieţii sale este cuprinsă în cartea Faptelor Apostolilor (Fa. 6, 8 – 7, 60). Numele de „Ștefan" însemnează în greacă: „cel încoronat" care se potrivește exact întregii sale vieţi. În urma unui dialog în contradictoriu despre Isus, cu niște „învăţaţi" iudei din diaspora pe care i-a dominat în cuvinte și argumente, aceștia l-au pârât Sinedriului care i-a cerut socoteală despre noua doctrină. Ștefan, în discursul său a făcut unul dintre cele mai splendide rezumate ale istoriei mântuirii cuprinse în Biblie. O alta o găsim în Pslami (105/106 și 106/107). Această minunată predică s-a terminat cu condamnarea împietririi ascultătorilor și cu o viziune a lui Ștefan: „*Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului* ***stând în picioare*** *la dreapta lui Dumnezeu*" (Fa. 7, 56). În Biblie și în Simbolul credinţei spunem că Isus **șade** la dreapta Tatălui. Acum s-a ridicat în picioare ca să-l întâmpine pe primul Său martir. Moartea lui Ștefan nu a fost doar o mărturie ci și o jertfă, un schimb tainic, ce a dăruit Bisericii în formare pe apostolul Pavel, care păzea hainele ucigașilor pentru a căror mântuire și iertare s-a rugat Ștefan cu ultima sa răsuflare. Martir nu este cel care moare în chinuri, ci acela care moare rugându-se pentru ucigașii lui. Nu moartea violentă, ci iubirea de Dumnezeu și de oameni pentru care cineva își dă viaţa, face cu adevărat diferenţa dintre victimă și martir. Prin dragostea aproapelui putem fi și noi „încoronaţi" și victorioși. **[2009]**

Sărbătoarea Naşterii lui Isus este atât o sărbătoare a bucuriei, cât și a mărturiei. Temeiul acestei legături spirituale între bucurie și mărturie este schimbarea sensului vieţii. „*Viaţa este lumina oamenilor care a venit să lumineze în întuneric și pe care întunericul n-o poate birui*" (cf. Io. 1, 4-5). Isus a venit să ne descopere că Viaţa cea adevărată nu se limitează la intervalul dintre naşterea și moartea biologică. Viaţa noastră temporară pe acest pământ este doar o secţiune din Viaţa noastră. Viaţa biologică nu este bunul

nostru cel mai de preţ dacă o limităm doar la existenţa noastră pământească. Isus însuşi o spune: „*Cine își iubește viața, o va pierde; și cine își urăște viața în lumea aceasta, o va păstra pentru viața veșnică*" (Io. 12, 25). De-a lungul secolelor, mulţi ucenici ai lui Cristos şi-au sacrificat viaţa pământească pentru lucrul cel mai de preţ: Viaţa veşnică. Biserica îi sărbătorește pe ei și alte categorii de sfinţi în ziua morţii lor pământești pe care o numește „ziua nașterii lor în ceruri". În felul acesta, ucenicul își leagă vizibil viaţa de cea a Învăţătorului său, pecetluind această legătură chiar și prin sacrificarea vieţii temporare. Numim această categorie de sfinţi „martiri", pentru că moartea lor are semnificaţia unei mărturii pentru credinţa în Cristos. Acești ucenici s-au conformat lui Cristos nu doar prin viaţa lor, ci și prin moartea lor. Chiar dintru începuturi Biserica a avut un respect deosebit și a acordat un cult acestor martiri. Mormintele lor au devenit altare, pe care se aducea Sfânta Jertfă Euharistică în biserici construite în jurul mormintelor lor. Așa a început cultul Sfinţilor. **[2010]**

Sărbătoarea naşterii lui Isus este o sărbătoare a bucuriei şi a luminii. Dar este cea a bucuriei profunde, pe care nici o întristare pământească nu o poate nimici, care vine din lumina pe care a adus-o în lume acest Prunc divin. Din punct de vedere liturgic, venirea în lume a lui Dumnezeu, care a îmbrăcat haina pământească a omului căzut pentru ca să-l îmbrace pe om în haina dumnezeiască a mântuirii, este înconjurată de cununa celor care au trăit şi mărturisit acest adevăr, adică a martirilor. Au fost uciși întâi pruncii care aveau vârsta lui Isus, apoi, după naşterea Bisericii, a venit rândul primului martir Ştefan, al cărui nume înseamnă în greceşte „cel încununat", iar după el al lungului şir de martiri care au fost şi care vor mai urma până la Revenirea Domnului în slavă.

Ştefan a fost unul din cei 7 diaconi aleşi de prima comunitate creştină din Ierusalim. Misiunea lor ar fi trebuit să fie cea de a sluji la mese, pentru a-i putea lăsa liberi pe apostoli să predice. Probabil că în primă instanţă aşa s-a şi întâmplat. Dar cel puţin doi dintre ei au excelat apoi mai ales prin predicare şi misionarism. Este vorba de Ştefan şi de Filip. Parcursul spiritual al unui om depinde mai mult de voinţa lui Dumnezeu decât de funcţiile prevăzute de oameni.

În Fa. ni se păstrează conţinutul predicilor a trei persoane: Petru, Ştefan şi Pavel. Cea mai completă şi mai lungă dintre ele este cea a lui Ştefan, care, acuzat de unii adversari zeloşi şi înguşti la minte, a fost adus în faţa Sinedriului, a instanţei religioase supreme în Israel, ca să dea socoteală despre credinţa lui în Isus Cristos. Ştefan expune în faţa Sinedriului un rezumat al istoriei spirituale a Israelului, similară celei pe care o găsim în Ps. 105/106 şi 106/107. Predica lui Ştefan se încheie cu o puternică acuză la adresa opoziţiei pe care poporul lui Israel a făcut-o Dumnezeului său. Această acuză şi viziunea extatică, în care Ştefan L-a văzut pe Isus stând în picioare la dreapta lui Dumnezeu Tatăl, a adus asupra lui condamnarea sa la moarte. Târât afară din cetate, a fost împroşcat cu pietre. Hainele zeloşilor săi călăi, pe care Fa. îi numeşte „martori", au fost păzite de Saul, un tânăr de vârsta lui, coleg poate cu el la şcoala lui Gamaliel, zelos fariseu, împlinitor şi apărător al Legii. Ştefan şi-a dat sufletul în mâna Domnului astfel: „*Şi aruncau cu pietre în Ştefan care se ruga şi zicea. ‚Doamne Isuse, primeşte duhul meu'. Apoi a îngenuncheat şi a strigat cu glas tare: ‚Doamne, nu le ţinea în seamă păcatul acesta!' Şi după aceste vorbe a adormit*" (Fa. 7, 59-60).

Cei trei: Petru, Ştefan şi Pavel, ale căror predici au fost consemnate în FA, sunt legaţi unii de alţii cu fire nevăzute. Ştefan a fost ales diacon în prima comunitate creştină din Ierusalim, la propunerea pe care a făcut-o Petru pentru a organiza o situaţie haotică ce producea tulburare: distribuirea corectă a bunurilor pentru văduve. Ştefan s-a achitat probabil ireproşabil de această misiune, dar Dumnezeu l-a chemat la ceva mult mai înalt, chiar la a predica, şi nu în faţa mulţimii, ci la a susţine cauza lui Cristos în faţa instanţei religioase supreme a Israelului. Şi cum aceasta ar fi fost prea puţin înaintea lui Dumnezeu, a fost chemat să fie primul care să pecetluiască mărturia sa de credinţă pentru Cristos, cu propriul său sânge. A devenit capul mulţimii de martiri şi mărturisitori ai adevărului lui Cristos, de-a lungul veacurilor. Dar cea mai impresionantă legătură este cea dintre Ştefan şi Saul, viitorul apostol Pavel. Ştefan a avut viziunea lui Isus înviat şi înălţat la cer, la sfârşitul vieţii lui, ca o încununare a trăirii sale cu El. Pavel a avut viziunea lui Isus cel înviat la începutul activităţii sale. Prezenţa lui Saul la martiriul lui Ştefan a fost poate ca o predare de ştafetă apostolică. Într-adevăr, cât de nepătrunse sunt căile Domnului! În această viaţă, uneori ne cunoaştem personal, alteori suntem contemporani, dar nu ne întâlnim, alteori cu cei care ne întâlnim

ne simpatizăm sau nu; dar indiferent de toate aceste relaţii umane pozitive sau negative, cei din Biserică, prin Duhul Sfânt, suntem înjugaţi la jugul Evangheliei lui Cristos, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, pentru ca lucrând astfel să fim încununaţi în veşnicie. **[2011]**

Mt. 21, 33-44. După întâmplarea cu smochinul blestemat (cf. Mt. 21, 18-22) care a avut loc cu ocazia intrării triumfale a lui Isus în Ierusalim, acum El le propune o altă pildă. De data aceasta este vorba de o vie pe care gospodarul o pregătise cu grijă pentru a da rod „la timpul potrivit" şi pe care a încredinţat-o unor lucrători să o cultive. Atât smochinul, cât şi via reprezintă două aspecte şi momente din viaţa poporului ales. Pilda este relatată de toţi cei trei evangheliştii sinoptici. Dacă în cazul smochinului Domnul nu a găsit rod pentru că „*nu era timpul roadelor*" (cf. Mc. 11, 13/b), în cazul viei, procesul decurge normal: „*Când a venit timpul roadelor, Stăpânul viei (Dumnezeu), a trimis la lucrătorii viei pe robii săi, ca să ia* ***partea lui de rod***" (Mt. 21, 34). Această parabolă are o paralelă aproape identică în Isaia 5, 1-7, profetul cel mai des citat de Isus, la sfârşitul căreia profetul explică în mod clar cine este această vie: „*Via Domnului oştirilor este casa lui Israel, şi bărbaţii lui Iuda sunt viţa pe care o iubea. El se aştepta la judecată şi când acolo, iată sânge vărsat! Se aştepta la dreptate şi când colo, iată strigăte de apăsare!"* (Isaia 5, 7). Exact ceea ce se întâmplă şi în pilda lui Isus. Deşi stăpânul viei nu le lua totul, ci doar „partea care i se cuvenea", totuşi, lucrătorii viei i-au primit rău pe trimişi. I-au bătut sau chiar i-au omorât şi aceasta nu numai o dată, ci de repetate ori. „*La urmă a trimis la ei pe fiul său, zicând: Vor primi cu cinste pe fiul meu! Dar lucrătorii, recunoscând pe moştenitor, l-au scos afară din cetate şi l-au omorât*" (Mt. 21, 37-39). Credeau astfel că via va fi a lor, pentru că stăpânul, trimiţând doar mesageri, părea că nu avea de gând să vină personal. Putem descifra în acest comportament întreaga mentalitate a celor care sunt robii averii. Înainte de toate, o gravă confuzie cu privire la dreptul de proprietate: „*Al Domnului este pământul cu tot ce este pe el, lumea şi cei ce o locuiesc*" (Ps. 23/24, 1). Cu alte cuvinte, nu doar că nici un bun nu-mi aparţine, dar şi noi înşine suntem proprietatea de drept a lui Dumnezeu. Apoi, El ne încredinţează după bunul său plac atât cât vrea, pentru ca prin lucrare să înmulţim darul lui Dumnezeu, să fim fertili şi în măsura fertilităţii noastre (şi nu a cantităţii primite) să cumpărăm cu cele materiale pe cele spirituale, cu bunurile vremelnice pe cele veşnice, aşa cum vedem din pilda talanţilor (Mt. 25, 14-30). În viaţa aceasta nici un om nu se poate numi „stăpân" pe ce are şi nici măcar pe ce este. Totul este darul gratuit al lui Dumnezeu. Noi suntem doar administratorii acestor bunuri. Până şi pâinea noastră cea de toate zilele pentru care muncim în realitate o primim de la Dumnezeu şi trebuie să i-o cerem prin rugăciune. Via este a Domnului, şi nu a celor care o lucrează în mod temporar. Din trecerea cu vederea şi alterarea acestei realităţi în mentalitatea noastră îmbolnăvită de dorinţa îmbogăţirii şi schimonosită de păcat rezultă apoi stricarea relaţiilor noastre cu semenii. Mesagerii stăpânului sunt percepuţi ca nişte hoţi, care vor să ia de la lucrătorii viei ceva, ce, vezi Doamne, ar fi al lor. De aici comportamentul agresiv. Pilda aceasta, din păcate, nu este doar o alegorie, ci o realitate care se repetă cu toţi oamenii lumii, pretutindeni şi în toate timpurile. Şi la aceste rele se mai adaugă unul. Felul în care vedem noi lucrurile se îndepărtează din ce în ce mai mult de felul în care le vede Dumnezeu. Stăpânul viei a crezut că faţă de fiul lui lucrătorii vor avea ruşine măcar. Complet fals. Cei bolnavi de patima înavuţirii devin din ce în ce mai nerușinaţi, chiar cinici şi batjocoritori, iar inima lor se împietreşte din ce în ce mai mult. Bogatul nu avea de loc milă de săracul Lazăr, ci îşi vedea de ospeţele lui. Este orbire spirituală pe toată linia. Deşi se referea la cei cărora parabola le era adresată, nu pregetă să dea răspunsul corect. Isus le-a zis: „*Acum, când va veni stăpânul viei, ce va face el lucrătorilor acestora? Ei au răspuns: Pe ticăloşii aceia ticălos îi va pierde, iar via o va da altora care vor da roadele la vremea lor*" (Mt. 21, 40-41). Cu aceste cuvinte ei au atins măsura deplină a orbirii spirituale la care conduce orice patimă, dar mai ales cea a averii. Să ştii exact şi consecinţele comportamentului tău şi totuşi să persişti în rău. Când răul a atins un maxim, Dumnezeu nu are altă soluţie decât să strice întregul sistem defectat şi să ia totul de la început. Prin Isus am primit o nouă viziune de viaţă, de fapt o viaţă nouă. **[2010]**

*

Fa. 6, 8-15; 7, 1-5, 47-60. Primul dintre acești ucenici martiri a fost unul din cei 7 diaconi rânduiți de apostoli și anume Ștefan. Numele de Ștefan în grecește înseamnă „încoronat". Numele său s-a potrivit în chip desăvârșit cu soarta lui. Celor care biruiau în luptele de pe stadion li se dădea o cunună de lauri, așa cum azi li se dau învingătorilor medalii. Și martirilor li se va da o cunună în ceruri, semn că au biruit prin credinţă pe cel rău. „*Ștefan era plin de har și de putere și făcea semne mari și minuni în norod*" (Fa. 6, 8). Denunţat de unii, prin calomnii, a fost dus în faţa Sinedriului, instanţa supremă de judecată la iudei. Aici, după un lung discurs în care trece prin întreaga istorie a poporului Israel, relatat în capitolul 7 al Fa., din acuzat devine acuzator și este condamnat la moarte prin lapidare. „*Martorii și călăii săi și-au pus hainele la picioarele unui tânăr numit Saul, care se învoise la uciderea lui Ștefan*" (Fa. 7, 58/b). Martorul lui Cristos, ucis de martorii lumii și ai tradiţiilor religios-folclorice, Ștefan, faţă în faţă cu Saul, viitorul Apostol Pavel. Considerând excelenta cunoaștere a lui Ștefan în ce privește Legea și istoria sacră a poporului evreu, după socoteala omenească ar fi putut juca el rolul de Apostol al neamurilor. Dumnezeu însă a găsit cu cale altfel. Poate că jertfa lui Ștefan a dăruit Bisericii pe Apostolul Pavel, pe atunci încă prigonitor al Bisericii. Cu adevărat nepătrunse sunt căile Domnului.

Cuvântul „martir" a intrat în limbajul comun ca o persoană care suferă. Se vorbește astfel de martirii lagărelor de exterminare, de martirii închisorilor etc. Trebuie să precizăm: martir înseamnă martor. Un martir, prin suferinţa sau moartea sa, dă mărturie pentru o cauză. Cei prigoniţi pentru cauza pe care o susţin sunt martirii acelei cauze, juste sau nu. Martirul creștin pecetluiește prin suferinţa și/sau moartea sa viaţa lui de ucenic al lui Cristos. Nu simpla suferinţă îl transformă în martir, ci faptul că ucenicul se aseamănă cu Cristos nu doar în felul în care trăiește, ci și în felul în care moare. Cea mai evidentă pecete a ucenicilor lui Cristos constă în iubirea dușmanului și în capacitatea sa de iertare. Isus a murit rugându-se pentru călăii Săi. La fel a murit și Sf. Ștefan, întâiul dintre martirii creștini. „*Călăii aruncau cu pietre în Ștefan, care se ruga și zicea: Doamne Isuse, primește duhul meu! Apoi a îngenuncheat și a strigat: Doamne, nu le ţine în seamă păcatul acesta! Și după aceste vorbe a adormit*" (Fa. 7, 59-60). Înainte de moartea sa, „*Ștefan a zis: Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul omului* ***stând în picioare*** *la dreapta lui Dumnezeu*" (Fa. 7, 55-56). Isus care **șade** la dreapta Tatălui, S-a sculat în picioare pentru a-L primi în gloria veșnică pe Ștefan, primul dintre Martiri. **[2010]**

28 Decembrie.

Lectură biblică: Ev. Lc. 14, 25-35. **Ap.** Rom. 8, 2-13.

Lc. 14, 25-35. În precedenta noastră meditaţie despre martiriul Sf. Ştefan am subliniat faptul că nu suferinţa propriu zisă te transformă în martir, ci asemănarea totală, în viaţă şi în moarte, cu Cristos este esenţa martiriului creştin. Un om care suferă pe nedrept fără voia lui poate fi atât un martir al cauzei sale, cât şi o victimă. Cei care au fost întemniţaţi în lagărele epocii fascisto-comuniste au suferit cu toţii, dar nu toţi pot fi socotiţi martiri. Unii au fost internaţi în lagăre pentru apartenenţa lor la o etnie: evreii sau ţiganii de pildă. Lor nu li se oferea nici o alternativă. Martirii creştini ai primelor secole erau puşi să aleagă între fidelitatea lor faţă de Cristos sau renegarea Lui. Dacă acceptau să-L nege pe Cristos, ar fi putut să scape cu viaţă. Evreilor internaţi în lagărele de exterminare nu li s-a cerut nimic. Erau victime, şi nu martiri. Apoi în cursul timpului a mai apărut o discriminare: Martiri au fost denumiţi doar cei care au suferit moartea în mod direct. Alţii au suferit chinuri fără a fi omorâţi direct. Ei au fost denumiţi „mărturisitori". Nici suferinţele nedrepte, nici chiar moartea nu te califică drept martir sau mărturisitor, ci doar alipirea totală faţă Cristos. Ei au dat mărturie pentru fiinţa nouă, cristică. Domnul ne spune: „*Dacă vine cineva după mine şi nu urăşte pe tatăl său, pe mama sa, pe nevastă-sa, pe copiii săi, pe fraţii sau surorile sale,* ***ba chiar însăşi viaţa sa****, nu poate fi ucenicul Meu. Şi oricine nu-şi poartă crucea sa şi nu vine după mine nu poate fi ucenicul Meu*" (Lc. 14, 26-27). Isus dă în acest caz două exemple: cel al constructorului unui turn şi cel al împăratului în război. Prin amândouă, Isus vrea să sublinieze că dreapta judecată, pe lângă suferinţa sau moartea cu care erau ameninţaţi, este absolut necesară. A fi gata să nu renunţi la dragostea faţă de torţionari, exprimată prin lipsa dorinţei de răzbunare, precum şi iertarea celor care-i fac să sufere, exprimată prin rugăciunea pentru torţionari, sunt caracteristicile martiriului creştin: „*Tot aşa, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate fi ucenicul Meu*" (Lc. 14, 33).

*

Rom. 8, 2-13. *Epistola către Romani* se poate împărţi în 10 părţi, grupate la rândul lor în secţiuni distincte. Primele 6 secţiuni (cap. 1, 1-5, 11) se ocupă de Evanghelie, începând cu definiţia ei, de relaţia şi raportul ei cu Legea VT, terminând cu concluzii practice. A doua parte (cap. 5, 12-7, 25) se ocupă de viaţa personală a credinciosului şi de imposibilitatea ca mântuirea să vină din Lege. A treia şi ultima secţiune (cap. 8, 1 şi până la sfârşit) se ocupă de viaţa credinciosului renăscut în Duhul Sfânt.

Această secţiune începe printr-o declaraţie triumfătoare: „*Acum dar nu este nici o osândire pentru cei ce se sunt în Cristos Isus, care nu trăiesc după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului*" (Rom. 8, 1). Să facem o precizare. În limbajul psihologic actual, cuvântul „îndemnuri" se traduce prin „motivaţie", adică acele idei sau impulsuri în baza cărora un om acţionează. Cei care, de exemplu, sunt motivaţi de lucrurile pământeşti despre care vorbeam mai sus (Mamona), sunt determinaţi de teamă şi de îngrijorarea pentru viaţa cotidiană. Cei care sunt născuţi de sus, adică renăscuţi în Duhul, sunt motivaţi de voinţa lui Dumnezeu. Pe de altă parte, Legea porunceşte, dar Duhul lui Dumnezeu îndeamnă.

Cuvântul lui Dumnezeu cheamă şi îndeamnă, dar nu obligă, pentru că respectă libertatea omului, creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, adică liber: „*Dumnezeu a osândit păcatul în firea noastră pământească, trimiţând din pricina păcatului, pe însuşi Fiul Său într-o fire* ***asemănătoare*** *cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului*" (Rom. 8, 3-4). Cuvântul „asemănătoare" nu înseamnă că Întruparea Fiului lui Dumnezeu n-ar fi reală, pentru că „*El este cu totul asemenea nouă,* ***dar fără păcat***" (cf. Evr. 4, 15). Firea omenească a lui Isus nu a moştenit păcatul, ci El l-a asumat în numele nostru şi, prin moartea Lui, a plătit preţul răscumpărării noastre. Datorită Învierii lui Isus, Duhul Sfânt ne-a fost dăruit şi nouă. Păcatele noastre sunt iertate, dar firea noastră păcătoasă va fi schimbată doar după învierea fiecăruia: „*Şi dacă Cristos este în voi, trupul vostru, da, este supus morţii, din pricina păcatului; dar duhul vostru este viu din pricina neprihănirii* (a îndreptării voastre)" (Rom. 8, 10). **[2011]**

29 Decembrie.

Lectură biblică: Ev. Mt. 2, 13-23. **Ap.** Evr. 2, 11-18.

Mt. 2, 13-23. După ce magii s-au întors în ţara lor pe un alt drum şi nu au mai dat faţă cu Irod, primind în vis o înştiinţare în acest sens, la rândul lui şi Iosif a fost avertizat tot în vis (al doilea din cele patru vise menţionate: Mt. 1, 20; Mt. 2, versetele: 13, 19 şi 22), de un înger primind următorul mesaj: „*Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama lui, fugi în Egipt, şi rămâi acolo până îţi voi spune eu; căci Irod are să caute Pruncul, ca să-L omoare*" (Mt. 2, 13). Ascultând de mesaj, pe întuneric, a fugit cu Pruncul şi mama Lui în Egipt. De ce în Egipt? Matei în acest capitol forţează puţin aplicarea profeţiilor din VT pentru a sublinia caracterul mesianic al lui I-sus. Spune în continuare Matei: „*Acolo au rămas până la Moartea lui Irod, ca să se împlinească ce a fost vestit de Domnul prin prorocul care zice: ‚Am chemat pe Fiul Meu din Egipt*" (Mt. 2, 15). Este o referire la Osea 11, 1. Osea a vorbit însă despre Dumnezeu care a chemat Israelul din Egipt pe timpul Exodului. Oricum este de menţionat că: adoraţia magilor, fuga în Egipt, reîntoarcerea şi apoi stabilirea familiei lui Isus în Nazaret, cât şi uciderea pruncilor nu este consemnată decât de Matei. Totuşi aplicarea profeţiei este foarte alegorică dar nu lipsită de substanţă (cum s-ar zice popular: „trasă de păr"). În VT de multe ori poporul Israel, este considerat ca „fiul" ales al lui Dumnezeu prin adopţie, iar Isus este Mesia, Fiul lui Dumnezeu. În ambele cazuri coborârea în Egipt a însemnat evitarea unui pericol, iar întoarcerea un triumf.

Când şi-a dat seama Irod că magii l-au înşelat şi nu i-au comunicat locul în care se născuse Regele Mesianic, a pus în aplicare un plan diabolic, vrednic de gândirea paranoică a tuturor celor îndrăgostiţi de putere: „*Să omoare pe toţi pruncii de parte bărbătească care erau în Betleem şi în împrejurimi, de la doi ani şi mai jos, după timpul pe care o aflase de la magi*" (cf. Mt.2, 16), care au văzut „steaua" în răsărit. Vârsta pruncilor de parte bărbătească aleasă de Irod ne spune că Isus avea probabil sub doi ani când l-au vizitat magii şi că familia lui locuia pe atunci la Betleem. De aici au fugit probabil în Egipt şi apoi, la întoarcerea lor s-au stabilit în Nazaret. Iconografia Naşterii lui Isus atât cea bizantină cât şi cea Occidentală, adună laolaltă: peşterea, ieslea cu nelipsitul măgar şi bou, păstorii, îngerii şi magii (evident 3!) cât şi firește, Protagoniştii principali ai evenimentului: Pruncul, Maria şi Iosif. Este în mod evident o licenţă artistică şi o pioasă emoţie sacră în faţa marelui Mister al Întrupării lui Dumnezeu, pictat, cântat de la folclor şi până la măreţele Oratorii de Crăciun. Obiceiul occidental de a reprezenta scena de Crăciun într-o compoziţie sculptată de la dimensiuni miniaturale şi până la realizări monumentale, îşi au originea la Sf. Francisc de Asisi, care a dorit ca şi cei care nu puteau merge La Betleem să aibă parte de bucuria Crăciunului într-un fel senzorial. Tot de el se leagă şi devoţiunea Calea Crucii, realizată din aceleaşi motive.

Omorârea pruncilor, cum menţionam mai sus, nu este relatată decât în Matei. Nu vorbeşte despre ea nici istoricul evreu aproape contemporan cu evenimentele Iosif Flaviu (37-100 d.C.) numărul pruncilor uciși ar fi putut fi după unii în jur de 30, ţinând cont de datele demografice estimate. Numărul menţionat în calendarele bizantine de 14.000, este evident exagerat, el reprezentând mai mult decât întreaga populaţie de atunci a zonei. Prin această hiperbolă s-a dorit, evident, de a sublinia cruzimea şi oroarea gestului lui Irod. Într-adevăr, raportat la cruzimea paranoică a lui Irod care şi-a masacrat aproape întreaga familie, uciderea acestor prunci, pentru cei neimplicaţi nu reprezenta nimic. Sunt semnificative cuvintele împăratului Augustus care a spus că ar fi mai bine să fi scroafa lui Irod, decât fiul lui. Joc de cuvinte în greacă: „scroafă = *huos* diferă de *huios* = „fiu" doar printr-o literă. La întoarcerea din Egipt, familia lui Isus s-a stabilit în Nazaretul din Galileea cum i-a fost poruncit de Dumnezeu în vis (cf. Mt. 2, 22-23). Rahela, menţionată în v. 18 este nevasta iubită a lui Iacov, mama patriarhilor Iosif şi Beniamin, care-şi plânge copii, îşi are mormântul aproape de Betleem şi era considerată mama poporului. **[2009]**

Mt. 2, 13-23. Un caz particular de martiriu creştin este cel al omorârii de către Irod a pruncilor nevinovaţi. Ei nici nu auziseră poate de Cristos şi nici nu ajunseseră la vârsta cunoaşterii. Văzut superficial, ei ar fi fost victime, şi nu martiri. Totuşi, ei au fost uciși din cauza lui Isus, şi El prunc la acea vreme. Magii înştiinţaţi de Dumnezeu în vis s-au întors în ţara lor fără a mai trece pe la Irod. Prevăzând urmarea

evenimentelor, Dumnezeu l-a înștiințat pe Iosif în vis să ia Pruncul și pe mama Lui și să se refugieze pentru o vreme în Egipt. Irod știa că este un uzurpator, dar era gelos pe poziţia sa politică. Vedea totul doar prin prisma conjuncturii politice. „*Atunci Irod, când a văzut că fusese înșelat de magi, s-a mâniat foarte tare și a trimis să omoare pe toţi pruncii de parte bărbătească,* ***de la doi ani în jos****, care erau în Betleem și în toate împrejurimile lui,* ***potrivit cu vremea pe care o aflase întocmai de la magi***" (Mt. 2, 16). Magii L-au găsit pe Prunc într-o casă, și nu în peștera unde S-a născut. Probabil că o vreme Sfânta familie a locuit în împrejurimile Betleemului, poate în casa lui Zaharia și a Elisabetei, ruda Mariei (cf. Lc. 1, 39-40) o perioadă mai lungă de timp. Pentru a fi sigur, Irod „a ucis toţi pruncii de parte bărbătească de la doi ani și mai jos". Cam acesta era intervalul scurs între momentul nașterii Pruncului și vizita magilor. Dumnezeu a dejucat însă planurile lui Irod și a salvat și pe Isus, prin exilul din Egipt, și cu siguranţă și pe Ioan Botezătorul, cu șase luni mai în vârstă decât Isus, dar despre a cărui salvare Scriptura nu ne spune nimic.

Pruncii uciși de Irod au fost chiar înainte de vremea ajungerii la judecată totuși martiri. Au fost prima cunună de martiri, prunci care au mărturisit pentru un Prunc. Se poate ajunge ucenic al lui Cristos și înainte de ajungerea la maturitate. Și nu doar ucenic, ci chiar martir. Gândurile lui Dumnezeu se deosebesc de gândurile oamenilor. Cu adevărat zice Domnul: „*Lăsaţi copilașii să vină la Mine și nu-i opriţi, căci Împărăţia cerurilor este a unora ca ei*" (Mt. 19, 14). **[2010]**

*

Ap. Evr. 2, 11-18.[38]

38 Comentariu Evr. 2, 10-18 la **pg. 668.**

30 Decembrie.

Lectură biblică: Ev. Lc. 13, 10-17. **Ap.** Gal. 3, 23-4, 2

Lc. 13, 10-17. Pericopa de azi ne vorbește de vindecarea unei femei gârbove de către Isus, într-o zi de Sabat, și s-a petrecut într-o sinagogă. O relatează doar evanghelistul Luca. „*Și acolo* – spune Luca – *era o femeie stăpânită de 18 ani de un duh de neputință; era gârbovă și nu putea nicidecum să-și îndrepte spatele. Când a văzut-o Isus, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta. Și-a întins mâinile peste ea: îndată s-a îndreptat* ***și slăvea pe Dumnezeu****”* (Lc. 13, 11-13) Fruntașul sinagogii s-a mâniat și a certat pe cei prezenți, adresându-se de fapt lui Isus, și a invocat respectarea Sabatului. Isus, răspunzând tuturor, care se pare că erau de acord cu părerea fruntașului sinagogii, i-a numit pe toți „fățarnici”. Femeia nu I-a cerut lui Isus nimic, ci toată inițiativa I-a aparținut Domnului. Omul este creat de Dumnezeu în așa fel că, deși se sprijină cu picioarele pe pământ, privirea lui este îndreptată spre cer. A fi gârbov simbolizează în plan spiritual pe toți cei a căror privire este îndreptată spre pământ. Isus a venit ca să ne îndrepte tuturor privirea spre cer. A nu fi în această situație înseamnă a avea un duh de neputință. Satana ar dori ca toți oamenii să fie în situația de a nu putea avea privirea îndreptată spre cer. Femeia gârbovă simbolizează toți oamenii care au privirea îndreptată doar spre pământ, spre lucrurile trecătoare. Nu pentru aceasta a creat Dumnezeu pe om. Fruntașul sinagogii simbolizează pe toți cei care gestionează prost planul lui Dumnezeu. Dumnezeu n-a poruncit ținerea Sabatului doar ca pe un ritual care ar trebui respectat cu orice preț, chiar și cu sacrificarea omului. După un dicton latin: „Fiat lex, pereat mundum”! Să fie respectată legea chiar dacă prin asta distrugem lumea. Cât sunt de mulți aceia care gândesc astfel, fie în lumea din lume, fie în lumea din Biserică. După ce a fost „îndreptată”, femeia slăvea pe Dumnezeu. La Nașterea lui Cristos, L-au slăvit pe Dumnezeu îngerii, păstorii și magii. Irod și ai lui au criticat și atunci și acum. Dar Isus S-a născut pentru ca toată omenirea să-L laude pe Dumnezeu și să-I mulțumească! **[2010]**

*

Gal. 3, 23-29. Vorbind în continuare despre scopul Legii, Pavel o compară fie cu o închisoare, fie cu un „pedagog”: „*Înainte de venirea credinței, noi eram sub paza legii, închiși pentru credința care trebuia să fie descoperită. Astfel, Legea ne-a fost un îndrumător* (pedagog) *spre Cristos, ca să fim socotiți neprihăniți prin credință*” (Gal. 3, 23-24). Romanii obișnuiau să încredințeze educația copiilor unor pedagogi severi, care aveau misiunea să dezvolte în copil acele comportamente ce erau necesare unei bune convieţuiri sociale. Misiunea acestui pedagog înceta, evident, odată cu momentul maturității. Și noi ne-am maturizat spiritual atunci când, prin credință, L-am primit pe Cristos. Trei schimbări se produc în om în acest moment: 1) „*Toți care ați fost botezați pentru Cristos, v-ați îmbrăcat cu Cristos*” (Gal. 3, 27). Romanii aveau obiceiul ca în momentul maturizării unui băiat să-i ofere o togă de adult. Din acel moment, copilul era socotit om matur, cu depline drepturi și responsabilități în societate. Această unire cu Cristos prin botez înseamnă a fi îmbrăcat cu Cristos. 2) Toți credincioșii sunt una în Cristos, adică în trupul Său, care este Biserica. Toate diferențele umane dispar: „*Nu mai este nici Iudeu, nici Grec, nici rob, nici slobod, nici femeie, nici bărbat, fiindcă* ***toți suntem una în Cristos***” (Gal. 3, 28). Uniți fiecare dintre noi cu Cristos, devenim, prin Biserică, una cu fiecare membru al ei. Această unitate nu desființează însă ierarhia funcțiilor și a darurilor în Biserică. Fiecare credincios își are funcția lui specifică, așa cum arată Pavel în Romani și 1 Corinteni. Unitate și egalitate înaintea lui Dumnezeu în ceea ce suntem și diversitate în ceea ce facem unii pentru alții. Și, în fine, 3) „*Și dacă sunteți ai lui Cristos, sunteți „sămânța” lui Avraam, moștenitori prin făgăduință*” (Gal. 3, 29). Dezvoltând deci calitățile credinciosului, Pavel le atrage atenția galatenilor față de iraționalitatea dorinței de a combina Credința și Legea, libertatea cu sclavia. Promisiunea făcută de Dumnezeu lui Avraam s-a împlinit în Cristos, iar prin credința în El, o moștenim și noi. **[2011]**

31 Decembrie. Încheierea praznicului Crăciunului

Lectură biblică: Ev. Mt. 12, 15-21 **Ap.** Col. 1, 1-11.

Mt. 12, 15-21. Pericopa de azi continuă ideea pericopei de ieri, relativă la ţinerea Sabatului. Într-o zi de Sabat, aflat într-o sinagogă unde era un om cu mâna uscată, adus poate special de farisei ca să-L poată învinui, aceştia L-au întrebat: „*Este îngăduit a vindeca în ziua Sabatului?"* (Mt. 12, 9/b). Isus le-a reamintit că fiecare dintre ei își hrănește și adapă animalele sale și în zi de sabat. Dacă este îngăduit a face un lucru cotidian și firesc, cu cât mai mult era nu doar îngăduit, ci și obligatoriu a face binele. „*Nu omul este făcut pentru Sabat, ci Sabatul pentru om*" (Mc. 2, 27). După ce Isus a vindecat pe omul cu mâna uscată, „*fariseii au ieșit afară și s-au sfătuit cum să omoare pe Isus*" (Mt. 12, 14). Ce diferenţă enormă de mentalitate. Pentru fariseii de atunci și de azi, religia înseamnă doar respectarea unui set de reguli. Cine contravine cu aceste reguli, generate ori de neînţelegerea Scripturii, ori de obiceiurile introduse încet, încet de oameni, și care la un moment dat alterează cu totul sensul lucrurilor așa cum L-a vrut Dumnezeu, trebuie îndepărtat, fie chiar suprimat fizic. Dar gândul lui Dumnezeu este altul. Următoarele 4 versete (Mt. 12, 18-21) sunt un citat, cuvânt cu cuvânt din Isaia 42, 1-4. „Robul Domnului" cu care Isus se identifică va lucra discret, dar eficient pentru eliberarea tuturor. „Știința" darwiniană și marxistă învaţă că cei puternici vor supravieţui, eliminând din competiţie pe cei slabi și defavorizaţi. Nu tot așa ne spune Dumnezeu. „Robul Domnului" „*nu va frânge o trestie ruptă și nici nu va stinge un fitil care mai fumegă, până va face să biruie judecata*" (Mt. 12, 20). Judecata lui Dumnezeu nu este condamnare, ci încercare de salvare și tămăduire până la sfârșit. Tatăl ni L-a prezentat pe Isus la Botez și la Transfigurare astfel: „Iată „Robul" (Fiul) Meu, pe care L-am ales, Prea iubitul Meu în care sufletul Meu își găsește toată plăcerea. Voi pune Duhul Meu peste El și va vesti Neamurilor judecata" (Mt. 12, 17). Se simte deja parfumul Bobotezei.

*

Col. 1, 1-14. Respectând tiparele stilului epistolar antic, Pavel începe prin a se identifica pe sine, pe cei cu care eventual era împreună și pe cei cărora scrisoarea le era adresată. Ca în majoritatea epistolelor sale, Pavel se definește pe sine ca apostol, iar pe Timotei îl numește fratele lui. Se pare că Pavel, cel puţin până la momentul scrierii epistolei, nu fusese personal în Colose (cf. Col. 2, 1). Colosenii fuseseră poate evanghelizaţi de Epafras, despre care Pavel vorbește în continuare (v. 7). Auzind de la acesta de umblarea lor în Domnul, Pavel mulţumește lui Dumnezeu pentru această comunitate și se roagă pentru ei. Motivele mulţumirilor aduse de Pavel prin rugăciune către Dumnezeu sunt: „*Am auzit despre* ***credinţa*** *voastră în Cristos Isus și despre* ***dragostea*** *pe care o aveţi faţă de toţi sfinţii, din pricina* ***nădejdii*** *care vă așteaptă în ceruri*" (Col. 1, 4-5). Această triadă a virtuţilor: credinţa, nădejdea și dragostea, este favorita lui Pavel și apare des în scrierile sale ca o unitate. Credinţa privește în sus spre Dumnezeu, dragostea privește împrejur spre alţii, speranţa privește spre viitor. Credinţa, „*fără de care nu putem fi plăcuţi lui Dumnezeu*" (Evr. 11, 6), se bazează pe lucrarea împlinită a lui Cristos și produce în noi „*nădejdea care nu înșeală*" (Rom. 5, 5) a mântuirii noastre. Totuși, „*cea mai mare dintre ele este dragostea*" (1 Cor. 13, 13).

Cererea principală a lui Pavel a fost: „*Ca să vă umpleţi de cunoașterea voinţei Lui, în orice fel de înţelepciune și pricepere spirituală*" (Col. 1, 9). Această cunoaștere ne va conduce la o purtare vrednică de Domnul, din care rezultă trei beneficii spirituale: „*aducând roade și crescând"* (v. 10), „*întăriţi*" (v. 11) și „*mulţumind*" (v. 12). Prin acestea, credinciosul are parte de „*moștenirea sfinţilor în lumină*" (v. 12). Astfel credinciosul, pășind pe această cale, va dobândi progresiv o cunoaștere tot mai adâncă a lui Dumnezeu, cum spunea și Sf. Augustin: „Credinţa este pasul înţelegerii, iar înţelegerea este răsplata credinţei". Toate acestea se petrec în Cristos, „*în care avem răscumpărarea și, prin sângele Lui, iertarea păcatelor*" (cf. Col. 1, 13-14). **[2011]**

Tuturor celor pe care Vă am în suflet în rugăciunile zilnice, liturgice și particulare, Vă doresc belșug de har și binecuvântare de la Dumnezeu Tatăl, de la Fiul Înviat și de la Duhul Sfânt, Mângâietorul și Sfinţitorul vieţii noastre. Fie ca Patimile răscumpărătoare ale Domnului nostru Isus Cristos, mort și înviat pentru noi și a noastră mântuire, să transfigureze întreaga noastră viaţă de ucenici ai lui Cristos, pentru a ne regăsi cu toţii în lumina Lui!

Cristos a înviat!

POSTFAŢĂ

Ideea redactării acestui **Îndrumător Biblico-Liturgic** s-a născut progresiv. Din iunie 2006, după Sf. Liturghie la biserica „Bob" din Cluj-Napoca, în fiecare joi am ţinut un studiu biblic pentru cei care s-au arătat interesaţi, al căror număr, spre surpriza și bucuria mea, era considerabil și în continuă creștere, semn că poporul lui Dumnezeu dorea acest lucru. Din motive obiective, independente de voinţa noastră, începând cu luna octombrie 2007, această activitate s-a mutat în biserica domestică din Cluj-Napoca, str. Avram Iancu 56, în cadrul Comunităţii Stavroanastasis. Pe baza experienţei câștigate în cadrul studiului biblic, după modelul cunoscut și folosit în multe medii creștine, catolice și protestante, am considerat utilă redactarea în scris a unui ghid de lectură zilnică a Bibliei, mai ales al NT, pentru uzul celor interesaţi, spre a lărgi sfera de accesibilitate la comoara Cuvântului lui Dumnezeu. Astfel s-a născut ideea publicării acestui **Îndrumător**. El a fost conceput iniţial pe structura calendarului liturgic bizantin, urmând ritmul zilnic al pericopelor prescrise la Sfânta Liturghie. Fiind conceput ca un experiment, structura **Îndrumătorului** s-a schimbat pe parcursul timpului.

Citirea și meditarea zilnică a Sfintei Scripturi sunt hrana zilnică a oricărui credincios. Ea nu este doar recomandabilă, ci alături de rugăciune și participarea la Sfintele Taine, este trepiedul pe care se construiește și se dezvoltă viaţa interioară a fiecărui credincios. Învăţămintele pe care le-am tras din discuţiile și confruntările cu mulţi utilizatori ai acestui **Îndrumător**, mi-au servit extrem de mult pentru a trage concluzii pastorale deosebit de importante. Trebuie să o spun cu regret că locul citirii Sfintei Scripturi și apetitul psihologic și spiritual pentru aceasta al credincioșilor din Bisericile tradiţionale, Catolică și Ortodoxă, spre deosebire de cea a credincioșilor aparţinând Bisericilor Reformei, este mai scăzut. Acest lucru trebuie să determine pe toţi cei ce răspund de viaţa spirituală a credincioșilor la un efort mai mare pentru a acoperi o lipsă, care are un impact negativ serios cu grave consecinţe. Să sperăm că, prin lucrarea Duhului Sfânt, cel puţin pe viitor să acoperim aceste grave carenţe. Nu doar pentru oamenii din lume ori pentru creștinii doar cu numele, dar și pentru credincioșii activi, Biblia este încă, din păcate, o carte sigilată cu 7 peceţi. Acest lucru trebuie să fie un îndemn pentru toţi conducătorii spirituali de a multiplica efortul explicării Bibliei, nu doar prin predica din biserici, ci și prin studiu personal. O lucrare în acest sens este stringent necesară. Sperăm, cu ajutorul lui Dumnezeu, să umplem cât mai curând acest gol. Dumnezeu să-i lumineze pe toţi conducătorii spirituali, responsabili prin însăși chemarea lor, să facă în așa fel ca Sfânta Scriptură să-și recapete locul primordial pe care-l merită în viaţa oricărui credincios.

În încheiere simt de datoria mea să le mulţumesc tuturor celor care, într-un fel sau altul, au înţeles necesitatea stringentă a demersului pe care l-am început prin acest **Îndrumător**. Le mulţumesc celor care m-au înţeles și m-au sprijinit activ, prin întrebările, sugestiile și comentariile lor. Le mulţumesc, de asemenea, acelora care au sprijinit activ, moral și material, editarea și răspândirea **Îndrumătorului**. Un cuvânt special li se cuvine lucrătorilor Tipografiei, cu care am putut colabora într-un mod deosebit. Binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acestui demers s-a văzut în mod evident. Fie ca, alături de călduroasele mele mulţumiri, binecuvântarea Domnului să vină și să se reverse în viaţa tuturor celor s-au alăturat acestui efort și cu care s-a putut începe acest drum spiritual comun.

În speranţa că această modestă întreprindere este doar începutul lucrării Duhului Sfânt pentru Biserica lui Isus Cristos, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, să-și atingă scopul pentru care a fost conceput.

Până la o nouă întâlnire pe tărâmul citirii și meditării Sfintei Scripturi, mă încredinţez Harului divin și rugăciunilor voastre, al Dvs. păcătos, dar smerit slujitor și rob al lui Isus Cristos,

Autorul

ÎN LOC DE EPILOG

Reînnoim pe această cale dorinţa noastră de a rămâne în contact, lucru deosebit de important. Acest *Îndrumător* este pentru voi și fără voi va rămâne o vorbă-n vânt. Nu lăsaţi Cuvântul lui Dumnezeu să fie amestecat cu gunoiul lumii. Dacă e bine ce s-a început, răspândiţi. Ce este de corectat, menţionaţi. Dar nu fiţi indiferenţi. Veţi da socoteală, oricine aţi fi. De asta puteţi fi siguri!

Tipărirea acestui *Îndrumător* a fost posibilă datorită jertfelniciei membrilor grupului de Studiu biblic din cadrul Comunităţii monastice Stavroanastasis. Dumnezeu să-i binecuvânteze și să le răsplătească. Le mulţumesc tuturor colaboratorilor mei pentru strădania lor dezinteresată cu care lucrează la răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu. De asemenea, pe toți cei ce sprijină această lucrare, material sau moral, Bunul Dumnezeu să-i răsplătească și să-i binecuvânteze. „*Căutaţi înainte de toate Împărăţia lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, și toate celelalte vi se vor da pe deasupra*" (Mt. 6, 33).

INDEX EVANGHELIC ȘI TEMATIC

Evanghelia dupa Sf. Ap. MATEI

Mt. 1, 1-25. *(Lc. 3, 23-4,1).* **Genealogia Lui Isus.** Isus poartă în firea Sa omenească, în codul Său genetic, întreaga descendenţă adamică a omului căzut în păcat. Isus S-a întrupat pentru ca în corpul Său omenesc, prin moartea Sa pe cruce, să omoare firea căzută și să o renască prin învierea Sa, în firea Omului nou, renăscut prin și în Isus Cristos. **657, 658**

Mt. 2, 1-12. Vizita magilor. Cunoașterea nu este nicidecum punctul final al vieţii omenești. Scopul final al cunoașterii și al vieţii omului este închinarea în spirit și în adevăr înaintea lui Dumnezeu, oferindu-I toată viaţa noastră. **662, 663**

Mt. 2, 13-23. Fuga în Egipt. Uciderea pruncilor nevinovaţi. Un caz particular de martiriu creștin este cel al omorârii de către Irod a pruncilor nevinovaţi. Se poate ajunge ucenic al lui Cristos și înainte de ajungerea la maturitate. Și nu doar ucenic, ci chiar martir. Gândurile lui Dumnezeu se deosebesc de gândurile oamenilor. **666, 674**

Mt. 3, 1-11. *(Mc. 1,1-8; Lc. 3,1-18; Io. 1, 18-28; Io. 1, 29-34).* **Predica și mărturia lui Ioan Botezătorul.** Esenţa predicii lui Ioan este cuprinsă în mesajul său: „*Pocăiţi-vă, căci Împărăţia cerurilor este aproape*". Botezul lui Ioan era al pocăinţei și-l pregătea pe credincios să primească botezul cu Duhul Sfânt, pentru a trece cu bine botezul judecăţii finale cu foc. **579**

Mt. 3, 13-17. *(Lc. 3, 19-22; Mc. 1, 9-15).* **Botezul Domnului Isus Hristos**. Cu Duhul Sfânt nu poate boteza decât acela care-L are. Isus a venit ca să ne boteze cu Duhul Sfânt, adică să ne facă părtași vieţii divine. Isus a realizat în Sine însuși reunirea omului cu Dumnezeul său, pe care L-a pierdut prin păcat. Această reconciliere s-a petrecut prin jertfa Crucii și a Învierii Domnului și ne este conferită odată pentru totdeauna în Taina Sfântului Botez, iar viaţa cea nouă pe care am primit-o în Duhul lui Dumnezeu este alimentată și crescută prin Taina Sfintei Euharistii ca să trăim prin El doar pentru Dumnezeu. **586, 587, 588**

Mt. 4, 1-11. *(Lc. 4, 1-15).* **Ispitirea Domnului Isus Hristos**. Cele trei ispite ale lui Isus, s-au adresat celor trei surse de eșec din interiorul nostru. Pofta firii pământești = instictualitatea, pofta ochilor = bogăţiile lumii, trufia vieţii = instinctul (diabolic) al dominării celorlaţi și dorinţa ca ei să-ţi fie supuși și să te laude. Să notăm în final că Cel rău poate să-i atace și pe cei care se află sub stăpânirea Duhului Sfânt, dar nu are nici o putere peste cei care i se împotrivesc prin sabia Cuvântului lui Dumnezeu. Biruinţa vine totdeauna prin credinţă, credinţa se capătă prin rugăciune, iar postul este menit să sprijine rugăciunea. **594**

Mt. 4, 12-17. Isus vine să locuiască în Capernaum dupa vestea întemnițării lui Ioan Botezătorul. Poporul, care era în umbra necunoașterii, avea nevoie de claritate și simplitate a propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu, înecat în obiceiuri și învăţături omenești, cu care Isus avea să se războiască în toată lucrarea Sa publică. Nu era altă cale decât cea a pocăinţei care nu era un lucru în sine, ci pregătea sufletul pentru a putea primi așa cum se cuvine Vestea cea Bună a mântuirii. **596, 597**

Mt. 4, 18-23. *(Lc. 5, 1-11; Mc. 1, 16-22; Io. 1, 43-51; Io. 1, 35-51).* **Chemarea primilor ucenici**. Când Dumnezeu te cheamă, îţi dă și raţiunea lucrului. Invitaţia Lui nu este o asceză gratuită și iraţională, ci posibilitatea ca urmând invitaţia să accezi la o realitate superioară, la ceva mai înalt și mai bun la care de obicei nici nu gândeai. Răspunsul la chemare este însă deplin: „îndată" și „totul". **149**

Mt. 4, 25-5, 13. *(Lc. 6, 17-23).* **Predica de pe munte**. Fericirile. Isus insistă că toate bunurile și valorile lumii de azi și de aici sunt inferioare căutării lui Dumnezeu. Cei pe care lumea îi fericește aici în ochii lui Dumnezeu sunt de compătimit. Acesta este reversul valorilor umane, așa cum sunt ele considerate în

general. Se contrapun astfel valorile reale ale lui Dumnezeu cu non-valorile timpului prezent. **130**
Mt. 5, 20-26. Mânia și impăcarea. Orice separaţie este o ucidere interioară. Nu doresc să am nimic în comun cu acel cineva. Ne spune și Ioan în prima sa epistolă: „*Oricine urăște pe fratele său este un ucigaș.* Orice diferend ai cu fratele tău, înainte de a aduce jertfă lui Dumnezeu, trebuie să te împaci cu el. Drumul spre Dumnezeu trece prin tine și fratele tău. **132**
Mt. 5, 27-32. *(Mt. 19, 3-12; Mc. 10, 2-12).* **Adulterul, căsătoria si divorţul**. Fie căsătorie, fie celibatul liber acceptat în vederea și în serviciul Împărăţiei Cerurilor, ambele moduri de comportament trebuie să se caracterizeze prin curăţia stării pe care ai ales-o. Coerenţa și raţionalitatea comportamentului în mentalitatea interioară supusă Legii lui Dumnezeu, trebuie să prevaleze chiar și asupra emoţionalităţii și cu atât mai mult asupra instinctualităţii. **134**
Mt. 5, 33-41. Jurămintele și suportarea răului. Isus dă de fiecare dată și explicaţia aferentă unei porunci deorece omul fiind o fiinţă raţională nu este suficient ca norma care îi reglează comportamentul social să fie impusă pur și simplu („așa trebuie", „așa se face" etc.), ci ea trebuie să fie motivată raţional. În ce privește suportarea răului, modul de viaţă al creștinului trebuie să fie dictat de iubire faţă de semeni și nu doar de dreptatea firească. Să se vadă deci că suntem fiii luminii și suntem liberi prin Hristos. **136**
Mt. 5, 42-48. *(comentariu la Lc. 6, 24-30; Lc. 6, 31-36)*. **Iubirea de vrăjmași**. **138, 299**
Mt. 6, 1-13; Mt. 6, 14-21. *(Lc. 11, 5-13; Lc. 19, 29-40; 22, 7-39).* **Rugăciunea, postul, milostenia** un trepied care formează un tot unitar. El reprezintă de fapt relaţia noastră cu Dumnezeu prin rugăciune, cu noi înșine prin înfrânare (post) și cu ceilalţi prin milostenie. Isus adaugă acestei triade inseparabile, discreţia și leagă totul de iertarea aproapelui de care este condiţionată iertarea noastră de către Dumnezeu. Rugăciunea domnească este rugăciunea care a însoţit viaţa noastră în lungul celor două milenii în care s-a construit Împărăţia lui Dumnezeu, Biserica. Să o rostim cu încredere filială, stăruitor însoţită de o atenţie continuă, așa cum ne-a învăţat Isus. **443, 480, 481**
Mt. 6, 22-34; Mt. 6, 31-34; 7, 9-11. *(Lc. 11, 34-41).* **Îngrijorările sau încrederea in Domnul?** Există doua moduri de a privi viaţa: prin **îngrijorările** iraționele pe de o parte și prin **încrederea** în Providenţa lui Dumnezeu, pe de altă parte, care se îngrijește și pentru cele materiale ale vieţii noastre, pentru ca noi să fim liberi să ne îndreptăm toată atenţia și energia spre realizarea scopului nostru esenţial și veșnic, câștigarea *Împărăţiei lui Dumnezeu* si *toate aceste lucruri ni se vor da pe deasupra.* Cel ce-și pune însă întreaga nădejde în Dumnezeu, fără a se preocupa de tot restul, este cel câștigat. „***Cereţi** și vi se va da*" pentru că El este bun. Nu putem sluji la doi domni, lui Dumnezeu și Mamonei. Cuvântul „Mamona" = suma tuturor îngrijorărilor existenţiale ale unui om care își pune nădejdea în sine, și nu în Dumnezeu. Acestea aduc după sine invidia, zgârcenia și neliniștea: „*Nu puteţi sluji la doi domni în același timp*". Să-L urmăm deci pe Domnul așa cum El o dorește de la noi, ca să aflăm Viaţa cea fericită pentru noi în El, pacea sufletului, echilibrul și armonia vieţii. Isus ne îndeamnă deci la o revenire la o viaţă firească în care emoţionalitatea este guvernată de raţiune. **159, 143**
Mt. 7, 1-8. *(Lc. 6, 37-45)*. **Nu judecaţi**. „Așchia din ochi" este, în mod cert, un impediment în a vedea corect lucrurile. Însă „bârna din faţa ochilor" îţi suprimă tot câmpul vizual, ca până în final să nu te mai vezi decât pe tine. De orbirea psihologică și spirituală vrea Isus să ne elibereze. În primul rând, aceasta este un defect mai mult psihologic, pentru că acest om e denumit de Isus „fățarnic", iar ca soluţie îi este indicat un efort personal de reconsiderare a situaţiei sale. Dumnezeu intervine când dificultatea te depășește, dar îţi cere să faci tot ce depinde de tine. **148**
Mt. 7, 5-13. Cereti, căutaţi, bateţi. Dacă rugăciunea este autentică ea implică întreaga noastră fiinţă: trup, suflet și spirit. Fariseul se încredea în sine, în „realizările" lui spirituale și în plus îl și dispreţuia pe vameș comparându-se cu el. Vameșul, într-o atitudine de pocăinţă se încredinţa întru totul milostivirii lui Dumnezeu si simţînd imperios nevoia interioară de fi îndreptat, se ruga stăruitor: „*Dumnezeule, ai milă de mine păcătosul*". **437**
Mt. 7, 15-21. Feriţi-vă de prorocii mincinoși. „*Preaiubiţilor, să nu daţi crezare oricărui duh.*" Credinţa este un demers care presupune participarea nu doar a emoţionalităţii, ci și a raţiunii. În definitiv, credinţa este darul cel mai preţios dat omului de Dumnezeu. A crede orbește orice se numește credulitate, și nu credinţă. Acceptarea în mintea noastră a unui adevăr nu trebuie să aibă loc decât după o atentă examinare

raţională. În diferite timpuri, credinţa ucenicilor a fost expusă la numeroase încercări. Astăzi, credinţa este atacată mai ales cu privire la Învierea reală a lui Cristos, prin urmare și a realei Sale Întrupări. Noi să rămânem însă fermi: *Cristos a înviat!* **144**

Mt. 7, 21-23; Mt. 7, 24 - 8, 4. *(Lc. 6, 46-7, 1).* **Formalismul religios.** Esenţa Predicii de pe munte consta în a descoperi adevăratul raport între motivaţiile interioare ale omului comun care ia în calcul doar propriile interese (egoism) și ale omului spiritual ce privește și la interesele aproapelui (dragoste). Isus ne atrage atenţia că viaţa noastră, comparată cu o construcţie, o casă, va putea dura până în veșnicie doar dacă se construiește pe singura temelie, care este învăţătura Sa, nu doar ascultată, ci și pusă în practică, altfel vom rămâne aceiași oameni vechi. În legătura noastră cu Dumnezeu nu este loc de formalism. Ea ori există, ori nu. Omul cristic este unificat în sine, cu ceilalţi și cu Dumnezeu prin dragoste și fidelitate. **145, 157**

Mt. 8, 5-13. *(Lc. 7, 1-10).* **Vindecarea unui lepros și a slugii sutașului.** Motivaţia întregului demers cu care sutașul se adresează lui Isus este o dragoste firească pe care sutașul o avea faţă de sluga sa. Nu cere nimic pentru sine, ci îi este milă de suferinţa băiatului. Fără îndoială că pe Isus această dragoste îl mișcă profund. Argumentarea acestei cereri este pe cât de uimitoare, pe atât de edificatoare. Sutașul Recunoștea, cu alte cuvinte, că Isus avea putere asupra forţelor răului care au generat boala și putea să-i vindece sluga și de la distanţă. Isus, uimit de credinţa acestui neevreu s-a minunat: *Du-te și facă-ţi-se după credinţa ta.* Cât de mare este și puterea și răsplata credinţei! **167**

Mt. 8, 14-23. *(Lc. 9, 57-62)*. **Condițiile dificile ale uceniciei și urgența ei.** Iniţiativa chemării este a Domnului, adresată viitorilor ucenici, la care aceștia răspund. În cele doua cazuri prezentate, Domnul atrage atenţia asupra nesiguranţei existenţiale și a totalei disponibilităţi cu care ucenicul trebuie să-și urmeze Maestrul. Pe de alta parte, ne descoperă falsa credinţă că viaţa de ucenic poate fi abandonată și reluată după bunul plac al fiecăruia. Acestuia, Isus îi răspunde, întărindu-i chemarea: *Vino după Mine ...* Pentru Isus, oamenii fără preocupare de Dumnezeu, lumeţii, sunt la fel de morţi (spiritual) ca și morţii biologici. A-L urma pe Isus necondiţionat, indiferent de împrejurări și dificultăţi, cu fidelitate și până la capăt, aceasta este adevărata Viaţă. **166**

Mt. 8, 23-27. *(Lc. 8, 22-25; Mc. 4, 35-41)*. **Isus potolește furtuna**. Nici o furtună nu trebuie să ne înspăimânte, pentru că Isus este între noi, chiar dacă uneori ni se pare că doarme și nu răspunde repede la spaimele, fricile și îngrijorările noastre. Isus, ieri, azi și în veci este același, El conduce destinele Bisericii Sale, El ne dăruiește pacea, în ciuda tuturor furtunilor. **146**

Mt. 8, 28-9,1. *(Mc. 5, 1-20; Lc. 8, 26-39)*. **Vindecarea îndrăciţilor din Gadara**. Poţi să-L întâmpini pe Isus, care fără să-I ceri nimic îţi face binele. Dracii în schimb Îl roagă, dar cu scopuri necurate, să poată face răul în continuare și, paradoxal, Isus îi ascultă. Poporul cetăţii și ei Îl roagă să plece. Prezenţa lui Isus și chiar rugăciunile ce-I sunt adresate, dacă nu vin dintr-un suflet curat, dacă nu sunt întemeiate pe credinţa în El sunt ineficace, fără dorinţa mântuitoare a schimbării în bine. **175**

Mt. 9, 1-8. *(Mc. 2, 1-12; Lc. 5, 17-26).* **Vindecarea unui slăbănog**. Isus, impresionat și de credinţa dar poate mai ales de dragostea prietenilor celui suferind, i-a vindecat întâi duhul prin iertarea păcatelor, apoi acest lucru a devenit vizibil prin vindecarea trupească a bolnavului. Dumnezeu nu poate rezista la o dovadă de dragoste. Dragostea nu cere pentru sine, ci pentru altul. Este deci un act gratuit, la fel ca și harul cu care ne copleșește Dumnezeu tot din dragoste. **183**

Mt. 9, 9-13. *(Mc. 2, 14-17; Lc. 5, 27-32)*. **Chemarea lui Matei**. Isus găsește oamenii care-L caută. Așa s-a întâmplat de pildă cu un alt vameș: Zaheu. Oare să fi simţit în adâncul inimii lor aceștia doi că Isus nu-i dispreţuiește și nu-i judecă la fel ca ceilalţi? Ambii au dat o masă în cinstea lui Isus și a ucenicilor săi. La una, Isus a fost invitat și a acceptat. Acesta a devenit ucenic. Este vorba de tainica sinergie între chemarea lui Dumnezeu și răspunsul omului. Dar mântuirea nu a fost negată nici lui Zaheu, care, fără a-L urma pe Isus, I-a promis îndreptarea vieţii. **174**

Mt. 9, 14-17. *(Mc. 2, 18-22; Lc. 5, 33-39).* **Isus întrebat despre post**. Stilul de viata ascetic potrivit cu timpul si imprejurarile vietii. Nu se pune vinul nou în burdufuri vechi, ci în burdufuri noi, pentru ca viaţa lor să îmbătrânească împreună. **147**

Mt. 9, 18-26. *(Lc. 8, 41-56; Mc. 5, 22-24, 35-6, 1; Mc. 5, 24-34.)* **Învierea fiicei lui Iair și vindecarea femeii cu scurgere de sânge.** Dumnezeu se pliază întotdeauna pe situaţia concretă a omului în suferinţă.

Deplina sănătate se obţine doar cu o deplină şi corectă relaţie cu sine, cu lumea şi cu Dumnezeu, printr-o recunoaştere a situaţiei reale. Dumnezeu ne primește întotdeauna și ne dă pacea mult dorită, care e viaţa adevărată. Prin credinţă putem îndrăzni! **182**

Mt. 9, 27-35. Vindecarea a doi orbi și unui mut. În ambele vindecări, atât în cea a orbilor, cât și în cea a îndrăcitului, două cuvinte sunt puse în relaţie: „a crede" și „a vedea". Omul spune: „Nu cred până ce nu văd". Dumnezeu spune: „Nu vezi până ce nu crezi". La învierea lui Lazăr, Isus îi spune Martei: „*Nu ţi-am spus că dacă vei crede vei vedea?"* (Io. 11, 40). În multe alte pasaje ale Bibliei ni se atrage atenţia că în lucrarea divină prioritatea este cea a credinţei. Credinţa nu este un rezultat al vederii, fie în sens biologic, fie al cunoașterii, ci invers: „*Prin credinţă înţelegem*.." Credinţa nu este o opţiune, ci este un mod de cunoaștere. **191**

Mt. 9, 36-10, 8. *(Lc. 6, 12-19; Mc. 3, 13-21)*. **Vestirea Împărăţiei și nevoia de lucrători**. Chemarea, instruirea, trimiterea celor 12 apostoli este raţionala. Totul este subordonat raspunsului unei nevoi reale a poporului și nu unui proiect oarecare: pentru că așa se face. Se face sau nu se face ceva doar atunci când trebuie făcut. Creștinul trebuie să fie un misionar. Să spună tuturor și cu orice prilej cât bine i-a făcut lui Dumnezeu. **151**

Mt. 10, 9-15. *(Lc. 9, 1-6; Mc. 6, 7-13)* **Conduita vestitorului *Evangheliei*** in cazul primirii sau respingerii mesajului divin, astfel încât să fie pe placul Stăpânului care l-a trimis. Principul echivalentei. **152**

Mt. 10, 16-22, Mt. 10, 23-31. Consecinţele primirii sau respingerii mesajului divin din partea celor cărora le este adresat acest mesaj. Care este expresia iubirii desăvârșite, agapice în cheie comportamentală? **153, 154**

Mt. 10, 32-39; 19, 27-30. **Condiţiile umblării noastre cu Dumnezeu**, adică ale sfinţeniei vieţii, riscurile acestei fidelităţi a iubirii faţă de Dumnezeu si încrederea în Domnul. **141**

Mt. 10, 32-36; 11, 1. **Importanţa propovăduirii**, comunicării Împărăţiei cerurilor înaintea oamenilor. Acest lucru este de o importanţă capitală în viaţa oricărui creștin, iar cine o neglijează sau o disprețuiește se joacă cu propria sa mântuire. Este evident vorba de faptul că învăţătura despre Împărăţia cerurilor trebuie să ajungă la urechile cât mai multora pentru a le servi drept instrument de mântuire. *Cu inima credem pentru a fi îndreptaţi, iar cu gura* ***mărturisim*** *pentru a fi mântuiţi*". **156**

Mt. 10, 37- 11, 1. Asumarea și purtarea propriei cruci, nevoia de ordonare a vieţii și ierarhizare a valorilor. Isus este pe primul loc și deasupra tuturor în tot ce este viaţa noastră. Răsplata este imediată: identificarea în totul și până în cele mai mici amănunte (oferirea unui pahar de apă rece ucenicului, în nume de ucenic al lui Cristos) va fi mântuitoare celui care o face: „*Cine vă primește pe voi, Mă primește pe Mine, și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel M-a trimis pe Mine*". Orice comentariu este inutil! **190, 636**

Mt. 11, 2-15. *(Lc. 7, 17-30).* **Trimișii lui Ioan Botezatorul**, mărturia Lui Isus despre Ioan si lucrarea sa. El este o figură singulară în istoria mântuirii. Nu este doar un ascet oarecare, deși este ascet. Nu este unul dintre profeţi, deși este profet. El este cineva cu totul special: este deci vorba de trecerea de la un sistem natural, care și-a dat maximumul în persoana lui Ioan Botezătorul la o realitate care depășește nespus orice existenţă la care un om firesc poate gândi sau aspira. La un nou mod de a fi, cel pe care Isus ni-l prezintă, ni-l oferă și la care nici n-am fi putut spera. *Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăţia cerurilor se ia cu năvală și numai cei ce dau năvală pun mâna pe ea*". Să fim adică sârguincioși și să considerăm intrarea în Împărăţie, mântuirea noastră, ca pe cel mai de seamă scop al vieţii noastre. **161, 605**

Mt. 11, 16-20. *(Lc. 7, 31-35; Io. 8, 21-30).* **Neamul acesta viclean**. Lumea pacatului si lumea de sus. Lumea aceasta este lumea păcatului. Lumea lui Isus este lumea „de sus", cea curată, și luminoasă. Cum putem trece dintr-una în cealaltă? Din lumea de sus în lumea de jos prin păcat, din lumea de jos în cea de sus prin credinţa că această lume există, nu este doar posibilă, un rod al imaginaţiei noastre care tinde spre mai bine, ci este real prezentă în Isus. Dacă nu vreţi să veniţi la El veţi muri în păcatele voastre. **162**

Mt. 11, 20-26. *(Lc. 10, 1-15).* **Mustrarea cetăţilor nepocăite**. Pentru ce plânge și se întristează Isus? O face și pentru soarta fiecărui om care suferă. A vindecat bolnavi, a înviat morţi, a curăţat leproși. Dar boala, moartea și orice fel de neputinţă nu pot fi curăţate în lume. Păcatul își desfășoară acţiunea lui funestă în continuare, pentru că oamenii primitivi, motivaţi de păcat asigură un teren propice acţiunii răului si fac viaţa celorlalţi imposibilă. Și, ce e mai rău, nici nu sesizează originea răului și nici nu știu să

se oprească. Pentru Capernaum, predica euharistică din Sinagoga acestuia, nu i-a ocazionat, din pricina necredinţei ascultătorilor, decât o prăbuşire lamentabilă. Să fim deci atenţi şi la plânsul lui Isus şi să învăţăm din el! **163**

Mt. 11, 27-30. *(Lc. 10, 22-24).* **Rugăciunea de laudă a Lui Isus**. „*Te laud Tată, Doamne al cerului şi al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri (...) şi le-ai descoperit (...).* Aceasta, după cum vedem, vine imediat după descoperirea esenţială că vom fi judecaţi nu doar după ce am făcut personal, ci şi după cum ne-am integrat şi complăcut într-o comunitate. Este scoasă în evidenţă simplitatea şi coerenţa cu care apreciem lucrurile. Cum dar, se descoperă Isus în Scriptură astfel incat oricine Îl poate cunoaşte şi accepta? **164**

Mt. 12, 1-8. *(Mc. 2, 23-3, 5).* **Isus Domnul Sabatului**. Isus îi apără pe ucenicii acuzaţi că rup spice din lanul de grâu, lucru îngăduit de Lege. Ca de obicei, Isus îi învaţă pe oameni să facă diferenţă între ceea ce le cere Dumnezeu şi diversele obiceiuri, care s-au adăugat ulterior, ca praful pe un obiect de artă. Si le atrage atenţia că „*între ei se află Unul care este mai mare decât Templul*" şi că „*Fiul omului este Domn şi al Sabatului*". **165**

Mt. 12, 9-14. *(Lc. 6, 1-10; Mt. 12, 15-21).* **Vindecarea omului cu mana uscata în zi de sabat.** Isus subordona toate îndatoririle religioase dragostei de semeni, reaşezând împlinirea Legii. **169**

Mt. 12, 15-21. „**Robul Domnului**" cu care Isus se identifică va lucra discret, dar eficient pentru eliberarea tuturor. ..„*nu va frânge o trestie ruptă şi nici nu va stinge un fitil care mai fumegă, până va face să biruie judecata*". Judecata lui Dumnezeu nu este condamnare, ci încercare de salvare şi tămăduire până la sfârşit. Tatăl ni L-a prezentat pe Isus la Botez şi la Transfigurare astfel: „Iată „Robul" (Fiul) Meu, pe care L-am ales, Prea iubitul Meu în care sufletul Meu îşi găseşte toată plăcerea. Voi pune Duhul Meu peste El şi va vesti Neamurilor judecata". **677**

Mt. 12, 14-16, 22-30, 30-37. *(Mc. 3, 20-27; Mc. 3, 28-35; Lc. 11, 14-23; Lc. 11, 29-33).* **Pacatul contra Duhului Sfant.** Contestare, acuzare, dorinţă de îndepărtare morală sau fizică. Şi toate îşi au rădăcina adâncă în ură. Există o singură Realitate: Dumnezeu. De aceea a spus Isus: „*Cine nu este cu Mine este împotriva Mea, şi cine nu strânge cu Mine, risipeşte*". **170, 200**

Mt. 12, 38-45. *(Lc. 11, 29-33).* **Semnul lui Iona**. **Pericolul necredinţei**. Înainte de a se încrede în Isus, voiau cu tot dinadinsul ca El să se legitimeze înaintea lor, ca apoi să-L primească sau să-L respingă. Aceasta dovedea că ei considerau autoritatea şi legitimitatea lor mai presus de orice. Şansa unică a generaţiei care L-a văzut pe Isus şi care, din cauza necredinţei, L-a respins, a dus la o soartă mai rea decât în istorioara cu duhul rău. **171**

Mt. 13, 3-9, Mt. 10-23. *(Mc. 4, 1-9; Mc. 4, 10-23; Lc. 8, 5-15).* **Parabola semănătorului**. Care sunt în esenţă cele trei sunt obstacolele care ne împiedică să primim Cuvântul în inima noastră şi să acţionăm apoi în conformitate cu El? Judecata creştinului se va face după felul în care a pus în lucru, adică a cultivat Cuvântul lui Dumnezeu. **173, 177**

Mt. 13, 24-30; 36-43. Parabola neghinei. Nu poţi fi credincios lui Cristos decât într-un singur fel, dar necredincios în multe feluri. Binele va fi definitiv despărţit de rău doar la Judecată. **178**

Mt. 13, 31-36. *(Lc 13, 18-29; Lc. 13, 19-29).* **Parabola grăuntelui de muştar şi parabola aluatului.** Ambele parabole au ca punct comun fenomenul creşterii. Cuvântul divin, odată semănat, va creşte şi se va dezvolta, până la punctul voit de Dumnezeu. Fiecare parabolă, aceea a semănătorului, aceea a neghinei sau aceste două din pericopa de azi ne dezvăluie faţete şi aspecte diferite ale acelei realităţi pe care Isus vrea să ne-o descopere: a Împărăţiei lui Dumnezeu. **179**

Mt. 13, 44-54. Pilda comorii, a perlei preţioase si pilda năvodului. Pentru a afla comoara comorilor, nu se face nici cel mai mic compromis. Vinde **tot** pentru a putea cumpăra **totul**. Care este comoara ascunsă? Dar perla? De ce Isus le descoperă ucenicilor Tainele Împărăţiei? **181**

Mt. 13, 54-58. *(Lc. 4,16-22; Lc. 4, 22-30; Mc. 6,1-7).* **Predica din Nazaret şi respingerea Lui Isus**. A încercat să evanghelizeze şi pe „consătenii" Lui. Încercarea a fost un eşec total. Este veşnica neîncredere a omului simplu faţă de cineva căruia îi este cunoscută viaţa cotidiană şi care se presupune că este la fel cu ei. Judecata gloatei este simplistă. **185**

Mt. 14, 1-13. *(Mc. 6, 14-30; Lc. 9, 7-11).* **Moartea lui Ioan Botezătorul**. Nu totdeauna ceea ce faci, chiar dacă-ţi stă în putere, este şi corect şi drept. Cineva te va judeca pentru aceasta. O ştie bine, sau

măcar o simte oricine. Înainte de toate „pârâșul tău", conștiința proprie, care este glasul lui Dumnezeu ce-i vorbește sufletului tău și cu care Domnul, în Predica de pe munte, ne îndeamnă să ne împăcăm cât suntem încă pe drum, adică în această viaţă. **186**

Mt. 14, 14-20. *(Mc. 6, 30-45; Lc. 9, 12-18; Io. 6, 5-14).* **Prima înmultire a painilor, hranirea celor cinci mii**. Isus dorește colaboratori. Parcă nu vrea să facă nimic singur dintr-un lucru la care și omul poate să participe, pentru cei aflaţi în nevoie. Oricât de puţin I-am oferi lui Dumnezeu este primit și înmulţit, dar dacă nu-I oferim nimic, nu vom căpăta nimic, pentru că oricât de multul înmulţit cu nimicul (zero din matematică), dă tot nimic. **201**

Mt. 14, 22-34. *(Mc. 6, 45-53; Io. 6, 14-27).* **Isus umblă pe mare.** Credinţa în Isus ne dă prin îndrăznire și nu pasivitate, vindecarea de frică. Credinţa nu este deci o realitate în sine, un fapt sau o caracteristică psihologică, ci mântuitoare este doar credinţa în Isus. Acest lucru Petru a trebuit să-l învețe, și prin experienţa lui și noi. Prin credinţă am fost și noi mântuiţi, scoși din apele învolburate ale lumii. Isus rezolva repede greutăţile noastre existenţiale. De ce oare învăţăm atât de greu lecţia lui Isus? El spune: aveţi credinţă în Dumnezeu și aveţi credinţă și în Mine. Poate pentru că ni se pare atât de banal acest lucru? Poate pentru că nu suntem destul de smeriţi să primim un lucru atât de mare în mod gratuit? Oricum ar fi, să avem încredere că Isus își va conduce barca la destinaţie, în ciuda tuturor primejdiilor prin care navighează. **209**

Mt. 14, 35-15, 11, Mt. 15, 12-21. *(Mc. 6, 54-7, 8; Mc. 7, 5-16; Mc. 7, 14-24).* **Disputa între farisei și Isus** cu privire la traditia lor si porunca Lui Dumnezeu. Ce spurca pe om? Isus a mântuit omul ca întreg: spirit, suflet și trup, dar a început cu esenţialul, cu inima lui, adică cu centrul său vital. Inima în sens biblic și nu ca organ al trupului. Isus ne-a dat o inimă nouă, adică un fel nou de a gândi și simţi, și în Duhul Sfânt un nou fel de închinare: „în Duh și Adevăr"! **187, 188**

Mt. 15, 21-28. *(Mc. 7, 24-30).* **Femeia cananeanca.** Nu știm ce să admirăm mai mult: insistenţa, credinţa, arta dialogului, curajul de a înfrunta o situaţie ce părea imposibilă sau dragostea femeii pentru copila ei? Toate izvorau din dragostea pentru fiica ei. Isus a fost „învins" și i-a dat răspunsul așteptat. Dragostea învinge întotdeauna chiar și aparenta opoziţie a lui Dumnezeu: „*O, femeie, mare este credinţa ta; facă-ţi-se după cum voiești.*" Perseverenţa este o consecinţă a credinţei izvorâtă din dragoste și învinge mereu! **280, 281**

Mt. 15, 29-31. **Chemarea Lui Isus ne-o adresează tuturor**, acum cât trăim perioada harului și milostivirii, ca să aflăm la El iertare, mângâiere și odihnă. **189**

Mt. 15, 32-39. *(Mc. 8, 1-10).* **A doua înmulțire a pâinilor**. Dumnezeu are grijă nu doar de anumite aspecte ale vieţii noastre, ci de toate, și ne conduce pas cu pas, prin pâinea euharistică la Viaţa veșnică. **208**

Mt. 16, 1-6; Mt. 16, 6-12. *(Mc. 8, 11-21; Lc. 12, 2-12).* **Fariseii cer semn**. Semnul pe care ei l-au cerut li s-a dat tuturor. Este moartea și Învierea Domnului. Ori acceptaţi acest semn, ori veţi rămâne în ignoranţa voastră sau mai bine zis în împietrirea inimii voastre. Suntem înconjuraţi de semne divine. Dumnezeu nu ne lasă în neștiinţă. Totul este jucat însă **pe înţelegere**, adică pe capacitatea de a vă folosi de raţiunea pe care o aveţi tot de la Dumnezeu, care vă dă semnul, dacă sunteţi dispuși să-l acceptaţi. **193, 195**

Mt. 16, 13-19. *(Lc. 9, 18-22).* **Mărturia de credinţă a lui Petru** despre mesianitatea şi divinitatea lui Isus, ca Hristos al lui Dumnezeu. Biserica Sa, Cristos o construiește pe Petru, dar să nu uităm că o construiește Cristos însuși. Prin El trăim și ne mișcăm prin Duhul Sfânt, în Biserică, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, în veci. Minunata dezvoltare a tainelor credinţei, propovăduită și învăţată tuturor de Pavel, se completează cu slujirea și pragmatismul lui Petru. **619, 620**

Mt. 16, 20-24. *(Mc. 8, 30-34).* **Isus vesteste pentru prima dată moartea și Învierea Sa**, lucrarea Sa esenţială. Indicarea raportului normal dintre om și Dumnezeu, dintre gândurile firești și cele spirituale, conforme cu voinţa lui Dumnezeu, care trebuie să caracterizeze relaţia noastră cu El. Nu suntem chemaţi să dăm sfat lui Dumnezeu, ci să-L urmăm, să venim înapoia Lui, căci altfel ne opunem lui Dumnezeu. Suntem invitaţi veșnic să căutăm Faţa Lui, care ni se va descoperi doar în relaţia corectă cu El. **196**

Mt. 16, 24-28. *(Mc. 34-9,1; Lc. 9, 23-27).* **Urmarea Lui Isus si lepădarea de sine**. Isus, luând asupra Sa păcatul întregii omeniri, deși personal era fără păcat, a purtat pentru noi pedeapsa care ni se cuvenea nouă și astfel ne-a mântuit. Și noi, la rândul nostru trebuie să ne purtăm propria cruce. Dar mântuirea

vine doar de la Isus. **197**

Mt. 17, 1-9. Schimbarea la Față. Rostul acestui eveniment a fost să le adeverească ucenicilor legătura strânsă dintre suferință și glorie. Ele sunt ca cele două fețe ale unei foi de hârtie. Sunt inseparabile. Nici suferință fără sens, nici glorie construită pe nimic. Dumnezeu, când ne dă mângâieri, ne întărește pentru o lucrare grea la care ne cheamă și nu doar pentru folosul și bucuria noastră. El vrea să fie cu noi în toate momentele vieții noastre. A fost o experiență mistică de o putere cutremurătoare, care a întipărit în inimile lor pentru totdeauna trăirea puternică a lui Dumnezeu. **626**

Mt. 17, 10-18. *(Mc. 9, 10-16).* **Discuția despre revenirea proorocului Ilie**. Cuvintele Scripturii se împlinesc întotdeauna, dar aceste cuvinte sunt adresate oamenilor. Se cere conlucrarea omului față de lucrarea lui Dumnezeu. Depinde de cooperarea omului **în ce fel** se va împlini. Păcatul este această veșnică opoziție față de Dumnezeu. Omul de fiecare dată se preferă pe sine și are tendința, dacă nu a se opune pe față, cel puțin de a se îndoi. Zic ei: „oare așa, sau oare acum sau..". Cum s-a întâmplat nu doar cu Ioan, ci cu toți prorocii; nu a fost scutit nici Isus. Cu adevărat: „ *a fost un semn care va stârni* (și stârnește) *împotrivire*". **198**

Mt. 17, 14-23. *(Mc. 9, 17-32; Lc. 9, 37-43)*. **Vindecarea tânărului lunatic**. A doua vestire a mortii Lui Isus. Credința este esențială si se obține doar prin rugăciune. Învățătura pe care ne-o dă Isus este că nu putem face nimic dacă ne despărțim de el, fie chiar și temporar, dar nici nu putem sta cu El permanent dacă nu acceptăm ocara cu care oamenii i-au fost, și din păcate, Îi sunt încă „recunoscători" pentru binele infinit pe care ni l-a dăruit: contemplarea divinității Sale în lumina necreată, pregustată în Transfigurare. **217**

Mt. 17, 24-18, 4. Darea pentru Templu. Cum rezolvă Isus această problemă foarte complexă de comportament social? **216**

Mt. 18, 1-11. *(Mc. 9, 33-41; Lc. 9, 44-50).* **Cel mai mare în Împărăția Cerurilor**. Dorinta de putere. În lume cel puternic ia totul, învinge și câștigă viața. În Împărăția cerurilor este invers. Dacă nu veți fi smeriți, pierdeți totul, inclusiv viața. În aparență, cel „puternic" învinge. În realitate învinge acela care, deși slab în aparență, se lasă în mâinile lui Dumnezeu care luptă pentru el. Și chiar dacă totul pare fără speranță, să ne încredem în Domnul pentru că „*Fiul omului a venit să mântuiască (și) ce era pierdut*". Să avem deci întotdeauna încredere în Domnul. **203**

Mt. 18, 10-20. *(Lc. 15, 1-10).* **Pilda cu oaia rătăcită si drahma pierdută.** Fiecare dintre noi este nu doar important în ochii Lui Dumnezeu, ci de ne-lăsat în rătăcirea sa de turmă. Ce este si ce nu este Biserica. Care este lucrarea principală a Duhului Sfânt pentru fiecare om și care este fundamentul și scopul ei? **126, 127, 128**

Mt. 18, 23-35. Pilda robului nemilostiv. Măsura Bisericii sau iertarea aproapelui nu stă în număr, ci în atitudine. Datoria imensă, de neplătit, pe care o acumulăm față de Dumnezeu prin păcatele noastre, El este gata să o ierte, dacă iertăm și noi puținul pe care ni-l datorează semenul nostru. „*Și ne iartă nouă datoriile noastre, precum și noi iertăm datornicilor noștri*", deoarece: „*Cu ce măsură veți măsura cu aceea vi se va măsura*". **225, 226**

Mt. 19, 3-12. *(*Mt. 5, 27-32; *Mc. 10, 2-12).* **Problemele căsătoriei, divorțului și celibatului**. Dumnezeu fundamentează rostul și rolul căsătoriei, subliniind caracterul ei de unicitate. Celibatul voluntar se poate realiza doar cu două condiții. Un scop precis: în vederea Împărăției cerurilor și cu o minte luminată. **224**

Mt. 19, 16-26. *(Lc. 18, 18-27; Mc. 10, 17-27; Lc. 18, 15-17; 26-30).* **Tânărul bogat**. Raporturile noastre corecte cu lumea (bogățiile), cu Dumnezeu (ținerea poruncilor) și cu aproapele (milostenia). Atașamentul față de sine și față de averea ta îți poate periclita viața veșnică. Dacă cineva nu se leapădă de sine și de ale sale, nu-L poate urma pe Isus, care este Calea, Adevărul și Viața. Bogăția adevărată este viața cu, în și prin Isus. **233**

Mt. 20, 1-16. Pilda lucrătorilor în vie. Generozitatea lui Dumnezeu depășește însă calculul contabilicesc. Nu putem să nu ne aducem aminte de cuvintele rugăciunii: „Tu, care pe cel drept iubești și pe cei păcătoși miluiești". Totul este drept, pentru că „*mulți sunt chemați, dar puțini sunt aleși*". **205**

Mt. 20, 17-28. *(Mc. 10, 32-45).* **Isus vestește a treia oară patima, moartea și învierea Sa**. Cererea mamei fiilor lui Zebedei. Funcțiile în Împărăția cerurilor se obțin însă altfel decât în lume: „*Oricare va vrea să fie mai mare între voi să fie slujitorul tuturor și oricare va voi să fie cel dintâi, să vă fie rob.*" **206**

Mt. 20, 29-34. *(Lc. 18, 35-43; Mc. 10, 46-52).* **Vindecarea orbilor din Ierihon**. Cerșetorii aveau credință și au știut să ceară lui Isus nu puținul pomenii, ci esențialul existențial: *„să ni se deschidă ochii!"*. Și l-au

primit! **232**

Mt. 21, 12-14, 17-20; **Mt. 21, 18-22.** *(Lc. 19, 45-48; Io. 2, 12-22; Mc. 11, 23-26).* **Curățirea Templului și blestemarea smochinului.** Isus restabilește normalitatea unei situații „anapoda". Necesară este închinarea, rugăciunea, apoi vin toate celelalte, comertul etc. Comerțul este „inima lumii", modul ei de existență. Rugăciunea este inima trăirii în Dumnezeu, care va conduce lumea și Universul. Roadele vin din respectarea voinței lui Dumnezeu și nu a ritmurilor firești ale lumii care atrage dupa sine nerodnicia. **207, 211**

Mt. 21, 23-27. *(Mc. 11, 27- 33; Lc. 20, 1-8)*. **Isus întrebat de către farisei cu privire la autoritatea Sa**. Isus nu refuză niciodată nici cele mai dificile răspunsuri, uneori deloc pe placul celui care întreabă. Orice dialog cu Dumnezeu trebuie însă să se întemeieze pe sinceritatea inimii. Dumnezeu nu-l condamnă pe om pentru neștiința lui, ci doar pentru perversiunea sa interioară. Dumnezeu nu se descoperă decât celor cu inima curată. **212**

Mt. 21, 28-32. **Pilda celor doi fii trimiși în lucrare**. Pentru a putea crede în vestea cea bună a speranței mântuirii noastre, trebuie să ne schimbăm mentalitatea, care va avea ca urmare o schimbare a comportamentului nostru. Nu este de ajuns să ne declarăm bunele intenții ca cel de-al doilea fiu, ci trebuie să ne comportăm în conformitate cu voința lui Dumnezeu, chiar dacă la început am și ezita puțin. **213**

Mt. 21, 33-44; *(Mc. 12, 1-13; Lc. 20, 9-18.).* **Pilda lucratorilor ticăloși**. Via este a Domnului, și nu a celor care o lucrează în mod temporar. Din trecerea cu vederea și alterarea acestei realități, rezultă stricarea relațiilor noastre cu semenii pana la măsura deplină a orbirii spirituale la care conduce orice patimă, adica să știi exact și consecințele comportamentului tău și totuși să persiști în rău. Când răul a atins un maxim, Dumnezeu nu are altă soluție decât să strice întregul sistem defectat și să ia totul de la început. Prin Isus am primit o nouă viziune de viață, de fapt o viață nouă. **240**

Mt. 21, 42-46. Piatra pe care au lepădat-o zidarii. Piatra unghiulară este aceea care încheie un arc de boltă și preia toate forțele, făcând astfel posibilă existența acelei bolți. În ochii lui Dumnezeu contează altceva decât ce are valoare în ochii oamenilor și dacă nu vom schimba optica riscăm să ne vedem înlăturați din joc. Să nu uităm că în materie de proprietate nu suntem decât administratorii a ceea ce ne-a încredințat Dumnezeu și nu stăpânii bunurilor. Dacă uităm aceasta am putea greși socotelile. **214**

Mt. 22, 1-14. *(Lc. 14, 16-24).* **Pilda nunții fiului de împărat**. Refuzul celor invitați inițial de a participa la ospăț l-a mâniat pe împărat. În locul primilor invitați, au fost chemați toți cei cu viață împuținată (orbi, șchiopi, ologi etc.). Împăratul le-a pregătit noilor invitați până și haine de nuntă. Însă neglijența acelui invitat era o nerușinare. La chemare se răspunde în mod adecvat, printr-o dispoziție sufletească potrivită si buna cuviință. **248**

Mt. 22, 15-22. *(Lc. 20, 19-26).* **Plătirea birului Cezarului**. Puterea politică este pentru Isus, și deci trebuie să fie și pentru ucenicii Lui, o realitate conjuncturală, de moment. Azi e, mâine nu. Dar puterea și Legea lui Dumnezeu sunt veșnice. După ele trebuie să ne ghidăm. **239**

Mt. 22, 23-33. **Saducheii Îl ispitesc pe Isus cu privire la înviere**. Isus remarcă chiar de la început un defect de gândire fundamental și major: „*Vă rătăciți! Pentru că nu cunoașteți nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu*". Care sunt cele două componente ale înțelegerii Cuvântului lui Dumnezeu cuprins în Biblie? **215**

Mt. 22, 35-46. **Porunca cea mare. Al cui Fiu este Hristosul?** Trebuie ținut în fața ochilor esențialul, care este dragostea față de Dumnezeu, din care izvorăște dragostea aproapelui. Dacă aceasta este dispoziția generală, este cu neputință să greșim. „Iubește-L pe Dumnezeu și fă ce vrei". Aceasta este norma infailibilă a ortopraxiei, adică a dreptei conduite, care însă nu poate exista decât dacă rezultă din ortodoxie, adică dreaptă credință. **260**

Mt. 23, 1-12. Mustrarea fariseilor si cărturarilor. Ființa spirituală a omului are nevoie de trei lucruri: viață, învățătură și călăuzire. Spre aceasta este instituită orice fel de autoritate. Isus ne învață că în comunitatea Bisericii nu-și au loc titlurile, reale sau închipuite, care nu fac altceva decât să pună bariere artificiale între frați. În Biserică nu este loc decât pentru slujire: „*Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul tuturor*". **247**

Mt. 23, 13-22. Isus denunță discrepanța dintre învățătură și faptă. El nu contestă calitatea fariseilor de îndrumători, dar Cuvântul lui Dumnezeu trebuie nu doar proclamat, ci și trăit, altfel nu-și dezvoltă

efectele Sale benefice, nici în cei care-l invocă și învață, nici în cei cărora le este adresat. **219**
Mt. 23, 23-28. Raportul dintre litera și spiritul Legii. Esențialul: „dreptatea, mila și credincioșia (fidelitatea) sunt scopul, *pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați nefăcute.* Raportul dintre exterior și interior. Conduita exterioară rezultă din atitudinea interioară, și nu invers. Isus ne spune că atenția în viața spirituală trebuie ațintită pe interioritatea omului, pe inima sa. **220, 577**
Mt. 23, 29-39. *(Lc. 11, 42-46; Lc. 11, 47-12, 1).* **Cele opt „vai de voi"** pe care Isus le-a adresat conducătorilor poporului ales, din pricina falsificării vieții religioase la care îndemnau poporul, se răsfrâng asupra poporului însuși și a Cetății sfinte. Iată la ce poate duce respingerea Cuvântului lui Dumnezeu. Să fie pentru noi o lecție și să ne întoarcem cât mai este timp! **221**
Mt. 24, 1-13. *(Lc. 21, 12-19; Mc. 13, 1-31-14, 2).* **Discursul de pe Muntele Măslinilor. Prorocia caderii Ierusalimului** și semnele sfârșitul veacurilor. Cuvintele lui Dumnezeu se împlinesc întocmai la vremea hotărâtă și nimic nu le poate opri. Necazurile cele mari vor veni când Dumnezeu (sau Slava Lui) părăsesc Templul (compară cu Ez. 9, 3; 10, 4; 11, 23). Câtă vreme Dumnezeu este cu noi, nimic rău nu se poate întâmpla. Când noi Îl părăsim sau Îl respingem, chiar, pe Dumnezeu, încep relele și nici o putere sau prevedere omenească nu se poate opune. Va fi greu de dat mărturie și va fi greu a rămâne credincios lui Cristos, dar alt remediu decât răbdarea și fidelitatea față de Evanghelie nu există. **258**
Mt. 24, 13-18; **Mt. 24, 3-35**. *(Lc. 21, 8-9, 25-27, 33-36)*. **Venirea neașteptată a necazului**. Intrucat lucrurile se vor petrece repede, continuitatea firească a vieții se va întrerupe, Isus indeamna printr-o invitație ce ne este făcută și nouă, la priveghere, la o așteptare vigilentă, atenti la noi înșine, in rugăciune, care sa fie motorul interior al activității noastre sufletești. **222, 38**
Mt. 24, 27-33.42-51. Comentariu Mc. 13, 24-31 la pg. 439 si 441
Mt. 24, 34-44. Semnele sfârșitului. Pilda mlădiței de smochin. Pentru ca smochinul acesta să nu fie blestemat și uscat din rădăcini, trebuie ca și ei și noi, „*peste care au venit sfârșitul timpurilor*", să fim atenți la Cuvântul lui Dumnezeu, să-l credem și să ne rânduim viața după acesta. Vremurile vor fi cumplite și vor scăpa doar aceia care vor fi treji. **271**
Mt. 24, 36-51. *(Lc. 17, 26-37).* **Semnele sfârșitului. Pilda lui Noe**. Dacă îți îndrepți privirea spre Dumnezeu și „citești" realitatea prin ochii credinței, la fel ca Noe, Dumnezeu nu te va lăsa lipsit nici de semnele după care poți vedea apropierea pericolului și a sfârșitului, nici de ajutorul Lui în Marea Strâmtoare de la sfârșit. De aceea atenția și acceptarea prin credință trebuie să fie depline. **39**
Mt. 25, 1-13. Cele trei tipuri de judecăți care vor avea loc la Revenirea Regelui înfățișate în trei parabole distincte. Judecata ascetilor este înfățișată în pilda celor zece fecioare. Criteriul de judecată fiind prudența, capacitatea de prevedere si viața curată a ascetului dar, care nu servește la nimic dacă nu are Duhul (uleiul). **279**
Mt. 25, 14-30. *(Lc. 19, 12-28)***. Pilda talanților, judecata ucenicilor**. Criteriul de judecata al creștinilor va fi cu privire la dragoste, fertilitatea și fidelitatea față de darul lui Dumnezeu, prin atenția față de aproapele și la propria conduită. **272**
Mt. 25, 31-46. Prorocia Judecății generale și ultime („de apoi") a întregii istorii a omenirii. Aceasta va fi după criteriul bunăvoinței firești înscrise în inima omului, manifestată față de semenii săi prin sustinerea nevoilor fundamentale, șase la număr, ale semenilor aflati în dificultate, slujitorilor Săi, cu care Isus se identifica. **466, 467, 468**
Mt. 25, 31-46. Cuvântul „judecată" si înțelesurile majore folosite în Biblie. Unul dintre motivele raționale care ne determină să trăim „în ființă" (gr. *en ousios* = cuvios), adică așa cum trebuie și deci să ne salvăm viața aceasta pentru următoarea ei secțiune, este și Judecata. **466**
Mt. 26, 1-39. *(Io. 13, 3-17; Lc. 21, 37-22, 8; Mc. 14, 43-15, 1).* **Spălarea picioarelor. Iuda Îl vinde pe Isus.** Isus s-a dezbrăcat de haine și a spălat picioarele ucenicilor Săi. Prin aceasta a îndeplinit un adevărat rit inițiatic, astăzi l-am numi sacramental, a celebrat deci o taină. Aceasta rezultă deosebit de limpede în dialogul lui Isus cu Petru. Iuda l-a vândut pe Isus cu prețul unui sclav, desconsiderându-L. Stiind aceasta, Isus a intrat în joc și s-a supus. Era treaba unui sclav să spele picioarele unui oaspete. **42**
Mt. 26, 26-29. *(Mc. 14, 10-42)***. Cina cea de Taină**. **Această poruncă a Domnului**, prin readunarea noastră periodică, prin mulțumirea adusă Domnului și prin celebrarea rituală pe care El însuși a dorit-o

și ne-a dat-o, ne face părtași Patimilor și Învierii Sale, ne șterge păcatele în Sângele Lui și ne face să fim una cu El, ne sfințește deci și ne transmite, prin Duhul Sfânt, viaţa divină. Orice activitate bisericească, predică, laudă, binefaceri etc. sunt dependente de Euharistie. Aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea, adăugând pe celelalte. **43**

Mt. 27, 62-66. Pecetluirea mormântului. Căpeteniile poporului iudeu se temeau de Isus și după moartea lui. Într-un fel presimţeau cele ce se vor întâmpla. Simţeau parcă faptul că nu totul se termină prin moarte. Și atunci de ce nu credeau? Așa este și astăzi. Biblia vorbește limpede despre învierea morţilor. Dar confruntarea dură cu invierea mortilor pe care Dumnezeu a promis-o, chiar în timpul actual te obligă să-ţi schimbi viaţa, să recitești altfel Scriptura, să ieși cu alte cuvinte din comoditatea cotidiană a lui „așa se face" și a lui „așa am apucat". **46**

Mt. 28, 1-20. **Zorile Învierii stau să se ivească**. Suferinţa nu este un scop în viaţa spirituală și nu trebuie căutată, ca și cum ar fi o valoare în sine. Ea este o realitate de neînlăturat. Nu suferinţa în sine este mântuitoare, ci suferinţa asumată liber, din dragoste pentru Dumnezeu, în, prin și cu Isus Domnul, în folosul fraţilor. Să ne ajute Dumnezeu să parcurgem această cale până la împlinirea ei în Viaţa veșnică. **47, 48**

Evanghelia dupa Sf. Ap. MARCU

Mc. 1, 1-8. *(Mt. 3,1-11; Lc. 3, 1-18; Io. 1,18-28; Io. 1, 29-34*). **Predica si mărturia lui Ioan Botezătorul**. Botezul lui Ioan pregătea calea, crea dispoziţia sufletască necesară și adecvată primirii botezului Duhului Sfânt, pentru a trece apoi cu bine botezul judecăţii finale cu foc. **581**

Mc. 1, 9-15. *(Mt. 3, 13-17; Lc. 3, 19-22).* **Botezul, ispitirea și începutul propovăduirii Lui Isus**. Elementul central al celor trei momente îl constituie prezenţa Duhului Sfânt, care se va revărsa nu numai peste Isus, ci peste toată omenirea care se va reorganiza în jurul lui Isus. Elementul caracteristic al noii epoci pe care Isus o deschide în istoria omenirii este Duhul lui Dumnezeu care adună toată Biserica: „Împlinirea credinţei este Duhul Sfânt", spune preotul la Liturghie. **227**

Mc. 1, 16-22. *(Mt. 4, 18-23; Lc. 5, 1-11; Io. 1, 43-51; Io. 1, 35-51).* **Chemarea primilor ucenici**. Dumnezeu apreciază în mod deosebit faptul de a răspunde imediat chemării harului. Aceasta dovedește o potrivire deosebită cu ce se petrece în sufletul ucenicului, care am putea spune că nu așteaptă altceva decât chemarea divină. **228**

Mc. 1, 23-28. *(Lc. 4, 31-36).* **Vindecarea unui posedat în Capernaum**. Puterea aceasta era însăși autoritatea lui Isus, manifestată atât prin puterea învăţăturii Lui, cât și prin puterea acţiunii lui eficiente, acum și aici, nu doar în viitor. Isus biruiește pe diavol și inaugurează astfel noua lume a Împărăţiei lui Dumnezeu, prin acţiune divină și miraculoasă. **229**

Mc. 1, 29-35. *(Lc. 4, 38-44).* **Isus vindecă pe soacra lui Petru si pe alţi bolnavi**. Forţa lui Isus își are originea în permanenţa Sa unire cu Tatăl, prin rugăciune. Aceasta este și pentru noi soluţia. **230**

Mc. 1, 35-44. *(Lc. 5, 12-16).* **Predica din Galileea și vindecarea unui lepros**. Nu orice aducere la cunoștinţă este evanghelizare, nici măcar atunci când este făcută aparent în favoarea lui Isus. Uneori, ca în cazul modului de viaţă monastic, răspândirea Cuvântului nu se face agresiv, ci pasiv: *ci stătea* (Isus) *în locuri pustii, iar oamenii veneau la El din toate părţile.* Bun lucru este împlinirea voinţei lui Dumnezeu. **511**

Mc. 2, 1-12. *(Mt. 9, 1-8; Lc. 5, 17-26.).* **Vindecarea unui slăbănog**. Isus, indicând cauza răului, dar nu reproșându-l, nici enunţându-l didactic, nici condiţionând vindecarea în vreun fel, il iartă. Bolnavul avea nevoie de un cuvânt de întărire, de un germen de speranţă pentru a se pune pe picioare. *Îndrăznește, fiule*. Aceasta este milostenia: a te ruga, a lucra pentru alţii, din dragoste în credinţă. **514**

Mc. 2, 14-17. *(Mt. 9, 9-13; Lc. 5, 27-32).* **Chemarea lui Matei**. Plin de bucurie că Isus nu doar i-a dat atenţie, ci l-a chemat la ucenicie, Matei s-a conformat cu atâta promptitudine chemării lui Isus. Ceea ce pentru Levi era o bucurie, pentru farisei și cărturari era un prilej de scandal. Atunci Isus le-a vorbit despre leacul cel mare al vindecării păcătoșilor, și anume pocăinţa. **525**

Mc. 2, 18-22. *(Mt. 9, 14-17;Lc. 5, 33-39).* **Isus întrebat despre post**. Postul, ca exerciţiu ascetic menit să ușureze rugăciunea și să o limpezească, își are rolul lui. Dar postul nu poate în nici un caz funcţiona ca un „petic" nou la o haină veche. Viaţa în har este altceva decât viaţa sub Lege. Postul este o înnoire: „*Dacă este*

cineva în Cristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi". **231**

Mc. 2, 23-3, 5. (Mt. 12, 1-8). **Isus Domnul Sabatului**. Nu omul este făcut pentru lege, ci legea pentru om. Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat, așa că Fiul omului este Domn și al Sabatului. **496**

Mc. 3, 6-12. Isus vindeca multi bolnavi. Duhurile necurate care părăseau trupurile I-*L făceau cunoscut pe Isus*. Insa Isus dorea ca acest lucru să se descopere oamenilor, treptat, printr-o pedagogie divină, și nu intempestiv. Si in ziua de azi, o cunoaștere formală a lui Isus, poate fi demonică, atunci când viaţa omului se centrează doar pe sine însuși, cu nevoile și interesele sale de moment. Când Îl cunoaștem pe Isus cu adevărat, ne părăsim pe noi și ne unim cu El în toate. **234**

Mc. 3, 13-21. *(Mt. 9, 36-10, 8, Lc. 6, 12-19).* **Chemarea celor 12 apostoli**. Isus este fondatorul noului popor al lui Dumnezeu, Biserica. Alegerea celor 12 are un sens mesianic deosebit, prezentându-L pe Isus ca pe Mesia care strânge în jurul Lui noul popor al lui Dumnezeu. Valoarea simbolică a acestei alegeri și consecinţele ei pentru istoria Bisericii și deci a noii umanităţi sunt mai mult decât evidente. **235**

Mc. 3, 20-27. *(Mt. 12, 14-16, 22-30-37; Mc. 3, 28-35; Lc. 11, 14-23; Lc. 11, 29-33).* **Isus împotriva lui satana**. Isus le spune: lucrarea satanei este să dezbine și să învrăjbească pe oameni, dar nu se poate dezbina pe sine, pentru că și-ar nimici propriile intenţii rele. Deci izgonirea satanei și anihilarea lui, care este lucrarea lui Isus, este de la Dumnezeu, fiind o eliberare a oamenilor. Satana cel tare, care-i ţine robi pe oameni, este învins de „mai tarele" Fiu al lui Dumnezeu, Mesia, Care îi scoate pe oameni din robia satanică. **236**

Mc. 3, 28-35. *(Mt. 12, 14-16, 22-30-37; Mc. 3, 20-27; Lc. 11, 14-23; Lc. 11, 29-33.).* **Păcatul contra Duhului Sfant**. Răsturnarea lucrurilor și falsificarea adevărului, pe care le utilizează cărturarii, sunt calificate de Isus ca păcat de neiertat împotriva Duhului Sfânt. Un om care neagă cu răutate și nu vrea să recunoască lucrarea lui Dumnezeu și nici adevărul evident este într-o stare ce nu poate produce pocăinţă, singura care poate obţine iertarea oricărui păcat. **237**

Mc. 4, 1-9. *(Mc. 4, 10-23; Mt. 13, 3-9, Mt. 10-23, Lc. 8, 5-15)*. **Parabola semănătorului**. Ea ne descoperă o lucrare foarte complexă a lui Dumnezeu în colaborarea Sa cu omul. Eficacitatea predicii, atât a lui Isus, cât și a Bisericii, depinde și de bunăvoinţa si receptivitatea cu care omul primește Cuvântul lui Dumnezeu. Insa accentul nu cade pe gradul rodirii, ci pe faptul că sămânţa a rodit. Vor fi primiţi și răsplătiţi toţi, indiferent de cantitatea de rod adus. Este un semn al bunătăţii lui Isus. **238**

Mc. 4, 10-23. *(Mc. 4, 1-9; Mt. 13, 3-9, Mt. 10-23, Lc. 8, 5-15)*. **De ce vorbește Isus în parabole**? Isus are faţă de toţi o atitudine pedagogică. El evită recunoașterea Sa ca Mesia, înainte ca cineva să se fi „copt" pentru aceasta și să o poată primi. De aceea, în timp ce descoperă succesiv, prin parabole Împărăţia lui Dumnezeu, totodată o și ascunde de urechile neavizate inca, de iudei sau de romani. **242**

Mc. 4, 24-34. *(Lc. 8, 16-21).* **Parabola luminii și a sămanţei care crește**. Împărăţia va veni la timpul hotărât de Dumnezeu. Omul nu poate decât să aibă răbdare în lucrare și încredere neclintită în Dumnezeu. Deși ascunsă pentru moment, ea se va arăta definitiv, la vremea hotărâtă de Tatăl. **243**

Mc. 4, 35-41. *(Mt. 8, 23-27; Lc. 8, 22-25).* **Isus potolește furtuna**. Deși pericolul prin care treceau ei atunci era foarte mare încât a înspăimântat pe ucenici, cam același lucru s-a petrecut de-a lungul întregii istorii a Bisericii, o corabie menită să ne treacă de pe un mal pe celălalt al vieţii noastre. Isus Își conduce Biserica Sa chiar dacă nouă ni se pare că este inactiv și aparent indiferent faţă de pericolele ce trebuie înfruntate. **244**

Mc. 5, 1-20. *(Mt. 8, 28-9,1; Lc. 8, 26-39).* **Vindecarea îndrăcitului din Gadara**. Din demonizat, a devenit misionar în tot ţinutul și nu numai în Gadara, cetăți care L-au refuzat pe Isus și L-au rugat să plece. Este prima misiune de evanghelizare printre păgâni! De notat! **245**

Mc. 5, 22-24, 35-6, 1; Mc. 5, 24-34. *(Lc. 8, 41-56; Mt. 9, 18-26).* **Învierea fiicei lui Iair și vindecarea femeii cu scurgere de sânge.** Este bine să avem un proiect, este bine să fim ordonaţi și tenace în a-l împlini, dar e rău să credem că voinţa și proiectul nostru ar fi chiar voinţa lui Dumnezeu. Poate că pe Dumnezeu Îl interesează mai mult chemarea celui care aparent ne-a întrerupt. Această oprire nu este o pierdere de vreme, cum ar părea, ci este tocmai împlinirea voinţei lui Dumnezeu. Când Dumnezeu ne cere ceva acum, trebuie să ne oprim. Aceasta este urgenţa întâia. Pe urmă El va rezolva și restul. Totul la

timpul său. **246, 249**

Mc. 6, 1-7. *(Lc. 4,16-22; Lc. 4, 22-30; Mt. 13, 54-58).* **Predica din Nazaret și respingerea Lui Isus**. El predică bazat pe autoritatea Scripturii. Isus a comentat un text din Isaia. El nu se prezintă în nume propriu, ci ca împlinire a Scripturii. O învăţătură cu aparenţă religioasă, bazată pe ceea ce se numește „o revelaţie particulară", fie un vis sau o viziune, ea poate fi acceptată de unii sau respinsă de alţii. Este nesigură ca orice lucru omenesc. Cine predică însă bazat pe Scripturi se supune singur controlului. Oricine se poate convinge că spune sau nu adevărul. Când mesajul este respins, de cele mai multe ori acest lucru se întâmplă din orbirea spirituală sau reaua credinţă a ascultătorilor. Este o (pre) judecată. **251**

Mc. 6, 7-13. *(Mt. 10, 9-15; Lc. 9, 1-6).* **Trimiterea celor 12.** Misiunea lui Isus era să învețe poporul și să distrugă puterea celui rău. Această putere contra celui rau, nu o poate da nimeni afară de Dumnezeu, Cel care o are. Apoi ea trebuie bine gestionată, altfel lucrarea ar putea fi nimicită. Dacă în vreo casă sau localitate nu-i vor primi, asemenea lui Isus în Nazaret, „*să plecaţi de acolo și să scuturaţi* ***îndată*** *praful de sub picioarele voastre*". Oamenii care nu ascultă cuvântul lui Dumnezeu își asumă prin aceasta o grea responsabilitate și, totuși, ucenicii nu sunt îndemnaţi să insiste. „*Ucenicii au plecat și au propovăduit pocăinţa*". **253**

Mc. 6, 14-30. *(Mt. 14, 1-13; Lc. 9, 7-11).* **Moartea lui Ioan Botezătorul**. Biserica comemorează această zi cu post chiar dacă ar cădea duminică, pentru ca să-și exprime amărăciunea faţă de opoziţia dintre politica umană și planurile lui Dumnezeu. Misiunea proorocului s-a încheiat, dar lucrarea lui Dumnezeu continuă. Opera mântuirii trebuia să continue, dar într-o nouă formă. **631**

Mc. 6, 30-45. *(Mt. 14, 14-20; Lc. 9, 12-18; Io. 6, 5-14).* **Prima Înmulţire a pâinilor, hrănirea celor cinci mii**. Hrana Noului Legământ, „pâinea vieţii" este însă de data aceasta însuși Trupul și Sângele lui Isus, care S-a adus pe Sine jertfă pe Cruce pentru răscumpărarea deplină a fiecăruia dintre cei care cred și primesc această realitate. Porunca lui Isus: „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea" permanentizează și extinde efectul ei asupra tuturor, evrei și neamuri deopotrivă. **254**

Mc. 6, 45-53. *(Mt. 14, 22-34; Io. 6, 14-27).* **Isus umblă pe mare**. El însuși ne ajută să-L recunoaștem. „*Îndrăzniţi, Eu sunt, nu vă temeţi*". Semnificaţia lor deci nu este doar una umană, ci și una divină. Ele ne descoperă într-un mod tainic identitatea divin-umană a lui Isus. Oricât de departe ni s-ar părea nouă că este Isus, El este întotdeauna cu noi și ne conduce la ţărmul dorit. Isus este ajutorul și siguranţa noastră, pentru că El poate totul și vrea binele nostru. El iniţiază acţiunea de salvare. Dar ca să poată lucra în viaţa noastră trebuie să nu-L confundăm cu o nălucă, ci să strigăm și să-I cerem ajutorul. **256**

Mc. 6, 54-7, 8. Vindecările din Ghenesaret. Puţini sunt cei care știu ce le trebuie cu adevărat, și anume relaţia cu Dumnezeu, din care izvorăște tot binele. Isus, care înmulțește puține pâini și satură mulți oameni, primește și puţina credinţă și o transformă în vindecare. Oricât de puţin putem să-I oferim lui Isus, să venim la El, să ne atingem de El și vom fi vindecaţi. **262**

Mc. 7, 5-16; Mc. 7, 14-24. *(Mt. 14, 35-15, 11, Mt. 15, 12-21)*. **Ce întinează pe om?** Inima este centrul personalităţii omului. De aici pleacă toate gândurile sale, bune sau rele și aici se întorc efectele acestora, așa cum sângele pleacă și se întoarce în inimă. Lucrurile rele, care-l spurcă pe om vin deci nu din atingeri exterioare, ci din inima lui: „gânduri rele, hoţii, hule, trufia și nebunia". A neglija esenţialul în favoarea amănuntului neînsemnat este adevărata caracteristică a fariseismului. **264, 266**

Mc. 7, 24-30. *(Mt. 15, 21-28).* **Femeia cananeancă**. Credinţa, insistenţa izvorâtă din dragoste, dar și acest dialog raţional pot îndupleca pe Dumnezeu. Oare procedăm și noi la fel când Îl rugăm pe Dumnezeu să ne asculte? Dacă cererea noastră vine dintr-o inimă curată, vom lupta cu Dumnezeu ca și femeia cananeancă! Dar Dumnezeu este întotdeauna surprinzător. Acţiunile Lui sunt întotdeauna favorabile, binefăcătoare și mântuitoare pentru cel care I le cere, dar uneori pot fi dure, așa cum a fost și de data aceasta. **267**

Mc. 7, 31-37. Vindecarea unui surdo-mut. Isus ar fi dorit să folosească orice prilej, chiar și o încercare și o suferinţă prin care trecea cineva, ca să o transforme într-o oportunitate, o deschidere pentru mult mai multul pe care dorea El să-l dăruiască. De cele mai multe ori, însă, oamenii nu doresc decât să-și rezolve o problemă punctuală și de moment. Nu acesta era și gândul lui Isus. Oare de ce este acest lucru atât de greu de înţeles? Poate pentru că în rugăciune suntem și noi gângavi și nu ne rugăm corect. **539**

Mc. 8, 1-10. *(Mt. 15, 32-39).* **A doua înmultirea a pânilor**. Intenţiile Lui Isus erau în același timp și o

invitaţie pentru ucenicii Săi de a folosi resursele pe care le aveau. În acest caz, hrana era provizia ucenicilor. Este o invitaţie pentru toţi ucenicii lui Isus din toate timpurile că trebuie să-L slujești pe Dumnezeu nu doar cu tot ce ești, ci și cu tot ce ai, și nu doar o dată, ci tot timpul. **269**

Mc. 8, 11-21. *(Lc. 12, 2-12; Mt. 16, 1-6; Mt. 16, 6-12).* **Fariseii cer semn**. Aluatul fariseilor este fățărnicia. Isus refuză pseudo-argumentele și religioase, și politice, chiar dacă aparent L-ar fi favorizat. Întrebarea despre „semne" este plasată între două semne: cea a înmulţirii pâinilor și cea a vindecării unui orb. Dar ucenicii tot nu înţelegeau. Isus însă se îndrepta spre Ierusalim, unde oponenţii L-au răstignit, iar ucenicii L-au părăsit. Suferinţa lui Isus este mai mare din cauza neînțelegerii celor apropiaţi decât a urii dușmanilor Săi. **390**

Mc. 8, 22-26. Vindecarea unui orb. Pentru Isus relaţia personală cu cel care Îi cere ajutorul este întotdeauna prioritară. Și apoi, Isus nu are intenţia de a repara un defect punctual, orbire, muţenie etc., ci are în vedere însănătoșirea întregii persoane. Cel care se dă pe mâna lui Isus este vindecat total. **391**

Mc. 8, 27-31; Mc. 8, 30-34. *(Mt. 16, 20-24).* **Isus vestește pentru prima dată moartea și Învierea Sa, lucrarea Sa esenţială**. Isus îl mustră pe Petru, ca pe unul ce vrea să-L împiedice în acel teribil **trebuie**, care nu arată că mersul lucrurilor era implacabil, ci că Isus dorea în mod liber împlinirea profeţiilor VT în cele ce-L priveau. Refuzul lui Petru ca ființa iubită să îndure așa ceva, nu era inspirat de Satana, ci de firea lui umană, așa cum o recunoaște și Isus, dar cel rău nu scapă nici un prilej de a deturna până și cele mai bune intenţii. Dar Isus nu ne lasă în greșeală niciodată. **393**

Mc. 8, 34-9, 1. *(Mt. 16, 24-28, Lc. 9, 23-27).* ***„Dacă voiește cineva să vină după Mine ..."*** O decizie existenţială, ca să aibă valoare morală, trebuie să fie în primul rând liberă, rațională, pentru ca la rândul ei să poată elibera. *„ ...* ***să se lepede de sine însuși*** *... ".* Efortul de a ne lepăda de sinele înselator și a ne accepta așa cum suntem este obligatoriu pentru toţi si este de fapt credinţa, cheia întregii cunoașteri. „ ... ***să-și ia crucea ...***". Purtarea crucii este un mijloc de mântuire pentru cei care înţeleg să-și asume liber si conștient viaţa temporară petrecută în trup, ca pe o jertfă vie oferită lui Dumnezeu. Legea lui Hristos este dragostea, participarea la viaţa celuilalt, la bucuriile lui, dar mai ales la greutăţile lui. ***"… și să mă urmeze***" ... A-L urma pe Cristos pe calea Sa, care duce la viaţă, în mod paradoxal, implică pierderea vieţii înţeleasă doar ca viaţa de aici, și predarea cu totul lui Cristos. **527, 528, 642**

Mc. 9, 10-16. (*Mt. 17, 10-18).* **Discuţia despre Ilie.** Ioan Botezătorul a venit în duhul lui Ilie, înainte de Patima Fiului omului și va veni și Înaintea Revenirii Lui în slavă la sfârșitul timpurilor. În aceste patru versete se cuprinde o magistrală lecţie de exegeză. Scriptura se explică pe sine, când este citită la lumina Duhului Sfânt și fără idei preconcepute, nici raţionale, nici emoţional-afective și cu atât mai puţin politico-ideologice. Doar celor cu inima curată li se arată. **394**

Mc. 9, 17-32. *(Mt. 17, 14-23; Lc. 9, 37- 43).* **Vindecarea tânarului lunatic**. A doua vestire a mortii Lui Isus. Isus se îndreaptă spre același scop: învierea. Crucea este doar o cale, asumarea ei este un mijloc, unicul, dar totul este îndreptat spre înviere. Ca să ajungem la ea însă, viaţa noastră trebuie trăită în credinţă. Dar cum se obtine aceasta? **542**

Mc. 9, 33-41. *(Mt. 18, 1-11; Lc. 9, 44-50).* **Cel mai mare în Împaraţia Cerurilor**. Isus, vede în omul matur copilul pierdut care trebuie regăsit și readus în starea originară ca să poată primi de la Dumnezeu, în ascultare de El, cu recunoștinţă, darurile Împărăţiei. Cum vad oamenii lumii în copil, viitorul „om mare"? **395**

Mc. 9, 42-10, 2. **Pricinile de păcătuire**. Necesitatea ucenicului lui Cristos de a se autodisciplina în permanenţă. Ce poate să te arunce într-un dezastru existenţial: „*Unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge*"? Prin jertfa Sa, Isus ne-a eliberat din robia păcatului. De acum, depinde de noi să ne folosim libertatea în beneficiul propriu și al celorlalţi. **399**

Mc. 10, 2-12. *(Mt. 5, 27-32; Mt. 19, 3-12).* **Adulterul, căsătoria și divorţul**. Ce este „pogorământul" facut de Moise? Care este adâncimea tainei căsătoriei în planul lui Dumnezeu? **400**

Mc. 10, 11-16. *(Lc. 18, 15-17; 26-30).* **Isus binecuvintează pe copii**. Care sunt criteriile de valoare în Împărăţia lui Dumnezeu și care din lumea aceasta? De ce copiii posedă deplin psihologia smereniei? **402**

Mc. 10, 17-27. *(Mt. 19, 16-26; Lc. 18, 18-27; Lc. 18, 15-17; 26-30)*. **Tânărul bogat și viaţa veșnică**. Ce putem face pentru a „merita" viaţa veșnică? Ce ne spune Isus despre acest mod de gândire? **403**

Mc. 10, 24-32. Comentariu Lc. 18, 15-17; 26-30 la pg. 358, sau Lc. 18, 18-27 la pg. 397-398
Mc. 10, 32-45. *(Mt. 20, 17-28).* **Isus vestește a treia oară patima, moartea și învierea Sa**. Cererea mamei fiilor lui Zebedei. Isus în toate este supus Tatălui. Doar Tatăl este Cel care împarte demnităţile în Împărăţia Cerurilor. Sus – jos este axa stăpânirii. Dreapta – stînga, axa onoarei, dar și a judecăţii. Este o permanenţă a firii omenești și deci și a istoriei. Nici o revoluţie nu o va putea înlătura. Și în Biserică, la fel ca în lume, trebuie să fie conducători și supuși. Criteriile sunt însă diametral opuse. O răsturnare a instinctului puterii. Spune Isus: *... dar între voi să nu fie așa. Ci cei ce vor să fie primii să slujească tuturor*. Acest primat al slujirii în dragoste nu este vizibil și nu va deveni evident decât la Judecata de apoi. **559**
Mc. 10, 46-52. (Mt. 20, 29-34; Lc. 18, 35-43). **Vindecarea orbului Bartimeu din Ierihon**. Ce s-a petrecut a fost scurt. „Ce vrei să-ţi fac? L-a întrebat Isus. Să-mi recapăt vederea, iar Isus i-a răspuns: Du-te, credinţa ta te-a mântuit, și orbul și-a recăpătat vederea”. Si foarte probabil că L-a urmat pe Isus până la capăt. **408**
Mc. 11, 1-11. Intrarea triumfală a lui Isus în Ierusalim. În viziunea lui Dumnezeu totul parcă este invers faţă de judecata noastră. Triumful exterior nu încoronează lucrarea, ci o precede. Intrarea triumfală a lui Isus în Ierusalim încheie etapa, să-i zicem didactică, a lucrării Sale mântuitoare și o începe pe cea factică. Regele mesianic vrea să ne aducă triumful cel adevărat: asupra morţii și a păcatului. Să-L cinstim și să-I mulţumim pentru aceasta. **451**
Mc. 11, 11-23. Comentariu Mt. 21, 12-14. 17-20 la **pg. 207**, sau Mt. 21, 18-22 la **pg. 211**, sau Lc. 19, 45-48 la **pg. 367.**
Mc. 11, 23-26. *(Mt. 21, 12-14, 17-20; Mt. 21, 18-22; Lc. 19, 45-48; Io. 2, 12-22).* **Curățirea Templului și blestemarea smochinului**. Isus da o lecţie despre puterea credinţei. Credinţa este un dar al lui Dumnezeu și ca să-l obţii trebuie să te rogi, iar pentru ca rugăciunea ta să fie ascultată trebuie să ierţi pe aproapele tău. A ierta pentru a fi iertat. Acesta este începutul drumului al cărui capăt este gloria. **410**
Mc. 11, 27-33. *(Mt. 21, 23-27; Lc. 20, 1-8).* **Autoritatea Lui Isus.** Isus a curăţit „inima” religiei iudaice care era Templul, dorind să sublinieze continuitatea lucrării Sale cu cea a lui Ioan Botezătorul pentru că amândouă și își aveau originea în Dumnezeu. În definitiv, mesajele lor sunt identice: „Pocăiţi-vă și credeţi în Evanghelie”. Va institui un nou popor, care va avea în loc de o inimă de piatră, o inimă de carne. Și acest nou popor este format din toţi oamenii, evrei și neamuri, iar această nouă construcţie are ca temelie promisiunea de la început a lui Dumnezeu Creatorul și se capătă doar prin credinţă. **411**
Mc. 12, 1-13. *(Mt. 21, 33-44; Lc. 20, 9-18).* **Pilda lucrătorilor viei**. Toată construcţia viei și anexelor este opera proprietarului. Pe toată aceasta, gata făcută, le-a dat-o lucrătorilor ca s-o cultive. Îndelungata absenţă a proprietarului, lucrătorii au interpretat-o prost. Iar via Domnului a fost într-adevăr dată altora, evrei și neamuri deopotrivă, ca s-o lucreze și să aducă din ea roadă de viaţă veșnică. **413**
Mc. 12, 13-17. Comentariu Mt. 22, 15-22 la pg. 239, sau Lc. 20, 19-26 la pg. 372.
Mc. 12, 18-27. Comentariu Mt. 22, 23-33 la pg. 215
Mc. 12, 28-37. Comentariu Mt. 22, 35-46 la **pp. 260**.
Mc. 12, 38-44. Comentariu Mt. 23, 1-12 la pg. 247, sau Lc. 20, 46-21, 4 la pg. 445.
Mc. 13, 1-8. Comentariu Mt. 24, 1-13 la pg. 258 sau Lc. 21, 5-8; 10-11; 20-24 la pg. 382.
Mc. 13, 9-13; Mc. 13, 14-23; Mc. 13, 24-31; Mc. 13, 31-14, 2. *(Mt. 24, 1-13; Lc. 21, 12-19).* **Discursului escatologic al lui Isus**. Cele patru arme defensive de apărare în vremurile din urma și mijloacele care întăresc rugăciunea bazată pe credinţă. Nu momentul trebuie să ne intereseze, ci pregătirea noastră interioară pentru a-l întâmpina corect. **435, 437, 439, 441**
Mc. 14, 3-9. Ungerea cu mir a Lui Isus. Trebuie să-L recunoaștem pe Isus atunci când El este prezent între noi, aici și acum. Fie că postim, fie că „risipim”, nu avem voie să pierdem din vedere esenţialul: totul este îndreptat spre persoana lui Hristos. **443**
Mc. 14, 10-42. *(Mt. 26, 26-29).* **Cina cea de Taină**. Isus cinează pentru ultima oară, în această etapă și formă de viaţă, cu ucenicii Săi. Ca o prevestire a tot ce se va întâmpla, Isus îi iniţiază pe cei mai apropiaţi ai Săi în faptul că bucuria de a fi cu Isus va fi legată până la sfârșitul timpurilor de neiubirea din partea lumii. Să faceţi aceasta întru pomenirea Mea, ne spune Isus și astfel voi fi pururea cu voi până la întoarcerea Mea. Cea mai importantă funcţie a sufletului nostru nu este nici raţiunea, nici afectivitatea, ci memoria. Să nu

uităm deci! **454**

Mc. 14, 43-15, 1. *(Lc. 21, 37-22, 8; Mt. 26, 1-39).* **Iuda, dezamăgit poate, Îl părăsește pe Isus**. Petru, disperat, se bazează pe el și mintea lui. În grădina Getsemani a scos sabia ca să-L apere, iar aici recurge la o strategie pentru a putea rămâne în preajma Lui. Recurge deci la diplomaţie. Nu așa! Răspunsul lui Isus este clar. Nici prin violenţă și nici prin diplomaţie nu se poate rămâne lângă Isus. Mijloacele și tertipurile umane eșuează când este vorba de a fi cu Isus, mai ales în momentele critice. Împreună cu Isus se poate doar prin asumarea crucii. **456**

Mc. 15, 1-15. Condamnarea Lui Isus la moarte. La o moarte răscumpărătoare, pentru că sângele Său divino-uman a fost asupra noastră și a urmașilor noștri. A făcut din evrei și neamuri un singur popor răscumpărat prin sângele Lui: Biserica Sa. **458**

Mc. 15, 22-41. Răstignirea! Isus nu moare disperat, ci moare rugându-Se acel psalm mesianic ce începe cu un strigăt venit din străfundurile fiinţei, dar care se termină cu o apoteoză. Prin Cruce în adâncurile cele mai de jos, pentru ca prin Înviere și Înălţare să ajungă așezat (o condiţie stabilă) la dreapta lui Dumnezeu Tatăl. **461**

Mc. 15, 43-16, 8. Învierea Lui Isus. Ucenicii l-au trădat, ca Iuda, s-au lepădat de El ca Petru ori au dispărut, ascunzându-se ca toţi ceilalţi chiar în momentele cele mai grele. Femeile, în schimb, au transformat teama în curaj și L-au urmat până la capăt și chiar după: ***„nici mort nu L-aţi părăsit pe Dânsul”***. Învingerea fricii este întotdeauna răsplătită de Dumnezeu. Gestul femeilor, din punct de vedere uman, era gratuit și fără sens. Isus era mort, pus în mormânt, și mormântul sigilat. Ce rost mai avea totul? Și totuși... nu totdeauna părerile concordă cu realitatea. Vestind apostolilor nu doar realitatea mormântului gol, dar și mesajul îngerului despre Învierea lui Isus, acestea au jucat rolul primilor vestitori chiar apostolilor înșiși. De ce căutaţi pe Cel viu unde sunt cei morţi? Este o lecţie și pentru noi. Deși viaţa și moartea se succed în mod obișnuit în viaţa noastră, Autorul vieţii trebuie căutat întotdeauna între cei vii. **70, 71**

Evanghelia dupa Sf. Ap. LUCA

Lc. 1, 1-25, 57-68, 76. 80. Vestirea zămislirii lui Ioan Botezatorul. **Nasterea lui Ioan Botezatorul**. Dumnezeu este întotdeauna suveran în acţiunile Sale, dar El își împlinește făgăduinţele doar la vremea potrivită și nu în acord judecăţile oamenilor. **617**

Lc. 1, 24-38. Vestirea zămislirii Domnului Isus. Sf. Fecioară se oferă pe sine ca jertfă tăcută chiar de la început. Ea acceptă în mod liber voinţa lui Dumnezeu, cu toate consecinţele care ar fi putut urma și pe care ea și le-a asumat din momentul acela. **609, 610**

Lc. 2, 1-20. **Nașterea Domnului Isus**. Când s-a născut Isus în lume domnea pacea, dar prin supunere, Isus a venit să aducă adevărata pace, cea din suflet și spirit: pacea cu Dumnezeu, nu prin forţa exterioară, politică ci prin slujire până la jertfa de Sine. **660**

Lc. 2, 22-40. **Întâmpinarea Domnului**. Maria s-a asociat întru totul nu doar nașterii și vieţii, dar și jertfei mântuitoare a Fiului ei divin. Să-L întâmpinăm pe Isus care bate la ușa fiinţei noastre și să-L primim cu toată inima, ca să fim primiţi de El în locașurile veșnice și să petrecem cu el toată veșnicia. **602, 603**

Lc. 2, 20-21, 40-52. Isus în Templu la vârsta de 12 ani. A împlini voinţa lui Dumnezeu, înseamnă a-ţi împlini datoria stării în care te afli. Să faci ceea ce ţi se cere în locul, timpul și starea în care te afli. Doar așa poţi fi plăcut înaintea lui Dumnezeu. În Botez se cuprind în același timp, ***neseparate*** una de cealaltă, o nouă viaţă și o moarte. De fapt, în fiecare clipă a vieţii noastre ne despărţim de ce am fost pentru a trăi în viitor. Timpul este măsura transformării. Veșnicia este măsura perfecţiunii, a împlinirii. **573, 574**

Lc. 3, 1-18. *(Mt. 3,1-11; Mc. 1,1-8; Io. 1,18-28; Io. 1, 29-34)*. **Predica și mărturia lui Ioan Botezătorul**. Care sunt caracteristicile unui adevărat proroc precum era Ioan? **584**

Lc. 3, 19-22. *(Mt. 3, 13-17; Mc. 1, 9-15).* **Botezul Domnului Isus Hristos**. Scopul botezului lui Isus, la începutul lucrării Sale, a fost ungerea cu Duhul Sfânt. Activitatea publică a lui Isus începe prin coborârea și rămânerea asupra Lui a Duhului Sfânt, și se termină prin încredinţarea Duhului Său, în mâinile Tatălui în momentul morţii. Duhul Sfânt a venit și a rămas peste El în chip de porumbel, care este simbolul păcii și al eliberării de judecată, precum în VT în cazul potopului. **282**

Lc. 3, 23-4,1. *(Mt. 1, 1-25).* **Genealogia Lui Isus**. Luca îl leagă pe Isus nu numai de Avraam, ci merge până la Adam și la Dumnezeu. Acesta este un indiciu al mântuirii universale. Isus a venit să mântuiască pe toţi oamenii, atât pe evrei, cât și pe ne-evrei. El este deci Mântuitorul tuturor oamenilor care cred în El. **283**

Lc. 4, 1-15. (Mt. 4, 1-11). **Ispitirea Domnului Isus Hristos**. Învingerea ispitei de către Isus, în toate cele trei planuri ale existenţei umane: trupesc (instinctual), sufletesc (aparenta siguranţă pe care ţi-o oferă bogăţia) și spiritual (dorinţa de dominare), este de fapt asumarea omenescului în totalitatea lui, dar în același timp subordonarea acestuia față de divin. Respingerea acestora înseamnă o trecere din lumea materială în lumea spirituală. Cheia vieţii spirituale, adică veșnice, stă în faptul că „*lumea și pofta ei trece, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac*". **284**

Lc. 4,16-22, **Lc. 4, 22-30**. *(Mt. 13, 54-58; Mc. 6,1-7).* **Predica Lui Isus în Nazaret și respingerea Lui**. Isus citește doar textul referitor la anul de îndurare. Misiunea Sa la prima venire este de a mântui, de a elibera, de a vindeca trupește și spiritual poporul. „Ziua de răzbunare" va fi doar o zi, în comparaţie cu un an de veselie anterioară (lucrarea de mântuire) și ea se va manifesta la a doua venire a lui Isus, la sfârșitul timpurilor, când va judeca lumea. Isus dorește să arate că binefacerile lui Dumnezeu se adresează celor ce cred, evrei sau neevrei deopotrivă, însa cei care nu se lasă conduși nici măcar de judecată, necum de credinţă, ci doar de afecte, sunt expuși ispitelor diavolului, pentru că nu vor să-și învingă firea prin credinţă și iată că sunt gata chiar și la omor. **285, 286**

Lc. 4, 31-36. *(Mc. 1, 23-28).* **Vindecarea unui posedat în Capernaum**. Isus izgonește demonul pentru că: „*El a venit să nimicească lucrările diavolului*". Deci între Isus și diavol se dă lupta decisivă pe acest pământ. **287**

Lc. 4, 38-44. *(*Mc. 1, 29-35*).* **Isus vindeca pe soacra lui Petru si alti bolnavi**. Isus a venit pe pământ să mântuiască pe toţi oamenii, nu doar pe evrei. Accentul principal al lucrării lui Isus era predicarea și nu vindecarea, pe care însă nu le-o refuza, chiar cu preţul oboselii. **290**

Lc. 5, 1-11. *(Mt. 4, 18-23; Mc. 1, 16-22; Io. 1, 43-51; Io. 1, 35-51).* **Chemarea primilor ucenici**. Dumnezeu te caută mereu exact acolo unde te afli. Schimbarea existenţială este una de sens, Isus i-a pescuit pe pescarii de pește și i-a făcut pescari de oameni. Credinţa este întotdeauna răsplătită: „*Ei au scos corăbiile la mal, **au lăsat totul**, și au mers după El*". Când ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni rezultatele sunt întotdeauna uimitoare, reacţia pescarilor a fost o mare uimire. Isus nu doar că nu te părăsește după ce te-a chemat, ci, prin Învierea Sa, abia acum sfinţește chemarea, pentru că El trăiește în noi cu adevărat și „*Acela care a început în noi această bună lucrare, tot El o va isprăvi, până în ziua lui Isus Cristos*", ne învaţă apostolul Pavel. **288, 289**

Lc. 5, 12-16. *(Mc. 1, 35-44).* **Vindecarea unui lepros**. Isus domina situaţia, nu S-a temut de consecinţele rituale religioase și l-a vindecat. I-a poruncit omului să se ducă și să se arate preotului, și să împlinească prevederile rituale prescrise de Lege: „*ca mărturie pentru ei*". Isus Și-a manifestat prin minunea săvârșită și de data aceasta mesianitatea. **291**

Lc. 5, 17-26. *(Mt. 9, 1-8; Mc. 2, 1-12.).* **Vindecarea unui slăbănog**. Isus avea autoritatea să ierte păcatele si o confirmă prin vindecarea paraliticului. Lui și nouă Isus a zis: "Ridică-te, ia-ţi patul și du-te acasă!" Totuși, prin Duhul Sfânt, eu și nimeni altul am primit și puterea și dreptul de a ierta aici pe pământ păcatele celor ce-mi greșesc, ca și puterea de a cere iertare celor cărora le-am greșit. Aceasta este lecţia esenţială transmisă de această întâmplare. **295**

Lc. 5, 27-32. *(Mt. 9, 9-13; Mc. 2, 14-17).* **Chemarea lui Matei**. Isus are puterea de a curăţi de toată întinăciunea rituală în orice formă s-ar prezenta ea. Leprosul era exclus din comunitatea religioasă prin Lege. Paraliticul era exclus de boală. Vameșii, deși neexcluși formal se autoizolau, din pricina oprobriului social la care-i expunea profesia lor strângând birul pentru Cezar. Matei nu numai că a lăsat totul, dar a lasat pentru totdeauna și imediat. A deveni ucenic al lui Isus înseamnă nu doar a-L urma, ci mai ales că răspunsul la chemare este imediat și definitiv. **304**

Lc. 5, 33-39. *(Mt. 9, 14-17; Mc. 2, 18-22).* **Isus întrebat despre post**. Drumul arătat de Isus și cel pe care-l urmau fariseii erau incompatibile. Fariseii nu erau dispuși să urmeze această nouă cale, deoarece socoteau suficiente prevederile rituale. Isus le-a clarificat astfel fariseilor că nu se poate amesteca o realitate veche, fie ea chiar religioasă, cu una nouă. Fiecare dintre ele își are propria sa lege de funcţionare și nu se

pot amesteca între ele. **292**

Lc. 6, 1-10. *(Mt. 12, 9-13; Lc. 6, 1-10; Mt. 12, 15-21; Mc. 3, 6-12).* **Vindecarea omului cu mana uscată în zi de sabat**. Unii farisei, interpretând foarte strict (deci obtuz) Legea, au asimilat gestul ucenicilor cu treieratul, muncă interzisă în ziua Sabatului. Supravieţuirea are prioritate faţă de Lege. În fond, Legea este dată de Dumnezeu omului nu ca să-i îngreuneze viaţa, ci s-o favorizeze. A nu face bine cuiva când stă în puterea ta este egal cu a-i face rău. Trebuia respectată litera sau spiritul Legii? La ce orbire poate duce răutatea! **312**

Lc. 6, 12-19. *(Mc. 3, 13-21; Mt. 9, 36-10, 8).* **Alegerea celor 12 apostoli este în acord deplin cu voia Tatălui**. Isus nu face nimic fără a se sfătui cu Tatăl *în rugăciune.* El nu face o selecţie bazată pe criterii omeneşti, ci vrea ca în toate să se manifeste deplin voia Tatălui. Alegerea celor doisprezece rămâne însă o taină. Ei au căpătat supranumele de apostolic care inseamna "trimis" și trebuie facută distincția dintre ei și ucenici in general. **293**

Lc. 6, 17-23. *(Mt. 4, 25-5, 13)*. **Predica de pe munte. Fericirile.** Atât evrei, cât și păgâni veneau *să-L asculte pe Isus și să fie vindecaţi de bolile lor.* Suferința, spre deosebire de bunastare, unește, șterge toate diferenţele culturale sau religioase. De-a lungul timpurilor, Isus a continuat această acțiune de vindecare trupească, sufletească și spirituală a celor care I s-au adresat cu încredere. El face și azi minuni, fie direct, fie prin cei care s-au identificat cu El în mod deplin, sfinţii Săi din toate timpurile, din toate locurile și din toate Bisericile. **294, 655**

Lc. 6, 24-30; Lc. 6, 31-36. Cele 7 aspecte ale iubirii necondiţionate, supranaturale. Inima și cheia întregii învățături a lui Isus se cuprinde în următoarea porunca: „*Ce voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le și voi la fel*". Ne sunt înfățișate două modalităţi diferite de comportament. Cel conform cu voinţa lui Dumnezeu, spiritual, Luca enumeră 4 „fericiri" și cel bazat pe modul natural, comun și le contrapune în 4 „vai"-uri. Totul se joacă în iubirea faţă de aproapele. Transformarea care se petrece în omul ce trăiește după îndemnurile Duhului este o transformare a sensului cuvintelor: „iubire" și „aproapele". Unde este iubirea slăvită mai măreţ? Cum transformăm iubirea firească în iubire spirituală, supranaturală și ne asemănăm cu Dumnezeu? **299, 296**

Lc. 6, 37-45. *(Mt. 7, 1-8).* **Nu judecaţi**. Isus arată un fel de viaţă la care ne conduce însăși mintea sănătoasă, pentru că toate, inclusiv viaţa omului, sunt conforme cu principiul fundamental al Universului creat de Dumnezeu: „ceea ce semeni, aceea vei secera". Astfel, mila duce la milă, judecata duce la judecată, condamnarea duce la condamnare, iertarea duce la iertare, dărnicia duce la dărnicie. Este o luptă continuă între aparenţa înșelătoare și realitatea momentan invizibilă. Care este cauza acestui defect existenţial ce denaturează realitatea? De unde vin binele sau răul? **300**

Lc. 6, 46-7, 1. *(Mt. 7, 21-23; Mt. 7, 24 - 8, 4).* **Formalismul religios. Casa zidită pe stancă**. Cuvintele, adică declaraţiile noastre verbale, nu sunt nici pe departe atât de importante ca ascultarea. Omul care împlinește cuvintele Domnului, se aseamănă cu acela care și-a construit casa pe un fundament solid. În vremurile grele, încercări, ispite, suferinţe, simbolizate prin furtună și inundaţii, se va vedea nu doar aspectul casei, ci și trăinicia ei. Apostolul Pavel ne vorbește: „*Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea care a fost pusă, și care este Isus Cristos.* **301**

Lc. 7,1-10. *(Mt. 8, 5-13).* **Vindecarea slugii sutașului**. Credinţa sutașului L-a făcut pe Isus să se mire zicând: „*Nici chiar în Israel n-am găsit o asemenea credinţă*". Credința, și nu apartenența la un grup religios oarecare, este definitorie în faţa lui Dumnezeu. **320**

Lc. 7, 11-16. Învierea fiului văduvei din Nain. Nimeni nu i-a cerut nimic lui Isus. În definitiv ce să-I și ceară, afară de compasiune? Dar Domnului I S-a făcut milă, din adâncul fiinţei. La cuvântul poruncii Domnului, mortul învias. Ilie și Elisei n-au poruncit, ci s-au rugat. Doar au mijlocit, dar Isus poruncește pentru că el este Stăpânul nu doar al vieţii, ci și al morţii. Are puterea de a porunci pentru că este Dumnezeu. Acest lucru a dorit să-l sublinieze Luca. **305, 306**

Lc. 7, 17-30. *(Mt. 11, 2-15.)*. **Trimișii lui Ioan Botezătorul, mărturia Lui Isus despre Ioan si lucrarea sa**. Isus a dat o mărturie excepțională despre Ioan și lucrarea lui. Isus nu-l exclude pe Ioan din Împărăţie, ci afirmă că între oamenii naturali (cei născuţi din femeie) și cei din Împărăţie este nu o deosebire de grad, ci de esenţă, pentru că aceștia din urmă nu se raportează doar la Lege, ci au Legea lui Dumnezeu înscrisă

în inima lor. **302**

Lc. 7, 31-35. *(Mt. 11, 16-20; Io. 8, 21-30)*. **Neamul acesta viclean, adevărații copii ai Înțelepciunii**. Felul acesta de oameni, veșnic cârcotași și întotdeauna nemulţumiţi, în loc să primească mesajul mântuirii vestit lor atât de predica lui Ioan Botezătorul, cât și de Isus Însuși, nu s-au pocăit. Înțelepciunea lui Dumnezeu poate fi primită doar de aceia care o așteaptă și care „*flămânzesc și însetoșează după ea*". Pentru cei din afară, din cauza inimii lor învârtoșate, această Înţelepciune rămâne de neînțeles și ei o resping, indiferent de forma în care li se prezintă. Cine spune Sf. Pavel că este această Înţelepciune? **303**

Lc. 7, 36-50. Ungerea Lui Isus. Este normal ca cel căruia i s-a iertat o datorie mai mare să iubească mai mult. Isus pune în legătură aici iertarea păcatelor cu gradul iubirii. Iubește însă doar acela care crede în persoana iubită. Femeia n-a cerut nimic prin cuvinte, ci doar prin gesturi și a primit iertarea păcatelor: „Credinţa ta te-a mântuit, du-te în pace". **307**

Lc. 8, 1-3. Femei care L-au slujit pe Isus. Aceste femei pe care Isus le ajutase și acum, la rândul lor, Îl ajută ele, s-au dovedit extrem de credincioase, fiind menţionate de toţi evangheliștii că L-au urmat pe Isus din Galilea și până la cruce, când aproape toţi ucenicii L-au părăsit pe Isus. Cu toate că erau permanent cu El și însoţeau grupul celor 12, nu aveau sarcini în propovăduirea propriu zisă, dar slujirea lor a făcut-o posibilă. **308**

Lc. 8, 5-15. *(Mc. 4, 1-9, Mc. 4, 10-23, Mt. 13, 3-9, Mt. 10-23)*. **Parabola semănătorului.** Ea se referă la lucrul esenţial: la relaţia dintre om și cuvântul lui Dumnezeu. Credinţa este o realitate spirituală, care, asemenea seminţei Cuvântului poate să se piardă sau poate fi smulsă din inima celui care a ascultat-o. Și chiar după ce a rodit, ea nu crește deodată, ci asemenea unei plante. Într-o pădure, găsim un stejar, ca iarbă, ca un lujer plăpând, ca o tufă și în fine ca un copac deplin. Ele toate coexistă. Opera Unităţii creștinilor este o taină a lui Dumnezeu. Atât în noi înșine, cât și în Biserică nu toţi ajungem deodată la deplinătatea sau unitatea credinţei. Pe noi creștinii, acest lucru trebuie să ne conducă la o rugăciune și mai înflăcărată spre realizarea deplină a acestei unităţi: „*Gândul acesta să ne însufleţească pe toţi care suntem desăvârșiţi;* zice Pavel, și *dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel*". **313**

Lc. 8, 16-21. *(Mc. 4, 24-34).* **Parabola luminii și a sămânţei care creşte.** Cum ascultam Cuvântului semănat în noi? De mine depinde dacă sunt *drum* sau *stâncă* sau *pământ cu spini* sau *pământ bun*. Aceia care primesc Cuvântul, *îl ţin în inimă bună și vor aduce roadă* ***în răbdare.*** Ei au cuvântul în inima lor. Cu aceștia, Dumnezeu colaborează și lumina Cuvântului se va răspândi tuturor, pentru că *celui ce are i se va da* spune Isus. Este vorba în fond de credinţă, pentru ca „numai cel ce crede este ascultător și numai cel ce ascultă crede". **328**

Lc. 8, 22-25. *(Mt. 8, 23-27; Mc. 4, 35-41)*. **Isus potolește furtuna.** Faptul că o biserică sau un ucenic trece prin necazuri nu înseamnă că este lipsit de Cristos, după cum o biserică prosperă, care pare fericită, nu are nici pe departe garanţia că Isus este cu ea, vezi Biserica din Laodiceea. Ce trebuie să fie trează este credinţa noastră. Garanţia este doar credinţa în Domnul. **309**

Lc. 8, 26-39. *(Mt. 8, 28-9,1; Mc. 5, 1-20.* **Vindecarea îndrăciţilor din Gadara**. Două rugăciuni ciudate. Una a demonilor care-L cunoșteau, alta a oamenilor care nu-L cunoșteau. Isus răspunde ambelor rugăciuni, conform cu dorinţa expusă. Ce atenţi trebuie să fim când Îl rugăm pe Dumnezeu. Binele imediat este diferit de Binele etern. Și culmea, singura rugăminte corectă, a omului vindecat, aceea de a-L urma pe Isus nu este ascultată. Dar cât de mult diferă căile omului de căile lui Dumnezeu! **329**

Lc. 8, 41-56. *(Mc. 5, 22-24, 35-6, 1; Mc. 5, 24-34; Mt. 9, 18-26).* **Învierea fiicei lui Iair și vindecarea femeii cu scurgere de sânge**. Isus a arătat ucenicilor Săi și mulţimilor puterea ce o avea asupra demonilor, asupra bolilor și asupra morţii. Dar parcă nu era de ajuns ca oamenii să creadă. Aici unii își băteau joc de El. Alţii, își vor bate joc de El pe cruce. Pare că este mai ușor să ai putere asupra demonilor, bolii, a morţii sau a naturii decât să stăpânești și să convingi mulţimile. Un lucru care ne dă de gândit. Întâlnirea cu Isus nu poate fi niciodată neutră. Ne obligă la o atitudine. **337**

Lc. 9, 1-6. *(Mt. 9, 36-10, 8; Mt. 10, 9-15).* **Trimiterea celor 12 la propovăduirea Împărăţiei Cerurilor**. Conduita vestitorului Evangheliei. Să răspundem chemării Sale, să ascultăm și să împlinim porunca Sa de propovăduire. Pentru aceasta, Isus ne va îmbrăca cu puterea necesară. Dacă omul împlinește cerinţele

Domnului și face tot ce-i stă în puterea lui pentru realizarea acestui scop, va asculta deci de poruncile Lui, Dumnezeu va face restul. **336**

Lc. 9, 7-11. *(Mt. 14, 1-13; Mc. 6, 14-30; Lc. 9, 7-11).* **Moartea lui Ioan Botezătorul**. Irod a căutat să-L vadă pe Isus. „*Cine este oare acesta*?" Este o întrebare pe care și-au pus-o și ucenicii și este o întrebare pe care trebuie să ne-o punem și noi: Cine este pentru mine Isus? Poziţia lui Irod a oscilat faţă de Isus, dar a rămas distantă. Astfel, Irod a pierdut șansa de a ajunge la mântuire. Pentru toţi, deci și pentru noi, se ajunge la mântuire doar prin credinţa mărturisită în Isus Cristos. **310**

Lc. 9, 12-18. *(Mc. 6, 30-45; Mt. 14, 14-20; Io. 6, 5-14).* **Prima Înmultire a pâinilor, hrănirea celor cinci mii.** Semnificaţia teologico-liturgică și importanţa capitală pe care această minune o joacă până azi în viaţa Bisericii, Apostolul Pavel o numește: „Taina credinţei". Pavel, ne readuce aminte că Isus, nu numai că a înmulţit Pâinea vieţii: Trupul și Sângele Său, ci a legat-o definitiv de jertfa răscumpărătoare a Crucii: „*Să faceţi lucrul acesta* (frângerea pâinii = Euharistia) *spre pomenirea Mea.* „Biserica trăiește din Euharistie, celebrând prezenţa tainică a lui Isus în Biserica Sa, până la glorioasa Lui Revenire". **311**

Lc. 9, 18-22. *(Mt. 16, 13-19).* „**Cine ziceţi ca Sunt?**" Identitatea unei persoane este cel mai important lucru. Nu ne putem încrede decât în cineva cunoscut, cu care avem părtășie. Mai târziu, ca o pecete a lucrării sale în Domnul, Pavel va spune: „*Și din pricina aceasta sufăr aceste lucruri; dar nu mi-e rușine, pentru că* ***știu în cine am crezut***". **315**

Lc. 9, 23-27. Celor trei etape ale descoperirii divine, **mărturia lui Petru, vestirea mortii Lui Isus și apoi Transfigurarea la față,** corespund cele trei etape ale răspunsului uman: „*Dacă voiește să vină cineva după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să mă urmeze*". Există doar o singură cale de mântuire: identificarea absolută cu Isus Mesia, Învingătorul morţii, nu ocolind-o, ci asumând-o pentru noi. Fără lepădarea de sine, asumarea și purtarea crucii, a dificultăţilor rezultate din această decizie, este nu numai imposibilă, ci și lipsită de sens. Nimeni nu acceptă voluntar niște suferinţe care nu au un sens. Nu putem face aceasta decât prin credinţă. **316**

Lc. 9, 37–43. *(Mc. 9, 17-32; Mt. 17, 14-23).* **Vindecarea tînărului lunatic**. A doua vestire a morţii Lui Isus. Ucenicii n-au avut răbdare, au crezut că pot rezolva problema singuri și au avut un eșec. Isus a vindecat imediat pe fiul acestui tată. Lecţia răbdării. Nimic fără Isus și totul la vremea potrivită. Asta ar trebui să învăţăm cu toţii, ca lecţie de viaţă. **345**

Lc. 9, 44-50. *(Mt. 18, 1-11; Mc. 9, 33-41).* **Cel mai mare în Împaratia Cerurilor**. În Împărăţia lui Dumnezeu va exista într-adevăr o ierarhie, dar una inversă faţă de gândirea firească. **317**

Lc. 9, 49-56. Ioan și Iacob mustraţi de Isus pentru ca au cerut pedeapsa asupra samaritenilor ce l-au refuzat pe Isus. Isus se opune acestui mod de a proceda și le atrage atenţia asupra „duhului" în numele căruia acţionau. Pavel a învăţat bine această lecţie și ne-o transmite și nouă ca ghid de comportament: „*Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine*". Isus este aici și acum Mântuitorul, și doar odată Judecătorul. **318**

Lc. 9, 57-62. *(Mt. 8, 14-23).* **Condiţiile dificile ale uceniciei și urgenţa ei**. La chemarea lui Isus, aceia care mai târziu I-au fost apostoli au răspuns imediat și necondiţionat. Viaţa are întotdeauna prioritate asupra morţii. Lumea fără Dumnezeu este un tărâm al morţii fizice, morale sau spirituale. Vestirea Împărăţiei, tărâmul vieţii, este întotdeauna prioritară și urgentă. **353**

Lc. 10, 1-15. *(Mt. 11, 20-26).* **Trimiterea celor 70 de ucenici**. Credinţa este necesară. Vestea bună (Evanghelia) nu este doar un simplu mesaj, ci unul care era însoţit de putere. Teribilă responsabilitate a respingerii Cuvântul vieţii. **578**

Lc. 10, 10-15. Dumnezeu va judeca toate! Criteriul de judecată. Au primit ori au refuzat Împărăţia lui Dumnezeu. Libertatea implică responsabilitate. Dacă într-o cetate în care majoritatea refuză planul lui Dumnezeu se va găsi fie chiar și un om care să-l accepte, acesta nu va fi osândit laolaltă cu ceilalţi. Dumnezeu judecă pe fiecare în parte pentru ce a făcut sau nu a făcut el, nu comunitatea din care a fost nevoit să facă parte, dacă individul, într-un fel sau altul, s-a delimitat de ea. Dacă nu, va fi judecat laolaltă cu ceilalţi cu care s-a simţit solidar. De aceea, să ne judecăm pe noi înșine, să fim adică raţionali, ca să nu fim judecaţi odată cu lumea. **476**

Lc. 10, 16-21; Lc. 10, 19-21. Adevăratul motiv de bucurie al ucenicilor. Să ai stăpânire asupra cuiva,

fie chiar și asupra duhurilor rele, nu poate fi motiv de bucurie. Dumnezeu vrea ființe libere, colaboratori ai lucrării Sale, și nu supuși. Diavolul nu dorește colaboratori, ci robi. Dumnezeu construiește, diavolul distruge. Adevăratul motiv de bucurie al ucenicilor lui Isus se cuvine să fie „*bucuraţi-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri*". Motivul bucuriei noastre este relaţia cu Dumnezeu. Bucuria curată, aceea care provine din slujirea lui Cristos, este singura care conţine în ea sămânţa veşniciei. **649, 363**

Lc. 10, 22-24. *(Mt. 11, 27-30).* **Rugăciunea de laudă a Lui Isus.** Ucenicii au căpătat cu adevărat puterea să vindece bolnavi și să scoată demoni, înainte chiar de a ști cui se datorează acest lucru. La fel ca și pruncii, care înţeleg mai târziu ceea ce fac. Rugaciunea de laudă a Lui Isus, este o revelaţie a Tatălui în Duhul Sfânt pe care o da Isus. „*Nimeni nu știe cine este Fiul decât Tatăl, nici cine este Tatăl, afară de Fiul și acela căruia vrea Fiul să i-L descopere*". Doar Isus ni-L descoperă pe Tatăl în Duhul Sfânt. El este singura cale spre Tatăl. **323**

Lc. 10, 25-37. Bunul samaritean. Învăţătorul Legii ispitindu-l pe Isus, nu căuta rezolvarea unei probleme care-l frământa. Isus însă îi raspunde ce sa faca pentru ca viaţa aceasta și Viaţa veșnică sa coincidă. În Biblie sensul lui a iubi și a cunoaște se suprapun. Inima curată Îl va vedea pe Dumnezeu și se va uni cu El, iar iubirea (cunoașterea lui Dumnezeu) se va răsfrânge apoi asupra tuturor semenilor. Nu putem să-l iubim pe aproapele decât dacă-L iubim pe Dumnezeu și nu putem să-L iubim pe Dumnezeu dacă nu suntem atenţi la aproapele. Nu Legea prescrisă l-a mișcat pe bunul samaritean, ci Legea divină pusă în inima fiecărui om. O compasiune „naturală" deci. Aproapele meu, care mă apropie de Dumnezeu, este omul de alături ce suferă, care are nevoie de mine. **346, 347**

Lc. 10; 38-42; 11, 27-28. Pe **Sfânta Fecioară** o găsim, firește, în tot misterul Întrupării și al nașterii lui Isus din voia Tatălui, pe care a acceptat-o necondiţionat când a primit de la Înger vestea cea bună și care s-a împlinit prin lucrarea Duhului Sfânt. Cei care sunt uniţi cu Cristos, aici pe pământ, sunt uniţi în corporalitatea suferinţelor lor. Cu cât mai uniţi cu Cristos, cu atât mai asemănători Lui în toate, și în suferințe, sau mai ales acolo. **651**

Lc. 11, 5-13; **Lc. 11, 9-13**. *(Mt. 6, 1-13; Mt. 6, 14-21; Lc. 19, 29-40; 22, 7-39)*. **Puterea rugăciunii** stă în stăruinţa în rugăciune si în dragoste ca dovadă de credinţă. Tatăl ceresc va da Darul suprem, Duhul Sfânt, celor ce I-L cer. „Celor ce I-L cer" este condiţia fundamentală. Pentru ca să cer darul Duhului Sfânt, trebuie înainte de toate să fiu conștient că am nevoie de El. Cum nu pot să-mi menţin viaţa pământească fără hrana naturală, tot așa nu pot trăi viaţa spirituală fără Duhul Sfânt, care este Darul Tatălui. Și pentru că este un dar, nu pot să-L merit, ci doar să-L cer, deci să mă rog! **439, 325**

Lc. 11, 14-23. *(Mt. 12, 14-16, 22-30-37; Mc. 3, 20-27; Mc. 3, 28-35).* **Păcatul contra Duhului Sfant**. Deși Isus nu vrea să-i lase pe acești oameni în neștiinţa lor, in zadar, inima împietrită nu reacţionează nici în faţa evidenţei. În altă parte, Isus numește o asemenea atitudine păcat contra Duhului Sfânt. Cel împietrit la inimă își pierde nu numai simţul natural al judecăţii, ci chiar raţiunea însăși. Este de fapt nebun. **326**

Lc. 11, 23-26. *(Mt. 12, 14-16, 22-30-37; Mc. 3, 20-27; Mc. 3, 28-35).* **Puterea împotriva satanei.** Dacă după eliberarea omului posedat, acesta nu se alipește „cu trup și suflet" de Mântuitorul său, nu rămâne doar vulnerabil, ci starea lui se poate agrava. Lupta cu cel rău nu este o joacă! Nu se poate merge deci până la jumătatea drumului. În alegerea pe care omul este chemat să o facă între Dumnezeu și cel rău nu există cale de mijloc: „*Cine nu este cu Mine este împotriva Mea; și cine nu adună cu Mine risipește*". A aduna este misiunea Păstorului celui bun, El adună până când toţi vor fi o turmă și un păstor. Păstorul cel rău risipește oile și le părăsește în caz de pericol. Adună cu Isus acela care colaborează cu El. **327**

Lc. 11, 29-33. *(Mt. 12, 38-45).* **Semnul lui Iona**. Există o mulţime de paralelisme între lucrarea lui Iona și lucrarea lui Cristos, cum sunt și numeroase diferenţe. Toate diferenţele se referă la raportul de ascultare dintre mesager și Dumnezeu. **331**

Lc. 11, 34-41. *(Mt. 6, 22-34; Mt. 6, 31-34; 7, 9-11).* **Comoara voastră**. Ochiul este pentru trup ceea ce este fereastra pentru casă. Dacă pe această fereastră, la început curată și transparentă, pe care în mod natural ne-a dat-o Dumnezeu, noi vom picta învăţăturile noastre omenești, vom avea iluzia să vedem și să credem că aceste picturi sunt realitatea divină. Fals! Simbolul este bun dacă îndreaptă spre realitatea pe care o arată. Fereastra murdară de praful lumii sau pictată cu închipuirile omenești ne arată pe noi și nu

pe Dumnezeu, ne face să fim autosatisfăcuţi, dar prin aceasta nu putem fi plăcuţi lui Dumnezeu. Să fim atenţi! **332**

Lc. 11, 42-46; Lc. 11, 47-12, 1. *(Mt. 23, 1-39).* **Mustrarea fariseilor şi cărturarilor**. Isus voia de la ei în primul rând o viaţă sfinţită în întregime şi nu doar o mimare a acesteia prin respectarea unui set de reguli, care puteau deturna atenţia de la esenţial, lucru valabil şi pentru „fariseii", formalişti religioşi, fie ei şi „creştini", de astăzi. **333, 334**

Lc. 12, 2-12. *(Mt. 16, 1-6; Mt. 16, 6-12; Mc. 8, 11-21)*. **Făţărnicia fariseilor**, **falsa imagine despre sine**. Pentru a trăi în realitate, adică în părtăşie cu Isus, fiecare trebuie să se lepede de sine. Altă cale nu există. În final, cei care au prezentat o falsă imagine despre sine, câştigând prin aceasta stima temporară a semenilor, vor fi scufundaţi în ruşine. Isus cheamă la pocăinţă şi la credinţă, singura care alungă din suflet frica. Ce frumos şi liniştitor este faptul că Isus numeşte şi pe cel mai mic dintre ucenicii Săi: **prieten**. „*Voi sunteţi prietenii mei, dacă faceţi ce vă poruncesc Eu*". Dacă aceasta este adevărat, indiferent de ce crede lumea despre noi, viaţa noastră este asigurată şi am biruit lumea**. 335**

Lc. 12, 13-21. Pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina. Pe Isus lucrurile pământeşti nu-L interesează, ci doar lucrurile veşnice, acelea pe care moartea nu le poate distruge. Bogatul este curând readus la realitate. Cineva, nu gândul lui, i-a adus aminte de cel mai sigur lucru din viaţa aceasta şi anume de moarte, care ne dă adevărata măsură a vieţii. Nu lucrurile adunate, dar nici măcar sufletul său nu-i aparţinea cu adevărat. Atunci ce ne aparţine? Evident, acele fapte care au valoare înaintea lui Dumnezeu, care depăşesc pragul morţii şi sunt acumulate ca bogăţii în hambarele veşnice care sunt deja construite, anume, oamenii săraci. Dacă vom investi in ele, ne acumulăm bogăţii în Dumnezeu şi viaţa noastră veşnică este în siguranţă. **354**

Lc. 12, 32-40. Vegheaţi şi daţi milostenie. Faţă de siguranţa oferita de societate, siguranţa pe care o da Tatăl este: „*Nu te teme, turmă mică; pentru că Tatăl vostru vă dă cu plăcere Împărăţia*". După prorocia NT, la Revenirea lui Isus, Biserica Lui nu va fi foarte numeroasă şi nici compactă, grupată aici sau acolo. Coeziunea ei stă în fidelitatea faţă de Isus şi nicidecum în mărimea ei. Atitudinea şi preocuparea noastră nu trebuie să fie nicidecum îndreptată spre cele materiale, ci, eliberaţi de ele, vom vinde tot ce avem şi ne vom strânge comori în cer. Vom fi liberi să slujim Domnului şi să-I împlinim voinţa oriunde şi oricând ne cheamă. Vom fi liberi aici şi vom trăi cu Isus în veşnicie. **373**

Lc. 12, 35-40. Întoarcerea Stăpânului. Apostolul Pavel ne îndeamnă „*Rugaţi-vă neîncetat*". Însă Pavel spune mai de grabă că: „*Orice faceţi, cu cuvântul sau cu fapta, să faceţi totul* ***în numele lui Isus, şi mulţumiţi*** *prin El lui Dumnezeu Tatăl*". Adică să ne transformăm viaţa în rugăciune. Repetarea rugăciunii este o sfinţire a timpului care ne ţine atenţia trează şi astfel permanentizează în noi prezenţa lui Dumnezeu. Poate cea mai măreaţă şi extraordinară făgăduinţă din toată Biblia este aceea că stăpânul e gata să-i slujească pe ucenicii vigilenţi din nou în căminul ceresc, dacă-i va găsi priveghind, adică atent la venirea acestuia, deci împlinindu-şi datoria. Dacă însă ne lenevim, hoţul mântuirii noastre poate veni în timp ce dormim şi ne poate jefui. De aceea: „*Şi voi fiţi gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu gândiţi*". Răsplătiţi cu ce nici nu speram sau jefuiţi şi de puţinul pe care-l aveam. Aceasta este miza pusă în joc. **441**

Lc. 12, 42-48. Rolul ispravnicului care trebuie să fie nu doar credincios (fidel), dar şi înţelept, este să hrănească turma ce i-a fost încredinţată. Pâinea vieţii este Cuvântul lui Dumnezeu. Misiunea principală a celor ce conduc turma credincioşilor este să împartă Cuvântul tuturor. Să le expună Cuvântul lui Dumnezeu prin vorbe şi îndemnuri. În urma judecăţii finale, la care vor fi supuşi toţi creştinii, fiecare va primi răsplata sau pedeapsa meritată. Mărimea acesteia este proporţională atât cu darul primit de fiecare, cât şi cu conştiinţa posesiei acestui dar: „*Cui i s-a dat mult, i se va cere mult; şi cui i s-a încredinţat mult, i se va cere şi mai mult*". Ar fi bine ca „ispravnicii" să ia aminte la acest lucru. Ei au fost chemaţi la slujire, şi nu la stăpânire! **340**

Lc. 12, 48-59. „Semnele timpurilor". Isus îşi pregăteşte ucenicii, Biserica Sa, pentru a-L aştepta pe Isus până la revenirea Lui indiferent cât de mult timp. Fidelitatea faţă de Isus nu este însă un lucru uşor. Trebuie să-L urmăm pe El cu orice preţ, chiar şi cu preţul disconfortului afectiv produs de dezbinarea şi tulburarea liniştii familiale. Nimic nu are prioritate faţă de unitatea cu Isus, singura care ne asigură mântuirea. Cine este „Pârâşul" cu care trebuie să ne împăcăm pentru ca în interiorul nostru să fie pace? **341**

Lc. 13, 1-9. Indemn la pocainţă. Orice nenorocire care vine peste oameni nu este voită, ci cel mult

îngăduită de Dumnezeu, în sens pedagogic. Orice rău din lumea aceasta, războaie, criză economică sau catastrofe naturale sunt în ultimă instanţă rezultatul păcatului, al ruperii relaţiei noastre cu Dumnezeu. Și în acest caz, singura soluţie este pocăinţa, ca să nu pierim. **342**

Lc. 13, 10-17. Vindecarea unei femei gârbove. Ce simbolizează a fi gârbov în plan spiritual? Pentru ce l-a creat Dumnezeu pe om? **364**

Lc 13, 18-29; Lc. 13, 19-29. *(Mt. 13, 31-36).* **Parabola grăuntelui de muștar și parabola aluatului**. Ce a spus Isus să facă fiecare pentru a putea intra în Împărăţia lui Dumnezeu? **387, 656**

Lc. 13, 31-35. Tânguirea asupra Ierusalimului. Viaţa noastră împuţinată de păcat necesită mai mult decât o reparare temporară. Adevărata vindecare este schimbarea prin înviere a firii noastre păcătoase. Dumnezeu ne-o oferă, dar este nevoie ca noi să o acceptăm în deplină libertate. Isus a împlinit tot ce era necesar pentru mântuirea noastră, dar ea nu este operantă decât dacă o acceptăm. Dacă nu ne vom trezi din starea de plâns în care ne-a adus păcatul, o să plângem o veșnicie. De aceea: Pocăiţi-vă cât mai este vreme! **344**

Lc. 14, 7-14; Lc. 14, 1, 12-15. Despre smerenia la ospeţe și milostenie. Măsura binefacerii este discreţia. Rugăciunea ne pune în contact cu Dumnezeu. Postul susţine apoi rugăciunea prin impunerea unei auto-discipline, milostenia față de cei slabi și cu viaţă împuţinată, nu doar ne pune în relaţie cu Dumnezeu, ci chiar ne aseamănăm Lui, deoarece este un act de iubire faţă de aproapele. Am văzut că Dumnezeu iese El Însuși în întâmpinarea păcătoșilor neputincioși de a se ajuta singuri, dar ne îndeamnă la o iubire activă: „cheamă pe cei ce n-au!" și vei avea răsplată, nu înaintea oamenilor, ci a lui Dumnezeu. Nu doar acum, dar mai ales la învierea drepţilor. În felul acesta îţi asiguri un loc în Împărăţia lui Dumnezeu, așa cum ne învaţă Domnul în capitolele 13 și 14 ale Evangheliei după Luca. Dumnezeu nu se lasă depășit nici în dreptate și, mai ales, nici în îndurarea Sa. **456, 348**

Lc. 14, 16-24. *(Mt. 22, 1-14).* **Pilda invitaţilor la cină**. Stăpânul casei, adică Dumnezeu a pregătit Împărăţia Sa pentru toţi. Să fim gata să răspundem chemării Lui, lăsând deoparte grijile lumii ca în deplină libertate să participăm la Ospăţul Împărăţiei. În casa Tatălui este loc destul pentru întreaga omenire. Harul este nu doar mare, ci infinit. Depinde însă de fiecare din noi ca prin acceptarea lucrării lui Dumnezeu să beneficiem de mântuirea acordată tuturor. **375, 376**

Lc. 14, 25-35. Esenţa martiriului creștin. Nici suferinţele nedrepte, nici chiar moartea nu te califică drept martir sau mărturisitor, ci doar alipirea totală faţă Cristos. A fi gata să nu renunţi la dragostea faţă de torţionari, exprimată prin lipsa dorinţei de răzbunare, precum și iertarea celor care-i fac să sufere, exprimată prin rugăciunea pentru torţionari, sunt caracteristicile martiriului creștin: „*Tot așa, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate fi ucenicul Meu*". Șansele ucenicului există doar dacă renunţă la tot ce are. Punctul culminant al învăţăturii constă în comparaţia ucenicului cu sarea. Ucenicul lui Isus trebuie să evalueze de la început costul vieţii de ucenic și să-și dea seama dacă este capabil de un asemenea sacrificiu. Harul lui Isus și mântuirea care-i urmează sunt gratis, dar costul uceniciei este scump. Să medităm deci! **673**

Lc. 15, 1-10; Lc. 15, 1-7; Lc. 15, 8-10. *(Mt. 18,10-20).* **Pilda cu oaia rătăcită și cu drahma cea pierdută.** Dumnezeu Însuși iese în căutarea păcătosului pierdut, fiind profund preocupat de pocăinţa sa și deci despre refacerea relaţiei cu Dumnezeu. Atât putem face noi când ne-am îndepărtat de Dumnezeu. Restul îl face El, din iubire pentru noi. El nu face statistică, ci ne iubește personal. Nu ne ceartă, ci se bucură când ne regăsește. **350, 451, 454**

Lc. 15, 11-32. Pilda celor doi fii pierduţi și regăsiţi. Un giuvaer de preţ al învăţăturii lui Cristos despre Tatăl ceresc. Cuvintele cheie rămân **pocăinţă** și **iertare.** Isus ne-a spus pilda aceasta ca și noi să avem un motiv de încredere în iubirea iertătoare a Tatălui ceresc pentru noi, dacă ne pocăim. Nu pe faptele noastre trebuie să ne bazăm, ci pe dragostea lui Dumnezeu care, dacă ne pocăim de faptele noastre cele rele, este gata să ne reprimească prin dragostea Sa în căminul părintesc. Tatăl vine în întâmpinarea și a unuia, și a celuilalt, pe unul să-l întâmpine, pe celălalt să-l înduplece, ca în casa sufletului nostru să domnească din nou pacea sufletului, darul nespus al Tatălui ceresc. Dumnezeu ne caută și ne găsește acolo unde ne-am rătăcit, ca să ne mântuiască. Pocăinţa ta cheamă iertarea lui Dumnezeu și o obţine. **447, 448, 449**

Lc. 16, 1-9. Ispravnicul necredincios. Isus nu-l laudă pe ispravnic pentru corupţia sa, ci pentru o

înţelepciune relativă „faţă de semenii lor”. Fiii veacului acestuia sunt oamenii lumești, care nu cred în Cristos, ceilalți sunt credincioșii. Ce trebuie să învăţăm din pildă ne spune însuși Isus: „*Faceţi-vă prieteni cu ajutorul bogăţiilor nedrepte, pentru ca atunci când veţi muri, să vă primească în corturile veșnice*”. Bogăţiile acestei lumi pot fi risipite sau deturnate. Doar folosite chibzuit și în folosul celuilalt pot fi valorificate just. **351**

Lc. 16, 15-18; 17, 1-4. Prilejurile de păcătuire. Păcatul și prilejurile de păcătuire sunt cu neputinţă de eradicat prin atitudini umane, de aceea trebuie să fim foarte atenţi: „*Luaţi seama la voi înșivă!”*, le spune să nu fie nimănui prilej de păcătuire, dar să ierte oricui se va întoarce pocăindu-se. Este unica posibilitate a noastră să luptăm cu păcatul din lume, iertând celui ce ne greșește, ori de câte ori acesta își cere iertare. **352**

Lc. 16, 19-31. Pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. Dumnezeu nu-i reproșează bogatului viaţa îmbelșugată și luxoasă, ci nepăsarea faţă de cel nevoiaș care nu era departe, ci chiar la ușa lui. În viaţa de dincolo, însă, lucrurile se schimbă. Cei care au trăit aici plăcuţi lui Dumnezeu se odihnesc, ceilalţi duc o viaţă de chinuri. Îi arde focul mustrării de conștiinţă și neputinţa de a mai schimba ceva. Acel teribil „prea târziu”. Celor trei rugăminţi ale bogatului le corespund trei „nu”-uri ale lui Avraam. Între cele două domenii nu există punte, iubirea de fraţi (naturală) nu mântuiește, altfel bogatul care o are și în locul de chin n-ar fi ajuns acolo. De ce a trăit bogatul o viaţă care l-a dus la pierzare? Cât de importantă și nu doar folositoare este citirea Bibliei, izvorul unic al cunoașterii lui Dumnezeu în viaţa asta! **321**

Lc. 17, 3-10. Credinţă și iertare. Noi să nu fim pricini de păcătuire. Ba mai mult: trebuie să luptăm contra răului din lume, făcând ceea ce ne stă nouă în putinţă. La „mărește-ne credinţa!”, răspunsul este ”luaţi seama la voi înșivă!” Dar ucenicul trebuie să lupte contra răului din lume fără să considere aceasta ca pe o virtute, ca ceva supra-adăugat comportamentului comun. El trebuie să socotească această luptă ca lucrul unui rob, pentru care nu va primi vreo recompensă ori o laudă, o îndatorire a lui. Din nou, ne reîntoarcem la problema atenţiei la noi înșine. Dacă vom lucra pentru recompensă, nu suntem ucenici ai Celui care S-a dat pe Sine în mod necondiţionat pe cruce pentru mântuirea noastră. Nu suntem nici fii ai Tatălui, care ne iartă necondiţionat ori de câte ori ne întoarcem la El prin pocăinţă mărturisindu-ne păcătoși. Și nu vom fi nici temple ale Duhului Sfânt care ne-a fost dat în dar. Considerându-le cu atenţie, toate acestea ne vor conduce la concluzia logică: „*suntem niște robi netrebnici; am făcut ceea ce eram datori să facem*”. Paradoxal, tocmai mărturisirea propriei robii ne face liberi cu adevărat înaintea lui Dumnezeu. **416**

Lc. 17, 12-19. Vindecarea celor zece leproși. Isus aștepta această recunoștinţă, deși nu a cerut-o în mod expres. Toţi s-au încrezut în cuvântul Domnului, s-au supus poruncii Lui. Mai lipsea însă ceva: relaţia personală de mulţumire și laudă adusă lui Dumnezeu. Doar aceste două pun în lucrare în mod desăvârșit și împlinesc credinţa, din care izvorăște mântuirea. Omul mântuit, participând la viaţa lui Dumnezeu, se împărtășește de ea, dacă este conștient de darul primit, Îl laudă pe Dumnezeu și-I mulţumește! Prioritară a fost exprimarea recunoștinţei. Avea credinţă, dar avea și recunoștinţă izvorâtă din dragoste faţă de binefăcător. **388, 389**

Lc. 17, 20-25. Împărăţia lui Dumnezeu este deci interioară și ascunsă la început, dar este și în mijlocul vostru, deoarece Isus era deja prezent între ei. **356**

Lc. 17, 26-37. *(Mt. 24, 36-51).* În **„Zilele Fiului omului”,** care va veni pe neașteptate „ca un hoţ noaptea”, pot scăpa de judecată prin apă (Noe) sau prin cea cu foc (Lot) sau de Judecata finală a Fiului omului revenit în slava Sa, doar prin credincioșie absolută, necondiţionată și imediată, faţă de Cuvântul lui Dumnezeu. Biserica sfârșitului va trece prin Marele necaz și nu va fi răpită înainte, ci după aceea. Trebuie deci să ne rugăm pentru a nu slăbi în credinţă, ci să avem răbdare până la sfârșit. Doar răbdarea în credinţă ne va salva. **357**

Lc. 18, 1-8. Văduva Stăruitoare. Relația noastră cu Dumnezeu o face calitatea rugăciunii. Nu este de ajuns doar să ne rugăm, ci trebuie să ne rugăm corect. Rugăciunea își are logica și structura ei. Trebuie să fie stăruitoare înainte de toate. Ne punem întrebarea: Așteaptă oare Dumnezeu să fie insistent „curtat?” Evident, nu! El dorește ca noi să fim convinși de ceea ce cerem. *Dar Fiul omului va găsi El credinţă pe pământ* (când va reveni)?” Insistenţa deci nu se raportează faţă de dreptatea cauzei, ci faţă de credinţă.

Avem oare destulă încredere în dreptatea ce ni se va face la venirea lui Isus, oricât ar întârzia El, sau în „dreptatea" noastră? **426, 435**

Lc. 18, 10-14. Pilda vameşului şi al fariseului. Rugăciunea vameşului exprimă pocăinţă, nu resemnare. Privind doar la sine în raport cu ceilalţi era conştient că nu se putea baza pe meritele proprii şi se încredinţa întru totul milostivirii lui Dumnezeu. Fariseul se uita şi el doar la sine şi la Dumnezeu, dar dispreţuind pe ceilalţi. Vameşul nu şi-a pierdut speranţa în Dumnezeu şi în milostivirea Sa care putea repara totul, căci: „*Ce nu este cu putinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu*". Dumnezeu trebuie să fie întotdeauna pe prim plan. Tot restul, postul şi milostenia, adică relaţia cu noi şi cu aproapele derivă din relaţia noastră cu Dumnezeu. O defecţiune pe oricare dintre aceste trei nivele de interacţiune ne poate compromite viaţa armonioasă. Rugăciunea este hrana sufletului pentru că atunci când Îl rugăm pe Dumnezeu pentru ceva, noi recunoaştem implicit că acel „ceva" ne lipseşte şi numai El ni-l poate da. Este relaţia noastră cu Dumnezeu, de la care vin toate. Ca să fiu în relaţie corectă cu Dumnezeu, trebuie să ţin cont de aproapele meu şi de felul cum gestionez mult-puţinul pe care-l posed. **432, 433, 434**

Lc. 18, 15-17; 26-30. *(Mc. 10, 11-16).* **A primi Împărăţia lui Dumnezeu ca un copilaş**. Omul trebuie să primească lucrarea divină prin credinţă. A avea credinţă în Dumnezeu înseamnă deci să facem ceea ce doreşte Dumnezeu de la noi. **358.**

Lc. 18, 18-27. *(Mt. 19, 16-26; Mc. 10, 17-27; Lc. 18, 15-17; 26-30).* **Tânarul bogat.** Nu-i de ajuns să respecţi Legea din constrângere, de frica pedepsei. Pentru oamenii VT era calea comună, pregătea omul să primească viaţa veşnică în sensul total. Dar nici a fi animat de perfecţionism. Imboldul trebuie să fie din interior. Nici măcar nu trebuie să doresc. Isus însa voia să-i dăruiască mai mult acestui tânăr: îl invita la urmare. Doar Lui Dumnezeu nu-i lipseşte nimic. Are totul şi de aceea dă totul. El nu poate da ceva anume, ci se dă cu totul, cu tot ce are, pe Sine în întregime. De aceea îi spune Isus tânărului: Dacă vrei să fii desăvârşit, dă tot ce ai, adică averile tale celor săraci, iar pe tine lui Dumnezeu: „*vino şi urmează-Mă*". Isus ne învaţă să descoperim bogăţia sărăciei, prin dăruire, deoarece dăruind vei dobândi. Dăruind totul, vei dobândi totul. **397**

Lc. 18, 31-34. Isus vesteşte din nou patima, moartea şi învierea Sa. Vorbeşte despre implicarea neamurilor în judecata, patima şi moartea Sa. Toată lumea era vinovată pentru moartea Lui. Isus a ispăşit ca victimă nevinovată păcatul întregii omeniri, nu doar al poporului ales al Vechiului legământ. **360**

Lc. 18, 35-43. *(Mc. 10, 46-52; Mt. 20, 29-34).* **Vindecarea orbului Bartimeu din Ierihon**. Unde se termină credinţa şi de unde începe încăpăţânarea? Încăpăţânarea disperă şi dezleagă de Dumnezeu, pe când credinţa acceptă senin orice hotărâre venită din partea Lui. Orbul credea în puterea vindecătoare a lui Isus. **406**

Lc. 19, 1-10. Convertirea lui Zaheu. Zaheu s-a grăbit să coboare şi L-a primit pe Domnul cu bucurie. Faptul convertirii ce s-a produs în viaţa acestui om este imediat materializat într-o acţiune împătrtind averea saracilor, însemna o generozitate izvorâtă de data aceasta din dragoste. Întâlnirii lui cu Domnul i-a urmat imediat faptele şi bucuria. „*Isus i-a zis: **Astăzi** a intrat mântuirea în casa aceasta, căci şi el este fiul lui Avraam*". Fiul credinţei şi nu doar urmaş în neamul avraamic. Zaheu s-a comportat altfel decât fruntaşul bogat care a plecat întristat. Zaheu a rămas bucurându-se. Tânărul bogat a plecat întristat. Cu adevărat. „*ceea ce este cu neputinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu*". Bogăţia bine folosită, îndreptarea răului şi toate cele care urmează din primirea lui Isus în inima („casa") ta prin credinţă conduc la trăirea în pace şi bucurie, adică în Duhul Sfânt. **417**

Lc. 19, 12-28. *(Mt. 25, 14-30).* **Pilda talanţilor.** Tot ce am primit de la Dumnezeu trebuie să valorificăm în favoarea aproapelui. Răsplata este pe măsura loialităţii si nu este odihnă, ci ocazia de a sluji mai departe, împărăţind împreună cu Isus.Viaţa veşnică este deci o viaţă activă, dar fără durere şi tânguire. **361**

Lc. 19, 37-44. Isus a plâns pentru cetate *că „n-ai cunoscut vremea când ai fost cercetată*". Toate lucrurile îşi au vremea lor, scrie în Ecleziast. Unora li se pare că timpul se scurge egal şi neutru, dar fiecare lucru în creaţia lui Dumnezeu îşi are propriul timp. Biblia îl numeşte „la timpul potrivit" sau „la plinirea vremurilor". Ca să ştim când e vremea potrivită pentru ceva, pentru a face sau a nu face, trebuie să cunoaştem planul lui Dumnezeu pe care El ni l-a descoperit în multe feluri, dar mai ales în Sfintele Scripturi. Să ne folosim de ele în mod înţelept şi vom fi mântuiţi! **366**

Lc. 19, 45-48. *(Mc. 11, 23-26; Mt. 21, 12-14, 17-20; Mt. 21, 18-22; Io. 2, 12-22).* **Curăţirea Templului**. Spiritul comerţului este însă diametral opus spiritului de rugăciune. De aceea, Isus restabilește ordinea voită de Dumnezeu. Totul trebuie înfăptuit la timpul și în locul potrivit. **367**

Lc. 20, 1-8. *(Mt. 21, 23-27; Mc. 11, 27- 33)*. **Autoritatea Lui Isus**. Autoritatea cuiva care vorbește despre Dumnezeu trebuie să se bazeze pe Duhul Sfânt care ne-a vorbit prin Scripturi. Nici un sistem uman nu poate înlocui puterea Duhului Sfânt. Nimeni nu este depozitarul întregului adevăr, pentru că doar Isus este Adevărul. Dumnezeu este liber să-Și aleagă și să-Și trimită profeţii Lui, când și pe cine vrea. Nimeni nu-I poate cere socoteală. Să fim atenţi deci, pentru a nu ne trezi în luptă cu Dumnezeu Însuși. **369**

Lc. 20, 9-18. *(Mc. 12, 1-13; Mt. 21, 33-44).* **Pilda lucrătorilor viei. Piatra din capul unghiului**. Prin faptul că noi trăim nu înseamnă că viaţa este un drept al nostru. Să nu uităm, înșelaţi de diavolul, că nu avem „drepturi". Tot ce suntem, tot ce avem și tot ce realizăm este darul lui Dumnezeu, de care vom fi obligaţi în final să dăm socoteală. Piatra lepădată de zidari, adică Isus Cristos, este piatra de temelie și cheia de boltă a zidirii noii creaţii. Cine zidește pe ea va construi, cine o înlătură va fi la rândul său înlăturat, nu doar din lucrarea temporară, ci și din cea veșnică. **370**

Lc. 20, 19-26. *(Mt. 22, 15-22).* **Plătirea birului Cezarului**. "*Daţi dar Cezarului ce este al Cezarului și ce este al lui Dumnezeu, lui Dumnezeu*". Omul este chipul lui Dumnezeu! Adică să se dea pe ei înșiși lui Dumnezeu. **372**

Lc. 20, 46-21, 4. Dărnicia văduvei. Dumnezeu nu se uită la cât dai, ci la cât îţi rămâne după ce ai dat. Contabilitatea lui Dumnezeu, judecăţile Lui și toate ale Lui sunt complet diferite de cum gândim și acţionăm noi. Dacă nu ne vom conforma Lui, riscăm să facem totul în zadar. Nu oamenilor le aparţine judecata. Ce-mi pasă dacă oamenii din jur mă laudă sau mă condamnă? Domnul judecă, nu omul! Dacă Îi oferi totul, adică întreaga ta viaţă, îţi va dărui la rândul Său totul, adică Viaţa Lui. El va purta grijă de viaţa ta, pentru că și tu te-ai încredinţat de tot lucrării Sale. Acesta este cu adevărat cel mai minunat, mai sfânt și mai rentabil „comerţ" în care parteneri sunt omul și Dumnezeul său. **445**

Lc. 21, 5-8; 10-11; 20-24; Lc. 21, 8-9, 25-27, 33-36; Lc. 21, 8-36. *(Mt. 24, 13-18).* **Viziunea profetică a nimicirii Ierusalimului și Revenirii Fiului omului**. Care este mijlocul pe care Domnul ni-l indică, pentru ca venirea acelor timpuri să nu ne găsească nepregătiţi? **382, 463,**

Lc. 21, 12-19. *(Mt. 24, 1-13; Mc. 13, 1-31-14, 2).* **Semnele după care vor cunoaște „plinirea vremurilor".** Patru ar fi caracteristicile momentelor dificile: 1) Falși Mesia, 2) Calamităţi sociale (războaie etc), 3) calamităţi naturale (cutremure, epidemii etc.), 4) Persecuţii. Ucenicii vor trebui să dea dovadă de credinţă, care naște răbdarea, pentru că: „*Prin răbdarea voastră, vă veţi câștiga sufletele voastre*". **380**

Lc. 21, 28-33; Lc. 21, 33-36. Sfârșitul timpurilor, revenirea lui Isus. Apărarea noastră ca să rămânem în picioare în „ziua aceea" este **răbdarea,** atenţia la noi înșine și la semnele vremurilor, privegherea în rugăciune, post și milostenie și mai cu seamă să avem încredere în Tatăl care ne așteaptă cu dragostea Sa în Viaţa veșnică. **384, 461**

Lc. 21, 37-22, 8. *(Mt. 26, 1-39; Mc. 14, 43-15).* **Iuda Îl vinde pe Isus**. De ce L-a vândut Iuda pe Isus? **385**

Lc. 22, 39-23, 1. Comentariu Mc. 14, 10-42 la pg. 454.

Lc. 23, 1-56. Comentariu Mc. 15, 1-15 la pp. 458 și Mc. 15, 22-41 la pg. 461

Lc. 24, 12-35. Isus s-a arătat unor ucenici pe drumul Emausului. Străinul se dovedește a fi fost protagonistul însuși al întâmplărilor care i-au întristat pe cei doi ucenici. Tâlcul întâmplării? Pe Isus Îl putem recunoaște într-un străin, în Scripturi, dar mai ales în frângerea pâinii. Toate împreună sunt o unitate, o creștere în înţelegerea tainei. Prin Scriptură, străinul îţi devine frate în Euharistie. **56, 38**

Lc. 24, 36-53. Isus se arată celor zece. Isus nu se mulţumește cu o legătură generală, teoretică, simbolică sau cum vreţi să-i mai spuneţi. Isus dorește o legătură personală între El și ucenicul său. Se coboară și se pliază pe omul cu care stă de vorbă, pe dubiile sale, pe neputinţele sale, pe puţina lui credinţă, pentru ca să împlinească totul, pentru ca să îndepărteze răul. Isus nu poate lăsa ca ceva să fie lipsă în mărturia pe care ucenicul o are faţă de El și pe care apoi trebuie să o comunice, să o propovăduiască celorlaţi. Puterea și elanul pe care ni-l dau bucuria firească nu sunt de ajuns pentru misiune. Trebuie să aşteptaţi, să aveţi răbdare, pentru a putea primi puterea ce va face posibilă împlinirea misiunii la care aţi fost chemaţi și la care vă trimit. „*Voi îmi veţi fi mie martori ai acestor lucruri!*" **99, 100**

Evanghelia dupa Sf. Ap. IOAN

Io. 1, 18-28. *(Io. 1, 29-34; Mt. 3,1-11; Mc. 1,1-8; Lc. 3,1-18)*. **Predica şi mărturia lui Ioan Botezătorul**. Isus, Mielul lui Dumnezeu şi totodată Robul Domnului prezis de Isaia, se supune voinţei Tatălui, înaintea lui Ioan la Botez, înaintea apostolilor, prin spălarea picioarelor, înaintea lui Iuda, lăsându-se vândut. Supus şi dat în mâna tuturor *până la moarte şi încă moarte pe cruc*e. Cum ne raportăm noi la această „sclavie" voluntară a Domnului pe care a asumat-o pentru ca noi să fim liberi? **55**

Io. 1, 29-34. *(Io. 1, 18-28; Mt. 3, 1-11; Lc. 3, 1-18; Mc. 1,1-8).* **Botezul Domnului Isus Hristos**. Dumnezeu ne cheamă pe toţi la mântuire dar ne respectă întotdeauna libertatea. Dumnezeu ne invită, dar nu ne forţează. Pentru a putea răspunde chemării Lui, oamenii trebuie mai întâi să-I audă vocea. Aceasta era misiunea lui Ioan Botezătorul, dar totodată este și misiunea fiecărui creștin: să fie cutia de rezonanţă a glasului lui Dumnezeu. „*Ce auziţi şoptindu-se la ureche să propovăduiţi de pe acoperişul caselor*". Făcând să răsune, prin viaţa şi prin cuvintele noastre, Cuvântul lui Dumnezeu, vom împlini și noi slujba lui Ioan Botezătorul. **590, 591**

Io. 1, 35-51. *(Mt. 4, 18-23; Lc. 5, 1-11; Mc. 1, 16-22)*. **Chemarea primilor ucenici**. Mai întâi au auzit, apoi au văzut. Credinţa vine prin auzire, apoi prin ascultarea credinţei, obedienţă, se ajunge la vedere. Drumul credinţei este drumul de la ascultare la vedere. **57**

Io. 1, 43-51. *(Io. 1, 35-51; Mt. 4, 18-23; Lc. 5, 1-11; Mc. 1, 16-22).* **Chemarea lui Natanael.** Dovedindu-se un bun cunoscător al Scripturii în faţa lui Isus însă, Natanael exclamă: *Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel*. Am putea denumi această pericopă „a vederii". Acum Îl vedem pe Isus prin credință și-L recunoaștem poate, ca cei doi ucenici din Emaus, într-un străin care ni se alătură pe cale și devine astfel aproapele nostru. Îl recunoaștem în citirea și meditarea Sfintelor Scripturi și mai ales în frângerea Pâinii. **499**

Io. 2, 1-11. **Apa transformată în vin**. Apa restaurează, dar vinul transformă. Isus n-a venit să ne corecteze viaţa, ci să ne-o transforme. La Cina cea de taină, Isus strămută această enormă cantitate de apă devenită vin la o nuntă, în Sângele Său, în vederea Nunţii eterne a Mielului divin. **64**

Io. 2, 12-22. *(Lc. 19, 45-48; Mc. 11, 23-26; Mt. 21, 12-14, 17-20; Mt. 21, 18-22).* **Curățirea Templului.** Isus ne spune: „*nu veţi putea servi la doi domni și lui Dumnezeu și Mamonei*", zeului Ban. Adică închinarea la bani, care iau locul lui Dumnezeu. Banul este o bună slugă, dar un rău stăpân. Să ne punem deci încrederea în Dumnezeu și Lui să-I slujim. **59**

Io. 3, 16-21. Discuția Lui Isus cu Nicodim. Fiul lui Dumnezeu a venit nu ca să judece lumea, ci ca să o mântuiască. Judecata ne aparţine. Ea este alegerea noastră între lumină și întuneric. Isus, Lumina lumii, ne-a făcut să vedem lucrurile din lume altfel. Lumina, am putea spune, nu se vede, dar din cauza ei vedem tot ce vedem. Viaţa, sau mai bine zis felul de vieţuire, este deci lumina oamenilor. Unii au iubit însă mai mult întunericul, ca să nu fie văzute faptele lor cele rele. Ca și Adam în rai, ei se ascund. Preferă, realităţii, imaginea, iluzia. Ataşamentul la Isus prin credinţă ne eliberează de toate aceste iluzii satanice și ne oferă Viaţa. Cine crede în Isus „a *trecut din moarte la viață și la judecată nu va veni*". Este lucrarea și darul Domnului. **65**

Io. 3, 22-33. Mărturisirea lui Ioan despre Isus. Trufia, opusul smereniei, păcatul esenţial al diavolului, este o dublă înșelătorie. Întîi cred despre mine că sunt mult mai mult decât sunt și apoi cred că posibilităţile, „drepturile" mele, sunt nelimitate. Este de fapt o evadare din realitate. În psihiatrie se numește paranoia. Omul trufaș este propriul său dușman și peste toate este un bolnav psihic. Dovada este faptul că el nu percepe aceasta și este chiar mândru de statutul său de pigmeu existenţial. Cât de altfel este omul smerit, care tocmai prin perceperea limitelor sale, atinge deplinătatea fiinţei sale, în ceeace este acum și în perspectivele sale existenţiale. **60**

Io. 4, 5-42. Femeia samariteancă. Isus ii descoperă femeii esența oricărei religii: „*Dumnezeu este Duh și cine I se închină Lui, trebuie să se închine în duh și în adevăr*" (v. 24). Nici aici și nici acolo, nici așa și nici altfel, nu este cultul pe care Dumnezeu îl dorește. Peste tot, așa sau altcumva, dar în adâncul cel mai interior al fiinţei: în Duh și în adevăr! **86, 87**

Io. 4, 46-54. Vindecarea slugii slujbașului împărătesc. Să meditǎm la raportul nostru de credinţă pe care-l avem cu Isus și mai ales raportul între credinţă și minune. Întrebarea care se pune este: minunea are ca urmare credinţa noastră sau invers, credinţa noastră este recompensată cu o minune. Răspunsul lui Isus este evident. El este amărât că *„dacă nu vedeţi semne...nu credeţi”*. Dorește deci credinţa care produce minuni și nu pe cea care se hrănește din ele. Isus face minuni și la distanţă. Totul depinde de credinţa noastră. Fără neliniști și cheltuieli. Isus este Domnul și poate totul, oriunde. **72**

Io. 5, 1-15. Vindecarea slăbănogului bolnav la Scăldătoarea oilor. Bolnavul nostru trăiește în universul limitat a ceea ce se poate, speranţele lui nu depășeau limita experienţei comune. Dorinţa implică doar o parte a psihicului nostru. Voinţa este altceva. Ea ne implică în totalitate fiinţa, trupul, suflet și spirit. Când supunem sau opunem voinţa noastră celei a lui Dumnezeu, se realizează o comunicare dintre două persoane în integritatea lor. Dorinţa poate exista, dar după atâtea eșecuri, voinţa poate slăbi. Mulţi din păcate se complac în această stare clamându-și singurătatea și soarta nefericită: „n-am om”! Dar Omul este chiar lângă ei, atent tocmai la cei ce-și duc viaţa îngustată sau pipernicită. Isus ne asigură: „*Eu am venit ca oile mele să aibă viaţă și s-o aibă deplin*”. „*Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu păcătuiești ca să nu ţi se întâmple ceva mai rău*”. Nu-i de ajuns să te scoli doar, ci trebuie să și umbli. Isus te ridică din orice neputinţă, te face activ în viaţă, dar apoi trebuie să umbli cu El. Isus leagă neputinţa de păcat a cărui urmări sunt și mai dezastruoase, pentru că au ecou până în veșnicie. **78, 79**

Io. 5, 17-24. Isus se declară egalul lui Dumnezeu. „*Tatăl Meu lucrează până acum; și Eu de asemenea lucrez” „Adevărat, adevărat (amin, amin) vă spun, că Fiul nu poate face nimic de la Sine; El nu face decât ce vede pe Tatăl făcând; și tot ce face Tatăl, face și Fiul întocmai*”. Fiul este într-o comuniune permanentă și desăvârșită cu Tatăl. Isus este Adevărul și-l descoperă total. **66**

Io. 5, 24-30. **Răspunsul pe care îl vom primi la Judecată**. „*Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine are viaţa veșnică și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte la viaţă”.* Răspunsul pe care îl vom primi la Judecată depinde de credinţa noastră în Tatăl prin ascultarea cuvintelor lui Isus. În situaţia de a discerne (și nu judecarea aproapelui, care este o greșeală morală), ne intrebam dacă aprecierea pe care o aduc este sau nu reală și corectă? Soluţia cea mai bună pe care ne-o dă Isus în Predica de pe munte este: *„Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi. Căci cu ce judecată judecaţi, cu aceea veţi fi judecaţi*”. Dar Isus ne spune că putem avea o mai mare încredere când „*nu caut voia mea*”, ci doresc binele aproapelui și judec totul la lumina Cuvântului lui Dumnezeu, căutând din toată fiinţa mea ca voia Lui să se înfăptuiască și nu voinţa mea. Este o bună măsură a aprecierii conduitei și judecăţilor personale. **67**

Io. 5, 30-6, 2. Mărturiile despre Isus. Un aspect deosebit de important al vieţii noastre interioare, al legăturii noastre personale cu Dumnezeu. Apostolul Pavel care zice: „*Căci prin credinţa din inimă se capătă neprihănirea și prin mărturisirea cu gura se capătă mântuirea*”. Isus le oferă lor și nouă calea dreaptă. De ce nu puteau ei primi mărturia nici a omului și nici a lui Dumnezeu? Deoarece „*cuvântul Tatălui nu rămâne în voi, pentru că nu credeţi în Acela, pe care L-a trimis El*”. Citirea Scripturii nu este un scop în sine, ca de altfel nici o lucrare omenească privitoare la Dumnezeu: „*Cum puteţi crede voi, care umblaţi după slava pe care v-o daţi unii altora, și nu căutaţi slava care vine de la singurul Dumnezeu?*” Cât de des sunt oamenii în eroare prin mentalitatea lor! Slava omenească, autoritate temporală, doctorate etc. Ne împiedică să credem în Acela care este singurul izvor al cunoașterii și al vieţii veșnice. **68**

Io. 6, 5-14. *(Lc. 9, 12-18, Mc. 6, 30-45; Mt. 14, 14-20).* **Prima Înmulţire a pâinilor, hrănirea celor peste cinci mii**. Isus a ales pe unul care nu conta, a rostit binecuvântarea, iar ucenicii au împarţit pâinile. Au mâncat cu toţii și s-au săturat. Dumnezeu are puterea să înmulţească și cât de puţinul ce I se oferă. Dar trebuie să existe acest „cât de puţin” și dragostea de a-l jertfi. Restul face Dumnezeu. Dacă nu-I oferi nimic, rămâne nimic. Orice număr înmulţit cu zero, dă tot zero. Puţinul în mâna omului rămâne puţin sau, în cel mai bun caz, puţin mai mult. Dar oferit lui Dumnezeu și puţinul devine infinit. Isus întreg, cu umanitatea și divinitatea Sa, este prezent în cea mai mică fărâmă din Pâinea euharistică. Isus leagă totul de jertfa Sa: „*Paștele, praznicul Iudeilor, era aproape*” (v.4). Acum le poate spune: „*Eu sunt Pâinea vieţii*”. **90**

Io. 6, 14-27. *(Mt. 14, 22-34; Mc. 6, 45-53).* **Hrana spiritului, Pâinea coborâtă din cer**. Izvorul puterii pentru noi, ca și pentru Isus, este rugaciunea, comunicarea cu Tatăl. Trupul are nevoie de hrană, sufletul

se hrănește prin cunoaștere, hrana spiritului, Pâinea coborâtă din cer, este Fiul Tatălui și la El ajungem prin acceptarea minunilor nu ca spectacol, cum deseori se întâmplă, ci ca semne ce ne conduc la cunoașterea lui Isus. Iar El ne va conduce la Tatăl! **69**

Io. 6, 27-33. Lucrarea pe care o cere Dumnezeu de la noi. Când Isus le-a spus că și duhul are nevoie de hrană, nu numai trupul, L-au întrebat ce este deci de făcut. Isus le-a răspuns: „*Lucrarea pe care o cere Dumnezeu este aceasta: să credeţi în Acela pe care L-a trimis El*". Ei însă au cerut un semn: „*pentru ca să vedem și să credem*". Iată mentalitatea inversă a omului față de cea a lui Dumnezeu. El însă răspunde: „veţi vedea **dacă** veți crede". „*Tatăl Meu vă va da* (la viitor) *adevărata pâine din cer, care dă viaţă lumii*". Nu doar la 5000 de bărbați și cei împreună cu ei, nici chiar la un popor întreg timp de 40 de ani, ci lumii întregi și nu doar tot timpul, ci pentru toată veșnicia. **73**

Io. 6, 35-39; Io. 6, 35-39. Lucrarea pe care o cere Dumnezeu Tatal de la Isus. Isus nu va izgoni pe nimeni care vine la El atras de Tatăl ceresc „*căci M-am pogorât din cer ca să fac nu voia mea, ci voia Celui ce M-a trimis*". Împlinirea voinţei Tatălui este Pâinea vieții veșnice. Spunea Isus ucenicilor Săi: „*Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui*", iar voia Tatălui, ne descoperă Isus, este „*să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El, ci să-l înviez în ziua de apoi*". Astfel, Isus ne descoperă în mod gradual relația dintre credință și vedere, dintre viața noastră trecătoare și cea veșnică: Îl voi învia, zice, în ziua de apoi, prin împlinirea voinţei Tatălui. „*Fie voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ*". Doar prin credință putem fi plăcuți lui Dumnezeu și doar așa Pâinea vieții își va dezvolta în noi întreaga sa putere dătătoare de viață. **74**

Io. 6, 40-44. „***Voia Tatălui Meu este*** *ca oricine vede pe Fiul și crede în El, să aibă viață veșnică; și Eu îl voi învia în ziua de apoi*". Aceasta este pus sub semnul unei decoperiri, de către Isus, al unei revelații divine, comunicate direct (deci o inițiere), și nu al unei asemănări, al unei parabole. Pentru ca o inițiere să fie eficientă, se cere ca cel căruia i se face aceasta să fie pregătit să o primească. Isus a făcut tot posibilul în acest sens și a adresat-o nu unui grup de privilegiați, ucenicilor de exemplu, ci întregului popor ce-L asculta atunci și în toate timpurile până la revenirea Lui. **75**

Io. 6, 48-54. Întreaga învăţătură a lui Isus despre Sf. Euharistie și relația ei cu unica jertfă a Crucii este din abundență descoperită, insistent și fără echivoc, în aceste câteva versete: „*Eu sunt Pâinea **vie** care s-a pogorât din cer. Dacă mănâncă cineva din pâinea aceasta, va trăi în veac; și pâinea pe care o voi da Eu, este trupul Meu, pe care Îl voi da pentru viața lumii*". Misterul poate fi acceptat și trăit, dar nu înţeles. Dacă te sprijini pe tine, vei da greș cu siguranță. Totul devine clar însă prin credință: „*Cine mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el*". Pâinea vie conferă părtășie cu Hristos și deci cu Tatăl și produce în noi viața veșnică. **76**

Io. 6, 56-69. Unii ucenici Îl părăsesc pe Isus. A veni la Isus, a-L asculta și apoi a te sprijini mai mult pe experienţa comună, pe simțuri și pe raţiune pentru ca apoi să-L părăsești, ce soartă tristă! Petru, însă, în numele tuturor, a răspuns: „*Doamne, la cine să ne ducem? Tu ai cuvintele vieții veșnice. Și noi am crezut, și am ajuns la cunoștința că Tu ești Hristosul, Sfântul lui Dumnezeu*". Ei au rămas cu Isus pentru că au crezut. Este singura soluție și pentru noi. Să ne ajute Dumnezeu. **80**

Io. 7, 1-13. **Isus la Sărbătoarea Corturilor**. „*Pe voi lumea nu vă poate urî; pe Mine Mă urăște, pentru că mărturisesc despre ea că lucrările ei sunt rele*". Profetul, dimpotrivă, produce o mare opoziție, datorită faptului că lumea, fiind autosuficientă și mulțumită cu acțiunile ei, nu dorește să fie trezită din dulcea scurgere a evenimentelor care se succed: „așa cum am apucat din moși strămoși". Îi irită orice noutate, orice schimbare, pentru că îi obligă la un efort. Cel care a avut proasta inspirație sau, ca Ieremia, a primit de la Dumnezeu un mesaj pentru popor care era contrar așteptărilor acestuia, este ca și cum ar fi încercat să „reorganizeze" un cuib de viespi. Isus era însă așteptat la Ierusalim, dar poporul și fruntașii lui erau împărțiți în așteptările lor față de El. Cum este obiceiul maselor, nu se vorbea pe față, ci pe ascuns și pe la spate (aceasta nu implică responsabilitate). Și Isus „*S-a suit la Ierusalim cam pe ascuns*" pentru că nu dorea spectacol gratuit. **81**

Io. 7, 14-30. Autoritatea cuiva în materie de învăţătură poate veni fie prin absolvirea unei școli publice (azi, atestată printr-o diplomă), fie prin studiu personal (autodidact). Isus ne arată o a treia cale: „*Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine. Nu judecaţi după înfățișare, ci judecaţi după dreptate*".

Trăim o epocă în care progresele tehnice în domeniul informaticii au ridicat imaginea la rangul de realitate și prin aceasta s-a desființat, aproape, granița dintre cele două. Se vorbește despre o „realitate virtuală", fără a reflecta un moment măcar la ilogicitatea acestei expresii: ori este realitate, ori este virtualitate. Acest lucru împinge pe mulți să aibă o relație cu lumea și cu semenii pur fictivă, o pseudoviață. Înapoi deci la Isus! **82**

Io. 7, 37-53; 8, 12. Chemări sfinte adresate poporului. „*Dacă cineva însetează, să vină la Mine și să bea. Cine crede în Mine, din inima lui vor curge râuri de apă vie, cum zice Scriptura*". Aceste cuvinte, în loc să fie urmate, au dat naștere la dispute aprige în popor și „*s-a făcut dezbinare în norod din pricina Lui".* Nimeni deci, nici poporul și nici fruntașii, nu a urmat chemarea lui Isus. În loc de unitate, dezbinare. În loc de comunicare, neînțelegere. Dar „*Isus le-a vorbit din nou, și a zis: Eu sunt Lumina lumii; cine mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții"* Oamenilor le lipsea puterea de sus cu care urmau să fie îmbrăcați după ce Isus va fi proslăvit și acest lucru s-a întâmplat de Rusalii. Totul s-a răsturnat la venirea Spiritului Sfânt. Înainte erau dezbinați și nu se înțelegeau între ei, chiar vorbind aceeași limbă, acum formează o comunitate și, chiar dacă apostolii vorbeau în aramaică, fiecare îi înțelegea. Amestecarea limbilor la turnul lui Babel nu a mai fost un impediment când comunicarea se făcea în și prin Dumnezeu. Blestemul lipsei de comunicare a încetat și toți erau una. Este ziua de naștere a BISERICII. **111**

Io. 8, 12-20. Fariseii au cerut lui Isus martori pentru adevărul spuselor Sale. Niciodată însă aparența exterioară nu se va suprapune întru totul pe realitatea persoanei umane. Isus o atestă conferindu-ne un argument: „*Chiar dacă mărturisesc despre Mine, aceasta este devărat pentru că* ***Eu știu de unde am venit și unde Mă duc****, dar voi nu știți nici de unde vin, nici unde Mă duc. Voi judecați după înfățișare; Eu nu judec pe nimeni*". De luat aminte! Cât de des ni se întâmplă să judecăm pe cineva și să considerăm această judecată nu numai valabilă, dar chiar de o valabilitate absolută. Aici, evident nu este vorba de judecata divină, ci de cea umană, pentru care măsura dreaptă ne-o dă Isus când spune: „*Nu judecați ca să nu fiți judecați, căci cu ce judecată veți judeca, veți fi judecați*". Măsura omenească este relativă. Singurul care poate judeca drept este doar Dumnezeu, care vede adâncurile ființei umane și relația tuturor lucrurilor. **83**

Io. 8, 21-30. *(Lc. 7, 31-35; Mt. 11, 16-20).* **Neamul acesta viclean.** Atunci veți cunoaște că Eu sunt! „*Cine ești Tu? L-au întrebat. Isus le-a răspuns. Ceea ce de la început vă spun: că (Eu) sunt!*". Această afirmație: Eu sunt, cum notam și altă dată, este afirmația supremă a lui Dumnezeu despre Sine Însuși. „*Ei însă n-au înțeles că le vorbea despre Tatăl.* Când vor înțelege? *„Când veți înălța pe Fiul omului (pe cruce) atunci veți cunoaște că Eu sunt!*" Pentru ca să-L descoperim pe Dumnezeu, trebuie să-L căutăm acolo unde este El și așa cum ni se descoperă El, adică în Isus Hristos. Orice altă căutare nu este doar inutilă, ci chiar ne face să rămânem în întunericul lumii. Să-l primim deci pe Isus ca să trăim în lumină. **84**

Io. 8, 31-42. Adevărații copii ai lui Avram. Filiația avraamică Isus a considerat-o însă în sens spiritual. Deosebirea dintre o viziune și cealaltă o determină faptele: „*Dacă ați fi copii ai lui Avraam, ați face faptele lui Avraam, voi faceți însă faptele tatălui vostru*". Judecata lui Dumnezeu este de fapt o alegere liberă a omului: „*...odată venită Lumina în lume, oamenii au iubit mai mult întunericul, pentru că faptele lor erau rele*". Vedem cât de dificilă se dovedește deseori și comunicarea umană. Judecăm pripit și după aparențe. Motivele? Sunt multiple, dar toate au un numitor comun: păcatul. Păcatul este robie, și încă una mai rea decât cea socială, pentru că este liber acceptată. Isus a venit să ne elibereze nu în sens social, ci esențial. Un prizonier poate fi mai liber uneori decât gardianul său. „*Dacă Fiul vă va face liberi, veți fi liberi cu adevărat*". **85**

Io. 8, 42-51. ***De ce nu înțelegeți vorbirea Mea?*** Totul, desigur, se joacă în jurul problemei credinței. Trebuie deci să constatăm că acceptarea de a-L asculta pe Isus nu înseamnă încă și a crede în El. În veacul nostru secularizat este plin de persoane care formal se declară credincioși, n-au de gând să-și schimbe felul de a gândi, mentalitatea, adică să se întoarcă, să se pocăiască. Păcatul este o robie din care doar Isus ne poate elibera. Libertatea vine din cunoașterea adevărului la care se ajunge prin a-L crede pe Isus și cuvintele Sale, pe care le-a primit de la Tatăl Său ca să ni le descopere. Ele sunt deci Adevăr și Viață. **88**

Io. 8, 51-59. Isus își afirmă și mai insistent divinitatea și misiunea pe care a primit-o de la Tatăl Său: „*Adevărat, adevărat vă spun că dacă păzește cineva cuvântul Meu în veac nu va vedea moartea*". Această afirmație, în loc de a-i conduce la credință, îi întărește și mai mult în convingerile proprii. Isus însă insistă

asupra mesajului Său. Cel care este în adevăr nu poate accepta o altă mărturie, nici atunci când este vorba de o situaţie atât de gravă ca destinul veşnic al ascultătorilor, chiar dacă în aparenţă aceştia continuă să asculte mesajul divin. **89**

Io. 9, 1-41. Vindecarea unui orb din naştere. Minunea a avut un singur rost. „*Când l-a întâlnit pe orbul vindecat în Templu, Isus l-a întrebat: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? Cred, Doamne, i-a zis el şi i s-a închinat*”**.** Cheia vederii spirituale, a privirii lumii în lumina realităţii, este credinţa în Isus Cristos, Lumina lumii. **94, 95**

Io. 9, 39-10, 9. Comentariu Io. 10, 17-28 la **pg. 92**, sau Lc. 15, 1-10 la **pg. 350.**

Io. 10, 17-28. Isus Păstorul cel bun. Isus este Păstorul cel bun, care îngrijește de oi până la a-Și da viaţa pentru ele de bună voie. Această afirmaţie esenţială care se referă, evident, la jertfa răscumpărătoare a lui Isus de pe cruce și la slăvita Sa Înviere, Ca oi ale turmei Marelui Păstor, să ne bucurăm și să aşteptăm cu încredere până când vom fi „o turmă sub unicul Păstor, Isus Hristos”. **92**

Io. 10, 27-38. Eu și Tatăl una suntem. Această relaţie însă ne include, din voia Tatălui și pe cei ce cred în Dumnezeu, crezând cuvintelor lui Isus: „*Oile Mele ascultă glasul Meu...* ”. Unitate perfectă. Tatăl și Hristos, una prin natură, noi, oile, Biserica, una cu Tatăl și cu Fiul prin ascultarea în credinţă. Dacă vrem cu adevărat să recunoaștem în Isus ceea ce a mărturisit El despre sine: „*Sunt Fiul lui Dumnezeu!*” atunci trebuie să ne lepădăm de sinele nostru, să parcurgem împreună cu Isus calea pe care a umblat El: „*Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea și să Mă urmeze*”. Celor care-L urmează însă le-a făgăduit Viaţa în unitate deplină cu Tatăl, aici, acum și în toată veșnicia. Să-I mulţumim! **93**

Io. 11, 1-45. Învierea lui Lazăr. Isus însă se dovedește stăpânul vieţii și al morţii. Este gata să facă minunea, dar înainte ca „*slava lui Dumnezeu să fie văzută*”. El ne cere credinţa. Acela care o are poate nădăjdui să aibă deplin parte de iertarea lui Dumnezeu și să se audă la rândul său, strigat pe nume: „*Lazăre, vino afară!*”, din viaţa aceasta trecătoare și strâmtorată, la lumina nepieritoare și necreată a Vieţii veșnice. Crucea (gr. stavros) și Învierea (gr. anastasis) constituie aversul și reversul unui singur eveniment din economia mântuirii noastre. Suferinţă și moarte fără nădejdea învierii ar însemna o viaţă fără sens, iar înviere fără cruce este o imposibilitate. Pentru ca să înviezi, trebuie mai întâi să mori. Domnul Isus a unit în sine cele două aspecte și a dat un sens suferinţei umane, a cărei neplăcere se destramă, sau cel puţin se atenuează prin nădejdea învierii. **32, 33**

Io. 11, 47-57. Se apropia ceasul hotărât de Tatăl. Într-adevăr și Isus dorea același lucru: „că e mai bine să moară un om nu numai pentru neamul evreiesc, ci și pentru întreaga omenire. Și nu a făcut-o constrâns, ci liber, de bunăvoia Sa. Prin moartea Lui suntem vii, datorită măritei Sale Învieri. În El putem contempla limpede slava lui Dumnezeu, „*slavă ca a singurului născut din Tatăl, plin de har și de adevăr*”. **96**

Io. 12, 1-18. Ungerea Lui Isus si intrarea triumfală în Ierusalim. Sunt unele lucruri care nu se petrec decât o singură dată în viaţa noastră, dar și în istoria omenirii. Viaţa cotidiană repetitivă își are legile ei, iar viaţa cu Dumnezeu de asemenea. Este nevoie să fim atenţi pentru a discerne această unicitate a evenimentelor divine din viaţa noastră cenușie și repetitivă. S-ar putea ca harul deosebit să nu se mai întoarcă: „*pe săraci îi veţi avea pururea între voi, pe Mine nu Mă veţi avea întotdeauna (aici și așa)*”. Isus s-a lasat purtat de un măgărus intrând în cetate. Măgarul este un animal dominat de instinct sau încăpăţânat. Aici însă el este în antiteză cu calul, animalul războiului și simbolizează deci pacea. Ca fire, toţi suntem măgari, dar pacea lui Cristos va stăpâni în noi, doar când Isus „ne va încăleca”, pentru ca să devenim cu toţii „cristofori”, adică purtători de Cristos, dominând patimile și aducând armonie și pace în noi înșine. **35, 36**

Io. 12, 19-36. **Evreii Îl resping pe Isus**. Prin refuzul evreilor și dorinţa grecilor de a-L vedea, Isus a recunoscut că sosise ceasul pentru ultimul și esenţialul episod al misiunii Sale. O moarte care nu este pieire, ci transformare: ca să aducă roadă, grăuntele de grâu mai întâi trebuie să moară. Isus se tulbură. Să ceară de la Tatăl izbăvirea de moarte? „*Dar tocmai pentru aceasta am venit până la ceasul acesta*”. A cerut deci o confirmare, iar aceasta a venit prin glasul Tatălui: „*L-am proslăvit și încă Îl voi mai proslăvi!*”. Totul se petrece nu când vor oamenii, ci când vrea Tatăl. Așa este și în viaţa noastră. Să nu ne temem deci. Totul la timpul său. **97**

Io. 12, 36-47. Unii n-au crezut în Isus, alţii au crezut. Cât de contraproductivă poate fi pentru mântuirea noastră atenţia la propria siguranţă existenţială. Dar n-au avut curajul s-o mărturisească public. Repet:

Îndreptarea interioară vine din credinţă, dar mântuirea vine din mărturisirea publică a acestei credinţe. Cu orice preţ! Suferinţa martiriului poate fi exterioară, trupească, dar poate fi și interioară, nevăzută. Decât cu grupul, chiar religios, și afară din Domnul, mai bine singur și trăind în Dumnezeu. „*Cine poate să primească lucrul acesta, să-l primească*". **98**

Io. 13, 3-17. *(Mt. 26, 1-39; Lc. 21, 37-22, 8; Mc. 14, 43-15, 1).* **Spălarea picioarelor.** Este vorba deci de o iniţiere care se referă deci la slujire. Putem spune că prin acest ritual sacramental, acum, i-a rânduit Isus pe apostoli preoţi. Misiunea preotului nu este de a stăpâni turma încredinţată lui, ci de a o sluji. Acum iniţierea apostolilor este deplină: „*Dacă ştiţi aceste lucruri, ferice de voi,* ***dacă le faceţi***". Nu doar cunoaştere, ci cunoaştere pusă în practică. Acest ritual conferă părtăşie cu Cristos. Este şi un exemplu pentru noi ca să ne spălăm unul altuia picioarele, adică să ne iertăm unii pe alţii şi să ne curăţim reciproc praful şi zgura micimilor lumeşti care se lipesc de picioarele noastre, în umblarea prin praful şi gunoiul lumii acesteia. **42, 43**

Io. 14, 1-11. Discursul Lui Isus înainte de Pătimire „*Să nu vi se tulbure inima. Aveţi credinţă în Dumnezeu și aveţi credinţă și în Mine*". După patima, moartea și Învierea Sa, Isus S-a înălţat la cer, unde Își continuă lucrarea. Dincolo, în Împărăţia lui Dumnezeu, activitatea nu doar continuă, dar își atinge culmile de „eficienţă", dar fără neplăcerile de aici pe care le implică munca: oboseala, etc. *Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu, să fiţi și voi.* Și soarta noastră după ce ne vom muta la Domnul va fi asemănătoare: „*Bine, rob bun și credincios în puţinul ce ţi s-a dat. Primește cârmuirea a 10 cetăţi*". Aici a lucrat puţin, dincolo va lucra mult. Dacă n-ar fi așa, Isus ne-ar fi spus. Să ne străduim deci să facem bine ce am primit aici, pentru ca să primim lucrul nostru cel adevărat, în slava Tatălui și în bucuria nespusă de a fi cu Isus, nu tainic, ci la vedere, nu un timp, ci toată veșnicia. **101**

Io. 14, 10-21. Făgăduirea Duhului Sfânt. Câtă vreme Isus este la Tatăl, nu ne va părăsi. Duhul Sfânt nu se dă decât dacă este cerut. Acesta este un lucru deosebit de important. Rugăciunea deci este lucrarea ce trebuie să o facem aici și acum, până când fiecare din noi va ajunge să fie îmbrăcat cu „puterea de sus". Prin credinţă, rămânem în legătură cu Hristos euharisticul care „Sus împreună cu Tatăl șezi, și cu noi aici nevăzut petreci" pentru că „Împlinirea credinţei este Duhul Sfânt", zice preotul, când, simbolizând Învierea, reunește Trupul cu Sângele euharistic al Domnului în potir. Primindu-l, Îl primim pe Duhul Sfânt. **102**

Io. 14, 27-15, 7. Isus ne lasă pacea Sa. Cine prin credinţă este unit cu Hristos, este liber de puterea diavolului. Care este puterea diavolului și cum se manifestă în oamenii lumii? Prin frică! Trăind în lume „*veţi avea frică. Dar îndrăzniţi, Eu am biruit lumea*". Și care este acea îndrăzneală care aduce biruinţa asupra lumii, dacă nu credinţa noastră în El? Opusul fricii este pacea. Acesta este marele dar pe care ni L-a făcut Isus și înainte de plecarea Sa de aici, imediat după Învierea Sa, dar mai ales și în mod permanent după ce a revărsat Duhul Sfânt peste noi: pacea. „*Vă las pacea, vă dau pacea Mea. Nu v-o dau cum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inima, nici să se înspăimânte*". Isus nu zice că ne va feri de dificultăţi, de boli și de orice alte neajunsuri existenţiale. El ne asigură echilibrul spiritual și siguranţa, adică pacea, în mijlocul acestor greutăţi. Crezând în El, vom suporta toate dificultăţile, fără „să ni se tulbure inima" și să fim imuni la fricile lumii. Nu le vom putea ocoli, dar le vom birui în Hristos. **105**

Io. 15, 7-16, 2. Rămânerea în relatie cu Hristos, în vederea aducerii de roade. Isus insistă pe aducerea de rod, pe fertilitatea relaţiei, deoarece judecata creștinilor se va face după acest criteriu. Creștinii vor fi deci judecaţi după criteriul rodniciei lor în Hristos, iar lumea după atitudinea pe care o are faţă de creștini (ucenici, fraţi mai mici ai lui Hristos): „*Mi-a fost foame, sete etc. și voi Mi-aţi slujit*". Ucenicii sunt avertizaţi de Hristos, iar viaţa lor se desfășoară în deplină cunoștinţă de cauză. Ceea ce produce această unire este rămânerea în poruncile lui Dumnezeu, care însemnează a-L iubi și Isus conclude: „*Vă poruncesc aceste lucruri, ca să vă iubiţi unul pe altul*". Iubirea lui Dumnezeu în Isus Hristos transformă ucenicul din slugă în prieten. A fi prieten cu cineva înseamnă o comuniune deplină cu el în cunoaștere. V-am spus tot ceea ce știam. 77

Io. 15, 17-16, 2. Relaţia cu Hristos determină ură din partea lumii. Viaţa în Hristos, Isus o repetă cu insistenţă este o continuă luptă îndreptată contra celui rău. Noi suntem datori a ne lupta, a ne opune tuturor vicleniilor și capcanelor celui rău. Dar biruinţa Îi aparţine lui Isus. Atât biruinţa de moment, cât mai ales cea finală și definitivă. Și chiar dacă, din păcate, mai pierdem câte o luptă sau chiar o bătălie, să

fim siguri că victoria finală Îi aparţine întotdeauna doar lui Isus: IS. XC. NI. KA. Isus Hristos Învinge. În ceea ce ne privește trebuie să-I fim credincioși și să-L mărturisim cu curaj în toate evenimentele vieţii noastre până la martiraj. Să nu fim deci descurajaţi în faţa greutăţilor slujirii, oricât de slabă și neânsemnată ne-ar părea, „*pentru că atunci când sunt slab, atunci sunt tare*" în Hristos Domnul! **613**

Io. 16, 2-13. Prigonirea ucenicilor lui Hristos din partea lumii nu a încetat nici o clipă și nu va înceta până la revenirea Lui. Cu adevărat este un semn care va stârni împotrivire fie din partea lumii de sub stăpânirea diavolului, fie din lumea strecurată în Biserică. Isus însă îi consolează pe ucenicii săi, de la început și până la revenirea Sa. „*Adevărat, adevărat vă spun, că voi veţi plânge și vă veţi tângui, iar lumea se va bucura; vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie*". Dar îndrăzniţi: „*Cereţi și veţi căpăta, pentru ca bucuria voastră să fie deplină*", spre slava lui Dumnezeu. **106**

Io. 16, 15-23. Fără întărirea prin Duhul Sfânt, aceste adversităţi ar înfrânge și pe cei mai puternici. Viaţa lui Hristos în noi este marea taină a lui Dumnezeu. Apostolul Pavel se mândrește cu slujba care i-a fost încredinţată, adică: ***Hristos în voi, nădejdea slavei***". Isus este Icoana Tatălui în Duhul Sfânt. Prin faptul că ne-a dăruit Spiritul Său, ca să locuiască în noi, Isus ne-a făcut părtași vieţii Sale divine. De acum avem îndrăzneala să spunem, împreună cu Sf. Apostol Pavel: „*Pot totul în Isus Hristos, care mă întărește*". Harul Lui, care a fost revărsat cu prisosinţă în noi, ne asigură biruinţa asupra lumii și vieţuirea în Dumnezeu. **107**

Io. 16, 23-33. Isus vorbește desluşit. „*Iată că vine ceasul când veţi fi risipiţi fiecare la ale lui; și pe Mine Mă veţi lăsa singur; dar nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine*". A fi singur cu Tatăl nu este singurătate, ci plenitudinea comunicării. Când Și-a trăit ultimele clipe înainte de a muri pe cruce, Isus a părăsit această lume recitând psalmul 21 (22), rânduit pentru acea zi. Isus a trăit rugându-se și a murit cu rugăciunea pe buze. A fost și a rămas într-o continuă și perfectă comuniune cu Tatăl atât în viaţa, cât și în moartea Sa. **108**

Io. 17, 1-13. Lupta cea bună. Să nu uităm însă că atât pe plan social, cât și pe plan personal credinţa este o luptă continuă. Sf. Pavel ne spune: „*M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa*". Să ne ajute și pe noi Dumnezeu. **103**

Io. 17, 18-26. Rugăciunea arhierească a lui Isus. Este o rugăciune intensă pentru unitatea internă, fiinţială și divină, în primul rând. Singurul temei al unităţii Bisericilor lui Hristos este și rămâne trăirea personală, tainică a vieţii lui Dumnezeu Tatăl, prin Isus Hristos, în Duhul Sfânt. Fără o trăire adevărată în sufletele noastre a vieţii lui Dumnezeu, orice efort exterior de realizare a unităţii Bisericilor este sortit de la început eșecului. Nu toleranţa este un prim pas către iubire, ci înţelegerea reciprocă este acest prim pas atât de dorit. Toleranţa, ca un comportament de faţadă, este în esenţă simularea iubirii, este un comportament născut dintr-o conjunctură și nu izvorât din inimă. Așa numitul „ecumenism" nu se sprapune cu autentica și sincera dorinţă de Unitate. Isus a dorit ca toţi să fie Una în dragoste, și nu doar împreună, de formă. Fără o adevărată comuniune cu Dumnezeu nu poate fi comuniune între oameni. Puntea minunată, acest liant divin între oameni și Dumnezeu și prin Dumnezeu între toţi oamenii se numește IUBIRE. Isus a venit, a trăit, ne-a învăţat, a murit și a înviat ca noi să ne putem iubi între noi. **109**

Io. 19, 6-35. Pătimirea si răstignirea Lui Isus. Trupul despărţit de sângele care-i dă viaţa este mort. Moartea voluntară pe cruce a lui Isus, jertfa Sa, ne dă viaţa Lui, ca prin El, cu El și în El să putem trăi, așa cum zice Pavel: „*Căci pentru mine a trăi este Cristos și a muri este un câștig*". Dacă ne împărtășim cu moartea lui Isus, prin Botez în primul rând și prin Sf. Euharistie, ne vom împărtăși negreșit și din Învierea Lui și vom trăi astfel cu El toată veșnicia, deoarece Crucea și Învierea sunt inseparabile și constituie aceeași realitate mistică. **639, 640**

Io. 20, 19-25; Io.1, 1-17. Învierea Lui Isus. Paștele creștin sărbătorește trecerea lui Dumnezeu prin existenţa noastră omenească, jertfirea Mielului lui Dumnezeu, a lui Hristos-Domnul și slăvita Sa Înviere care ne-a răscumpărat și ne-a trecut din moarte la viaţă și de pe pământ la cer. Simbolic, reprezintă și viaţa noastră pământească, trecerea prin lumea aceasta, venind din „adâncurile pământului" (sânul mamei noastre) trecând prin viaţa aceasta, în drum spre veșnicie, după moarte. Liturgic, Paștele este sărbătorit 1). Săptămânal, în ziua 1-a a săptămânii, care devine ziua a 8-a a timpului recreat, ziua Învierii Domnului sau Ziua Domnului (*dies dominica*) sau simplu: Duminica. 2). la Paștele anual, pe care-l sărbătorim o dată pe an, eliberarea noastră prin moartea-învierea lui Hristos de robia păcatului și a morţii. 3). Paștele

eshatologic, al sfârşitului definitiv, revenirea lui Isus, care este aşteptarea firească a oricărui creştin, drumul spre împlinirea Împărăţiei cerurilor şi ajungerea la Ospăţul divin şi glorios al Mielului Învingător. **51, 53, Io. 20, 19-31. Isus se arată ucenicilor.** Ziua a 8-a este ziua veşniciei, a Creaţiei, ziua care nu se va sfârşi. Dar dacă este adevărat că nu ne putem mântui pe cont propriu, ci doar în Trupul tainic, nevăzut, care este Biserica, în care fiecare suntem mădulare şi al cărei Cap este Cristos Domnul, tot atât de adevărat este şi faptul că Isus, ca şi pe Toma, ne convinge personal de acest adevăr. Apartenenţa la Cristos este una personală, şi întreaga noastră viaţă este o comunicare cu El. Nu aparţinem Bisericii ca unui grup la care am aderat, ca de pildă unui partid sau unei naţiuni sau chiar familii, ci prin legătura personală cu Cristos Domnul prin care avem acces la Tatăl. **62, 63**

Io. 21, 15-25. Convorbirea Lui Isus cu Petru pe malul lacului Ghenezaret. Petru, la fiecare întrebare a Lui Isus a răspuns afirmativ, iar Isus îi încredinţează turma: mieluşeii, oiţele şi oile. Întreaga turmă. Isus îi descoperă apoi felul în care va trăi şi felul în care va muri. Este marca recunoaşterii maturităţii spirituale. Dintre cei doi care-l urmau pe Hristos, unul a primit poruncă să rămână. Lui Petru, însă, Isus i-a poruncit: „*Tu vino după Mine*!” **110**

www.galaxiagutenberg.ro

Bun de tipar: 2023. Apărut: 2023
EDITURA GALAXIA GUTENBERG
435600 Târgu Lăpuș, str. Florilor nr. 11
Mobil: 0723 377 599, 0733 979 383
Email: contact@galaxiagutenberg.ro

*

Tiparul executat de
SC GUTENBERG SRL
435600 Târgu Lăpuș, str. Florilor nr. 11
Mobil: 0723 377 599, 0733 979 383
Email: contact@galaxiagutenberg.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE